

กรมศิลปากร

ประกาศพระราชบัญญัติ

และ

พระราชกำหนดต่าง ๆ รัชกาลที่ ๙

พ.ศ. ๒๔๗๘

สำนักหอสมุด

25/10/2566

โรงพิมพ์บำรุงนุกตกิจ

3.17.2563

ถนนบำรุงเมือง พระนคร

กรมศิลปากร
3.17.2563

๑๖ /

สารบัญ

กฎหมายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

พระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติ	เครื่องแบบทหาร พ.ศ. ๒๕๖๗	หน้า ๑๓๐
พระราชบัญญัติ	เครื่องแบบตำรวจ พ.ศ. ๒๕๖๗ (ฉบับที่ ๒)	หน้า ๓๓๕
พระราชบัญญัติ	เครื่องแบบตำรวจสภาพผู้แทน ราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๗ (ฉบับที่ ๒)	หน้า ๓๕๑
พระราชบัญญัติ	เครื่องแบบฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๕๖๘	หน้า ๑๗๒๔
พระราชบัญญัติ	เครื่องแบบทหาร แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๘	หน้า ๒๐๔๘
พระราชบัญญัติ	งบประมาณเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๘	หน้า ๑๓๘๖
พระราชบัญญัติ	อนุญาตให้รัฐบาลให้กู้เงิน แก่ศูนย์กลางหรือเทศบาล ๖ แห่ง เพื่อทำการไฟฟ้า พ.ศ. ๒๕๖๘	หน้า ๑๔๑๑

- พระราชบัญญัติ อนุมัติพระราชกำหนดแบ่ง
เงินกู้รายดอกเบี้ยร้อยละหก
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๘๕๕
- พระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลจังหวัดที่อำเภอ
สุโขทัยธานี จังหวัดสวรรคโลก
พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๗๒
- พระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลแขวงสำหรับพระนคร
และธนบุรี พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๗๔๘
- พระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลพิเศษ พ.ศ. ๒๔๗๖
แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๖๖๖
- พระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลแขวงสำหรับหัวเมือง
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๔๑๗
- พระราชบัญญัติ จัดตั้งเทศบาลนครเชียงใหม่
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๒๐๕๔
- พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะ
อาญา พ.ศ. ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๕) หน้า ๒๖
- พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์
พ.ศ. ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒) หน้า ๒๘

- พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา
พ.ศ. ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๔) หน้า ๗๖
- พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ
วิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๘๑
- พระราชบัญญัติ แก้ไขประมวลกฎหมายอาญา
ทหาร พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๒๕๗
- พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะ
อาชญา พ.ศ. ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๖) หน้า ๓๐๑
- พระราชบัญญัติ แก้ไขวิธีพิจารณาความอาชญา
พ.ศ. ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๓) หน้า ๓๐๖
- พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์
พ.ศ. ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๓) หน้า ๓๑๓
- พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๗๕๖
- พระราชบัญญัติ ให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความแพ่ง พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๗๖๗
- พระราชบัญญัติ ให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๐๑๕

- พระราชบัญญัติ ให้ใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรม
พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๑๑๔๓
- พระราชบัญญัติ ให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๕ แห่ง
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๑๑๖๐
- พระราชบัญญัติ ให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๖ แห่ง
ประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๑๒๑๕
- พระราชบัญญัติ สหกรณ์แก้ไขเพิ่มเติม
พ.ศ. ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒) หน้า ๓๐
- พระราชบัญญัติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๓๕
- พระราชบัญญัติ ลักษณะเกณฑ์ทหาร แก้ไข
เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๔๐๑
- พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์
พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๕
- พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการยกเว้นภาษีอากร
อันเกี่ยวแก่ทรัพย์สินฝ่าย
พระมหากษัตริย์ พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๓๖

- พระราชบัญญัติ ว่าด้วยวินัยทหาร แก้ไขเพิ่มเติม
พ.ศ. ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒) หน้า ๖๓
- พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการกรรมสิทธิ์ที่ดินบริเวณ
โรงทหารกองพันทหารราบที่ ๔
ตำบลท่าพระจันทร์ ให้แก่
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และ
การเมือง พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๘๓
- พระราชบัญญัติ ว่าด้วยวินัยตำรวจ แก้ไขเพิ่มเติม
พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๑๐๘
- พระราชบัญญัติ ว่าด้วยโบราณสถาน ศิลปวัตถุ
โบราณวัตถุ และการพิพิธภัณฑ์
แห่งชาติ พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๓๗๐
- พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการพิจารณาพิพากษาคดี
บางประเภทชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๗๕๒
- พระราชบัญญัติ ว่าด้วยคอมมิวนิสต์ แก้ไข
เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๒๕๕
- พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการบังคับตามกฎหมาย
สันนิบาตชาติ พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๓๓๑

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยเขตต์ปloedทภัยในราชการ
ทหาร พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๔๐๔

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์
จับสัตว์น้ำสยาม แก้ไขเพิ่มเติม
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๔๒๕

พระราชบัญญัติ โอนที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติ
ของแผ่นดิน ตำบลสามเสนใน
อำเภอบางซื่อ จังหวัดพระนคร
ให้กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๘๖

พระราชบัญญัติ โอนคลองเสื่อช่อนเลียบ ตำบล
บางด้วน อำเภอสมุทรปราการ
ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
ให้กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๗๔๕

พระราชบัญญัติ โอนคลองตาเหลือ ตำบลช่อง
นนทรีย์ อำเภอบ้านทรวาย จังหวัด
พระนคร ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติ
ของแผ่นดิน ให้กรมรถไฟ
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๗๔๗

- พระราชบัญญัติ โอนเงินในงบประมาณประจำปี
พ.ศ. ๒๕๗๘ หน้า ๑๓๕๒
- พระราชบัญญัติ โอนเงินในงบประมาณประจำปี
พ.ศ. ๒๕๗๘ (ฉบับที่ ๒) หน้า ๒๐๕๐
- พระราชบัญญัติ โอนอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับ
กรมเกษตรและการประมง กรม
ชลประทาน กรมที่ดินและ
โลหกิจ กรมป่าไม้ และกรม
สหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๗๘ หน้า ๑๕๐๘
- พระราชบัญญัติ โอนที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติ
ของแผ่นดิน ตำบลกัญญาไชย
อำเภอสามพันขวัง จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา ให้แก่บริษัทวันฮั่วเสง
จำกัด พ.ศ. ๒๕๗๘ หน้า ๑๕๐๘
- พระราชบัญญัติ เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เพื่อ
สร้างทางจากบ้านกล้วย ถึงบ้าน
บางกะพี้ อำเภอบ้านเขว้า จังหวัด
ลพบุรี พ.ศ. ๒๕๗๘ หน้า ๑๕๑๑
- พระราชบัญญัติ ^{25๗๘}2566 ควบคุมจำกัดยาง พ.ศ. ๒๕๗๘ หน้า ๕๒๘

ช

พระราชบัญญัติ	ควบคุมการเหมืองฝายและพั้ง	
	แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๘	หน้า ๑๔๓๘
พระราชบัญญัติ	จำกัดแร่ดิบทุกแก้ไขเพิ่มเติม	
	พ.ศ. ๒๔๗๗	หน้า ๑๒๗
พระราชบัญญัติ	พนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๗๘	หน้า ๑๒๙๗
พระราชบัญญัติ	วิทยุสื่อสาร พ.ศ. ๒๔๗๘	หน้า ๑๘๒๙
พระราชบัญญัติ	การพนัน พ.ศ. ๒๔๗๘	หน้า ๑๘๔๒
พระราชบัญญัติ	บัตรประจำตัวพนักงาน	
	พ.ศ. ๒๔๗๘	หน้า ๑๓๙๘
พระราชบัญญัติ	โรงแรม พ.ศ. ๒๔๗๘	หน้า ๑๓๑๓
พระราชบัญญัติ	พระราชทานวิสุงคามสีมา	
	พ.ศ. ๒๔๗๘	หน้า ๑๔๕๐
พระราชบัญญัติ	ปถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๗๘	หน้า ๑๕๑๓
พระราชบัญญัติ	การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๔๗๗	หน้า ๒๕๗
พระราชบัญญัติ	ก้นขา พ.ศ. ๒๔๗๗	หน้า ๓๑๕
พระราชบัญญัติ	ฝั้นแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๘	หน้า ๑๔๒๖
พระราชบัญญัติ	โรคติดต่อ พ.ศ. ๒๔๗๗	หน้า ๓๒๐
พระราชบัญญัติ	รถยนต์แก้ไขเพิ่มเติม	
	พ.ศ. ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)	หน้า ๖๗

- พระราชบัญญัติ รัถยন্ত্র์แก้ไขเพิ่มเติม
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๔๒๔
- พระราชบัญญัติ แก้ไขพระราชบัญญัติล้อเลื่อน
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๘๐๒
- พระราชบัญญัติ บำรุงกำลังทางเรือ พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๗๔
- พระราชบัญญัติ การเดินเรือในน่านน้ำสยาม
แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๗
(ฉบับที่ ๒) หน้า ๑๑๕
- พระราชบัญญัติ การเดินเรือในน่านสยาม
แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๗
(ฉบับที่ ๓) หน้า ๑๒๕
- พระราชบัญญัติ อากรณ์น้ำรัตนโกสินทรศก ๑๒๐
แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๓๓
- พระราชบัญญัติ เปลี่ยนวิธีเก็บภาษีขา แก้ไข
เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๕๔
- พระราชบัญญัติ พิกัดอัตราภาษีศุลกากร แก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑๑)
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๖๘๓
- พระราชบัญญัติ พิกัดอัตราศุลกากร
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๘๑๔

ณ

- พระราชบัญญัติ ลดพิกัดเก็บเงินค่านา
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๕๖
- พระราชบัญญัติ ลดอัตราเก็บเงินอากรสวนใหญ่
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๘๕
- พระราชบัญญัติ ลดอัตราเก็บเงินภาษีค่าไร่อ้อย
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๕๓
- พระราชบัญญัติ ลดอัตราเก็บเงินภาษีไร่ยาสูบ
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๕๕
- พระราชบัญญัติ ลดอัตราเก็บเงินภาษีต้นตาลโดนด
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๕๗
- พระราชบัญญัติ ลดอัตราเก็บเงินค่าที่สวน
ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และ
จังหวัดชุมพร พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๕๕
- พระราชบัญญัติ ลดเงินอากรค่านา จำนวน
พ.ศ. ๒๔๗๖ ในตำบลน้ำอ้อม
และตำบลบัวแดง ท้องที่อำเภอ
หนองแวง จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๔๓๓
- พระราชบัญญัติ ลดอัตราเก็บเงินอากรสวนใหญ่
พ.ศ. ๒๔๗๕ หน้า ๑๘๕๘

ญ

พระราชบัญญัติ	ลดอัตราเก็บเงินภาษีค่าที่ ไร้อ้อย พ.ศ. ๒๔๗๕	หน้า ๑๕๐๒
พระราชบัญญัติ	ลดอัตราเก็บเงินภาษีไร่ยาสูบ พ.ศ. ๒๔๗๕	หน้า ๑๕๐๔
พระราชบัญญัติ	ลดอัตราเก็บเงินภาษี ต้นตาลโดนต พ.ศ. ๒๔๗๕	หน้า ๑๕๐๖
พระราชบัญญัติ	ยกเลิกค่าธรรมเนียมอากร สวนจาก พ.ศ. ๒๔๗๘	หน้า ๑๐๑
พระราชบัญญัติ	ยกเลิกพระราชกำหนดอาญา ร.ศ. ๑๑๗ พ.ศ. ๒๔๗๘	หน้า ๑๔๓๕
พระราชบัญญัติ	ยกค่าภาษีอากรที่ค้าง บางประเภท พ.ศ. ๒๔๗๘	หน้า ๑๘๕๔
พระราชบัญญัติ	จัดวางทางรถไฟและทางหลวง แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๗	หน้า ๓๐๘
พระราชบัญญัติ	จัดระเบียบราชการกระทรวง กลาโหม พ.ศ. ๒๔๗๗	หน้า ๑
พระราชบัญญัติ	ระเบียบข้าราชการพลเรือน แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๗	

พระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน
แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๗
(ฉบับที่ ๓) หน้า ๑๐๖

พระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการตุลาการ
พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๒๒๗

พระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน
แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๖๗๒

พระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการตุลาการ
แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๔๒๑

พระราชบัญญัติ อวุชน เครื่องกระสุนปืน
วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง
แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๗
(ฉบับที่ ๒) หน้า ๑๑๓

พระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม
แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๖๗๔

พระราชบัญญัติ จดทะเบียนครอบครัว
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๒๘๔

พระราชบัญญัติ บำเหน็จบำนาญทหาร
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๔๔๕

ฉ

พระราชบัญญัติ บำเหน็จบำนาญข้าราชการ
ฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๔๖๑
พระราชกำหนด แปลงเงินกู้รายดอกเบีย
ร้อยละหก พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๗๘๖

พระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกา กำหนดอัตราเงินเดือน
ข้าราชการพลเรือนสามัญ
สำนักนายกรัฐมนตรี (ฉบับที่ ๑)
แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๕๐๐
พระราชกฤษฎีกา กำหนดอัตราเงินเดือน
ข้าราชการสามัญกระทรวงการคลัง
(ฉบับที่ ๑) แก้ไขเพิ่มเติม
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๓๘๑
พระราชกฤษฎีกา กำหนดอัตราเงินเดือน
ข้าราชการสามัญ กระทรวง
เกษตรธิการ (ฉบับที่ ๑)
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๔๕๒

พระราชกฤษฎีกา กำหนดอัตราเงินเดือน
ข้าราชการพลเรือนสามัญ
กระทรวงธรรมการ (ฉบับที่ ๑)
แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๖๓๒

พระราชกฤษฎีกา กำหนดอัตราเงินเดือน
ข้าราชการพลเรือน กระทรวง
ธรรมการ แก้ไขเพิ่มเติม
พ.ศ. ๒๔๗๘ (ฉบับที่ ๒) หน้า ๒๐๖๐

พระราชกฤษฎีกา กำหนดอัตราเงินเดือน
ข้าราชการสามัญ กรมมหาวิทยาลัย
กระทรวงธรรมการ (ฉบับที่ ๑)
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๕๓๕

พระราชกฤษฎีกา กำหนดอัตราเงินเดือน
ข้าราชการพลเรือนสามัญ
กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๑)
แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๔๒๖

พระราชกฤษฎีกา กำหนดอัตราเงินเดือน
ข้าราชการสามัญ กระทรวงมหาดไทย
(ฉบับที่ ๒) แก้ไขเพิ่มเติม
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๕๗๕

พระราชกฤษฎีกา กำหนดอัตราเงินเดือน
ข้าราชการสามัญ กระทรวงมหาดไทย
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓)
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๗๓๔

พระราชกฤษฎีกา กำหนดอัตราเงินเดือน
ข้าราชการพลเรือนสามัญ
กระทรวงมหาดไทย แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๘๗๕

พระราชกฤษฎีกา กำหนดอัตราเงินเดือน
ข้าราชการพลเรือนสามัญ กระทรวง
เศรษฐการ (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๕๐๒

พระราชกฤษฎีกา กำหนดอัตราเงินเดือน
ข้าราชการพลเรือนในสำนัก
พระราชวัง และในสำนักงาน
เลขานุการในพระองค์
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๖๘๕

พระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินซึ่งจะต้อง
เวนคืน ตำบลเขาปะกง จังหวัด
กาญจนบุรี พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๕๕๖

๓

พระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินที่จะต้อง
เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เพื่อสร้าง
ท่าเรือกรุงเทพ ฯ พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๖๖๕

พระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินซึ่งจะต้อง
เวนคืน ตำบลดอนเมือง อำเภอ
บางเขน จังหวัดพระนคร พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๖๗๘

พระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินซึ่งจะต้อง
เวนคืน เพื่อจัดการสร้างกรมชลประทาน
แควสุพรรณบุรี พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๖๕๕

พระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินที่จะต้อง
เวนคืน เพื่อตัดถนนตอนเหนือ
กรุงเทพ ฯ พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๗๑๒

พระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินซึ่งจะต้อง
เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เพื่อจัดสร้าง
การชลประทาน พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๗๑๕

พระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินซึ่งจะต้อง
เวนคืน ตำบลโคกหม้อ อำเภอเมือง
จังหวัดราชบุรี พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๘๒๕

ณ

- พระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินซึ่งจะต้อง
เวนคืน ตำบลบางเขน อำเภอบางเขน
จังหวัดพระนคร พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๘๗๘
- พระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินที่จะต้อง
เวนคืน ตำบลบ้านเกาะ บ้านหันตรา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๕๕๔
- พระราชกฤษฎีกา ลดอัตรารัชชูปการ จำนวน
พ.ศ. ๒๔๗๕ พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๒๐๖๓
- พระราชกฤษฎีกา กำหนดให้ใช้พระราชบัญญัติ
ควบคุมการเหมืองฝายและผนัง
พ.ศ. ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒) หน้า ๕๖๓
- พระราชกฤษฎีกา ควบคุมการก่อสร้างในที่
เพลิงไหม้ ตำบลศาลเจ้าใหม่
อำเภอสามพันวงษ์ จังหวัดพระนคร
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๗๐๔
- พระราชกฤษฎีกา บรรจุตำแหน่งหน้าที่
อันจำเป็นต้องใช้ความรู้กฎหมาย
(ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๗๑๘

ด

พระราชกฤษฎีกา วิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อ
บรรจุตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษในกรม
เกษตรและการประมง แก้ไขเพิ่มเติม
พ.ศ. ๒๔๗๘

หน้า ๕๕๕

พระราชกฤษฎีกา กำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคล
เพื่อบรรจุตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ
ในกรมศิลปากร พ.ศ. ๒๔๗๘

หน้า ๖๓๕

พระราชกฤษฎีกา กำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคล
เพื่อบรรจุตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ
ในกรมมหาดไทย พ.ศ. ๒๔๗๘

หน้า ๔๒๕

พระราชกฤษฎีกา กำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคล
เพื่อบรรจุตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ
ในกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๗๘

หน้า ๕๘๕

พระราชกฤษฎีกา กำหนดวิธีการคัดเลือก
บรรจุตำแหน่งข้าราชการตุลาการสามัญ
ที่มีเหตุพิเศษ (ฉบับที่ ๑)

25/10/2566

พ.ศ. ๒๕๗๘

หน้า ๗๔๑

ต

พระราชกฤษฎีกา กำหนดวิธีคัดเลือกบุคคล
เพื่อบรรจุตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ
ในกรมอัยการ แก้ไขเพิ่มเติม
พ.ศ. ๒๔๗๘

หน้า ๒๐๗๑

พระราชกฤษฎีกา จัดวางระเบียบราชการ
สำนักงานและกรมในสำนักงาน
นายกรัฐมนตรี แก้ไขเพิ่มเติม
พ.ศ. ๒๔๗๘

หน้า ๓๕๘

พระราชกฤษฎีกา จัดวางระเบียบราชการใน
สำนักพระราชวัง และสำนักงาน
ราชอาณาจักรในพระองค์
พ.ศ. ๒๔๗๘

หน้า ๖๘๖

พระราชกฤษฎีกา จัดหน่วยย่อยในกระทรวง
กลาโหม พ.ศ. ๒๔๗๗

หน้า ๕๕

พระราชกฤษฎีกา จัดวางระเบียบราชการ
สำนักงานและกรม ในกระทรวง
เกษตรธิการ พ.ศ. ๒๔๗๘

หน้า ๔๐๔

พระราชกฤษฎีกา จัดวางระเบียบสำนักงาน
และกรม ในกระทรวงมหาดไทย
แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๘

หน้า ๗๓๒

พระราชกฤษฎีกา จัดวางระเบียบราชการ
สำนักงานและกรม ในกระทรวง
เศรษฐกิจ พ.ศ. ๒๔๗๘

หน้า ๔๑๓

พระราชกฤษฎีกา พระราชทานอภัยโทษ
พ.ศ. ๒๔๗๘

หน้า ๖๐๒

พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการพระราชทาน
พระบรมราชานุญาตให้ข้าราชการ
ลาอุปสมบท พ.ศ. ๒๔๗๘

หน้า ๓๘๕

พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการบังคับให้ใช้
วิธียาตราช่าง ตวง วัด และจำนวน
หน่วย กับเครื่องชั่ง เครื่องตวง
เครื่องวัด ที่ตั้งขึ้นตามพระราช
บัญญัติ มาตราช่าง ตวง วัด

พ.ศ. ๒๔๖๖ ๑ ถึง พ.ศ. ๒๔๗๗

หน้า ๕๖๗

พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการตรวจและรายงาน
งบประมาณ ตั้งทางจังหวัด
และสอบสวนการคลังทาง

ท

พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการบังคับให้ใช้วิธี

มาตราซึ่ง ตวง วัด และจำนวนหน่วย
กับเครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัด ที่ตั้ง
ขึ้นตามพระราชบัญญัติมาตราซึ่ง ตวง วัด
พ.ศ. ๒๔๗๖ ในจังหวัดสวรรคโลก

พ.ศ. ๒๔๗๘

หน้า ๖๘๑

พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการบังคับให้ใช้วิธีซึ่ง

ตวง วัด และจำนวนหน่วย และ
เครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัด ที่
ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ มาตราซึ่ง
ตวง วัด พ.ศ. ๒๔๖๖ ในจังหวัด
อุตรดิตถ์ พ.ศ. ๒๔๗๘

หน้า ๑๗๖๔

พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการจ่ายเงินเดือน

ระหว่างลาของข้าราชการพลเรือน
และตุลาการ พ.ศ. ๒๔๗๘

หน้า ๒๐๖๕

พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองอุบล

ราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

พ.ศ. ๒๔๗๘

หน้า ๒๐๔๔

พระราชกฤษฎีกา มอบให้อธิบดีกรมตำรวจ
 อนุวรรณการตามพระราช
 บัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๗๐
 แทนรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย
 ในบางกรณี พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๗๒๓

พระราชกฤษฎีกา มอบให้อธิบดีกรมตำรวจ
 อนุวรรณการตามพระราชบัญญัติ
 อวรุปีน เครื่องกะสุนปืน วัตถุระเบิด
 และดอกไม้เพลิง พ.ศ. ๒๔๗๗ แทน
 รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย ในบางกรณี
 พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๗๒๖

พระราชกฤษฎีกา มอบให้ปลัดกระทรวงมหาดไทย
 อนุวรรณการตามพระราชบัญญัติว่าด้วย
 การเนรเทศ ร.ศ. ๑๓๑ แทนรัฐมนตรี
 กระทรวงมหาดไทย ในบางกรณี
 พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๗๒๕

พระราชกฤษฎีกา ให้ใช้พระราชบัญญัติการแพทย์
 พ.ศ. ๒๔๖๖ และพระราชบัญญัติ
 การแพทย์เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๒
 ในจังหวัดภาคใต้ พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๘๗๓

- พระราชกฤษฎีกา บังคับการจดทะเบียน
และออกไปอนุญาต สำหรับเรือ
ในเขตต์จังหวัดต่าง ๆ ที่วราชอาณาจักร
พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๔๔๕
- พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองจันทบุรี
จังหวัดจันทบุรี พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๕๖๓
- พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา
จังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๕๖๗
- พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองชลบุรี
จังหวัดชลบุรี พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๕๗๓
- พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองตรัง
จังหวัดตรัง พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๕๗๘
- พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองตราด
จังหวัดตราด พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๕๘๓
- พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองนครปฐม
จังหวัดนครปฐม พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๕๘๗
- พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองนครนายก
จังหวัดนครนายก พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๕๙๒

บ

- พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองนครราชสีมา
จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๕๕๖
- พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองนครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์ พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๖๐๓
- พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองนครศรีธรรมราช
จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๖๐๘
- พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองนครศรีอยุธยา
จังหวัดนครศรีอยุธยา พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๖๑๒
- พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองปราจีนบุรี
จังหวัดปราจีนบุรี พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๖๑๕
- พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองพิษณุโลก
จังหวัดพิษณุโลก พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๖๒๓
- พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองเพชรบุรี
จังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๖๒๘
- พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองภูเก็ต
จังหวัดภูเก็ต พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๖๓๒
- พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองระยอง
จังหวัดระยอง พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๖๓๘
- พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองราชบุรี
จังหวัดราชบุรี พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๖๔๒

พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองลพบุรี		
จังหวัดลพบุรี พ.ศ. ๒๔๗๘		หน้า ๑๖๔๗
พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองสงขลา		
จังหวัดสงขลา พ.ศ. ๒๔๗๘		หน้า ๑๖๕๑
พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองสมุทรปราการ		
จังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. ๒๔๗๘		หน้า ๑๖๕๕
พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองสมุทรสาคร		
จังหวัดสมุทรสาคร พ.ศ. ๒๔๗๘		หน้า ๑๖๖๐
พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองสระบุรี		
จังหวัดสระบุรี พ.ศ. ๒๔๗๘		หน้า ๑๖๖๕
พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองสิงห์บุรี		
จังหวัดสิงห์บุรี พ.ศ. ๒๔๗๘		หน้า ๑๖๖๘
พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี		
จังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. ๒๔๗๘		หน้า ๑๖๗๔
พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี		
จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. ๒๔๗๘		หน้า ๑๖๗๘
พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองอุดรธานี		
จังหวัดอุดรธานี พ.ศ. ๒๔๗๘		หน้า ๑๖๘๒
พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองอุทัยธานี		
จังหวัดอุทัยธานี พ.ศ. ๒๔๗๘		หน้า ๑๖๘๗

พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองชุมแสง	จังหวัดนครสวรรค์ พ.ศ. ๒๔๗๘	หน้า ๑๖๘๒
พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองบางมูลนาก	จังหวัดพิจิตร พ.ศ. ๒๔๗๘	หน้า ๑๖๘๖
พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองบ้านเช่า	จังหวัดลพบุรี พ.ศ. ๒๔๗๘	หน้า ๑๗๐๐
พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองบ้านโป่ง	จังหวัดราชบุรี พ.ศ. ๒๔๗๘	หน้า ๑๗๐๔
พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองโพธาราม	จังหวัดราชบุรี พ.ศ. ๒๔๗๘	หน้า ๑๗๐๕
พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลตำบลสองพี่น้อง	จังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. ๒๔๗๘	หน้า ๑๗๑๓
พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลตำบลหาดใหญ่	จังหวัดสงขลา พ.ศ. ๒๔๗๘	หน้า ๑๗๑๖
พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองกาญจนบุรี	จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. ๒๔๗๘	หน้า ๒๐๐๕
พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองขอนแก่น	จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. ๒๔๗๘	หน้า ๒๐๐๕
พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองเขียงราย	จังหวัดเขียงราย พ.ศ. ๒๔๗๘	หน้า ๒๐๑๓

- พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองนครพนม
จังหวัดนครพนม พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๒๐๑๗
- พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๒๐๒๑
- พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองบัตตานี
จังหวัดบัตตานี พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๒๐๒๕
- พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองแพร่
จังหวัดแพร่ พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๒๐๓๐
- พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองลำปาง
จังหวัดลำปาง พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๒๐๓๕
- พระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองหนองคาย
จังหวัดหนองคาย พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๒๐๔๐
- พระราชกฤษฎีกา เรียกประชุมสามัญแห่งสภา
ผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๖๔๓
- พระราชกฤษฎีกา ปิดสมัยประชุมสภาผู้แทน
ราษฎร พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๓๗๕
- พระราชกฤษฎีกา เรียกประชุมวิสามัญแห่งสภา
ผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๘๐๔
- พระราชกฤษฎีกา ห้ามกิจการเงินบางอย่าง
เพื่ออิตาลี พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๔๗๖

พ

พระราชกฤษฎีกา ห้ามการนำเข้ามาซึ่งสินค้า
อิตาลี หรือสินค้าที่ส่งมาจากอิตาลี

พ.ศ. ๒๔๗๘

หน้า ๑๔๘๐

พระราชกฤษฎีกา ห้ามการส่งสินค้าบางอย่าง
ออกไปยังอิตาลี พ.ศ. ๒๔๗๘

หน้า ๑๔๘๔

พระราชกฤษฎีกา ปิดประชุมสมัยวิสามัญแห่งสภา
ผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๔๗๘

หน้า ๒๐๗๔

สำนักนายกรัฐมนตรี

กฎสำนักนายกรัฐมนตรี ออกตามความใน

มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติ
เครื่องแบบข้าราชการพลเรือน

พ.ศ. ๒๔๗๘

หน้า ๑๗๒๗

สภาผู้แทนราษฎร

กฎสภาผู้แทนราษฎร ออกตามมาตรา ๗

แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบ
ตำรวจสภาผู้แทนราษฎร

25/10/2566 พ.ศ. ๒๕๖๖ (ฉบับที่ ๒)

หน้า ๔๓๓

ฟ

กฎกระทรวง

กระทรวงกลาโหม

- กฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ออกตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๑๓๓
- กฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบทหารเรือ ออกตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๑๖๕
- กฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก (ฉบับที่ ๒) ออกตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๖๔๕
- กฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบทหารเรือ (ฉบับที่ ๒) ออกตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๖๕๐

กฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก
 (ฉบับที่ ๓) ออกตามความใน
 มาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่ง
 พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร
 พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๗๐๗

กฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก
 (ฉบับที่ ๔) ออกตามความใน
 มาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่ง
 พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร
 พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๑๕๕๔

กฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก
 (ฉบับที่ ๕) ออกตามความใน
 มาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่ง
 พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร
 พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๑๕๕๕

กฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก
 (ฉบับที่ ๖) ออกตามความใน
 มาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่ง
 พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร
 พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๑๕๕๘

ม

กฎกระทรวง ออกตามความในมาตรา ๖๗ แห่ง
พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร
พ.ศ. ๒๔๗๕ (ฉบับที่ ๒) หน้า ๑๔๘๘

กระทรวงการคลัง

กฎกระทรวง ออกตามความในพระราชบัญญัติฝึน
พ.ศ. ๒๔๗๒ มาตรา ๗๐ พระราชบัญญัติ
เก็บภาษีไม้ตัดไฟ ซึ่งทำในพระราชอาณา
เขตต์ พ.ศ. ๒๔๗๔ มาตรา ๑๕
พระราชบัญญัติภาษีซีเมนต์ ซึ่งทำใน
พระราชอาณาเขตต์ พ.ศ. ๒๔๗๕
มาตรา ๑๘ พระราชบัญญัติภาษี
ชั้นในแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๖
มาตรา ๑๗ หน้า ๗๐

กฎกระทรวง ออกตามความในพระราชบัญญัติ
อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด
และดอกไม้เพลิง พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๔๔๐

ย

- กฎกระทรวง ออกตามความในมาตรา ๒๗ แห่ง
พระราชบัญญัติอากรแสตมป์
พ.ศ. ๒๔๗๕ (ฉบับที่ ๒) หน้า ๖๒๕
- กฎกระทรวง ออกตามความในมาตรา ๑๖ แห่ง
พระราชบัญญัติภาษีชั้นในแก้ไข
เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๖ หน้า ๖๓๑
- กฎกระทรวง ออกตามความในมาตรา ๗ แห่ง
พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน
พ.ศ. ๒๔๗๕ (ฉบับที่ ๒) หน้า ๖๕๖
- กฎกระทรวง ออกตามความในมาตรา ๔ แห่ง
พระราชบัญญัติภาษีการค้า
พ.ศ. ๒๔๗๕ (ฉบับที่ ๒) หน้า ๖๕๗
- กฎกระทรวง ออกตามความในมาตรา ๒๗ แห่ง
พระราชบัญญัติอากรแสตมป์
พ.ศ. ๒๔๗๕ (ฉบับที่ ๓) หน้า ๖๕๘
- กฎกระทรวง ออกตามความในมาตรา ๕ แห่ง
พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิตและการ
ประกันภัย พ.ศ. ๒๔๗๖ (ฉบับที่ ๒) หน้า ๖๕๙

กฎกระทรวง ออกตามมาตรา ๕ และ ๖ แห่ง
พระราชกำหนดแปลงเงินกู้รายดอกเบีย
ร้อยละ ๖ พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๗๕๔

กฎกระทรวง ออกตามความในมาตรา ๓ แห่ง
พระราชบัญญัติภาษีชั้นในแก้ไข
เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๖ (ฉบับที่ ๓) หน้า ๒๐๐๒

กฎกระทรวง ออกตามความในมาตรา ๑๖ แห่ง
พระราชบัญญัติภาษีชั้นในแก้ไข
เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๖ หน้า ๒๐๐๓

กระทรวงการต่างประเทศ

กฎกระทรวง ออกตามความในพระราชบัญญัติจัด
ทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๓๒๖

กระทรวงเกษตรราธิการ

กฎกระทรวง ออกตามความในมาตรา ๖๓ แห่ง
พระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง
พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๕๗๐

ก

กฎกระทรวง ออกตามความในมาตรา ๑ แห่ง
พระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน
(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๖๒ หน้า ๖๐๕

กฎกระทรวง เรื่องการออกใบอนุญาตขุดหาพลอย
ออกตามความในมาตรา ๘๒ แห่ง
พระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่
พ.ศ. ๒๔๖๑ หน้า ๗๕๕

กฎกระทรวง ออกตามความในมาตรา ๖๓ แห่ง
พระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง
พ.ศ. ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒) หน้า ๗๖๑

กฎกระทรวง ออกตามความในมาตรา ๖๓ แห่ง
พระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง
พ.ศ. ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๓) หน้า ๑๓๘๔

กฎกระทรวง ออกตามความในมาตรา ๖๓ แห่ง
พระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง
พ.ศ. ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๔) หน้า ๑๗๒๓

กระทรวงธรรมการ

กฎกระทรวง ออกตามความในพระราชบัญญัติ

ประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๗๘

หน้า ๑๗๖๗

กระทรวงมหาดไทย

กฎกระทรวง มหาดไทย (ฉบับที่ ๒) ออก

ตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราช

บัญญัติ อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน

วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง

พ.ศ. ๒๔๗๗

หน้า ๒๒๓

กฎกระทรวง ออกตามความใน พระราช

บัญญัติ เครื่องแบบตำรวจ

พ.ศ. ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)

หน้า ๓๓๕

กฎกระทรวง ประกอบพระราชบัญญัติ โรคติดต่อ

พ.ศ. ๒๔๗๗

หน้า ๔๔๘

กฎกระทรวง ว่าด้วยระเบียบการลงทัณฑ์ฐาน

ขาดหนี้ราชการ

หน้า ๗๐๕

กฎกระทรวง ออกตามความในมาตรา ๕ ใน

พระราชบัญญัติให้ใช้พระราชบัญญัติ

2566

วิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๔๗๗

หน้า ๗๓๗

ศ

กฎกระทรวง ออกตามความในพระราชบัญญัติ

จดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๓๐๕

กฎกระทรวง ออกตามความในมาตรา ๒๓ และ

มาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติ

จดทะเบียนเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ หน้า ๑๓๓๐

กฎกระทรวง ออกตามความในมาตรา ๒๗

แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม

พ.ศ. ๒๔๗๘

หน้า ๑๗๕๕

กฎกระทรวง ออกตามความในมาตรา ๑๗

แห่งพระราชบัญญัติการพนัน

พ.ศ. ๒๔๗๘

หน้า ๑๘๖๖

กฎกระทรวง มหาดไทย(ฉบับที่ ๓) ออกตามความใน

มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน

เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด

และดอกไม้เพลิง พ.ศ. ๒๔๗๗ หน้า ๑๘๘๑

กระทรวงยุติธรรม

กฎกระทรวง ออกตามความในพระราชบัญญัติ

ให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

ความแพ่ง พ.ศ. ๒๔๗๗

หน้า ๗๖๒

๒

- กฎกระทรวง ออกตามความในพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการพิจารณาพิพากษาคดี
บางประเภทชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๗๖๔
- กฎกระทรวง ออกตามความในมาตรา ๔ แห่ง
พระราชรัฐธรรมนูญศาลยุติธรรม หน้า ๗๖๖
- กฎกระทรวง ออกตามความในพระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลแขวงสำหรับหัวเมือง
พ.ศ. ๒๔๗๘ (ฉบับที่ ๑) หน้า ๑๘๒๘

กระทรวงเศรษฐการ

- กฎกระทรวง ว่าด้วยการนำร่อง ออกตามความ
ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ
การเดินเรือในน่านน้ำสยาม
แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๗
(ฉบับที่ ๒) หน้า ๑๓๓๔
- กฎกระทรวง ออกตามความในพระราชบัญญัติ
ไปรษณีย์ พ.ศ. ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๑) หน้า ๑๘๐๖

ส

กฎกระทรวง ออกตามความในพระราชบัญญัติ
วิทยุสื่อสาร พ.ศ. ๒๕๗๘
(ฉบับที่ ๑)

หน้า ๑๘๕๗

คำสั่ง

คำสั่งนายกรัฐมนตรี หน้า ๒๕๕
คำสั่งนายกรัฐมนตรี หน้า ๒๕๖
คำสั่งนายกรัฐมนตรี หน้า ๓๐๔

คำแถลงการณ์

คำแถลงการณ์ เรื่องเก็บภาษีขาออก หน้า ๖๘๕

คำแถลงการณ์ ประกอบพระราชบัญญัติยกเลิก

พระราชกำหนดอาญาการ

กระทำผิดสัญญา ร.ศ. ๑๑๗

พ.ศ. ๒๔๗๘

หน้า ๑๔๓๗

คำแถลงการณ์ เรื่องการยกฐานะสุขาภิบาล

25/10/2566

ขึ้นเป็นเทศบาล

หน้า ๑๗๒๑

ห

คำสั่งการณ้ เรื่องแปลงเงินกู้รายดอกเบย ร้อยละ ๖	หน้า ๑๗๕๐
คำสั่งการณ้ เรื่องภาษีอากรคั่งค้าง	หน้า ๑๘๕๖

บัญญัติ

บัญญัติ สิ่งของทีถือว้าเป็นอาวุธ เครื่อง กระสุนปืน หรือเครื่องมือกระทำ การสงครามตามพระราชกฤษฎีกา	หน้า ๑๓๗๗
บัญญัติ สินค้าส่งออกนอกประเทศซึ่ง ต้องห้ามตามพระราชกฤษฎีกา	หน้า ๑๔๘๗

ข้อบังคับ

แก้ไขเพิ่มเติม ข้อบังคับการประชุมและการปรึกษา ของสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๔๗๗	หน้า ๒๒๖
ข้อบังคับ การประชุมและการปรึกษาของ สภาผู้แทนราษฎร แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๘	หน้า ๑๘๘๓

พ

ประกาศ

- ประกาศ การช่อมคณะรัฐมนตรี หน้า ๖๖๐
- ประกาศ ตั้งประธานและรองประธานสภา
ผู้แทนราษฎร หน้า ๖๖๔
- ประกาศ ตั้งช่อมคณะผู้สำเร็จราชการ
แทนพระองค์ และตั้งประธาน
คณะผู้สำเร็จราชการแทน
พระองค์ใหม่ หน้า ๗๐๒
- ประกาศ การช่อมคณะรัฐมนตรี หน้า ๑๘๘๖
- ประกาศ ขอบังคับลักษณะปกครองลูกเสือ
แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๘๙๐
- ประกาศ ยกเลิกกรมทหารรักษาวัง และ
ตั้ง ร.พัน ๘ เป็นทหารรักษาวัง ฯ หน้า ๑๘๙๗

พระราชบัญญัติ
จัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม
พุทธศักราช ๒๕๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๗๗)

อนว่าต้นจัตวรรนต์
อาทิตย์ทิพอาภา
เจ้าพระยาอภัยมราช

ตราไว้ณวันที่ ๑๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๗๘
25/10/2566 เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรจัดระเบียบ
ราชการกระทรวงกลาโหมเสียใหม่ให้เหมาะสมแก่กาลสมัย

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
จัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พุทธศักราช ๒๔๗๗”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติจัดระเบียบองกัน
ราช อาณาจักร พุทธศักราช ๒๔๗๗ กับ พระราชบัญญัติ
จัด ระเบียบ ้อง กัน ราช อาณา จักร แก้ ไข เพิ่ม เต็ม พุทธ
ศักราช ๒๔๗๗

มาตรา ๔ กระทรวงกลาโหมมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
กลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชา คำนวณการและแบ่งหน้าที่
ราชการ ดังนี้

๑. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี

25/10/2566

๒. สำนักงานปลัดกระทรวง

๓. กองทัพบก
๔. กองทัพเรือ
๕. กรมทหารอากาศ

มาตรา ๕ สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี มีเลขานุการรัฐมนตรี เป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทางการเมือง

มาตรา ๖ สำนักงานปลัดกระทรวง มีปลัดกระทรวงเป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไป

มาตรา ๗ กองทัพบก มีผู้บัญชาการทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชาดำเนินกิจการ

มาตรา ๘ กองทัพเรือ มีผู้บัญชาการทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชาดำเนินกิจการ

มาตรา ๙ กรมทหารอากาศ มีเจ้ากรมทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชาดำเนินกิจการ

มาตรา ๑๐ การแบ่งส่วนราชการเป็นหน่วยย่อยซึ่งขึ้นตรงต่อหน่วยใหญ่ตามที่กล่าวไว้ในมาตรา ๔ จะได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดไว้

๔

ส่วนการกำหนดส่วน ข้อยกเว้นไปจากที่ กล่าว นและการ
กำหนดหน้าที่ของหน่วยนั้น ๆ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
กลาโหมมีอำนาจกำหนดโดยออกเป็นข้อบังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๑ เมษายน หน้า ๕๓)

๕

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์
พุทธศักราช ๒๕๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๗๗)

อนุวัติจากรัฐธรรมนูญ
อาทิตยทิพอาภา
เจ้าพระยามหา

ตราไว้ณวันที่ ๑๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๗๗
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า เป็นการสมควรที่จะ
วางหลักกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เพื่อทำ
กิจการอันเป็นสาธารณูปโภคหรือทำการเหมืองแร่ ให้เหมาะ
สมแก่กาลสมัย

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดย
ค้ำพระเนรม้าและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎรตั้งต่อไปนี้

25/10/2566

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นต้นไป ให้ยกเลิกบทบัญญัติในส่วนที่ ๒ ภาคที่ ๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๖๔ บทบัญญัติมาตรา ๙๕ แห่งพระราชบัญญัติการท่าเรือแห่งแรก พุทธศักราช ๒๔๖๑ และบทบัญญัติในกฎหมายอื่นใดซึ่งแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

ส่วนบทบัญญัติมาตรา ๑๒๒ และ ๑๕๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๖๔ บทบัญญัติมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง ที่ได้รับสัมประทาน พุทธศักราช ๒๔๗๓ หรือบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นใด ซึ่งกำหนดให้ใช้ โดยตรงหรือโดยอนุโลมซึ่งบทบัญญัติในส่วนที่ ๒ ภาคที่ ๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๖๔ อันพระราชบัญญัตินี้ได้ยกเลิกเสียแล้วนั้น ท่านให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้ บังคับโดยตรงหรือโดยอนุโลม

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ข้อความจะ
แสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

“การเวนคืน” หมายความว่า การบังคับเวนคืนที่ดิน
หรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นตามเงื่อนไขแห่งพระราชบัญญัติ
นี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า กระทรวง กรมในรัฐบาล
หรือ ทบวง การเมืองอื่น หรือบุคคลผู้กระทำการเพื่อ
ประโยชน์ของประชาชน ซึ่งมีอำนาจที่จะกระทำการใด ๆ ที่
ได้รับอำนาจให้กระทำหรือควบคุมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์
ไว้

หมวด ๑

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

มาตรา ๕ อสังหาริมทรัพย์ ซึ่งรัฐบาลต้องการเพื่อกิจการ
ใด ๆ อันเป็นสาธารณูปโภค หรือเพื่อการเหมืองแร่
เมื่อมิได้ตกลงในเรื่องการโอนไว้เป็นอย่างอื่น ท่านให้เวน
คืนตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ เมื่อรัฐบาลได้ตกลงจะกระทำกิจการใดอัน
เกี่ยวแก่สาธารณูปโภค แต่ยังมีไม่ได้ทำการสำรวจที่ดินที่จะ

ให้แน่นอนไซ้ จะได้ออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตต์
ที่ดินในบริเวณที่ที่คิดว่าจะเวนคืนนั้นชั้นละบับหนึ่ง

ในพระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุ

- (ก) ความประสงค์ที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์
- (ข) เช้าหน้าทีเวนคืนอสังหาริมทรัพย์
- (ค) กำหนดเขตต์ที่ดินที่ต้องเวนคืน

ให้มีแผนที่หรือแผนผังประเมินเขตต์ที่ดินในบริเวณที่
คิดว่าจะต้องเวนคืนและแสดงเขตต์ที่ดินที่อยู่ในบริเวณที่
ประเมินนั้นเป็นราย ๆ ดิตไว้ท้ายพระราชกฤษฎีกานั้น แผนที่
หรือแผนผังที่กล่าวมานี้ให้ถือว่าเป็นส่วนแห่งพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาเช่นว่านี้มีอายุสองปีหรือตามกำหนด
เวลาที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกานั้น แต่ต้องไม่เกินห้าปี
แล้วแต่จะเห็นว่าจำเป็นเพื่อทำการสำรวจที่ดินที่เจาะจงต้อง
เวนคืนนั้น

มาตรา ๗ ภายในกำหนดอายุแห่งพระราชกฤษฎีกาที่
ออกตามความในมาตราก่อน เช้าหน้าที่มีสิทธิเข้าไปกระทำ
กิจการใด ๆ ในที่ดินซึ่งอยู่ภายในเขตต์ตามแผนที่เท่าที่เห็น
ว่าจำเป็นเพื่อการสำรวจ แต่ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ปกครอง

ทรัพย์สินโดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องได้รับคำบอกกล่าวถึงกิจการที่ต้องกระทำ ไม่น้อยกว่าสามวัน ก่อนเริ่มกระทำกิจการนั้น และชอบที่จะได้รับค่าทดแทนสำหรับความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากการที่กระทำนั้น

มาตรา ๘ เมื่อได้กระทำการสำรวจที่ซึ่งต้องเวนคืนตลอดทั้งหมดหรือจะเพาะแต่ส่วนใดส่วนหนึ่งแล้ว ให้ออกพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์อีกฉบับหนึ่ง เพื่อให้เวนคืนอสังหาริมทรัพย์และให้ระบุที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่ต้องเวนคืน พร้อมทั้งนามเจ้าของหรือผู้ปกครองทรัพย์สินโดยชอบด้วยกฎหมาย

ให้มีแผนที่หรือแผนผังแสดงเขตที่ดินที่เวนคืนอย่างชัดเจนไว้ท้ายพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์และให้ถือว่าแผนที่หรือแผนผังนั้นเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระราชบัญญัตินั้น

เขตที่ดินนั้นต้องบักหลักหมายเขตไว้โดยชัดเจนก่อนที่จะออกพระราชบัญญัติ

มาตรา ๙ นอกจากที่จะต้องโฆษณาในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ท่านให้เจ้าหน้าที่มอบสำเนาอันแท้จริงแห่งพระราช

กฤษฎีกาและพระราชบัญญัติดังกล่าวในมาตรา ๖ และ ๘ พร้อมทั้งแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา และพระราชบัญญัติ นั้น ๆ ไว้ ณ สถานที่เหล่านี้ คือ

ก. ที่ทำการเจ้าหน้าที่

ข. ที่ทำการข้าหลวงประจำจังหวัดซึ่งทรัพย์สินที่ต้องเวนคืนนั้นตั้งอยู่

ค. ที่ว่าการอำเภอ หรือหออทะเบียนที่ดิน (ถ้าหากมี) ในตำบลซึ่งทรัพย์สินที่ต้องเวนคืนนั้นตั้งอยู่

สำเนาพระราชกฤษฎีกาและพระราชบัญญัติและแผนที่ซึ่งมอบไว้ นั้น ให้ผู้มีส่วนได้เสียตรวจดูได้ โดยไม่คิดมูลค่า

มาตรา ๑๐ นับตั้งแต่วันโฆษณาพระราชบัญญัติเวนคืน อสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวมาในมาตรา ๘ ในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป กรรมสิทธิในทรัพย์สินที่ต้องเวนคืนนั้นตกมาเป็นของเจ้าหน้าที่ แต่เจ้าหน้าที่จะมีสิทธิเข้าครอบครองทรัพย์สินนั้นได้ต่อเมื่อได้ ไซ้เงินหรือวางเงินค้ำจำขัญแล้ว ตามที่บัญญัติไว้ในมาตราต่อไป

ตั้งแต่วันโฆษณาพระราชบัญญัติในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ท่านว่าบรรดาการจำนองบุริมสิทธิ หรือทรัพย์สินสิทธิ

ซึ่งมีอยู่ในส่วนอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งเวนคืนนั้น เป็นอันสิ้นสุดลง แต่สิทธิของผู้รับประโยชน์ในการที่จะได้รับค่าใช้จ่ายจากเงินค่าทำขวัญ (ถ้าหากมี) นั้นยังคงมีอยู่ แต่ผู้รับประโยชน์จะต้องร้องขอรับชำระจากเงินค่าทำขวัญนั้นภายในหนึ่งเดือนนับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งความตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔ หรือถ้าเงินค่าทำขวัญนั้นให้แก่เจ้าของทรัพย์สินในวันใดภายหลัง ก็ต้องร้องขอเสียก่อนวันนั้น

ตั้งแต่วันโฆษณาพระราชบัญญัติในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ถ้าผู้มีสิทธิในทรัพย์สินนั้นโอนสิทธิให้แก่บุคคลภายนอก บุคคลภายนอกนั้นมีสิทธิที่จะเรียกร้องได้ก็แต่เฉพาะเงินค่าทำขวัญเท่านั้น

หมวด ๒

เงินค่าทำขวัญ

มาตรา ๑๑ เงินค่าทำขวัญนั้น ท่านให้กำหนดให้แก่

(๑) เจ้าของที่ดินที่ต้องเวนคืน

(๒) เจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นหรือถาวรไม่ได้ ซึ่งมีอยู่ในที่ดินนั้นในวันออกพระราชกฤษฎีกาตามความในมาตรา ๖ หรือได้ปลูกสร้างขึ้นภายหลัง โดยได้รับอนุญาตพิเศษจากเจ้าหน้าที่

(๓) ผู้เช่าที่ดิน โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างในที่ดินที่
ต้องเวนคืน แต่การเช่านั้น ต้องมีหลักฐานแสดงต่อเจ้า
หน้าที่เป็นหนังสือ และได้ทำไว้ก่อนที่ออกพระราชกฤษฎีกา
ตามความในมาตรา ๖ หรือได้ทำขึ้นภายหลังวันนั้นโดยได้
รับอนุญาตพิเศษ และการเช่านั้นยังไม่ระงับไปในวันหรือ
ก่อนวันที่เจ้าหน้าที่ได้เข้าครอบครองที่ดิน โรงเรือนหรือ
สิ่งปลูกสร้างนั้น แต่เงินค่าทำขวัญในการเช่านี้พึงกำหนด
ให้เฉพาะที่ผู้เช่าได้เสียหายจริง ๆ โดยเหตุที่ต้องออกจาก
ที่ดินหรือบ้านเรือนก่อนสัญญาเช่าระงับ

(๔) เจ้าของต้นไม้ ยืนต้นซึ่งขึ้นอยู่ในที่ดินในวันออก
พระราชกฤษฎีกาตามความในมาตรา ๖ หรือปลูกขึ้นภายหลัง
โดยได้รับอนุญาตพิเศษ

(๕) เจ้าของโรงเรือน หรือ สิ่ง ปลูกสร้างที่รอลงมือได้
ซึ่งอยู่ในที่ดินในวันออกพระราชกฤษฎีกาตามความในมาตรา ๖
แต่เจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างที่รอลงมือได้นั้น ต้อง
ไม่เป็น ผู้จำ ต้อง รอลงมือ สิ่ง เหล่า นั้น ไป เมื่อ เพียง แต่ ได้ รับ
แจ้ง ความ ของ เจ้าของ ที่ ดิน แต่ เงิน ค่า ทำ ขวัญ ตั้ง ค่า ไว้ ใน
อน มา ตรา ๕ นี้ พึง กำหนด ให้ เฉพาะ ค่า รอลงมือ โรง เรือน สิ่ง ปลูก
สร้าง รวม ทั้ง ค่า ปลูก สร้าง ใหม่ ด้วย

(๖) บุคคลผู้เสียสิทธิในการใช้ทาง หรือเสียสิทธิในการวางท่อน้ำ ท่อระบายน้ำ สายไฟฟ้า หรือสิ่งอื่นซึ่งคล้ายกันผ่านที่ดินซึ่งต้องเวนคืน ตามมาตรา ๑๓๔๕ หรือ ๑๓๕๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อบุคคลเช่นว่านั้นได้ให้ค่าทดแทนในการที่ได้ใช้สิทธินั้น ๆ แก่เจ้าของที่ดินไปแล้ว

มาตรา ๑๒ เมื่อต้องเวนคืนโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างแต่เพียงส่วนหนึ่ง เจ้าของจะร้องขอให้เวนคืนส่วนที่ยังเหลืออยู่ซึ่งใช้การไม่ได้นั้นด้วยก็ได้

เมื่อมีข้อพิพาทกัน ท่านให้ตั้งอนุญาโตตุลาการตั้งที่ไต่บัญชีไว้ ในมาตรา ๒๘

มาตรา ๑๓ เนื่องจากกรณีที่เวนคืนที่ดิน ถ้าเนื้อที่ดินแปลงใดที่เหลืออยู่นั้นน้อยกว่าร้อยละยี่สิบหรือด้านใดด้านหนึ่งต่ำกว่า ๑๐ เมตร เจ้าของจะร้องขอให้เวนคืนที่ดินนั้นหมดทั้งแปลงก็ได้ แต่ที่ดินที่เหลือนั้นต้องไม่ติดต่อกับพื้นที่เดียวกับที่ดินแปลงอื่นของเจ้าของเดียวกัน

มาตรา ๑๔ เงินค่าทำขวัญที่จะให้แก่เจ้าของตามมาตรา ๑๑ นั้น ถ้าไม่มีบทบัญญัติเป็นพิเศษในพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ฉบับใดเป็นฉะเพาะแล้ว ให้กำหนดค่าราคาทรัพย์สินที่คือนวนคืนในวันที่ออกพระราชกฤษฎีกาตามความในมาตรา ๖ ตามราคาซื้อขายกันในตลาด โดยต้องไม่คิดหักจำนวนเงินที่จะต้องชดใช้แก่ผู้รับประโยชน์ตามมาตรา ๑๐ วรรค ๒ และตามพฤติการณ์พิเศษเป็นเรื่อง ๆ ไป

ถ้าต้องเวนคืนทรัพย์สินแต่เพียงส่วนหนึ่ง และส่วนที่เหลือนั้นต้องลดน้อยถอยราคาลง ให้กำหนดเงินค่าทำขวัญให้เฉพาะสำหรับส่วนที่เหลืออันลดน้อยถอยราคานั้นด้วย

ถ้าเจ้าของอยู่ในที่ดินหรือโรงเรือนซึ่งต้องเวนคืนนั้นกีดหรือประกอบกิจการค้าขายหรือการงานอันชอบด้วยกฎหมายอยู่ในที่ดินหรือโรงเรือนนั้นก็ให้กำหนดเงินค่าทำขวัญให้สำหรับการเสียหายจริงๆ (ถ้าหากมี) ที่ผู้นั้นได้รับในการที่ต้องออกจากที่ดินหรือโรงเรือนนั้นด้วย

มาตรา ๑๕ ถ้าการงานหรือกิจการอย่างใดที่เข้าไปในการเวนคืนได้กระทำให้ทรัพย์สินที่เหลืออยู่นั้นมีราคาสูงขึ้นเป็นพิเศษในขณะนั้นไซ้ร้ ให้นำให้เอาราคาที่สูงขึ้นนั้นหักกับเงินค่าทำขวัญ

แต่ทั้งนี้มิให้ถือว่าราคาทรัพย์สินที่เกี่ยวกันนั้น สูงไปกว่าจำนวนเงินค่าทำขวัญ เพื่อจะให้เจ้าของทรัพย์สินต้องกลับใช้เงินให้อีก

มาตรา ๑๖ ห้ามมิให้คิดเงินค่าทำขวัญสำหรับราคาที่คืนที่สูงขึ้นเพราะทรัพย์สินเหล่านี้ คือ

(๑) โรงเรือนหรือสิ่งที่เพิ่มเติมการเพาะปลูกหรือการทำให้ที่เจริญขึ้นหรือการเช่า ซึ่งได้ทำขึ้นภายหลังวันออกพระราชกฤษฎีกาตามความในมาตรา ๖ โดยมีได้รับอนุญาตพิเศษจากเจ้าหน้าที่ เว้นแต่การทำนาหรือการทำสวนตามที่จัดทำอยู่ตามปกติ

(๒) โรงเรือนหรือสิ่งเพิ่มเติม การเพาะปลูก หรือการทำให้ที่เจริญขึ้น หรือการเช่า ซึ่งปรากฏว่าได้ทำขึ้นก่อนวันออกพระราชกฤษฎีกาตามความในมาตรา ๖ โดยอุบายฉ้อฉล เพื่อประสงค์ที่จะได้รับเงินค่าทำขวัญ

หมวด ๓

วิธเวณคั่นอสังหาริมทรัพย์

มาตรา ๑๗ ภายในกำหนดสามเดือนนับตั้งแต่วันประกาศพระราชบัญญัติเวณคั่นอสังหาริมทรัพย์แล้ว และเมื่อเจ้า

หน้าที่ ร้องขอรัฐบาลจะได้ตั้ง กรรมการชั้นคณะหนึ่ง หรือ
หลายคณะ ให้มีจำนวนกรรมการคณะหนึ่งสามคนคนหนึ่ง
เป็นพนักงานของเจ้าหน้าที่ อีกสองคนเป็นพนักงานกระทรวง
มหาดไทย หรือกระทรวงเศรษฐการ หรือกระทรวงการคลัง
แล้วแต่จะเห็นเป็นการสมควร

คณะกรรมการนี้ให้หน้าที่ตรวจดูที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์
อย่างอื่นอันต้องเวนคืน และพยายามไกล่เกลี่ยให้ตกลงกัน
ในเรื่องจำนวนเงินค่าทำขวัญ

นามกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์และตำบลท้องที่ซึ่ง
กรรมการจะออกไปกระทำการตามหน้าที่นั้น ให้โฆษณาใน
ราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๘ เมื่อได้รับสำเนาพระราชบัญญัติเวนคืน
อสังหาริมทรัพย์แล้ว ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดและนาย
อำเภอจัดการให้กำนันผู้ใหญ่บ้านประกาศให้ราษฎรใน เขตต์
ที่ที่เกี่ยวข้องให้ทราบข้อความในพระราชบัญญัตินั้น และ
จัดการโฆษณาให้ทราบ โดยวิธีใดอันอีกเท่าที่จะทำได้ ให้
เจ้าพนักงานปกครองท้องที่ปิดประกาศแจ้งความไว้ ณ ที่ดิน
โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งต้องเวนคืน และส่งประกาศ

แจ้งความให้แก่บรรดาบุคคลผู้มีสิทธิได้เงินค่าทำขวัญหรือรับชำระเงินจากค่าทำขวัญตามมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๐ วรรค ๒ แห่งพระราชบัญญัติซึ่งเจ้าพนักงานทราบได้จากทะเบียนที่ดินหรือจากทางอื่นโดยส่งประกาศแจ้งความให้บุคคลดังกล่าวแล้วนั้นเอง หรือโดยทางจดหมายลงทะเบียนไปรษณีย์ และเจ้าพนักงานปกครองท้องที่จะต้องแจ้งให้บุคคลนั้นๆ ทราบด้วยว่าจะต้องเสนอคำขอร้องต่อกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในเวลาที่มาตรวจ

มาตรา ๑๕ กรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องแจ้งความล่วงหน้าให้อำเภอทราบถึงวันที่จะมาตรวจอย่างน้อยหนึ่งเดือน และเจ้าพนักงานปกครองท้องที่ต้องแจ้งวันที่กำหนดนั้นให้ราษฎรในท้องที่ทราบทั่วกัน ให้เจ้าพนักงานปกครองท้องที่แจ้งแก่บุคคลผู้ซึ่งอ้างว่ามีสิทธิหรือประโยชน์ในส่วนใดส่วนหนึ่งแห่งทรัพย์สินอันต้องเวนคืนให้ไปอยู่ด้วยตนเองในเวลาตรวจ หรือให้ผู้แทนไปเพื่อแจ้งการขอร้องของตนต่อกรรมการ

ผู้ตนเองไม่ได้หรือจะให้ผู้อื่นมาแทนไม่ได้นั้น ต้อง
ทำเป็นเรื่องราวขึ้นต่อว่าการอำเภอก่อนวันที่กรรมการมา
ตรวจ

มาตรา ๒๐ เมื่อถึงวันกำหนดนัด ให้กรรมการเวนคืน
อสังหาริมทรัพย์ชี้แจง ต่อหน้าผู้ที่ เกี่ยวข้องหรือต่อ หน้าผู้
แทนให้ชัดเจนเท่าที่จะทำได้ว่าทรัพย์สินใดบ้าง ซึ่งต้องการ
เวนคืนและมีกำหนดเขตต์เพียงใด ในกรณีที่หลักเขตต์
ทำลายหรือสูญหาย ให้กรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์
จัดการให้ปักหลักเขตต์เสียใหม่

กรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องรับพิจารณาคำขอร้อง
ทึ่งที่เป็นหนังสือหรือด้วยวาจา ทึ่งต้องพิจารณาเรื่องราวซึ่ง
มีผู้ยื่นไว้ต่ออำเภอดตามความในมาตรา ๑๙ วรรคสุดท้ายด้วย

เมื่อข้อพิพาท กัน ด้วย เรื่องกรรมสิทธิใน ทรัพย์สินอัน
ต้องเวนคืนหรือด้วยเรื่องสิทธิอื่น ๆ ซึ่งทำให้บุคคลชอบที่จะ
เรียกเงินค่าทำขวัญได้ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการ
พยายามไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทนั้นให้เป็นที่ตกลงกันเสีย

ให้กรรมการทำบัญชีรายชื่อผู้ที่อ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สิน
อันต้องเวนคืน กับบัญชี รายชื่อ ผู้ อ้าง ว่า มีสิทธิใน ทรัพย์สิน

(นอกจากกรรมสิทธิ) ซึ่งควรจะได้รับเงินค่าทำขวัญ และ บัญชีรายชื่อผู้ขอรับชำระเงินจากค่าทำขวัญ แบ่งแยกให้รู้ ว่าเป็นคำขอร้องที่ไม่มีข้อโต้เถียงประเภทหนึ่ง และเป็นคำขอ ร้องที่ยังมีข้อโต้เถียงอีกประเภทหนึ่ง

ให้กรรมการปิดประกาศแจ้ง ความไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ แห่งวันที่ได้ทำการตรวจเสร็จนั้นด้วย

มาตรา ๒๑ ให้กรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ทำความ ตกลงกับผู้สิทธิซึ่งไม่มีข้อโต้เถียง และพยายามทำความ ตกลงกันในเรื่องจำนวนเงินค่าทำขวัญอันจะต้องใช้ไว้หนึ่ง

เมื่อได้ตกลงกันในเรื่องนั้นแล้ว ให้เขียนข้อตกลงและ เงื่อนไขลงไว้ แล้วให้ทั้งสองฝ่ายลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ ต่อหน้าพะยาน

เมื่อได้จ่ายเงินค่าทำขวัญตามที่ได้ตกลงกันนั้นแล้ว ให้ เจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าครอบครองทรัพย์สินอันต้องเวนคืนนั้นได้

มาตรา ๒๒ ถ้าทั้งสองฝ่ายไม่ตกลงปรองดองกันได้ ให้ เจ้าหน้าที่มีหนังสือ เสนอ กำหนดราคาเด็ดขาดไปให้อีกฝ่าย หนึ่งทราบ

หนังสือเสนอราคาเด็ดขาดเช่นนั้นเมื่อมีใบรับหรือรายงาน ของพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยมีพะยานอย่างน้อยสองคนลง

นามรับรองว่ากำบอกกล่าวนั้นได้ส่งแก่ผู้รับโดยถูกต้องแล้ว ให้ถือว่าได้ส่งแก่ผู้รับแล้ว

มาตรา ๒๓ ถ้าคำเสนอของเจ้าหน้าที่ไม่มีคำสนองรับ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำเสนอนั้นไซ้ ท่านว่า คู่กรณีแต่ละฝ่าย มีสิทธิที่จะขอให้ตั้ง อนุญาโตตุลาการตั้งที่ บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔ ได้

มาตรา ๒๔ ถ้าหาตัวบุคคลซึ่งจะ เป็นผู้ได้รับ เงินค่าทำ ขวัญไม่พบไซ้ ให้กรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์กำหนด จำนวนเงินค่าทำขวัญตามที่เห็นสมควรและวางเงินจำนวนนั้น ไว้ต่อศาล

เมื่อได้วางเงินต่อศาลแล้ว ท่านว่าเจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้า ครอบครองทรัพย์สินนั้นได้

ถ้าภายในหนึ่งปีนับตั้งแต่วันวางเงิน ผู้ชอบที่จะได้รับ เงินค่าทำขวัญแสดงตนให้ปรากฏไซ้ ท่านว่าผู้นั้นจะยอม รับเอาจำนวนเงินซึ่งกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์วางไว้ หรือขอให้ตั้งอนุญาโตตุลาการก็ได้

เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีแล้ว ห้ามไม่ให้ร้องขอตั้งอนุญาโต ตุลาการ และผู้ชอบที่จะได้รับเงินค่าทำขวัญจะร้องขออย่าง

อันไม่ได้ นอกจากจะขอรับเงินค่าทำขวัญที่วางไว้ต่อศาล
ตั้งกล่าวมาแล้วให้ เป็นการเสร็จกันไป

มาตรา ๒๕ ถ้าก่อนที่ได้ใช้เงินค่าทำขวัญให้แก่ฝ่ายซึ่ง
ชอบที่จะได้รับหรือก่อน ผู้กำหนดเรื่องปัดตั้งที่บัญญัติไว้ใน
มาตรา ๒๔ หากมีข้อพิพาทเกิดขึ้น ด้วยเรื่องกรรมสิทธิ์ใน
ทรัพย์สินซึ่งต้องเวนคืนหรือด้วยเรื่องการแบ่งส่วนแห่งเงินค่า
ทำขวัญไซ้ ท่านว่าให้กรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์หรือ
เจ้าหน้าที่ แล้วแต่กรณีพยายามไกล่เกลี่ยข้อพิพาททุกฝ่าย
ให้ปรองดองตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญ

เมื่อทุกฝ่ายตกลงกันจะเพาะจำนวนเงินค่าทำขวัญ แต่
ไม่ตกลงกันในเรื่องส่วนแบ่งแล้วให้นำเงินจำนวนที่ตกลง
กันไปวางศาล เงินจำนวนนี้ให้โอนหรือแบ่งตามคำพิพากษา
ของศาลหรือตามข้อตกลงแห่งกรณี เมื่อได้วางเงินแล้ว
ให้เจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าครอบครองทรัพย์สินนั้นได้

เมื่อไม่เป็นที่ตกลงกันได้ ในจำนวนเงินค่าทำขวัญไซ้
ให้เจ้าหน้าที่บอกกล่าวเป็นหนังสือเสนอจำนวนเงินค่าทำขวัญ
เด็ดขาดไปยังผู้พิพาทตั้งที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๒๒ ถ้าผู้
พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ยอมรับ เอาตามจำนวนที่เสนอเช่น

นั้นภายในเวลาสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ลงในหนังสือบอกกล่าว
ไซ้ ท่านว่าทุกฝ่ายมีสิทธิขอให้ตั้งอนุญาโตตุลาการตาม
ทั้บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔ ได้

เมื่อได้จ่ายเงินค่าทำขวัญเสร็จไปแล้ว หรือเมื่อพ้น
กำหนดเวลาหนึ่งปีตั้งกล่าวมาข้างต้น ท่านว่าเจ้าหน้าที่ไม่
ต้องรับผิดชอบต่อบุคคลผู้มาเสนอคำขอร้อง ผู้ขอร้องมี
สิทธิแต่จะฟ้องร้องบุคคลผู้ได้รับเงินค่าทำขวัญไป แร่อยู่
ซึ่งมีนามว่าจะได้รับเงินทวงไว้เท่านั้น

มาตรา ๒๕ เมื่อไม่ปรากฏผู้เป็นเจ้าของหรือบุคคลอื่นผู้
ชอบที่จะได้รับเงินค่าทำขวัญหรือไม่มีคำขอร้องเช่นนั้นใน
เวลาหรือก่อนเวลา กรรมการเวนคืน อสังหาริมทรัพย์ทำการ
ตรวจ เจ้าหน้าที่จะเข้าครอบครองทรัพย์สินในเวลาใด ๆ
ภายหลังการตรวจนั้นก็ไ้ แต่เมื่อเสร็จการตรวจแล้ว
บุคคลผู้มีสิทธิตามพระราชบัญญัตินั้นชอบที่จะเรียกร้องเอาเงิน
ค่าทำขวัญจากเจ้าหน้าที่ได้ ในกรณีเช่นนั้นให้มีภู้บิตตามวิธี
ทั้บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๒ และ ๒๓

มาตรา ๒๖ ถ้าเจ้าหน้าที่อ้างว่าผู้มาขอร้องไปเจณะหรือ
ก่อนที่กรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ทำการตรวจนั้น เป็น

ผู้ไม่มีสิทธิ์อย่างใด ๆ ตั้งที่กล่าวไว้ในมาตรา ๑๑ ไซ้ร้ ท่าน
ว่าเจ้าหน้าที่จะขับไล่ผู้รื้อถอนนั้นออกจากที่ไม่ได้ นอกจาก
จะฟ้องขอให้ขับไล่ต่อศาลซึ่งมีอำนาจ

เมื่อคดีอยู่ในระหว่างพิจารณา ศาลจะอนุญาตให้เจ้า
หน้าที่เข้าครอบครองทรัพย์สินโดยมีเงื่อนไขอย่างใด ๆ (เช่น
ให้ตั้งอนุญาโตตุลาการ หรือให้วางเงินเป็นต้น) ตามซึ่ง
ศาลจะเห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๒๘ ถ้าจะต้องตั้งอนุญาโตตุลาการตามพระราช
บัญญัตินี้ ท่านว่าให้ใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธี
พิจารณาความแพ่ง อันว่าด้วย อนุญาโตตุลาการ บังคับ โดย
อนุโลม

หมวด ๔

เบ็ดเตล็ด

มาตรา ๒๙ ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่ใช้เงินค่าค่าชดเชย ซึ่งได้
กำหนดไว้ตามที่ตกลงกันเอง หรือตามที่อนุญาโตตุลาการ
กำหนดให้ ภายใน สามเดือน นับแต่วันข้อตกลงกัน หรือวันที่
อนุญาโตตุลาการชี้ขาดไซ้ร้ ท่านให้ลิดดอกเบี้ยร้อยละ
เจ็ดครึ่งต่อปี

เงินค่าทำขวัญที่อนุญาตตุลาการกำหนดให้นั้น ถ้าเกินกว่าจำนวนเงินที่วางไว้ตามความในมาตรา ๒๔ หรือ ๒๕ ให้คิดดอกเบี้ยอย่างเดียวกันในจำนวนเงินที่เกินนั้น

มาตรา ๓๐ ถ้าฝ่ายซึ่งชอบที่จะได้รับเงินค่าทำขวัญปฏิเสธไม่ยอมรับเงินค่าทำขวัญ ซึ่งได้ตกลงกำหนดกันเองก็ดี หรืออนุญาตตุลาการกำหนดให้ก็ดี เมื่อเจ้าหน้าที่ได้นำเงินค่าทำขวัญเช่นว่านั้นวางศาลแล้ว ท่านว่าเจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าครอบครองทรัพย์สินได้

มาตรา ๓๑ การร้องขอรับเงินที่วางไว้ต่อศาลนั้น ให้ร้องขอรับภายในห้าปีนับตั้งแต่วันวางเงิน ถ้าไม่ร้องขอภายในกำหนดเวลาเช่นว่านั้น ท่านให้รับเงินนั้นและคืนให้เจ้าหน้าที่ไป

มาตรา ๓๒ เว้นแต่จะเป็นที่ดินของรถไฟ ถ้าภายในห้าปี นับแต่วันประกาศใช้พระราชบัญญัติ เว้นคินอสังหาริมทรัพย์ ปรากฏว่าทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือแต่ส่วนใดมิได้เคยใช้หรือกำลังใช้ในการสาธารณูปโภค หรือในการเหมืองแร่อันเป็นความประสงค์ในการเวนคืนนั้นไซ้ เมื่อได้คืนเงินค่าทำขวัญที่ได้รับแล้ว ท่านว่าเจ้าของเดิมทายาทของเจ้าของเดิมหรือผู้รับโอนมีสิทธิเรียกทรัพย์สินคืนได้ แต่การ

เรียกเรื่องเช่นนั้น ท่านว่าต้องร้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันพ้นกำหนดเวลาห้าปีตั้งกล่าวมาแล้วข้างต้น และการส่งทรัพย์สินคืนเช่นนั้นถ้าจะพึงมี ท่านให้ใช้บทบัญญัติมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บังคับ

มาตรา ๓๓ ถ้าเจ้าของหรือผู้อยู่ในทรัพย์สินซึ่งต้องเวนคืนไม่ยอมให้เจ้าหน้าที่เขาคงครอบครองทรัพย์สินนั้น ในเมื่อเจ้าหน้าที่มีสิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ที่จะกระทำ เช่น นั้นได้ไซ้ เมื่อเจ้าหน้าที่ฟ้อง ท่านว่าศาลมีอำนาจสั่งให้ขับไล่ได้ทันทีแต่ทั้งนี้ไม่เป็นการตัดสิทธิของเจ้าของหรือผู้อยู่ในทรัพย์สินในอันที่จะฟ้องร้องว่ากล่าวในภายหลัง

มาตรา ๓๔ บรรดาการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามพระราชกฤษฎีกาหรือพระราชบัญญัติจัดซื้อที่ดิน ซึ่งได้ประกาศก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้ ท่านว่าคงอยู่ในบังคับบทบัญญัติแห่งพระราชกฤษฎีกาหรือพระราชบัญญัตินั้น ๆ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์
รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๑ เมษายน หน้า ๔๗)
25/10/2566

พระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา
พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๕)

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)
ตราไว้เมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขเพิ่มเติม
บทบัญญัติแห่งกฎหมายลักษณะอาญาบางมาตรา

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา พุทธศักราช ๒๔๗๗
(ฉบับที่ ๕)”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกข้อความในตอนสุดท้ายของมาตรา ๒๒๕ แห่งกฎหมายลักษณะอาญานั้นเสีย และให้ความต่อไปนี้แทน

“ ผู้ปลอมหนังสือสำคัญอย่างใด ๆ เช่นว่ามานี้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปีขึ้นไปจนถึงสิบปี และให้ปรับตั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงสองพันบาทด้วยอีกโสดหนึ่ง ”

พระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์
รัฐมนตรี

กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ มาตรา ๒๒๕ ตอนสุดท้ายที่พระราชบัญญัติแก้ไขยกเลิกมีความดังนี้ “ ท่านว่ามานี้ ผู้ปลอมหนังสือสำคัญอย่างใด ๆ เช่นว่ามานี้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ ปีขึ้นไปจนถึงสิบปี และให้ปรับตั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงสองพันบาท ด้วยอีก โสดหนึ่ง ”

พระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนุนันทจาทรนที
ชาติศย์ทิพอาภา
เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๗
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขความใน
มาตรา ๑๑๑๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อันว่า
ด้วยมูลค่าอย่างต่ำของหุ้น

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

๒๘

ต้องสมุด
คต-นิติศาสตร์

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๑๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑๑๗ อันมูลค่าของหุ้น ๆ หนึ่งนั้น มิให้ต่ำกว่าห้าบาท”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๑๗ ที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมความดังนี้ “อันมูลค่าของหุ้น ๆ หนึ่งนั้น ท่านมิให้ต่ำกว่าห้าบาท”

25/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๑ เมษายน หน้า ๓๑)

357450

พระราชบัญญัติ
สหกรณ์แก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนึ่งเจ้าทูลกระหม่อม
อาทิตยทีพอาภา
เจ้าพระยามหา

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขเพิ่มเติม
พระราชบัญญัติสหกรณ์แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖
เพื่อความสะดวกแก่การปฏิบัติตามแผนการที่วางไว้ และ
เพื่อช่วยเหลือเกษตรกร

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คัมหมัดและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
สหกรณ์แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑ แห่งพระราช
บัญญัติสหกรณ์แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ และใช้
ความต่อไปนี้แทน

“ถ้าสหกรณ์เกี่ยวข้องในกิจการใดซึ่งกฎหมายกำหนดให้
ลงทะเบียนสำหรับการได้มา การจำหน่าย การยกขึ้นเป็นข้อ
ต่อสู้หรือการยึดหน่วงซึ่ง กรรมสิทธิ์ใน อสังหาริมทรัพย์หรือ
ทรัพย์สินอื่นเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ การลงทะเบียนเช่น
ว่านั้นให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

ถ้าไม่มีทะเบียน บรรดาวิธีการซึ่งกฎหมายกำหนดให้ทำ
ห้ว่าการอำเภอเพื่อประโยชน์อย่างเดียวกันนั้น ให้ได้รับ
ยกเว้นจากการเสียค่าธรรมเนียมเช่นเดียวกัน”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

พระราชบัญญัติสหกรณ์แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๗๖ มาตรา ๓ ที่
พระราชบัญญัติคนไทยกเด็กมีความดงน .. ถ้ามีการโอนแก่ทะเบียน
ที่คนซึ่งสหกรณ์แบบผู้โอนกต หรือแบบผู้รับโอนกต ท่านให้จดแจ้ง
การเรียกค่าธรรมเนียมในการแก้ไขทะเบียน และค่าธรรมเนียมประหับ
ตราประจำตำแหน่ง

ถ้าการ โอนเช่นว่าน ทำที่อำเภอที่ให้จดแจ้งการเรียกค่าธรรมเนียม
การทำบริคตให้สัญญาและค่าธรรมเนียมดังกล่าวถึงได้ยื่นแก่ขอความ
ในสัญญา”

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๑ เมษายน หน้า ๓๓)

พระราชบัญญัติ

อากรค่าน้ำรัตนโกสินทรศก ๑๒๐

แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

ธนุรัตน์จาตุรนต์

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อความบางคำในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำรัตนโกสินทรศก ๑๒๐ เสียใหม่ เพื่อให้ความชัดเจนยิ่งขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
อากรค่าน้ำ รัตนโกสินทรศก ๑๒๐ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศั
กราช ๒๔๗๗”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ นับแต่วันที่ใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้ยกเลิก
คำอธิบายสัตว์น้ำในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ
รัตนโกสินทรศก ๑๒๐ เสีย และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ “สัตว์น้ำ” หมายความว่า ปลา เต่า กระ และสัตว์น้ำ
จำพวกเลื่อยคลาน อื่น ๆ สัตว์น้ำจำพวก เลียงลูก ด้วยน้ำนม
จำพวก กุ้ง ปู แมงดา รวมทั้งไข่ของสัตว์เหล่านั้นทุกชนิด
สัตว์น้ำจำพวกหอยรวมทั้งเปลือกหอยและมุกต์ จำพวกปลิง
ทะเล จำพวกฟองน้ำ จำพวกสาหร่ายทะเล จำพวกบัว กับ
สัตว์ที่อาศัยอยู่ในน้ำอื่น ๆ และพันธุ์ไม้น้ำอื่นซึ่งรัฐมนตรี
ผู้บัญชาการกรมเกษตรและการประมงจะได้ระบุขึ้นต่อไป

และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วเป็นอันไข้บังคับ
ไว้”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

พระราชบัญญัติการกำหนดวันโกดินทรศก ๓๒๐ มาตรา ๓ คำ
อธิบาย คำว่า “สัตว์น้ำ” ที่พระราชบัญญัตินี้ให้ยกเด็กมีความถึง
“คำว่า “สัตว์น้ำ” ให้พึงเข้าใจว่าบรรดาสัตว์ซึ่งอยู่ในน้ำเป็นปกติ
คือ กุ้ง, ปู, ปลา, ปลิงทะเล, และหอย เป็นต้น”

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๑ เมษายน หน้า ๗๖)

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการยกเว้นภาษีอากร
อันเกี่ยวแก่ทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์
พุทธศักราช ๒๔๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)
อนึ่งที่หน้าตุรนต์
อาทิตย์ทิพอาภา
เจ้าพระยามรราช

ตราไว้ณวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๗

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า เป็นการสมควรที่จะ
วางระเบียบการยกเว้นภาษีอากรอันเกี่ยวแก่ทรัพย์สินฝ่าย
พระมหากษัตริย์

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการยกเว้นภาษีอากรอันเกี่ยวแก่ทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้ คำว่า “ทรัพย์สินส่วนพระองค์” หมายความว่า ทรัพย์สิน หรือสิทธิอันติดอยู่กับทรัพย์สินซึ่งมีอยู่หรือเกิดขึ้นในส่วนใด ๆ แห่งราชอาณาจักร ถ้า

(ก) ทรัพย์สิน หรือสิทธิเช่นว่านั้น เป็นของพระมหากษัตริย์อยู่แล้วในเมื่อเสด็จขึ้นครองราชสมบัติ และพระองค์ทรงมีสิทธิที่จะจำหน่ายสิ่งเหล่านั้นได้ก่อนครองราชสมบัติ

(ข) ทรัพย์สิน หรือสิทธิเช่นว่านั้น ตกมาเป็นของพระองค์ในเมื่อ หรือภายหลังแต่เวลาที่ครองราชสมบัติโดยทางใด ๆ จากบรรดาพระราชบุพพการีใด ๆ หรือจากบุคคลใด ๆ ซึ่งไม่ได้เป็นพระมหากษัตริย์ แห่งราชอาณาจักรนี้

(ค) ทรัพย์สิน หรือสิทธิเช่นว่านั้น ได้มา หรือได้ขอมาจากเงินส่วนพระองค์

มาตรา ๔ ทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ นอกจาก
ทรัพย์สิน ส่วน พระ องค์ ที่ กล่าว ไว้ ใน มาตรา ๓ ย่อมเป็น
ทรัพย์สินที่ได้รับความยกเว้นจากการเก็บภาษีอากร

มาตรา ๕ ให้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้
รักษาการให้ เป็น ไป ตาม พระราชบัญญัตินี้.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยानิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๑ เมษายน หน้า ๓๕)

พระราชบัญญัติ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๔๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนึ่งตั้งแต่วันที่

อาทิตย์ที่พอดภา

เจ้าพระยามรราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรมีพระราชบัญญัติ
กำหนดฐานะระเบียบ และ แบบแผนแห่งจุฬาลงกรณ์มหา
วิทยาลัย

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๔๗๗”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับ
อื่นที่มีข้อความขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๔ ให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็น สถานศึกษา
และค้นคว้าในศาสตร์ต่าง ๆ โดยมุ่งจะส่งเสริมวิชาชั้นสูง
และสนับสนุนวัฒนธรรมแห่งชาติ

มาตรา ๕ มหาวิทยาลัยนี้ แบ่งออกเป็นคณะต่างๆ
คณะหนึ่งๆ แบ่งออกเป็นแผนกวิชาต่างๆ แต่ถ้าแผนกวิชาใด
จะรวมกับแผนกวิชาอื่นเป็นคณะไม่ได้ ก็ให้ตั้งเป็นแผนก
อิสระได้

การตั้งหรือเลิกคณะ หรือ แผนกวิชานั้นให้ ทำได้แต่
โดยพระราชบัญญัติ

มาตรา ๖ คณะต่างๆ แห่งมหาวิทยาลัยนี้ คือ
คณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาล มีแผนกกาย
 วิชาวิทยา สรีระวิทยา พยาธิวิทยา อายุศาสตร์ ศัลย
 ศาสตร์ สูติศาสตร์-นารีเวชวิทยา เอกซเรย์ และพยาบาล
 -ผดุงครรภ์

คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มีแผนกเคมี ฟิสิกส์
 ชีววิทยา คณิตศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาโบราณตะวันออก
 ออก ภาษาปัจจุบัน ภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์ และ
 ฝึกหัดครู

คณะวิศวกรรมศาสตร์ มีแผนกวิศวกรรมโยธา วิศว
 กรรมเครื่องกล และวิศวกรรมไฟฟ้า

แผนกอิสระต่างๆ แห่งมหาวิทยาลัยนี้ คือ แผนก
 เกษตรกรรมศาสตร์ แผนกสถาปัตยกรรมศาสตร์ และ
 แผนกสัตวแพทยศาสตร์

มาตรา ๗ ให้มหาวิทยาลัยนี้เป็นนิติบุคคล
 ในส่วนการเงินนั้น อาจที่จะมีรายได้ต่างๆ ดังนี้
 (๑) เงินงบประมาณแผ่นดิน

(๒) เงินผลประโยชน์และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เงินประเภทนี้ ให้มหาวิทยาลัยนี้รักษาและจัดการได้เอง

(๓) เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นซึ่งบุคคลอื่นใดให้แก่มหาวิทยาลัย และภายในบังคับแห่งเงื่อนไข ข้อบังคับ หรือ วัตถุประสงค์ ซึ่งผู้ให้ทุน กำหนดไว้ ให้มหาวิทยาลัยรักษาและจัดการตามที่เห็นสมควรแก่ประโยชน์แห่งมหาวิทยาลัยนี้

ส่วนที่ ๒

ระเบียบธุรการทั่วไปในมหาวิทยาลัยและคณะต่าง ๆ

หมวดที่ ๑

ธุรการและเจ้าหน้าที่ในมหาวิทยาลัย

มาตรา ๘ ให้มหาวิทยาลัยนี้^๕อยู่ในความควบคุมดูแลของสภามหาวิทยาลัย

สภามหาวิทยาลัยประกอบด้วย

(ก) กรรมการโดยตำแหน่ง คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ อธิการบดีมหาวิทยาลัย คณะบดี และหัวหน้าแผนกอิสระ

(ข) กรรมการที่เลือกตั้งขึ้นจากบรรดาศาสตราจารย์หรืออาจารย์ซึ่งเป็นหัวหน้าแผนกวิชาของคณะต่างๆ คณะละหนึ่งหรือสองคนแล้วแต่สภามหาวิทยาลัยจะวินิจฉัย

(ก) กรรมการซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งขึ้นโดยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรเป็นจำนวนไม่เกินกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการสองประเภทข้างต้น

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ เป็นนายกสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง และให้อธิการบดีมหาวิทยาลัยเป็นอุปนายกโดยตำแหน่ง ให้คณะกรรมการเลือกตั้งผู้หนึ่งผู้ใดในหรือนอกคณะกรรมการนี้ ซึ่งมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๘ เป็นเลขาธิการสภามหาวิทยาลัย

มาตรา ๑๐ ให้กรรมการที่เลือกตั้งขึ้น และกรรมการที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งขึ้น ดำรงอยู่ในตำแหน่งสองปี แต่จะกลับตั้งให้อยู่ในตำแหน่งนั้นต่อไปอีกคราวละสองปีก็ได้

มาตรา ๑๑ สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

- (๑) วางระเบียบภายในมหาวิทยาลัย เช่นการรับผู้สมัครเข้าเรียน วินัยและอัตราค่าธรรมเนียม
- (๒) พิจารณาเพื่ออนุมัติการปรับปรุงและแก้ไขรายละเอียดหลักสูตรวิชาของคณะต่างๆ

(๓) เลือกลงหรือถอนถอนคนบด และหัวหน้าแผนกต่างๆ

(๔) ทำหน้าที่ อ.ก.พ. กระทรวงธรรมการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๖ ในเมื่อเกี่ยวกับตำแหน่งศาสตราจารย์ อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ซึ่งมีเงินเดือนในงบประมาณแผ่นดิน

(๕) วางระเบียบการแต่งตั้งเลื่อนชั้นถอดถอนและควบคุมศาสตราจารย์ อาจารย์ และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับเงินเดือนจากรายได้ของมหาวิทยาลัยตามมาตรา ๗ (๒)

(๖) วางระเบียบให้ปริญญาและอนุปริญญา

(๗) กำหนดประมาณเงินประจำปีของมหาวิทยาลัย

(๘) รักษาและจัดการเงินและทรัพย์สินอย่างอื่นของมหาวิทยาลัย

(๙) พิจารณาและให้ความเห็นในปัญหาใด ๆ อันเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยหรือเรื่องการศึกษา ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ หรืออธิการบดีเสนอขึ้นมา

มาตรา ๑๒ ให้นายกหรืออุปนายกเป็นผู้เรียกประชุมสภามหาวิทยาลัย ในการประชุมต้องมีกรรมการมาประชุม

อย่างน้อยก็แห่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุมได้

มาตรา ๑๓ ให้นำบทเป็นประธานในที่ประชุม ถ้านายกมาประชุมไม่ได้ ให้อุปนายกเป็นประธาน ถ้าอุปนายกมาประชุมไม่ได้ ก็ให้กรรมการเลือกตั้งกรรมการคนหนึ่งขึ้นเป็นประธานชั่วคราว

มาตรา ๑๔ การลงมติให้ถือคะแนนเสียงข้างมากเป็นประธาน ถ้าในการลงมตินั้นมีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานออกคะแนนเสียงเพิ่มขึ้นหน้าคะแนนเพื่อขาด

มาตรา ๑๕ เจ้าหน้าที่ในมหาวิทยาลัยมีดังนี้ คือ

(ก) ข้าราชการสามัญและวิสามัญ ตามความหมายแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๖

(ข) พนักงานที่มหาวิทยาลัยตั้งขึ้น และรับเงินเดือนจากรายได้ของมหาวิทยาลัยนั้นตามมาตรา ๗ (๒)

มาตรา ๑๖ อธิการบดีมหาวิทยาลัยนั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งขึ้นโดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัยจากผู้ที่มีความรู้ดังต่อไปนี้

(๑) ได้ปริญญาไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาเอกของมหาวิทยาลัย
นี้ หรือเทียบเท่ากัน หรือ

(๒) ได้ปริญญาไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรีของมหาวิท
าลัยนี้หรือเทียบเท่ากัน และได้ทำการเป็นเจ้าหน้าที่ใน
มหาวิทยาลัยนี้ หรือเป็นข้าราชการมาแล้วไม่ต่ำกว่าห้าปี

อธิการบดีมหาวิทยาลัยดำรงอยู่ในตำแหน่งสองปี แต่
จะกลับตั้งให้อยู่ในตำแหน่งนั้นต่อไปอีกคราวละสองปีก็ได้

มาตรา ๑๗ อธิการบดีมหาวิทยาลัยมีหน้าที่ดังนี้

(๑) ควบคุมดูแลการศึกษาในมหาวิทยาลัยให้เป็นไป
ตามพระราชบัญญัติและข้อบังคับของสภามหาวิทยาลัย

(๒) รับผิดชอบและให้ความเห็นแก่คณะดี

(๓) ควบคุมดูแลการเงิน การพัสดุ สถานที่และทรัพย์สิน
อื่น ๆ ของมหาวิทยาลัย

(๔) รักษาวินัยของมหาวิทยาลัย

มาตรา ๑๘ เลขธิการของสภามหาวิทยาลัยนั้น ต้อง
ได้ปริญญาไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยนี้ หรือ
เทียบเท่ากัน และได้ทำงานในมหาวิทยาลัยนี้ไม่ต่ำกว่าห้าปี

มาตรา ๑๕ ให้เลขาธิการของสภามหาวิทยาลัยเป็นเลขาธิการแห่งมหาวิทยาลัยโดยตำแหน่งและมีหน้าที่ดังนี้

- (๑) ควบคุมการทะเบียนและสถิติ
- (๒) ควบคุมการบัญชี
- (๓) ตรวจตราดูแลพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัย
- (๔) ช่วยเหลืออธิการบดีในกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัย

หมวด ๒

คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ในคณะต่าง ๆ

มาตรา ๒๐ ในคณะหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการประจำทุกคณะ ซึ่งประกอบด้วยคณาบดีเป็นประธาน และผู้แทนแผนกวิชาต่าง ๆ ในคณะนั้น เท่าที่คณะกรรมการประจำคณะจะได้ตกลงกันโดยอนุมัติของสภามหาวิทยาลัย ตั้งขึ้นจากบรรดาหัวหน้าแผนก ศาสตราจารย์และอาจารย์ในแผนกนั้น แต่ต้องมีจำนวนไม่เกินสองคนต่อหนึ่งแผนก

ในแผนกอิสระ ให้มีคณะกรรมการประจำแผนกซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าแผนกวิชาและอาจารย์

ให้คณะกรรมการประจำตั้งผู้ใดผู้หนึ่งในหรือนอกคณะกรรมการเป็นเลขานุการ

มาตรา ๒๑ คณะกรรมการประจำคณะ หรือแผนก
อิสระมีหน้าที่ดังนี้

(๑) วางระเบียบการภายในคณะ หรือแผนกเพื่อเสนอ
ต่อสภามหาวิทยาลัย

(๒) วางหลักสูตรรายละเอียดสำหรับคณะ หรือแผนก
เพื่อเสนอต่อสภามหาวิทยาลัย

(๓) วางระเบียบการสอบไล่เพื่อเสนอต่อสภามหาวิชา
ลัย และจัดการสอบไล่สำหรับคณะหรือแผนก

(๔) รับผิดชอบและให้ความเห็นแก่คณะที่ หรือ
หัวหน้าแผนกในกิจการของคณะหรือแผนก

(๕) เสนอแต่งตั้งเลื่อนขั้นและถอดถอนศาสตราจารย์
อาจารย์ และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ในคณะหรือแผนก และ
สำหรับตำแหน่งที่มีเงินเดือนในงบประมาณแผ่นดิน ให้
คณะกรรมการประจำทำหน้าที่ อ.ก.พ. กรมตามพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๖

(๖) จัดทำงบประมาณประจำปีของคณะหรือแผนก
แล้วเสนอต่ออธิการบดีมหาวิทยาลัยต่อไป

มาตรา ๒๒ การประชุม องค์ประชุม การลงมติ และ การตั้งประธาน ให้ใช้บทบัญญัติในมาตรา ๑๒--๑๓ และ ๑๔ โดยอนุโลม

มาตรา ๒๓ กิจการในคณะหนึ่ง ๆ ของมหาวิทยาลัยนั้น ให้อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของคณบดี ซึ่งสภามหาวิทยาลัย จะได้ตั้งขึ้นโดยคำแนะนำของคณะกรรมการประจำคณะจาก บรรดาหัวหน้าแผนกในคณะนั้น และดำรงอยู่ในตำแหน่ง สี่ปี แต่จะกลับตั้งให้อยู่ในตำแหน่งนี้อีกคราวละสี่ปีได้

กิจการในแผนกวิชานั้น ให้อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของ หัวหน้าแผนกวิชา

มาตรา ๒๔ คณบดีและหัวหน้าแผนกวิชา มีหน้าที่ดังนี้

- (๑) เป็นผู้แทนของคณะและแผนกวิชา
- (๒) ปฏิบัติการตามข้อตกลงของคณะกรรมการประจำ คณะและแผนกวิชา และข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อให้การสอน และหลักสูตรการสอนดำเนินไปโดยเรียบร้อย
- (๓) รักษาวินัยภายในคณะและแผนกวิชา

มาตรา ๒๕ บุคคลซึ่งสภามหาวิทยาลัยเสนอ เพื่อตั้ง
เป็นศาสตราจารย์นั้น ให้มหาวิทยาลัยเลือกจากบรรดาผู้มั่งคุด
วุฒิสำหรับแผนกวิชาที่คนพึงปฏิบัติตั้งที่

(๑) ได้ปริญญาชั้นเอกของมหาวิทยาลัยนี้หรือเทียบ
เท่ากัน และได้ทำการสอนมาแล้วไม่ต่ำกว่าห้าปี หรือ

(๒) ได้ปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งของมหาวิทยาลัยนี้ หรือ
เทียบเท่ากัน และได้ทำการค้นคว้าได้ผลดีเป็นพิเศษ หรือ

(๓) ได้ปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งของมหาวิทยาลัยนี้ หรือ
เทียบเท่ากัน และได้แสดงความสามารถเป็นพิเศษ ใน
การสอนในมหาวิทยาลัยนี้ไม่ต่ำกว่าสิบห้าปี

มาตรา ๒๖ สภามหาวิทยาลัยอาจตั้งผู้หนึ่งผู้ใดซึ่งเคย
เป็นศาสตราจารย์มาแล้วด้วยความสามารถและชำนาญดี
พิเศษ เป็นศาสตราจารย์อุปการคุณในวิชาที่ผู้นั้นได้มีความ
เชี่ยวชาญเพื่อเป็นเกียรติยศก็ได้

มาตรา ๒๗ การแต่งตั้งอาจารย์ และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ซึ่ง
มีเงินเดือนปรากฏอยู่ในงบประมาณแผ่นดินนั้น ให้เป็นไปตาม
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๖
หรือพระราชกฤษฎีกากำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคล เพื่อ

บรรจุกำหนดที่มีเหตุพิเศษใน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้ว
แต่กรณี

ส่วนที่ ๓

ประเภทวิชาและปริญญา

มาตรา ๒๘ ให้มหาวิทยาลัยนี้มีอำนาจให้ปริญญาบัณฑิต
สำหรับวิชาต่อไปนี้

แพทยศาสตร์ (ใช้อักษรย่อ พ. ข้างหน้า)

วิศวกรรมศาสตร์ (ใช้อักษรย่อ วศ. ข้างหน้า)

อักษรศาสตร์ (ใช้อักษรย่อ อ. ข้างหน้า)

วิทยาศาสตร์ (ใช้อักษรย่อ วท. ข้างหน้า)

เกษตรกรรมศาสตร์ (ใช้อักษรย่อ ก. ข้างหน้า)

สถาปัตยกรรมศาสตร์ (ใช้อักษรย่อ สต. ข้างหน้า)

สัตวแพทยศาสตร์ (ใช้อักษรย่อ สต. ข้างหน้า)

มาตรา ๒๙ ปริญญาบัณฑิตมี ๓ ชั้น คือ

ชั้นเอก เรียกว่า ดุษฎีบัณฑิต (ใช้อักษรย่อ ด. ข้างหลัง)

ชั้นโท เรียกว่า มหาบัณฑิต (ใช้อักษรย่อ ม. ข้างหลัง)

ชั้นตรี เรียกว่า บัณฑิต (ใช้อักษรย่อ บ. ข้างหลัง)

ปริญญาบัณฑิตชั้นตรี อาจแบ่งเป็นเกียรติปริญญาอันคัม

๑. อันดับ ๒ และปริญญาสำเร็จ

หัวข้อหลักสูตรในการสอบไล่เพื่อปริญญาสำหรับแผนกวิชาต่าง ๆ ข้างบนนี้ให้ตราไว้ในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๓๐ ให้มหาวิทยาลัยมีอำนาจให้ปริญญาเกิตติมศักดิ์แก่บุคคลซึ่งมหาวิทยาลัยเห็นว่าทรงคุณวุฒิสมควรแก่ปริญญาชั้น ๆ

มาตรา ๓๑ บรรดาปริญญาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้ให้ไปแล้วก่อนพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือเป็นปริญญาตามพระราชบัญญัตินี้

ส่วนที่จะเข้าชั้นใดตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้สภามหาวิทยาลัยกำหนดและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๒ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๒๘ ให้มหาวิทยาลัยมีอำนาจให้อนุปริญญาแก่นิสิตที่เรียนสำเร็จตามหลักสูตรที่มิได้มาตรฐาน ยังไม่ถึงชั้น ปริญญา และ สอบไล่ได้ตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

ส่วนที่ ๕

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๓ ให้มอบบรรดาเงินรายได้และทรัพย์สินอื่น ๆ ตามมาตรา ๗ (๒) และ (๓) ซึ่งกรมมหาวิทยาลัยและ

กระทรวงการคลังเก็บรักษาไว้ในเวลานี้ ให้แก่มหาวิทยาลัย
ภายใน กำหนดเวลาไม่เกิน หก เดือน นับแต่วัน ประกาศใช้
พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๔ ให้อธิบดีกรมมหาวิทยาลัยทำหน้าที่อธิการ
บดีมหาวิทยาลัยตั้งแต่วันประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นต้น
ไป แต่ไม่ให้เกินหกเดือน

มาตรา ๓๕ ควบคู่ หัวหน้าแผนกวิชา ศาสตราจารย์
และกรรมการในคณะกรรมการประจำคณะซึ่ง กระทรวงธรรม
การได้ตั้งขึ้นไว้แล้ว และยังคงดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศ
ใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าได้เลือกตั้งขึ้น หรือตั้งขึ้น
โดยชอบตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๑ เมษายน หน้า ๑๒)

พระราชบัญญัติ
เปลี่ยนวิธีเก็บภาษีอากร แก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนึ่งตามที่

ชาติไทยทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้เมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรจะแก้ไข
เพิ่มเติมพระราชบัญญัติเปลี่ยนวิธีเก็บภาษีอากร ร.ศ. ๑๑๕

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

๒๓๑๒๒๕๖๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า "พระราชบัญญัติ
เปลี่ยนวิธีเก็บภาษีอากร แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘"

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัติดินตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ กำนันให้ยกเว้นเงินภาษีจำนวนปี พ.ศ. ๒๔๗๗ และ พ.ศ. ต่อ ๆ ไปแก่ผู้เพาะปลูกยาหรือเจ้าของที่ดินที่เพาะปลูกยาในเมื่อมีลักษณะครบถ้วนตามเงื่อนไขต่อไปนี้ คือ

(๑) ที่ดินซึ่งเพาะปลูกยานั้นเป็นที่ซึ่งเพาะปลูกข้าวอันต้องเสียเงินอากรค่านานในปีเดียวกันนั้นโดยบริบูรณ์ ไม่มีการยกเว้นหรือลดหย่อนแต่อย่างใด

(๒) เงินอากรค่านานนั้นได้ชำระต่อกรมการอำเภอตามกำหนดเวลาในประกาศเก็บเงินของเจ้าพนักงานแล้ว

(๓) ผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีได้แจ้งให้กำนันหรือกรมการอำเภอทราบถึงการเพาะปลูกยาลงในที่ซึ่งเพาะปลูกข้าวตั้งกล่าวมาในข้อ (๑) นั้นภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันเริ่มเพาะปลูกยา

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

25/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒ วันที่ ๒๕ เมษายน หน้า ๕๑)

๕๖

พระราชบัญญัติ
ลดพิกัดเก็บเงินค่านา
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนันต์จาตุรนต์
อาทิตย์ทพอาภา
เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรลดพิกัด
เก็บเงินค่านา

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

25/10/2566

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ลดพิกัดเก็บเงินค่าบา พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน
พ.ศ. ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ เงินค่าบาจำนวน พ.ศ. ๒๔๗๘ ทั้งฟางลอย
และคูโค่นั้น ให้คงเก็บตามอัตราที่ลดเหมือน พ.ศ. ๒๔๗๗
กล่าวคือ เรียกเก็บโดยพิกัดต่อไป

นาคูโค

นาเอก ไร่ละ ๕๐ สตางค์ งานละ ๑๒ สตางค์

นาโท ไร่ละ ๔๐ สตางค์ งานละ ๑๐ สตางค์

นาตรี ไร่ละ ๓๐ สตางค์ งานละ ๗ สตางค์

นาจัตวา ไร่ละ ๒๐ สตางค์ งานละ ๕ สตางค์

นาเบ็ญจ ไร่ละ ๑๕ สตางค์ งานละ ๓ สตางค์

นาฟางลอย

นาเอก ไร่ละ ๖๐ สตางค์ งานละ ๑๕ สตางค์

นาโท ไร่ละ ๕๐ สตางค์ งานละ ๑๒ สตางค์

๕๘

นาตรี ไร่ละ ๔๐ สดางค์ งานละ ๑๐ สดางค์
นาจัตวา ไร่ละ ๓๐ สดางค์ งานละ ๗ สดางค์
นาเบ็ญจ ไร่ละ ๒๐ สดางค์ งานละ ๕ สดางค์

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๑ เมษายน หน้า ๑๐๐)

พระราชกฤษฎีกา
จัดหน่วยย่อยในกระทรวงกลาโหม
พุทธศักราช ๒๕๗๗

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
อนันต์นันทบุตร
อาภิตยทิพอาภา
เจ้าพระยามรราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดแบ่งส่วนราชการเป็นหน่วยย่อยจาก
หน่วยใหญ่ที่ขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม ตามความใน
มาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวง
กลาโหม พุทธศักราช ๒๕๗๗

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
พระมหากษัตริย์ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ตั้ง
ต่อไปนี้ 25/10/2566

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดหน่วยย่อยในกระทรวงกลาโหม พุทธศักราช ๒๔๗๓”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกบรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎและข้อบังคับอื่น ๆ ซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งกับพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๔ สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี แบ่งเป็นฝ่ายการเมืองและฝ่ายตรวจสอบเรื่องราวและความเห็น

มาตรา ๕ สำนักงานปลัดกระทรวง แบ่งส่วนราชการดังนี้

๑. กรมเสนาบดี
๒. กรมเสนาบดี
๓. กรมพระธรรมนูญ
๔. กรมปลัดบัญชา
๕. กรมแพทย์สุขาภิบาลทหาร

มาตรา ๖ กองทัพบก แบ่งส่วนราชการดังนี้

๑. กองบังคับการกองทัพบก
๒. กรมเสนาธิการทหารบก

๖๑

๓. มณฑลทหารบกที่ ๑
๔. มณฑลทหารบกที่ ๒
๕. มณฑลทหารบกที่ ๓
๖. มณฑลทหารบกที่ ๔
๗. มณฑลทหารบกที่ ๕
๘. กรมพลศึกษาทหารบก
๙. กรมป้องกันต่อสู้อากาศยาน
๑๐. กรมแผนที่

มาตรา ๗ กองทัพเรือ แบ่งส่วนราชการดังนี้

๑. กองบังคับการกองทัพเรือ
๒. กรมเสนาธิการทหารเรือ
๓. กองเรือรบ
๔. สถานทหารเรือกรุงเทพ ฯ
๕. กรมอู่ทหารเรือ
๖. กรมสรรพาวุธทหารเรือ
๗. กรมอุทกศาสตร์

มาตรา ๘ กรมทหารอากาศ แบ่งส่วนราชการดังนี้

๑. กองบังคับการกรมทหารอากาศ

๒. กองโรงงานทหารอากาศ
๓. กองโรงเรียนการบินที่ ๑
๔. กองโรงเรียนการบินที่ ๒
๕. กองบินน้อยที่ ๑
๖. กองบินน้อยที่ ๒
๗. กองบินน้อยที่ ๓

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์
รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๕ วันที่ ๒๖ เมษายน หน้า ๑๐๓)

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยวินัยทหารแก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนันต์นิจาตุรนต์
อาทิตย์ทิพอาภา
เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหารแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ เพื่อให้เหมาะสมแก่ลักษณะปกครองทหารในปัจจุบัน

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหารแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกตารางเกณฑ์เทียบชั้นผู้ลงทัณฑ์และรับทัณฑ์ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหารแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ และให้ใช้ตารางเกณฑ์เทียบชั้นผู้ลงทัณฑ์และรับทัณฑ์ท้ายพระราชบัญญัตินี้แทน.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๗ เมษายน หน้า ๑)

ตารางเกณฑ์เทียบชั้นผู้ลงทัณฑ์และรับทัณฑ์

ตำแหน่งชั้น	เป็นผู้ ลงทัณฑ์ชั้น	เป็นผู้ รับทัณฑ์ชั้น
(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวง กลาโหม	๑	—
(๒) แม่ทัพ	๒	—
(๓) ผู้บัญชาการกองพล ผู้บังคับ การกองเรือรบ	๓	—
(๔) ผู้บังคับการกรม ผู้บังคับ หมวดเรือรบ	๔	ก
(๕) ผู้บังคับหมู่เรือรบ	๕	ข
(๖) ผู้บังคับกองพัน ผู้บังคับ การเรือชั้น ๑	๖	ค
(๗) ผู้บังคับการเรือชั้น ๒ ต้น เรือชั้น ๑	๗	ง
(๘) ผู้บังคับกองร้อย ต้นเรือ ชั้น ๒ ผู้บังคับการเรือ ชั้น ๓ นายกราบเรือ	๘	จ

25/10/2566

ตำแหน่งชั้น	เป็นผู้ ลงทัณฑ์ชั้น	เป็นผู้ รับทัณฑ์ชั้น
(๕) ผู้บังคับหมวด ต้นเรือ ชั้น ๓	๕	ฉ
(๑๐) ผู้บังคับหมู่ นายต้อน	—	ช
(๑๑) นักเรียนนายร้อยทหารบก นักเรียนเพิ่มเติมทหารบก นักเรียนนายเรือ	—	ช
(๑๒) ลูกแถว	—	ฉ

พระราชบัญญัติ
รถยนต์แก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๔๗๗ ฉบับที่ ๒

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนึ่งตั้งจากบรรดาศักดิ์
อาพิศย์ทิพอาภา
เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ณวันที่ ๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๗
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขเพิ่มเติม
บทบัญญัติบางมาตราในพระราชบัญญัติรถยนต์

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
รถยนต์แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ ฉบับที่ ๒”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัติตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกตารางอัตราภาษีท้ายมาตรา ๒๓ ข้อ ๔ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พุทธศักราช ๒๔๗๓ ซึ่งได้แก้ไข โดยพระราชบัญญัติรถยนต์แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ เสีย และให้ใช้อัตราต่อไปนี้แทน

จ่านักหอสมุด

น้ำหนักรถยนต์ร่วมกับน้ำหนักบรรทุกก่อนอนุญาตอย่างมากเป็นกิโลกรัม	รถยนต์ทุกประเภทสำหรับบรรทุกของหรือลากจูง	รถชนิดอื่น ๆ
ไม่มากกว่า ๕๐๐	๖๐ บาท	๔๕ บาท
ตั้งแต่ ๕๐๑ ถึง ๗๕๐	๗๕ บาท	๕๗.๕๐ บาท
ตั้งแต่ ๗๕๑ ถึง ๑๐๐๐	๙๐ บาท	๗๐ บาท
ตั้งแต่ ๑๐๐๑ ถึง ๑๕๐๐	๑๒๐ บาท	๙๕ บาท
ตั้งแต่ ๑๕๐๑ ถึง ๒๐๐๐	๑๕๐ บาท	๑๒๐ บาท
ตั้งแต่ ๒๐๐๑ ถึง ๒๕๐๐	๑๘๐ บาท	๑๔๕ บาท
ตั้งแต่ ๒๕๐๑ ถึง ๓๐๐๐	๒๑๐ บาท	๑๗๐ บาท
ตั้งแต่ ๓๐๐๑ ถึง ๓๕๐๐	๒๔๐ บาท	๑๙๕ บาท
ตั้งแต่ ๓๕๐๑ ถึง ๔๐๐๐	๒๗๐ บาท	๒๒๐ บาท
ตั้งแต่ ๔๐๐๑ ถึง ๔๕๐๐	๓๓๐ บาท	๒๔๕ บาท
ตั้งแต่ ๔๕๐๑ ถึง ๕๐๐๐	๓๖๐ บาท	๒๗๐ บาท
ตั้งแต่ ๕๐๐๑ ถึง ๕๕๐๐	๓๙๐ บาท	๒๙๕ บาท
ตั้งแต่ ๕๕๐๑ ถึง ๖๐๐๐	๔๒๐ บาท	๓๒๐ บาท
ตั้งแต่ ๖๐๐๑ ถึง ๖๕๐๐	๔๕๐ บาท	๓๔๕ บาท
ตั้งแต่ ๖๕๐๑ ถึง ๗๐๐๐	๔๘๐ บาท	๓๗๐ บาท
ตั้งแต่ ๗๐๐๑ ถึง ๗๕๐๐	๕๑๐ บาท	๓๙๕ บาท
ตั้งแต่ ๗๕๐๑ ถึง ๘๐๐๐	๕๔๐ บาท	๔๒๐ บาท

พระบิณฑบาตของพระบรมราชโองการ

25/10/2566

นายพนเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๒ วันที่ ๙ เมษายน หน้า ๕)

กฎกระทรวงการคลัง

ออกตามความในพระราชบัญญัติเงิน

พ.ศ. ๒๔๗๒ มาตรา ๗๐ พระราชบัญญัติเก็บภาษีไม้ขีดไฟ

ซึ่งทำในพระราชอาณาเขตต์ พ.ศ. ๒๔๗๔ มาตรา ๑๕

พระราชบัญญัติภาษีซีเมนต์ซึ่งทำในพระราชอาณาเขตต์

พ.ศ. ๒๔๗๕ มาตรา ๑๘ พระราชบัญญัติ

ภาษีชั้นในแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๑๗

โดยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติเงิน พ.ศ. ๒๔๗๒
 มาตรา ๗๐ พระราชบัญญัติเก็บภาษีไม้ขีดไฟซึ่งทำในพระราช
 อาณาเขตต์ พ.ศ. ๒๔๗๔ มาตรา ๑๕ พระราชบัญญัติภาษี
 ซีเมนต์ซึ่งทำในพระราชอาณาเขตต์ พ.ศ. ๒๔๗๕ มาตรา ๑๘
 พระราชบัญญัติภาษีชั้นในแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๖ มาตรา
 ๑๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ออกกฎให้ไว้ตั้ง
 ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ให้พนักงานกรมสรรพสามิตต์ซึ่งมีหน้าที่ราชการ
 เป็นนายตรวจเงิน ไม้ขีดไฟ ซีเมนต์ และสุรา ที่รับ
 25/10/2566
 ราชการอยู่แห่งต่าง ๆ ดัดตราเครื่องหมายประจำตัวนายตรวจ

ในเวลาทำการตามหน้าที่ ตราเครื่องหมายนี้ให้ติดที่
อกเสื้อเบื้องซ้าย ประกอบด้วยเครื่องแต่งกายอย่างสุภาพ
ข้อ ๒. ตราเครื่องหมายนายตรวจตั้งที่กล่าวในข้อ ๑
นั้น ทำด้วยโลหะขาว มีแฉกเกลี้ยง ๖ แฉก ศูนย์กลาง
วัดจากปลายแฉกกว้าง ๕ เซนติเมตร ตรงกลางเป็นรูปครุฑ
รอบครุฑเป็นวงกลม มีอักษรรอบวงเบื้องบนว่า “เจ้าพนักงาน”
เบื้องล่างว่า “กรมสรรพสามิต”

หอรัษฎากรพิพัฒน์

กฎให้ไว้เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รักษาการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๗ เมษายน หน้า ๔)

พระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลจังหวัดที่อำเภอสุโขทัยธานี จังหวัดสวรรคโลก
พุทธศักราช ๒๔๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนึ่งตนเจ้าตุรนต์
อาทิตยทัตพธากา
เจ้าพระยายมราช
ตราไว้ณวันที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรจัดตั้งศาล
จังหวัดขึ้นที่อำเภอสุโขทัยธานี จังหวัดสวรรคโลก เพื่อ
สะดวกแก่ผู้เกี่ยวข้องทางอรรถคดีในโรงศาล

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่อำเภอสุโขทัยธานี จังหวัดสวรรคโลก พุทธศักราช ๒๔๗๗”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ตั้งศาลจังหวัดสำหรับพิจารณาพิพากษาคดีชั้นที่อำเภอสุโขทัยธานี จังหวัดสวรรคโลก เรียกว่า “ศาลจังหวัดสุโขทัย” ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

มาตรา ๔ ศาลจังหวัดสุโขทัยมีเขตต์ตลอดท้องที่อำเภอสุโขทัยธานี อำเภอกลองตาล อำเภอบ้านไกร บรรดาคดีของสามอำเภอที่ข้างพิจารณาในศาลจังหวัด สวรรคโลกในวันจัดตั้งศาลจังหวัดสุโขทัย ให้โอนไปยังศาลจังหวัดสุโขทัย

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและกระทรวงมหาดไทยปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

25/พระราชบัญญัติฉบับที่ ๒๕ เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๔ เมษายน หน้า ๑๐)

พระราชบัญญัติ
บำรุงกำลังทางเรือ
พุทธศักราช ๒๔๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนึ่งนี้เจ้าตุรนต์
ชาติยศทิพอาภา
เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ณวันที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า กองทัพเรือได้ขาด
การบำรุงให้ สมกับ ฐานะของประเทศสยามที่มีฝั่งทะเลเป็น
อันมาก สมควรตั้งเงินงบประมาณขึ้นไว้ก่อนหนึ่ง เพื่อ
บำรุงกำลังทางเรือ สำหรับการป้องกันและรักษาความ
ปลอดภัยและมั่นคงของประเทศให้ดียิ่งขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ บำรุงกำลังทางเรือ พุทธศักราช ๒๔๗๗”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๗ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ตั้งงบประมาณขึ้นไว้ก่อนหนึ่ง เป็นจำนวนเงินสิบแปดล้านบาทถ้วน เพื่อให้กระทรวงกลาโหมจัดสร้างบำรุงกำลังทางเรือให้แล้วเสร็จภายในหกปี นับแต่วันที่ใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นต้นไป

มาตรา ๔ ให้จ่ายเงินที่กล่าวนี้จากเงินงบประมาณปีละหนึ่งล้านบาท นอกจากนั้นให้จ่ายจากเงินคงคลัง

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระภานติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

พระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา

พุทธศักราช ๒๔๗๗

(ฉบับที่ ๔)

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนึ่งในเจ้าทรวงศ์

ชาติยศที่พออาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้เมื่อวันที่ ๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขเพิ่มเติม
บทบัญญัติแห่งกฎหมายลักษณะอาญามางมาตรา

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา พุทธศักราช ๒๔๗๗
(ฉบับที่ ๔)”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มข้อความอีกสองตอนต่อไปนี้เข้าต่อท้ายมาตรา ๒๗๐ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา

“ ผู้ใดเพื่อสินไถ่บังอาจหน่วงเหนี่ยวกักขัง หรือบังอาจพาผู้หนึ่งผู้ใดไปโดยใช้กำลังก็ดี หรือขู่เข็ญให้ไปด้วยความกลัวก็ดี หรือให้อุบายต่อลงด้วยประการใดๆ ก็ดี ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดฐานจับคนเพื่อสินไถ่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปจนถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่พันบาทจนถึงห้าพันบาท ”

“ สินไถ่ หมายความว่าทรัพย์สิน หรือประโยชน์ที่เรียกเอา หรือให้เพื่อแลกเปลี่ยนคนที่ถูกจับกลับคืนมา ”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มข้อความอีกสองตอนต่อไปนี้เข้าต่อท้ายมาตรา ๒๗๒ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา

“ ในกรณีจับคนเพื่อสินไถ่ ถ้าทำให้เขามีบาดเจ็บถึงสาหัสหรือถึงวิกลจริต หรือถูกข่มขืนทำชำเรา ท่านว่ามันต้องระวางโทษจำคุกยี่สิบปี หรือจำคุกจนตลอดชีวิต

ในกรณีอย่างเดียวกันนั้น ถ้าทำให้เขาได้รับบาดเจ็บ โดยกระทำทรามหรือการแสดงความดูร้าย ให้ได้รับความลำบากอย่างสาหัส หรือทำให้เขาถึงแก่ความตาย ท่านให้จำคุกมันไว้จนตลอดชีวิต หรือประหารชีวิตมันเสีย”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มข้อความต่อไปนี้เข้าเป็นมาตรา ๒๗๒ ตรีแห่งกฎหมายลักษณะอาญา

“ผู้ใดช่วยเหลือในการกระทำผิดโดยลักษณะที่กล่าวไว้ในมาตรา ๖๕ จะเป็นก่อน หรือในขณะที่กระทำผิด หรือภายหลังการกระทำผิดฐานจับคนเพื่อสินไถ่ก็ดี หรือขัดขวางทางดำเนิน การของเจ้าพนักงานที่พยายามสืบสวนหรือจับผู้กระทำความผิดก็ดี หรือกระทำตนเป็นคนกลางโดยมีเงื่อนไขว่า ผู้กระทำผิดจำต้องแบ่งสินไถ่เป็นรางวัลอันสมควรได้ให้แก่มัน หรือบุคคลผู้ให้สินไถ่จำต้องให้รางวัลอันสมควรได้แก่มันก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดฐานเป็นตัวการตุ๊กกัน”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มข้อความต่อไปนี้เข้าเป็นมาตรา ๒๗๒ ตรีแห่งกฎหมายลักษณะอาญา

“ในกรณีจับคนเพื่อสินไถ่ ถ้าผู้กระทำความผิดจงการให้ผู้อื่น 25/10/2566 ถูกหน่วงเหนี่ยวกักขังหรือถูกพาไปได้ กลับคืนมาโดยมิได้รับ

บาดเจ็บสาหัส วิกฤตชีวิต หรือตกอยู่ในสภาพอดอยากซึ่ง
เป็นภัยอันตรายต่อชีวิต ท่านให้ลดอาญาให้มันหนึ่งในสาม
แต่ทั้งนี้ต้องได้จัดให้กลับคืนมาก่อนศาลพิพากษาคดี”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๐๑ แห่งกฎหมาย
ลักษณะอาญาและใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๐๑ ถ้าคนตั้งแต่สามคนด้วยกันขึ้นไป และ
มันมีสาตราวุธแม้แต่คนเดียวก็ดี กระทำการชิงทรัพย์ ท่าน
ว่ามันมีความผิดฐานเป็นโจรปล้นทรัพย์ ต้องระวางโทษ
จำคุกตั้งแต่สิบปีขึ้นไปจนถึงสิบห้าปี

ถ้าในการปล้นนั้น ทำให้เขามีบาดเจ็บถึงสาหัส ท่าน
ว่ามันผู้เป็นโจรนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป
จนถึงยี่สิบปี หรือจำคุกจนตลอดชีวิต

ถ้าในการปล้นนั้น ทำให้เขามีบาดเจ็บโดยใช้อาวุธปืนยิง
หรือใช้วัตถุระเบิดทำร้าย หรือกระทำทรามหรือการ
แสดงความดูร้ายให้ได้รับความลำบากอย่างสาหัส ท่านว่า
มันผู้เป็นโจรนั้นต้องระวางโทษจำคุกยี่สิบปี หรือจำคุกจน
ตลอดชีวิต

ถ้าในการปล้นนั้น ทำให้เขาถึงตาย ท่านว่ามันผู้เป็น
โจรนั้นต้องระวางโทษจำคุกจนตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต

แต่ความในตอนนี้อย่างไรก็ตามไม่ประสงค์จะให้เอาไปใช้บังคับอรรถา
ที่ท่านบัญญัติไว้ สำหรับความผิดฐานฆ่าคนตายโดยฉกรรจ์
อย่างหนึ่งอย่างใดที่ท่านกล่าวไว้ในมาตรา ๒๕๐ นั้น "

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๕ เมษายน หน้า ๑๖๖)

พระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ
พุทธศักราช ๒๕๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๗๗)

อนุวัตน์จาตุรนต์
อาทิตย์พิพชาภา
เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ณวันที่ ๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขเพิ่มเติม
พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณบางมาตรา

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พุทธศักราช ๒๔๗๗”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรปรึกษาลงมติตามรัฐธรรมนูญ”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินบริเวณโรงทหาร
กองพันทหารราบที่ ๔ ตำบลท่าพระจันทร์
ให้แก่มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง
พุทธศักราช ๒๔๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)
อนันต์ จาตุรันต์
อาทิตย์ ทิพอาภา
เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรจะโอนกรรม
สิทธิ์ที่ดิน บริเวณโรงทหาร กองพันทหารราบที่ ๔ ตำบลท่า
พระจันทร์ ให้แก่มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง

เพื่อขยายสถานการศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยนั้นให้กว้างขวาง
ยิ่งขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า "พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินบริเวณโรงทหารกองพันทหาร
ราบที่ ๔ ตำบลท่าพระจันทร์ ให้แก่มหาวิทยาลัยวิชาธรรม
ศาสตร์และการเมือง พุทธศักราช ๒๔๗๗"

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินบริเวณโรงทหารกองพัน
ทหารราบที่ ๔ ตำบลท่าพระจันทร์ ปรากฏแนวเขตต์ตาม
แผนที่ท้ายพระราชบัญญัตินี้ มีเนื้อที่ประมาณ ๒๕,๕๘๕
ตารางเมตร ตั้งเหนือติดต่อกับที่ทำการกองพัสดุตำรวจ
และที่ว่างบริเวณวัดบวรสถานสุทธารวาส ด้านใต้จดถนน
พระจันทร์ ด้านตะวันออกติดบริเวณเพ็ชรเกษมที่สถานีและ
บริเวณคลังหนังสือ ด้านตะวันตกจดแม่น้ำเจ้าพระยา แก่มหา
วิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง

๘๕

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นเจ้า
หน้าที่จัดการโอนมอภกรรมสิทธิที่ดินแปลงที่ระบุไว้ในมาตรา ๓
แก่มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๔ เมษายน หน้า ๒๓)

พระราชบัญญัติ

โอนที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
ตำบลสามเสนใน อำเภอบางซื่อ จังหวัดพระนคร
ให้กระทรวงกลาโหม พุทธศักราช ๒๔๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนันต์จาตุรนต์

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยาอมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๗

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรโอนที่ดิน
สาธารณ ประโยชน์ เดิม ซึ่งเวลานี้ ตั้ง เงินอยู่ใน เขตต์ที่ ดิน
บริเวณ ~~บางซื่อ~~ บางซื่อ อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
ให้กระทรวงกลาโหมเพื่อประโยชน์ราชการแห่งกองทัพบก

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎรตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
โอนที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตำบลสามเสน
ใน อำเภอบางซื่อ จังหวัดพระนคร ให้กระทรวงกลาโหม
พุทธศักราช ๒๔๗๗”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้โอนกุสาคารณประโยชน์หมายเลข ๑-๒-๓
ซึ่งปรากฏในแผนที่ท้ายพระราชบัญญัตินี้ อันเป็น
สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตำบลสามเสนใน อำเภอ
บางซื่อ จังหวัดพระนคร เป็นสมบัติของกระทรวงกลาโหม
กำหนดกว้างยาวของคูดังนี้

คูหมายเลข ๑ กว้าง ๑๐	} เมตร	ยาว ๓๕๐	} เมตร
๔		๓๔๔	

ประมาณเนื้อที่ ๓๑๒๓ ตารางเมตร

คูหมายเลข ๒ กว้าง ๖	} เมตร	ยาว ๔๖๐	} เมตร
๑๒			

ประมาณเนื้อที่ ๒๕๑๔๐ ตารางเมตร

๕๘

คู่มือเลข ๓ กว้าง ๓) เมตร ยาว ๑๐๖) เมตร
๑๒) ๑๐๘)

ประมาณเนื้อที่ ๕๕๕ ตารางเมตร

รวมเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๘๒๕๘ ตารางเมตร

มาตรา ๔ ให้กระทรวงมหาดไทยโอนคูที่ระบุไว้ใน
มาตรา ๓ ให้กระทรวงกลาโหมภายในเวลาอันสมควร.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ทรงลงนามแทน เมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖)

พระราชบัญญัติ
ลดอัตราเก็บเงินอากรสวนใหญ่
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนึ่งตนเจ้าทรนต์

ชาติพิศัยทิพชามา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ณวันที่ ๑๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรลดอัตราเก็บ
เงินอากรสวนใหญ่

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติลดอัตราเก็บเงินอากรสวนใหญ่ พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ การเก็บเงินอากรสวนใหญ่จำนวน พ.ศ. ๒๔๗๘ ให้เก็บณะเพาะตามรายการและอัตราที่ลดลง ตั้งปรากฏในบัญชีข้างท้ายนี้

มาตรา ๔ ต้นผลไม้ใดที่ยังไม่ได้ขนาดต้องด้วยพิกัดแต่หากมีผลแล้ว ให้เรียกเก็บอากรโดยอัตราอย่างเดียวกับต้นผลไม้ที่ต้องด้วยพิกัด

มาตรา ๕ การเก็บเงินอากรสวนใหญ่จำนวน พ.ศ. ๒๔๗๘ ณะเพาะมะพร้าวและมะปรางในจังหวัดชลบุรีนั้น ให้เก็บลดลงครึ่งหนึ่งของอัตราในบัญชีข้างท้ายนี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

25/10/2566

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๔ เมษายน หน้า ๒๘)

อัตราเงินอากรสวนใหญ่

รายชื่อต้นไม้	จำนวน	เงินอากร
		สตางค์
ทุเรียน	ต้นละ	๕๐
มังคุด		
ด่างสำด	ต้นละ	๖
มะม่วง		
มะปราง		
มะพร้าว	ต้นละ	๔
มะขาม	ต้นละ	๓
มะพร้าวหุ้มสั	ต้นละ	๒
หมากทุกชนิด (แต่หมากเล็กให้ยกเว้น ไม่เก็บภาษี)		
สะท้อน		
เงาะ		
ลิ้นจี่		
ลำไย	ต้นละ	๑
มะคัม		
ฝรั่ง		
มะไฟ		
สาเก		

รายชื่อต้นไม้	จำนวน	เงินอกร
		สตางค์
ขนุน ละคร ชมพูทุกชนิด พุทรา มะขวิด	ต้นละ	๑

พระราชบัญญัติ
ลดอัตราเก็บเงินภาษีค่าที่ไร่อ้อย
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนึ่งว่ากันว่า
อาทิตยทิพอาภา
เจ้าพระยายมราช

ตราไว้เมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรลดอัตราเก็บ
เงินภาษีค่าที่ไร่อ้อย

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า "พระราชบัญญัติ
ลดอัตราเก็บเงินภาษีค่าที่ไร่อ้อย พุทธศักราช ๒๔๗๘"

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัติตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ เงินภาษีค่าที่ไร้อ้อยสำหรับปี พุทธศักราช ๒๕๓๘ นั้น ให้คงเก็บตามอัตราที่ลดเหมือน พ.ศ. ๒๕๓๗

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๔ เมษายน หน้า ๓๓)

พระราชบัญญัติ
ลดอัตราเก็บเงินภาษีไวยาสุข
พุทธศักราช ๒๕๓๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๗)

อนว่าตนเจ้าตวันต์
อาทิตย์ ทพอาภา
เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ณวันที่ ๑๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรลดอัตราเก็บ
เงินภาษีไวยาสุข

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ลดอัตราเก็บเงินภาษีไวยาสุข พุทธศักราช ๒๕๓๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ เงินภาษีไวยาสุขสำหรับปี พุทธศักราช ๒๕๗๘ นั้น ให้คงเก็บตามอัตราที่ลดเหมือน พ.ศ. ๒๕๗๗

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๕ เมษายน หน้า ๓๕)

๕๓

พระราชบัญญัติ
ลดอัตราเก็บเงินภาษีต้นตาลโดนด
พุทธศักราช ๒๕๓๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๗)

ธนุวัตน์จาตุรนต์
อาทิตย์ทิพอาภา
เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ณวันที่ ๑๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรลดอัตราเก็บ
เงินภาษีต้นตาลโดนด

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ลดอัตราเก็บเงินภาษีต้นตาลโตนด พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน
พ.ศ. ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ เงินภาษีต้นตาลโตนดสำหรับปี พุทธศักราช
๒๔๗๘ นั้น ให้คงเก็บตามอัตราที่ลดเหมือน พ.ศ. ๒๔๗๗
กล่าวคือเรียกเก็บเพียงต้นละ สิบสองสตางค์

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๔ เมษายน หน้า ๓๗)

พระราชบัญญัติ
ลดอัตราเก็บเงินค่าที่สวน
ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดชุมพร
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนุวัตน์ จันทุนต์
อาทิตย์ ทิพธารก
เจ้าพระยาอมวราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรลดอัตราเงิน
ค่าที่สวนที่จัดเก็บอยู่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดชุมพร
จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติลดอัตราเก็บเงินค่าที่สวนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดชุมพร พุทธศักราช ๒๕๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ เงินค่าที่สวนที่จัดเก็บอยู่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดชุมพรสำหรับปี พุทธศักราช ๒๕๗๘ นั้น ให้คงเก็บตามอัตราที่ลดเหมือน พ.ศ. ๒๕๗๗ กล่าวคือ เรียกเก็บเพียงไร่ละ สิบแปดสตางค์

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๔ เมษายน หน้า ๓๕)

พระราชบัญญัติ
ยกเลิกค่าธรรมเนียมอากรสวนจาก
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฮันหนันทมหิตล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนุกฎนี้จาตุรนต์
อาทิตย์พิพอากาศ
เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ณวันที่ ๑๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรยกเลิกการ
เก็บค่าธรรมเนียมอากรสวนจากอันเป็นสินค้าเล็ก ๆ น้อย ๆ
นั้นเสีย เพื่อมิให้ราษฎรต้องเสียภาษีอากรอย่างที่เคยมา

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติยกเลิกค่าธรรมเนียมอากรสวนจาก พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้ยกเลิกการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมอากรสวนจากตามกระแสพระบรมราชโองการตั้งนิวกิจอัตราค่าธรรมเนียมอากรสวนจาก จ.ศ. ๑๑๕๑ และประกาศรับพระบรมราชโองการเรื่องเดินรังวัดสวนจาก ร.ศ. ๑๐๑ เสีย

รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๕ เมษายน หน้า ๕๑)

พระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือนแก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนุกฎินิจาตุรนต์
อาทิตย์ทีพธามา
เจ้าพระยามรราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๗
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขเพิ่มเติม
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๖
เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔ ข้าราชการใด ๆ ออกจากราชการไปโดยมิได้มีความผิด หรือมิได้มีมลทินในราชการ ถ้าสมัครเข้ารับราชการในตำแหน่งที่ไม่สูงกว่าตำแหน่งเดิม และกระทรวงต้องการจะรับเข้าทำราชการ เมื่อ ก.พ. ได้สอบสวนคุณสมบัติกับภูมิรู้ และให้อนุมัติแล้ว ก็ให้รับได้โดยมิต้องสอบแข่งขัน”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๗๒ มาตรา ๑๘ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ให้ยกเลิกความตงใน “ข้าราชการพลเรือนสามัญ” ได้ออกจากราชการไปโดยมิได้มีความผิด หรือมิได้มีมลทินในราชการ ถ้าสมัครเข้ารับราชการในตำแหน่งที่ไม่สูงกว่าตำแหน่งเดิม และกระทรวงต้องการจะรับเข้าทำราชการ เมื่อ ก.พ. ได้ได้ด้อยส่วนคุณวุฒิกับสามัญ และให้ขุ่นมุดแล้ว ก็ให้รับได้โดยมิต้องสอบแข่งขัน”

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๘ เมษายน ทศ ๑๐๗)

พระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือน แก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๓)

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนุวัตนิจาทรนต์
ชาติติยทัตพิชฌาภา
เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรเพิ่มเงินเบี้ย
ประชุมรัฐมนตรีที่มีใจเป็นผู้ว่าการหรือมิใช่ เป็นผู้ช่วยว่าการ
กระทรวงหรือทบวง และมีใตเป็นข้าราชการประจำการ
เพื่อให้เหมาะสมแก่ฐานะ

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
25/10/2566
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๗๗ (ฉบับที่ ๓)”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๗๗ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกข้อ ๑ แห่งบัญชีหมายเลข ๓ ห้าย พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๗๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๑) รัฐมนตรี ที่มีชื่อ เป็นผู้ว่าการหรือมีชื่อเป็นผู้ช่วยว่าการกระทรวงหรือทบวง และมีได้เป็นข้าราชการประจำการ ให้ได้เงินเดือนประจำเดือนละ ๖๐๐ บาท และในระหว่างให้ขาดเฉพาะกาลในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม ถ้าเป็นข้าราชการประจำการให้ได้เงินเดือนประจำเดือนละ ๒๐๐ บาท”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

25/10/2566

รัฐมนตรี

ข้อ ๓ แห่งบัญชีหมายเลข ๓ ท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๖ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ให้ยกเลิกความตงน “(๑) รัฐมนตรีที่มีใช้เป็นผู้ว่าการหรือมิใช่เป็นผู้ช่วยว่าการกระทรวงหรือทบวง ได้เงินค่าเบี่ยประชุมเดือนละ ๕๐๐ บาท แต่ในระหว่างใช้บ้ทละเพาะภาคในรัฐชวรมนญ ถ้าเป็นข้าราชการประจำการ ให้ได้ ๒๐๐ บาท ”

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๘ เมษายน หน้า ๑๐๐)

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยวินัยตำรวจแก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช ๒๕๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๗๗)

อนันต์จาตุรนต์
อาทิตย์ทิพอาภา
เจ้าพระยามรราช

ตราไว้ณวันที่ ๑๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๗๗
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า เป็นการสมควรจะ
แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช
๒๕๗๗ เพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการให้ ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้ง
ต่อไปน

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕ ภาคต้นที่นั้น คือ ผู้กระทำความผิดมีความผิดอันควรต้องรับทัณฑ์สถานหนึ่งสถานใดตั้งกล่าวมาแล้ว แต่มีเหตุอันควรปราณี จึงเป็นแต่แสดงความผิดของผู้นั้นให้ปรากฏ หรือให้ทำทัณฑ์บนไว้

ทัณฑ์กรรมนั้น คือ ให้กระทำการสุขา การโยธา หรืองานอื่นของราชการเพิ่มจากหน้าที่ประจำซึ่งตน จะต้องปฏิบัติอยู่แล้ว หรือปรับให้อยู่เวรยามนอกจากหน้าที่ประจำ

กักขัง คือ กักตัวไว้ในบริเวณใดบริเวณหนึ่ง ที่สมควรตามแต่ที่จะกำหนดให้

กักขัง คือ ขังในที่ที่จัดไว้เพื่อควบคุม แต่เฉพาะคนเดียว หรือรวมกันหลายคนแล้วแต่จะได้มีคำสั่ง

จำขัง คือ จำตรวนแล้วขังในที่ควบคุม

กักขังหรือจำขังนั้น จะใช้ทำงานสุขาหรือโยธาของ
ราชการด้วยก็ได้ แต่วันหนึ่งไม่ให้เกิน ๖ ชั่วโมง

การลงโทษตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน
หมายถึงการลงโทษตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการพลเรือนซึ่งให้อยู่ เว้นแต่โทษสถานไล่ออก
หรือปลด หรือพักราชการ ถ้าผู้ที่จะต้องรับโทษเป็น
พลตำรวจ หรือนายสิบตำรวจ ซึ่งมีโทษระหว่างประจำการ
ตาม พระราชบัญญัติ ลักษณะ เกณฑ์ทหาร หรือ เสมียน
พนักงาน ให้อธิบดีกรมตำรวจ สั่งได้ตามเหตุที่ระบุไว้ใน
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน

นอกจากโทษที่กล่าวไว้ในมาตรา ๘ ห้ามมิให้ใช้วิธี
ลงโทษอย่างอื่นเป็นอันขาด "

มาตรา ๔ ให้แก่คำว่า "ข้อบังคับ" ในมาตรา ๑๖
แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗
เป็น "กฎกระทรวง"

มาตรา ๕ ให้แก่ตารางกำหนดอำนาจลงโทษตำรวจ
ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗
ดังนี้

คำว่า “รัฐมนตรีหรืออธิบดี” ในช่องผู้ส่งลงทัณฑ์ ให้แก่เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือ อธิบดีกรมตำรวจ”

คำว่า “๔ เดือน” ในช่องผลตำรวจผู้รับทัณฑ์กักขัง ให้แก่เป็น “๖ เดือน”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติ ว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ และให้ใช้ความ ต่อไปในแทน

“มาตรา ๓๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมี หน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มี อำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราช บัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แล้วให้ใช้บังคับได้”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

25/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๕ เมษายน หน้า ๑๑๑)

พระราชบัญญัติ
อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด
และดอกไม้เพลิง แก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๔๗๗
(ฉบับที่ ๒)

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนุกฎนิจาตุรนต์
อธิบดีที่พิชิตภา
เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขข้อความ
ในบทบัญญัติบางมาตราแห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่อง
กระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง พุทธศักราช ๒๔๗๗

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ตัดคำว่า “๒๕๔ ถึง ๒๕๖” ในมาตรา ๑๔ ข้อ ๑ (ก) แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง พุทธศักราช ๒๔๗๗ นั้นเสีย และใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“๒๕๕ เมื่อพ้นโทษยังไม่ครบกำหนด ๕ ปี, ๒๕๕ และ ๒๕๖”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

พระราชบัญญัติ
การเดินเรือในน่านน้ำสยาม
แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗
(ฉบับที่ ๒)

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนุวัตนันทคุรุ
อาทิตย์ทิพอาภา
เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๗
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขเพิ่มเติม
พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๕๖
ในส่วนที่เกี่ยวกับการนำร่องและผู้นำร่องให้เรียบร้อยยิ่งขึ้น
จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ เมื่อพ้นกำหนด ๖ เดือน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๕๖ ภาควิชา ๓ หมวดที่ ๖ ตั้งแต่มาตรา ๒๔๕ ถึงมาตรา ๒๗๖ และพิกัดคำจ้างนำร่องตามแบบที่ ๒ ท้ายพระราชบัญญัตินั้นเสีย

มาตรา ๔ การนำร่องนั้น ให้อยู่ในอำนาจและความควบคุมของรัฐบาลให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่กรมเจ้าท่าสังกัดเป็นเจ้าหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และเพื่อกำหนดนั้น ให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงในเรื่องต่อไปนี้ คือ

๑) กำหนดคุณสมบัติผู้นำร่อง และผู้ฝึกการนำร่อง กำหนดชั้นความรู้ผู้นำร่อง วิธีการที่จะสอบความรู้และออกใบอนุญาตแก่ผู้ที่จะขอรับใบอนุญาตเป็นผู้นำร่อง

25/10/2566

๒) กำหนดหนาทและมรรยาทของผู้นำร่อง

๓) กำหนดจำนวนผู้นำร่องที่จะอนุญาตให้ทำการนำร่อง และจำนวนผู้ฝึกการนำร่องประจำท่า หรือน่านน้ำแห่งใดแห่งหนึ่ง

๔) กำหนดค่าธรรมเนียมสอบไล่ผู้นำร่อง

๕) กำหนดวิธีการเก็บ และแบ่งเงิน ผลประโยชน์ที่ได้มาเนื่องในการนำร่อง เป็นต้นว่าจะแบ่งให้แก่ผู้นำร่องและผู้ฝึกการนำร่องเท่าใด แบ่งเป็นเงินสำรองหรือเงินทุนตั้งไว้เพื่อการใด และเก็บไว้ ณ ที่ใดเท่าใด

๖) กำหนดเขตต์ท่าหรือน่านน้ำใด ๆ ให้มีการนำร่อง โดยใช้เจ้าหน้าที่ของรัฐบาล หรือของประเทศบาล หรือหุ้นส่วนบริษัท หรือเอกชน ทำการนำร่อง ตลอดถึงวางข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องการนั้น

๗) กำหนดเขตต์ท่าหรือน่านน้ำใด ๆ ซึ่งบังคับให้เป็นเขตต์ที่ต้องเดินเรือโดยมีผู้นำร่อง ตลอดถึงวางข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วยขนาดและชนิดของเรือที่ยกเว้นไม่ต้องบังคับใช้ผู้นำร่อง การเพิ่มหรือลดหย่อนค่าจ้างนำร่องแก่เรือบางประเภท

๘) กำหนด ขนาดเรือ ที่จะต้อง เสียค่าจ้าง นำร่อง และ พิถีค่าจ้างนำร่อง

๕) กำหนดการลงทัณฑ์และจัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาการลงทัณฑ์แก่ผู้นำร่อง เมื่อผู้นำร่องกระทำผิดกฎข้อบังคับซึ่งว่าด้วยหน้าที่และมรรยาทของผู้นำร่อง

ทัณฑ์ที่จะลงได้นั้นมี ๒ สถาน คือ

ก. ต่าหนีโทษเป็นลายลักษณ์อักษร

ข. ปรับเป็นเงินไม่เกิน ร้อยบาท หรือลดชั้นเงินเดือนหรือตัดเงินเดือน แล้วแต่กรณี

๑๐) กำหนดแบบบัญชีและรายงานสำหรับให้ผู้นำร่องหรือห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทหรือเทศบาลที่ทำการนำร่อง ทำขึ้นต่อกรมเจ้าท่าเป็นครั้งคราวตามที่เห็นสมควร

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๕ เมื่อได้ประกาศกฎกระทรวงกำหนดเขตต์ทำหรือน่านน้ำใด ๆ บังคับให้เป็นเขตต์ที่ต้องเดินเรือโดยมีผู้นำร่องเรือกลไฟและเรือเดินทะเลที่เคลื่อนเดิน หรือเข้าออกในเขตต์ทำหรือน่านน้ำนั้น ๆ ให้มีการนำร่องเว้นแต่จะมีกฎกระทรวงกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นตามมาตรา ๔

มาตรา ๖ บุคคลใดจะรวมแรงรวมทุนกันตั้งห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทอันมีวัตถุประสงค์เพื่อจะหาประโยชน์ในทางรับจ้าง

นาร่อง จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่
กรมเจ้าท่าสังกัดเสียก่อน จึงจะตั้งได้

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่กรมเจ้าท่าสังกัด
ตั้งเจ้าหน้าที่ชนคนหนึ่ง หรือหลายคนเป็นผู้สอดส่องกิจการ
และมรรยาทของผู้นาร่อง หรือของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท
ที่ตั้งขึ้นเพื่อทำการนาร่อง หรือของเทศบาลณะเพาะที่เกี่ยว
กับการนาร่อง

มาตรา ๘ เจ้าหน้าที่ซึ่งตั้งขึ้นตามความในมาตรา ๗ นั้น
ให้อยู่ในบังคับบัญชาของกรมเจ้าท่าและมีอำนาจ

๑) เข้าไปในสถานที่และตรวจดูสมุดบัญชีสรรพเอกสาร
และวัตถุเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องหรือใช้ ในการนาร่องได้ในเวลาทำ
งานทุกเมื่อ

๒) เรียกผู้นาร่อง หรือลูกจ้างของผู้นาร่องหรือเจ้า
หน้าที่ของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทหรือเทศบาลที่ทำการนาร่อง
มาสอบถามถึงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกิจการนาร่อง หรือถึง
ความประพฤติความเป็นไปของผู้นาร่อง หรือของบุคคลนั้นๆ
เพื่อจะทำที่เกี่ยวกับกิจการนาร่อง

๓) สั่งให้ผู้นำร่องคนใดไปให้แพทย์ทหารเรือ หรือ แพทย์สาธารณสุขตรวจร่างกาย หรือตรวจสายตาเป็นครั้งคราวตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๕ ถ้าเจ้าพนักงานผู้สอดส่องกิจการและมรรยาทของผู้นำร่องตรวจเห็นเรือหรือวัตถุเครื่องใช้ใด ๆ ที่ใช้ในการนำร่องชำรุดบอบสลาย ไม่เป็นที่ปลอดภัยที่จะใช้ในการนำร่อง ให้มีอำนาจสั่งเจ้าของจัดการซ่อมแซม ในระหว่างที่ยังซ่อมแซมไม่เสร็จ ห้ามมิให้นำเรือ หรือวัตถุเครื่องใช้ นั้น ๆ มาใช้ในการนำร่อง

มาตรา ๑๐ เมื่อปรากฏขึ้นว่าผู้นำร่องคนใดมีโรคภัยร่างกายไม่สมประกอบไม่สมควรให้ทำการเป็นผู้นำร่องต่อไปก็ดี หรือทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือทำผิดกฎข้อบังคับซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ ถึงแม้ว่าผู้นำร่องนั้นจะได้รับโทษอย่างอื่นแล้วก็ตาม กรมเจ้าท่ามีอำนาจที่จะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตของผู้นำร่องนั้น หรือลดชั้นใบอนุญาตเสียหรือจะสั่งให้ยึดใบอนุญาตไว้เป็นเวลาไม่เกินสองปีแล้วแต่จะเห็นสมควร

ถ้าผู้นั้นไม่พอใจคำสั่งของกรมเจ้าท่า ให้มีสิทธิที่จะอุทธรณ์ ไปยังรัฐมนตรีเจ้าหน้าทีภายใน ๑ เดือนนับแต่วันที่

ได้ทราบคำสั่ง คำขานของรัฐมนตรีนั้นเป็นที่สุด แต่ในระหว่างที่รัฐมนตรียังมีโทษขาด คำสั่งของกรมเจ้าท่ามีผลบังคับได้

มาตรา ๑๑ ความผิดหรือละเมิดที่ผู้นำร่องได้กระทำนั้น ไม่เป็นข้อแก้ตัวของเจ้าของเรือหรือนายเรือในอันที่จะทำให้ตนพ้นความรับผิดชอบตามกฎหมาย ในความเสียหายใดๆ ที่เกิดขึ้นเนื่องในการเดินเรือ

แต่เจ้าของเรือหรือนายเรือย่อมมีสิทธิที่จะเรียกร้องขอให้ผู้นำร่องชดเชยค่าเสียหายให้แก่ตนอีกต่อหนึ่ง

มาตรา ๑๒ บุคคลผู้รับผิดชอบในการชำระเงินค่าจ้างนำร่องตามพิกัต ได้แก่

๑. เจ้าของหรือนายเรือ หรือ
๒. ตัวแทนเจ้าของเรือในขณะที่มีการนำร่อง

ในกรณีค้างชำระเงินค่าจ้างนำร่อง เจ้าท่าจะกักเรือ หรือ เจ้าพนักงานผู้ทำหน้าที่ออกใบปล่อยเรือจะยึดใบปล่อยเรือไว้ก่อน จนกว่าจะได้ชำระเงินค่าจ้างนำร่องกันเสร็จแล้ว หรือมีคำประกันมาให้จนเป็นที่พอใจก็ได้ ถ้ามีคดีฟ้องเรียกค่า

จ้างนำร่อง ศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้ยึดเรือหรือเครื่องใช้ต่าง ๆ สำหรับเรือตามบทแห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่งไว้จนกว่าจะได้ชำระเงินค่าจ้าง

มาตรา ๑๓ ผู้นำร่องคนใดทำการนำร่องนอกเหนือใบอนุญาตหรือโดยไม่ได้รับอนุญาตก็ดี ทำการนำร่องในระหว่างที่ใบอนุญาตถูกเรียกคืน ถูกงดใช้ หรือถูกยึดก็ดี ไม่ยอมไปทำการนำร่องเรือลำใดลำหนึ่งที่ได้ให้สัตยาบันขอไว้ให้ตนไปทำการนำร่องโดยไม่มีข้อแก้ตัวอันสมควรก็ดี ละทิ้งการนำร่องไปกลางคันจากเรือลำใด โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือโดยนายเรือไม่ได้ยินยอมก็ดี นำเรือหรือวัตถุเครื่องใช้ในการนำร่องที่เจ้าพนักงานสั่งให้ทำการซ่อมแซมตามมาตรา ๘ มาใช้ ก่อนซ่อมแซมเสร็จก็ดี ผู้หนึ่งมีความผิดต่อพระราชโองการปรับเป็นเงินไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๑๔ นายเรือคนใดใช้ผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาตหรือผู้ที่ทำการนำร่องนอกเหนือใบอนุญาตเป็นผู้นำร่อง หรือใช้ผู้ที่ถูกเรียกใบอนุญาตคืน หรือผู้ที่ใบอนุญาตถูกงดใช้หรือถูกยึดให้ เป็นผู้นำร่องเรือของตน หรือนายเรือคนใดเดินเรือในเขตที่ห้ามที่บังคับให้มีการนำร่อง โดยไม่ใช้ผู้นำร่อง

นายเรือด่วนนั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับ เป็น เงิน สองเท่า
จำนวนค่าจ้างนำร่องตามพิกัตที่ตั้งไว้สำหรับเรือด่วนนั้น

แต่ถ้าในขณะที่กระทำการนั้น มีการจำเป็นโดยในขณะ
นั้น ไม่มีผู้นำร่องที่ได้รับอนุญาตถูกต้องมาขอเรือ หรือให้
สัญญาขอเป็นผู้นำร่องที่ดี หรือ เรืออยู่ในความอันตราย
หรือความลำบากนายเรือด่วนต้องแสวงหาความช่วยเหลืออย่าง
ดีตามที่จะหาได้ในระหว่างนั้นกิต นายเรือด่วนและผู้ทำการ
นำร่องไม่มีความผิด

มาตรา ๑๕ ผู้นำร่องคนใดเรียกเงินค่านำร่องเกินกว่า
พิกัตที่ตั้งไว้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับเป็นเงินไม่เกิน
กว่าห้าสิบบาท ถ้าได้รับเงินมาด้วยแล้ว ให้คืนเงินจำนวน
นั้นเรียกเก็บมาแน่ให้แก่นายเรือด่วนหรือเจ้าของเรือนั้นด้วย

มาตรา ๑๖ ผู้ใดไม่ได้รับอนุญาตให้เป็นผู้นำร่อง แสดง
ตนว่าเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้นำร่องได้ โดยเอาใบอนุญาต
ของผู้อื่นมาแสดงหรือโดยใช้เครื่องหมายสัญญาใด ๆ
สำหรับใช้ในการนำร่องเพื่อขอทำการนำร่อง ผู้นั้นมีความ
ผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินพันบาท หรือจำคุกไม่เกิน
หกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดแสวงหาใบอนุญาตหรือเครื่องหมายสัญญาอนุญาตให้ผู้อื่น
กระทำการใด ๆ ดังกล่าวมาในวรรคก่อน ผู้นั้นมีความผิด
เป็นตัวการคู่กัน

มาตรา ๑๗ ขณะที่ผู้นำร่องอยู่ในเรือลำใด ถ้าไม่มี
เจ้าพนักงานศุลกากรอยู่ในเรือลำนั้นด้วยให้ผู้นำร่องผู้นั้น
ทำการเป็นเจ้าพนักงานศุลกากรในเหตุที่จะมีการกระทำผิด
พระราชบัญญัติศุลกากรเกิดขึ้น

ถ้าปรากฏว่าได้มีการที่จะขนถ่ายสินค้าใด ๆ ออกจากเรือ
หรือบรรทุกขึ้นเรือโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้นำร่องบอก
กล่าวแก่นายเรือถึงการกระทำผิดเช่นนั้น เมื่อได้บอกกล่าว
แล้ว นายเรือผู้นั้นยังพยายามกระทำฝ่าฝืน ผู้นำร่องมี
อำนาจกักเรือนั้นไว้รอคำสั่งของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจต่อไป

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

๑๒๕

พระราชบัญญัติ
การเดินเรือในน่านน้ำสยาม
แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗
(ฉบับที่ ๓)

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนันต์ จาตุรันต์

อาทิตย์ ทิพอารา

เจ้าพระยาอมรรักษ์

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๗

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขเพิ่มเติม
พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม พุทธศักราช ๒๔๕๖
เพื่อให้เหมาะสมแก่กาลสมัย

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๓)”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปยมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม พุทธศักราช ๒๔๕๖ ดังนี้

“แต่ถ้าข้าหลวงประจำจังหวัดได้พิจารณาเห็นว่าในคลองใดหรือในคลองตอนใดซึ่งใช้ เรือกลไฟหรือเรือยนต์ลากจูงแพเกินกว่าที่ได้กำหนดไว้ในวรรคก่อนโดยไม่เป็นภัยแก่การจราจรทางน้ำ ก็อาจผ่อนผันให้ผูกติดต่อกันได้ไม่เกิน ๓๐ เมตร

เมื่อข้าหลวงประจำจังหวัดได้ผ่อนผันให้ตามวรรคก่อนแล้ว ภายหลังปรากฏว่า เป็นภัยแก่การจราจรทางน้ำจะถอนเสียก็ได้”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

25/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๗ เมษายน หน้า ๑๓๑)

๑๒๗

พระราชบัญญัติ
จำกัดแร่ดีบุก แก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช ๒๔๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนันต์ จาตุรนต์
อาทิตย์ ทิพอารา
เจ้าพระยาอมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขเพิ่มเติม
พระราชบัญญัติจำกัดแร่ดีบุก พุทธศักราช ๒๔๗๔ และ
พระราชบัญญัติจำกัดแร่ดีบุก แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช
๒๔๗๕

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจำกัดแร่ดิบทุกแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔ วรรค ๒ บทวิเคราะห์ศัพท์คำว่า “แร่” แห่งพระราชบัญญัติจำกัดแร่ดิบทุก พุทธศักราช ๒๔๗๔ และใช้ความต่อไปนี้แทน

“แร่” หมายความว่า แร่ดิบทุกที่ถลุงแล้ว หรือยังมิได้ถลุงหึ่งป่วง และหมายความตลอดถึงแร่อื่น ๆ ซึ่งมีเนื้อดิบทุกเจือปนอยู่เกินกว่าสี่ส่วนในร้อยส่วนของแร่ นั้น ๆ ซึ่งมีได้ รับความยกเว้นตามบทบัญญัติมาตรา ๖ ทวิ”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้อยู่ต่อท้ายมาตรา ๖ เป็นมาตรา ๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติจำกัดแร่ดิบทุก พุทธศักราช ๒๔๗๔

“มาตรา ๖ ทวิ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรธิการมีอำนาจที่จะออกหนังสืออนุญาตยกเว้นแร่ชนิดใด ๆ ที่มีเนื้อดิบทุกเจือปนอยู่เกินกว่า ๔ ส่วน ใน ๑๐๐ ส่วน ให้แก่ผู้ขายผู้ซื้อผู้ขุดหาแร่หรือผู้ส่งออกนอกราชอาณาจักร”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อท้ายวรรค ๑ ของมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติจำกัดแร่ดิบบุก พุทธศักราช ๒๔๗๔ ดังนี้

“และจำนวนแร่สำหรับการขุดหาเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ แต่จำนวนโควตาสำหรับการขุดหาเพื่อประโยชน์แห่งรัฐนี้ ให้สงวนไว้ได้ปีหนึ่งไม่เกินร้อยละ ๑.๒๕ แห่งโควตาของประเทศ”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความอีกวรรค ๑ เป็นวรรค ๓ ของมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติจำกัดแร่ดิบบุก พุทธศักราช ๒๔๗๔ ตามที่แก้ไขโดยพระราชบัญญัติจำกัดแร่ดิบบุก แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๕ ดังนี้

“ถ้าเป็นเรื่องราวขอรับใบสุทธิแร่สำหรับการขุดหาแร่เพื่อประโยชน์แห่งรัฐแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบสุทธิแร่ให้ตามจำนวนโควตาซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและธนาธิการได้สงวนไว้สำหรับการนั้น โดยไม่ต้องมีการประเมิน”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยาวิเทศศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๑๓๙)

25/10/2566

พระราชบัญญัติ
เครื่องแบบทหาร
พุทธศักราช ๒๔๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนันต์จินจาดุรนต์
อาทิตย์พิพธากา
เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๗
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายว่าด้วยเครื่องแบบทหารเสียใหม่

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
เครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชกำหนดเครื่องแบบทหารบก พุทธศักราช ๒๔๗๕ กับพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดเครื่องแบบทหารบก พุทธศักราช ๒๔๗๖ ระเบียบที่ ๑ และระเบียบที่ ๒ พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหารเรือ พุทธศักราช ๒๔๗๖ พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหารเรือ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหารเรือ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖

มาตรา ๔ เครื่องแบบทหาร หมายถึงเครื่องแต่งกายทั้งหลายที่ได้กำหนดให้ทหารแต่ง

เครื่องแบบทหาร ย้อมประกอบด้วย หมวก เสื้อ กางเกง รองเท้า เครื่องหมายยศ เหล่า จำพวก สังกัด และอื่น ๆ กับเครื่องประกอบต่างๆ

มาตรา ๕ ลักษณะ, ชนิด และประเภทของเครื่องแบบทหารบก ทหารเรือ ก็กับการแต่งเครื่องแบบทหารบก ทหารเรือ ที่จะสมควรอย่างไร เมื่อไร และโดยเงื่อนไขอย่างใดนั้น ให้เป็นไปตามข้อกำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖ ผู้ใดไม่มีสิทธิแต่งเครื่องแบบทหารได้โดยชอบด้วยกฎหมาย บังอาจแต่งเครื่องแบบทหารตามพระราชบัญญัตินี้ หรือแต่งเครื่องแบบซึ่งทหารยังคงใช้แต่งเจ้าสัวราชการอยู่ ^{25110/2566} หรือเครื่องแต่งกายอื่นที่คล้ายกันอันอาจนำ

ความตม้ันเกลียดชัง หรือนำความเสียหายมาสู่อำนาจบริหาร
ผู้มีความผิดต้องระวางโทษดังต่อไปนี้

๑. ถ้าได้กระทำความผิดนั้นต่อหน้าราชศัตรู ให้จำคุก
ไม่เกิน ๕ ปี

๒. ถ้ามิได้กระทำความผิดนั้นต่อหน้าราชศัตรู แต่ได้
กระทำในเวลาสงครามหรือในเขตต์ซึ่งอยู่ในอำนาจกฎอัย
การศึก ให้จำคุกไม่เกิน ๓ ปี

๓. ถ้าได้กระทำความผิดนั้นในเวลาหรือที่อื่นนอกจากที่
กล่าวมาแล้ว ให้จำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๕๐๐
บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมีหน้าที่
รักษาการให้สืบไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจ
ออกกฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติการให้สืบไปตามพระราช
บัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว
ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

กฎกระทรวงกติาใหม่
ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก

ออกตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗

แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร

พุทธศักราช ๒๔๗๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และ
มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร
พุทธศักราช ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
กติาใหม่ออกกฎว่าด้วยเครื่องแบบทหารบกไว้
ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑

ประเภทเครื่องแต่งตัว

ประเภทเครื่อง แต่งตัว ข้อ ๑. เครื่องแต่งตัวทหารบกแบ่งออก
เป็น ๕ ประเภท คือ

(๑) เครื่องปกติ

(๒) เครื่องหัด

(๒) เครื่องสนาม

(๔) เครื่องสโมสร (ฉะเพาะนาย
ทหารชั้นสัญญาบัตร)

(๕) เครื่องเต็มยศ

เครื่องปกติ

ข้อ ๒. เครื่องแต่งตัวปกติมีดังต่อไปนี้

(๑) หมวกกันแดดสีกากีแกมเขียว
มีสายรัดคางหนึ่งสีน้ำตาลกว้าง ๑ เซ็นติเมตร
ที่ด้านหน้าของหมวกติดตราทำด้วยโลหะสีทอง
เป็นรูปอนุฉลุมอยู่กลางจักรรอบภายนอกวง
จักรมีลายเปลว ในขอบในของวงจักรมีอักษร
ว่า “ สละชีพเพื่อชาติ ” หรือหมวกทรงหม้อ
ตาล สีกากีแกมเขียว มีกะบัง และสายรัดคางสี
เดียวกับหมวก สายรัดคางกว้าง ๑ เซ็นติเมตร
กับมีดุม สีน้ำตาลแก่ ขนาด ย่อมติดที่ข้างหมวก
ข้างละ ๑ ดุม ที่ด้านหน้าของหมวกติดตรา
ขนาดย่อมมีลักษณะเช่นเดียวกับหมวกกันแดด

สำหรับนายทหารชั้นสัญญาบัตร นักเรียน
นายร้อยทหารบก และนักเรียนเทิชนนิกทหาร
บก ให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีขาวกะบังหนึ่ง
สีด้า สายรัดคางไหมทองกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

มีดุมทองเกลี้ยง ขนาดย่อม ติดที่ ข้างหมวกข้าง
 ละ ๑ ดุม ที่ด้านหน้าของหมวกติดตราขนาด
 ย่อมเช่นเดียวกับหมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกม
 เขียว กับนายทหารชั้นสัญญาบัตรให้ ใช้หมวก
 กั้นแดดสีขาว มีสายรัดกางไหมทองกว้าง
 ๑ เซ็นติเมตรครึ่ง ที่ด้านหน้าของหมวกติด
 ตราเช่นเดียวกับหมวกกั้นแดดสีกากีแกมเขียว
 ทั้งนี้สำหรับประกอบกับเสื้อขาว

(๒) เสื้อแบบราชการผ้าหรือสักหลาด
 สีกากีแกมเขียว มีดุมทอกเสื้อ ๘ ดุม มี
 กะเป๋ายีบติดภายนอก เป็นกะเป๋าบนและ
 ล่างอย่างละ ๒ กะเป๋าบนมมีใบปกรุปมนชาย
 กลาง แหลมมี แถบติดตรงกึ่งกลาง กะเป๋าคตาม
 ทางตั้ง กะเป๋าล่างเป็นข้อมมีใบปกรุปตัด
 ที่ปากกะเป๋าทิ้ง ๔ ติดดุมสำหรับขัดกับใบปกร
 กะเป๋าละ ๑ ดุม กับมีอินทรธนูสีเดียวกันกับ
 เสื้อ ยีบเป็น แผ่น สีเหลืองเขียวจากทางด้าน
 ใหญ่ไปทางคอดติดอยู่เหนือบ่าทั้ง ๒ ข้าง ด้าน
 ทางไหล่กว้าง ๓.๕ เซ็นติเมตร ยีบติดกับ

ตะเข็บเสื้อ ด้านทางคอกว้าง ๒.๕ เซ็นติเมตร
 ปลายมนขัดดุมโดยวิธีเจาะเสื้อสอดก้านดุมลง
 ไปติดตรงภายในเสื้อ ดุมทั้งสองข้างแล้ว
 นั้ลักษณะกลมแบน ทำด้วยวัสดุสีน้ำตาลแก่

นักเรียนนายร้อยทหารบก นักเรียน
 เติมนิกทหารบก และนายทหารชั้นสัญญาบัตร
 ใช้เสื้อแบบราชการสีขาวมีอินทรีขนู และขัด
 ดุมทำนองเดียวกับเสื้อสีกากีแกมเขียว มี
 ดุมทอก ๕ ดุม ดุมทอนทรีขนูและทอกเสื้อทำ
 ด้วยโลหะสีทอง เพื่อใช้ประกอบกับกางเกง
 สีขาวขาว

(๓) กางเกงทำด้วยผ้าหรือสักหลาดสี
 กากีแกมเขียว แบบขาสั้นสำหรับผชงไม่มี
 หนาทขมา และแบบขมาสำหรับผชงมีหนาท
 ขมา

นายสิบ นักเรียน นายร้อย ทหารบก
 นักเรียนเติมนิกทหารบก และนายทหารชั้น
 สัญญาบัตร ให้ใช้ กางเกงสีกากีแกมเขียว
 ขาวขาวพับปลายขาประกอบกับเสื้อสีกากีแกม

เขียวได้ ส่วนนักเรียน นายร้อย ทหารบก
นักเรียน เติมนิก ทหารบก และนายทหารชั้น
สัญญาบัตรให้ใช้ทางกองช่างาวสัขาวิทยาลัย
ขา ประกอบด้วยเสื้อสีขาวให้ด้วย

(๔) ผ้าพันแข้ง ทำด้วยผ้าหรือสักหลาด
สีทึบแก่เขียว

(๕) รองเท้า ชนิดหุ้มข้อทำด้วยหนังสีดำ
นายสิบ และพลทหาร จะพัน แต่แข้งไม่
สวมรองเท้าก็ได้

นายสิบ นักเรียน นายร้อย ทหารบก
นักเรียน เติมนิกทหารบก และนายทหารชั้น
สัญญาบัตร ให้รองเท้าสูงหนังสีดำ หรือสนับ
แข้งหนังสีดำประกอบด้วยรองเท้าหนังสีดำได้
ถ้าใช้ทางกองช่างาววิทยาลัยให้ใช้รองเท้า
หุ้มส้น หนังสีดำ หรือ ส้นน้ำตาล ประกอบด้วยถุง
สีดำหรือสีน้ำตาลแก่ตามสีรองเท้า

(๖) เข็มขัดหนังสีน้ำตาล สำหรับ
นายสิบพลทหาร นักเรียนนายร้อยทหารบก

และนักเรียนเทคนิคทหารบก กาดทับเสือ
สีกาก็แกมเขี้ยว

จ่านายสิบ และนายทหารชั้นสัญญาบัตร
ใช้เข็มขัดสายโยง ๑ สายกาดทับเสือในเวลา
แต่งเครื่องสีกาก็แกมเขี้ยว ถ้าแต่งกางเกง
สีกาก็แกมเขี้ยวขายาวจะงตเข็มขัดสายโยงก็
ได้ แต่ถ้าใช้เครื่องขาวไม่ต้องใช้เข็มขัด
สายโยง

เครื่องหัด.

ข้อ ๓. เครื่องหัด คง แต่ง เช่นเดียวกับ
เครื่องปกติสีกาก็แกมเขี้ยว แต่ต้องใช้หมวก
กันแดด หรือหมวกเหล็ก สีกาก็แกมเขี้ยวสวม
กางเกงแบบขาสั้นหรือแบบขมา นายสิบ
นักเรียนนายร้อยทหารบกและนักเรียนเทคนิค
ทหารบก จะใช้ได้แต่เฉพาะผ้าพันแข้ง
ประกอบด้วยรองเท้าชนิดหุ้มข้อหนึ่งสีดำเท่านั้น

ส่วนเครื่องประกอบ เครื่องแต่งตัวอย่าง
อื่น ๆ นั้น แจงอยู่ในใบแนบที่ ๑ ท้ายกฎนี้

เครื่องสนาม.

ข้อ ๔. เครื่องสนาม ให้แต่งอย่างเครื่อง
หัด เว้นแต่นายทหารชั้นสัญญาบัตรและจำ

นายสิบไม่มีเข็มขัดสายโยง ส่วนเครื่อง
ประกอบเครื่องแต่งตัวอย่างอื่น ๆ นั้น แจ่ง
อยู่ในใบแนบที่ ๒ ท้ายกฎนี้

อนึ่งเวลาทำการในสนามถ้าผู้บังคับบัญชา
เห็นสมควร จะอนุญาตให้ทหารสวมหมวกทรง
หม้อตาล สีกากีแกมเขียว แทนหมวกกันแดด
หรือหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียวก็ได้

เครื่องสโมสร ข้อ ๕. เครื่องสโมสร ให้ใช้ได้เฉพาะ
นายทหารชั้นสัญญาบัตร ให้แต่งตั้งต่อไปนี้

- (๑) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว
- (๒) เสื้อแบบราชการสีขาว
- (๓) กางเกงขายาวสีขาวไม่พับปลายขา
- (๔) รองเท้าชนิดหุ้มข้อหนังสีดำ

เครื่องเต็มยศ. ข้อ ๖. เครื่องเต็มยศมีดังต่อไปนี้

- (๑) นายทหารชั้นสัญญาบัตรทั่วไป
- ก. หมวกกันแดดสีกากีแกมเขียวแต่ใช้
สายรัดคางใหม่ทองเช่นเดียวกับหมวกกันแดด

ข. เสื่อแบบราชการผ้าหรือสักหลาดสี
 ภาเกี่ยมเขียว แต่ใช้ดุมทำด้วยโลหะสีทอง
 เช่นเดียวกับดุมเสื่อแบบราชการสีขาว

ค. เข็มขัด พื้นหนังสือเดือดหมู กาด
 ทับนอกเสื่อขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตรครึ่ง มี
 แถบทองกว้าง ๑ เซ็นติเมตรครึ่งอยู่ตอนกลาง
 ขนาดครึ่งเซ็นติเมตรอยู่ตอนริมทั้ง ๒ ข้าง หัว
 เข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปวงจักร ภายใน
 วงจักรมีตรารูปกะบับกับปืนไขว้กัน และมี
 อักษรว่า “สละชีพเพื่อชาติ” กับมีสายกะบับ
 เย็บติดกับเข็มขัด ๑ สายกว้าง ๒ เซ็นติเมตร
 พื้นหนังสือเดียวกับเข็มขัด มีแถบทองกว้าง ๑
 เซ็นติเมตรครึ่ง หัวเข็มกลัดสายกะบับทำเป็น
 รูปหน้าเสื่อ

ง. กางเกงผ้าหรือสักหลาดสี ภาเกี่ยม
 เขียวขาวยาวไม่พับปลายขา ถ้าประจำแถว
 ทหารให้ใช้กางเกงแบบขาสั้นหรือแบบขม้า

จ. รองเท้าชนิดหุ้มข้อหนังสีดำ ถ้าใช้
 รองเท้าแบบขาสั้นหรือแบบขม้าให้ใช้รองเท้า
 สูงหนังสีดำ

สำหรับจ่านายสิบ นายสิบพลทหารทั่วไป นักเรียนนายร้อยทหารบก นักเรียนเทคนิคทหารบก คงแต่งเช่นเดียวกับเครื่องหัดทุกประการ

(๒) กองพันทหารราบที่ ๑ มหาเด็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีเครื่องเต็มยศตั้งต่อไปนี้

ก. หมวกยอดสี่ขาว มีตราราชวัลลภที่ด้านหน้า ประกอบด้วยสายรัดคางและยอดทำด้วยโลหะสีทอง กับมีพู่สีดำบนยอดหมวก

ข. เสื้อสักหลาดสีแดง สำหรับนายสิบพลทหารล่อ เป็นสีดำมีไหมเหลือง ๑ แถบ ข้อมือเป็นสีดำมีไหมเหลืองและขาวปัก สำหรับจ่านายสิบมีลายข้อซัฟฟฤกษ์ไหมเหลืองที่ด้านหน้าของคอกับที่ใต้ แขนปลายแขน และที่พันตรงปากกระเป๋ากลาง สำหรับนายทหารชั้นสัญญาบัตร คอและกระเป๋ากลางเป็นสีดำ มีไหมทองปักเป็นลายข้อซัฟฟฤกษ์ เสื้อทั้งสั้นตั้งกล้ามาแล้ว ด้านนอกของข้อมือเสื้อ

บักเป็นอักษร ส.พ.บ.ม.จ. ไขว้กันกับบักเป็น
แถบ ๓ แถบเรียงกันพันรอบข้อมือได้อักษร

ค. อินทรธนูอย่างเดียวกันกับเครื่องปกติ
แต่ใช้ผ้าสักหลาดสีเดียวกันกับเสือ และขัด
ดุมขนาดเล็กลักษณะเดียวกันกับดุมเสือ

ฆ. กางเกงทำด้วยสักหลาดสีน้ำเงินแก่
แบบขายาว มีแถบสักหลาดที่ตะเข็บขาด้าน
นอก สำหรับ นายสิบพลทหารเป็นสีแดง
กว้าง ๑ เซ็นติเมตร ๑ แถบ สำหรับนายทหาร
ชั้นสัญญาบัตร เป็นสีแดง ๒ แถบเคียงกัน
รวมทั้ง ๒ แถบกว้าง ๕ เซ็นติเมตร

นายทหารชั้นสัญญาบัตร ท็มหน้าทขมาไข
กางเกงแถบแบบขมาไข

ง. รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ ถ้าใช้กางเกง
แบบขมาไข ให้รองเท้าสีน้ำตาล

จ. คันชีพสายสะพาย ทำด้วยหนังสีขาว
มีตราราชวัลลภทำด้วยโลหะสีทอง สำหรับ
นายทหารชั้นสัญญาบัตร คันชีพทำด้วยหนัง

สีน้ำเงินแก่ สายสะพายทำด้วยหนังและพื้น
นอกเป็นไหมทอง

ฉ. เข็มขัดหนังสีขาว พร้อมด้วยของ
ตามปลายปืน คาดทับเสื้ออะพาะนายสิบ
พลทหาร

ช. นายทหารชั้นสัญญาบัตร คาดประคด
ทำด้วยไหมริ้วทองสลับเงิน

(๓) กองพันทหารม้าที่ ๑ รักษาพระองค์
ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มี
เครื่องเต็มยศตั้งต่อไปนี้

ก. หมวกยอดดี่ขาว มีตราครุฑพ่าห์ที่
ด้านหน้าหมวก สายรัดคางและยอดหมวก
ทำด้วยโลหะสีทอง กับมีผู้สีน้ำเงินหม่นบน
ยอดหมวก

ข. เสื้อสักหลาดสีน้ำเงินหม่นแบบทหาร
ทวน มีขลิบแถบเหลืองคั่นข้อมือปลายคอ
เสื่อและหลัง มีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ร.ร. ๖
ใต้พระมหามงกุฎ ทำด้วยโลหะสีทองติดที่ข้อ

ค. อินทระณู อย่างเดียวกันกับเครื่อง
ปกติ แต่ใช้ผ้าสักหลาดสีเดียวกันกับเสือและ
ขัดคุมขนาดเล็กลักษณะเดียวกับคุมเสือ

ฅ. กางเกง ทำด้วยสักหลาดสีน้ำเงิน
หม่น แบบ ขี่ม้า มีเส้นเหลือง ที่ตะเข็บขา
ด้านนอก

นายทหารชั้นสัญญาบัตร ที่ไม่บังคับแถว
ทหาร และไม่ได้ขี่ม้าใช้กางเกงขายาวสีน้ำเงิน
หม่น มีเส้นเหลืองที่ตะเข็บขาด้านนอกได้

ง. รองเท้าหุ้มข้อ ส้นแข็งหนังสีดำ

นายทหารชั้นสัญญาบัตร ใช้รองเท้าสูง
หนังสีดำแทน รองเท้าหุ้มข้อ และส้นแข็งได้
ถ้าใช้กางเกงแบบขายาวให้ใช้รองเท้าหุ้มข้อ
หนังสีดำ

จ. คันทึ่พสายสะพาย ทำด้วยหนังสีน้ำ
ตาล มีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทอง สำหรับ
นายทหารชั้นสัญญาบัตร คันทึ่พทำด้วยหนัง
สีน้ำเงินแก่ สายสะพายทำด้วยหนังพ่นนอก
เป็นไหมทอง

ฉ. ประกต สำหรับนายสิบพลทหาร
ทำด้วยไหมเหลือง แต่สำหรับนายทหารชั้น
สัญญาบัตรทำด้วยไหมทอง กาคืบเสื่อ

(๔) กองพันทหารปืนใหญ่ที่ ๑ รักษา
พระองค์ มีเครื่องเต็มยศตั้งต่อไปนี้

ก. หมวกยอดสีขาวย มีตราครุฑพ่าห์ที่
ด้านหน้าหมวก สายรัดคางและยอดทำด้วย
โลหะสีทอง

ข. เสื่อแบบราชการสีขาวย มีปลอกคอ
และปลอกข้อมือ ทำด้วยสักหลาดสีเหลือง
มีขลิบแถบสีเหลืองแก่ สำหรับนายสิบพล
ทหารทำด้วยด้าย สำหรับนายทหารชั้นสัญญา
บัตรทำด้วยไหมทองที่ปลายคอ ๑ เส้น ที่
ข้อมือ ๒ เส้น สำหรับนายทหารชั้นนายพัน
ที่ปลายคอ ๒ เส้น ที่ข้อมือ ๓ เส้น กับมีลวด
ขดประกอบที่ปลายคอและข้อมือด้วย

ค. อินทรธนู เช่นเดียวกับกับเครื่องปกติ
แต่ใช้ผ้าสีเดียวกับกับเสื่อ และขัดดุมขนาด
เล็กลักษณะเดียวกับกับดุมเสื่อ

ข. กางเกงสีน้ำเงินแก่ แบบชายสั้น
ตะเพาะผซ่งไม่มีหน้าทขม่า และแบบขม่า
ตะเพาะผซ่งมีหน้าทขม่า

นายทหารชั้นสัญญาบัตร ใช้กางเกง
สักหลาดสีน้ำเงินแก่ มีแถบเหลือง ๒ แถบ
เคียงกันรวม ๒ แถบ กว้าง ๕ เซ็นติเมตร
ที่ตะเข็บขาด้านนอก ในเวลาที่ไม้งบังคับแถว
ทหารใช้กางเกงแถบชายาวได้

ง. รองเท้าหุ้มข้อผ้าพื้นแข็งหรือสนับแข้ง
สีดำ

นายทหารชั้นสัญญาบัตร ใช้รองเท้าสูง
หนังสีดำแทนรองเท้าหุ้มข้อและสนับแข้งได้
ด้วย ถ้าใช้กางเกงแบบชายาวให้ใช้รองเท
้าหุ้มข้อหนังสีดำ

จ. กั้นชีพสายสะพาย เช่นเดียวกันกับ
ทหารกองพันทหารม้าที่ ๑ รักษาพระองค์ใน
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

25/10/2566 ฉ. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล คาดทับเสื้อ

ตะเพาะนายสิบพลทหาร

ข. ประคต สำหรับนายทหารชั้นสัญญาบัตร เช่นเดียวกับนายทหารกองพันทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ ฯ ล ฯ

(๕) นายพล และ จอมพล พลรบ ที่แต่งอย่างกองพันทหารรักษาพระองค์ มีเครื่องเต็มยศเช่นเดียวกับนายทหารชั้นสัญญาบัตรในกองพันนั้น ๆ

มาตรา ๒

เครื่องหมายยศ

เครื่องหมายยศ ข้อ ๑. ชั้นนายสิบให้มั่งมีสักกัเขมติดิต ชั้นนายสิบ. ที่แขนเสื้อตอนเหนือข้อศอกข้างซ้าย เป็นรูปมูมข้อศอกหันมุมลงทางล่าง คือ

นายสิบตรี	๑ บั้ง
นายสิบโท	๒ บั้งซ้อน
นายสิบเอก	๓ บั้งซ้อน
จ่านายสิบ	๔ บั้งซ้อน

นายสิบและจ่านายสิบ ในกองพันทหารรักษาพระองค์ เมื่อแต่งเครื่องเต็มยศ ให้ใช้

บั้งใหม่ทอง ประกอบกับตราโดยลักษณะเดียวกับ
กับตราหมวกยอดแทนบั้งสีงาก

เครื่องหมายยศ ข้อ ๒. นายดาบใหม่ชนิดสีงากกว้างครึ่ง
ชั้นนายดาบ เส้นตีเมตร เย็บติดที่ข้อมือเสื่อด้านนอกทั้ง
ทั้ง ๒ ข้าง ละ ๑ ชุด

เครื่องหมายยศ ข้อ ๓. นายร้อยมีดาว ๕ กลีบ ทำด้วย
ชั้นนายร้อย โลหะสีทองติดบนอินทรรณูเสื่อทั้ง ๒ ข้าง คือ

นายร้อยตรี ๑ ดาว

นายร้อยโท ๒ ดาว

นายร้อยเอก ๓ ดาว

สำหรับผู้ติดมากกว่า ๑ ดาว ให้ติด

เรียงตามยาวของอินทรรณูเสื่อ

เครื่องหมายยศ ข้อ ๔. นายพันใหม่มีดาว และติดเช่น
ชั้นนายพัน เดียวกันกับนายร้อย แต่เพิ่มขีดทำด้วยโลหะ
สีทองติดที่อินทรรณูใกล้กับตะเข็บไหล่เสื่อข้าง
ละ ๑ ชุด

เครื่องหมายยศ ข้อ ๕. นายพลใหม่มีดาว และติดเช่น
ชั้นนายพล เดียวกันกับนายพัน แต่เพิ่มขีดทำด้วยโลหะ
สีทองที่อินทรรณูเสื่อเป็นข้างละ ๒ ชุด

เครื่องหมายยศ ข้อ ๖. จอมพลใหม่มีคทาทำกับกะบ๋ไปขวักัน
ชั้นจอมพล. ทำด้วยโลหะสีทองติดบนอินทระณูเสื่อทัง ๒
ข้าง และมีขี้ดทำด้วยโลหะสีทองติดบนอินท
ระณูเสื่อเช่นเดียวกับนายพลด้วย

มาตรา ๓

เครื่องหมายเหล่าและจำพวก

เครื่องหมาย ข้อ ๑. ทหารพลรบใหม่เครื่องหมายทำ
เหล่าทหาร ด้วยโลหะสีทองในกลางขวักันก ดัดทื่อเสื่อ
พลรบ ข้างขวา แต่ทหารนอกประจำการดัดทื่อได้ขัก
กะเบ้าเสื่อบนต่านซ้าย คือ

ทหารราบ	ใช้รูปดับกะสุน
ทหารม้า	ใช้รูปกับม้าและ กะบ๋ใจว
ทหารปืนใหญ่	ใช้รูปลูกระเบิด ม่แปลว
ทหารช่าง	ใช้รูปสมอ พั่ว และขวานไขวักัน

ทหารสื่อสาร

ใช้รูปสายแสง

ฟ้าแลบ

ทหารอากาศ

ใช้รูปเครื่องบิน

นักเรียนนายร้อยทหารบก

และนักเรียนเทคนิกทหารบก

ใช้ ร.

เครื่องหมาย

ข้อ ๒. ทหารผู้ช่วยรบและธรรการ ให้

จำพวกทหาร มีเครื่องหมายรูปดอกจันทน์ทำด้วยโลหะสีทอง

ผู้ช่วยรบและ ธิดที่คือเสื่อข้างขวา และมีเครื่องหมายทำ

ธรรการ ด้วยโลหะสีทอง แสดงจำพวกใน ดอกจันทน์

ติดที่คอเสื่อข้างซ้าย คือ

สัมภาระและธรรการ (ทั่วไป) ใช้ดอกจันทน์

สัมภาระ (เฉพาะในกรม

ปลัดบัญชา)

ใช้ ขช

สัมภาระและธรรการ (เฉพาะ

ในกรมยกกระบัตรทหารบก)

ใช้ ขบ

สัมภาระและธรรการ (เฉพาะ

ในกรมสะเบียงทหารบก)

ใช้ สบ

สัมภาระและธรรการ (เฉพาะ

ในกรมอาวุธภัณฑ์ทหารบก)

ใช้ ออก

สัมภารและธุรการ (นะพะาะ } ใ้ ขย
 ในกรณยทุทโยธาทหารบก)

เสนารักษ์	ใ้ รุปพระยานาค
	พินกะบี
สัตวารักษ์	ใ้ พส
แตรวง	ใ้ ทว
ข้างแสง	ใ้ ขส
ข้างอากาศ	ใ้ ขอ
เรือนจำ	ใ้ รจ
เสมียนตรา	ใ้ สม
สัตตี	ใ้ สด
พระกรรมณญ	ใ้ ธน
แผนที	ใ้ ผท
กรู	ใ้ คร

ส่วน ทหาร นอกประจำ การให้ติดได้
 นะพะาะเครื่องหมายแสดงจำพวกที่ใ้ปลกกะเป่า
 เสีอบนข้างซ้าย

มาตรา ๔

เครื่องหมายสังกัด

เครื่องหมาย ข้อ ๑. ทหารพลรบสังกัดกองพันทหาร
 สังกัดทหาร ให้ใช้เลขหมายนามกองพันนั้น ๆ ทำด้วยโลหะ
 พลรบที่สังกัด สี่ทอง ในกลางบัวกนกติดที่คอเสื้อข้างซ้าย
 กองพัน สำหรับทหารสื่อสารประจำมณฑลทหารบก
 ให้ใช้เลขหมายนามมณฑลทหารบกนั้น ๆ แทน
 เลขหมายนามกองพัน

ทหารพลรบ, ข้อ ๒. ทหารพลรบที่มีได้สังกัดกองพัน
 ที่มีได้สังกัด ทหารซึ่งใช้เลขหมายเป็นนามตามที่กล่าวไว้ใน
 กองพัน ข้อ ๑ ให้ใช้เครื่องหมายแสดงเหล่านั้น ๆ
 ติดที่คอเสื้อข้างซ้าย เว้นแต่ทหารพลรบใน
 โรงเรียนนายร้อยทหารบกและโรงเรียนเทคนิค
 ทหารบกใช้ ร. ในกลางบัวกนก กับนายทหาร
 ราชองครักษ์เวรประจำกรมราชองครักษ์ ให้
 ติดรูปครุฑในกลางบัวกนกที่คอเสื้อข้างซ้าย

เครื่องหมาย ข้อ ๓. ทหารในกองพันรักษาพระองค์
 ทหารในกอง ให้ใช้อักษรพระปรมาภิไธยย่อทำด้วยโลหะ
 พันรักษา สี่ทองติดเพิ่มเติมขึ้นที่คอเสื้อข้างขวาเหนือตะเข็บ
 พระองค์ 25/10/2566 กะเป๋าคือ

กองพันทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษา
พระองค์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว ใต้ จ.ป.ร.

กองพันทหารม้าที่ ๑ รักษาพระองค์ ฯ
ใต้ ร.ร. ๖

นายทหาร ข้อ ๔. นายทหารนอกประจำการไม่มี
นอกประจำ สติขที่จะคิดเครื่องหมายสังกัดตามที่กล่าวไว้ใน
การไม่มีสติ ข้อ ๑, ๒
คิดเครื่องหมาย
หมายสังกัด

มาตรา ๕

เครื่องหมายพิเศษ

เครื่องหมาย ข้อ ๑. ทหารที่ไปในราชการสงครามหรือ
ทหารที่ไปใน ที่ถูกอาวุธในเขตต์ยุทธบริเวณ ให้มีบั้งเป็น
ราชการสงคราม เครื่องหมายติดที่แขนเสื้อ เครื่องแบบทุกชนิด
หรือถูก เว้นแต่เสื้อกันฝนกันหนาว
อาวุธในเขตต์ (๑) สำหรับผู้ไปราชการสงครามให้ติด
ยุทธบริเวณ บั้งสีกากสำหรับเสื้อสีกากเกมเขียว หรือบั้ง
ใหม่ทองสำหรับเสื้อชนิดอื่น ที่แขนเสื้อ

ข้างชายด้านนอก เบื้องปลายตรงศูนย์กลาง
 ริมตะเข็บข้อมือเสื้อ หันยอดมุมขึ้นข้างบน
 จำนวนบั้งที่จะติดนั้น ถ้าเข้าไปทำการ
 ในเขตอุทยานบริเวณของกองทัพเป็นเวลาครบ
 ๓ เดือน ให้มีสิทธิติดได้ ๑ บั้ง ครั้นครบ ๑ ปี
 ให้เพิ่มอีก ๑ บั้งและเพิ่มต่อๆ ไป ปีละ ๑ บั้ง

(๒) สำหรับผู้ที่ถูกอาวุธในเขตอุทยาน
 บริเวณถึงบาดเจ็บให้ใช้บั้งสีแดงชาติติดที่แขน
 เสื้อข้างขวา วิธีติดเช่นเดียวกับที่กล่าวแล้ว
 ในหมายเลข (๑) จำนวนบั้งติดตามจำนวน
 ครั้งที่ได้ถูกอาวุธ

เครื่องหมาย   ข้อ ๒. นักบินประจำกอง ให้มีเครื่องหมาย
 นักบิน   บั๊กเป็นปีกนก ๒ ปีกด้วยไหมทองขนาด ๑๐
 ประจำกอง   เช่นติเมตร ที่ตอนกลางบั๊กด้วยไหมเป็นรูป
    ธงไตรรงค์เฉียงอยู่ในอาร์ม มีขนาดกว้าง
    ประมาณ ๑.๕ เซ็นติเมตร เหนืออาร์มมีรูป
    อนุณาโลม กับมีเส้นรัศมีแผ่ออกโดยรอบ
    อนุณาโลมนั้นด้วย เครื่องหมายนี้บั๊กอยู่

บนพื้นผ้าหรือสักหลาดสีน้ำเงิน สำหรับ
 กัดติดดอกเสื้อเบอองซ้ายเหนือแถบเครื่องราช
 อีสสิริยาภรณ์

เครื่องหมาย ข้อ ๓. เครื่องหมายโตดรัมชูชีพ อนุญาต
 โตดรัมชูชีพ ให้ติดประดับใต้เครื่องหมายนักบินได้

เครื่องหมาย ข้อ ๔. ทหารในหน่วยป้องกันต่อสู้
 หน่วยป้องกัน อากาศยาน ให้มีเครื่องหมายทำด้วยโลหะ
 ต่อสู้อากาศ สีทองเป็นรูปปีกนก ๒ ปีก ยาว ๖.๕ เซ็น-
 ตีเมตร ตรงกลางทำเป็นรูปกะบอกปืนใหญ่
 ไขว้กัน สำหรับกัดติดที่อกเสื้อเบอองซ้าย
 เหนือแถบเครื่องราชอิสสิริยาภรณ์

เครื่องหมาย ข้อ ๕. ทหารที่มีหน้าที่ใช้รถถังและรถ
 ทหารที่ใช้รถเกราะ ให้มีเครื่องหมายทำด้วยโลหะสีทอง
 ถัง, รถเกราะ เป็นรูปรถถัง สำหรับกัดติดที่อกเสื้อเบออง
 ซ้ายเหนือแถบเครื่องราชอิสสิริยาภรณ์

เครื่องหมาย ข้อ ๖. นายทหารราชองครักษ์ให้มีสาย
 นายทหาร ยงยศใหม่ทองหรือใหม่เหลืองเป็นสายถัก
 ราชองครักษ์ ^{25/19/2566} ๒ เส้น สายแก่เลี้ยง ๒ เส้น ตัดรวมที่ปลาย

อินทรรณูเสื่อข้างขวา สำหรับสายถักให้คล้อง
 ใต้แขนขวา ๑ เส้น ผ่านหน้าอก ๑ เส้น สาย
 กลับยงให้ ทำเป็นบ่วงคล้องใต้แขนขวา ๑ เส้น
 ส่วนอีก ๑ เส้นให้ผ่านทางหน้าอกมารวมกับสาย
 ถักทั้ง ๒ เส้น ที่ตุ่มอกเสื้อเม็ดที่ ๑ กับมี
 อักษรพระปรมาภิไธยย่อคำด้วยโลหะสีทองติด
 ที่อินทรรณูข้างเดียวกัน เมื่อได้ เป็นราช
 องค์กรกษัตริย์ในรัชกาลใดก็ติดอักษรพระปรมา
 ภิไธยย่อใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชช
 กาลนั้น ในเวลาแต่งเสื่อขาวเครื่องสโมสร
 หรือเต็มยศ ให้ใช้สายขงยศได้ ส่วนราช
 องค์กรกษัตริย์เวรประจำกรมราช องค์กรกษัตริย์และราช
 องค์กรกษัตริย์เวรณะเพาะเวลาที่อยู่เวรประจำพระองค์
 ให้ใช้สายขงยศในเวลาแต่งเครื่องปกติและ
 เครื่องหัตถ์ด้วย

การใช้สายขงยศนั้น ให้ใช้สายขงยศ
 ใหม่ทองณะเพาะเมื่อแต่งเต็มยศ นอกนั้น
 ใช้สายใหม่เหลือง กับอินทรรณูเสื่อข้างที่ติด

อภัยพระปรมาภิไธยย่อ^๕ไม่ต้องติดเครื่องหมาย
อื่น^๕อีก

การประดับ ข้อ ๓. ทหารซึ่งเข้าในสมาคมใดสมาคม
เครื่องหมาย หนึ่ง เมื่อสมาคมนั้น^๕มีเครื่องหมาย ก้อนุญาต
ของสมาคม ให้^๕ประดับเครื่องหมายของสมาคมนั้น^๕ได้ ใน
โอกาสที่ไปงานเกี่ยวแก่สมาคมนั้น แต่จะ
ติดพร้อมกันมากกว่า ๑ อันไม่ได้

มาตรา ๖

การติดเต็ย

ทหารที่จะ ข้อ ๑. ทหารที่ปรากฏในอัตรากำลังปกติ
ติดเต็ย ว่า มีหน้าที่^๕เข้ามาให้^๕ติดเต็ยทำด้วย โลหะ
สีขาวที่สั้นรองเท้า^๕หุ้มข้อหรือรองเท้าสูงในเวลา
แต่งเครื่องแบบได้

ทหารที่ติด ข้อ ๒. ทหารที่มีได้กำหนดให้^๕ติดเต็ย
เต็ยได้ ตามข้อ ๑ ถ้ามีความประสงค์จะติดเต็ยใน
ณะเพาะใน เวลา^๕ข้^๕ม^๕าก่อน^๕ุญาตให้^๕ติดได้

เวลา^๕ข้^๕ม^๕า ๒๕/10/2566

มาตรา ๗

เครื่องแต่งตัวพิเศษ

เครื่องแต่งตัว ทหารที่มหน้าที่ใช้เครื่องยন্ত্রী
ทหารที่มหน้า เวลาประจำทำการตามหน้าที่ ให้มีเครื่อง
ที่ใช้เครื่อง แต่งตัวเพิ่มขึ้นดังต่อไปนี้
ยন্ত্রী (๑) หมวกทรงหม้อตาลอ่อนสีน้ำเงินแก่
ไม่มีกะบังหน้า

(๓) เสื้อกางเกงสีน้ำเงินแก่ ตาม
ตัวอย่างที่กรมพลธิการทหารบก

เครื่องแต่งตัว ข้อ ๒. นายสิบพลทหารในกองพันทหาร
พิเศษสำหรับ ข้างให้มีเสื้อชั้นในผ้าสีน้ำเงินแก่แขนยาวรัด
นายสิบพล ข้อมือเพิ่มขึ้นสำหรับใช้ในการฝึกหน้าที่ของ
ทหารช่าง ทหารช่าง

เครื่องแต่งตัว ข้อ ๓. ทหารในกรมพลธิการทหารบก
พิเศษสำหรับ ให้มีเครื่องแต่งตัวเพิ่มขึ้นสำหรับใช้ในโรงงาน
ทหารในกรม ดังต่อไปนี้ คือ

พลธิการ ๒๖. ๗๐/2566 (๑) นายทหารชั้นสัญญาบัตร มีเสื้อ
ทหารบก ชั้นในผ้าสีน้ำเงินแก่คอพับแขนยาวรัดข้อมือ

กางเกงผ้าสีน้ำเงินแก่หรือสีดำแบบขาสั้นหรือ
ขายาว

(๒) นายสิบพลทหาร

ก. เสื้อชั้นในผ้าสีน้ำเงินแก่หรือสีดำ
แขนสั้น

ข. กางเกง เช่นเดียวกับนายทหารชั้น
สัญญาบัตร

เครื่องแต่งตัว ข้อ ๔. นายทหารในกรมอากาศยาน ให้
พิเศษสำหรับ มีเครื่องแต่งตัวเพิ่มขึ้นดังต่อไปนี้

ทหารในกรม (๑) นายทหารชั้นสัญญาบัตร มีเสื้อ
อากาศยาน ชั้นในสีกากีแกมเขียวคอพับแขนสั้นหรือแขน
ยาวรัดข้อมือ มีกะเป๋าท่อน้ำออกเสื่ออย่างเสื่อ
แบบราชการ กับมีอินทรรณูและเครื่องหมายยศ
ปักด้วยไหมเหลือง มีรูปและขนาดเดียวกับ
เครื่องหมายที่ทำด้วยโลหะ

(๒) นายสิบพลทหาร ให้มีเสื้อชั้นใน
เช่นเดียวกับหมายเลข (๑) แต่เป็นสีน้ำเงิน
แก่ สำหรับนายสิบให้มีบั้งขนาดย่อมเป็น
เครื่องหมายที่แขนเสื้อข้างซ้าย

เสื่อทั้ง ๒ ชนิดนี้ให้ใช้เฉพาะภายใน
ที่ตั้งของกองบิน หรือขณะที่ปฏิบัติกิจการที่
เกี่ยวกับการบินเท่านั้น สำหรับผู้ที่ป็นนักบิน
ก็ให้ติดเครื่องหมายนักบินด้วย

(๓) ในเวลาขึ้นทำการในอากาศ ให้มี

ก. หมวกคลุมศีรษะทำด้วยหนัง
สีน้ำตาล หรือผ้าสีทากี้แกมเขียว

ข. แวนดา

ค. เสื้อกางเกงติดกัน สีทากี้
แกมเขียว แขนยาวคอพับ มีอินทรธนู
และกะเป่าอกมีปกกัลดุมข้างละ ๑ ดุม มีที่
รัดปลายแขน, ขา, เอว กับติดเครื่องหมาย
ยศและเครื่องหมายนักบิน

ง. เสือชั้นในสีทากี้แกมเขียว หรือ
สีน้ำเงินซึ่งได้กล่าวไว้ในหมายเลข (๑)-(๒)

เสื่อที่กำหนดไว้ในอักษร ค.ง. นี้ ให้ผู้
บังคับบัญชาซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ผู้บังคับกองบิน
น้อยขึ้นไปเป็นผู้สั่งใช้ เพื่อให้เหมาะแก่
อากาศและฤดูกาลได้ตามที่เห็นสมควร

จ. กางเกงสีทากี้แกมเขียวขาวสั้น
หรือขาวาว

(๔) นักบิน นายสิบช่างเครื่องยนตร์
และนายสิบช่างเครื่องบิน เมื่อปฏิบัติภารกิจใน
หน้าที่ๆ เกี่ยวกับการบินทุกอย่าง แม้การนั้น
จะมีได้ขึ้นไปทำการในอากาศก็อนุญาตให้สวม
กางเกงสีทากี้แกมเขียวขาวาวได้

ผ้าคลุมกัน
หนาวหรือ
กันฝน

ข้อ ๕. อนุญาตให้ทหารใช้เสื้อหรือผ้า
คลุมกันหนาว และเสื้อหรือผ้าคลุมกันฝน
สีทากี้แกมเขียว ไม่ต้องมีเครื่องหมายอย่างใด
ประกอบ

มาตรา ๘

เบ็ดเตล็ด

การประดับ ข้อ ๑. ทหารซึ่งได้รับพระราชทานเครื่อง
เครื่องราช ราชอิสริยาภรณ์ หรือได้รับพระราชทาน
อิสริยาภรณ์ พระบรมราชานุญาตให้ประดับ เครื่องราช
อิสริยาภรณ์ต่างประเทศ ให้ประดับเครื่องราช
อิสริยาภรณ์นั้นๆ ในเวลาแต่งตั้งเต็มยศ แต่

ถ้าแต่งเครื่องปกติ เครื่องหัด เครื่องสนาม หรือเครื่องสโมสร ให้ใช้แพรแถบของเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ๆ ทำเป็นแผ่นผ้ากว้างไม่เกิน ๑ เซ็นติเมตรครึ่งติดที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ในเวลาแต่งเครื่องสโมสรจะประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์จำลองขนาดย่อมก็ได้ และถ้าในหมายหรือบัตรเชิญปรากฏว่า ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ก็ให้ประดับอย่างแต่งเครื่องเต็มยศ หรือถ้ามิว่าให้สวมสายสะพายด้วยก็ให้สวม

การสวมเสื้อ ข้อ ๒. ทหารที่มีสิทธิใช้เสื้อครุยบัณฑิตย์ ครอบบัณฑิตย์ ให้สวมทับเครื่องแบบทหารได้ตามโอกาสแห่งระเบียบการใช้เสื้อครุยนั้น ๆ

การลดหรือเพิ่มเครื่องหัดกัก ถ้าประสงค์จะนำสิ่งของบางอย่างไป แต่งตัวเพื่อ เช่น ยาม, ละตีกน้ำ ๆ ล ๆ เพื่อใช้สิ่งของนั้น ๆ สดวกในการ ก็ได้ และเวลาแต่งประเภทเครื่องสนาม ปฏิบัติราชการ จะลดเครื่อง ประกอบเครื่องแต่งตัวบางอย่าง

หรือเพื่อ เพื่อสะดวกในทางราชการหรือประหยัด มิให้
ประหยัด เครื่องแต่งตัวประเภทนี้จำกัดเสียหายในเมื่อ
ไม่ถึงเวลาควรใช้ ก็ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งอนุญาต
ได้ตามโอกาสอันสมควร

ตัวอย่าง ข้อ ๔. เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเข้าใจ
เครื่องแบบ ผิด และมีการแต่งเครื่องแบบทหารบกผิด
แปลกต่างๆ นานาๆ กันไป ให้พลธิการทหาร
บกสั่งทำตัวอย่างเครื่องแต่งตัวและเครื่องหมาย
ต่างๆ ไว้ทุกสิ่ง มิให้ทหารใช้เครื่องแต่งตัว
ผิดจากแบบนั้นเป็นอันขาด

ห้ามการ ข้อ ๕. เวลาแต่งเครื่องแบบทหารบก
ประดับเครื่อง ห้ามมิให้ใช้เครื่องประดับกายอย่างอื่นซึ่งมิได้
แต่งตัวอย่าง กำหนดไว้ในกฎนี้ ติดหรือทับเครื่อง
อื่นทับเครื่อง แต่งตัวแบบทหาร เว้นแต่เครื่องหมายนั้นจะ
แบบทหาร ได้มีระเบียบขังไว้ในข้อบังคับของทหารหรือ
ในพระราชบัญญัติ

ห้ามมิให้นาย ข้อ ๖. ห้ามมิให้นายสิบพลทหารนอก
สิบพลทหารประจำการแต่งตัวด้วยเครื่องทหารตามกฎนี้ หรือ

นอกประจำ ตามแบบอย่างเก่าซึ่งทหารยังคงใช้ แต่งเข้าสู่
 การแต่งตัว ราชการ เว้นแต่เมื่อเวลาเรียกกระดมหรือเข้า
 ด้วยเครื่อง รับราชการทหารอย่างใด ๆ ในตำแหน่งหน้าที่
 ทหาร ต้องแต่งตัวตามกฎนี้

การแต่งตัว ข้อ ๗. เพื่อประโยชน์แห่งการประหยัด
 ด้วยเครื่อง หรือในระหว่างที่ทางราชการยังขาดแคลนเครื่อง
 แบบอย่างเก่า ประกอบบางอย่าง บรรดาเครื่องแบบอย่าง
 หรือใช้เครื่อง เก่าสำหรับทหารบกที่ยังมีเหลืออยู่ ถ้ามีความ
 แบบอย่างเก่า ประสงค์จะใช้ต่อไป หรือจะใช้ของใหม่ตาม
 ปกติอย่าง กฎนี้ประกอบกับของเดิม จะต้องได้รับ
 ใหม่ต้องได้ อนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
 รับอนุญาต เสียก่อน

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ใบแนบที่ ๑

เครื่องประกอบเครื่องหัด

รายการ	เครื่องประกอบ	วิธีแต่ง	หมายเหตุ
๑. <u>นายทหารชั้นสัญญาบัตร</u> <u>และจ่านายสิบ</u>	ซองกะเป๋	๑ ติดเข็มขัดทางซ้าย	ฉะเพาะเมื่อขัดกะเป๋
๒. <u>นายสิบพลทหารราบ,ช่าง</u> <u>สัมภาระ</u> <u>ก. ท้วไป</u>	ซองดาบปลายปืน กะเป๋ากะสุน	๑ ติดเข็มขัดทางซ้าย ๑ ติดเข็มขัดทางขวา ขีดหัวเข็มขัด	เครื่องสนามหนึ่งอย่าง ใหม่ ให้ใช้ ๒ กะเป๋ สำหรับทหารช่าง ถ้า หัดในหน้าที่การช่าง ทหาร ก็ให้หัดเครื่อง ประกอบนี้ได้ แต่ให้ สวมเสื้อในผ้าสีน้ำเงิน แก่ไว้ภายใน
ข. <u>พลขวังลูกกระเบิด</u>	เช่นเดียวกับนายสิบพลทหาร ราบท้วไป แต่เพิ่มข้อม ขนาดย่อม	๑ สะพายจากไหล่ขวา	เมื่อต้องการนำลูก กระเบิดไปด้วย
ค. <u>พลยิงลูกกระเบิด</u>	เช่นเดียวกับนายสิบพลทหาร ราบท้วไป แต่เพิ่มข้อม ขนาดย่อม ซองเครื่องยิงลูกกระเบิด	๑ สะพายจากไหล่ขวา ๑ ติดเข็มขัดทางขวา	เมื่อต้องการนำเครื่อง ยิงลูกกระเบิด และลูก กระเบิดไปด้วย
ง. <u>พลประจำปืนกลเบา</u> <u>เมื่อมาแข่งขันสำหรับปืน</u> <u>พลยิงหมายเลข ๕</u> <u>พลกะสุนหมายเลข ๖</u>	กะเป๋ากะสุนชนิด ๑ ของ ของใส่สุนั้ยิงเครื่องบิน กะเป๋ากะสุนชนิด ๕ ของ กะเป๋ากะสุนมือเครื่อง อะไหล่ ของถ้ากล้องอะไหล่	๑ ติดเข็มขัดทางขวา ๑ สะพายจากไหล่ขวา ๑ สะพายจากไหล่ซ้าย ๑ สะพายจากไหล่ขวา ๑ สะพาย ๒ ไหล่	

รายการ	เครื่องประกอบ	วิธีแต่ง	หมายเหตุ
ผลกะสุนหมายเลข ๓ ผลกะสุนหมายเลข ๔ เมื่อไม่มีขาหยั่งสำหรับปืน พลุยิงหมายเลข ๕ ผลกะสุนหมายเลข ๖ ผลกะสุนหมายเลข ๗ ผลกะสุนหมายเลข ๘ ข. <u>พลประจำปืนกลหนัก</u> <u>บรรจุทุกต่าง</u> นายปืน พลุยิง พลุบรรจุ พลุบรรจุผู้ช่วย <u>บรรจุทุกรดยন্ত্র</u> พลุบรรจุผู้ช่วย	ขาหยั่งปืนกลเบา ๑ กะเป๋ากะสุนชนิด ๕ ของ ๒ ของเครื่องบรรจุกะสุน ๑ กะเป๋ากะสุนชนิด ๑ ของ ๑ ของหลักกรองพานท้าย ๑ กะเป๋ากะสุนชนิด ๕ ของ ๑ กะเป๋าคีมมือเครื่อง อะไหล่ ๑ กะเป๋ากะสุนชนิด ๕ ของ ๑ ของลำกล้องอะไหล่ ๑ กะเป๋ากะสุนชนิด ๕ ของ ๑ ของเครื่องบรรจุกะสุน ๑ กะตักน้ำขนาดใหญ่ ๑ หนึ่งรองบ่า ๑ หนึ่งยกปืน ๑ หนึ่งรองบ่า ๑ กะเป๋าคีมมือเครื่อง อะไหล่ ๑ หนึ่งรองบ่า ๑ กะเป๋ารบรรจุสุนัดยิง เครื่องบิน ๑	สะพาย ๒ ไม้แฉ่ สะพายจากไหล่ซ้าย และขวาไขว้กัน ติดเข็มขัดทางขวา ติดเข็มขัดทางขวา ติดเข็มขัดทางซ้าย สะพายจากไหล่ซ้าย สะพายจากไหล่ขวา สะพายจากไหล่ซ้าย สะพายไหล่ขวา หรือ สะพาย ๒ ไหล่ สะพายจากไหล่ซ้าย ติดเข็มขัดทางขวา สะพายจากไหล่ขวา รััดติดบ่า ติดเข็มขัดทางขวา รััดติดบ่า สะพายจากไหล่ขวา รััดติดบ่า สะพายจากไหล่ขวา	ปืนกลหนักแบบ ๖๖ ไขยามผ้าใบแทน พลประจำปืนตำแหน่ง อื่นๆ เช่นเดียวกับพล ประจำปืนกลหนัก บรรจุทุกต่าง

รายการ	เครื่องประกอบ	วิธีแต่ง	หมายเหตุ	
ฉ. <u>ผลประจำปีใหญ่</u> <u>ทหารราบ</u> พลชนวน พลกะสุน พลอะไหล่	กุญแจชนวน ๑ กุญแจชนวน ๑ หนังรองเท้า ๑	ติดเข็มขัดทางขวา ติดเข็มขัดทางขวา รัดติดบ่า	ผลประจำปีใน ตำแหน่งอื่น ๆ นอก จากนี้กองลาดแต่เข็ม ขัดหีบเสื้อเท่านั้น	
๓. <u>นายสิบพลทหารม้า</u> ก. <u>ทั่วไป</u>	ซองดาบปลายเท้าใน กะเป๋ากะสุน ห่วงทองเหลืองสายโยงดาบ สายโยงดาบ	๑ ๑ ๑ ๑	ติดเข็มขัดทางซ้าย ติดเข็มขัดทางซ้าย ก่อนไปข้างหลังสอด สายสะพายใต้อินทร ธนูขวา ถัดหัวเข็ม ถัดหน้าอก ติดเข็มขัดทางซ้าย ร้อยห่วงทองเหลืองที่ เข็มขัด	ละเพาะเมื่อขัดดาบ
ข. <u>ผลประจำปีนกลเบา</u> พลยิงหมายเลข ๑ พลกะสุนหมายเลข ๒ พลกะสุนหมายเลข ๕	ซองเหล็กรองพานท้าย กะเป๋าคีมมือเครื่อง อะไหล่ ซองถ้ำกลิ้งอะไหล่	๑ ๑ ๑ ๑	ติดเข็มขัดทางขวา สะพายจากไหล่ขวา สะพายอย่างปืนเล็ก สั้น	
๔. <u>นายสิบพลทหารที่มเก่า</u> <u>ใช้รถถังและรถเกราะ</u> เวลาฝึกกับรถ เวลาฝึกอย่างอื่น	เสื้อกางเกงผ้าสีน้ำเงินแก่ หมวกสีน้ำเงินแก่ เช่นเดียวกับนายสิบพลทหาร ทั่วไปของเหล่านั้น ๆ	๑ ๑	ผลประจำปีรถถัง เวลาประจำทำการอยู่ ในรถให้ใช้หมวกหนึ่ง แบบนักบิน สำหรับทหารม้าให้ จดห่วงทองเหลือง และสายโยงดาบ	

รายการ	เครื่องประกอบ	วิธีแต่ง	หมายเหตุ
๕. <u>นายสิบพลทหารปืนใหญ่</u> ก. <u>ฝักอย่างทหารราบ</u>	เช่นเดียวกับนายสิบพลทหาร ราบทั่วไป		
ข. <u>ฝักหน้าที่ของทหาร</u> <u>ปืนใหญ่</u> พลเล็ง	กะเป๋ากล้องเครื่องแต่ง ๑	ติดเข็มขัดทางขวา	นอกจากนี้แต่งเช่น เดียวกับนายสิบพล ทหารราบทั่วไป
พลเล็งผู้ช่วย, พลกะสุน และพลชะนวน	ซองบรรจุลูกูแจก ๑	ติดเข็มขัดทางขวา	
ค. <u>พลสื่อสาร</u> ขี่ม้า ไม่ขี่ม้า	กะเป๋านั่งสื่อ ๑ เช่นเดียวกับพลสื่อสารของ ทหารสื่อสาร	สะพายจากไหล่ซ้าย	
ง. <u>พลประจำปืนกลเบา</u>	กะเป๋ากะสุนชนิด ๑ ของ ๑	ติดเข็มขัดทางขวา	
พลยิง	กะเป๋าคู่มือเครื่อง อะไหล่ ๑	สะพายตามถนัด	
พลกะสุนหมายเลข ๑	ซองเหล็กรองพานท้าย ๑	ติดเข็มขัดทางซ้าย	
พลกะสุนหมายเลข ๒	กะเป๋ากะสุนชนิด ๕ ของ ๑	สะพายตามถนัด	
พลลาดตระเวน	ซองลากล้ออะไหล่ ๑	สะพายตามถนัด	
พลลาดตระเวน	กะเป๋ากะสุนชนิด ๕ ของ ๑	สะพายตามถนัด	
พลลาดตระเวน	กะเป๋านั่งสื่อ ๑	สะพายจากไหล่ซ้าย	เฉพาะผู้ทำหน้าที่ ต้องใช้
จ. <u>พลขีปนาวุธกับพล</u>	ซองการเกงติดกัน		
<u>ประจำ ป.ต.อ. ๕๐ มม.</u>	สีน้ำเงินแก่ ๑		พลขับ ป.ต.อ.๕๐ มม.
<u>ทุกตำแหน่ง</u>	หมวกสีน้ำเงินแก่ ๑		เวลาประจำทำการตาม
ฉ. <u>กองปืนกลของกรมป้องกัน</u>	เช่นเดียวกับนายสิบพลทหาร		หน้าที่ใช้หมวกแบบ
<u>กันต่อสู้อากาศยาน</u>	ประจำปืนกลหนัก บรรทุก		นักบินแทน
	ยন্ত্রของทหารราบ		

รายการ	เครื่องประกอบ	วิธีแต่ง	หมายเหตุ
๖. นายสิบพลทหารสื่อสาร			
ก. <u>ฝักอย่างทหารราบ</u>	เช่นเดียวกับนายสิบพลทหาร		
	ราบทั่วไป		
ข. <u>ฝักการสื่อสาร</u>			
<u>พลโทรศัพท์</u>			
หมายเลข ๑	กะเป่าหนังสือ	๑	สะพายจากไหล่ซ้าย
	กะเป่าโทรศัพท์สนาม	๑	สะพายจากไหล่ซ้ายให้
			เครื่องอยู่กลางหลัง
	กะเป่าหีบหม้อไฟฟ้า	๑	ติดเข็มขัดข้างหลัง
	กะเป่าเครื่องฟังพิเศษ	๑	ติดเข็มขัดทางซ้าย
	ข้อมเครื่องยึดสาย	๑	สะพายจากไหล่ขวา
หมายเลข ๒	โครงยึดสาย	๑	สะพาย ๒ ไหล่
	กะเป่าแผ่นสลับสายอากาศ	๑	สะพายจากไหล่ซ้าย
	ข้อมเครื่องอะไหล่	๑	สะพายจากไหล่ขวา
หมายเลข ๓	กะเป่าสาย	๒	สะพายจากไหล่ซ้าย
			และขวาไขว้กัน
	ข้อมเครื่องยึดสาย	๑	สะพายจากไหล่ขวา
หมายเลข ๔,๖	กะเป่าสาย	๒	สะพายจากไหล่ซ้าย
			และขวาไขว้กัน
	ข้อมเครื่องอะไหล่	๑	สะพายจากไหล่ขวา
หมายเลข ๕	กะเป่าโทรศัพท์สนาม	๑	สะพายจากไหล่ซ้ายให้
			เครื่องอยู่กลางหลัง
	กะเป่าหีบหม้อไฟฟ้า	๑	ติดเข็มขัดข้างหลัง
	กะเป่าเครื่องฟังพิเศษ	๑	ติดเข็มขัดทางซ้าย
	ข้อมเครื่องอะไหล่	๑	สะพายจากไหล่ขวา
	กะเป่าสาย	๒	สะพายจากไหล่ซ้าย
			และขวาไขว้กัน
<u>พลโทรเลข</u>			
หมายเลข ๑	กะเป่าหนังสือ	๑	สะพายจากไหล่ซ้าย
	กะเป่าเครื่องโทรศัพท์	๑	
	สนาม	๑	สะพาย ๒ ไหล่
	ข้อมเครื่องยึดสาย	๑	สะพายจากไหล่ขวา

รายการ	เครื่องประกอบ	วิธีแต่ง	หมายเหตุ
หมายเลข ๒	โครงยึดสาย	๑	สะพายสองไหล่
หมายเลข ๓	ข้อมเครื่องอะไหล่	๑	สะพายจากไหล่ขวา
	กะเป๋าสาย	๒	สะพายจากไหล่ซ้าย และขวาไขว้กัน
หมายเลข ๔	ข้อมเครื่องยึดสาย	๑	สะพายจากไหล่ขวา
	กะเป๋าสาย	๒	สะพายจากไหล่ซ้าย และขวาไขว้กัน
หมายเลข ๕, ๖	ข้อมเครื่องอะไหล่	๑	สะพายจากไหล่ขวา
<u>พลโคมสัญญาณ</u>	ข้อมเครื่องอะไหล่	๑	สะพายจากไหล่ขวา
หมายเลข ๑	หีบเครื่องโคมสัญญาณ	๑	สะพายจากไหล่ซ้าย
	ขาหยั่งโคมสัญญาณ	๑	สะพายจากไหล่ขวา
หมายเลข ๒	ข้อมเครื่องอะไหล่	๑	สะพายจากไหล่ขวา
	กะเป๋านั่งสือ	๑	สะพายจากไหล่ซ้าย
	กะเป๋าคอมพิวเตอร์	๑	สะพายจากไหล่ขวา
หมายเลข ๓	ข้อมเครื่องอะไหล่	๑	สะพายจากไหล่ขวา
	ของถักถักอะไหล่	๑	ติดเข็มขัดทางซ้าย
หมายเลข ๔	ข้อมเครื่องอะไหล่	๑	สะพายจากไหล่ซ้าย
	กะเป๋าคอมพิวเตอร์	๑	สะพายจากไหล่ขวา
	ข้อมเครื่องอะไหล่	๑	สะพายจากไหล่ซ้าย
๗. <u>พลขับยานยนต์และ</u> <u>พลขับผู้ช่วยทุกเหล่า</u> <u>ทุกจำพวก เว้นของ</u> <u>ทหารปืนใหญ่</u> <u>ฝึกปรุณัติบัตรรถ</u>	เสื้อกางเกงติดกันสีน้ำเงิน แก่	๑	เวลาฝึกกับรถกองคาต
	หมวกสีน้ำเงินแก่	๑	แต่เข็มขัดทับเสื้อเท่า นั้น

หมายเหตุ เมื่อผู้บังคับบัญชาเห็นว่าสิ่งใดไม่จำเป็นต้องใช้ ในคราวนั้น หรือเห็นควรจะมีสิ่งใด
ติดตัวทหารไปเป็นพิเศษ ก็ให้สิ่งลดหรือเพิ่มได้เท่าที่เห็นว่าจำเป็น

ใบแนบที่ ๒

เครื่องประกอบเครื่องสนาม

รายการ	เครื่องประกอบ	วิธีแต่ง	หมายเหตุ
๑) นายพล, นายพัน พลรบ	เครื่องสนาม ชองกะบ๋ กะเป่าหนังสือ กะตีกน้ำ หน้ากากป้องกันไอพิษ	๑ ๑ ๑ ๑ ๑	งคเบ็ จะเพาะเมื่อขัดกะบ๋ ถ้าข่มมาให้ติดกับอานม้า (ถ้าสั่งใดไม่จำเป็น ต้องใช้ ก็ให้ขังคได้)
๒) นายทหารชั้นสัญญาบัตร และจ่านายสิบพลรบ	เครื่องสนามพร้อม ชองกะบ๋ ข้อมผ้าใบ กะเป่าหนังสือ กะตีกน้ำ หน้ากากป้องกันไอพิษ	๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑	จะเพาะเมื่อขัดกะบ๋
ก. ผชงมหม่นหน้าทจมา	เครื่องสนามพร้อม ชองกะบ๋ ข้อมผ้าใบ กะเป่าหนังสือ กะตีกน้ำ หน้ากากป้องกันไอพิษ	๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑	งคเบ็ จะเพาะเมื่อขัดกะบ๋ ถ้า ข่มมาให้ติดกับอานม้า
ข. ผชงมหม่นหน้าทจมา และทหารปืนใหญ่	เครื่องสนามพร้อม ชองกะบ๋ กะเป่าหนังสือ กะตีกน้ำ หน้ากากป้องกันไอพิษ	๑ ๑ ๑ ๑ ๑	งคเบ็ จะเพาะเมื่อขัดกะบ๋ ถ้า ข่มมาให้ติดกับอานม้า
๓) นายทหารชั้นสัญญาบัตร และจ่านายสิบ จัฟวก เสนารักษ์และสัตว์รักษ์	เครื่องสนามพร้อม ชองกะบ๋ ถ่วมยา ข้อมผ้าใบ กะตีกน้ำ หน้ากากป้องกันไอพิษ	๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑	งคของปืนพกและชอง กลองส่อง ถ้าข่มมางคเบ็ จะเพาะเมื่อขัดกะบ๋ ถ้าข่มมาให้ติดกับอาน ม้า ถ้าข่มมางค

รายการ	เครื่องประกอบ	วิธีแต่ง	หมายเหตุ
๔) <u>นายทหารชั้นสัญญาบัตร</u> <u>และจ่านายสิบ ข้าราชการ</u> <u>และธรรมาธิบดี</u> เฉพาะที่ <u>มีหน้าที่ออกทำการใน</u> <u>สนาม</u>	เช่นเดียวกับนายทหารพลรบ ซึ่งมีหน้าที่ขี่ม้าและไม่ขี่ม้า แต่งคชของกลองส่อง		
๕) <u>นายสิบพลทหารราบ</u> <u>และทหารช่าง</u> <u>ก. ทั่วไป</u> <u>ข. พลประจำปืนกลเบา</u>	เครื่องสนามพร้อม ๑ ข่ามผ้าใบ ๑ กะตักน้ำ ๑ หน้ากากป้องกันไอพิษ ๑ แต่งอย่างเครื่องหัด แต่เพิ่ม ซองปืนพก ๑ ข่ามผ้าใบ ๑ กะตักน้ำ ๑ หน้ากากป้องกันไอพิษ ๑	สะพายจากไหล่ซ้าย หรือติดเข็มขัดทาง ขวา สะพายจากไหล่ขวา สะพายตามถนัด ติดเข็มขัดทางซ้าย สะพายจากไหล่ซ้าย หรือติดเข็มขัดทาง ขวา สะพายจากไหล่ขวา สะพายตามถนัด	
<u>ค. พลประจำปืนกลหนัก</u> <u>บรรทุกต่าง</u>	เครื่องสนามพร้อม ๑ ซองปืนพก ๑ ข่ามผ้าใบ ๑ กะตักน้ำ ๑ หน้ากากป้องกันไอพิษ ๑	๑ ๑ ๑ ๑ ๑	
		๑ ๑ ๑ ๑ ๑	งดกะเป่ากะสุน ส่วน เครื่องประกอบนอก จากนี้ ให้คงมีเช่น เดียวกับเครื่องหัด

รายการ	เครื่องประกอบ	วิธีแต่ง	หมายเหตุ
บรรทุกรถยนต์	แต่งอย่างเครื่องหัด แต่เพิ่ม ขอบปีกนก ยามผ้าใบ กะติกน้ำ หน้ากากป้องกันไอพิษ	๑ ติดเข็มขัดทางซ้าย ๑ สะพายจากไหล่ซ้าย หรือติดเข็มขัดทางขวา ๑ สะพายจากไหล่ขวา ๑ สะพายตามถนัด	
ง. <u>พลประจำปีใหญ่</u> <u>ทหารราบ</u>	เครื่องสนามพร้อม ขอบปีกนก ยามผ้าใบ กะติกน้ำ หน้ากากป้องกันไอพิษ	๑ ๑ ติดเข็มขัดทางซ้าย ๑ สะพายจากไหล่ซ้าย หรือติดเข็มขัดทางขวา ๑ สะพายจากไหล่ขวา ๑ สะพายตามถนัด	ส่วนเครื่องประกอบ นอกจากนี้ยังมีเช่น เดียวกับเครื่องหัด
๖) <u>นายสิบพลทหารม้า</u>	เช่นเดียวกับเครื่องหัด แต่เพิ่ม กะติกน้ำ หน้ากากป้องกันไอพิษ	๑ ติดเข็มขัดทางซ้าย ๑ สะพายจากไหล่ซ้าย หรือติดเข็มขัดทางขวา ๑ สะพายจากไหล่ขวา ๑ สะพายตามถนัด	
๗) <u>นายสิบพลทหารขงมีหน้า</u> <u>ที่ซักรถถังและรถเกราะ</u>	แต่งอย่างเครื่องหัด แต่เพิ่ม กะติกน้ำ หน้ากากป้องกันไอพิษ	๑ สะพายจากไหล่ขวา ๑ สะพายตามถนัด	
๘) <u>นายสิบพลทหารปืนใหญ่</u> <u>และหน่วยป้องกันต่อสู้</u> <u>อากาศยาน</u>	แต่งอย่างเครื่องหัด แต่เพิ่ม กะติกน้ำ กะเป่าหนังสือ หน้ากากป้องกันไอพิษ	๑ สะพายจากไหล่ขวา ๑ สะพายจากไหล่ซ้าย ๑ สะพายตามถนัด	เฉพาะผู้หน้าที่ต้องใช้

รายการ	เครื่องประกอบ	วิธีแต่ง	หมายเหตุ
๕) นายสืบพลทหารสื่อสาร			
ก. เวลาฝึกลอย่างทหารราบ	แต่งเช่นเดียวกับนายสืบพลทหารราบทั่วไป		
ข. เวลาทำหน้าที่การสื่อสาร	แต่งอย่างเครื่องหัดการสื่อสาร แต่เพิ่ม ข้อมผ้าใบ ๑ กะตักน้ำ ๑ หน้ากากบ้องกันไอพิษ ๑	๑ สะพายจากไหล่ซ้าย ๑ สะพายจากไหล่ขวา ๑ สะพายตามถนัด	ข้อมเครื่องอะไหล่ของพลโคมสัญญาณหมายเลข ๓, ๔ ให้กลับมาสะพายจากไหล่ขวา แต่มีกะเป่ากระสุนเพียง ๒ กะเป่า
๑๐) นายสืบพลทหารสัมภาระ	แต่งเช่นเดียวกับนายสืบพลทหารราบทั่วไป		
๑๑) นายสืบพลทหารจำพวกเสนาธิการ	เครื่องสนามพร้อม ล่วมยา ๑ ข้อมผ้าใบ ๑ กะตักน้ำขนาดใหญ่ ๑ หน้ากากบ้องกันไอพิษ ๑	๑ ๑ สะพายจากไหล่ขวา ๑ สะพายจากไหล่ซ้าย ๑ สะพายจากไหล่ขวา ๑ สะพายตามถนัด	งดกะเป่ากระสุน ถ้าขม้างดเครื่องสนาม ขม้างด
๑๒) นายสืบพลทหารจำพวกสัตว์รักษา	ล่วมยา ๑ กะตักน้ำขนาดใหญ่ ๑ หน้ากากบ้องกันไอพิษ ๑	๑ สะพายจากไหล่ซ้าย ๑ สะพายจากไหล่ขวา ๑ สะพายตามถนัด	
๑๓) พลขับยานยนตร์และพลขับผู้ช่วยทุกเหล่าทุกจำพวก เว้นของทหารปืนใหญ่	แต่งอย่างเครื่องหัดแต่เพิ่ม กะตักน้ำ ๑ หน้ากากบ้องกันไอพิษ ๑	๑ สะพายจากไหล่ขวา ๑ สะพายตามถนัด	

25/10/2566

หมายเหตุ เมื่อผู้บังคับบัญชาเห็นว่าสิ่งใดไม่จำเป็นต้องใช้ ในคราวนั้นหรือเห็นควรมีสิ่งใดติดตัวทหารไปเป็นพิเศษก็ให้ส่งลดหรือเพิ่มได้เท่าที่เห็นว่าจำเป็น

๑๖๕

กฎกระทรวงกติกานใหม่
ว่าด้วยเครื่องแบบทหารเรือ

ออกตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗

แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร

พุทธศักราช ๒๔๗๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมออกกฎว่าด้วยเครื่องแบบทหารเรือไว้ดังต่อไปนี้ และให้ยกเลิกบรรดากฎกระทรวงกติกานใหม่ว่าด้วยเครื่องแบบทหารเรือ ฉบับแรกลงวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๖ ฉบับที่ ๒ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ และฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ เสียทั้งสิ้น

หมวด ๑

เครื่องแต่งกายพลทหาร และนายทหารชั้นจำ

มาตรา ๑ พลทหาร มีเครื่องแบบดังนี้

ข้อ ๑ หมวก มี ๓ อย่าง

อย่างที่ ๑ หมวกสักหลาดสีน้ำเงินดำ รูปหมวกกะลาสี ภายในหมวกมีแถบผ้าสีขาวกว้างประมาณ ๑๕ มม. เย็บติดสองข้างไว้ใช้เป็นสายรัดคาง หมวกแบบนี้ใช้เฉพาะในประเทศหนาว

อย่างที่ ๒ หมวกผ้าสีขาว มีรูปและลักษณะเหมือน
อย่างที่ ๑

อย่างที่ ๓ หมวกผ้าสีกาบ มีรูปและลักษณะเหมือน
อย่างที่ ๑

หมวกทั้ง ๓ อย่างนี้ ที่เชิงหมวกมีสายแถบดำพันรอบ เรียกว่า “แถบหน้าหมวก” มีลักษณะและขนาดตามแบบราชันวี ที่แถบหน้าหมวกมีอักษรตัวทองแจ่งนามเรือ หรือนามหน่วยตามสังกัด และมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อเป็นตัวทองกำกับข้างหน้าและข้างท้ายวรรคอักษร

วิธีผูกแถบหน้าหมวก ให้ผูกเงื่อนรูตได้ และให้หัวงสมอ อยู่ห่างจากริม ที่พับ เป็นเงื่อนประมาณข้างละ ๕ ซม. ปลายแถบหน้าหมวกตัดชายเป็นแฉกหางนกแซงแซว เมื่อสวมหมวก แล้ว ต้อง ให้ อักษร พระ ปร มาภิ ไธย ย่อ อยู่ ตรง แฉกหน้า อักษรแจ่งนามเรือหรือนามหน่วยอยู่ข้างซ้าย และเงื่อนที่ผูกไว้บนอยู่ข้างขวาประมาณตรงเหนือหูขวาพอดี

ข้อ ๒ เสื้อ มี ๓ อย่าง

อย่างที่ ๑ เสื้อสักหลาดสีน้ำเงินดำ รูปเสื้อกะลาสี
แขนยาวรอบที่ข้อมือ เสื้ออย่างนี้ใช้ณะเพาะเมื่ออากาศหนาว

อย่างที่ ๒ เสื้อผ้าสีขาว รูปเสื้อกะลาสี แขนยาวรอบ
ที่ข้อมือ

อย่างที่ ๓ เสื้อผ้าสีเทา รูปเสื้อกะลาสี แขนยาว
เพียงใต้ออกลงไป ประมาณ ๗ ซม. และไม่รวมปลาย
แขนเสื้อ

อย่างที่ ๔ เสื้อสวมกันหนาว เป็นเสื้อสักหลาด
สีน้ำเงินดำ รูปคัพเวอร์โค้ดแหวกคอ มีตุ้มทองตรา
พระมหามงกุฎกับสมอสองแถว แถวละสี่ตุ้ม ชายเสื้อ
เบื้องล่างอยู่เหนือเข่าเพียงกึ่งขา เสื้อนี้สำหรับสวมซ้อนเสื้อ
ทั้ง ๓ อย่างที่กล่าวมาแล้วเพื่อกันหนาว และไม่มีเครื่องหมาย
ยศ ให้ใช้ณะเพาะในหน้าที่ราชการหรือในประเทศหนาว

อย่างที่ ๕ เสื้อกันฝน ทำด้วยผ้าชนิดกันน้ำ สีและ
ลักษณะตามแบบราชนาวี สำหรับสวมกันฝน เมื่อขณะ
ทำการตามหน้าที่

อย่างที่ ๖ เสื้อกันน้ำเต็ม ใช้ณะเพาะเมื่อประจำเรือ
ยามฝั่ง มีรูปและลักษณะตามแบบราชนาวี

อย่างที่ ๗ เสือขับใน มี ๒ ชนิด

(ก) เสือขับในผ้าสีขาว รูปเสือกอเปิดเป็นวงกลม มีดุมที่บ่าซ้าย ๒ เม็ดด้านหน้าเปิดถึงยอดอก มีแถบผ้าสีน้ำเงินค้ำกว้าง ๑๕ มม. ขลิบโดยรอบวงคอ ชายแขนเสียวาวเพียงเหนือศอก ชายเอวเสียวาวปิดตะโพก

(ข) เสือขับในสีน้ำเงินแก่ เป็นเสือกอชุดแบบเนื้อ ไม่มีแขน รูปคอวงกลมหรือใบโพธิ์ ไม่มีดุม สำหรับทหารพรรคก๊กมินตั๋งต้องทำงานปรองดองอยู่นอกระยะ ทหารพรรคอื่นจะสวมได้เฉพาะเมื่อทำงานอยู่ภายในเรือ หรือที่ตั้งแห่งกรมกองทหารเท่านั้น

ข้อ ๓ เครื่องประกอบกับเสือ มี ๓ อย่าง

(ก) ผ้าผูกคอสีดำ มีรูปและขนาดตามแบบราชนาวี ใช้ประกอบเสื้ออย่าง ที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ โดยเอามุมผ้าสองมุมตรงกันข้ามพับซ้อนกันและพับต่อ ๆ ไป เอามุมผ้าที่พับซ้อนส่วนที่เหลือนั้นไว้ข้างใน จนมีขนาดกว้างประมาณ ๖ ซม. แล้วผูกมุมผ้า ๒ ข้างเป็นเงื่อนต่อกันสอดไว้ใต้ผ้าปกหลัง ให้ส่วนกึ่งกลางผ้าผูกคออยู่ข้างหน้าตรงแนวอกคอเสื้อ ก่อนจะผูกริบบิ้นให้เอียวผ้าผูกคอก่อนเสยก่อน คือ เอียวส่วนชายทับส่วนขวา แล้วจึงผูกริบบิ้น เมื่อผูกริบบิ้น

แล้ว กะให้ปลายสุดผ้าผูกคอหรือยวบกกกลางอยู่ต่ำกว่าเงอน
โบริบขึ้นประมาณ ๖ ซม.

(ข) ผ้าปกหลัง เป็นผ้าสีน้ำเงินดำ มีแถบขาวขนาด
๒ ซม. ตรึงโดยรอบเป็นรูปมณฑกห่างจากขอบ ๕ มม.
ซ้อนหรือเย็บติดชายเสื้อปกหลังอีกชั้นหนึ่ง ผ้าปกหลังนี้ใช้
ประกอบด้วยเสื้ออย่างที ๑ และที ๒

(ค) สายโยงมีด เป็นสายด้ายถักกลมสีขาว มีรูปและ
ขนาดตามแบบราชनावี ใช้สวมและสอดไว้ใต้ปกคอเสื้อ
ไว้แก่แผ่นดักส้เหลี่ยมอยู่บนและตรงโบริบขึ้นที่ผูกกับผ้าผูกคอ
นั้นพอดี สายโยงมีดนี้สำหรับใช้ประกอบด้วยเสื้ออย่างที ๑
ที ๒ และที ๓

ข้อ ๔ กางเกง มี ๔ อย่าง

อย่างที ๑ กางเกงสักหลาดสีน้ำเงินดำ รูปกางเกง
กะลาสี

อย่างที ๒ กางเกงผ้าขาว รูปเหมือนอย่างที ๑

อย่างที ๓ กางเกงผ้าสีกาที รูปเหมือนอย่างที ๑

อย่างที ๔ กางเกงผ้าสีกาทีขาวสัน (เพียงเข้า) รูปตาม
แบบราชनावี

ข้อ ๕ รองเท้า มี ๒ อย่าง

อย่างที่ ๑ รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำชนิดผูก

อย่างที่ ๒ รองเท้าหุ้มส้นชนิดผูกสีขาว หรือหนังสีทึบ
สำหรับใช้นอกเวลาเข้าแถว รองเท้าหุ้มส้นขาวใช้กับเครื่อง
แบบสีขาว รองเท้าหุ้มส้นหนังสีทึบใช้กับเครื่องแบบสีทึบ
อนึ่งรองเท้าทั้ง ๒ อย่างนี้ต้องมีลวดลาย พื้นและสัน
ไม่เป็นยาง หรือหนังดิบ และต้องเป็นรองเท้านักเรียนมีสัน

ข้อ ๖ ถุงเท้า ใช้ชนิดสั้น มีสีขาว หรือขาบ หรือดำ
ถุงสีขาวใช้กับรองเท้านักเรียนได้ทุกอย่าง ถุงสีขาบหรือดำใช้กับรอง
เท้านักเรียนสีทึบ หรือสีทึบ

ข้อ ๗ ส้นแข็ง ทำด้วยผ้าใบสีทึบ มีขนาดสูง ๒.๕ ซม.
รูปและลักษณะตามแบบราชनाव

มาตรา ๒ นายทหารชั้นจ่า มีเครื่องแบบดังนี้

ข้อ ๑ นายทหารชั้นจ่า มีเครื่องแบบเหมือนพลทหาร
ตามทฤษฎีไว้ในมาตรา ๑ ทุกประการ

ข้อ ๒ มีเครื่องหมายยศ รูปบ่งหางนกแซงแซว เป็น
แถบกว้าง ๑๒ มม. มี ๓ อย่าง

อย่างที่ ๑ แถบไหมทองตรึงบนสักหลาดสีแดง เหลือ
ชายไว้เป็นขอบจากแถบไหมทองกว้าง ๑ มม. สำหรับใช้
กับเสื้อเมือแดงเต็มยศ

อย่างที ๒ แถบสักหลาดสีน้ำเงินตริงบนผ้าสีขาว เหลือชายไว้เป็นขอบจากแถบสักหลาดกว้าง ๓ มม. สำหรับใช้กับเสื้อเมื่อแต่งปกติ

อย่างที ๓ แถบสักหลาดสีแดงตริงบนผ้าสีขาว เหลือชายไว้เป็นขอบจากแถบสักหลาดกว้าง ๓ มม. สำหรับใช้กับเสื้อสักหลาด

บ่งที ๓ อย่างนี้ เมื่อทำเสร็จแล้วต้องกว้างจากมุมปลายทั้ง ๒ ข้าง ๘ ซม. และให้ประดับบ่งที่แขนเสื้อข้างซ้ายราวกึ่งกลางระหว่างไหล่กับศอก มุมบ่งอยู่เบื้องล่าง โดยมีจำนวนแถบบ่งตามชั้นยศ คือ

จ่าเอก	สามบ่ง
จ่าโท	สองบ่ง
จ่าตรี	หนึ่งบ่ง

ข้อ ๓ สำหรับจ่าสำรอง มีบ่งรูปทางนกแสกแซว เป็นแถบสักหลาดสีแดง ๑ แถบกว้าง ๑๐ มม. ตริงบนผ้าสีขาว เหลือชายไว้เป็นขอบจากแถบสักหลาดกว้าง ๓ มม. เมื่อทำเสร็จแล้วต้องกว้างจากมุมปลายทั้ง ๒ ข้าง ๖ ซม.

บ่งที่วาง ให้ใช้กับเสื้อที่มีเครื่องหมายยศทุกชนิด โดยประดับไว้ที่แขนเสื้อข้างซ้ายราวกึ่งกลางระหว่างไหล่กับศอก และให้มุมบ่งกั้กับชั้นข้างบน

หมวด ๒

เครื่องแต่งกายนายทหารชั้นพันจ่า และนักเรียนนายเรือ

มาตรา ๓ นายทหารชั้นพันจ่า มีเครื่องแบบดังนี้

ข้อ ๑ หมวก มีหมวกทรงหม้อตาลสักหลาดสีน้ำเงินดำ กะบังหน้าหนึ่งสีดำ มีแถบผ้าสีดำทอเป็นริ้วพันเชิงหมวก โดยรอบ ที่กลางแถบตรงศูนย์กลางหน้าหมวก มีตราพระมหามงกุฎกับสมอและใบชัยพฤกษ์สองข้าง ๆ ละสี่ใบ ทำด้วยทองแดงชุบทองเป็นเครื่องประดับ มีสายรัดคางหนึ่งสีดำพาดไว้ที่เชิงหมวกกะบังหน้า โยงด้วยดุมทองตราพระมหามงกุฎกับสมอขนาดย่อมติดไว้ที่เชิงหมวกชายกะบังหน้าข้างละหนึ่งดุม

ข้อ ๒ ปลอกหมวก หมวกที่กล่าวมาในข้อ ๑ มีปลอกผ้าหุ้มใต้ ๒ อย่าง คือ ปลอกผ้าสีขาว และปลอกผ้าสีกา

ข้อ ๓ เสื่อ มี ๑ อย่าง

อย่างที่ ๑ เสื่อสักหลาดสีน้ำเงินดำ รูปตุนิก มีดุมทองตราพระมหามงกุฎกับสมอสองแถว ๆ ละเจ็ดดุม คือเสื่อตั้งสูงเพียงเศษสามส่วนสี่แห่งคอ ท้ายแขนเสื่อทั้งสองข้างมีดุมทองตราพระมหามงกุฎกับสมอขนาดย่อมประดับตาม

แวนอนข้างละสามคุม มีลวดไหมดำถักประดับเป็นรังคุม โดยแนวตั้งภายใต้คุมและแถวคุม สูงจากปลายแขนเสื้อ ระยะ ๘ ซม. เสื้ออย่างนี้สำหรับใช้เมื่ออากาศหนาว

อย่างที่ ๒ เสื้อผ้าสีขาวแบบราชการ มีตะเข็บหลังสี่ ตะเข็บเปิดชายที่ตะเข็บข้างล่างทั้ง ๒ ข้าง มีคุมทองตราพระมหามงกุฎกับสมอหนึ่งแถว ๕ คุม

อย่างที่ ๓ เสื้อผ้าสีเทา แบบเดียวกับอย่างที่ ๒

อย่างที่ ๔ เสื้อผ้าสีเทา รูปเสื้อเชิ้ตคอพับแบบราชานาว

อย่างที่ ๕ เสื้อสวมกันหนาว เป็นเสื้อสักหลาดสีน้ำเงินดำรูปโอเวอร์โค้ตชายเสื้อเบื้องล่างเพียงกึ่งน่อง มีคุมทองตราพระมหามงกุฎกับสมอ ๒ แถว ๆ ละสี่คุม มีแถบสักหลาดรัดหลังขัดคุมทองตราพระมหามงกุฎกับสมอที่ปลายแถบข้างละหนึ่งคุม เสื้อนี้สำหรับสวมซ้อนเสื้ออย่างที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เพื่อกันหนาว และให้ใช้เฉพาะในประเศหนาว เสื้ออย่างนี้ไม่มีเครื่องหมายยศ

อย่างที่ ๖ เสื้อกันฝน ให้ใช้ได้ตามแบบอย่างทุกชนิด ที่มีจำหน่ายในท้องตลาด แต่ต้องใช้สีดำ หรือสีเทา หรือสีเทา และต้องเป็นชนิดเกลี้ยงไม่มีลาย

อย่างที ๗ เสือกัณน้ำเค็ม ใช้นะเพาะเมื่อประจำเรือ
ยามฝั่ง มีรูปและลักษณะตามแบบราชนาวิ

ข้อ ๔ อินทรธนู มีอินทรธนูทำด้วยสักหลายต่อน้ำเงิน
ตำรูปสี่เหลี่ยมยาวปลายรวบ กว้าง ๕ ซม. ยาวตามควรแก่
ส่วนบ่าบุคคล ที่มุมรวบมีดุมทองตราพระมหามงกุฎกับสมอ
ขนาดย่อมหนึ่งดุม บนหลังอินทรธนูมีเครื่องหมายยศ และ
เครื่องหมายเหล่า หรือประเภท อินทรธนูนี้สำหรับใช้
ประกอบกับเสื้ออย่างที ๑ ที ๒ ที ๓ และที ๔

ข้อ ๕ เครื่องหมายยศ มีบั้งขนาดโตประมาณ ๓ มม.
ทำด้วยโลหะสีทองหักเป็นมุม ๑๓๐ องศาตรงกึ่งกลาง เมื่อ
ทำเสร็จแล้วให้มีขนาดกว้างจากมุมปลายทั้งสองข้าง ๓๕ มม.
สำหรับประดับบนอินทรธนูตามขวาง เริ่มต้นแต่ขอบเบื้อง
ล่างแห่งอินทรธนู โดยมีจำนวนบั้งตามชั้นยศ คือ

พันจ่าเอก	สามบั้ง
พันจ่าโท	สองบั้ง
พันจ่าตรี	หนึ่งบั้ง

การประดับบั้งนี้ ให้เอามุมบั้งขึ้นข้างบน ใว้ระยะช่อง
ไฟระหว่างบั้งห่างกันประมาณ ๓ มม.

ข้อ ๖ กางเกง มี ๔ อย่าง

อย่างที่ ๑ กางเกงสักหลาดสีน้ำเงินดำ ชายยาว

อย่างที่ ๒ กางเกงผ้าสีขาวย รูปเหมือนอย่างที่ ๑

อย่างที่ ๓ กางเกงผ้าสีทากี รูปเหมือนอย่างที่ ๑

อย่างที่ ๔ กางเกงผ้าสีทากีขาสั้น (เพียงเข่า) รูปตามแบบราชนาวิ

ข้อ ๗ รองเท้า มีรองเท้าและการใช้รองเท้าได้เช่นเดียวกับที่ระบุไว้ในมาตรา ๑ ข้อ ๕

ข้อ ๘ ถุงเท้า มีถุงเท้าและการใช้ถุงเท้าได้เช่นเดียวกับที่ระบุไว้ในมาตรา ๑ ข้อ ๖ นอกจากนั้นถุงเท้ากีฬาสีทากีสำหรับใช้กับกางเกงสีทากีขาสั้น (เพียงเข่า)

ข้อ ๙ ส้นเท้า ทำด้วยหนังแข็งสีดำ มีขนาดสูง ๒๕ ซม. รูปและลักษณะตามแบบราชนาวิ

ข้อ ๑๐ เข็มขัด มี ๒ อย่าง

อย่างที่ ๑ เข็มขัดกะบี่ ทำด้วยหนังสีดำ กว้างประมาณ ๓.๕ ซม. มีสายทั้งหนังสีดำห้อยห่วงสีทองสองสายสำหรับแขวนกะบี่ ที่หัวเข็มขัดเป็นโลหะสีทองรูปวงกลม มีตราเป็นพวงใบชัยพฤกษ์รอบพระมหามงกุฎกับสมอ

อย่าง^{ที่} ๒ เข็มขัดปกติ ทำด้วยหนังสี^{ดำ}กาก็ กว้าง
ประมาณ ๔.๕ ซม. หัว^{เข็มขัด}เป็นทองเหลืองรูป^{ห่วง}ห่วงสี่
เหลี่ยม^{ผืนผ้า}

ข้อ ๑๑ อาวุธ มีกะบับ^{หนังดำ}เครื่อง^{ทองมี}โครง ปลาย
ตาม^{เป็นรูป}รูปหัว^{ข้าง}ข้าง ยาว^{ประมาณ}ประมาณ ๘๕ ซม.

มาตรา ๔ นักเรียนนายเรือ มี^{เครื่อง}เครื่องแบบ^{ดังนี้}ดังนี้

ข้อ ๑ หมวก และปลอกหมวก มี^{เช่นเดียวกับ}เช่นเดียวกับ^{ที่}ที่ระบุ
ไว้ใน^{มาตรา}มาตรา ๓ ข้อ ๑ ข้อ ๒ เว้น^{ไว้แต่}ไว้แต่ตรา^{พระมหามงกุฏ}พระมหามงกุฏ
กับ^{สมอหน้า}สมอหน้า^{หมวกนั้น}หมวกนั้น ทำ^{ด้วย}ด้วยแผ่น^{กำมะหยี่}กำมะหยี่^{ปัก}ปัก^{ดิน}ดิน พระ^{มหา}มหา
มงกุฏ^{ปัก}ปัก^{ด้วย}ด้วย^{ดินทอง}ดินทอง สมอ^{ปัก}ปัก^{ด้วย}ด้วย^{ดินเงิน}ดินเงิน กรอบ^{ใบ}ใบ^{ชัย}ชัย
พฤษ^{ปัก}ปัก^{ด้วย}ด้วย^{ดินทอง}ดินทอง^{สองข้าง}สองข้าง ๆ ละ^{สอง}สอง^{ใบ}ใบ

ข้อ ๒ เสื้อ มี ๕ อย่าง

อย่าง^{ที่} ๑ เหมือน^{อย่าง}อย่าง^{ที่} ๑ ใน^{มาตรา}มาตรา ๓ ข้อ ๓ แต่^{ให้}ให้
เพิ่ม^{แผ่น}แผ่น^{สักหลาด}สักหลาด^{สีขาว}สีขาว^{สาบ}สาบ^{คอ}คอ^{เสื้อ}เสื้อ^{ด้าน}ด้าน^{หน้า}หน้า^{สอง}สอง^{ข้าง}ข้าง กว้าง
เท่า^{คอ}คอ^{เสื้อ}เสื้อ ยาว^{ข้าง}ข้าง^{ละ}ละ ๗ ซม. มี^{ริ้ว}ริ้ว^{ดุม}ดุม^{ปัก}ปัก^{ด้วย}ด้วย^{ไหม}ไหม^{ทอง}ทอง^{รับ}รับ
คุม^{หมาย}หมาย^{ขึ้น}ขึ้น

อย่าง^{ที่} ๒ เหมือน^{อย่าง}อย่าง^{ที่} ๒ ใน^{มาตรา}มาตรา ๓ ข้อ ๓

25/10/2566

อย่าง^{ที่} ๓ เหมือน^{อย่าง}อย่าง^{ที่} ๔ ใน^{มาตรา}มาตรา ๓ ข้อ ๓

อย่างที ๔ เหมือนอย่างที ๕ ในมาตรา ๓ ข้อ ๓

อย่างที ๕ เหมือนอย่างที ๖ ในมาตรา ๓ ข้อ ๓

ข้อ ๓ เครื่องหมายชั้นการศึกษา ทำเป็นดุมของเหลือง

รูปมะนาวตัดคว่ำ เม็ดเดี่ยวหรือหลายเม็ด รวมกันเป็น ๑ ดุม
ต่างกันตามชั้นการศึกษา คือ

ชั้น ๑	มี ๑ เม็ด
ชั้น ๒	มี ๒ เม็ด
ชั้น ๓	มี ๓ เม็ด
ชั้น ๔	มี ๔ เม็ด
ชั้น ๕	มี ๕ เม็ด

ดุมที่ว่างสำหรับติดคือเสื่ออย่างที ๑ ที ๒ และที ๓
ทั้งสองข้าง

ข้อ ๔ อินทรธนู มีอินทรธนูทำด้วยสักหลอดสีน้ำเงินดำ
รูปสี่เหลี่ยมยาวปลายรวบ กว้าง ๕ ซม. ยาวตามควรแก่
ส่วนบ่าบุคคล ที่มุมรวบมีดุมของตราพระมหามงกุฎกับสมอ
ขนาดย่อมหนึ่งดุม ถ้าเป็นนักเรียนนายเรือพรรคนาวิน
บนหลังอินทรธนูมีแถบใหม่ทองขนาด ๖ มม. พาดที่
ศูนย์กลางอินทรธนูตามยาว แต่ถ้าเป็นนักเรียนนายเรือ
พรรคกลิน ให้เพิ่มแถบสักหลอดสีเลือดหมูขนาดกว้าง

๑ ซม. พาดตามยาวแห่งอินทรชฎาขัตติยะแถบใหม่ทอง
นั้นด้วย อินทรชฎานี้สำหรับใช้ประกอบกับเสื่ออย่าง ที่ ๑
ที่ ๒ และที่ ๓

ข้อ ๕ กางเกง มี ๓ อย่าง

อย่าง ที่ ๑ เหมือนอย่าง ที่ ๑ ในมาตรา ๓ ข้อ ๖

อย่าง ที่ ๒ เหมือนอย่าง ที่ ๒ ในมาตรา ๓ ข้อ ๖

อย่าง ที่ ๓ เหมือนอย่าง ที่ ๔ ในมาตรา ๓ ข้อ ๖

ข้อ ๖ รองเท้ายี่ มีรองเท้ายี่และการใช้รองเท้ายี่ได้เช่น
เดียวกับที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ข้อ ๗

ข้อ ๗ ถุงเท้า มีถุงเท้าและการใช้ถุงเท้าได้เช่นเดียวกับ
กับที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ข้อ ๘

ข้อ ๘ เข็มขัด มี ๒ อย่าง

อย่าง ที่ ๑ เข็มขัดมัดเหน็บ ทำด้วยหนังสีดำ กว้าง
ประมาณ ๓ ซม. มีสายทั้งหนังสีดำห้อยห่วงสี่ทองสองสาย
สำหรับแขวนมัดเหน็บ ที่หัวเข็มขัดเป็นโลหะสีทองรูป
วงกลม มีตรา เป็นพวงใบ ขั้วพฤษ์รอบ พระมหามงกุฏ
กับสมอ

๒ อย่าง ที่ ๒ เข็มขัดปกติ เหมือนอย่าง ที่ ๒ ในมาตรา ๓
ข้อ ๑๐

ข้อ ๕ อาวุธ มีดเห็นใบฝักสีดำเครื่องทอง ปลายด้าม
เป็นรูปหัวช้าง ยาวประมาณ ๔๐ ซม.

หมวด ๓

เครื่องแต่งกายนายทหารชั้นสัญญาบัตร

มาตรา ๕ นายทหารชั้นสัญญาบัตร มีเครื่องแบบดังนี้

ข้อ ๑ หมวก มี ๔ อย่าง

อย่างที่ ๑ หมวกแพรชนสีดำ รูปค็อกแซทแข็งขลิบ
แพรดำ ถ้าเป็นนายทหารชั้นนายพลเรือขลิบทอง อนึ่ง
ที่ข้างหมวกเบื้องขวามือเครื่องประดับคือ ตรงกลางเป็นเบาะ
ผูกด้วยแถบแพรดำ มีเครื่องทองตรงที่เหนือเบาะ ขัดใน
คุมทองตราพระมหามงกุฎกับสมอหนึ่งคุม ต่างกันดังนี้ ชั้น
นายพลเรือตรีขึ้นไป มีเกลียวทองใหญ่หนึ่งเกลียวพันกัน
และมีเกลียวทองเล็กสองข้างเกลียวทองใหญ่ อีกข้างละ
สองเกลียว ชั้นนายพลเรือจัตวา นายนาวาเอก นาย
นาวาโท มีเกลียวทองใหญ่หนึ่งเกลียวอยู่กลาง มีเกลียว
ทองเล็กข้างละหนึ่งเกลียว ตั้งแต่ชั้นนายนาวาตรีลงไปมีแต่
เกลียวทองใหญ่หนึ่งเกลียว หมวกอย่างนี้สำหรับใช้เฉพาะ
ในประเทศหนาว

อย่างที ๒ หมวกทรงหม้อตาล และปลอกหมวก มี
เช่นเดียวกับที่ระบุไว้ในมาตรา ๔ ข้อ ๑ เว้นไว้แต่ตรา
พระมหามงกุฎกับสวมหน้าหมวกที่ปักดินนั้น ให้เพิ่มใบ
ชัยพฤกษ์ปักดินทองสองข้างเป็นข้างละสี่ใบ

อย่างที ๓ หมวกกันแดดสีขาว รูปเฮลเมตแบบ
ราชนาวี มีผ้าสีขาวจับพันรอบ และมีผ้าสีขาวเลขออก
จากผ้าสีขาวจับโดยรอบ เมื่อแต่งเต็มยศใช้สายรัดคาง
ไหมทองขนาด ๑๒ มม. ตรึงบนสักหลาดสีน้ำเงินดำ นอก
จากนี้ใช้สายรัดคางหนังสีกาก

อย่างที ๔ หมวกกันแดดสีกาก รูปเฮลเมตแบบ
ราชนาวีเหมือนอย่างที ๓ แต่ไม่มีผ้าสีขาวเลขออกจาก
ผ้าสีกากจับที่พันอยู่โดยรอบ

ข้อ ๒ เสื้อ มี ๑๒ อย่าง

อย่างที ๑ เสื้อใหญ่ เป็นเสื้อสักหลาดสีน้ำเงินดำ ชั้น
นายพลเรือ ชั้นในเป็นสีขาว นอกนั้นชั้นในสีดำ
เป็นรูปเสื้อหาง ออกปีด เอวรัด มีคุมทองตราพระมหา
มงกุฎกับสวมสองแถว ๆ ละแปดคุม ชายเสื้อด้านหน้า
เพียงเอว ชายเสื้อด้านหลังยาวเป็นหางเสื้อรูปเสื้อแต่ง

เวลาเย็น คือเป็นรูปคอตังพื้นสีน้ำตาลสีขาว ขอบล่าง
 ขลิบแถบไหมทองขนาด ๑๒ มม. ขอบบนขลิบแถบไหม
 ทองต่างกันเป็น ๒ ชนิด คือ ชั้นนายพลเรือ ขลิบแถบ
 ไหมทองขนาด ๓๒ มม. ชั้นนายนาวาและนายเรือ ขลิบ
 แถบไหมทองขนาด ๒๕ มม. ที่ชายแขนเสื้อทั้ง ๒ ข้าง
 มีเครื่องหมายยศ และเครื่องหมายพรรคหรือจำพวก อนึ่ง
 ที่ชายแขนเสื้อด้าน นอกเยื้อง ข้างหน้ามีแผ่นผ้าสีน้ำตาลสี
 ขาวเป็นชายแฉลบรองตุ้มแขนเสื้อ ขลิบด้วยไหมทอง
 ต่างกันเป็น ๒ ชนิด คือ ชั้นนายพลเรือ ขลิบแถบไหม
 ทองขนาด ๒๕ มม. ชั้นนายนาวาและนายเรือ ขลิบแถบ
 ไหมทองขนาด ๑๒ มม. บนแผ่นผ้าชายแฉลบนมิตุ้มทอง
 ตราพระมหามงกุฎกับสมอขนาดย่อมประดับตามแนวตั้งข้าง
 ละสามตุ้ม ที่ด้านหลังหางเสื้อ เพียงเอวเสื้อทั้งสองข้าง
 มีปกกะเป๋าสีน้ำเงินดำ ขลิบแถบไหมทองต่างกันเป็น ๒
 ชนิด คือ ชั้นนายพลเรือขลิบแถบไหมทองขนาด ๒๕ มม.
 ชั้นนายนาวาและนายเรือ ขลิบแถบไหมทองขนาด ๑๒ มม.
 และมีตุ้มทองตราพระมหามงกุฎกับสมอขนาดย่อมครั้งที่เสื้อ
 รับชายปกกะเป๋าคือเป็นแนวนอนข้างละสามตุ้ม นอกจากนี้มี
 ตุ้มทองตราพระมหามงกุฎกับสมอประดับที่เอวเสื้อด้านหลัง

เพื่อรับเข็มขัดสองดุม และที่ชายเสื้อเบื้องล่างอีกข้างละ
หนึ่งดุม เสื้ออย่างนี้สำหรับใช้เฉพาะในประเทศหนาว

อย่างที่ ๒ เสื้อกลาง เป็นเสื้อสักหลาดสีน้ำเงินดำ รูป
ฟรอกโคต ชายเสื้อเบื้องล่างเพียงเข้า มีดุมทองตราพระ
มหามงกุฎกับสมอสองแถว ๆ ละสี่ดุม คอเปิดพับชาย
แหวกที่อกสองชาย ที่แขนเสื้อมีเครื่องหมายยศ และ
เครื่องหมายพรรคหรือจำพวก เสื้ออย่างนี้สำหรับใช้เฉพาะ
ในประเทศหนาว

อย่างที่ ๓ เสื้อน้อย เป็นเสื้อสักหลาดสีน้ำเงินดำ รูป
ตุนิก มีดุมทองตราพระมหามงกุฎกับสมอสองแถว ๆ ละ
สี่ดุม คอเปิดพับชายแหวกที่อกสองชาย ที่แขนเสื้อมี
เครื่องหมายยศ และเครื่องหมายพรรคหรือจำพวก เสื้อ
อย่างนี้สำหรับใช้เมื่ออากาศหนาว

อย่างที่ ๔ เสื้อราตรีสีโมสรดำ เป็นเสื้อสักหลาดสี
น้ำเงินดำเปิดอก รูปเมสส์เย็กเกิต มีดุมทองตราพระมหา
มงกุฎกับสมอสองแถว ๆ ละสองดุม กับมีดุมคู่อย่างเดียว
กั้นขั้วระหว่างรังดุมบนหนึ่งคู่ ที่แขนเสื้อมีเครื่องหมายยศ
และเครื่องหมายพรรคหรือจำพวก มีเสื้อสักสักหลาดสี
น้ำเงินดำ หรือเสื้อสักผ้าสีขาวสวมภายในเสื้อแต่่นอก

เสื้อเชิ้ต ที่เสื่อกกมีตุ้มทองตราพระมหามงกุฎกับสมอ
ขนาดย่อมหนึ่งแถวสามหรือสี่ตุ้มตามความพอใจ เสื้อ
อย่างนี้สำหรับใช้เฉพาะในประเทศหนาว

อย่างที่ ๕ เสือราตรีสโมสรขาว เป็นเสื้อผ้าสีขาว มี
รูปและลักษณะเหมือนเสื้ออย่างที่ ๔ ทุกประการ เว้นไว้
แต่ที่แขนเสื้อไม่มีเครื่องหมายยศ และเครื่องหมายพรรค
หรือจำพวก มีเสื่อกกอย่างเดียวกับเสื้ออย่างที่ ๔ แต่ไม่มี
เสื่อกกสักหลาดสีน้ำเงินดำ

อย่างที่ ๖ เสื้อผ้าสีขาวแบบราชการ เหมือนอย่างที่ ๒
ในมาตรา ๓ ข้อ ๓

อย่างที่ ๗ เสื้อผ้า หรือสักหลาด สีทากี้ เหมือนอย่าง
ที่ ๓ ในมาตรา ๓ ข้อ ๓

อย่างที่ ๘ เสื้อผ้าสีทากี้ รูปเสื้อเชิ้ตคอพับแบบราชนาวี

อย่างที่ ๙ เสื้อสวมกันหนาว เหมือนอย่างที่ ๕ ใน
มาตรา ๓ ข้อ ๓ แต่ถ้าเป็นเสื้อขนนายพลเรือ มีซัbben
เป็นสักหลาดสีขาว เสื้ออย่างนี้สำหรับสวมซ้อนเสื้ออย่าง
อื่นที่กล่าวมาแล้ว และใช้เฉพาะในประเทศหนาว

อย่าง^{ที่} ๑๐ เสื่อคลุมกันหนาว เป็นเสื่อสักหลายต^{ี่} น^{ี้}เงินคำรูปเค^{ี่}ป^{ี่} ขาวเพียรก^{ี่}น^{ี้}อง คอพับห้อยชายกว้าง ๑๕ ซม. ท^{ี่}ชายเสื่อท^{ี่}งสองข้าง เพียรยอดอก มีแผ่นโลหะ สักอ[่]งรูปหัวข้างลายน^{ี้}น^{ี้}ข้างละหนึ่งแผ่น มีห่วงคล้องสาย สร้อยส^{ี่}ทองสำหรับยึดเสื่อน^{ี้} ถ้าเป็นเสื่อขนนายพลเรือ มีชั้นในเป็นสักหลายต^{ี่}ขาว เสื่ออย่าง^{นี้}สำหรับสวมซ้อน เสื่ออย่าง^{นี้}อัน^{นี้}กล่าวมาแล้ว และใช้เมื่ออากาศหนาว

อย่าง^{ที่} ๑๑ เสื่อกันฝน เหมือนอย่าง^{ที่} ๖ ในมาตรา ๓ ข้อ ๓

อย่าง^{ที่} ๑๒ เสื่อกันน้ำเค็ม เหมือนอย่าง^{ที่} ๗ ใน มาตรา ๓ ข้อ ๓ และใช้ณะเพาะเมื่อประจำเรือยามฝั่ง

ข้อ ๓ สำหรับเสื่ออย่าง^{ที่} ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ และ ที่ ๕ นั้น ต้องสวมประกอบด้วยเสื่อเช็ด, คอเช็ด, และ ผ้าผูกคอ คือ

(ก) เสื่อใหญ่ เช็ดขาข้อมือแข้ง คอเช็ดขาแข้ง ชั้นเดียว มีแพรดำเป็นปกอกเย็บติดกับบัว หุ้มคอเช็ดอก ชั้นหนึ่ง เหลือเบ[่]งบนไว้ประมาณ ๕ มม. การสวมคอเช็ด ซึ่งหุ้มปกแพรดำแล้ว^{นี้} ต้องให้หัวต่อของคอเช็ดและ ปกแพรดำอยู่ข้างหลัง

(ข) เสื้อกลาง เชิ้ตขาวข้อมือแข็ง คอเชิ้ตขาวแข็ง ชั้นเดียวหรือสองชั้นก็ได้ ผ้าผูกคอแพร หรือไหมดำ เงื่อนกะลาสี ถ้าประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดสวมรอบคอ ให้ใช้ผ้าผูกคอแพร หรือไหมดำ เงื่อนหูกะต่าย

(ค) เสื้อน้อย เชิ้ตขาวข้อมือแข็งหรืออ่อน คอเชิ้ตขาวสองชั้นอ่อนหรือแข็งก็ได้ ผ้าผูกคอแพรหรือไหมดำ เงื่อนกะลาสี

(ง) เสื้อสโมสรทุกอย่าง เชิ้ตอกแข็งหรืออกจับสีขาว คอเชิ้ตแข็งสีขาวยุโรปชั้นเดียว ผ้าผูกคอแพรหรือไหมดำ เงื่อนหูกะต่าย

ข้อ ๔ อินทรธนู มี ๒ อย่าง

อย่างที่ ๑ อินทรธนูใหญ่ รูปเอวโป้เถิดดี หลังอินทรธนู ชั้นนายพลเรือเป็นพื้นไหมทอง ชั้นนายนาวาและนายเรือ เป็นพื้นสักหลาดสีน้ำเงินดำ ท้องอินทรธนูใช้สายสักหลาดสีน้ำเงินดำทุกชั้น ท้ายอินทรธนูมีคุมทองตราพระมหามงกุฎกับสมอขนาดย่อมหนึ่งคุม ขอบอินทรธนูถักด้วยด้ายทอง และมีรียทองแขวนประดับที่ส่วนวงกลม ที่กลางอินทรธนูตอนยาวมีสมอเงิน ขนาดใหญ่เป็นเครื่องประดับ

25/10/2566

กับมีเครื่องหมายยศต่างกันตามชั้นยศ อินทรธนูอย่างนี้
สำหรับใช้ประกอบกับเสื่ออย่างที่ ๑ และที่ ๒

อย่างที่ ๒ อินทรธนูน้อย ทำด้วยสักหลาดสีน้ำเงินดำ
เป็นรูปสี่เหลี่ยมยาวปลายรวบ กว้าง ๕ ซม. ยาวตามควร
แก่ส่วนบ่าบุคคล ที่มุมรวมมีคุมทองตราพระมหามงกุฎ
กับสมอขนาดย่อมหนึ่งคุม หลังอินทรธนูชั้นนายพลเรือ
เป็นไหมทองขนาด ๕ ซม. ตรึงบนสักหลาดสีน้ำเงินดำ
บนหลังอินทรธนูมีเครื่องหมายยศ และเครื่องหมายพรรค
หรือจำพวก อินทรธนูอย่างนี้สำหรับใช้ประกอบกับเสื่อ
อย่างที่ ๕ ที่ ๖ ที่ ๗ และที่ ๘

ข้อ ๕ เครื่องหมายยศ มี ๓ แห่ง

(ก) ที่อินทรธนูใหญ่

ชั้นนายพลเรือ มีเครื่องหมายทำด้วยเงินประดับใน
วงกลมแห่งอินทรธนูพื้นทอง ก่อ

จอมพลเรือ เครื่องหมายรูปกลิ้งสองไขว้กัน มีวง
ใบชัยพฤกษ์ล้อม

นายพลเรือเอก จักรสามจักร

นายพลเรือโท จักรสองจักร

นายพลเรือตรี จักรหนึ่งจักร

นายพลเรือจัตวา เติมนสมอเงินกลางอินทรธนูลงมา
 ประดับในวงกลมแห่งอินทรธนู

ชั้นนายนาวา อินทรธนูพื้นสักหลาดสีน้ำเงินดำ มี
 แถบทองขนาด ๑๒ มม. ขลิบโดยรอบ และมีจักรเงิน
 ประดับในวงกลมแห่งอินทรธนู คือ

นายนาวาเอก จักรสามจักร

นายนาวาโท จักรสองจักร

นายนาวาตรี จักรหนึ่งจักร

ชั้นนายเรือ อินทรธนูพื้นสักหลาดสีน้ำเงินดำเกลี้ยง
 มีจักรเงินประดับในวงกลมแห่งอินทรธนู คือ

นายเรือเอก จักรสามจักร

นายเรือโท จักรสองจักร

นายเรือตรี จักรหนึ่งจักร

การประดับจักรบนอินทรธนูใหญ่ มีเกณฑ์ดังนี้

๑. ประดับจักรตรงกึ่งกลางวงกลม
๒. ประดับจักรเป็นคู่ตามแนวขวาง
๓. ประดับจักรเป็นรูปสามเหลี่ยม

(๗) ^{๒๕๓๖/๒๕๖๖} ท่อนทรธนูน้อย

จอมพลเรือ และนายพลเรือ มีเครื่องหมายประดับที่
อินทรวงน้อยพื้นทองโดยระเบียบเดียวกันกับที่อินทรวงใหญ่
แต่ไม่มีสมอเงิน ส่วนนายพลเรือจัตวาไม่มีจักร

ชั้นนายนาวาและนายเรือ มีแถบไหมทองประดับบน
อินทรวงน้อยตามขวาง เริ่มต้นแต่ขอบเบื้องล่างแห่ง
อินทรวง มีจำนวนแถบต่างกันตามชั้นยศ และเว้นระยะ
ช่องไฟใน ระหว่างแถบ ห่างกันพอสมควรแก่ ส่วนอินทรวง
แต่ไม่เกินกว่า ๖ มม. คือ

นายนาวาเอก แถบไหมทองขนาด ๑๒ มม. สี่แถบ
นายนาวาโท แถบไหมทองขนาด ๑๒ มม. สามแถบ
นายนาวาตรี แถบไหมทองขนาด ๑๒ มม. สองแถบ
กับมีแถบไหมทองขนาด ๖ มม. หนึ่งแถบแซกอยู่ระหว่าง
กลาง

นายเรือเอก แถบไหมทองขนาด ๑๒ มม. สองแถบ
นายเรือโท แถบไหมทองขนาด ๑๒ มม. หนึ่งแถบ
กับมีแถบไหมทองขนาด ๖ มม. หนึ่งแถบอยู่ถัดลงมา

นายเรือตรี แถบไหมทองขนาด ๑๒ มม. หนึ่งแถบ

(ค) ที่แขนเสื้อ อย่างที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ มี
เครื่องหมายยศต่างกันดังนี้

ชั้นนายพลเรือ มีแถบใหม่ทองขนาด ๕๐ มม. หนึ่ง
แถบ. และมีแถบใหม่ทองขนาด ๑๒ มม. ประดับเป็น
แถบเหลืองนั้นขึ้นไปมีจำนวนต่างกัน คือ

จอมพลเรือ สี่แถบ

นายพลเรือเอก สามแถบ

นายพลเรือโท สองแถบ

นายพลเรือตรี หนึ่งแถบ

นายพลเรือจัตวา แขนกพลรบ มีแถบใหม่ทองขนาด
๑๒ มม. ขมวดเป็นวงกลม ส่วนแขนกผู้ช่วยพลรบไม่มี
ยศชั้นนายพลเรือจัตวา

ชั้นนายนาว และนายเรือ มีแถบใหม่ทองขนาด
๑๒ มม. และขนาด ๖ มม. ประดับเป็นแถบโดยจำนวน
และระเบียบเดียวกับอินทราชนนี้อย

การประดับแถบหมายยศที่แขนเสื้อทั้งสองข้างนี้ แถบ
ต่างที่สุดให้อยู่ห่างจากปลายแขนเสื้อเป็นระยะต่างกัน คือ
ชั้นจอมพลเรือ และนายพลเรือเอก ๒ ซม. นอกจากนั้น
๖ ซม. และระหว่างแถบทุกชั้นให้ไว้ระยะช่องไฟตาม
สมควร แต่ไม่ห่างเกินกว่า ๘ มม.

ข้อ ๖ กางเกง มี ๕ อย่าง

อย่างที ๑ กางเกงสัทหลายดสั้นน้ำเงินดำขายาว มีแถบ
ใหม่ทองกว้าง ๓๒ มม. เว้นไว้แต่ชั้นนายพลเรือ ไข่แถบ
ใหม่ทองขนาด ๕๐ มม.

อย่างที ๒ เหมือนอย่างที ๑ ในมาตรา ๓ ข้อ ๖

อย่างที ๓ เหมือนอย่างที ๒ ในมาตรา ๓ ข้อ ๖

อย่างที ๔ เหมือนอย่างที ๓ ในมาตรา ๓ ข้อ ๖ แต่
ใช้สัทหลายดสั้นก็ได้ด้วย

อย่างที ๕ เหมือนอย่างที ๔ ในมาตรา ๓ ข้อ ๖

ข้อ ๗ รองเท้ มีรองเท้หุ้มข้อ หรือหุ้มสัน ชะนิค
ผูกไม่มีลวดลาย (พื้นและสันไม่เป็นยางหรือหนังดิบ และ
ต้องเป็นรองเท้ชะนิคมีสัน) ทำด้วยหนังสีดำ หรือหนังสี
กากี หรือผ้าสีขาว ตามควรแก่กาละ ซึ่งได้กำหนดระเบียบ
การแต่งไว้ในตารางหมายเลข ๓ ต่อท้ายกฎนี้แล้ว

ข้อ ๘ ถุงเท้ มีเหมือนอย่างทีกล่าวไว้ในมาตรา ๓

ข้อ ๘ เว้นแต่ถ้าสวมรองเท้หุ้มสันสโมสร ต้องใช้ถุงเท้
แพรสีดำ

ข้อ ๙ สนับแข้ง มีเหมือนอย่างทีกล่าวไว้ในมาตรา ๓

ข้อ ๙ 25/10/2566

ข้อ ๑๐ เข็มขัด มี ๓ อย่าง

อย่างที่ ๑ เข็มขัดกะบ๋ี่สายทอง หุ้มหรือทำด้วยสักหลาดสีดำ กว้างประมาณ ๓.๕ ซม. มีสายหิ้วห้อยห่วงส่ทองสองสายสำหรับแขวนกะบ๋ี่ มีแถบไหมทองตรึงบนสายเข็มขัดตรงกลางตลอดสาย ต่างกันเป็นสองขนาด คือ ชั้นนายพลเรือ ใช้แถบไหมทองขนาด ๓๒ มม. ชั้นนายนาวาและนายเรือ ใช้แถบไหมทองขนาด ๒๕ มม. และที่สายหิ้วกับสายรัดตรึงด้วยไหมทองขนาด ๑๒ มม. ทุกชั้นที่หัวเข็มขัด เป็นโลหะสีทองรูปวงกลม มีตราเป็นพวงชัยพฤกษ์รอบพระมหามงกุฎกับสมอ เข็มขัดอย่างนี้ใช้เฉพาะการแต่งเต็มยศใหญ่ในประเทศหนาว

อย่างที่ ๒ เข็มขัดกะบ๋ี่หนังสีดำ เหมือนอย่างที่ ๑ ในมาตรา ๓ ข้อ ๑๐

อย่างที่ ๓ เข็มขัดปกติ เหมือนอย่างที่ ๒ ในมาตรา ๓ ข้อ ๑๐

ข้อ ๑๑ อาวุธ มีกะบ๋ี่อย่างเดียวกับที่กล่าวไว้ในมาตรา ๓ ข้อ ๑๑ แต่เพิ่มพู่ไหมทองถักไหมดำ ผูกไว้ที่โกร่ง
มาตรา ๖ นายทหารชั้นสัญญาบัตร มีเครื่องหมาย

แสดงแผนกราฟการ และเครื่องหมายพรรคหรือจำพวก
ดังนี้.

ข้อ ๑ เครื่องหมายแผนกราฟการ มี ๓ ชนิด

(ก) แผนกพลรบ ได้แก่พรรคนาวิน, พรรคกลิน,
และพรรคนาวิกโยธิน มีเครื่องหมายแสดงว่าเป็นพลรบ
คือ ขมวดแถบไหมทองฉะเพาะแถบสูงสุดเครื่องหมายยศ
ที่อินทรธนู้อย และที่แขนเสื้อ เป็นวงกลม

(ข) แผนกผู้ช่วยพลรบ แถบหมายยศไม่ขมวดเช่น
พลรบ

(ค) แผนกเสนารักษ์ มีเครื่องหมายทำด้วยโลหะ
สีทองเป็นรูปพระยานาคพันสมอ ติดที่เหนือแถบสูงสุด
เครื่องหมายยศที่อินทรธนู้อย และที่แขนเสื้อ ไว้ระยะ
ห่างจากแถบประมาณ ๑ ซม. เว้นไว้แต่เมื่อออกจาก
ประจำการไม่ต้องใช้เครื่องหมายที่ว่านี้ คงให้ใช้เครื่องหมาย
นอกประจำการตั้งที่ระบุไว้ในมาตรา ๗ แต่อย่างเดียว

ข้อ ๒ เครื่องหมายพรรค หรือจำพวก นอกจากพรรค
นาวิน ให้มีแถบสีหลายสีต่าง ๆ เข้มในช่องไฟระหว่าง
แถบไหมทองหมายยศทุกแห่ง ถ้าเป็นนายทหารชั้นที่มี
เครื่องหมายยศแถบเดียว ให้ติดแถบสีหลายสีไว้ภายใน

ใต้แถบเครื่องหมายศ โดยม่านาดกว้างไม่เกิน ๑ ซม.
สำหรับชั้นนายพลเรือให้ใช้สักหลาดสีดิ่งท้องสาบอินทรีน
น้อย แถบสักหลาดสีต่าง ๆ ตามพรรค หรือจำพวกนั้น คือ

(ก) แผนกพลรบ

พรรคกลิน สีเลือดหมู

พรรคนาวิกโยธิน สีเหลือง

(ข) แผนกผู้ช่วยพลรบ

จำพวกสมุหบัญชี สีขาว

จำพวกตุลาการ สีเสด

จำพวกช่างยุทธโยธา สีน้ำเงินแก่

จำพวกช่างแสง สีเทา

จำพวกธุรการ สีฟ้า

จำพวกแพทย์ สีโสก

จำพวกธรรมเนียม สีม่วง (เม็ดมะปราง)

(ค) แผนกเสนาธิการ

จำพวกเสนาธิการ สีแดง

ข้อ ๓ นายทหารชั้นสัญญาบัตร พรรคนาวิน และ
พรรคกลินที่สอบไล่ได้ประกาศนียบัตรชั้นสูงสุดของโรงเรียน
นายเรือ หรือประกาศนียบัตรต่างประเทศ ซึ่งราชการ

ทหารเรือได้เทียบเท่าหรือสูงกว่าโรงเรียนนายเรือสยาม หากจะย้ายไปรับราชการใน แผนกหรือจำพวกใด ๆ ก็ให้คงใช้ใช้เครื่องหมายแผนก และพรรคเดิมของตนเสมอไป ส่วนนายทหารพรรคหรือจำพวกอื่นนอกจากนี้ เมื่อย้ายไปทำงานในทางความรู้ของพรรค หรือจำพวกใด ให้เปลี่ยนเครื่องหมายพรรค หรือจำพวกตามสัที่ตนไปประจำอยู่นั้น เว้นไว้แต่เป็นการย้ายชั่วคราว

มาตรา ๗ นายทหารชั้นสัญญาบัตรนอกประจำการ ให้มีสมอเงินขนาดย่อมประดับบนกึ่งกลางอินทรีขน้อย และบนเครื่องหมายยศที่แขนเสื้อทั้งสองข้าง เป็นเครื่องหมายนอกประจำการ

มาตรา ๘ นายทหารที่เป็นราชองครักษ์ ให้มีเครื่องหมายดังนี้

ข้อ ๑ มีแผ่นเงินเป็นอักษรพระปรมาภิไธยย่อกับพระมหามงกุฎ ติดที่กลางอินทรีขนูข้างขวา ถ้าเป็นราชองครักษ์ชั้นในรัชกาลใด ให้ติดอักษรพระปรมาภิไธยย่อในรัชกาลนั้น เว้นไว้แต่ราชองครักษ์เวรให้ติดอักษรพระปรมาภิไธยย่อในรัชกาลปัจจุบัน

ข้อ ๒ มีสายยงยศ ถัก ๒ เส้น เกดียง ๒ เส้น ต้น
สายรวมติดที่อินทรธนูข้างขวา ให้สายเกดียงสายถักอยู่
ข้างหน้า ๒ สาย ข้างหลัง ๒ สาย สอดแขนเสื้อเข้าในวง
สายเกดียงข้างหลัง แล้วสอดสายถักข้างหลังลอดใต้แขน
เสื้อมารวมกับสายถักสายเกดียงข้างหน้า รวมห้วงคล้องที่
คอกเสื้อที่หนังเบองบน

สายยงยศที่ว้ามานี้ มี ๒ อย่าง

อย่างที่ ๑ สายไหมทอง

อย่างที่ ๒ สายไหมเหลือง

การใช้สายยงยศอย่างใดกับเครื่องแบบชนิดใด ได้
ระบุไว้ในตารางหมายเลข ๓ ว่าด้วยการแต่งเครื่องแบบ
นายทหารชั้นสัญญาบัตรต่อท้ายกฎนี้แล้ว

ข้อ ๓ ถ้าสวมเสื้อชนิดไม่มีอินทรธนู ให้มีแผ่นผ้า
สักหลาดสีน้ำเงินดำตามแบบราชนาวี ติดที่บ่าเสื้อข้างขวา
ข้างเดียวสำหรับโยงสายยงยศแทนอินทรธนู บนแผ่น
ผ้าให้ติดอักษรพระปรมาภิไธยย่อกับพระมหามงกุฎไว้ด้วย

ข้อ ๔ ราชองครักษ์เวรประจำกรมราชองครักษ์ และ
ราชองครักษ์เวรเข้าเวรประจำพระองค์ ให้ประดับสายยงยศ
กับเสื้ออย่างนี้^{๕๖๖} ถึงอย่างที ๗ ในมาตรา ๕ ข้อ ๒

ข้อ ๕ ราชองค์รักษ์เวรประจำกรมราชองค์รักษ์ ให้ติด
ครุฑเงินบนอินทรรณูข้างซ้าย เป็นเครื่องหมายประจำกรม
นั้นด้วย

มาตรา ๕ นายทหารเสนาธิการ มีสายขงยศเป็น
เครื่องหมายดังนี้

ข้อ ๑ สายขงยศใหม่ทองล้วนหนึ่งเส้น มีขนาด
เท่าสายเกลี้ยงของสายขงยศราชองค์รักษ์ ให้ประดับกับ
เสื้ออย่างที่ ๑ ถึงอย่างที ๘ ในมาตรา ๕ ข้อ ๒

ข้อ ๒ วิธีประดับสายขงยศนี้ ให้โยงปลายทั้งสองข้าง
ที่อินทรรณูข้างขวา รวมห้องโค้งแห่งสายนั้นผ่านออกมา
แขวนไว้ที่คุดมเสื่อเม็ดหนึ่งเบื้องบน ถ้าสวมเสื่อชนิด
ไม่มีอินทรรณูให้มีแผ่นสักหลาดสีน้ำเงินดำตามแบบราชนาวิ
ติดที่มาเสื่อข้างขวาข้างเดียว สำหรับโยงสายขงยศแทน
อินทรรณู บนแผ่นสีน้ำให้มีสมอเงินขนาดย่อมประดับ
ไว้ด้วย

ข้อ ๓ นายทหารเสนาธิการ ที่มีสิทธิประดับสายขงยศ
ตามที่ว่ามานี้ คือ บรรดานายทหารชั้นสัญญาบัตรแผนก
พลรบ ซึ่งมีตำแหน่งเป็นเสนาธิการ, ผู้ช่วยเสนาธิการ, และ

ประจำแผนกในกรมเสนาธิการทหารเรือ กับทั้งเสนาธิการ และนายทหาร ฝ่ายเสนาธิการ ประจำหน่วย ทหารต่าง ๆ จะ เป็นตำแหน่งประจำหรือตั้งขึ้นชั่วคราวก็ดี ให้ประดับสาย ยงยศนั้นได้ตลอดเวลาที่คงอยู่ในตำแหน่งนั้น ๆ ถ้าหาก ต้องไปราชการในหน้าที่อื่นชั่วคราว โดยมีได้ถอนขาดจาก ตำแหน่งที่ประจำอยู่เดิม ก็คงให้ประดับได้ต่อไป

ข้อ ๔ ถ้านายทหารเสนาธิการ ผู้ใดมีตำแหน่งเป็น ราชองครักษ์ด้วยแล้ว ให้คงประดับแต่สายยงยศสำหรับ ราชองครักษ์เท่านั้น

มาตรา ๑๐ นายทหารที่มีตำแหน่งเป็นนายธง หรือนาย ทหารคนสนิท มีสายยงยศเป็นเครื่องหมายดังนี้

ข้อ ๑ สายยงยศใหม่ทองล้วนหนึ่งเส้น มีขนาดและ การใช้ประดับเสมอเช่นเดียวกับที่กล่าวไว้ในมาตรา ๙ ข้อ ๑

ข้อ ๒ วิธีประดับ ให้โยงปลายทั้งสองข้างไว้ที่อินทร ฌนูข้างขวา ส่วนท้องโค้งแห่งสายนั้นให้คล้องแขนเสื้อข้าง ขวาห้อยไว้ ถ้าสวมเสื้อชนิดไม่มีอินทรฌนู ให้มีแผ่น สัลดลาดสีน้ำเงินดำตามแบบราชนาวิ ติดที่บ่าเสื้อข้างขวา

ข้างเดียวสำหรับโยงสายนั้นแทนอินทรชุน บนแผ่นดินนั้นให้
มีสมอเงินขนาดย่อมประดับไว้ด้วย

มาตรา ๑๑ นายทหารที่มีตำแหน่งหน้าที่ และความรู้
ความสามารถในทางเหล่าทหารอากาศ ให้มีเครื่องหมาย
ประดับ ประกอบกับ เครื่องแบบ ทหารเรือตามระเบียบแบบ
แผนที่ได้กำหนดไว้สำหรับกรมอากาศยานทุกประการ

หมวด ๔

เครื่องหมายอื่น ๆ

มาตรา ๑๒ เครื่องหมายทหารประจำเรือพระที่นั่ง มี
ดังนี้

ข้อ ๑ จำและพลทหาร มีแผ่นทองเหลืองรูปอักษรพระ
ปรมาภิไธยย่อ กับพระมหามงกุฎ ติดที่แขนเสื้อข้างซ้ายราว
กึ่งกลางระหว่างไหล่กับศอก ถ้าเป็นจำให้ติดเหนือมั้งหมาย
ยศ

ข้อ ๒ นายทหารชั้นพันจ่า มีเครื่องหมายอย่างเดียวกัน
กับในข้อ ๑ แต่ให้ติดที่อกเสื้อข้างซ้าย สูงเพียงแนวรักแร้

ข้อ ๓ นายทหารชั้นสัญญาบัตร มีเครื่องหมายอย่าง
เดียวกันกับในข้อ ๑ แต่ทำด้วยแผ่นเงิน และให้ติดที่อก
เสื้อข้างซ้ายโดยระเบียบเดียวกันกับข้อ ๒

มาตรา ๑๓ เครื่องหมายทหารที่ได้ไปราชการสงคราม
 มดงน

ข้อ ๑ บั้งทอง (แสดงว่าเป็นผู้ได้ไปราชการสงคราม)
 ทำด้วยแถบไหมทองกว้าง ๕ มม. พื้นของบั้งเหมือนสีเสื่อ
 เครื่องแบบทสวม เมื่อทำเป็นบั้งแล้วมีขนาดกว้าง ๕ ซม.
 สำหรับประดับที่แขนเสื้อยศทุกชนิดที่ศูนย์กลางข้อมือเสื้อ
 ข้างซ้ายด้านนอกตรงริมตะเข็บข้อมือ หันมุมแหลมขึ้น
 ข้างบน ถ้าสวมเสื้อสีกากี ให้เปลี่ยนบั้งทองเป็นบั้งสีดำ

ผู้ที่ไปราชการสงครามในครั้งแรกครบสามเดือน ติด
 ใต้งบั้ง เข้าปีที่สองและปีต่อ ๆ ไป ติดบั้งซ้อนได้ตาม
 จำนวนปี

ข้อ ๒ บั้งสีแดงชาด (แสดงว่าเป็นผู้ถูกอาวุธบาดเจ็บ
 ในราชการสงคราม) มีขนาดเท่าบั้งทองดังกล่าวมาในข้อ ๑
 พื้นของบั้งเหมือนสีเสื่อทสวม ใช้ประดับที่แขนเสื้อยศ
 ข้างขวาทุกชนิดเหมือนอย่างบั้งทอง

หนังสือแสดงว่าถูกอาวุธในการสงครามหนึ่งครั้ง ถ้าถูก
 หลายครั้งติดบั้งซ้อนได้ตามจำนวนครั้ง

ข้อ ๓ ผู้ที่ไปราชการสงครามตั้งกล่าวในข้อ ๑ และได้ถูกอาวุธบาดเจ็บตามข้อ ๒ ให้ประดับบั้งเครื่องหมายได้ทั้งสองอย่าง

ข้อ ๔ ผู้ที่ได้ไปราชการสงครามนอกราชอาณาจักรแต่ไม่ว่าในทีใด ๆ เป็นผู้มีสิทธิประดับเครื่องหมายตามที่กล่าวมาแล้วไว้ แต่ถ้าราชการสงครามนั้นกระทำในดินแดนอันต่อเนื่องกับราชอาณาจักรจะประดับเครื่องหมายนี้ได้เฉพาะแต่ผู้ที่เข้าไปกระทำการในยุทธบริเวณเท่านั้น

ข้อ ๕ การประดับบั้งเครื่องหมายไปราชการสงครามหรือบั้งเครื่องหมายถูกอาวุธบาดเจ็บตามที่กล่าวมาแล้วนี้ ต้องได้รับอนุญาตจากผู้บัญชาการทหารเรือเสียก่อน

ข้อ ๖ ในการประดับบั้งนั้น ถ้าเป็นเสื้ออย่างที่มีเครื่องหมายอยู่ที่ปลายแขนเสื้อทั้งสองข้าง ก็ให้ประดับบั้งที่กล่าวนี้ตรงเหนือเครื่องหมายยี่สิบแปดดวงไปตามสมควร

มาตรา ๑๔ เครื่องหมายนายต่อนสำหรับนักเรียนนายเรือ ให้มีสมอเงินสามตัวประกอบกันเป็นวงกลม ติดที่กลางอินทรธนูข้างขวา

มาตรา ๑๕ เครื่องหมายความสามารถ ทหารผู้ใดมีความสามารถในการปืนใหญ่, การตอร์ปิโด, การยิงเข้าปืน

เล็ก, การยิงเข้าปืนพก, และการสัญญาณ, ซึ่งได้กำหนดไว้
ไว้ในข้อบังคับทหารเรือว่าด้วยการณ^๕ ๆ ก็ให้ระดับเครื่อง
หมายไว้ให้ปรากฏดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ รูปเครื่องหมายมีต่างกัน คือ

ในการปืนใหญ่	รูปปืนใหญ่
ในการตอร์ปิโด	รูปตอร์ปิโด
ในการยิงเข้าปืนเล็ก	รูปปืนรัชกาล
ในการยิงเข้าปืนพก	รูปปืนพก
ในการสัญญาณ	รูปธงสองมือไขว้

ข้อ ๒ นอกจากเครื่องหมายความสามารถในการยิงเข้า
ปืนพก ให้มีลักษณะและขนาดต่างกัน คือ

(ก) สำหรับนายทหารชั้นสัญญาบัตร ทำด้วยเงิน
ล้วน ฉะเพาะรูปเครื่องหมายมีขนาด (คิดเป็นวงกลม) โต
๒๕ มม. อยู่บนวงกลมซึ่งมีขนาดขอบวงนอกโต ๒๐ มม.
และขอบวงในโต ๑๒ มม. หนา ๑ มม. พื้นของวงกลม
ด้านหน้าลงยาเป็นสีต่าง ๆ คือ

ในการปืนใหญ่	สีแดง
ในการตอร์ปิโด	สีน้ำเงิน
ในการยิงเข้าปืนเล็ก	สีดำ
ในการสัญญาณ	สีเขียว

ส่วนทางด้านหลังนั้น ให้ทำเป็นเข็มกลัด

(ข) สำหรับทหารต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร ละเพาะรูปเครื่องหมายทำด้วยโลหะสีทอง มีขนาด (คิดเป็นวงกลม) โท ๔๓ มม. มีเบาะสักหลาดสีต่าง ๆ ตามความสามารถในการนั้น ๆ คู่จเดียวกับที่กล่าวไว้ใน (ก) เบาะสักหลาดนี้ทำเป็นวงกลม มีขนาดขอบวงนอกโต ๓๕ มม. และขอบวงในโต ๑๕ มม. สำหรับรอรูปเครื่องหมายที่วานั้น ส่วนทางด้านหลังให้ทำเป็นเข็มกลัด

ข้อ ๓ เครื่องหมายความสามารถในการยิงเข้าป็นพจน์ชนิดเดียว ทำด้วยเงินเป็นแผ่นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้าง ๑.๒๕ ซม. หนา ๑ มม. ด้านหน้าลงยาสี่ขาบแต่เหลือเนื้อเงินไว้เป็นขอบโดยรอบ ๑ มม. ตรงกึ่งกลางทำเป็นรูปปืนพลสีเงิน ส่วนทางด้านหลังทำเป็นเข็มกลัด

ข้อ ๔ เครื่องหมายความสามารถตามที่กล่าวมานี้ ให้ใช้ประดับกับเครื่องแบบทหารเรือ โดยระเบียบดังนี้

(ก) นายทหารชั้นสัญญาบัตร และพันจ่า ให้ติดที่อกเสื้อข้างขวาเสมอยอดอก จ่าและพลทหาร ให้ติดที่แขนเสื้อข้างขวาตรงกึ่งกลางระหว่างไหล่กับศอก

(ข) ถ้าผู้ใดได้รับเครื่องหมายความสามารถหลายประเภทด้วยกัน ในโอกาสเดียวกันให้ติดเครื่องหมายได้เพียงประเภทใดประเภทหนึ่งแต่ประเภทเดียว

มาตรา ๑๖ เครื่องหมายเจ้าหน้าที่สารวัตรทหาร นายทหารชั้นสัญญาบัตร, พันจ่า, จ่า และพลทหาร ซึ่งกระทำหน้าที่สารวัตรทหาร ในขณะที่ออกตรวจการณ์ตามหน้าที่ให้มีเครื่องหมายประดับประกอบด้วย เครื่องแบบทหารเรือตามข้อบังคับที่กำหนดไว้สำหรับสารวัตรทหารทุกประการ

มาตรา ๑๗ เครื่องหมายเหล่า และประเภท สำหรับ พันจ่า, จ่า, และพลทหาร ให้มีเครื่องหมายประจำเหล่าและประเภทดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ สำหรับพรคนาวิน

(ก) เหล่าปืนใหญ่   รูปปืนใหญ่สองกะบอก
ไขว้กัน

(ข) เหล่าตอร์ปิโดและทุ่นระเบิด

เหล่าตอร์ปิโด   รูปตอร์ปิโดสองลูก
ไขว้กัน

เหล่าทุ่นระเบิด   รูปทุ่นระเบิด

เหล่านักดำ   รูปหมวกนักดำ

- (ค) เหล่าสามัญ รูปพังงา
- (ง) เหล่าสัญญาณ
 สัญญาณชง รูปชงสองมือไขว้กัน
 สัญญาณวิทย์ รูปสายฟ้ากับปี่กนก
 สัญญาณแตรเดี่ยว รูปแตรสั้น
- (จ) เหล่าทหารอากาศ รูปปี่กนกทับช่อ
 ชัยพฤกษ์และมีดาว

ข้อ ๒ สำหรับพรรคกลิน

- (ก) เหล่าช่างกลเรือ รูปใบจักรเรือ
- (ข) เหล่าช่างไฟฟ้าวิทย์ รูปจักรเฟืองกับสายฟ้า

ข้อ ๓ สำหรับพรรคนาวิกโยธา

- (ก) เหล่าทหารราบ รูปปืนเล็กสองกระบอก
 ไขว้กัน
- (ข) เหล่าเรือกลเล็ก รูปพังงา
- (ค) เหล่าปืนใหญ่ รูปปืนใหญ่สองกระบอก
 ไขว้กัน

ข้อ ๔ สำหรับเจ้าพวกดุริยางค์ รูปพิณฝรั่ง

ข้อ ๕ สำหรับเจ้าพวกช่าง

- (ก) ประเภทช่างเหล็ก รูปจักรเฟือง
 (ข) ประเภทช่างเขียน รูปวงเวียนกับไม้บรรทัด
 (ค) ประเภทช่างไม้ รูปเลื่อย

ข้อ ๖ สำหรับจำพวกช่างแสง ทุกประเภท รูปปั้น
ใหญ่ ตอรูปโต และก้อนไขว้กัน

ข้อ ๗ สำหรับจำพวกพัสดุ ประเภททหารรับใช้ รูป
กุกกุกญแจไขว้กัน

ข้อ ๘ สำหรับจำพวกเสนาธิการ ประเภทพยาบาล รูป
ง้วนไม้เท้า

ข้อ ๙ พันจ่า, จ่า, และพลทหารในพรรคโต จำพวก
โต ที่โตจ่าแนกเหล่าหรือประเภทไว้แล้วก็ดี หรือมิได้
จำแนกไว้ก็ดี และมีโตกำหนดให้ มีเครื่องหมายไว้ โดย
ฉะเพาะตามที่กล่าวมานั้นก็ให้ ใช้เครื่องหมายรูปจักรกับสมอ
ไขว้กัน เป็นเครื่องหมายเหล่าและประเภท

ข้อ ๑๐ เครื่องหมายเหล่าและประเภทตามที่ว่ามานั้น ให้
ทำด้วยโลหะสีทอง มีขนาด (คิดเป็นวงกลม) ไม่โตกว่า
๓ ซม.

ข้อ ๑๑ การประดับ เครื่องหมายเหล่าและประเภท
สำหรับพันจ่า ให้ติดบนกึ่งกลางอินทรธนูทั้งสองข้าง สำหรับ

จำ และพลทหาร ให้ติดกับเสื้ออย่างที ๑ ที ๒ และที ๓ โดยระเบียบดังนี้

(ก) จำและพลทหาร ที่มีความประพฤติอยู่ในลำดับชั้น ๑ ให้ประดับเครื่องหมายเหล่าและประเภทไว้บนกึ่งกลางเบาะเครื่องหมายความประพฤติ คือประดับรวมกันไปกับเครื่องหมายความประพฤติชั้นนั้น ๆ

(ข) จำและพลทหารที่มีความประพฤตินอกจากลำดับชั้น ๑ ให้ใช้เบาะสี่เหลี่ยมผืนผ้าสี่เหลี่ยมไม่มีขอบรูปเป็นแผ่นวงกลมขนาดกว้าง ๕ ซม. เป็นเบาะรองเครื่องหมายที่วาง และประดับที่แขนเสื้อข้างซ้ายอย่างเดียวกับการประดับเครื่องหมายความประพฤติดี

ข้อ ๑๒ ผู้ได้รับราชการอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ประจำเหล่าและประเภทใดตลอดเวลาที่คงรับราชการ ประจำอยู่ในตำแหน่งหน้าที่นั้น ให้ประดับเครื่องหมายเหล่าและประเภทนั้นได้ตามที่กล่าวมาแล้ว

มาตรา ๑๔ เครื่องหมายความประพฤติดี จำและพลทหารที่ประพฤติตนดี เข้าอยู่ในเกณฑ์ลำดับความประพฤติชั้น ๑ ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับกรมเสนาบดีว่าด้วยความประพฤติของทหาร ให้มีเครื่องหมายแสดงไว้ให้ปรากฏ

เพื่อเช็ดขูดจนงามความดี และเป็นตัวอย่างอันดีแก่ทหาร
ทั้งหลาย ดังจะกล่าวต่อไปนี้

ข้อ ๑ เครื่องหมายความประพฤติดี เป็นรูปเบาะ
สักหลาดสีน้ำเงินดำ ทำเป็นแผ่นวงกลม ขนาดกว้าง
๔.๔ ซม. มีขอบขลิบด้วยลวดไหมทองขนาด ๓ มม. โดย
รอบ

ข้อ ๒ เครื่องหมายความประพฤติดี ให้ติดที่แขน
เสื้อข้างซ้าย ถ้าเป็นจำให้ติดเหนือและตรงกึ่งกลางบั้ง
หมายยศ ไว้ระยะห่างจากขอบบั้ง ๒ ซม. ถ้าเป็นพลทหาร
ให้ติดตรงกึ่งกลางระหว่างไหล่กับศอก

ข้อ ๓ จำและพลทหารผู้ใดได้เลื่อนชั้นความประพฤติ
ดีขึ้นมาอยู่ในลำดับชั้น ๑ เมื่อใด ก็ให้ประดับเครื่องหมาย
ความประพฤติดี ได้แต่บัดนั้นไป

ข้อ ๔ จำและพลทหารผู้ใด ได้ประดับเครื่องหมาย
ความประพฤติดีอยู่แล้ว ถ้ามีความผิดต้องถูกลดชั้นความ
ประพฤติต่ำลงกว่าชั้นที่ ๑ เมื่อใด จะประดับเครื่องหมาย
ความประพฤติดีต่อไปอีกไม่ได้ และให้เรียกคืนทันที แต่
ถ้าภายหลังได้เลื่อนชั้นความประพฤติขึ้นมาอยู่ชั้นที่ ๑ อีก
โดยเหตุใด ๆ ^{25/10/2561} ดังที่กำหนดไว้ใน ข้อบังคับ ทหารเรือว่าด้วย

ความประพฤติ ก็ให้ระดับเครื่องหมายความประพฤติ
อีกได้

มาตรา ๑๘ เครื่องหมายสมาคมหรือสโมสร ทหารที่
เป็นสมาชิกในสมาคม หรือสโมสรใด ถ้าสมาคมหรือ
สโมสรเหล่านั้นมีเครื่องหมาย ก็อนุญาตให้ระดับเครื่อง
หมายนั้นกับเครื่องแบบทหารเรือได้เฉพาะในโอกาสที่ไป
งานของสมาคมหรือสโมสรนั้น แต่จะประดับพร้อมกันมาก
กว่าหนึ่งอันไม่ได้

หมวด ๕

เครื่องใช้ในราชการสนาม

มาตรา ๒๐ เครื่องสนาม ให้ทำตามแบบอย่างเครื่อง
สนามของทหารบก แต่มีเครื่องประกอบดังนี้

ข้อ ๑ สำหรับนายทหารชั้นสัญญาบัตร และพันจ่า

- (ก) ของกะปิ ติดเข็มขัดทางซ้าย
- (ข) ของปืนพก ติดเข็มขัดทางขวา
- (ค) ของกล้องส่อง ติดเข็มขัดทางขวา (เฉพาะ
นายทหารตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองพันขึ้นไป)
- (ง) กะตีกิน้ำสะพายจากบ่าขวา

เครื่องประกอบเหล่านี้ ถ้าไม่จำเป็นต้องใช้ สิ่งใดก็ไม่
ต้องนำไปด้วย

ข้อ ๒ สำหรับจำ และพลทหาร

(ก) ฝ้ายบก มีอย่างทหารราบทุกประการ

(ข) ฝ้ายเรือ มีอย่างทหารรบ แต่ไม่ใช่เครื่องหลัง

ข้อ ๓ สำหรับนายแพทย์ และพยาบาล ไม่มีเครื่อง
สนาม แต่ต้องมี

(ก) ถ่มมยา

(ข) ย่ามผ้าใบ สะพายจากบ่าซ้าย

(ค) กะติกน้ำ สะพายจากบ่าขวา

มาตรา ๒๑ เครื่องหัด ให้มีประกอบเครื่องแบบทหาร
เรือดังนี้

ข้อ ๑ สำหรับนายทหารชั้นสัญญาบัตร และพันจ่า ใน
ขณะฝึกหัดอย่างทหารบก หรือกระทำหน้าที่รักษาการบนบก

(ก) เข็มขัดมีสายโยงสะพายเฉียงบ่าจากขวาไปซ้าย
อย่างนายทหารบกคาดทับเสื้อ

(ข) ถ้าต้องคาดกระบี่ ให้มีของกระบี่ติดกับเข็มขัด
ข้างซ้าย

ข้อ ๒ สำหรับจำ และพลทหาร

- (ก) เข็มขัดเครื่องสนาม คาดหับกางเกง
  - (ข) ขอบดาบปลายปืน ดัดเข็มขัดทางซ้าย
  - (ค) กะเป๋ากะสุน ๑ กะเป๋าดัดเข็มขัดทางขวา
- ชิดหัวเข็มขัด

มาตรา ๒๒ เครื่องขมา สำหรับเครื่องมาให้ใช้ตามแบบและระเบียบเดียวกันกับของทหารราบทุกประการ ส่วนเครื่องแต่งกายเวลาขมาคงแต่งเครื่องแบบทหารเรือ แต่ให้ใช้กางเกงและรองเท้าดังนี้

ข้อ ๑ กางเกง มีลักษณะเหมือนกางเกงขายาวเครื่องแบบทหารเรือ ต่างแต่รูปซึ่งตัดเป็นกางเกงรัดเข้า รูปกางเกงขมา

ข้อ ๒ รองเท้า ให้ใช้รองเท้าสูงหนึ่งส้นดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนึ่งส้นดำ ประกอบสนับแข้งตามแบบราชนาวี และให้ติดเคือยหุ้ม

ข้อ ๓ กางเกงและรองเท้าตามที่กล่าวมาในข้อ ๑ และข้อ ๒ นี้ ให้ใช้แต่เฉพาะเมื่อมีหน้าที่ต้องขมาเท่านั้น

หมวด ๖

เครื่องแต่งกายสำหรับใช้ในเวลาทำงาน

มาตรา ๒๓ ทหารพรรคกติน คือ นายทหารชั้นสัญญาบัตร, พันจ่า, จ่า, พลทหาร, และนักเรียนนายเรือพรรคกติน ในเวลากระทำการตามหน้าที่อยู่ในเรือ หรือโรงงานบนบก ให้มีเครื่องแต่งกายใช้สวม นอกเครื่องแบบ หรือใช้แทนเครื่องแบบ เพื่อป้องกันความสกปรก และสะดวกต่อกิจการ ดังนี้

ข้อ ๑ เสื้อกางเกง ผ้าสีเงินดำติดกัน เสื้อเป็นรูปเสื้อเชิ้ตแขนยาวจดข้อมือ มีลูกตุ้มกลัดติดกันอย่างลูกตุ้มข้อมือเชิ้ต ส่วนกางเกงเป็นกางเกงขายาวตามแบบราชนาวี

ข้อ ๒ หมวก ให้ใช้สีเดียวกับเสื้อกางเกง สำหรับนายทหารชั้นสัญญาบัตร, พันจ่า, และนักเรียนนายเรือพรรคกติน ใช้หมวกทรงหม้อตาล จ่าและพลทหาร ใช้หมวกกะลาสี

ข้อ ๓ รองเท้า ใช้รองเท้าหุ้มส้นสีดำหรือสี kaki จะมีพื้นเป็นยางและมีส้นหรือไม่มีส้นก็ได้ สำหรับเจ้าหน้าที่กรมสรรพาวุธทหารเรือประจำคลังหรือเกี่ยวกับคลังซึ่งมีวัตถุประสงค์ ^{25/10/566} วัตถุประสงค์ ⁵⁶⁶ วัตถุประสงค์ต้องเป็นยาง

มาตรา ๒๔ ทหารต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตรซึ่งประจำอยู่ในเรือที่มัพินดาตพาใหญ่เป็นพื้นเหล็กปูยางหรือไม้ก็ตาม ให้ใช้รองเท้ากับชนิดหนึ่งที่มีพื้นและสันไม่ตอกตาม มีขนาดและรูปตามแบบอย่างที่ยกให้เรือกำหนดไว้ สำหรับสวมกันความร้อนในขณะที่อยู่ในเรือนั้น ๆ ในเมื่อมิได้สวมรองเท้าอย่างอื่นตามที่ใดกำหนดไว้ในกฎนี้

มาตรา ๒๕ บรรดานายแพทย์ และพยาบาล ขณะทำการตามหน้าที่อยู่ในโรงพยาบาล ให้มีเครื่องแต่งกายใช้สวมนอกเครื่องแบบ หรือใช้แทนเครื่องแบบเพื่อความเรียบร้อยและสะดวกต่อกิจการที่ต้องกระทำ ดังนี้

ข้อ ๑ เสื้อ ใช้ผ้าสีขาวรูปเสื้อเชิ้ต ยาวเพียงกึ่งน่อง คอพับ ฝักอกตลอด มีดุมขัด ๕ ดุม มีกระเป๋าด้าน ๑ กระเป๋าด้านที่แนวราวนมข้างซ้าย กับกระเป๋าล่าง ๒ กระเป๋าด้านที่แนวเอวก่อนแนวข้างหน้าขวาซ้ายข้างละ ๑ กระเป๋าด้าน แขนเสื้อนั้นจะยาวอย่างเสื้อเชิ้ต หรือสั้นเพียงข้อศอกก็ได้ตามความประสงค์ของผู้ใช้ เสื้ออย่างนี้สำหรับนายแพทย์

ข้อ ๒ ผ้าปิดอก ทำด้วยผ้าสีขาวรูปเป็นผืนผ้า ยาวเพียงกึ่งน่อง กว้างพอโอบได้รอบตัว คือให้ริมผ้าไปบรรจบ

เหลื่อมซ้อนกันอยู่ข้างหลัง ตรงขอบผ้าส่วนบนให้บากไว้ เป็นขอบโค้งเข้ากับคอและแขนของผู้สวม มีกะเป๋าคิดที่ แแนวเควก่อนมาข้างหน้าขวาซ้ายข้างละ ๑ กะเป๋่า มีริบบิ้น ติดที่ขอบผ้าสำหรับผูกตรงคอเบื้องหลัง ๑ แห่ง กับที่เอว เสื้ออก ๑ แห่ง ยาวพอผูกโอบได้รอบเอว ผ้าปิดอกนี้ สำหรับทหารพยาบาลใช้สวมทับเครื่องแบบ หรือใช้แทน เสื้อเครื่องแบบในขณะกระทำหน้าที่รักษาพยาบาล หรือ ขณะทำการปฐมพยาบาล

ข้อ ๓ รองเท้า นายแพทย์และพยาบาลในขณะกระทำ การอยู่ภายในโรงพยาบาล หรือเรือนคนไข้ ถ้าประสงค์จะใช้ รองเท้าทึบพื้นและสันเป็นยางก็ให้ใช้ได้ แต่ต้องเป็นรอง เท้าหุ้มสันชนิดผูกสีกาก้ออย่างเดียว

มาตรา ๒๖ เครื่องแต่งกายสำหรับใช้ในเวลาทำงานตาม ที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๓, ๒๔, ๒๕ แห่งหมวด ๖ นี้ ให้ใช้ แต่กะเพาะภายในเรือ และสถานที่โรงงาน หรือโรงพยาบาล เท่านั้น ห้ามมิให้ใช้ไปมาภายนอกสถานที่ ๆ กล่าวมาแล้ว เป็นอันขาด

หมวด ๓

แบบตัวอย่าง และการเบิกจ่าย

มาตรา ๒๗ เพื่อป้องกันความเข้าใจผิด และให้การดำเนินไปโดยชอบด้วยกฏนี้ ให้กองทัพเรือสร้างเครื่องแบบทุกสิ่งที่ได้ระบุไว้ในกฏนี้ขึ้นไว้เป็นตัวอย่างสืบไป

มาตรา ๒๘ เครื่องแบบอย่างใดบ้าง ที่ทางราชการให้เบิกจ่ายของหลวงได้ และมีกำหนดเวลาช้านานเพียงใด ให้เป็นไปตามข้อบังคับทหารเรือว่าด้วยการเบิกจ่ายเครื่องแต่งกาย ซึ่งผู้บัญชาการทหารเรือได้ตราขึ้นไว้โดยควรแก่กาลสมัย

มาตรา ๒๙ บรรดาเครื่องแบบที่ราชการมิได้กำหนดให้เบิกจ่ายของหลวงได้ตามข้อบังคับทหารเรือ ซึ่งได้ระบุไว้ในมาตรา ๒๘ นั้น ผู้แต่งตั้งต้องจัดหาด้วยทุนทรัพย์ของตนเอง

หมวด ๔

ระเบียบการแต่งกาย

มาตรา ๓๐ จำและพลทหาร มีระเบียบการแต่งกายตามประเภทตั้งจำแนกไว้ในตารางหมายเลข ๑ ต่อท้ายกฏนี้ และโดยปกติให้มีกำหนดการแต่งดังนี้

ข้อ ๑ เวลาอยู่ยามรักษาการปกติในเรือ แม้งออก
เป็น ๒ กาล

(ก) เวลาเรือจอด ให้แต่งเครื่องหัดหมายเลข ๓
กางเกงขายาว ถ้าเป็นยามบนสะพานเดินเรือ หรือที่ใด ซึ่ง
ผู้บังคับบัญชาเห็นเป็นการสมควรต้องมีอาวุธปืนด้วย ก็คง
ให้ถืออาวุธปืน นอกจากนั้นไม่ต้องมีอาวุธปืน คงให้มีแต่
ดาบปลายปืน สำหรับจำ ถ้าทำหน้าที่จำยาม หรือนายยาม
ด้วยแล้ว ให้แต่งกายปกติหมายเลข ๕ รองเท้าจะสวมหรือไม่ก็ได้ กับให้ประดับสายโยงมิดด้วยเสมอไป (สายโยงมิด
นี้ใช้ผูกนกหวีดเรือซึ่งจำหมุนเวียนในระหว่างผู้ที่เป่าจำยาม)

(ข) เวลาเรือเดิน ยามรักษาการทุกตำแหน่งให้แต่ง
กายปกติหมายเลข ๕ รองเท้าจะสวมหรือไม่ก็ได้ ส่วนจำ
ยามคงให้มีสายโยงมิดพร้อมด้วยนกหวีดเรือเหมือนใน (ก)

ข้อ ๒ ยามรักษาการบนบก ให้แต่งเครื่องหัดหมายเลข ๓ ส่วนอาวุธแล้วแต่ผู้บังคับบัญชาจะกำหนด

ข้อ ๓ หมู่, หมวก, และกองรักษาการบนบกก็ดี หรือ
ในเรือ (ที่เรียกว่า “ยามใหญ่”) ก็ดี จำและพลทหารให้
แต่งเครื่องหัดหมายเลข ๓ ถืออาวุธปืน

ข้อ ๔ ข้าราชการในสนาม ให้แต่งเครื่องสนาม
หมายเลข ๘

ข้อ ๕ หมู่ หมวด และกองทหาร สำหรับหน้าตาม
เสด็จ หรือเป็นกองเกียรติยศอย่างหนึ่งอย่างใดก็ตาม ให้
แต่งเครื่องเต็มยศสนามหมายเลข ๒

ข้อ ๖ ในการเข้าแถวขึ้นรายการรับส่งเสด็จ หรือ
ประจําเรือกลเล็ก เรือกรรเชียง และเรือแจวพาย ซึ่งเป็น
กระบวนหน้าตามเสด็จเหล่านี้ ให้แต่งเต็มยศขาวหมาย
เลข ๑

ข้อ ๗ ในการหัดตั้งปวง ให้แต่งเครื่องหัดหมายเลข ๗
ส่วนกางเกงจะใช้ขายาวหรือสั้น แล้วแต่ผู้บังคับบัญชาจะ
เห็นสมควร ถ้าเป็นการฝึกหัด และอบรมสั่งสอนซึ่งกระทำ
ในเรือใหญ่, เล็ก, หรือภายในกรมกองทหาร จะแต่งเครื่อง
ปกติหมายเลข ๖ ก็ได้ แล้วแต่ผู้บังคับบัญชาจะสั่งตามที่
เห็นสมควร

ข้อ ๘ เวลาทำงานภายในเรือ หรือกรมกองทหาร ตาม
ปกติให้แต่งเครื่องปกติหมายเลข ๕ หรือจะแต่งเครื่องปกติ
หมายเลข ๖ ก็ได้ ทั้งนี้ต้องให้เป็นการพร้อมเพรียงกันทั่ว
กรมกอง หรือหน่วยทหารนั้น ๆ แต่ถ้าวางเครื่องปกติ

หมายเลข ๕ ไม่ต้องสวมเสื้อนอก รองเท้าจะสวมหรือไม่
แล้วแต่ความสมัคร สำหรับทหารพรรคกลืนที่ต้องทำกรงาน
เปราะเปื้อนอยู่เสมอ จะสมัครสวมเสื้อชั้นในสีน้ำเงินแก่
แทนเสื้อชั้นในสีขาวก็ได้ อนึ่งในเมื่ออากาศหนาวจะสวม
เสื้อนอกด้วยก็ได้ แล้วแต่ผู้บังคับบัญชาจะสั่งตามที่
เห็นสมควร

ข้อ ๕ ในการไปมานอกสถานที่กรมกอง หรือที่ตั้งแห่ง
หน่วยทหาร รวมทั้งนอกเคหะสถานบ้านเรือนหรือที่พักของ
ทหารด้วย ถ้าไปโดยหน้าที่ราชการจะแต่งกายอย่างใดสุดแล้ว
แต่ผู้บังคับบัญชาจะสั่งตามที่เห็นสมควรแก่ราชการนั้น ๆ แต่
ถ้าไปโดยกิจการส่วนตัวของทหารเป็นการลำลอง โดยไม่
เกี่ยวแก่หน้าที่ราชการแล้ว ให้แต่งกายได้ดังนี้

(ก) ฉะเพาะในการตรงไปตรงมาระหว่างที่ทำการกับบ้าน
หรือที่พักของทหาร ให้แต่งเครื่องปกติหมายเลข ๔ หรือ
หมายเลข ๕ ก็ได้ ถ้าอากาศหนาวจะแต่งเครื่องปกติหมายเลข
๓ ก็ได้ตามใจสมัคร

(ข) ในการอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวมาใน (ก) ให้แต่ง
เครื่องปกติหมายเลข ๔ ได้แต่อย่างเดียว เว้นไว้แต่เมื่อ
อากาศหนาวจึงจะแต่งเครื่องปกติหมายเลข ๓ ได้

ข้อ ๑๐ ห้ามมิให้จำและพลทหารใช้เสื้อชั้นในอย่างอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวไว้ในมาตรา ๑ ข้อ ๒ อย่างที่ ๗ เป็นอันขาด ไม่ว่าในการใด ๆ

มาตรา ๓๑ นายทหารชั้นพันจ่า และนักเรียนนายเรือ มีกำหนดการแต่งกายตั้งจำแนกไว้ในตารางหมายเลข ๒ (ก) และ (ข) ต่อกฎนี้

มาตรา ๓๒ กำหนดการแต่งกายทหารต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตรที่ระบุไว้ในมาตรา ๓๐ และ ๓๑ นั้น ถ้าเวลาใด หรือในราชการอย่างใดผู้บังคับบัญชาเห็นสมควรเปลี่ยนแปลงให้ผิดไปจากแบบที่ได้กำหนดไว้ในกฎนี้ เพื่อให้เหมาะสมแก่ลักษณะภูมิประเทศและเหตุการณ์ ก็ให้กระทำได้ ในเมื่อ กองทัพเรือได้พิจารณาเห็นชอบด้วย และอนุมัติแล้ว

มาตรา ๓๓ นายทหารชั้นสัญญาบัตร มีกำหนดการแต่งกายตั้งจำแนกไว้ในตารางหมายเลข ๓ (ก) และ (ข) ต่อกฎนี้

มาตรา ๓๔ เมื่อแต่งเครื่องแบบ และไปในโอกาส
25/10/2566
ถ้าลอง ให้ถือไม่เท่าได้โดยระเบียบดังนี้

๒๑๕

ข้อ ๑ สำหรับทหารต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร ไม่เท่าต้องมีขนาดวัดโดยรอบตรงส่วนโตที่สุด โตไม่เกินกว่า ๕ ซม. และยาวไม่เกินกว่า ๘๐ ซม.

ข้อ ๒ สำหรับนายทหารชั้นสัญญาบัตร ถือไม่เท่าได้ทุกขนาดตามที่นิยมกันว่าสภาพไม่ใช่หนักเลง

มาตรา ๓๕ ห้ามมิให้ทหารสวมเสื้อกันฝนในขณะเวลาประจำหน้าที่แถวทหารเป็นอันขาด

หมวด ๕

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

มาตรา ๓๖ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเหรียญประกอบกับเครื่องแบบทหารเรือ ให้เป็นไปโดยระเบียบดังนี้

ข้อ ๑ จ่าและพลทหาร ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญ ให้ประดับในเวลาแต่งเต็มยศเสมอไป

ข้อ ๒ นายทหารชั้นพันจ่า และนักเรียนนายเรือ ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญ ให้

ประดับในเวลาแต่งเต็มยศทุกคราว ส่วนเวลาแต่งเครื่องแบบทหารเรืออย่างอื่นนอกจากเต็มยศ ให้ใช้แพรแถบสีของเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญ ทำเป็นแผ่นผ้ากว้างประมาณ ๒ ซม. ติดที่อกเสื้อเบื้องซ้ายสูงเพียงประมาณยอดอก

ข้อ ๓ นายทหารชั้นสัญญาบัตร ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญ ให้ประดับได้ดังนี้

(ก) ในเวลาแต่งเต็มยศ

(ข) ในเวลาแต่งเย็บค่านับ จะประดับก็ได้ หรือไม่ประดับก็ได้ ตามควรแก่กาลเทศะ

(ค) ในเวลาแต่งราตรีสโมสร (ไม่มีสายสะพาย นอกจากที่กำหนดสำหรับงานให้สวมสายสะพายด้วย) จะใช้เครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือเหรียญชนิดจำลองก็ได้

(ง) ในเวลาแต่งเครื่องแบบทหารเรืออย่างอื่นนอกจากที่กล่าวมาแล้ว ให้ใช้แพรแถบสีของเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญ ทำเป็นแผ่นผ้ากว้างประมาณ ๒ ซม. ติดที่อกเสื้อเบื้องซ้าย สูงเพียงประมาณยอดอก

แต่ถ้าแต่งปกติไปในงานพระราชพิธี จะประดับเหรียญ หรือเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือเหรียญจำลอง ตามหมาย กำหนดการแทนแผ่นแถบแพร่นั้นก็ได้

มาตรา ๓๗ ห้ามมิให้ทหารใช้เหรียญตราและเครื่องประดับอย่างอื่น ๆ ทับเสื้อเครื่องแบบทหารเรือ นอกจากที่ได้ระบุไว้ในกฎนี้ หรือที่มีพระบรมราชานุญาต หรือคำสั่งของรัฐบาล หรือคำสั่งกระทรวงกลาโหม

หมวด ๑๐

การแต่งเครื่องแบบได้และไม่ได้

มาตรา ๓๘ ห้ามมิให้พันจ่า, จ่า, และพลทหารนอกประจำการแต่งตัวด้วยเครื่องแบบทหารเรือตามกฎหมายนี้ หรือตามแบบอย่างเก่าสุดยังคงใจอยู่ในราชการทหารเรือ เว้นไว้แต่เมื่อเวลาเรียกประชุม หรือเข้ารับราชการทหารอย่างใด ๆ ในตำแหน่งหน้าที่อื่นต้องแต่งตัวตามกฎหมายนี้

มาตรา ๓๙ นายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการ และนอกประจำการ กับทั้งทหารประจำการต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร และนักเรียนทหาร จะแต่งเครื่องแบบทหารเรือได้ใน

๒๒๒

โอกาสใดบ้างหรือไม่นั้น ให้เป็นไปตามข้อบังคับทหารว่า
ด้วยการแต่งกายของกระทรวงกลาโหม

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

(ราชกิจจานุเบกษา เริ่ม ๘๒ วันที่ ๒๘ เมษายน หน้า ๑๗๔)

๒๒๒ ก.

ตารางหมายเลข ๑ การแต่งเครื่องแบบทหารเรือสำหรับเจ้าและพลทหารตามมาตรา ๓๐ แห่งกฎกระทรวง ฯ

หมายเลข	การ	หมวด	เสื้อ	บัง หม้ายยศ	กางเกง	รองเท้า	เครื่องประกอบ	เครื่องราช อิสริยาภรณ์	หมายเหตุ
๑	เต็มยศ	ขาว	ขาว	ทอง	ขาว	หุ้มข้อดำ	สายโยงมัด	มี	ใช้เมื่ออากาศหนาว
๒	ปกติ	ขาว	สีทึบหลาก	แดง	ขาว	หุ้มข้อดำ หรือหุ้มสันขาว	สายโยงมัด	-	
๓		ขาว	ขาว	น้ำเงิน	ขาว	หุ้มข้อดำ หรือหุ้มสันขาว	สายโยงมัด	-	
๔		กากี	กากี	น้ำเงิน	กากีขาขาว	หุ้มข้อดำ หรือหุ้มสันหนัง สีกากี	-	-	
๕	เครื่องหัด	กากี	ซับใน	-	กากีขาสั้น	-	-	-	ใช้ได้เฉพาะเป็นการภายในเท่านั้น
๖		กากี	กากี	น้ำเงิน	กากีขาขาว หรือขาสั้น	หุ้มข้อดำ หรือไม่สวม แล้วแต่ผู้บังคับบัญชาจะสั่ง	สวมเครื่องหัด	-	
๗		เครื่องสนาม	กากี	กากี	น้ำเงิน	กากีขาขาว	หุ้มข้อดำกับสนับแข้ง	สวมเครื่องสนาม	

หมายเหตุทั่วไป

- (๑) บังหม้ายยศสำหรับเจ้าสารรองใช้บังแดงอย่างเดียวทุกกาล
- (๒) เวลาสวมเครื่องหัดหรือเครื่องสนามให้สอดชายเสื้อกะลาสีไว้ใต้กางเกง คือสวมกางเกงทับชายเสื้อไว้ให้เรียบร้อย
- (๓) ในงานชนิดใดที่จะต้องแต่งเครื่องสนามประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ด้วยแล้ว จะได้สั่งเป็นพิเศษเฉพาะคราว

(ก) สำหรับพนักงา

หมายเลข	การ	หมวด	เสื้อ	อินทรี	กางเกง	รองเท้า	ถุงเท้า	เครื่องราชอิสริยาภรณ์	เครื่องประกอบ	หมายเหตุ
๑	เต็มยศ	ทรงหม้อตาลปกอก	ขาว	มีอินทรี	ขาว	หุ้มข้อดำ	สี	มี	--	
๒	เครื่องหัด	ทรงหม้อตาลปกอก	กากี	"	กากีขาว	หุ้มข้อดำ	สี	--	--	
๓		ทรงหม้อตาลปกอก	เช็ดกากี	"	กากีขาว	หุ้มข้อหนึ่งสี	สี หรือ กิฬา	--	คาดเข็มขัดปกติที่	ถ้าเป็นการหัดภายในกรม, กองทหาร ใช้ถุงเท้าสีดำแทนถุงเท้ากีฬาได้ ใช้เฉพาะในประเทศหนาว
๔		ทรงหม้อตาลไม่มีปกอก	สักหลาด	"	สักหลาด	หุ้มข้อดำ	สี	--	--	
๕	ทรงหม้อตาลปกอก	กากี	"	กากีขาว	หุ้มข้อดำ	สี	--	มีสนับแข้งและของ	ใช้เฉพาะในประเทศหนาว	
๖	เครื่องสนาม	ทรงหม้อตาลไม่มีปกอก	สักหลาด	"	สักหลาด	หุ้มข้อดำ	สี	--		มีสนับแข้งและของ
๗	ทรงหม้อตาลปกอก	ขาว	"	"	ขาว	หุ้มข้อขาว	สี	--		--
๘	ปกติ	ทรงหม้อตาลปกอก	กากี	"	กากีขาว	หุ้มข้อหนึ่งสี	สี	--	--	
๙		ทรงหม้อตาลปกอก	เช็ดกากี	"	กากีขาว	"	กีฬาสักกี	--	คาดเข็มขัดปกติที่	ใช้เฉพาะในประเทศหนาว
๑๐		ทรงหม้อตาลไม่มีปกอก	สักหลาด	"	สักหลาด	หุ้มข้อดำ	สี	--	--	

หมายเหตุทั่วไป

- (๑) ในการติดต่อกาตกะบให้ปฏิบัติตามข้อบังคับทหารว่าด้วยการกาตกะบ
- (๒) การแต่งปกติหมายเลข ๘, ๙ และ ๑๐ ถ้าไปในโอกาสลาสองจะถือไม้เท้าก็ได้
- (๓) การแต่งเครื่องหัดหมายเลข ๓ และ ๔ แล้วแต่ผู้บังคับบัญชาจะกำหนดให้แต่งตามกาลเทศะ
- (๔) การแต่งปกติหมายเลข ๑๐ ถ้าทำงานอยู่ภายในเรือ หรือกรม, กอง, ทหาร การสวมถุงเท้าและรองเท้า แล้วแต่ผู้บังคับบัญชาจะสั่งตามที่เห็นสมควร
- (๕) ในงานระนิตใดที่จะต้องแต่งเครื่องสนามประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ด้วยแล้ว จะได้สั่งเป็นพิเศษเฉพาะคราว

๒๒๒ ก.

ตารางหมายเลข ๒ การแต่งเครื่องแบบทหารเรือ สำหรับพันจ่า และนักเรียนนายเรือ ตามมาตรา ๓๑ แห่งกฎกระทรวง ฯ (ข)

(ข) สำหรับนักเรียนนายเรือ

หมายเลข	การ	หมวด	เสื้อ	อินทรี	กางเกง	รองเท้า	ถุงเท้า	เครื่องราชอิสริยาภรณ์	เครื่องประกอบ	หมายเหตุ
๑	เต็มยศ	ทรงหม้อตาล ปลอกขาว	ขาว	มีอินทรี	ขาว	หุ้มสันขาว	สั้น	มี	คาดเข็มขัดห้อยมีด เหน็บในเสื้อ	ถ้าเป็นการหัดภายในกรม, กอง, ทหารใช้ถุงเท้าสั้นสีดำแทนถุงเท้ากีฬาได้
๒	เครื่องหัด	ทรงหม้อตาล ปลอกกากี	เชตกากี	..	กากีขาสั้น	..	..	-	คาดเข็มขัดปกติที่ขอบ กางเกงนอกเสื้อ	
๓	เครื่องสนาม	ทรงหม้อตาล ปลอกกากี	เชตกากี	..	กากีขาสั้น	..	..	-	คาดเข็มขัดคั่นซัพทับเสื้อ ถืออาวุธปืนรัชชกาล	
๔	ปกติ	ทรงหม้อตาล ปลอกขาว	ขาว	..	ขาว	หุ้มสันขาว	สั้น	-	-	
๕		ทรงหม้อตาล ปลอกกากี	เชตกากี	..	กากีขาสั้น	หุ้มสันหนึ่ง สีกากี	กีฬาสีกากี	-	-	

หมายเหตุทั่วไป

ในงานชนิดใดที่จะต้องแต่งเครื่องสนามประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ด้วยแล้ว จะได้สั่งเป็นพิเศษเฉพาะคราว

ตารางหมายเลข ๓ การแต่งเครื่องแบบทหารเรือสำหรับนายทหารชั้นสัญญาบัตร ตามมาตรา ๓๓ แห่งกฎกระทรวง ๗ (ก)
(ก) สำหรับประเทศร้อน

หมายเลข	การ	หมวด	เสื้อ	อินทรี	กางเกง	รองเท้า	สายขงยศ ราชองครักษ์	เครื่องราช อิสริยาภรณ์	หมายเหตุ		
๑	เต็มยศ	กันแดดขาวสายรัดคาง	ขาว	น้อย	ขาว	หุ้มข้อดำ	ไหมทอง	มี			
๒	เยี่ยมกำนัน	กันแดดขาว	ขาว	น้อย	ขาว	หุ้มสันขาว	ไหมทอง	มีหรือไม่มี			
๓	ราตรีสโมสร	ทรงหม้อตาลปลอกขาว	ขาว	น้อย	ขาว	หุ้มข้อดำหรือ หุ้มสันดำ	ไหมทอง	มีหรือไม่มี			
๔		ทรงหม้อตาลปลอกขาว	สโมสรขาว	น้อย	ขาว	หุ้มสันดำ	--	จำลอง	แต่งตั้งเฉพาะเมื่อมีการนัดหมาย		
๕		ทรงหม้อตาลปลอกขาว	สโมสรขาว	น้อย	แถบทอง	หุ้มสันดำ	--	จำลอง			
๖		ทรงหม้อตาลปลอกขาว	น้อย	--	ขาว	หุ้มสันขาว	ไหมทอง	--		ใช้แต่งในหน้าที่ราชการ เช่นเป็น นายยาม หรืองานเกียรติยศ, งานพิธี, งานศพ ฯลฯ	
๗		ปกติ	ทรงหม้อตาลปลอกขาว	ขาว	น้อย	ขาว	หุ้มสันขาว	ไหมเหลือง		--	
๘			ทรงหม้อตาลปลอกกากี	กากี	น้อย	กากีขาว	หุ้มสันสีกากี	--		--	
๙	ทรงหม้อตาลปลอกกากี		เช็ดกากี	น้อย	กากีขาว	หุ้มสันสีกากี	--	--			
๑๐	เครื่องหัด	ทรงหม้อตาลปลอกกากี	กากี	น้อย	กากีขาว	หุ้มสันสีกากี	--	--	ใช้รายงานในทะเลหรือในสนามได้		
๑๑	เครื่องสนาม	ทรงหม้อตาลปลอกกากี	กากี	น้อย	กากีขาว	หุ้มข้อดำกับ สันแข็ง	--	--			

หมายเหตุทั่วไป

(๑) เมื่อเป็นนายยามในเรือหรือเป็นนายหมวด หรือเป็นผู้บังคับกองรักษาการ ต้องแต่งกายหมายเลข ๘ หรือ ๙ และถ้ามีหมายกำหนดการเฉพาะงานให้แต่งเต็มยศ ก็ให้แต่งตามหมายนั้นในเมืองงานนั้นสัมพันธ์กับเรือหรือกองทหารนั้น ๆ ด้วย เช่นกระบวนพยุหยาตราทางชลมารคผ่าน ฯลฯ

(๒) การแต่งกายปกติหมายเลข ๘ และ ๙ ใช้แต่งในโอกาสจำลองทั่วไปได้ และใช้หมวดกันแดดขาวหรือกากีแทนหมวดทรงหม้อตาลได้ตามควรแก่กาล (สีหมวดต้องเหมือนกับสีเสื้อกางเกง)

(๓) การแต่งกายปกติหมายเลข ๑๐ ต้องสวมถุงเท้าสีพาสีกากีประกอบด้วยรองเท้าหุ้มสันหนึ่งสีกากีชนิดผูก ในโอกาสที่อยู่บนบกจะใช้หมวดกันแดดสีกากีแทนหมวดทรงหม้อตาลก็ได้ และการแต่งกายหมายเลข ๑๐ นี้ใช้เป็นเครื่องหัดได้ตามควรแก่กาลเทศะ

(๔) ในโอกาสจำลองจะถือไม้เท้าก็ได้

(๕) การใดที่ต้องคาดกะบี่ให้ปฏิบัติตามข้อบังคับทหารว่าด้วยการคาดกะบี่

(๖) นายทหารราชองครักษ์เวลาอยู่เวรประจำพระองค์จะแต่งกายหมายเลข ๕ และ ๖ ไม่ได้

(๗) ในงานชนิดใดที่จะต้องแต่งเครื่องสนามประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ด้วยแล้ว จะได้สั่งเป็นพิเศษเฉพาะคราว

ตารางหมายเลข ๓ การแต่งเครื่องแบบทหารเรือสำหรับนายทหารชั้นสัญญาบัตร ตามมาตรา ๓๓ แห่งกฎกระทรวง ฯ (ข)

(๗) สำหรับประเทศหนาว

หมายเลข	การ	หมวด	เสื้อ	อินทรี	กางเกง	รองเท้า	สายยศ ราชองครักษ์	เครื่องราช อิสริยาภรณ์	หมายเหตุ
๑	เต็มยศใหญ่	แพรชน	ใหญ่	ใหญ่	แถบทอง	หุ้มข้อดำเวลลิงตัน หรือกึ่งเวลลิงตัน	ไหมทอง	มี	
๒	ครึ่งยศใหญ่	แพรชน	กลาง	ใหญ่	แถบทอง	” ”	ไหมทอง	มี	ไม่มีสายสะพาย
๓	ครึ่งยศ	ทรงหม้อตาล ไม่มีปลอก	กลาง	-	สักหลาด	” ”	ไหมทอง	มี	ไม่มีสายสะพาย
๔	เข้ยมก้านับ	แพรชน	กลาง	ใหญ่	สักหลาด	” ”	ไหมทอง		
๕	ราตรีสโมสร	ทรงหม้อตาล ไม่มีปลอก	ราตรีสโมสรดำ กึ่งดำหรือกึ่งขาว	-	แถบทอง	หุ้มสันสโมสร	-	จำลอง	กึ่งขาวใช้ในงานเกียรติยศในฤดูร้อน ใช้ปลอกหมวกขาว
๖	ปกติ	ทรงหม้อตาล ไม่มีปลอก	กลาง	-	สักหลาด	หุ้มข้อดำเวลลิงตัน หรือกึ่งเวลลิงตัน	ไหมทอง	-	แต่งเวลาเป็นนายยามหรือในหน้าที่ เป็นเกียรติยศ
๗	ปกติ	” ”	น้อย	-	สักหลาด	หุ้มข้อดำหรือหุ้มสันดำ	ไหมทอง	-	
๘	ปกติ	ทรงหม้อตาล ปลอกขาว	น้อย	-	ขาว	หุ้มสันขาว	ไหมทอง	-	
๙	เครื่องหัด	ทรงหม้อตาล ไม่มีปลอก	น้อย	-	สักหลาด	หุ้มข้อดำกับสันบั้ง	ไหมทอง	-	
๑๐	เครื่องสนาม	” ”	น้อย	-	สักหลาด	” ”	-	-	

หมายเหตุทั่วไป

- (๑) การคาดเข็มขัดกระบี่สายทองกับเสื้อใหญ่และเข็มขัดกระบี่หนังดำ กับเสื้อกลางนั้น ต้องคาดนอกเสื้อ
- (๒) การแต่งกายในต่างประเทศให้อนุโลมแต่งตามแบบทหารเรือประเทศนั้นๆ ได้ นอกจากการแต่งเต็มยศ

กฎกระทรวงมหาดไทย
(ฉบับที่ ๒)

ออกตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติ
อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง
พุทธศักราช ๒๔๗๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติ
อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง
พุทธศักราช ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออก
กฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตให้ส่งอาวุธปืนดังต่อไปนี้

๑. ปืนกลและปืนยิงเร็วที่ใช้กระสุนโตดทุกชนิดและ
ทุกขนาด

๒. ปืนเล็กยาวและสั้นชนิดที่ทางราชการทหารและ
ตำรวจใช้อยู่ในเวลานี้ คือ

(ที่ทางราชการทหารใช้)

(ก) ปืนเล็กสั้นแบบ ๔๗ ใช้กระสุนหัวบ้านขนาด

- (ข) ปิ่นเล็กสั้นแบบ ๔๗/๖๖ ใช้กะสุนหัวแหลม
ขนาด ๘ ม.ม.
- (ค) ปิ่นเล็กยาวแบบ ๔๕ และ ๔๖ ใช้กะสุนหัว
บ้าน ขนาด ๘ ม.ม.
- (ฅ) ปิ่นเล็กยาวแบบ ๔๕/๖๖ ใช้กะสุนหัวแหลม
ขนาด ๘ ม.ม.
- (ง) ปิ่นเล็กยาวแบบ ๖๖ ใช้กะสุนหัวแหลมขนาด
๘ ม.ม.

(ที่ทางราชการตำรวจใช้)

- (จ) ปิ่นมัลติเคอร์สั้น ใช้กะสุนหัวบ้านขนาด ๘ ม.ม.
- (ฉ) ปิ่นมัลติเคอร์ยาว ใช้กะสุนหัวบ้านขนาด
๘ ม.ม.
- (ช) ปิ่นแบบพระราม ๖ ใช้กะสุนหัวแหลมขนาด
๘ ม.ม.

๓. ปิ่นชนิดใด ๆ ที่ใช้กะสุนร่วมกันได้กับปิ่นที่ใช้
ในราชการทหารและตำรวจ

๔. ปิ่นชนิดใช้กะสุนโดดสำหรับยิงสัตว์ใหญ่ ที่มี
25/10/2566
ศูนย์บ่อกระยะยิงได้เกินกว่า ๕๐๐ เมตรขึ้นไป

๕. ปีนกลพทุกชนิดและทุกขนาด
๖. ปีนพกรรรมดาขนาดตั้งแต่ ๕ ม. ม. ขึ้นไป
๗. กะสุนปืนทุกชนิดที่มีร้ายแรงเป็นพิษมี เช่น กะสุนบรรจุไอพิษมี เชื้อโรค หรือเชื้อเพลิง เป็นต้น
๘. ของกะสุนขนาดพิเศษที่บรรจุกะสุนได้มากกว่า ๑๐ นัดขึ้นไป

ข้อ ๒ ห้ามมิให้ถือออกไปอนุญาตให้ส่งอาวุธปืนชนิดนี้มาเกี่ยวข้องกับต่างประเทศมาเพื่อประโยชน์แห่งการค้า ส่วนการส่งอาวุธปืนชนิดนี้มาเพื่อประโยชน์แก่การป้องกันตัวหรือทรัพย์สิน หรือเพื่อประโยชน์แก่การยิงสัตว์นั้น ให้นายทะเบียนท้องที่ส่งเรื่องรวบรวมคำสั่งเข้ามายังกระทรวงมหาดไทย เพื่อพิจารณาสั่งเป็นราย ๆ ไป ห้ามมิให้นายทะเบียนท้องที่ออกไปอนุญาตก่อนได้รับคำสั่งกระทรวงมหาดไทย

กฎนี้ให้ไว้ในวันที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

หลวงประดิษฐมนูธรรม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๘ เมษายน หน้า ๒๔๗)

๒๒๖

แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของ
สภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๔๗๗

ให้ยกเลิกความในข้อ ๖๗ แห่งหมวดที่ ๘ ว่าด้วย
งบประมาณและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๗๖ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย
และรายได้ประจำปีแห่งรัฐ ซึ่งต่อไปเรียกว่าร่างพระราช
บัญญัติงบประมาณนั้น ให้รัฐบาลยื่นต่อสภาผู้แทนราษฎร
ภายในวันที่ ๑ กุมภาพันธ์”

ประกาศมาณวันที่ ๒๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗

พระยามวิรัชชพากย์

รองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนที่ ๑

ลงนามแทนประธานสภาผู้แทนราษฎร

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๗ เมษายน หน้า ๒๕๐)

๒๒๓

พระราชบัญญัติ

ระเบียบข้าราชการตุลาการ

พุทธศักราช ๒๔๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนุกฎนิจาตุรนต์

ชาติชายที่พออาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ณวันที่ ๒๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรรวบรวมและ
แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบข้าราชการตุลาการเสียใหม่

จึงมี พระบรมราชโองการให้ ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

ลักษณะ ๑

ข้อความเบื้องต้น

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พุทธศักราช ๒๔๗๗”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พุทธศักราช ๒๔๗๑ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ บรรดากฎหมาย กฏ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ มิให้ใช้บังคับแก่ข้าราชการตุลาการ หรือแก่ข้าราชการตุลาการ

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้ คำว่า “ข้าราชการตุลาการ” ใต้แก้ไขราชการในตำแหน่งตุลาการผู้มีอำนาจพิจารณา

พิพากษาคดีในฐานะเป็นผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม และ
รวมตลอดถึงข้าราชการตุลาการในกระทรวงยุติธรรมใน
ตำแหน่งเสมือนตุลาการตั้งที่ระบุไว้ในบัญชีหมายเลข ๑ ต่อท้าย
พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ข้าราชการตุลาการแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท

(๑) ข้าราชการตุลาการสามัญ ซึ่งการตั้งรวมอยู่
ในทำเนียบปกติ

(๒) ข้าราชการตุลาการวิสามัญ ได้แก่ผู้ซึ่งรัฐบาล
จ้างรับราชการ

(๓) คณะตุลาการพิเศษ ได้แก่บุคคลผู้ได้รับตั้งเป็น
ผู้เชี่ยวชาญในกฎหมายอิสลาม

มาตรา ๖ ในการที่ข้าราชการตุลาการกระทำการหรือ
กล่าวถ้อยคำใด ๆ ตามหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาอรรถ
คดี ผู้ใดจะฟ้องเป็นคดีหาได้ไม่

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และเพื่อการ
ให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
แล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๘ ในพระราชบัญญัตินี้ “รัฐมนตรี” หมาย
ความว่า รัฐมนตรีผู้ทำหน้าที่ราชการตามพระราชบัญญัตินี้

ลักษณะ ๒

คณะกรรมการตุลาการ

มาตรา ๙ ให้มี คณะ กรรมการ ตุลา การ ขึ้น คณะ หนึ่ง
ประกอบด้วย

๑. อธิบดีศาลฎีกา
๒. ปลัดกระทรวงยุติธรรม
๓. อธิบดีศาลอุทธรณ์
๔. นายถกรรรมการเนติบัณฑิตยสภา
๕. ผู้ประศาสน์การมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และ

การเมือง

ให้คณะกรรมการตุลาการตั้งข้าราชการตุลาการ หรือ
ข้าราชการในกระทรวงยุติธรรม นายหนึ่ง เป็น เลขานุการที่
ประชุม

มาตรา ๑๐ ให้อธิบดีศาลฎีกาเป็นประธานคณะกรรมการ
ตุลาการ ถ้าในคราวใดอธิบดีศาลฎีกาไม่มาประชุม ให้
กรรมการที่มาประชุมเลือกประธานสำหรับ คราวนั้น ขึ้น นาย
หนึ่ง

การประชุมของ คณะ กรรมการ ตุลาการ นั้น ต้องมี
กรรมการอย่างน้อย ๓ นาย (รวมทั้งประธาน) มาประชุม
จึงจะเป็นองค์ประชุม

หัวข้อประชุมอันใดเกี่ยวพาดพียงถึงกรรมการผู้ใดอันอาจ
ทำให้คะแนนเสียงไม่เที่ยงธรรมแล้ว กรรมการผู้นั้น
ประชุมด้วยไม่ได้

การวินิจฉัยชี้ขาด ให้ถือตามเสียงข้างมาก ถ้าคะแนน
เท่ากัน ให้ประธานหรือกรรมการผู้นั้นเป็นประธานออกเสียง
ชี้ขาด

มาตรา ๑๑ ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการตุลาการใน
อันที่จะปฏิบัติ การ ตามที่ มอบ หมายไว้ ในบทแห่ง พระราช
บัญญัตินี้

ในกรณีที่ คณะ กรรมการ ตุลาการ มี หน้าที่ ปรึกษา ให้ คำ
แนะนำรัฐมนตรี ตามมาตรา ๑๘, ๒๑, ๒๒, ๒๖, ๒๘, ๓๒,

๓๓, ๓๔, ๓๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการ
 ตูลาการรายงานความเห็นไปยังรัฐมนตรี ถ้ารัฐมนตรีไม่
 เห็นพ้องด้วย ให้รัฐมนตรีเสนอรายงานความเห็นของคณะ
 กรรมการตุลาการนั้นพร้อมทั้งความเห็นของรัฐมนตรีต่อคณะ
 รัฐมนตรี เพื่อวินิจฉัย

มาตรา ๑๒ คณะกรรมการตุลาการจะตั้งอนุกรรมการขึ้น
 เพื่อพิจารณาการใด ๆ ซึ่งอยู่ในขอบแห่งหน้าที่ของคณะ
 กรรมการแล้วรายงานความเห็นต่อคณะกรรมการ เพื่อ
 พิจารณาต่อไปก็ได้ อนุกรรมการนั้นให้เลือกจากข้าราชการ
 ตูลาการ และให้กรรมการตุลาการคนหนึ่งเป็นประธาน
 อนุกรรมการ

ลักษณะ ๓

ข้าราชการตุลาการสามัญ

หมวด ๑

การตั้งและเลื่อนตำแหน่ง

มาตรา ๑๓ ตำแหน่งของข้าราชการตุลาการสามัญนั้น
 แบ่งออกเป็นอันดับ แต่ละอันดับมีชั้นเงินเดือนที่กำหนด
 ไว้ในบัญชีหมายเลข ๒ ต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้

ข้าราชการตุลาการแต่ละตำแหน่งเข้าอันดับเงินเดือนตั้ง
กำหนดไว้ในบัญชีหมายเลข ๔ ต่อกฎหมายพระราชบัญญัติ

มาตรา ๑๔ ผู้สมัครเข้าสอบแข่งขันเพื่อรับตำแหน่ง
ข้าราชการตุลาการ สามัญอันดับ ที่หก ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) คุณสมบัติตามอนุมาตรา ๑ ถึง ๑๐ ของ
มาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน
พุทธศักราช ๒๔๗๖ และ

(๒) ได้รับประกาศนียบัตรเนติบัณฑิต หรือ
ปริญญาตรี หรือปริญญาโทในต่างประเทศที่เนติบัณฑิตย
สภายอมเทียบว่าเสมอด้วยประกาศนียบัตรเนติบัณฑิตและ

(๓) เป็นสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภา

มาตรา ๑๕ ให้คณะกรรมการตุลาการจัดให้มีการสอบ
แข่งขันในระหว่างผู้สมัครที่มีคุณสมบัติตามมาตราก่อน เพื่อ
บรรจุในตำแหน่งข้าราชการตุลาการสามัญอันดับที่หก และ
เพื่อกำหนดวันที่จะสอบ

(๑) กำหนดวันที่จะสอบ เงื่อนไขและกำหนด
เวลาในอันที่จะรับสมัคร

(๒) กำหนดหลักสูตร วิธีสอบ และจำนวนคะแนนอย่างต่ำสำหรับวิชาหนึ่ง ๆ

หลักสูตรและกำหนดวันสอบนั้นให้ประกาศล่วงหน้าอย่างน้อยหนึ่งเดือนก่อนวันสอบ

มาตรา ๑๖ การสอบแข่งขันเพื่อเข้ารับตำแหน่งข้าราชการตุลาการนี้ ให้มีทั้งสอบเขียนและสอบปากเปล่า การสอบเขียนนั้นให้กระทำโดย กำหนดหัวข้อ ในวิชา ที่จะสอบเขียน เพื่อให้ผู้แข่งขันแต่งเรียบเรียงตามหัวข้อนั้น

การสอบปากเปล่านั้น ให้กระทำโดยซักถามวิชาการแก่ผู้แข่งขันเพื่อให้ตอบในที่แข่งขันนั้น

การสอบเขียน และสอบ ปาก เปล่านั้น จะกำหนด หนังสือ และเอกสารขงยอมให้ผู้แข่งขันเปิดและตรวจค้นดูได้ ในที่สอบแข่งขัน เพื่อเป็นเครื่องประกอบในการสอบแข่งขันนั้นก็ได้

มาตรา ๑๗ เมื่อการสอบแข่งขันสำเร็จลงแล้วทุกคราว ให้คณะกรรมการตุลาการรายงานนามผู้ที่สอบแข่งขันได้ตามลำดับคะแนนไปยังรัฐมนตรี เพื่อจัก ได้ตั้ง แต่งเข้ารับ

ตำแหน่งต่อไป

ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ ผู้สอบแข่งขันได้คะแนนสูง
มีสิทธิที่จะได้รับเลือกเข้ารับราชการก่อนผู้ได้คะแนนต่ำ

มาตรา ๑๔ การสอบแข่งขันนั้น ตามปกติให้มีปีละ
๑ ครั้ง แต่เมื่อใดมีการสอบแข่งขันใหม่อีกแล้ว บัญชีสอบ
แข่งขันได้คราวก่อนเป็นอันลบล้าง

มาตรา ๑๕ ตำแหน่งผู้พิพากษาฝึกหัดคดี หรือตำแหน่ง
ข้าราชการตุลาการสามัญอื่นใดในอันดับที่หกคดี มีเหตุ
พิเศษซึ่งมีอาจจะต้องจากบุคคลซึ่งสอบแข่งขันได้ ให้รัฐมนตรี
ปรึกษาคณะกรรมการตุลาการในอันที่จะกำหนดวิธีเลือกคดี
อย่างอื่นเพื่อให้ได้แต่งตั้งโดยความเที่ยงธรรมที่จะได้บุคคล
ที่มีคุณวุฒิและความสามารถในราชการ แล้วรายงานมายัง
คณะรัฐมนตรี เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบด้วยวิธีการนั้น
แล้วให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงตราเป็นพระราช
กฤษฎีกา

แต่ห้ามมิให้เลือกตั้งผู้ใด เข้าบรรจุตำแหน่งผู้พิพากษา
ฝึกหัด เว้นแต่ผู้ซึ่งจะได้รับราชการในตำแหน่งจำศาล
หรือรองจำศาลมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี

มาตรา ๒๐ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๒ ตำแหน่งของข้าราชการตุลาการสามัญอันสูงกว่าอันดับที่หกนั้น ถ้าวางลงเมื่อใดให้บรรจุโดยเลื่อนจากข้าราชการตุลาการสามัญที่รับราชการอยู่ในตำแหน่งที่ต่ำลงมา แต่

(๑) ห้ามมิให้เลื่อนข้าราชการตุลาการเข้าบรรจุในตำแหน่งตุลาการ เว้นแต่บุคคลนั้นต้องมีอายุเกินยี่สิบห้าปีและได้รับราชการเป็นผู้พิพากษาฝึกหัดมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือน และผู้พิพากษาหัวหน้าศาลรับรองว่ามีความสามารถพิจารณาพิพากษาคดีได้ และมีความประพฤติดี

(๒) ห้ามมิให้เลื่อนข้าราชการตุลาการเข้าบรรจุในตำแหน่งอันดับที่สอง เว้นแต่ผู้นั้นจะได้รับราชการในตำแหน่งข้าราชการตุลาการมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี หรือได้ปริญญาโทและรับราชการในตำแหน่งข้าราชการตุลาการมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี หรือได้ปริญญาเอกและรับราชการในตำแหน่งข้าราชการตุลาการมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

(๓) ห้ามมิให้เลื่อนข้าราชการตุลาการเข้าบรรจุในตำแหน่งอันดับที่หนึ่ง เว้นแต่ผู้นั้นจะได้รับราชการในตำแหน่งข้าราชการตุลาการอันดับที่สองมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี หรือได้ปริญญาโท และรับราชการในตำแหน่งอันดับ

ที่สองมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี หรือได้ปริญญาเอกและ
รับราชการในตำแหน่งอันดับที่สองมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

(๔) ห้ามมิให้เลื่อนข้าราชการตุลาการเข้าบรรจุใน
ตำแหน่งอันดับพิเศษ เว้นแต่ผู้นั้นจะได้รับราชการใน
ตำแหน่งข้าราชการตุลาการอันดับที่หนึ่งมาแล้วไม่น้อยกว่า
สามปี หรือได้ปริญญาโท และรับราชการในตำแหน่ง
อันดับที่หนึ่งมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี หรือได้ปริญญาเอก
และรับราชการในตำแหน่งอันดับที่หนึ่งมาแล้วไม่น้อยกว่า
หนึ่งปี

มาตรา ๒๑ การเลื่อนข้าราชการตุลาการจากอันดับต่ำ
ขึ้นไปตำแหน่งอันดับสูงตามมาตราก่อนนั้น ให้รัฐมนตรี
เป็นผู้เลื่อนเมื่อได้ปรึกษากับคณะกรรมการตุลาการแล้วและ
ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๒๒ ถ้ามีตำแหน่งตุลาการในอันดับใดที่สูงกว่า
อันดับที่หกแต่ไม่สูงกว่าอันดับที่สาม หรือตำแหน่งเสมียน
ตุลาการอันดับใด ๆ ที่สูงกว่าอันดับที่หกวางลง และรัฐมนตรี
มีความเห็นว่ามีเหตุพิเศษที่จะบรรจุบุคคลโดยวิธีเลื่อนจาก
อันดับต่ำกว่าขึ้นไปไม่ได้ก็ดี หรือเห็นว่าเป็นการสมควรจะ

ตั้งผู้สมัครที่มีคุณสมบัติพิเศษเข้าในตำแหน่งว่างนั้นก็ได้ เมื่อได้ปรึกษากับคณะกรรมการตุลาการโดยคำนึงถึงลำดับปีที่สอบไล่ได้แล้วและได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรีอาจบรรจุตำแหน่งที่ว่างโดยวิธีคัดเลือกได้ แต่

(๑) ห้ามมิให้เลือกตั้งผู้ใดเข้าบรรจุตำแหน่ง เว้นแต่ผู้นั้นมีคุณสมบัติดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๔ ถ้าเป็นการตั้งเข้าในตำแหน่งตุลาการ ผู้นั้นต้องมีอายุเกินยี่สิบห้าปีแล้ว

(๒) ห้ามมิให้เลือกตั้งผู้ใดเข้าบรรจุในตำแหน่งตุลาการอันดับที่สาม เว้นแต่ผู้นั้นจะได้รับราชการอยู่ในตำแหน่งหน้าที่อันจำเป็นต้องใช้ความรู้กฎหมาย ดังที่จะได้ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกามาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามปี หรือเป็นนายความมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าสามปี

มาตรา ๒๓ บุคคลราวที่มีการตั้งแต่งบุคคลใดเป็นครั้งแรกไม่ว่า โดยการเลื่อนหรือคัดเลือกเพื่อเข้าบรรจุในตำแหน่งตุลาการ คำแนะนำของรัฐมนตรีนั้น ถ้าคณะรัฐมนตรีอนุมัติแล้วให้นำขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระบรมราชานุญาตตั้ง

ส่วนตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษา, กรรมการศาลฎีกา, ข้าราชการตุลาการ และหัวหน้ากองผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์นั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เลือกตั้งขึ้นจากผู้พิพากษา โดยให้สภาผู้แทนราษฎรรับรู้อย่าง

หมวด ๒

การเลื่อนขั้นเงินเดือนภายในอันดับ

มาตรา ๒๔ การเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการตุลาการสามัญนั้นให้เป็นไปตามมาตรา ๒๖, ๒๗ และมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๖ โดยอนุโลม

มาตรา ๒๕ ในทุกๆ กรณี โดยปกติในคราวหนึ่งๆ จะเลื่อนเงินเดือนได้ไม่เกินหนึ่งขั้น เว้นแต่ในกรณีพิเศษจึงจะเลื่อนเงินเดือนได้สองหรือสามขั้นในคราวเดียวกัน แต่เกินกว่าสามขั้นไม่ได้

มาตรา ๒๖ ก่อนสิ้นปีทุกปี ให้ปลัดกระทรวงยุติธรรมจัดทำบัญชีข้าราชการตุลาการ บรรดาผู้ที่ควรได้เลื่อนขั้นเงินเดือนตามมาตรา ๒๔ และ ๒๕ เรียงตามอันดับ

รัฐมนตรีมีอำนาจอนุมัติการเลื่อนเงินเดือนหนึ่งขั้นใน
 ต้นปีให้แก่ข้าราชการตุลาการซึ่งสมควรได้เลื่อนขึ้นเงินเดือน
 ได้ แต่ในกรณีที่รัฐมนตรีเห็นว่าควรงดการเลื่อนขึ้นเงินเดือน
 สำหรับข้าราชการตุลาการคนใด หรือควรอนุญาตให้เลื่อน
 ขึ้นเงินเดือนเกินกว่าหนึ่งขั้นในคราวหนึ่ง เมื่อได้ปรึกษา
 คณะกรรมการตุลาการแล้ว ให้รัฐมนตรีเสนอไปยังคณะ
 รัฐมนตรีเพื่อขออนุมัติ

มาตรา ๒๓ ให้ข้าราชการตุลาการสามัญได้รับเงินเดือน
 ไม่น้อยกว่าขั้นต่ำของตำแหน่งเงินเดือนในงบประมาณประจำ
 ตามบัญชีหมายเลข ๔ ค่ะท้ายพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๓

การย้ายและการให้กลับเข้ารับราชการ

มาตรา ๒๔ การย้ายข้าราชการตุลาการตลอดจนการสั่ง
 ให้ไปช่วยทำงานชั่วคราวมีกำหนดไม่เกินหกเดือนในตำแหน่ง
 ใดๆ ให้เป็นอำนาจรัฐมนตรีที่จะสั่งได้

การย้ายข้าราชการตุลาการนอกจากที่กล่าวไว้ในวรรค
 ก่อน เมื่อได้ปรึกษาคณะกรรมการตุลาการแล้ว ให้
 รัฐมนตรีเสนอไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อขออนุมัติ

มาตรา ๒๘ ข้าราชการตุลาการผู้ได้ออกจากราชการไปโดยมิได้มีความผิดหรือมิได้มีมลทินในราชการ กลับเข้ามาสมัครรับราชการในตำแหน่งที่ไม่สูงกว่าตำแหน่งเดิม และรัฐมนตรีเห็นสมควรรับไว้ เมื่อคณะกรรมการตุลาการได้สอบสวนคุณสมบัติและ品行มารู้เป็นที่พอใจแล้ว ก็ให้รัฐมนตรีขออนุมัติคณะรัฐมนตรีบรรจุข้าราชการตุลาการผู้นั้นในตำแหน่งที่ว่างได้

หมวด ๔

วินัย

มาตรา ๓๐ ข้าราชการตุลาการต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

ภายใต้บังคับมาตรา ๖๐ แห่งรัฐธรรมนูญ วินัยข้าราชการตุลาการสามัญ ให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ ถึง ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๖ โดยอนุโลม

มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้ลงโทษทางวินัยไล่ข้าราชการตุลาการผู้ได้ออกจากราชการ เว้นแต่ในเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต

- (๒) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาของศาลในความผิดอาญา
ซึ่งมิใช่ความผิดฐานลักโทษหรือฐานประมาท
- (๓) มีหนี้สินล้นพ้นตัว
- (๔) ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

มาตรา ๓๒ การลงโทษฐานผิดวินัยนั้นต้องให้โอกาส
โดยสมควรแก่ข้าราชการตุลาการ เพื่อชี้แจงหรือแก้ตัว
ต่อหัวหน้าก่อน คำชี้แจงหรือข้อแก้ตัวนั้นถ้าทำเป็นลาย
ลักษณ์อักษรหรือหัวหน้าได้บันทึกไว้ ให้ข้าราชการตุลาการ
นั้นและหัวหน้าลงลายมือชื่อทั้งสองฝ่ายแล้วให้เสนอต่อ
รัฐมนตรี

เหตุการณ์เมื่อรัฐมนตรีเห็นว่าข้าราชการตุลาการอาจถูกลง
โทษฐานผิดวินัย ให้รัฐมนตรีส่งข้อหา คำชี้แจง หรือข้อ
แก้ตัวไปยังคณะกรรมการตุลาการเพื่อไต่สวน ในการไต่สวน
นั้น ให้คณะกรรมการตุลาการมีอำนาจอย่างศาสตฤติธรรม
ในการออกหมาย การสืบพยานบุคคลและการยื่นเอกสาร
เมื่อเสร็จการไต่สวนแล้ว ให้ทำรายงานเป็นลายลักษณ์อักษร
เสนอต่อรัฐมนตรีพร้อมด้วยความเห็น ของคณะกรรมการ
ตุลาการ ทั้งความเห็นแย้ง ถ้ามี ให้รัฐมนตรีมีอำนาจลงโทษ
ฐานผิดวินัยตามที่คณะกรรมการตุลาการเสนอมา และ

คำสั่งลงโทษเช่นนี้ให้ถือว่าเป็นอันเด็ดขาดถึงที่สุด หาก
รัฐมนตรีไม่เห็นพ้องด้วยความเห็นที่คณะกรรมการตุลาการ
เสนอมา ให้รัฐมนตรีปฏิบัติการตามมาตรา ๑๑

มาตรา ๓๓ เมื่อข้าราชการตุลาการผู้ใดมีกรณีที่ต้อง
ไต่สวนเพื่อไล่ออกหรือปลดจากราชการหรือถูกฟ้องเป็นคดี
อาญาในศาล หากรัฐมนตรีเห็นว่าถ้าให้คงอยู่ในหน้าที่
ระหว่างไต่สวนหรือระหว่างพิจารณา จะเป็นการเสียหาย
แก่ราชการ จะสั่งให้พักราชการชั่วคราวก็ได้

การให้พักราชการชั่วคราวนั้น ท่านให้พักตลอดเวลาที่
ไต่สวนหรือพิจารณา เมื่อไต่สวนหรือพิจารณาแล้ว ถ้าปรากฏ
ว่าผู้ที่ถูกสั่งให้พักมิได้กระทำความผิดและไม่มีมลทินความผิด
เลย ต้องให้ผู้นั้นกลับคืนเข้าตำแหน่งเดิม แต่ถึงแม้
การไต่สวนหรือพิจารณาจะไม่ได้ความเป็นสัจจะว่าผู้ที่ถูกสั่ง
ให้พักได้กระทำความผิด หากมีมลทินอยู่ ให้รัฐมนตรี
ใช้ความพินิจ ถ้าเห็นว่าจะให้กลับเข้ารับราชการอีกอาจ
เสียหายแก่ราชการ เมื่อได้ปรึกษาคณะกรรมการตุลาการ
แล้ว ก็ให้รัฐมนตรีเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขออนุมัติปลด
ผู้นั้น ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเพราะเหตุต

แทน หรือถ้าเห็นว่าผู้นั้นยังอาจจะเป็นประโยชน์แก่ราชการ
ในตำแหน่งอื่นอันมีลักษณะงาน เช่น เดียวกันที่ไม่สูงกว่า
ตำแหน่งเดิม จะให้เข้ารับราชการในตำแหน่งอื่นเช่นนั้นก็ได้
เงินเดือนของผู้ที่ถูกสั่งให้พักราชการดังกล่าวมานั้น ให้
ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินเดือน
ระหว่างต้องคดีอาญาซึ่งไข้อยู่ในเวลานั้น

หมวด ๕

การออกจากตำแหน่ง

มาตรา ๓๔ การออกจากตำแหน่งของข้าราชการตุลาการ
สามัญนั้นให้เป็นไปตามมาตรา ๓๒, ๓๓ และมาตรา ๓๔ แห่ง
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช
๒๔๗๖ โดยอนุโลม

แต่ห้ามมิให้ปลดข้าราชการตุลาการสามัญออกจากราชการ
โดย อนุโลมตาม ความใน มาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๖ นอกจาก
จะได้ปรึกษาคณะกรรมการตุลาการด้วยแล้ว

ส่วนตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษา, กรรมการศาลฎีกา, ข้าราชการ
หลวงยศติธรรม และหัวหน้ากองผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์นั้น
ให้อยู่ในตำแหน่งได้ เสมอไปตลอดเวลาที่มีความประพฤติดี

แต่ให้อยู่ในพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ที่จะทรงถอด
ถอนเสียได้ด้วยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร

ลักษณะ ๔

ข้าราชการตุลาการวิสามัญและตะโตะยุติธรรม

มาตรา ๓๕ การรับบุคคลเข้าเป็นข้าราชการตุลาการ
วิสามัญนั้น เมื่อรัฐมนตรีเห็นผู้ใดเหมาะสมแก่งานที่ประสงค์
ให้ทำ ก็รับไว้ได้โดยมิต้องสอบแข่งขันเมื่อคณะรัฐมนตรี
อนุมัติแล้วก็บรรจุได้ การออกจากราชการของข้าราชการ
ประเภทนี้ให้อยู่ในอำนาจของรัฐมนตรี หรือให้เป็นไปตาม
สัญญาจ้างหากว่ามี ส่วนค่าจ้างข้าราชการตุลาการวิสามัญนั้น
ให้เป็นไปตามที่กระทรวงยุติธรรมจะได้รับอนุมัติจากคณะ
รัฐมนตรีเป็นราย ๆ ไป หรือตามสัญญาจ้าง

รัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งเป็นคราว ๆ กำหนดหน้าที่
ซึ่งข้าราชการตุลาการวิสามัญแต่ละคนจะพึงปฏิบัติ

แต่เมื่อจะตั้งข้าราชการตุลาการวิสามัญคนใดเป็นกรรมการ
ศาลฎีกา ให้นำความกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรม
ราชานุญาตก่อน เมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต
แล้ว ให้ยื่นเรื่องขอการตั้งนั้นในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๖ การตั้งตะโตะยุดติธรรมนั้น ให้คัดเลือก
จากชนชาวอิสลามผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) มีอายุไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าปี และมีคุณสมบัติครบ
ถ้วนตามมาตรา ๒๐ อนุมาตรา ๑ และอนุมาตรา ๓ ถึง ๑๐
แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช
๒๔๗๖ และ

(๒) มีภูมิรู้ในคัมภีร์ โก้อหฺร่านพอที่จะพิจารณาพิพากษา
คดีแพ่งระหว่างคู่ความหรือจำเลยที่นับถือศาสนาอิสลามเกี่ยวกับ
ตัวลักษณะผิวเมียและมฤตก

มาตรา ๓๗ ให้ข้าหลวงยุติธรรมจัดทำบัญชีผู้สมัครซึ่ง
สมควรได้รับตั้งเป็นตะโตะยุดติธรรมขึ้น โดยปรึกษากับ
ข้าหลวงประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องแล้ว เสนอไปยังรัฐมนตรี
ทุกคราวที่จะต้องมีการตั้ง

การตั้งและเลื่อนตำแหน่งตะโตะยุดติธรรม ให้บังคับ
ตามมาตรา ๒๑ และ ๒๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๘ ตำแหน่งของตะโตะยุดติธรรมนั้นแบ่งออก
เป็นอันดับแต่ละอันดับมีเงินเดือนกำหนดไว้ในบัญชี
หมาย ๓ คือท้ายพระราชบัญญัตินี้

ตะไต้ะยุดติธรรมแต่ละตำแหน่งเข้าอันดับเงินเดือนดั่ง
กำหนดไว้ในบัญญัติหมาย ๕ ต่อก้ายพระราชบัญญัตินี้

การตั้ง เงินเดือน เวลารับราชการ และวินัยของตะไต้ะ
ยุดติธรรม ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในลักษณะ ๓ แห่ง
พระราชบัญญัตินี้เกี่ยวกับข้าราชการตุลาการสามัญเพียงเท่าที่
จะนำมาใช้ได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๓๐ เมษายน หน้า ๒๕๑)

บัญชีหมายเลข ๑

ตำแหน่งผู้ทรงบาราชการเสมือนตุลาการ

- (๑) ผู้ช่วยกรรมการศาลฎีกา
- (๒) หัวหน้ากองรักษาทรัพย์
- (๓) หัวหน้ากองหมาย
- (๔) หัวหน้ากองการเบ็ดเตล็ด
- (๕) เลขานุการศาลฎีกา
- (๖) ผู้ช่วยหัวหน้ากองรักษาทรัพย์
- (๗) ผู้ช่วยหัวหน้ากองหมาย
- (๘) ผู้พิพากษาฝึกหัด
- (๙) จำศาล
- (๑๐) รองจำศาล
- (๑๑) หัวหน้าแผนกในกองรักษาทรัพย์
- (๑๒) หัวหน้าแผนกในกองหมาย
- (๑๓) เจ้าพนักงานยึดทรัพย์

๒๕๕

บัญชีหมายเลข ๒

อันดับเงินเดือนตุลาการและเสมียนตุลาการ

อันดับ	เงินเดือน บาท
ที่ ๖ ข.	๕๕
	๖๐
	๖๕
	๗๐
	๗๕
ที่ ๖ ก.	๘๐
	๙๐
	๑๐๐
ที่ ๕	๑๑๐
	๑๒๐
	๑๓๐
	๑๔๐
ที่ ๔	๑๕๐
	๑๖๐
	๑๗๐
	๑๘๐
	๑๙๐
	๒๐๐

25/10/2566

อันดับ	เงินเดือน บาท
ที่ ๓	๒๐๐ ๒๒๐ ๒๔๐ ๒๖๐ ๒๘๐
ที่ ๒	๓๐๐ ๓๒๐ ๓๕๐ ๔๐๐
ที่ ๑ ข.	๔๕๐ ๕๐๐
ที่ ๑ ก.	๕๕๐ ๖๐๐
พิเศษ	๖๐๐ ๗๐๐ ๘๐๐ ๙๐๐ ๑,๐๐๐

๒๕๑

บัญชีหมายเลข ๓

อันดับเงินเดือนของตะไต้ะยศติธรรม

อันดับ	เงินเดือน บาท
ที่ ๓	๕๕
	๖๐
	๖๕
	๗๐
	๗๕
ที่ ๒	๘๐
	๙๐
	๑๐๐
ที่ ๑	๑๔๐
	๑๕๐
	๑๖๐
	๑๗๐
	๑๘๐

บัญญัติหมาย ๔

ตำแหน่งตุลาการและเสมียนตุลาการเข้าอันดับเงินเดือน

(๑) ศาลฎีกา

อธิบดี	๑,๐๐๐
กรรมการ	๖๕๐-๕๐๐
ผู้ช่วยกรรมการ	๔๕๐-๕๐๐
เลขานุการ	๓๐๐-๔๐๐

(๒) ศาลอุทธรณ์

อธิบดีผู้พิพากษา	๘๐๐-๑,๐๐๐
หัวหน้ากองผู้พิพากษา	๖๐๐-๗๐๐
ผู้พิพากษา	๕๕๐-๖๐๐
ผู้พิพากษา	๔๕๐-๕๐๐

(๓) ศาลพระราชอาญา

อธิบดีผู้พิพากษา	๖๕๐-๕๐๐
ผู้พิพากษา	๕๕๐-๖๐๐
ผู้พิพากษา	๔๕๐-๕๐๐
ผู้พิพากษา	๓๐๐-๔๐๐

(๔) ศาลแพ่ง

อธิบดีผู้พิพากษา	๖๕๐-๕๐๐
ผู้พิพากษา	๕๕๐-๖๐๐
ผู้พิพากษา	๔๕๐-๕๐๐
ผู้พิพากษา	๓๐๐-๔๐๐

(๕) ศาลคดีต่างประเทศ

อธิบดีผู้พิพากษา	_____
ผู้พิพากษา	๕๕๐-๖๐๐
ผู้พิพากษา	๔๕๐-๕๐๐
ผู้พิพากษา	๓๐๐-๔๐๐

(๖) ศาลไปรษณีย์ ๑,๒,๓

อธิบดีผู้พิพากษา	_____
ผู้พิพากษา	๔๕๐-๕๐๐
ผู้พิพากษา	๓๐๐-๔๐๐
ผู้พิพากษา	๒๐๐-๒๕๐

(๗) ศาลต่าง ๆ ส่วนภูมิภาค

ข้าหลวงยุติธรรม	๖๐๐-๗๐๐
หัวหน้าศาล	๕๕๐-๖๐๐

หัวหน้าศาล	๔๕๐-๕๐๐
หัวหน้าศาล	๓๐๐-๓๐๐
ผู้พิพากษา	๒๐๐-๒๘๐
ผู้พิพากษา	๑๔๐-๑๕๐

(๘) ผู้พิพากษาในกระทรวง

ผู้พิพากษา	๒๐๐-๒๘๐
ผู้พิพากษา	๑๔๐-๑๕๐
ผู้พิพากษาฝึกหัด	๑๐๐

(๙) จำศาลและรองจำศาลส่วนกลาง

จำศาล	๒๐๐-๒๘๐
จำศาล	๑๔๐-๑๕๐
รองจำศาล	๑๔๐-๑๕๐
รองจำศาล	๑๑๐-๑๓๐
รองจำศาล	๘๐-๑๐๐
รองจำศาล	๕๕-๗๕

(๑๐) จำศาลและรองจำศาลส่วนภูมิภาค

จำศาล	๑๔๐-๑๕๐
จำศาล	๑๑๐-๑๓๐

เจ้าศาล	๘๐-๑๐๐
เจ้าศาล	๕๕-๗๕
รองเจ้าศาล	๕๕-๗๕

(๑๑) กองรักษาทรัพย์

หัวหน้ากอง	๔๕๐-๖๐๐
ผู้ช่วยหัวหน้ากอง	๓๐๐-๔๐๐
หัวหน้าแผนกกลาง	๒๐๐-๒๘๐
หัวหน้าแผนกพิสูจน์หนี้	๑๔๐-๑๕๐
หัวหน้าแผนกคำร้องขจัดทรัพย์	๑๔๐-๑๕๐
หัวหน้าแผนกไต่สวนลูกหนี้	๑๔๐-๑๕๐

(๑๒) กองหมาย

หัวหน้ากอง	๔๕๐-๕๐๐
ผู้ช่วยหัวหน้ากอง	๒๐๐-๒๘๐
หัวหน้าแผนกเดินหมาย	๑๔๐-๑๕๐
หัวหน้าแผนกยึดและขายทรัพย์	๑๔๐-๑๕๐
เจ้าพนักงานยึดทรัพย์	๘๐-๑๐๐

(๑๓) กองการเบ็ดเตล็ด

หัวหน้ากอง	๓๐๐-๔๐๐
------------	---------

๒๕๖

บัญชีหมายเลข ๕

ตำแหน่งกระโตะบุตรธรรมเข้าอันดับเงินเดือน

กระโตะบุตรธรรม	๑๔๐-๑๕๐
กระโตะบุตรธรรม	๘๐-๑๐๐
กระโตะบุตรธรรม	๕๕-๗๕

เจ้าพนักงานหอสมุด

๒๕๗

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข

พุทธศักราช ๒๔๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนุกฎนิจาตุรนต์

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๓๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๗

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า เป็นการสมควรที่จะ
บำรุงการสาธารณสุขให้เป็นผลดียิ่งขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

25/10/2566

ขอความเบื้องต้น

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พุทธศักราช ๒๔๓๗”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งจะได้อำหนดตามควรแก่สภาพของท้องถิ่นเป็นแห่งๆ ไป และอาจให้ใช้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ทั้งสิ้น หรือแต่บางบทบางมาตราในท้องถิ่นหนึ่งท้องถิ่นใดก็ได้

มาตรา ๓ เมื่อได้ใช้พระราชบัญญัตินี้ในเขตท้องถิ่นใดให้ยกเลิกบรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ในท้องถิ่นนั้น

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้ทำหน้าที่รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น” ในท้องถิ่นซึ่งได้ยกฐานะเป็นเทศบาลแล้ว หมายความว่าเทศบาล ส่วนในท้องถิ่นซึ่งยัง

ไม่ได้ยกฐานะเป็นเทศบาล   หมายความว่าคณะกรรมการ
จังหวัดหรือคณะกรรมการอำเภอซึ่งได้รับมอบให้ทำหน้าที่แทน
คณะกรรมการจังหวัด

“พนักงานท้องถิ่น” ในท้องถิ่น ซึ่งได้ยกฐานะเป็น
เทศบาลแล้ว หมายความว่า คณะมนตรีเทศบาล ส่วนใน
ท้องถิ่นซึ่งยังไม่ได้ยกฐานะเป็นเทศบาล หมายความว่า
คณะกรรมการจังหวัดหรือ คณะกรรมการอำเภอ ซึ่งได้รับ มอบ
ให้ทำหน้าที่แทนคณะกรรมการจังหวัด

“พนักงานสาธารณสุข” หมายความว่า แพทย์หรือ
เจ้าพนักงานตำแหน่งอื่นซึ่งรัฐบาลหรือเทศบาลตั้งหรือมอบ
ให้ทำหน้าที่ประจำตรวจตราดูแลการสาธารณสุขในจังหวัดหรือ
ท้องถิ่นหรือเทศบาลนั้นๆ

“มูลฝอย” หมายความว่า วัตถุอันไม่พึงใช้ เช่นเศษ
กระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า มูลเก่า มูลสัตว์
ซากสัตว์ เป็นต้น และหมายความตลอดถึงวัตถุทั้งสิ้นซึ่ง
เก็บกวาดจากถนน ตลาดที่เลี้ยงสัตว์หรือตามที่ต่าง ๆ

“สิ่งปฏิภูล” หมายความว่า วัตถุอันเป็นสิ่งโสโครก
และมีกลิ่นเหม็นรวมทั้งอุจจาระ บั๊สสาวะ

หมวด ๓

การสุขาภิบาล

ส่วนที่ ๑

การเก็บขนมูลฝอยและสิ่งปฏิภูล

มาตรา ๕ ให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีอำนาจออกเทศบัญญัติ
หรือข้อบังคับ แล้วแต่กรณี เพื่อกิจการต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีที่รองรับมูลฝอย สิ่งเปื้อระเปื้อน และ
สิ่งปฏิภูลตามสถานที่ของเอกชนและสถานที่สาธารณะ

(๒) เก็บและขนมูลฝอยและสิ่งปฏิภูลจากสถานที่เหล่านี้

(๓) กำหนดค่าธรรมเนียมการเก็บและขนจากสถานที่
เหล่านี้

(๔) จัดการอันใดที่เห็นจำเป็นเพื่อให้ต้องด้วยสุขลักษณะ

มาตรา ๖ บุคคลใดละเมิดเทศบัญญัติหรือข้อบังคับ ซึ่งได้
ออกเพื่อปฏิบัติการตามความในมาตรา ๕ (๑) (๒) และ

(๔) มีความผิดให้ปรับไม่เกินยี่สิบบาท

ส่วนที่ ๒

กิจการค้าซึ่งอาจเป็นอันตรายแก่อนามัย

มาตรา ๓ เจ้าหน้าที่ยกเว้นอำนาจประกาศกำหนดเขตต์ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดในท้องถิ่นนั้น ห้ามมิให้บุคคลผู้หนึ่งผู้ใดประกอบกิจการค้าซึ่งอาจเป็นอันตรายแก่อนามัย เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากพนักงานท้องถิ่นนั้น

ในท้องถิ่นใดซึ่งได้ยกฐานะเป็นเทศบาลแล้ว และเทศบาลนั้นมีได้ประกาศกำหนดเขตต์ไว้ เมื่อรัฐมนตรีเห็นเป็นการจำเป็นที่จะต้องประกาศกำหนดเขตต์แล้ว รัฐมนตรีจะแนะนำเป็นหนังสือไปยังเทศบาลนั้นก็ใช้ได้ ถ้าเทศบาลไม่ออกประกาศ ภายในเวลา สาม เดือน นับแต่วันที่ได้รับคำแนะนำ รัฐมนตรีจะออกประกาศเสียเองก็ได้

ประกาศตามความในมาตรานี้ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๔ กิจการค้าดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นกิจการค้าซึ่งอาจเป็นอันตรายแก่อนามัย

(๑) การเลี้ยงม้า โค กระบือ สุกร แพะ แกะ ห่าน และเป็ดไก่

(๒) การเลี้ยงสัตว์เพื่อรีดนมขาย การรีดนม การ
ทำเนย

(๓) การฆ่าห่านและเป็ดไก่

(๔) การฟอกหนัง การค้าและสะสมหนังและขนสัตว์
ที่ยังไม่ได้ฟอก การค้าเขาสัตว์ และกระดูกสัตว์

(๕) การข้อมสั้ทมิ้กลืนเหม็นเช่นข้อมคราม ข้อม
มะเกลือ

(๖) การทำกะปิ น้ำปลา หอยดอง เต้าเจี้ยว หมัก
ปลาร้า ปลาเจ่า ทำและตากปลาเค็ม หรือเนื้อเค็ม

(๗) การนึ่งปลา

(๘) การทำสะบู่

(๙) การเคี้ยวไขหรืออัดน้ำมัน

(๑๐) การทำน้ำมันหมู หรือไส้กรอก กวนเคียง

(๑๑) การทำเส้นหมี่ ขนมหัน ก้วยเตี่ยว เต้าหู้

(๑๒) การเผาเปลือกหอย

(๑๓) การค้าอย่างอื่นซึ่งรัฐมนตรีได้ประกาศตามความ
ในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศเพิ่มรายชื่อกิจการ
ค้านอกจากที่ระบุไว้ในมาตรา ๔ ได้ เมื่อรายชื่อนั้นได้

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แล้วให้ถือว่าเป็นกิจการค้าซึ่ง
อาจเป็นอันตรายแก่อนามัยตามกฎหมายมาตรา ๘ แห่งพระราช
บัญญัตินี้

มาตรา ๑๐ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือ
กฎกระทรวง ให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีอำนาจออกเทศบัญญัติ
หรือข้อบังคับแล้วแต่กรณี เพื่อ

(๑) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตให้
ใช้สถานที่เพื่อประกอบกิจการค้าดังกล่าวข้างต้น

(๒) การกำหนดเงื่อนไขใดๆ อันเกี่ยวข้องกับสุขลักษณะ
ที่พึงปฏิบัติสำหรับกิจการค้าซึ่งอาจเป็นอันตรายแก่อนามัย

มาตรา ๑๑ การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการค้าตั้ง
กล่าวข้างต้นนั้น ให้พนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกำหนดเงื่อนไข
พิเศษเฉพาะประเภทกิจการค้าซึ่งผู้รับอนุญาตพึงปฏิบัติ
เพื่อป้องกันอันตรายแก่อนามัยตามแต่จะเห็นสมควร

มาตรา ๑๒ เรื่องราวขอรับใบอนุญาตนั้นให้ระบุนาย
ละเอียดยกตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง เรื่องราวนั้นอย่าง
น้อยให้มี ^{25/10/2566}

- (๑) ชื่อ หรือยี่ห้อของกิจการค้านั้น ถ้าหากมี
- (๒) ประเภทกิจการค้าที่จะกระทำ
- (๓) ชื่อ และสำนักโดยเต็ม และอาชีพของเจ้าของ และของผู้จัดการ ถ้าหากมี
- (๔) สถานที่ตั้งกิจการค้านั้น

มาตรา ๑๓ ใบอนุญาตฉบับหนึ่งให้ใช้ได้เฉพาะกิจการอย่างเดียวและสิ้นอายุในวันที่ ๓๑ มีนาคม ทุกปี

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่พนักงานท้องถิ่นไม่ยอมออกใบอนุญาตหรือต่อใบอนุญาตให้อุทธรณ์ ไปยัง รัฐมนตรีได้ โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อพนักงานท้องถิ่นนั้น คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สิ้นสุด

มาตรา ๑๕ บุคคลใดประกอบกิจการค้าประเภทหนึ่งประเภทใดดังกล่าวมาในมาตรา ๘ โดยมีได้รับใบอนุญาตจากพนักงานท้องถิ่นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินร้อยบาท

มาตรา ๑๖ ถ้าเจ้าของหรือผู้จัดการกิจการค้าประเภทหนึ่งประเภทใดประกอบกิจการค้าโดยละเมิดต่อเงื่อนไขซึ่งได้กำหนดตามความในมาตรา ๑๐ และ ๑๑ พนักงานท้องถิ่น

มีอำนาจยึดใบอนุญาตไว้ได้ตามกำหนดเวลาที่จะเห็นสมควร แต่ในปีหนึ่งไม่เกินสองเดือน ในกรณีเช่นนี้ให้อุทธรณ์ไปยังรัฐมนตรีได้ โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อพนักงานท้องถิ่นนั้น คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีนั้นให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๗ บุคคลใดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขซึ่งได้ออกตามมาตรา ๑๐ และ ๑๑ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๕ และ ๑๗ นั้น เมื่อพนักงานผู้เป็นโจทก์ร้องขอ ศาลจะสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดหรือทั้งหมดตั้งต่อไปนั้นก็ได้อีก ตามที่จะเห็นเป็นการสมควร คือ

(๑) ปรับผู้กระทำผิดไม่เกินวันละสิบบาทเรียงรายวัน ตลอดเวลาที่ยังคงกระทำผิดอยู่ นับตั้งแต่วันที่ผู้กระทำผิดถูกฟ้อง

(๒) สั่งให้ผู้กระทำผิดปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานท้องถิ่นภายในเวลาอันสมควรตามที่ศาลจะได้กำหนด

มาตรา ๑๙ กิจการค้างซึ่งอาจเป็นอันตรายแก่อนามัยอันได้กระทำอยู่แล้วในวันที่ได้ประกาศตามความในมาตรา ๗ ต้องขอรับใบอนุญาตภายในสามเดือนนับแต่วันประกาศนั้น

ส่วนที่ ๓

สถานที่สุดสุขลักษณะ

มาตรา ๒๐ เมื่อพนักงานท้องถิ่น ด้วยคำแนะนำของพนักงานสาธารณสุข เห็นว่าอาคารหรือส่วนของอาคารใดหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งต่อเนื่องกับอาคารที่ใช้ หรือกั้นอยู่อาศัยเป็นที่สำนึก ไม่ต้องด้วยสุขลักษณะอันควรจะเป็นที่อาศัยและเห็นจำเป็นต้องแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลง ก็อาจมีหนังสือแจ้งความให้เจ้าของจัดการประการหนึ่งประการใดหรือทุกประการ ดังต่อไปนี้ภายในเวลาที่กำหนดอันสมควร

(๑) ย้าย แกะ หรือรื้อสิ่งซึ่งถูกดำเนินทั้งหมด หรือแต่บางส่วน

(๒) ทำการเปลี่ยนแปลงหรือปลูกสร้าง หรือจัดการอย่างอื่นตามจำเป็น เพื่อให้ต้องด้วยสุขลักษณะ

มาตรา ๒๑ เมื่อพนักงานท้องถิ่น ด้วยคำแนะนำของพนักงานสาธารณสุขเห็นว่า อาคารหรือสถานที่ใดมีสินค้าเครื่องเรือน หรือสัมภาระสะสมไว้เกินสมควร หรือจัดสินค้าเครื่องเรือนหรือสัมภาระทับซ้อนกันเกินไปจนเป็นช่อง
25/10/2566
 หนูหรือสัตว์ให้โทษชนิดอื่น หรือว่ามีลักษณะส่อให้เสื่อม

หรือเป็นอันตรายแก่อนามัย ก็อาจมีหนังสือแจ้งความให้ย้าย
สินค้า เครื่องเรือนหรือสัมภาระออกจากอาคารนั้น หรือ
ให้จัดสวนใดของสิ่งของเหล่านั้นเสียใหม่ ให้ต้องด้วยสุข
ลักษณะ หรืออาจบงการให้จัดการอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้
ตามจำเป็น โดยกำหนดเวลาให้ทำตามสมควร

มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้ใช้อาคารใดให้คนอยู่แน่นเกินไป
จนเป็นเหตุเสื่อมเสีย หรือเป็นอันตรายแก่อนามัยของผู้
ซึ่งอาศัยอยู่ในนั้น

ตามความหมายแห่งมาตรานี้ อาคารหรือห้องใดใน
อาคารนั้นมีคนอยู่เกินกว่าหนึ่งคนต่อที่ว่างเก้าลูกบาศร์ เมตร
ให้ถือว่ามีคนอยู่แน่นเกินไป และการนับจำนวนคนให้นับ
ผู้ที่มีอายุต่ำกว่าสิบปีสองคนเท่ากับคนหนึ่ง

มาตรา ๒๓ บุคคลใดไม่ปฏิบัติตามให้เป็นไปตามหนังสือ
แจ้งความดังกล่าวในมาตรา ๒๐ และ ๒๑ มีความผิดต้อง
ระวางโทษตามมาตรา ๑๓๔ (๒) แห่งกฎหมายลักษณะ
อาญา และเมื่อพนักงานผู้เป็นโจทก์ร้องขอให้นำบทบัญญัติ
มาตรา ๑๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๒๖๘

มาตรา ๒๔ บุคคลใด โดยรู้อยู่แล้ว ขอมิให้อาคารใด ในความควบคุมหรือครอบครองของตนมีคนอยู่แน่นเกินไป ตาม ความหมายใน มาตรา ๒๒ มีความผิดให้ปรับไม่เกิน สิบบาท

ส่วนที่ ๔

ส่วน

มาตรา ๒๕ เมื่อพนักงานท้องถิ่น ด้วยคำแนะนำของ พนักงาน สาธารณสุขเห็นจำเป็น ต้องมี หรือแก้ไข หรือเพิ่ม ส้วมชนิดใด ๆ ขึ้นสำหรับเคหะ หรืออาคารใดก็อาจมี หนังสือแจ้งความให้ เจ้าของเคหะหรืออาคารนั้นปฏิบัติตามที่ เห็นควรภายในสาม สิบวัน นับแต่วันที่ได้รับ หนังสือ แจ้งความ

มาตรา ๒๖ ให้พนักงานท้องถิ่น ด้วยคำแนะนำของ พนักงานสาธารณสุข มีอำนาจห้ามการสร้างหรือใช้ส้วม หรือท่อบรรจุอุจจาระชนิดซึมหรือชนิดถังเกรอะ หรือชนิด อื่นใด ซึ่งมีลักษณะก่อให้เกิดเสื่อม หรือเป็นอันตรายแก่ อณามัยในเขตต์หนึ่งเขตต์ใด

การห้ามนั้นให้ปิดประกาศไว้ที่เปิดเผยในเขตต์ที่
ประสงค์จะห้ามไม่น้อยกว่าสามแห่ง และต้องกำหนดวัน
ที่จะบังคับการตามประกาศมิให้น้อยกว่าสิบห้าวัน นับแต่
วันประกาศ

ถ้าได้มีประกาศห้ามตามความในวรรคก่อน โดยถูกต้อง
แล้ว ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า บุคคลผู้มิถูกล่าม้ายใน
เขตต์ที่ประสงค์จะห้ามการสร้าง หรือใช้ส่วนชะนิตที่ปรากฏ
ในประกาศได้ทราบประกาศนั้นแล้ว

แต่ถ้าการห้ามนั้นเป็นการห้ามเฉพาะราย ก็ให้มี
หนังสือแจ้งความแก่บุคคลที่ประสงค์จะห้ามโดยวิธีที่บัญญัติ
ไว้ในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๗ พนักงานสาธารณสุขมีอำนาจสั่งผู้ครอบครอง
ส่วนหรือที่บรรจุอาหารชะนิตชิมหรือชะนิตดั่งเกรอะ หรือ
ชะนิตอื่นใด และที่บัสสาวะในสถานที่ใด ให้จัดการเท
และล้างหรือทำความสะอาด หรือรักษาไว้ให้เรียบร้อย
โดยวิธีอย่างใด ๆ ก็ได้ ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๒๘ บุคคลใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือแจ้งความ
ดังกล่าวในมาตรา ๒๕ มีความผิด ให้ปรับไม่เกินสี่สิบบาท

และเมื่อพนักงานผู้เป็นโจทก์ร้องขอ ท่านให้นำบท
มาตรา ๑๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๕ บุคคลใดละเมิดคำสั่งของเจ้าหน้าที่ซึ่งได้
สั่งตามความในมาตรา ๒๖ หรือ ๒๗ มีความผิดต้องระวาง
โทษตามมาตรา ๓๓๔ (๒) แห่งกฎหมายลักษณะอาญา
และส่วหรือที่บรรจุกุณจากระชณีตข่ม หรือชณีตถังเกรอะ
หรือชณีตอันใดและที่บัสสาวะนั้นเป็นเหตุรำคาญอันจักพึง
ระงับโดยบทบัญญัติว่าด้วยเหตุรำคาญตามพระราชบัญญัตินี้

ส่วนที่ ๕

เหตุรำคาญ

มาตรา ๓๐ ให้พนักงานท้องถิ่นจัดการกำจัดการห้ามและ
ระงับเหตุรำคาญในสาธารณสถานหรือสถานที่ส่วนตัวซึ่งอาจ
ก่อให้เกิดเสื่อมเสีย หรือเป็นอันตรายแก่อนามัยของบุคคล
ผู้หนึ่งผู้ใด หรือกระทบถึง ความปลอดภัย หรือสิทธิของ
ประชาชน และให้มีอำนาจจัดการฟ้องร้องบุคคลผู้ก่อเหตุ
รำคาญนั้นต่อศาล เพื่อให้ศาลสั่งห้ามหรือระงับเหตุรำคาญ
นั้น กับทั้งให้จัดการรักษาบรรดาถนนหนทาง ทางน้ำ ราง

ระบายน้ำ คลอง และถิ่นที่ต่าง ๆ ในเขตค้ของคทนให้สะอาด
ปราศจากสิ่งเปราะเปื้อนสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย

เหตุรำคาญตามความหมายแห่งพระราชบัญญัตินี้ได้แก่

(๑) สถานที่ หรือ ส่วน ของ สถานที่ ซึ่งมี ลักษณะ ปลุก
สร้าง หรือมีสภาพซึ่งเป็เหตุให้เสื่อมเสีย หรือเป็
อันตรายแก่อนามัยของบุคคลผู้หนึ่งผู้ใด หรือเป็อันตราย
แก่ความปลอดภัยของประชาชน

(๒) แหล่งน้ำ ร่องน้ำ ทางน้ำ ที่ขังน้ำ ที่อาบน้ ส้วม
ถ่ายลงดิน ส้วมถ่ายลงถัง ที่บ้สสาวะ บ่ออุจจาระ ชะนิต
ซึม ท่ออุจจาระ รางระบาย ที่บรรจุมูลสัตว์หรือมูลเก้าซึ่ง
อยู่ในทำเลไม่เหมาะ หรือมีลักษณะจนเป็เหตุเสื่อมเสีย
หรืออันตรายแก่อนามัย

(๓) สัตว์เลี้ยง ไว้ใน ที่หรือ โดยวิธีที่ไม่ สมควร หรือมี
จำนวนเกินสมควร จนเป็เหตุเสื่อมเสีย หรือเป็อันตราย
แก่อนามัย

(๔) การสะสมหรือการเททิ้งสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งเป็
เหตุเสื่อมเสีย หรือเป็อันตรายแก่อนามัย หรือน่าจะ
เป็ที่เพาะพันธุ์พืษยุง หรือแมลงวัน

(๕) โรงงานหัตถกรรม อุตสาหกรรม หรือที่ทำงาน
ซึ่ง

(ก) ไม่รักษาให้ปราศจากกลิ่นไออันส่งขึ้นจากท่อ
อุจจาระ รางระบาย ส้วมถ่ายลงถึงหรือลงดิน ที่บัสสาวะ
หรือจากสิ่งอื่นใด

(ข) ไม่มีการระบายอากาศเท่าที่พอจกทำให้อากาศ
ธาตุไอน้ำ ละอองหรือสิ่งให้โทษชนิดอื่น ๆ ซึ่งบังเกิดขึ้น
เนื่องด้วยกิจการนั้นปราศจากโทษจนเป็นเหตุเสื่อมเสียหรือ
เป็นอันตรายแก่อนามัย

(ค) มีคนเบียดยัดกันใน ขณะทำงานจน เสื่อมเสีย
หรือเป็นอันตรายแก่อนามัยของคนทำงานในนั้น

(ง) กระท่อมหรือโรงใด ๆ สำหรับคนอาศัยหรือเลี้ยง
สัตว์ หรือสำหรับความประสงค์อย่างอื่นใด ซึ่งมีลักษณะ
เบียดเสียดกัน หรือปราศจากการระบายน้ำ หรือขัดข้อง
แก่การกำจัดมูลฝอย หรือสิ่งปฏิกูล หรือมีลักษณะอื่นใด
จนเป็นเหตุเสื่อมเสียหรือเป็นอันตรายแก่อนามัย

(๗) แหล่งน้ำ คู หรือคลอง ซึ่งคนใช้หรือน่าจะใช้
น้ำ สำหรับการบ้าน หรือ สำหรับ ทำเครื่องต้มให้คน บริโภค

และซึ่งปะปนหรืออาจจะปะปนด้วยสิ่งปฏิกูลจนอาจจะส่อให้
เสื่อมเสีย หรือเป็นอันตรายแก่อนามัย

(๘) ที่ซังน้ำ บ่อ แหล่งน้ำ ทางน้ำ ท้องร่อง หรือที่
ลุ่ม อันเป็นเหตุเสื่อมเสียแก่อนามัย หรือพึงรังเกียจแก่
ผู้อยู่ใกล้เคียง หรือเป็น หรือน่าจะเป็นที่เพาะพันธุ์ยุง

(๙) เตาไฟ หรือที่ใส่ไฟ หรือปล่องซึ่งพ่นควันหรือ
วัตถุเชื้อเพลิงยังใหม่ไม่หมด เป็นปริมาณมากจนอาจจะทำ
ให้เสื่อมเสียหรือเป็นอันตรายแก่อนามัย

(๑๐) ที่ทำอิฐ หลุมดิน หลุมทราย หรือที่ซังขุดไว้
อย่างหนึ่งอย่างใด อันเป็นเหตุเสื่อมเสียแก่อนามัย หรือ
พึงรังเกียจแก่ผู้อยู่ใกล้เคียงหรือที่ใช่เพื่อกิจการอันอาจจะทำ
ให้เสื่อมเสียแก่อนามัย

มาตรา ๓๑ เมื่อปรากฏแก่พนักงานท้องถิ่นว่ามีเหตุ
รำคาญก็ให้ส่งคำสั่งเป็นหนังสือไปยังบุคคลซึ่งเป็นผู้กระทำ
หรือละเลย หรือปล่อยให้เหตุรำคาญนั้นเกิดขึ้นหรือเป็น
อยู่ต่อไปให้ระงับเหตุรำคาญนั้นเสียทั้งให้ทำการอื่นใด ตาม
ที่จำเป็นเพื่อความประสงค์นั้นภายในเวลาสมควรที่ระบุไว้ใน
คำสั่ง

ในคำสั่งนั้นพนักงานท้องถิ่นอาจสั่งให้จัดการตามที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้เหตุรำคาญนั้นเกิดขึ้นอีกด้วยก็ได้ และเมื่อได้ส่งคำสั่งไปแล้ว ถ้าเห็นว่าเหตุรำคาญนั้นอาจเกิดขึ้นอีก ในสถานที่แห่งนั้น พนักงานท้องถิ่นอาจสั่งเป็นหนังสือในเวลาใด ๆ อีกก็ได้ เพื่อความประสงค์ดังกล่าวในวรรคนั้น

มาตรา ๓๒ ถ้าเหตุรำคาญนั้นเกิดจากลักษณะการปลูกสร้างหรือสภาพของสถานที่ หรือถ้าเกิดขึ้นในสถานที่ซึ่งไม่มีผู้สำนักอยู่ให้ส่งคำสั่งนั้นแก่เจ้าของ

มาตรา ๓๓ ถ้าหาตัวผู้ก่อเหตุรำคาญมิได้ และปรากฏชัดว่าเหตุรำคาญนั้นมีได้เกิดขึ้นโดยการกระทำ การละเลย หรือการยินยอมของผู้สำนัก หรือเจ้าของแห่งสถานที่นั้น พนักงานท้องถิ่นอาจระงับเหตุรำคาญนั้นได้เอง และอาจจัดการตามจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เหตุรำคาญนั้นเกิดขึ้นอีก

มาตรา ๓๔ ถ้าพนักงาน สาธารณสุขทำหนังสือรับรองเสนอต่อพนักงานท้องถิ่นว่าเคหะหรือส่วนของเคหะใดมีคนอยู่แน่นเกินไปจนเสื่อมเสียหรือเป็นอันตรายแก่อนามัยของผู้ที่อยู่ในเคหะนั้นซึ่งเป็นครอบครัวเดียวกันหรือไม่ก็ตาม ให้พนักงานท้องถิ่นดำเนินการตามมาตรา ๓๑ และ ๓๓ โดยอนุโลม เพื่อระงับเหตุรำคาญนั้น

มาตรา ๓๕ บุคคลใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงาน
ท้องถิ่นซึ่งได้สั่งการตามความในมาตรา ๓๑ หรือ ๓๒ มีความ
ผิดตามมาตรา ๓๓๔ (๒) แห่งกฎหมายลักษณะอาญา แม้
ถึงว่าศาลจะได้ออกคำสั่งเรื่องเหตุรำคาญ ตั้งตราไว้ในมาตรา
ต่อไปแก่บุคคลนั้นหรือไม่ก็ตาม

มาตรา ๓๖ ถ้าหากว่า

(๑) บุคคลผู้ซึ่งได้รับคำสั่งให้ระงับเหตุรำคาญดังกล่าว
แล้วไม่ปฏิบัติตามคำสั่งแม้แต่ข้อหนึ่งข้อใด หรือ

(๒) แม้เหตุรำคาญนั้น จะได้ระงับตามคำสั่งแล้วก็ตาม
แต่พนักงานท้องถิ่นเห็นว่าน่าจะเกิดขึ้นอีกในสถานที่เดียว
กันนั้น

เมื่อพนักงานท้องถิ่นร้องต่อศาล ศาลอาจออกคำสั่ง
ไปยังบุคคลนั้น คำสั่งดังกล่าวให้เรียกว่า “คำสั่งเรื่องเหตุ
รำคาญ”

มาตรา ๓๗ คำสั่งเรื่องเหตุรำคาญนั้น อาจเป็นคำสั่งให้
ระงับ หรือคำสั่งห้าม หรือคำสั่งให้ไปดอย่างใดอย่างหนึ่งหรือ
หลายอย่างก็ได้

คำสั่งให้ระงับอาจบงการให้ปฏิบัติตามข้อบงการในคำสั่ง
ของพนักงานท้องถิ่นหรือให้ระงับเหตุรำคาญโดยประการอื่น
ใด ภายในเวลาระบุไว้ในคำสั่งนั้น

คำสั่งห้ามอาจห้ามมิให้ก่อเหตุรำคาญนั้นขึ้นอีก

คำสั่งให้ปิดอาจห้ามมิให้ใช้เคหะที่อยู่เป็นที่บุคคลอาศัย

มาตรา ๓๘ คำสั่งให้ระงับหรือคำสั่งห้ามนั้น ถ้าผู้ถูก
สั่งบังคับต้องประสงค์หรือถ้าศาลเห็นเป็นสิ่งพึงพิจารณา ก็
ให้ระงับกิจการซึ่งบุคคลนั้นจักต้องทำเพื่อระงับหรือป้องกัน
เหตุรำคาญมิให้เกิดขึ้นอีก

คำสั่งให้ปิดนั้น ให้ออกในกรณีที่ได้พิสูจน์เป็นที่พอใจ
ศาลว่า เคหะที่อยู่ไม่สมควรเป็นที่บุคคลอาศัยโดยเป็นเหตุ
รำคาญ

มาตรา ๓๙ เมื่อศาลได้ไต่สวนเป็นที่พอใจตามคำร้อง
ของพนักงานท้องถิ่น หรือผู้มีส่วนได้เสียคนหนึ่งคนใดว่า
เคหะที่อยู่นั้นได้ทำให้สมควรเป็นที่บุคคลอาศัยได้แล้ว ก็ให้
ศาลถอนคำสั่งให้ปิดนั้นเสีย

มาตรา ๔๐ บุคคลใดได้รับคำสั่งเรื่องเหตุรำคาญแล้ว
ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นมีความผิด ให้ปรับตามกฤษฎีกา

ละเพาะเหตุหนึ่งไม่เกินวันละสิบบาท ระหว่างที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ให้เห็นที่พอใจศาลว่าตนได้ใช้ความอุสาหะทุกประการตามควรเพื่อปฏิบัติตามแล้ว

มาตรา ๔๑ บุคคลใดได้ทราบคำสั่งห้ามหรือคำสั่งให้ปิดแล้วฝ่าฝืนคำสั่งนั้น มีความผิดให้ปรับไม่เกินวันละสิบบาท ตลอดเวลาที่ฝ่าฝืนคำสั่งนั้น

มาตรา ๔๒ ในกรณีหนึ่งกรณีใดดังได้กล่าวในมาตรา ๔๐ และ ๔๑ พนักงานท้องถิ่นอาจเข้าไปในบริเวณที่มีคำสั่งเรื่องเหตุรำคาญ และอาจระงับหรือกำจัดเหตุรำคาญนั้น หรืออาจจัดการอื่นใดตามที่จำเป็นเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งนั้น และให้ผู้ละเมิดเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนั้น

มาตรา ๔๓ ถ้าศาลได้ออกคำสั่งให้ปิดเคหะที่อยู่ใด ให้พนักงานท้องถิ่นแจ้งคำสั่งนั้นแก่หนังสือแก่ผู้สำนักในเคหะนั้นทราบ และภายในระหว่างเวลาดังระบุไว้ในแจ้งความซึ่งไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

ตั้งแต่วันได้ส่งแจ้งความนั้น ผู้สำนักนั้นต้องปฏิบัติตามคำสั่งและห้ามมิให้ตัวหรือครอบครัวอาศัยอยู่ในเคหะนั้นต่อไปและถ้าฝ่าฝืน^{๒๕๖๖} มีความผิดให้ปรับไม่เกินวันละสิบบาท

ตลอดเวลาที่ฝ่าฝืนคำสั่งนั้น และเมื่อพนักงานท้องถิ่นได้ร้องต่อศาลก็ให้ศาลออกคำสั่งให้จับได้

มาตรา ๔๔ ในกรณีที่ได้ออกคำสั่งให้ปิดเกาะใต้ และคำสั่งนั้นศาลยังมีได้เพิกถอน ถ้าปรากฏว่า

(๑) เกาะนั้นยังมีได้ทำให้เสื่อมเป็นที่บุคคลอาศัย

(๒) ยังมีได้จัดการตามจำเป็นโดยใช้ความอดุสาหะทุกประการตามควร เพื่อให้หมดลักษณะสมดังนี้ และ

(๓) การคงอยู่ของอาคารอันเป็นเกาะที่อยู่หรือเป็นส่วนหนึ่งของเกาะที่อยู่เป็นอันตรายหรือเสื่อมเสียแก่นามียของมหาชนหรือของผู้ที่อยู่ในเกาะใกล้เคียง

พนักงานท้องถิ่นอาจร้องต่อศาลให้มั่งคำสั่งให้เจ้าของเรือเกาะหรืออาคารดังกล่าวข้างต้นนั้น ลงภายในเวลาซึ่งระบุไว้ในคำสั่ง

คำสั่งนั้น อาจมีข้อระบุให้ทำลายวัตถุปลูกสร้างหรือส่วนของวัตถุปลูกสร้างแห่งเกาะหรืออาคารนั้น เสียด้วยก็ได้

มาตรา ๔๕ ในกรณีที่ได้ออกคำสั่งให้เรือสามมาตรา ๔๔ ให้เจ้าของเรือ และย้ายวัตถุปลูกสร้างไปเสียให้พ้นภายในเวลาซึ่งกำหนดไว้ในคำสั่งนั้น

ถ้าเจ้าของไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ให้พนักงานท้องถิ่น
จัดการรื้อและย้ายวัตถุปลูกสร้างไปเสียให้พ้น ถ้าจำเป็นก็
ให้ทำลายวัตถุปลูกสร้างตามสมควรและให้เจ้าของเป็นผู้เสีย
ค่าใช้จ่ายในการนั้น

หมวด ๒

น้ำ

มาตรา ๔๖ ให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีอำนาจออกเทศบัญญัติ
หรือข้อบังคับแล้วแต่กรณี เพื่อควบคุมการหาน้ำใช้ของมหา
ชน หรือเอกชน และให้พนักงานท้องถิ่นมีอำนาจปิดหรือ
ถม หรือห้ามมิให้ใช้บ่อน้ำหรือแหล่งน้ำใด ๆ ซึ่งเชื่อว่า
เป็นหรือน่าจะเป็นอันตรายแก่อนามัย

มาตรา ๔๗ ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติควบคุมกิจ
การค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือสุขภาพแห่งสาธารณ
ชน พุทธศักราช ๒๔๗๑ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นอาจจัดการประปา
เพื่อจำหน่ายน้ำแก่ประชาชน และถ้าจำเป็นก็ให้ต่อท่อผ่าน
ข้าม หรือลอดใต้ถนน หรือที่ใดที่ได้กรุยหรือจำนงไว้เป็น
ถนนหรือห้อง หรือคูหาใต้ถนน และเมื่อได้มีหนังสือ
แจ้งความล่วงหน้าเป็นเวลาสมควรแล้ว อาจต่อท่อผ่าน

หรือลดค่าต่อสิ่งหาริมทรัพย์ใด ๆ ใต้ แต่ต้องมีให้เกิดการเสียหายโดยไม่จำเป็น และถ้าอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นของเอกชน ให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจ่ายค่าทดแทนเต็มจำนวนสำหรับการเสียหายที่บังเกิดขึ้น

ถ้าไม่ตกลงกันในเรื่องค่าทดแทน ให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นแจ้งความแก่เจ้าของอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นหนังสือว่าจะให้ค่าทดแทนแก่ฝ่ายนั้นเป็นจำนวนเงินเท่าใด ถ้าฝ่ายนั้นไม่มาคำรับภายในกำหนดสิบวัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งความนั้นแล้ว ทั้งสองฝ่ายมีสิทธิที่จะตั้งอนุญาโตตุลาการ ฝ่ายละคนสำหรับชี้ขาดเรื่องค่าทดแทน ถ้าอนุญาโตตุลาการมีความเห็นไม่ตกลงกันก็ให้อนุญาโตตุลาการนั้นเลือกผู้เป็นประธานคนหนึ่ง เพื่อเป็นผู้ชี้ขาดหรือจะร้องต่อศาลให้เลือกตั้งผู้เป็นประธานชี้ขาดก็ได้ตามบทในกฎหมายอื่นเกี่ยวกับวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา ๔๘ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นอาจใช้อำนาจตามความในมาตรา ๔๗ นอกเขตต์ของตน และอาจจำหน่ายน้ำให้แก่บุคคลนอกเขตต์นั้นได้ เมื่อได้ตกลงกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นภายนอกนั้นแล้ว

มาตรา ๔๘ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นอาจ

(๑) จัดใหม่ท่อระบายน้ำและที่ซักเสื้อผ้าสำหรับ มหาชน และมีอำนาจออกเทศบัญญัติ หรือข้อบังคับแล้วแต่กรณี เพื่อควบคุมการใช้สถานทีนั้น ๆ และกำหนดค่าธรรมเนียม สำหรับผู้ใช้เมื่อเห็นสมควร

(๒) กั้นแหล่งน้ำหรือที่ม่น้ำไหลไว้อำบน้ำสัตว์ หรือสำหรับความประสงค์อื่น ๆ เพื่อบำรุงอนามัยและให้ ความสะอาดแก่ประชาชน

(๓) กั้นส่วนหนึ่งส่วนใดของชายทะเลไว้สำหรับเป็น ท่อระบายน้ำของประชาชน

มาตรา ๕๐ บุคคลใดชำระล้างร่างกาย หรืออาบน้ำสัตว์ หรือซักเสื้อผ้าหรือล้างสิ่งใด ๆ หรือทำหรือปล่อยให้สิ่งปฏิกูล ลงไปหรือทำโดยประการใด ๆ ให้เกิดความโสโครกในบ่อ สระหรือที่ขังน้ำซึ่งพึงใช้บริโภค หรือเป็นส่วนหรือไหล เข้าสู่ที่ขังน้ำประปาของท้องถิ่น มีความผิดต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสี่วันหรือปรับไม่เกินห้าสิบบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

มาตรา ๕๑ พนักงานท้องถิ่นหรือผู้ที่พนักงานท้องถิ่น ได้มอบหมายหน้าที่ไว้โดยจะเพาะอาจเข้าไปในเคหะ อาคาร

หรือที่ดินซึ่งมีท่อหรือเครื่องอุปกรณ์การประปาผ่าน เลียบหรือลอดไปได้ เมื่อได้บอกแก่ผู้สำนักแล้ว เพื่อตรวจ ซ่อมแปลง รื้อ ต่อ หรือจัดการใด ๆ แก่สิ่งเหล่านั้นตามความจำเป็นแห่งพฤติการณ์

มาตรา ๕๒ บุคคลใด

(๑) ทำให้เกิดเสียหายแก่ทางน้ำ ที่ขังน้ำ ที่บรรจุน้ำ บ่อ สูบ ท่อ ประตุน้ำ ก๊อก ท่อน้ำทิ้ง เครื่องวัดน้ำ หรือสิ่งอื่น ๆ ซึ่งใช้ในการประปาของท้องถิ่น หรือซึ่งอยู่ในความอำนวยการหรือความควบคุมของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นก็ดี

(๒) เปิด ทดไป ย้ายไป หรือเอาไปซึ่งน้ำประปา หรือน้ำหรือทางน้ำ ซึ่งกันไว้สำหรับการประปานั้น โดยไม่มีอำนาจอันชอบด้วยกฎหมายก็ดี

มีความผิดให้ปรับไม่เกินห้าสิบบาท

มาตรา ๕๓ ในกรณีที่เกิดอัคคีภัยหรือเกิดความจำเป็นอย่างอื่น เช่นซ่อมท่อใหญ่เป็นต้น พนักงานท้องถิ่นอาจปิดหรือย้ายกระแสน้ำแต่ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมด ในท่อหรือการประปาซึ่งได้จัดให้มีขึ้นตามความในหมวดนี้ แม้ถึงว่าจะได้ทำสัญญาการจำหน่ายน้ำไว้กับบุคคลใด เป็นอย่างอื่นก็ได้

หมวด ๓

ตลาดและการขายอาหารและสิ่งของ

ส่วนที่ ๑

ตลาดสาธารณะและการซื้อขาย

มาตรา ๕๔ เพื่อให้มีตลาดสาธารณะขึ้นในท้องถิ่น ให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีอำนาจจัดสร้างและบำรุงตลาด ร้าน แท่น เฟิง เล้า อาคาร และจัดการอย่างอื่นเพื่อความสะดวกแก่ผู้ใช้ตลาดตามสมควร

มาตรา ๕๕ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นอาจให้เข้าตลาดสาธารณะหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของตลาดได้แต่โดยวิธีเรียกประมูล

มาตรา ๕๖ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีอำนาจออกเทศบัญญัติหรือข้อบังคับแล้วแต่กรณี เพื่อ

(๑) วางระเบียบการควบคุมและการใช้ตลาดสาธารณะและอาคาร ร้าน แท่น เฟิง เล้า และที่ขายในตลาดรวมทั้งกำหนดอัตราค่าเช่าและค่าธรรมเนียมในการอนุญาตให้วางของขาย

(๒) ป้องกันเหตุรำคาญหรือสิ่งกีดขวางต่างๆ ในตลาดหรือตามท้องเข้สู่ตลาด

(๓) วางระเบียบการขายหรือวางขายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ ปลา ผัก ผลไม้ หรืออาหารอย่างอื่น ๆ ให้ต้องด้วยสุขลักษณะ

(๔) รักษาตลาดให้สะอาดหมดจดตามสมควร รวมทั้งการขนสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยออกจากตลาด

(๕) อนุญาตและกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมสำหรับบุคคลผู้ขายอาหารในตลาด หรือควบคุมบุคคลเช่นนั้นโดยประการอื่นใด

(๖) กำหนดเงื่อนไขในการขีตหรือเพิกถอนใบอนุญาตมาตรา ๕๗ พนักงานท้องถิ่น อาจจับไล่บุคคลผู้ละเมิดเทศบัญญัติหรือข้อบังคับใด ๆ ในส่วนที่ว่าด้วยตลาดสาธารณะออกจากตลาดนั้น ทั้งอาจบังคับห้ามมิให้บุคคลนั้นหรือผู้แทนทำการค้าใด ๆ หรือใช้ร้าน แทน หรือท่อน ๆ ในตลาด และอาจให้เลิกสัญญาเช่าร้าน แทน หรือท่อนใดที่บุคคลนั้นมีอยู่ในตลาดนั้นได้

มาตรา ๕๘ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีอำนาจออกเทศบัญญัติหรือข้อบังคับแล้วแต่กรณี เพื่อบุณน สาธารณะหรือสถานที่สาธารณะ หรือส่วนของถนนหรือสถานที่สาธารณะ

กับทั้งสถานอื่น ๆ ในอันที่จะอนุญาตให้ตั้งแท่น โต๊ะ หรือ
 แผงลอยสำหรับขายอาหาร เครื่องดื่ม หรือสินค้าต่าง ๆ
 และเพื่อกำหนดวิธีจัดการ ขอบบังคับ และการออกใบอนุญาต
 ให้บุคคลตั้งแท่น โต๊ะ หรือแผงลอยนั้น ๆ ได้โดยเก็บค่า
 ธรรมเนียมซึ่งจะได้ระบุไว้ในข้อบังคับ

มาตรา ๕๘ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นอาจออกเทศบัญญัติ หรือ
 ข้อบังคับแล้วแต่กรณี เพื่อ

(๑) วางระเบียบควบคุมบรรดาผู้เร่ขายให้รับใบอนุญาต

(๒) จำแนกประเภทผู้เร่ขาย ตามลักษณะ ของสินค้า
 หรือตามลักษณะ อนุโตซึ่งเห็นสมควร และกำหนดค่า
 ธรรมเนียมซึ่งผู้เร่ขายจะต้องเสีย

(๓) กำหนดเงื่อนไขซึ่งผู้เร่ขายจะต้องปฏิบัติ เช่น
 การขายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ ปลา ผัก ผลไม้ หรือ
 อาหารอย่างอื่นให้ต้องด้วยสุขลักษณะ

(๔) กำหนดเงื่อนไขในการยึดหรือเพิกถอนใบอนุญาต
 เพื่อความประสงค์แห่งมาตรานี้ "ผู้เร่ขาย" หมาย
 ความว่าบุคคลผู้บรรทุก หาบ กระเดียด หรือนำอาหาร
 เครื่องดื่มหรือสิ่งของอย่างใด ๆ เทียบเร่หรือวางขายในที่
 ต่าง ๆ ทั้งทางบกและทางน้ำ

มาตรา ๖๐ ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตให้แก่บุคคลใดตาม
 มาตรา ๕๘ และ ๕๙ ถ้าบุคคลนั้นป่วยเป็นโรคหรือเป็น
 พาหะของโรค ซึ่งพนักงานสาธารณสุขเห็นว่าอาจติดต่อไป
 ยังผู้อื่นได้

มาตรา ๖๑ พนักงานท้องถิ่นอาจยึดหรือถอนใบอนุญาต
 ใด ๆ ได้ ถ้าพนักงานสาธารณสุขเห็นว่าผู้ถือใบอนุญาตนั้น
 ป่วยเป็นโรค หรือเป็นพาหะของโรค ซึ่งอาจติดต่อไปยัง
 ผู้อื่นได้

มาตรา ๖๒ บุคคลใดละเมิดต่อเทศบัญญัติข้อบังคับซึ่ง
 ได้ออกตามความในมาตรา ๕๖ มีความผิดให้ปรับไม่เกิน
 ห้าสิบบาท

มาตรา ๖๓ บุคคลใดละเมิดต่อเทศบัญญัติหรือข้อบังคับ
 ซึ่งได้ออกตามความในมาตรา ๕๘ มีความผิดให้ปรับไม่เกิน
 สิบสองบาท

ส่วนที่ ๒

ตลาดและสถานที่ของเอกชนสำหรับประกอบ

หรือสะสมอาหาร

มาตรา ๖๔ ให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีอำนาจออกเทศบัญญัติ
 หรือข้อบังคับแล้วแต่กรณี เพื่อ

(๑) ห้ามการตั้งหรือใช้สถานที่แห่งหนึ่งแห่งใดเป็นตลาดเอกชนสำหรับขายอาหาร หรือเป็นที่ค้า ประกอบปรุง มี สะสม ขาย หรือวางขายอาหาร หรือเครื่องดื่มต่าง ๆ สำหรับบุคคลบริโภค เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานท้องถิ่น

(๒) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาตที่จะใช้สถานที่เพื่อประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใดตั้งที่กล่าวไว้ในมาตรานี้

(๓) ระบุประเภทหรือชนิดของอาหาร หรือเครื่องดื่มต่าง ๆ สำหรับบุคคลบริโภค

(๔) ระบุประเภทของสถานที่ซึ่งใช้เพื่อประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใดตั้งที่กล่าวไว้ในมาตรานี้

(๕) วางระเบียบหรือกำหนดวิธี ซึ่งผู้รับใบอนุญาตพึงปฏิบัติเกี่ยวกับลักษณะการใช้และบำรุงรักษาสถานที่และเครื่องอุปกรณ์ทั้งหมด และการกำจัดเศษอาหาร เศษสินค้ามูลฝอย และสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ให้ต้องด้วยสุขลักษณะ

(๖) วางระเบียบหรือกำหนดวิธี ซึ่งผู้รับใบอนุญาตพึงปฏิบัติเกี่ยวกับการทำ ประกอบ ปรุง มี สะสม ขาย

หรือวางขายอาหารหรือเครื่องดื่มสำหรับบุคคลบริโภค รวมทั้ง
ทั้งภาชนะ น้ำดื่ม และวัตถุอื่น ๆ ซึ่งใช้ในสถานที่นั้น

(๗) กำหนดเงื่อนไขในการยึดหรือเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา ๖๕ ใบอนุญาตซึ่งได้ออกตามความในมาตรา ๖๔
ให้สิ้นอายุในวันที่ ๓๑ มีนาคม ทุก ๆ ปี

มาตรา ๖๖ บุคคลใดละเมิดต่อเทศบัญญัติหรือข้อบังคับ
ซึ่งได้ออกตามความในมาตรา ๖๔ (๑) มีความผิดให้ปรับไม่
เกินห้าสิบบาท

บุคคลใดละเมิดต่อเทศบัญญัติหรือข้อบังคับ ซึ่งได้ออก
ตามความในมาตรา ๖๔ (๕) หรือ (๖) มีความผิดให้ปรับ
ไม่เกินสิบสองบาท

มาตรา ๖๗ บุคคลใดใช้สถานที่หรือที่แห่งหนึ่งแห่งใด
เป็นตลาดเอกชนหรือเพื่อประโยชน์อื่นใด ดังที่กล่าวไว้ใน
มาตรา ๖๔ อยู่แล้วในวันใช้เทศบัญญัติหรือข้อบังคับซึ่งได้
ออกตามความในมาตรานั้น ต้องขอรับใบอนุญาตภายใน
สามเดือนนับแต่วันใช้เทศบัญญัติหรือข้อบังคับ

ส่วนที่ ๓

อำนาจการตรวจตรา

มาตรา ๖๘ ในเวลาอันสมควร พนักงานท้องถิ่น หรือ พนักงานสาธารณสุขอาจเข้าในตลาดหรือสถานที่ใดๆ สำหรับ ชาย วางขาย ทำ ประกอบปรุง มี สะสมอาหาร และเครื่อง ต้มต่าง ๆ สำหรับบุคคลบริโภคไว้ขาย เพื่อตรวจลักษณะ ของสถานที่และเครื่องอุปกรณ์ทั้งหมดในสถานที่นั้น ๆ ทั้ง อาจตรวจอาหาร เครื่องต้ม และบุคคลซึ่งทำการเกี่ยวกับ อาหารและเครื่องต้มอื่น ๆ ตลอดทั้งภาชนะเครื่องรองรับและ เครื่องอุปกรณ์อื่นใด ทั้งสิ้น หรืออาจตรวจคันยวดยานหรือ ภาชนะใด ๆ ซึ่งมีเหตุพึงสงสัยว่ามีอาหารหรือเครื่องต้มใด ๆ ไว้ขาย

มาตรา ๖๙ ในการตรวจอาหารและเครื่องต้มตั้งแต่วัน ถ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานสาธารณสุขเห็นสมควรจะ เอาอาหาร เครื่องต้ม หรือเครื่องประกอบอาหารมาโดย ปริมาณพอควร เพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับตรวจตามวิชาการก็ได้

มาตรา ๗๐ พนักงานสาธารณสุขมีอำนาจที่จะยึดอาหาร หรือเครื่องต้มซึ่งเห็นว่าไม่สมควรบริโภค และถ้าอาหาร

หรือเครื่องดนตรีมีลักษณะเป็นของเสียงง่าย พนักงาน
สาธารณสุขมีอำนาจทำลายเสียได้

หมวด ๔

การป้องกันและระงับโรคติดต่อ

มาตรา ๗๑ ให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นด้วยคำแนะนำของ
พนักงานสาธารณสุขจัดการอย่างหนึ่งอย่างใดตามสมควรเกี่ยว
แก่การป้องกันและระงับโรคระบาด และโรคติดต่อชนิด
อื่น ๆ และภายใต้บังคับแห่งกฎหมายที่ยังคงใช้อยู่ให้มีอำนาจ
ออกเทศบัญญัติหรือข้อบังคับแล้วแต่กรณี เพื่อการนั้นโดย
เฉพาะในอันที่จะ

(๑) ระบุว่าโรคใดบ้างเป็นโรคต้องแจ้งความ

(๒) ระบุว่าใครเป็นผู้จำต้องแจ้งโรคนั้นต่อพนักงาน
เจ้าหน้าที่กับทงวิหที่จะแจ้งความเช่นนั้น

(๓) ให้ผู้ป่วยหรือบุคคลซึ่งมีเหตุสมควรสงสัยว่าป่วย
เป็นโรคติดต่ออันตราย ได้อยู่ในโรงพยาบาลหรือสถานกัก
อันสมควร เพื่อการรักษา การกักกัน หรือการคุมไว้สังเกต
แล้วแต่กรณี

(๔) จัดการอย่างหนึ่งอย่างใดเกี่ยวแก่การกำจัดความ
ติดต่อโรค การกักกัน การตรวจ บุคคล สัตว์ ซากศพ สถานที่

ลักษณะ หรือวัตถุอื่น ๆ ตามสมควร และจัดการอย่างอื่น รวมทั้งการปลูกทรีพีสม์ เพื่อมิให้โรคแพร่หลายได้

(๕) ข่ายขาว หรือวัตถุใดๆ เพื่อให้ราษฎรได้รับประโยชน์ แห่งการคุ้มครองจากการสาธารณสุขตามสมควร

(๖) ห้ามผู้ป่วยเป็นโรคซึ่งอาจติดต่อได้โดยเข้าใกล้ชิด เช่น โรคเรื้อน โรคคุดทะราด และโรคอื่น ๆ ในประเภทนี้ มิให้เข้าโรงเรียนหรือเข้าไปในชุมนุมชน หรือประกอบอาชีพเฉพาะบางอย่างได้

มาตรา ๗๒ ถ้ามีโรคซึ่งต้องแจ้งความหรือโรคระบาด เกิดขึ้น ให้พนักงานท้องถิ่นรายงานให้ข้าหลวงประจำจังหวัด ทราบโดยวิธีที่เร็วที่สุดที่จะทำได้ และให้รายงานต่อไปเป็น คราว ๆ จนกว่าโรคนั้นจะสงบ

มาตรา ๗๓ บุคคลใดละเมิดต่อเทศบัญญัติหรือข้อบังคับ ซึ่งได้ออกตามความในมาตรา ๗๑ มีความผิดให้ปรับไม่เกิน ยี่สิบบาท

ผู้ปกครองโรงเรียนหรือบิดามารดาหรือผู้ปกครองของผู้ เยาว์ยอมให้ผู้เยาว์เข้าโรงเรียน หรือเข้าไปในชุมนุมชนโดย

ละเมิดต่อเทศบัญญัติ หรือข้อบังคับซึ่งออกตามความใน
มาตรา ๗๑ มีความผิดให้ปรับไม่เกินห้าสิบบาท

หมวด ๕

สุสานและฌาปนสถาน

มาตรา ๗๔ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎเพื่อกำหนด
สถานที่อันพึงอนุญาตให้ใช้เป็นสุสานและฌาปนสถานใน
ท้องถิ่นใด ซึ่งยังมีได้ยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองหรือเทศ
บาลนครใต้ตามที่เห็นควร และเพื่อกำหนดเงื่อนไขเกี่ยว
ด้วยการเก็บ ผัง เสา ขุด และย้ายศพ ตลอดจนการ
ทะเบียนต่าง ๆ อันเนื่องด้วยกิจการของสุสานและฌาปน
สถานนั้น

มาตรา ๗๕ บุคคลใดละเมิดต่อกฎซึ่งออกโดยอาศัย
อำนาจตามมาตรา ๗๔ มีความผิด ให้ปรับไม่เกินห้าสิบบาท

หมวด ๖

เบ็ดเตล็ด

มาตรา ๗๖ บรรดาคำธรรมเนียมต่าง ๆ อันเก็บโดยบท
แห่งพระราชบัญญัตินี้ ถ้าท้องถิ่นใดมีสภาพเป็นเทศบาลแล้ว
ให้คำธรรมเนียมนั้นเป็นของเทศบาล ถ้าท้องถิ่นใดยังไม่มี
25/10/2566

สภาพเป็นเทศบาล ให้มอบค่าธรรมเนียมเหล่านั้นแก่พนักงานท้องถิ่นเพื่อตนบำรุงท้องถิ่นนั่นเอง

มาตรา ๗๗ บรรดาข้อบังคับซึ่งเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นในท้องถิ่นที่ยังมิได้ยกฐานะเป็นเทศบาลได้ออกตามพระราชบัญญัตินี้เมื่อได้ประกาศปิดไว้โดยเปิดเผยที่ว่า การอำเภอแห่งท้องถิ่นนั้นแล้วเจ็ดวัน ให้ใช้บังคับได้

ผู้ใดถูกศาลพิพากษาให้ปรับเพราะกระทำผิดข้อบังคับดังกล่าวมาในวรรคก่อน และไม่ชำระเงินค่าปรับภายในสามสิบวันนับแต่วันคำตัดสินถึงที่สุดให้ยึดทรัพย์สินของผู้นั้นไว้แทนค่าปรับ ถ้าไม่มีทรัพย์สินให้ยึด ผู้กระทำผิดต้องถูกบังคับให้ทำงานโยธาแทนตามกำหนดวันซึ่งคำนวณโดยอาศัยค่าแรงงานในท้องถิ่นแต่การบังคับให้ทำงานโยชานั้น มิให้เกินกำหนดสองเดือน

เทศบัญญัติซึ่งเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่ได้ยกฐานะเป็นเทศบาลแล้ว ได้ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับได้ต่อเมื่อได้ปฏิบัติตามวิธีการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๗๖ แล้ว

มาตรา ๗๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจ
ออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ถ้าเทศบาลใดมิได้ใช้อำนาจและหน้าที่ซึ่งมอบหมายไว้
ตามพระราชบัญญัตินี้ในลักษณะการที่เป็นข้อสำคัญสำหรับ
การสาธารณสุข รัฐมนตรีอาจมีหนังสือแนะนำไปยังเทศบาล
นั้นให้จัดการตามที่เห็นสมควร ถ้าเทศบาลมิได้ออกเทศ
บัญญัติอันสมควรภายในสามเดือน ภายหลังจากที่ได้รับคำแนะนำ
เช่นนั้น รัฐมนตรีอาจออกกฎกระทรวงเพื่อการนั้นได้

บรรดากฎกระทรวงซึ่งได้ออกตามมาตรานี้ เมื่อได้
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑ พฤษภาคม หน้า ๒๕๑)

คำสั่งนายกรัฐมนตรี

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ ผ่านร่างพระราชบัญญัติแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวไม่ทรงเห็นชอบด้วย

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรได้ยืนยันตามมติเดิมเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๗ และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวมิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยภายในกำหนดเวลาที่บัญญัติไว้

โดยที่ตามความในมาตรา ๙๕ แห่งรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัตินั้นเป็นอันประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายได้ และ

โดยที่ปรากฏตามหนังสือของประธานสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๘ ว่า การประกาศเช่นว่านี้พึงดำเนินการต่อไป

๒๕๖

นายกรัฐมนตรีอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๕ แห่ง
รัฐธรรมนูญ จึงมีคำสั่งนี้ให้ประกาศพระราชบัญญัติที่ว่า
นั้นในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป
ตั้งแต่วันที่ ๒๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๗๘

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา
นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๕ พฤษภาคม หน้า ๓๑๕)

๒๕๓

พระราชบัญญัติ
แก้ไขประมวลกฎหมายอาญาทหาร
พุทธศักราช ๒๕๓๓

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามพระราชกฤษฎีกาตั้งวันที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๖)

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรถวายคำปรึกษาว่า สมควรแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาทหาร

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎรตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาทหาร พุทธศักราช ๒๕๓๓”

คำสั่งนายกรัฐมนตรี

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๗๗ ผ่านร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา พุทธศักราช ๒๕๗๗ (ฉบับที่ ๖) และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ไม่ทรงเห็นชอบด้วย

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรได้ยืนยันตามมติเดิมเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๗๗ และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวมิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยภายในกำหนดเวลาที่บัญญัติไว้

โดยที่ตามความในมาตรา ๓๕ แห่งรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัตินั้นเป็นอันประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายได้ และ

โดยที่ปรากฏตามหนังสือของประธานสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๗๘ ว่า การประกาศเช่นนั้นพึงดำเนินการต่อไป

นายกรัฐมนตรีอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๕ แห่ง
รัฐธรรมนูญ จึงมีคำสั่งนี้ว่าให้ประกาศพระราชบัญญัติที่ว่านั้น
ในราชกิจจานุเบกษา เพื่อใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป

สั่งมาณวันที่ ๒๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๕ พฤษภาคม หน้า ๓๒๓)

พระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาชญา
พุทธศักราช ๒๕๗๗ (ฉบับที่ ๖)

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามพระราชกฤษฎีกาตั้งวันที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๗๖)

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร
เกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ
สั่งว่า

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรถวายคำปรึกษาว่า สมควรแก้ไข
เพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาชญา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้น
ไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไป

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาชญา พุทธศักราช ๒๕๗๗
(ฉบับที่ ๖)”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๓ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑) และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ ผู้ใดต้องคำพิพากษาให้ลงอาชญาประหารชีวิต ท่านให้เอาไปยิงเสียให้ตาย”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๔ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑) และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔ ถ้าจะลงอาชญาประหารชีวิตแก่ผู้ใด ท่านให้เอาตัวไปประหารชีวิตณตำบลและในเวลาที่เขาพนักงานผู้มีหน้าที่ในการนั้นจะเห็นสมควร แต่ห้ามมิให้เอาตัวไปประหารชีวิตภายในกำหนด ๖๐ วันนับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุด”

๓๐๓

มาตรา ๕ บรรดาอรรถคดีที่ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดก่อน
วันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้บังคับไปตามกฎหมายเดิม
ประกาศมาเมื่อวันที่ พุทธศักราช ๒๔๗๗
เป็นปีที่ ๑๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๕ พฤษภาคม หน้า ๓๒๕)

สำนักหอสมุด

คำสั่งนายกรัฐมนตรี

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ ผ่านร่างพระราชบัญญัติแก้ไขวิธีพิจารณาความอาชญา พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๓) และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวไม่ทรงเห็นชอบด้วย

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรได้ยืนยันตามมติเดิมเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๗ และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวมิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยภายในกำหนดเวลาที่บัญญัติไว้

โดยที่ตามความในมาตรา ๓๕ แห่งรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัตินั้นเป็นอันประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายได้ และ

โดยที่ปรากฏตามหนังสือของประธานสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๘ ว่า การประกาศเช่นว่านี้พึงดำเนินการต่อไป

๓๐๕

นายกรัฐมนตรีอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๕ แห่ง
รัฐธรรมนูญ จึงมีคำสั่งนี้ว่าให้ประกาศพระราชบัญญัติที่วางขึ้น
ในราชกิจจานุเบกษา เพื่อใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป

สั่งมาณวันที่ ๒๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๕ พฤษภาคม หน้า ๓๒๘)

พระราชบัญญัติ
แก้ไขวิธีพิจารณาความอาชญา
พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๓)

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามพระราชกฤษฎีกาตั้งวันที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๖)

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปก
เกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ

สั่งว่า

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรถวายคำปรึกษาว่า สมควร
แก้ไขกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาชญา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติ
ขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้ง
ต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราช
บัญญัติแก้ไขวิธีพิจารณาความอาชญา พุทธศักราช ๒๔๗๗
(ฉบับที่ ๓)”

พระราชบัญญัติ

จัดวางการรถไฟและทางหลวงแก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๔๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนว่าต้นจากุรนต์

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ณวันที่ ๒๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่าสมควรแก้ไขเพิ่มเติม
พระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวง พ.ศ. ๒๔๖๔
เพื่อให้เหมาะสมแก่กาลสมัยยิ่งขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวงแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความตั้งแต่มาตรา ๔ ถึงมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวงแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๕ เสีย

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๖๔ และซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๗๕ และใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘ รถไฟหลวงนั้น เป็นสมบัติของแผ่นดิน อยู่ในความบังคับบัญชาของกรมรถไฟ ขึ้นอยู่ในกระทรวงเศรษฐกิจการ^{๕/10/๒๕๖๑} มีอธิบดีเป็นหัวหน้าบัญชากิจการ อยู่ภายใต้

ความบังคับบัญชาและรับผิดชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
เศรษฐกิจ”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้นำเข้าในพระราชบัญญัติจัด
วางการรถไฟและทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๖๔ เป็นมาตรา
๙, ๑๐ และ ๑๑

“มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการรถไฟขึ้นคณะหนึ่ง
ประกอบด้วย

(๑) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงเศรษฐกิจเป็นประธาน อธิบดีกรมรถไฟ อธิบดี
กรมโยธาเทศบาล อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข ผู้แทน
กระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทน
กระทรวงการคลัง และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย และ

(๒) กรรมการที่ได้รับแต่งตั้งเจ็ดนาย เลือกรจาก
ผู้มีความรู้ความชำนาญในกิจการซึ่งเกี่ยวกับการรถไฟ หรือ
เกี่ยวกับกฎหมาย ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ
จะได้ประกาศตั้งขึ้นโดยได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี”

“มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการรถไฟมีหน้าที่ควบคุม
 รถไฟราษฎรตามอำนาจและหน้าที่ซึ่งมีบทกำหนดไว้ว่า เป็น
 อำนาจหน้าที่ของสภากรรมการรถไฟ ตามพระราชบัญญัติ
 จัดวางการรถไฟและทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๖๔

ในส่วนรถไฟหลวง ให้คณะกรรมการมีหน้าที่รับปรึกษา
 ในเมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ เสนอในเรื่องต่อไป
 นี้

๑. โครงการและนโยบายของการรถไฟ
๒. การลงทุนใหม่
๓. งบประมาณประจำปี และ
๔. กิจกรรมอย่างอื่นเกี่ยวกับการรถไฟ

คณะกรรมการรถไฟอาจร้องขอให้บุคคลภายนอกมาให้
 คำแนะนำและความเห็น และอาจเชิญเจ้าหน้าที่คนใด ๆ มา
 ชี้แจงข้อความ หรืออาจตั้งอนุกรรมการขึ้นสอบสวนข้อ
 ความใด ๆ ได้”

“มาตรา ๑๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ
 เป็นผู้สั่งให้เรียกประชุมคณะกรรมการรถไฟ

การประชุมของคณะกรรมการนี้ ต้องมีกรรมการมา
ประชุมไม่น้อยกว่าแปดนาย จึงเป็นองค์ประชุม

การลงมติให้ ถ้อยเอาคะแนนข้างมากของจำนวนกรรมการ
ที่มาประชุม”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๕ พฤษภาคม หน้า ๓๓๒)

พระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๓)

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนันต์นันทาทรนที

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยาอมราช

ตราไว้ณวันที่ ๒๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขเพิ่มเติม
ความในมาตรา ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๓)”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรค ๔ ของมาตรา ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“ความในวรรคก่อนนี้ไม่ใช่บังคับถึงการลงลายพิมพ์นิ้วมือแกงไตหรือเครื่องหมายอย่างอื่น ทำนองเช่นว่ามานั้นซึ่งทำลงในเอกสารที่ทำต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

๓๑๕

พระราชบัญญัติกัญชา

พุทธศักราช ๒๕๖๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗)

อนุวัตน์จาทุรนต์

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๗

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนลงมติว่า สมควรจะมีการควบคุมกัญชา

ซึ่งให้โทษร้ายแรงแก่ผู้สูบ

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดย

คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ก้นชา พุทธศักราช ๒๕๗๗”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ เมื่อพ้นกำหนด
เก้าสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็น
ต้นไป

มาตรา ๓ ให้ถือว่าเป็นการชอบด้วยกฎหมายที่จะตรา
พระราชกฤษฎีกายกเว้นจังหวัดใด ๆ มิให้พระราชบัญญัตินี้
ใช้บังคับ แต่อย่างช้าไม่ให้ยกเว้นเกินกว่าสองปี นับแต่
วันใช้พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้ ถ้าข้อความมิได้แสดง
ให้เห็นเป็นอย่างอื่น

(๑) “ก้นชา” หมายความว่าความตลอดถึงทุกส่วนของ
ต้นก้นชา รวมทั้งวัสดุต่าง ๆ ที่อยู่ในต้นก้นชา เช่น ใบ
ดอก ยอด ผล ยาง และลำต้น เป็นต้น

(๒) “สุบก้นชา” หมายความว่าความตลอดถึง เสพ หรือ
บริโภคก้นชา

(๓) “เจ้าพนักงาน” หมายความว่าเจ้าพนักงาน
ซึ่งรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่ได้แต่งตั้งให้ มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ
นี้

มาตรา ๕ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นต้นไป ห้าม
มิให้ ผู้ใดปลุกกันชาหรือมีพันธุ์กันชาไว้ แต่

(๑) บรรดาผู้ที่ได้ปลุกกันชา ก่อนวันใช้พระราช
บัญญัตินี้ ให้จัดการเก็บและจำหน่ายให้หมดสิ้นไปภายใน
กำหนดหนึ่งปี นับแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจอนุญาต
ให้แต่ละเพาะบุคคล ปลุกหรือมีพันธุ์กันชาไว้ เพื่อการ
ทดลองหรือเพื่อประโยชน์ในทางโรคศิลปะก็ได้

มาตรา ๖ ห้ามมิให้ ผู้ใด

(๑) พากันชาเข้ามาในพระราชอาณาจักร เว้นแต่
จะได้รับใบอนุญาตซึ่งเจ้าพนักงานออกให้

(๒) ส่งกันชาออกไปนอกพระราชอาณาจักร

มาตรา ๗ ห้ามมิให้ผู้ใด มี ชื่อ ขาย จำหน่าย หรือ
 สู้บกัณฑา แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจอนุญาต
 ให้แต่ละเพาะบุคคลมีไว้เพื่อประโยชน์ ในทางโรคศิลปะก็ได้

ความในวรรคก่อนนี้มีให้ ใช้บังคับแก่บุคคลผู้ ชื่อ ขาย
 จำหน่ายหรือสู้บกัณฑาอยู่ก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้ แต่
 ให้ บุคคลนั้นจัดการอย่างหนึ่งอย่างใดให้ หมดสั้นไปภายใน
 กำหนดหนึ่งปี นับแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘ ห้ามมิให้ผู้ใด มี ชื่อ ขาย หรือจำหน่าย
 บัองกัณฑา หรือเครื่องมืออย่างอื่นที่ใช้สู้บกัณฑา เว้นแต่
 จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานเพื่อเก็บไว้เป็น
 พิพธิภัณฑ์

มาตรา ๙ ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา ๕ หรือ ๖
 ให้จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้ง
 จำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐ ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา ๗ หรือ ๘
 ให้จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองร้อยบาท
 หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไป
ตามพระราชบัญญัตินี้ และเพื่อการนี้ให้มีอำนาจออกกฎ
กระทรวงเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
แล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๕ พฤษภาคม หน้า ๓๑๕)

๓๒๐

พระราชบัญญัติโรคติดต่อ

พุทธศักราช ๒๔๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนึ่งตนเจ้าทรวงศ์

อาทิตยทิพอรภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๗ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า เป็นการสมควรที่จะ
รวบรวมแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบการควบคุมโรคติดต่อให้บริบูรณ์

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พุทธศักราช ๒๔๗๗”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกประกาศจัดการป้องกันกาฬโรค ร.ศ. ๑๒๓ ประกาศจัดการป้องกันกาฬโรคกำหนดให้แจ้งข่าวคนป่วย ร.ศ. ๑๒๕ และ พ.ศ. ๒๔๕๘ พระราชบัญญัติรับโรคระบาด พ.ศ. ๒๔๕๖ พระราชบัญญัติจัดการป้องกันไข้ทรพิษ พ.ศ. ๒๔๕๖ ประกาศจัดการป้องกันอหิวาตกโรค กำหนดให้แจ้งความคนป่วย พ.ศ. ๒๔๖๒ ประกาศจัดการป้องกันไข้ทรพิษกำหนดให้แจ้งความคนป่วย พ.ศ. ๒๔๖๖ และ พระราชบัญญัติจัดการป้องกันไข้ทรพิษแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๒ กับให้ยกเลิกบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้ ถ้าข้อความมิได้แสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

(๑) “ รัฐมนตรี ” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงซึ่งบังคับบัญชาการสาธารณสุข

(๒) “ เจ้าพนักงานสาธารณสุข ” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งรัฐบาลตั้งให้ มีหน้าที่ ตรวจตรา ดูแล และ จัดการสาธารณสุขในจังหวัดหรือท้องถิ่นใด หรือบุคคลใดซึ่งรัฐมนตรีตั้งขึ้นเพื่อการนั้น

(๓) “ โรคติดต่อ ” หมายความว่า โรคใดซึ่งติดต่อกันได้โดยตรงหรือโดยทางอ้อม จากคน ถึงคน หรือจากสัตว์ถึงคน และซึ่งรัฐมนตรีจะได้ประกาศแสดงไว้ในราชกิจจานุเบกษา

(๔) “ โรคติดต่ออันตราย ” หมายความว่า

ก) กาฬโรค อหิวาตกโรค ไข้ทรพิษ ไข้กาฬนกนางแอ่นและไข้เหลือง (เฟบริสฟลาวา)

ข) โรคติดต่อใดซึ่งรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่าเป็นโรคติดต่ออันตราย

(๕) ก) “ พาหะ ” หมายความว่า บุคคลซึ่งไม่มีอาการของโรคติดต่อปรากฏ แต่ในร่างกายมีเชื้อโรคนั้นซึ่งอาจติดถึงผู้อื่น

ข) “ผู้สัมผัส” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้
เข้าใกล้ชิดคน สัตว์ หรือสิ่งของติดโรคจนเชื้อโรคนั้นอาจ
ถ่ายถึงคนได้

ค) “การคุมไว้สังเกต” หมายความว่า การกัก
กัน โดยแยกบุคคลออกไว้ต่างหากจากผู้อื่น ในสถานที่
และตามภาวะอันจะป้องกันมิให้ เชื้อโรคแพร่หลายโดยตรง
หรือโดยทางอ้อมไปยังผู้ซึ่งอาจรับ เชื้อโรคนั้นได้

ง) “การระวัง” หมายความว่า การควบคุม
บุคคลโดยไม่กักกันแต่บุคคลนั้น จะได้รับ อนุญาตให้ผ่านไป
ในที่ใด ๆ ได้โดยมีเงื่อนไขว่าเมื่อไป ถึงท้องถิ่นใดที่กำหนด
ไว้ บุคคลนั้นต้องแสดงตนต่อเจ้าพนักงานสาธารณสุข
ประจำท้องถิ่นนั้นเพื่อการตรวจในทางแพทย์

หมวด ๑

การแจ้งความ

มาตรา ๕ (ก) ให้รัฐมนตรีประกาศระบุนาการสำคัญของ
ของโรคติดต่ออันตรายไว้ในราชกิจจานุเบกษา และให้ถือ
ว่าโรคติดต่ออันตรายนั้น เป็นโรค ต้องแจ้งความตามมาตรา
๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้

(ข) รัฐมนตรีหรือข้าหลวงประจำจังหวัด โดยอนุมัติของรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศว่า โรคติดต่ออย่างหนึ่งอย่างใด เป็นโรคต้องแจ้งความในท้องถิ่นใด หรือหลายท้องถิ่นในความปกครองของตนได้ แม้โรคนั้นจะไม่ใช่โรคติดต่ออันตรายก็ดี แต่ต้องระบอบอาการสำคัญของโรคไว้และโฆษณาเพื่อราษฎรในท้องถิ่นนั้น ๆ ทราบ

มาตรา ๖ ผู้ใดควบคุมดูแลหรืออยู่ด้วย หรือรักษาพยาบาลผู้ป่วยซึ่งเป็นโรคต้องแจ้งความ หรือโรคที่น่าสงสัยว่าเป็นโรคต้องแจ้งความหรือเป็นหัวหน้าสถานที่ หัวหน้าครอบครัว หรือเจ้าบ้านซึ่งเกิดหรือได้เกิดโรคเช่นว่านี้ ผู้นั้นต้องรีบแจ้งความต่อเจ้าพนักงาน และภายในเวลาซึ่งรัฐมนตรีจะได้ออกกฎกระทรวงกำหนดไว้

หมวด ๒

การป้องกันและควบคุม

มาตรา ๗ เมื่อเกิดหรือมีเหตุสงสัยว่ามีโรคติดต่ออันตรายอย่างใดขึ้นในบ้าน โรงเรือน สถานที่ เรือกำปั่น เรือเทียบฝั่ง เรือหรือยานพาหนะอื่นใด ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขมีอำนาจที่จะจัดการเองหรือสั่งบุคคลอื่นโดยหนังสือให้จัดการใดๆ ดังต่อไปนี้

(๑) ก) ย้ายบุคคลซึ่งป่วยหรือมีเหตุสงสัยว่าป่วยเป็นโรคติดต่ออันตรายไปอยู่โรงพยาบาล หรือในที่อื่นเพื่อการคุมไว้สังเกตและให้คงอยู่ในที่นั้นจนกว่าจะพ้นความติดโรคหรือหมดเหตุสงสัยนั้นแล้ว

ข) กักกันบ้าน โรงเรือน สถานที่ เรือกำปั่น เรือเลียบฝั่ง เรือหรือยานพาหนะนั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วนตามจำเป็น จนกว่าจะได้กำจัดความติดโรคเป็นที่พอใจ เจ้าพนักงานสาธารณสุขแล้ว หรือจนกว่าเจ้าพนักงานสาธารณสุขเห็นว่าปราศจากความติดโรคและได้ถอนคำสั่งนั้นแล้ว

(๒) ให้มีการคุมไว้สังเกตบุคคลซึ่ง เป็น หรือมีเหตุสงสัยว่าเป็นพาหะของโรคนั้น

(๓) ให้มีการระวังหรือการคุมไว้สังเกตบุคคลซึ่ง เป็น หรือมีเหตุสงสัยว่าเป็นผู้สัมผัส

(๔) กำจัดความติดโรค หรือทำลายสิ่งของซึ่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขมีเหตุเชื่อได้ว่าเป็นสิ่งติดโรค

(๕) ตรวจ หรือจัดการแก่ศพซึ่งปรากฏหรือมีเหตุสงสัยว่าตายด้วยโรคนี้ เพื่อป้องกันการแพร่หลายของโรค

(๖) ทำ หรือให้เจ้าของหรือผู้อยู่ในบ้าน โรงเรือน สถานที่ เรือกำปั่น เรือเลียบฝั่ง เรือหรือยานพาหนะอื่นใด ที่โรคนั้นได้เกิดขึ้น ทำการกำจัดความตืดโรคและแก้ไขเปลี่ยนแปลงสิ่งที่กล่าวไว้ในข้อด้วยสุขลักษณะดียิ่งขึ้นตามจำเป็นจนเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานสาธารณสุข

มาตรา ๘ เมื่อมีโรคติดต่ออย่างใดซึ่งมิใช่โรคติดต่ออันตราย แต่เป็นโรคต้องแจ้งความตามความหมายแห่งพระราชบัญญัตินี้เกิดขึ้นในบ้าน โรงเรือน สถานที่ หรือยานพาหนะอื่นใด และเมื่อเจ้าพนักงานสาธารณสุขมีเหตุผลที่จะเชื่อว่าควรมีการป้องกันและควบคุมมิให้โรคแพร่หลายโดยจัดการใด ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗ ก็ให้มีอำนาจทำได้

มาตรา ๙ เมื่อได้ออกคำสั่งให้มีการคุมไว้สังเกตตามความในมาตรา ๗ (๑) ก) แล้ว ให้ปิดคำสั่งนั้นไว้โดยเปิดเผยสถานที่ที่ผู้เกี่ยวข้องอยู่ในการคุมไว้สังเกตและที่ใกล้เคียง และเมื่อได้ปิดคำสั่งเช่นนั้นแล้วตลอดเวลาที่คำสั่งนั้นยังคงใช้บังคับอยู่ ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากเจ้าพนักงานสาธารณสุขหรือบุคคลที่เจ้าพนักงานสาธารณสุขได้อนุญาต

แล้วเข้าหรือออกจนตึกกันนั้น หรือย้ายเครื่องเรือนเครื่องนอนหรือสิ่งของใด ๆ ออกจากที่นั้นไป

มาตรา ๑๐ เมื่อโรคติดต่ออันตรายเกิดขึ้นหรือน่าจะเกิดขึ้นในท้องถิ่นใด ข้าหลวงประจำจังหวัดมีอำนาจที่จะประกาศว่าตำบล หมู่บ้าน บ้าน หรือสถานที่ใด เป็นเขตต์ติดโรค และกำหนดปริมาณพลรอบเขตต์นั้น เมื่อได้โฆษณาประกาศเช่นว่านั้นแล้ว ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขมีอำนาจทำการหรือออกคำสั่งโดยหนังสือเพื่อจัดการใด ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

(๑) กำจัดความติดโรคที่อสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ใด ๆ ภายในเขตต์ติดโรค

(๒) ห้ามมิให้ผู้ใดเข้าหรือออกเขตต์ติดโรคโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานสาธารณสุข

(๓) ให้เจ้าของหรือผู้อยู่ในบ้าน โรงเรือน สถานที่ภายในเขตต์ติดโรค หรือภายในปริมาณพลรอบเขตต์นั้น จัดการแก้ไขหรือทำลายส้วม ที่อาบน้ำ และบรรดาสิ่งซึ่งไม่ต้องด้วยสุขลักษณะในบ้าน โรงเรือน หรือสถานทีนั้น อันน่าจะเป็นเหตุให้โรคแพร่หลาย

(๔) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการซึ่งน่าจะเป็นสิ่งไม่ถูกต้องด้วย
สุขลักษณะชั้นในถนนหนทาง บ้าน โรงเรือน หรือสถานที่ใด

(๕) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำให้น้ำสกปรกจนน่าจะเป็นเหตุ
ให้โรคแพร่หลาย

(๖) จัดวางระเบียบการขายและจับห้องอาหารเพื่อป้องกันมิให้
โรคแพร่หลาย

(๗) เข้าในบ้าน โรงเรือน หรือสถานที่ใด ที่ปรากฏ
หรือมีเหตุควรสงสัยว่ามีโรคติดต่อ เพื่อจัดการ ป้องกันมิให้
โรคแพร่หลาย

การที่จะเข้าไปตั้งวันนี้ อาจทำได้โดยไม่ต้องแจ้งความ
ให้ทราบล่วงหน้า แต่ต้องทำในเวลาอันสมควรโดยคำนึง
ถึงความสะดวกของผู้ผู้นั้น

(๘) ตรวจบุคคลใดซึ่ง มีเหตุควรสงสัยว่าป่วย เป็นโรค
ติดต่อ

(๙) ตรวจศพซึ่งปรากฏหรือมีเหตุควรสงสัยว่าตายด้วย
โรคติดต่อ

(๑๐) รื้อถอนหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงตามจำเป็นซึ่งโรง
เรือนใดที่น่าจะเป็นเหตุให้กาฬโรคแพร่หลาย

(๑๑) ให้แจ้งความเมื่อปรากฏว่ามีหนูตายเอง

(๑๒) กำจัดหนูหรือกำหนดวิธีการให้บุคคลใดในเขตต์ติดโรค หรือปริมณฑลรอบเขตต์นั้นกระทำ

(๑๓) กำจัดความติดโรค กำจัดแมลง หรือหนูในสิ่งของ สีนํ้า หรือยวดยานซึ่งมีเหตุควรสงสัยว่าติดโรค

(๑๔) กำจัดขุมและลูกน้ำหรือกำหนดวิธีการให้บุคคลใดในเขตต์ติดโรคหรือปริมณฑลรอบเขตต์นั้นกระทำ

(๑๕) ให้บุคคลใดในเขตต์ติดโรคหรือปริมณฑลรอบเขตต์นั้นไปรับการปลูกฝีตามเวลาและสถานที่ซึ่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขจะได้กำหนด

(๑๖) ปิดตลาด โรงมหรสพ โรงเรียน หรือสถานที่ชุมนุมชนอื่น ๆ ตามกำหนดเวลาซึ่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขจะเห็นควร

เมื่อโรคติดต่อที่เกิดขึ้นนั้นสงบแล้วและข้าหลวงประจำจังหวัดเห็นเป็นการสมควร ก็ให้ถอนประกาศตั้งวันนั้นเสีย

มาตรา ๑๑ เมื่อมีโรคติดต่ออย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งมีไข้โรคติดต่ออันตรายตามความหมายแห่งพระราชบัญญัตินี้ เกิดระบาดขึ้นในท้องถิ่นใด และข้าหลวงประจำจังหวัดเห็นว่า

โรคที่เกิดขึ้นนั้นเป็น หรือ ใกล้เคียง เป็นอันตรายร้ายแรงแก่
ปวงราษฎรแล้ว ข้าหลวงประจำจังหวัดโดยอนุมัติของ
รัฐมนตรีอาจประกาศว่าโรคนั้นเป็นโรคติดต่ออันตรายเฉพาะ
ในท้องถิ่นนั้น ในประกาศนั้นให้ระบุอาการสำคัญของโรค
ไว้ด้วย และเมื่อได้โฆษณาประกาศเช่นนั้นแล้ว ให้นำบท
บัญญัติแห่งมาตรา ๙ และ ๑๐ แห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้
บังคับ

มาตรา ๑๒ บุคคลทุกคนเว้นแต่เด็กอายุต่ำกว่าหนึ่งเดือน
ต้องรับการปลูกฝี สำหรับเด็กอายุต่ำกว่าสิบห้าปีให้บิดา
มารดาผู้ปกครองหรือเจ้าบ้านที่ดูแลเด็กนั้นเป็นผู้รับผิดชอบ
ในการนี้

นายอำเภอมีอำนาจที่จะสั่งให้บุคคลได้รับการปลูกฝี หรือ
รับการปลูกฝีชั่วคราวและสถานที่ซึ่งจะได้กำหนดไว้ใน
คำสั่งนั้นก็ได้

หมวด ๓

การป้องกันโรคตามพรมแดน

มาตรา ๑๓ เมื่อมีโรคติดต่ออันตรายอย่างใดเกิดขึ้น
ในท้องถิ่นใดในราชอาณาจักร หรือในดินแดนใกล้เคียง

เพื่อป้องกันมิให้โรคแพร่หลายภายในราชอาณาจักร หรือ
แพร่หลายเข้าในหรือออกนอกราชอาณาจักร ให้รัฐมนตรี
มีอำนาจประกาศและสั่งจัดการใด ๆ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้บุคคลผู้มาจากหรือผ่านท้องถิ่นที่มีโรค หรือผู้
สัมผัสกับผู้ป่วยด้วยโรคนั้นรับการตรวจในทางแพทย์ และ
ถ้าจำเป็นก็ให้อยู่ในการระวัง

(๒) ให้มีการคุมไว้สังเกตบุคคลซึ่งปรากฏอาการขอ
โรคนั้น

(๓) ให้กำจัดการติดโรค กำจัดแมลง หรือหนูใน
สิ่งของ สินค้า หรือยานพาหนะซึ่งมีเหตุสงสัยว่าติดโรค

(๔) ห้ามการนำเข้าหรือการขายสิ่งของ หรืออาหาร
อันมีเหตุสงสัยว่าติดโรค

(๕) ให้บุคคลที่ปราศจากความต้านทานโรครับการปลูก
ฝีหรือรับการฉีดวัคซีน

(๖) ให้จัดการป้องกันมิให้หนูมีช่องทางอาศัยไปมาใน
ยานพาหนะใด ๆ

(๗) ให้จัดหาน้ำที่สมควรแก่การบริโภคไว้ในเรือรถไฟ
หรือยานอื่น ๆ ตามจำเป็น

(๘) ห้ามการเข้าไปมาตามพรมแดนบางส่วน และกำหนดที่ให้เข้าไปมา

(๙) จัดตั้งสถานสุขาขึ้นที่พรมแดนโดยมีเครื่องใช้เพียงพอสำหรับกำจัดความตืดโรค กำจัดหนู การปลุกไฟ และการฉีควักขึ้น ตามความประสงค์แห่งมาตรานี้

(๑๐) ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขประจำท้องถิ่นตรวจและกำจัดความตืดโรคแก่เรือกำปั่น หรือเรือเลียบฝั่งลำไต้ที่เข้ามาในท่าเรือซึ่งอยู่ในท้องถิ่นในความดูแลของตน

หมวด ๔

การป้องกันโรคติดต่ออย่าง

มาตรา ๑๔ ห้ามมิให้ผู้ใดทำการทดลองด้วยเชื้อไข้เหลืองหรือนำเชื้อไข้เหลืองหรือวัตถุซึ่งอาจติดโรคนี้เข้ามาในราชอาณาจักร

หมวด ๕

อำนาจทั่วไป

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้สั่งให้บุคคลใดจัดการตามความในมาตรา ๙ (๖) หรือมาตรา ๑๐ (๓) แล้ว บุคคลนั้นละเลยไม่จัดการตามคำสั่งภายในเวลาอัน

สมควร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดการนั้นให้สำเร็จไปได้โดย
ล่ำพั่ง และให้บุคคลนั้นชดใช้ค่าใช้จ่ายในการนั้นทั้งสิ้น

มาตรา ๑๖ เพื่อจัดการบ่อนกันตามบทบัญญัติแห่งพระราช
บัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจทำลายหรือรื้อถอน
โรงเรือนหรือสิ่งของใด ๆ โดยคิดค่าเสียหายอันเป็นผล
เกิดชัดโดยตรงแก่การนั้นให้แก่เจ้าของ แต่ถ้าเป็นสิ่งของ
เสียหาย หรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพก็ไม่ต้องเสียค่าเสียหาย
ให้แก่เจ้าของ

มาตรา ๑๗ ให้รัฐมนตรีมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตาม
พระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อ
ปฏิบัติการให้เป็นไปตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
แล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๖

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๘ ผู้ใดละเลยไม่แจ้งความตามความใน
มาตรา ๖ ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่
เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินร้อยบาท

มาตรา ๑๙ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือละเลยไม่จัดการตามคำสั่ง
ของเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามความในมาตรา ๗ หรือ
มาตรา ๑๐ ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่
เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองร้อยบาทหรือทั้งจำทั้ง
ปรับ

มาตรา ๒๐ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติ
แห่งมาตรา ๑๒ หรือมาตรา ๑๓ (๕) ท่านว่าผู้นั้นมีความผิด
ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกิน ห้าสิบบาทและให้ศาลมีอำนาจ
บังคับการตามบทบัญญัติที่กล่าวมานั้น

มาตรา ๒๑ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติ
แห่งมาตรา ๑๔ ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุก
ไม่เกินเจ็ดปีและปรับไม่เกินห้าพันบาท

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

25/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๕ พฤษภาคม หน้า ๓๔๔)

๓๓๕

พระราชบัญญัติ

เรื่องแบบตำรวจ

พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนึ่งเจ้าทวนต์

อาทิยศทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ในวันที่ ๒๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติเครื่องแบบตำรวจเสียใหม่

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติเครื่องแบบตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก “พระราชบัญญัติเครื่องแบบตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗” เสีย

มาตรา ๔ เครื่องแบบตำรวจหมายถึงเครื่องแต่งกายทั้งหลายที่ได้กำหนดให้ตำรวจแต่ง

เครื่องแบบตำรวจ ย่อมประกอบด้วย หมวก เสื้อ กางเกง รองเท้า เครื่องหมายยศ จำพวก สังกัด และอื่นๆ กับเครื่องประกอบต่างๆ

มาตรา ๕ ลักษณะ ชนิด และประเภทของเครื่องแบบตำรวจ ก็กับการแต่งเครื่องแบบตำรวจว่าจะสมควร

อย่างไร เมื่อไร และโดยเงื่อนไขอย่างใดนั้น ให้เป็นไปตามข้อกำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖ ผู้ใดไม่มีสิทธิแต่งเครื่องแบบตำรวจได้โดยชอบด้วยกฎหมาย บังอาจแต่งเครื่องแบบตำรวจตามพระราชบัญญัตินี้ หรือแต่งเครื่องแบบซึ่งตำรวจยังคงใช้แต่งเข้าสู่ราชการอยู่ หรือแต่งเครื่องแต่งกายอันคล้ายกันอันอาจนำความดูหมิ่นเกลียดชัง หรือนำความเสียหายมาสู่ราชการตำรวจ ชุมนุมความผิด ต้องระวางโทษตั้งต่อไปนี้

๑. ถ้าได้กระทำความผิดนั้นต่อหน้าราชศัตรู ให้จำคุกไม่เกินห้าปี

๒. ถ้ามิได้กระทำความผิดนั้นต่อหน้าราชศัตรู แต่ได้กระทำในเวลาสงครามหรือในเขตซึ่งอยู่ในอำนาจกฎอัยการศึก ให้จำคุกไม่เกินสามปี

๓. ถ้าได้กระทำความผิดนั้นในเวลาหรือที่อื่นนอกจากที่กล่าวมาแล้ว ให้จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจ
ออกกฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราช
บัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว
ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๕ พฤษภาคม หน้า ๓๕๘)

กฎกระทรวงมหาดไทย
ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบตำรวจ
พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติ
เครื่องแบบตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒) รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวงขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

หมวด ๑

เครื่องแบบ

ส่วนที่ ๑

หมวก

ข้อ ๑ หมวกมี ๔ ชนิด คือ

๑. หมวกทรงหม้อตาลสีทึบ ใช้ตั้งแต่พลตำรวจ
ขึ้นไป มีเครื่องประกอบดังนี้

(ก) กะบังหน้าหนังสีดำ

(ข) สายรัดคางหนังสีดำกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

(ค) ดุมสีดำขนาดเล็กยึดสายรัดคางกับหมวก ตรง

25/10/2566

ปลายกะบังหน้าข้างละ ๑ ดุม

(ง) ตราหน้าหมวกทำด้วยโลหะสีเงินเป็นรูปอนุณาโลมอยู่กลางจักร และรอบนอกวงจักรมี "ลายเปลว" ในรอบวงจักรมีอักษร "พิทักษ์สันติราษฎร์"

๒. หมวกทรงหม้อตาลสีขาว ใช้ได้ตั้งแต่นายตบตำรวจขึ้นไป เครื่องประกอบเหมือนกับหมวกทรงหม้อตาลสีทึบ เว้นแต่

(ก) สายรัดคางเปลี่ยนเป็นไหมเงินกว้าง ๑ เซนติเมตร

(ข) ดุมยึดสายรัดคางกับหมวก เปลี่ยนเป็นดุมเกลี้ยงสีเงิน

๓. หมวกกันแดดสีทึบ ใช้ได้ตั้งแต่พลตำรวจขึ้นไป มีเครื่องประกอบดังนี้

(ก) สายรัดคางหนังสีน้ำตาล กว้าง ๑ เซนติเมตรทั้ง

(ข) ตราหน้าหมวกอย่างเดียวกับตราหน้าหมวกทรงหม้อตาล

๔. หมวกกันแดดสีขาว ใช้ได้ตั้งแต่นายตบตำรวจขึ้นไป มีเครื่องประกอบดังนี้

(ก) สายรัดคางไหมเงินกว้าง ๑ เซนติเมตรทั้ง

(ข) ตราหน้าหมวกอย่างเดียวกับตราหน้าหมวกทรงหม้อตาล

ส่วนที่ ๒

เสา

ข้อ ๒ เสา มี ๒ ชนิด คือ

๑. เสาแบบราชการสีทากี้ หลัง ๓ ตะเข็บ ใช้ได้ตั้งแต่พลตำรวจชั้นไป มีเครื่องประกอบดังนี้

(ก) คุมสน้าตาลมีลักษณะกลมมน สำหรับติดอกเสา ๓ คุม สำหรับติดกะเป่า ๔ คุม สำหรับติดอินทรรณู ๒ คุม

(ข) กะเป่า ๔ กะเป่า บน ๒ ล่าง ๒ เย็บติดภายนอกข้างขวาและข้างซ้าย กะเป่าบนมีใบปกรุปมน ซายกลางแหลม มีแถบเย็บติดตรงกึ่งกลางตามทางดิ่ง กะเป่าล่างเป็นอย่างยาม มีใบปกรุปตัดหึ่งสี่กะเป่ามีรังคุมที่ใบปกสำหรับขัดคุม ซึ่งติดอยู่ตรงปากกะเป่า

(ค) อินทรรณูสีเดียวกันกับเสา เย็บเป็นแผ่นเหลี่ยมเรียว ทางด้านไหล่ไปทางด้านคอติดอยู่เหนือบ่าทั้ง ๒ ข้าง ด้านทางไหล่กว้าง ๓ เซ็นติเมตรกึ่ง เย็บกับตะเข็บเสา ด้านทางคอกว้าง ๒ เซ็นติเมตรกึ่งปลายมน และขัดคุมโดยวิธีเจาะเสา สอดก้านคุมลงไปติดควงภายในเสา 25/10/2566

๒. เสื้อแบบราชการสีขาว ๔ ตะเข็บ ไข่ได้ตั้งแต่
นายดาบตำรวจขึ้นไป มีเครื่องประกอบดังนี้

(ก) ดุมทำด้วยโลหะสีเงิน สำหรับติดอกเสื้อ ๕ ดุม
สำหรับติดอินทรธนู ๒ ดุม

(ข) อินทรธนูสีเดียวกับเสื้อ ลักษณะและวิธีใช้ดู
เดียวกับอินทรธนูเสื้อสีกาก

ส่วนที่ ๓

กางเกง

ข้อ ๓ กางเกงมี ๔ ชั้นนิต คือ

๑. กางเกงสีกาก้าขาววพับปลายขา ไข่ได้ตั้งแต่
พลตำรวจขึ้นไป

๒. กางเกงสีกาก้าขาสั้นหุ้มเข่า ไข่ได้ตั้งแต่พล
ตำรวจขึ้นไป

๓. กางเกงสีขาวขาววพับปลายขา ไข่ได้ตั้งแต่
นายดาบตำรวจขึ้นไป

๔. กางเกงสีขาวขาววไม่พับปลายขา ไข่ได้ณะเพาะ
นายตำรวจชั้นสัญญาบัตร

ส่วนที่ ๔

เข็มขัด

ข้อ ๔ เข็มขัด มี ๒ ชนิด คือ

๑. เข็มขัดสายโยง ทำด้วยหนังสีน้ำตาล ใช้ได้ตั้งแต่เจ้าหน้าที่ตำรวจขึ้นไป กาดทับเสื้อและต้องใช้ทุกโอกาสที่แต่งเครื่องแบบสีกากี

๒. เข็มขัดหนังสีน้ำตาล สำหรับนายสิบและพลตำรวจกาดทับเสื้อ ต้องใช้ทุกโอกาสที่แต่งเครื่องแบบ

ส่วนที่ ๕

ผ้าพันแขน สนับแขน รองเท้า และถุงเท้า

ข้อ ๕ ผ้าพันแขนมีอย่างเดียว คือ ผ้าพันแขนสีกากี ใช้ได้ตั้งแต่พลตำรวจขึ้นไป

ข้อ ๖ สนับแขนมีอย่างเดียว คือ สนับแขนทำด้วยหนังสีน้ำตาล ใช้ได้ตั้งแต่เจ้าหน้าที่ตำรวจขึ้นไป

ข้อ ๗ รองเท้า มี ๕ ชนิด คือ

๑. รองเท้าชูหนังสีน้ำตาล ใช้ได้ตั้งแต่พลตำรวจขึ้นไป และใช้ได้เฉพาะเวลาแต่งเครื่องปกติสีกากี เครื่องหัด หรือเครื่องเต็มยศ แต่ทั้งนี้จะได้ใช้ในเมื่อใช้กางเกงสีกากีขายาว

๒. รองเท้าชู หนังสือดำ ใช้ได้ตั้งแต่ นายดาบตำรวจ
ขึ้นไป และใช้ได้เฉพาะเวลาแต่งเครื่องปกติสีขาว

๓. รองเท้าบูต หนังสือน้ำตาล ใช้ได้ตั้งแต่ พลตำรวจ
ขึ้นไป และใช้ได้เฉพาะเวลาแต่งเครื่องปกติสี kaki
เครื่องหัด หรือเครื่องเต็มยศ

๔. รองเท้าบูต หนังสือดำ ใช้ได้ตั้งแต่ นายดาบ
ตำรวจขึ้นไป และใช้ได้เฉพาะเมื่อแต่งเครื่องปกติสีขาว
หรือเครื่องสโมสร

๕. รองเท้าทอปบูต หนังสือน้ำตาล ใช้ได้ตั้งแต่
นายดาบตำรวจขึ้นไป และใช้ได้เฉพาะในโอกาสที่ใช้
กางเกงสี kaki ขาสั้น

ข้อ ๘. ถุงเท้า ใช้สีอย่างใดก็ได้ แต่ถ้าใช้รองเท้าชู
ต้องใช้สีอย่างเดียวกับสีรองเท้า

ตำรวจผู้ทรมหน้าทักขมาให้ติดเดือยทำด้วยโลหะสีเงินที่สัน
รองเท้าบูตหรือทอปบูต ในเวลาแต่งเครื่องแบบได้

สำหรับนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ซึ่งไม่มีหน้าที่ขมา
อนุญาตให้ติดเดือยตามลักษณะที่กล่าวไว้ข้างต้นได้เฉพาะ
ในเวลาขมา

ส่วนที่ ๖

เครื่องหมายแสดงยศ

ข้อ ๕ เครื่องหมายยศมีดังต่อไปนี้

๑. ขนนายสืบตำรวจใหม่บ่ง พนสักราก ด้วบงทำ
ด้วยผ้าหรือสักหลาดสีขาว เย็บติดที่แขนเสื้อตอนเหนือ
ข้อศอกข้างซ้ายเป็นรูปมุมข้อศอก หันมุมลงข้างล่าง ขนาด
ยาวจากมุมข้างละ ๕ เซ็นติเมตร กว้าง ๑ เซ็นติเมตร

นายสืบตำรวจตรี   หนึ่งบั้ง

นายสืบตำรวจโท   สองบั้งซ้อน

นายสืบตำรวจเอก   สามบั้งซ้อน

จ่านายสืบตำรวจ   สี่บั้งซ้อน

๒. นายดาบตำรวจใหม่เครื่องหมายทำด้วยโลหะ
สีเงิน เป็นรูปดาบสองเล่มไขว้กัน ติดที่อินทรธนูทั้งสองข้าง

๓. นายร้อยตำรวจ ให้มัดอกจันทน์แปดกลีบ ทำ
ด้วยโลหะสีเงิน ติดที่บนอินทรธนูทั้งสองข้าง

นายร้อยตำรวจตรี   หนึ่งดอก

นายร้อยตำรวจโท   สองดอก (ติดเรียงตามยาว

อินทรธนู)

นายร้อยตำรวจเอก สามดอก (ติดเรียงตามยาว
อินทรธนู)

๔. นายพันตำรวจ ให้มัดอกจันทน์ และติดเช่น
เดียวกันกับนายร้อยตำรวจ แต่เพิ่มขีด (สันเหลี่ยม) ทำด้วย
โลหะสีเงิน ติดบนอินทรธนูที่ปลายบ่าข้างละ ๑ ขีด

๕. นายพลตำรวจ ให้มัดอกจันทน์ และขีดติดเช่น
เดียวกันกับนายพันตำรวจ แต่เพิ่มขีดขึ้นอีกข้างละหนึ่งขีด

ส่วนที่ ๗

เครื่องหมายแสดงจำพวก

ข้อ ๑๐ เครื่องหมายแสดงจำพวกตำรวจ ทำด้วยโลหะ
สีเงิน ติดที่คอเสื้อข้างขวา แต่ตำรวจนอกประจำการ
นอกจากกรณีทีกล่าวไว้ในข้อ ๒๕ ติดที่ใต้ปกกระเป๋าเสื้อบน
ด้านซ้าย คือ

๑. ตำรวจประจำกรม, ประจำสำนักงานเลขานุการ
กรม ใช้เครื่องหมายโลหะเส้นกลางกะหนกสีเหลี่ยม

๒. ตำรวจแผนกแพทย์ หรือผู้ที่ทำหน้าที่แพทย์
ไม่ว่าสังกัดที่ใดให้ใช้เครื่องหมายพญานาคพันกะเบี กลาง
กะหนกสีเหลี่ยม

๓. ตำรวจกองคลัง กับผู้ที่ทำหน้าที่สมุหบัญชีหรือ
 พัสดุไม่ว่าสังกัดที่ใด ให้ใช้เครื่องหมายดอกจันทน์กลาง
 กะหนดสีเหลืองมี

๔. ตำรวจกองฟังกดี ใช้เครื่องหมายอักษร “อ”
 กลางกะหนดสีเหลืองมี

๕. ตำรวจกองโรงเรียนตำรวจ ใช้อักษร “ร” กลาง
 กะหนดสีเหลืองมี

๖. ตำรวจกองตรวจคนเข้าเมือง ใช้อักษร “ต”
 กลางกะหนดสีเหลืองมี

๗. ตำรวจเทศบาล ใช้อักษร “ท” กลางกะหนด
 สีเหลืองมี

๘. ตำรวจสันติบาล ใช้อักษร “ส” กลางกะหนด
 สีเหลืองมี

๙. ตำรวจนครบาล ใช้อักษร “น” กลางกะหนด
 สีเหลืองมี

๑๐ ตำรวจภูธร ใช้อักษร “ภ” กลางกะหนดสีเหลืองมี

ส่วนที่ ๘

เครื่องหมายแสดงสังกัด

ข้อ ๑๑ เครื่องหมายแสดงสังกัด ทำด้วยโลหะสีเงิน
 ติดที่คอเสื้อข้างซ้าย ตำรวจนอกประจำการนอกจากกรณีนี้

กล่าวไว้ในข้อ ๒๕ ห้ามมิให้ติดเครื่องหมายเช่นว่านี้ ไม่ว่า
ในโอกาสใด

๑. ตำรวจประจำกรม ประจำสำนักงานเลขานุการ
กรม ใช้เครื่องหมายโล่หึ่งเงินกลางกะหนกสี่เหลี่ยม

๒. แผนกแพทย์ หรือผู้ที่ทำหน้าที่แพทย์ไม่ว่า
สังกัดใด ให้ใช้เครื่องหมายพญานาคพันกะบี่ กลางกะหนก
สี่เหลี่ยม

๓. ตำรวจกองคลัง กับผู้ที่ทำหน้าที่สมุหบัญชี หรือ
พัสดุไม่ว่าสังกัดใด ให้ใช้เครื่องหมายดอกจันทน์กลาง
กะหนกสี่เหลี่ยม

๔. ตำรวจกองพันคดี ใช้เครื่องหมายอักษร “อ”
กลางกะหนกสี่เหลี่ยม

๕. ตำรวจกองโรงเรียนตำรวจ ผู้ที่ประจำกอง
กำกับการ ใช้อักษร “ร” กลางกะหนกสี่เหลี่ยม ผู้ที่
ประจำกองร้อยใช้เลขหมายกลางกะหนกสี่เหลี่ยมตามลำดับ
กองร้อย ในพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงาน
และกรมในกระทรวงมหาดไทยที่ใช้อยู่

๖. ตำรวจกองตรวจคนเข้าเมือง ใช้อักษร “ต”
กลางกะหนกสี่เหลี่ยม

๗. ตำรวจเทศบาล ผู้ที่ประจำกองกำกับการ ไข
เครื่องหมายอักษร “ท” กลางกะหนกส์เหล็กมรั นอกนั้น
ให้มีเครื่องหมายดังนี้

- (๑) ทำหน้าที่สุขาภิบาล ใช้อักษร “สข”
- (๒) ทำหน้าที่จราจร ใช้อักษร “จร”
- (๓) ทำหน้าที่ยานพาหนะพระนครและธนบุรี ใช้อักษร “กท”
- (๔) ทำหน้าที่ยานพาหนะหัวเมือง ใช้อักษร “ม”
- (๕) ทำหน้าที่ดับเพลิง ใช้อักษร “ตพ”

ทั้งนี้อยู่ในกลางกะหนกส์เหล็กมรั

อนึ่ง ตำรวจเทศบาลที่ทำหน้าที่จราจรดับเพลิง และ
สุขาภิบาลให้ไขปลอกผ้าขนาดกว้าง ๑๐ เซ็นติเมตรสวมที่
โคนแขนเสื้อเครื่องแบบข้างขวา ๑ ปลอก และให้ใช้อักษร
ทำด้วยผ้าสีขาวอยู่ในผ้าวงกลมสีดำ ขนาด ๕ เซ็นติเมตร
เย็บติดที่ปลอกแขนด้านนอกดังนี้

(๑) ทำหน้าที่สุขาภิบาล ปลอกสีเขียวใบไม้ ใช้อักษรย่อของจังหวัดที่ประจำ

(๒) ทำหน้าที่จราจร ปลอกสีขาว ใช้อักษรย่อของจังหวัดที่ประจำ

(๓) ทำหน้าที่ดับเพลิง ปลอกสีแดง ใช้อักษรย่อของจังหวัดที่ประจำ

๘. ตำรวจสันติบาล ผู้ที่ประจำกองบังคับการ ใช้อักษร "ส" กลางกะหนกสีเหลือง ผู้ที่สังกัดกองกำกับการใช้เลขหมายกลางกะหนกสีเหลืองตามลำดับกอง ในพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรมในกระทรวงมหาดไทยที่ใช้อยู่

๙. ตำรวจนครบาล ผู้ที่ประจำกองบังคับการ ใช้อักษร "น" กลางกะหนกสีเหลือง ผู้ที่สังกัดกองกำกับการ ถ้าเป็นนายดาบและนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ใช้เลขตามลำดับสาย กลางกะหนกสีเหลือง ตามบัญญัติหมายเลข ๑ ท้ายกฏ

ส่วนนายสิบและพลตำรวจให้ใช้เลขเรียงลำดับสถานอยู่ กลางกะหนกสีเหลือง ตามบัญญัติหมายเลข ๒ ท้ายกฏ

๑๐. ตำรวจภูธร ผู้ที่ประจำกองจเร ใช้อักษร "จ" ควบกับเลขกลางกะหนกสีเหลือง ตามลำดับกองจเร ในพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรมในกระทรวงมหาดไทยที่ใช้อยู่

ผู้ที่ประจำกองกำกับการ ใช้เลขกลางกะหนกสี่เหลี่ยม
เรียงตามลำดับกองกำกับการในพระราชกฤษฎีกาจัดวาง
ระเบียบราชการสำนักงาน และกรมใน กระทรวงมหาดไทยที่
ใช้อยู่

ผู้ที่ประจำกองตำรวจภูธรจังหวัด หรือที่ขึ้นอยู่กับกอง
ตำรวจภูธรจังหวัด ใช้อักษรย่อของจังหวัดนั้น ๆ กลาง
กะหนกสี่เหลี่ยม ตามบัญชีหมายเลข ๓ ท้ายกฎนี้

หมวด ๒

ประเภทเครื่องแบบ

ส่วนที่ ๑

ทั่วไป

ข้อ ๑๑ เครื่องแบบตำรวจแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ

๑. เครื่องปกติ
๒. เครื่องหัด
๓. เครื่องสโมสร
๔. เครื่องเต็มยศ

ส่วนที่ ๒

เครื่องปกติ

ข้อ ๑๒ เครื่องปกติ แบ่งออกได้เป็น ๒ ชนิด

๑. เครื่องปกติสีทากี

๒. เครื่องปกติสีขาว

เครื่องปกติสีทากี

เครื่องปกติชนิดนี้ ใช้ได้ตั้งแต่พลตำรวจชั้นไป เว้น
บางสิ่งที่ระบุไว้ในหมวด ๑ ว่าสิ่งใดใช้ได้เฉพาะชั้นใด ก็
ให้ใช้ได้เฉพาะชั้นนั้น มีเครื่องประกอบดังนี้

(๑) หมวกทรงหม้อตาลสีทากี หรือหมวกกันแดด
สีทากี หมวกทรงหม้อตาลใช้ได้ทุกโอกาส ส่วนหมวกกัน
แดดใช้ได้เฉพาะ

(ก) ในโอกาสล่าลง

(ข) ในโอกาสที่ไปราชการในภูมิภาคที่ไม่สะดวก
ในการสัญจร เช่น ป่าดง ท้องนา ภูเขา เป็นต้น

(๒) เสื้อแบบราชการสีทากี

25/10/2566

(๓) กางเกงสีทากี

กางเกงสีทากีขาขาวพับปลายขา ไร้ได้ทุกโอกาส
กางเกงสีทากีขาสั้นหุ้มเข่า ไร้ได้เฉพาะ

(ก) ในโอกาสล่าถอง

(ข) ในเวลาขี้ม้า หรือ

(ค) ในโอกาสที่ไปราชการในภูมิประเทศที่ไม่สะดวก

แก่การสัญจร เช่น ข้างตง ท้องนา ภูเขา เป็นต้น

ถ้าใช้กางเกงสีทากีขาสั้นหุ้มเข่า ต้องใช้ผ้าพันแข้ง
หรือสนับแข้งประกอบกับรองเท้าบูต หรือใช้รองเท้าที่อป
บูตก็ได้

(๔) รองเท้าชู หรือบูต หรือที่อปบูตสีน้ำตาล

รองเท้าชูใช้กับกางเกงขาขาว รองเท้าบูตใช้กับกางเกง
ขาขาวหรือขาสั้นก็ได้ ส่วนที่อปบูตใช้เฉพาะกางเกงขาสั้น

เครื่องปกตีสีขาว

เครื่องปกตีสีขาว ไร้ได้ตั้งแต่นายดาบตำรวจขึ้นไป
มีเครื่องประกอบดังนี้

๑. หมวกทรงหม้อตาลสีขาขาว หรือหมวกกันแดด
สีขาขาว

๒. เสื้อแบบราชการสีขาขาว

๓. กางเกงสืขาวขายาวพับปลายขา
๔. รองเท้าชูหรือบูตสืดำ

ส่วนที่ ๓

เครื่องหัด

ข้อ ๑๓ เครื่องหัด ใช้ได้ตั้งแต่พลตำรวจชั้นไป ใช้เครื่องประกอบอย่างเดียวกับเครื่องปกติสืกาگی แต่หมวกให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลและกางเกงให้ใช้กางเกงขายาวพับปลายขา

ส่วนที่ ๔

เครื่องสโมสร

ข้อ ๑๔ เครื่องสโมสร ใช้ได้ณะพะณะนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร มีเครื่องประกอบดังนี้

๑. หมวกทรงหม้อตาลสืขาว
๒. เสื้อแบบราชการสืขาว
๓. กางเกงขายาวสืขาวไม่พับปลายขา
๔. รองเท้าบูตหนึ่งสืดำ

ส่วนที่ ๕
เครื่องเติมยศ

ข้อ ๑๕ เครื่องเติมยศ ให้ใช้ตั้งแต่พลตำรวจชั้นไป
 ใช้เครื่องประกอบอย่างเดียวกับเครื่องหัด แต่ถ้ามีเครื่อง
 ราชอิสริยาภรณ์ก็ให้ประดับด้วย

หมวด ๓

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๑๖ นายทหารสัญญาบัตรที่รับราชการ เป็นตำรวจ
 ให้แต่งเครื่องแบบตำรวจตามชั้นยศที่ได้รับอยู่

ข้อ ๑๗ ตำรวจตั้งแต่ชั้นจ่านายสิบขึ้นไป ให้ใช้กะบี่
 ทำด้วยโลหะสีขาว สายหนังสีน้ำตาล จ่านายสิบให้ใช้พู่
 ไหมขาว นายดาบ และนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรให้ใช้พู่
 ไหมเงิน

การคาดกะบี่ ถ้าแต่งเครื่องปกติสีขาว เครื่องสโมสร
 ให้คาดในเสื้อ ถ้าแต่งเครื่องปกติสีทึบก็ เครื่องหัด หรือ
 เครื่องเติมยศ ให้คาดนอกเสื้อ

ข้อ ๑๘ นายสิบและพลตำรวจ ไม่ว่าจำพวกหรือสังกัด
 ใดต้องมีเลขประจำตัวเรียงลำดับตามจำนวนของนายสิบและ
 พลตำรวจ (รวมกัน) ภายในจังหวัด หรือหน่วยงานที่เป็น

แผนกหรือเสมอกับแผนกที่ตั้งอยู่ที่ ติดที่เหนือกะเป่าเสื่อ บนข้างซ้าย

ถ้าเป็นนายสิบ และพลตำรวจประจำหน่วยกลาง เช่น ประจำกรมหรือประจำกองบังคับการ หรือประจำกองกำกับการ เป็นต้น ก็ให้มีเลขประจำตัวเรียงลำดับตามจำนวนนายสิบและพลตำรวจในหน่วยกลางนั้น ๆ ติดที่เหนือกะเป่าเสื่อข้างซ้ายคู่เดียวกัน

ถ้าเป็นตำรวจสมัคร ที่รับเงินเดือนในอัตราพลตำรวจสมัคร ให้มีอักษร "อ" ในวงกลม ทำด้วยโลหะสีเงิน ติดที่เหนือกะเป่าเสื่อบนข้างซ้ายเหนือเลขประจำตัวด้วย

ข้อ ๑๕ ตำรวจซึ่งไปทางไกลหรือในที่กันดารน้ำ ให้ใช้กะติกน้ำสะอาดมาได้ ส่วนผู้ที่ต้องเดินทางไปพักผ่อนนอกที่พัก ก็อนุญาตให้สะอาดใส่นอกเครื่องแบบได้

ผู้ที่ใช้ปืนพก ดาบปลายปืน หรือตะบองประจำตัว ก็อนุญาตให้ใช้ของปืนพก ของดาบปลายปืน หรือของสวมตะบอง ติดเข็มขัดเครื่องแบบตำรวจได้ ตำรวจที่ใช้ปืนกลหรือปืนเล็ก อนุญาตให้ติดกะเป่ากระสุนนอกเครื่องแบบตามลักษณะของกะเป่ากระสุนชนิดนั้น ๆ ได้

ข้อ ๒๐ ให้ตำรวจใช้เสือกันหนาวหรือเสือกันฝนตามแบบที่กรมตำรวจมีไว้เป็นตัวอย่างในโอกาสอันควรได้

ข้อ ๒๑ เครื่องแต่งตัวและเครื่องหมาย หรือเครื่องประกอบอย่างอื่น ถ้าจำเป็นต้องใช้ประกอบการแต่งตัวในทางตำรวจ หรือจำเป็นต้องใช้เครื่องประกอบแต่งตัวตามประเพณีนิยมนอกจากที่กล่าวในกฎนี้ ให้มีได้ดังนี้

ก. ตำรวจที่เป็นสมาชิกของสโมสรหรือสมาคมใด จะประดับเครื่องหมายของสโมสรหรือสมาคมนั้นได้ในโอกาสที่ไปในงานของสโมสรหรือสมาคมนั้น

ข. เครื่องหมาย เม็มเบอร์ หรือเครื่องหมายอื่นอันแสดงความสามารถซึ่งเกี่ยวแก่วิชาการซึ่งให้อยู่ในราชการ ให้ประดับนอกเครื่องแบบตำรวจได้ตามระเบียบแห่งเครื่องหมายนั้น ๆ

ค. เสือครุยบัณฑิตย์ หรือเสือครุยบรรดาศักดิ์ ให้ผู้มีสิทธิใช้ได้ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการนั้น

ข้อ ๒๒ ผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ต่างประเทศ ถ้าแต่งเครื่องปกติ หรือแต่งเครื่องหัด ให้ใช้แพรแถบของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ทำ

เป็นแผง ผ่ากว้างไม่เกินกว่าหนึ่งเซ็นติเมตรกึ่ง ดัดที่เสื่อ เบื้องซ้ายตรงแนวคอกเสื่อ และในเวลาแต่งเครื่อง สโมสرنั้น จะประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์จำลองขนาด ย่อมก็ได้ และถ้าในหมายหรือใบเชิญปรากฏว่าให้ประดับ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ก็ให้ประดับอย่างเต็มยศ หรือมีว่า ให้สวมสายสะพายด้วย ก็ให้สวมได้

ข้อ ๒๓ เวลาแต่งเครื่องแบบตำรวจ ห้ามมิให้ใช้ เครื่องประดับกายอย่างอื่นซึ่งมิได้กำหนดไว้ในกฎนี้ หรือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมิได้กำหนดให้ใช้ติดนอก หรือทับเครื่องแบบตำรวจ

ข้อ ๒๔ นายตำรวจสัญญาบัตรนอกประจำการ หรือที่ รับราชการนอกสังกัดกรมตำรวจ จะแต่งเครื่องแบบตำรวจ ไม่ได้ นอกจากเมื่อมีหมายกำหนดการให้แต่ง หรือใน โอกาสเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท หรือในงานพระราชพิธี หรือเมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้แต่ง

ข้อ ๒๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจสั่งให้ นายตำรวจดังกล่าวแล้วในข้อ ๒๔ แต่งเครื่องแบบตำรวจ อย่างนายตำรวจประจำการได้ แต่ถ้าได้สั่งตั้งวันแล้ว ให้ ใช้เครื่องหมาย แสดง จำพวกที่ตนรับราชการ ครั่งสุดท้ายอยู่

ในกรมตำรวจ ส่วนเครื่องหมายแสดงสังกัด ให้ใช้อย่าง
ตำรวจประจำกรมตำรวจ

ข้อ ๒๖ ห้ามมิให้นายตำรวจชั้นประทวนและพลตำรวจ
นอกประจำการแต่งตัวด้วยเครื่องแบบตำรวจตามกฎหมาย หรือ
ตามแบบอย่างเก่าสุดตำรวจยังคงใช้แต่งเข้าสู่ราชการอยู่ วัน
แต่เมื่อทางราชการเรียกเข้าประจำการในกรมตำรวจในหน้าที่
ซึ่งจักต้องแต่งเครื่องแบบตำรวจจึงให้แต่งชั่วคราวขณะนั้นได้

ข้อ ๒๗ บรรดาเครื่องแบบอย่างเก่า ซึ่งยังมีเหลืออยู่
และยังคงใช้อยู่ในให้คงใช้ต่อไปจนกว่าจะหมด และ
ยอมให้ใช้ของเก่าประกอบด้วยของใหม่ดั่งที่ใช้อยู่แล้วเวลานี้
ได้ ดังนี้

ก. เครื่องหมายยศ เครื่องหมายแสดงจำพวก
เครื่องหมายแสดงสังกัดตามกฎหมาย ไว้ประกอบด้วยเสื้อเครื่อง
แบบอย่างเก่าได้ แต่ต้องปลดปลอกอินทรธนู เครื่อง
หมายที่ติดอินทรธนู เครื่องหมายที่ติดอกเสื้อของเดิมออก
เสีย และถ้าเป็นเสื้อแบบราชการสีทาก ก็เปลี่ยนดุมเสื้อ
เป็นดุมทำด้วยวัสดุสีน้ำตาลกับให้ติดเครื่องหมายตามกฎหมาย
ประกอบแทน และเมื่อได้เปลี่ยนเครื่องหมายประกอบ

เสียใหม่ตั้งแล้ว ให้ใช้หมวกและเครื่องประกอบหมวก
ตามกฏนี้ด้วย

ข. นายตบตำรวจ และ นายตำรวจชั้น สัญญาบัตร
เมื่อใช้กางเกงขายาวแบบเก่า ต้องใช้รองเท้าบูต จะใช้
รองเท้าชูไม่ได้

ข้อ ๒๘ ให้กรมตำรวจนำตัวอย่าง เครื่องแบบ ตามกฏนี้
ไว้ และมีให้ตำรวจใช้เครื่องแบบผิดจากตัวอย่างนั้นเป็น
อันตราย

กฏให้ไว้ณวันที่ ๒๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘
หลวงประดิษฐมนูธรรม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๕ พฤษภาคม หน้า ๓๖๓)

บัญชีหมายเลข ๑

สายผู้กำกับการตำรวจนครบาลจัดเป็นดังนี้

เลข ลำดับ	สาย	ใช้เลข	หมายเหตุ
	<u>ตำรวจนครบาลเหนือ</u>		
๑	ผู้กำกับการที่ ๑	๑	
๒	ผู้กำกับการที่ ๒	๒	
๓	ผู้กำกับการที่ ๓	๓	
	<u>ตำรวจนครบาลใต้</u>		
๔	ผู้กำกับการที่ ๑	๔	
๕	ผู้กำกับการที่ ๒	๕	
๖	ผู้กำกับการที่ ๓	๖	
	<u>ตำรวจนครบาลธนบุรี</u>		
๗	ผู้กำกับการที่ ๑	๗	
๘	ผู้กำกับการที่ ๒	๘	
๙	ผู้กำกับการที่ ๓	๙	

บัญชีหมายเลข ๒

สถานตำรวนครบถจัดเรียงลำดับเป็นดังนี้

เลขลำดับ	สถานตำรวนครบถ	ไ้เลข	หมายเหตุ
๑	จักรวรรดิ	๑	
๒	สามยอด	๒	
๓	สำราญราษฎร์	๓	
๔	พาหุรัต	๔	
๕	พระราชนวัง	๕	
๖	ลหุโทษ	๖	
๗	กลาง	๗	
๘	ชนะสงคราม	๘	
๙	บางขุนพรหม	๙	
๑๐	นางเล็ง	๑๐	
๑๑	สามเสน	๑๑	
๑๒	ตุสิด	๑๒	
๑๓	กิ่งสวนจิตร	๑๒	
๑๔	บางซ้อ	๑๓	
๑๕	กิ่งลาดพร้าว	๑๓	
๑๖	พญาไท	๑๔	
๑๗	หัวหมาก	๑๕	
๑๘	กิ่งหลอแหต	๑๕	

เลข ลำดับ	สถานที่ตรวจนครบาล	ใช้เลข	หมายเหตุ
๑๘	สี่แยกบางเขน	๑๖	
๒๐	กิ่งโคกคราม	๑๖	
๒๑	มันบุรี	๑๗	
๒๒	หนองจอก	๑๘	
๒๓	กิ่งเขยระดับ	๑๘	
๒๔	กิ่งลำหิน	๑๘	
๒๕	สัมพันธ์วงศ์	๑๙	
๒๖	สามแยก	๒๐	
๒๗	บ่อมปราบ	๒๑	
๒๘	ปทุมวัน	๒๒	
๒๙	ศาลาแดง	๒๓	
๓๐	บางรัก	๒๔	
๓๑	สาทร	๒๔	
๓๒	บ้านทะวาย	๒๖	
๓๓	วัดพระยาไกร	๒๗	
๓๔	พระโขนง	๒๘	
๓๕	ประเวศน์	๒๘	
๓๖	ลาดกระบัง	๓๐	
๓๗	กิ่งจรเข้ข่อย	๓๐	
๓๘	บางโพ	๓๑	
๓๙	บางพลัด	๓๒	

เลขลำดับ	สถานตำรวจนครบาล	ใช้เลข	หมายเหตุ
๔๐	วัดสิงขม	๓๓	
๔๑	บางยี่ขัน	๓๔	
๔๒	บางกอกน้อย	๓๕	
๔๓	กิ่งวัดลวก	๓๕	
๔๔	กิ่งบางขุนนนท์	๓๕	
๔๕	ตลิ่งชัน	๓๖	
๔๖	บางเสาธง	๓๗	
๔๗	กิ่งศาลาแดง	๓๗	
๔๘	บางกอกใหญ่	๓๘	
๔๙	กิ่งวัดเจ้ามูล	๓๘	
๕๐	บุบผาราม	๓๙	
๕๑	บางยี่เรือ	๔๐	
๕๒	ปากคลองสาร	๔๑	
๕๓	บางลำภูล่าง	๔๒	
๕๔	กิ่งอาเหนือข	๔๒	
๕๕	บางคอแหลม	๔๓	
๕๖	ภาษีเจริญ	๔๔	
๕๗	หนองแขม	๔๕	
๕๘	หลักสอง	๔๖	
๕๙	บางขุนเทียน	๔๗	

เลข ลำดับ	สถานตำรวจนครบาล	ไข่เลข	หมายเหตุ
๖๐	กิ่งบางมด	๕๗	
๖๑	ท่าข้าม	๕๘	
๖๒	บุคคลโค	๕๙	
๖๓	ราษฎร์บูรณะ	๕๐	
๖๔	กิ่งทุ่งครุ	๕๐	

บัญชีหมายเลข ๓
ตำราวจุทธจังหวัด จัดเป็นดังนี้

เลข ลำดับ	สถานีตำราวจุทธ	ใช้อักษรย่อ	หมายเหตุ
๑	สงขลา	ส.ข.	
๒	นครศรีธรรมราช	น.ศ.	
๓	พัทลุง	พ.ท.	
๔	สตูล	ส.ต.	
๕	สุราษฎร์ธานี	ส.น.	
๖	ชุมพร	ช.พ.	
๗	ปัตตานี	ป.น.	
๘	ยะลา	ย.ล.	
๙	นราธิวาส	น.ธ.	
๑๐	ภูเก็ต	ภ.ก.	
๑๑	พังงา	พ.ง.	
๑๒	ตรัง	ต.ร.	
๑๓	ระนอง	ร.น.	
๑๔	กระบี่	ก.ร.	
๑๕	เขียงใหม่	ช.ม.	
๑๖	เขียงราย	ช.ร.	
๑๗	แม่ฮ่องสอน	ม.ส.	
๑๘	ลำพูน	ล.พ.	

เลขลำดับ	สถานตำรวจกฐร	ใช้อักษรย่อ	หมายเหตุ
๑๙	เพ็ร	พ.ร.	
๒๐	ลำปาง	ล.ป.	
๒๑	น่าน	น.น.	
๒๒	นครปฐม	น.ฐ.	
๒๓	สุพรรณบุรี	ส.พ.	
๒๔	สมุทรสาคร	ส.ค.	
๒๕	ราชบุรี	ร.บ.	
๒๖	กาญจนบุรี	ก.ญ.	
๒๗	เพชรบุรี	พ.บ.	
๒๘	ประจวบคีรีขันธ์	ป.จ.	
๒๙	สมุทรสงคราม	ส.ส.	
๓๐	จันทบุรี	จ.บ.	
๓๑	ระยอง	ร.ย.	
๓๒	ตราด	ต.ต.	
๓๓	ฉะเชิงเทรา	ฉ.ช.	
๓๔	ปราจีนบุรี	ป.จ.	
๓๕	นครนายก	น.ย.	
๓๖	ชลบุรี	ช.ล.	
๓๗	นครสวรรค์	น.ว.	

เลข ลำดับ	สถานตำรวจภูธร	ใช้อักษรย่อ	หมายเหตุ
๓๘	อุทัยธานี	อ.ท.	
๓๙	ชัยนาท	ช.น.	
๔๐	กำแพงเพชร	ก.พ.	
๔๑	ตาก	ต.ก.	
๔๒	พิจิตร	พ.จ.	
๔๓	อุตรดิตถ์	อ.ด.	
๔๔	พิจิตร	พ.จ.	
๔๕	สวรรคโลก	ส.ว.	
๔๖	เพชรบูรณ์	พ.ณ.	
๔๗	พระนครศรีอยุธยา	อ.ย.	
๔๘	ลพบุรี	ล.บ.	
๔๙	สระบุรี	ส.ร.	
๕๐	สิงห์บุรี	ส.ห.	
๕๑	อ่างทอง	อ.ง.	
๕๒	ปทุมธานี	ป.ท.	
๕๓	นครราชสีมา	น.ม.	
๕๔	บุรีรัมย์	บ.ร.	
๕๕	ชัยภูมิ	ช.ย.	
๕๖	อุบลราชธานี	อ.บ.	
๕๗	ขอนแก่น	ข.ข.	

เลข ลำดับ	สถานที่ตั้ง	ใช้อักษรย่อ	หมายเหตุ
๕๘	สุรินทร์	ส.ท.	
๕๙	ร้อยเอ็ด	ร.อ.	
๖๐	มหาสารคาม	ม.ค.	
๖๑	อุดรธานี	อ.ร.	
๖๒	หนองคาย	น.ค.	
๖๓	สกลนคร	ส.ก.	
๖๔	นครพนม	น.พ.	
๖๕	ขอนแก่น	ข.ก.	
๖๖	เลย	ล.ย.	
๖๗	นนทบุรี	น.บ.	
๖๘	สมุทรปราการ	ส.ป.	

๓๗๐

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยโบราณสถาน ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ

และการพิพธิภัณฑ์แห่งชาติ

พุทธศักราช ๒๔๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนูวัตน์จาตุรนต์

อาทิตย์ทิพอรภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๗ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรรวบรวมแก้ไข

เพิ่มเติมกฎหมายและกฎข้อบังคับอันว่าด้วยโบราณสถาน

25/10/2566

ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ และการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติให้
บริบูรณ์

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของรัฐสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

หมวด ๑

ข้อความเบื้องต้น

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยโบราณสถาน ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ และการ
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๔๗๗”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ให้ยกเลิกกฎหมาย
และกฎข้อบังคับต่อไปนี้

(๑) ประกาศจัดการตรวจรักษาของโบราณ ลงวันที่ ๑๗
มกราคม พุทธศักราช ๒๔๖๖

(๒) พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งโบราณและศิลปวัตถุ
ออกนอกประเทศ พุทธศักราช ๒๕๖๕

(๓) พระราชบัญญัติจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถานสำหรับ
พระนคร พุทธศักราช ๒๕๖๕ กับทั้งบรรดากฎหมายและ
กฎข้อบังคับอื่น ๆ ซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“โบราณสถาน” หมายความว่า อสังหาริมทรัพย์อย่าง
หนึ่งอย่างใด หรือซากปรักหักพังแห่งอสังหาริมทรัพย์ ซึ่ง
อายุหรือลักษณะแห่งการก่อสร้างหรือความจริงเกี่ยวกับ
ประวัติศาสตร์ อันมีอยู่ในสิ่งนั้น เป็นประโยชน์ในทาง
ประวัติศาสตร์ โบราณคดี หรือศิลปกรรม

“ศิลปวัตถุ” หมายความว่า ของที่สร้างทำขึ้นด้วยฝีมือ
ช่างอย่างพิเศษและหาได้ยาก ซึ่งได้ทำขึ้น และมีเหตุผล
อ้างอิงได้ว่าได้ทำขึ้นอย่างน้อยห้าสิบปีก่อนให้พระราชบัญญัตินี้

“โบราณวัตถุ” หมายความว่า ของโบราณอย่างหนึ่ง
อย่างใด จะเป็นของเกิดในประเทศสยามหรือต่างประเทศ
ก็ดี ซึ่งให้ความรู้หรือเป็นประโยชน์แก่การศึกษาในทาง
ประวัติศาสตร์และโบราณคดี

“พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ” หมายความว่าพิพิธภัณฑ์สถาน
ซึ่งรัฐมนตรีจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่าอยู่ในความ
ควบคุมของกรมศิลปากร

“รัฐมนตรี” หมายความว่ารัฐมนตรีผู้ทำหน้าที่รักษาการ
ให้ เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมศิลปากร

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า อธิบดี หรือ
เจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้ง หรือมอบอำนาจให้อธิบดี
แต่งตั้งขึ้น เพื่อกำหนดหน้าที่ต่าง ๆ อันระบุไว้ในพระราช
บัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการมีหน้าที่
รักษาการให้ เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจ
ออกกฎกระทรวงตั้งเจ้าพนักงานวางแบบวิธีการต่าง ๆ กำหนด
ค่าธรรมเนียม จัดการต่าง ๆ อันระบุไว้ในพระราชบัญญัตินี้
และกิจการอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการให้ เป็นไปตามบทแห่ง
พระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
แล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๒

การรักษาโบราณสถาน

มาตรา ๖ ให้อธิบดีจัดทำบัญชีบรรดาโบราณสถาน
ทั้งหลายที่มีอยู่ในประเทศสยามขึ้นไว้ ไม่ว่าจะเป็โบราณ
สถานที่มีเจ้าของเป็นของเอกชนคนใด หรือไม่มีเจ้าของ
หรือเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน รวมทั้งโบสถ์ ้วัดวาอาราม
และสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นอันเกี่ยวแก่การศาสนา

บัญชีนั้นบุคคลใด ๆ ย่อมตรวจดูและขอคัดสำเนาได้ หรือ
ขอรับสำเนาบัญชี หรือย่อรายการอันรับรองว่าถูกต้องได้
โดยเสียค่าธรรมเนียมตามที่อธิบดีจะกำหนดไว้แต่ไม่เกิน
ห้าบาท

มาตรา ๗ ในการจัดทำบัญชีเช่นว่านั้น เมื่ออธิบดีมีเหตุ
อันควรเชื่อได้ว่าโบราณสถานอันใดซึ่งอยู่ในอารักขาของทาง
ราชการแห่งอื่นนอกจากกรมศิลปากรหรือเป็นของเอกชน
คนใด จะต้องจัดเข้าบัญชีไว้ ก็ให้อธิบดีขอให้ทางราชการ
หรือสั่งให้บุคคลที่กล่าวนั้นยอมให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไป
และตรวจดูสิ่งนั้นได้โดยสะดวก แต่ต้องบอกกล่าวให้
ทราบล่วงหน้าแปดวันก่อนที่จะทำการตรวจ และผู้รักษา

โบราณสถานแห่งนั้นจะอยู่ด้วย หรือให้ผู้แทนไปอยู่ด้วย
ในการตรวจนั้นก็ได้

การตรวจจะต้องกระทำโดยมิให้เกิดความขัดข้องไม่
สะดวกแก่ราชการแห่งนั้น หรือบุคคลที่เป็นเจ้าของ ถ้า
ปรากฏว่าจำเป็นจะต้องขุดค้นหรือกระทำอย่างอื่น จะ
ต้องให้ทางราชการหรือบุคคลนั้น ๆ ตกกลางยินยอมด้วย จึง
กระทำได้ ถ้าตกลงกันไม่ได้ ให้อธิบดีรายงานแก่รัฐมนตรี
ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้ ทำการขุดค้นหรือกระทำอย่างอื่น
ได้ แต่ต้องให้ ค่าสินไหมทดแทนแก่ราชการแห่งนั้น หรือ
บุคคลที่กล่าวแล้ว เพื่อความบอบสลายหรือเสียหายอย่าง
หนึ่งอย่างใดที่เกิดขึ้น

มาตรา ๘ โบราณสถานอันใดเมื่อได้ขึ้นบัญชีตามทักกล่าว
ไว้ในมาตรา ๖ แล้ว ให้ตั้งอยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่ง
หมวดนี้ แต่ในกรณีที่เป็นโบราณสถานอันอยู่ในอารักขา
ของทางราชการหรือเป็นของเอกชน การขึ้นบัญชีเช่นว่า
นี้จะมีผลใช้ ได้เฉพาะภายใต้บังคับเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) อธิบดีจะต้องบอกกล่าวเป็นหนังสือให้ทางราชการ
หรือบุคคลที่กล่าวแล้ว ทราบถึงการที่เอาโบราณสถานนั้นขึ้น
บัญชี และ 2566

(๒) ภายในหนึ่งเดือนนับตั้งแต่วันที่ที่บอกกล่าว เช่นว่า นั้น ทางราชการหรือบุคคลดังกล่าวนั้น จะอุทธรณ์คำวินิจฉัย ของอธิบดีไปยังรัฐมนตรีก็ได้ ถ้าไม่อุทธรณ์ หรือถ้ารัฐมนตรี สั่งไปตามคำวินิจฉัยของอธิบดีเมื่อสิ้นกำหนดเวลาขงอนุญาต ให้อุทธรณ์ เป็นต้นไป หรือตั้งแต่วันที่แจ้งคำวินิจฉัย ของ รัฐมนตรีไปยังราชการแห่งนั้น หรือบุคคลที่เป็นเจ้าของ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๘ เมื่อได้ขณบัญญัติโบราณสถานใดซึ่งไม่มีเจ้าของ ไว้แล้ว ให้กรมศิลปากรเป็นผู้รับผิดชอบจัดรักษาโบราณสถานนั้นเหมือนอย่างทรัพย์สินของแผ่นดิน

มาตรา ๑๐ เมื่อได้ขณบัญญัติโบราณสถานใดซึ่งอยู่ใน อารักขาของทางราชการหรือเป็นของเอกชนไว้แล้ว ให้ ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ห้ามมิให้ทางราชการ หรือบุคคลดังกล่าวแล้วนั้น ทำลายเสีย

(๒) ห้ามมิให้ทางราชการ หรือบุคคลดังกล่าวแล้วนั้น แก้ไขเปลี่ยนแปลง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือ จากอธิบดี และจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ภายใต้บังคับ

เงื่อนไขซึ่งได้วางไว้ในหนังสืออนุญาตนั้น ทั้งต้องอยู่ใน
ความควบคุมของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๓) ทางราชการหรือบุคคลดังกล่าวแล้วนั้น ต้องรับ
ผิดชอบในการรักษาโบราณสถานนั้น และจำต้องปฏิบัติ
ตามกฎหมายกระทรวง หรือกฎข้อบังคับซึ่งจะได้ออกเพื่อการนั้น

(๔) ในกรณีที่มีการโอนโบราณสถานซึ่งอยู่ในอารักขา
ของทางราชการหรือบุคคลใด หรือจัดให้โบราณสถานนั้น
ย้ายไปอยู่ในอารักขาของทางราชการ หรือบุคคลอื่น ทาง
ราชการหรือบุคคลผู้โอนหรือย้ายต้องแจ้งให้ผู้ใดมาซึ่งโบราณ
สถานหรือทางราชการหรือบุคคลอื่นนั้นทราบว่าโบราณสถาน
นั้นได้ลงบัญชีแล้ว ตามที่มีบัญญัติไว้ในมาตรา ๖ และให้
แจ้งการโอนหรือการย้ายอารักขาเช่นนั้นแก่อธิบดี ภายใน
กำหนดสิบห้าวัน

มาตรา ๑๑ ถ้าอธิบดีเห็นเป็นการจำเป็นว่าโบราณสถาน
อันใดซึ่งขึ้นบัญชีไว้แล้ว และอยู่ในอารักขาของทางราชการ
หรือเป็นของเอกชนใดสมควรให้อยู่ในอารักขาของกรม
ศิลปากรเพื่อจะได้จัดรักษาให้เรียบร้อย หรือเพื่ออนุญาต
ให้ประชาชนเข้าชมเมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีแล้ว ให้
อธิบดีมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าโบราณสถานอยู่ในอารักขาของทางราชการ ให้จัดการตกลงกับเจ้าหน้าที่เพื่อขอให้โอนมาไว้ในอารักขาของกรมศิลปากร

(๒) ถ้าโบราณสถานเป็นของเอกชน ให้มีอำนาจจัดการให้ได้ โบราณสถานพร้อมทั้งที่ดินที่ตั้งมาเป็นของแผ่นดิน โดยวิธีขอซื้อจากเจ้าของ หรือถ้าไม่สามารถตกลงกันได้ ให้นำพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้าตัวโบราณสถานนั้นปรักหักพังหรือเจ้าของมิได้ใช้ เป็นประโยชน์ ให้ใช้ค่าทำขวัญให้ละพินัยที่ดินอันเป็นที่ตั้งแห่งโบราณสถานเท่านั้น

มาตรา ๑๒ ให้อธิบดีมีหน้าที่จัดให้ได้ตรวจเป็นปกติซึ่งบรรดาโบราณสถานอันได้ข้อมติไว้ เพื่อให้การเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งหมวดดินหรือตามกฎหมายซึ่งออกตามหมวดดิน และมีหน้าที่ให้คำแนะนำหรือคำสั่งเกี่ยวกับการรักษาโบราณสถานดังกล่าวแล้วแก่ทางราชการหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องตามที่เห็นว่าจำเป็น

หมวด ๓

การรักษาศิลปวัตถุและโบราณวัตถุ

มาตรา ๑๓ บรรดาศิลปวัตถุและโบราณวัตถุทั้งหลายที่ไม่มีเจ้าของนั้น ท่านว่าเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน และให้อธิบดีเข้าครอบครองเก็บรวบรวมเข้าไว้ในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ

โบราณวัตถุที่พบในที่ดินของเอกชน หรือในโบราณสถานเนื่องจากการขุดค้นหรือการอื่นซึ่งได้จัดทำด้วยค่าใช้จ่ายของแผ่นดินเพื่อความประสงค์ในทางโบราณคดีนั้น ให้ถือว่าไม่มีเจ้าของ

มาตรา ๑๔ บรรดาศิลปวัตถุและโบราณวัตถุซึ่งอยู่ในอารักขาของทางราชการ หรือเป็นทรัพย์สินของเอกชน นอกจากที่เป็นส่วนที่ได้เก็บรวบรวมไว้เป็นของ ๆ พิพิธภัณฑ์แห่งชาติแล้วนั้น อธิบดีจะขึ้นบัญชีไว้ก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖ อันว่าด้วยการตรวจและการคัดสำเนาบัญชี กับบทบัญญัติมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ศิลปวัตถุและโบราณวัตถุซึ่งเป็นส่วนที่ได้เก็บรวบรวมไว้เป็นของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาตินั้น ให้อยู่ภายในบังคับบทบัญญัติหมวด ๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๕ ห้ามมิให้ส่งศิลปวัตถุและโบราณวัตถุซึ่งเป็นของเอกชนออกนอกประเทศโดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ไม่ว่าโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุนั้นจะได้อันุญาตไว้ตามมาตรา ๑๔ หรือไม่ก็ตาม

ถ้าประสงค์จะส่งวัตถุหลายสิ่งอันเป็นของเจ้าของเดียวกันออกนอกประเทศต้องได้รับอนุญาตเป็นรายสิ่ง

มาตรา ๑๖ ผู้ใดประสงค์จะส่งศิลปวัตถุและโบราณวัตถุออกนอกประเทศ ให้ยื่นเรื่องขออนุญาตตามแบบที่กำหนดไว้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องการตรวจวัตถุเช่นนั้นก็ให้ผู้ขออนุญาตนำมาให้ตรวจ ถ้าอนุญาตตามเรื่องขอรายนั้น ก็ให้ออกใบอนุญาตเป็นหนังสือให้แก่ผู้ขออนุญาตเป็นสำคัญ ใบอนุญาตนั้นต้องมีรายการแสดงลักษณะของวัตถุ บอกขนาด รูปร่าง สี และตำหนิรูปพรรณอย่างอื่น การออกใบอนุญาตนั้นจะออกให้โดยมีเงื่อนไขก็ได้ และให้เรียกค่าธรรมเนียมตามที่อธิบดีจะ

กำหนดไว้ แต่ไม่เกินห้าบาท ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิเสธไม่ออกใบอนุญาตให้ส่งวัตถุออกนอกประเทศ ผู้ขออนุญาตจะอุทธรณ์คำวินิจฉัยนั้นไปยังรัฐมนตรีก็ได้ คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีเป็นที่สุด

มาตรา ๑๗ ถ้าเรื่องราวขออนุญาตส่งศิลปวัตถุหรือโบราณวัตถุออกนอกประเทศนั้นพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อนุญาต และพนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุผลสมควรเชื่อว่า ถ้าปล่อยให้ศิลปวัตถุหรือโบราณวัตถุนั้นอยู่ในครอบครองของผู้ขออนุญาตแล้ว อาจถูกลักลอบส่งออกไปนอกประเทศสยามได้ ก็ให้อธิบดีจัดการให้ได้มาไว้เป็นของแผ่นดินโดยวิธีขอซื้อ หรือถ้าไม่สามารถตกลงกันได้ ก็ให้ใช้วิธีบังคับซื้อ ในกรณีเช่นนั้น ให้รัฐมนตรีออกคำสั่งบังคับซื้อ ส่วนค่าทำขวัญนั้นให้กำหนดโดยวิธีตั้งอนุญาโตตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา ๑๘ ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าไม่สมควรอนุญาตให้ส่งศิลปวัตถุหรือโบราณวัตถุสิ่งใดออกนอกประเทศ แต่ผู้ขออนุญาตรับรองว่าการส่งวัตถุสิ่งนั้นออกไปนอกประเทศเป็นการชั่วคราว เช่นส่งออกไปเพื่อแสดงพิพิธภัณฑ์ในเมืองต่างประเทศ เมื่อเสร็จกิจนั้นแล้วจะส่งกลับเข้ามา

ประเทศสยาม พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกใบอนุญาตให้ โดยให้ผู้ขออนุญาตวางเงินไว้ตามจำนวนที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควรก็ได้ เงินที่วางไว้นั้นจะได้คืนให้แก่เจ้าของเมื่อพิสูจน์เป็นที่พอใจว่าวัตถุนั้นได้นำกลับเข้ามาในประเทศสยามแล้ว ถ้าวัตถุนั้นมิได้นำกลับเข้ามาภายในเวลาที่ระบุไว้ในใบอนุญาตหรือภายในระยะเวลาอันเกินตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ผ่อนผันให้ ก็ให้รับเงินที่วางไว้นั้นเสีย

มาตรา ๑๘ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานศุลกากรมีอำนาจตรวจค้นเรือหรือยานพาหนะอย่างอื่นสำหรับขนส่งสินค้าออกนอกประเทศ เพื่อให้ทราบแน่ว่ามิได้มีศิลปวัตถุ หรือโบราณวัตถุสิ่งใดส่งออกนอกประเทศโดยมิได้รับอนุญาต หรือมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขอันกำหนดไว้ในใบอนุญาต ถ้าในขณะที่ทำการตรวจค้นพบวัตถุเช่นนั้น ให้เจ้าพนักงานดังกล่าวแล้วมีอำนาจยึดไว้ได้

หมวด ๔

การจัดการพิพิภรณ์แห่งชาติ

มาตรา ๒๐ อธิบดีมหรนากรับผิดชอบจัดการพิพิภรณ์แห่งชาติภายในความควบคุมบังคับบัญชาของรัฐมนตรี

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติในหัวเมืองนั้น เมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีแล้ว อธิบดีมีอำนาจมอบหมายพิพิธภัณฑ์สถานนั้นให้อยู่ในอารักขาของเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาคหรือส่วนท้องถิ่น ตามเงื่อนไขแล้ว แต่อธิบดีจะเห็นสมควร กำหนดโดยเฉพาะเพื่อจัดการรักษาวัตถุต่างๆ ของพิพิธภัณฑ์สถานให้เป็นไปได้โดยเรียบร้อย

มาตรา ๒๑ วัตถุอันเก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติสำหรับแสดงให้ประชาชนชม หรือเพื่อการอย่างอื่นตามความมุ่งหมาย ของ พิพิธภัณฑ์สถานนั้นจัดแบ่ง ออกได้ เป็นประเภทใดประเภทหนึ่งในสามประเภทดังต่อไปนี้

(๑) ประเภททรัพย์สินของแผ่นดิน และเป็นส่วนแห่งบรรดาวัตถุที่พิพิธภัณฑ์สถานเก็บรวบรวมไว้ ไม่ว่าจะ เป็นวัตถุที่พิพิธภัณฑ์สถาน เก็บรวบรวมไว้ใน วันใช้ พระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งรัฐบาลหรือบุคคลผู้หนึ่งผู้ใดได้ให้แก่ พิพิธภัณฑ์สถานในภายหลัง หรือเป็นวัตถุที่พิพิธภัณฑ์สถาน ได้มาโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยน

(๒) ประเภทของขิม ใต้แก่ทรัพย์สินของเอกชนซึ่งเจ้าของได้ให้ พนักงาน เจ้าหน้าที่ ขมมาเพื่อตั้งแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานให้ประชาชนชม

(๓) ประเภทของในอารักขา ไม่ว่าจะเป็นที่พำนัก
ของแผ่นดินหรือของเอกชน อันพิพิธภัณฑ์สถานแห่งอื่น
หรือ ทางราชการ หรือเอกชน ผู้เป็นเจ้าของมอบไว้ให้อยู่ใน
อารักขาของ พนักงาน เจ้าหน้าที่ เพื่อนำออก แสดง หรือ ตั้ง
ประกวดในพิพิธภัณฑ์สถาน หรือ เพื่การอย่างอื่นทำนอง
เดียวกัน

มาตรา ๒๒๒ ภายใต้บังคับข้อความแห่งกฎกระทรวงซึ่ง
จะได้ออกเพื่อการนี้ ให้มีอิมมูนิตี

(๑) เลือกรับ วัตถุที่พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ ต้องการ เก็บ
รวบรวม ภายในวงเงินที่ได้รับอนุญาตหรือเงินทุนอย่างอื่น
อันมีอยู่เพื่อใช้ในการนี้

(๒) รับ วัตถุที่มีผู้บริจาคให้ หรือ ทำ พิณยกรรมยกให้
พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ

(๓) กำหนดให้ พิพิธภัณฑ์สถานใด เก็บ รวบรวมวัตถุ
อันมีผู้ให้แก่พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ หรือ ซึ่งได้มาเป็นของ
พิพิธภัณฑ์แห่งชาติตามที่บัญญัติไว้ในอนุมาตรา (๑) - (๒)
ข้างต้น ในกรณีการให้หรือได้มา มิได้เจาะจงเพื่อพิพิธภัณฑ์
สถานแห่งใดโดยเฉพาะ

(๔) ทำความตกลงในการยืม หรือในการรักษาวัตถุที่
 เอกชนให้พิพิธภัณฑ์สถานยืม หรือมอบไว้ในอารักขา

มาตรา ๒๓ วัตถุในประเภท (๑) แห่งมาตรา ๒๑ นั้น
 จะโอนกันได้ก็แต่โดยกฎหมายอนุญาต เว้นแต่วัตถุชนิด
 เดียวกัน มีอยู่มากเกินต้องการ หรือที่เป็นของ ธรรมดาหาได้
 ทั่วไปนั้น อธิบดีจะโอนโดยวิธีซื้อขาย หรือแลกเปลี่ยน
 เพื่อประโยชน์ของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติก็ได้ แต่ทั้งนี้จะต้อง
 ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีก่อน และต้องอยู่ภายใต้บังคับ
 ข้อความแห่งกฎกระทรวงซึ่งจะได้ออกว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๒๔ โดยอนุมัติจากรัฐมนตรี และอยู่ใต้บังคับ
 ข้อความแห่งกฎกระทรวงซึ่งจะได้ออกว่าด้วยการนั้น ให้
 อธิบดีมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้ย้ายวัตถุในประเภท (๑) และประเภท
 (๒) ซึ่งมีได้ยกให้แก่หรือได้มาเพื่อพิพิธภัณฑ์สถานแห่งใด
 โดยระเพาะ จากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งหนึ่งไปไว้ในพิพิ
 ภัณฑ์สถานอีกแห่งหนึ่ง

(๒) อนุญาตให้นำเอาวัตถุประเภทหนึ่งประเภทใดออก
 นอกพิพิธภัณฑ์สถานเพื่อซ่อมแซม หรือเพื่อการอื่น

ทำนองเดียวกัน หรือให้ยืมวัตถุในประเภท (๑) และ
 ประเภท (๒) เพื่อนำไปตั้งแสดงในที่อื่นให้ประชาชนชม
 หรือเพื่อการอื่นทำนองเดียวกัน แต่ต้องกำหนดวันซึ่งให้
 นำส่งวัตถุนั้นคืนลงไว้ในใบอนุญาต

มาตรา ๒๕ วัตถุประเภท (๒) และประเภท (๓) ซึ่ง
 เป็นของเอกชนนั้น ถ้ามิได้กำหนดเวลาส่งคืน เมื่อผู้เป็น
 เจ้าของขอรับคืน ก็ให้คืนวัตถุเหล่านั้นให้แก่เจ้าของไป
 แต่อธิบดีต้องออกหนังสืออนุญาตให้นำวัตถุออกไปเสียก่อน
 และเจ้าของต้องทำใบรับลงวันเดือนปีและลงลายมือชื่อให้
 ไว้เป็นสำคัญ

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่เป็นพิพิธภัณฑ์แห่งชาติซึ่งตั้งอยู่
 ในหัวเมืองอันอธิบดีได้มอบหมายให้อยู่ในอารักขาเจ้าหน้าที่
 ส่วนภูมิภาคหรือส่วนท้องถิ่น ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดมี
 อำนาจออกใบอนุญาตดังกล่าวมาในมาตรา ๒๔ (๒) และ
 มาตรา ๒๕ แล้วแจ้งแก่อธิบดีโดยเร็ว

หมวด ๕

เบ็ดเตล็ด

มาตรา ๒๗ ให้อธิบดีมีอำนาจออกประกาศว่า ด้วย
 25/10/2566
 เงื่อนไขในการอนุญาตให้ประชาชนเข้าชมโบราณสถาน

และพิพิธภัณฑ์แห่งชาติและโดยฉะเพาะในข้อเหล่านี้ คือ

(๑) กำหนดวันเวลาและสถานที่ซึ่งอนุญาตให้ประชาชน
เข้าชมโดยต้องเสียและไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม และ
กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินคนละ ๑ บาท

(๒) กำหนดให้ประชาชนซึ่งเข้ามาชมประพจน์คดีตนให้
เป็นที่เรียบร้อยมิให้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันน่าจะก่อ
ให้เกิดการรบกวนหรือเสียหายขึ้น และกำหนดห้ามหรือ
ไล่บุคคลผู้หนึ่ง ผู้ใด ซึ่งปรากฏจาก กิริยา ท่าทาง หรือ ความ
ประพจน์คดีที่แล้วมา เป็นเหตุสมควรให้เชื่อได้ว่า จะก่อให้เกิด
หรือกำลังก่อให้เกิดการรบกวนหรือเสียหายขึ้น

(๓) จัดเตรียมการทุกอย่างที่จำเป็นเพื่อการประชุม
ปาฐกถา การแสดง การประกวดในบริเวณโบราณสถาน
และพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ ซึ่งอาจเป็นทางส่งเสริมความรู้
และเป็นประโยชน์แก่ทางการ

(๔) กำหนดเงื่อนไขในการตรวจและคัดสำเนาบัญชี
ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๖ และ ๑๔ และกำหนดจำนวนเงิน
ค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องเสียในการนั้น

มาตรา ๒๘ เงินอันเก็บได้ตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้
หรือเงินที่ผู้บริจาคให้หรือทำพินัยกรรมยกให้ นั้น ให้สมทบ

ไว้ในเงินทุนกองกลาง หรือถ้าหากเป็นเงินที่เก็บได้เพื่อประโยชน์ของ พิพิธภัณฑ์สถาน แห่งใดโดยเฉพาะ ก็ให้สมทบเข้าไว้ในทุนของพิพิธภัณฑ์แห่งนั้น ๆ

ให้อธิบดีเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการเงินทุนกองกลาง หรือเงินทุนเฉพาะเช่นว่านั้น และเมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีแล้ว ให้มีอำนาจจัดสรรเงินเหล่านี้ไปใช้จ่ายในทางใด ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่พิพิธภัณฑ์แห่งชาติได้

มาตรา ๒๕ ถ้ามีบุคคลใดนำข้อความอันเป็นประโยชน์มาแจ้งให้ทราบว่า โบราณสถานหรือโบราณวัตถุซึ่งไม่มีเจ้าของมืออยู่ที่ใด อธิบดีจะขออนุมัติรัฐมนตรีจ่ายเงินจากทุนกองกลางตั้งระบุไว้ในมาตรา ๒๘ หรือจากเงินทุนอย่างอื่น อันได้มอบไว้แก่อธิบดีเพื่อใช้จ่ายในการนี้ให้เป็นเงินรางวัลตามสมควรก็ได้

การนำข้อความมาแจ้งเช่นนี้ จะแจ้งแก่เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองแห่งท้องถิ่นที่โบราณสถาน หรือวัตถุสิ่งนั้นอยู่ก็ได้ ให้เจ้าพนักงานนั้นแจ้งแก่อธิบดีโดยทางข้าหลวงประจำจังหวัด

หมวด ๖

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๐ ผู้ใดจัดให้มีการทำลาย แก้วไขเปลี่ยนแปลง ทำให้บุบสลาย โอน หรือโอนด้วยประการอื่นอันฝ่าฝืน ต่อบทบัญญัติมาตรา ๑๐, ๑๔ และ ๒๓ ซึ่งโบราณสถาน ศิลปวัตถุหรือโบราณวัตถุ หรือผู้ใดจงใจทำลายหรือทำให้ บุบสลาย ซึ่งศิลปวัตถุหรือโบราณวัตถุอันเก็บไว้ในพิพิธภัณฑ์ แห่งชาติ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หกเดือน หรือปรับไม่เกินสามพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๑ ผู้ใดส่งศิลปวัตถุหรือ โบราณวัตถุออกไป นอกประเทศ หรือ มอบให้แก่ผู้ขนส่ง เพื่อ ส่งออกไป นอก ประเทศ โดยมีได้รับใบอนุญาตหรือมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไข อันกำหนดไว้ในใบอนุญาต ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินพันบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

ถ้าศาลมีคำสั่งให้ริบวัตถุอันเป็นเหตุแห่งการกระทำผิด วัตถุอันให้ตกเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน และให้อยู่ใน ความอารักขาของกรมศิลปากร

มาตรา ๓๒ ผู้ใดไม่ยอมให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไป
ตรวจเป็นการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา ๙ หรือเข้าไปยัง
โบราณสถานหรือพิพิธภัณฑ์แห่งชาติหรือจัดขึ้นไม่ยอมออก
เมื่อถูกไล่ให้ออกจากโบราณสถานหรือพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ
เป็นการฝ่าฝืนต่อประกาศของอธิบดีตามมาตรา ๒๗ ผู้นั้น
มีความผิดฐานละเลยตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๓๓๕ อนุ
มาตรา ๒ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม หน้า ๓๕๔)

พระราชบัญญัติ

เครื่องแบบตำรวจสภาผู้แทนราษฎร
พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนันต์ จาตุรันต์
อาทิตย์ทิพอาภา
เจ้าพระยามรราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๗ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไข
เปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติเครื่องแบบตำรวจสภาผู้แทน
ราษฎรเสียใหม่

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติเครื่องแบบตำรวจสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก “พระราชบัญญัติเครื่องแบบตำรวจสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๔๗๗” เสีย

มาตรา ๔ เครื่องแบบตำรวจสภาผู้แทนราษฎร หมายถึงเครื่องแต่งกายทั้งหลายที่ได้กำหนดให้ตำรวจสภาผู้แทนราษฎรแต่ง

เครื่องแบบตำรวจสภาผู้แทนราษฎรย่อมประกอบด้วยหมวก เสื้อ กางเกง รองเท้า เครื่องหมายยศ และเครื่องประกอบต่าง ๆ

มาตรา ๕ ลักษณะ ษะนิต และประเภทของเครื่องแบบตำรวจสภาผู้แทนราษฎร กับการแต่งเครื่องแบบนี้ว่าจะสมควรอย่างไร เมื่อไรและโดยเงื่อนไขอย่างใดนั้น ให้เป็นไปตามข้อกำหนดในกฎสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๖ ผู้ใดไม่มีสิทธิ แต่ง เครื่องแบบ ตำรวจ สภา
ผู้แทนราษฎรไว้โดยชอบด้วยกฎหมาย บังอาจแต่งเครื่อง
แบบตำรวจสภาผู้แทนราษฎรตามพระราชบัญญัตินี้ หรือ
แต่งเครื่องแบบซึ่งตำรวจสภาผู้แทนราษฎรยังคงใช้แต่งเข้า
สู่ราชการอยู่ หรือแต่งเครื่องแต่งกายอื่นที่คล้ายกัน อัน
อาจนำความดูหมิ่นเกลียดชัง หรือนำความเสียหายมาสู่
ราชการตำรวจสภาผู้แทนราษฎร ผู้นั้นมีความผิดต้องระวาง
โทษดังต่อไปนี้

๑. ถ้าได้กระทำความผิดในเวลาสงคราม หรือในเขตต์
ซึ่งอยู่ในอำนาจกฎอัยการศึก ให้จำคุกไม่เกินสามปี
๒. ถ้าได้กระทำความผิดนั้นในเวลาหรือที่อื่นนอกจาก
ที่กล่าวมาแล้ว ให้จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน
ห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่รักษาการ
ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎ
สภาผู้แทนราษฎร เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราช
บัญญัตินี้

๓๕๔

กฏสภาผู้แทนราษฎรนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม หน้า ๔๑๕)

๓๕๕

พระราชกฤษฎีกา

ว่าด้วยการพระราชทานพระบรมราชานุญาต

ให้ข้าราชการลาอุปสมบท

พุทธศักราช ๒๕๗๘

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

อนุวัตน์จำตุรนต์

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นว่าสมควรจัดวางระเบียบว่าด้วยการพระราชทาน
พระบรมราชานุญาตให้ ข้าราชการลาอุปสมบทขึ้นไว้ให้ เป็น
การสะดวกแก่ทางปฏิบัติ

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย

25*10/2566

พระมหากษัตริย์ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ข้าราชการลาอุปสมบท พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ข้าราชการผู้ใดประสงค์จะอุปสมบทในพระพุทธศาสนา ก็เป็นอันพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ลาอุปสมบทได้ เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเจ้าสังกัดเห็นเป็นการสมควรแล้ว

ใบอนุญาตอุปสมบท ให้ใช้ตามแบบที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม หน้า ๔๑๕)

แบบใบอนุญาตอุปสมบท

ตามที่.....

กราบถวายบังคมลา ด้วยมีศัทธาอุทสาหะจะบรรพชาอุปสมบท
ในพระพุทธศาสนานั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเจ้าสังกัด
ผู้มนามข้างท้ายนี้ เห็นเป็นการสมควรแล้ว จึงเป็นอัน
พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ลาอุปสมบทได้ ตามความ
ในมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการพระราชทานพระ
บรมราชานุญาตให้ข้าราชการลาอุปสมบท พุทธศักราช ๒๔๗๘
ขอพระสงฆ์ที่ได้รับอาราธนาให้บรรพชาอุปสมบท จงเชื่อว่า
ผู้นี้ไม่เกี่ยวข้องในราชการแล้ว พระอُبัชฌายาจารย์ ผู้ให้
บรรพชาอุปสมบทจงปราศจากรังเกียจเทอญ อย่างกลัวความ
ผิดเพราะให้บรรพชาอุปสมบทแก่ราชกัฎฐบุรุษนุ้เลย สิ้น
บรรพชาโทษแล้ว ทรงพระกรุณาฝากให้อุ่ณุเคราะห์ด้วย

.....

รัฐมนตรีว่าการกระทรวง.....

วันที่ 2566 .....

๓๕๘

พระราชกฤษฎีกา

จัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรม
ในสำนักนายกรัฐมนตรีแก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

อนุวดีนิจาตุรนต์

อาทิตย์ทิพธามา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาจัดวาง
ระเบียบราชการสำนักงานและกรมในสำนักนายกรัฐมนตรี
พุทธศักราช ๒๔๗๖ เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
พระมหากษัตริย์ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

25/10/2566

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรมในสำนักนายกรัฐมนตรีแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๓๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๕ ตั้งต่อไปนี้ คำว่า “สำนักงานเลขานุการกรม” ให้แก้เป็น “กองกลาง”

กับให้เพิ่มเติมข้อความต่อไปนี้ต่อจากกองข้าหลวงใหญ่
คือ

“๕ กองประมวลสถิติพยากรณ์ แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ
(๑) แผนกตรวจสอบ (๒) แผนกรวบรวมและ
คำนวณ (๓) แผนกวิจารณ์และพิมพ์โฆษณา”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

25/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม หน้า ๔๒๒)

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ
สำนักนายกรัฐมนตรี (ฉบับที่ ๑) แก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๕๓๘

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

อนุวาทน์จาตุรนต์

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยามรราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกากำหนด
อัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญสำนักนายกรัฐมนตรี
พุทธศักราช ๒๕๓๗ เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
พระมหากษัตริย์ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญสำนักงานรัฐมนตรี (ฉบับที่ ๑) แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้แก้ไขเพิ่มเติมอัตราเงินเดือนในมาตรา ๓ ตอนที่ว่าด้วยกรรมเลขธิการคณะรัฐมนตรีดังนี้

คำว่า “สำนักงานเลขานุการกรม

เลขานุการกรม ๓๐๐-๕๐๐”

ให้แก่เป็น “กองกลาง

หัวหน้ากอง ๕๐๐-๕๐๐”

กับให้เพิ่มเติมข้อความต่อไปนี้ “ต่อจากกองข้าหลวงใหญ่

คือ

“๕. กองประมวลสถิติพยากรณ์

หัวหน้ากอง ๒๕๖๖

๕๐๐-๕๐๐

(๑) แผนกตรวจสอบ

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๒) แผนกรวบรวมและคำนวณ

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๓) แผนกวิจารณ์และพิมพ์โฆษณา

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐

๔๐๓

สมัยน

๕๕-๗๕

สมัยน

๓๔-๕๐

สมัยน

๒๐-๓๐ ”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๕)

จ่านักหอสมุด

พระราชกฤษฎีกา
จัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรม
ในกระทรวงเกษตรธิการ
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
อนูวัตน์จัตวรงค์
อาทิตย์ทิพธาดา
เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นว่า สมควรจัดวางระเบียบราชการสำนักงาน
และกรมในกระทรวงเกษตรธิการ เพื่อให้ระเบียบราชการ
เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม
แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๓)

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
พระมหากษัตริย์ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรมในกระทรวงเกษตรธิการ พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรมในกระทรวงเศรษฐกิจการ พุทธศักราช ๒๔๗๗ เพียงเท่าที่เกี่ยวกับระเบียบราชการสำนักงานและกรมที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๔ สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแบ่งเป็น ๒ แผนก คือ

(๑) แผนกการเมือง (๒) แผนกตรวจสอบเรื่องราวและความเห็น

มาตรา ๕ สำนักงานปลัดกระทรวง แบ่งส่วนราชการ ดังนี้

๑. กองกลาง แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ

(๑) แผนกติดต่อ (๒) แผนกรับส่ง (๓) แผนกเก็บ

๒. กองคลัง (ข้าราชการสังกัดกระทรวงการคลัง) แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ

(๑) แผนกบัญชี (๒) แผนกเงิน (๓) แผนกพัสดุ
 มาตรา ๖ กรมเกษตรและการประมง แบ่งส่วนราชการ
 ดังนี้

ก. ราชการบริหารส่วนกลาง

๑. สำนักงานเลขาธิการกรม แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ

(๑) แผนกสารบรรณ (๒) แผนกคลัง (ข้าราชการ
 สังกัดกระทรวงการคลัง) (๓) แผนกสถิติ

๒. กองอุตสาหกรรมพืชพรรณ แบ่งเป็น ๕ แผนก คือ

(๑) แผนกพฤกษศาสตร์ (๒) แผนกภูมิวิทยา
 (๓) แผนกโรควิทยา (๔) แผนกเกษตรวิธานและเครื่องมือ
 (๕) แผนกอุตสาหกรรมกลีภรณ์

๓. กองอุตสาหกรรมสัตว์พรรณ แบ่งเป็น ๘ แผนก คือ

(๑) แผนกวิชาโรคสัตว์ (๒) แผนกซั่มและวัคซีน
 (๓) แผนกปราบโรค (๔) แผนกต้านกักสัตว์ (๕) แผนก
 สัตว์ใหญ่ (๖) แผนกสุกร (๗) แผนกเป็ดไก่ (๘) แผนก
 อาหารสัตว์

๔. กองขยายการกสิกรรม แบ่งเป็น ๖ แผนก คือ

(๑) แผนกทั่วไป (๒) แผนกข้าว (๓) แผนกฝ้าย
และยาสูบ (๔) แผนกพริกไทยและเครื่องเทศ (๕) แผนก
ยาง (๖) แผนกส่งเสริมการศึกษากสิกรรม

๕. กองการประมง แบ่งเป็น ๕ แผนก คือ

(๑) แผนกทั่วไป (๒) แผนกคุ้มครอง (๓) แผนก
บำรุงสมบัติในน้ำ (๔) แผนกสำรวจ (๕) แผนกช่าง

ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

๑. เกษตรและกาวประมงจังหวัด

๒. เกษตรและการประมงอำเภอ

๓. สถานีทดลองท้องที่

มาตรา ๗ กรมชลประทาน แบ่งส่วนราชการ ดังนี้

๑. สำนักงานเลขาธิการกรม แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ

(๑) แผนกสารบรรณ (๒) แผนกสถิติ (๓) แผนก
เบ็ดเตล็ด

๒. กองก่อสร้าง แบ่งเป็น ๔ แผนก คือ

(๑) แผนกกลาง (๒) แผนกแบบแผน (๓) แผนก
ก่อสร้าง (๔) ^{25/10/2566}แผนกตรวจพัสดุ

๓. กองช่างกล แบ่งเป็น ๔ แผนก คือ
 (๑) แผนกกลาง (๒) แผนกแบบแผน (๓) แผนก
 โรงงาน (๔) แผนกขุดคลอง
๔. กองการบรรณและรักษาน้ำ แบ่งเป็น ๔ แผนก คือ
 (๑) แผนกกลาง (๒) แผนกผลประโยชน์ (๓) แผนก
 บรรณ (๔) แผนกรักษาระดับ
๕. กองคลัง (ข้าราชการสังกัดกระทรวงการคลัง) แบ่ง
 เป็น ๔ แผนก คือ
 (๑) แผนกบัญชี (๒) แผนกเงิน (๓) แผนกพัสดุ
 (๔) แผนกพาหนะ
๖. กองจัดซื้อที่ดิน
๗. กองอตุณิยม
๘. ชลประทานภาคต่างๆ
- มาตรา ๘ กรมที่ดินและโลหกิจ แบ่งส่วนราชการดังนี้
- ก. ราชการบริหารส่วนกลาง
๑. สำนักงานเลขานุการกรม แบ่งเป็น ๔ แผนก คือ

- (๑) แผนกสารบรรณ (๒) แผนกสถิติและรายงาน
 (๓) แผนกคลัง (ข้าราชการสังกัดกระทรวงการคลัง)
 (๔) แผนกเบ็ดเตล็ด

๒. กองที่ดิน แบ่งเป็น ๕ แผนก คือ

- (๑) แผนกกลาง (๒) แผนกจดทะเบียน (๓) แผนก
 รักษาทะเบียน (๔) แผนกหออทะเบียนที่ดินกรุงเทพฯ ฯ
 (๕) แผนกข้าหลวงพิเศษจัดแบ่งที่ดิน

๓. กองหนังสือสำคัญ แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ

- (๑) แผนกออกโฉนด (๒) แผนกใบเหยียบขำ
 และตราจอง (๓) แผนกเดินสำรวจ

๔. กองรังวัด แบ่งเป็น ๖ แผนก คือ

- (๑) แผนกกลาง (๒) แผนกวางโครงหลักฐาน
 แผนที่ (๓) แผนกสำรวจแผนที่รายละเอียด (๔) แผนก
 แผนที่หออทะเบียน (๕) แผนกแผนที่พิเศษ (๖) แผนก
 พิมพ์แผนที่

๕. กองโลหกิจ แบ่งเป็น ๖ แผนก คือ

- (๑) แผนกกลาง (๒) แผนกตรวจการทำเหมือง
(๓) แผนกสำรวจธรณีวิทยา (๔) แผนกสำรวจเชื้อเพลิง
(๕) แผนกสำรวจน้ำ (๖) แผนกจำกัดตึบุก

๖. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ที่ดินและโลหกิจ
จังหวัด

มาตรา ๕ กรมป่าไม้แบ่งส่วนราชการ ดังนี้

๑. สำนักงานเลขานุการกรม แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ

- (๑) แผนกสารบรรณ (๒) แผนกสถิติเบ็ดเตล็ด
(๓) แผนกอบรมพนักงาน

๒. กองคลัง (ข้าราชการสังกัดกระทรวงการคลัง) แบ่ง
เป็น ๒ แผนก คือ

(๑) แผนกบัญชีหัวเมือง (๒) แผนกการเงิน
กรุงเทพ ฯ งบประมาณและพัสดุ

๓. กองสำรวจสงวนป่า แบ่งเป็น ๒ แผนก คือ

- (๑) แผนกรังวัดแผนที่และหมายเขตต์ป่า (๒)

๕. กองโครงการหนี้และบำรุงป่า แบ่งเป็น ๒ แผนก คือ

(๑) แผนกวางแผน (๒) แผนกปลูกและบำรุง

๕. กองทำป่าไม้ แบ่งเป็น ๒ แผนก คือ

(๑) แผนกรัฐบาลทำ (๒) แผนกควบคุมและ

ตรวจไม้

๖. กองงานไม้

๗. กองตรวจค้น แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ

(๑) แผนกการใช้ไม้และของป่า (๒) แผนก

พฤกษศาสตร์ (๓) แผนกสัตววิทยา

๘. กองป่าไม้ภาค

มาตรา ๑๐ กรมสหกรณ์ แบ่งส่วนราชการ ดังนี้

๑. สำนักงานเลขาธิการกรม แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ

(๑) แผนกสารบรรณ (๒) แผนกทะเบียน (๓) แผนก

เปิดเตล็ด

๒. กองสหกรณ์ภาคพายัพ แบ่งเป็น ๒ แผนก คือ

(๑) แผนกตั้ง (๒) แผนกควบคุม

๓. กองสหกรณ์ภาคเหนือ แบ่งเป็น ๒ แผนก คือ

(๑) ^(25/10/2566) แผนกตั้ง (๒) แผนกควบคุม

๔. กองสหกรณ์ภาคกลาง แบ่งเป็น ๒ แผนก คือ
(๑) แผนกตั้ง (๒) แผนกควบคุม
๕. กองสหกรณ์ภาคตะวันออก แบ่งเป็น ๒ แผนก คือ
(๑) แผนกตั้ง (๒) แผนกควบคุม
๖. กองสหกรณ์ภาคใต้ แบ่งเป็น ๒ แผนก คือ
(๑) แผนกตั้ง (๒) แผนกควบคุม
๗. กองตรวจบัญชี แบ่งเป็น ๒ แผนก คือ
(๑) แผนกบัญชี (๒) แผนกตรวจ
๘. กองอบรม

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา
นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๘๕)

พระราชกฤษฎีกา
จัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรม
ในกระทรวงเศรษฐกิจ
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระบรมราชโองการ
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
อนุวาทินจาตุรนต์
อาทิตยเทพอาภา
เจ้าพระยาอมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นว่าสมควรจัดวางระเบียบราชการสำนักงาน
และกรมในกระทรวงเศรษฐกิจ เพื่อให้ระเบียบราชการ
เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม
แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๓)

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
พระมหากษัตริย์^{๕๖๖} จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรมในกระทรวงเศรษฐกิจการ พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรมใน กระทรวงเศรษฐกิจการ พุทธศักราช ๒๔๗๗ เพียงเท่าที่เกี่ยวกับระเบียบราชการสำนักงานและกรม ที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๔ สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง แบ่งเป็น ๒ แผนก คือ

- (๑) แผนกการเมือง (๒) แผนกตรวจสอบ
เรื่องราวและความเห็น

มาตรา ๕ สำนักงานปลัดกระทรวง แบ่งส่วนราชการ ดังนี้

๑. กองกลาง แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ

- (๑) แผนกโต้ตอบ (๒) แผนกรับส่ง (๓) แผนก

๒. กองคลัง (ข้าราชการสังกัดกระทรวงการคลัง) แบ่ง
เป็น ๓ แผนก คือ

(๑) แผนกบัญชี (๒) แผนกเงิน (๓) แผนก
พัสดุ

๓. กองการบินพลเรือน

มาตรา ๖ กรมเจ้าท่า แบ่งส่วนราชการดังนี้

๑. สำนักงานเลขานุการกรม แบ่งเป็น ๓ แผนก
และ ๑ หมวด

(๑) แผนกสารบรรณ แบ่งออกเป็น ๓ หมวด คือ

๑. หมวดรับส่ง ๒. หมวดโต้ตอบ ๓. หมวด
เก็บเอกสาร

(๒) แผนกคลัง (ข้าราชการสังกัดกระทรวงการ
คลัง) แบ่งออกเป็น ๓ หมวดคือ

๑. หมวดบัญชี ๒. หมวดการเงิน ๓. หมวด
พัสดุ

(๓) แผนกสถิติ แบ่งออกเป็น ๓ หมวด คือ

๑. หมวดเรือเล็ก ๒. หมวดเรือใหญ่ ๓. หมวด
ผลประโยชน์

(๔) หมวดซ่อมและรักษาเรือ

๒. กองตรวจท่า แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ

(๑) แผนกการทำชั้นใน แบ่งออกเป็น ๒ หมวด คือ

๑. หมวดสถิตย์ย่อย ๒. หมวดอานัติสัญญาณ

(๒) แผนกการทำห้องที่ (๓) แผนกนำร่อง

๓. กองตรวจเรือ

๔. กองทะเบียน แบ่งออกเป็น ๖ แผนก คือ

(๑) แผนกกลาง

(๒) แผนกทะเบียนเรือใหญ่ แบ่งออกเป็น ๔
หมวด คือ

๑. หมวดจดทะเบียนเรือ ๒. หมวดออก
ประกาศนียบัตร ๓. หมวดผลประโยชน์

๔. หมวดออกใบอนุญาตเบ็ดเตล็ด

(๓) แผนกทะเบียนเรือเล็ก (๔) แผนกทะเบียน
เรือเล็กห้องที่ (๕) แผนกสำรวจใบอนุญาต

(๖) แผนกเงินผลประโยชน์

มาตรา ๗ กรมทะเบียนการค้า แบ่งส่วนราชการ ดังนี้

๑. สำนักงานเลขานุการกรม แบ่งเป็น ๒ แผนก คือ

(๑) แผนกสารบรรณ (๒) แผนกเบ็ดเตล็ด

๒. กองมาตรา ซึ่ง ตวง วัด แบ่งเป็น ๒ แผนก คือ
 (๑) แผนกตรวจรับรอง (๒) แผนกสำรวจ
๓. กองหุ้นส่วนบริษัท
๔. กองทะเบียนเครื่องหมายการค้าและเป้เตนต์ แบ่ง
 เป็น ๓ แผนก คือ
 (๑) แผนกตรวจสอบและพิจารณา (๒) แผนก
 โต้ตอบและสารบรรณ (๓) แผนกโฆษณาและออก
 หนังสือสำคัญ
๕. กองควบคุมบริษัทประกันภัย
- มาตรา ๘ กรมไปรษณีย์โทรเลข แบ่งส่วนราชการ
 ดังนี้
๑. สำนักงานเลขานุการกรม แบ่งเป็น ๒ แผนก คือ
 (๑) แผนกสารบรรณ (๒) แผนกกฎหมาย
๒. กองสื่อสาร แบ่งเป็น ๒ แผนก คือ
 (๑) แผนกส่วนกลาง (๒) แผนกส่วนภูมิภาค
๓. กองบัญชี แบ่งเป็น ๖ แผนก คือ
 (๑) แผนกบัญชีทั่วไป (๒) แผนกรวบรวมบัญชี

(๓) แผนกตรวจโทรเลข (๔) แผนกตรวจบัญชี
 (๕) แผนกเงินและไปรษณีย์ากร (๖) แผนก
 ษนาณัติ

๔. กองคลังออมสิน แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ

(๑) แผนกดำเนินการคลังออมสิน (๒) แผนก
 ที่ทำการคลังออมสินกลาง (๓) แผนกตรวจบัญชีคลัง
 ออมสิน

๕. กองช่างวิทยุ แบ่งเป็น ๕ แผนก คือ

(๑) แผนกการทั่วไป (๒) แผนกสร้างและซ่อม
 ทดลอง (๓) แผนกวิทยุต่างประเทศ (๔) แผนกวิทยุ
 ในประเทศ (๕) แผนกทะเบียนวิทยุและกระจาย
 เสียง

๖. กองช่างโทรเลข แบ่งเป็น ๔ แผนก คือ

(๑) แผนกการทั่วไป (๒) แผนกสร้างและ
 ซ่อม (๓) แผนกช่างโทรเลข (๔) แผนกช่าง
 โทรศัพท์หัวเมือง

๗. กองช่างโทรศัพท์ แบ่งเป็น ๔ แผนก คือ

25/10/2566

(๑) แผนกการทั่วไป (๒) แผนกวิชาการ

(๓) แผนกสร้างและซ่อม (๔) แผนกบำรุงรักษา

๘. กองพัสดุและโรงงาน แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ

(๑) แผนกการทั่วไป (๒) แผนกพัสดุ
(๓) แผนกโรงงาน

มาตรา ๕ กรมพาณิชย์ แบ่งส่วนราชการดังนี้

๑. สำนักงานเลขานุการกรม แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ

(๑) แผนกสารบรรณ (๒) แผนกคลัง (ข้าราชการสังกัดกระทรวงการคลัง) (๓) แผนกสถิติ

๒. กองข้าวสารสินค้าการค้า แบ่งเป็น ๔ แผนก คือ

(๑) แผนกข้าวการค้าและหาดลาด (๒) แผนกสำรวจเศรษฐกิจ (๓) แผนกหนังสือสำคัญเกี่ยวกับสินค้า (๔) แผนกบรรณาธิการ

๓. กองเผยแพร่พาณิชย์ แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ

(๑) แผนกเผยแพร่พาณิชย์ต่างประเทศ (๒) แผนกแสดงพิพิธภัณฑ์ (๓) แผนกพิพิธภัณฑ์สรรพสินค้า

๔. กองกรรมกร แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ

(๑) แผนกทะเบียน (๒) แผนกหางาน (๓) แผนก
บรรเทาทุกข์

มาตรา ๑๐ กรมรถไฟ แบ่งส่วนราชการดังนี้

ก. ราชการกลาง

๑. สำนักงานเลขานุการกรม แบ่งเป็น ๒ แผนก คือ

- (๑) แผนกบัญชาการ ฝ้าย ชุระการ และกฎหมาย
(๒) แผนกสถิติ

๒. กองการเดินรถ แบ่งเป็นดังนี้

(๑) ฝ้ายลากเลื่อน แบ่งออกเป็น ๒ แผนก คือ

ก. แผนกเดินรถ ข. แผนกช่างกล

(๒) ฝ้ายพาณิชย์การ แบ่งออกเป็น ๔ แผนก คือ

- ก. แผนกโดยสาร ข. แผนกสินค้าและศึลา
ค. แผนกโฮเต็ล บ้านพักและรถสะเบียง และ
ที่ดิน ง. แผนกโฆษณาการ

(๓) แผนกกลาง แบ่งออกเป็น ๒ หมวด คือ

ก. หมวดอบรม ข. หมวดสารบรรณ

๓. กองการช่าง แบ่งเป็นดังนี้

(๑) ฝ้ายบำรุงทางและสถานที่ แบ่งออกเป็น
๒ แผนก คือ

ก. แผนกโทรเลขโทรศัพท์และอาณัติสัญญาณ

25/10/2566

ข. แผนกบำรุงทางและสถานที่

(๒) ฝ่ายโรงงาน แบ่งออกเป็น ๔ แผนก คือ

- ก. แผนกผลิตจักร ข. แผนกผลิตโดยสารและ
รถบรรทุก ค. แผนกโรงจักร ง. แผนก
ไฟฟ้า

(๓) ฝ่ายก่อสร้าง แบ่งออกเป็น ๒ แผนก คือ

- ก. แผนกสำรวจ ข. แผนกก่อสร้าง

(๔) ฝ่ายพัสดุ แบ่งออกเป็น ๒ แผนก คือ

- ก. แผนกซื้อและรับของ ข. แผนกเก็บและ
จ่าย

(๕) แผนกแบบแผน แบ่งออกเป็น ๓ หมวด คือ

- ก. หมวดออกแบบ ข. หมวดโรงพิมพ์ ค. หมวด
รักษากรรมสิทธิ์ที่ดิน

(๖) แผนกกลาง แบ่งออกเป็น ๒ หมวด คือ

- ก. หมวดอบรม ข. หมวดสารบรรณ

๔. กองบัญชี แบ่งเป็นดังนี้

(๑) ฝ่ายรวบรวมบัญชี แบ่งออกเป็น ๓ แผนก คือ

- ก. แผนกบัญชีทางเปิด ข. แผนกบัญชีพัสดุ

ค. ^{25/10/2566}แผนกบัญชีก่อสร้าง

(๒) ฝ่ายคลังเงินและตัว แบ่งออกเป็น ๒ แผนก คือ

ก. แผนกคลังเงิน ข. แผนกตัวโดยสาร

(๓) ฝ่ายตรวจบัญชี แบ่งออกเป็น ๔ แผนก คือ

ก. แผนกตรวจบัญชีต่างประเทศ ข. แผนกตรวจบัญชีรายได้
ค. แผนกตรวจบัญชีโดยสาร
ง. แผนกตรวจบัญชีค่าระวาง

(๔) แผนกกลาง

ข. ราชการท้องถิ่น

๑. ราชการท้องถิ่นแก่กองการเดินรถ คือ

(ก) แผนกเดินรถพาณิชย์การภาคกลาง แบ่งออกเป็น ๓ แขวง คือ

๑. แขวงกรุงเทพฯ ๒. แขวงปราจีนบุรี ๓. แขวงเพชรบุรี

(ข) แผนกเดินรถพาณิชย์การภาคตะวันออก แบ่งออกเป็น ๓ แขวง คือ

๑. แขวงโคราช ๒. แขวงลำชี ๓. แขวงแก่งคอย

(ค) แผนกเดินรถพาณิชย์การภาคเหนือ แบ่งออกเป็น ๓ แขวง คือ

๑. แขวงปากน้ำโพ ๒. แขวงอุตรดิตถ์ ๓. แขวงนครลำปาง

(ง) แผนกเดินรถพาณิชย์การภาคใต้ แบ่งออกเป็น ๓ แขวง คือ

๑. แขวงชุมพร ๒. แขวงทุ่งสง ๓. แขวงหาดใหญ่
๒. ราชการท้องที่ชั้นแก่กองการช่าง คือ

(ก) แผนกบำรุงทางสถานที่ภาคกลาง แบ่งออกเป็น ๓ แขวง คือ

๑. แขวงกรุงเทพฯ ๒. แขวงปราจีนบุรี ๓. แขวงเพชรบุรี

(ข) แผนกบำรุงทางสถานที่ภาคตะวันออก แบ่งออกเป็น ๓ แขวง คือ

๑. แขวงโคราช ๒. แขวงลำชี ๓. แขวงขอนแก่น

(ค) แผนกบำรุงทางสถานที่ภาคเหนือ แบ่งออกเป็น ๓ แขวง คือ

๑. แขวงปากน้ำโพ ๒. แขวงนครลำปาง ๓. แขวงอุตรดิตถ์

(ง) แผนกบำรุงทางสถานที่ภาคใต้ แบ่งออกเป็น ๕ แขวง คือ

๑. แขวงชุมพร ๒. แขวงทุ่งสง ๓. แขวงหาดใหญ่ ๔. แขวงยะลา

มาตรา ๑๑ กรมวิทยาศาสตร์ แบ่งส่วนราชการดังนี้

๑. สำนักงานเลขานุการกรม แบ่งเป็น ๒ แผนก คือ

(๑) แผนกสารบรรณ และห้องสมุด (๒) แผนกพัสดุ

๒. กองเคมี แบ่งเป็น ๕ แผนก คือ

(๑) แผนกอนินทรีย์เคมี (๒) แผนกอินทรีย์เคมี (๓) แผนกวิเคราะห์ทั่วไป (๔) แผนกวิเคราะห์ฝืน (๕) แผนกวิเคราะห์น้ำ

๓. กองเทคโนโลยี แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ

(๑) แผนกโอสถสาร (๒) แผนกค้นคว้าผลิตภัณฑ์จากป่า (๓) แผนกค้นคว้าทั่วไป

๔๒๕

- (๑) แผนกช่างเครื่องกล (๒) แผนกวิชาดิน
(๓) แผนกปฏิกิริยาฆ่าแมลง และยาฆ่าเห็ดราต่างๆ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม หน้า ๔๓๘)

ชำนาญหอสมุด

พ.ร.บ.

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ
กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๑) แก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๕๓๘

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

อนันต์ จาตุรนต์

อาทิตย์ ทิพอาภา

เจ้าพระยามรราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกากำหนด
อัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญกระทรวงมหาดไทย
(ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๓๗ เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
พระมหากษัตริย์จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ ให้เรียกว่า “พระราช
กฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ

กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๑) แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกาตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้แก้ไขเพิ่มเติมอัตราเงินเดือนขั้นต่ำและขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนสามัญกรมมหาดไทย ในกระทรวงมหาดไทย ตามที่กำหนดไว้ใน พระราชกฤษฎีกา กำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญกระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๔๗๗ ดังนี้

๑ ให้เพิ่มเติมอัตราผู้ช่วยข้าหลวงตรวจการ อัตรา ๒๐๐-๒๕๐ ลงในส่วน ก. ราชการบริหารส่วนกลาง ต่อจากอัตราข้าหลวงตรวจการ ดังนี้

“ผู้ช่วยข้าหลวงตรวจการ ๒๐๐-๒๕๐”

๒. ให้ยกเลิกอัตราเงินเดือนที่กำหนดไว้ในส่วน ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค และให้ใช้กำหนดอัตราเงินเดือนดังต่อไปนี้แทน

“ข้าหลวงประจำจังหวัด	ชั้นพิเศษ	๖๐๐-๗๐๐
ข้าหลวงประจำจังหวัด	ชั้น ๑	๔๕๐-๖๐๐
ข้าหลวงประจำจังหวัด	ชั้น ๒	๔๐๐-๕๐๐

รองข้าหลวงประจำจังหวัด หรือ

นายอำเภอ

ชั้นพิเศษ ๓๐๐-๔๐๐

ปลัดจังหวัดและนายอำเภอ

ชั้น ๑ ๒๐๐-๒๘๐

ปลัดจังหวัดและนายอำเภอ

ชั้น ๒ ๑๔๐-๑๘๐

ปลัดจังหวัดผู้ช่วยและนายอำเภอ

ผู้ช่วย

ชั้น ๑ ๑๑๐-๑๓๐

ปลัดจังหวัดผู้ช่วยและนายอำเภอ

ผู้ช่วย

ชั้น ๒ ๘๐-๑๐๐

ปลัดอำเภอ อักษรเลข

จำจังหวัด

ชั้น ๑ ๕๕-๗๕

ปลัดอำเภอชั้น ๒ และนายอำเภอ

ฝึกหัด

๔๒

อักษรเลข, จำจังหวัด

ชั้น ๒ ๓๔-๕๐

เสมียน

๓๔-๕๐

เสมียน

๒๐-๓๐ "

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

25/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม หน้า ๔๕๑)

๔๒๕

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุตำแหน่งที่มีเหตุ
พิเศษในกรมมหาดไทย พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

อนุกัตน์จัตกรนต์

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ณวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรกำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุ
ตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษในกรมมหาดไทย ตามความใน
มาตรา ๑๓ วรรคท้ายแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
พลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๖

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
พระมหากษัตริย์ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ในกรมมหาดไทย พุทธศักราช ๒๔๗๙”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตำแหน่งหน้าที่ในกรมมหาดไทย ซึ่งจะต้องคัดเลือกตามพระราชกฤษฎีกานี้ คือ

๑. ปลัดจังหวัด (ชั้น ๑-๒) นายอำเภอ (ชั้น ๑-๒) ผู้ช่วยข้าหลวงตรวจการ
๒. ปลัดจังหวัดผู้ช่วย (ชั้น ๑-๒) นายอำเภอผู้ช่วย (ชั้น ๑-๒)
๓. นายอำเภอฝึกหัด

มาตรา ๔ การคัดเลือกเพื่อบรรจุในตำแหน่งหน้าที่ตั้งระบุไว้ในมาตรา ๓ นั้นนอกจากวิธีการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๖ แล้ว กระทรวงมหาดไทยอาจดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังนี้

- (๑) ปลัดจังหวัดชั้น ๑ หรือนายอำเภอชั้น ๑ หรือผู้ช่วยข้าหลวงตรวจการ ให้ อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทย

คัดเลือกจากผู้ที่^๔เป็นปลัดจังหวัดชั้น ๒ หรือนายอำเภอชั้น ๒ หรือผู้ที่^๕อยู่ในตำแหน่งที่เทียบได้กับนายอำเภอชั้น ๒ มาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๓ ปี แต่ถ้าเป็นผู้ที่^๕ได้เกียรติปริญญาหรือปริญญาโท มาด้วยแล้ว ก็ให้หมักำหนดไม่น้อยกว่า ๒ ปี และถ้าเป็นผู้ที่^๕ได้ปริญญาเอกมาด้วยแล้ว ก็ให้หมักำหนดไม่น้อยกว่า ๑ ปี

(๒) ปลัดจังหวัดชั้น ๒ หรือนายอำเภอชั้น ๒ ให้ อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทยคัดเลือกจากผู้ที่^๕เป็นปลัดจังหวัด ผู้ช่วยชั้น ๑ หรือนายอำเภอผู้ช่วยชั้น ๑ หรือตำแหน่งที่^๕เทียบได้กับนายอำเภอผู้ช่วยชั้น ๑ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปี

(๓) ปลัดจังหวัดผู้ช่วยชั้น ๑ หรือนายอำเภอผู้ช่วยชั้น ๑ ให้ อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทยคัดเลือกจากผู้ที่^๕เป็น ปลัดจังหวัดผู้ช่วยชั้น ๒ หรือนายอำเภอผู้ช่วยชั้น ๒ หรือ ตำแหน่งที่^๕เทียบได้กับนายอำเภอผู้ช่วยชั้น ๒ มาแล้วไม่ น้อยกว่า ๖ เดือน

(๔) ปลัดจังหวัดผู้ช่วยชั้น ๒ หรือนายอำเภอผู้ช่วยชั้น ๒ ให้ อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทยคัดเลือกจาก

(ก) ผู้ที่^๕เป็นปลัดอำเภอชั้น ๑ หรืออักษรเลขชั้น ๑ หรือจ่าจังหวัดชั้น ๑ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี

(๖) ผู้ที่เป็นนายอำเภอฝึกหัดมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ เดือน

(๕) นายอำเภอฝึกหัดให้ อ.ก.พ. กรมมหาดไทยคัดเลือกจากผู้สอบไล่ได้ชั้นปริญญาตรีหรือเทียบเท่าปริญญาตรี

มาตรา ๕ ให้กระทรวงมหาดไทยทำความตกลงกับ ก.พ. ในการวางระเบียบการอบรมและการคัดเลือกเลื่อนตำแหน่งตามความที่กล่าวไว้ในมาตรา ๔ แห่งพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม หน้า ๔๕๕)

กฎสภาผู้แทนราษฎร
ออกตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติ
เครื่องแบบตำรวจสภาผู้แทนราษฎร
พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติ
เครื่องแบบตำรวจสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๔๗๗
ฉบับที่ ๒ ประธานสภาผู้แทนราษฎรออกกฎสภาผู้แทน
ราษฎรไว้ดังต่อไปนี้

หมวด ๑

ประเภทเครื่องแบบ

ข้อ ๑. เครื่องแบบตำรวจสภาผู้แทนราษฎรแบ่งออกเป็นสี่ประเภท

๑. เครื่องปกคิ
๒. เครื่องหัต
๓. เครื่องสโมสร
๔. เครื่องเต็มยศ

ข้อ ๒. เครื่องแบบปกคิมัตตั้ง

๑. หมวกเก็บทรงหม้อตาล ทำด้วยผ้าสีกากี กะบัง หน้าหมวกหนังสีดำ สายรัดคางหนังสีดำ มีดุมโลหะสีเงิน รูปกลมแบน ติดตราหน้าหมวกทำด้วยโลหะสีเงินเป็นรูป เชนทับคทา ภายในเชนเป็นรูปพานรัฐธรรมนูญ เบื้องบน รัฐธรรมนูญมีอุณาโลมกับรัศมีโดยรอบที่ขอบเชนมีตัวอักษรว่า “พิทักษ์รัฐธรรมนูญ” เป็นลวดลายโปร่ง มีผ้าพื้นสีแดง ขยับสำหรับหมวกเก็บ ทรงหม้อตาลใช้ตราหน้าหมวกเล็ก ขนาดผ้าศูนย์กลาง ๓.๕ เซ็นติเมตร

สำหรับนายตำรวจสภาผู้แทนราษฎรชั้นสัญญาบัตร มี หมวกเก็บทรงหม้อตาลสีขาวกะบังหน้าหมวกหนังสีดำ สาย รัดคางไหมเงินมีดุมสายรัดอย่างเดียวกับหมวกทรงหม้อตาล สีกากี

๒. เสื้อแบบราชการผ้าหรือสักหลาดสีกากี มีดุมที่ ี่หน้าอกเจ็ดดุม มีกะเป่าเย็บติดภายนอกข้างขวาและ ข้างซ้ายข้างละสองกะเป่า คือเป็นกะเป่าบนและล่าง อย่างละสองกะเป่า กะเป่าเสื่อมีใบปกรูปมนชายกลาง แแหลม มีแถบเย็บติดตรงกึ่งกลางตามทางตั้งแต่กะเป่าล่าง ทำเป็นรูปข้อมทั้งสี่กะเป่ามีรังดุมที่ใบปกสำหรับขัดดุมซึ่งติด อยู่ตรงปาก กับมีอินทรธนูสีเดียวกับเสื่อเย็บเป็นแผ่นเหลี่ยม

รีเวททางด้านไหล่ไปทางคอติดอยู่เหนือบ่าทั้งสองข้าง ด้าน
 ทางไหล่กว้าง ๓.๕ เซ็นติเมตร เย็บติดกับตะเข็บเสื้อ ด้าน
 ทางคอกว้าง ๒.๕ เซ็นติเมตร ปลายมนและขัดดุมโดยวิธี
 เจาะเสื่อสอดก้านดุมลงไปติดกวางภายในเสื่อ ดุมทั้งสองมี
 ลักษณะกลมแบนทำด้วยโลหะสีเงิน

นายตำรวจสภาผู้แทนราษฎรชั้นสัญญาบัตร ใช้เสื้อ
 แบบราชการสีขาว มีอินทรีขนูทำนองเดียวกันกับเสื้อสี
 กากี มีดุมที่อกเสื้อห้าดุมทำด้วยโลหะสีเงิน เพื่อใช้ประกอบ
 กับกางเกงสีขาวขาว

เสื้อทั้งสองชนิดที่กล่าวนี้ ให้มีเครื่องหมายทำด้วย
 โลหะสีเงินเป็นรูปพานรัฐธรรมนูญ อยู่ภายในวงธรรมจักร
 เบื้องบนรัฐธรรมนูญมีอุณาโลมกับรัศมีโดยรอบติดที่คอเสื้อ
 ทั้งด้านชายและขวา

๓. กางเกงทำด้วยผ้าหรือสักหลาดสีกากีแบบขาว
๔. รองเท้าชูหนังสีดำหรือสีน้ำตาล ประกอบด้วยถุง
 สีเดียวกับรองเท้า
๕. เข็มขัดหนังสีน้ำตาลมีสายโยงไขว้กันข้างหลัง แล้ว
 โยงสอดใต้อินทรีขนูลงมาถึงสองข้างมาชิดกับห่วงเข็มขัด

สำหรับ นายตำรวจสภาผู้แทนราษฎรชั้น สัญญาบัตรและ
 จ่านายสิบตำรวจสภาผู้แทนราษฎรในเวลาปกติ จะใช้เข็มขัด
 สายโยงหนึ่งสาย คาดสะพายเฉียงบ่าขวาในเวลาแต่ง
 เครื่องแบบสีทากก็ก็ได้ แต่เวลาแต่งเครื่องแบบสีขาวหรือ
 เครื่องสโมสร ให้งดการคาดเข็มขัด

นายสิบและพลตำรวจสภาผู้แทนราษฎรในโอกาสที่แต่ง
 เครื่องปกติ ให้คาดเข็มขัดแต่งดใช้สายโยงได้

ข้อ ๒. เครื่องหัดและเครื่องเต็มยศ แต่งเช่นเดียวกับ
 กับเครื่องปกติสีทากแต่ใช้หมวกแบบกันแดดสีทาก มีสาย
 รัดคางหนึ่งสีน้ำตาล กับติดตราหน้าหมวกใหญ่ขนาดเส้น
 ผ่าศูนย์กลาง ๕.๕ เซ็นติเมตร ติดแน่นกับหมวกนั้น คาด
 เข็มขัดหนังสีน้ำตาลดั่งกล่าวแล้วในข้อ ๒ (๕) นายและพล
 ตำรวจสภาผู้แทนราษฎร มีซองปืนพกทำด้วยหนังสีเดียวกับ
 เข็มขัด สำหรับนายสิบและพลตำรวจสภาผู้แทนราษฎร
 ให้ติดทางด้านซ้าย ส่วนนายตำรวจยศตั้งแต่จ่านายสิบขึ้นไป
 ไปให้ติดทางด้านขวา กับให้มีซองหนังสีเดียวกับเข็มขัด
 สำหรับขจัดกะบี่

ในโอกาสที่แต่งเครื่องเต็มยศให้ประดับ เครื่องราช
 อีสริยาภรณ์ด้วย

ข้อ ๔. เครื่องสโมสรีให้ตั้งอย่างเดียวกับเครื่องปกติ
เว้นแต่ให้ใช้เสื่อและกางเกงสีขาว ส่วนรองเท้าใช้รองเท้า
ชูหนังสีดำประกอบด้วยถุงสีดำ

หมวดที่ ๒

เครื่องหมายยศ

ข้อ ๕. เครื่องหมายยศดังนี้

๑. ชั้นนายสิบตำรวจสภาผู้แทนราษฎรใช้บั้งสีขาวเย็บ
ติดที่แขนเสื้อตอนเหนือข้อศอกซ้าย มีรูปมุลาก หันมุม
ลงทางเบื้องล่าง

นายสิบตำรวจตรีหนึ่งบั้ง

นายสิบตำรวจโทสองบั้งซ้อน

นายสิบตำรวจเอกสามบั้งซ้อน

จ่านายสิบตำรวจสี่บั้งซ้อน

๒. นายร้อยตำรวจสภาผู้แทนราษฎรให้มีดาวเป็นรูป
กงจักรทำด้วยโลหะสีเงินติดที่บนอินทรธนูทั้งสองข้าง ดังนี้

นายร้อยตำรวจตรีหนึ่งดาว

นายร้อยตำรวจโทสองดาว (ติดเรียงตามขาวอินทรธนู)

นายร้อยตำรวจเอกสามดาว (ติดเรียงตามขาวอินทรธนู)

หมวดที่ ๓

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๖. เครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ในเวลาแต่งเครื่อง
ปกติหรือเครื่องสโมสร ให้ใช้แพรแถบของเครื่องราช
อิสริยาภรณ์ทำเป็นแผ่นกว้างไม่เกินกว่าหนึ่งเซ็นติเมตรครึ่ง
ติดที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ในโอกาสที่แต่งเครื่องสโมสรจะ
ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์จำลองก็ได้

ข้อ ๗. เวลาแต่งเครื่องแบบตำรวจสภาผู้แทนราษฎร
ห้ามมิให้ใช้เครื่องประดับกายอย่างอื่นซึ่งมิได้กำหนดไว้ใน
กฎสภาผู้แทนราษฎรที่ติดภายนอกหรือทับเครื่องแบบตำรวจ
สภาผู้แทนราษฎร เว้นแต่

(๑) เสื้อครุยบัณฑิตย์ และเครื่องหมายบัณฑิตย์หรือ
เครื่องหมายใดๆ อันต้องด้วยความนิยมในทางราชการใช้ได้
ตามโอกาส

(๒) เครื่องหมายของสโมสรหรือสมาคมในขณะไป
ร่วมงานของสโมสร หรือสมาคมนั้นๆ จะประดับเครื่อง
หมายเช่นนั้นก็ได้

25/10/256๕

(๓) เสอกันฝน สวมได้ในเวลาจำเป็นเช่นนั้น

๕๓๕

(๔) นายตำรวจสภาผู้แทนราษฎรชั้นสัญญาบัตร พัน
แขนทุกข์อนุโลมตามความนิยมได้

กฏนี้ให้ ไว้ ณ วันที่ ๗ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

พระเริ่มวิรัชชพากย์

รองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนที่ ๑

แทนประธานสภาผู้แทนราษฎร

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม หน้า ๔๕๘)

กฎกระทรวงการคลัง
ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน
เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง
พุทธศักราช ๒๔๗๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติ
อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง
พุทธศักราช ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออก
กฎไว้ดังต่อไปนี้

ใบอนุญาตเพื่อขนขึ้นบกของกรมศุลกากร

ข้อ ๑ เมื่อผู้รับใบอนุญาตได้นำใบอนุญาตส่งอาวุธปืน
หรือเครื่องกระสุนปืนมาแสดงต่ออธิบดีกรมศุลกากร หรือ
เจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีกรมศุลกากรมอบหมายให้ทำการนี้ ตาม
ความในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่อง
กระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง พุทธศักราช ๒๔๗๗
แล้ว ให้เจ้าพนักงานกรมศุลกากรสลักใบอนุญาตเพื่อขน
ขึ้นบกของกรมศุลกากรตามแบบที่ได้กำหนดไว้ในใบแนบ ๑
ต่อท้ายกฎนี้ลงบนใบอนุญาตส่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน
นั้น

ข้อ ๒ ใบอนุญาตเพื่อขนขึ้นบกนั้นย่อมเป็นพะยานหลักฐานว่าผู้รับใบอนุญาตได้นำใบอนุญาตส่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนไปแสดงต่อกรมศุลกากรตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง พุทธศักราช ๒๔๗๗ แล้ว และผู้รับใบอนุญาตมีสิทธิที่จะส่งสิ่งของดังระบุไว้ในใบอนุญาตนั้นได้

ใบขนสินค้าขาเข้า

ข้อ ๓ ใบขนอาวุธปืน หรือเครื่องกระสุนปืนนั้นต้องทำตามแบบที่กำหนดไว้ในใบแนบ ๒ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๘ และต้องมีค่านักคิดมาด้วยสองฉบับ กับมีใบอนุญาตส่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนซึ่งได้สลักใบอนุญาตเพื่อขนขึ้นบกของกรมศุลกากรตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๑ เรียบร้อยแล้วแนบมาด้วย

หีบห่อ

ข้อ ๔ อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนนั้น ให้ส่งเข้ามาเป็นหีบห่อต่างหาก โดยไม่มีสินค้าอย่างใดบรรจุมาในหีบห่อนั้น ๆ

25/10/2566

หีบห่อนั้น ก่อนที่จะนำมาให้เจ้าพนักงาน ศุลกากรตรวจ
ต้องทาสีหรือเขียนภายนอกด้วยเส้นสีแดงขนาดกว้างไม่น้อย
กว่าสาม เซนติเมตร ติดต่อกัน เป็นเส้นเดียวกันตลอดโดยรอบ
กลางหีบห่อ

การส่งเข้ามาโดยทางอื่นนอกจากทางไปรษณีย์

ข้อ ๕ ผู้ควบคุมยานพาหนะที่นำอาวุธปืน และเครื่อง
กระสุนปืนเข้ามาหรือตัวแทนต้องทำเรื่องราวพิเศษยื่นต่อกรม
ศุลกากรเพื่อขออนุญาตขนอาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืน
นั้น ขึ้นบกตามแบบที่กำหนดไว้ในใบแนบ ๒ ต่อท้ายกฎ
เรื่องราวนี้ต้องยื่นแนบมาด้วย

ก. ใบขนไม้บริบูรณ์ ในกรณีที่ผู้ควบคุมยานพาหนะ
หรือตัวแทน ของยานพาหนะที่นำ ของ เข้ามาขึ้นใบขน ไม้
บริบูรณ์ตามที่ได้อำนาจไว้ ในพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธ
ศักราช ๒๔๖๕ มาตรา ๔๒ วรรค ๓

ข. บัญชีสินค้าสำหรับยานพาหนะในกรณีอื่น ๆ

ข้อ ๖ อาวุธปืน และเครื่อง กระสุนปืนที่ขนขึ้นบกตาม
ความในข้อ ๕ จะต้องนำเข้าเก็บไว้ในความอารักขาของกรม
ศุลกากรทั้งหมดในโรงพักสินค้าหรือที่ล้อมอันมั่นคงในทันที

ตั้งระบุไว้ในมาตรา ๖ (๕) แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร
พุทธศักราช ๒๔๖๕

ถ้าหากหีบห่อของมิได้มีเครื่องหมายตามที่ได้กำหนดไว้
ในข้อ ๔ ให้ผู้นำของเข้าหรือเจ้าของโรงพักสินค้าจัดทำเครื่องหมายบนหีบห่อนั้นเสียทันทีในขณะที่น่าเข้าเก็บไว้

ข้อ ๗ เมื่อผู้นำของเข้าไม่ยื่นเรื่องราวพิเศษขออนุญาต
ขนขึ้นบกตั้งกล่าวไว้ในข้อ ๕ อธิบดีกรมศุลกากรหรือเจ้า
พนักงานผู้ทำการแทนจะไม่อนุญาตให้ถ่ายและขนอาวุธปืน
และเครื่องกระสุนปืนนั้นขึ้นก็ได้แล้วแต่จะเห็นสมควร

อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนซึ่งเจ้าพนักงานกรมศุลกา
กรมิได้อนุญาตให้ถ่ายออกและขนขึ้นตามความในข้อนี้ หาก
มีต้องถูกยึดไว้ก็ให้นำกลับออกไปโดยยานพาหนะเดิม หรือ
ถ้านำเข้ามาโดยทางรถไฟ ก็ให้นำกลับออกไปโดยทาง
เดียวกัน

ข้อ ๘ เว้นแต่พนักงานเจ้าหน้าที่จะได้รับใบขนบริบูรณ์
ไว้แล้ว ผู้ส่งอาวุธปืน หรือเครื่องกระสุนปืนจะต้องยื่นใบ
อนุญาตส่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนซึ่งได้สลักใบอนุญาต
เพื่อขนขึ้นบก ของ กรมศุลกากร เรียบร้อยแล้วต่อเจ้าหน้าที่

ศุลกากรภายในสิบวันนับแต่วันที่ออวรุป็น หรือ เครื่องกะสุน
ป็นนั้นได้ส่งเข้ามา

การส่งเข้ามาโดยทางไปรษณีย์

ข้อ ๕ ในกรณีส่งออวรุป็นหรือเครื่องกะสุนป็นเข้ามา
โดยทางไปรษณีย์ ผู้ส่งจะต้องยื่นใบอนุญาตส่งฉบับที่ถูกต้อง
ซึ่งได้สลักใบอนุญาตเพื่อขนขึ้นบกของกรมศุลกากรตาม
ความในข้อ ๑ แห่งกฎกระทรวงนี้เรียบร้อยแล้วต่อเจ้าหน้าที่
ศุลกากรในขณะเดียวกับที่ยื่นใบขนสินค้าออวรุป็นนั้น ใน
กรณีทั้งปวงไม่ว่าจะมีการยื่นใบขนสินค้าแล้วหรือไม่ ผู้ส่ง
ออวรุป็นหรือเครื่องกะสุนป็น ต้องยื่นใบอนุญาตส่งออวรุป็น
หรือเครื่องกะสุนป็นซึ่งได้สลักใบอนุญาตเพื่อขนขึ้นบกของ
กรมศุลกากรเรียบร้อยแล้วต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรภายในระยะ
เวลา

ก. หนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้รับคำบอกกล่าวจากเจ้าหน้าที่
ว่าออวรุป็นหรือเครื่องกะสุนป็นนั้นมาถึงแล้ว หรือ

ข. สองเดือนนับแต่วันที่ออวรุป็นหรือเครื่องกะสุนป็น
นั้นได้เข้ามาในราชอาณาจักร สิ้นแล้วแต่ระยะเวลาใดจะ
สั้นกว่า 25/10/2566

การนำอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน

เข้ามาพร้อมกับผู้โดยสาร

ข้อ ๑๐ ถ้าอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนที่ส่งมอบไว้ต่อเจ้าพนักงานศุลกากรมิได้คืนให้แก่บุคคลผู้นำเข้ามาเมื่อผู้นั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรหรือมิได้ส่งมอบแก่บุคคลนั้นเมื่อผู้นั้นได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ตามความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง พุทธศักราช ๒๔๗๗ และอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนนั้นมิได้ถูกยึด ก็ให้เจ้าพนักงานศุลกากรสั่งให้บุคคลผู้นำเข้ามาส่งกลับออกไปภายในหนึ่งเดือน

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

นายพันเอก พระยาพลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

ลงนามแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม หน้า ๔๖๖)

๔๔๖

ใบแนบ ๑

Schedule I

ใบอนุญาตเพื่อขนขึ้นบกของกรมศุลกากร
Customs Landing Order

(เจ้าพนักงานศุลกากรต้องได้สลักรายการไว้บนใบอนุญาต
ส่งออกรูปนก่อนส่งเข้ามา)

(to be endorsed on the Import License before importation)

ทำ

Port of .....

เลขที่ของกรมศุลกากร

Customs serial No .....

อนุญาตให้ขนขึ้นบกได้ภายในเวลาที่กำหนดไว้ใน

Landing authorised during currency

ใบอนุญาตส่งออกรูปนฉบับที่.....ลงวันที่.....

of Import License No.....dated.....

.....

เจ้าพนักงานกรมศุลกากร
Chief officer of Customs

วันที่

25/10/2566

Date.....

ใบแนบ ๒

Schedule II

ข้าพเจ้าขออนุญาตเป็นพิเศษเพื่อขนขึ้นบกและเก็บไว้ใน

I beg specially to request permission to land and to

อารักขาของเจ้าพนักงานศุลกากร ณ โรงเก็บสินค้าอันได้รับ

อนุมัติแล้วที่

give into Customs custody in the Legal Landing Godown
at.....

ซึ่งอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนดังต่อไปนี้

.....the following arms and ammunition :-

หีบห่อของ

.....cases of.....

เครื่องหมายและเลขหมาย

Marked and Numbered.....

ผู้รับตราส่ง

Consignee.....

ลงลายมือชื่อผู้ควบคุมยานพาหนะ

Signature of conveyancer.....

ชื่อยานพาหนะที่นำเข้า

Name of importing conveyance.....

วันรายงาน

25/10/2566

Date of Report.....

กฎกระทรวงมหาดไทย
ประกอบพระราชบัญญัติโรคติดต่อ
พุทธศักราช ๒๕๓๗

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ
พุทธศักราช ๒๕๓๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออก
กฎไว้ดังต่อไปนี้

การแจ้งความโรคติดต่อตามพระราชบัญญัตินี้ให้แจ้งต่อ
เจ้าพนักงานและตามเวลาดังต่อไปนี้

(ก) ในเขตต์อำเภอชั้นในจังหวัดพระนครและธนบุรี
ให้แจ้งความต่อเจ้าหน้าที่สถานีตำรวจนครบาลที่ใกล้ที่สุด
หรือ เจ้าหน้าที่แผนกโรคติดต่อ กองสาธารณสุขพระนคร
กรมสาธารณสุข ภายใน ๒๔ ชั่วโมงนับแต่เริ่มป่วย

(ข) ในเขตต์อำเภอชั้นนอกจังหวัดพระนครและธนบุรี
กับจังหวัดต่างๆ ให้แจ้งแก่กำนันหรือกรรมการอำเภอ ภายใน
๒๔ ชั่วโมงนับแต่เริ่มป่วย

กฎนี้ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๓๗

หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์

สั่งราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

๔๔๕

พระราชกฤษฎีกา

บังคับการจดทะเบียนและออกใบอนุญาตสำหรับเรือ

ในเขตจังหวัดต่าง ๆ ที่พระราชอาณาจักร

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

อนุกัตน์จาตุรนต์

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้วันที่ ๑๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นว่า ตามความในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติ
การเดินทางเรือในน่านน้ำสยาม แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช
๒๔๗๗ บัญญัติว่าเมื่อจะใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับให้มีการ
จดทะเบียนและออกใบอนุญาตสำหรับเรือในท้องที่ใดเมื่อใด
ให้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสาม

25/10/2566

๕๗

เดือน และโดยที่เห็นสมควรให้ใช้พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๕๖ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๗ บังคับให้มีการจดทะเบียนและออกใบอนุญาตสำหรับเรือคานยนต์แห่งบตบัญญัติที่กล่าวแล้วในท้องที่จังหวัดต่าง ๆ ทวีราชอาณาจักร เว้นแต่เรือที่ใช้เดินในแม่น้ำโขง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาบังคับการจดทะเบียนและออกใบอนุญาตสำหรับเรือ ในเขตจังหวัดต่าง ๆ ทวีราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้เมื่อพ้นกำหนดสามเดือนนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้นำพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม พุทธศักราช ๒๔๕๖ และพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยามแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๑) ^{25/10/2566} ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนและออกใบอนุญาต

๔๕๑

สำหรับเรือมาใช้บังคับในท้องที่จังหวัดต่างๆ ที่พระราชอาณาจักร
เว้นแต่เรือที่ใช้เดินในแม่น้ำโขง

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจมีอำนาจ
หน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๓ มิถุนายน หน้า ๘๘๕)

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ
กระทรวงเกษตรราชการ (ฉบับที่ ๑)

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๒ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่กระทรวง เกษตรราชการได้ทำความตกลงกับ ก.พ.
กำหนดอัตราเงินเดือนขั้นต่ำและขั้นสูงของตำแหน่งข้าราชการ
พลเรือนสามัญต่าง ๆ ตามส่วนราชการซึ่งตราขึ้นไว้
โดยพระราชกฤษฎีกาจัดวงระเบียบราชการสำนักงานและกรม
ในกระทรวงเกษตรราชการ พุทธศักราช ๒๔๗๘

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
พระมหากษัตริย์ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือน ข้าราชการพลเรือนสามัญ กระทรวงเกษตรราธิการ (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในพระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ กระทรวงเศรษฐการ (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๔๗๗ เพียงเท่าที่เกี่ยวกับส่วนราชการต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๔ เงินเดือนของข้าราชการพลเรือนสามัญในกระทรวงเกษตรราธิการ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ให้กำหนดขั้นต่ำและขั้นสูงไว้ดังนี้

อัตราเงินเดือน

สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี

(๑) แผนกการเมือง

หัวหน้าแผนก

๑๕๐-๑๕๐

เสมียน

๓๕-๕๐

25/10/2566

เสมียน

๒๐-๓๐

อัตราเงินเดือน

(๒) แผนกตรวจสอบเรื่องราวและความเห็น

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๒๐-๓๐

สำนักงานปลัดกระทรวง

ปลัดกระทรวง	๘๐๐-๑,๐๐๐
ผู้ช่วยปลัดกระทรวง	๕๐๐-๖๐๐

๑. กองกลาง

หัวหน้ากอง	๓๐๐-๔๐๐
------------	---------

(๑) แผนกโต้ตอบ

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
2510/2566 เสมียน	๒๐-๓๐

(๒) แผนกรับส่ง

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๓) แผนกเก็บ

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

๒. กองคลัง

หัวหน้ากอง	๓๐๐-๔๐๐
------------	---------

25/10/2566

อัตราเงินเดือน

(๑) แผนกบัญชี

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

(๒) แผนกเงิน

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๓) แผนกพัสดุ

ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
เสมียน	๕๕-๗๕

อัตราเงินเดือน

เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

กรมเกษตรและการประมง

อธิบดี	๖๕๐-๘๐๐
ผู้ช่วยอธิบดี	๔๕๐-๖๐๐

ก. ราชการบริหารส่วนกลาง

๑. สำนักงานเลขาธิการกรม(๑) แผนกสารบรรณ

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๔๐-๑๘๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๒) แผนกคลัง

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๔๐-๑๘๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐

อัตราเงินเดือน

เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๓) แผนกสถิติ

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

๒. กองอุตสาหกรรมพืชพรรณ

หัวหน้ากอง	๔๐๐-๕๐๐
------------	---------

(๑) แผนกพฤกษศาสตร์

นักพฤกษศาสตร์	๓๐๐-๔๐๐
นักพฤกษศาสตร์ผู้ช่วยหรือพนักงาน พฤกษศาสตร์	๒๐๐-๒๘๐
นักพฤกษศาสตร์ผู้ช่วยหรือพนักงาน พฤกษศาสตร์	๑๔๐-๑๕๐

อัตราเงินเดือน

พนักงานพฤกษศาสตร์	๑๑๐-๑๓๐
พนักงานพฤกษศาสตร์ผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
พนักงานพฤกษศาสตร์ผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานพฤกษศาสตร์ผู้ช่วย	๓๔-๕๐

(๒) แผนกกีฏวิทยา

นักกีฏวิทยาผู้ช่วยหรือพนักงานกีฏวิทยา	๒๐๐-๒๘๐
นักกีฏวิทยาผู้ช่วยหรือพนักงานกีฏวิทยา	๑๔๐-๑๕๐
พนักงานกีฏวิทยา	๑๑๐-๑๓๐
พนักงานกีฏวิทยาผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
พนักงานกีฏวิทยาผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานกีฏวิทยาผู้ช่วย	๓๔-๕๐

(๓) แผนกโรควิทยา

นักโรควิทยาผู้ช่วยหรือพนักงานโรควิทยา	๒๐๐-๒๘๐
นักโรควิทยาผู้ช่วยหรือพนักงานโรควิทยา	๑๔๐-๑๕๐
พนักงานโรควิทยา	๑๑๐-๑๓๐
พนักงานโรควิทยาผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
พนักงานโรควิทยาผู้ช่วย	๕๕-๗๕

พนักงานโรควิทยาผู้ช่วย

๓๔-๕๐

(๔) แผนกเกษตรวิธานและเครื่องมือ

นักเกษตรวิธานผู้ช่วยหรือพนักงาน

เกษตรวิธาน

๒๐๐-๒๙๐

นักเกษตรวิธานผู้ช่วยหรือพนักงาน

เกษตรวิธาน

๑๔๐-๑๕๐

พนักงานเกษตรวิธาน

๑๑๐-๑๓๐

พนักงานเกษตรวิธานผู้ช่วย

๙๐-๑๐๐

พนักงานเกษตรวิธานผู้ช่วย

๕๕-๗๕

พนักงานเกษตรวิธานผู้ช่วย

๓๔-๕๐

(๕) แผนกอุตสาหกรรมกสิกรรม

นักเกษตรกรรมผู้ช่วยหรือพนักงาน

เกษตรกรรม

๒๐๐-๒๙๐

นักเกษตรกรรมผู้ช่วยหรือพนักงาน

เกษตรกรรม

๑๔๐-๑๕๐

พนักงานเกษตรกรรม

๑๑๐-๑๓๐

พนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย

๙๐-๑๐๐

อัตราเงินเดือน

พนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย	๓๔-๕๐

๓. กองอุตสาหกรรมสัตว์พรรณ

หัวหน้ากอง	๔๕๐-๖๐๐
------------	---------

(๑) แผนกวิชาโรคสัตว์

นายสัตวแพทย์	๓๐๐-๔๐๐
นายสัตวแพทย์ผู้ช่วยหรือสัตวแพทย์	๒๐๐-๒๘๐
นายสัตวแพทย์ผู้ช่วยหรือสัตวแพทย์	๑๔๐-๑๘๐
สัตวแพทย์	๑๑๐-๑๓๐
สัตวแพทย์ผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
สัตวแพทย์ผู้ช่วย	๕๕-๗๕
สัตวแพทย์ผู้ช่วย	๓๔-๕๐

(๒) แผนกชำรึมและวัคซีน

นายสัตวแพทย์	๔๕๐-๖๐๐
นายสัตวแพทย์	๓๐๐-๔๐๐
นายสัตวแพทย์ผู้ช่วยหรือสัตวแพทย์	๒๐๐-๒๘๐
นายสัตวแพทย์ผู้ช่วยหรือสัตวแพทย์	๑๔๐-๑๘๐

อัตราเงินเดือน

สัตวแพทย์	๑๑๐-๑๓๐
สัตวแพทย์ผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
สัตวแพทย์ผู้ช่วย	๕๕-๗๕
สัตวแพทย์ผู้ช่วย	๓๔-๕๐
ช่าง	๓๔-๕๐

(๓) แผนกปราบโรค

นายสัตวแพทย์	๕๐๐-๕๐๐
นายสัตวแพทย์	๓๐๐-๔๐๐
นายสัตวแพทย์ผู้ช่วยหรือสัตวแพทย์	๒๐๐-๒๘๐
นายสัตวแพทย์ผู้ช่วยหรือสัตวแพทย์	๑๔๐-๑๘๐
สัตวแพทย์	๑๑๐-๑๓๐
สัตวแพทย์ผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
สัตวแพทย์ผู้ช่วย	๕๕-๗๕
สัตวแพทย์ผู้ช่วย	๓๔-๕๐

(๔) แผนกด้านกักสัตว์

นายสัตวแพทย์ผู้ช่วยหรือสัตวแพทย์	๒๐๐-๒๘๐
นายสัตวแพทย์ผู้ช่วยหรือสัตวแพทย์	๑๔๐-๑๘๐

อัตราเงินเดือน

สัตวแพทย์	๑๑๐-๑๓๐
สัตวแพทย์ผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
สัตวแพทย์ผู้ช่วย	๕๕-๗๕
สัตวแพทย์ผู้ช่วย	๓๕-๕๐

(๕) แผนกสัตว์ใหญ่

นักสัตวบาลผู้ช่วยหรือสัตวบาล	๒๐๐-๒๘๐
นักสัตวบาลผู้ช่วยหรือสัตวบาล	๑๔๐-๑๕๐
สัตวบาล	๑๑๐-๑๓๐
สัตวบาลผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
สัตวบาลผู้ช่วย	๕๕-๗๕
สัตวบาลผู้ช่วย	๓๕-๕๐

(๖) แผนกสุกร

นักสัตวบาลผู้ช่วยหรือสัตวบาล	๒๐๐-๒๘๐
นักสัตวบาลผู้ช่วยหรือสัตวบาล	๑๔๐-๑๕๐
สัตวบาล	๑๑๐-๑๓๐
สัตวบาลผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
สัตวบาลผู้ช่วย	๕๕-๗๕

อัตราเงินเดือน

สัตว์บาลน์ผู้ช่วย

๓๔-๕๐

(๓) แผนกเปิดไก่

นักสัตว์บาลน์ผู้ช่วยหรือสัตว์บาลน์ ๒๐๐-๒๘๐

นักสัตว์บาลน์ผู้ช่วยหรือสัตว์บาลน์ ๑๔๐-๑๕๐

สัตว์บาลน์ ๑๑๐-๑๓๐

สัตว์บาลน์ผู้ช่วย ๘๐-๑๐๐

สัตว์บาลน์ผู้ช่วย ๕๕-๗๕

สัตว์บาลน์ผู้ช่วย ๓๔-๕๐

(๔) แผนกอาหารสัตว์

นักสัตว์บาลน์ผู้ช่วยหรือสัตว์บาลน์ ๒๐๐-๒๘๐

นักสัตว์บาลน์ผู้ช่วยหรือสัตว์บาลน์ ๑๔๐-๑๕๐

สัตว์บาลน์ ๑๑๐-๑๓๐

สัตว์บาลน์ผู้ช่วย ๘๐-๑๐๐

สัตว์บาลน์ผู้ช่วย ๕๕-๗๕

สัตว์บาลน์ผู้ช่วย ๓๔-๕๐

๔. กองขยายการกสิกรรม

หัวหน้ากอง

๔๕๐-๖๐๐

อัตราเงินเดือน

(๑) แผนกทั่วไป

นักเกษตรกรรมผู้ช่วยหรือพนักงาน เกษตรกรรม	๒๐๐-๒๘๐
นักเกษตรกรรมผู้ช่วยหรือพนักงาน เกษตรกรรม	๑๔๐-๑๕๐
พนักงานเกษตรกรรม	๑๑๐-๑๓๐
พนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
พนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย	๓๔-๕๐

(๒) แผนกข้าว

นักเกษตรกรรมผู้ช่วยหรือพนักงาน เกษตรกรรม	๒๐๐-๒๘๐
นักเกษตรกรรมผู้ช่วยหรือพนักงาน เกษตรกรรม	๑๔๐-๑๕๐
พนักงานเกษตรกรรม	๑๑๐-๑๓๐
พนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
พนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย	๓๔-๕๐

(๓) แผนกฝ่ายและยาสูบ

นักเกษตรกรรมผู้ช่วยหรือพนักงาน

เกษตรกรรม ๒๐๐-๒๘๐

นักเกษตรกรรมผู้ช่วยหรือพนักงาน

เกษตรกรรม ๑๔๐-๑๕๐

พนักงานเกษตรกรรม

๑๑๐-๑๓๐

พนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย

๘๐-๑๐๐

พนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย

๕๕-๗๕

พนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย

๓๔-๕๐

(๔) แผนกพริกไทยและเครื่องเทศ

นักเกษตรกรรมผู้ช่วยหรือพนักงาน

เกษตรกรรม ๑๔๐-๑๕๐

พนักงานเกษตรกรรม

๑๑๐-๑๓๐

พนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย

๘๐-๑๐๐

พนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย

๕๕-๗๕

พนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย

๓๔-๕๐

อัตราเงินเดือน

(๕) แผนกยาง

นักเกษตรกรรมผู้ช่วยหรือพนักงาน	
เกษตรกรรม	๒๐๐-๒๘๐
นักเกษตรกรรมผู้ช่วยหรือพนักงาน	
เกษตรกรรม	๑๔๐-๑๕๐
พนักงานเกษตรกรรม	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
พนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
พนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย	๓๔-๔๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

(๖) แผนกส่งเสริมการศึกษากสิกรรม

นักเกษตรกรรมผู้ช่วยหรือพนักงาน	
เกษตรกรรม	๒๐๐-๒๘๐
นักเกษตรกรรมผู้ช่วยหรือพนักงาน	
เกษตรกรรม	๑๔๐-๑๕๐
พนักงานเกษตรกรรม	๑๑๐-๑๓๐

อัตราเงินเดือน

พนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
พนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย	๓๔-๕๐
เสมียน	๕๕-๗๕

๕. กองการประมง

เจ้าพนักงานอำนวยการประมง	๖๐๐-๗๐๐
--------------------------	---------

(๑) แผนกทั่วไป

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

(๒) แผนกคุ้มครอง

เจ้าพนักงานการประมง	๓๐๐-๔๐๐
เจ้าพนักงานการประมงผู้ช่วยหรือพนักงาน การประมง	๒๐๐-๒๘๐
เจ้าพนักงานการประมงผู้ช่วยหรือพนักงาน การประมง	๑๔๐-๑๕๐

อัตราเงินเดือน

พนักงานการประมง	๑๑๐-๑๓๐
พนักงานการประมงผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
พนักงานการประมงผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานการประมงผู้ช่วย	๓๔-๕๐

(๓) แผนกบำรุงสมบัติในน้ำ

เจ้าพนักงานการประมง	๓๐๐-๔๐๐
เจ้าพนักงานการประมงผู้ช่วยหรือพนักงาน การประมง	๒๐๐-๒๘๐
เจ้าพนักงานการประมงผู้ช่วยหรือพนักงาน การประมง	๑๔๐-๑๘๐
พนักงานการประมง	๑๑๐-๑๓๐
พนักงานการประมงผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
พนักงานการประมงผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานการประมงผู้ช่วย	๓๔-๕๐

(๔) แผนกสำรวจ

เจ้าพนักงานการประมง	๓๐๐-๔๐๐
---------------------	---------

อัตราเงินเดือน

เจ้าพนักงานการประมงผู้ช่วยหรือพนักงาน

การประมง	๑๔๐-๑๕๐
พนักงานการประมง	๑๑๐-๑๓๐
พนักงานการประมงผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
พนักงานการประมงผู้ช่วย	๕๕-๗๕

(๕) แผนกช่าง

นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๒๐๐-๒๘๐
นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๑๔๐-๑๕๐
ช่างเอกหรือช่างแผนที่เอก	๑๑๐-๑๓๐
ช่างหรือช่างแผนที่	๘๐-๑๐๐
ช่างหรือช่างแผนที่	๕๕-๗๕
ช่างหรือช่างแผนที่	๓๔-๕๐

ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

เกษตรและการประมงจังหวัด	๒๐๐-๒๘๐
เกษตรและการประมงจังหวัด	๑๔๐-๑๕๐
เกษตรและการประมงจังหวัด	๑๑๐-๑๓๐
เกษตรและการประมงอำเภอ	๘๐-๑๐๐

อัตราเงินเดือน

เกษตรและการประมงอำเภอ	๕๕-๗๕
เกษตรและการประมงอำเภอ	๓๔-๕๐
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐
นักเกษตรกรรมผู้ช่วยหรือพนักงาน เกษตรกรรม	๒๐๐-๒๘๐
นักเกษตรกรรมผู้ช่วยหรือพนักงาน เกษตรกรรม	๑๔๐-๑๕๐
พนักงานเกษตรกรรม	๑๑๐-๑๓๐
พนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
พนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานเกษตรกรรมผู้ช่วย	๓๔-๕๐

กรมชลประทาน

อธิบดี ๖๕๐-๘๐๐

๑. สำนักงานเลขาธิการกรม

เลขานุการกรม ๓๐๐-๔๐๐

(๑) แผนกสารบรรณ

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

(๒) แผนกสถิติ

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๓) แผนกเปิดเตล็ด

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๒๐-๓๐

๒. กองก่อสร้าง

นายช่างอำนวยการ	๖๐๐-๗๐๐
-----------------	---------

อัตราเงินเดือน

(๑) แผนกกลาง

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

(๒) แผนกแบบแผน

นายช่างอำนาจการแบบแผน	๔๕๐-๖๐๐
นายช่าง	๔๐๐-๕๐๐
นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๒๐๐-๒๘๐
นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๑๔๐-๑๕๐
ช่างเอก	๑๑๐-๑๓๐
ช่างเขียน	๘๐-๑๐๐
ช่างเขียน	๕๕-๗๕
ช่างเขียน	๓๔-๕๐

(๓) แผนกก่อสร้าง

นายช่าง	๔๕๐-๖๐๐
นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๒๐๐-๒๘๐

(๔) แผนกตรวจพัสดุ

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
-------------	---------

อัตราเงินเดือน

ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

๓. กองช่างกล

นายช่างอำนวยการ	๔๕๐-๖๐๐
-----------------	---------

(๑) แผนกกลาง

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

(๒) แผนกแบบแผน

นายช่าง	๓๐๐-๔๐๐
นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๑๔๐-๑๕๐
ช่าง	๘๐-๑๐๐
ช่าง	๕๕-๗๕
ช่าง	๓๔-๕๐

(๓) แผนกโรงงาน

นายช่าง	๓๐๐-๔๐๐
นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๒๐๐-๒๘๐
นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๑๕๐-๑๕๐
ช่าง	๘๐-๑๐๐
ช่าง	๕๕-๗๕

(๔) แผนกชุดทดลอง

นายช่าง	๓๐๐-๔๐๐
นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๒๐๐-๒๘๐
นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๑๕๐-๑๕๐
ช่างเอก	๑๑๐-๑๓๐
ช่าง	๘๐-๑๐๐
ช่าง	๕๕-๗๕
ช่าง	๓๕-๕๐
เสมียน	๓๕-๕๐

๔. กองการบรรณและรักษา

หัวหน้ากอง 0/2566

๔๕๐-๖๐๐

อัตราเงินเดือน

(๑) แผนกกลาง

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๒) แผนกผลประโยชน์

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

(๓) แผนกบรรณ

นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๒๐๐-๒๘๐
นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๑๔๐-๑๕๐
ช่างเอก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน 0/2566	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

๔๗๗

อัตราเงินเดือน

(๔) แผนกรักษาระดับ,

นำแผนก	๒๐๐-๒๙๐
ชน	๕๕-๗๕
ชน	๓๔-๕๐
ชน	๒๐-๓๐

๕. กองคลัง

นำกอง	๔๕๐-๖๐๐
-------	---------

(๑) แผนกบัญชี

นำแผนก	๒๐๐-๒๙๐
จำแผนก	๑๔๐-๑๙๐
จำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ชน	๕๕-๗๕
ชน	๓๔-๕๐

(๒) แผนกเงิน

นำแผนก	๒๐๐-๒๙๐
จำแผนก	๑๔๐-๑๙๐

25/10/2566

อัตราเงินเดือน

ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
-----------	---------

เสมียน	๓๔-๕๐
--------	-------

(๓) แผนกพัสดุ

หัวหน้าแผนก	๓๐๐-๔๐๐
-------------	---------

ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
-----------	--------

เสมียน	๕๕-๗๕
--------	-------

เสมียน	๓๔-๕๐
--------	-------

(๔) แผนกพาหนะ

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
-------------	---------

เสมียน	๕๕-๗๕
--------	-------

เสมียน	๓๔-๕๐
--------	-------

๖. กองจัดซื้อที่ดิน

หัวหน้ากอง	๓๐๐-๔๐๐
------------	---------

ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
-----------	---------

ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
-----------	--------

เสมียน	๓๔-๕๐
--------	-------

อัตราเงินเดือน

๗. กองอำนวยการ

หัวหน้ากอง	๓๐๐-๔๐๐
นักอำนวยการผู้ช่วย	๑๔๐-๑๕๐
ช่างเขียน	๘๐-๑๐๐
ช่างเขียน	๕๕-๗๕
ช่างเขียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
ผู้ตรวจอากาศ	๕๕-๗๕
ผู้ตรวจอากาศ	๓๔-๕๐

๘. ชลประทานภาคต่าง ๆ

นายช่าง	๓๐๐-๔๐๐
นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๒๐๐-๒๘๐
นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๑๔๐-๑๕๐
ช่างเอก	๑๑๐-๑๓๐
ช่าง	๘๐-๑๐๐
ช่าง	๕๕-๗๕

อัตราเงินเดือน

ช่าง	๓๔-๕๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

กรมที่ดินและโลหกิจ

อธิบดี	๖๕๐-๘๐๐
ข้าหลวงตรวจการ	๓๐๐-๔๐๐
ข้าหลวงตรวจการ	๒๐๐-๒๘๐

ก. ราชการบริหารส่วนกลาง๑. สำนักงานเลขานุการกรม

เลขานุการกรม	๓๐๐-๔๐๐
--------------	---------

(๑) แผนกสารบรรณ

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐

อัตราเงินเดือน

เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๒) แผนกสถิติและรายงาน

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๓) แผนกคลัง

หัวหน้าแผนก	๓๐๐-๔๐๐
ประจำแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๔) แผนกเบ็ดเตล็ด

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

๒. กองที่ดิน

หัวหน้ากอง	๔๕๐-๖๐๐
------------	---------

(๑) แผนกกลาง

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๒) แผนกจดทะเบียน

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

อัตราเงินเดือน

(๓) แผนกรักษาทะเบียน

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๔) แผนกหอทะเบียนที่ดินกรุงเทพ ฯ

หัวหน้าแผนก	๓๐๐-๔๐๐
ประจำแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๕) แผนกข้าหลวงพิเศษจัดแบ่งที่ดิน

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐

อัตราเงินเดือน

เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

๓. กองหนังสือสำคัญ

หัวหน้ากอง	๔๐๐-๕๐๐
------------	---------

(๑) แผนกออกโฉนด

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๒) แผนกใบทะเบียนย่ำและตราจอง

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

อัตราเงินเดือน

(๓) แผนกเดินสำรวจ

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

๔. กองรังวัด

หัวหน้ากอง	๔๕๐-๖๐๐
------------	---------

(๑) แผนกกลาง

นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๒๐๐-๒๘๐
ช่างเอก	๑๑๐-๑๓๐
ช่าง	๘๐-๑๐๐
ช่าง	๕๕-๗๕
ช่าง	๓๔-๕๐

(๒) แผนกวางโครงหลักฐานแผนที่

นายช่าง	๓๐๐-๔๐๐
นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๑๔๐-๑๕๐

อัตราเงินเดือน

ช่างเอก	๑๑๐-๑๓๐
ช่าง	๘๐-๑๐๐
ช่าง	๕๕-๗๕
ช่าง	๓๔-๕๐

(๓) แผนกสำรวจแผนที่รายละเอียด

นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๒๐๐-๒๘๐
นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๑๔๐-๑๕๐
ช่างเอก	๑๑๐-๑๓๐
ช่าง	๘๐-๑๐๐
ช่าง	๕๕-๗๕
ช่าง	๓๔-๕๐

(๔) แผนกแผนที่หอดูทะเบียน

นายช่าง	๓๐๐-๔๐๐
นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๑๔๐-๑๕๐
ช่างเอก	๑๑๐-๑๓๐
ช่าง	๘๐-๑๐๐
ช่าง	๕๕-๗๕
ช่าง	๓๔-๕๐

อัตราเงินเดือน

(๕) แผนกแผนที่พิเศษ

นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๒๐๐-๒๘๐
นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๑๔๐-๑๕๐
ช่างเอก	๑๑๐-๑๓๐

(๖) แผนกพิมพ์แผนที่

นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๒๐๐-๒๘๐
ช่าง	๘๐-๑๐๐
ช่าง	๓๔-๕๐

๕. กองโลหกิจ

หัวหน้ากอง	๔๕๐-๖๐๐
------------	---------

(๑) แผนกกลาง

หัวหน้าแผนก	๓๐๐-๔๐๐
ประจำแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕

อัตราเงินเดือน

เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๒) แผนกตรวจการทำเหมือง

นายช่าง	๓๐๐-๔๐๐
นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๒๐๐-๒๘๐
นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๑๔๐-๑๕๐

(๓) แผนกสำรวจธรณีวิทยา

นายช่าง	๔๐๐-๕๐๐
นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๒๐๐-๒๘๐
นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๑๔๐-๑๕๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๔) แผนกสำรวจเชื้อเพลิง

นายช่าง	๓๐๐-๔๐๐
นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๒๐๐-๒๘๐
นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๑๔๐-๑๕๐

อัตราเงินเดือน

(๕) แผนกสำรวจน้ำ

นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๒๐๐-๒๘๐
นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๑๔๐-๑๕๐

(๖) แผนกจำกัดน้ำ

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

๗. ราชการบริหารส่วนภูมิภาคที่ดินและโลหกิจจังหวัด

พนักงานที่ดินและโลหกิจ	๒๐๐-๒๘๐
พนักงานที่ดินและโลหกิจ	๑๔๐-๑๕๐
ผู้ช่วยพนักงานที่ดินและโลหกิจ	๑๑๐-๑๓๐
ผู้ช่วยพนักงานที่ดินและโลหกิจ	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕

อัตราเงินเดือน

เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐
นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๒๐๐-๒๘๐
นายช่างผู้ช่วยหรือช่างเอก	๑๔๐-๑๕๐
ช่างเอก	๑๑๐-๑๓๐
ช่าง	๘๐-๑๐๐
ช่าง	๕๕-๗๕
ช่าง	๓๔-๕๐

กรมป่าไม้

อธิบดี	๖๕๐-๘๐๐
ผู้ช่วยอธิบดี	๔๕๐-๖๐๐

๑. สำนักงานเลขาธิการกรม(๑) แผนกสารบรรณ

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
เสมียน	๕๕-๗๕
25/1๙ 2566 เสมียน	๓๔-๕๐

อัตราเงินเดือน

(๒) แผนกสถิติเบ็ดเตล็ด

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๓) แผนกอบรมพนักงาน

เจ้าพนักงานป่าไม้	๔๕๐-๖๐๐
เจ้าพนักงานป่าไม้ผู้ช่วยหรือพนักงานป่าไม้	๑๔๐-๑๕๐
พนักงานป่าไม้ผู้ช่วย	๓๔-๕๐

๒. กองคลัง

หัวหน้ากอง	๔๐๐-๕๐๐
------------	---------

(๑) แผนกบัญชีหัวเมือง

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๙๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

(๒) แผนกการเงินกรุงเทพ ฯ งบประมาณและพัสดุ

25/10/2566 เสมียน	๕๕-๗๕
----------------------	-------

อัตราเงินเดือน

เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

๓. กองสำรวจสงวนป่า(๑) แผนกรังวัดแผนที่และหมายเหตุป่า

เจ้าพนักงานป่าไม้ ผู้ช่วย	
หรือพนักงานป่าไม้	๑๔๐-๑๕๐
ช่าง	๘๐-๑๐๐
ช่าง	๕๕-๗๕
ช่าง	๓๔-๕๐

(๒) แผนกสงวนป่า

เจ้าพนักงานป่าไม้ ผู้ช่วย	
หรือพนักงานป่าไม้	๑๔๐-๑๕๐
พนักงานป่าไม้ ผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานป่าไม้ ผู้ช่วย	๓๔-๕๐

อัตราเงินเดือน

๔. กองโครงการและบำรุงป่า(๑) แผนกวางแผน

เจ้าพนักงานป่าไม้ผู้ช่วย	
หรือพนักงานป่าไม้	๑๔๐-๑๕๐
พนักงานป่าไม้ผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานป่าไม้ผู้ช่วย	๓๔-๕๐

(๒) แผนกปลูกและบำรุง

เจ้าพนักงานป่าไม้ผู้ช่วย	
หรือพนักงานป่าไม้	๑๔๐-๑๕๐
พนักงานป่าไม้ผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานป่าไม้ผู้ช่วย	๓๔-๕๐

๕. กองทำป่าไม้

เจ้าพนักงานป่าไม้	๔๐๐-๕๐๐
-------------------	---------

(๑) แผนกรัฐบาลทำ

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
เจ้าพนักงานป่าไม้ผู้ช่วย	
หรือพนักงานป่าไม้	๑๔๐-๑๕๐

อัตราเงินเดือน

พนักงานป่าไม้ ผู้ช่วย

๕๕-๗๕

พนักงานป่าไม้ ผู้ช่วย

๓๔-๕๐

(๒) แผนกควบคุมและตรวจไม้

เจ้าพนักงานป่าไม้ ผู้ช่วย

หรือพนักงานป่าไม้

๑๔๐-๑๕๐

พนักงานป่าไม้

๑๑๐-๑๓๐

พนักงานป่าไม้ ผู้ช่วย

๕๕-๗๕

พนักงานป่าไม้ ผู้ช่วย

๓๔-๕๐

๖. กองงานไม้

เจ้าพนักงานป่าไม้

๔๕๐-๖๐๐

เจ้าพนักงานป่าไม้ ผู้ช่วย

หรือพนักงานป่าไม้

๑๔๐-๑๕๐

พนักงานป่าไม้ ผู้ช่วย

๕๕-๗๕

พนักงานป่าไม้ ผู้ช่วย

๓๔-๕๐

๗. กองตรวจคน(๑) แผนกการใช้ไม้และของป่า

เจ้าพนักงานป่าไม้ ผู้ช่วย

25/10/2566

หรือพนักงานป่าไม้

๑๔๐-๑๕๐

อัตราเงินเดือน

พนักงานป่าไม้ ผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
พนักงานป่าไม้ ผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานป่าไม้ ผู้ช่วย	๓๔-๕๐

(๒) แผนกพฤกษศาสตร์

เจ้าพนักงานป่าไม้ ผู้ช่วย	
หรือพนักงานป่าไม้	๑๔๐-๑๕๐
พนักงานป่าไม้ ผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานป่าไม้ ผู้ช่วย	๓๔-๕๐

(๓) แผนกสัตววิทยา

เจ้าพนักงานป่าไม้ ผู้ช่วย	
หรือพนักงานป่าไม้	๑๔๐-๑๕๐
พนักงานป่าไม้ ผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานป่าไม้ ผู้ช่วย	๓๔-๕๐

๘. กองป่าไม้ภาค

เจ้าพนักงานป่าไม้	๔๐๐-๕๐๐
เจ้าพนักงานป่าไม้	๓๐๐-๔๐๐
เจ้าพนักงานป่าไม้ ผู้ช่วย	
หรือพนักงานป่าไม้	๒๐๐-๒๘๐

อัตราเงินเดือน

เจ้าพนักงานป่าไม้ผู้ช่วย	
หรือพนักงานป่าไม้	๑๔๐-๑๕๐
พนักงานป่าไม้	๑๑๐-๑๓๐
พนักงานป่าไม้ผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
พนักงานป่าไม้ผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานป่าไม้ผู้ช่วย	๓๔-๕๐
ช่าง	๕๕-๗๕
ช่าง	๓๔-๕๐

กรมสหกรณ์

อธิบดี	๖๕๐-๘๐๐
ผู้ช่วยอธิบดี	๔๕๐-๖๐๐

๑. สำนักงานเลขานุการกรม(๑) แผนกสารบรรณ

ประจำแผนก	๑๔๐-๑๕๐
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

อัตราเงินเดือน

(๒) แผนกทะเบียน

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

(๓) แผนกเบ็ดเตล็ด

ประจำแผนก	๑๔๐-๑๕๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๒๐-๓๐

๒. กองสหกรณ์ภาคพายัพ

หัวหน้ากอง	๓๐๐-๔๐๐
------------	---------

(๑) แผนกตั้ง

ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
-----------	--------

(๒) แผนกควบคุม

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
เสมียน	๒๐-๓๐

๓. กองสหกรณ์ภาคเหนือ

หัวหน้ากอง	๓๐๐-๔๐๐
------------	---------

อัตราเงินเดือน

(๑) แผนกตั้ง

ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๒) แผนกควบคุม

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๒๐-๓๐

๔. กองสหกรณ์ภาคกลาง

หัวหน้ากอง	๔๐๐-๕๐๐
------------	---------

(๑) แผนกตั้ง

ประจำแผนก	๑๔๐-๑๘๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๓๔-๕๐
25/10/2566 เสมียน	๒๐-๓๐

อัตราเงินเดือน

(๒) แผนกควบคุม

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๒๐-๓๐

๕. กองสหกรณ์ภาคตะวันออก

หัวหน้ากอง	๓๐๐-๔๐๐
------------	---------

(๑) แผนกตั้ง

ประจำแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐

(๒) แผนกควบคุม

ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๒๐-๓๐

๖. กองสหกรณ์ภาคใต้

หัวหน้ากอง	๔๐๐-๕๐๐
------------	---------

(๑) แผนกตั้ง

ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
-----------	--------

	อัตราเงินเดือน	
เสมียน		๓๔-๕๐
เสมียน		๒๐-๓๐
	(๒) <u>แผนกควบคุม</u>	
ประจำแผนก		๘๐-๑๐๐
เสมียน		๒๐-๓๐
	๗. <u>กองตรวจบัญชี</u>	
หัวหน้ากอง		๓๐๐-๔๐๐
	(๑) <u>แผนกบัญชี</u>	
หัวหน้าแผนก		๒๐๐-๒๘๐
	(๒) <u>แผนกตรวจ</u>	
ประจำแผนก		๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก		๑๑๐-๑๓๐
	๘. <u>กองอบรม</u>	
เสมียน		๕๕-๗๕

มาตรา ๕ ผู้ที่สอบแข่งขันได้ตำแหน่งใดตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๖ ให้ได้รับเงินเดือนขั้นต่ำของตำแหน่งนั้น

ส่วนผู้ที่ได้ครองตำแหน่งที่เทียบเสมอกับตำแหน่งใหม่ขึ้นเมื่อปรับปรุงเข้าอยู่ในตำแหน่งใหม่ ถ้าได้เงินเดือนสูงกว่าขั้นต่ำของตำแหน่งใหม่ ก็คงได้เงินเดือนเท่าที่เคยได้รับอยู่ ถ้าได้เงินเดือนสูงกว่าอัตราขั้นสูงของตำแหน่งใหม่ก็ให้ได้เงินเดือนเพิ่มขึ้นเฉพาะตัว เท่ากับที่ได้รับอยู่เดิม แต่ถ้าได้เงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของตำแหน่งใหม่ ก็ให้เลื่อนเงินเดือนขึ้นเหมือน ดั่งการเลื่อน ขึ้นเงินเดือน ประจำปีตาม มาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๖ แต่ไม่ให้เกินขั้นต่ำของตำแหน่งใหม่ วิธีนี้ให้ใช้บังคับถึงกรณีที่ได้รับแต่งตั้งเป็นอธิบดี หรือปลัดกระทรวงด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ภายในวงเงินในงบประมาณ

มาตรา ๖ ให้เป็น หน้าที่ ของ กระทรวง เกษตรธิการ กำหนดจำนวนตำแหน่งตามอัตราในพระราชกฤษฎีกานี้ และ ทำความตกลงกับ ก.พ. เพื่อตั้งขึ้นให้สมกับงาน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

25/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๕ วันที่ ๒๕ มิถุนายน หน้า ๕๕๘)

๕๐๒

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ

กระทรวงเศรษฐการ

(ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๒ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดแก้ไขกำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญในกระทรวงเศรษฐการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกา จัดวางระเบียบราชการสำนักงาน และ กรมในกระทรวงเศรษฐการ พุทธศักราช ๒๔๗๘

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

25/10/2566

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ กระทรวงเศรษฐกิจการ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในพระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ กระทรวงเศรษฐกิจการ (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๔๗๗ และพระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ กระทรวงเศรษฐกิจการ (ฉบับที่ ๑) แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ เพียงเท่าที่เกี่ยวกับส่วนราชการต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๔ เงินเดือนของข้าราชการพลเรือนสามัญในกระทรวงเศรษฐกิจการตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ให้กำหนดขั้นต่ำและขั้นสูงไว้ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี(๑) แผนกการเมือง

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๒) แผนกตรวจสอบเรื่องราวและความเห็น

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๒๐-๓๐

สำนักงานปลัดกระทรวง

ปลัดกระทรวง	๘๐๐-๑,๐๐๐
-------------	-----------

๑. กองกลาง

หัวหน้ากอง	๓๐๐-๔๐๐
------------	---------

(๑) แผนกโต้ตอบ

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐

	อัตราเงินเดือน
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๒) แผนกรับส่ง

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๙๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๓) แผนกเก็บ

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๙๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

อัตราเงินเดือน

๒. กองคลัง

หัวหน้ากอง	๓๐๑-๔๐๐
------------	---------

(๑) แผนกบัญชี

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
-------------	---------

ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
-----------	---------

ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
-----------	--------

เสมียน	๕๕-๗๕
--------	-------

เสมียน	๓๔-๕๐
--------	-------

เสมียน	๒๐-๓๐
--------	-------

(๒) แผนกเงิน

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
-------------	---------

ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
-----------	---------

ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
-----------	--------

เสมียน	๓๔-๕๐
--------	-------

เสมียน	๒๐-๓๐
--------	-------

(๓) แผนกพัสดุ

25/10/2566 ประจำแผนก	
-------------------------	--

๑๑๐-๑๓๐

อัตราเงินเดือน

เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

๓. กองการบินพลเรือน

หัวหน้ากอง	๔๐๐-๕๐๐
ประจำแผนก	๑๔๐-๑๕๐
นายช่างผู้ช่วย	๑๔๐-๑๕๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

กรมเจ้าท่า

อธิบดี	๖๕๐-๘๐๐
--------	---------

๑. สำนักงานเลขานุการกรม

เลขานุการกรม	๓๐๐-๔๐๐
--------------	---------

(๑) แผนกสารบรรณ

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐

อัตราเงินเดือน

เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๒) แผนกคลัง

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๓) แผนกสถิติ

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

(๔) หมวดซ่อมและรักษาเรือ

ผู้บังคับการ	๓๐๐-๔๐๐
--------------	---------

อัตราเงินเดือน

ต้นกล	๒๐๐-๒๘๐
ต้นเรือ	๑๔๐-๑๙๐
สร้าง	๕๕-๗๕
ช่าง	๘๐-๑๐๐
ช่าง	๕๕-๗๕
ช่าง	๓๔-๕๐
นายท้าย	๕๕-๗๕
นายท้าย	๓๔-๕๐

๒. กองตรวจท่า

เจ้าพนักงานตรวจท่า	๔๐๐-๕๐๐
--------------------	---------

(๑) แผนกการทำชั้นใน

เจ้าพนักงานตรวจท่า	๓๐๐-๔๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๒๐-๓๐

(๒) แผนกการทำห้องที่

เจ้าพนักงานตรวจท่า	๓๐๐-๔๐๐
--------------------	---------

(๓) แผนกนำร่อง

เจ้าพนักงานนำร่อง	๔๕๐-๖๐๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
สร้าง	๕๕-๗๕
ช่างเครื่อง	๕๕-๗๕
ช่างเครื่อง	๓๔-๕๐
นายท้าย	๓๔-๕๐
เสมียน	๓๔-๕๐

๓. กองตรวจเรือ

หัวหน้านายช่างตรวจเรือ	๕๐๐-๖๐๐
นายช่างตรวจเรือ	๔๐๐-๕๐๐
นายช่างตรวจเรือ	๓๐๐-๔๐๐
เสมียน	๒๐-๓๐

๔. กองทะเบียน

หัวหน้ากอง	๓๐๐-๔๐๐
------------	---------

(๑) แผนกกลาง

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
-------------	---------

อัตราเงินเดือน

ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๒) แผนกทะเบียนเรือใหญ่

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๓) แผนกทะเบียนเรือเล็ก

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๔) แผนกทะเบียนเรือเล็กท้องที่

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
-------------	---------

อัตราเงินเดือน

ประจำแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๕) แผนกสำรวจใบอนุญาต

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๖) แผนกเงินผลประโยชน์

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

กรมทะเบียนการค้า

อธิบดี	๖๐๐-๗๐๐
--------	---------

๑. สำนักงานเลขานุการกรม

เลขานุการกรม	๓๐๐-๔๐๐
--------------	---------

(๑) แผนกสารบรรณ

ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
-----------	---------

เสมียน	๕๕-๗๕
--------	-------

เสมียน	๓๔-๕๐
--------	-------

(๒) แผนกเบ็ดเตล็ด

เสมียน	๓๔-๕๐
--------	-------

๒. กองมาตราซ่งตวงวัด

หัวหน้ากอง	๔๐๐-๕๐๐
------------	---------

(๑) แผนกตรวจรับรอง

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
-------------	---------

ประจำแผนก	๑๔๐-๑๕๐
-----------	---------

ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
-----------	---------

ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
-----------	--------

อัตราเงินเดือน

เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

(๒) แผนกสำรวจ

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๔๐-๑๘๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

๓. กองหุ้นส่วนบริษัท

หัวหน้ากอง	๔๐๐-๕๐๐
ประจำแผนก	๑๔๐-๑๘๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

๔. กองทะเบียนเครื่องหมายการค้าและเบ็ดเตล็ด

หัวหน้ากอง	๓๐๐-๔๐๐
------------	---------

อัตราเงินเดือน

(๑) แผนกตรวจสอบและพิจารณา

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๒) แผนกโต้ตอบและสารบรรณ

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๒๐-๓๐

(๓) แผนกโฆษณาและออกหนังสือสำคัญ

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
เสมียน	๓๔-๕๐

๕. กองควบคุมบริษัทประกันภัย

หัวหน้ากอง	๓๐๐-๔๐๐
ประจำแผนก ⁵⁶⁶	๑๔๐-๑๕๐

อัตราเงินเดือน

ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๓๔-๕๐

กรมพาณิชย์

อธิบดี	๖๕๐-๘๐๐
ข้าหลวงพาณิชย์ต่างประเทศ	๔๕๐-๖๐๐
ข้าหลวงพาณิชย์ในประเทศ	๓๐๐-๔๐๐

๑. สำนักงานเลขานุการกรม

เลขานุการกรม	๓๐๐-๔๐๐
--------------	---------

(๑) แผนกสารบรรณ

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๒) แผนกคลัง

ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๓๔-๕๐

อัตราเงินเดือน

(๓) แผนกสถิติ

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

๒. กองข่าวสารสนเทศ

หัวหน้ากอง	๓๐๐-๔๐๐
------------	---------

(๑) แผนกข่าวการค้าและหัตถอุตสาหกรรม

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
ผู้สำรวจสินค้า	๑๑๐-๑๓๐
ผู้สำรวจสินค้า	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐
ผู้ช่วยสำรวจสินค้า	๕๕-๗๕
ผู้ช่วยสำรวจสินค้า	๓๔-๕๐

(๒) แผนกสำรวจเศรษฐกิจ

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

(๓) แผนกหนังสือสำคัญกำกับสินค้า

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

(๔) แผนกบรรณาธิการ

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

๓. กองเผยแพร่พาณิชย์

หัวหน้ากอง	๓๐๐-๔๐๐
------------	---------

(๑) แผนกเผยแพร่พาณิชย์ทางต่างประเทศ

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
-------------	---------

ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
-----------	--------

เสมียน	๕๕-๗๕
--------	-------

เสมียน	๓๔-๕๐
--------	-------

(๒) แผนกแสดงพิพิธภัณฑ์

ประจำแผนก	๑๔๐-๑๕๐
-----------	---------

เสมียน	๓๔-๕๐
--------	-------

(๓) แผนกพิพิธภัณฑ์สรรพสินค้า

ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
-----------	--------

เสมียน	๓๔-๕๐
--------	-------

เสมียน	๒๐-๓๐
--------	-------

๔. กองกรรมกร

หัวหน้ากอง	๓๐๐-๔๐๐
------------	---------

(๑) แผนกทะเบียน

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

(๒) แผนกหางาน

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

(๓) แผนกบรรเทาทุกข์

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

กรมวิทยาศาสตร์

อธิบดี	๖๕๐-๘๐๐
--------	---------

อัตราเงินเดือน

๑. สำนักงานเลขาธิการกรม

เลขาธิการกรม	๓๐๐-๔๐๐
--------------	---------

(๑) แผนกสารบรรณและห้องสมุด

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
-------------	---------

ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
-----------	--------

เสมียน	๕๕-๗๕
--------	-------

เสมียน	๓๔-๕๐
--------	-------

เสมียน	๒๐-๓๐
--------	-------

(๒) แผนกพัสดุ

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
-------------	---------

พนักงานเสมียนผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
----------------------	--------

พนักงานเสมียนผู้ช่วย	๕๕-๗๕
----------------------	-------

พนักงานเสมียนผู้ช่วย	๓๔-๕๐
----------------------	-------

เสมียน	๓๔-๕๐
--------	-------

เสมียน	๒๐-๓๐
--------	-------

๒. กองเหมื

นักเหมื	๓๐๐-๔๐๐
---------	---------

อัตราเงินเดือน

(๑) แผนกอินทรีย์เคมี

นักเคมีผู้ช่วย	๒๐๐-๒๘๐
นักเคมีผู้ช่วย	๑๔๐-๑๕๐
พนักงานเคมี	๑๑๐-๑๓๐
พนักงานเคมีผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานเคมีผู้ช่วย	๓๔-๕๐

(๒) แผนกอินทรีย์เคมี

นักเคมีผู้ช่วย	๒๐๐-๒๘๐
นักเคมีผู้ช่วย	๑๔๐-๑๕๐
พนักงานเคมีผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานเคมีผู้ช่วย	๓๔-๕๐

(๓) แผนกวิเคราะห์ทั่วไป

นักเคมีผู้ช่วย	๒๐๐-๒๘๐
นักเคมีผู้ช่วย	๑๔๐-๑๕๐
พนักงานเคมีผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
พนักงานเคมีผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานเคมีผู้ช่วย	๓๔-๕๐

อัตราเงินเดือน

(๔) แผนกวิเคราะห์พื้น

นักเคมีผู้ช่วย	๒๐๐-๒๘๐
นักเคมีผู้ช่วย	๑๔๐-๑๕๐
พนักงานเคมีผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
พนักงานเคมีผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานเคมีผู้ช่วย	๓๔-๕๐

(๕) แผนกวิเคราะห์น้ำ

นักเคมีผู้ช่วย	๒๐๐-๒๘๐
นักเคมีผู้ช่วย	๑๔๐-๑๕๐
พนักงานเคมีผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
พนักงานเคมีผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานเคมีผู้ช่วย	๓๔-๕๐

๓. กองเทคโนโลยี

นักเคมี	๓๐๐-๔๐๐
---------	---------

(๑) แผนกโอสถสาร

นักเคมีผู้ช่วย	๒๐๐-๒๘๐
นักเคมีผู้ช่วย	๑๔๐-๑๕๐

อัตราเงินเดือน

พนักงานเหม้	๑๑๐-๑๓๐
พนักงานเหม้ผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานเหม้ผู้ช่วย	๓๔-๕๐

(๒) แผนกอื่นคว่าผลเกิดจากป่า

นักเหม้ผู้ช่วย	๒๐๐-๒๘๐
นักเหม้ผู้ช่วย	๑๔๐-๑๙๐
พนักงานเหม้	๑๑๐-๑๓๐
พนักงานเหม้ผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานเหม้ผู้ช่วย	๓๔-๕๐

(๓) แผนกอื่นคว่าทั่วไป

นักเหม้ผู้ช่วย	๒๐๐-๒๘๐
นักเหม้ผู้ช่วย	๑๔๐-๑๙๐
พนักงานเหม้ผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
พนักงานเหม้ผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานเหม้ผู้ช่วย	๓๔-๕๐

๔. กองเกษตรศาสตร์

25/10/2566 นักเหม้	๓๐๐-๔๐๐
-----------------------	---------

อัตราเงินเดือน

(๑) แผนกเคมีเกษตร

นักเคมีผู้ช่วย	๒๐๐-๒๘๐
นักเคมีผู้ช่วย	๑๕๐-๑๙๐
พนักงานเคมีผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
พนักงานเคมีผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานเคมีผู้ช่วย	๓๔-๕๐

(๒) แผนกวิชาดิน

นักเคมีผู้ช่วย	๒๐๐-๒๘๐
นักเคมีผู้ช่วย	๑๕๐-๑๙๐
พนักงานเคมีผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
พนักงานเคมีผู้ช่วย	๕๕-๗๕
พนักงานเคมีผู้ช่วย	๓๔-๕๐

(๓) แผนกผู้ย่นฆ่าแมลงและย่นฆ่าเห็ดราต่าง ๆ

นักเคมีผู้ช่วย	๒๐๐-๒๘๐
นักเคมีผู้ช่วย	๑๕๐-๑๙๐
พนักงานเคมีผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐

อัตราเงินเดือน

พนักงานเสมียนผู้ช่วย

๕๕-๗๕

พนักงานเสมียนผู้ช่วย

๓๔-๕๐

มาตรา ๕ ผู้ที่สอบแข่งขันได้ตำแหน่งใดตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๖ ให้ได้รับเงินเดือนขั้นต่ำของตำแหน่งนั้น

ส่วนผู้ที่ได้ครองตำแหน่งที่เทียบเสมอกับตำแหน่งใหม่เมื่อปรับปรุงเข้าอยู่ในตำแหน่งใหม่ ถ้าได้เงินเดือนสูงกว่าขั้นต่ำของตำแหน่งใหม่ ก็คงได้เงินเดือนเท่าที่เคยได้รับอยู่ ถ้าได้เงินเดือนสูงกว่าอัตราขั้นสูงของตำแหน่งใหม่ ก็ให้ได้เงินเดือนเพิ่มขึ้นเฉพาะตัว เท่ากับที่ได้รับอยู่เดิม แต่ถ้าได้เงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของตำแหน่งใหม่ ก็ให้เลื่อนเงินเดือนขึ้นเหมือนดัง การเลื่อน ขึ้น เงิน เดือน ประจำปี ตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๖ แต่ไม่ให้เป็นขั้นต่ำของตำแหน่งใหม่ วิธีนี้ให้ใช้บังคับถึงกรณีที่ได้รับ แต่ง ตั้ง เป็น อธิบดี หรือ ปลัดกระทรวงด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ภายในวงเงินในงบประมาณ

๕๒๗

มาตรา ๖ ให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงเศรษฐการกำหนด
จำนวนตำแหน่งตามอัตราในพระราชกฤษฎีกานี้ และทำ
ความตกลงกับ ก.พ. เพื่อตั้งขึ้นให้สมกับงาน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๕ มิถุนายน หน้า ๑๐๔๙)

๕๒๘

พระราชบัญญัติ

ควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๕๓๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๗)

อนึ่งในจุฬารัตน์

อาทิตยที่พอรภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ณวันที่ ๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๓๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า โดยเหตุที่รัฐบาลบาง
ประเทศ ซึ่งมีการปลูกและทำยางได้ตกลงร่วมกันตั้งโครง
การจำกัดการปลูก การทำและการจำหน่ายยางออกนอก
ประเทศขึ้นชั่วคราว และรัฐบาลสยามได้ตกลงเข้าร่วมเป็น
ภาคีในโครงการจำกัดยางนั้นด้วย

25/10/2566

๕๒๘

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

หมวดที่ ๑

ข้อความทั่วไป

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๔๗๗”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ระหว่างที่ใช้พระราชบัญญัตินี้ บรรดาบท
กฎหมายหรือกฎข้อบังคับใด ๆ อันขัดหรือแย้งกับพระราช
บัญญัตินี้ ให้เป็นอันงดเว้นไว้ซึ่งบังคับ

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้ คำว่า “รัฐมนตรี” หมาย
ความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเจ้าหน้าที

“ต้นยาง” หมายความว่า ต้นยางพารา (*Hevea Brazi-
liensis*) หรือต้นยางชนิดอื่นใด ซึ่งรัฐมนตรีจะได้ประกาศ
ในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นคราว ๆ

25/10/2566

“ยาง” หมายความว่า ยางที่สร้างขึ้นจากใบ เปลือก หรือน้ำยางของต้นยางและน้ำยางของต้นยางไม่ว่าเหลวหรือแข็งจางหรือข้นเพียงใด รวมทั้งวัตถุและสิ่งของทุกอย่างที่สร้างขึ้นด้วยยางทั้งหมดหรือแม้แต่ส่วนใดส่วนหนึ่งด้วย

“การปลุกซ่อม” หมายความว่า การปลุกต้นยางเกินกว่า ๑๒ ต้นต่อ ๑ ไร่ลงในสวนยางซึ่งได้ปลุกต้นยางอยู่แล้วในวันที่ใช้พระราชบัญญัตินี้

“การปลุกใหม่” หมายความว่า การปลุกต้นยางลงในที่ซึ่งไม่มีต้นยางขึ้นอยู่ในลักษณะเป็นสวนยาง

“ใบอนุญาตปลุกซ่อม” หมายความว่า เอกสารตามแบบพิมพ์ที่กำหนดให้ ให้กระทำการปลุกซ่อม

“ใบอนุญาตปลุกใหม่” หมายความว่า เอกสารตามแบบพิมพ์ที่กำหนดให้ ให้กระทำการปลุกใหม่

“เจ้าของสวนยาง” หมายความว่า ผู้ถือกรรมสิทธิ์สวนยาง บุคคลที่ครอบครองสวนยาง หรือผู้จัดการ หรือผู้แทนที่ได้รับแต่งตั้งให้กระทำการกิจการแทน

“สวนยาง” หมายความว่า ที่ดินที่ได้ปลุกต้นยางมีลักษณะเป็นสวน ซึ่งอยู่ในกรรมสิทธิ์ ครอบครอง หรือควบคุมจัดการของเจ้าของสวนยาง

“ขอ” หมายความว่า ขอ แลก เปลี่ยน รับ ให้ หรือ ได้มาจากบุคคลอื่น

“ผู้ช้อย่าง” หมายความว่า ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ช้อย่างตามความในพระราชบัญญัตินี้

“จำนวนยางทำได้” หมายความว่า จำนวนยางแห้งของสวนยางสวนหนึ่ง ๆ พึ่งทำได้ปีหนึ่ง ๆ ตามที่กรรมการประเมินกำหนดโดยพิจารณาถือหลักเกณฑ์ดังกล่าวไว้ในกฎกระทรวง

“กรรมการประเมิน” หมายความว่า กรรมการซึ่งรัฐมนตรีจะได้ประกาศตั้งเป็นคราว ๆ มีจำนวนคณะหนึ่งไม่ต่ำกว่า ๓ นาย มีหน้าที่ประเมินจำนวนยางทำได้ตามที่กำหนดไว้ในประกาศตั้ง

“กรรมการอุทธรณ์” หมายความว่า กรรมการซึ่งรัฐมนตรีจะได้ประกาศตั้งเป็นคราว ๆ มีจำนวนคณะหนึ่งไม่ต่ำกว่า ๓ นาย มีหน้าที่พิจารณอุทธรณ์การประเมิน

“ผู้ตรวจ” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีได้ตั้งขึ้น เพื่อทำการตรวจตราให้เป็นไปตามความในพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าพนักงานประจำท้องถิ่น” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีจะได้ประกาศตั้ง มีหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจทำการตรวจตราเช่นเดียวกับผู้ตรวจ

“โควตา” หมายความว่า จำนวนส่วนจำกัดอย่างหนึ่งซึ่งรัฐมนตรีจะได้ประกาศกำหนดให้พึงทำได้ในสวนยางสวนหนึ่ง ๆ เป็นส่วนร้อยของจำนวนยางทำได้ภายในกำหนดระยะเวลา

“ระยะเวลาโควตา” หมายความว่า กำหนดระยะเวลาซึ่งรัฐมนตรีจะได้ประกาศกำหนดให้สวนยางสวนหนึ่งพึงทำและจำหน่ายยางตามโควตา

“ใบกำกับคูปอง” หมายความว่า เอกสารตามแบบพิมพ์ที่กำหนดให้ ให้อำนาจแก่เจ้าของสวนยางทำยางได้ตามจำนวนใบคูปองที่ออกให้

“ใบคูปอง” หมายความว่า เอกสารตามแบบพิมพ์ที่กำหนดให้ ให้อำนาจผู้ถือขายยางได้ตามจำนวนระบุไว้ในเอกสารนั้น

ประเมินจำนวนยางทำได้ของสวนยางนั้น ๆ การประเมิน
จำนวนยางทำได้นี้ กรรมการประเมินจะได้แจ้งมายังเจ้า
พนักงานประจำท้องถิ่น เพื่อจัดส่งมายังกระทรวงเจ้าหน้าที่
เมื่อได้คำนวณโควตาแล้ว กระทรวงเจ้าหน้าที่จะได้แจ้งให้
เจ้าพนักงานประจำท้องถิ่นทราบ เจ้าพนักงานประจำท้องถิ่น
จะต้องปฏิบัติดังนี้ คือ

(ก) ในกรณีที่สวนยางมีอาณาเขตต์เกินกว่า ๕๐ ไร่
และมีต้นยางเกินกว่าสองพันต้น ให้เจ้าพนักงานประจำ
ท้องถิ่นกรอกข้อความคำนวณระบุโควตาและระยะเวลาโควตา
ลงในแบบพิมพ์ใบสุทธิยาง แจ้งความให้ผู้ขอรับ และ
ลงลายมือชื่อออกใบสุทธิยางให้รับไป

(ข) นอกจากกรณีดังกล่าวไว้ในข้อ (ก) ให้เจ้าพนักงาน
ประจำท้องถิ่นกรอกข้อความคำนวณระบุโควตาและระยะเวลา
โควตาลงในแบบพิมพ์ใบกำกับคูปอง แจ้งความให้ผู้ขอมา
รับ และลงลายมือชื่อออกใบกำกับคูปองให้รับไปพร้อมกับ
ใบคูปองพอที่จะจำหน่ายยางได้ตามจำนวนโควตา

มาตรา ๑๐ ถ้าผู้ขอทำยางไม่พอใจในการประเมินตั้งที่
ปรากฏในใบสุทธิยางหรือใบกำกับคูปอง ซึ่งเจ้าพนักงาน
ประจำท้องถิ่นได้ออกให้ตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราช
25/10/2566

บัญญัตินี้ ผู้ขอทำขางมีสิทธิที่จะอุทธรณ์ได้ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับความให้มารับใบสุทธิขางหรือใบกำกับคูปองเป็นต้นไป ผู้อุทธรณ์ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง

ในการอุทธรณ์นี้ ผู้อุทธรณ์จะต้องทำเรื่องราวอุทธรณ์ยื่นต่อเจ้าพนักงานประจำท้องถิ่นซึ่งได้แจ้งความให้มารับใบสุทธิขางหรือใบกำกับคูปอง เพื่อจัดส่งไปยังกรมการอุทธรณ์ เมื่อกรมการอุทธรณ์ได้พิจารณามีคำสั่งประการใดแล้ว ให้เป็นอันยุติเด็ดขาดเพียงนั้น

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ผู้ขอทำขางอุทธรณ์การประเมินตั้งกำหนดไว้ในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัตินี้ เมื่อกรมการอุทธรณ์ได้พิจารณามีคำสั่งประการใด ให้คำสั่งนั้นมีผลในระยะเวลาโควตาถัดไป

มาตรา ๑๒ ระหว่างที่ทางการยังมีได้ออกใบสุทธิขางหรือใบกำกับคูปองให้ ถ้าเจ้าของสวนขางประสงค์จะทำขางไปพลางก่อน ให้ขอรับหนังสืออนุญาตทำขางพลางตามแบบพิมพ์ที่กำหนดให้หรือใบคูปองจากเจ้าพนักงานประจำท้องถิ่นเพื่อทำขาง ^{๒๒} ขายขางตามจำนวนที่เจ้าพนักงานประจำท้องถิ่น

เห็นสมควรกำหนดให้ภายในบังคับแห่งมาตรา ๒๖ ผู้ที่ได้รับหนังสืออนุญาตทำยางพลาจ ให้มีอำนาจจำหน่ายยางออกนอกพระราชอาณาเขตได้ด้วย

การพิจารณาว่าในกรณีหนึ่ง ๆ จะควรออกหนังสืออนุญาตทำยางพลาจหรือใบคุ้มครองให้ นั้น ให้อนุโลมปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕ ข้อ (ก) และ (ข) โดยถือหนังสืออนุญาตทำยางพลาจเสมือนใบสุทธิยาง

จะเพาะผู้ที่ได้รับหนังสืออนุญาตทำยางพลาจจะต้องปฏิบัติตามการเก็บรักษาและกรอกสมุดบัญชีต่าง ๆ ๆ ล ๆ เช่นเดียวกับผู้ถือใบสุทธิยาง ตั้งได้บัญชีไว้ ในพระราชบัญญัตินี้ และเมื่อได้รับใบแจ้งความให้มารับใบสุทธิยางแล้ว ให้นำหนังสืออนุญาตทำยางพลาจ ส่งต่อเจ้าพนักงานประจำท้องถิ่นภายในกำหนด ๑๕ วัน รายการบันทึกใด ๆ ที่มีอยู่ในหนังสืออนุญาตทำยางพลาจ ให้เจ้าพนักงานประจำท้องถิ่นยกมาบันทึกไว้ในใบสุทธิยางแล้วเก็บหนังสือทำยางพลาจไว้ ออกใบสุทธิยางให้รับไป สำหรับผู้ที่ได้รับใบคุ้มครองไปแล้วก็ให้มารับใบกำกับคุ้มครองภายในกำหนดเวลา ๑๕ วันเช่นเดียวกัน ส่วนยางที่ทำได้ในระหว่างนั้นจะเป็นโดยอาศัยหนังสือ

อนุญาตทำยางพลาวงก็ดี หรือใบคูปองก็ดี ให้คิดรวมใน
จำนวนโควตา

มาตรา ๑๓ ห้ามมิให้เจ้าของสวนยางผู้ใดในขณะหนึ่ง
ขณะใดมียางไว้ในครอบครองของตนเองก็ดี หรือในครอบ
ครองของผู้แทนหรือลูกจ้างก็ดี เป็นจำนวนเกินกว่า ๒ เท่า
จำนวนถั่วของโควตาในเดือนหนึ่ง ๆ (เว้นแต่เหตุสุดวิสัย)

หมวดที่ ๓

การขอขยายยาง

มาตรา ๑๔ ผู้ใดจะกระทำการตั้งระบบไว้ในมาตรา ๙ ต้อง
ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานประจำท้องถิ่นก่อน คือ

๑) ขยายยาง

๒) ตั้งสถานที่เก็บรักษายาง

การตั้งสถานที่เก็บรักษายางซึ่งทำได้จากสวนยางของเจ้า
ของสวนยางเองโดยเฉพะ ไม่อยู่ในข้อจำกัดนี้

ผู้ใดได้รับอนุญาตให้ขยายยาง ถ้าขยายเก็บรักษาไว้
เกินกว่า ๒๐ ไร่ จะต้องได้รับอนุญาตตั้งสถานที่เก็บรักษา
ยางอีกส่วนหนึ่ง

ผู้ใดซึ่งไม่ได้รับอนุญาตให้ขยายยาง จะขออนุญาตตั้ง
สถานที่เก็บรักษายางตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๙ หาได้ไม่

ในการช้อย่าง ผู้ถือใบอนุญาตช้อย่างต้องพร้อมที่จะ
แสดงใบอนุญาตช้อย่างนั้นต่อผู้ตรวจหรือผู้ขายให้ตรวจสอบได้

มาตรา ๑๕ ผู้ใดประสงค์จะขอใบอนุญาตทำการตั้งกล่าว
แล้วในมาตรา ๑๔ ให้ทำเรื่องราวตามแบบพิมพ์ที่กำหนด
ให้ยื่นต่อเจ้าพนักงานประจำท้องถิ่น และขณะยื่นเรื่องราว
นั้นต้องนำเงินมาชำระเป็นค่าธรรมเนียม เมื่อผู้ขออนุญาต
ได้ปฏิบัติครบถ้วนตามที่กล่าวมาแล้ว ให้เจ้าพนักงานประจำ
ท้องถิ่นออกใบอนุญาตช้อย่างหรือใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บ
รักษาอย่างให้ ตามแบบพิมพ์ที่กำหนดให้แล้วแต่กรณี

ใบอนุญาตทุกฉบับที่ออกให้ตามวรรคต้นแห่งมาตรานี้
มีกำหนดสิ้นอายุในวันที่ ๓๑ มีนาคม ของปีที่ออกให้นั้น
ใบอนุญาตตั้ง สถานที่เก็บรักษาอย่างซึ่งได้ออกให้ เนื่องแต่คำ
ขอของผู้รับอนุญาตช้อย่างฉบับใด เมื่อใบอนุญาตช้อย่าง
ฉบับนั้นได้ถูกเพิกถอนหรือหมดอายุด้วยประการใด ๆ ก็ดี
ใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บรักษาอย่างที่ออกให้ นั้น เป็นอันหมด
อายุใช้ไม่ได้ต่อไป ใบอนุญาตเหล่านี้จะโอนให้ผู้หนึ่งผู้ใด
ไม่ได้

ในกรณีผู้รับอนุญาตตาย ถูกศาลสั่งให้เป็นผู้ไร้ความ
สามารถ หรือล้มละลายและผู้รับมรดกหรือผู้จัดการมรดก

อนุญาตทำยางพลาจกัด้ หรือใบคูปองกัด้ ให้คัด้รวมใน
จันวนคัด้วตา

มาตรา ๑๓ ห้ามมิให้เจ้าของสวนยางผู้ใดในขณะหนึ่ง
ขณะใดมียางไว้ในครอบครองของตนเองกัด้ หรือในครอบ
ครองของผู้แทนหรือลูกจ้างกัด้ เป็นจันวนเกินกว่า ๒ เท่า
จันวนถัวของคัด้วตาในเดือนหนึ่ง ๆ (เว้นแต่เหตุสุคัด้วิสัย)

หมวดที่ ๓

การชอขายยาง

มาตรา ๑๔ ผู้ใดจะกระทำการตั้งระบุไว้ในมาตรานี้ ต้อง
ไค้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานประจำท้องถิ่นก่อน คัด้

๑) ชอขาย

๒) ตั้งสถานที่เก็บรักษายาง

การตั้งสถานที่เก็บรักษายางซึ่งทำได้จากสวนยางของเจ้า
ของสวนยางเองโดยเฉพาะ ไม่อยู่ในข้อจันกัด้คน

ผู้ใดไค้รับอนุญาตให้ชอขาย ถ้าชอขายเก็บรักษาไว้
เกินกว่า ๒๐ หนาบ จะต้องไค้รับอนุญาตตั้งสถานที่เก็บรักษา
ยางอีกส่วนหนึ่ง

ผู้นชงไม่ไค้รับอนุญาตให้ชอขาย จะขออนุญาตตั้ง
สถานที่เก็บรักษายางตั้งบัญญัติไว้ในมาตรานหาไค้ไม่

ในการช้อยาง ผู้ถือใบอนุญาตช้อยางต้องพร้อมที่จะ แสดงใบอนุญาตช้อยางนั้นต่อผู้ตรวจหรือผู้ขายให้ตรวจสอบได้

มาตรา ๑๕ ผู้ใดประสงค์จะขออนุญาตทำการตั้งกล่าว แล้วในมาตรา ๑๔ ให้ทำเรื่องราวตามแบบพิมพ์ที่กำหนด ให้นั้นต่อเจ้าพนักงานประจำท้องถิ่น และขณะยื่นเรื่องราว นั้นต้องนำเงินมาชำระเป็นค่าธรรมเนียม เมื่อผู้ขออนุญาต ได้ปฏิบัติครบถ้วนตามที่กล่าวมาแล้ว ให้เจ้าพนักงานประจำ ท้องถิ่นออกใบอนุญาตช้อยางหรือใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บ รักษาอย่างให้ ตามแบบพิมพ์ที่กำหนดให้แล้วแต่กรณี

ใบอนุญาตทุกฉบับที่ออกให้ตามวรรคต้นแห่งมาตรานี้ มีกำหนดสิ้นอายุในวันที่ ๓๑ มีนาคม ของปีที่ออกให้นั้น ใบอนุญาตตั้ง สถานที่เก็บรักษาอย่างซึ่งได้ออกให้ เนื่องแต่คำ ขอรของผู้รับอนุญาตช้อยางฉบับใด เมื่อใบอนุญาตช้อยาง ฉบับนั้นได้ถูกเพิกถอนหรือหมดอายุด้วยประการใด ๆ ก็ดี ใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บรักษาอย่างที่ออกให้ นั้น เป็นอันหมด อายุไซ้ไม่ได้ต่อไป ใบอนุญาตเหล่านี้จะโอนให้ผู้อื่นผู้ใด ไม่ได้

ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตตาย ถูกศาลสั่งให้เป็นผู้ไร้ความสามารถ หรือล้มละลายและผู้รับมรดกหรือผู้จัดการมรดก

ผู้อนุญาต หรือเจ้าพนักงานรักษาทrophy ยื่นเรื่องราวขอ
 กระทำการแทนต่อไป เมื่อได้นำใบอนุญาตมาแสดงต่อ
 เจ้าพนักงานประจำท้องถิ่นพร้อมด้วยหลักฐาน คำสั่งศาลตั้ง
 ให้ผู้ขอเป็นผู้รับมฤตก ผู้จัดการมฤตก หรือผู้อนุญาตของ
 ผู้รับอนุญาต หรือเจ้าพนักงานรักษาทrophy ให้เจ้าพนักงาน
 ประจำท้องถิ่นสลักหลังใบอนุญาตให้ผู้นั้นกระทำการแทนต่อ
 ไปได้จนครบกำหนดอายุใบอนุญาตนั้น

มาตรา ๑๖ ใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บรักษาของต้องรักษา
 ไว้ในที่เปิดเผยในสถานที่เก็บรักษาของ และผู้ตรวจมี
 อำนาจเข้าตรวจสถานที่นั้นได้ในวันทำการงานตามปกติ ผู้
 ช้อย่างจะต้องชี้แจงและแสดงว่าของที่อยู่ที่นั่นมีจำนวน
 นานักมากน้อยเท่าใด

มาตรา ๑๗ ผู้ช้อย่างจะต้องเก็บรักษาและกรอกบัญชี
 ตามแบบพิมพ์ที่กำหนดให้ คือ

(ก) “บัญชีซื้อ” สำหรับจดรายการช้อย่าง ให้บันทึก
 ลงเมื่อมีการช้อย่างทุกครั้ง และ

(ข) “บัญชีจำหน่าย” สำหรับจดรายการขายหรือ
 จำหน่ายของ ให้บันทึกลงเมื่อมีการขายหรือจำหน่าย
 ทุกครั้ง และ

(ค) “บัญชียางคงเหลือ” สำหรับจดรายการจำนวนนำหนักยางของผู้ซ้อเอง และของผู้อื่นซึ่งมีอยู่ในสถานที่เก็บรักษายาง และสำหรับจดรายการจำนวนนำหนักยางที่อยู่ก่อนซึ่งผู้ซ้อเองเป็นเจ้าของ ทั้งนี้ให้บันทึกลงทุก ๆ วันก่อนปิดทำการซ้อขายยาง และถ้า

(ง) ในกรณีที่ผู้ซ้อเองเป็นเจ้าของสวนยางต้องมีบัญชีเพิ่มขึ้นอีกฉบับหนึ่ง คือ “บัญชียางทำได้” บัญชีนี้สำหรับจดรายการจำนวนนำหนักยางซึ่งทำได้ในสวนยางของเจ้าของสวนยางเอง ให้บันทึกรายการตามบัญชีนี้ในเมื่อนำยางมาเก็บรักษาไว้

บัญชีเหล่านี้จะต้องบันทึกข้อความลงให้ได้ความชัดเจน ผู้ตรวจมีอำนาจตรวจได้ในวันทำงานตามปกติ

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่ผู้ซ้อเองขอถอนเงินประกันซึ่งได้มอบไว้ตามความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ใบอนุญาตซ้อยางที่ออกให้แล้วนั้น ให้เป็นอันยกเลิก

มาตรา ๑๙ การซ้อขายยางจะต้องอยู่ภายในบังคับต่อไปนี้

25/10/2566

(ก) ยางที่จะขายนั้น

(๑) เป็นยางที่ขายตามสิทธิ์ที่มีอยู่ในใบสุทธียงหรือหนังสืออนุญาตทำยางพลาถ และภายในบังคับเงื่อนไขตั้งได้ระบุไว้ในเอกสารนั้น หรือ

(๒) เป็นยางซึ่งมีใบคูปองกำกับ หรือ

(๓) เป็นยางที่ผู้ซ้อหร่านำมาขาย

(ข) ยางที่จะซ้อนั้น

(๑) เป็นยางของเจ้าของสวนยาง ซึ่งมีใบสุทธียงหรือหนังสืออนุญาตทำยางพลาถ หรือ

(๒) เป็นยางที่มีใบคูปองกำกับ หรือ

(๓) เป็นยางของผู้ซ้อหร่านำมาขาย

มาตรา ๒๐ เมื่อจะขายยางตามใบสุทธียงหรือหนังสืออนุญาตทำยางพลาถ ผู้ซ้อจะต้องขอตรวจใบสุทธียงหรือหนังสืออนุญาตทำยางพลาถของผู้ขาย และบันทึกรายการซ้อขายลงไว้ใน เอกสารนั้น ๆ ส่วนผู้ขายก็ต้องทำใบสำคัญจำหน่ายยางและลงลายมือซ้อออกให้แก่ผู้ซ้อรับไป

เมื่อจะขายยางตามใบคูปอง ผู้ซ้อหร่านำมาขายจะต้องตรวจดูใบคูปองให้ถูกต้องกับจำนวนยางที่ซ้อ และเอาใบคูปองนั้นกำกับไปกับยางที่ซ้อไว้

เมื่อจะขายของที่ซื้อไว้ตามใบอนุญาตซื้อขาย ผู้ซื้อจะต้องตรวจดูใบอนุญาตซื้อขายของผู้ขาย ถ้าขายนั้นมีใบคุ้มครองกำกับก็ให้เรียกเอาใบคุ้มครองนั้นไว้ ถ้าขายนั้นไม่มีใบคุ้มครองกำกับก็ให้เรียกเอาใบสำคัญจำหน่ายซึ่งผู้ขายจะต้องลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

มาตรา ๒๑ ห้ามมิให้ขายยกแก่ผู้ใด นอกจากผู้ซื้อนั้นเป็นผู้รับอนุญาตซื้อขายโดยมีใบอนุญาตซื้อขาย แสดง

มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้ผู้ซื้อขายผู้ใดมีขังไว้ในครอบครองของตนเองก็ดี หรือในครอบครองของผู้แทนหรือลูกจ้างก็ดี เป็นจำนวนเกินกว่าจำนวนซึ่งรัฐมนตรีได้ประกาศให้ทราบล่วงหน้าเป็นคราวๆ

หมวดที่ ๔

การส่งยางเข้ามาหรือส่งออกนอกพระราชอาณาเขตต์

มาตรา ๒๓ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดนำยางเข้ามาในพระราชอาณาเขตต์ เว้นแต่ผู้ที่ได้ขันทะเบียนและได้รับใบสำคัญคุ้มครองตามแบบพิมพ์ที่กำหนดให้จากเจ้าพนักงานประจำท้องถิ่น

25/10/2566

แต่ห้ามมิให้ใช้ความในวรรคนี้บังคับถึงการนำเข้ามาในพระ

ราชอาณาจักรที่ ซึ่งวัตถุและสิ่งของที่ทำขึ้นด้วยยางทั้งหมด หรือแต่บางส่วน

มาตรา ๒๔ การนำยางนอกจากวัตถุและสิ่งของที่ทำขึ้น ด้วยยางทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เข้ามาในพระราชอาณา เขตต์จากประเทศ รัฐ หรืออาณาเขตต์ที่ระบุไว้ในบัญชีท้าย พระราชบัญญัตินี้ จะต้องมิใช่แสดงแหล่งกำเนิด ซึ่ง เจ้าหน้าที่ของประเทศ รัฐ หรืออาณาเขตต์นั้นได้ออกให้ตาม กฎหมายหรือข้อบังคับว่าด้วยการทำยางหรือการส่งยางออก นอกประเทศซึ่งใช้อยู่ในประเทศ รัฐ หรืออาณาเขตต์นั้น กำกับมาด้วย

มาตรา ๒๕ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดส่ง ใบ ดอก เมล็ด ตา กิ่ง ราก หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของต้นยางซึ่งอาจใช้เพาะ สืบพันธุ์ได้ ออกนอกพระราชอาณาเขตต์ เว้นแต่จะได้รับ อนุญาตจากรัฐมนตรี

มาตรา ๒๖ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดส่งยางออกนอกพระราช อาณาเขตต์ เว้นแต่เจ้าของสวนยางหรือผู้ถือใบอนุญาต ซอยยางซึ่งได้ขึ้น ทะเบียนและได้รับใบ สำคัญคู่มือตามแบบ พิมพ์ที่กำหนดให้จากเจ้าพนักงานประจำท้องถิ่น ในการขอ

ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ส่งยางออกนอกพระราชอาณาเขตต์ ให้
ทำเรื่องราว ตามแบบพิมพ์ที่กำหนดให้ยื่น ต่อ เจ้าพนักงาน
ประจำท้องถิ่น เมื่อปรากฏว่าผู้ขอขึ้นทะเบียนนั้นมีใบสุทธิ
ยาง หรือหนังสืออนุญาตทำยางพลาถหรือใบอนุญาตซื้อขาย
และมีความประสงค์จะ ส่งยางผ่านด่านภาษีที่ ระบุไว้ในกฎ
กระทรวง ให้เจ้าพนักงานประจำท้องถิ่นรับขึ้นทะเบียนไว้
ในสมุดทะเบียนและออกใบสำคัญคู่มือให้

มาตรา ๒๗ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดส่งหรือนำยางออกนอก
พระราชอาณาเขตต์ไปยังประเทศ รัฐ หรืออาณาเขตต์ที่
ระบุไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่จะมีใบ แสดง
แหล่งกำเนิด ซึ่งเจ้าพนักงานศุลกากรได้ออกให้กำกับไปด้วย

มาตรา ๒๘ การส่งยางออกนอกพระราชอาณาเขตต์ จะ
ต้องอยู่ภายในบังคับดังต่อไปนี้ คือ

(ก) สำหรับผู้ส่งยางเป็นผู้ส่ง

(๑) ก่อนส่งยางออกนอกพระราชอาณาเขตต์ ผู้
ส่งจะต้องแจ้งความให้เจ้าพนักงานประจำท้องถิ่นหรือผู้ตรวจ
ทราบเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง
เพื่อตรวจสอบบัญชีซื้อขาย และ

(๒) จะต้องมิใช่ผ่านด้านภาษีตามแบบพิมพ์ที่กำหนดให้กำกับไปกับของที่ส่งนั้น ยื่นต่อเจ้าพนักงานศุลกากรเพื่อตรวจสอบ ใบผ่านด้านภาษีของผู้ส่งซึ่งเป็นผู้ชื้อยานจะต้องมีลายมือชื่อเจ้าพนักงานประจำท้องถิ่นหรือผู้ตรวจรับรอง และ

(๓) ผู้ส่งจะต้องส่งขางออกนอกพระราชอาณาเขตต์ได้เฉพาะผ่านด้านภาษีซึ่งระบุไว้ในกฎกระทรวงเท่านั้น

(ข) สำหรับเจ้าของสวนยางเป็นผู้ส่ง

(๑) ผู้ส่งจะส่งขางออกนอกพระราชอาณาเขตต์ได้เฉพาะผ่านด้านภาษีซึ่งระบุไว้ในกฎกระทรวงเท่านั้น และ

(๒) ถ้าผู้ถือใบสุทธิยาง เป็นผู้ส่งจะต้องมีใบผ่านด้านภาษีตามแบบพิมพ์ที่กำหนดให้กำกับไปกับของที่ส่งไปนั้น พร้อมด้วยใบสุทธิยางและใบสำคัญคู่มือเป็นผู้ส่งขางออกนอกพระราชอาณาเขตต์ยื่นต่อเจ้าพนักงานศุลกากรเพื่อตรวจสอบ

มาตรา ๒๕ หน้าที่เจ้าพนักงานศุลกากรประจำด้านภาษีต่าง ๆ ซึ่งระบุไว้ในกฎกระทรวง เมื่อได้รับใบผ่านด้านภาษีของผู้ส่งแล้ว จะต้องตรวจดูใบผ่านด้านภาษีว่าขางที่จะส่งไปนั้นเป็นของผู้ส่งซึ่งเป็นผู้ชื้อยาง หรือเป็นขางของผู้ส่ง

ซึ่งเป็นเจ้าของของสวนยาง โดยมีใบสำคัญคู่มือเป็นผู้ส่งยาง
ออกนอกพระราชอาณาเขตต์

(ก) ถ้าเป็นยางของผู้ส่งซึ่งเป็นผู้ซื้อ

(๑) ให้ตรวจดูใบ ผ่านด่านภาษีว่ามีลายมือชื่อเจ้า
พนักงานประจำท้องถิ่นหรือผู้ตรวจรับรองไว้หรือไม่

(๒) ให้ตรวจซึ่งยางที่จะส่งไปนั้น ว่ามีจำนวน
น้ำหนักเท่ากับจำนวนที่ปรากฏในใบผ่านด่านภาษีหรือไม่

(๓) เมื่อปรากฏว่ามีลายมือชื่อเจ้าพนักงานประจำ
ท้องถิ่นหรือผู้ตรวจรับรองในใบผ่านด่านภาษี และจำนวน
ยางถูกต้องไม่เกิน จำนวนที่ ปรากฏในใบ ผ่าน ด่าน ภาษีแล้ว
ให้อนุญาตให้ส่งยางออกนอกพระราชอาณาเขตต์ได้ ถ้า
ปรากฏว่าไม่มีลายมือชื่อเจ้าพนักงานประจำท้องถิ่นหรือผู้ตรวจ
รับรองในใบผ่านด่านภาษี ห้ามมิให้ส่งยางนั้นออกไป ถ้า
มีลายมือชื่อ เจ้าพนักงาน ประจำท้องถิ่นหรือผู้ตรวจรับรองไว้
ในใบผ่านด่านภาษี แต่จำนวนยางที่ส่งไปมีน้ำหนักมากกว่า
จำนวนยางที่ปรากฏในใบผ่านด่านภาษี ก็อนุญาตให้ส่งยาง
ออกไปได้เฉพาะเท่า จำนวน ที่ ปรากฏในใบ ผ่านด่านภาษี
เท่านั้น

(๔) เมื่ออนุญาตให้ส่ง ยางออกนอกพระราชอาณาเขตต์ ให้กรอกข้อความลงในใบผ่านด่านภายในใบคู่ฉีกตอน ๓ และ ๔ มอบใบคู่ฉีกตอน ๔ คืนให้ กับผู้ส่งยางหรือผู้แทน ฉีกตอน ๒ รักษาไว้ ส่งตอน ๓ ไปยังเจ้าพนักงานประจำท้องถิ่น

(๕) ถ้าขัดข้องไม่ อนุญาตให้ ส่ง ยาง ออกนอกพระราชอาณาเขตต์ด้วยเหตุใด ๆ ก็ดี ให้แจ้งให้เจ้าพนักงานประจำท้องถิ่น หรือผู้ตรวจซึ่ง ปรากฏนามในใบ ผ่านด่านภายใน นทราบ

(๖) ถ้าเป็นยางของผู้ส่งซึ่งเป็นเจ้าของสวนยาง

(๑) ให้ตรวจซึ่งยางที่จะส่งไปนั้น ว่ามีจำนวนเท่ากับจำนวนที่ปรากฏในใบผ่านด่านภายในหรือไม่

(๒) ถ้าผู้ส่งเป็นผู้ถือใบสุทธิยาง ให้ตรวจดูว่ายางที่จะส่งไปนั้นมีจำนวนน้อยกว่าหรือเท่ากับจำนวนยางคงเหลือที่จะส่งได้ตามโควตาในใบสุทธิยาง หรืออย่างไร

(๓) ในกรณีที่ผู้ส่งเป็นผู้ถือใบสุทธิยาง ถ้ายางที่จะส่งไปมีจำนวนไม่เกินจำนวนคงเหลือที่จะส่งได้ตามโควตาในใบสุทธิยางก็อนุญาตให้ส่งยางนั้นไปได้ แต่ถ้าจำนวนยางที่จะส่งไปนั้นมีน้ำหนัก เกินกว่าจำนวน คงเหลือ จะส่งได้ตาม

โควตาที่อนุญาตให้ส่งยางออกไปได้เฉพาะเท่าจำนวนที่จะส่งไปได้ตามโควตา ถ้าจำนวนยางที่ส่งไปมีน้ำหนักผิดกับจำนวนที่ปรากฏในใบผ่านด่านภาษี ก็ให้แก่ใบผ่านด่านภาษีให้ตรงกัน

(๔) เมื่ออนุญาตให้ส่งยางออกนอกพระราชอาณาเขตต์ให้กรอกข้อความลงในใบสุทธิยาง และในใบผ่านด่านภาษีในใบคู่ฉีกตอน ๓ และ ๔ มอบใบคู่ฉีกตอน ๔ คืนให้กับผู้ส่งยาง หรือผู้แทนพร้อมด้วยใบสุทธิยาง ฉีกตอน ๒ เก็บรักษาไว้ ส่งตอน ๓ ไปให้เจ้าพนักงานประจำท้องถิ่น

(๕) ถ้าขัดข้องไม่อนุญาตให้ส่งยางออกนอกพระราชอาณาเขตต์ด้วยเหตุใด ๆ ก็ดี ให้แจ้งให้เจ้าพนักงานประจำท้องถิ่นหรือผู้ตรวจทราบ

ในวันสุดท้ายของทุกเดือน ให้เจ้าพนักงานศุลกากรประจำด่านภาษีระบุไว้ในกฎกระทรวงรวมทำงบเดือนจำนวนยางที่ส่งออกนอกพระราชอาณาเขตต์ตามแบบพิมพ์ที่กำหนดให้ส่งไปยังเจ้าพนักงานประจำท้องถิ่น

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่เจ้าของสวนยางยังมีได้รับใบสุทธิยาง และมีความประสงค์จะส่งยางออกไป นอกพระราชอาณาเขตต์ โดยอาศัยหนังสืออนุญาต ทำยางพลางก็ให้ส่งไม่

ได้ โดยอนุโลมให้ใช้หนังสืออนุญาตทำยางพลาจแทน ใบสุทธิยาง

มาตรา ๓๑ ในการตรวจสอบลงลายมือชื่อถ้ากับใบผ่านด่านภาษีซึ่งผู้ซื้อจะต้องทำเพื่อส่งยางออกไปนอกพระราชอาณาเขตต์ตาม มาตรา ๒๘ ให้เจ้าพนักงานประจำท้องถิ่นหรือผู้ตรวจมีอำนาจและหน้าที่ที่จะจับกุมและยึดเอาใบคุ้มครองคุ้มครองยางที่จะส่งไปนั้นไว้

หมวดที่ ๕

ยางในครอบครองในวันใช้พระราชบัญญัติ

มาตรา ๓๒ ผู้ใดมียางเก็บไว้ในครอบครองโดยมิได้เป็นเจ้าของสวนยางในวันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้ห้าบัญชีแสดงจำนวนน้ำหนักยางนั้นยื่นต่อเจ้าพนักงานประจำท้องถิ่นให้เสร็จสิ้นภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นต้นไป และให้เจ้าพนักงานประจำท้องถิ่นออกหนังสือสำคัญตามแบบพิมพ์ที่กำหนดให้ เพื่อเจ้าของยางยึดถือไว้เป็นหลักฐาน

มาตรา ๓๓ ยางในครอบครองดังกล่าวไว้ในมาตรา ๓๒ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศจำกัดหรือกำหนดให้ส่งออกนอกพระราชอาณาเขตต์ได้ตามแต่จะเห็นสมควร

มาตรา ๓๔ ผู้ใดมีบางในครอบครองดังกล่าวในมาตรา ๓๒ และได้รับหนังสือสำคัญไว้เป็นหลักฐานแล้ว ผู้นั้นมีสิทธิขายยางเฉพาะที่อยู่ในครอบครองนั้นได้เสมือนว่าผู้นั้นเป็นผู้ซื้อยาง

มาตรา ๓๕ ในการขายยางตามหนังสือสำคัญที่กล่าวไว้ในมาตรา ๓๔ ให้ผู้ซื้อยางกรอกรายการและจำนวนยางที่ขอลงในหนังสือสำคัญที่กล่าวแล้วพร้อมด้วยวัน เดือน ปี ที่ซื้อขายกัน และให้ผู้ซื้อผู้ขายลงลายมือชื่อกำกับไว้ ถ้าเป็นการขายยางกองเหลือทั้งหมดให้ผู้ซื้อยึดหนังสือสำคัญนั้นไว้จากผู้ขายด้วย

มาตรา ๓๖ ผู้ใดมีบางในครอบครองดังกล่าวในมาตรา ๓๒ และได้รับหนังสือสำคัญไว้เป็นหลักฐานแล้ว ผู้นั้นมีสิทธิส่งยางนั้นออกไปนอกพระราชอาณาเขตได้ โดยอนุโลมปฏิบัติตาม บทบัญญัติ ใน หมวดที่ ๔ และภายในบังคับมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๗ ยางในครอบครองของเจ้าของสวนยางในวันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้คิดคำนวณรวมไปในโควตาของเจ้าของสวนยาง

มาตรา ๓๘ เจ้าของสวนยางผู้ใดมียางอยู่ในครอบครองของตน ในวันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้ทำบัญชีแสดงจำนวนนำหนักยางซึ่งอยู่ในครอบครองนั้น ยื่นต่อเจ้าพนักงานประจำท้องถิ่นให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้ใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นต้นไป

หมวดที่ ๖

การปลุกซ่อมและการปลูกใหม่

มาตรา ๓๙ ในระหว่างใช้พระราชบัญญัตินี้ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดกระทำการปลุกซ่อมหรือปลูกใหม่ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานประจำท้องถิ่น

มาตรา ๔๐ ผู้ใดประสงค์จะขออนุญาตทำการปลุกซ่อมหรือปลูกใหม่ ให้ทำเรื่องราวตามแบบพิมพ์ที่กำหนดให้ ยื่นต่อเจ้าพนักงานประจำท้องถิ่น เมื่อเจ้าพนักงานประจำท้องถิ่นได้รับเรื่องราวไว้แล้ว ให้ส่งเรื่องราวพร้อมด้วยความเห็นไปยังอธิบดีกรมเกษตร ให้อธิบดีกรมเกษตรพิจารณาสั่งการในเรื่องนี้ในเดือนเมษายน กรกฎาคม ตุลาคม และ มกราคม ทุกปี เมื่อได้มีคำสั่งไปประการใด ให้ส่งไปยังเจ้าพนักงานประจำท้องถิ่น เพื่อแจ้งให้ผู้ขอทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

ในการพิจารณานำให้ยื่นในอำนาจของอธิบดีกรมเกษตร จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตเพียงใด แล้วแต่จะเห็นสมควร แต่ในกรณีปลูกซ่อมจะอนุญาตให้ปลูกซ่อมได้อย่างมากในปีหนึ่ง ๆ ไม่เกินจำนวนร้อยละ ๑๐ และในระยะเวลาตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปจนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ อย่างมากไม่เกินร้อยละ ๒๐ ของเนื้อที่สวนยาง ส่วนในกรณีปลูกใหม่จะอนุญาตให้ปลูกใหม่ได้ ในระยะเวลาตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปจนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ รวมกันไม่เกิน ๙๙,๕๐๐ ไร่ทั่วพระราชอาณาจักร

หนังสืออนุญาต ทำการปลูกซ่อมหรือปลูกใหม่ที่ออกให้ นั้นให้มีอายุใช้ได้ภายในกำหนด ๑๒ เดือน นับแต่วันที่ออกให้ เป็นต้นไป

หมวดที่ ๗

ระเบียบปฏิบัติการและระวางโทษ

มาตรา ๔๑ ผู้ใดเขียนข้อความเท็จ หรือให้ผู้อื่นเขียนข้อความเท็จในหนังสือสำคัญใด ๆ อันพระราชบัญญัตินี้บังคับให้ทำ เช่น ในเรื่องรารายงาน บันทึกสมุดบัญชี ฯลฯ ก็ดี หรือจงใจละเว้นไม่เขียนข้อความที่พระราชบัญญัตินี้

25/10/2566

บังคับให้ทำให้ครบถ้วนคดี ท่านว่าผู้นั้นกระทำผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๔๒ ผู้ใดซื้อหรือขายยาง หรือตั้งสถานที่เก็บรักษายาง โดยมีได้รับอนุญาตก็ดี หรือใบอนุญาตนั้นถูกเพิกถอนแล้วก็ดี อันเป็นการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัตินี้ ท่านว่าผู้นั้นกระทำผิด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๔๓ ผู้ใดขายยางให้แก่บุคคลที่มีชื่อเป็นผู้ถือใบอนุญาตซื้อขาย ดังระบุไว้ในมาตรา ๒๑ ท่านว่าผู้นั้นกระทำผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

มาตรา ๔๔ ผู้ใดได้รับใบอนุญาตซื้อขาย ซึ่งโอนไม่ได้ตามพระราชบัญญัตินี้ ทำการฝ่าฝืนโอนใบอนุญาตซื้อขายให้ผู้อื่น ท่านว่าผู้นั้นกระทำผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

ผู้ใดใช้ใบอนุญาตซื้อขาย ซึ่งได้รับ โอนมาโดยไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้ไปทำการซื้อขาย ท่านว่าผู้นั้นกระทำผิดต้องระวางโทษเช่นเดียวกับที่กล่าวไว้ในวรรคต้น แห่งมาตรา ๕

มาตรา ๔๕ ผู้ใดละเลยไม่กำกับบัญชีแสดงจำนวนน้ำหนัก
 ยางยื่นต่อเจ้าพนักงานประจำท้องถิ่นตามความในมาตรา ๓๒
 กก็ดี หรือละเลยไม่แสดงใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บรักษายาง
 ไว้ในที่เปิดเผยตามความในมาตรา ๑๖ กก็ดี หรือละเลย
 ไม่กรอกบัญชีให้ครบถ้วนบริบูรณ์ตามความในมาตรา ๑๗ แห่ง
 พระราชบัญญัตินี้ก็ดี ท่านว่าผู้นั้นกระทำความผิดต้องระวางโทษ
 ปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

มาตรา ๔๖ เจ้าของสวนยางหรือผู้ซอของผู้ใดมียางไว้ใน
 ครอบครองเกินกว่าจำนวนที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ และ
 ๒๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ท่านว่าผู้นั้นกระทำความผิดต้องระวาง
 โทษปรับครั้งหนึ่งไม่เกินสองร้อยบาท และจะริบยางที่มีอยู่
 เกินจำนวนนั้นเสียก็ได้

มาตรา ๔๗ ผู้ซอของผู้ใดมียางไว้ในครอบครองของตน
 เองก็ดี หรือในครอบครองของผู้แทนหรือลูกจ้างก็ดี เป็น
 จำนวนเกินกว่าที่ซอมาโดยชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้ ท่าน
 ว่าผู้นั้นกระทำความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท
 ยางที่มีอยู่เกินจำนวนนั้นจะริบเสียก็ได้ และใบอนุญาต
 ซออย่างหนึ่งได้ออกให้ตามความในพระราชบัญญัตินี้ รัฐมนตรี
 มีอำนาจที่จะเพิกถอนเสียก็ได้

ทั้งจำทั้งปรับ ส่วนยานที่นำเข้ามา หรือส่งออกนอกพระราชอาณาเขตต์โดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ ท่านว่าให้ริบเสีย

มาตรา ๕๓ ผู้ใดฝ่าฝืนทำการปลุกซ้อมหรือปลุกใหม่โดยมิได้รับใบอนุญาตหรือโดยที่ ใบอนุญาตนั้นได้หมดอายุแล้วตามความในมาตรา ๓๘ และ ๔๐ ท่านว่าผู้นั้นกระทำความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท ส่วนต้นยานที่ปลุกซ้อมหรือปลุกใหม่โดยฝ่าฝืนนี้ ท่านว่าให้ทำลายเสีย และให้เจ้าของสวนยางเป็นผู้รับผิดชอบในค่าใช้จ่าย

มาตรา ๕๔ ผู้ใดฝ่าฝืนส่ง ใบ ตอก เมล็ด ตา กิ่ง ราก หรือส่วนใด ส่วนหนึ่ง ของต้นยาง ซึ่งอาจใช้เพาะสืบพันธุ์ได้ ออกนอกพระราชอาณาเขตต์โดยมิได้รับ อนุญาตตามความในมาตรา ๒๕ ท่านว่าผู้นั้นกระทำความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๕ การกระทำหรือละเว้นกระทำการอันละเมิดต่อพระราชบัญญัตินี้ หากได้จัดทำไปโดยผู้แทนหรือลูกจ้างโดยปฏิบัติหน้าที่ในวงการของนายจ้าง ท่านว่านายจ้างต้องรับผิดชอบเสมือนได้กระทำหรือละเว้นกระทำการละเมิดนั้นเอง

มาตรา ๕๖ การฟ้องขอให้ศาลลงโทษผู้กระทำความผิด
พระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการ

หมวดที่ ๘

เบ็ดเตล็ด

มาตรา ๕๗ กรรมการประเมินตามพระราชบัญญัตินี้ จะ
ต้องมีไม่น้อยกว่า ๓ นาย จึงจะเป็นองค์ประชุมพิจารณาได้
ถ้ามีความเห็นแตกต่างกัน ให้ถือเอาความเห็นส่วนมาก

มาตรา ๕๘ ถ้าเจ้าของสวนยางคนหนึ่งหรือหลายคนมี
ความประสงค์จะรวมจำนวนยางทำได้ ซึ่งกรรมการประเมิน
ได้กำหนดให้สำหรับสวนยางหลายแปลงไว้เป็นจำนวนเดียว
กัน และทำยางโดยมีใบสุทธิตายางฉบับเดียวกันให้ทำได้ แต่
จะต้องได้รับอนุญาตจากกรมเกษตรก่อน

มาตรา ๕๙ เจ้าของสวนยางหรือผู้ซ่ออย่างซึ่งเจ้าพนักงาน
ประจำท้องถิ่นได้รับจดทะเบียนเป็นผู้ส่งยางออกนอกพระราช
อาณาเขตต์ผ่านด่านภาษีใด ๆ ถ้ามีความประสงค์จะส่งยาง
ผ่านด่านภาษีอื่นที่มิได้ระบุไว้ใน กฎกระทรวงต่างหากจากที่ได้
รับอนุญาตไว้ ให้เจ้าพนักงานประจำท้องถิ่นมีอำนาจที่จะ
อนุญาตให้จัดทำได้ภายในจำนวนโควตาของผู้ส่งยาง

มาตรา ๖๐ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศกำหนด
วิธีการให้ผู้นั่งผู้ใดยื่นรายงานเกี่ยวกับข้อความตั้งจะกล่าว
ต่อไปนี้ คือ

- ๑) จำนวนขงที่ม้อยในครอบครอง หรือ
- ๒) จำนวนขงที่ทำได้ หรือขงขาย ที่ส่งออกนอก หรือ
หน้าเข้ามาในพระราชอาณาเขตต์ หรือ
- ๓) ข้อมวมอย่างอื่นที่เกี่ยวกับการจำกัดขง

มาตรา ๖๑ เจ้าของสวนขงผู้ใด ไม่ทำขงหรือทำขง
ไม่ได้เต็มตามจำนวนโควตาที่ตนได้รับอนุญาตในระยะเวลา
โควตาใดโควตาหนึ่ง หรือส่วนโควตาขงไม่ได้ไ้ขึ้น ให้
เป็นพับไป จะเอาไปบวกเข้ากับโควตาขงจะได้รับใหม่ใน
ระยะเวลาโควตาต่อไปไม่ได้ กับให้รัฐมนตรีมีอำนาจที่จะสั่ง
ให้ลดจำนวนขงทำได้ หรือไม่อนุญาตให้โควตาในระยะเวลา
โควตาต่อ ๆ ไปอีกก็ได้ ในเมื่อปรากฏว่าเจ้าของสวน
ขงผู้นั้นไม่สามารถที่จะทำขงได้เต็มตามจำนวนโควตาที่ได้
รับไป หรือไม่สามารถที่จะทำขงได้เลย แล้วแต่กรณี

มาตรา ๖๒ เมื่อเป็นที่น่าสงสัยว่า ในที่ใดมีผู้กระทำความผิด
หรือพยายามกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงาน

ผู้มีอำนาจและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมวิธีพิจารณาความอาชญา พุทธศักราช ๒๔๗๕ มีอำนาจเข้าตรวจค้นในสถานนั้น และมีอำนาจเข้าครอบครองยึดขังและบรรดาเอกสารหลักฐานต่าง ๆ อันเกี่ยวกับการกระทำผิดนั้น

มาตรา ๖๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรราชการเป็นเจ้าหน้าที่รักษาการให้ดำเนินไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียม และวางทางการเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑ กรกฎาคม หน้า ๑๐๗๔)

๕๖๒

บัญชีขอประเทศ รัฐ หรืออาณาเขตต์
ตามความในมาตรา ๒๔ - ๒๗

๑. สเตเรตส์เซ็คเติลเมนต์ส์
๒. สหรัฎฐมลายู
๓. อสหรัฎฐมลายู
๔. ลาบวน
๕. บรูไน
๖. ลังกา
๗. เนเตรลันด์อินเดี่ย
๘. อินเดี่ยรวมทั้งพม่า
๙. อินโดจีนฝรั่งเศส
๑๐. บอร์เนียวเหนือ
๑๑. ซาราวัก

๕๖๓

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมการเหมืองฝายและพนัง
พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

อนุวตน์จัตวานนท์

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลนี้ จวบ

โดยที่เห็นสมควรให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมการเหมือง
ฝายและพนัง พุทธศักราช ๒๔๗๗ ในท้องที่จังหวัดเพชรบุรี
และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งอยู่นอกเขตต์การชลประทาน
เพื่อคุ้มครองและรักษาประโยชน์ของราษฎรส่วนมาก

คณะผู้สำเร็จราชการแทน พระองค์ ในพระปรมาภิไธย
พระมหากษัตริย์ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ตั้งต่อ
ไปนี้

25/10/2566

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมการเหมืองฝายและพื้ง พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมการเหมืองฝายและพื้ง พุทธศักราช ๒๔๗๗ ในท้องที่ต่าง ๆ ในจังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดแม่ฮ่องสอนตั้งปรากฏอยู่ในบัญชีต่อท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑ กรกฎาคม หน้า ๑๑๐๕)

๕๖๕

บัญชีท้องที่ซึ่งประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุม
การเหมืองฝายและพลัง พ.ศ. ๒๔๗๗

เลข ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล
๑	เพชรบูรณ์	คลองกระแซง เขาย้อย บ้านแหลม หนองจอก	ทุกตำบล หนองปลาไหล บางเค็มใต้ ห้วยโรง ทับคาง เขาย้อย ห้วยหลวง บ้านแหลม บางครก ท่าแร่่งออก ท่าแร่่งตก บางขุนไทร ปากทะเล บางแก้ว ไร่มะขาม มาบปลาเค้า

25/10/2566

เลข ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล
	เพชรบุรี	ท่าช้าง	บ้านลาด บ้านหาด ท่าเสา ลาดโพธิ์ สมอพล้อ ตำหรุ ท่าช้าง
		ยางห้อย	ท่าไม้รวก ท่ากระเทียม ท่าคอย
๒	แม่ฮ่องสอน	แม่สะเรียง	แม่สะเรียง บ้านกาศ

พระราชกฤษฎีกา

ว่าด้วยการบังคับให้ใช้วิธีมาตราซึ่ง ตวง วัด และจำนวน
หน่วยกับเครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัดที่ตั้งขึ้นตาม
พระราชบัญญัติมาตราซึ่ง ตวง วัด พุทธศักราช ๒๔๖๖
ในจังหวัดสงขลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพัทลุง
จังหวัดสตูล จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดชุมพร จังหวัด
ปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส จังหวัดภูเก็ต
จังหวัดระนอง จังหวัดพังงา จังหวัดตรัง และ จังหวัดกระบี่

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

อาทิตยทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นว่า วิธี ชั่ง ตวง วัดตามพระราชบัญญัติมาตรา
ซึ่ง ตวง วัด พุทธศักราช ๒๔๖๖ เป็นปัจจัยสำคัญอันจะ
ช่วยบำรุงฐานะของชาวนา การทำนา และการค้าขายให้ดี

ยั้งขึ้น สมควรประกาศบังคับให้ใช้พระราชบัญญัติตาม
มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติมาตราซึ่ง ดวง วัด พุทธศักราช
๒๔๖๖

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
พระมหากษัตริย์ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกาให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกา
ว่าด้วยการบังคับให้ใช้วิธีมาตราซึ่ง ดวง วัด และจำนวน
หน่วยกับเครื่องซึ่ง เครื่องดวง เครื่องวัดที่ตั้งขึ้นตามพระราช
บัญญัติมาตราซึ่ง ดวง วัด พุทธศักราช ๒๔๖๖ ในจังหวัด
สงขลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพัทลุง จังหวัดสตูล
จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดชุมพร จังหวัดปัตตานี จังหวัด
ยะลา จังหวัดนราธิวาส จังหวัดภูเก็ต จังหวัดระนอง จังหวัด
พังงา จังหวัดตรัง และ จังหวัดกระบี่ พุทธศักราช ๒๔๗๘ ”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้เมื่อพ้นกำหนด
เก้าสิบวันนับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ใช้วิธีมาตราซึ่ง ดวง วัด และจำนวน
หน่วยกับเครื่องซึ่ง เครื่องดวง เครื่องวัดที่ตั้งขึ้นตามพระราช
บัญญัติมาตราซึ่ง ดวง วัด พุทธศักราช ๒๔๖๖ ในจังหวัด

๕๖๕

สงขลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพัทลุง จังหวัดสตูล
จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดชุมพร จังหวัดปัตตานี จังหวัด
ยะลา จังหวัดนราธิวาส จังหวัดภูเก็ต จังหวัดระนอง จังหวัด
พังงา จังหวัดตรัง และ จังหวัดกระบี่

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๗ กรกฎาคม หน้า ๑๑๑๓)

กฎกระทรวงเกษตรราชการ

ออกตามความในมาตรา ๖๓ แห่ง

พระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๔๗๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรราชการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การประเมินกำหนดจำนวนยางทำได้ของสวนหนึ่งๆ ให้กรรมการประเมินพิจารณาตามหลักเกณฑ์ว่า ต้นยางที่มีอายุ ๖ ปีขึ้นไป หรือลำต้นสูงจากดิน ๑ เมตรวัดขนาดรอบต้นได้ ๔๐ เซนติเมตรขึ้นไป ให้ถือว่าต้นหนึ่งได้เนื้อยางแห้ง ๒ ชั่งต่อปี แต่ไร่หนึ่งไม่เกิน ๑๒๐ ชั่ง

ข้อ ๒ การคำนวณชั่งยาง น้ำยาง และยางเปียกเทียบเป็นยางแห้งตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕ ให้คำนวณตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) น้ำยางธรรมชาติที่บริสุทธิ์หนึ่งร้อยส่วนให้ถือว่ามียางแห้ง ๓๕ ส่วน

(๒) นำยางที่ไม่บริสุทธิ์หรือที่มึนความเข้มข้นผิดแผกไปจากธรรมดา ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจหาจำนวนยางแห้งในน้ำยางนั้นเสียก่อนได้

(๓) ยางรม ยางเปียก ยางก้อน เศษยาง หรือยางชนิดอื่น ๆ (นอกจากน้ำยาง) ๑๐๐ ส่วน ให้ถือว่ามึนยางแห้ง ๑๐๐ ส่วนเท่ากันหมดทุกชนิด

ข้อ ๓ ค่าธรรมเนียมอุทธรณ์การประเมินตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐ มีกำหนดดังต่อไปนี้

(๑) อุทธรณ์ของเจ้าของสวนยางที่มีสวนยางตั้งแต่ห้าสิบไร่ และมีต้นยางเกินสองพันต้น ค่าธรรมเนียม ๕๐ บาท

(๒) อุทธรณ์ของเจ้าของสวนยางนอกจากที่กล่าวไว้ในข้อ ๓ (๑) ค่าธรรมเนียม ๒๐ บาท

ข้อ ๔ ค่าธรรมเนียมอนุญาตให้เป็นผู้ซื้อขายตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔ นั้น ๕ บาท

ข้อ ๕ ค่าธรรมเนียมอนุญาตให้ตั้งสถานที่เก็บรักษายางตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕ มีกำหนดดังต่อไปนี้

(ก) สถานที่เก็บรักษายางตั้งแต่ ๑๒,๐๐๐ กิโลกรัม (๒๐๐ ตาบ) ขึ้นไป ค่าธรรมเนียม ๕๐ บาท

(ข) สถานที่เก็บรักษาตั้งแต่ ๑,๒๐๐ กิโลกรัม (๒๐ ตัน) ขึ้นไปจนถึง ๑๒,๐๐๐ กิโลกรัม (๒๐๐ ตัน) ค่าธรรมเนียม ๒๐ บาท

ข้อ ๖ แบบพิมพ์ต่าง ๆ ให้ใช้ดังต่อไปนี้

(๑) เรื่องราวขอใบสุทธียงตามความในมาตรา ๘ ให้ใช้แบบหมายเลข ย. ๑ ท้ายกฎนี้

(๒) ใบสุทธียงตามความในมาตรา ๘ ให้ใช้แบบหมายเลข ย. ๒ ท้ายกฎนี้

(๓) ใบกำกับคุ้มครองตามความในมาตรา ๘ ให้ใช้แบบหมายเลข ย. ๓ ท้ายกฎนี้

(๔) ใบคุ้มครองตามความในมาตรา ๘ ให้ใช้แบบหมายเลข ย. ๔ ก.ข.ค.ง. ท้ายกฎนี้

(๕) หนังสืออนุญาตทำยางพลาตตามความในมาตรา ๑๒ ให้ใช้แบบหมายเลข ย. ๕ ท้ายกฎนี้

(๖) เรื่องราวขอรับใบอนุญาตซื้อขายยางตามความในมาตรา ๑๕ ให้ใช้แบบหมายเลข ย. ๖ ท้ายกฎนี้

(๗) เรื่องราวขอรับใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บรักษาตามความในมาตรา ๑๕ ให้ใช้แบบหมายเลข ย. ๗ ท้ายกฎนี้

(๔) โบราณวัตถุซึ่งอย่างตามความในมาตรา ๑๕ ให้ใช้
แบบหมายเลข ย. ๔ ท้ายกฏ

(๕) โบราณวัตถุตั้งสถานที่เก็บรักษาอย่างตามความใน
มาตรา ๑๕ ให้ใช้แบบหมายเลข ย. ๕ ท้ายกฏ

(๑๐) บัญชีซึ่งอย่างตามความในมาตรา ๑๗ ให้ใช้แบบ
หมายเลข ย. ๑๐ ท้ายกฏ

(๑๑) บัญชีจำหน่ายตามความในมาตรา ๑๗ ให้ใช้แบบ
หมายเลข ย. ๑๑ ท้ายกฏ

(๑๒) บัญชีขังคงเหลือตามความในมาตรา ๑๗ ให้ใช้
แบบหมายเลข ย. ๑๒ ท้ายกฏ

(๑๓) บัญชีซึ่งทำได้ตามความในมาตรา ๑๗ ให้ใช้แบบ
หมายเลข ย. ๑๓ ท้ายกฏ

(๑๔) โบราณวัตถุจำหน่ายอย่างตามความในมาตรา ๒๐ ให้
ใช้แบบหมายเลข ย. ๑๔ ท้ายกฏ

(๑๕) เรืองราวขอขานทะเบียนเป็นผู้นำเข้ามาใน
พระราชอาณาเขตต์ตามความในมาตรา ๒๓ ให้ใช้แบบ
หมายเลข ย. ๑๕ ท้ายกฏ

(๑๖) ใบสำคัญคู่มือให้เป็นผู้นำยางเข้ามาในพระราชอาณาเขตต์ตามความในมาตรา ๒๓ ให้ใช้แบบหมายเลข ย. ๑๖ ทำยกฎนี้

(๑๗) เรืองราวขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ส่งยางออกนอกพระราชอาณาเขตต์ตามความในมาตรา ๒๖ ให้ใช้แบบหมายเลข ย. ๑๗ ทำยกฎนี้

(๑๘) ใบสำคัญคู่มือให้เป็นผู้ส่งยางออกนอกพระราชอาณาเขตต์ตามความในมาตรา ๒๖ ให้ใช้แบบหมายเลข ย. ๑๘ ทำยกฎนี้

(๑๙) ใบแสดงแหล่งกำเนิดตามความในมาตรา ๒๗ ให้ใช้แบบหมายเลข ย. ๑๙ ทำยกฎนี้

(๒๐) ใบผ่านด่านภาษีตามความในมาตรา ๒๘ ให้ใช้แบบหมายเลข ย. ๒๐ ทำยกฎนี้

(๒๑) งบเดือนจำนวนยงที่ส่งออกนอกพระราชอาณาเขตต์สำหรับเจ้าพนักงานศุลกากรทำส่งเจ้าพนักงานประจำท้องถิ่นตามความในมาตรา ๒๙ ให้ใช้แบบหมายเลข ย. ๒๑ ทำยกฎนี้

(๒๒) บัญชีแสดงจำนวนนำหนักยางในครอบครองตามความในมาตรา ๓๒ และ ๓๘ ให้ใช้แบบหมายเลข ย. ๒๒ ทำยกฎนี้

(๒๓) หนังสือสำคัญตามความในมาตรา ๓๒ ให้ใช้แบบหมายเลข ข. ๒๓ ท้ายกฎนี้

(๒๔) เรื่องราวขออนุญาตทำการปลูกซ่อมตามความในมาตรา ๔๐ ให้ใช้แบบหมายเลข ข. ๒๔ ท้ายกฎนี้

(๒๕) เรื่องราวขออนุญาตทำการปลูกใหม่ตามความในมาตรา ๔๐ ให้ใช้แบบหมายเลข ข. ๒๕ ท้ายกฎนี้

(๒๖) หนังสืออนุญาตทำการปลูกซ่อม ตามความในมาตรา ๔๐ ให้ใช้แบบหมายเลข ข. ๒๖ ท้ายกฎนี้

(๒๗) หนังสืออนุญาตทำการปลูกใหม่ตามความในมาตรา ๔๐ ให้ใช้แบบหมายเลข ข. ๒๗ ท้ายกฎนี้

ข้อ ๗ แบบตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๖ ให้จำหน่ายตามราคาต่อไปนี้

ข. ๑ แผ่นละ ๓ สตางค์

ข. ๔ ก., ข. ๔ ข. ๕ แผ่นต่อ ๑ สตางค์

ข. ๔ ค. ๒ แผ่นต่อ ๑ สตางค์

ข. ๔ ง. แผ่นละ ๑ สตางค์

ข. ๖ แผ่นละ ๒ สตางค์

25/10/2566

ข. ๗ แผ่นละ ๒ สตางค์

๕๗๖

ย. ๑๐ เล่มละ ๕๐ สดางค์

ย. ๑๑ เล่มละ ๕๐ สดางค์

ย. ๑๒ เล่มละ ๕๐ สดางค์

ย. ๑๓ เล่มละ ๕๐ สดางค์

ย. ๑๔ เล่มละ ๕ สดางค์

ย. ๑๕ แผ่นละ ๒ สดางค์

ย. ๑๗ แผ่นละ ๒ สดางค์

ย. ๒๐ เล่มละ ๒๐ สดางค์

ย. ๒๒ แผ่นละ ๒ สดางค์

ย. ๒๔ แผ่นละ ๒ สดางค์

ย. ๒๕ แผ่นละ ๒ สดางค์

ข้อ ๘ ด้านภายในซึ่งจะส่งผ่านออกนอกพระราชอาณา
เขตต์ได้ คือ

(๑) กรุงเทพฯ ฯ

(๒) ภูเก็ต

(๓) ระนอง

(๔) กันทัง

(๕) หยงสตาร์ (จังหวัดตรัง)

- (๖) กระบี่
- (๗) เกาะตันตา (กระบี่)
- (๘) ย่านยาว (พั่งงา)
- (๙) พั่งงา
- (๑๐) ปากบารา (สตูล)
- (๑๑) สุโห่งอูเป่ (สตูล)
- (๑๒) เกาะนก (สตูล)
- (๑๓) เกาะยาว (สตูล)
- (๑๔) สะเตา (สงขลา)
- (๑๕) ปาดังเบซาร์
- (๑๖) บัตตานี่
- (๑๗) สายบุรี (บัตตานี่)
- (๑๘) นราธิวาส
- (๑๙) ตากใบ (นราธิวาส)
- (๒๐) สุโห่งโกได๊ก
- (๒๑) เบตง

๕๓๘

(๒๒) ด้านกลางนครศรีธรรมราช

(๒๓) ตะกั่วป่า

กฏให้ไว้ ณ วันที่ ๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

พระยาสุรยุทธเสนี

ผู้รักษาราชการในตำแหน่ง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรธิการ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๘ กรกฎาคม หน้า ๑๑๑๖)

เรื่อง รวบรวมใบสุทธียงหรือใบกำกับคูปอง

ตามพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๔๗๗

สวนยางของ.....เลขที่*.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา.....

จำนวนต้นยางที่สืบเอาอย่างยังไม่ได้.....ต้น เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

จำนวนต้นยางที่สืบเอาอย่างได้แล้ว.....ต้น เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

จังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๔.....

ข้าพเจ้า.....ชาติ.....บังคับ.....

อายุ.....ปี ตำแหน่ง.....ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านเลขที่.....

หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ขอทำเรื่องรายนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่.....ตั้งมีข้อความต่อไปนี้

ด้วยข้าพเจ้ามีความประสงค์จะขอรับใบสุทธียงหรือใบกำกับคูปองสำหรับสวน

ยางของข้าพเจ้าดังกล่าวข้างต้นนั้น เป็นจำนวนปีหนึ่งไม่เกิน.....หาบ.....ซึ่ง

(ลงลายมือชื่อ).....ผู้ยื่นเรื่องราว

(ลงลายมือชื่อ).....ผู้รับรอง

* ให้เจ้าพนักงาน ผู้รับเรื่องราวลงเลขที่ ตามลำดับเรื่องราวขอใบสุทธียงหรือใบกำกับคูปองที่รับไว้

ป. ๘

ใบอนุญาตที่.....
 ชื่อผู้รับอนุญาต.....
 ชาติ.....บึงคับ.....
 อนุญาตให้ช้อยางและตั้งสถานที่ทำการ
 ช้อยางณบ้านเลขที่.....
 หมู่ที่.....
 ตำบล.....
 อำเภอ.....
 จังหวัด.....
 อนุญาตณวันที่.....
 ลงลายมือชื่อผู้อนุญาต.....
 .....
 ลงลายมือชื่อผู้รับอนุญาต.....
 .....

25/10/2566

ป. ๘

ใบอนุญาตช้อยาง

ตามพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดขาง พุทธศักราช ๒๔๗๗

ใบอนุญาตที่.....

ใบอนุญาตฉบับนี้ แสดง.....อายุ.....ปี ตำบล.....
 ชาติ.....บึงคับ.....ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....
 อำเภอ.....จังหวัด.....ได้รับอนุญาตให้ช้อยางและได้รับอนุญาตให้ใช้สถานที่
 บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
 เป็นที่ทำการได้ตามพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดขาง พุทธศักราช ๒๔๗๗
 อนุญาตณวันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๕.....
 (ลงลายมือชื่อ).....ผู้อนุญาต

พนักงานเจ้าหน้าที่

หมายเหตุ

.....
 .....

ลงลายมือชื่อผู้ถือใบอนุญาต

.....

ใบอนุญาตที่.....
 ชื่อผู้รับอนุญาต.....
 ชาติ..... บังคับ.....
 อนุญาตให้ตั้งสถานที่เก็บรักษาอย่างจำนวน
 ตั้งแต่..... หาบ } ลงมา
 ขึ้นไป
 ณบ้านเลขที่.....
 หมู่ที่..... ตำบล.....
 อำเภอ..... จังหวัด.....
 อนุญาตเมื่อวันที่.....
 ลงลายมือชื่อผู้อนุญาต.....
 .....
 ลงลายมือชื่อผู้รับอนุญาต.....
 .....

ใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บรักษาอย่าง
 ตามพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๔๗๗
 ใบอนุญาตที่.....

ใบอนุญาตฉบับนี้ แสดงว่า..... อายุ..... ปี ดำเนิน.....
 ชาติ..... บังคับ..... ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล.....
 อำเภอ..... จังหวัด..... ได้รับอนุญาตให้ตั้งสถานที่เก็บรักษาอย่างตั้งแต่..... หาบ } ลงมา
 ขึ้นไป
 ณบ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....
 ตามความในพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๔๗๗
 อนุญาตเมื่อวันที่..... เดือน..... พุทธศักราช ๒๔.....
 (ลงลายมือชื่อ)..... ผู้อนุญาต

พนักงานเจ้าหน้าที่
 ลงลายมือชื่อผู้ถือใบอนุญาต

หมายเหตุ

.....
 .....
 .....

บัญชีชื่ออย่าง

วัน. เดือน. ปี. ที่ขอ พ.ศ.		รายการขอย่าง			ชนิดขอย่าง	นำหน้าขอย่าง		คิดเป็นขอย่าง		ราคาขอย่าง	จำนวนเงิน		หมายเหตุ
		ขอย่างที่ขอ	ตามใบสทธิขอย่างหรือใบอนุญาตขอย่างหมายเลข	ชื่อหรือชื่อผู้ขอย่าง		ชื่อบุคคลนำแบบใบสำคัญจำหน้าขอย่าง	หาบ	ซ่ง	หาบ		ซ่ง	บาท	
เดือน	วัน	ตำบล	อำเภอ	หรือใบคู่มือ									

บัญชีซื้อขาย

วัน. เดือน. ปี. ที่ซื้อ พ.ศ.		รายการขายที่ซื้อ					หน้าหนังกวาง ที่ซื้อ		คิดเป็นขง แห่ง		ราคาซื้อ หาลละ	จำนวนเงิน		หมายเหตุ
		ขงที่ซื้อนนมาจาก		ตามใบสทธิขงหรือใบ อนุสฎาซื้อขงหมาขเลขที่ หรือใบคูปอง	ชื่อหรือยหือ ผู้ขายขง	ชื่อบุคคลนำแบบ ใบสำคัญจำหน้าขง						ชดขง ที่ซื้อ	หาบ	
เดือน	วัน	ตำบล	อำเภอ											

บัญชีจำหน่ายยาง

วัน.เดือน.ปี.ที่ขาย พ.ศ. .... เดือน วัน	ชื่อผู้ซื้อ	สถานที่อยู่ของผู้ซื้อ	เลขที่ใบอนุญาต ซื้อขาย	ชนิดยาง ที่ขาย	น้ำหนักยาง ที่ขาย		คิดเป็นยาง แห้ง	ราคาที่ยา บาทละ	จำนวนเงินที่ ขายได้		หมายเหตุ
					หาบ	ชั่ง			บาท	สต.	

จำหน่ายหอสมุด

บัญชีจำหน่ายยาง

วัน.เดือน.ปี.ที่ขาย พ.ศ. .... เดือน วัน	ชื่อผู้ซื้อ	สถานที่อยู่ของผู้ซื้อ	เลขที่ใบอนุญาต ซื้อขาย	ชนิดยาง ที่ขาย	น้ำหนักยาง ที่ขาย		คิดเป็นยาง แห้ง	ราคาที่ยา บาทละ	จำนวนเงินที่ ขายได้		หมายเหตุ
					หาบ	ซั่ง			บาท	สต.	

สำนักหอสมุด

บัญชียางคองเหลือ

ประจำเดือน.....พุทธศักราช ๒๕.....

วันที่	๑ จำนวนยางในสถานที่ ซื้อขายของผู้รับอนุญาต ซื้อขาย		๒ จำนวนยางของผู้ ในสถานที่ซื้อขาย		๓ จำนวนยางทั้งหมด ในสถานที่ซื้อขาย		๔ จำนวนยางของผู้ รับอนุญาตซื้อขาย ซึ่งอยู่ที่อื่น		ยางในช่อง ๔ เก็บรักษาไว้ ณที่ใด
	หาบ	ชั่ง	หาบ	ชั่ง	หาบ	ชั่ง	หาบ	ชั่ง	
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									
๖									
๗									
๘									
๙									
๑๐									
๑๑									
๑๒									
๑๓									
๑๔									
๑๕									
๑๖									
๑๗									
๑๘									
๑๙									
๒๐									
๒๑									
๒๒									
๒๓									
๒๔									
๒๕									
๒๖									
๒๗									
๒๘									
๒๙									
๓๐									
๓๑									

บัญชีข้างคงเหลือ

ประจำเดือน.....พุทธศักราช ๒๔.....

วันที่	๑ จำนวนยางในสถานที่ ชื่อยางของผู้รับอนุญาต ชื่อยาง		๒ จำนวนยางของผู้ ในสถานที่ชื่อยาง		๓ จำนวนยางทั้งหมด ในสถานที่ชื่อยาง		๔ จำนวนยางของผู้ รับอนุญาตชื่อยาง ซึ่งอยู่ก่อน		ยางในช่อง ๔ เก็บรักษาไว้ ณที่ใด
	หาบ	ซัง	หาบ	ซัง	หาบ	ซัง	หาบ	ซัง	
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									
๖									
๗									
๘									
๙									
๑๐									
๑๑									
๑๒									
๑๓									
๑๔									
๑๕									
๑๖									
๑๗									
๑๘									
๑๙									
๒๐									
๒๑									
๒๒									
๒๓									
๒๔									
๒๕									
๒๖									
๒๗									
๒๘									
๒๙									
๓๐									
๓๑									

บัญชีข่างทำได้

ส่วนยางของ.....เลขที่.....
 ประจำเดือน.....พุทธศักราช ๒๕.....

วันที่	นำนักยางแห่ง ทำได้		รายการขายในท้องที่				รายการส่งออกนอกพระราชอาณาจักร		
			นำนัก ขอผู้ขอ	หมายเลขใบอนุญาต ของผู้ขอ	นำนักยางที่ขาย		ส่งด้านที่ส่ง	นำนักยางที่ส่งออก	
	หาบ	ซ่ง			หาบ	ซ่ง		หาบ	ซ่ง
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									
๖									
๗									
๘									
๙									
๑๐									
๑๑									
๑๒									
๑๓									
๑๔									
๑๕									
๑๖									
๑๗									
๑๘									
๑๙									
๒๐									
๒๑									
๒๒									
๒๓									
๒๔									
๒๕									
๒๖									
๒๗									
๒๘									
๒๙									
๓๐									
๓๑									

บัญชีข่างทำได้

ส่วนข่างของ.....เลขที่.....
 ประจําเดือน.....พุทธศักราช ๒๕.....

วันที่	นำหนักข่างแห่ง ทำได้		รายการข่างในท้องถิ่น			รายการส่งออกนอกพระราชอาณาเขตต์			
	หบบ	ช่ง	ช่อผู้ช่อ	หมายเลขใบอนุญาต ของผูช่อ	นำหนักข่างที่ข่าง	ช่อต่านที่ส่ง	นำหนักข่างที่ส่งออก	หบบ	ช่ง
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									
๖									
๗									
๘									
๙									
๑๐									
๑๑									
๑๒									
๑๓									
๑๔									
๑๕									
๑๖									
๑๗									
๑๘									
๑๙									
๒๐									
๒๑									
๒๒									
๒๓									
๒๔									
๒๕									
๒๖									
๒๗									
๒๘									
๒๙									
๓๐									
๓๑									

ป. ๑๙

ป. ๑๔

ใบสำคัญจำหน่าย

เลขที่.....
วันที่.....
จำนวนยางที่จำหน่าย.....หาบ
นามผู้ซื้อ.....
ใบอนุญาตซื้อขายเลขที่.....

เลขที่.....
ข้าพเจ้าผู้จำหน่ายข้างท้ายนี้ มีสิทธิที่จะจำหน่ายยางได้ตามใบอนุญาตซื้อขายหรือใบสุทธิยาง
เลขที่.....ข้าพเจ้าได้จำหน่ายยางให้แก่.....
ผู้รับใบอนุญาตซื้อขายเลขที่.....เป็นจำนวน.....หาบ.....ซึ่ง

ลงลายมือชื่อ.....ผู้จำหน่ายยาง
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ๒๕.....

สำนักหอสมุด

เรื่อง ขอร้องพระอภัยมณีเป็นผู้นำขางเข้ามา ในพระราชอาณาเขตต์

ตามพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดขาง พุทธศักราช ๒๔๗๗

จังหวัด:.....

วันที่.....เดือน..... พุทธศักราช.....

ข้าพเจ้า.....ชาติ.....บังคับ.....

อายุ.....ปี ดำเนิน.....ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านเลขที่.....

หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ขอทำเรื่องขอร้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่.....

๑) ข้าพเจ้ามีความประสงค์จะขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้นำขางเข้ามาในพระราชอาณาเขตต์ ตามพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดขาง พุทธศักราช ๒๔๗๗

๒) ข้าพเจ้ามีความประสงค์จะนำขางเข้ามาในพระราชอาณาเขตต์ โดยผ่านด่าน ภาษี.....

๓) ทุกคราวที่ข้าพเจ้านำขางเข้ามาในพระราชอาณาเขตต์ ข้าพเจ้ารับรองจะแจ้งให้ พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ ถ้าข้าพเจ้าไม่ปฏิบัติตามนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เพิกถอนใบสำคัญ คู่่มือเสีย.

๔) ข้าพเจ้าขอมปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ กฎกระทรวงและระเบียบการอันเกี่ยวกับการ นำขางเข้ามาในพระราชอาณาเขตต์ ทุกประการ.

ลงลายมือชื่อ..... ผู้ยื่นเรื่องราว

เลขที่.....

ใบสำคัญคู่มือให้เป็นผู้นำยางเข้ามาในพระราชอาณาเขต
ตามพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๔๗๗

เลขที่.....

ชื่อผู้รับอนุญาต.....

ให้นำยางเข้ามาในพระราชอาณาเขตที่ทางด่าน

ศุลกากร.....

อนุญาตเมื่อวันที่.....

ลงลายมือชื่อผู้อนุญาต.....

.....

ลงลายมือชื่อผู้รับอนุญาต.....

.....

ใบสำคัญคู่มือฉบับนี้ อนุญาตให้.....ชาติ.....บังคับ.....

อายุ.....ปี ต่ำหั้น.....ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....นำยางเข้ามาใน

พระราชอาณาเขตที่ทางด่านศุลกากร.....ตามความในพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง

พุทธศักราช ๒๔๗๗ มีกำหนด.....เดือน นับแต่วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๔.....

ถึงวันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๔.....

ใบสำคัญคู่มือฉบับนี้ออกให้เมื่อวันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๔.....

ลงลายมือชื่อ.....ผู้อนุญาต

พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงลายมือชื่อผู้รับอนุญาต

.....

สำนักหอสมุด

เรื่อง รวาทขอจดทะเบียนเป็นผู้ส่งยางออกนอกพระราชอาณาเขตต์

ตามพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๔๗๗

จังหวัด.....

วันที่.....เดือน..... พุทธศักราช.....

ข้าพเจ้า.....ชาติ.....บังคับ.....

อายุ.....ปี คำหนี.....ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านเลขที่.....

หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ขอทำเรื่องรายยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่.....ตั้งมีข้อความต่อไปนี้.

๑. ข้าพเจ้าได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ทำยางตามใบสุทธียงเลขที่.....หรือเป็นผู้ซ้อ
ยางตามใบอนุญาตเลขที่.....

๒. ข้าพเจ้ามีความประสงค์จะขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ส่งยางออกนอกพระราชอาณาเขตต์
ตามพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๔๗๗ โดยผ่านด่านภาษี.....

๓. ข้าพเจ้ายอมปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ กฎกระทรวงและระเบียบการอันเกี่ยวกับ
การส่งยางออกนอกพระราชอาณาเขตต์ทุกประการ.

ลงลายมือชื่อ.....ผู้ยื่นเรื่องราย

ป. ๑๘

ป. ๑๘

เลขที่.....

ใบสำคัญคู่มือให้เป็นผู้ส่งยางออกนอกพระราชอาณาเขตต์
ตามพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๔๗๗

เลขที่.....

ชื่อผู้รับอนุญาต.....

ให้ส่งยางผ่านด่านศุลกากร.....

มีกำหนด.....เดือน

นับแต่วันที่.....

ถึงวันที่.....

อนุญาต ณ วันที่.....

ลงลายมือชื่อผู้อนุญาต.....

ลงลายมือชื่อผู้รับอนุญาต.....

.....

ใบสำคัญคู่มือฉบับนี้ อนุญาตให้.....ชาติ.....บังคับ.....

อายุ.....ปี ตำบล.....ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....ซึ่งเป็นผู้ถือใบอนุญาต

ชื่อยางเลขที่.....ส่งยางออกนอกพระราชอาณาเขตต์ โดยผ่านด่านศุลกากร.....ตามความ

ในพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๔๗๗ มีกำหนด.....เดือน นับแต่วันที่.....เดือน.....

พุทธศักราช ๒๔.....ถึงวันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๔.....

ใบสำคัญคู่มือฉบับนี้ ออกให้ณ วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๔.....

ลงลายมือชื่อ.....ผู้อนุญาต

พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงลายมือชื่อผู้รับอนุญาต

.....

No. Entry.....

No. Certificate.....

ป. ๑๕

CERTIFICATE OF ORIGIN

Issued under the Rubber Regulation Act B.E. 2477

This is to certify that the rubber described on the reverse hereof, and of a total weight of..... Kgs. exported by..... as per Export Entry No..... dated..... form..... to..... has been produced in Siam, in compliance with all the requirements of the Rubber Regulation Act B.E. 2477.

Customs Officer

Custom House.....

Date.....

No. of bundles, packages etc.	Weight	Grade	Mode of Shipment

ป. ๒๐

(ตอน ๑)

ใบผ่านด่านภาษี

สำหรับผู้ส่งเก็บไว้

จังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....ส.ศ.....

ชื่อด่านภาษีที่ส่งขางผ่าน.....

จำนวน.....หาบ.....ซึ่ง

โดย.....

ไปยัง.....

เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ป. ๒๐

(ตอน ๒)

ใบผ่านด่านภาษี

สำหรับด่านศุลกากรเก็บไว้

จังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แจ้งความมายัง เจ้าพนักงานศุลกากร

ข้าพเจ้าผู้ถือใบสำคัญคู่มือหมายเลขที่.....

มีความประสงค์จะส่งขางจำนวน.....หาบ.....ซึ่ง

ที่ได้ส่งมาพร้อมกับใบผ่านด่านฉบับนี้ออกนอก พระราช

อาณาเขตต์โดย.....

ซึ่งกำหนดจะไปยัง.....

ในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ขอได้ โปรดอนุญาตด้วย

ลงลายมือชื่อ.....ผู้ส่ง

ลงลายมือชื่อ.....ผู้รับรอง

ป. ๒๐

(ตอน ๓)

ใบผ่านด่านภาษี

สำหรับด่านศุลกากรส่งไป

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่

จังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ได้อนุญาตให้.....

ผู้ถือใบสำคัญคู่มือหมายเลขที่.....

ส่งขาง.....หาบ.....ซึ่ง

โดย.....

เมื่อวันที่.....

แล้ว

ลงลายมือชื่อ.....

เจ้าพนักงานศุลกากร

ป. ๒๐

(ตอน ๔)

ใบผ่านด่านภาษี

สำหรับด่านศุลกากรคืนไปยังผู้ส่ง

จังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ได้อนุญาตให้ส่งขาง.....หาบ.....ซึ่ง

ออกนอกพระราชอาณาเขตต์

โดย.....

ไปยัง.....

เมื่อวันที่.....

แล้ว

ลงลายมือชื่อ.....

เจ้าพนักงานศุลกากร

งบเดือนจำนวนยางที่ส่งออกนอกพระราชอาณาเขต

ผ่านด่านศุลกากร

ประจำเดือน

พุทธศักราช

เลข ลำดับ	วัน เดือน ปี อนุญาตให้ ออกไป	นามผู้ส่ง	เลขที่ ใบอนุญาต ขอยาง	เลขที่ ใบสุทธิยาง	หมายเลขใบ สำคัญส่งยาง ออกนอก พระราช อาณาเขต	จำนวนยาง		คิดเป็นยางแห้ง		ไปยัง	ผู้รับรอง	หมายเหตุ
						หาบ	ซ่ง	หาบ	ซ่ง			

เลข ลำดับ	วัน เดือน ปี อนุญาตให้ ออกไป	นามผู้ส่ง	เลขที่ ใบอนุญาต ช้อยาง	เลขที่ ใบสุทธิยาง	หมายเลขใบ สำคัญส่งยาง ออกนอก พระราช อาณาเขตต์	จำนวนยาง		คิดเป็นยางแห้ง		ไปยัง	ผู้รับรอง	หมายเหตุ
						หาบ	ซ้ง	หาบ	ซ้ง			

บัญชีแสดงจำนวนน้ำหนักยางในครอบครอง
ในวันใช้พระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๔๗๗

จังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช.....

ข้าพเจ้า.....ชาติ.....บังคับ.....

อายุ.....ปี ดำเนิน.....ตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....มีส่วนยางหรือที่ทำการซื้อและ
เก็บรักษาอยู่ณบ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....ขอเสนอจำนวนยางในครอบครอง
ของข้าพเจ้า ในวันประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๔๗๗
ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่.....ตั้งรายการต่อไปนี้.

- ๑. ยางที่หมดวันแล้ว.....หาบ.....ซึ้ง
- ๒. ยางที่ยังไม่ได้หมดวัน.....หาบ.....ซึ้ง
- ๓. ยางย่น.....หาบ.....ซึ้ง
- ๔. ยางก้อน.....หาบ.....ซึ้ง
- ๕. เศษยาง.....หาบ.....ซึ้ง

ข้าพเจ้ามีความประสงค์จะขอหนังสือสำคัญ (ยางในครอบครอง) ตามความใน
พระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๔๗๗ ข้าพเจ้ายอมปฏิบัติตามพระราช
บัญญัติ กฎกระทรวง และระเบียบการอันเกี่ยวข้องแก่การทำยางการซื้อขายและส่งยางออก
นอกพระราชอาณาเขตต์ทุกประการ.

ลงลายมือชื่อ.....ผู้เสนอจำนวนยางในครอบครอง

ข้าพเจ้ารับรองว่ายางในครอบครองของ.....

มีจำนวนถูกต้องตามที่ได้อธิบายมานั้น

25/10/2566

ลงลายมือชื่อ.....พะยาน

.....พะยาน

หนังสือสำคัญ (ข้างในครอบครอง)

เลขที่.....
 ชื่อผู้ถือหนังสือสำคัญ.....

.....
 ชาติ..... บังคับ.....
 อายุ..... ปี ตำหนิ..... ตำบล.....
 อู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่.....
 ตำบล..... อำเภอ.....
 จังหวัด.....
 จำนวนน้ำหนักยาง..... หาบ..... ชั่ง.....
 อนุญาตเมื่อวันที่.....

ลงลายมือชื่อผู้อนุญาต.....
 ลงลายมือชื่อผู้รับอนุญาต.....

หนังสือสำคัญ (ข้างในครอบครอง)
 ตามพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๔๗๗

เลขที่.....
 หนังสือสำคัญฉบับนี้แสดงว่า..... ชาติ..... บังคับ.....
 อายุ..... ปี ตำหนิ..... ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล.....
 อำเภอ..... จังหวัด..... ได้มียางในครอบครองอยู่ในวันประกาศใช้
 พระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๔๗๗ เป็นจำนวน..... หาบ..... ชั่ง.....
 ผู้ถือหนังสือสำคัญฉบับนี้จะจำหน่ายยางให้ผู้ใดก็ดี หรือส่งออกไปนอกพระราชอาณาเขตก็ดี ต้องปฏิบัติ
 ตามพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๔๗๗ ทุกประการ
 อนุญาตวันที่..... เดือน..... พุทธศักราช.....
 ลงลายมือชื่อ.....
 พนักงานเจ้าหน้าที่

วัน.เดือน.ปี. ที่ขายหรือส่ง ยางออกนอก พระราช อาณาเขตต์	รายการขายในที่					รายการส่งออกนอกพระราชอาณาเขตต์				
	ชื่อผู้ซื้อ	น้ำหนักยาง ที่ขาย		เลขหมาย ใบอนุญาตของ ผู้ซื้อ	ลงลายมือ ชื่อผู้ซื้อ	ลงลายมือ ชื่อผู้ขาย	ชื่อด่าน	น้ำหนักยาง ที่ส่งออก		ลงลายมือชื่อ เจ้าพนักงาน ศุลกากร
		หาบ	ชั่ง					หาบ	ชั่ง	

เรื่อง รวบรวมขออนุญาตทำการปลูกซ่อม
ตามพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๔๗๗

จังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๔.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี ชาติ.....

บึงคับ.....ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ขอทำเรื่องรายนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่.....ตั้งมีข้อความต่อไปนี้

ด้วยข้าพเจ้ามีส่วนยางอยู่ที่ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....เป็นจำนวนเนื้อที่.....ไร่.....งาน

.....ตารางวา ข้าพเจ้าได้ปลูกต้นยางแล้วเมื่อพุทธศักราช ๒๔.....เป็นจำนวน.....ต้น

ในเนื้อที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา บัดนี้ต้นยางที่ข้าพเจ้า

ปลูกได้เสียหายและตายไปโดย.....

เป็นจำนวน.....ต้น.....ยังมีต้นยางคงเหลืออยู่ในสวน.....ต้น.....ข้าพเจ้ามีความ

ประสงค์จะปลูกซ่อมต้นยางที่เสียหายและตายภายในสวนของข้าพเจ้าเป็นจำนวน.....ต้น

ข้าพเจ้ายอมปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๔๗๗ ทุกประการ

ลงลายมือชื่อ.....ผู้ยื่นเรื่องราว

ความเห็นพนักงานเจ้าหน้าที่

ลงลายมือชื่อ.....พนักงานเจ้าหน้าที่

คำวินิจฉัยอธิบดีกรมเกษตรและการประมง

ลงลายมือชื่อ.....อธิบดีกรมเกษตรและการประมง

ใบอนุญาตที่.....
 สำหรับสวนยางของ.....
 เลขที่.....
 อนุญาตให้ปลูกซ่อมสวนยาง.....
 ตำบล.....
 อำเภอ.....
 จังหวัด.....
 กำหนด.....เดือน
 ตั้งแต่.....
 ถึง.....
 จำนวนเนื้อที่สวนยาง.....ไร่
 .....งาน.....ตารางวา
 จำนวนยางที่อนุญาตให้ปลูกซ่อม
 .....ต้น
 เนื้อที่.....ไร่.....งาน
 .....ตารางวา
 อนุญาตเมื่อวันที่.....
 ลงลายมือชื่อผู้อนุญาต.....
 ลงลายมือชื่อผู้รับอนุญาต.....

ใบอนุญาตที่.....
 สำหรับสวนยางของ.....เลขที่.....
 ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

หนังสืออนุญาตให้ทำการปลูกซ่อม
 ตามพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๔๗๗

หนังสืออนุญาตฉบับนี้ อนุญาตให้.....ชาติ.....บังคับ.....
 อายุ.....ปี ดำเนิน.....ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....
 อำเภอ.....จังหวัด.....ผู้มีส่วนยางอยู่ที่ตำบล.....
 อำเภอ.....จังหวัด.....เป็นจำนวนเนื้อที่.....ไร่
 .....งาน.....ตารางวา ปลูกซ่อมยางภายในสวนของตนได้เป็นจำนวน.....ต้น
 เนื้อที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา ภายในกำหนด.....เดือน
 นับแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ๒๔.....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ๒๔.....
 อนุญาตเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ๒๔.....

ลงลายมือชื่อ.....

พนักงานเจ้าหน้าที่

ใบอนุญาตที่.....
สำหรับสวนยางของ.....
เลขที่.....

อนุญาตให้ปลูกต้นยางใหม่

ตำบล.....

อำเภอ.....

จังหวัด.....

กำหนด.....เดือน

ตั้งแต่.....

ถึง.....

จำนวนเนื้อที่ ๆ อนุญาตให้ปลูกใหม่

.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

จำนวนยางที่อนุญาตให้ปลูกใหม่.....ต้น

อนุญาตในวันที่.....

ลงลายมือชื่อผู้อนุญาต.....

ลงลายมือชื่อผู้รับอนุญาต.....

ใบอนุญาตที่.....

สำหรับสวนยางของ.....เลขที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

หนังสืออนุญาตทำการปลูกใหม่

ตามพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๔๗๗

หนังสืออนุญาตฉบับนี้ อนุญาตให้.....ชาติ.....บังคับ.....

อายุ.....ปี ตำบล.....ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....ปลูกต้นยาง

ในที่ดินของตนณตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....เป็นจำนวนเนื้อที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

โดยปลูกไว้ละ.....ต้น รวมจำนวนต้นยางที่อนุญาตให้ปลูก.....ต้น ภายใน

กำหนด.....เดือน นับแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ถึงวันที่.....

เดือน.....พ.ศ.....

อนุญาตในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลงลายมือชื่อ.....

พนักงานเจ้าหน้าที่

ใบอนุญาตที่.....
 สำหรับสวนยางเลขที่.....
 ตำบล.....
 อำเภอ.....
 จังหวัด.....
 ชื่อผู้รับอนุญาต.....
 กำหนดระยะเวลาโควตา.....เดือน
 ตั้งแต่.....
 ถึง.....
 จำนวนยางที่อนุญาตให้ทำ.....หาบ
 อนุญาตแต่วันที่.....
 ลงลายมือชื่อผู้อนุญาต.....
 ลงลายมือชื่อผู้รับอนุญาต.....

ใบอนุญาตที่.....
 สำหรับสวนยางของ.....เลขที่.....
 ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ใบกำกับคูปอง

ตามพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๕๗๗

ใบอนุญาตฉบับนี้ อนุญาตให้.....ชาติ.....
 บังคับ.....อายุ.....ปี ตำบล.....ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านเลขที่.....
 หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
 ทำยางในเขตสวนยางของตนตั้งกล่าวข้างต้นนั้นภายในกำหนดระยะเวลาโควตา.....เดือน นับตั้งแต่
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ๒๕..... ถึงวันที่.....เดือน.....
 พ.ศ. ๒๕..... เป็นจำนวนยางแห้ง.....หาบ
 ผู้ชื้อยางจากผู้ถือใบอนุญาตฉบับนี้ต้องเอาใบคูปองกำกับไปกับยางเก่าจำนวนที่ชื้อ
 อนุญาตแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ๒๕.....

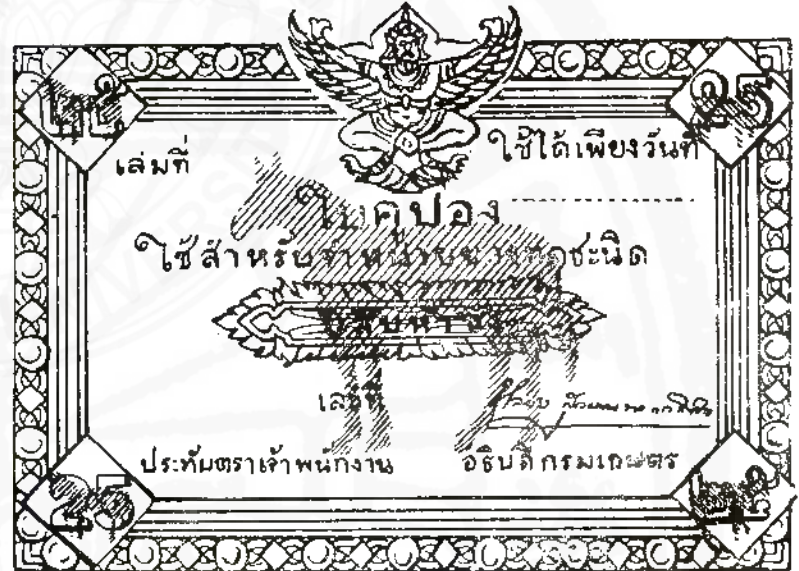
(ลงลายมือชื่อ).....

พนักงานเจ้าหน้าที่

ย ๔ ก.

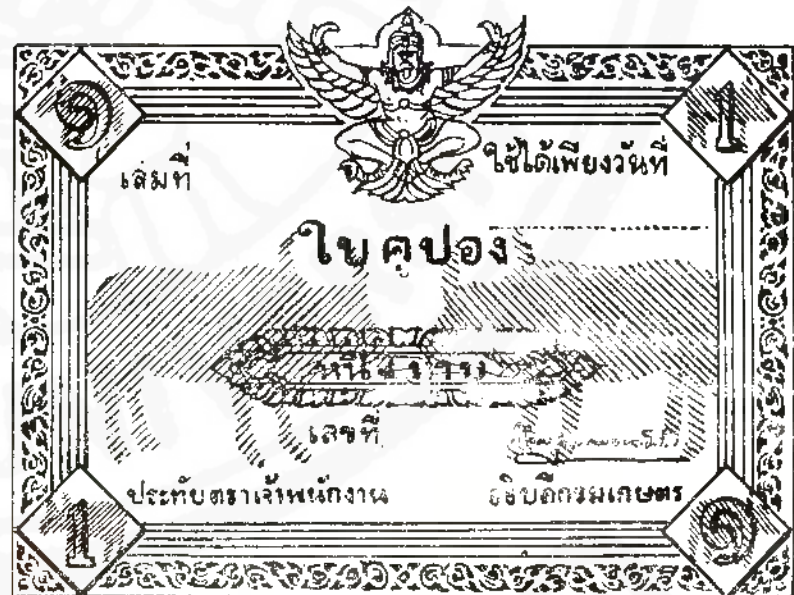
ย ๔ ค.

ย ๔ ข.

ย ๔ ง.

หนังสืออนุญาตทำยางพลาถหมายเลขที่.....

สำหรับสวนยางเลขที่.....

อนุญาตให้ทำยางพลาถ

ตำบล.....

อำเภอ.....

จังหวัด.....

ชื่อผู้รับอนุญาต.....

อนุญาตแต่วันที่.....

ลงลายมือชื่อผู้อนุญาต.....

ลงลายมือชื่อผู้รับอนุญาต.....

หนังสืออนุญาตทำยางพลาถ

หมายเลขที่.....

สำหรับสวนยางของ.....เลขที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

โดยเหตุที่กรรมการประเมินยังมีได้แจ้งจำนวนยางทำได้ ในเขตค้สวนยางที่กล่าวข้างต้น นั้น จึงได้ออกหนังสือฉบับนี้ให้.....เพื่อทำยาง ขยายยาง

และจำหน่ายยางออกนอกพระราชอาณาเขตต์ไปพลาถก่อนตามความในพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๔๗๗

ผู้ถือหนังสือฉบับนี้จะต้องจัดให้ผู้อย่างของคนเขียนรายการ และลงลายมือชื่อกำกับ ในเวลาขาย หรือยื่นค้เจ้าพนักงานศุลกากรสงรายการและลงลายมือชื่อกำกับ เมื่อเวลาส่งยางออก นอกพระราชอาณาเขตต์ ในบัญชีข้างท้ายหนังสือฉบับนี้ทุกคราว.

อนุญาตแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ๒๕.....

(ลงลายมือชื่อ).....

พนักงานเจ้าหน้าที่

วัน. เดือน. ปี. ที่ขายยาง หรือส่งยางออกนอกพระราชอาณาเขตต์	นำหนักยางที่ขายหรือส่งออกนอกพระราชอาณาเขตต์		ลงลายมือชื่อของผู้ขายหรือเจ้าพนักงานศุลกากร	หมายเหตุ
	หาบ	ชั่ง		

เรื่องรารขอรับใบอนุญาตซื้อขาย

ตามพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดขาย พุทธศักราช ๒๕๗๗

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๕.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี ชาติ.....

บึงคับ.....ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ขอทำเรื่องรารยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่.....ตั้งมีข้อความต่อไปนี้

ด้วยข้าพเจ้ามีความประสงค์ จะขอรับใบอนุญาตซื้อขายและตั้ง สถานที่ทำการ
ณบ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....โดยใช้นามหรือยี่ห้อ.....

ข้าพเจ้ายอม ปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติ ควบคุมจำกัดขาย พุทธศักราช ๒๕๗๗

ทุกประการ ข้าพเจ้าได้ส่งเงินค่าธรรมเนียมใบอนุญาต.....บาท มาพร้อมกับ
คำขอแล้ว.

(ลงลายมือชื่อ).....ผู้ยื่นเรื่องราร

เรื่องราชขออนุญาตตั้งสถานที่เก็บรักษาของ

ตามพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดของ พุทธศักราช ๒๔๗๗

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๔.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี ชาติ.....

บึงคับ.....ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

เป็นผู้ได้รับอนุญาตข้อย่างตามใบอนุญาตหมายเลขที่.....ลงวันที่.....

เดือน.....พ.ศ. ๒๔.....ขอทำเรื่องราชขึ้นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

.....ตั้งมีข้อความต่อไปนี้

ด้วยข้าพเจ้ามีความประสงค์จะขอรับใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บของ.....หาบ

ณบ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....โดยใช้นามหรือยี่ห้อ.....

ข้าพเจ้ายอมปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดของ พุทธศักราช ๒๔๗๗

ทุกประการ ข้าพเจ้าได้ส่งเงินค่าธรรมเนียมใบอนุญาต.....บาท มาพร้อมกับคำ

ขอนี้แล้ว.

(ลงลายมือชื่อ).....ผู้ยื่นเรื่องราช

๕๗๕

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ
กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๒) แก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๕๗๘

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกากำหนด
อัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ กระทรวงมหาดไทย
(ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๗๗ ฉะเพาะส่วนราชการใน
กรมราชทัณฑ์ เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
พระมหากษัตริย์ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ตั้งต่อไปนี้

25/10/2566

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกา^๕ ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๒) แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกา^๕ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกกำหนดอัตราเงินเดือนเฉพาะส่วนราชการใน กรมราชทัณฑ์ ตามที่ตราไว้ใน พระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๔๗๗ นั้นเสีย

มาตรา ๔ เงินเดือน ของ ข้าราชการพลเรือนสามัญใน กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ให้กำหนดขั้นต่ำและขั้นสูงไว้ดังนี้

กรมราชทัณฑ์

ก. ราชการบริหารส่วนกลาง

อัตราเงินเดือน

อธิบดี

25/10/2566

๖๕๐-๕๐๐

ผู้ช่วยอธิบดี

๔๕๐-๖๐๐

อัตราเงินเดือน

สารวัตรเรือนจำ	๓๐๐-๔๐๐
สารวัตรเรือนจำ	๒๐๐-๒๘๐

๑. สำนักงานเลขาธิการกรม(๑) แผนกสารบรรณ

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๒) แผนกคลัง

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน 25/10/2566	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

๕๘๒

(๓) แผนกเรื่องราว

อัตราเงินเดือน

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๔) แผนกทะเบียนและสถิติ

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

๒. กองผลประโยชน์

25/10/2566

หัวหน้ากอง

๔๐๐-๕๐๐

(๑) แผนกการทั่วไป

อัตราเงินเดือน

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
ช่าง	๘๐-๑๐๐

(๒) แผนกบัญชี

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๓) แผนกพาณิชย์

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก ²⁵⁶⁶	๘๐-๑๐๐

อัตราเงินเดือน

เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

๓. กองทัณฑวิทยา

หัวหน้ากอง	๔๐๐-๕๐๐
------------	---------

(๑) แผนกการทั่วไป

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๒) แผนกอนามัย

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
เสมียน	๕๕-๗๕

(๓) แผนกอบรม

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
อนุศาสตราจารย์	๕๕-๗๕

อัตราเงินเดือน

เสมียน	๓๔-๕๐
ครูเอก	๑๑๐-๑๓๐
ครู	๘๐-๑๐๐

(๔) แผนกการตัดสันดาน

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
ครู	๕๕-๗๕
ครู	๓๔-๕๐

๔. กองมหันตโทษ

ผู้บัญชาการ	๔๐๐-๕๐๐
-------------	---------

(๑) แผนกการทั่วไป

สารวัตรเรือนจำ	๒๐๐-๒๘๐
พัศดีเอก	๑๔๐-๑๕๐
พัศดีตรี	๘๐-๑๐๐

อัตราเงินเดือน

เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐
ครู	๕๕-๗๕
ครู	๓๔-๕๐

(๒) แผนกการควบคุม

สารวัตรเรือนจำ	๒๐๐-๒๘๐
พัศดีเอก	๑๕๐-๑๙๐
พัศดีโท	๑๑๐-๑๓๐
พัศดีตรี	๘๐-๑๐๐

(๓) แผนกโรงงาน

พัศดีเอก	๑๕๐-๑๙๐
พัศดีตรี	๘๐-๑๐๐
ช่างเอก	๑๑๐-๑๓๐

๕. กองลหุโทษ

25/10/2566
ผู้บัญชาการ

๔๐๐-๕๐๐

อัตราเงินเดือน

(๑) แผนกการทั่วไป

สารวัตรเรือนจำ ^๔	๒๐๐-๒๕๐
พัศดีเอก ^๔	๑๔๐-๑๕๐
พัศดีตรี ^๔	๘๐-๑๐๐
เสมียน ^๔	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐
ครู	๕๕-๗๕
ครู	๓๔-๕๐

(๒) แผนกการควบคุม

พัศดีเอก	๑๔๐-๑๕๐
พัศดีตรี	๘๐-๑๐๐

(๓) แผนกโรงงาน

พัศดีโท	๑๑๐-๑๓๐
พัศดีตรี	๘๐-๑๐๐
ช่าง	๘๐-๑๐๐

ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

พืศดีเอก	๑๔๐-๑๕๐
พืศดีโท	๑๑๐-๑๓๐
พืศดีตรี	๘๐-๑๐๐
อนุศาสตราจารย์	๕๕-๗๕
ครู	๘๐-๑๐๐
ครู	๕๕-๗๕
ครู	๓๕-๕๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๕-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม หน้า ๑๑๒๔)

๕๘๕

พระราชกฤษฎีกา
กำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคล
เพื่อบรรจุตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษในกรมราชทัณฑ์
พุทธศักราช ๒๕๓๘

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
อาทิตยทีพอาภา
เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรแก้ไขเปลี่ยนแปลงกำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุตำแหน่งบางตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษในกรมราชทัณฑ์ ตามที่ตราขึ้นไว้ โดยพระราชกฤษฎีกากำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษในกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๕๓๗ นั้นเสียใหม่

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ตั้งต่อไปนี้

25/10/2566

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษในกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชกฤษฎีกากำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษในกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๗ นั้นเสีย

มาตรา ๔ ตำแหน่งหน้าที่ในกรมราชทัณฑ์ ซึ่งจะต้องใช้วิธีคัดเลือกตามพระราชกฤษฎีกานี้ คือ

๑. ผู้บัญชาการเรือนจำกองมหันตโทษ กองลหุโทษ
๒. สารวัตรเรือนจำ
๓. พัดตี
๔. อนุศาสนาจารย์
๕. ครูประจำตามเรือนจำ และแผนกการดัดสันดาน

มาตรา ๕ การคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุ ในตำแหน่งหน้าที่ดังระบุไว้ในมาตรา ๔ นั้น ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) ผู้บัญชาการเรือนจำกองมหันตโทษ กองลหุโทษ
ให้กระทรวงมหาดไทยเลือกจากผู้^๔

ก. ดำรงตำแหน่งสารวัตรเรือนจำมาแล้วไม่น้อยกว่า
๓ ปี หรือ

ข. ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี
แต่ถ้าเคยเป็นพัศดีมาแล้วก็ให้เป็นกำหนดเวลาไม่น้อยกว่า
๔ ปี หรือ

ค. ได้ปริญญาตรี หรือประกาศนียบัตร ซึ่งเทียบได้
ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือได้ปริญญาโท หรือปริญญาเอก
และได้ดำรงตำแหน่งสารวัตรเรือนจำมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี
หรือได้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกมาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี

เมื่อกระทรวงมหาดไทยได้เลือกผู้ที่มีคุณวุฒิและความ
สามารถสมควรแก่ตำแหน่งแล้ว ให้ส่งรายนามไปยัง ก.พ.
ตำแหน่งหนึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ นาย เมื่อ ก.พ. สอบ
สวนพิจารณาเห็นว่าผู้หนึ่งผู้ใดสมควรได้รับ ตำแหน่งก็ให้
รายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อแต่งตั้ง

(๒) สารวัตรเรือนจำ ให้กระทรวงมหาดไทยคัดเลือกโดยวิธีสอบแข่งขันในวิชาสารวัตรเรือนจำตามหลักสูตรที่ ก.พ. อนุมัติ จากพัสด์ที่ทำการงานได้ผลดีและมีคุณสมบัติ ซึ่งดำรงตำแหน่งพัสด์มาแล้ว เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปี แต่ถ้าเป็นผู้ได้ปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตรซึ่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี ก็ให้มีกำหนดเวลาที่ดำรงตำแหน่งพัสด์มาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี เว้นแต่บุคคลที่ดำรงตำแหน่งพัสด์เอกมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๔ ปี และปฏิบัติการได้ผลดีเป็นพิเศษ ผู้บังคับบัญชารับรองความสามารถ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พร้อมด้วยความเห็นชอบของ ก.พ. จะแต่งตั้งเป็นการเฉพาะรายก็ได้

(๓) พัสด์ ให้ อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทยคัดเลือกจากผู้

ก. เป็นผู้สำรองพัสด์ที่สอบไล่ได้ตามหลักสูตรในภาควิชาการและภาคปฏิบัติการที่ ก.พ. อนุมัติ หรือ

ข. เป็นผู้คุมเอกที่ทำการงานได้ผลดีและดำรงตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี โดยวิธีสอบแข่งขันวิชา 25/10/2566 พักดีได้ ตามหลักสูตรที่ ก.พ. อนุมัติ เว้นแต่บุคคลที่ดำรง

ตำแหน่งผู้คุมเอกมาแล้วไม่น้อยกว่า ๔ ปี ปฏิบัติราชการ
ได้ผลดีเป็นพิเศษ และผู้บังคับบัญชารับรองความสามารถ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพร้อมด้วยความเห็นชอบ
ของ ก.พ. จะแต่งตั้งเป็นการเฉพาะรายก็ได้

ตำแหน่งพิเศษนั้นให้กำหนดเป็นชั้น เอก, โท, ตร

ตามปกติให้ อ. ก. พ. กรมราชทัณฑ์บรรจุเข้าตามลำดับ
ชั้นโดยคำนึงถึงความอดสาหัส ความสามารถ ความประพฤติ
และความชอบในทางปฏิบัติราชการ เว้นแต่ในกรณีพิเศษ
จะเลื่อนข้ามชั้นได้ โดยอนุมัติของ ก.พ.

(๔) อนุศาสนาจารย์

ก. อนุศาสนาจารย์ที่มีตำแหน่งเทียบเท่าชั้นเสมียน
พนักงานให้ อ. ก. พ. กรมราชทัณฑ์คัดเลือกจากบุคคลที่ได้
ประกาศนียบัตรเปรียญหรือนักธรรม และสอบแข่งขัน
ได้ตาม หลักสูตรซึ่ง ก. พ. อนุมัติแล้ว เว้นแต่ผู้ที่ได้
ประกาศนียบัตรเปรียญหรือนักธรรมซึ่งดำรงตำแหน่งผู้คุมมา
เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี เมื่อ อ. ก. พ. กรมราชทัณฑ์ ได้
สอบสวนพิจารณาเห็นว่าผู้ใดควรได้รับแต่งตั้ง ให้

รายงานไปยังกระทรวงมหาดไทย เพื่อแต่งตั้งเป็นการ
 ณะเพาะราย

ข. อนุสาสนาจารย์ที่มีตำแหน่งเทียบเท่าชั้นประจำ
 แผนกให้ อ. ก. พ. กรมราชทัณฑ์คัดเลือกจากบุคคลผู้เป็น
 อนุสาสนาจารย์ตามความในมาตรา ๕ อนุมาตรา ๔ ข้อ ก.
 ซึ่งสอบแข่งขันได้ตามหลักสูตร ซึ่ง ก. พ. อนุมัติ

(๕) ครุประจำตามเรือนจำ และแผนกการตัดสันดาน

ก. ครุเอก ให้ อ. ก. พ. กระทรวงมหาดไทยคัดเลือก
 จากผู้ที่เป็นครุชั้น ๑ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี

ข. ครุชั้น ๑-๒-๓ ให้ อ. ก. พ. กรมราชทัณฑ์คัดเลือก
 จากบุคคลที่สอบแข่งขันได้ตามหลักสูตรของกรมราชทัณฑ์
 ซึ่ง ก. พ. ได้รับรองแล้ว หรือจากบุคคลผู้ซึ่งมีคุณวุฒิที่จะ
 ได้รับคัดเลือกเข้าบรรจุในตำแหน่งครุชั้น ๑ ๒-๓ ใน
 กระทรวงธรรมการได้ ดังที่ตราไว้ในพระราชกฤษฎีกากำหนด
 วิชาการ คัด เลือก บุคคลเพื่อ บรรจุ ตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ใน
 กระทรวงธรรมการ พุทธศักราช ๒๔๗๗ นั้น ก็ให้ คัดเลือก
 บรรจุในตำแหน่งครุของกรมราชทัณฑ์นี้ได้ ตามเกณฑ์ที่ระบุ
 ไว้ในพระราชกฤษฎีกานั้นด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๖ การบรรจุบุคคลเข้ารับตำแหน่งที่ระบุไว้ใน
 มาตรา ๕ นั้น นอกจากจะได้คัดเลือกโดยวิธีการในมาตรา ๕
 นั้นแล้ว อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทยอาจจะคัดเลือกจาก
 ข้าราชการในกรมราชทัณฑ์ หรือในกรมกระทรวงอื่น ซึ่งรับ
 หรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่า และมีลักษณะ
 งานเช่นเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกัน เข้าบรรจุได้ เมื่อได้
 รับอนุมัติจาก ก.พ. แล้ว

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
 รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพินเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม หน้า ๑๑๓๔)

๕๕๖

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดเขตที่ดินซึ่งจะต้องเวนคืน

ตำบลเขาปะกง จังหวัดกาญจนบุรี

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

อาทิตยทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นว่าที่ดินบริเวณตำบลเขาปะกง จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งทางราชการทหารได้ใช้เป็นทำเลทำการผสมสัตว์ และสะเบียงสัตว์มาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๕๕ นั้น เหมาะสำหรับทำกิจการในส่วนนี้เป็นอย่างมาก และโดยที่เห็นว่าเป็นการสมควรที่จะขยายกิจการในส่วนนี้เพื่อสาธารณประโยชน์ต่อไป

คณะผู้สำเร็จราชการ แทน พระองค์ในพระปรมาภิไธย
พระมหากษัตริย์ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตต์ที่ดินซึ่งจะต้องเวนคืน ตำบลเขาปะกง จังหวัดกาญจนบุรี พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้ได้มีกำหนดห้าปีนับตั้งแต่วันประกาศใช้เป็นต้นไป

มาตรา ๔ ให้กระทรวงกลาโหมเป็นเจ้าหน้าที่ เวนคืน อสังหาริมทรัพย์ตามพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๕ ส่วนกำหนดเขตต์ที่ดินบริเวณตำบลเขาปะกง จังหวัดกาญจนบุรีที่ต้องเวนคืนนั้น ให้ถือตามเส้น หมายสีแดงปรากฏตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ บรรดาที่ที่มี

๕๕๘

เจ้าของหรือมีผู้ปกครองที่อยู่ภายในเขตต์นั้น เป็นที่ดินซึ่งจะต้องเวนคืนโดยพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม หน้า ๑๑๔๑)

ชำนาญหอสมุด

๕๕๕

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ
ในกรมเกษตรและการประมง แก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

อาทิตยทิพอภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควร แก้ไขเพิ่มเติม ความแห่งพระราช
กฤษฎีกากำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุตำแหน่งที่มี
เหตุพิเศษ ในกรมเกษตร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ในส่วนที่
เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกสัตว์แพทย์ผู้ช่วยชั้น ๓ และสัตว์บาลณ์
ผู้ช่วยชั้น ๓

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
พระมหากษัตริย์ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

25/10/2566

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า พระราชกฤษฎีกากำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษในกรมเกษตรและการประมง แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๗๘

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔ วรรคสุดท้าย แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษในกรมเกษตร พุทธศักราช ๒๕๗๘ และให้ความต่อไปนี้แทน

“ สัตว์แพทย์ผู้ช่วยชั้น ๓ และสัตวบาลผู้ช่วยชั้น ๓

ให้อ.ก.พ. กรมเกษตรและการประมงคัดเลือก

( ) สำหรับสัตวแพทย์ผู้ช่วยชั้น ๓ จากผู้ที่ได้ประกาศนียบัตรชั้นมัธยมบริบูรณ์ของ กระทรวง การ หรือ ประกาศนียบัตรที่เทียบเท่ามัธยมบริบูรณ์ของ กระทรวง การ และได้เข้าฝึกหัดอบรมสอบไล่ได้ในวิชาสัตวแพทย์ มาจากสำนักที่ ก. พ. รับรอง ส่วนสัตวบาลผู้ช่วยชั้น ๓

จากผู้ที่ได้ประกาศนียบัตรมูลกสิกรรม(ป. ก.) ของกระทรวง
ธรรมการ

(๒) จากผู้ที่ทำงานอยู่ในตำแหน่งผู้ช่วยสัตว์บกพลูหรือ
ผู้ช่วยสัตว์มาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปี

(๓) จากผู้ที่เคยทำงานในหน้าที่ซึ่ง มี ลักษณะ งาน เช่น
เดียวกับตำแหน่งนี้มาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๔ ปี”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม หน้า ๑๑๔๕)

๖๐๒

พระราชกฤษฎีกา
พระราชทานอภัยโทษ
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
อาทิตย์ ทิพอาภา
เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่ได้เสด็จขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์แห่งราชอาณาจักรสยาม ทรงคำนึงถึงบุคคลที่ต้องราชทัณฑ์อันควรได้รับพระมหากรุณาตและอภัยโทษ เพื่อให้โอกาสที่จะบำเพ็ญตน เป็นพลเมืองดีเป็น ประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองสืบไป

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดานักโทษดังต่อไปนี้ ให้ได้รับพระราชทานอภัยโทษปล่อยตัวไป

๑. ผู้ที่ต้องคำพิพากษาให้จำคุก เพราะ กระทำ ความผิดตามลักษณะต่อไปนี้

(ก) กระทำ ความผิดตามพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร หรือกระทำ ความผิดฐานหลบหนีราชการทหาร หรือตำรวจ

(ข) กระทำ ความผิดฐานลหุโทษ

๒. ผู้ที่ต้อง คำพิพากษาให้จำคุกซึ่งมีลักษณะเป็นบุคคลต่อไปนี้

(ก) ชรา มีอายุเกินกว่า ๖๐ ปี และต้องรับพระราชอาญาจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่า ๗ ปี หรือไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ แห่งกำหนดโทษ

(ข) พิจารณา เช่น ตามอดตทั้ง ๒ ข้าง มือหรือเท้าด้วน ทั้ง ๒ ข้าง และต้องรับพระราชอาญาจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่า ๗ ปี หรือไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ แห่งกำหนดโทษ

(ค) ทุพพลภาพเพราะบว้ยเจ็บต้องทนทุกข์ทรมานด้วยโรคร้ายซึ่งแพทย์ของรัฐบาลได้ตรวจลงความเห็นว่าจะรักษาให้ทุเลาได้ในประเภทโรคต่อไปนี้ คือ

แขนทั้ง ๒ ข้างหรือขาเป็นอัมพาตหรือถูกบาดเจ็บจนใช้การไม่ได้ เป็นโรคเรื้อนจนนิ้วมือหรือนิ้วเท้าหลุด หรือ หงิกงอ

เป็นวันโรคแห่งปอดซึ่งต้องแยกรักษาพยาบาลมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปี

เป็นโรคร้ายในเรื้อรังอย่างอื่นซึ่งต้องแยกรักษาพยาบาลมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันตลอดมาไม่น้อยกว่า ๒ ปี

และต้องรับพระราชอาญาจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่า ๗ ปี หรือไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ แห่งกำหนดโทษ

(ง) เด็กมีอายุไม่เกินกว่า ๑๖ ปี ซึ่งได้รับพระราชอาญาจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ แห่งกำหนดโทษ

๓. บุคคลที่ต้องคุมขังอยู่ในเรือนจำตามกรณีดังต่อไปนี้
(ก) ต้องจำแทนเงินค่าปรับ

(ข) ต้องรับพระราชอาญาจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒๐ ปี และตลอดเวลานั้นไม่เคยถูกพิพากษาให้ประหารชีวิตหรือจำคุกเพราะกระทำความผิดอาญาอย่างใด ๆ อีกเลย

มาตรา ๔ นักโทษที่อยู่นอกข่าย พระมหากษัตริย์ ตาม มาตรา ๓ ให้ได้รับพระราชทานอภัยโทษโดยลดโทษตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

๑. นักโทษที่ต้องรับพระราชอาญาประหารชีวิตให้ลดลง เป็นจำคุกตลอดชีวิต

๒. นักโทษที่ต้องรับพระราชอาญาจำคุกตลอดชีวิตให้ ลดลงเป็นจำคุก ๒๐ ปี

๓. นักโทษที่ต้องรับพระราชอาญาจำคุกต่ำกว่าตลอดชีวิต ลงมา ให้ลดโทษลง ๑ ใน ๕ แห่งกำหนดโทษ

๔. นักโทษที่ต้องโทษเพราะกระทำความผิดฐานประมาท ให้ลดโทษลง ๒ ใน ๓ แห่งกำหนดโทษ

มาตรา ๕ พระมหากษัตริย์ตามมาตรา ๓ หรือ ๔ นั้น ไม่
25/10/2566
ครอบคลุมถึงนักโทษที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

๑. นักโทษซึ่งถูกพิพากษาให้ลงโทษ เพราะกระทำความผิดฐานฟ้องเท็จและเบิกความเท็จ

๒. นักโทษซึ่งในระหว่างรับพระราชอาญาจำคุกอยู่ ได้ถูกพิพากษาให้ประหารชีวิตหรือจำคุกอีก เพราะกระทำให้เสื่อมเสียสมรรถภาพแห่งการปกครองเรือนจำ

๓. นักโทษซึ่งในระหว่างรับพระราชอาญาจำคุกอยู่ หรือภายหลังที่ได้รับพระราชอาญาจำคุกมาแล้ว ๒๐ ปี ในกรณีแห่งมาตรา ๓ อนุมาตรา ๓ (ข) ได้กระทำความผิดอาญาขึ้นอีกจนถึงศาลได้พิพากษาลงโทษให้ประหารชีวิตหรือจำคุก

๔. นักโทษซึ่งในระหว่างรับพระราชอาญาจำคุกอยู่ ได้ถูกพิพากษาให้ประหารชีวิตหรือจำคุกอีกเพราะได้กระทำการประทุษร้ายต่อชีวิต หรือร่างกายเจ้าพนักงานเรือนจำ

๕. นักโทษที่เคยได้รับพระราชทานอภัยโทษมาแล้วไปกระทำความผิดขึ้นจนถึงกลับมาต้องรับพระราชอาญาประหารชีวิตหรือจำคุกอีก เว้นแต่ความผิดนั้นจะเป็นความผิดฐานลหุโทษ หรือที่ได้กระทำลงโดยประมาท

มาตรา ๖ บทบัญญัติแห่งพระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้แก่คดีซึ่งก่อนวันใช้พระราชกฤษฎีกานี้ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว

หรือที่ศาลชั้นต้น ได้มีคำพิพากษาแล้วแต่ยังอยู่ระหว่าง
อุทธรณ์หรือฎีกา ให้ถือเอาคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์
หรือศาลฎีกาซึ่งเป็นคำพิพากษาลงที่สุด เป็นหลักในการ
ที่จะพิจารณาปล่อยหรือลดโทษตามพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๗ ให้เป็นหน้าที่ของข้าหลวงประจำจังหวัด ๑ ผู้
พิพากษาศาลท้องที่ ๑ อัยการประจำท้องที่ ๑ เป็นคณะ
กรรมการพิจารณาตรวจสอบ เพื่อดำเนินการให้ เป็นไป ตาม
พระราชกฤษฎีกานี้ เมื่อคณะกรรมการเห็นว่านักโทษคนใด
อยู่ในข่ายพระมหากษัตริย์ที่จะได้รับพระราชทานอภัยโทษ ก็
ให้ผู้พิพากษาศาลยุติธรรม ประจำท้องที่ซึ่งนักโทษต้องจำอยู่
นั้นออกหมายสั่งปล่อยหรือสั่งลดแก้กำหนดโทษ แล้วแต่
กรณี เมื่อพ้นสามสิบวัน นับตั้งแต่วันไข้พระราชกฤษฎีกานี้
แล้วให้คณะกรรมการ ทำบัญชี นักโทษ ที่ได้รับพระราชทาน
อภัยโทษจนไว้เป็นหลักฐาน ไว้ที่เรือนจำฉบับหนึ่ง ส่งศาล
ท้องที่ฉบับหนึ่ง ส่งกระทรวงมหาดไทยฉบับหนึ่ง และ
ส่งไปเพื่อทูลเกล้า ฯ ถวายฉบับหนึ่ง

อนึ่ง 0/25 ในที่ใดจะใช้กรรมการโดยตำแหน่งดังกล่าวมานี้
ไม่เป็นการสะดวก ก็ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

เรือนจำนั้นมิอำนาจสั่งตั้งข้าราชการเป็นกรรมการดังกล่าวมา
ในวรรคก่อน

มาตรา ๘ บรรดา นักโทษที่ต้องรับโทษอยู่ในเรือนจำ
ทหาร ซึ่งอยู่ในข่ายที่จะได้รับ พระมหากรุณา ตามบท แห่ง
พระราชกฤษฎีกานี้ ให้เป็นหน้าที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
กลาโหมดำเนินการเพื่อให้ได้รับพระราชทานอภัยโทษ

มาตรา ๙ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงซึ่งบังคับการเรือนจำ
มิอำนาจและหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม หน้า ๑๑๕๗)

กฎกระทรวงเกษตรราชการ
ออกตามความในมาตรา ๑
แห่งพระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดินฉบับที่ ๓
(พ.ศ. ๒๔๖๒)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑ แห่งพระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดินฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๔๖๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรราชการออกกฎไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ เมื่อเจ้าพนักงานที่ดินได้รับคำขอของเจ้าพนักงานสรรพากรให้ออกใบแทนหนังสือสำคัญ (โฉนด ตราจอง ใบบำ หรือใบไต่สวน) สำหรับที่ดินที่ไม่ได้เสียภาษีที่ดินซึ่งเจ้าพนักงานสรรพากรยึดขายทอดตลาดตามกฎหมาย แต่เรียกหนังสือสำคัญมาโอนให้ผู้ซื้อไม่ได้ และเมื่อได้ตรวจสอบกับสิ่งสำคัญในสารบบเป็นการถูกต้องแล้ว ให้ประกาศโฆษณาให้มหาชนทราบมีกำหนด ๓๐ วัน

ข้อ ๒ ในระหว่างประกาศโฆษณา ถ้าเจ้าพนักงานสรรพากรได้หนังสือสำคัญสำหรับที่ดินนั้นมา ก็ให้ยกเรื่องขอใบแทนนั้นเสีย

ข้อ ๓ ถ้าพ้นกำหนดประกาศโฆษณาแล้ว เจ้าพนักงานสรรพากรยังไม่ได้หนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน ก็ให้เจ้าพนักงานที่ดินออกใบแทนหนังสือสำคัญในนามเดิมให้เจ้าพนักงานสรรพากรไป

ข้อ ๔ ค่าธรรมเนียมและวิธีดำเนินการ ให้นำกฎกระทรวงและระเบียบการออกใบแทนที่ปฏิบัติอยู่มาใช้บังคับโดยอนุโลม

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

พระยาศรยุทธเสนา

รักษาราชการในตำแหน่ง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรราชการ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม หน้า ๑๑๕๔)

พระราชกฤษฎีกา

ว่าด้วยการตรวจและรายงานเรื่องงบประมาณ
ซึ่งตั้งทางจังหวัดและสอบสวนการคลังทางจังหวัด

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรกำหนดวิธีการตรวจและรายงานเรื่อง
งบประมาณซึ่งตั้งทางจังหวัด และสอบสวนการคลังทาง
จังหวัด ตามความในมาตรา ๕๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติ

จัดระเบียบเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๗๖

คณะผู้สำเร็จราชการ แทนพระองค์ใน พระปรมาภิไธย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการตรวจและรายงาน เรื่องงบประมาณซึ่งตั้งทางจังหวัดและสอบสวนการคลังทางจังหวัด พุทธศักราช ๒๕๓๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้คณะกรรมาธิการจังหวัดซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยสภาจังหวัดตามความในมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๓๖ มีอำนาจหน้าที่ตรวจและรายงานเรื่องงบประมาณซึ่งตั้งทางจังหวัด และสอบสวนการคลังทางจังหวัด ตามระเบียบการซึ่งจะกล่าวต่อไป

หมวดที่ ๑

การตรวจและรายงานเรื่องงบประมาณ

มาตรา ๔ ให้คณะกรรมการธิการจังหวัดตรวจงบประมาณประจำปีซึ่งตั้งทางจังหวัด แล้วรายงานต่อสภาจังหวัดตามระเบียบการทำงานงบประมาณที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๕ รายงานการตรวจงบประมาณ ประจำปีนั้น คณะกรรมการธิการจังหวัดต้องแสดงความเห็นว่า

(๑) การทำงานงบประมาณนั้นได้ปฏิบัติตาม ระเบียบการทำงานงบประมาณหรือไม่

(๒) จำนวนเงินที่คำนวณตั้งเป็นรายได้ นั้นเป็นจำนวนที่จะเก็บได้จริงในระหว่างปีตามที่พึงจะคาดคะเนตามหลักฐานและเหตุการณ์ในเวลาที่ตรวจงบประมาณหรือประการใด

(๓) รายจ่ายที่ตั้งนั้นเป็นรายจ่ายสำหรับกิจการภายในหน้าที่ของจังหวัดจะพึงจัดทำหรือไม่

(๔) จำนวนเงินที่ตั้งจ่ายนั้น สมควรเพียงไร ตามอัตราที่ตั้งและโดยคำนึง ถึงจำนวนเงินรายได้ที่ งบประมาณว่าจะเก็บได้ในปีเดียวกันนั้น

(๕) การตั้งรายจ่ายตามรูปงบประมาณนี้เป็นไปในทางประหยัดหรือไม่ ถ้าไม่เป็นไปในทางประหยัดควรประสานหรือแก้ไขตัดแปลงกิจการงานอย่างไร และ

(๖) ข้อความอื่นใดที่ควรเสนอสภาจังหวัดพิจารณาออกความเห็น

มาตรา ๖ ภายใน ๗ วัน นับตั้งแต่วันที่สภาจังหวัดได้พิจารณาและออกความเห็นแล้ว ให้สภาจังหวัดส่งสำเนารายงานการพิจารณาของ สภาจังหวัดและ สำเนารายงานการตรวจงบประมาณและความเห็นของคณะกรรมการจังหวัดไปยังข้าหลวงประจำจังหวัด เพื่อเสนอกระทรวงมหาดไทยพิจารณาอนุมัติต่อไป

มาตรา ๗ งบประมาณประจำปีนั้นจะพึงถือจ่ายได้ เมื่อได้รับอนุมัติจากกระทรวงมหาดไทยแล้ว

มาตรา ๘ ถ้าหากมีความจำเป็นที่จะอนุมัติงบประมาณประจำปีมิได้ ก็ให้ใช้งบประมาณประจำปีก่อนไปพลางแต่ให้ทำการ เบิกจ่ายเงิน ฉะเพาะประเภทเงิน เดือนและค่าใช้จ่าย

มาตรา ๕ การตรวจงบประมาณเพิ่มเติมให้ปฏิบัติเช่น
เกี่ยวกับการตรวจงบประมาณประจำปี

หมวดที่ ๒

การสอบสวนการคลังทางจังหวัด

มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการจังหวัดสอบสวนบัญชี
เงินรายรับรายจ่ายประจำปี และบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน
ของจังหวัดที่ทำขึ้น ตามมาตรา ๕๔ แล้วรายงาน ต่อสภา
จังหวัดตามระเบียบการที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้

ในการสอบสวนและเสนอรายงานนี้ คณะกรรมการ
จะกระทำการสอบสวนเอง หรือตั้งผู้เชี่ยวชาญการบัญชี
ซึ่งทางราชการรับรองวิทยฐานะสอบสวนก็ได้

มาตรา ๑๑ รายงานการสอบสวนของคณะกรรมการ
จังหวัดนั้น ต้องแสดงความเห็นว่า

- (๑) การรับเงินและจ่ายเงินได้เป็นไปตามงบประมาณ
ประจำปีที่ได้รับอนุมัติหรือไม่
- (๒) การบัญชีได้ปฏิบัติเป็นที่เรียบร้อยตามระเบียบการ
คลังหรือไม่ ^{๒๕๗๐๑๒๕๖๖} และ

(๓) ทรัพย์สินและหนี้สินที่แสดงในบัญชีนั้นคงเป็นจริงตามนั้นหรือไม่ และราคาที่ตั้งไว้นั้นเป็นราคาที่สมควรหรือไม่

มาตรา ๑๒ ภายใน ๗ วันนับแต่วันที่ได้ส่งรายงานแสดงความเห็นไปยังสภาจังหวัดแล้ว ให้คณะกรรมการธิการจังหวัดส่งสำเนารายงาน การสอบ สวนซึ่งยื่น ต่อสภาจังหวัดไปยังข้าหลวงประจำจังหวัด เพื่อเสนอกระทรวงมหาดไทยต่อไป

มาตรา ๑๓ การสอบสวนการคลังทางจังหวัดของคณะกรรมการธิการจังหวัด และการพิจารณารายงานคณะกรรมการธิการจังหวัดของสภาจังหวัดนั้น ต้องกระทำให้แล้วเสร็จภายในเวลาซึ่งจะส่งสำเนารายงานการ สอบสวนต่อข้าหลวงประจำจังหวัด เพื่อเสนอไปยังกระทรวงมหาดไทยภายในเดือนกุมภาพันธ์ต่อจากปีงบประมาณนั้น

มาตรา ๑๔ ถ้ามีกรณีพิเศษที่จะทำการสอบสวนการคลังหรือทรัพย์สิน หรือเอกสารหลักฐานบัญชีใด ๆ ก็ให้คณะกรรมการ ธิการ จังหวัด แข็งความประสงค์ แสดง เหตุผลจำเป็นไปยังกระทรวงมหาดไทย เมื่อได้รับอนุมัติจากกระทรวงมหาดไทยจึงจะทำการสอบสวนได้

๖๑๗

หมวดที่ ๓

ระเบียบการใช้งบประมาณฯ ตั้งทางจังหวัด

ก. งบประมาณประจำปี

มาตรา ๑๕ บรรดาเงินรายได้รายจ่ายประจำปีหนึ่ง ๆ ให้ คณะกรรมการจังหวัด จัดทำและรวบรวม เป็นงบประมาณประจำปี ก่อตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม โดย จำแนกเป็นรายไ้รายจ่าย และเงินจ่ายลงทุนตามลักษณะ เงินตามแบบต่อท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ แล้วนำเสนอสภา จังหวัดเพื่อประชุมปรึกษาหารือและออกความเห็น ภายใน เดือนธันวาคมของปีก่อน

มาตรา ๑๖ การใช้งบประมาณประจำปีนั้น ห้ามมิให้ ตั้งรายจ่ายประจำปีสูงกว่ารายได้ประจำปี

มาตรา ๑๗ เงินรายรับและรายจ่ายในปีใด ให้ลงรับ และลงจ่ายในบัญชีประจำปีนั้น เงินรายจ่ายที่อนุญาตไว้ใน งบประมาณ เป็นอันหมดเขตตั้งจ่ายวันที่ ๓๑ มีนาคมแห่งปี งบประมาณนั้น

มาตรา ๑๘ เงินที่ถอนไปจ่ายในปีใด ถ้าจ่ายในปีนั้น ไม่หมด ต้องนำส่งคืนเป็นเงินเหลือจ่ายปีเก่าจะเก็บไว้

25/10/25๕6

จ่ายต่อไปไม่ได้ เงินที่จำเป็นต้องจ่ายในปีใหม่ให้เบิกใน
ในงบประมาณประจำปีใหม่

มาตรา ๑๘ เงินที่เบิกไปนั้นจะจ่ายผิดจากประเภทที่
อนุมัติมิได้ และรายจ่ายสำหรับแผนกใดหรืองานใดที่ต้อง
จ่ายเฉพาะแผนกหรืองานนั้น ถ้าเงินที่ตั้งไว้ไม่พอจ่าย
และมีเงินเหลือทางอื่นพอจะโอนมาจ่ายได้ ก็ให้แจ้งเหตุผล
ขออนุมัติกระทรวงมหาดไทย เมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงจะ
เบิกจ่ายได้

ข. งบประมาณเพิ่มเติม

มาตรา ๒๐ รายจ่ายใดที่มีได้ตั้งงบประมาณขึ้นไว้เบิก
จ่ายนั้น จะเบิกเงินจากงบประมาณไปตรงจ่ายก่อนไม่ได้
แต่ในระหว่างที่ยังไม่ได้รับอนุญาตงบประมาณเพิ่มเติมนั้น
ให้คณะกรรมการจังหวัดจ่ายเงินคงเหลือของจังหวัดที่สะสม
ไว้แต่ปีก่อน ๆ ไปก่อนได้ เมื่อมีความจำเป็นในกรณีตั้ง
ต่อไปนี้

๑. มีเหตุฉุกเฉิน เช่นเกิดโรคระบาดลูกหลาน จะขอ
อนุญาตเงินรัฐบาลไม่ได้ หรือขอมิทัน หรือ

๒. งบประมาณที่ได้รับอนุมัติไม่พอ ถ้าไม่จ่ายจะเกิด
เสียหายจน

๖๑๕

เมื่อได้จ่ายเงินไปเช่นนั้นแล้ว ให้เสนองบประมาณเพิ่มเติมตามทางการ

มาตรา ๒๑ การทำงบประมาณเพิ่มเติมดังกล่าวในมาตรา ๒๐ นั้น คงถือระเบียบการเช่นเดียวกับงบประมาณประจำปี

ค. งบประมาณรายได้

มาตรา ๒๒ งบประมาณรายได้อำเภอเป็น ๗ ประเภท ดังนี้

๑. เงินรัฐบาลอุดหนุน
๒. ภาษีอากรและจังกอบ
๓. เงินรายได้จากทรัพย์สิน
๔. เงินรายได้จากกิจการที่จังหวัดจัดทำขึ้น
๕. เงินเรียไร
๖. เงินส่วนแบ่งสลากกินแบ่ง
๗. เงินรายได้เบ็ดเตล็ด

การลงจำนวนเงินนั้น ให้ลงจำนวนรับทั้งสิ้นโดยไม่หักรายจ่ายใดๆ กระทรวงมหาดไทยอาจแยกเป็นประเภทย่อยลงไปอีกชั้นหนึ่งได้ตามที่พิจารณาเห็นสมควร

มาตรา ๒๓ เงินรัฐบาลอุดหนุนเป็นเงินที่รัฐบาลช่วยเหลือจังหวัด เช่น เงินอุดหนุนทางหลวงจังหวัด และค่าใช้จ่ายสภาจังหวัด เป็นต้น

มาตรา ๒๔ ภาษีอากรและจังกอบซึ่งจังหวัดจัดเก็บได้ตามกฎหมาย

มาตรา ๒๕ เงินรายได้จากทรัพย์สินอาจมีได้จากการให้เช่าสถานที่ หรือที่ดินซึ่งอยู่ในครอบครองของฝ่ายจังหวัด อันที่เหล่านั้นมิใช่อยู่ในความครอบครองของรัฐบาลโดยตรง ซึ่งค่าเช่าผลประโยชน์อันเกิดขึ้นจากที่นั้นไม่ต้องนำเงินส่งคลัง และจากดอกเบี้ยเงินที่ให้กู้หรือเงินฝาก

มาตรา ๒๖ รายได้จากกิจการที่จังหวัดทำขึ้น เช่น การพาณิชย์หรือการรักษาพยาบาล ซึ่งโรงพยาบาลหรือสุขศาลาแห่งจังหวัดนั้นๆ มิได้ดำเนินการด้วยเงินจากงบประมาณของแผ่นดิน

รายได้จากการพาณิชย์นั้นให้ถึงจำนวนเงินที่ได้รับทั้งสิ้น ส่วนรายจ่ายให้ตั้งทางรายจ่าย

มาตรา ๒๗ เงินเรี่ยไรนั้นเป็นเงินที่จังหวัดหามาได้จากการให้^{๕/10/๒๕๖} ที่ยังไม่มกกฎหมายบังคับ

๖๒๑

แต่ถ้าเป็นเงินที่มีบุคคลให้เพื่อการใดโดยเฉพาะแล้ว ก็จะต้องจ่ายให้ตรงกับความมุ่งหมายของการให้เงินรายนั้น ๆ ถ้าหากมีเงินเหลือก็ให้สมทบเป็นเงินคงเหลือของจังหวัด

มาตรา ๒๘ เงินส่วนแบ่งสลากกินแบ่งนั้น เป็นเงินสลากกินแบ่งบำรุงเทศบาลทั่วไปที่กระทรวงมหาดไทยจัดแบ่งส่งมาให้ เมื่อได้รับเท่าใดก็เป็นรายได้ของจังหวัดเท่านั้น

มาตรา ๒๙ เงินรายได้อื่น ๆ ให้ออเป็นรายได้เม็ดเตล็ด แต่ถ้าจังหวัดใดมีรายได้ประเภทใดซึ่งมีจำนวนเงินเกินกว่า ๑,๐๐๐ บาทขึ้นไปแล้ว ก็ให้แจ้งให้กระทรวงมหาดไทยทราบเพื่อพิจารณา ถ้าเป็นการสมควรก็ให้เปิดประเภทย่อยขึ้น

ง. งบประมาณรายจ่าย

มาตรา ๓๐ การคำนวณตั้งงบประมาณรายจ่ายนั้น ให้แยกเป็นแผนก ๆ ตามแบบงบประมาณ ถ้าหากมีแผนกการแตกต่างไปกว่าแบบกำหนดไว้ และเป็นการสมควรจะเปิดแผนกใหม่ขึ้น ก็ให้แจ้งให้กระทรวงมหาดไทยทราบก่อน เพื่อพิจารณาและกำหนดแผนกการนั้นในแบบงบประมาณ

มาตรา ๓๑ การคำนวณตั้งงบประมาณรายจ่ายนั้น ให้พิจารณาว่าจะจ่ายจากเงินใด เพราะงานบางประเภทมีจำนวนเงินจำกัด ถ้าตัวเงินจ่ายสูงกว่าเงินรับของงานนั้นแล้ว ก็จะต้องหาเงินทางอื่นมาจนเจือ เงินที่จะโอนมาจนเจือได้ก็เฉพาะประเภทที่ไม่มีเงื่อนไขจำกัดการจ่าย ส่วนเงินที่มีเงื่อนไขกำหนดไว้ว่าให้จ่ายได้เฉพาะการหนึ่งการใดแล้ว ก็จะไม่โอนมาจ่ายไม่ได้

มาตรา ๓๒ งบประมาณรายจ่ายประจำปีแบ่งเป็นประเภทใหญ่ ๓ ประเภทคือ (๑) เงินเดือน (๒) ค่าใช้สอยและ (๓) การจร ซึ่งว่าด้วยลักษณะแล้ว ให้อนุโลมตามงบประมาณของแผ่นดิน

มาตรา ๓๓ เงินเดือน เป็นเงินจ่ายประจำสำหรับค่าจ้างแรงงาน โดยปกติกำหนดจ่ายเป็นรายเดือนในวันต้นเดือนของเดือนใหม่ โดยมีอัตราจำนวนคนและจำนวนเงินเป็นรายตำแหน่ง

เงินเดือนชั่วคราวหรือค่าจ้างหรือค่าเช่าซึ่งอนุญาตเฉพาะตัวบุคคล ให้ตั้งในประเภทนี้ด้วย

มาตรา ๓๔ การตั้งงบประมาณถือจำนวนเงินจ่ายจริง ถ้าตำแหน่งใหม่ตั้งและบรรจุในวันที่ ๑ เมษายน ก็ตั้งงบประมาณจ่ายในป็นนเพียง ๑๑ เดือน

งบประมาณสำหรับตำแหน่งใหม่จะตั้งได้ตั้งแต่เดือน
เมษายนเป็นต้นไป จะตั้งสำหรับเดือนมีนาคมปีก่อนด้วย
เพื่อจ่ายแก่ผู้บรรจุไว้ก่อนงบประมาณปีนั้นหาได้ไม่

มาตรา ๓๕ ถ้ามีการเพิ่มเงินเดือนก็ต้องคำนวณตั้ง
๑๑ เดือนสำหรับปีนั้นเช่นเดียวกับตั้งตำแหน่งใหม่

มาตรา ๓๖ ถ้ามีเหตุที่จะไม่ต้องจ่ายเงินก็ให้ลดเงิน
สำหรับตำแหน่งนั้นลง แต่ให้หมายเหตุให้ทราบว่าเป็นการ
เลิกตำแหน่ง หรือคงชั่วคราว

มาตรา ๓๗ ตำแหน่งใหม่ที่จะตั้งในงบประมาณนั้นต้อง
มีคำสั่งแจ้งถึงเหตุจำเป็น

มาตรา ๓๘ ค่าใช้สอยเป็นเงินจ่าย เพื่อดำเนินการโดย
ปกติ ซึ่งได้แยกออกเป็น ๔ ลักษณะอนุโลมตามระเบียบ
การงบประมาณของแผ่นดิน

มาตรา ๓๙ ค่าใช้สอยลักษณะ ๑ เบี้ยเลี้ยงและค่าจ้าง
เป็นเงินจ่ายให้เมื่อได้ทำการเป็นพิเศษเป็นครั้งคราวไม่
เป็นการประจำ เช่นไปตรวจราชการนอกท้องที่ที่ประจำการ ก็ได้
รับเบี้ยเลี้ยง เป็นต้น

มาตรา ๔๐ ค่าใช้สอยลักษณะ ๒ ค่าพัสดุ เป็นค่าซื้อ
สิ่งของทุกชนิด ตั้งแต่เครื่องเขียนแบบพิมพ์ ไม่กวาด ซึ่ง

สิ่งของเหล่านี้ไม่เกี่ยวกับการบำรุงรักษาตั้งกล่าวในมาตรา ๔๑
ต่อไป

มาตรา ๔๑ ค่าใช้สอยลักษณะ ๓ เป็นค่าบำรุงรักษา ให้
แก่ค่าซ่อมแซมสถานที่และการบำรุงถนนและสะพาน ฯลฯ
ให้แยกรายการตามลักษณะงานที่จัดทำ ถ้าเป็นงานซ่อมแซม
ที่จัดทำเองโดยใช้คนงานที่มีอยู่ ซึ่งได้รับเงินค่าจ้างประจำ
แล้ว ก็ให้จ่ายค่าสิ่งของในการซ่อมแซมหรือบำรุงใน
ประเภทนี้

มาตรา ๔๒ ค่าใช้สอยลักษณะ ๔ ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด
เป็นประเภทที่นอกจากรที่กล่าวแล้วในมาตรา ๓๘, ๔๐ และ ๔๑

มาตรา ๔๓ การประมาณค่าใช้สอยนั้น ให้ประมาณ
จำนวนเงินที่จะจ่ายในปีงบประมาณตามความรู้ความเห็น เช่น
สิ่งของก็ต้องกะจำนวนว่าปีหน้าจะใช้จริงเท่าใด โดยคำนวณ
ว่าเวลานี้มีเท่าใด ปีหน้าจะใช้เท่าใด ขาดอีกเท่าใด แล้ว
จึงคำนวณตั้งงบประมาณสำหรับจำนวนที่ขาด การทำ
งบประมาณนั้น ควรคำนวณตามความต้องการเท่าที่จะพึงคาด
คะเนได้ แต่อาศัยอัตราที่จ่ายในปัจจุบันเป็นหลัก ไม่ใช่
ว่าในปีนั้นใช้เท่านั้น ปีหน้าก็จะใช้เท่าจำนวนนั้นอีก

มาตรา ๔๔ การจร เป็นเงินที่ตั้งไว้สำหรับค่าใช้จ่ายที่มี
ใช้เนื่องจากการดำเนินการไปโดยปกติ และนาน ๆ จึงจะเกิด
มีครั้งหนึ่ง เช่นการชำระรถยนต์ เรือยนต์ หรือสร้างสถานที่
ที่เรือนโรง เป็นต้น

มาตรา ๔๕ การตั้งงบประมาณการจรให้แข็งแรง ถ้า
ทำเสร็จจะเป็นเงินสักเท่าใด ในปีนี้จะทำเพียงใด และ
จ่ายเงินเท่าใด ในปีต่อไปจะจ่ายอีกเท่าใด และสิ่งของ
นั้นจะใช้ประโยชน์อย่างใด ถ้าเป็นเงินสำหรับสิ่งของที่ทำ
ไปแล้วเสร็จในปีก่อนต้องเหลื่อมจ่ายมาในปีนี้ ก็ต้องชี้แจง
ให้ทราบว่าได้จ่ายตั้งแต่ต้นเท่าใด ในปีนี้ประมาณจ่ายเท่าใด
และประมาณว่าจะจ่ายจนเสร็จเป็นเงินเท่าใด

มาตรา ๔๖ เงินจ่ายลงทุนเป็นการจ่ายเพื่อทำผลประโยชน์
ตอบแทนโดยตรง การขอจ่ายเงินประเภทนี้จะต้องมีบันทึก
โครงการโดยละเอียด แสดงจำนวนทุนที่ต้องการว่าจะจ่าย
อย่างไรบ้าง และอย่างไรละเท่าใด ผลประโยชน์ที่จะได้
ตอบแทนนั้นได้อย่างไร และคำนวณว่าจะคุ้มทุนที่ลงทุนไปนั้น
หรือไม่

มาตรา ๔๗ การตั้งเงินจ่ายลงทุน ต้องได้รับอนุมัติ
จากกระทรวงมหาดไทยก่อนจึงจะจัดตั้งในงบประมาณได้

หมวดที่ ๕

ระเบียบการคลังทางจังหวัด

มาตรา ๔๘ ในการรับเงินและการจ่ายเงินของจังหวัดนั้น จะต้องลงบัญชีไว้เป็นหลักฐาน คือ

ก. การรับเงินจะต้องออกใบรับและลงบัญชีตามวิธีการบัญชี

ข. การจ่ายเงินจะต้องเรียกใบสำคัญคู่จ่าย และลงบัญชีตามวิธีการบัญชี

การบัญชีนั้น คณะกรรมการจังหวัดจะตั้งเจ้าหน้าที่ขึ้นรับผิดชอบก็ได้ ในเมื่อได้รับอนุมัติจากกระทรวงมหาดไทยแล้ว

มาตรา ๔๙ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๒๐ การจ่ายเงินจะจ่ายได้เฉพาะที่ได้มีงบประมาณอนุญาตไว้ เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบรับรองว่าถูกต้อง และผู้มีอำนาจสั่งจ่ายอนุญาตให้จ่ายได้แล้ว

มาตรา ๕๐ ผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเงินนั้นคือ ข้าหลวงประจำจังหวัด หรือผู้รักษาราชการในตำแหน่งนั้น หรือผู้ข้าหลวงประจำจังหวัดมอบหมายให้ทำการแทน ในความรับผิดชอบของข้าหลวงประจำจังหวัด

มาตรา ๕๑ การรักษาเงินให้อยู่ในความรับผิดชอบของ คณะกรรมการจังหวัด และ คณะกรรมการจังหวัด ต้องตั้ง กรรมการชั้นคณะหนึ่งเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ นาย เป็น ผู้รักษา ถ้าได้ตั้งเจ้าหน้าที่บัญชีแล้ว เจ้าหน้าที่ผู้นั้นต้อง เป็นกรรมการด้วยนายหนึ่ง

มาตรา ๕๒ ตัวเงินจะรักษาในมือ กรรมการเองทั้งหมด หรือนำฝากธนาคารบ้าง รักษาไว้เองบ้าง หรือจะฝากคลัง จังหวัดเป็นเงินฝากถอนคืนบ้าง รักษาเองบ้าง ตามส่วน และจำนวนที่คณะกรรมการจังหวัดจะพิจารณาเห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๕๓ บรรดาทรัพย์สินทั้งหลายของจังหวัดนั้น จะ ต้องมีบัญชีแสดงเป็นหลักฐาน

มาตรา ๕๔ ภายในเดือนมิถุนายนของปีใหม่ ให้คณะกรรมการจังหวัดจัดทำบัญชีเงินรายรับรายจ่ายประจำปีของปีที่ ล่วงไป โดยอนุโลมตามรูปงบประมาณ เทียบจำนวนเงิน รับจริงจ่ายจริงกับงบประมาณว่าสูงต่ำกว่ากันเป็นจำนวนเท่าใด และทำบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตั้งที่เป็นอยู่ในวันสิ้นปีก่อน แล้วให้เสนอคณะกรรมการจังหวัดสอบสวนรายการ

บัญชีที่กล่าวนี้ให้ข้าหลวงประจำจังหวัด และกรรมการ จังหวัดไม่น้อยกว่า ๒ นาย รับรองว่าถูกต้อง

๖๒๘

หมวดที่ ๕

บทบัญญัติเฉพาะกาล

มาตรา ๕๕ คณะแพะงบประมาณประจำปี ๒๕๓๘ นั้น ให้คณะกรรมการจังหวัดจัดทำ และยื่นต่อสภาจังหวัดเพื่อพิจารณาแสดงความเห็น และแนะนำไปยังกระทรวงมหาดไทย เพื่ออนุมัติ

หมวดที่ ๖

ผู้รักษาพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๕๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามบทแห่งพระราชกฤษฎีกานี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

25/10/25๓๘ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๐ กรกฎาคม หน้า ๑๑๕๖)

๖๒๘ ก.

ยอดงบประมาณจังหวัด.....

ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

รายการ	จ่ายจริง ๒๕๖๖	งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗	งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘	งบประมาณ ๒๕๖๘ + เพิ่ม - ลด จาก งบประมาณ ๒๕๖๗	
ยอดงบประมาณรายจ่าย ประจำ ยอดงบประมาณเงินลงทุน					
รวมรายจ่าย					
ยอดงบประมาณรายได้ ประจำ เงินลงทุนจ่ายจาก ก. เงินสะสม ข. เงินกู้ ค.					
รวมรายรับ					

๖๒๘ ข.

งบประมาณรายได้ประจำปี จังหวัด.....

พ.ศ. ๒๕๓๘

ได้จริง พ.ศ. ๒๕๓๖	รายการ	งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๗	งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๘	งบประมาณ๒๕๓๘ + เพิ่ม - ลด จาก งบประมาณ๒๕๓๗	หมายเหตุ
	๑. เงินส่วนแบ่งสลาก กินแบ่ง ๒. เงินรัฐบาลอุดหนุน (๑) ทางหลวง จังหวัด (๒) สภาจังหวัด (๓) การศึกษา ประชาชน ๓. ภาษีอากรและจังกอบ ๔. รายได้จากทรัพย์สิน (๑) ค่าเช่า (๒) ดอกเบี้ย ๕. รายได้จากกิจการ ของจังหวัด (๑) การพาณิชย์ (๒) โรงพยาบาล และสุสาน ๖. เงินเรียไร ๗. เงินรายได้เบ็ดเตล็ด				
	รวมทั้งสิ้น				

งบประมาณรายจ่ายประจำปี จังหวัด.....

พ.ศ. ๒๕๖๘

จ่ายจริง พ.ศ. ๒๕๖๖	รายการ	งบประมาณ ๒๕๖๘			หมายเหตุ
		งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗	งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘	+ เพิ่ม - ดัด จาก งบประมาณ ๒๕๖๗	
	<u>สภาจังหวัด</u>				
	เงินเดือน				
	ค่าใช้สอย				
	การจร				
	รวมสภาจังหวัด				
	<u>การสาธารณสุข</u>				
	เงินเดือน				
	ค่าใช้สอย				
	การจร				
	รวมการสาธารณสุข				
	<u>การโยธา</u>				
	เงินเดือน				
	ค่าใช้สอย				
	การจร				
	รวมการโยธา				
	<u>* การส่งเสริมสวัสดิภาพ ของราษฎรในจังหวัด</u>				
	เงินเดือน				
	ค่าใช้สอย				
	การจร				
	รวมการส่งเสริม				
	รวมทั้งสิ้น				

* การส่งเสริมสวัสดิภาพของราษฎรนั้น ถ้าเป็นประเภทการใด ก็ตั้งงบประมาณตามประเภทการนั้น เช่นการเกษตร การขนส่ง เป็นต้น ตั้งตัวอย่างที่ลงไว้ข้างต้นว่า การสาธารณสุข และการโยธา

๖๒๘ ชม.

งบประมาณเงินเดือน

แผนก.....

จำนวนคน		ตำแหน่ง	อัตรา	จำนวนเงิน		หมายเหตุ
พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗			พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	
		รวมทั้งสิ้น				

งบประมาณค่าใช้จ่าย

แผนก.....

จ่ายจริง พ.ศ. ๒๕๖๖	ประเภท	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	งบประมาณ๒๕๖๘ + เพิ่ม - ลด จาก งบประมาณ๒๕๖๗	หมายเหตุ
	ลักษณะ ๑ เบี้ยเลี้ยงและ ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยง เบี้ยประชุม รางวัล ค่าจ้างทนาย				
	รวมลักษณะ ๑				
	ลักษณะ ๒ ค่าวัสดุ เครื่องใช้ ในที่ทำการ เครื่องพิมพ์ สมุดหนังสือพิมพ์ เครื่องเขียนแบบพิมพ์ เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า และโคมไฟ เครื่องมือ เชือกเพลิง เวชภัณฑ์ เครื่องแบบ เครื่องจักร				
	รวมลักษณะ ๒				
	ลักษณะ ๓ ค่าบำรุงรักษา ซ่อมแซมสถานที่ ซ่อมถนน ซ่อมสะพาน ซ่อมเครื่องจักร ซ่อมเครื่องครุภัณฑ์				
	รวมลักษณะ ๓				
	ลักษณะ ๔ ค่าใช้จ่ายเบ็ด เตล็ด ค่าน้ำ ค่าแรงไฟฟ้า ค่าโทรเลขโทรศัพท์และ ไปรษณีย์ ค่าพาหนะ ค่าโฆษณา ค่าจดทะเบียน ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด				
	รวมลักษณะ ๔				
	รวมทั้งสิ้น				

๖๒๘ จ.

งบประมาณการจร

แผนก.....

รายการ	จำนวนเงิน	หมายเหตุ

(๒๒๘ น.)

เงินจ่ายลงทุน

การ.....

บาท | สตางค์

๑. ประมาณว่าจะใช้จ่ายทั้งสิ้นจนเสร็จ
๒. การจ่ายเงินได้แบ่งเป็นงวด หรือจ่ายครั้งเดียวเสร็จ
งวดและปีใด เท่าใด
๓. ที่ได้จ่ายมาแล้วในการนี้ ตั้งแต่ต้นจนบัดนี้รวมเป็นเงิน
๔. ประมาณว่าจะจ่ายจนเสร็จงานเป็นเงิน
๕. ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา เมื่อเสร็จแล้วประมาณ
เป็นรายปี ปีละ
๖. เงินที่จะจ่ายนั้นจะจ่ายจาก

เงินสะสม

เงินกู้

กฎกระทรวงการคลัง

ออกตามความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติอากรแสตมป์ปี

พุทธศักราช ๒๔๗๕

(ฉบับที่ ๒)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติอากรแสตมป์ปี พุทธศักราช ๒๔๗๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจึงออกกฎกระทรวง (ฉบับที่ ๒) ไว้ดังต่อไปนี้

แสตมป์ที่ปิดประทับกระดาษนั้น นอกจากแสตมป์ไปรษณีย์ที่ประทับตัวอักษรว่า “อากรแสตมป์” ตั้งแจ้งในกฎกระทรวงลงวันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๖ แล้ว ให้ใช้แสตมป์ซึ่งมีลักษณะและชนิดราคาดังต่อไปนี้ด้วย คือ

ลักษณะโดยสังเขป

ขนาดกว้าง ๑.๕ เซ็นติเมตร ยาว ๒.๑ เซ็นติเมตร

มีภาพพระอุเทนตราธิราชอยู่ภายในวงรูปไข่

ส่วนบนมีตัวอักษรว่า “อากรแสตมป์” ส่วนล่างแสดง

ราคาแสตมป์

๖๓๐

ขะนิตราคา

ราคา ๕ สตางค์ สีม่วงอ่อน

ราคา ๑๐ สตางค์ สีแดง

หอรัษฎากรพิพัฒน์

กฏให้ไว้ณวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รักษาการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม หน้า ๑๑๘๒)

กฎกระทรวงการคลัง
ออกตามความในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติ
ภาษีชั้นในแก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช ๒๔๗๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติ
ภาษีชั้นในแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวง การคลังเห็นเป็น การสมควร จะเพิ่ม กำหนด
ท้องที่ห้ามการขนสุราเกินกว่า ๑ ลิตรขึ้นไปอีก จึงออกกฎ
กระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ห้ามมิให้ผู้ใดขนน้ำสุรามีปริมาณเกินกว่า ๑ ลิตร แต่
ไม่เกิน ๑๐ ลิตร โดยไม่ได้ขอแลรับใบอนุญาตขนตาม
เงื่อนไขที่ระบุไว้ตามมาตรา ๑๑ แห่งกฎหมายภาษีชั้นใน
ปี จุลศักราช ๑๒๔๘ ไปจากเขตท้องที่ตำบลโต๊ะโม๊ะ และ
ตำบลมาโมง ในอำเภอโต๊ะโม๊ะ จังหวัดนราธิวาส

กฎให้ไว้ณวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รักษาการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
25/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม หน้า ๑๑๘๓)

๖๓๒

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ
กระทรวงธรรมการ (ฉบับที่ ๑) แก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อาทิตยทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกากำหนด
อัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ กระทรวงธรรมการ
(ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๔๗๗ เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ใน พระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ตั้ง
ต่อไปน ^{๕/10/2566}

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ กระทรวงธรรมการ (ฉบับที่ ๑) แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มเติมความในมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ กระทรวงธรรมการ (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๔๗๗ ต่อกำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญในกรมศิลปากรดังต่อไปนี้

“อาจารย์และครู

	อัตราเงินเดือน
อาจารย์ชั้น ๑	๔๕๐-๖๐๐
อาจารย์ชั้น ๒	๔๐๐-๕๐๐
อาจารย์ชั้น ๓	๓๐๐-๔๐๐
อาจารย์ผู้ช่วยชั้น ๑	๒๐๐-๒๘๐
อาจารย์ผู้ช่วยชั้น ๒	๑๕๐-๑๕๐

อัตราเงินเดือน

ครูเอกชั้น ๑	๒๐๐-๒๘๐
ครูเอกชั้น ๒	๑๔๐-๑๙๐
ครูเอกชั้น ๓	๑๑๐-๑๓๐
ครูชั้น ๑	๘๐-๑๐๐
ครูชั้น ๒	๕๕-๗๕
ครูชั้น ๓	๓๕-๕๐

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๑ กรกฎาคม หน้า ๑๑๘๕)

๖๓๕

พระราชกฤษฎีกา
กำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อ
บรรจุตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ในกรมศิลปากร
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)
อาทิตยทิพอาภา
เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ณวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรกำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุ
ตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษในกรมศิลปากรบางตำแหน่ง ตาม
ความในมาตรา ๑๓ วรรคท้ายแห่งพระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๖

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ใน พระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้
ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกา
กำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคล เพื่อบรรจุตำแหน่งที่มีเหตุ
พิเศษในกรมศิลปากร พุทธศักราช ๒๕๓๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ ตั้งแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตำแหน่งหน้าที่ในกรมศิลปากรซึ่งจะต้องใช้
วิธีคัดเลือกตามพระราชกฤษฎีกานี้ คือ

๑. สถาปนิก
๒. ช่าง

มาตรา ๔ การคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุตำแหน่งหน้าที่
ดังระบุไว้ในมาตรา ๓ นั้น ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังนี้

๑. สถาปนิกชั้น ๑ ให้ อ.ก.พ. กระทรวงธรรมการ
คัดเลือกจากผู้

25/10/2566

(๑) เป็นสถาปนิกชั้น ๒ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี

(๒) ได้ปริญญาในวิชาสถาปัตยกรรม หรือประกาศนียบัตรในวิชาสถาปัตยกรรม ซึ่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีในวิชาสถาปัตยกรรม และเป็นสถาปนิกชั้น ๒ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี หรือ เป็นสถาปนิกชั้น ๓ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๔ ปี

(๓) เป็นสถาปนิกชั้น ๓ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๗ ปี สถาปนิกชั้น ๒ ให้ อ.ก.พ. กระทรวงธรรมการคัดเลือกจากผู้^๗

(๑) เป็นสถาปนิกชั้น ๓ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี

(๒) ได้ปริญญาในวิชาสถาปัตยกรรม หรือประกาศนียบัตรในวิชาสถาปัตยกรรม ซึ่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีในวิชาสถาปัตยกรรม และเป็นสถาปนิกชั้น ๓ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี

(๓) เป็นสถาปนิกผู้ช่วยชั้น ๑ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี สถาปนิกชั้น ๓ ให้ อ.ก.พ. กระทรวงธรรมการคัดเลือกจากผู้^๗

(๑) เป็นสถาปนิกผู้ช่วยชั้น ๑ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี แต่ถ้าเป็นผู้ที่ได้เกียรติปริญญา หรือปริญญาโทในวิชาสถาปัตยกรรมมาด้วยแล้ว ก็ให้มีกำหนดไม่น้อยกว่า ๒ ปี

(๒) เป็นสถาปนิกผู้ช่วยชั้น ๒ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี แต่ถ้าเป็นผู้ที่ได้เกียรติปริญญา หรือ ปริญญาโทในวิชาสถาปัตยกรรมมาด้วยแล้ว ก็ให้หมักำหนดไม่น้อยกว่า ๓ ปี

(๓) เป็นช่างเอกชั้น ๑ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี
สถาปนิกผู้ช่วยชั้น ๑ ให้ อ.ก.พ. กระทรวงธรรมการ

(๑) คัดเลือกจากผู้ที่เป็นสถาปนิกผู้ช่วยชั้น ๒ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี หรือเป็นสถาปนิกผู้ช่วยชั้น ๓ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๔ ปี

(๒) สอบคัดเลือกจากผู้ที่ได้เกียรติปริญญา หรือ ปริญญาโทในวิชาสถาปัตยกรรม

สถาปนิกผู้ช่วยชั้น ๒ ให้ อ.ก.พ. กระทรวงธรรมการ

(๑) คัดเลือกจากผู้ที่เป็นสถาปนิกผู้ช่วยชั้น ๓ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี

(๒) สอบคัดเลือกจากผู้ที่ได้ปริญญาในวิชาสถาปัตยกรรม หรือประกาศนียบัตรในวิชาสถาปัตยกรรม ซึ่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีในวิชาสถาปัตยกรรม

สถาปนิกผู้ช่วยชั้น ๓ ให้ อ.ก.พ. กระทรวงธรรมการ

คัดเลือกจากผู้ที่ได้ปริญญาในวิชาสถาปัตยกรรม หรือ

ประกาศนียบัตรในวิชาสถาปัตยกรรม ซึ่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่า
ปริญญาตรีในวิชาสถาปัตยกรรม

๒. ช่างเอกชั้น ๑ ให้ อ.ก.พ. กระทรวงธรรมการ
คัดเลือกจากผู้สอบวิชาช่างเอกได้ตามหลักสูตรที่ ก.พ. ได้
รับรองวิทยฐานะแล้ว และต้องเป็นช่างเอกชั้น ๒ มาแล้ว
ไม่น้อยกว่า ๒ ปี หรือเป็นช่างเอกชั้น ๓ มาแล้วไม่น้อย
กว่า ๔ ปี

ช่างเอกชั้น ๒ ให้ อ.ก.พ. กระทรวงธรรมการคัดเลือก
จากผู้

(๑) เป็นช่างเอกชั้น ๓ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี

(๒) สอบวิชาช่างเอกได้ตามหลักสูตรที่ ก.พ. ได้
รับรองวิทยฐานะแล้ว และเป็นช่างเอกชั้น ๓ มาแล้วไม่
น้อยกว่า ๒ ปี หรือเป็นช่างชั้น ๑ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๔ ปี

(๓) เป็นช่างชั้น ๑ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๘ ปี

ช่างเอกชั้น ๓ ให้ อ.ก.พ. กระทรวงธรรมการคัดเลือก
จากผู้

(๑) เป็นช่างชั้น ๑ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี

(๒) สอบวิชาช่างเอกได้ตามหลักสูตรที่ ก.พ. ได้รับรองวิทยฐานะแล้ว และทำงานในตำแหน่งช่างชั้น ๑ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปี

(๓) สอบวิชาช่างได้ตามหลักสูตรที่ ก.พ. ได้รับรองวิทยฐานะแล้ว และเป็นช่างชั้น ๒ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี
ช่างชั้น ๑ ให้ อ.ก.พ. กระทรวงธรรมการ

(๑) คัดเลือกจากผู้ที่ได้สอบวิชาช่างได้ตามหลักสูตรที่ ก.พ. ได้รับรองวิทยฐานะแล้ว และเป็นช่างชั้น ๒ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี หรือเป็นช่างชั้น ๓ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี

(๒) คัดเลือกจากผู้ที่ได้ประกาศนียบัตรชั้นมัธยมบริบูรณ์ของกระทรวงธรรมการ หรือได้ประกาศนียบัตรเทียบได้ไม่ต่ำกว่าประกาศนียบัตรชั้นมัธยมบริบูรณ์ของกระทรวงธรรมการ และได้ประกาศนียบัตรของโรงเรียนช่างที่ ก.พ. ได้รับรองวิทยฐานะแล้ว และเป็นช่างชั้น ๓ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๔ ปี

ช่างชั้น ๒ ให้ อ.ก.พ. กรมศิลปากร

(๑) คัดเลือกจากผู้ที่เป็นช่างชั้น ๓ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี^{25/1} 2566

(๒) คัดเลือกจากผู้ที่เป็นผู้ช่วยช่างมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ ปี

(๓) คัดเลือกจากผู้ที่ได้ประกาศนียบัตรชั้นมัธยมศึกษาบริบูรณ์ของกระทรวงธรรมการ หรือได้ประกาศนียบัตรเทียบได้ไม่ต่ำกว่าประกาศนียบัตรชั้นมัธยมศึกษาบริบูรณ์ของกระทรวงธรรมการ และเป็นช่างชั้น ๓ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี

(๔) สอบคัดเลือกจากผู้ที่เคยทำงานในหน้าที่มีลักษณะงานเช่นเดียวกับตำแหน่งช่างชั้น ๒ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี

(๕) สอบคัดเลือกจากผู้ที่ได้ประกาศนียบัตรของโรงเรียนช่างที่ ก พ ได้รับรองวิทยฐานะแล้ว

ช่างชั้น ๓ ให้ อ.ก.พ. กรมศิลปากร

(๑) คัดเลือกจากผู้ที่เป็นผู้ช่วยช่างมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี

(๒) คัดเลือกจากผู้ที่ได้ประกาศนียบัตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ของกระทรวงธรรมการ หรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่าประกาศนียบัตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ของกระทรวงธรรมการ และเคยทำงานซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับตำแหน่งช่างชั้น ๓ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี

๖๔๒

(๓) สอบคัดเลือกจากผู้ที่เคยทำงานในหน้าที่ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับตำแหน่ง ช่างชั้น ๓ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๘ กรกฎาคม หน้า ๑๑๘๘)

๖๔๓

พระราชกฤษฎีกา
เรียกประชุมสามัญแห่งสภาผู้แทนราษฎร
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรได้กำหนดวันเริ่มสมัยประชุม
สามัญประจำปี พุทธศักราช ๒๔๗๘ ตามความในมาตรา ๒๘
แห่งรัฐธรรมนูญ ในวันที่ ๑ สิงหาคม และบัดนี้ใกล้จะถึง
กำหนดสมัยประชุมสามัญแล้ว

๖๔๔

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุม
สภาผู้แทนราษฎรตามความในมาตรา ๓๐ แห่งรัฐธรรมนูญ
กำหนดเปิดประชุมในวันที่ ๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๘ กรกฎาคม หน้า ๑๑๕๖)

กฎกระทรวงกลาโหม
ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก
(ฉบับที่ ๒)

ออกตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗
แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร
พุทธศักราช ๒๔๗๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และ
มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร
พุทธศักราช ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
กลาโหมประกาศแก้ไขกฎกระทรวงกลาโหม
ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ลงวันที่ ๒๒
เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ดังต่อไปนี้

๑. ให้ยกเลิกความในข้อ ๒ แห่งมาตรา ๓
และใช้ความต่อไปนี้แทน

“เครื่องหมาย ข้อ ๒ ทหารผู้ช่วยพลรบ ให้มี
จำพวกทหาร เครื่องหมายรูปดอกจันทน์ ทำด้วยโลหะสีทอง
ผู้ช่วยพลรบ ติดที่คอเสื้อข้างขวา และมีเครื่องหมายทำด้วย
โลหะสีทอง แสดงจำพวกในดอกจันทน์ ติดที่
คอเสื้อข้างซ้าย คย

ทหารผู้ช่วยพลรบ (ทั่วไป)	ใช้ดอกจันทน์
สัมภาร (ฉะเพาะในกรม ปลัดบัญชา)	ใช้ บ ช
สัมภาร (ฉะเพาะในกรม ยกกระบัตรทหารบก)	ใช้ ย บ
สัมภาร (ฉะเพาะในกรม สะเบียงทหารบก)	ใช้ ส บ
สัมภาร (ฉะเพาะในกรม อาการแพทย์ทหารบก)	ใช้ อ ก
สัมภาร (ฉะเพาะในกรม ยุทธโยธาทหารบก)	ใช้ ย ย
สัตว์รักษ์	ใช้ พ ส
ตำรวจ	ใช้ ต ว
ช่างแสง	ใช้ ช ส
เรือนจำ	ใช้ ร จ
เสมียนตรา	ใช้ ส ม
สัสดี	ใช้ ส ค
พระธรรมนุญ	ใช้ ธ น
แผนที่	ใช้ ผ ท
ครู	ใช้ ค ร

ช่างเครื่องบินและช่างเครื่องยนตร์ ใช้
 เลขหมายกองบิน หรือตัวอักษรประกอบกับ
 เลขหมายกองโรงเรียนการบินตามสังกัด
 ช่างอากาศ ใช้ ช อ

ส่วนทหารนอกประจำการให้ติดได้เฉพาะ
 เครื่องหมายแสดงจำพวกที่ได้ปกกะเป่าเสื้อ
 บนต้นข้าย

เครื่องหมาย ข้อ ๓. ทหารจำพวกเสนารักษ์ ให้มี
 ทหารจำพวก เครื่องหมายรูปดอกจันหน้ซึ่งภายในมีรูปพระยา
 เสนารักษ์ นาคพิน กะปี่ ทำด้วยโลหะสีทองติดที่คอเสื้อ
 ทั้งสองข้าง แต่ทหารนอกประจำการให้ติด
 เครื่องหมายที่กล่าวนี้ขึ้นเดีวที่ได้ปกกะเป่าเสื้อ
 บนต้นข้าย”

๒. ให้เพิ่มความต่อท้ายข้อ ๓ แห่ง
 มาตรา ๔ ว่า

“กองพินทหารปืนใหญ่ที่ ๑ รักษา
 พระองค์ ใช้ อ ป ร”

๓. ให้เพิ่มความต่อท้ายข้อ ๒ แห่งมาตรา

“เครื่องหมาย ข้อ ๒ ก. ทหารซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้ ให้
 ทหารตรวจการ, มีเครื่องหมายเป็นรูปปีกนก ๒ ปีก ทำด้วย
 ทองระเบิด, โลหะสีทอง ขนาดยาว ๗ เซ็นติเมตร มี
 ปีกกล, สีสาร, วงกลม เส้นรอบวงหนา ๒ มิลลิเมตร เส้น
 ข้างเครื่องบิน, ผ่าศูนย์กลางยาว ๒ เซ็นติเมตร บรรจุอยู่
 ข้างเครื่อง ตรงกลางระหว่างปีกทั้งสอง และภายในวงกลม
 บนตรั บรรจุเครื่องหมายดังนี้ คือ

ทหารตรวจการ	ใช้รูปกล้อง สองตา
ทหารทองระเบิด	ใช้รูปลูกกระเบิด
ทหารปีกกล	ใช้รูปปีกกล
ทหารสีสารถับข้างวิทยุ	ใช้รูปสายฟ้า แถบ
ข้างเครื่องบิน	ใช้รูปเครื่องบิน
ข้างเครื่องบนตรั	ใช้รูปเครื่อง บนตรัรูปดาว มีใบพัด

เครื่องหมายทั้งนี้ สำหรับกลัดติดอกเสื้อ
เบี่ยงซ้ายเหนือแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์

อนึ่ง ให้ทหารช่างอากาศใช้เครื่องหมาย
สำหรับช่างเครื่องบิน ช่างเครื่องยนตร์ และ
ช่างวิทยุ ซึ่งกล่าวแล้วข้างต้นตามหน้าที่ได้ด้วย”

๔. ในข้อ ๔ แห่งมาตรา ๗ ให้แก้คำว่า
“กรมอากาศยาน” เป็น “กรมทหารอากาศ”

๕. ในใบแนบที่ ๑ พลโคมสัญญาณ หมายถึง
เลข ๓ ในตารางเครื่องประกอบ ให้แก้คำว่า
“ช่องถ้ำกล้องอะไหล่” เป็น “ช่องกล้องส่อง”

กฏให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๘ กรกฎาคม หน้า ๑๑๕๘)

กฎกระทรวงกလာใหม่
ว่าด้วยเครื่องแบบทหารเรือ
(ฉบับที่ ๒)

ออกตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗
แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร
พุทธศักราช ๒๔๗๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่ง
พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมประกาศแก้ไขกฎกระทรวง
กလာใหม่ว่าด้วยเครื่องแบบทหารเรือ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน
พุทธศักราช ๒๔๗๘ ดังต่อไปนี้

๑. ในมาตรา ๖ ข้อ ๑ และข้อ ๒ กับในมาตรา ๑๗
ข้อ ๘ คำว่า “เสนาธิการ” ให้แก้เป็น “แพทย์” ทุกแห่ง
๒. ในมาตรา ๘ ข้อ ๓ ให้เติมคำว่า “ทำด้วยเงิน”
ลงระหว่างคำว่า “พระมหามงกุฏ” กับคำว่า “ไว้ด้วย”
๓. ในมาตรา ๑๑ คำว่า “กรมอากาศยาน” ให้แก้เป็น
“กรมทหารอากาศ”
๔. ในมาตรา ๓๐ ให้แก้ไขดังนี้

ข้อ ๑ (ก) คำว่า “แต่งเครื่องหัตถหมายเลข ๗ กางเกงชายาว” ให้แก่เป็น “แต่งเครื่องหัตถหมายเลข ๖ กางเกงชายาว” และ (ข) คำว่า “แต่งกางเกงปกตีหมายเลข ๕” ให้แก่เป็น “แต่งเครื่องปกตีหมายเลข ๔”

ข้อ ๒ และข้อ ๓ คำว่า “แต่งเครื่องหัตถหมายเลข ๗” ให้แก่เป็น “แต่งเครื่องหัตถหมายเลข ๖”

ข้อ ๔ คำว่า “แต่งเครื่องสนามหมายเลข ๘” ให้แก่เป็น “แต่งเครื่องสนามหมายเลข ๗”

ข้อ ๕ คำว่า “แต่งเครื่องเต็มยศสนามหมายเลข ๒” ให้แก่เป็น “แต่งเครื่องสนามหมายเลข ๗”

ข้อ ๖ คำว่า “แต่งเครื่องหัตถหมายเลข ๗” ให้แก่เป็น “แต่งเครื่องหัตถหมายเลข ๖” กับคำว่า “แต่งเครื่องปกตีหมายเลข ๖” ให้แก่เป็น “แต่งเครื่องปกตีหมายเลข ๕”

ข้อ ๗ คำว่า “แต่งเครื่องปกตีหมายเลข ๕” ให้แก่เป็น “แต่งเครื่องปกตีหมายเลข ๔” กับคำว่า “แต่งเครื่องปกตีหมายเลข ๖” ให้แก่เป็น “แต่งเครื่องปกตีหมายเลข ๕”

ข้อ ๘ (ก) คำว่า “แต่งเครื่องปกตีหมายเลข ๔ หรือหมายเลข ๕ ก็ได้” ถ้าอากาศหนาวจะแต่งเครื่องปกตี

หมายเลข ๓ ที่ได้” ให้แก้เป็น “แต่งเครื่องปกติหมายเลข
๓ หรือหมายเลข ๔ ถ้าอากาศหนาวจะแต่งเครื่องปกติ
หมายเลข ๒ ที่ได้” กับใน (ข) คำว่า “แต่งเครื่องปกติ
หมายเลข ๔ ได้แต่อย่างเดียว เว้นไว้แต่เมื่ออากาศหนาว
จึงจะแต่งเครื่องปกติหมายเลข ๓ ได้” ให้แก้เป็น “แต่ง
เครื่องปกติหมายเลข ๓ ได้อย่างเดียว เว้นแต่เมื่ออากาศ
หนาวจึงแต่งเครื่องปกติหมายเลข ๒ ได้”

๕. ในตารางหมายเลข ๒ การแต่งเครื่องแบบทหาร
เรือ ๙ (ก) สำหรับพันจ่า ให้แก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

เพิ่มข้อความในตารางต่อจากหมายเลข ๑๐ ลงตามช่อง
ต่าง ๆ คือ

“หมายเลข”	“การ”	“หมวด”	“เสื้อ”	“อินทรธนู”
๑๑	ปกติ	ทรงหม้อตาล	สักหลาด	มีอินทรธนู
		ปลดอกขาว		

“กางเกง”	“รองเท้า”	“ถุงเท้า”	“เครื่องราชอิสริยาภรณ์”
ขาว	หุ้มสันขาว	สี	_____

“เครื่องประกอบ”	“หมายเหตุ”
-----------------	------------

จะเพาะหมายเหตุทั่วไป ให้แก้ไขดังนี้

ใน (๒) คำว่า “การแต่งปกตีหมายเลข ๘, ๙ และ ๑๐” ให้แก้เป็น “การแต่งปกตีหมายเลข ๗, ๘ และ ๙”

ใน (๓) คำว่า “การแต่งเครื่องหัดหมายเลข ๓ และ ๔” ให้แก้เป็น “การแต่งเครื่องหัดหมายเลข ๒ และ ๓”

ใน (๔) คำว่า “การแต่งปกตีหมายเลข ๑๐” ให้แก้เป็น “การแต่งปกตีหมายเลข ๙”

เพิ่มข้อความย่อหน้าต่อจาก (๕) ว่า “(๖) ถ้าไปราชการต่างประเทศ แล้วแต่ผู้บังคับบัญชาจะสั่งให้แต่งตามที่เห็นสมควร”

๖. ในตารางหมายเลข ๒ การแต่งเครื่องแบบทหารเรือ ๓ (ข) สำหรับนักเรียนนายเรือ ให้แก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

เพิ่มข้อความในตารางต่อจากหมายเลข ๕ ลงตามช่องต่าง ๆ คือ

“หมายเลข” “การ” “หมวก” “เสื้อ” “อินทรธนู”

๖ ปกติ ทรงหม้อตาล สักหลาด มีอินทรธนู
ปลอกขาว

“กางเกง” “รองเท้า” “ถุงเท้า” “เครื่องราชอิสริยาภรณ์”

ขาว ห่มส่นขาว ส่น -----

“เครื่องประกอบ” “หมายเหตุ”
 ไข่มื่ออากาศหนาว

จะเพาะหมายเหตุทั่วไป ให้เพิ่มเติม “(๑)” ลงหน้า
 คำว่า “ในงานชนิดใดๆ” และเพิ่มข้อความย่อหน้าต่อจาก
 (๑) ว่า “(๒) ถ้าไปราชการต่างประเทศ แล้วแต่ผู้บังคับ
 บัญชาจะสั่งให้แต่งตามที่เห็นสมควร”

๗. ในตารางหมายเลข ๓ การแต่งเครื่องแบบทหารเรือ
 สำหรับนายทหารชั้นสัญญาบัตร ฯ (ก) สำหรับประเทศอื่น
 ให้แก้ไขดังนี้

ข้อความในช่องหมายเหตุข้างท้ายหมายเลข ๖ คำว่า
 “ไข่มื่อในหน้าที่ราชการ เช่น เป็นนายยาม หรืองาน
 เกียรติยศ, งานพิธี, งานศพ ฯลฯ” นั้น ให้แก้ไขโดยเลื่อน
 ข้อความนี้มาไว้ท้ายหมายเลข ๗

จะเพาะหมายเหตุทั่วไป คือ

(๑) คำว่า “แต่งกายหมายเลข ๘ หรือ ๕” ให้แก้ไขเป็น
 “แต่งกายหมายเลข ๗ หรือ ๘”

(๒) คำว่า “แต่งกายปกติหมายเลข ๘ และ ๕” ให้
 แก้เป็น ^{๕/10} “แต่งกายปกติหมายเลข ๗ และ ๘”

๖๕๕

(๓) คำว่า “แต่งกายปกตินหมายเลข ๑๐” ให้แก้เป็น
“แต่งกายปกตินหมายเลข ๕”

(๖) คำว่า “แต่งกายหมายเลข ๕ และ ๖ ไม่ได้”
ให้แก้เป็น “แต่งกายหมายเลข ๔ และ ๕ ไม่ได้”

กฎให้ไว้เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘

นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๘ กรกฎาคม หน้า ๑๒๐๓)

กฎกระทรวงการคลัง
ออกตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติ
ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
พุทธศักราช ๒๔๗๕ (ฉบับที่ ๒)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติ
ภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ให้แก้ความในกฎกระทรวงการคลังฉบับที่ให้ไว้ณวัน
ที่ ๑๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ดังนี้ คือ

(ก) คำว่า “สรรพากรนครบาล” ที่ปรากฏในข้อใด
แก้เป็น “ข้าหลวงตรวจการสรรพากร ภาค ๑”

(ข) คำว่า “ผู้ตรวจการ กรมประเมินภาษีในกรม
สรรพากร” ที่ปรากฏในข้อใด แก้เป็น “หัวหน้าแผนกและ
ประจำแผนกในกองภาษีประเมิน กรมสรรพากร”

กระทรวงการคลัง

กฎให้ไว้ณวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕
นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา
นายกรัฐมนตรี

รัฐมนตรีว่าการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๘ กรกฎาคม หน้า ๑๒๐๘)

๖๕๗

กฎกระทรวงการคลัง

ออกตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติภาษีการค้า
พุทธศักราช ๒๔๗๕ (ฉบับที่ ๒)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ
ภาษีการค้า พุทธศักราช ๒๔๗๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
การคลังออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ให้เก็บความในกฎกระทรวงการคลัง ฉบับที่ ให้ ไว้ในวันที่
๓๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๖ ดังนี้ คือ

คำว่า “ผู้ตรวจการในกองภาษีประเมิน กรมสรรพากร”
ที่ปรากฏในข้อใด แก่เป็น “หัวหน้าแผนกและประจำแผนก
ในกองภาษีประเมิน กรมสรรพากร”

กระทรวงการคลัง

กฎให้ ไว้ในวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

รักษาการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๘ กรกฎาคม หน้า ๑๒๐๘)
25/10/2566

กฎกระทรวงการคลัง

ออกตามความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติอากรแสตมป์
พุทธศักราช ๒๔๗๕ (ฉบับที่ ๓)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติ
อากรแสตมป์ พุทธศักราช ๒๔๗๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
การคลังออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ให้แก่วางในกฎกระทรวงการคลังฉบับที่ให้ไว้เมื่อวันที่
๑๗ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๖ ดังนี้ คือ

คำว่า “ผู้ตรวจการกรมประเมินภาษีในกรมสรรพากร”
ที่ปรากฏในข้อใด แก่เป็น “หัวหน้าแผนกควบคุมและพิจารณา
อุทธรณ์แผนกสอบสวน แผนกประเมินอากรแสตมป์
ในกองภาษีประเมิน กรมสรรพากร”

กระทรวงการคลัง

กฎให้ไว้เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

รักษาการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

25/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๒ วันที่ ๒๘ กรกฎาคม หน้า ๑๒๑๐)

กฎกระทรวงการคลัง
ออกตามความในมาตรา ๕ แห่ง
พระราชบัญญัติภาษีการธนาคารและการประกันภัย
พุทธศักราช ๒๔๗๖ (ฉบับที่ ๒)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติ
ภาษีการธนาคารและการประกันภัย พุทธศักราช ๒๔๗๖
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ให้แก่วินัยในกฎกระทรวงการคลังฉบับที่ ๗ ไร่ในวันที่
๑ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๖ ดังนี้ คือ

คำว่า “ผู้ตรวจการกองภาษีประเมินในกรมสรรพากร”
ที่ปรากฏในข้อใด แก่เป็น “หัวหน้าแผนกและประจำแผนก
ในกองภาษีประเมินกรมสรรพากร”

กระทรวงการคลัง

กฎให้ไว้ในวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

รักษาการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

25/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๘ กรกฎาคม หน้า ๑๒๑๔)

ประกาศการช่อมคณะรัฐมนตรี

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
 คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
 (ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
 ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนวัตนัจาทรนต์
 อาทิตยทิพอาภา
 เจ้าพระยายมราช

ตามประกาศลงวันที่ ๒๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๗
 ตั้งรัฐมนตรี ๑๗ นาย ประกอบด้วยรัฐมนตรี ซึ่งนายพันเอก
 พระยาพลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรีอยู่นั้น

บัดนี้ รัฐมนตรี ๔ นาย กล่าวคือ (๑) พระยา
 มานวราชเสวี (๒) เจ้าพระยารวงศพิพัฒน์ (๓) หลวง
 นฤเบศรมานิต (๔) นายพันเอก พระสิทธิเรืองเดชพล
 ขอพระราชทานกราบบังคมทูลลาออก และคณะผู้สำเร็จ
 ราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 ได้รับหนังสือลาออกนั้น ๆ แล้ว ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ที่
 25/10/2566
 กล่าวนามมานั้น จึงเป็นอันสิ้นสุดลง ตามความในรัฐธรรมนูญ

บุญแห่งราชอาณาจักรสยาม มาตรา ๕๑ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

เพื่อให้เป็นการเหมาะสมแก่ราชการยิ่งขึ้น จึงมีพระบรมราชโองการให้ตั้งและแต่งตั้งรัฐมนตรีดังต่อไปนี้

๑. นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๒. พระยามไหสวรรย์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
๓. พระยาศรีเสนา เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ
๔. พระสารสาสน์ประพันธ์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการ
๕. นายนาวาเอก หลวงสินธุสงครามชัย ร.น. เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ
๖. หลวงโกวิทอภัยวงศ์ เป็นรัฐมนตรี
๗. นายพันโท หลวงชำนาญยุทธศิลป์ เป็นรัฐมนตรี
๘. หลวงนาถนิติธาดา เป็นรัฐมนตรี
๙. นายนาวาเอก พระยาวิจารณ์จักรกิจ ร.น. เป็นรัฐมนตรี

๑๐. นายพันตำรวจเอก หลวงอดุลเดชจรัส เป็น
รัฐมนตรี

๑๑. นายพันเอก พระยาอภัยสงคราม เป็นรัฐมนตรี
ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ส่วนรัฐมนตรีอื่น ๆ ตามประกาศลงวันที่ ๒๒ กันยายน
พุทธศักราช ๒๔๗๗ นั้น ก็ยังคงเป็นรัฐมนตรีอยู่ตามเดิม
กล่าวคือ

๑. นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม เป็นรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงกลาโหม

๒. หลวงประดิษฐมนูธรรม เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
มหาดไทย

๓. พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ เป็นรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงยุติธรรม

๔. นายพลเรือตรี พระยาศรยุทธเสนี ร.น. เป็น
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเสนาธิการ

๕. พระศุลยธารณเปรีชาโวที เป็นรัฐมนตรี

๖. นายนาวาตรี หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ ร.น. เป็น
รัฐมนตรี

๗. นายนาวาโท หลวงสุภชลาศัย ร.น. เป็นรัฐมนตรี

๖๖๓

- ๘. ขุนสมาหารहितะคดี เป็นรัฐมนตรี
- ๙. ขุนสุคนธ์วิเศษศึกษากร เป็นรัฐมนตรี
- ๑๐. พระยาสุริยานุวัตร เป็นรัฐมนตรี

ประกาศมาณวันที่ ๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑ สิงหาคม หน้า ๑๒๑๓)

ประกาศ

ตั้งประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
 คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
 ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนวตน์จัตูรนต์

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม
 พุทธศักราช ๒๔๗๘ เลือกลงสมาชิกในสภาผู้แทนราษฎรให้
 เป็นประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คือ

๑. เจ้าพระยาศรีธรรมมาธิเบศ (จิตร ณสงขลา) เป็น
 ประธานสภาผู้แทนราษฎร

๒. พระยามานวราชเสวี (ปลอด-วิเชียร ณสงขลา)
 เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนที่ ๑

๓. พ.อ. พระประจันปัจจนึก (พุก มหาดีลัก) เป็น
 รองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนที่ ๒

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงให้ตั้งผู้มีนามดังกล่าวแล้ว เป็น ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม มาตรา ๒๒ ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๓ สิงหาคม หน้า ๑๒๑๗)

๖๖๖

พระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลพิเศษ พ.ศ. ๒๔๗๖

แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนัตนัจจัตนัต

อาทิตยพิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ณวันที่ ๖ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรจะขยายอำนาจ
ศาลพิเศษซึ่งได้จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลพิเศษ
พุทธศักราช ๒๔๗๖ ให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับ
กับความผิดฐานกบฏและก่อการจลาจลภายในราชอาณาจักร

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

25/10/2566

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลพิเศษ พ.ศ. ๒๔๗๖ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันที่ใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นต้นไป ให้ยกเลิกบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้ศาลพิเศษซึ่งได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลพิเศษ พุทธศักราช ๒๔๗๖ มีอำนาจพิจารณาพิพากษาบรรดาคดีอาญาเกี่ยวกับความผิดฐานกบฏและก่อการจลาจลที่ได้เกิดขึ้น ต่อมาจากการกบฏและจลาจลเมื่อคราวเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ จนกระทั่งวันประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ และให้นำบทแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลพิเศษ พุทธศักราช ๒๔๗๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

แต่คดีความผิดฐานเดียวกันดังที่กล่าวมาแล้วนี้ ซึ่งได้ค้างชำระอยู่ในศาลอื่นใดในขณะที่ประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ ห้ามไม่ให้โอนมาชำระยังศาลพิเศษ

มาตรา ๕ ในการที่จะส่งอาญาประหารชีวิตแก่ผู้หนึ่งผู้ใดตามคำพิพากษาของศาลพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าผู้ต้องคำพิพากษาจะทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษต่อพระมหากษัตริย์ ให้ยื่นฎีกาภายในเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนับตั้งแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาให้ประหารชีวิต

ฎีกาที่กล่าวแล้วนี้ ถ้าหากมี จะต้องนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระมหากษัตริย์เพื่อทรงพระราชวินิจฉัยโดยพลัน ถ้าพระมหากษัตริย์ไม่พระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยภายในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนับตั้งแต่วันที่ได้ทรงรับฎีกานั้น ให้ถือว่าไม่พระราชทานอภัยโทษ ถ้าผู้ต้องคำพิพากษาไม่ยื่นฎีกาภายในกำหนดเวลาหรือไต่ยื่นแล้ว แต่ไม่ได้รับพระราชทานอภัยโทษภายในกำหนดเวลานั้น ให้เอาตัวผู้ต้องคำพิพากษานั้นไปประหารชีวิตโดยไม่ชักช้า

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๖ สิงหาคม หน้า ๑๒๑๕)

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์
เพื่อสร้างท่าเรือกรุงเทพ ฯ พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนุกิติน์จาทุนต์

อาทิตยทัพอภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ณวันที่ ๖ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจะจัดสร้างท่าเรือสำหรับการขนส่งขึ้น
ที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออก จังหวัดพระนคร เพื่อ
บำรุงการพาณิชย์และคมนาคมให้สะดวกและเจริญยิ่งขึ้น

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖

แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เพื่อสร้างท่าเรือกรุงเทพ ฯ พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้โดยมีกำหนดห้าปี นับตั้งแต่วันประกาศใช้เป็นต้นไป

มาตรา ๔ ให้กระทรวงเศรษฐการเป็นเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๕ ที่ดินที่ต้องเวนคืนอยู่ในตำบลบ้านทวาย ตำบลบางโพรงบาง ตำบลช่องนนทรี อำเภอบ้านทวาย ตำบลคลองเตย ตำบลพระโขนง และตำบลบางจาก อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร มีเขตต์ดังนี้

ทิศเหนือ เริ่มแต่ใต้วัดลุ่มถึงสถานีแม่น้ำ แล้วย้อนขึ้นไปตามทางรถไฟสายช่องนนทรี ไปจุดทางรถไฟสายปากน้ำ ยาวขึ้นไปตามทางรถไฟสายปากน้ำถึงคลองพระโขนง

ทิศตะวันออก เริ่มแต่คลองพระโขนงถึงสถานีคลอง
บางจาก

ทิศใต้ เลียบตามลำแม่น้ำเจ้าพระยาจากสถานีคลอง
บางจากไปจดปากคลองวัดจันทร์

ทิศตะวันตก เริ่มแต่คลองวัดจันทร์ไปจดใต้วัดลุ่ม
ทั้งนี้ตามเส้นหมายสีแดงปรากฏตามแผนที่ประเมินต่อ
ท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ มี
หน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา
นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๘ สิงหาคม หน้า ๑๒๔๒๓)

๖๗๒

พระราชบัญญัติ

ระเบียบข้าราชการพลเรือนแก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๕๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๗๗)

อนันต์จำตุรนต์

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยาบรมราช

ตราไว้ณวันที่ ๑๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขเพิ่มเติม
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๗๖
เนื่องจากการจัดรูปการงานใหม่ในพระราชวัง

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
25/10/2566
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๗ การแต่งตั้ง เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนชั้นเงินเดือน ออกจากตำแหน่ง ของข้าราชการพลเรือนในพระองค์ ในสำนักพระราชวัง และสำนักงานราชเลขาธิการในพระองค์นั้น ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีที่จะทำได้โดยพระบรมราชานุมัติ”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(๒๓๑๐๒๓๖) เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๔ สิงหาคม หน้า ๑๒๒๖)

๖๗๔

พระราชบัญญัติ

ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม แก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนัตินี้จาทรนต์

อาทิตย์พิพธภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ณวันที่ ๑๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า เป็นการสมควรที่จะ
จะจัดวางรูปการงานในพระราชวังรวมตลอดทั้งการงานราช
เลขาธิการในพระองค์ให้เหมาะสมแก่กาลสมัย

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๓๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๓๗ (ฉบับที่ ๒) นั้นเสีย กับให้ยกเลิกความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พุทธศักราช ๒๕๓๖ ซึ่งได้แก้ไขใหม่ โดยพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๓๗ (ฉบับที่ ๓) โดยให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔ ให้มีกระทรวงและทบวงการเมืองซึ่งมีฐานะเทียบกระทรวงดังต่อไปนี้ มีอำนาจและหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินตามกฎหมาย

- (๑) สำนักนายกรัฐมนตรี
- (๒) กระทรวงกลาโหม
- (๓) กระทรวงการคลัง

- (๔) กระทรวงการต่างประเทศ
- (๕) กระทรวงเกษตรราธิการ
- (๖) กระทรวงธรรมการ
- (๗) กระทรวงมหาดไทย
- (๘) กระทรวงยุติธรรม
- (๙) กระทรวงเศรษฐการ "

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในหมวด ๘ มาตรา ๑๙ และ ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรมแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๓) นั้นเสีย

มาตรา ๕ คำว่า "หมวด ๑๐ และ ๑๑ มาตรา ๒๑,๒๒ และ ๒๓" แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรมแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๓) ให้แก้เป็นหมวด ๘ และ ๑๐ มาตรา ๑๙,๒๐ และ ๒๑ ตามลำดับ

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรมแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๓)

“หมวด ๑๑

สำนักพระราชวัง

มาตรา ๒๒ ให้สำนักพระราชวังเป็นทบวงการเมืองมีอำนาจหน้าที่จัดการพระราชวังตลอดจนการดูแลรักษาทรัพย์สินและผลประโยชน์ของพระมหากษัตริย์ และให้อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๓)

“หมวด ๑๒

สำนักงานราชเลขาธิการในพระองค์

มาตรา ๒๓ ให้สำนักงานราชเลขาธิการในพระองค์เป็นทบวงการเมือง มีอำนาจหน้าที่จัดการสารบรรณ และการในพระองค์พระมหากษัตริย์ และให้อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๔ สิงหาคม หน้า ๑๒๒๘)

๖๗๘

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดเขตที่ดินซึ่งจะต้องเวนคืน

ตำบลดอนเมือง อำเภอบางเขน จังหวัดพระนคร

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนวติน้ำจืดวนต์

อาทิตย์ ทพอากาศ

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๖ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นว่าสมควรขยายเขตที่ดินดอนเมืองออกไป เพื่อสะดวกแก่กิจการเดินอากาศอันเป็นสาธารณูปโภค

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 25/10/2566 อภัยอำนาจตามความในมาตรา ๖

แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตต์ที่ดินซึ่งจะต้องเวนคืน ตำบลคอนเมือง อำเภอบางเขน จังหวัดพระนคร พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้ได้มีกำหนดสามปี นับตั้งแต่วันประกาศใช้เป็นต้นไป

มาตรา ๔ ให้กระทรวงกลาโหมเป็นเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๕ ส่วนกำหนดเขตต์ที่ดินบริเวณตำบลคอนเมือง อำเภอบางเขน จังหวัดพระนครที่ต้องเวนคืนนั้นคือ ที่ดินซึ่งต่อจากเขตต์สนามบินคอนเมืองออกไปทางทิศตะวันออก และทิศเหนือจดถนนสายกรุงเทพ ฯ คอนเมือง ทางทิศใต้ประมาณห้าร้อยเมตร อันอยู่ในเขตต์เส้นหมายสีแดงปรากฏตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ บรรดาที่ดินเจ้าของหรือ

๖๘๐

มีผู้ปกครองที่อยู่ภายในเขตต้นนั้น เป็นที่ดินซึ่งจะต้องเวนคืนโดยพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๑ สิงหาคม หน้า ๑๒๓๔)

พระราชกฤษฎีกา

ว่าด้วยการบังคับให้ใช้วิธีมาตราซัง ดวง วัด
และจำนวนหน่วย กับเครื่องซัง เครื่องดวง เครื่องวัดที่ตั้งขึ้น
ตามพระราชบัญญัติมาตราซัง ดวง วัด พุทธศักราช ๒๔๖๖
ในจังหวัดสวรรคโลก พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนุนิตน์จาตุรนต์
ชาติศย์ทิพอาภา
เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นว่า วิธี ซัง ดวง วัด ตามพระราชบัญญัติมาตรา
ซัง ดวง วัด พุทธศักราช ๒๔๖๖ เป็นปัจจัยสำคัญอันจะ
ช่วยบำรุงฐานะของชาวนา การทำนา และการค้าขายให้ดีขึ้น
สมควรประกาศบังคับให้ใช้พระราชบัญญัติตามมาตรา ๔
แห่งพระราชบัญญัติมาตราซัง ดวง วัด พุทธศักราช ๒๔๖๖

25/10/2566

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึ่งให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้
ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราช
กฤษฎีกาว่าด้วยการบังคับให้ใช้วิธีมาตราซัง ตวง วัดและ
จำนวนหน่วยกับเครื่องซัง เครื่องตวง เครื่องวัดที่ตั้งขึ้นตาม
พระราชบัญญัติมาตราซัง ตวง วัด พุทธศักราช ๒๔๖๖ ใน
จังหวัดสวรรคโลก พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ใช้วิธีมาตราซัง ตวง วัดและจำนวนหน่วย
กับเครื่องซัง เครื่องตวง เครื่องวัดที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ
มาตราซัง ตวง วัด พุทธศักราช ๒๔๖๖ ในจังหวัดสวรรคโลก

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการมีหน้าที่
รักษาการให้ เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

25/10/2566

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๑ สิงหาคม หน้า ๑๒๓๓)

๖๘๓

พระราชบัญญัติ
พิทักษ์อรรถาภิธานศุลกากร แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ ๑๑) พุทธศักราช ๒๕๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๗๗)

อาทิตยทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า บัดนี้ได้ประกาศใช้
พระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พ.ศ. ๒๕๗๗ แล้ว สมควร
แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติพิทักษ์อรรถาภิธานศุลกากร พุทธ
ศักราช ๒๕๖๕

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
พิกัดอัตราภาษีศุลกากร แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑๑)
พุทธศักราช ๒๕๓๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เติมข้อความต่อไปนี้เป็นข้อ ๘-๙ ๑๐
ของ “อัตราค่าภาษีออก” แห่งพระราชบัญญัติพิกัดอัตรา
ภาษีศุลกากร แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๗) พุทธศักราช ๒๕๓๕

“๘. ยาง ซึ่งไม่รวมไว้ในพ่อน กิโลกรัมละ ๒ สตางค์

๙. เศษยาง ซึ่งหมายความตลอดถึงเศษจากต้นยาง
ยางก้อน ยางป่นดิน และเปลือกต้นยาง กิโลกรัมละ ๑ สตางค์
๑๐. น้ำยางจากต้นยาง ลิตรละ ๐.๕ สตางค์”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

คำแถลงการณ์
เรื่องเก็บภาษีขาออก

เนื่องจากประเทศสยามเข้าเป็นภาคีในสัญญาจำกัดยว
ระหว่างประเทศ เพื่อประโยชน์แก่พ่อค้าประชาชนผู้เกี่ยว
ข้องในการนี้ สภามุแทนราษฎรได้เห็นชอบด้วยรัฐบาล
และอนุมัติให้เข้าเป็นภาคีแห่งสัญญาแล้ว ความจำเป็นใน
การควบคุมโควตานั้น รัฐบาลจำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่ายและ
ตั้งเจ้าหน้าที่ตามสมควร

เมื่อรัฐบาลต้องเพิ่มรายจ่ายดังกล่าวแล้ว จึงจำเป็นต้อง
หารายได้เพื่อชดเชยกับรายจ่ายนั้น และเห็นว่าวิธีการกับ
อัตราภาษีขาออกอื่นจะพึงเก็บแก่สินค้าอย่าง ดังบัญญัติไว้
ในพระราชบัญญัติพิกัดอัตราภาษีศุลกากร แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๔๗๘ นี้ เป็นการสมกับสภาวะที่จะ
พึงกระทำในขณะนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๔ สิงหาคม หน้า ๑๒๔๓)

๖๘๖

พระราชกฤษฎีกา
จัดวางระเบียบราชการในสำนักพระราชวัง
และสำนักงานราชเลขาณูการในพระองค์
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อาทิพิทักษ์พธามา
เจ้าพระยาอมราช
ตราไว้ณวันที่ ๑๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดวางระเบียบราชการในสำนักพระ
ราชวัง และสำนักงานราชเลขาณูการในพระองค์ เนื่อง
ด้วยบทพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม แก้ไข
เพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดัง
ต่อไปนี้

5/10/2566

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกา^๑ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการ” ในสำนักพระราชวัง และสำนักงานราชเลขาณการในพระองค์ พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกา^๑ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชกฤษฎีกา^๑จัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรมในกระทรวงวัง พุทธศักราช ๒๔๗๖ กับให้ยกเลิกบรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎและข้อบังคับอื่นๆ ในส่วนที่มีข้อความขัดหรือแย้งกับพระราชกฤษฎีกา^๑

มาตรา ๔ สำนักพระราชวัง แบ่งส่วนราชการ ดังนี้

๑. สำนักงานเลขาณการ แบ่งเป็น ๔ แผนก

(๑) แผนกสารบรรณ (๒) แผนกหมายและทะเบียน (๓) แผนกคลัง (๔) แผนกพัสดุ

๒. กองมหาดเล็ก แบ่งเป็น ๓ แผนก

(๑) แผนกกลาง (๒) แผนกรับใช้ (๓) แผนกชาวที่

๓. กองวัง และพระราชพิธี แบ่งเป็น ๓ แผนก

(๑) แผนกตำรวจวัง (๒) แผนกพระราชพิธี
(๓) แผนกพระราชพาหนะ

๖๘๘

๕. สำนักงานพระคลังข้างที่

มาตรา ๕ สำนักงานราชเลขาณการในพระองค์ แบ่ง
เป็น ๒ แผนก

(๑) แผนกกลาง (๒) แผนกการในพระองค์

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๔ สิงหาคม หน้า ๑๒๔๔)

๖๘๕

พระราชกฤษฎีกา
กำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน
ในสำนักพระราชวัง และสำนักงาน
ราชอาณาจักรในพระองค์
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)
อาทิตยทิพอาภา
เจ้าพระยายมราช
ตราไว้ ณ วันที่ ๑๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่ได้ตราพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการใน
สำนักพระราชวัง และสำนักงานราชอาณาจักรในพระองค์
พุทธศักราช ๒๔๗๘ ขึ้นใหม่ และเพื่อให้การได้เป็นไปตาม
พระราชกฤษฎีกานี้

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนในสำนักพระราชวัง และสำนักงานราชเลขาธิการในพระองค์ พุทธศักราช ๒๕๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระพระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนในกระทรวงวัง (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๗๗

มาตรา ๔ เงินเดือนของข้าราชการพลเรือนในสำนักพระราชวังและสำนักงานราชเลขาธิการในพระองค์ ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘ ให้กำหนดขึ้นต่ำและขึ้นสูงไว้ดังนี้

อัตราเงินเดือน

สำนักพระราชวัง

25/10/2566

เลขาธิการพระราชวัง

๖๕๐-๕๐๐

๑. สำนักงานเลขานุการ

เลขานุการ	๓๐๐-๔๐๐
-----------	---------

(๑) แผนกสารบรรณ

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
-------------	---------

ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
-----------	---------

ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
-----------	--------

เสมียน	๕๕-๗๕
--------	-------

เสมียน	๓๔-๕๐
--------	-------

(๒) แผนกหมายและทะเบียน

หัวหน้าแผนก	๑๕๐-๑๕๐
-------------	---------

ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
-----------	---------

ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
-----------	--------

เสมียน	๕๕-๗๕
--------	-------

เสมียน	๓๔-๕๐
--------	-------

เสมียน	๒๐-๓๐
--------	-------

(๓) แผนกคลัง

หัวหน้าแผนก ^{๗ 25/10/2566}	๓๐๐-๔๐๐
-------------------------------------	---------

อัตราเงินเดือน

ประจำแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๗๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

(๔) แผนกพัสดุ

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๗๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

๒. กองมหาดเล็ก

หัวหน้ากอง	๔๕๐-๖๐๐
------------	---------

(๑) แผนกกกลาง

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
พนักงานเอก	๑๑๐-๑๓๐

อัตราเงินเดือน

พนักงานเอก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐
พนักงาน	๕๕-๗๕
ช่าง	๕๕-๗๕
พนักงาน	๓๔-๕๐

(๒) แผนกไร่

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
เจ้าพนักงานผู้ช่วย	๑๔๐-๑๕๐
พนักงานเอก	๑๑๐-๑๓๐
พนักงานเอก	๘๐-๑๐๐
พนักงาน	๕๕-๗๕
พนักงาน	๓๔-๕๐

(๓) แผนกชาวท

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
เจ้าพนักงานผู้ช่วย	๑๔๐-๑๕๐

อัตราเงินเดือน

พนักงานเอก	๘๐-๑๐๐
พนักงาน	๕๕-๗๕
พนักงาน	๓๔-๕๐

๓. กองวังและพระราชพิธี

หัวหน้ากอง	๔๐๐-๕๐๐
------------	---------

(๑) แผนกตำรวจวัง

หัวหน้าแผนก	๓๐๐-๔๐๐
ประจำแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
พนักงานเอก	๑๑๐-๑๓๐
พนักงานเอก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
พนักงาน	๕๕-๗๕
พนักงาน	๓๔-๕๐
นายแพทย์ช่วย	๑๔๐-๑๕๐

อัตราเงินเดือน

นายแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ	๑๑๐-๑๓๐
พนักงานพยาบาล	๓๔-๕๐

(๒) แผนกพระราชพิธี

หัวหน้าแผนก	๑๔๐-๑๕๐
พนักงานเอก	๑๑๐-๑๓๐
พนักงานเอก	๘๐-๑๐๐
พนักงาน	๕๕-๗๕
พนักงาน	๓๔-๕๐

(๓) แผนกพระราชพาหนะ

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
พนักงานเอก	๑๑๐-๑๓๐
พนักงานเอก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐
ช่าง	๕๕-๗๕
สัตว์แพทย์ผู้เชี่ยวชาญ	๕๕-๗๕

อัตราเงินเดือน

นายท้าย	๕๕-๗๕
นายท้าย	๓๔-๕๐
พนักงาน	๕๕-๗๕
พนักงาน	๓๔-๕๐

๔. สำนักงานพระคลังข้างที่

ผู้อำนวยการ	๖๕๐-๘๐๐
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	๔๕๐-๖๐๐
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	๔๐๐-๕๐๐
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	๓๐๐ ๔๐๐

สำนักงานราชเลขาธิการในพระองค์

ราชเลขาธิการในพระองค์	๖๕๐-๘๐๐
ผู้ช่วยราชเลขาธิการในพระองค์	๔๐๐ ๕๐๐
เลขาธิการ	๓๐๐-๔๐๐

(๑) แผนกกลาง

หัวหน้าแผนก	๓๐๐-๔๐๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐

อัตราเงินเดือน

เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๒) แผนกการในพระองค์

หัวหน้าแผนก	๒๐๐-๒๘๐
ประจำแผนก	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

มาตรา ๕ ให้เป็นหน้าที่ของ นายกรัฐมนตรี กำหนดจำนวน ตำแหน่งตาม อัตราในพระราชกฤษฎีกานี้ และทำความตกลงกับ ก.พ. เพื่อให้ตั้งขึ้น สมกับงานทั้งหมด ทั้งให้ทำความตกลงกับ ก.พ. ในเรื่องจำนวน ตำแหน่งและจำนวนเงินเดือน สำหรับตำแหน่ง พนักงาน ชั้นรองตำแหน่งอื่น ๆ อันมิได้ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกาภายในจำนวนเงินงบประมาณที่ได้รับอนุญาตไว้แล้วนั้นด้วย

๖๕๘

มาตรา ๖ ให้นายกรัฐมนตรีมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไป
ตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๔ สิงหาคม หน้า ๑๒๔๗)

พระราชกฤษฎีกา
กำหนดเขตที่ดินซึ่งจะต้องเวนคืน
เพื่อจัดสร้างการชลประทานแควสุพรรณบุรี
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อาทิตย์ทิพอาภา
เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นว่าสมควรจะกำหนดเขตที่ดินซึ่งจะต้องเวน
คืน เพื่อจัดสร้างการชลประทานแควสุพรรณบุรีอันเป็น
สาธารณูปโภคให้เสร็จบริบูรณ์ตามโครงการเดิมที่ได้ประกาศ
กระแสพระบรมราชโองการไว้เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ.
๒๔๖๖ เพราะพระราชบัญญัติขยายกำหนดเวลาหวงห้าม
และจัดซื้อที่ดิน สำหรับสร้างการชลประทาน แควสุพรรณบุรี

พ.ศ. ๒๔๗๖ จะสิ้นสุดกำหนดเวลาหวงห้ามลงในวันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๘

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๔๗๗ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินซึ่งจะต้องเวนคืน เพื่อจัดสร้างการชลประทานแควสุพรรณบุรี พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันที่ ๑๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้ได้มีกำหนดห้าปี นับตั้งแต่วันประกาศใช้ เป็นต้นไป

มาตรา ๔ ให้กระทรวงเกษตรราชการเป็นเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๕ ที่ดินที่ต้องเวนคืนนั้น ให้ถือตามแผนที่แสดงเขตที่ดินข้างหลังประกาศกระแสพระบรมราชโองการเรื่อง

หวงห้ามและจัดซื้อที่ดินสำหรับสร้างการทดน้ำไขน้ำแคว
สุพรรณบุรี พ.ศ. ๒๔๖๖ ตั้งกล่าวข้างต้น และที่ได้ขยาย
เขตต์เพิ่มเติมตามประกาศกระแสพระบรมราชโองการ ลง
วันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๒ และให้ถือแผนที่เหล่านี้
เป็นส่วนหนึ่งของพระราชกฤษฎีกานด้วย

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรราธิการ มี
หน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๘ สิงหาคม หน้า ๑๒๕๓)

ประกาศ

ตั้งช่อมคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
และตั้งประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ใหม่

ด้วยตามประกาศตั้ง คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗ ตั้งคณะผู้สำเร็จ
ราชการแทนพระองค์ประกอบด้วย

๑. นายพันเอก พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นอนุวัตน์
จาตุรนต์ เป็นประธาน

๒. นายนาวาตรี พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์
ทิพอาภา ร.น.

๓. เจ้าพระยาอมราช (บัน สุขุม)

ตามความในมาตรา ๑๐ แห่งรัฐธรรมนูญ นั้น

บัดนี้ นายพันเอก พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นอนุวัตน์
จาตุรนต์ ประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ได้
สิ้นพระชนม์ตั้งแต่วันที่ ๑๒ สิงหาคม ศกนี้ สภาผู้แทน
ราษฎรอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ แห่งรัฐธรรมนูญ
ได้ลงมติตั้งวันที่ ๒๐ สิงหาคม ศกนี้ ตั้ง นายพลเอก
เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน (อ๋ม อินทรโยธิน) ช่อมคณะ
ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ส่วนประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์นั้น สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติตั้ง นายนาวตรี พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา ร.น. เป็นประธานต่อไป

เพราะฉะนั้น คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ จึงประกอบด้วย

๑. นายนาวตรี พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา ร.น. เป็นประธาน

๒. เจ้าพระยามรราช (ปั้น สุขุม)

๓. นายพลเอก เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน (อุ่ม อินทรโยธิน)

ทั้งนี้ยังมีข้อตกลงตามประกาศตั้งคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่า ในการลงมติวินิจฉัยข้อปรักษานั้น ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ และในการลงนามในเอกสารราชการนั้น ให้ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์อย่างน้อย ๒ ท่าน เป็นผู้ลงนาม จึงขอประกาศให้ทราบทั่วกัน

ประกาศมาณวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เจ้าพระยาศรีธรรมราชิเบศ

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

๓๐๔

พระราชกฤษฎีกา
ควบคุมการก่อสร้างในที่เพลิงไหม้
ตำบลศาลเจ้าใหม่ อำเภอสามพันขวงศ์ จังหวัดพระนคร
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนุวัตน์จำตุรนต์

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ณวันที่ ๖ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชชกาลปัจจุบัน

โดยที่ได้เกิดเพลิงไหม้ขึ้นที่ตำบลศาลเจ้าใหม่ อำเภอ
สามพันขวงศ์ จังหวัดพระนคร เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ.
๒๔๗๘ เป็นการสมควรควบคุมการก่อสร้างในบริเวณที่เพลิง
ไหม้นั้น

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างในเขตต์เพลิงไหม้ พุทธศักราช ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกา^{นี้}ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาควบคุมการก่อสร้างในที่เพลิงไหม้ตำบลศาลเจ้าใหม่ อำเภอสัมพันธวงศ์ จังหวัดพระนคร พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกา^{นี้} ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ใช้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างในเขตต์เพลิงไหม้ พุทธศักราช ๒๔๗๖ ทุกมาตรา ภายในเขตต์ที่เพลิงไหม้ ที่ตำบลศาลเจ้าใหม่ อำเภอสัมพันธวงศ์ จังหวัดพระนคร ตามแผนที่ต่อท้ายพระราชกฤษฎีกา^{นี้}

25/10/2566

๗๐๖

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๕ สิงหาคม หน้า ๑๒๖๓)

กฎกระทรวงกลาโหม
ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก (ฉบับที่ ๓)
ออกตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗
แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร
พุทธศักราช ๒๔๗๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ประกาศ แก้ไข กฎกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ลงวันที่ ๒๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ดังต่อไปนี้

๑. ให้ยกเลิกความในข้อ ๓ และข้อ ๔ หมายเลข (๑) แห่งมาตรา ๗ และใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๑) นายทหารชั้นสัญญาบัตร มีเสื้อชั้นในสีทากีแกมเขียว คอพับแขนสั้นหรือแขนยาวรัดข้อมือ มีกะเป๋าท่อนอกเสื้ออย่างเสื้อแบบราชการ มีอินทระนุกับเครื่องหมายยศอย่างเครื่องปกติ แต่เครื่องหมายยศจะใช้ปักด้วยด้ายหรือไหมเหลืองแทนโลหะก็ได้”

๒. ให้ยกเลิกความในข้อ ๓ หมายเลข (๒) อักษร ข.
แห่งมาตรา ๗ และใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข. กางเกง ผ้าสีน้ำเงินแก่หรือสีดำ แบบขาสั้นหรือ
ขายาว”

กฎให้ไว้ตั้งแต่วันที่ ๒๓ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘

นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๕ สิงหาคม หน้า ๑๒๖๖)

กฎกระทรวงมหาดไทย

ว่าด้วยระเบียบการลงทัณฑ์ตำรวจฐานขาดหน้าราชการ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ ตามที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎนี้ใช้สำหรับพลตำรวจ นายสิบ และจ่านายสิบตำรวจ

ข้อ ๒ ในยามปกติ ถ้าตำรวจขาดหน้าที่ราชการโดยมิได้รับอนุญาตหรือขาดจากหน้าที่ราชการในเมื่อพ้นกำหนดอนุญาตมาแล้วก็ดี ถ้าไม่เกิน ๑๕ วันเรียกว่า "ขาด" ถ้าเกิน ๑๕ วันเรียกว่า "หนี"

ข้อ ๓ ผู้ซึ่งขาดหรือหนีราชการนั้น ให้ลงทัณฑ์ตามกำหนดดังต่อไปนี้

ก. ขาดแล้วกลับเอง

ครั้งที่ ๑ ให้ทัณฑ์กรรมไม่เกิน ๓ วัน

ครั้งที่ ๒ ก็กึ่งถึงจำนวนวันที่ขาด

ครั้งที่ ๓ และต่อๆ ไป กักขังเท่าจำนวนวัน
ที่ขาด

ข. หนีแล้วกลับเอง

ครั้งที่ ๑ จำขัง ๑ ใน ๔ ของจำนวนวันที่หนี

ครั้งที่ ๒ จำขังกึ่งจำนวนวันที่หนี

ครั้งที่ ๓ และต่อๆ ไป จำขังเท่าจำนวนวัน
ที่หนี

ค. จับส่ง

ถ้าต้องติดตามและจับตัวส่ง ให้ลงโทษที่
เป็นทวีคูณตามอัตราโทษที่กำหนดไว้ใน ก. และ ข. แห่งข้อนี้

ง. การคำนวณวันสำหรับลงโทษนั้น เมื่อได้
คำนวณแล้ว ถ้ามีเศษวันให้ตัดออก

จ. การคำนวณวันลงโทษที่ตามทีกล่าวมาแล้วใน
ข้อนี้ ถ้าได้จำนวนวันลงโทษ เมื่อรวมเข้ากับวันที่ผู้รับโทษ
ได้ประจําการมา สูงกว่าจำนวนวันที่หมดซึ่งผู้รับโทษ
จะต้องประจําการแล้ว ก็ให้ลดวันลงโทษที่ลงมรเพียงเท่าที่
ไม่เกินจำนวนวันที่ผู้รับโทษจะต้องประจําการ

ข้อ ๔ การนับครั้งขาดหรือหนีราชการนั้น ให้ถือเกณฑ์

๑. ให้นำราชการ ให้นำครั้งติดต่อเฉพาะในการหนังสือ

๒. ขาดราชการ ให้นำครั้งที่หนรรวมกับครั้ง
ที่ขาดด้วย

ข้อ ๕ ถ้าผู้กระทำผิดเป็นผู้ที่ไม่ได้ประจำการตามพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหารจะลงทัณฑ์ตามอัตราที่กำหนดไว้ในข้อ ๓ หรือจะลงทัณฑ์อย่างอื่นตามอำนาจของผู้บังคับบัญชา ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจนั้นก็ได้ แล้วแต่ผู้บังคับบัญชาจะเห็นสมควร

กฎให้ ไว้ ณ วันที่ ๒๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์

รักษาราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑ กันยายน หน้า ๑๒๖๘)

๓๑๒

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดเขตที่ดินซึ่งจะต้องเวนคืน เพื่อตัดถนน
ตอนเหนือกรุงเทพ ฯ พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

อาทิตยที่พอรภา

เจ้าพระยามรราช

เจ้าพระยาพิชโยนทร โยธิน

ตราไว้ณวันที่ ๒๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรตัดถนนตอนเหนือกรุงเทพ ฯ เพื่อ
ให้การจราจรทางบกสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น และเพื่อ
เชื่อมคมนาคมระหว่างทางน้ำกับทางบกที่มีอยู่แล้ว

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ใน พระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖

แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๔๗๗ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินซึ่งจะต้องเวนคืน เพื่อตัดถนนตอนเหนือกรุงเทพ ฯ พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้ได้มีกำหนดสองปี นับแต่วันประกาศใช้เป็นต้นไป

มาตรา ๔ ให้กรมโยธาเทศบาล เป็นเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๕ ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ซึ่งต้องเวนคืนสำหรับตัดถนน ๒ สาย

สายที่ ๑ ตั้งต้นจากตอนปลายถนนบางกระบือขนานไปตามฝั่งตะวันออกแม่เจ้าพระยาถึงตำบลบางซ່อน เป็นถนนขนาดกว้าง ๒๕ เมตร ยาวประมาณ ๒,๑๕๐ เมตร

สายที่ ๒ ตั้งต้นจากริมฝั่งตะวันออกแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณใต้สถานีตำรวจรถไฟ ผ่านถนนสายที่ ๑ และถนน ประชาราษฎร์ไปถึงคลองเปรมประชากร ตรงกับบริเวณ สถานีรถไฟบางซื่อ เป็นถนนขนาดกว้าง ๒๕ เมตร ยาว ประมาณ ๑,๘๕๐ เมตร

ตรงที่ถนนที่ตัดใหม่เชื่อมตัดกันกับที่ หรือถนนที่ ตัดใหม่เชื่อมตัดกันกับถนนที่มีอยู่แล้วก็ดี จะได้ขยายเขตต์ มุมออกไปในระยะไม่เกิน ๒๕ เมตรจากจุดประสาธเส้นมุม เขตต์

ทั้งนี้ภายใน เขตต์เส้นหมายสีแดงปรากฏตามแผนที่ ประเมินต่อท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

๗๑๕

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์
เพื่อจัดสร้างการชลประทานในจังหวัดลำปาง

พุทธศักราช ๒๕๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘)

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยาขอมราช

เจ้าพระยาพิชัยเนตรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรกำหนดเขตที่ดินหรือ อสังหาริมทรัพย์
อย่างอื่นที่ต้องเวนคืนเพื่อจัดสร้างการชลประทานขึ้นในเขต
พื้นที่ราบแห่งลำน้ำแม่วัง ในจังหวัดลำปาง เพื่อบำรุงการ
กสิกรรมในที่ดินแถบนั้นให้บังเกิดผลเหมาะสมแก่กาลสมัย

25/10/2566

ยังชน

คณะผู้สำเร็จราชการการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖
แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พุทธ
ศักราช ๒๔๗๗ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราช
กฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เพื่อ
จัดสร้างการชลประทาน ในจังหวัดลำปาง พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้ได้มีกำหนดห้าปี
นับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๔ ให้กระทรวงเกษตรราชการเป็นเจ้าหน้าที่เวนคืน
อสังหาริมทรัพย์ตามพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๕ ที่ดิน^๔ หรืออสังหาริมทรัพย์^๕ อย่างอื่น^๕ อันต้อง
เวนคืน^๔ อยู่ในท้องที่อำเภอเมือง อำเภอเกาะคา และอำเภอ
แม่ทะ ^{25/10/2566} จังหวัดลำปาง มีเขตที่ตั้ง^๕

ทิศเหนือ เริ่มแต่ลำน้ำแม่วัง บ้านแลง จดบ้านทุ่งม่าน
เหนือ ลำน้ำแม่ตุ๋ย อำเภอเมือง

ทิศใต้ เริ่มแต่บ้านแม่ป่ง อำเภอเกาะคา ตามลำน้ำ
แม่จาง จดบ้านสวนกล้วย อำเภอแม่ทะ

ทิศตะวันออก เริ่มแต่บ้านทุ่งม่านเหนือ อำเภอเมือง
ไปตามลำน้ำแม่ตุ๋ย และลำน้ำแม่วัง จดบ้านแม่ป่ง อำเภอ
เกาะคา

ทิศตะวันตก เริ่มแต่บ้านสวนกล้วย ผ่านบ้านโพกหัว
ข้าง จดห้วยเตอ หรือห้วยน้ำใส อำเภอเมือง และอำเภอ
แม่ทะ

ซึ่งตามเส้นหมายสีแดงปรากฏตามแผนที่ประเมินต่อ
ท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรธิการมี
หน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

25/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๒ วันที่ ๘ กันยายน หน้า ๑๒๓๕)

๗๑๘

พระราชกฤษฎีกา

ระบุตำแหน่งหน้าที่อันจำเป็นต้องใช้ความรู้กฎหมาย

(ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

เจ้าพระยาพิชัยเนทรโยธิน

ตราไว้ณวันที่ ๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจะระบุตำแหน่งราชการอันมีหน้าที่
จำเป็นต้องใช้ความรู้กฎหมาย

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒

(๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พุทธศักราช ๒๔๗๗ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีการะเบียบตำแหน่งหน้าที่อันจำเป็นต้องใช้ความรู้กฎหมาย (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตำแหน่งอันระบุไว้ต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นตำแหน่งหน้าที่อันจำเป็นต้องใช้ความรู้กฎหมาย ตามความในมาตรา ๒๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พุทธศักราช ๒๔๗๗

ในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ผู้ช่วยเลขานุการ

ในสำนักนายกรัฐมนตรี

25/10/2566
หัวหน้ากองกลาง

กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

หัวหน้าแผนการกฎหมาย	กองกลาง กรมเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี
เลขานุการ	สำนักงานเลขานุการ คณะ กรรมการกฤษฎีกา
หัวหน้ากองร่างกฎหมาย	คณะกรรมการกฤษฎีกา
หัวหน้าแผนกร่างกฎหมาย	กองร่างกฎหมาย คณะ กรรมการกฤษฎีกา
หัวหน้ากองกฤษฎีกา	คณะกรรมการกฤษฎีกา

ในกระทรวงกลาโหม

ปลัดกรม	กรมพระธรรมนูญ
หัวหน้าแผนกที่ ๑	กรมพระธรรมนูญ
หัวหน้าแผนกที่ ๒	กรมพระธรรมนูญ
ผู้ศึกษาพระธรรมนูญ	กรมพระธรรมนูญ
อัยการศาลทหารกรุงเทพ ฯ	กรมพระธรรมนูญ
อัยการศาลมณฑลทหาร	กรมพระธรรมนูญ

ในกระทรวงการคลัง

25/10/2566

หัวหน้าแผนกกฎหมาย

ในกระทรวงธรรมการ

หัวหน้าแผนกกฎหมาย	กองกลาง	สำนักงานปลัด
	กระทรวง	

ในกระทรวงมหาดไทย

อัยการจังหวัดชั้น ๒	กรมอัยการ
อัยการชั้น ๔	กรมอัยการ
หัวหน้าแผนกคดี	กรมตำรวจ
หัวหน้าแผนกศาลไปรษณีย์ที่ ๑	กรมตำรวจ
หัวหน้าแผนกศาลไปรษณีย์ที่ ๒	กรมตำรวจ
หัวหน้าแผนกศาลไปรษณีย์ที่ ๓	กรมตำรวจ
หัวหน้าแผนกศาลไปรษณีย์ต่างประเทศ	กรมตำรวจ
นายอำเภอ	กรมมหาดไทย

ในกระทรวงยุติธรรม

หัวหน้าแผนกกลาง	กองรักษาทรัพย์	สำนักงาน
	ปลัดกระทรวง	
ผู้ช่วยหัวหน้ากองหมาย	สำนักงานปลัดกระทรวง	

ในกระทรวงเศรษฐกิจ

หัวหน้าแผนกกฎหมาย   กรมไปรษณีย์โทรเลข
หัวหน้าอาณานิคมรถไฟ   กรมรถไฟ
อาณานิคมรถไฟ   กรมรถไฟ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๕ กันยายน หน้า ๑๒๙๕)

พระราชกฤษฎีกา

มอบให้อธิบดีกรมตำรวจอนุวรรตน์การตามพระราช
บัญญัติคนเข้าเมือง พุทธศักราช ๒๕๗๐ แทนรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงมหาดไทยในบางกรณี พุทธศักราช ๒๕๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘)

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยาอมราช

เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นว่าสมควรมอบอำนาจและหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงมหาดไทยพึงปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติ
คนเข้าเมือง พุทธศักราช ๒๕๗๐ ในบางกรณี ให้อธิบดีกรม
ตำรวจทำการแทนในนามของรัฐมนตรี

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๖ ตามที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยามแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกามอบให้อธิบดีกรมตำรวจนครบาลนครหลวงตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พุทธศักราช ๒๔๗๐ แทน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในบางกรณี พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ การสั่งอนุญาตเป็นพิเศษให้คนต่างด้าวคนหนึ่งคนใดเข้ามาในราชอาณาจักรได้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พุทธศักราช ๒๔๗๐ นั้น ให้อธิบดีกรมตำรวจมีอำนาจ และหน้าที่ทำการแทนในนามของ
25/10/2566
 รัฐมนตรี

๗๒๕

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์
รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๕ กันยายน หน้า ๑๒๗๙)

พระราชกฤษฎีกา

มอบให้อธิบดีกรมตำรวจอนุวรรณการ
ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน
วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง พุทธศักราช ๒๔๗๗
แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในบางกรณี
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

อาทิตยทิพอาภา

เจ้าพระยาอมราช

เจ้าพระยาพิชัยเนตร โยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นว่าสมควร มอบอำนาจและหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรี

25/10/2566

ว่าการกระทรวงมหาดไทยพึงปฏิบัติกรตามพระราชบัญญัติ

อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง
พุทธศักราช ๒๔๗๗ ในบางกรณี ให้อธิบดีกรมตำรวจทำการ
แทนในนามของรัฐมนตรี

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖
แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๖ ตามที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม
โดย พระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ จึงให้
ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกา
ก้ามอบให้อธิบดีกรมตำรวจอนุวรรณคดีการตามพระราชบัญญัติ
อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง
พุทธศักราช ๒๔๗๗ แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
ในบางกรณี พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ การให้อนุมัติสำหรับการออกใบอนุญาตให้ทำประกอบ ซ่อมแซม แก้ไข นำเข้ามา ตั้ง มี หรือจำหน่ายอาวุธปืน หรือเครื่องกระสุนปืนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔วรรคต้น และการเพิกถอนใบอนุญาตเช่นว่านั้นตามมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง พุทธศักราช ๒๔๗๗ ให้อธิบดีกรมตำรวจมีอำนาจและหน้าที่ทำการแทนในนามของรัฐมนตรี

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๕ กันยายน หน้า ๑๒๘๗)

๓๒๕

พระราชกฤษฎีกา

มอบให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยอนุวรรณการ
ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเนรเทศ ร.ศ. ๑๓๑
แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในบางกรณี
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยาอมราช

เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน

ตราไว้ณวันที่ ๑๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นว่าสมควร มอบอำนาจและหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงมหาดไทยพึงปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติว่า

25/10/2566

ว่าด้วยการเนรเทศ ร.ศ. ๑๓๑ ในบางกรณี ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยทำการแทนในนามของรัฐมนตรี

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๖ ตามที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกามอบให้ปลัดกระทรวงมหาดไทย อนุวรรตน์การตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเนรเทศ ร.ศ. ๑๓๑ แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในบางกรณี พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ การสั่งเนรเทศและการสั่งจับกุมและคุมขังผู้ต้องเนรเทศตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑ และมาตรา ๒ แห่ง

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเนรเทศ ร.ศ. ๑๓๑ นั้น ให้ปลด
กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจและหน้าที่ทำการแทนในนามของ
รัฐมนตรี

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

๗๖
“ ๗๖
ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๕ กันยายน หน้า ๑๒๕๐)

พระราชกฤษฎีกา
จัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรม
ในกระทรวงมหาดไทย แก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

อาทิตย์พิพธานา

เจ้าพระยามหาเสนา

เจ้าพระยาพิชัยเนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นว่าสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาจัด
วางระเบียบราชการสำนักงานและกรมในกระทรวงมหาดไทย
พุทธศักราช ๒๔๗๘ เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ใน พระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ตั้งต่อ

ไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรมในกระทรวงมหาดไทย แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มเติมแก้ไขความในมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรมในกระทรวงมหาดไทย พุทธศักราช ๒๔๗๖ ดังต่อไปนี้

(ก) ให้แก้คำว่า “กองทะเบียนแบ่งเป็น ๔ แผนก” เป็นว่า “กองทะเบียนแบ่งเป็น ๕ แผนก”

(ข) ให้เติมคำว่า “(๔) แผนกครอบครัว” ต่อจากคำว่า “(๓) แผนกคนต่างด้าว” ลงในกองทะเบียน

(ค) ให้แก้หมายเลขแผนกเบ็ดเตล็ด กองทะเบียน จาก (๔) เป็น (๕)

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ
กระทรวงมหาดไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓)

พุทธศักราช ๒๕๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘)

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยาอมราช

เจ้าพระยาพิชัยเขนทร โยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นว่าสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกา
กำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ กระทรวง
มหาดไทย (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๗๗ เพื่อให้เหมาะสม
สมยังขึ้น

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้
ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ กระทรวงมหาดไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ ตั้งแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้แก้ไขเพิ่มเติมเงินเดือนในมาตรา ๓ แห่ง
พระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน
สามัญ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๗๗
ตอนที่ว่าด้วยกรมมหาดไทย ดังนี้

(ก) ให้เพิ่มเติมอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน
สามัญ กรมมหาดไทยในส่วน ก. ราชการบริหารส่วนกลาง
ต่อจากอัตราเงินเดือนข้าราชการกองทะเบียนแผนกคนต่าง
ต่าง ดังนี้

“(๔) แผนกครอบครัว”

หัวหน้าแผนก	๒๐๐ - ๒๘๐
ประจำแผนก	๑๑๐ - ๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐ - ๑๐๐
เสมียน	๕๕ - ๗๕
เสมียน	๓๔ - ๕๐
เสมียน	๒๐ - ๓๐

(๗) ให้แก้หมายเลขแผนกเบ็ดเตล็ด กองทะเบียน กรมมหาดไทย จาก (๔) เป็น (๕)

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๕ กันยายน หน้า ๑๒๕๖)

กฎกระทรวงมหาดไทย

ออกตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติ

ให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

พุทธศักราช ๒๔๗๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ถ้าความผิดซึ่งมีโทษตามกฎหมายสยามได้กระทำลงนอกราชอาณาจักรสยาม และจะต้องมีการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว ให้พนักงานสอบสวนซึ่งผู้ต้องหาถูกจับในเขตอำนาจ หรือพนักงานสอบสวนซึ่งรัฐบาลประเทศอื่น หรือบุคคลที่ได้รับความเสียหายได้ร้องฟ้องให้ทำโทษผู้ต้องหา รับแจ้งให้อธิบดีกรมอัยการหรือผู้รักษาการแทนทราบโดยเร็ว และถ้าเห็นว่าจะแจ้งมาทางหนังสือจะเป็นการล่าช้า ก็ให้แจ้งทางโทรเลข ในหนังสือหรือโทรเลขนั้นอย่างน้อยให้ระบุ

๑. นามและสัญชาติของผู้ต้องหา ถ้าปรากฏ

25/10/2566

๒. ต้องหาว่าทำผิดฐานใด และที่ใด
๓. นามและสัญชาติของผู้เสียหาย ถ้าปรากฏ
๔. จับตัวผู้ต้องหาไว้ได้แล้วหรืออย่างไร ที่ไหน เมื่อไร
๕. ใครเป็นผู้ร้องขอ และร้องขอมาอย่างไรในกรณีที่
จะฟ้องผู้ต้องหาในศาลสยามได้นะเพราะต่อเมื่อมีรัฐบาลของ
ประเทศที่ความผิดได้เกิดขึ้นหรือบุคคลที่ได้รับ ความเสียหาย
ได้ร้องฟ้องให้ทำโทษ

ในกรณีที่ อธิบดีกรมอัยการ หรือผู้รักษากฎหมายได้มี
คำสั่งมอบหมายให้พนักงานสอบสวนคนใด เป็นผู้กระทำการ
สอบสวนรับผิดชอบนั้น เมื่อได้กระทำการสอบสวนแล้ว
ถ้าอธิบดี กรมอัยการ หรือผู้รักษากฎหมายมิได้มีคำสั่ง เป็น
อย่างอื่น ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนการสอบสวนแก่
พนักงานอัยการในท้องที่ที่การสอบสวนได้กระทำเพื่อจัดการ
ตามอำนาจและหน้าที่

ข้อ ๒ ในกรณีที่พนักงานสอบสวนมีความเห็นว่าควรสั่ง
ฟ้อง และส่งสำนวนพร้อมกับตัวผู้ต้องหาไปยังพนักงาน
อัยการตามมาตรา ๑๔๒ วรรค ๓ นั้น ในจังหวัดพระนคร
และจังหวัดธนบุรีให้พนักงานอัยการมอบตัวผู้ต้องหาให้อยู่
ในความควบคุมของพนักงานตำรวจผู้สอบสวน

ในจังหวัดอื่นให้พนักงานอัยการมอบตัวผู้ต้องหาให้แก่
พิศศิกวนกุมไว้ ณ เรือนจำ

ข้อ ๓ เมื่อส่งสำนวนและตัวผู้ต้องหาถึงพนักงาน
อัยการดังกล่าวในข้อ ๒ แล้ว ถ้าพนักงานอัยการได้
วินิจฉัย และมีคำสั่งตามความในมาตรา ๑๕๓ ว่าควรปล่อย
ตัวผู้ต้องหาชั่วคราวโดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมี
ประกันและหลักประกัน เหล่านี้ ในจังหวัดพระนครและ
จังหวัดธนบุรี ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานตำรวจที่จะจัดการ
แก่ผู้ต้องหา หรือเป็นคู่สัญญากับนายประกันตามที่บัญญัติไว้
ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญามาตรา ๑๑๑-๑๑๒
แล้วแต่กรณี แทนพนักงานอัยการ ส่วนจังหวัดอื่นเป็น
หน้าที่ของพนักงานอัยการ

ข้อ ๔ ในกรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้อง แต่ยังไม่
ได้ตัวผู้ต้องหาตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความอาชญามาตรา ๑๕๑ ให้ปฏิบัติการจัดต่อไปนี้ คือ

ในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีให้พนักงานอัยการ
แจ้งไปยังอธิบดีกรมตำรวจหรือรองอธิบดีกรมตำรวจ เพื่อจัด
การออกหมายสั่งจับต่อไป

ในจังหวัดอื่นให้พนักงานอัยการแจ้งไปยังข้าหลวง
ประจำจังหวัดหรือผู้รักษาการแทนให้จัดการตั้งกล่าวในวรรค
ก่อน ถ้าเป็นกรณีที่เกิดขึ้นในหน้าที่ของอัยการจังหวัดประจำ
อำเภอหรืออัยการประจำศาลแขวงได้มีคำสั่งให้ฟ้องแล้ว
การแจ้งให้จัดการตามที่กล่าวข้างต้น ให้แจ้งแก่นายอำเภอ
หรือผู้รักษาการแทนนายอำเภอ ซึ่งสำนักงานของอัยการ
ได้ตั้งอยู่ในเขตต์อำเภอนั้น

กฎให้ไว้เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๘
หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์

ผู้รักษาการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๕ กันยายน หน้า ๑๒๕๕)

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุตำแหน่ง
ข้าราชการตุลาการสามัญที่มีเหตุพิเศษ (ฉบับที่ ๑)

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

อาทิตยทิพอาภา

เจ้าพระยาอมรราช

เจ้าพระยาพิชัยเขนทรโยธิน

ตราไว้ณวันที่ ๑๗ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรกำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุ
ตำแหน่งข้าราชการตุลาการสามัญที่มีเหตุพิเศษ

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระ องค์ ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕

แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พุทธศักราช ๒๔๗๗ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดวิธีคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุตำแหน่งข้าราชการตุลาการสามัญที่มีเหตุพิเศษ (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตำแหน่งข้าราชการตุลาการสามัญ ซึ่งจะต้องใช้วิธีคัดเลือกตามพระราชกฤษฎีกานี้ คือ

- (๑) ผู้พิพากษาฝึกหัด
- (๒) ข้าราชการตุลาการสามัญอันดับที่ ๖ ก

มาตรา ๔ การคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุในตำแหน่งหน้าที่ดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ นั้น ให้ถือเกณฑ์ดังต่อไปนี้ คือ

- (๑) ผู้พิพากษาฝึกหัด

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้คัดเลือกจากจำศาลหรือรองจำศาลซึ่งรับราชการในตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี และเมื่อได้ปรึกษาคณะกรรมการตุลาการแล้ว ก็ให้ขออนุมัติคณะรัฐมนตรีบรรจุเข้าตำแหน่งได้

ในการคัดเลือกให้ปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(ก) คัดเลือกตามลำดับก่อนและหลังที่เข้ารับราชการ
ในตำแหน่งจำศาลหรือรองจำศาล แต่ถ้าเคยครองทั้ง ๒
ตำแหน่ง ให้นับระยะเวลาควบกันไปด้วย

(ข) ถ้าระยะเวลาครองตำแหน่งเสมอกัน ให้คัดเลือก
ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งอันดับสูงกว่า

(ค) ถ้าลำดับระยะเวลาและตำแหน่งเสมอกัน ให้
คัดเลือกผู้ที่สอบแข่งขันได้ก่อน โดยคำนึงถึงลำดับที่ในการ
สอบแข่งขันได้

(ง) ให้คำนึงถึงความสามารถในหน้าที่ราชการ ความ
อดสาหัส และความประพฤติ ซึ่งหัวหน้างานรับรองมานั้น
ด้วย

(๒) ข้าราชการตุลาการสามัญอันดับที่ ๖ ก

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้คัดเลือก
และเมื่อได้ปรึกษาคณะกรรมการตุลาการแล้ว ก็ให้ขออนุมัติ
คณะรัฐมนตรี บรรจุเข้าตำแหน่งได้

๓๔๔

การที่จักต้องปฏิบัติในการคัดเลือกนั้น ให้อนุโลมตาม
วิธีคัดเลือกผู้พิพากษาฝึกหัดในอนุมาตรา (๑) แห่งมาตรา

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

นิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๒ กันยายน หน้า ๑๓๐๓)

๗๔๕

พระราชบัญญัติ

โอนคลองสี่ช่องเส้น ตำบลบางด้วน อำเภอสมุทรปราการ
จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
ให้กระทรวงกลาโหม พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

อาทิตย์ทิพอาภา

ยมราช

พิชเชนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรโอนคลองสี่
ช่องเส้น ตอนตั้งแต่ถนนรถไฟสายปากน้ำไปจดปากคลองที่
แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยา อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
ให้กระทรวงกลาโหมเพื่อประโยชน์ราชการของกระทรวงนั้น

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติโอนคลองเสื่อช่อนเล็บ ตำบลบางด้วน อำเภอสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ให้กระทรวงกลาโหม พุทธศักราช ๒๕๓๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้โอนคลองเสื่อช่อนเล็บ ตอนตั้งแต่ทางรถไฟสายปากน้ำไปจดปากคลองที่แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยา ตำบลบางด้วน อำเภอสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ยาว ๔๒๘ เมตร ให้เป็นสมบัติของกระทรวงกลาโหม ปราบดูแลแนวเขตต์ตามแผนที่ท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้กระทรวงมหาดไทยโอนคลองที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ให้กระทรวงกลาโหม

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

นิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

25/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๖ กันยายน หน้า ๑๓๐๗)

๓๔๗

พระราชบัญญัติ

โอนคลองตาเหลือ ตำบลช่องนนทรี อำเภอบ้านทวาย
จังหวัดพระนคร ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

ให้กรมรถไฟ พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

อาทิตย์ทิพอาภา

ยมราช

พิชโยนทร โยธิน

ตราไว้วันที่ ๑๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรโอนคลองตา
เหลือ ตำบลช่องนนทรี อำเภอบ้านทวาย จังหวัดพระนคร
ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ให้กรมรถไฟเพื่อ
ประโยชน์ราชการของกรมนั้น

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติ^{สี่}นี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
โอนคลองตาเหลือ ตำบลช่องนนทรี^{สี่} อำเภอบ้านทเววย
จังหวัดพระนคร ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินให้กรม
รถไฟ พุทธศักราช ๒๔๗๘ ”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัติ^{สี่}นี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้โอนคลองตาเหลือ ตำบลช่องนนทรี^{สี่}
อำเภอบ้านทเววย จังหวัดพระนคร ให้เป็นสมบัติของกรม
รถไฟ ปรากฏแนวเขตต์ตามแผนที่ท้ายพระราชบัญญัติ^{สี่}

มาตรา ๔ ให้กระทรวงมหาดไทยโอนคลองที่ระบุไว้ใน
มาตรา ๓ ให้กรมรถไฟ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

นิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

๗๔๕

พระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลแขวงสำหรับจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

อาทิตยทิพอรภา

เจ้าพระยาอมราช

เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรจัดตั้งศาลแขวง
ขึ้นสำหรับจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย

25/10/2566

คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎรตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงสำหรับจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ตั้งศาลแขวงสำหรับจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีขึ้น ดังต่อไปนี้

- (๑) ศาลแขวงพระนครใต้
- (๒) ศาลแขวงพระนครเหนือ
- (๓) ศาลแขวงธนบุรี

มาตรา ๔ ให้ศาลแขวงพระนครใต้ ศาลแขวงพระนครเหนือ และศาลแขวงธนบุรี มีเขตต์ตลอดเขตต์ศาลไปรษณีย์ที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งมีอยู่ก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้โดยลำดับ

มาตรา ๕ ให้ศาลแขวงตั้งระบุมไว้ในมาตรา ๓ มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีซึ่งอยู่ภายในอำนาจของศาลแขวง ตาม

25/10/2566

พระธรรมนูญศาลยุติธรรม

มาตรา ๖ ให้ข้าหลวงยุติธรรม (ภาคกลาง) เป็นผู้
รับผิดชอบในงานของศาลแขวงตั้งระบุงไว้ ในมาตรา ๓ กับมี
อำนาจและหน้าที่ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

นิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๓ กันยายน หน้า ๓๓๑๓)

๗๕๒

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยการพิจารณาพิพากษาคดีบางประเภทชั่วคราว

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยาอมราช

เจ้าพระยาพิชัยเนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรวางระเบียบ
การพิจารณาพิพากษาคดีบางประเภทไว้ชั่วคราว

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการพิจารณาพิพากษาคดีบางประเภทชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้ศาลแพ่งและศาลอาญามีอำนาจเหนือคดีบางประเภทอันเกี่ยวกับคนต่างประเทศตามที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง ซึ่งจะได้ออกตามพระราชบัญญัตินี้ตลอดราชอาณาจักร เว้นแต่คดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลดังระบุไว้ในมาตรา ๔, ๕ และ ๖

มาตรา ๔ ให้ศาลแขวงพระนครใต้มีอำนาจภายในอำนาจของศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษาคดีบางประเภทอันเกี่ยวกับคนต่างประเทศ ซึ่งระบุไว้ในกฎกระทรวงตลอดเขตจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี

มาตรา ๕ ให้ศาลจังหวัดเชียงใหม่มีอำนาจเหนือคดีบางประเภทอันเกี่ยวกับคนต่างประเทศ ซึ่งระบุไว้ในกฎกระทรวงตลอดเขตจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัด

เมืองสอน จังหวัดลำพูน จังหวัดลำปาง จังหวัดแพร่
จังหวัดน่าน และจังหวัดอุตรดิตถ์

มาตรา ๖ ให้ศาลจังหวัดสงขลา มีอำนาจเหนือคดีบาง
ประเภทอันเกี่ยวกับคนต่างประเทศ ซึ่งระบุไว้ในกฎกระทรวง
ตลอดเขตต์จังหวัดสงขลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัด
พัทลุง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดชุมพร จังหวัดสตูล
จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส จังหวัดยะลา จังหวัด
ภูเก็ต จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัดพังงา และจังหวัด
ระนอง

มาตรา ๗ ภายใต้บังคับแห่งสัญญาทางพระราชไมตรี
และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ การอุทธรณ์คำ
พิพากษาหรือคำสั่งศาลเหล่านี้ ให้อุทธรณ์ไปยังศาล
อุทธรณ์ และการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลอุทธรณ์
ให้อุทธรณ์ไปยังศาลฎีกา

อนึ่ง ในคดีมีโนสารที่ผู้หนึ่งพิจารณาคนใดคนหนึ่งทำ
ความเห็นแย้งไว้ คู่ความยอมอุทธรณ์ได้ในข้อหาข้อเท็จจริง

มาตรา ๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ กับให้มีอำนาจ

๗๕๕

ออกกฎกระทรวงหรือคำสั่ง กำหนดวิธีพิจารณาและประเภท
คดีที่จะต้องพิจารณาพิพากษาตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว
ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

นิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๕ กันยายน หน้า ๑๓๑๖)

๗๕๖

พระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

พุทธศักราช ๒๕๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘)

อาทิตยทิพธำภา

เจ้าพระยายมราช

เจ้าพระยาพิชัยเนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขความ
ในมาตรา ๒๑๔ และมาตรา ๗๓๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์เกี่ยวกับความรับผิดชอบของลูกหนี้ที่จำนองเป็น
ประกัน

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดย
25/10/2566
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเฉพาะสัญญาจ้างงที่ได้ทำตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นต้นไป

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๑๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๑๔ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา ๗๓๓ เจ้าหนี้มีสิทธิที่จะให้ชำระหนี้ของตนจากทรัพย์สินของลูกหนี้จนสิ้นเชิง รวมทั้งเงินและทรัพย์สินอื่น ๆ ซึ่งบุคคลภายนอกค้างชำระแก่ลูกหนี้ด้วย”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๓๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๓๓ ถ้าเอาทรัพย์สินจ้างงหลุดและราคาทรัพย์สินนั้นมีประ^{๕5110/2566}มาณต่ำกว่าจำนวนเงินที่ค้างชำระกันอยู่ก็ดี หรือ

ถ้าเอาทรัพย์สิน ซึ่ง จำนอง ออกขายทอดตลาดใช้หนี้ได้เงิน
จำนวนสุทธิน้อยกว่าจำนวนเงินที่ค้างชำระกันอยู่นั้นก็ดี เงิน
ยังขาดจำนวนอยู่เท่าใดลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบในเงินนั้น

มาตรา ๖ บทบัญญัติมาตรา ๕๒ แห่งกฎหมายลักษณะ
ล้มละลาย ร.ศ. ๑๓๐ และบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นใด
ซึ่งเกี่ยวข้องกับสิทธิของผู้รับจำนองจะนำมาใช้บังคับได้เพียงเท่าที่
ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติมาตรา ๗๓๓ แห่งประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชบัญญัติ^๕

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

นิติศาสตร์ ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๕ วันที่ ๒๐ กันยายน หน้า ๑๓๒๐)

กฎกระทรวงเกษตรราชการ
เรื่องการออกใบอนุญาตชุดหาพลอย
ออกตามความในมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติ
การทำเหมืองแร่ พุทธศักราช ๒๕๖๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติ
การทำเหมืองแร่ พุทธศักราช ๒๕๖๑ รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงเกษตรราชการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ผู้ใดต้องการขอรับอนุญาตชุดหาพลอยในเขตต์
ท้องที่กิ่งอำเภอบ่อพลอย อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
ให้มาขอรับใบอนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณที่ทำการกิ่ง
อำเภอบ่อพลอย

ข้อ ๒ ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตชุดหาพลอย
จากผู้ขอรับอนุญาตคนหนึ่งเดือนละสามบาท และให้ออกใบ
อนุญาตเป็นรายตัวบุคคล ผู้ถือใบอนุญาตเท่านั้นมีสิทธิที่จะ
ทำการชุดหาพลอยได้

ข้อ ๓ ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดกาญจนบุรีเป็นผู้พิจารณา
ออกใบอนุญาตและวางวิธีการกำหนดเขตต์ให้ชุดหาพลอย
ควบคุมให้ การ เป็น ไปตามพระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่

๗๖๐

พ.ศ. ๒๕๖๑ และให้มื่ออำนาจตั้งผู้ลงนามแทนในใบอนุญาต
ได้

กฎให้ไว้เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๑
พระสารสาสน์ประพันธ์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๕ กันยายน หน้า ๑๓๒๓)

ชำนาญหอสมุด

๗๖๑

กฎกระทรวงเกษตรราชการ

ออกตามความในมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติ
ควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติ
ควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงเกษตรราชการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ด้านภาษีซึ่งจะส่งยางผ่าน ออกนอกพระราชอาณาเขต
นอกจากที่ได้ประกาศไว้ในกฎกระทรวงเกษตรราชการ ฉบับ
ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ แล้ว ให้ผู้ส่งยาง
ผ่านด่านภาษีจังหวัดสงขลาได้อีกด้านหนึ่ง

กฎให้ไว้ณวันที่ ๒๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

พระสารสาสน์ประพันธ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรราชการ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๕ กันยายน หน้า ๑๑๒๔)

กฎกระทรวงยุติธรรม

ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช ๒๔๗๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติ
ให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช
๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ออกกฎกระทรวง
ไว้ดังต่อไปนี้

อัตราค่ากระดาดแบบพิมพ์

ข้อ ๑ รวค่ากระดาดแบบพิมพ์ที่ใช้ในโรงศาล กอง
รักษาทรัพย์ หรือกองหมายนั้นให้เรียกแผ่นละ ๕ สตางค์
ส่วนกระดาดเปล่าให้เรียกแผ่นละ ๒ สตางค์

เรื่อง. ล่าม

ข้อ ๒ ล่ามที่จะแปลถ้อยคำของคู่ความหรือบุคคลใดใน
ศาลนั้น ต้องสาบานตนตามลัทธิศาสนาหรือจารีตประเพณี
แห่งชาติของตน หรือกล่าวคำปฏิญาณเสียก่อนว่า จะ
แปลถ้อยคำตามสัจย์จริง

๓๖๓

คำบ่วยการล่ำม

ข้อ ๓ คำบ่วยการของล่ำมนั้น

(๑) ให้ศาลคำนวณตามเวลาและงานที่ล่ำมได้กระทำไป แต่ไม่เกินวันละ ๕ บาท และ

(๒) ให้ศาลกำหนดค่าพาหนะเดินทางของล่ำมที่ออกไปพอสมควร

กฎให้ไว้ในวันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

นิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๘ กันยายน หน้า ๑๓๒๕)

กฎกระทรวงยุติธรรม

ออกตามความในพระราชบัญญัติว่าด้วยการพิจารณาพิพากษา
คดีบางประเภทชั่วคราว พุทธศักราช ๒๕๓๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการพิจารณาพิพากษาคดีบางประเภทชั่วคราว พุทธศักราช ๒๕๓๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทคดีอื่นเกี่ยวกับ คนต่างประเทศที่จะต้องพิจารณาพิพากษาศามพระราชบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ศาลซึ่งระบุไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการพิจารณาพิพากษาคดีบางประเภทชั่วคราว พุทธศักราช ๒๕๓๘ มีอำนาจเหนือคดีทั้งปวงซึ่งคนในบังคับอังกฤษที่มีเชื้อสายชาวเอเชีย หรือองค์คณะ บริษัท หรือสมาคม อันได้รวบรวมหรือจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายอังกฤษ ตามข้อความในหนังสือสัญญาทางพระราชไมตรีว่าด้วยการค้าขาย (ข้อ ๒๐) เป็นคู่ความ หรือคดีซึ่งคนในบังคับอังกฤษเป็นจำเลยหรือผู้ต้องหา

๗๖๕

ข้อ ๒ ให้ศาลซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๓, ๔ และ ๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการพิจารณาพิพากษาคดีบางประเภทชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๘ มีอำนาจเหนือคดีที่ถึงปวง ซึ่งพลเมืองฝรั่งเศสเป็นคู่ความ

กฎให้ไว้แต่วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
นิติศาสตร์ไพศาลย์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๕ กันยายน หน้า ๑๓๒๖)

กฎกระทรวงยุติธรรม

ออกตามความในมาตรา ๔ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป ให้จัดแผนกพิเศษขึ้นในศาลแพ่ง ศาลอาญา และศาลแขวงพระนครใต้

ข้อ ๒ คดีทั้งปวงซึ่งอยู่ภายในเขตต์ของศาลแพ่ง ศาลอาญา หรือศาลแขวงพระนครใต้อันเกี่ยวกับคนต่างประเทศตามประเภทที่ระบุไว้ในกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติว่าด้วยการพิจารณาพิพากษาคดีบางประเภทชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๘ นั้น ให้มอบให้แผนกพิเศษเช่นว่านั้นพิจารณาและพิพากษา

กฎให้ไว้ณวันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

นิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

๓๖๓

พระราชบัญญัติ

ให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

พุทธศักราช ๒๔๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

ยงพสุธาติพิพิธ

อาทิตยพิพิธ

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรที่จะยกเลิก
บรรดากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งต่าง ๆ ที่ใช้อยู่บัดนี้
และให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งแทน

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย

25/10/2566

คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช ๒๔๗๗”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งตามที่ได้ตราไว้ต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

บทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้ให้ใช้ในศาลทั่วไปตลอดราชอาณาจักร ยกเว้นแต่ในศาลพิเศษที่มีข้อบังคับสำหรับศาลนั้น และถ้ามีกฎหมายให้ใช้กรรมเนียมประเพณีหรือกฎหมายทางศาสนาในศาลใด ให้ศาลนั้นยกกรรมเนียมประเพณีหรือกฎหมายนั้น ๆ มาใช้แทนบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ เว้นแต่คู่ความจะได้ตกลงกันให้ใช้ประมวลกฎหมายนี้

บทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้ ให้ใช้บังคับแก่คดีความทั้งปวงซึ่งค้างชำระอยู่ในศาลเมื่อวันใช้ประมวลกฎหมายนี้ หรือที่ได้ยื่นต่อศาลภายหลังวันนั้น ไม่ว่ามูลคดีจะได้เกิดขึ้นก่อนหรือหลังวันใช้นั้น

มาตรา ๔ ตั้งแต่วันใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนี้สืบไป ให้ยกเลิกบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในประมวลกฎหมายนี้ หรือซึ่งแย้งกับบทแห่งประมวลกฎหมายนี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจออกกฎกระทรวงตามประมวลกฎหมายนี้ในเรื่องต่อไปนี้

(ก) การตั้งแต่ง การระบุดำ และ การสาบานของล่าม ผู้แปล และผู้เชี่ยวชาญ การกำหนดจำนวนค่าเบี่ยงการ และการชดใช้ค่าใช้จ่ายให้กับบุคคลเหล่านั้น

(ข) จัดวางระเบียบทางธุรการในเรื่องเจ้าพนักงานศาล (เช่น เจ้าศาล เจ้าพนักงานบังคับคดี และนักการส่งบัตรหมาย) รวมทั้งการกำหนดค่าธรรมเนียม (นอกจากที่ระบุไว้ในตาราง ๕ ท้ายประมวลกฎหมายนี้) ตลอดจนการชดใช้ค่าใช้จ่ายให้กับบุคคลเหล่านั้น

(ค) จัดวางระเบียบทางธุรการในเรื่อง การเก็บ รักษา และการทำลายสารบบความ สารบบคำพิพากษา สมุดคำพิพากษา และสารบบอื่น ๆ ของศาล ตลอดจนสำนวนความทั้งหลาย

(ง) จัดวางระเบียบทางธุรการในเรื่องการยื่นเอกสาร
 ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาล เพื่อยื่นต่อศาลหรือเพื่อส่ง
 ให้แก่คู่ความหรือบุคคลผู้ใดผู้หนึ่ง และในเรื่องการขอ
 ร้อง ด้วย วาจา เพื่อให้ศาล พิจารณา และชี้ขาด ตัดสิน คดี
 มโนสำเร้

(จ) จัดวางระเบียบทางธุรการในเรื่องที่คู่ความฝ่ายหนึ่ง
 จะส่งต้นฉบับเอกสารไปยังอีกฝ่ายหนึ่ง

(ฉ) จัดวางระเบียบ ธุรการในเรื่องการ ยึด และอายัด
 และการจำหน่ายทรัพย์สินเป็นตัวแทนโดยวิธีขายทอดตลาด
 หรือโดยวิธีอื่น และในเรื่องวิธีการบังคับคดีทางอื่น ๆ ที่
 เจ้าพนักงานบังคับคดีจะพึงปฏิบัติ

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
 แล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

สารบัญ
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา

ภาค ๑ บททั่วไป

ลักษณะ ๑ บทวิเคราะห์ศัพท์	๑
ลักษณะ ๒ ศาล	
หมวด ๑ เขตต์อำนาจศาล	๒-๑๐
หมวด ๒ การคัดค้านผู้พิพากษา	๑๑-๑๔
หมวด ๓ อำนาจและหน้าที่ของศาล	๑๕-๓๔
หมวด ๔ การนั่งพิจารณา	๓๕-๔๕
หมวด ๕ รายงานและสำนวนความ	๔๖-๕๔
ลักษณะ ๓ คู่ความ	๕๕-๖๖
ลักษณะ ๔ การยื่นและสั่งคำคู่ความและเอกสาร	๖๗-๘๓
ลักษณะ ๕ พะยานหลักฐาน	
หมวด ๑ หลักทั่วไป	๘๔-๑๐๕
หมวด ๒ การมาศาลของพยาน	
และการซักถามพยาน	๑๐๖-๑๒๑

หมวด ๓ การนำพะยานเอกสาร

มาสืบ

๑๒๒ - ๑๒๗

หมวด ๔ การตรวจและการแต่งตั้ง

ผู้เชี่ยวชาญโดยศาล

๑๒๘ - ๑๓๐

ลักษณะ ๖ คำพิพากษาและคำสั่ง

หมวด ๑ หลักทั่วไปว่าด้วยการ

ชี้ขาดตัดสินคดี

๑๓๑ - ๑๓๕

หมวด ๒ ข้อความและผลแห่งคำ

พิพากษาและคำสั่ง

๑๔๐ - ๑๔๘

หมวด ๓ คำอุทธรณ์แนย

ส่วนที่ ๑ การกำหนดการ

ชี้ระคำอุทธรณ์แนย

และการดำเนินคดีต่อมา ๑๔๙ - ๑๖๐

ส่วนที่ ๒ ความรับผิดชอบ

คำอุทธรณ์แนย

๑๖๑ - ๑๖๕

ภาค ๒ วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น

25/10/2566

ลักษณะ ๑ วิธีพิจารณาสามัญในศาลชั้นต้น

๑๗๐ - ๑๘๘

- ลักษณะ ๒ วิธีพิจารณาวิสามัญในศาลชั้นต้น
- หมวด ๑ วิธีพิจารณาคดีมโนสำเนา ๑๘๕-๑๘๖
- หมวด ๒ การพิจารณาโดยขาดนัด ๑๘๗-๒๐๕
- หมวด ๓ อนุญาตต่อตุลาการ ๒๑๐-๒๒๒
- ภาค ๓ อุทธรณ์และฎีกา
- ลักษณะ ๑ อุทธรณ์ ๒๒๓-๒๔๖
- ลักษณะ ๒ ฎีกา ๒๔๗-๒๕๒
- ภาค ๔ วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา
และการบังคับตามคำพิพากษา
หรือคำสั่ง
- ลักษณะ ๑ วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา
- หมวด ๑ หลักทั่วไป ๒๕๓-๒๖๕
- หมวด ๒ คำขอในเหตุฉุกเฉิน ๒๖๖-๒๗๐
- ลักษณะ ๒ การบังคับตามคำพิพากษาและคำสั่ง
- หมวด ๑ หลักทั่วไป ๒๗๑-๓๐๒
- หมวด ๒ วิธียึดทรัพย์ อายัด
และการจ่ายเงิน ๓๐๓-๓๒๒

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ภาค ๑

บททั่วไป

ลักษณะ ๑

บทวิเคราะห์ศัพท์

มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้ ถ้าข้อความมิได้
แสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

(๑) “ศาล” หมายความว่า ศาลยุติธรรมหรือผู้
พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง

(๒) “คดี” หมายความว่า กระบวนพิจารณานับ
ตั้งแต่เสนอคำฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้รับรอง คุ้มครองบังคับ
ตามหรือเพื่อการใช้ซึ่งสิทธิหรือหน้าที่

(๓) “คำฟ้อง” หมายความว่า กระบวนพิจารณา
ใด ๆ ที่โจทก์ได้เสนอข้อหาต่อศาล ไม่ว่าจะได้เสนอด้วย
วาจาหรือทำเป็นหนังสือ ไม่ว่าจะได้เสนอต่อศาลชั้นต้น
หรือชั้นอุทธรณ์หรือฎีกา ไม่ว่าจะได้เสนอในขณะที่เริ่มคดี
โดยคำฟ้องหรือคำร้องขอ หรือเสนอในภายหลังโดยคำ

ห้องเพิ่มเติมหรือแก้ไข หรือฟ้องแย้งหรือโดยสอดเข้ามา ในคดีไม่ว่าด้วยสมัครใจ หรือถูกบังคับ หรือโดยมีคำขอให้พิจารณาใหม่

(๔) “คำให้การ” หมายความว่า กระบวนพิจารณาใด ๆ ซึ่งคู่ความฝ่ายหนึ่งยกข้อต่อสู้เป็นข้อแก้คำฟ้องตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้ นอกจากคำแถลงการณ์

(๕) “คำคู่ความ” หมายความว่า บรรดาคำฟ้อง คำให้การหรือคำร้องทั้งหลายที่ยื่นต่อศาลเพื่อตั้งประเด็นระหว่างคู่ความ

(๖) “คำแถลงการณ์” หมายความว่า คำแถลงด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือ ซึ่งคู่ความฝ่ายหนึ่งกระทำหรือยื่นต่อศาล ด้วยมุ่งหมายที่จะเสนอความเห็นต่อศาลในข้อความในประเด็นที่ได้ยกขึ้นอ้างในคำคู่ความหรือในปัญหาข้อใดที่ศาลจะพึงมีคำสั่งหรือคำพิพากษา ซึ่งในข้อเหล่านั้นคู่ความฝ่ายนั้นเพียงแต่แสดง หรือกล่าวทบทวนหรือยืนยันหรืออธิบายข้อความแห่งคำพยานหลักฐาน และปัญหาข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงทั้งปวง คำแถลงการณ์อาจรวมอยู่ในคำคู่ความ

(๗) “ กระบวนพิจารณา ” หมายความว่า การกระทำใด ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนั้นอันเกี่ยวข้องกับคดีซึ่งได้กระทำไปโดยคู่ความในคดีนั้นหรือโดยศาล หรือตามคำสั่งของศาลไม่ว่า การนั้น จะเป็นโดย คู่ความฝ่ายใด ทำต่อศาลหรือต่อคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง หรือศาลทำต่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทุกฝ่าย และรวมถึงการส่งคำคู่ความและเอกสารอื่น ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้

(๘) “ การพิจารณา ” หมายความว่า กระบวนพิจารณาทั้งหมดในศาลใดศาลหนึ่ง ก่อนศาลนั้นจะขาดคดีสิ้นหรือจำหน่ายคดีโดยคำพิพากษาหรือคำสั่ง

(๙) “ การนั่งพิจารณา ” หมายความว่า การที่ศาลออกนั่งเกี่ยวกับการพิจารณาคดี เช่น ซ้ำสองสถาน สืบพยาน ทำการไต่สวน ฟังคำขอต่าง ๆ และฟังคำแถลงการณ์ด้วยวาจา

(๑๐) “ วันสืบพยาน ” หมายความว่า วันที่ศาลเริ่มต้นทำการสืบพยาน

(๑๑) “ คู่ความ ” หมายความว่า บุคคลผู้ยื่นคำฟ้องหรือถูกฟ้องต่อศาล และเพื่อประโยชน์แห่งการดำเนิน

กระบวนการพิจารณาให้รวมถึงบุคคลผู้ที่มีสิทธิกระทำการแทนบุคคลนั้น ๆ ตามกฎหมาย หรือในฐานะทนายความ

(๑๒) “บุคคลผู้ไร้ความสามารถ” หมายความว่า บุคคลใด ๆ ซึ่งไม่มี ความ สามารถ ตาม กฎหมาย หรือ ความ สามารถถูกจำกัดโดยบทบัญญัติ แห่ง ประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ว่าด้วยความสามารถ

(๑๓) “ผู้แทนโดยชอบธรรม” หมายความว่า บุคคล ซึ่งตามกฎหมายมีสิทธิที่จะทำการแทนบุคคลผู้ไร้ความสามารถ หรือเป็นบุคคลที่จะต้องให้คำอนุญาต หรือให้ความยินยอม แก่ผู้ไร้ความสามารถในอันที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง

(๑๔) “เจ้าพนักงานบังคับคดี” หมายความว่า เจ้าพนักงานศาล หรือพนักงานอื่นผู้มีอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ให้อยู่ ในอันที่จะปฏิบัติตามวิธีการที่บัญญัติไว้ใน ภาค ๔ แห่งประมวลกฎหมายนี้ เพื่อคุ้มครองสิทธิของคู่ ความในระหว่างการพิจารณา หรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษา หรือคำสั่ง

ลักษณะ ๒

ศาล

หมวด ๑

เขตอำนาจศาล

มาตรา ๒ ห้ามมิให้เสนอคำฟ้องต่อศาลใด เว้นแต่

(๑) เมื่อได้พิจารณาถึงสภาพแห่งคำฟ้อง และชั้นของศาลแล้ว ปรากฏว่า ศาลนั้นมีอำนาจที่จะพิจารณาพิพากษาคดีนั้นได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และ

(๒) เมื่อได้พิจารณาถึงคำฟ้องแล้ว ปรากฏว่าคดีนั้นอยู่ในเขตศาลนั้น ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายว่าด้วยศาลที่จะรับคำฟ้อง และตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดเขตศาลด้วย

มาตรา ๓ ในกรณีที่บทบัญญัติแห่งหมวดนี้มีได้บังคับถึงการ ยื่น คำฟ้องใน ระหว่าง คน สัญชาติไทย ต่อคน สัญชาติไทย คำฟ้องเช่นว่านี้จะยื่นต่อศาลชั้นต้นในเขตจังหวัด

25/10/2566

พระนครและธนบุรีก็ได้

มาตรา ๔ เว้นแต่จะได้มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น การยื่นคำฟ้องนั้น ต้องอยู่ในบังคับแห่งบทบัญญัติดังต่อไปนี้

(๑) คำฟ้องเกี่ยวข้องกับอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ หรือสิทธิ หรือประโยชน์ใด ๆ อันเกี่ยวกับทรัพย์สินเหล่านั้น ให้เสนอต่อศาลที่ทรัพย์สินเหล่านั้นตั้งอยู่ในเขตศาล แต่ถ้าโจทก์มีความประสงค์ที่จะยื่นคำฟ้องต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลนั้น เมื่อโจทก์ยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องแสดงให้เห็นว่า การพิจารณาคดีในศาลนั้น ๆ จะเป็นการสะดวก ศาลจะใช้ดุลพินิจอนุญาตให้โจทก์ยื่นคำฟ้องตามที่ขอขึ้นก็ได้

(๒) คำฟ้องอื่น ๆ นอกจากนี้ให้เสนอต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล แต่ถ้าโจทก์มีความประสงค์ที่จะยื่นคำฟ้องต่อศาลที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาลนั้น หรือในคดีที่ไม่มีข้อพิพาท ถ้าโจทก์มีความประสงค์ที่จะยื่นคำฟ้องต่อศาลที่โจทก์มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลนั้น เมื่อโจทก์ยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องแสดงให้เห็นว่า การพิจารณาคดีในศาลนั้น ๆ จะเป็นการสะดวก ศาลจะใช้ดุลพินิจอนุญาตให้โจทก์ยื่นคำฟ้องตามที่ขอขึ้นก็ได้

(๓) ในกรณีที่เกี่ยวด้วยหนึ่งเหนือบุคคล ซึ่งมีได้ตกอยู่ใน
 ในบทบัญญัติแห่งหมวดนี้ ระหว่างเจ้าหน้าที่ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่
 ในประเทศสยามและลูกหนึ่งซึ่งมิได้มีภูมิลำเนาในประเทศ
 สยาม หากเข้ามาในประเทศสยามชั่วคราวนั้น ไม่ว่าจะเกิด
 มุคคีในประเทศใด หรือมุคคีจะเป็นประการใดก็ตาม
 เจ้าหน้าที่จะยื่น คำฟ้อง ขอให้บังคับ ตามสิทธิ เช่นว่านั้นใน ศาล
 ซึ่งตนมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลนั้น หรือในศาลที่พบตัว
 ลูกหนึ่งในเขตศาลนั้นก็ได้ แต่ศาลจะดำเนินคดีต่อไปได้
 ต่อเมื่อได้ส่งหมายเรียกให้แก่ลูกหนึ่งในประเทศสยามแล้ว

มาตรา ๕ ถ้าทรัพย์สินตามที่ระบุไว้ใน มาตรา ๔ (๑)
 ตั้งอยู่ในเขตศาลของศาลสองศาลหรือกว่านั้นขึ้นไป โจทก์
 จะเสนอคำฟ้องต่อศาลใดศาลหนึ่งเช่นว่านั้นก็ได้

ถ้า คดี ดัง ระบุไว้ใน มาตรา ๔ (๒) นั้น เป็น คดี ที่ ฟ้อง
 จำเลยร่วมกันหลายคน ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลของ
 ศาลสองศาลหรือกว่านั้นขึ้นไป และมูลค่าความแห่งคดีไม่
 อาจแบ่งแยกจากกันได้ โจทก์จะเสนอคำฟ้องจำเลยเหล่านี้
 นั้นต่อศาลใดศาลหนึ่งเช่นว่านั้นก็ได้

มาตรา ๖ ก่อนยื่นคำให้การ จำเลยชอบที่จะยื่นคำขอ
 โดยทำเป็นคำร้องต่อศาลที่โจทก์ได้ยื่นคำฟ้องไว้ขอให้โอน

คดีไปยังศาลอื่นที่มีเขตอำนาจได้ คำร้องนั้นจำเลยต้อง
 จัดแจงเหตุที่ยกขึ้นอ้างอิง เมื่อศาลเห็นว่าการพิจารณาคดี
 ต่อไปในศาลนั้น คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจักไม่ได้รับความ
 ยุติธรรม ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอนั้นก็ได้

แต่ห้ามมิให้ศาลออกคำสั่งเช่นว่านี้ เว้นแต่ศาลที่จะรับ
 โอนคดีไปนั้น ได้ยินยอมเสียก่อน ถ้าศาลที่จะรับโอนคดีไม่
 ยินยอม ก็ให้ศาลที่จะโอนคดีนั้นส่งเรื่องให้อธิบดีผู้พิพากษา
 ศาลอุทธรณ์ชี้ขาด คำสั่งของอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์
 ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๗ บทบัญญัติในมาตราก่อนนี้ต้องอยู่ภายใน
 ขอบบังคับต่อไปนี้

(๑) บรรดาคำฟ้องที่เสนอภายหลังเกี่ยวเนื่องกับคดีที่
 กำลังพิจารณาอยู่ในศาลใด ให้เสนอต่อศาลนั้น

(๒) บรรดาคำฟ้องและคำขอที่เสนอเกี่ยวเนื่องกับการ
 บังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ซึ่งบรรดาคำ
 ฟ้องหรือคำขอนั้น จำต้องมีคำวินิจฉัยของศาลก่อนที่การ
 บังคับคดีจะได้ดำเนินไปได้ โดยครบถ้วนและถูกต้องนั้น ให้
 เสนอต่อศาลที่ระบุนี้ไว้ในมาตรา ๓๐๒

(๓) คำร้องที่ยื่นตามมาตรา ๑๐๑ เพื่อยกข้อหาไว้ซึ่ง พยานหลักฐานอันเกี่ยวกับคดีค้างพิจารณาอยู่ในศาลนั้น ให้ยื่นต่อศาลที่ทำการพิจารณา ถ้าไม่มีคดีอยู่ในระหว่าง พิจารณา พยานผู้ซึ่งจะเรียกมาสืบหรือบุคคล หรือทรัพย์สิน หรือสถานที่ซึ่งจะต้องตรวจนั้นอยู่ในเขตศาลใด ก็ให้ยื่น ต่อศาลนั้น

(๔) ถ้าได้มีการตกลงกันไว้เป็นหนังสือว่าคู่สัญญาได้ ยินยอมกันว่าบรรดาข้อพิพาทที่เกิดขึ้นแล้วก็ดี หรือข้อ พิพาทที่อาจจะเกิดขึ้นจากข้อสัญญาก็ดี ให้เสนอต่อศาลชั้น ต้นศาลใดศาลหนึ่งตามที่ไต่ระบุไว้ ซึ่งไม่มีหรืออาจไม่มี เขตศาลเห็นออกดีนั้นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย นี้ ว่าด้วยศาลที่จะรับคำฟ้อง ข้อตกลงเช่นนี้ให้เป็นอันผูก พันกันไว้ แต่ศาลที่ได้ตกลงกันไว้นั้นจะต้องเป็นศาลที่ ่ ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลนั้น หรือ มูลคดีของเรื่องนั้นได้เกิดขึ้น หรือทรัพย์สินที่พิพาทกันนั้น ตั้งอยู่ภายในเขตศาลแห่งศาลนั้น ๆ

มาตรา ๘ ถ้าคดีสอง เรื่องซึ่งมีประเด็นอย่างเดียวกัน หรือเกี่ยวเนื่องใกล้ชิดกัน อยู่ในระหว่างพิจารณาของศาล ชั้นต้นที่มีเขตอำนาจสองศาลต่างกัน และศาลทั้งสองนั้น

ได้ยกคำร้องทั้งหลายที่ได้ยื่นต่อศาลขอให้คดีทั้งสองได้พิจารณาพิพากษารวมในศาลเดียวกันนั้นเสีย ตราบใดที่ศาลใดศาลหนึ่งยังมีได้พิพากษาคดีนั้น ๆ คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ เพื่อขอให้ผู้มีคำสั่งให้ศาลใดศาลหนึ่งจำหน่ายคดีซึ่งอยู่ในระหว่างพิจารณานั้นออกเสียจากสารบบความ หรือให้โอนคดีไปยังอีกศาลหนึ่งก็ได้แล้วแต่กรณี

คำสั่งใด ๆ ของอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ เช่นว่านี้ ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๕ ในกรณีดังกล่าวในมาตราก่อนนั้น ถ้าศาลใดศาลหนึ่งได้พิพากษาคดีแล้ว และได้มีการยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษานั้น คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์ ขอให้ผู้มีคำสั่งให้งดการพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์นั้นไว้ก่อน จนกว่าอีกศาลหนึ่งจะได้พิพากษาคดีอีกเรื่องหนึ่งเสร็จแล้วก็ได้ และถ้าได้มีการอุทธรณ์คดีเรื่องหลังนี้ ก็ให้ศาลอุทธรณ์ร่วมวินิจฉัยคดีทั้งสองนั้นโดยคำพิพากษาเดียวกัน ถ้าคดีเรื่องหลังนั้นไม่มีอุทธรณ์ ^{25/10/2566} ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๔๖

มาตรา ๑๐ ถ้าไม่อาจดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาล
ชั้นต้นที่มีเขตศาลเหนือคดีนั้นได้โดยเหตุสุดวิสัย คู่ความ
ฝ่ายที่เสียหายหรืออาจเสียหายเพราะการนั้นจะยื่นคำขอฝ่าย
เดียวโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลชั้นต้น ซึ่งตนมีภูมิกำเนาหรือ
อยู่ในเขตศาลในขณะนั้นก็ได้ และให้ศาลนั้นมีอำนาจทำ
คำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่เห็นสมควร เพื่อประโยชน์
แห่งความยุติธรรม

หมวด ๒

การคัดค้านผู้พิพากษา

มาตรา ๑๑ เมื่อคดีถึงศาล ผู้พิพากษาคนหนึ่งคนใด
ในศาลนั้นอาจถูกคัดค้านได้ ในเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าผู้พิพากษานั้น มีผล ประโยชน์ได้เสีย เกี่ยวข้อง
อยู่ในคดีนั้น

(๒) ถ้า เป็น ญาติ เกี่ยวข้อง กับ คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
คือว่าเป็นบุพพการี หรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือ
เป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น หรือ
เป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้น

(๓) ถ้าเป็นผู้ที่ได้ถูกอ้างเป็น พยานโดยที่ได้รู้ได้เห็น เหตุการณ์ หรือโดยเป็นผู้เชี่ยวชาญมีความรู้เป็นพิเศษเกี่ยวกับคดีนั้น

(๔) ถ้าได้เป็น หรือเป็น ผู้แทนโดย ชอบ ชนม หรือผู้แทน หรือ ได้เป็น ทนาย ความ ของ คู่ความ ฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่ง มาแล้ว

(๕) ถ้าได้เป็นผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาคดีเดียวกันนั้นในศาลอื่นมาแล้ว หรือเป็นอนุญาโตตุลาการมาแล้ว

(๖) ถ้ามีคดีอีก เรื่อง หนึ่ง อยู่ในระหว่าง พิจารณาซึ่ง ผู้พิพากษานั้นเอง หรือภริยา หรือญาติทางสืบสาโลหิตตรงขึ้นไป หรือตรงลงมาของผู้พิพากษานั้น ฝ่ายหนึ่ง พินาศกับ คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือภริยา หรือญาติทางสืบสาโลหิตตรงขึ้นไปหรือตรงลงมาของคู่ความฝ่ายนั้นอีกฝ่ายหนึ่ง

(๗) ถ้าผู้พิพากษานั้นเป็นเจ้านหรือลูกหนี้ หรือเป็น นายจ้างของคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

มาตรา ๑๒ เมื่อศาลใดมีผู้พิพากษาแต่เพียงคนเดียว ผู้พิพากษานั้นอาจถูกคัดค้านด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งตามที่กำหนดไว้ในมาตราก่อนนี้ได้ หรือด้วยเหตุประการอื่นอันมีสภาพ

ร้ายแรงซึ่งอาจทำให้ การพิจารณา หรือพิพากษาคดี เสียความ ยุติธรรมไป

มาตรา ๑๓ ถ้ามีเหตุที่จะคัดค้านใดอย่างใดอย่างหนึ่ง ตั้งที่กล่าวไว้ในสองมาตราก่อนเกิดขึ้นแก่ผู้พิพากษาคดีใด หนึ่งในศาล

(๑) ผู้พิพากษานั้นเองจะยื่นคำบอกกล่าวต่อศาลแสดง เหตุที่ตนอาจถูกคัดค้าน แล้วขอถอนตัวออกจากการนั่ง พิพากษาคดีนั้นก็ได้

(๒) คู่ความที่เกี่ยวข้องอาจยกข้อคัดค้านขึ้นอ้างโดยทำ เป็นคำร้องยื่นต่อศาล แต่ถ้านั้นได้ทราบเหตุที่ฟังคัดค้าน ได้ก่อนวันสืบพยาน ก็ให้ยื่นคำร้องคัดค้านเสียก่อนวัน สืบพยานนั้น หรือถ้าทราบเหตุที่ฟังคัดค้านได้ ในระหว่าง พิพากษา ก็ให้ยื่นคำร้องคัดค้านไม่ช้ากว่าวันนัดสืบพยาน ครั้งต่อไป แต่ต้องก่อนเริ่มสืบพยานเช่นว่านั้น

เมื่อได้ยื่นคำร้องดังกล่าวแล้ว ให้ศาลงดกระบวนการ พิพากษาทั้งปวงไว้ก่อนจนกว่าจะไต่ถามคำชี้ขาดในเรื่องที่คัดค้าน นั้นแล้ว แต่ความข้อนี้มีให้ ใช้แก่กระบวนการพิจารณาซึ่งจะ ต้องดำเนินโดยมิชักช้า อนึ่ง กระบวนการพิจารณาทั้งหลายที่

ได้ดำเนินไปก่อนโดยยื่นคำร้องคัดค้านคดี และกระบวนการพิจารณาทั้งหลายในคดีที่จะต้องดำเนินโดยมิชักช้า แม้ถึงว่าจะได้ดำเนินไปภายหลังที่โดยยื่นคำร้องคัดค้านคดี เหล่านี้ย่อมสมบูรณ์ไม่เสียไป เพราะเหตุที่ศาลมีคำสั่งยอมฟังคำคัดค้าน เว้นแต่ศาลจะได้กำหนดไว้ในคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ถ้าศาลใดมีผู้พิพากษาคนเดียว และผู้พิพากษานั้นถูกคัดค้าน หรือถ้าศาลใดมีผู้พิพากษาหลายคน และผู้พิพากษาทั้งหมดถูกคัดค้าน ให้ศาลซึ่งมีอำนาจสูงกว่าศาลนั้นตามลำดับ เป็นผู้ชี้ขาดคำคัดค้าน

ถ้าศาลใดมีผู้พิพากษาหลายคน และผู้พิพากษาที่มีได้ถูกคัดค้านรวมทั้งข้าหลวงยุติธรรม ถ้าได้นั่งพิจารณาด้วยมีจำนวน ครบที่จะเป็นองค์ คณะ และมี เสียง ข้าง มากตามที่กฎหมายต้องการ ให้ศาลเช่นว่านั้นเป็นผู้ชี้ขาดคำคัดค้าน แต่ในกรณีที่อยู่ในอำนาจของผู้พิพากษาคือคนเดียวจะชี้ขาดคำคัดค้าน ห้ามมิให้ผู้พิพากษานั้นมีคำสั่งให้ยกคำคัดค้านโดยผู้พิพากษาอีกคน หนึ่งหรือ ข้าหลวง ยุติธรรมมิได้เห็นพ้องด้วย

ถ้าศาลใดมีผู้พิพากษาหลายคน และผู้พิพากษาที่มีได้ถูกคัดค้าน แม้จะนับรวมข้าหลวงยุติธรรมเข้าด้วย ยังมี

จำนวน ไม่ครบที่จะเป็นองค์ คณะและมีเสียงข้าง มากตามที่
 กฎหมายต้องการ หรือถ้าผู้พิพากษาคนเดียวไม่สามารถมี
 คำสั่งให้ ยกคำคัดค้าน เสียด้วยความเห็น พ้องของผู้พิพากษา
 อีกคนหนึ่ง หรือข้าหลวงยุติธรรมตามที่บัญญัติไว้ในวรรค
 ก่อน ให้ศาลซึ่งมีอำนาจสูงกว่าศาลนั้นตามลำดับเป็นผู้ชี้ขาด
 คำคัดค้าน

มาตรา ๑๔ เมื่อได้ มีการร้องคัดค้านขึ้น และผู้พิพากษา
 ที่ถูกคัดค้านไม่ยอมถอนตัวออกจากการนั่งพิจารณาคดี ให้
 ศาลฟังคำแถลงของคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องและของผู้พิพากษา
 ที่ถูกคัดค้าน กับทำการสืบพยานหลักฐานที่บุคคลเหล่านั้น
 ได้นำมาและพยานหลักฐานอื่นตามที่เห็นสมควร แล้ว
 ออกคำสั่งยอมรับหรือยกเสียซึ่งคำคัดค้านนั้น คำสั่งเช่นว่า
 นี้ให้เป็นที่สุด

เมื่อศาลที่ผู้พิพากษาแห่งศาลนั้นเองถูกคัดค้าน จะต้อง
 วินิจฉัยชี้ขาดคำคัดค้าน ห้ามมิให้ผู้พิพากษาที่ถูกคัดค้าน
 นั้นนั่งหรือออกเสียงกับผู้พิพากษาอื่น ๆ ในการพิจารณาและ
 ชี้ขาดคำคัดค้านนั้น

ถ้าผู้พิพากษาคนใดได้ขอถอนตัวออกจากการนั่งพิจารณา
 คดีคดี 25/10/2566 หรือศาลได้ยอมรับคำคัดค้านผู้พิพากษาคนใดคดี

ให้ผู้พิพากษาคนอื่น ทำการแทนตามบทบัญญัติในพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

หมวด ๓

อำนาจและหน้าที่ของศาล

มาตรา ๑๕ ห้ามมิให้ศาลใช้อำนาจนอกเขตศาล เว้นแต่

(๑) ถ้าบุคคลผู้ที่จะถูกซักถามหรือถูกตรวจ หรือบุคคลผู้เป็นเจ้าของ ทรัพย์สิน หรือสถาน ที่ซึ่งจะถูกตรวจมิได้ ยกเรื่องเขตศาลขึ้นคัดค้าน ศาลจะทำการซักถามหรือตรวจตั้งว่านั้นนอกเขตศาลก็ได้

(๒) ศาลจะออกหมายเรียกคู่ความหรือบุคคลนอกเขตศาลก็ได้ ส่วนการที่จะนำบทบัญญัติมาตรา ๓๑, ๓๓, ๑๐๘, ๑๐๕ และ ๑๑๑ แห่งประมวลกฎหมายนี้และมาตรา ๑๔๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญามาใช้บังคับได้นั้น ต้องให้ศาลซึ่งมีอำนาจในเขตศาลนั้นสลักหลังหมายเสียก่อน

(๓) หมายของศาลที่ออกให้จับและกักขังบุคคลผู้ใดตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ อาจบังคับได้ไม่ว่าในที่ใด ๆ

มาตรา ๑๖ ถ้าจะต้องทำการซักถาม หรือตรวจ หรือ
ดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ

(๑) โดยศาลชั้นต้นศาลใด นอกเขตศาลนั้น หรือ

(๒) โดยศาลแพ่งหรือศาลอาญา นอกเขตจังหวัด
พระนครและธนบุรีหรือโดยศาลอุทธรณ์หรือฎีกา

ให้ศาลที่กล่าวแล้วมีอำนาจที่จะแต่งตั้งศาลอื่นที่เป็นศาล
ชั้นต้นให้ทำการซักถาม หรือตรวจภายในบังคับบทบัญญัติ
มาตรา ๑๐๒ หรือดำเนินกระบวนการพิจารณาแทนได้

มาตรา ๑๗ คดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้ต่อศาลนั้น ให้ศาล
ดำเนิน การไป ตาม ลำดับ เลข หมายเลข ในสารบบ ความ
เว้นแต่ศาลจะกำหนดเป็นอย่างอื่นเมื่อมีเหตุผลพิเศษ

มาตรา ๑๘ ให้ศาลมีอำนาจที่จะตรวจคำคู่ความที่พนักงาน
เจ้าหน้าที่ของศาลได้รับไว้เพื่อยื่นต่อศาล หรือส่งให้แก่
คู่ความ หรือบุคคลใด ๆ

ถ้าศาลเห็นว่าคำคู่ความที่ยื่นไว้ดังกล่าวแล้วนั้น อ่านไม่
ออก หรืออ่านไม่เข้าใจ หรือเขียนฟุ่มเฟือยเกินไป หรือ
ไม่มีรายการ ไม่มีลายมือชื่อ ไม่แนบเอกสารต่าง ๆ ตามที่
กฎหมายต้องการ หรือมิได้ปิดแสตมป์โดยบริบูรณ์ ศาล

จะมีคำสั่งให้คืนค่าคู่ความนั้นไปให้ท่านใหม่ หรือแก้ไขเพิ่มเติม หรือปิดแสดมภ์ให้บริบูรณ์ ภายในระยะเวลาและกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตลอดจนเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมตามที่ศาลเห็นสมควรก็ได้ ถ้ามิได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของศาลในระยะเวลาหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ก็ให้คำสั่งไม่รับค่าคู่ความนั้น

ถ้าศาลเห็นว่าค่าคู่ความที่ได้นำมาขึ้นตั้งกล่าวข้างต้น มิได้เป็นไปตามเงื่อนไขแห่งกฎหมายที่บังคับไว้ นอกจากที่กล่าวมาในวรรคก่อน และโดยฉะเพาะอย่างยิ่ง เมื่อเห็นว่าสิทธิของคู่ความหรือบุคคลซึ่งยื่นค่าคู่ความนั้นได้ถูกจำกัดห้ามโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายเรื่องเขตต์อำนาจศาล ก็ให้ศาลมีคำสั่งไม่รับหรือคืนค่าคู่ความนั้นไปเพื่อยันต่อศาลที่มีเขตต์อำนาจ

ถ้าไม่มีข้อขัดข้องดังกล่าวแล้ว ก็ให้ศาลจัดแจ้งแสดงการรับค่าคู่ความนั้นไว้บนค่าคู่ความนั้นเองหรือในที่อื่น

คำสั่งของศาลที่ไม่รับหรือให้คืนค่าคู่ความตามมาตรา ๒๒๗ และ ๒๒๘ ให้ผู้ทรรณ์และฎีกาได้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๒๗, ๒๒๘ และ ๒๔๗

มาตรา ๑๕ ศาลมีอำนาจสั่งได้ตามที่เห็นสมควรให้คู่ความทุกฝ่าย หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมาศาลด้วยตนเอง ถึงแม้

ว่าค่าความนั้น ๆ จะต้องมีหน่วยความว่าต่างแ่ต่างอยู่แล้วก็ได้อันนี้ถ้าศาล เห็นว่าการที่ คู่ความมาศาล ด้วยตนเองอาจยังให้เกิดความตกลงหรือการปรานีประนอมยอมความตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตราต่อไปนี้ ก็ให้ศาลสั่งให้คู่ความมาศาลด้วยตนเอง

มาตรา ๒๐ ไม่ว่าการพิจารณาคดีจะได้ดำเนินไปแล้วเพียงใด ให้ศาลมีอำนาจที่จะพยายามเปรียบเทียบให้คู่ความได้ตกลงกันหรือปรานีประนอมยอมความกันในข้อที่พิพาทนั้น

มาตรา ๒๑ เมื่อคู่ความฝ่ายใดเสนอคำขอหรือคำแถลงต่อศาล

(๑) ถ้าประมวลกฎหมายนี้มีได้บัญญัติว่า คำขอหรือคำแถลงจะต้องทำเป็นคำร้องหรือเป็นหนังสือ ก็ให้ศาลมีอำนาจที่จะยอมรับคำขอหรือคำแถลงที่คู่ความได้ทำในศาลด้วยวาจาได้ แต่ศาลต้องจดข้อความนั้นลงไว้ในรายงานหรือจะกำหนดให้ คู่ความฝ่ายนั้นยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องหรือยื่นคำแถลงเป็นหนังสือก็ได้ แล้วแต่ศาลจะเห็นสมควร

(๒) ถ้าประมวลกฎหมายนี้มีได้บัญญัติไว้ว่า คำขออันใดจะทำได้แต่ฝ่ายเดียว ห้ามมิให้ศาลทำคำสั่งในเรื่องนั้น ๆ โดยมีให้ คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือคู่ความอื่น ๆ มีโอกาสคัดค้าน

ก่อน แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ในบังคับแห่งบทบัญญัติของประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการขาดนัด

(๓) ถ้าประมวลกฎหมายนี้บัญญัติไว้ว่า คำขออันใด อาจทำได้แต่ฝ่ายเดียวแล้ว ให้ศาลมีอำนาจที่จะฟังข้อความ อีกฝ่ายหนึ่งหรือคู่ความอื่น ๆ ก่อนออกคำสั่งในเรื่องนั้น ๆ ได้ เว้นแต่ในกรณีที่คำขอนั้นเป็นเรื่องขอหมายเรียกให้ ให้การ หรือเพื่อยัดหรืออายัดทรัพย์สินก่อนคำพิพากษา หรือเพื่อให้ออกหมายบังคับ หรือเพื่อยับหรือกักขังจำเลย หรือถูกหนตามคำพิพากษา

(๔) ถ้าประมวลกฎหมายนี้มิได้บัญญัติไว้ว่าศาลต้องออก คำสั่ง อนุญาต ตามคำขอที่ได้ เสนอ ต่อศาลนั้น โดยไม่ต้องทำ การได้สวณแล้ว ก็ให้ศาลมีอำนาจทำการได้สวณได้ตามที่เห็น สมควรก่อนมีคำสั่งตามคำขอนั้น

ในกรณีเรื่องใดที่ศาลอาจออกคำสั่งได้เองหรือต่อเมื่อ คู่ความมีคำขอ ให้ใช้บทบัญญัติอนุมาตรา (๒), (๓) และ (๔) แห่งมาตรานี้บังคับ

ในกรณีเรื่องใดที่คู่ความไม่มีอำนาจขอให้ศาลมีคำสั่ง แต่หากศาลอาจมีคำสั่งในกรณีเรื่องนั้นได้เอง ให้ศาลมีอำนาจ ภายในบังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๐๓ และ ๑๘๑ (๒) ที่จะงดฟังข้อความหรืองดทำการได้สวณก่อนออกคำสั่งได้

มาตรา ๒๒ กำหนดระยะเวลาทั้งปวงไม่ว่าที่กฎหมายกำหนดไว้หรือที่ศาลเป็นผู้กำหนดก็ดี เพื่อให้ดำเนินหรือมิให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ ก่อนสิ้นระยะเวลานั้น ให้ศาลคำนวณ ตาม บทบัญญัติแห่ง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยระยะเวลา

มาตรา ๒๓ เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้อง ให้ศาลมีอำนาจที่จะ ออก คำสั่ง ขยายหรือย่น ระยะเวลา ตามที่ กำหนดไว้ใน ประมวลกฎหมายนี้หรือตามที่ศาลได้กำหนดไว้ หรือระยะเวลาที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีพิจารณาความแพ่งอันกำหนดไว้ในกฎหมายอื่น เพื่อให้ดำเนินหรือมิให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ ก่อนสิ้นระยะเวลานั้น แต่การขยายหรือย่นเวลาเช่นว่านี้ให้พึงทำได้ต่อเมื่อมีพฤติการณ์พิเศษ และศาลได้มีคำสั่งหรือคู่ความมีคำขอขนามาก่อนสิ้นระยะเวลานั้น เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัย

มาตรา ๒๔ เมื่อคู่ความฝ่ายใดยกปัญหาข้อกฎหมายขึ้นอ้าง ซึ่งถ้าหากได้วินิจฉัยให้เป็นคุณแก่ฝ่ายนั้นแล้ว จะไม่ต้องมีการพิจารณาคดีต่อไปอีก หรือไม่ต้องพิจารณาประเด็น

สำคัญแห่งคดีบางข้อ หรือถึงแม้จะดำเนินการพิจารณา
ประเด็นข้อสำคัญแห่งคดีไป ก็ไม่ทำให้ได้ความชัดเจนอีก
แล้ว เมื่อศาลเห็นสมควรหรือ เมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
มีคำขอ ให้ศาลมีอำนาจที่จะมีคำสั่งให้ มีผลว่าก่อนดำเนิน
การพิจารณาคดีต่อไป ศาลจะได้พิจารณาปัญหาข้อกฎหมาย
เช่นว่านี้แล้ววินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหานั้น

ถ้าศาลเห็นว่าคำวินิจฉัยชี้ขาดเช่นว่านี้จะทำให้คดีเสร็จ
ไปได้ทั้งเรื่องหรือเฉพาะแต่ประเด็นแห่งคดีบางข้อ ศาลจะ
วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาที่กล่าวแล้วและพิพากษาคดีเรื่องนั้นหรือ
เฉพาะแต่ประเด็นที่เกี่ยวข้องไปโดยคำพิพากษาหรือคำสั่ง
ระเบียบเดียวกันก็ได้

คำสั่งใด ๆ ของศาลที่ได้ออกตามมาตรานี้ ให้ผู้ทรรณ์
และฎีกาได้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๒๗, ๒๒๘ และ ๒๔๗

มาตรา ๒๕ ถ้าคู่ความฝ่ายใดยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้อง
ให้ศาลสั่งกำหนดวิธีการอย่างใด ๆ ที่บัญญัติไว้ในภาค ๔ เพื่อ
คุ้มครองสิทธิของคู่ความในระหว่างการพิจารณา หรือเพื่อ
บังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตหรือ
ยกคำขอนั้นเสียโดยไม่ชักช้า

ถ้าในเวลาที่ยื่นคำขออนุญาตจะขาดคดีได้อยู่แล้ว ศาล
จะวินิจฉัยคำขอนั้นในคำพิพากษา หรือในคำสั่งขาดคดี
ก็ได้

มาตรา ๒๖ ถ้าศาลได้ตั้งข้อถาม หรือออกคำสั่งหรือ
ขาดคดีด้วยกรดำเนินคดีเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และคู่ความ
ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในคดีเรื่องนี้คัดค้านข้อถามหรือคำสั่ง หรือ
คำสั่งขาดคดีนั้นว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก่อนที่ศาลจะดำเนิน
คดีต่อไปให้ศาลตั้งข้อถามหรือคำสั่งหรือคำสั่งขาดคดีคัดค้าน
และสภาพแห่งการคัดค้านลงไว้ในรายงาน แต่ส่วนเหตุผล
ที่ผู้คัดค้านยกขึ้นอ้างนั้น ให้ศาลใช้ดุลพินิจจดลงไว้
ในรายงาน หรือกำหนดให้คู่ความฝ่ายที่คัดค้านยื่นคำแถลง
เป็นหนังสือเพื่อรวมไว้ในสำนวน

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่ได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวล
กฎหมายนี้ในข้อที่มุ่งหมาย จะยังให้การ เป็น ไป ด้วย ความ
ยุติธรรม หรือที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน
ในเรื่องการเขียน และการยื่นหรือการส่งคำคู่ความหรือ
เอกสารอื่น ๆ หรือในการพิจารณาคดี การพิจารณาพะยาน

หลักฐาน หรือการบังคับคดี เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อ
 คู่ความฝ่ายที่เสียหายเนื่องจากการทมิได้ปฏิบัติเช่นว่านั้น ยื่น
 คำขอโดยทำเป็นคำร้อง ให้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้เพิกถอน
 การพิจารณาที่ผิดระเบียบนั้นเสียทั้งหมดหรือบางส่วน หรือ
 สั่งแก้ไขหรือมีคำสั่งในเรื่องนั้นอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่
 ศาลเห็นสมควร

ข้อค้นเรื่องผิดระเบียบนั้น คู่ความฝ่ายที่เสียหายอาจ
 ยกขึ้นกล่าวได้ไม่ว่าในเวลาใดๆ ก่อนมีคำพิพากษา แต่ต้อง
 ไม่ช้ากว่าแปดวันนับแต่วันที่คู่ความฝ่ายนั้นได้ทราบข้อความ
 หรือพฤติการณ์อันเป็นมูลแห่งข้ออ้างนั้น แต่ทั้งนี้คู่ความ
 ฝ่ายนั้นต้องมีได้ดำเนินการอันใดขึ้นใหม่หลังจากที่ได้ทราบ
 เรื่องผิดระเบียบแล้ว หรือต้องมีได้ให้สัตยาบันแก่การผิด
 ระเบียบนั้น ๆ

ถ้าศาลสั่งให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบใด ๆ
 อันมิใช่เรื่องคู่ความละเลยไม่ดำเนินกระบวนการพิจารณาเรื่อง
 นั้นภายในระยะเวลาซึ่งกฎหมายหรือศาลกำหนดไว้ เพียง
 เท่านั้นไม่เป็นการตัดสิทธิคู่ความฝ่ายนั้น ในอันที่จะดำเนิน
 กระบวนการพิจารณานั้น ๆ ใหม่ให้ถูกต้องตามที่กฎหมายบังคับ

มาตรา ๒๘ ถ้ามีคดีหลายเรื่องค้างพิจารณาอยู่ในศาลเดียวกันหรือในศาลชั้นต้นสองศาลต่างกัน และคู่ความทั้งหมด หรือแต่บางฝ่ายเป็นคู่ความรายเดียวกัน กับทั้งการพิจารณาคดีเหล่านั้น ถ้าได้รวมกันแล้ว จะเป็นการสะดวก หากศาลนั้นหรือศาลหนึ่งศาลใดเหล่านั้นเห็นสมควรให้พิจารณาคดีรวมกัน หรือหากคู่ความทั้งหมด หรือแต่บางฝ่ายมีคำขอให้พิจารณาคดีรวมกันโดยแถลงไว้ในคำให้การหรือทำเป็นคำร้องไม่ว่าในเวลาใด ๆ ก่อนมีคำพิพากษา เมื่อศาลได้ฟังคู่ความทุกฝ่ายแห่งคดีนั้น ๆ แล้ว ถ้าศาลเป็นที่พอใจว่า คดีเหล่านั้นเกี่ยวเนื่องกันก็ให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้พิจารณาคดีเหล่านั้นรวมกัน

ถ้าจะโอนคดีมาจากอีกศาลหนึ่งหรือโอนคดีไปยังอีกศาลหนึ่งที่เขตต์อำนาจเห็นคดีนั้น ศาลจะมีคำสั่งก่อนที่ได้รับความยินยอมของอีกศาลหนึ่งนั้นไม่ได้ แต่ถ้าศาลที่จะรับโอนคดีไม่ยินยอม ก็ให้ศาลที่จะโอนคดีนั้นส่งเรื่องให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ชี้ขาด คำสั่งของอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๙ ถ้าคดีที่ฟ้องกันนั้นมีข้อหาหลายข้อด้วยกัน และศาลเห็นว่าข้อหาข้อหนึ่งข้อใดเหล่านั้นมิได้เกี่ยวข้องกัน

กับข้ออื่น ๆ เมื่อศาลเห็นสมควร หรือเมื่อคู่ความผู้มีส่วนได้เสียได้ยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องให้ศาลมีคำสั่งให้แยกคดีเสียโดยเร็ว ถ้าโจทก์ประสงค์จะให้พิจารณาข้อหาเช่นว่านั้นต่อไป ก็ให้ศาลดำเนินการพิจารณาคดีไปเสมือนหนึ่งว่าเป็นคดีอีกเรื่องหนึ่งต่างหาก โดยมีเงื่อนไขที่ศาลจะกำหนดไว้ตามที่เห็นสมควร

ถ้าคดีฟ้องกันนั้นมีข้อหาหลายข้อ และศาลเห็นว่าหากแยกพิจารณาข้อหาทั้งหมดหรือข้อใดข้อหนึ่งออกจากกันแล้ว จะทำให้การพิจารณาข้อหาเหล่านั้นสะดก ไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนมีคำพิพากษา เมื่อศาลเห็นสมควร หรือเมื่อคู่ความผู้มีส่วนได้เสียยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้อง และเมื่อศาลได้ฟังคู่ความทุกฝ่ายแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งแยกข้อหาเหล่านั้นทั้งหมดหรือแต่ข้อใดข้อหนึ่ง ออกพิจารณาต่างหากเป็นเรื่อง ๆ ไป

มาตรา ๓๐ ให้ศาลมีอำนาจออกข้อกำหนดใด ๆ แก่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือแก่บุคคลภายนอกที่อยู่ต่อหน้าศาลตามที่เห็นจำเป็น เพื่อรักษาความเรียบร้อยในบริเวณศาล และเพื่อให้กระบวนการพิจารณาดำเนินไปตามเที่ยงธรรม

และรวดเร็ว อำนาจเช่นว่านี้ ให้รวมถึงการสั่งห้ามคู่ความ
มิให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาในทางก่อความรำคาญ หรือ
ในทางประวิงให้ชักช้าหรือในทางฟุ่มเฟือยเกินสมควร

มาตรา ๓๑ ผู้ใดกระทำการอย่างใด ๆ ดังกล่าวต่อไปนี้
ให้ถือว่ากระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล

(๑) ขัดขืน ไม่ปฏิบัติตาม ข้อกำหนด ของ ศาล ตาม
มาตราก่อนอันว่าด้วยการรักษาความเรียบร้อย หรือประพฤติด
คนไม่เรียบร้อยในบริเวณศาล

(๒) เมื่อใดมีคำขอ และได้รับอนุญาตจากศาลให้ฟ้อง
หรือสืบคดีอย่างคนอนาถาแล้ว ปรากฏว่าได้นำคดีนั้น ขึ้น
สู่ศาลโดยตนรู้อยู่แล้วว่าไม่มีมูล หรือได้สาบานตัวให้
ถ้อยคำตามมาตรา ๑๕๖ ว่าตนไม่มีทรัพย์สินพอที่จะเสียค่า
ฤชาธรรมเนียมได้ ซึ่งเป็นความเท็จ

(๓) เมื่อรู้ว่าจะมีการส่งคำคู่ความหรือส่งเอกสารอื่น ๆ
ถึงตนแล้วจงใจไปเสียให้พ้น หรือหาทางหลีกเลี่ยงที่จะ
ไม่รับคำคู่ความหรือเอกสารนั้นโดยสถานอื่น

25/10/2566

(๔) ตรวจเอกสารทั้งหมด หรือฉบับใดฉบับหนึ่ง

ซึ่งอยู่ในส่วนรวมความหรือคัดเอาสำเนาเอกสารเหล่านั้นไป โดยฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา ๕๔

มาตรา ๓๒ ผู้ใดเป็นผู้ประพันธ์ บรรณาธิการ หรือ ผู้พิมพ์โฆษณาซึ่งหนังสือพิมพ์ หรือสิ่งพิมพ์อื่นออกโฆษณา ต่อประชาชน ไม่ว่าบุคคลเหล่านั้นจะได้รับซึ่งข้อความ หรือการออกโฆษณาแห่งหนังสือพิมพ์ หรือสิ่งพิมพ์เช่น ใช้นั้นหรือไม่ ให้ถือว่าได้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ในกรณีอย่างใดอย่างหนึ่งในสองอย่างดังจะกล่าวต่อไปนี้

(๑) ไม่ว่าเวลาใด ๆ ถ้าหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์เช่น ใช้นั้นได้กล่าวหรือแสดงไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ซึ่งข้อความ หรือความเห็นอันเป็นการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ อื่น ๆ แห่งคดี หรือกระบวนการพิจารณาใด ๆ แห่งคดี ซึ่ง เพื่อความเหมาะสม หรือ เพื่อคุ้มครองสาธารณประโยชน์ ศาลได้มีคำสั่งห้ามการออกโฆษณาสิ่งเหล่านั้น ไม่ว่าโดยวิธี ใดเพียงแต่สั่งให้พิจารณาโดยไม่เปิดเผยหรือโดยวิธีห้ามการ ออกโฆษณาโดยชัดแจ้ง

(๒) ถ้าหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์ ได้กล่าวหรือแสดง ไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ในระหว่างการพิจารณาแห่งคดีไปจนมีคำ

พิพากษาเป็นที่สุด ซึ่งข้อความหรือความเห็นโดยประสงค์
จะให้มีอิทธิพลเหนือความรู้สึกของประชาชน หรือเหนือ
ศาลหรือเหนือคู่ความ หรือเหนือพระยานแห่งคดีซึ่งพอเห็น
ได้ว่าจะทำให้การพิจารณาคดีเสียความยุติธรรมไป เช่น

ก. เป็นการแสดงผิดจากข้อเท็จจริงแห่งคดี หรือ

ข. เป็นรายงานหรือข้อเรื่องหรือวิภาค ซึ่งกระบวนการ
พิจารณาแห่งคดีอย่างไม่เป็นกลางและไม่ถูกต้อง หรือ

ค. เป็นการวิภาคโดยไม่เป็นธรรม ซึ่งการดำเนินคดี
ของคู่ความ หรือคำพระยานหลักฐาน หรือนิสัยความ
ประพฤติของคู่ความหรือพระยาน รวมทั้งการแถลงข้อความ
อันเป็นการเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงของคู่ความหรือพระยาน
แม้ถึงว่าข้อความเหล่านั้นจะเป็นความจริง หรือ

ง. เป็นการชักจูงให้เกิดมีคำพระยานเท็จ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรการ ในหน้าวิเคราะห์ศัพท์ทั้งปวง
ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๗๖
มาใช้บังคับ

มาตรา ๓๓ ถ้าคู่ความฝ่ายใดหรือบุคคลใดกระทำความ
ผิดฐานละเมิดอำนาจศาลใด ให้ศาลนั้นมีอำนาจสั่งลงโทษ
โดยวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือทั้งสองวิธีตั้งจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

(ก) ไล่ออกจากบริเวณศาล หรือ

(ข) ให้ลงโทษจำคุก หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ

การไล่ออกจากบริเวณศาลนั้นให้กระทำได้ชั่วระยะเวลา
ที่ศาลนั่งพิจารณาหรือภายใน ระยะเวลาใด ๆ ก็ได้ตามที่ศาล
เห็นสมควร เมื่อจำเป็นจะเรียกให้ตำรวจช่วยจัดการก็ได้

ในกรณีกำหนดโทษจำคุกและปรับนั้นให้จำคุกได้ไม่เกิน
หกเดือนหรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๓๔ ถ้าจะต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาทั้งเรื่อง
หรือแต่บางส่วน โดยทางอาศัยหรือโดยร้องขอต่อเจ้าหน้าที่
ในเมืองต่างประเทศ เมื่อไม่มีข้อตกลงระหว่างประเทศ
อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้สำหรับ
เรื่องนั้นแล้ว ให้ศาลปฏิบัติตามหลักทั่วไปแห่งกฎหมาย
ระหว่างประเทศ

หมวด ๔

การนั่งพิจารณา

มาตรา ๓๕ ถ้าประมวลกฎหมายนี้มิได้บัญญัติไว้เป็น
อย่างอื่น การนั่งพิจารณาคดีที่ยื่นไว้ต่อศาลใดจะต้องกระทำ

ในศาลนั้นในวันที่ศาลเปิดทำการและตามเวลาทำงานที่ศาลได้กำหนดไว้ แต่ในกรณีมีเหตุฉุกเฉินหรือเป็นการจำเป็น ศาลจะมีคำสั่งกำหนดการนั่งพิจารณาคดีสถานก่อน หรือในวันหยุดงาน หรือในเวลาใด ๆ ก็ได้

มาตรา ๓๖ การนั่งพิจารณาคดีจะต้องกระทำในศาลต่อหน้าคู่ความที่มาศาลและโดยเปิดเผย เว้นแต่

(๑) ในคดีเรื่องใดที่มีความจำเป็นเพื่อรักษาความเรียบร้อยในศาล เมื่อศาลได้ข่มไว้คู่ความฝ่ายใดออกไปเสียจากบริเวณศาลโดยที่ประพฤตินั้นสมควร ศาลจะดำเนินการนั่งพิจารณาคดีต่อไปลับหลังคู่ความฝ่ายนั้นก็ได้

(๒) ในคดีเรื่องใด เพื่อความเหมาะสม หรือเพื่อคุ้มครองสาธารณประโยชน์ ถ้าศาลเห็นสมควรจะห้ามมิให้มีการเปิดเผยซึ่งข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ต่างๆ ทั้งหมด หรือแต่บางส่วนแห่งคดีซึ่งปรากฏจากคำคู่ความหรือคำแถลงการณ์ของคู่ความหรือจากคำพยานหลักฐานที่ได้สืบมาแล้ว ศาลจะมีคำสั่งดังต่อไปนี้ก็ได้

(ก) ห้ามประชาชนมิให้เข้าฟังการพิจารณาทั้งหมดหรือแต่บางส่วน แล้วดำเนินการพิจารณาไปโดยไม่เปิดเผย หรือ

(ข) ห้ามมิให้ออกโฆษณาข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ต่าง ๆ เช่นว่านั้น

ในบรรดาคดีทั้งปวงที่ฟ้องขอหย่าหรือฟ้องชายชู้หรือฟ้องให้รับรองบุตร ให้ศาลห้ามมิให้มีการเปิดเผยซึ่งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ใด ๆ ที่ศาลเห็นเป็นการไม่สมควร หรือพอจะเห็นได้ว่าจะทำให้เกิดการเสียหายอันไม่เป็นธรรมแก่คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ไม่ว่าศาลจะได้มีคำสั่งตามมาตรา (๒) นี้หรือไม่ คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลคดีของศาลนั้น ต้องอ่านในศาลโดยเปิดเผย และมีให้ถือว่าการออกโฆษณาทั้งหมดหรือแต่บางส่วนแห่งคำพิพากษานั้นหรือย่อเรื่องแห่งคำพิพากษาโดยเป็นกลางและถูกต้องนั้น เป็นผิดกฎหมาย

มาตรา ๓๗ ให้ศาล ดำเนินการ นั่ง พิจารณา คดี ติดต่อกันไปเท่าที่สามารถจะทำได้โดยไม่ต้องเลื่อน จนกว่าจะเสร็จการพิจารณาและพิพากษาคดี

มาตรา ๓๘ ถ้าในวันที่กำหนดนัดนั่งพิจารณาศาลไม่มีเวลาพอที่จะดำเนินการนั่งพิจารณา เนื่องจากกิจธุระของศาล ศาลจะมีคำสั่งให้เลื่อนการนั่งพิจารณาไปในวันอื่นตาม
25/10/2566
 ทเห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๓๕ ถ้าการที่จะชำระคดีตัดสินคดีเรื่องใดที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลใด จำต้องอาศัยทั้งหมดหรือแต่บางส่วนซึ่งคำชี้ขาดตัดสิน บางข้อ ที่ศาลนั้นเอง หรือศาลอื่น จะต้องกระทำเสียก่อน หรือจำต้องรอให้เจ้าพนักงานฝ่ายตุลาการวินิจฉัยชี้ขาดในข้อเช่นนั้นเสียก่อน หรือถ้าปรากฏว่าได้มีการกระทำผิด อาญา เกิดขึ้น ซึ่งอาจมีการฟ้องร้อง อันอาจกระทำให้การชี้ขาดตัดสิน คดีที่พิจารณาอยู่นั้นเปลี่ยนแปลงไป หรือในกรณีอื่นใดซึ่งศาลเห็นว่าถ้าได้เลื่อนการพิจารณาไปจักทำให้ความยุติธรรมดำเนินไปด้วยดี เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความที่เกี่ยวข้องร้องขอ ศาลจะมีคำสั่งเลื่อนการนั่งพิจารณาต่อไปจนกว่าจะได้มีการพิพากษาหรือชี้ขาดในข้อนั้น ๆ แล้วหรือภายในระยะเวลาใด ๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรก็ได้

ถ้าศาลมีคำสั่งให้เลื่อนการนั่งพิจารณาดังกล่าวแล้วโดยไม่มีกำหนด เมื่อศาลเห็นสมควรหรือคู่ความที่เกี่ยวข้องร้องขอ ศาลจะมีคำสั่งให้เริ่มการนั่งพิจารณาต่อไปในวันใด ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๔๐ เมื่อศาลได้กำหนดนัดวันนั่งพิจารณาและแจ้งให้คู่ความทราบแล้ว หากว่าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีคำขอในวันนั้น หรือก่อนวันนั้น ให้เลื่อนการนั่งพิจารณาต่อไปอีก ถ้าศาลเป็นที่พอใจว่าจะพิจารณาคดีนั้นไม่ได้ โดยที่ไม่มีเวลาเพียงพอ หรือโดยเหตุอันใดอันจำเป็นที่จะต้องเลื่อนคดีต่อไปอีก ศาลจะสั่งให้เลื่อนการนั่งพิจารณาต่อไปอีกก็ได้ แต่ถ้การร้องขอเลื่อนนั้น เป็นเพราะความป่วยเจ็บหรือเพื่อความสะดวกของนายความของฝ่ายผู้ขอ และคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดคัดค้าน ให้ศาลอนุญาตตามคำขอได้เฉพาะแต่ในกรณีที่มีความจำเป็นอันไม่อาจกล่าวล่วงเสียได้ และให้สั่งเลื่อนคดีต่อไปได้อีกครั้งเดียวเท่านั้น บิกำหนดไม่เกินหนึ่งเดือน

คำขอเลื่อนคดีตามมาตรา ๔๐ จะทำฝ่ายเดียวโดยได้รับอนุญาตของศาลก็ได้

คำขอเช่นว่าน ถ้าไม่ได้เสนอต่อหน้าศาลด้วยวาจา ก็ให้ทำเป็นคำร้อง

มาตรา ๔๑ ถ้าคู่ความฝ่ายใดร้องขอเลื่อนคดีโดยอ้างว่าตนเองกั ^{๒๕/10/2566} ผู้แทนหรือนายความกั ^{๒๕} พะยานหรือบุคคล

ภายนอกคนใดที่ถูกเรียกให้มาศาล เพื่อประโยชน์แก่คู่ความฝ่ายนั้นก็ดี ไม่สามารถมาศาลได้ เพราะป่วยเจ็บ และคู่ความฝ่ายใดเสนอคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลขอให้เจ้าพนักงานพร้อมด้วยแพทย์ ถ้าสามารถจะทำได้ ไปตรวจคู่ความหรือบุคคลที่ป่วยนั้น ให้ศาลมีคำสั่งตั้งเจ้าพนักงานและแพทย์ไปทำการตรวจ แล้วให้ทำรายงานการตรวจยื่นต่อศาล คู่ความฝ่ายที่ร้องขอให้ทำการตรวจเช่นนั้น จะไปกับเจ้าพนักงานด้วยตนเองหรือตั้งผู้แทนไปก็ได้ ถ้าเจ้าพนักงานและแพทย์รายงานโดยสาบานตนแล้วว่า อาการของคู่ความหรือบุคคลที่อ้างว่าป่วยนั้นไม่ร้ายแรงถึงกับจะมาศาลไม่ได้ ให้ศาลบังคับคดีตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ว่าด้วยการขาดนัดของคู่ความหรือบุคคลนั้น

มาตรา ๔๒ ถ้าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลได้มีพระเสีงก่อนศาลพิพากษาคดี ให้ศาลเลื่อนการนั่งพิจารณาไปจนกว่าทายาทของผู้มีพระเสีงหรือผู้จัดการทรัพย์สินมรดกของผู้มีพระเสีง หรือบุคคลอื่นใดที่ปกครองทรัพย์สินมรดกไว้ จะได้เข้ามาเป็นคู่ความแทนที่ผู้มีพระเสีง โดยมีคำขอเข้ามาเอง หรือโดยที่ศาลหมายเรียกให้เข้ามา เนื่องจากคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีคำขอฝ่ายเดียว คำขอเช่นว่า

จะต้องยื่น ภายใน กำหนดหนึ่งปี นับแต่วันที่คู่ความฝ่ายนั้น
มรณะ

ถ้าไม่มีคำขอของบุคคลดังกล่าวมาแล้ว หรือไม่มีคำขอ
ของคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งภายในเวลาที่กำหนดไว้ ให้ศาล
มีคำสั่งจำหน่ายคดีเรื่องนั้นเสียจากสารบบความ

มาตรา ๔๓ ถ้าทายาทของผู้มรณะ หรือผู้จัดการทรัพย์สิน
มรดกของผู้มรณะ หรือบุคคลอื่นใดที่ปกครองทรัพย์สินมรดก
ประสงค์จะขอเข้ามาเป็นคู่ความแทน ก็ให้ยื่นคำขอโดยทำ
เป็นคำร้องต่อศาลเพื่อการนั้น

ในกรณีเช่นนั้น เมื่อศาลเห็นสมควร หรือเมื่อคู่ความ
ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีคำขอ ศาลอาจสั่งให้ผู้ที่เข้ามาเป็น
คู่ความแทนนั้นแสดงพยานหลักฐานสนับสนุนคำขอเช่นว่า
นั้นได้ เมื่อได้แสดงพยานหลักฐานดังกล่าวมาแล้ว ให้
ศาลมีคำสั่งอนุญาต หรือไม่อนุญาต ในการที่จะเข้ามาเป็น
คู่ความแทน

มาตรา ๔๔ คำสั่งให้หมายเรียกบุคคลใดเข้ามาแทน
ผู้มรณะนั้น จะต้องกำหนดระยะเวลาพอสมควรเพื่อให้
บุคคลนั้นมีโอกาสคัดค้าน ในศาลว่าตนมิได้เป็นทายาทของ

ผู้มรณะ หรือมิได้เป็นผู้จัดการทรัพย์สินมรดกหรือผู้ปกครอง
ทรัพย์สินมรดกนั้น

ทายาท ผู้จัดการทรัพย์สินมรดก หรือบุคคลผู้ถูกเรียกไม่
จำต้องปฏิบัติตามหมายเช่นว่านั้น ก่อนระยะเวลาที่กฎหมาย
กำหนดไว้เพื่อการยอมรับฐานะนั้นได้ล่วงพ้นไปแล้ว

ถ้าบุคคลที่ถูกศาลหมายเรียกนั้น ยินยอมรับเข้ามา
เป็นคู่ความแทนผู้มรณะ ให้ศาลจตรายงานพิสดารไว้และ
ดำเนินคดีต่อไป

ถ้าบุคคลนั้นไม่ยินยอมหรือไม่มาศาล ให้ศาลทำการ
ไต่สวนตามที่เห็นสมควร ถ้าศาลเห็นว่าหมายเรียกนั้นมี
เหตุผลฟังได้ ก็ให้ออกคำสั่งตั้งบุคคลผู้ถูกเรียกเป็นคู่ความ
แทนผู้มรณะแล้วดำเนินคดีต่อไป ถ้าศาลเห็นว่าข้อคัดค้าน
ของบุคคลผู้ถูกเรียกมีเหตุผลฟังได้ ก็ให้ศาลสั่งเพิกถอน
หมายเรียกนั้นเสีย และถ้าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่สามารถ
เรียกทายาทอื่นแท้จริง หรือผู้จัดการทรัพย์สินมรดกหรือบุคคล
ที่ปกครองทรัพย์สินมรดกของผู้มรณะเข้ามาเป็นคู่ความแทนผู้
มรณะได้ภายในกำหนดเวลาหนึ่งปี ก็ให้ศาลมีคำสั่งตามที่
เห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

มาตรา ๔๕ ถ้าปรากฏต่อศาลว่าคู่ความฝ่ายหนึ่งตกเป็น
 ผู้ไร้ความสามารถก็ดี หรือผู้แทนโดยชอบธรรมของคู่ความ
 ฝ่ายที่เป็นผู้ไร้ความสามารถได้มรณะ หรือหมดอำนาจเป็นผู้
 แทนก็ดี ให้ศาลเลื่อนการนั่งพิจารณาไปภายในระยะเวลา
 อันสมควรเพื่อผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้แทนโดยชอบธรรม
 คนใหม่จะได้แจ้งให้ทราบถึงการได้รับแต่งตั้งของตนโดยยื่น
 คำขอเป็นคำร้องต่อศาลเพื่อการนั้น ถ้ามิได้ยื่นคำขอตั้งกล่าว
 มาแล้วให้นำมาตรา ๔๖ มาใช้บังคับ

ถ้าผู้แทนหรือทนายความของคู่ความได้มรณะ หรือหมด
 อำนาจเป็นผู้แทน ให้ศาลเลื่อนการนั่งพิจารณาไปจนกว่า
 ตัวความจะได้ยื่นคำร้อง ต่อศาลแจ้งให้ ทราบถึงการที่ได้แต่งตั้ง
 ผู้แทนหรือทนายความขึ้นใหม่ หรือคู่ความฝ่ายนั้นมี
 ความประสงค์จะมาว่าคดีด้วยตนเอง แต่ถ้าศาลเห็นสมควร
 หรือเมื่อคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมีคำขอฝ่ายเดียว ให้ศาลมีอำนาจ
 สั่งกำหนดระยะเวลาไว้พอสมควร เพื่อให้ตัวความมีโอกาส
 แจ้งให้ทราบถึงการแต่งตั้งหรือความประสงค์ของตนนั้นก็ได้
 ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าตัวความมิได้แจ้งให้ทราบภายในระยะ
 เวลาที่กำหนดไว้ ศาลจะมีคำสั่งให้เริ่มการนั่งพิจารณาต่อไป
 ในวันใด ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้

บทบัญญัติแห่งวรรคก่อนนั้น ให้นำมาใช้บังคับแก่กรณี
ที่ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้ไร้ความสามารถหมดอำนาจลง
เพราะเหตุที่บุคคลนั้นได้มีความสามารถขึ้นแล้วด้วยโดย
อนุโลม

หมวด ๔

รายงานและสำนวนความ

มาตรา ๔๖ บรรดากระบวนพิจารณาเกี่ยวกับการ
พิจารณาและการชกาคัดสันคดีแพ่งทั้งหลายซึ่งศาลเป็นผู้ทำ
นั้น ให้ทำเป็นภาษาไทย

บรรดาคำคู่ความ และ เอกสาร หรือ แผ่น กระดาษไม่ว่า
อย่างไร ๆ ที่คู่ความหรือศาลหรือเจ้าพนักงานศาลได้ทำขึ้น
ซึ่งประกอบเป็นสำนวนของคดีนั้น ให้เขียนเป็นหนังสือไทย
และเขียนด้วยหมึกหรือดีดจิมพ์หรือดีพิมพ์ ถ้ามีผิดทักที่ใด
ห้ามมิให้ขูดลบออก แต่ให้ขีดฆ่าเสียแล้วเขียนลงใหม่
และผู้เขียนต้องลงชื่อไว้ที่ริมกระดาษ ถ้ามีข้อความตกเติม
ให้ผู้ตกเติมลงลายมือชื่อ หรือลงชื่อย่อไว้เป็นสำคัญ

ถ้าต้นฉบับ เอกสาร หรือ แผ่นกระดาษไม่ว่าอย่างไร ๆ
ที่ส่งต่อศาลได้ทำขึ้นเป็นภาษาต่างประเทศ ให้ศาลสั่งคู่ความ

ฝ่ายที่ส่งให้ทำ คำแปลทั้ง ฉบับ หรือ เฉพาะแต่ ส่วน สำคัญ
โดยมีคำรับรองมาขึ้นเพื่อแนบไว้กับต้นฉบับ

ถ้าข้อความฝ่ายใดหรือบุคคลใดที่มาศาลไม่เข้าใจภาษาไทย
หรือเป็นใบหรือหนวกและอ่านเขียนหนังสือไม่ได้ ให้
ให้ข้อความฝ่ายที่เกี่ยวข้องจัดหาล่าม

มาตรา ๔๗ ถ้าข้อความหรือบุคคลใดยื่นใบมอบอำนาจ
ต่อศาล ให้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้ข้อความหรือบุคคลนั้น
ให้ถ้อยคำสาบานตัวว่าเป็นใบมอบอำนาจอันแท้จริง

ถ้าศาลมีเหตุอันควรสงสัยว่า ใบมอบอำนาจที่ยื่นนั้น
จะไม่ใช่ใบมอบอำนาจอันแท้จริงก็ดี หรือเมื่อข้อความอีก
ฝ่ายหนึ่งยื่น คำร้องแสดง เหตุอันควรสงสัยว่าใบมอบอำนาจ
นั้นจะมีใช่ใบมอบอำนาจอันแท้จริงก็ดี ให้ศาลมีอำนาจที่จะ
สั่งให้ข้อความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้นยื่นใบมอบอำนาจตาม
ที่บัญญัติไว้ต่อไป

ถ้าใบมอบอำนาจนั้นได้ทำในราชอาณาจักรสยามต้องให้
นายอำเภอเป็นพยาน ถ้าได้ทำในเมืองต่างประเทศที่มี
กงสุลสยาม ต้องให้กงสุลนั้นเป็นพยาน ถ้าได้ทำในเมือง
ต่างประเทศที่ไม่มีกงสุลสยาม ต้องให้บุคคลเหล่านั้นเป็น

พะยานคือเจ้าพนักงาน โนตราธิบดีหรือแมยีสเตร็ด หรือ บุคคลอื่นซึ่ง กฎหมายแห่ง ท้องถิ่น ตั้งให้เป็นผู้ อำนาจเป็น พะยานในเอกสารเช่นว่าน และต้องมีใบสำคัญของรัฐบาล ต่างประเทศที่เกี่ยวข้องแสดงว่าบุคคลที่ เป็นพะยานนั้นเป็นผู้ อำนาจกระทำการได้

บทบัญญัติแห่ง มาตรานี้ให้ ใช้บังคับแก่ ใบ สำคัญและ เอกสารอื่น ๆ ทำนองเช่นว่ามานี้ ซึ่งคู่ความจะต้องยื่นต่อศาล

มาตรา ๔๘ ในคดีทุกเรื่อง ให้เป็นหน้าที่ของศาลต้อง จดแจ้ง รายงาน การนั่ง พิจารณาหรือ กระบวน พิจารณาอื่น ๆ ของศาลไว้ทุกครั้ง

รายงานนั้นต้องมีรายการต่อไปนี้

- (๑) เลขคดี
- (๒) ชื่อคู่ความ
- (๓) สถานที่ วัน และเวลาที่ศาลนั่งพิจารณาหรือดำเนิน กระบวนพิจารณา
- (๔) ข้อความโดยย่อเกี่ยวกับเรื่องที่ทำและรายการ ข้อสำคัญอื่น ๆ
- (๕) ลงมือชื่อผู้พิพากษา

เมื่อมีกฎหมายบัญญัติไว้หรือเมื่อศาลเห็นเป็นการจำเป็น ก็ให้ศาลจดบันทึก (โดยจดรวมไว้ในรายงานพิสดารหรืออีก ส่วนหนึ่งต่างหาก) ซึ่งคำแถลงหรือคำคัดค้านในข้อสำคัญ ข้อตกลง คำชี้ขาด คำสั่ง หรือการอื่น ๆ หรือกระบวนการ ที่ทำด้วยวาจาตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้

มาตรา ๔๕ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำแถลงหรือคำคัดค้าน ของคู่ความ หรือคำให้การของพยานหรือผู้เชี่ยวชาญหรือ ข้อตกลงในการสละสิทธิของคู่ความนั้น ให้ถือว่ารายงาน ของศาลเป็นพยานหลักฐานเบื้องต้นได้ต่อเมื่อศาลได้อ่าน ให้คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องฟังและได้จดลงไว้ซึ่งข้อแก้ไข เพิ่มเติมตามที่ขอร้องหรือทักแจ้งใหม่ ทั้งคู่ความหรือบุคคล นั้น ๆ ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

มาตรา ๕๐ ถ้าคู่ความฝ่ายใด หรือบุคคลใดจะต้องลง ลายมือชื่อในรายงานใดเพื่อแสดงรับรายงานนั้น หรือ จะต้อง ลงลายมือชื่อ ในเอกสารใด เพื่อรับรอง การอ่านหรือ การส่งเอกสารเช่นว่านั้น

(๑) การลงลายมือพิมพ์นิ้วมือ แงงใด หรือเครื่องหมาย อย่างอื่นที่ได้ยื่นต่อหน้าศาลนั้น ไม่จำเป็นต้องมีลายมือชื่อของ พยานสองคนรับรอง

พะยานคือเจ้าพนักงาน โนตารี่ บัญชี หรือ แมชีสเตรีต หรือ บุคคลอื่นซึ่ง กฎหมายแห่ง ท้องถิ่น ตั้งให้เป็นผู้ มีอำนาจเป็น พะยานในเอกสารเช่นว่านี้ และต้องมีใบสำคัญของรัฐบาล ต่างประเทศที่เกี่ยวข้องแสดงว่าบุคคลที่ เป็นพยานนั้นเป็น ผู้มีอำนาจกระทำการได้

บทบัญญัติ แห่ง มาตรานี้ ให้ ใช้บังคับ แก่ ใบ สำคัญและ เอกสารอื่น ๆ ทำนองเช่นว่ามานี้ ซึ่งคู่ความจะต้องยื่นต่อศาล มาตรา ๔๘ ในคดีทุกเรื่อง ให้เป็นหน้าที่ของศาลต้อง จดแจ้ง รายงาน การนั่ง พิจารณาหรือ กระบวน พิจารณาอื่น ๆ ของศาลไว้ทุกครั้ง

รายงานนั้นต้องมีรายการต่อไปนี้

- (๑) เลขคดี
- (๒) ชื่อคู่ความ
- (๓) สถานที่ วัน และเวลาที่ศาลนั่งพิจารณาหรือดำเนิน กระบวนพิจารณา
- (๔) ข้อความโดยย่อเกี่ยวกับเรื่องที่ทำและรายการ ข้อสำคัญอื่น ๆ
- (๕) 25/10/2566 ลายมือของผู้พิพากษา

หรือระยะเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการบังคับนั้นได้ล่วงพ้นไปแล้ว ให้ศาลที่เก็บสำนวนนั้นไว้ จัดส่งสำนวนนั้นไปยังกระทรวงยุติธรรม เพื่อเก็บรักษาไว้หรือจัดการตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๕๓ ถ้ารายงาน คำพิพากษา คำสั่งหรือเอกสารอื่นใดที่รวมไว้ในสำนวน ความ ซึ่งยังอยู่ในระหว่างพิจารณา หรือรอการบังคับของศาลศูนย์หายไป หรือบุบสลายทั้งหมด หรือแต่บางส่วน เป็นการขัดข้องต่อการชี้ขาดตัดสินหรือบังคับคดีเมื่อศาลเห็นสมควร หรือเมื่อคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้อง ให้ศาลสั่งคู่ความหรือบุคคลผู้ถือเอกสารนั้น นำสำเนาที่รับรองถูกต้องมาส่งต่อศาล ถ้าหากสำเนาเช่นว่านั้นทั้งหมดหรือบางส่วนหาไม่ได้ ให้ศาลมีคำสั่งให้พิจารณาคดีนั้นใหม่ หรือมีคำสั่งอย่างอื่นตามที่เห็นสมควร เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

มาตรา ๕๔ คู่ความที่ดี หรือพะยานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำให้การของตนในคดีนั้นก็ดี หรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียโดยชอบหรือมีเหตุผลอันสมควรที่ดี อาจร้องขออนุญาตต่อศาลไม่ว่าเวลาใดในระหว่าง หรือภายหลัง

การพิจารณา เพื่อตรวจ เอกสารทั้งหมด หรือแต่บางฉบับใน
สำนวนเรื่องนั้น หรือขอคัดสำเนา หรือขอให้เจ้าศาลคัด
สำเนาและรับรอง แต่ทั้งนี้

(๑) ห้ามมิให้อนุญาตเช่นว่านั้นแก่บุคคลอื่นนอกจาก
คู่ความหรือพยานในคดีที่พิจารณาโดยไม่เปิดเผย หรือ
ในคดีที่ศาลได้มีคำสั่งห้ามการตรวจหรือคัดสำเนาเอกสารใน
สำนวนทั้งหมด หรือบาง ฉบับเพื่อ รักษาความสงบเรียบร้อย
หรือผลประโยชน์ทั่วไปของประชาชน ถึงแม้ผู้ขอจะเป็น
คู่ความหรือพยานก็ห้ามมิให้อนุญาตด้วยกัน แต่ทั้งนี้ไม่
ตัดสิทธิของคู่ความในการที่จะตรวจหรือคัดสำเนาคำพิพากษา
หรือคำสั่งในคดีนั้น หรือในการที่จะขอสำเนาอันรับรอง
ถูกต้อง

(๒) ห้ามมิให้อนุญาตให้คู่ความคัดลอกคำพยานฝ่าย
ตนจนกว่าจะได้สืบพยานฝ่ายตนเสร็จสิ้นแล้ว เว้นแต่
จะมีพฤติการณ์พิเศษที่จะให้อนุญาต

เมื่อได้ให้อนุญาตแล้ว การตรวจ หรือการคัดสำเนานั้น
ให้ผู้ขอหรือบุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากผู้ขอโดยชอบเป็น
ผู้คัดตามเวลาและเงื่อนไขซึ่งเจ้าศาลจะได้กำหนดให้เพื่อความ
สะดวกของศาลหรือเพื่อความปลอดภัยของเอกสารนั้น

ห้ามมิให้คัดสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่ง ก่อนที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นและก่อนที่ได้ลงทะเบียนในสารบบคำพิพากษา

ในกรณีที่ศาลได้ทำคำอธิบายเพิ่มเติมกวดไว้กับรายงานแห่งคำสั่งหรือคำพิพากษาซึ่งกระทำด้วยวาจาตามบทบัญญัติมาตรา ๑๔๑ คำอธิบายเพิ่มเติมเช่นว่านั้นคือความจะขอตรวจหรือขอคัดสำเนา หรือขอสำเนาเสมือนเป็นส่วนหนึ่งแห่งคำสั่งหรือคำพิพากษาก็ได้

สำเนาที่รับรองนั้น ให้ศาลเป็นผู้รับรองโดยเรียกค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดไว้ในอัตราท้ายประมวลกฎหมายนี้ ในกรณีที่ผู้ขอตรวจเอกสารหรือขอคัดสำเนาด้วยตนเองไม่ต้องเรียกค่าธรรมเนียม

ลักษณะ ๓

คู่ความ

มาตรา ๕๕ เมื่อมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้น เกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลใดตามกฎหมายแพ่ง หรือบุคคลใดจะต้องใช้สิทธิทางศาล บุคคลนั้นขอที่จะเสนอคดีของตนต่อศาลส่วนแพ่งที่มีเขตอำนาจได้ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายแพ่งและประมวลกฎหมายนี้

มาตรา ๕๖ ผู้ที่มีความสามารถหรือผู้ทำการแทนจะเสนอข้อหาต่อศาลหรือดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ ได้ต่อเมื่อได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยความสามารถและตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ การให้อุญาตหรือยินยอมตามบทบัญญัติเช่นว่านั้น ให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อศาลเพื่อรวมไว้ในสำนวนความ

ไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนมีคำพิพากษาเมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้อง ให้ศาลมีอำนาจทำการสอบสวนในเรื่องความสามารถของผู้ขอหรือของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง และถ้าเป็นที่พอใจว่ามีการบกพร่องในเรื่องความสามารถ ศาลอาจมีคำสั่งกำหนดให้แก้ไขข้อบกพร่องนั้นเสียให้บริบูรณ์ภายในกำหนดเวลาอันสมควรที่ศาลจะสั่ง

ถ้าศาลเห็นว่าเพื่อความยุติธรรมไม่ควรให้กระบวนการพิจารณาดำเนินเนินเข้าไป ศาลจะสั่งให้คู่ความฝ่ายที่บกพร่องในเรื่องความสามารถนั้นดำเนินคดีไปก่อนชั่วคราวก็ได้ แต่ห้ามมิให้ศาลพิพากษาใน ประเด็น แห่งคดีจนกว่าข้อบกพร่องนั้นได้แก้ไขโดยบริบูรณ์แล้ว

ถ้าผู้ใดมีความสามารถไม่มีผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้แทนโดยชอบธรรมทำหน้าที่ไม่ได้ ศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้อนุญาตหรือให้ความยินยอมตามที่ต้องการ หรือตั้งผู้แทนเฉพาะคดีนั้นให้แก่ผู้ใดที่มีความสามารถ ถ้าไม่มีบุคคลอื่นใดให้ศาลมีอำนาจตั้งพนักงานอัยการหรือเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองอื่นให้เป็นผู้แทนได้

มาตรา ๕๗ บุคคลภายนอกซึ่งมิใช่คู่ความอาจเข้ามาเป็นคู่ความได้ด้วยการร้องสอด

(๑) ด้วยความสมัครใจเองเพราะเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อยังให้ได้รับความรับรอง ค้ำครอง หรือบังคับตามสิทธิของตนที่มีอยู่ โดยยื่นคำร้องขอต่อศาลที่คดีนั้นอยู่ในระหว่างพิจารณา หรือเมื่อตนมีสิทธิเรียกร้องเกี่ยวเนื่องด้วยการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีนั้น

(๒) ด้วยความสมัครใจเองเพราะตนมีส่วนได้เสียตามกฎหมายในผลแห่งคดีนั้น โดยยื่นคำร้องขอต่อศาลไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนมีคำพิพากษา ขออนุญาตเข้าเป็นโจทก์ร่วมหรือจำเลยรวม ^{25/10/2566} หรือเข้าแทนที่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสีย

ที่เดียวโดยได้รับความยินยอมของคู่ความฝ่ายนั้น แต่
แม้ศาลจะได้อนุญาตให้เข้าแทนที่กันได้ก็ตาม คู่ความ
ฝ่ายนั้นจำต้องผูกพันตนโดยคำพิพากษาของศาลทุกประการ
เสมือนหนึ่งว่ามีได้มีการเข้าแทนที่กันเลย

(๓) ด้วยกฎหมายเรียกให้เข้ามาในคดี (ก) ตามคำขอ
ของคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำเป็นคำร้องแสดงเหตุว่าตนอาจ
ฟ้องหรือถูกคู่ความเช่นนั้นฟ้องตนได้ เพื่อการใช้สิทธิ
ไล่เบี้ย หรือเพื่อใช้ค่าทดแทน ถ้าหากศาลพิจารณาให้
คู่ความเช่นนั้นแพ้คดี หรือ (ข) โดยคำสั่งของศาลเมื่อ
ศาลนั้นเห็นสมควร หรือเมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีคำขอ
ในกรณีที่กฎหมายบังคับให้บุคคลภายนอกเข้ามาในคดี หรือ
ศาลเห็นจำเป็นที่จะเรียกบุคคลภายนอกเข้ามาในคดีเพื่อ
ประโยชน์แห่งความยุติธรรม แต่ถ้าคู่ความฝ่ายใดฝ่าย
หนึ่ง จะเรียกบุคคลภายนอกเข้ามาในคดีดังกล่าวแล้ว ให้
เรียกด้วยวิธียื่นคำร้องเพื่อให้หมายเรียกพร้อมกับคำฟ้องหรือ
คำให้การ หรือในเวลาใดๆ ต่อมาก่อนมีคำพิพากษาโดย
ได้รับอนุญาตจากศาล เมื่อศาลเป็นที่พอใจว่าคำร้องนั้น
ไม่อาจยื่นก่อนนั้นได้

การส่งหมายเรียกบุคคลภายนอกตามอนุมาตราต้นต้องมี
สำเนาคำขอ หรือคำสั่งของศาล แล้วแต่กรณี และคำ
ฟ้องตั้งต้นคดีนั้นแนบไปด้วย

บทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้ไม่ตัดสิทธิของเจ้าหนี้
ในอันที่จะใช้สิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ และที่จะเรียกลูกหนี้
ให้เข้ามาในคดีตั้งที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์

มาตรา ๕๘ ผู้ร้องสอดที่ได้เข้าเป็นคู่ความตามอนุ
มาตรา (๑) และ (๓) แห่งมาตราก่อนนี้ มีสิทธิเสมือนหนึ่งว่า
ตนได้ฟ้องหรือถูกฟ้องเป็นคดีเรื่องใหม่ ซึ่งโดยฉะเพาะ
ผู้ร้องสอดอาจนำพยานหลักฐานใหม่มาแสดง คัดค้าน
เอกสารที่ได้ยื่นไว้ ตามค่านพยานที่ได้สืบมาแล้ว และ
คัดค้านพยานหลักฐานที่ได้สืบไปแล้วก่อนที่ตนได้ร้องสอด
อาจอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลตามที่กฎหมาย
บัญญัติไว้ และอาจได้รับหรือถูกบังคับให้ใช้ค่าฤชา
ธรรมเนียม

ห้ามมิให้ผู้ร้องสอดที่ได้เป็นคู่ความตามอนุมาตรา (๒)
แห่งมาตราก่อนนี้ ใช้สิทธิอย่างอื่นนอกจากสิทธิที่มีอยู่แก่

คู่ความฝ่ายซึ่งตนเข้าเป็น โจทก์ร่วมหรือจำเลยร่วมในชั้นพิจารณาเมื่อตนร้องสอด และห้ามมิให้ใช้สิทธิเช่นว่านั้นในทางที่ขัดกับสิทธิของโจทก์หรือจำเลยเดิม และให้ผู้ร้องสอดเสียค่าฤชาธรรมเนียมอันเกิดแต่การที่ร้องสอด แต่ศาลได้อนุญาตให้เข้าแทนที่โจทก์ หรือจำเลยเดิม ผู้ร้องสอดจึงมีฐานะเสมอด้วยคู่ความที่ตนเข้าแทน

เมื่อได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งแล้ว ถ้ามีข้อเกี่ยวข้องกับคดี เป็นปัญหาจะต้องวินิจฉัยในระหว่างผู้ร้องสอดกับคู่ความฝ่ายที่ตนเข้ามาร่วม หรือที่ตนถูกหมายเรียกให้เข้ามาร่วม ผู้ร้องสอดย่อมต้องผูกพันตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น เว้นแต่ในกรณีต่อไปนี้

(๑) เนื่องจากความประมาทเลินเล่อของคู่ความนั้น ทำให้ผู้ร้องสอดเข้ามาเป็นคู่ความในคดีช้าเกินสมควรที่จะแสดงข้อเถียงอันเป็นสารสำคัญได้ หรือ

(๒) เมื่อคู่ความนั้นจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงมิได้ ยกขึ้นใช้ซึ่งข้อเถียงในปัญหาข้อกฎหมายหรือข้อเท็จจริงอันเป็นสารสำคัญซึ่งผู้ร้องสอดมิได้รู้ว่ามีอยู่เช่นนั้น

มาตรา ๕๕ บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป อาจเป็นคู่ความในคดีเดียวกันได้ โดยเป็นโจทก์ร่วมหรือจำเลยร่วม

ถ้าหากปรากฏว่าบุคคลเหล่านั้นมีผลประโยชน์ร่วมกันในมูลค่าความแห่งคดี แต่ห้ามมิให้ถือว่าบุคคลเหล่านั้นแทนซึ่งกันและกัน เว้นแต่มูลค่าความแห่งคดีเป็นการชำระหนี้ ซึ่งแบ่งแยกจากกันมิได้ หรือได้มีกฎหมายบัญญัติไว้ตั้งขึ้นโดยชัดแจ้ง ในกรณีเช่นนั้น ให้ถือว่าบุคคลเหล่านั้นแทนซึ่งกันและกันเพียงเท่าที่จะกล่าวต่อไป

(๑) บรรดากระบวนการพิจารณาซึ่งได้ทำโดย หรือทำต่อคู่ความร่วมคนหนึ่งนั้นให้ถือว่าได้ทำโดย หรือทำต่อ คู่ความร่วมคนอื่น ๆ ด้วย เว้นแต่กระบวนการพิจารณาที่คู่ความร่วมคนหนึ่งกระทำไปเป็นที่เสื่อมเสียแก่คู่ความร่วมคนอื่น ๆ

(๒) การเลื่อนคดีหรือการงดพิจารณาคดีซึ่งเกี่ยวกับคู่ความร่วมคนหนึ่งนั้น ให้ใช้ถึงคู่ความร่วมคนอื่น ๆ ด้วย

มาตรา ๖๐ คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือผู้แทนโดยชอบธรรมในกรณีที่คู่ความเป็นผู้ไร้ความสามารถ หรือผู้แทนในกรณีที่คู่ความเป็นนิติบุคคล จะว่าความด้วยตนเองและดำเนิน กระบวนพิจารณาทั้งปวงตามที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ของตน หรือจะแต่งตั้งทนายความคนเดียวหรือหลายคนให้ว่าความและดำเนินกระบวนพิจารณาแทนตนก็ได้

ถ้าคู่ความหรือผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้แทนตั้งที่ได้กล่าวมาแล้ว ทำหนังสือมอบอำนาจให้บุคคลใดซึ่งมิใช่ทนายความเป็นผู้แทนตนในคดี ผู้แทนเช่นว่านั้นจะตั้งทนายความและมอบอำนาจเฉพาะการให้ทนายความตามที่ต้องการเพื่อดำเนินกระบวนการพิจารณาได้ แต่ว่าตนจะเข้าว่าความหรือดำเนินกระบวนการพิจารณาแทนผู้ที่ตั้งแต่งไม่ได้ หรือจะกระทำการเป็นทนายความก็ได้ คู่กัน

มาตรา ๖๑ การตั้งทนายความนั้น ต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อตัวความและทนายความ แล้วยื่นต่อศาลเพื่อรวมไว้ในสำนวน ใบแต่งตั้งทนายนั้นให้ใช้ได้เฉพาะคดีเรื่องหนึ่ง ๆ ตามที่ได้ยื่นไว้เท่านั้น เมื่อทนายความผู้ใดได้รับมอบอำนาจทั่วไปที่จะแทนบุคคลอื่นไม่ว่าในคดีใดๆ ให้ทนายความผู้นั้นแสดงใบมอบอำนาจทั่วไป แล้วคัดสำเนายื่นต่อศาลแทนใบแต่งตั้งทนาย เพื่อดำเนินคดีเป็นเรื่องๆ ไป ตามความในมาตรานี้

มาตรา ๖๒ ทนายความซึ่งคู่ความได้ตั้งแต่งขึ้นมีอำนาจว่าความและดำเนินกระบวนการใดๆ แทนคู่ความได้ตามที่เห็นสมควรเพื่อรักษาผลประโยชน์ของคู่ความนั้น แต่ถ้า

กระบวนการพิจารณาใดเป็นไปในทางจำหน่ายสิทธิของคู่ความ เช่นการยอมรับตามที่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งเรียกร้อง การถอนฟ้อง การประณีประนอมยอมความ การสละสิทธิ หรือใช้สิทธิในการอุทธรณ์หรือฎีกา หรือในการขอให้พิจารณาคดีใหม่ หมายความว่าไม่มีอำนาจที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณา เช่นว่านี้ได้ โดยมีได้รับอำนาจจากตัวความโดยชัดแจ้ง อำนาจโดยชัดแจ้งเช่นว่านี้จะระบุให้ไว้ในใบแต่งตั้งนายสำหรับคดีเรื่องนั้น หรือทำเป็นใบมอบอำนาจต่างหากในภายหลัง ใบเดียวหรือหลายใบก็ได้ และในกรณีหลังนี้ให้ใช้บทบัญญัติมาตรา ๖๑ บังคับ

กรณีจะเป็นอย่างไรก็ตาม ตัวความหรือผู้แทนจะปฏิเสธหรือแก้ไขข้อเท็จจริงที่ทนายความของตนได้กล่าวด้วยวาจาต่อหน้าตนในศาลในขณะนั้นก็ได้ แม้ถึงว่าตัวความหรือผู้แทนนั้นจะได้สงวนสิทธิเช่นนั้นไว้ในใบแต่งตั้งนายก็ดี

มาตรา ๖๓ บทบัญญัติแห่งมาตราก่อนนี้ไม่ตัดสิทธิตัวความในอันที่จะตั้งแต่งตั้งผู้แทนหรือทนายความโดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อศาลเพื่อให้รับเงินหรือทรัพย์สินซึ่งได้ชำระไว้

ในศาลหรือวางไว้ยังศาลเป็นเงินค่าธรรมเนียมหรืออย่างอื่น และศาลได้สั่งให้จำคุก หรือส่งมอบให้แก่ตัวความฝ่ายนั้น แต่ถ้าศาลนั้นมีความสงสัยในความสามารถหรือตัวบุคคลผู้แทน หรือทนายความซึ่งได้รับตั้งแต่งตั้งกล่าวข้างต้น ศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้ตัวความหรือทนายความหรือทั้งสองคนให้มาศาลโดยตนเองได้

มาตรา ๖๔ เว้นแต่ศาลจะได้สั่งเป็นอย่างอื่น เมื่อคดีมีเหตุผลพิเศษอันเกี่ยวกับคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือทนายความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยเฉพาะ คู่ความหรือทนายความอาจตั้งแต่งให้บุคคลใดทำการแทนได้ โดยยื่นใบมอบฉันทะต่อศาลทุกครั้ง เพื่อกระทำการกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ คือกำหนดวันนั่งพิจารณาหรือวันสืบพยาน หรือวันฟังคำสั่ง คำบังคับ หรือคำชี้ขาดใดๆ ของศาล มาฟังคำสั่ง คำบังคับ หรือคำชี้ขาดใดๆ ของศาลหรือสลักหลังรับรูซึ่งข้อความนั้นๆ รับสำเนาแห่งคำให้การ คำร้องหรือเอกสารอื่น ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๑ และ ๖๒ และแสดงการรับรูซึ่งเหล่านั้น

มาตรา ๖๕ ทนายความที่ตัวความได้ตั้งแต่งให้เป็นทนายในคดีจะมีคำขอต่อศาลให้สั่งถอนตนจากการตั้งแต่งนั้นก็ได้

เมื่อศาลได้รับคำขอเช่นว่านี้ ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตตามที่ขอได้ต่อเมื่อเป็นที่พอใจว่าตัวความได้ทราบคำขอนั้นแล้วหรือหาตัวไม่พบ และให้ศาลส่งคำสั่งนั้นให้ตัวความโดยทางส่งหมายธรรมดา หรือโดยวิธีอื่นแทนแล้วแต่จะเห็นสมควร

มาตรา ๖๖ ผู้ใดอ้างว่าเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของตัวความหรือเป็นผู้แทนของนิติบุคคล เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องยื่นคำขอ โดยทำเป็นคำร้องในขณะที่ยื่นคำฟ้องหรือคำให้การ ศาลจะทำการสอบสวนถึงอำนาจของผู้ยื่นก็ได้ และถ้าเป็นที่พอใจว่าผู้นั้นไม่มีอำนาจ หรืออำนาจของผู้ยื่นบกพร่อง ศาลมีอำนาจยกฟ้องคดีนั้นเสีย หรือมีคำพิพากษาหรือคำสั่งอย่างอื่นได้ตามที่เห็นสมควร เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ลักษณะ ๔

การยื่นและส่งคำคู่ความและเอกสาร

มาตรา ๖๗ เมื่อประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติว่า เอกสารใดจะต้องส่งให้แก่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง (เช่น คำคู่ความที่ทำโดยคำฟ้อง คำ

ให้การ หรือคำร้อง หรือคำขอโดยทำเป็นคำร้อง หมายถึง
หรือหมายอื่น ๆ สำเนาแจ้งผลการณ์ หรือสำเนาพะยาน
เอกสาร ฯลฯ) เอกสารนั้นต้องทำขึ้นให้ปรากฏข้อความ
แน่ชัดถึงตัวบุคคลและมีรายการต่อไปนี้

(๑) ชื่อศาลที่จะรับคำฟ้อง หรือถ้าคดีอยู่ในระหว่าง
พิจารณา ชื่อของศาลนั้นและเลขหมายคดี

(๒) ชื่อคู่ความในคดี

(๓) ชื่อคู่ความหรือบุคคล ซึ่งจะเป็นผู้รับคำคู่ความ
หรือเอกสารนั้น

(๔) ใจความ และเหตุผลถ้าจำเป็นแห่งคำคู่ความหรือ
เอกสาร

(๕) วัน เดือน ปี ของคำคู่ความ หรือเอกสารและ
ลายมือชื่อของเจ้าพนักงาน คู่ความ หรือบุคคลซึ่งเป็นผู้ยื่น
หรือเป็นผู้ส่ง

ในการยื่นหรือส่งคำคู่ความ หรือเอกสารอื่นใดอันจะ
ต้องทำตามแบบพิมพ์ที่จัดไว้ เจ้าพนักงาน คู่ความ หรือ
บุคคลผู้เกี่ยวข้องจะต้องใช้กระดาษแบบพิมพ์นั้น ส่วนราคา
กระดาษแบบพิมพ์นั้นให้เรียกตามค่าธรรมเนียมที่ว่าการกระทรวง
ยุติธรรมจะได้อำหนดไว้

มาตรา ๖๘ เพื่อประโยชน์แห่งประมวลกฎหมายนี้ ให้เรียกนิติบุคคลตามชื่อหรือตามชื่อจดทะเบียน และภูมิลำเนา หรือสำนักทำางานของนิติบุคคลนั้น ให้ถือเอาสำนักงาน หรือสำนักงานแห่งใหญ่ ซึ่งอยู่ภายในเขตศาลที่จะยื่นฟ้องคดีหรือที่คดีนั้นอยู่ในระหว่างพิจารณา

มาตรา ๖๙ การยื่นคำคู่ความ หรือเอกสารอื่นใดต่อศาลนั้น ให้กระทำได้โดยส่งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาล หรือยื่นต่อศาลในระหว่างนั่งพิจารณา

มาตรา ๗๐ บรรดาคำฟ้อง หมายเรียกและหมายอื่น ๆ คำสั่ง คำบังคับของศาลนั้น ให้เจ้าพนักงานศาลเป็นผู้ส่งให้แก่คู่ความหรือบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง แต่ไว้

(๑) หมายเรียกพระยาน ให้คู่ความฝ่ายที่อ้างพระยานนั้นเป็นผู้ส่งโดยตรง เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น หรือพระยานปฏิเสธไม่ยอมรับหมาย ในกรณีเช่นว่านี้ให้เจ้าพนักงานศาลเป็นผู้ส่ง

(๒) คำสั่ง คำบังคับของศาล รวมทั้งคำสั่งกำหนดวันนั่งพิจารณาหรือสืบพระยาน แล้วแต่กรณี หรือคำสั่งให้เลื่อนคดี ถ้าคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้นอยู่ในศาลในเวลาที

มีคำสั่งและได้ลงลายมือชื่อไว้ไว้ ให้อำนาจได้ส่งโดยชอบ
ด้วยกฎหมายแล้ว

คำฟ้องนั้น ให้โจทก์มีหน้าที่จัดการนำส่ง ส่วนหมาย
เรียก หมายอื่น ๆ คำสั่ง คำบังคับของศาลที่ได้ออกตามคำ
ขอของคู่ความฝ่ายใด ให้เป็นหน้าที่ของคู่ความฝ่ายนั้น
จัดการนำส่ง ในกรณีอื่น ๆ ให้เป็นหน้าที่ของศาลที่จะ
จัดการส่งให้แก่คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๗๑ คำให้การนั้น ให้ฝ่ายที่ให้การนำต้นฉบับ
ยื่นไว้ต่อศาลพร้อมด้วยสำเนาสำหรับให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง
หรือคู่ความอื่น ๆ รับไปโดยทางเจ้าพนักงานศาล

คำร้องเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมคำให้การนั้น ให้เจ้าพนักงาน
ศาลเป็นผู้ส่งให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือคู่ความอื่น ๆ โดย
ฝ่ายที่ยื่นคำร้องเป็นผู้มีหน้าที่จัดการนำส่ง

มาตรา ๗๒ คำร้องและคำแถลงการณ์ซึ่งได้ยื่นต่อศาล
ภายในเวลาที่กฎหมายหรือศาลกำหนดไว้ หรือโดยข้อ
ตกลงของคู่ความตามที่ศาลจัดลงไว้ในรายงานนั้น ให้ผู้ยื่น
คำร้องหรือคำแถลงการณ์นำต้นฉบับยื่นไว้ต่อศาลพร้อมด้วย
สำเนาเพื่อให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือคู่ความอื่น ๆ หรือบุคคล
ที่เกี่ยวข้องมารับไปโดยทางเจ้าพนักงานศาล

บรรดาคำร้องอื่น ๆ ให้อื่นต่อศาลพร้อมด้วยสำเนา เพื่อ
 ส่งให้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือคู่ความอื่น ๆ หรือบุคคลที่
 เกี่ยวข้อง และถ้าศาลกำหนดให้เจ้าพนักงานศาลเป็นผู้ส่ง
 สำเนาเช่นนั้น ก็ให้เจ้าพนักงานศาลเป็นผู้ส่งโดยให้
 คู่ความฝ่ายที่อื่นคำร้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย

บรรดาเอกสารอื่น ๆ เช่นสำเนาคำแถลงการณ์หรือ
 สำเนาพยานเอกสารนั้น ให้ส่งแก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือ
 คู่ความอื่น ๆ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยวิธีใดวิธีหนึ่งใน
 สองวิธีดังต่อไปนี้

(๑) โดยคู่ความฝ่ายที่ต้องส่งนั้น ส่งสำเนาให้แก่
 คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือคู่ความอื่น ๆ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง
 เอง แล้วส่งไปรับต่อศาลพร้อมกับต้นฉบับนั้น ๆ ไปรับ
 นั้นจะทำโดยวิธีลงไว้ในต้นฉบับว่าได้รับสำเนาแล้ว และ
 ลงลายมือชื่อผู้รับกับวัน เดือน ปีที่ได้รับก็ได้ หรือ

(๒) โดยคู่ความฝ่ายที่ต้องส่งนั้นนำสำเนาขึ้นไว้ต่อศาล
 พร้อมกับต้นฉบับ แล้วขอให้เจ้าพนักงานศาลเป็นผู้นำส่ง
 ให้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือคู่ความอื่น ๆ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ในกรณีเช่นนั้น ผู้ขอต้องไปกับเจ้าพนักงานศาลและ
เสียค่าธรรมเนียมในการส่งนั้นด้วย

มาตรา ๗๓ ถ้าคำคู่ความ หรือเอกสารอื่นใดจะต้องให้
เจ้าพนักงานศาลเป็นผู้ส่ง เมื่อคู่ความผู้หนึ่งผู้ใดส่งได้
ร้องขอ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการส่งโดยเร็วเท่าที่จะ
ทำได้ เพื่อการนี้ พนักงานผู้ส่งหมายจะให้ผู้ขอหรือบุคคล
ที่ผู้ขอเห็นสมควรไปด้วยเพื่อชดเชยคู่ความหรือบุคคลผู้รับหรือ
เพื่อกันหาภูมิสำเนาหรือสำนักทำางานของผู้รับก็ได้

ในกรณีที่ต้องส่งคำ คู่ความ หรือเอกสารอื่นใดไปตามคำ
สั่งของศาล ซึ่งบุคคลอื่นหรือคู่ความไม่มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ
ชอบในการส่งนั้น ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ของ
ศาลจะดำเนินการส่ง

มาตรา ๗๔ การส่งคำคู่ความหรือเอกสารอื่นใดโดยเจ้า
พนักงานศาลนั้นให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ให้ส่งในเวลากลางวันระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและ
พระอาทิตย์ตก และ

(๒) ให้ส่งแก่คู่ความ หรือบุคคลซึ่งระบุไว้ใน คำคู่ความ
หรือเอกสาร ๒๕/10/2566 ภูมิสำเนาหรือสำนักทำางานของคู่ความ

หรือบุคคลนั้น แต่ให้อยู่ในบังคับ แห่งบทบัญญัติกฎหมายต่อไป

มาตรา ๙๕ การส่งคำคู่ความหรือ เอกสารอื่นใดให้แก่ ทนายความที่คู่ความตั้งแต่งไว้ว่าคดี หรือให้แก่บุคคลที่ ทนายความเชื่อน่าจะได้อำนาจแต่งตั้ง เพื่อกระทำกิจการอย่างใด ๆ ที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๔ นั้น ให้ถือว่าเป็นการส่งโดยชอบ ด้วยกฎหมาย

มาตรา ๙๖ เมื่อเจ้าพนักงานศาลไม่พบคู่ความหรือบุคคล ที่จะส่งคำคู่ความ หรือ เอกสาร ฎกมิลำเนาหรือสำนักทำการ งานของบุคคลนั้น ๆ ก็มิได้ส่งคำคู่ความหรือ เอกสารให้แก่ บุคคลใด ๆ ที่มีอายุเกินยี่สิบปี ซึ่งอยู่หรือทำงานในบ้าน เรือนหรือที่สำนักทำการงานที่ปรากฏว่าเป็นของคู่ความหรือ บุคคลนั้น หรือได้ส่งคำคู่ความหรือเอกสารนั้นตามข้อความ ในคำสั่งของศาล ให้ถือว่าเป็นการเพียงพอที่จะพิจารณาได้มี การส่งคำคู่ความหรือเอกสารถูกต้องตามกฎหมายแล้ว

ในกรณีเช่นว่ามานี้ การส่งคำคู่ความหรือเอกสารแก่ คู่ความฝ่ายใด ห้ามมิให้ส่งแก่คู่ความฝ่ายปรกษเป็นผู้รับ ไว้แทน

มาตรา ๗๗ การส่งคำคู่ความหรือเอกสารอื่นใดโดยเจ้าพนักงานศาลไปยังที่อื่นนอกจากภูมิตำเนา หรือสำนักทำการงานของคู่ความหรือของบุคคลซึ่งระบุไว้ในคำคู่ความหรือเอกสารนั้น ให้ถือว่าเป็นการถูกต้องตามกฎหมาย เมื่อ

- (๑) คู่ความหรือบุคคลนั้นยอมรับคำคู่ความหรือเอกสารนั้นไว้ หรือ
- (๒) การส่งคำคู่ความหรือเอกสารนั้นได้กระทำในศาล

มาตรา ๗๘ ถ้าคู่ความหรือบุคคลที่ระบุไว้ในคำคู่ความหรือเอกสารปฏิเสธไม่ยอมรับคำคู่ความหรือเอกสารนั้นจากเจ้าพนักงานศาลโดยปราศจากเหตุอันชอบด้วยกฎหมาย เจ้าพนักงานนั้นชอบที่จะขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่มีอำนาจหรือ เจ้าพนักงาน ตำรวจไปด้วย เพื่อเป็นพยาน และถ้าคู่ความหรือบุคคลนั้นยังคงปฏิเสธไม่ยอมรับอยู่อีก ก็ให้วางคำคู่ความหรือเอกสารไว้ ณ ที่นั้น เมื่อได้ทำดังนี้แล้ว ให้ถือว่าการส่งคำคู่ความหรือเอกสารนั้นเป็นการถูกต้องตามกฎหมาย

มาตรา ๗๙ ถ้าการส่งคำคู่ความหรือเอกสารนั้นไม่สามารถจะทำได้ตั้งทั้บัญญัติไว้ในมาตรา ก่อน ศาลอาจสั่งให้ส่งโดย

วิธีอื่นแทนได้ กล่าวคือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนหรือ ปို့ค้ำค้ำความหรือเอกสารไว้ในที่แลเห็นได้ง่ายณภูมิลำเนาหรือสำนักรำการงาน ของค้ำความหรือบุคคลผู้รับช่อระบู่ไว้ในค้ำค้ำความหรือเอกสาร หรือมอบหมายค้ำค้ำความหรือเอกสารไว้แก่เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในท้องถิ่น หรือเจ้าพนักงานตำรวจ แล้วยปို့ประกาศแสดงการที่ได้มอบหมายตั้งกล่าวแล้วนัั้นไว้ตั้งกล่าวมาข้างบน หรือลงโฆษณาหรือทำวิธีอื่นใดตามท้ำศาลเห็นสมควร

การส่งค้ำค้ำความหรือเอกสารโดยวิธีอื่นแทนนั้น ใหม้ผลใช้ได้ต่อเมื่อกำหนดเวลาสิบห้าวันหรือระยะเวลาอนกว่านั้นตามท้ำศาลเห็นสมควรกำหนด ได้ล่วงพ้นไปแล้วนับตั้งแต่เวลาที่ค้ำค้ำความหรือเอกสารนั้นได้ส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียน หรือค้ำค้ำความหรือเอกสารหรือประกาศแสดงการมอบหมายนั้นได้ปို့ไว้ หรือการโฆษณาหรือวิธีอื่นใดตามท้ำศาลสั่งนั้นได้ทำหรือได้ตั้งต้นแล้ว

มาตรา ๘๐ การส่งค้ำค้ำความหรือเอกสารโดยเจ้าพนักงานศาลหรือทางเจ้าพนักงานศาลนั้น ใหม้เจ้าพนักงานศาลส่งไปรับลงลายมือช่อค้ำความ หรือผู้รับค้ำค้ำความหรือเอกสาร

หรือส่งรายงาน การส่งคำ คู้ความ หรือเอกสาร ลงลายมือชื่อ
เจ้าพนักงานศาลต่อศาล แล้วแต่กรณี เพื่อรวมไว้ในสำนวน
ความ

ใบรับหรือรายงานนั้น ต้องลงข้อความให้ปรากฏแน่ชัด
ถึงตัวบุคคลและรายการต่อไปนี้

(๑) ชื่อเจ้าพนักงานผู้ส่งหมาย และชื่อผู้รับหมาย ถ้า
หากมี

(๒) วิธีส่ง วัน เดือน ปี และเวลาที่ส่ง

รายงานนั้นต้องลงวันเดือนปี และลงลายมือชื่อของ
เจ้าพนักงานผู้ทำรายงาน

ใบรับนั้นจะทำโดยวิธีจดลงไว้ที่ต้นฉบับซึ่งยื่นต่อศาล
ก็ได้

มาตรา ๘๑ การส่งหมายเรียกพะยานโดยคู้ความที่เกี่ยวข้อง
ข้องนั้นให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ให้ส่งในเวลากลางวันระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและ
พระอาทิตย์ตก และ

(๒) ให้ส่งแก่บุคคลซึ่งระบุไว้ในหมายเรียกณภูมิลำเนา
หรือสำนักทำการงานของบุคคลเช่นว่านั้น แต่ทำให้อยู่ภายใน
ในบังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา ๗๖ และ ๗๗

มาตรา ๘๒ ถ้าจะต้องส่งคำคู่ความหรือเอกสารอื่นใดไปยังคู่ความหรือบุคคลหลายคน ให้ส่งสำเนาคำคู่ความหรือเอกสารที่จะต้องส่งไปให้ทุก ๆ คน ในกรณีที่ต้องส่งคำคู่ความหรือเอกสารโดยเจ้าพนักงานศาลหรือเองเจ้าพนักงานศาลนั้นให้คู่ความฝ่ายซึ่งมีหน้าที่จัดการนำส่ง มอบสำเนาคำคู่ความหรือเอกสารต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ให้พร้อมกับจำนวนคู่ความหรือบุคคลที่จะต้องส่งให้

มาตรา ๘๓ ถ้าคู่ความฝ่ายใดจะต้องยื่นต่อศาลหรือจะต้องส่งให้แก่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือบุคคลภายนอกซึ่งคำคู่ความหรือเอกสารอื่นใด ภายในเวลาหรือก่อนเวลาที่กฎหมายหรือศาลได้กำหนดไว้ และการส่งเช่นนั้นจะต้องกระทำโดยทางเจ้าพนักงานศาล ให้ถือว่าคู่ความฝ่ายนั้นได้ปฏิบัติตามความมุ่งหมายของกฎหมายหรือของศาลแล้ว เมื่อคู่ความฝ่ายนั้นได้ส่งคำคู่ความหรือเอกสารเช่นว่านั้นแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลเพื่อให้ยื่นหรือให้ส่งในเวลาหรือก่อนเวลาที่กำหนดนั้นแล้ว แม้ถึงว่าการรับคำคู่ความหรือเอกสารหรือการขอให้ส่งคำคู่ความหรือเอกสาร หรือการส่งคำคู่ความ

หรือเอกสารให้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลภายนอกนั้น จะได้เป็นไปภายหลังเวลาที่กำหนดนั้นก็ได้

ถ้าประมวลกฎหมายบัญญัติไว้ว่าการส่งคำคู่ความหรือเอกสารอื่นใด จะต้องให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลภายนอกทราบล่วงหน้าตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ก่อนวันเริ่มต้นนั่งพิจารณาหรือสืบพยาน ให้ถือว่าคู่ความฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบในการส่งนั้นได้ปฏิบัติตามความมุ่งหมายของกฎหมายหรือของศาลตามที่บัญญัติไว้ในวรรคก่อนนั้นได้ต่อเมื่อคู่ความฝ่ายนั้นได้ยื่น คำคู่ความหรือ เอกสารที่จะต้องส่งให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลไม่ต่ำกว่าสามวัน ก่อนวันเริ่มต้นแห่งระยะเวลาที่กำหนดล่วงหน้าไว้นั้น

ในกรณีที่คู่ความอาจส่งคำคู่ความหรือเอกสารโดยวิธีส่งสำเนาตรงไปยังคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลภายนอกได้นั้น บทบัญญัติแห่งมาตรานี้มิได้ห้ามคู่ความที่มีหน้าที่ต้องส่งคำคู่ความหรือเอกสารดังกล่าวแล้วในอันที่จะใช้วิธีเช่นว่านั้น แต่คู่ความฝ่ายนั้นจะต้องส่งไปรับของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลภายนอกต่อศาลใน เวลาหรือก่อนเวลาที่กฎหมายหรือศาลได้กำหนดไว้

ลักษณะ ๕
พะยานหลักฐาน

หมวด ๑

หลักทั่วไป

มาตรา ๘๔ ถ้าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งกล่าวอ้างข้อเท็จจริง
 ใดๆ เพื่อสนับสนุนคำฟ้องหรือคำให้การของตน ให้
 หน้าที่นำสืบข้อเท็จจริงนั้นตกอยู่กับคู่ความฝ่ายที่กล่าวอ้าง

แต่ว่า (๑) คู่ความไม่ต้องพิสูจน์ข้อเท็จจริงซึ่งเป็นที่
 รู้กันอยู่ทั่วไป หรือซึ่งไม่อาจโต้แย้งได้ หรือซึ่งศาลเห็นว่า
 คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งได้รับแล้ว

(๒) ถ้ามีข้อสันนิษฐานไว้ในกฎหมายเป็นคุณแก่คู่ความ
 ฝ่ายใด คู่ความฝ่ายนั้นต้องพิสูจน์แต่เพียงว่าตนได้ปฏิบัติตาม
 ตามเงื่อนไขแห่งการที่ตน จะได้รับ ประโยชน์จากข้อสันนิษ
 ฐานนั้นครบถ้วนแล้ว

มาตรา ๘๕ คู่ความฝ่ายที่มีหน้าที่ต้องนำสืบข้อเท็จจริง
 ย่อมมีสิทธิที่จะนำพะยานหลักฐานใด ๆ มาสืบได้ภายใต้บังคับ
 คับแห่งประมวลกฎหมายนี้ หรือกฎหมายอื่นอันว่าด้วยการ
 รับฟังพะยานหลักฐานและการยื่นพะยานหลักฐาน

มาตรา ๘๖ เมื่อศาลเห็นว่าพะยานหลักฐานใดเป็น พะยานหลักฐานที่รับฟังไม่ได้คดี หรือเป็นพะยานหลักฐาน ที่รับฟังได้ แต่ได้ยื่นฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งประมวล กฎหมายนี้ ให้ศาลปฏิเสธไม่รับพะยานหลักฐานนั้นไว้

เมื่อศาลเห็นว่าพะยานหลักฐานใดฟุ่มเฟือยเกินสมควร หรือประวิงให้ชักช้าหรือไม่เกี่ยวแก่ประเด็น ให้ศาลมีอำนาจ งดการสืบพะยานหลักฐานเช่นนั้น หรือพะยานหลักฐาน อื่นต่อไป

เมื่อศาลเห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมเป็น การจำเป็นที่จะต้องนำพะยานหลักฐานอื่นอันเกี่ยวกับประเด็น ในคดีมาสืบเพิ่มเติม ให้ศาลทำการสืบพะยานหลักฐานต่อไป ซึ่งอาจรวมทั้งการที่จะเรียกพะยานที่สืบแล้วมาสืบใหม่ ด้วย โดยไม่ต้องมีฝ่ายใดร้องขอ

มาตรา ๘๗ ห้ามมิให้ศาลรับฟังพะยานหลักฐานใดเว้น แต่

(๑) พะยานหลักฐานนั้นเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงที่คู่ความ ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในคดีจะต้องนำสืบ และ

(๒) คู่ความฝ่ายที่อ้างพะยานหลักฐานได้แสดงความ จำนึ่งที่จะอ้างอิงพะยานหลักฐาน นั้นดั่งที่บัญญัติไว้ใน มาตรา

๘๘ และ ๘๐ แต่ศาลเห็นว่า เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานอันสำคัญซึ่งเกี่ยวกับประเด็นข้อสำคัญในคดี โดยฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของอนุมาตรา^๕ ให้ศาลมีอำนาจรับฟังพยานหลักฐานเช่นว่านั้นได้

มาตรา ๘๘ เมื่อคู่ความฝ่ายใดมีความจำนงที่จะอ้างอิงเอกสาร ฉะบับใด หรือคำ เบิกความ ของพยาน คนใด หรือมีความจำนงที่จะให้ศาลตรวจสอบบุคคล วัตถุ สถานที่ หรืออ้างอิงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ศาลตั้ง เพื่อเป็นพยานหลักฐานสนับสนุนข้ออ้างหรือข้อเถียงของตน ให้ยื่นบัญชีแสดงเอกสาร หรือสภาพของเอกสารที่จะอ้างและบัญชีรายชื่อ ที่อยู่ ของบุคคลซึ่งคู่ความฝ่ายนั้นระบุอ้างเป็นพยานหรือคำขอให้ศาลไปตรวจ หรือขอให้ตั้งผู้เชี่ยวชาญ แล้วแต่กรณี ต่อศาลก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่าสามวัน แต่การอ้างอิงบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ไม่ให้ถือว่าเป็นการอ้างอิงเอกสารตามความหมายแห่งมาตรานี้ และไม่จำเป็นต้องกล่าวไว้ในบัญชีเช่นว่านั้นโดยฉะเพาะ

ถ้าคู่ความฝ่ายใดมีความ จำนง จะอ้าง เอกสาร หรือระบุพยานเพิ่มเติม^๕ หรือถ้าตนยังมีได้ยื่นคำขอให้ศาลทำการ

ตรวจบุคคล วัตถุ สถานที่ หรือยังมีได้ขอให้ศาลสืบความ
เห็นผู้เชี่ยวชาญที่ศาลตั้งในปัญหาข้อใด และมีความจำนง
ที่จะขอให้ตรวจหรือสืบความเห็นเช่นนั้น คู่ความฝ่ายนั้น
ชอบที่จะยื่นบัญชีระบัพะยานเพิ่มเติม แสดงเอกสาร เช่นว่า
นั้น หรือขอและที่อยู่ของพะยานบุคคล หรือยื่นคำขอให้
การตรวจหรือสืบความเห็นผู้เชี่ยวชาญ แล้วแต่กรณี ต่อศาล
ได้ก่อนที่ได้เสร็จการสืบพะยานหลักฐานของคู่ความฝ่ายซึ่งมี
หน้าที่นำสืบก่อน

ก่อนระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสองวรรคก่อนได้สิ้นสุด
ลง ถ้าคู่ความฝ่ายใดมีเหตุอันสมควรแสดงว่าไม่สามารถ
ทราบได้ว่าตนต้อง นำพะยาน หลักฐาน บางอย่าง มาสืบ เพื่อ
ประโยชน์ของตน หรือไม่ทราบว่าพะยานหลักฐานบางอย่าง
ได้มีอยู่ คู่ความฝ่ายนั้นชอบที่จะยื่นคำร้องต่อศาลไม่ว่าเวลา
ใดก่อนพิพากษาคดี ขออนุญาตอ้างพะยานหลักฐานเช่นนั้น
นั้นมาสืบได้ และถ้าศาลเห็นว่าเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาด
ข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม จำเป็นจะต้อง
สืบพะยานเช่นนั้น ก็ให้ศาลอนุญาตตามคำขอนั้น และ
ถ้าจำเป็นก็ให้ศาลพิจารณาสืบพะยานหลักฐานเช่นนั้นใหม่

มาตรา ๘๕ ถ้าคู่ความฝ่ายใดอันมีหน้าที่นำพยานมาสืบ
 ภายหลัง ประสงค์จะสืบพยานของคน (ก) เพื่อหักล้าง
 หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขถ้อยคำพยานของฝ่ายที่นำสืบก่อน
 ในข้อความทั้งหลายซึ่งพยานเหล่านั้นเป็นผู้เห็น หรือ (ข)
 เพื่อพิสูจน์ข้อความอย่างใดอย่างหนึ่งอันเกี่ยวข้องกับกรกระทำ
 หรือถ้อยคำหรือหนังสือซึ่งพยานเหล่านั้นได้กระทำขึ้น แม้
 ถึงว่าพยานเหล่านั้นจะมีได้เบิกความถึงข้อเหล่านั้นก็ดี ให้
 คู่ความฝ่ายที่ต้องนำพยานมาสืบภายหลัง ถมค่านพยาน
 เช่นว่านั้นเสียในเวลาที่พยานเบิกความ เพื่อให้พยาน
 มีโอกาสอธิบายถึงข้อความเหล่านั้น

ถ้าคู่ความฝ่ายใดมิได้ถมค่านพยานของคู่ความฝ่ายที่
 นำสืบก่อนตั้งกล่าวมาข้างต้นแล้ว ต่อมานำพยานมาสืบ
 ถึงข้อความตั้งกล่าวมาข้างต้น คู่ความฝ่ายที่สืบพยานก่อน
 ขอบที่จะคัดค้านได้ และในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลปฏิเสธ
 ไม่ยอมรับฟังคำพยานเช่นว่ามานั้น

แต่ถ้าคู่ความฝ่ายที่นำสืบภายหลังแสดงให้เป็นที่พอใจ
 ของศาลว่า เมื่อเวลาพยานเบิกความนั้นตนไม่รู้หรือไม่มี
 เหตุอันควรรูถึงข้อความตั้งกล่าวมาแล้ว หรือถ้าศาลเห็นว่า
 เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จำเป็นต้องสืบพยาน

เช่นว่านี้ ศาลจะยอมรับฟังคำพะยานเช่นว่านี้ก็ได้อีก แต่ในกรณีเช่นนี้ คู่ความที่ได้นำพะยานสืบก่อนจะเรียกพะยานที่เกี่ยวข้องมาสืบอีกก็ได้ หรือเมื่อศาลเห็นสมควรจะเรียกมาสืบเองก็ได้

มาตรา ๘๐ คู่ความฝ่ายใดอ้างอิงเอกสารฉบับเดียวหรือหลายฉบับเป็นพะยานหลักฐาน เพื่อสนับสนุนข้ออ้างหรือข้อเถียงของตนตามที่บัญญัติไว้ในมาตราก่อน ให้ยื่นต่อศาลและส่งให้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งสำเนาเอกสารนั้นๆ ก่อนวันสืบพะยานไม่น้อยกว่าสามวัน เว้นแต่

(๑) เมื่อคู่ความฝ่ายใดอ้างอิงเอกสารเป็นชุดซึ่งคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งทราบที่อยู่แล้ว หรือสามารถตรวจตราให้ทราบได้โดยง่ายถึง ความมีอยู่และความแท้จริงแห่งเอกสารนั้น เช่นจดหมายโต้ตอบระหว่างคู่ความในคดี หรือสมุดบัญชีการค้าและสมุดบัญชีของธนาคาร หรือเอกสารในสำนวนคดีเรื่องอื่น คู่ความฝ่ายที่อ้างอิงพะยานหลักฐานเป็นชุดเช่นว่านี้ไม่จำเป็นต้องยื่นหรือส่งสำเนาเอกสารนั้น

(๒) เมื่อคู่ความฝ่ายใดอ้างอิงเอกสารฉบับเดียวหรือหลายฉบับที่อยู่ในความครอบครองของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง

หรือของบุคคลภายนอก คู่ความฝ่ายนั้นอาจไม่ต้องยื่น หรือส่งสำเนาเอกสารเช่นนั้น

(๓) ถ้าการคัดสำเนาเอกสารจะทำให้กระบวนการพิจารณาล่าช้าเป็นที่เสื่อมเสียแก่คู่ความซึ่งอ้างอิงเอกสาร หรือมีเหตุผลแสดงว่า ไม่อาจคัดสำเนาเอกสารให้เสร็จภายในกำหนดเวลาที่ให้ยื่น หรือส่งเอกสารนั้น คู่ความฝ่ายที่อ้างอิงเอกสารอาจยื่นคำขอฝ่ายเดียวโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลขออนุญาตงดการยื่นหรือส่งสำเนาเอกสารนั้นตามที่บัญญัติไว้ข้างต้น และขอขึ้นต้นละบบเอกสารแทนเพื่อให้ศาลหรือคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตรวจดูตามเงื่อนไขที่ศาลเห็นสมควรกำหนด

มาตรา ๕๑ คู่ความทั้งสองฝ่ายต่างมีสิทธิที่จะอ้างอิง พยานหลักฐานร่วมกันได้

มาตรา ๕๒ ถ้าคู่ความหรือบุคคลใดจะต้องเบิกความ หรือนำพยานหลักฐานชนิดใด ๆ มาแสดง และคำเบิกความหรือพยานหลักฐานนั้นอาจเปิดเผย

(๑) หนังสือราชการหรือข้อความอันเกี่ยวกับงานของแผ่นดินซึ่งโดยสภาพจะต้องรักษาเป็นความลับไว้ชั่วคราว หรือตลอดไป และคู่ความหรือบุคคลนั้นเป็นผู้รักษาไว้

หรือได้ทราบมาโดยตำแหน่งราชการ หรือในหน้าที่ราชการ หรือทั้งราชการอื่นใด

(๒) เอกสารหรือข้อความที่เป็นความลับใด ๆ ซึ่งตนได้รับมอบหมายหรือบอกเล่าจากลูกความในฐานะที่ตนเป็นทนายความ

(๓) การประดิษฐ์ แบบ หรือการงานอื่น ๆ ซึ่งได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายไม่ให้เปิดเผย

คู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้นชอบที่จะปฏิเสธไม่ยอมเปิดเผยความหรือนำพยานหลักฐานนั้น ๆ มาแสดงได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่เกี่ยวข้องให้เปิดเผยได้

เมื่อคู่ความหรือบุคคลใดปฏิเสธไม่ยอมเปิดเผยความหรือนำพยานหลักฐานมาแสดงดังกล่าวมาแล้ว ให้ศาลมีอำนาจที่จะหมายเรียกพนักงานเจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องให้มาศาล และให้ชี้แจงข้อความตามที่ศาลต้องการเพื่อวินิจฉัยว่า การปฏิเสธนั้นชอบด้วยเหตุผลหรือไม่ ถ้าศาลเห็นว่า การปฏิเสธนั้นไม่มีเหตุผลฟังได้ ศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้คู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้นยกประโยชน์แห่งมาตรา ๕๕ ๕๖ และ ๕๗ และบังคับให้เปิดเผยความหรือนำพยานหลักฐานนั้นมาแสดงได้

มาตรา ๕๓ การอ้างเอกสารเป็นพยานนั้นให้ยอมรับฟังได้แต่ต้นฉบับเอกสารเท่านั้น เว้นแต่

(๑) เมื่อคู่ความที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายตกลงกันว่าสำเนาเอกสารนั้นถูกต้องแล้ว จึงให้ศาลยอมรับฟังสำเนาเช่นนั้นว่าเป็นพยานหลักฐานแห่งเอกสารนั้นได้

(๒) ถ้าต้นฉบับเอกสารหาไม่ได้ เพราะสูญหายหรือถูกทำลายโดยเหตุสุดวิสัย หรือไม่สามารถนำต้นฉบับมาได้โดยประการอื่น ศาลจะอนุญาตให้นำสำเนาหรือพยานบุคคลมาสู้คดีได้

(๓) ต้นฉบับเอกสารที่อยู่ในความอารักขาหรือในความควบคุมของทางราชการนั้น จะนำมาแสดงได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตของรัฐมนตรี หรือหัวหน้ากรมกองที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี เสียก่อน อนึ่งนอกจากศาลจะได้กำหนดเป็นอย่างอื่น สำเนาเอกสาร หรือข้อความที่คัดจากเอกสารเหล่านั้นซึ่ง รัฐมนตรี หรือ หัวหน้ากรมกองได้รับรอง ถูกต้องแล้ว ให้ถือว่าเป็นอันเพียงพอในการที่จะนำมาแสดง

มาตรา ๕๔ เมื่อใดมีกฎหมายบังคับให้ต้องมีพยานเอกสารมาแสดง ห้ามมิให้ศาลยอมรับฟังพยานบุคคลในกรณี

อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ เมื่ถึงว่าคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง
จะได้อินยอมก็ดี

(ก) ขอสืบพะยานบุคคลแทนพะยานเอกสาร เมื่อไม่
สามารถนำเอกสารมาแสดง

(ข) ขอสืบพะยานบุคคลประกอบข้ออ้างอย่างใดอย่าง
หนึ่ง เมื่อนำเอกสารมาแสดงแล้วว่า ยังมีข้อความเพิ่ม
เติมตัดทอน หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความในเอกสาร
นั้นอยู่อีก

แต่ว่าบทบัญญัติแห่งมาตรานี้ มิให้ใช้บังคับในกรณีที่
บัญญัติไว้ในอนุมาตรา (๒) แห่งมาตรา ๕๓ และมีให้ถือว่า
เป็นการ ตัดสิทธิคู่ความใน อันที่จะกล่าวอ้าง และนำพะยาน
บุคคลมาสืบประกอบข้ออ้างว่า พะยานเอกสารที่แสดงนั้น
เป็นเอกสารปลอมหรือไม่ถูกต้องทั้งหมด หรือแต่บางส่วน
หรือสัญญาหรือหน่ออย่างอื่นที่ระบุไว้ในเอกสารนั้นไม่สมบูรณ์
หรือคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตีความหมายผิด

มาตรา ๕๕ ห้ามมิให้ยอมรับฟังพะยานบุคคลใดเว้นแต่
บุคคลนั้น

25/10/2566

(๑) สามารถเข้าใจและตอบคำถามได้ และ

(๒) เป็นผู้ที่ได้เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยว
ในเรื่องที่จะให้ การเป็น พะยาน นั้นมาด้วย ตนเองโดย ตรง
แต่ความในข้อนี้ให้ไว้ได้ต่อเมื่อไม่มีบัญญัติแห่งกฎหมาย
โดยชัดแจ้งหรือคำสั่งของศาลว่าให้เป็นอย่างอื่น

ถ้าศาลไม่ยอมรับไว้ซึ่งคำเบิกความของบุคคลใด เพราะ
เห็นว่าบุคคลนั้นจะเป็นพยานหรือให้การตั้งกล่าวข้างต้น ไม่
ได้ และคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องร้องคัดค้านก่อนที่ศาลจะ
ดำเนินคดีต่อไป ให้ศาลจตรายงานระบุนามพยาน เหตุผล
ที่ไม่ยอมรับ และข้อคัดค้าน ของคู่ความ ฝ่าย ที่เกี่ยว ข้อง ไว้
ส่วนเหตุผลที่คู่ความฝ่ายคัดค้านยกขึ้นอ้างนั้น ให้ศาลใช้
ดุลพินิจตกลงไว้ในรายงานหรือกำหนดให้คู่ความฝ่ายนั้นยื่น
คำแถลงต่อศาลเพื่อรวมไว้ในสำนวน

มาตรา ๘๖ พะยานที่เป็นคนหูหนวก หรือเป็นใบ้หรือ
ทั้งหูหนวกและเป็นใบ้ นั้น อาจถูกถามหรือให้คำตอบโดย
วิธีเขียนหนังสือ หรือโดยวิธีอื่นใดที่สมควรได้ และคำเบิก
ความของบุคคลนั้น ๆ ให้ถือว่าเป็นคำพยานบุคคลตาม
ประมวลกฎหมายนี้

มาตรา ๘๗ คู่ความฝ่ายหนึ่ง จะอ้างคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง
25/10/2566
เป็นพยานของตนหรือจะอ้างตนเองเป็นพยานก็ได้

มาตรา ๘๘ คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะอ้างบุคคลใดเป็น
 พยานของตนก็ได้เมื่อบุคคลนั้นเป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญใน
 ศิลป วิทยาศาสตร์ การฝีมือ การค้า หรือการงานที่ทำหรือ
 ในกฎหมายต่างประเทศ และซึ่งความเห็นของพยานอาจ
 เป็นประโยชน์ในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อความในประเด็น ทั้งนี้
 ไม่ว่าพยานจะเป็นผู้มีอาชีพในการนั้นหรือไม่

มาตรา ๘๙ ถ้าศาลเห็นว่า จำเป็นที่จะต้องตรวจบุคคล
 วัตถุ สถานที่หรือตั้งผู้เชี่ยวชาญตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา
 ๑๒๕ และ ๑๓๐ เมื่อศาลเห็นสมควร ไม่ว่าการพิจารณาคดี
 จะอยู่ในชั้นใด หรือเมื่อมีคำขอของคู่ความฝ่ายใดภายใต้
 บังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา ๘๗ และ ๘๘ ให้ศาลมีอำนาจ
 ออกคำสั่งกำหนด การตรวจหรือ การแต่งตั้ง ผู้เชี่ยวชาญเช่น
 ว่านี้ได้

บทบัญญัติแห่งมาตรานี้ไม่ตัดสิทธิของคู่ความในอันที่จะ
 เรียกบุคคลผู้มีความรู้เชี่ยวชาญมาเป็นพยานฝ่ายตนได้

มาตรา ๑๐๐ ไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนวันสืบพยาน แต่
 ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน คู่ความฝ่ายหนึ่งอาจส่งคำบอกกล่าว
 แจ้งรายการขอเท็จจริงซึ่งตนประสงค์จะอ้างอิงไปให้คู่ความ
 25/10/2566

อีกฝ่ายหนึ่ง และขอให้คู่ความฝ่ายนั้นแจ้งว่าจะรับรองข้อเท็จจริงนั้นว่าถูกต้องหรือไม่

ให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตอบคำบอกกล่าวภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับ และถ้าตนยอมรับว่าข้อเท็จจริงนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการถูกต้องแล้ว ให้คู่ความฝ่ายที่ส่งคำบอกกล่าวทำคำแถลงแจ้งข้อเท็จจริงตามที่รับกันนั้น และลงลายมือชื่อคู่ความทั้งสองฝ่ายไว้เป็นสำคัญ แล้วยื่นต่อศาลในวันสืบพยานหรือก่อนวันสืบพยาน

ถ้าคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งไม่ตอบคำบอกกล่าว และศาลเห็นว่าคู่ความฝ่ายนั้นได้รับคำบอกกล่าวโดยชอบแล้ว เมื่อคู่ความฝ่ายที่ส่ง คำบอกกล่าว ร้องขอในวัน ที่ศาลสืบ พยาน ให้ศาลถาม คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งว่าจะยอมรับข้อเท็จจริงตามที่ได้แจ้งไปในคำบอกกล่าวนั้นว่าถูกต้องหรือไม่ และให้ศาลจดคำตอบของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งลงไว้ในสำเนาคำบอกกล่าว ซึ่งคู่ความฝ่ายที่ ส่งคำบอก กล่าวยื่นไว้ต่อศาล เพื่อรวมไว้ในสำนวนความ หรือศาลจะจดรายงานพิสดารไว้ก็ได้ แล้วแต่ศาลจะเห็นควร

บทบัญญัติแห่งมาตรานี้ ให้ใช้บังคับโดยอนุโลมแก่เรื่องเอกสารทั้งหมดหรือฉบับใดฉบับหนึ่งซึ่งคู่ความแสดงความจำนงจะอ้างอิงด้วย แต่ต้องส่งสำเนาเอกสารไปพร้อมกับคำบอกกล่าว และต้นฉบับเอกสารนั้นต้องมีอยู่ให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตรวจดูได้เมื่อต้องการ เว้นแต่ต้นฉบับนั้นอยู่ในความครอบครองของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลภายนอก

มาตรา ๑๐๑ ถ้าบุคคลใดเกรงว่า พะยานหลักฐานซึ่งตนอาจต้องอ้างอิงในภายหน้าจะสูญหายหรือยากแก่การนำมา หรือถ้าคู่ความฝ่ายใดในคดีเกรงว่า พะยานหลักฐานซึ่งตนจำนงจะอ้างอิงจะสูญหายเสียก่อนที่จะนำมาสืบ หรือเป็นการยากที่จะนำมาสืบในภายหลัง บุคคลนั้นหรือคู่ความฝ่ายนั้นอาจยื่นคำขอต่อศาลโดยทำเป็นคำร้องขอหรือคำร้องให้ศาลมีคำสั่งให้ สืบพยานหลักฐานนั้นไว้ทันที

เมื่อศาลได้รับคำขอเช่นนั้น ให้ศาลหมายเรียกผู้ขอและคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องมายังศาล และเมื่อได้ฟังบุคคลเหล่านั้นแล้ว ให้ศาลส่งคำขอตามวันที่เห็นสมควร ถ้าศาลส่งอนุญาตตามคำขอแล้ว ให้สืบ

พะยานไปตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้ ส่วน
รายงานและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรณีให้ศาลเก็บ
รักษาไว้

มาตรา ๑๐๒ ให้ศาลที่พิจารณาคดีเป็นผู้สืบ พะยาน
หลักฐาน โดยจะสืบในศาลหรือนอกศาลณที่ใด ๆ ก็ได้
แล้วแต่ศาลจะสั่งตามที่เห็นสมควรตามความจำเป็นแห่ง
สภาพของพะยานหลักฐานนั้น

แต่ถ้าศาลที่พิจารณาคดีเห็นเป็นการจำเป็น ให้มีอำนาจ
มอบให้ ผู้พิพากษาคนใดคนหนึ่ง ในศาลนั้น หรือตั้งให้ศาล
อื่นสืบ พะยานหลักฐานแทนได้ ให้ผู้พิพากษาที่รับมอบ
หรือศาลที่ได้รับแต่งตั้งนั้นมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับ
ศาลที่พิจารณาคดีรวมทั้งอำนาจที่จะมอบให้ ผู้พิพากษาคนใด
คนหนึ่ง ในศาลนั้นหรือตั้งศาลอื่นให้ทำการสืบ พะยานหลักฐาน
แทนต่อไปด้วย

ถ้าศาลที่พิจารณาคดีได้แต่งตั้งให้ศาลอื่นสืบ พะยานแทน
คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะแถลงต่อศาลที่พิจารณาคดีว่า ตน
มีความจำเป็นจะไปฟังการพิจารณาก็ได้ ในกรณีเช่นนั้นให้ศาล
ที่ได้รับแต่งตั้งแจ้งวัน กำหนดสืบ พะยาน หลักฐาน ให้ผู้ขอ

ทราบล่วงหน้าอย่างน้อยไม่ต่ำกว่าเจ็ดวัน คู่ความที่ไปฟัง
การพิจารณานั้น ชอบที่จะใช้สิทธิได้เสมือนหนึ่งว่ากระบวนการ
พิจารณานั้นได้ดำเนินในศาลที่พิจารณาคดี

ให้ส่งสำเนาคำฟ้องและคำให้การพร้อมด้วยเอกสารและ
หลักฐานอื่น ๆ อันจำเป็นเพื่อสืบพยานหลักฐานไปยังศาล
ที่ได้รับแต่งตั้งดังกล่าวแล้ว ถ้าคู่ความฝ่ายที่อ้างอิงพยาน
หลักฐานนั้นมิได้แสดงความจำนงที่จะไปฟังการพิจารณา ก็
ให้แจ้ง ไปให้ศาลที่ได้รับ แต่งตั้ง ทราบข้อ ประเด็น ที่จะสืบ
เมื่อได้สืบพยานหลักฐานเสร็จแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของ
ศาลที่รับแต่งตั้งจะต้องส่งรายงานที่จำเป็นและเอกสารอื่น ๆ
ทั้งหมดอัน เกี่ยวข้อง ในการสืบ พยาน หลักฐาน ไปยังศาลที่
พิจารณาคดี

มาตรา ๑๐๓ ภายใต้บังคับ บทบัญญัติ แห่ง ประมวล
กฎหมายนี้ว่าด้วยการขาดนัด การร้องสอด และการขับไล่
ออกนอกศาล ห้ามมิให้ศาลที่พิจารณาคดี หรือผู้พิพากษา
ที่รับมอบหมาย หรือศาลที่ได้รับแต่งตั้งดังกล่าวข้างต้นทำ
การสืบพยานหลักฐานใด โดยมีได้ให้โอกาสเต็มที่แก่คู่ความ
ทุกฝ่ายในอันที่จะมาฟังการพิจารณา และใช้สิทธิเกี่ยวกับด้วย

กระบวนพิจารณาเช่นนั้น ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้ ไม่ว่าพะยานหลักฐานนั้นคู่ความฝ่ายใดจะเป็นผู้อ้างอิง หรือศาลเป็นผู้สั่งให้สืบ

มาตรา ๑๐๔ ให้ศาลมีอำนาจเต็มที่ในอันที่จะวินิจฉัยว่า พะยาน หลักฐาน ที่คู่ความนำมาสืบ นั้นจะ เกี่ยวกับ ประเด็น และเป็นอันเพียงพอ ให้เชื่อฟังเป็นยุติได้หรือไม่ แล้วพิพากษาคัดไปตามนั้น

มาตรา ๑๐๕ คู่ความฝ่ายใดไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ว่าด้วยพะยานหลักฐาน กระทำให้คู่ความอีก ฝ่ายหนึ่ง ต้อง เสียค่า ฤชา ชรรม เนียม หรือค่าชรรม เนียม เกินกว่าที่ควรเสีย ค่าฤชาชรรม เนียม ที่เพิ่มขึ้นนั้น ให้ถือว่า เป็นค่าฤชาชรรม เนียม อันไม่จำเป็น ตามความหมายแห่งมาตรา ๑๖๖ และให้ คู่ความ ฝ่าย ที่ก่อให้เกิดขึ้นนั้น เป็นผู้ออกใช้ ให้

หมวด ๒

ว่าด้วยการมาศาลของพะยานและการซักถามพะยาน

มาตรา ๑๐๖ ถ้าคู่ความฝ่ายใดไม่สามารถนำพะยานของตนมาศาลได้เอง คู่ความฝ่ายนั้นอาจขอต่อศาลก่อนวันสืบ

พะยาน ให้ศาลออกหมายเรียกพะยานมาศาลได้ แต่ต้อง
ให้พะยานรู้ล่วงหน้าอย่างน้อยสามวัน

หมายเรียกพะยานต้องมีข้อความดังนี้

(๑) ชื่อและตำบลที่อยู่ของพะยาน ชื่อคู่ความ
และศาล

(๒) สถานที่และวันเวลาซึ่งพะยานจะต้องไป

(๓) กำหนดโทษที่จะต้องรับในกรณีที่ไม่ว่างไปตาม
หมายเรียกและเบิกความเท็จ

ถ้าศาลเห็นว่าพะยานจะไม่สามารถเบิกความได้โดยมิได้
ตระเตรียม ศาลจะจดแจ้งข้อเท็จจริงซึ่งพะยานอาจถูกซัก
ถามลงไว้ในหมายเรียกด้วยก็ได้

มาตรา ๑๐๗ ถ้าศาลเห็นว่าในการสืบสวนหาความจริง
จำเป็นต้องไปสืบพะยานณสถานที่ซึ่งข้อเท็จจริงอันประสงค์
จะให้พะยานเบิกความนั้นได้เกิดขึ้น ให้ศาลหรือผู้พิพากษา
ที่รับมอบ หรือศาลที่ได้รับแต่งตั้งเพื่อการนั้นส่งหมายเรียก
ไปยังพะยานระบุสถานที่และวันเวลาที่จะไปสืบพะยาน แล้ว
สืบพะยานไปตามนั้น

มาตรา ๑๐๘ พะยานที่ได้รับหมายเรียกโดยชอบดั่งที่บัญญัติไว้ในสองมาตราก่อนนั้น จำต้องไปณสถานที่และตามวันเวลาที่กำหนดไว้

แต่พะยานต่อไปนี้ไม่ต้องไปศาลดั่งกล่าวข้างต้น คือ

(๑) สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระยุพราช หรือผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน ไม่ว่าในกรณีใด ๆ

(๒) พระภิกษุและสามเณรในพุทธศาสนา ไม่ว่าในกรณีใด ๆ

(๓) บุคคลใด ๆ ที่อ้างว่าไม่สามารถจะไปศาลดั่งกล่าวข้างต้น เพราะเจ็บป่วย หรือมีข้อแก้ตัวอันจำเป็นอย่างอื่น โดยได้แจ้งเหตุนั้นให้ศาลทราบแล้ว และศาลเห็นว่าข้ออ้างหรือข้อแก้ตัวนั้นฟังได้

ในกรณีเหล่านี้ ให้ศาลหรือผู้พิพากษาที่รับมอบ หรือศาลที่ได้รับแต่งตั้งเพื่อการนั้นส่งคำบอกกล่าว หรือในกรณีที่บัญญัติไว้ในอนุมาตรา (๓) ให้ส่งหมายเรียกไปยังพะยาน โดยระบุสถานที่ และวัน เวลาที่จะไปสืบ แล้วสืบ พะยานไปตามนั้น

มาตรา ๑๐๙ เมื่อพะยานคนใดได้เบิกความแล้ว ไม่ว่า
25/10/2566
 พะยานนั้นจะได้รับหมายเรียก หรือคู่ความนำมาเองก็ดี

พะยานนั้นยอมหมดหน้าที่ ๆ จะอยู่ที่ศาลอีกต่อไป เว้นแต่ศาลจะได้สั่งให้พะยานนั้นรอคอยอยู่ตาม ระยะเวลาที่ศาลจะกำหนดไว้

มาตรา ๑๑๐ ถ้าพะยานคนใดที่คู่ความได้ออกกล่าวความจำนงจะอ้างอิงคำเบิกความของพะยานโดยชอบแล้ว ไม่ไปศาลในวันกำหนดสืบพะยานนั้น ศาลชอบที่จะดำเนินการพิจารณาต่อไป และช้ขาดตัดสินคดีโดยไม่ต้องสืบพะยานเช่นว่านั้นได้ แต่ต้องอยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตราต่อไปนี้

มาตรา ๑๑๑ เมื่อศาลเห็นว่าคำเบิกความของพะยานที่ไม่มาศาลเป็นข้อสำคัญในการวินิจฉัยชี้ขาดคดี

(๑) แต่ศาลเห็นว่าข้ออ้างว่าพะยานไม่สามารถมาศาลนั้นเป็นเพราะความป่วยเจ็บของพะยาน หรือพะยานมีข้อแก้ตัวอันจำเป็นอย่างอื่นที่ฟังได้ ศาลจะเลื่อนการนั่งพิจารณาคดีไปเพื่อให้พะยานมาศาล หรือเพื่อสืบพะยานนั้น ณ สถานที่และเวลาอันควรแก่พฤติการณ์ที่ได้ หรือ

(๒) ศาลเห็นว่าพะยานได้รับหมายเรียกโดยชอบแล้ว ^{25/10/2566} จึงไม่ไปยังศาลนั้น หรือได้รับคำสั่งศาลให้รอคอย

อยู่แล้วจงใจหลบเสีย ศาลจะเลื่อนการนั่งพิจารณาคดีไป และออกหมายจับ และเอาตัวพะยานักขังไว้จนกว่าพะยาน จะได้เบิกความตามวันที่ศาลเห็นสมควรก็ได้ ทั้งนี้ไม่เป็นการลบล้างโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๗ แห่งกฎหมาย ทัณฑ์ชะอาญา

มาตรา ๑๑๒ ก่อนเบิกความ พะยานทุกคนต้องสาบาน ตนตามลัทธิศาสนา หรือจารีตประเพณีแห่งชาติของตน หรือกล่าวคำปฏิญาณว่าจะให้การตามสัจย์จริงเสียก่อน ยก เว้นแต่บุคคลต่อไปนี้

(๑) บุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบสี่ปี หรือหย่อนความรู้สัจจิตและชอบ

(๒) พระภิกษุและสามเณรในพุทธศาสนา

(๓) บุคคลซึ่งคู่ความทั้งสองฝ่ายตกลงกันว่าไม่ต้อง ให้สาบาน

มาตรา ๑๑๓ พะยานทุกคนต้องเบิกความด้วยวาจาและ ห้ามไม่ให้พะยานอ่านข้อความที่เขียนมา เว้นแต่จะได้รับ อนุญาตจากศาล หรือเป็นพะยานผู้เชี่ยวชาญ

มาตรา ๑๑๔ ห้ามไม่ให้พะยานเบิกความต่อหน้าพะยาน
อื่นที่จะเบิกความภายหลัง และศาลมีอำนาจที่จะสั่งพะยาน
อื่นที่อยู่ในห้องพิจารณาให้ออกไปเสียได้

แต่ถ้าพะยานคนใดเบิกความโดยได้ ฟังคำ พะยานคนก่อน
เบิกความต่อหน้าตนมาแล้ว และคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งอ้างว่า
ศาลไม่ควรฟังคำเบิกความเช่นนั้น เพราะเป็นการผิดระเบียบ
ถ้าศาลเห็นว่าคำเบิกความเช่นนั้นเป็นที่เชื่อฟังได้ หรือมิได้
เปลี่ยนแปลงไปโดยได้ ฟังคำเบิกความของ พะยานคนก่อน
หรือไม่สามารถทำให้คำวินิจฉัยชี้ขาดของศาลเปลี่ยนแปลง
ไปได้ ศาลจะไม่ฟังว่าคำเบิกความเช่นนั้นเป็นผิดระเบียบ
ก็ได้

มาตรา ๑๑๕ พระภิกษุสามเณรในพุทธศาสนา แม้มา
เป็นพะยาน จะไม่ขอมเบิกความหรือตอบคำถามใด ๆ ก็ได้

มาตรา ๑๑๖ ในเบื้องต้นให้พะยานตอบคำถามเรื่อง
นาม อายุ ตำแหน่ง หรืออาชีพ ภูมิลำเนาและความเกี่ยว
พันกับคู่ความ

แล้วศาลอาจปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

(๑) ศาลเป็นผู้ถามพระยานเอง กล่าวคือ แจ้งให้พระยานทราบประเด็นและข้อเท็จจริง ซึ่งต้องการสืบแล้ว ให้พระยานเบิกความในข้อนั้น ๆ โดยวิธีเล่าเรื่องตามลำพัง หรือโดยวิธีตอบคำถามของศาล หรือ

(๒) ให้คู่ความซักถาม และถามค้านพระยานไปทีละข้อ ตั้งทั้บัญญัติไว้ในมาตราต่อไปนี้

มาตรา ๑๑๗ คู่ความฝ่ายที่อ้างพระยานชอบที่จะตั้งข้อซักถามพระยานได้ ในทันทีที่พระยานได้สาบานตนและแสดงตนตามมาตรา ๑๑๒ และ ๑๑๖ แล้ว หรือถ้าศาลเป็นผู้ซักถามพระยานก่อน ก็ให้คู่ความซักถามได้ต่อเมื่อศาลได้ซักถามเสร็จแล้ว

เมื่อคู่ความฝ่ายที่อ้างพระยานได้ซักถามพระยานเสร็จแล้ว คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งชอบที่จะถามค้านพระยานนั้นได้

เมื่อได้ถามค้านพระยานเสร็จแล้ว คู่ความฝ่ายที่อ้างพระยานชอบที่จะถามตั้งได้

เมื่อได้ถามตั้งพระยานเสร็จแล้ว ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายใดซักถามพระยานอีก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล ถ้าคู่ความฝ่ายใดได้รับอนุญาตให้ถามพระยานได้ดังกล่าวนี้ คู่

ความอึกฝ้ายหนึ่งย่อม ามค้ำนพะยานใด่อักในข้อที่เกี่ยวกับ คำถามนั้น

คู่ความที่ระบุพะยานคนใดไว้ จะไม่ตั้งใจสืบพะยานคน นั้นก็ได้ ในเมื่อพะยานคนนั้นยังมีได้เบิกความตามข้อถาม ของศาล หรือของคู่ความฝ่ายที่อ้าง แต่ถ้าพะยานใดเริ่ม เบิกความแล้วพะยานอาจถูกถามค้ำนหรือถามตึงได้

ถ้าพะยานเบิกความเป็นปรบักษ์แก่คู่ความฝ่ายที่อ้างตน มา คู่ความฝ่ายนั้นอาจขออนุญาตต่อศาลเพื่อซักถามพะยาน นั้นเสมือนหนึ่งพะยานนั้นเป็น พะยานซึ่ง คู่ความอึกฝ้ายหนึ่ง อ้างมา

มาตรา ๑๑๘ ในการที่คู่ความฝ่ายที่อ้าง พะยาน จะซักถามพะยานที่ดี หรือถามตึงพะยานที่ดี ห้ามมิให้คู่ความฝ่าย นั้นใช้คำถามนำ เว้นแต่คู่ความอึกฝ้ายหนึ่งยินยอมหรือได้ รับอนุญาตจากศาล

ในการที่คู่ความฝ่ายที่อ้าง พะยานจะถามตึงพะยาน ห้าม มิให้คู่ความฝ่ายนั้นใช้คำถามอื่นใดนอกจากคำถามที่เกี่ยวกับ คำพะยานเบิกความตอบคำถามค้ำน

ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
 25/10/2566
 ถามพะยานด้วย

(๑) คำถามอันไม่เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดี

(๒) คำถามที่เอเจทำให้พะยาน หรือคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง หรือบุคคลภายนอกต้องรับโทษทางอาญา หรือคำถามที่เป็นหมิ่นประมาทพะยาน เว้นแต่คำถามเช่นนั้นเป็นข้อสารสำคัญในอันที่จะชี้ขาดข้อพิพาท

ถ้าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถามพะยานฝ่ายหนึ่งต่อทนายผู้คดีแห่งมาตรา ๕ เมื่อศาลเห็นสมควร หรือเมื่อคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งร้องคัดค้าน ศาลมีอำนาจที่จะชี้ขาดว่าควรให้ใช้คำถามนั้นหรือไม่ ในกรณีเช่นนั้น ถ้าคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องคัดค้านคำชี้ขาดของศาล ก่อนที่ศาลจะดำเนินคดีต่อไป ให้ศาลจดไว้ในรายงานซึ่งคำถามและข้อคัดค้าน ส่วนเหตุที่คู่ความคัดค้านยกขึ้นอ้างนั้น ให้ศาลใช้ดุลพินิจจดลงไว้ในรายงาน หรือกำหนดให้คู่ความฝ่ายนั้นยื่น คำ แถลง เป็นหนังสือเพื่อรวมไว้ในสำนวน

มาตรา ๑๑๕ ไม่ว่าเวลาใด ๆ ในระหว่างที่พะยานเบิกความ หรือภายหลังที่พะยานได้เบิกความแล้ว แต่ก่อนมีคำพิพากษา ให้ศาลมีอำนาจที่จะถามพะยานด้วยคำถามใด ๆ ตามที่เห็นว่าจำเป็น เพื่อให้คำเบิกความของพะยาน

บริบูรณ์ หรือชัดเจนยิ่งขึ้น หรือเพื่อสอบสวนถึงพฤติการณ์ที่ทำให้พะยานเบิกความเช่นนั้น

ถ้าพะยานสองคนหรือกว่านั้นเบิกความขัดกัน ในข้อสำคัญแห่งประเด็น เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีคำขอ ให้ศาลมีอำนาจเรียกพะยานเหล่านั้นมาสอบถามปากคำพร้อมกันได้

มาตรา ๑๒๐ ถ้าคู่ความฝ่ายใดอ้างว่าคำเบิกความของพะยานคนใดที่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งอ้าง หรือที่ศาลเรียกมาไม่ควรเชื่อฟัง โดยเหตุผลซึ่งศาลเห็นว่าไม่มีมูล ศาลอาจยอมให้คู่ความฝ่ายนั้น นำพะยานหลักฐาน มาสืบ สนับสนุนข้ออ้างของตนได้แล้วแต่จะเห็นควร

มาตรา ๑๒๑ ในการนั่งพิจารณาทุกครั้ง เมื่อพะยานคนใดเบิกความแล้ว ให้ศาลอ่านคำเบิกความนั้นให้พะยานฟัง และให้พะยานลงลายมือชื่อไว้ตั้งแต่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๔๘ และ ๕๐

หมวด ๓

การนำพะยานเอกสารมาสืบ

มาตรา ๑๒๒ เมื่อคู่ความฝ่ายใดอ้างอิง เอกสารฉบับใดเป็นพะยานหลักฐาน และคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งคัดค้าน

เอกสารนั้น ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒๕ ถ้าต้นฉบับเอกสารอยู่ในความครอบครองของกลุ่มความ ผ่ายที่อ้างเอกสาร ให้กลุ่มความ ผ่ายนั้นนำต้นฉบับเอกสารมาแสดงต่อศาลในวันสืบพยาน

ไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนมีคำพิพากษา ถ้าศาลได้กำหนดให้กลุ่มความ ผ่ายที่อ้างเอกสารส่งต้นฉบับต่อศาล โดยที่ศาลเห็นสมควร หรือโดยที่กลุ่มความ ผ่ายหนึ่งยื่นคำขอ ให้กลุ่มความ ผ่ายนั้นส่งต้นฉบับเอกสารต่อศาล เพื่อศาลหรือกลุ่มความ ผ่ายหนึ่งจะตรวจดูได้ตามเงื่อนไขซึ่งจะได้อำนาจไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยการนั้น หรือตามที่ศาลจะได้อำนาจ แต่

(๑) ถ้าไม่สามารถจะนำมาหรือยื่น ต้น ฉบับ เอกสารดังกล่าวข้างต้น กลุ่มความ ผ่ายนั้นอาจยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลในวันหรือ ก่อนวันที่กำหนดให้นำมาหรือให้ยื่น ต้นฉบับเอกสารนั้น แกล้งให้ทราบถึงความไม่สามารถที่จะปฏิบัติตามได้พร้อมทั้งเหตุผล ถ้าศาลเห็นว่าผู้ยื่นคำขอไม่สามารถที่จะนำมาหรือยื่น ต้นฉบับเอกสารได้ ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตให้นำต้นฉบับเอกสารมาในวันต่อไป หรือจะสั่งเป็น อย่างอื่น ตามที่เห็น สมควร เพื่อ ประโยชน์แห่งความ

บุคคลธรรมดาได้ ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอมีความประสงค์เพียงให้ศาลขยายระยะเวลาที่ตนจะต้องนำมาหรือยื่นต้นฉบับเอกสารนั้น คำขอนั้นจะทำได้

(๒) ถ้าการที่จะนำมาหรือยื่นต้นฉบับเอกสารต่อศาลนั้น จะเป็นเหตุให้เกิดการสูญหาย หรือบุบสลายหรือมีข้อขัดข้องโดยอุปสรรคสำคัญหรือความลำบากยากยิ่งใด ๆ ก็ความฝายที่อ้างอิง เอกสารอาจยื่นคำขอฝายเดี่ยวโดยทำเป็นคำร้องต่อศาล ในวันหรือก่อนวันสืบพยาน แดลงให้ทราบถึงเหตุเสียหาย อุปสรรค หรือความลำบากเช่นว่านั้น ถ้าศาลเห็นว่าต้นฉบับเอกสารนั้นไม่อาจนำมาหรือยื่นต่อศาลได้ ศาลจะมีคำสั่งให้ยื่นต้นฉบับเอกสารนั้นณสถานที่ใดต่อเจ้าพนักงานคนใด และภายในเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้ หรือจะมีคำสั่งให้คัดสำเนาที่รับรองว่าถูกต้องทั้งฉบับหรือจะเพาะส่วนที่เกี่ยวข้องแก่เรื่องมาขึ้นแทนต้นฉบับก็ได้

มาตรา ๑๒๓ ถ้าต้นฉบับเอกสารซึ่ง ฝายหนึ่ง อ้างอิงเป็นพยานหลักฐานนั้นอยู่ในความครอบครองของ ฝายอื่น ฝายหนึ่ง ฝายหนึ่ง ฝายหนึ่งจะยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลขอให้ส่ง ฝายหนึ่ง ส่งต้นฉบับเอกสาร

สารแทนการที่ตนจะต้องส่งสำเนาเอกสารนั้นก็ได้ ถ้าศาลเห็นว่าเอกสารนั้นเป็นพยานหลักฐานสำคัญ และคำร้องนั้นฟังได้ ให้ศาลมีคำสั่งให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งยื่นต้นฉบับเอกสารต่อศาลภายในเวลาอันสมควรแล้วแต่ศาลจะกำหนด ถ้าคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมีต้นฉบับเอกสารอยู่ในครอบครอง ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเช่นว่านั้น ให้ถือว่าข้อเท็จจริงแห่งข้ออ้างที่ผู้ขอจะต้องนำสืบโดยเอกสารนั้น คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งได้ยอมรับแล้ว

แต่ต้นฉบับเอกสารอยู่ในความครอบครองของบุคคลภายนอกหรือในครอบครองของทางราชการ หรือของเจ้าหน้าที่ซึ่งคู่ความฝ่ายที่อ้างไม่อาจร้องขอโดยตรงให้ส่งเอกสารนั้นมาได้ ให้นำบทบัญญัติในวรรคก่อน ว่าด้วยการที่คู่ความฝ่ายที่อ้างเอกสารยื่นคำขอ และการที่ศาลมีคำสั่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม ถ้าบุคคลภายนอกหรือทางราชการหรือเจ้าหน้าที่นั้น ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ให้ถือว่าคู่ความฝ่ายที่อ้างเอกสารนั้นไม่สามารถนำเอกสารนั้นมาสืบได้ และให้ศาลสืบพยานหลักฐานต่อไปตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๘๓ (๒)

มาตรา ๑๒๔ ถ้าคู่ความฝ่ายที่อ้างเอกสารไม่ยอมนำมา
หรือยื่นต้นฉบับเอกสาร หรือถ้าคู่ความฝ่ายนั้นได้ทำให้
เสียหาย ทำลาย ปัดบัง หรือทำด้วยประการอื่นใด ให้
เอกสารนั้นไร้ประโยชน์ โดยมุ่งหมายที่จะกีดกันไม่ให้คู่ความ
อีกฝ่ายหนึ่งอ้างอิงเอกสารนั้นเป็นพยานหลักฐาน ให้ถือว่า
ข้อเท็จจริงแห่งข้ออ้างที่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งจะต้องนำสืบ
โดยเอกสารนั้น คู่ความฝ่ายที่ไม่นำมาหรือยื่นเอกสารดัง
กล่าวข้างต้นนั้นได้ยอมรับแล้ว

มาตรา ๑๒๕ ไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนวันสืบพยาน คู่ความ
ฝ่ายที่ถูก อีกฝ่ายหนึ่ง อ้างอิงเอกสารมาเป็นพยาน หลักฐาน
ยืนยันตน อาจคัดค้านการนำเอกสารนั้นมาสืบโดยเหตุที่ว่าไม่
มีต้นฉบับ หรือว่าต้นฉบับนั้นปลอมทั้งฉบับ หรือบาง
ส่วน หรือสำเนานั้นไม่ถูกต้องกับต้นฉบับ คำคัดค้านเช่น
ว่านั้นให้บอกกล่าวไปยังคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งก่อนวันสืบพยาน
ถ้าคู่ความฝ่ายนั้นมีเหตุอันสมควรที่ไม่อาจทราบได้ก่อนวันสืบ
พยานว่า ต้นฉบับเอกสารนั้นไม่มี หรือเอกสารนั้นปลอม
หรือสำเนาไม่ถูกต้อง ไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนศาลพิพากษา คู่
ความฝ่ายนั้นจะยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลขออนุญาต
คัดค้านการอ้างเอกสารมาสืบดังกล่าวข้างต้นก็ได้ ถ้าศาล

เห็นว่าคู่ความฝ่ายนั้นไม่อาจยกข้อคัดค้านได้ก่อนนั้น และ
คำขอนั้นมีเหตุผลฟังได้ ก็ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอ

ถ้าคู่ความฝ่ายนั้นไม่คัดค้านการอ้างเอกสารเสียก่อนวัน
สืบพยาน หรือศาลไม่อนุญาตให้คัดค้านภายหลังวันนั้น
ห้ามไม่ให้คู่ความ ฝ่ายนั้น คัดค้าน การมีอยู่ และความ แท้จริง
ของเอกสารนั้น หรือความถูกต้องแห่งสำเนาเอกสารนั้น
แต่ทั้งนี้ไม่ตัดอำนาจของศาลในอันที่จะได้สวนและชี้ขาดใน
เรื่องการมีอยู่ ความแท้จริง หรือความถูกต้องเช่นว่านั้น
ในเมื่อศาลเห็นสมควร และไม่ตัดสิทธิของคู่ความฝ่ายนั้น
ที่จะอ้างว่าสัญญา หรือหนังสือใด ๆ ใน เอกสารนั้น ไม่สมบูรณ์
หรือคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตีความหมายผิด

มาตรา ๑๒๖ ภายใต้บังคับ แห่งบทบัญญัติมาตราต่อไป
นี้ ถ้าคู่ความที่ถูกอีกฝ่ายหนึ่งอ้างอิงเอกสารมา เป็น พยาน
หลักฐานอันแก่ตน ปฏิเสธความแท้จริงของเอกสารนั้น
หรือความถูกต้องแห่งสำเนาเอกสารนั้น และคู่ความฝ่ายที่
อ้างยังคงยืนยันความแท้จริงหรือความถูกต้องแห่งสำเนาของ
เอกสาร ถ้าศาลเห็นสมควร ให้ศาลชี้ขาดข้อใดเถียงนั้น
ได้ทันทีในเมื่อเห็นว่าไม่จำเป็นต้องสืบพยาน หลักฐาน ต่อ

ไป หรือมีฉันทน์ให้ชี้ขาดในเมื่อได้สืบพยานตามวิธีต่อไป
ซึ่งหมัดหรือโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง คือ

(๑) ตรวจสอบบรรดาเอกสารที่มีได้ถูกคัดค้านแล้วจด
ลงไว้ซึ่งการมีอยู่หรือข้อความแห่งเอกสารที่ถูกคัดค้าน

(๒) ชักถามพยานที่ทราบการมีอยู่หรือข้อความแห่ง
เอกสารที่ถูกคัดค้าน หรือพยานผู้ที่สามารถเบิกความใน
ข้อความแท้จริงแห่งเอกสาร หรือความถูกต้องแห่งสำเนา

(๓) ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเอกสารที่ถูกคัดค้านนั้น

ในระหว่างที่ยังมิได้ชี้ขาดตัดสินคดี ให้ศาลยึดเอกสาร
ที่สงสัยว่าปลอมหรือไม่ถูกต้องไว้ แต่ความข้อนี้แม้บังคับถึง
เอกสารราชการซึ่งทางราชการเรียกคืนไป

มาตรา ๑๒๗ เอกสารมหาชนซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้
ทำขึ้นหรือรับรอง หรือสำเนาอันรับรองถูกต้องแห่งเอกสาร
นั้น และเอกสารเอกชนที่มีคำพิพากษาแสดงว่าเป็นของแท้
จริงและถูกต้องนั้น ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นของแท้
จริงและถูกต้อง เป็นหน้าที่ของความฝ่ายที่ถูกอ้างเอกสาร
นั้นมายัน ต้องนำสืบความไม่บริสุทธิ์หรือความไม่ถูกต้อง
แห่งเอกสาร

หมวด ๔

การตรวจและการแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญโดยศาล

มาตรา ๑๒๘ ถ้าการที่ศาลจะทำการตรวจนั้น เป็นการตรวจบุคคลหรือสังหาริมทรัพย์ซึ่งอาจนำมาศาลได้ ให้คู่ความฝ่ายที่ได้อำนาจให้สืบพยานเช่นว่านั้นนำบุคคลหรือทรัพย์สินนั้นมาในวันสืบพยาน หรือวันอื่นใดที่ศาลจะได้อำนาจให้นำมา

ถ้าการตรวจไม่สามารถกระทำได้ในศาล ให้ศาลทำการตรวจณสถานที่ เวลา และภายในเงื่อนไข ตามที่ศาลจะเห็นสมควรแล้วแต่สภาพแห่งการตรวจนั้น ๆ

มาตรา ๑๒๙ ในการที่ศาลจะมีคำสั่งให้แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวมาในมาตรา ๕๕ โดยที่ศาลเห็นสมควรหรือโดยที่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอนั้น

(๑) การแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญเช่นว่านั้นให้อยู่ในดุลพินิจของศาล แต่ศาลจะเรียกคู่ความมาให้ตกลงกันกำหนดตัวผู้เชี่ยวชาญที่จะแต่งตั้งนั้นก็ได้ แต่ศาลจะบังคับบุคคลใดให้เป็นผู้เชี่ยวชาญไม่ได้ นอกจากบุคคลนั้นได้ยินยอมลงชื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญไว้ในทะเบียนผู้เชี่ยวชาญของศาลแล้ว

(๒) ผู้เชี่ยวชาญที่ศาลแต่งตั้งอาจถูกคัดค้านได้และต้องสาบานหรือปฏิญาณตน ซึ่งมีสิทธิที่จะได้รับค่าธรรมเนียมและรับชดใช้ค่าใช้จ่ายที่ได้ออกไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๑๓๐ ผู้เชี่ยวชาญที่ศาลแต่งตั้งอาจแสดงความเห็นด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือได้ แล้วแต่ศาลจะต้องการ ถ้าศาลยังไม่เป็นที่พอใจในความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ทำเป็นหนังสือนั้น หรือเมื่อคู่ความฝ่ายใดเรียกร้องโดยทำเป็นคำร้อง ให้ศาลเรียกให้ผู้เชี่ยวชาญทำความเห็นเพิ่มเติมเป็นหนังสือ หรือเรียกให้มาศาลเพื่ออธิบายด้วยวาจา หรือให้ตั้งผู้เชี่ยวชาญคนอื่นอีก

ถ้าผู้เชี่ยวชาญที่ศาลตั้งจะต้องแสดงความเห็นด้วยวาจา หรือต้องมาศาลเพื่ออธิบายด้วยวาจา ให้นำบทบัญญัติในลักษณะนี้ว่าด้วยพะยานบุคคลมาใช้อย่างบังคับโดยอนุโลม

ลักษณะ ๖

คำพิพากษาและคำสั่ง

หมวด ๑

หลักทั่วไปว่าด้วยการชี้ขาดตัดสินคดี

มาตรา ๑๓๑ คดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลนั้น ให้ศาลปฏิบัติ

(๑) ในเรื่องคำขอซึ่งคู่ความยื่นในระหว่างการพิจารณา คดีนั้น โดยทำเป็นคำร้องหรือขอด้วยวาจาก็ดี ให้ศาลมีคำสั่ง อนุญาตหรือยกเสียซึ่งคำขอเช่นว่านั้น โดยทำเป็นหนังสือ หรือด้วยวาจาก็ดี แต่ถ้าศาลมีคำสั่งด้วยวาจาให้ศาลจดคำ สั่งนั้นไว้ในรายงานพิสดาร

(๒) ในเรื่องประเด็นแห่งคดี ให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาด โดยทำเป็นคำพิพากษาหรือคำสั่ง หรือให้จำหน่ายคดีเสีย จากสารบบความตามที่บัญญัติไว้ในลักษณะนี้

มาตรา ๑๓๒ ให้ศาลมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีเสียจาก สารบบความได้ โดยไม่ต้องมีคำวินิจฉัยชี้ขาดในประเด็น เรื่องนั้น และให้กำหนดเงื่อนไขในเรื่องค่าฤชาธรรมเนียม ตามที่เห็นสมควร

(๑) เมื่อโจทก์ทั้งฟ้อง หรือถอนฟ้อง ตั้งที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๑๗๔ และ ๑๗๕

(๒) เมื่อโจทก์ไม่หา ประกัน มาให้ตั้งที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๒๕๓ และ ๒๕๔ หรือเมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือทั้งสองฝ่ายขาดนัดตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๘, ๒๐๐

(๓) ถ้าความมรณะของคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยังให้คดีนั้นไม่มีประโยชน์ต่อไป หรือถ้าไม่มีผู้ใดเข้ามาแทนที่คู่ความฝ่ายที่มรณะดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๒

(๔) เมื่อศาลได้มีคำสั่งให้พิจารณาคดีรวมกัน หรือให้แยกกัน ซึ่งเป็นเหตุให้ต้องโอนคดีไปยังอีกศาลหนึ่งดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘ และ ๒๙

มาตรา ๑๓๓ เมื่อศาลมีใ้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๑ ให้ศาลชี้ขาดคดีนั้นโดยทำเป็นคำพิพากษาหรือคำสั่งในวันสิ้นสุดการพิจารณา แต่เพื่อการที่จะพิเคราะห์คดีต่อไป ศาลจะเลื่อนการพิพากษาหรือการทำคำสั่งต่อไปในวันหลังก็ได้ตามที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

มาตรา ๑๓๔ ไม่ว่าในกรณีใดๆ ห้ามมิให้ศาลที่รับฟ้องคดีไว้ ปฏิเสธไม่ยอมพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีโดยอ้างว่า ไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จะใช้บังคับแก่คดี หรือว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จะใช้บังคับนั้น เกือบคลุมหรือไม่บริบูรณ์

มาตรา ๑๓๕ ในคดีที่การชำระเงินเป็นประเด็นข้อสำคัญ ไม่ว่าเวลาใดๆ ก่อนมีคำพิพากษา จำเลยจะนำเงินมาวางศาล เต็มจำนวนตามฟ้อง หรือตามส่วนที่ตนยอมรับผิด หรือตามจำนวนเท่าที่ตนคิดว่าพอแก่จำนวนที่โจทก์ฟ้อง โดยยอมรับผิดหรือไม่ยอมรับผิดก็ได้ นับแต่วันที่วางเงินเช่นว่านั้นเป็นต้นไป จำเลยไม่ต้องรับผิดเสียดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่วางไว้

มาตรา ๑๓๖ ถ้าโจทก์ยอมรับเงินที่จำเลยวางต่อศาล เป็นการพอใจตามที่เรียกร้องแล้ว ให้ศาลพิพากษาคดีไปตามนั้น และคำพิพากษานั้นให้เป็นที่สุด

ถ้าโจทก์ยอมรับเงินเช่นว่านั้นเป็นการพอใจเพียงส่วนหนึ่งแห่งจำนวนเงินที่เรียกร้อง จำเลยชอบที่จะถอนเงินที่วางไว้คืนได้ และให้ศาลดำเนินการพิจารณาคดีไปเสมือนหนึ่งว่ามีได้มีการวางเงิน ถ้าจำเลยมิได้ถอนเงินที่วางไว้ ให้ศาลจดรายงานพิสดารซึ่งคำเสนอของจำเลยและคำสนองรับของโจทก์ไว้ แล้วดำเนินคดีต่อไปเฉพาะจำนวนเงินที่เหลืออยู่

มาตรา ๑๓๗ ในคดีที่เรียกร้องให้ชำระหนี้ภายนอก จากให้ชำระเงิน^{๒๕/10/๒๕๖๖} จำเลยชอบที่จะทำการชำระหนี้นั้นได้โดย

แจ้งให้ศาลทราบในคำให้การหรือแถลงโดยหนังสือเป็นส่วน
หนึ่งต่างหากก็ได้

ถ้าโจทก์ยอมรับการชำระหนี้เป็นการพอใจเต็มตามที่
เรียกร้องแล้ว ให้ศาลพิพากษาคดีไปตามนั้น และคำ
พิพากษานั้นให้เป็นที่สุด

ถ้าโจทก์ไม่พอใจในการชำระหนี้เช่นว่านั้น โจทก์ชอบ
ที่จะดำเนินคดีนั้นต่อไปได้

มาตรา ๑๓๘ ในคดีที่คู่ความตกลงกันหรือประนีประนอม
ยอมความกันในประเด็นแห่งคดีโดยมิได้มีการถอนคำฟ้อง
นั้น และข้อตกลงหรือการประนีประนอมยอมความกันนั้น
ไม่เป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ให้ศาลจดยางานพิสดาร
แสดงข้อความแห่งข้อตกลงหรือการประนีประนอมยอม
ความเหล่านั้นไว้ แล้วพิพากษาไปตามนั้น

ห้ามมิให้อุทธรณ์คำพิพากษาเช่นว่านี้ เว้นแต่ในเหตุ
ต่อไปนี้

- (๑) เมื่อมีข้อกล่าวอ้างว่าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งฉ้อฉล
- (๒) เมื่อคำพิพากษานั้น ถูกกล่าวอ้างว่า เป็นการละเมิด
ต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อย
ของประชาชน

๘๓ ๕

(๓) เมื่อคำพิพากษานั้นถูกกล่าวอ้างว่ามีได้เป็นไปตาม ข้อตกลงหรือการประนีประนอมยอมความ

ถ้าคู่ความตกลงกันเพียงแต่ให้เสนอคดีต่ออนุญาโตตุลาการ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายว่าด้วยอนุญาโตตุลาการมาใช้บังคับ

มาตรา ๑๓๕ เมื่อคดีสองเรื่องหรือกว่านั้นขึ้นไปได้ พิจารณารวมกันเพื่อสะดวกแก่การพิจารณา ศาลจะพิพากษา คดีเหล่านั้นเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งเสร็จการพิจารณาแล้ว จึง พิจารณาเรื่องอื่น ๆ ค่อยไปภายหลังก็ได้

หมวด ๒

ข้อความและผลแห่งคำพิพากษาและคำสั่ง

มาตรา ๑๔๐ การทำคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ ดำเนินตามข้อบังคับต่อไปนี้

(๑) ศาลจะต้องประกอบครบถ้วนตามบทบัญญัติแห่ง กฎหมายว่าด้วยเขตอำนาจศาลและอำนาจผู้พิพากษา

(๒) ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๑๓ ถ้าคำ พิจารณาหรือคำสั่งจะต้องทำโดยผู้พิพากษาหลายคน คำ พิจารณาหรือคำสั่งนั้น จะต้องบังคับตามความเห็นของฝ่าย

ข้างมาก จำนวนผู้พิพากษาฝ่ายข้างมากนั้น ในศาลชั้นต้น หรือศาลอุทธรณ์ต้องไม่น้อยกว่าสองคน และในศาลฎีกา ไม่น้อยกว่าสามคน ในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ ถ้าผู้พิพากษาคคนใดมีความเห็นแย้ง ก็ให้ผู้พิพากษาคคนนั้น เขียนใจความแห่งความเห็นแย้งของตนก่ดไว้ในส่วน และจะแสดงเหตุผลแห่งข้อแย้งไว้ด้วยก็ได้

(๓) การอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้อ่านข้อความทั้งหมดในศาลโดยเปิดเผย ตามเวลาที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายนี้ ต่อหน้าคู่ความทั้งสองฝ่ายหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ในกรณีเช่นว่านี้ให้ศาลจดลงไว้ในคำพิพากษาหรือคำสั่งหรือในรายงานซึ่งการอ่านนั้น และให้คู่ความที่มาศาลลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

ถ้าคู่ความไม่มาศาล ศาลจะงดการอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ให้ศาลจดแจ้งไว้ในรายงาน และให้ถือว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้อ่านตามกฎหมายแล้ว

เมื่อศาลที่พิพากษาคดี หรือที่ได้รับคำสั่งจากศาลสูงให้ อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง ตามบทบัญญัติในมาตรา^๕นี้วันใด ให้ถือว่าวันนั้นเป็นวันที่พิพากษาหรือมีคำสั่งคดีนั้น

มาตรา ๑๕๑ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทำเป็นหนังสือ และต้องกล่าวหรือแสดง

- (๑) ชื่อศาลที่พิพากษาคดีนั้น
- (๒) ข้อคู่ความทุกฝ่ายและผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้แทน ถ้าหากมี
- (๓) รายการแห่งคดี
- (๔) เหตุผลแห่งคำวินิจฉัยทั้งปวง
- (๕) คำวินิจฉัยของศาลในประเด็นแห่งคดีตลอดทั้งคำอุทธรณ์แนบ

คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นต้องลงลายมือชื่อผู้พิพากษาที่พิพากษาหรือทำคำสั่ง หรือถ้าผู้พิพากษาคงใดลงลายมือชื่อไม่ได้ ก็ให้ผู้พิพากษาอื่นที่พิพากษาหรือทำคำสั่งคดีนั้น หรืออธิบดีผู้พิพากษาแล้วแต่กรณี จัดแจ้งเหตุที่ผู้พิพากษาคดีนั้นไม่ได้ลงลายมือชื่อและมีความเห็นพ้องด้วยคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น แล้วกลับไว้ในสำนวนความ

ในกรณีที่ศาลมีอำนาจทำคำสั่งหรือพิพากษาคดีได้ด้วยวาจา การที่ศาลจะต้องทำรายงานเกี่ยวกับคำสั่งหรือคำพิพากษานั้นไม่จำเป็นต้องจัดแจ้งรายการแห่งคดีหรือเหตุผลแห่งคำวินิจฉัย แต่เมื่อคู่ความฝ่ายใดแจ้งความจำนงที่จะอุทธรณ์

หรือได้ขออนุทธรณ์ขึ้นมา ให้ศาลมีอำนาจทำคำชี้แจงแสดง
รายการข้อสำคัญ หรือเหตุผลแห่งคำวินิจฉัย ถัดไว้กับ
บันทึกนั้นภายในเวลาอันสมควร

มาตรา ๑๔๒ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่ษขาดคดี
ต้องตัดสินตามข้อหาในคำฟ้องทุกข้อ แต่ห้ามมิให้พิพากษา
หรือทำคำสั่งให้ส่งโทษไปเกินกว่าหรือนอกจากที่ปรากฏใน
คำฟ้อง เว้นแต่

(๑) ในคดีฟ้องเรียกสั่งหาริมทรัพย์ ให้ฟังเข้าใจว่า
เป็นประเภทเดียวกับฟ้องขอให้จับไล่จำเลย ถ้าศาลพิพากษา
ให้โจทก์ชนะคดี เมื่อศาลเห็นสมควรศาลจะมีคำสั่งให้
จับไล่จำเลยก็ได้ คำสั่งเช่นว่านี้ให้ใช้บังคับตลอดถึงวงศ์ญาติ
ทั้งหลายและบริวารของจำเลยที่อยู่บนอสังหาริมทรัพย์นั้น
ซึ่งไม่สามารถแสดงอำนาจพิเศษให้ศาลเห็นได้

(๒) ในคดีที่โจทก์ฟ้องเรียกทรัพย์ใดๆ เป็นของตน
ทั้งหมด แต่พิจารณาได้ความว่าโจทก์ควรได้แต่ส่วนแบ่ง
เมื่อศาลเห็นสมควร ศาลจะพิพากษาให้โจทก์ได้รับแต่ส่วน
แบ่งนั้นก็ได้

(๓) ในคดีที่โจทก์ฟ้องขอให้ชำระเงินพร้อมด้วยดอกเบี้ย
จนถึงวันฟ้อง เมื่อศาลเห็นสมควร ศาลจะพิพากษาให้

จำเลยชำระดอกเบี้ยจนถึงวันที่ได้ชำระเสร็จตาม คำพิพากษา
ก็ได้

(๔) ในคดีที่โจทก์ฟ้องเรียกค่าเช่าหรือค่าเสียหายอันต่อ
เนื่องคำนวณถึงวันฟ้อง เมื่อศาลเห็นสมควร ศาลจะพิพากษา
ให้ชำระค่าเช่าและค่าเสียหายเช่นว่านั้นจนถึงวันที่ได้ชำระเสร็จ
ตามคำพิพากษาก็ได้

(๕) ในคดีที่อาจยกข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบ
เรียบร้อยของประชาชนขึ้นอ้างได้นั้น เมื่อศาลเห็นสมควร
ศาลจะยกข้อเหล่านั้นขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาคดีไปก็ได้

มาตรา ๑๔๓ ถ้าในคำพิพากษาหรือคำสั่งใด มีข้อผิด
พลาดเล็กน้อยหรือข้อผิดหลงเล็กน้อยอื่น ๆ และมีได้มีการ
อุทธรณ์หรือฎีกาคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น เมื่อศาล
ที่ได้พิพากษาหรือมีคำสั่งนั้นเห็นสมควร หรือเมื่อคู่ความที่
เกี่ยวข้องร้องขอ ศาลจะมีคำสั่งเพิ่มเติมแก้ไขข้อผิดพลาด
หรือข้อผิดหลงเช่นว่านั้นให้ถูกต้องได้ แต่ถ้าได้มีการอุทธรณ์
หรือฎีกาคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น อำนาจที่จะแก้ไข
ข้อผิดพลาดหรือข้อผิดหลงนั้น ย่อมอยู่แก่ศาลอุทธรณ์
หรือศาลฎีกาแล้วแต่กรณี คำขอให้แก้ไขข้อผิดพลาดหรือ

ข้อผิดพลาดนั้น ให้ยื่นต่อศาลตั้งกล่าวแล้ว โดยกล่าวไว้ใน
 พ้องอุทธรณ์หรือฎีกา หรือโดยทำเป็นคำร้องส่วนหนึ่งต่างหาก
 การทำคำสั่งเพิ่มเติมตามมาตรา^๕นี้ จะต้องไม่เป็นการ
 กลับหรือแก้คำวินิจฉัยในคำพิพากษาหรือคำสั่งเดิม
 เมื่อได้ทำคำสั่งเช่นนั้นแล้ว ห้ามไม่ให้คัดสำเนา
 คำพิพากษาหรือคำสั่งเดิม เว้นแต่จะได้คัดสำเนาคำสั่งเพิ่ม
 เดิมนั้นรวมไปด้วย

มาตรา ๑๔๔ เมื่อศาลตีพิมพ์คำพิพากษา หรือคำสั่งวินิจฉัย
 ชั่วขาดคดีหรือในประเด็นข้อใดแห่งคดีแล้ว ห้ามมิให้ดำเนิน
 กระบวนพิจารณาในศาลนั้นอันเกี่ยวกับคดีหรือประเด็นที่ได้
 วินิจฉัยชั่วขาดแล้วนั้น เว้นแต่กรณีจะอยู่ภายใต้บังคับบท
 บัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วย

(๑) การแก้ไขข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือข้อผิดพลาด
 เล็กน้อยอื่น ๆ ตามมาตรา ๑๔๓

(๒) การพิจารณาใหม่แห่งคดีซึ่งได้พิจารณาและชั่วขาด
 ตัดสินไปฝ่ายเดียว ตามมาตรา ๒๐๘ และคดีที่เอกสารได้
 ศูนย์หายหรือบุบสลายตามมาตรา ๔๓

(๓) การยื่น การยอมรับ หรือไม่ยอมรับ ซึ่งอุทธรณ์
 หรือฎีกาตามมาตรา ๒๒๕ และ ๒๔๗ และการดำเนินวิธีบังคับ

ชั่วคราวในระหว่างการยื่นอุทธรณ์ หรือฎีกาตามมาตรา ๒๕๔
วรรคสุดท้าย

(๔) การที่ศาลฎีกาหรือศาลอุทธรณ์ส่งคดีขึ้นไปยังศาล
ล่างที่ได้พิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีนั้น เพื่อให้พิพากษา
ใหม่หรือพิจารณาและพิพากษาใหม่ตามมาตรา ๒๔๓

(๕) การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งตามมาตรา ๓๐๒
ทั้งนี้ไม่เป็นการตัดสิทธิในอันที่จะบังคับตามบทบัญญัติ
แห่งมาตรา ๑๖ และ ๒๔๐ ว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณา
โดยศาลอื่นแต่ต่าง

มาตรา ๑๔๕ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย
ว่าด้วยการอุทธรณ์ฎีกา และการพิจารณาใหม่ คำพิพากษา
หรือคำสั่งใด ๆ ให้ถือว่าผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณา
ของศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง นับตั้งแต่วันที่ได้พิพากษาหรือ
มีคำสั่ง จนถึงวันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ถูกเปลี่ยนแปลง
แก้ไข กลับหรือดลเสีย ถ้าหากมี

ถึงแม้ศาลจะได้กล่าวไว้ โดยทั่วไปว่าให้ใช้คำพิพากษา
บังคับแก่บุคคลภายนอก ซึ่งมีได้เป็นคู่ความในกระบวนการ
พิจารณาของศาลด้วยก็ดี คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นย่อมไม่

ผูกพันบุคคลภายนอก เว้นแต่ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๒(๑)
๒๔๕ และ ๒๗๔ และในข้อต่อไปนี้

(๑) คำพิพากษาเกี่ยวกับฐานะหรือความสามารถของ
บุคคล หรือคำพิพากษาสั่งให้เลิกนิติบุคคล หรือคำสั่งเรื่อง
ล้มละลายเหล่านี้ บุคคลภายนอกจะยกขึ้นอ้างอิงหรือจะใช้
ยืนยันแก่บุคคลภายนอกก็ได้

(๒) คำพิพากษาที่วินิจฉัยถึงกรรมสิทธิ์ แห่งทรัพย์สิน
ใด ๆ เป็นคุณแก่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจใช้ยืนยันแก่บุคคล
ภายนอกได้ เว้นแต่บุคคลภายนอกนั้นจะพิสูจน์ได้ว่าตนมี
สิทธิดีกว่า

มาตรา ๑๔๖ เมื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่งอันเป็นที่สุด
ของสองศาลซึ่งต่างชั้นกัน ต่างกล่าวถึงการปฏิบัติชำระหนี้
อันแบ่งแยกจากกันไม่ได้ และคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น
ขัดกัน ให้ถือตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่สูงกว่า

ถ้าศาลชั้นต้นศาลเดียวกัน หรือศาลชั้นต้นสองศาลใน
ลำดับชั้นเดียวกัน หรือศาลอุทธรณ์ ได้พิพากษาหรือมีคำสั่ง
ดังกล่าวมาแล้ว คู่ความในกระบวนการพิจารณาแห่งคดีที่มี
คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ชอบที่จะยื่นคำร้องขอต่อศาลที่อยู่

ในลำดับสูงขึ้นไปใหม่คำสั่งกำหนดว่าจะให้ถือตามคำพิพากษา หรือคำสั่งใด คำสั่งเช่นว่านี้ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๔๗ คำพิพากษาหรือคำสั่งใด ซึ่งตามกฎหมาย จะอุทธรณ์หรือฎีกาหรือมีคำขอให้พิจารณาใหม่ไม่ได้นั้น ให้ ถือว่าเป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านเป็นต้นไป

คำพิพากษาหรือคำสั่งใด ซึ่งอาจอุทธรณ์ฎีกา หรือมี คำขอให้พิจารณาใหม่ได้นั้น ถ้ามิได้อุทธรณ์ ฎีกาหรือร้อง ขอให้พิจารณาใหม่ภายในเวลาที่กำหนดไว้ ให้ถือว่าเป็น ที่สุดตั้งแต่ระยะเวลาเช่นว่านั้นได้สิ้นสุดลง ถ้าได้มีอุทธรณ์ ฎีกา หรือมีคำขอให้พิจารณาใหม่ และศาลอุทธรณ์หรือศาล ฎีกาหรือศาลชั้นต้นซึ่งพิจารณาคดีเรื่องนั้นใหม่ มีคำสั่งให้ จำหน่ายคดีเสียจากสารบบความตามทัณฑ์บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๒ คำพิพากษาหรือคำสั่งเช่นว่านี้ให้ถือว่าเป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ มีคำสั่งให้จำหน่ายคดีจากสารบบความ

คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดอาจยื่น คำขอต่อศาลชั้นต้นซึ่ง พิจารณาคดีนั้น ให้ออกใบสำคัญแสดงว่าคำพิพากษาหรือ คำสั่งในคดีนั้นได้ถึงที่สุดแล้ว

มาตรา ๑๔๘ คดีที่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งที่สุดแล้ว ห้ามมิให้คู่ความเดียวกันหรือร้องฟ้องอีก ในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน เว้นแต่ในกรณีต่อไปนี้

(๑) เมื่อเป็นกระบวนการพิจารณาชั้นบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

(๒) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งได้กำหนดวิธีการชั่วคราวให้อยู่ภายในบังคับที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกเสียได้ตามพฤติการณ์

(๓) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นให้ยกคำฟ้องเสียโดยไม่ตัดสิทธิโจทก์ที่จะนำคำฟ้องมาขึ้นใหม่ ในศาลเดียวกันหรือในศาลอื่น ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยอายุความ

หมวด ๓

คำฤชาธรรมเนียม

ส่วนที่ ๑

การกำหนด การชำระคำฤชาธรรมเนียม

และการดำเนินคดีอนาถา

มาตรา ๑๔๙ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอนาถาและว่าด้วยความรับผิดชอบ

ชั้นที่สุดของคู่ความในเรื่องคำอุทธรณ์เนียม คำธรรมเนียมศาลในการยื่นคำฟ้อง ฟ้องอุทธรณ์หรือฎีกา หรือในการดำเนินกระบวนการพิจารณาอย่างอื่นตามที่ระบุไว้ในตารางท้ายประมวลกฎหมาย หรือในมาตรา ๑๕๐ นั้น ให้คู่ความยื่นคำฟ้อง ฟ้องอุทธรณ์ หรือฎีกา หรือดำเนินกระบวนการพิจารณานั้น ๆ หรือคู่ความฝ่ายใดศาลระบุไว้ในคำสั่งในกรณีที่กระบวนการพิจารณานั้นได้กระทำโดยคำสั่งศาล เป็นผู้ชำระ แต่ถ้าคู่ความฝ่ายซึ่งระบุไว้ หรือคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งไม่ยอมชำระค่าธรรมเนียมสำหรับกระบวนการพิจารณาเช่นนั้น ศาลจะมีคำสั่งให้งดการดำเนินกระบวนการพิจารณานั้นไว้ หรือสั่งให้เรียกค่าธรรมเนียมศาลจากคู่ความทั้งสองฝ่าย หรือแต่ฝ่ายเดียวก็ได้

ค่าธรรมเนียมศาลนั้น ใช้ชำระ หรือนำมาวางศาลโดยวิธีปิดแสตมป์ตามจำนวนที่ต่อเปิดลงไว้ในคำคู่ความ คำร้อง ใบรับ หรือเอกสารอื่น ๆ นั้น

คำฟ้อง หรือฟ้องอุทธรณ์ หรือฎีกา หรือคำให้การ หรือคำแก้อุทธรณ์ หรือฎีกา ซึ่งได้ยื่นต่อศาลพร้อมด้วยคำขอฟ้อง หรือต่อสู้คดีอย่างคนอนาถานั้น ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล หรือวางเงินศาล เว้นแต่ศาลจะได้ยกคำขอนั้นเสีย

มาตรา ๑๕๐ ในคดีที่คำขอให้ปลดเปลื้องทุกชั้นนั้น อาจกำหนดเป็นราคางินได้ ให้โจทก์เสียค่าชั้นศาลในศาลชั้นต้นตามจำนวนทุนทรัพย์ที่เรียกร้อง หรือราคาทรัพย์สินที่พิพาท

ค่าชั้นศาลในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกานั้น ถ้าจำนวนทุนทรัพย์ที่เรียกร้อง หรือราคาทรัพย์สินที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาเป็นอย่างเดียวกับในศาลชั้นต้น ให้ผู้อุทธรณ์หรือผู้ฎีกาเสียตามจำนวนทุนทรัพย์ หรือราคาเช่นเดียวกับในศาลชั้นต้น แต่ถ้าผู้อุทธรณ์หรือผู้ฎีกาได้รับความพอใจแต่บางส่วนตามคำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลล่างแล้ว และจำนวน ทุนทรัพย์หรือราคา ทรัพย์สินที่พิพาทในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาต่ำกว่าในศาลชั้นต้น ให้ผู้อุทธรณ์หรือผู้ฎีกาเสียค่าชั้นศาลตามจำนวนทุนทรัพย์หรือราคาต่ำนั้น

เมื่อได้ชำระค่าชั้นศาลแล้ว ถ้าทุนทรัพย์แห่งคำฟ้องหรือฟ้องอุทธรณ์หรือฎีกาท่วชั้น โดยการยื่นคำฟ้องเพิ่มเติมหรือโดยประการอื่น ให้เรียกค่าธรรมเนียมศาลเพิ่มขึ้นตามที่บัญญัติไว้ในตารางท้ายประมวลกฎหมายนี้ และให้โจทก์นำมาชำระภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้แจ้งให้ทราบ

ถ้าเนื่องจากศาลได้มีคำสั่งให้พิจารณาคดีร่วมกัน หรือ ให้แยกคดีกัน คำฟ้องใด หรือข้อหาอันมีอยู่ในคำฟ้องใด จะต้องโอนไปยังศาลอื่น หรือจะต้องกลับยื่นต่อศาลนั้นใหม่ หรือต่อศาลอื่นเป็นคดีเรื่องหนึ่งต่างหาก ให้โจทก์ได้รับ ผ่อนผันไม่ต้องเสียค่าขึ้นศาลในการยื่นหรือกลับยื่นคำฟ้อง หรือข้อหาเช่นนั้น เว้นแต่จำนวนทุนทรัพย์หรือราคา ทรัพย์แห่งคำฟ้องหรือข้อหา นั้นจะได้ทวีขึ้น ในกรณีเช่นนั้น ค่าธรรมเนียมศาลจะเพาะที่ทวีขึ้น ให้คำนวณและชำระตาม ที่บัญญัติไว้ในวรรคก่อน

มาตรา ๑๕๑ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องหรือใน กรณีที่มีการอุทธรณ์หรือฎีกา และมีคำขอให้พิจารณาใหม่ ถ้าศาลไม่ยอมรับฟ้องอุทธรณ์ หรือฎีกา หรือคำขอให้ พิจารณาใหม่นั้น ให้ศาลมีคำสั่งให้คืนค่าขึ้นศาลซึ่งได้เสีย ไว้ในเวลายื่นคำฟ้อง

เมื่อได้มีการถอนคำฟ้อง หรือเมื่อศาลได้ตัดสินให้ยก คำฟ้องโดยไม่ตัดสิทธิโจทก์ที่จะฟ้องคดีใหม่ หรือเมื่อคดี นั้นได้ถึงที่สุดโดยสัญญาหรือการปรานีประนอมยอมความ ให้ศาลมีอำนาจที่จะส่งคืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือบาง

ส่วนแก่คู่ความที่เกี่ยวข้องซึ่งได้เสียไว้ในเวลาขึ้นคำฟ้องได้ ตามที่เห็นสมควร

ถ้าศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกามีคำสั่งให้ส่งสำนวนความกัน ไปยังศาลล่างเพื่อตัดสินใหม่ หรือเพื่อพิจารณาใหม่ทั้งหมด หรือแต่บางส่วน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔๓ ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกามีอำนาจที่จะยกเว้นมิให้คู่ความต้องเสีย ค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่ หรือ ในการที่จะยื่นอุทธรณ์ หรือฎีกาคัดค้านคำพิพากษาใหม่ ของศาลล่างได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๕๒ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ว่าด้วยความรับผิดชอบที่สุดของคู่ความในเรื่อง ค่าฤชาธรรมเนียม และนอกจากศาลจะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ค่าบ่วยการพะยานตามที่ระบุไว้ในตารางต่อท้าย ประมวลกฎหมายนี้และค่าบ่วยการผู้เชี่ยวชาญที่ศาลตั้ง ให้ชำระตามคำสั่งศาล เมื่อพะยานได้เบิกความแล้วหรือเมื่อศาล ได้ตั้งผู้เชี่ยวชาญแล้ว โดยคู่ความฝ่ายที่อ้างพะยานหรือ ฝ่ายที่มิอ้างขอให้ศาลตั้งผู้เชี่ยวชาญหรือโดย คู่ความฝ่ายเดียว หรือหลายฝ่ายที่ศาลระบุ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๘

มาตรา ๑๕๓ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย
นี้ ว่าด้วยความรับผิดชอบขั้นที่สุดของคู่ความในเรื่องคำฤชา
ธรรมเนียม

(๑) การชำระเงินค่าธรรมเนียมกองหมาย ในการส่ง
เอกสาร แทนคู่ความฝ่ายใด โดยคู่ความฝ่ายนั้นร้องขอ
หรือโดยคำสั่งศาลนั้น ให้ใช้บทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๔๕
วรรคแรกบังคับโดยอนุโลม

(๒) ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๕๔ ค่าธรรม
เนียมในการบังคับคดี ตามที่บัญญัติไว้ในตารางต่อท้าย
ประมวลกฎหมายนี้ ให้หักออกจากเงินที่ได้จากการขายทรัพย์สิน
ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ก่อนจ่ายเงินจำนวนอื่นที่จะต้องจ่าย
จากเงินที่ได้นั้น

มาตรา ๑๕๔ ถ้าจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อปฏิบัติตามวิธีการ
เพื่อคุ้มครองสิทธิของคู่ความในระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อ
บังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง และเจ้าพนักงาน
บังคับคดีไม่มีเงินพอที่จะเสียค่าใช้จ่ายนั้น เจ้าพนักงาน
บังคับคดีชอบที่จะเรียกให้เจ้าหนี้ตาม คำพิพากษาวางเงินไม่
เกินร้อยละ ๒๕ ของเงินที่เรียกให้เจ้าหนี้ตาม คำพิพากษาวางเงินไม่
เกินร้อยละ ๒๕ ของเงินที่เรียกให้เจ้าหนี้ตาม คำพิพากษาวางเงินไม่

ถ้าเจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นว่าจำนวนเงินที่วางไว้จะไม่พอ ก็ชอบที่จะบอกกล่าวเป็นหนังสือไปยังเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาให้วางเงินอีกตามจำนวนที่เห็นสมควร แต่ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเห็นว่า การวางเงินอีกนั้นไม่จำเป็นหรือมากเกินไป ก็อาจยื่นคำขอต่อศาลโดยทำเป็นคำร้องภายในกำหนดสองวันนับตั้งแต่ได้รับบอกกล่าว ขอให้ศาลกำหนดจำนวนเงินที่จะวางอีก หรือส่วนของจำนวนเงินซึ่งเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาไม่ยอมเสียแก่เจ้าพนักงานบังคับคดีนั้นได้

ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาไม่วางเงิน ตามที่บัญญัติไว้ในวรรคแรกแห่งมาตรานี้โดยพลัน หรือไม่ยื่นคำขอภายในเวลาที่กำหนดไว้ในวรรคสอง หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาล เจ้าพนักงานบังคับคดีชอบที่จะงดปฏิบัติตามวิธีการตั้งกล่าวแล้ว จนกว่า เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งมาตรานี้

มาตรา ๑๕๕ ถ้าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอ้างว่าเป็นคนยากจน ไม่สามารถเสียค่าธรรมเนียมศาลในศาลชั้นต้นหรือชั้นอุทธรณ์ หรือชั้นฎีกา เมื่อศาลได้ไต่สวนเป็นที่เชื่อได้ว่าคู่ความฝ่ายนั้นเป็นคนยากจน ไม่มีทรัพย์สินพอจะเสียค่าธรรมเนียม ก็ให้ศาลยอมให้คู่ความฝ่ายนั้นฟ้องหรือ

ต่อสู้ความอย่างคนอนาถาได้ แต่การร้องขอเช่นนั้น โจทก์ หรือผู้อุทธรณ์หรือผู้ฎีกาต้องแสดงให้เห็นที่พอใจศาลด้วยว่าคดีมีมูลที่จะชนะได้ หรือมีเหตุอันสมควรที่จะอุทธรณ์หรือฎีกาได้ แล้วแต่กรณี

เมื่อคู่ความฝ่ายใดได้รับอนุญาตให้ฟ้องหรือต่อสู้ความอย่างคนอนาถาในศาลชั้นต้นยื่นคำขอว่าความอย่างคนอนาถาในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกา ถ้าศาลมีเหตุผลสมควรเชื่อได้ว่าคู่ความฝ่ายนั้นยังเป็นคนยากจนอยู่ และคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมิได้คัดค้าน ศาลไม่จำเป็นต้องทำการไต่สวนใหม่อีก

มาตรา ๑๕๖ ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งฟ้องหรือต่อสู้ความอย่างคนอนาถาในศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาแล้วแต่กรณี โดยมีได้รับอนุญาตจากศาลชั้นต้นที่จะฟ้องหรือที่ใดฟ้องคดีไว้นั้น

บุคคลใดที่มีความจำเป็นจะฟ้องหรือต่อสู้ความอย่างคนอนาถาให้ยื่นคำขอ โดยทำเป็นคำร้องต่อศาลชั้นต้น ดังกล่าวแล้วพร้อมด้วยฟ้อง ฟ้องอุทธรณ์ ฎีกา หรือคำให้การ และสาบานตัวให้การชี้แจงว่าตนไม่มีทรัพย์สินพอจะเสียค่าธรรมเนียมศาล ^{25/10/2566} ถ้าบุคคลนั้นตกเป็นคนยากจนลงภายหลังยื่น

คำฟ้อง ฟ้องอุทธรณ์ ฎีกา หรือคำให้การแล้ว จะยื่นคำ
ขอในเวลาใดๆ ก่อนศาลพิพากษาคดีก็ได้

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้จัดถ้อยคำสาบานของผู้ขอฟ้อง
หรือต่อสู้อย่างคนอนาถแล้ว ให้ศาลจัดส่งสำเนา
ถ้อยคำเช่นว่านั้น ไปให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง พร้อมด้วยสำเนา
คำขอฟ้องหรือต่อสู้อย่างคนอนาถ และถ้าโจทก์เป็น
ผู้ยื่นคำขอเช่นว่านั้น ให้ส่งสำเนาคำฟ้องไปด้วย

เมื่อศาลได้ฟังคู่ความทุกฝ่าย และทำการได้ส่วนตามที่
เห็นสมควรแล้ว ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตหรือยกคำขอนั้นเสีย
คำสั่งนี้ให้เป็นที่สุด แต่ถ้าผู้ขอมีเหตุสมควรที่จะคัดค้าน
การยกคำขอนั้น ก็อาจยื่นคำร้องขอต่อศาลให้พิจารณาคำ
ขอนั้นใหม่ เพื่ออนุญาตให้ตนนำพยานหลักฐานมา แสดง
เพิ่มเติมว่าตนเป็นคนอนาถ คำสั่งศาลอันเกี่ยวกับคำร้อง
ขอเช่นว่านี้ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๕๗ เมื่อศาลอนุญาตให้บุคคลใดฟ้องหรือต่อ
สู้อย่างคนอนาถ บุคคลนั้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม
ศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลนั้น ค่าธรรมเนียม
เช่นว่านี้ให้รวมถึงเงินวางศาลในการยื่นฟ้องอุทธรณ์ หรือ

ฎีกา ถ้าเป็นกรณีที่ศาลอนุญาตในระหว่างการพิจารณาการยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลนั้นให้ใช้บังคับแต่เฉพาะค่าธรรมเนียมศาล และเงินวางศาลที่จะต้องเสียหรือวางภายหลังคำสั่งอนุญาตเท่านั้น ส่วนค่าธรรมเนียมศาล หรือเงินวางศาลที่เสียหรือวางไว้ก่อนคำสั่งเช่นว่านั้นเป็นอันไม่ต้องกัน

มาตรา ๑๕๔ ถ้าศาลเห็นว่า คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบเสียค่าฤชาธรรมเนียมทั้งหมดหรือแต่บางส่วนของคู่ความทั้งสองฝ่าย ให้ศาลพิพากษาในเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมโดยสั่งให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งนั้นชำระต่อศาลในนามของบุคคลผู้ฟ้องหรือต่อสู้ความอย่างคนอนาถา ซึ่งค่าฤชาธรรมเนียมที่ผู้ฟ้องหรือต่อสู้ความอย่างคนอนาถานั้นได้ยกเว้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วนตามที่ศาลเห็นสมควร

มาตรา ๑๕๕ ถ้าปรากฏต่อศาลว่า บุคคลผู้ฟ้องหรือต่อสู้ความอย่างคนอนาถานั้นมีทรัพย์สินพอจะเสียค่าฤชาธรรมเนียมได้ โดยมีอยู่แล้วในเวลาที่มีคำขอฟ้องหรือต่อสู้ความอย่างคนอนาถาก็ดี หรือมีขึ้นภายหลัง ก่อนศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดีก็ดี ให้ศาลมีคำสั่ง ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินเช่น

25/10/2566

ว่านั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ไว้รอคำวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่อง
คำอุทธรณ์เนียม ในกรณีเช่นว่านี้

ถ้าศาลเห็นว่า คำอุทธรณ์เนียมจะเป็นพิพม์แก่คู่ความ
ทั้งสองฝ่าย ให้ศาลมีคำสั่งให้เอาชำระคำอุทธรณ์เนียม
ที่ผู้ฟ้องหรือต่อสู้คดีอย่างคนอนาถาได้ยกเว้นจากทรัพย์สินที่
ยึดหรืออายัดตั้งที่กล่าวไว้ในวรรคแรก ตามจำนวนที่ศาล
เห็นสมควร

ถ้าศาลเห็นว่า คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งจะต้องชำระคำอุท
ธรณ์เนียมทั้งหมดหรือแต่บางส่วนแทนผู้ฟ้องหรือต่อสู้คดี
อย่างคนอนาถา ให้ศาลมีคำสั่งให้คู่ความฝ่ายนั้นชำระคำอุท
ธรณ์เนียมต่อศาลในนามของผู้ฟ้องหรือต่อสู้คดีอย่างคน
อนาถา แต่ถ้าคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งนั้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ให้
ศาลเอาชำระคำอุทธรณ์เนียมนั้นจากทรัพย์สินที่ยึดหรือ
อายัดตั้งที่กล่าวไว้ในวรรคแรก ตามจำนวนที่ศาลเห็น
สมควร

ถ้าศาลเห็นว่า ผู้ฟ้องหรือต่อสู้คดีอย่างคนอนาถาจะต้อง
ชำระคำอุทธรณ์เนียมทั้งหมดหรือแต่บางส่วน แทนคู่ความ
อีกฝ่ายหนึ่ง ให้ศาลมีคำสั่งให้เอาชำระคำอุทธรณ์เนียม
นั้นจากทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดตั้งที่กล่าวไว้ในวรรคแรก

ส่วนค่าฤชาธรรมเนียมที่ผู้ฟ้องหรือต่อสู้คดีอย่างคนอนาถาได้
ยกเว้นนั้น ให้เอาชำระจากทรัพย์สินที่เหลือ ถ้าหากมี ตาม
จำนวนที่ศาลเห็นสมควร

มาตรา ๑๖๐ ถ้าผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ฟ้องหรือต่อสู้ความ
อย่างคนอนาถาประพฤตินั้นไม่เรียบร้อย เช่น ดำเนิน
กระบวนการพิจารณาในทางก่อความรำคาญถึงขนาด หรือกระทำให้
ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล หรือจงใจประวิงความเรื่อง
นั้น ศาลจะถอนอนุญาตเสียในเวลาใดๆ ก็ได้ และบุคคล
เช่นว่านั้นจำต้องรับผิดชอบค่าฤชาธรรมเนียมสำหรับกระบวนการ
พิจารณาภายหลังที่ศาลได้ถอนอนุญาตนั้นแล้ว

ส่วนที่ ๒

ความรับผิดในค่าฤชาธรรมเนียม

มาตรา ๑๖๑ ภายใต้บังคับบทบัญญัติห้ามมาตราต่อไปนี้
ความรับผิดขั้นที่สุดสำหรับค่าฤชาธรรมเนียมของคู่ความใน
คดี ย่อมตกอยู่กับแก่คู่ความฝ่ายที่แพ้คดี แต่อย่างไรก็ดี ไม่ว่า
คู่ความฝ่ายใดจะชนะคดีเต็มตามข้อหาหรือแต่บางส่วน ศาล
มีอำนาจที่จะพิพากษาให้คู่ความฝ่ายที่ชนะคดีนั้นเสียค่าฤ
ชาธรรมเนียมทั้งปวงหรือให้คู่ความแต่ละฝ่ายเสียค่าฤชาธรรมเนียม

นิยมส่วนของตน หรือตามส่วนแห่งคำฤชาธรรมเนียม
ทั้งปวงซึ่งคู่ความทั้งสองฝ่ายได้เสียไปก็ได้ ตามที่ศาลจะใช้
ดุลพินิจ โดยคำนึงถึงเหตุสมควรและความสุจริตในการสู้
ความหรือการดำเนินคดีของคู่ความทั้งปวง

ถ้ามิได้ระบุคำ ฤชาธรรมเนียม ชนิดใดไว้โดยละเอียด
คำ ฤชาธรรมเนียมนั้นให้รวมถึงคำ บัญชีการพะยาน คำ หมาย
ความ คำ ธรรมเนียมในการส่งเอกสารและบังคับคดีและคำ
ฤชาธรรมเนียม หรือคำ ธรรมเนียมอื่น ๆ บรรดาที่กฎหมาย
บังคับให้เสีย

คดีที่ไม่มีข้อพิพาท ให้ฝ่ายเริ่มคดีเป็นผู้เสียคำ ฤชา
ธรรมเนียม

มาตรา ๑๖๒ บุคคลที่เป็นโจทก์ร่วมกันหรือจำเลยร่วม
กันนั้น หากต้องรับผิดชอบร่วมกันในคำ ฤชาธรรมเนียมไม่ หาก
ต้องรับผิดชอบเป็นส่วนเท่า ๆ กัน เว้นแต่จะได้เป็นเจ้าหนี้ร่วม
หรือลูกหนี้ร่วม หรือศาลได้มีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๖๓ ถ้าคดีได้เสร็จเด็ดขาดลงโดยการ ตกลง
หรือการประนีประนอมยอมความหรืออนุญาโตตุลาการ คู่
ความแต่ละฝ่ายย่อมรับผิดชอบในคำ ฤชาธรรมเนียมในส่วนการ
๒๕/10/๒๕๖๖

ดำเนินกระบวนการพิจารณาของตน เว้นแต่คู่ความจะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๖๔ ในกรณีทวงเงินต่อศาลตามมาตรา ๑๓๕, ๑๓๖ นั้น จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมแห่งจำนวนเงินที่วางนั้นอันเกิดขึ้นภายหลัง

ถ้าโจทก์ยอมรับเงินที่วางต่อศาลเป็นการพอใจเต็มตามที่เรียกร้องแล้ว จำเลยต้องเป็นผู้รับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียม

ถ้าโจทก์ยอมรับเงินที่วางต่อศาลนั้นเป็นการพอใจเพียงส่วนหนึ่งแห่งจำนวนเงินที่เรียกร้อง และดำเนินคดีต่อไป จำเลยต้องรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียม เว้นแต่ศาลจะได้พิพากษาให้โจทก์แพ้คดี ในกรณีเช่นนั้นโจทก์ต้องเป็นผู้รับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสิ้นอันเกิดแต่การที่ตนไม่ยอมรับเงินที่วางต่อศาลเป็นการพอใจตามที่เรียกร้อง

มาตรา ๑๖๕ ในกรณีที่มีการชำระหนี้ ตั้งบัญชีไว้ ในมาตรา ๑๓๗ ถ้าโจทก์ยอมรับการชำระหนี้เป็นการพอใจเต็มตามที่เรียกร้องแล้ว จำเลยต้องเป็นผู้รับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียม เว้นแต่ศาลจะเห็นสมควรมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ถ้าโจทก์ไม่พอใจในการชำระหนี้เช่นว่านั้น และดำเนินคดีต่อไป ค่าฤชาธรรมเนียมให้อยู่ในดุลพินิจของศาล แต่ถ้าศาลเห็นว่า การชำระหนี้นั้นเป็นการพอใจเต็มตามที่โจทก์เรียกร้องแล้ว ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสิ้นอันเกิดแต่การที่โจทก์ปฏิเสธไม่ยอมรับชำระหนี้นั้น โจทก์ต้องเป็นผู้รับผิดชอบ

มาตรา ๑๖๖ คู่ความฝ่ายใดทำให้ต้องเสียค่าฤชาธรรมเนียมในกระบวนการพิจารณาใด ๆ ที่ได้ดำเนินไปโดยไม่จำเป็นหรือที่ต้องดำเนินไปเพราะความผิดหรือความประมาทเกินเลื่ออย่างร้ายแรง คู่ความฝ่ายนั้นต้องรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมนั้น โดยมีพิกัดกันว่าคู่ความฝ่ายนั้นจักได้ชะนะคดีหรือไม่

มาตรา ๑๖๗ คำสั่งในเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมนั้น ไม่ว่าคู่ความทั้งปวงหรือแต่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จักมีคำขอหรือไม่ก็ได้ให้ศาลส่งลงไว้ในคำพิพากษาหรือคำสั่งช้ขาดคดีหรือในคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความแล้วแต่กรณี แต่ถ้าเพื่อช้ขาดคดีสิ้นคดีใด ศาลได้มีคำสั่งอย่างใดในระหว่างการพิจารณา ศาลจะมีคำสั่งเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมสำหรับกระบวนการพิจารณาที่เสร็จไปในคำสั่งฉบับนั้น หรือในคำพิพากษาหรือคำสั่งช้ขาดคดีก็ได้แล้วแต่จะเลือก

ในกรณีที่มีข้อพิพาทในเรื่องที่ไม่เป็นประเด็นในคดี ให้ศาลมีคำสั่งในเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมสำหรับข้อพิพาทเช่นว่านั้นในคำสั่งชี้ขาดข้อพิพาทนั้น

ในกรณีที่มีการพิจารณาใหม่ ให้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมสำหรับการพิจารณาครั้งแรก และการพิจารณาใหม่ในคำพิพากษาหรือคำสั่งได้

มาตรา ๑๖๘ ในกรณีที่คู่ความอาจอุทธรณ์ หรือฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลได้นั้น ห้ามมิให้คู่ความอุทธรณ์หรือฎีกาในปัญหาเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมแต่อย่างใด เว้นแต่อุทธรณ์หรือฎีกานั้นจะไต่ยกเหตุว่า ค่าฤชาธรรมเนียมนั้นมิได้กำหนดหรือคำนวณให้ถูกต้องตามกฎหมาย

มาตรา ๑๖๙ เมื่อมีคำวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมแล้ว ให้ง่าศาลในศาลชั้นต้นทำบัญชีแสดงค่าฤชาธรรมเนียมที่คู่ความทุกฝ่ายได้เสียไปโดยลำดับ และจำนวนที่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือทั้งสองฝ่ายจะต้องรับผิดชอบตามคำวินิจฉัยชี้ขาดของศาล คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องอาจขอสำเนาบัญชีเช่นว่านั้นได้

ภาค ๒

วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น

ลักษณะ ๑

วิธีพิจารณาสამัญญาในศาลชั้นต้น

มาตรา ๑๗๐ ห้ามมิให้ฟ้อง พิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีเป็นครั้งแรกในศาลหรือโดยศาลอื่นนอกจากศาลชั้นต้น เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้ชัดแจ้งเป็นอย่างอื่น

ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในภาคนี้ว่าด้วยคดีที่ไม่มีข้อพิพาทคดีโมโนสारे คดีขาดนัด และคดีที่มอบให้อนุญาตตุลาการชี้ขาด การฟ้อง การพิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีในศาลชั้นต้น นอกจากจะต้องบังคับตามบทบัญญัติทั่วไปแห่งภาค ๑ แล้ว ให้บังคับตามบทบัญญัติในลักษณะนี้ด้วย

มาตรา ๑๗๑ คดีที่ประมวลกฎหมายนี้บัญญัติว่าจะฟ้องยังศาลชั้นต้น หรือจะเสนอปัญหาต่อศาลชั้นต้นเพื่อชี้ขาดตัดสิน โดยทำเป็นคำร้องขอที่ได้นั้น ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของโจทก์และจำเลย และวิธีพิจารณาที่ต่อจากการยื่นคำฟ้องมาใช้บังคับแก่ผู้ยื่นคำขอและคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้าหากมี และ

บังคับ แก่วิธีพิจารณา ที่ ต่อ จาก การยื่น คำร้อง ขอด้วย โดย
อนุโลม

มาตรา ๑๗๒ ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๕๗ ให้
โจทก์เสนอ ข้อหา ของตน โดยทำคำฟ้องเป็น หนังสือยื่นต่อ
ศาลชั้นต้น

คำฟ้องต้อง แสดงโดย แจ่มชัด ชัดเจน แห่งข้อหาของ
โจทก์ และคำขอบังคับ ทั้ง ข้ออ้าง ที่อาศัย เป็น หลักแห่ง
ข้อหา เช่นว่านี้

ให้ศาลตรวจคำฟ้องนั้น แล้วสั่งให้รับไว้ หรือให้ยกเสีย
หรือให้คืนไป ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗๕

มาตรา ๑๗๓ เมื่อศาลได้รับคำฟ้องแล้ว ให้ศาลออก
หมายส่งสำเนาคำฟ้องให้แก่จำเลยเพื่อแก้คดี และภายใน
กำหนดสิบห้าวัน นับแต่ยื่นคำฟ้อง ให้โจทก์ร้องขอต่อ
พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้ส่งหมายนั้น

นับแต่เวลาที่ได้อ่านคำฟ้องแล้ว คดีนั้นอยู่ในระหว่าง
พิจารณา และผลแห่งการนี้

(๑) ห้ามไม่ให้โจทก์ยื่นคำฟ้อง เรือง เดียวกัน นั้น ต่อ
ศาลเดียวกัน หรือต่อศาลอื่นและ

(๒) ถ้ามีเหตุเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในพฤติการณ์อันเกี่ยวข้องกับการยื่นฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตศาลเหนือคดีนั้น เช่นการเปลี่ยนแปลงภูมิลำเนาของจำเลย การเปลี่ยนแปลง เช่นว่านี้หากตัดอำนาจศาลที่รับฟ้องคดีไว้ในอันที่จะพิจารณา และชี้ขาดตัดสินคดีนั้นไม่

มาตรา ๑๗๔ ในกรณีต่อไปนี้ให้ถือว่าโจทก์ได้ยื่นฟ้อง คือ

(๑) ภายหลังจากที่ได้เสนอคำฟ้องแล้ว โจทก์เพิกเฉยไม่ร้องขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้ส่งหมายเรียกให้แก่คดีแก่จำเลย และไม่แจ้งให้ศาลทราบเหตุแห่งการเพิกเฉย เช่นว่านั้น ภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันยื่นคำฟ้อง

(๒) โจทก์เพิกเฉยไม่ดำเนินคดีภายในเวลาตามที่ศาลเห็นสมควรกำหนดไว้เพื่อการนั้นโดยได้ส่งคำสั่งให้แก่โจทก์โดยชอบแล้ว

มาตรา ๑๗๕ ก่อนจำเลยยื่นคำให้การ โจทก์อาจถอนคำฟ้องได้โดยยื่นคำบอกกล่าวเป็นหนังสือต่อศาล

ภายหลังจำเลยยื่นคำให้การแล้ว โจทก์อาจยื่นคำขอโดย
 25/10/2566
 ทำเป็นคำร้องต่อศาลชั้นต้น เพื่อย้อนคดีให้โจทก์ถอนคำ

ฟ้องได้ ศาลจะอนุญาตหรือไม่อนุญาตหรืออนุญาตภายใน
เงื่อนไขตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่

(๑) ห้ามไม่ให้ศาลให้อุญาต โดยมิได้ฟังจำเลยหรือ
ผู้ร้องสอด ถ้าหากมี ก่อน

(๒) ในกรณีที่โจทก์ถอนคำฟ้อง เนื่องจากมีข้อตกลง
หรือปรารถนาประนีประนอมยอมความกับจำเลย ให้ศาลอนุญาตไป
ตามคำขออนุญาต

มาตรา ๑๗๖ การตั้งคำฟ้องหรือถอนคำฟ้องย่อมบดบัง
ผลแห่งการยื่นคำฟ้องนั้น รวมทั้งกระบวนการพิจารณาอื่น ๆ
อันมีมาต่อภายหลังยื่นคำฟ้อง และกระทำให้คู่ความกลับ
คืนเข้าสู่ฐานะเดิมเสมือนหนึ่งมิได้มีการยื่นฟ้องเลย แต่
คำฟ้องใด ๆ ที่ได้ตั้งหรือถอนแล้ว อาจยื่นใหม่ได้ ภายใต้
บังคับแห่งบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยอายุความ

มาตรา ๑๗๗ เมื่อได้ส่งหมายเรียกและคำฟ้องให้จำเลย
แล้ว ให้จำเลยทำคำให้การเป็นหนังสือยื่นต่อศาลภายใน
แปดวัน

ให้จำเลยแสดงโดยชัดแจ้งในคำให้การว่า จำเลยยอมรับ
หรือปฏิเสธข้ออ้างของโจทก์ทั้งสิ้นหรือแต่บางส่วน รวม
เหตุแห่งการนั้น

ถ้าจำเลยจะฟ้องแย้งมาในคำให้การก็ได้ แต่ถ้าฟ้องแย้งนั้นเป็นเรื่องอื่นไม่เกี่ยวกับคำฟ้องเดิมแล้ว ให้ศาลสั่งให้จำเลยฟ้องเป็นคดีต่างหาก

ให้ศาลตรวจดูคำให้การนั้นแล้วส่งให้รับไว้ หรือให้คืนไปหรือสั่งไม่รับตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘

บทบัญญัติแห่งมาตรานี้ ให้ใช้บังคับแก่บุคคลภายนอกที่ถูกเรียกเข้ามาเป็นผู้ร้องสอดตามมาตรา ๕๗ (๓) โดยอนุโลม

มาตรา ๑๗๘ ถ้าจำเลยฟ้องแย้งรวมมาในคำให้การ ให้โจทก์ทำคำให้การแก้ฟ้องแย้งยื่นต่อศาลภายในแปดวัน นับแต่วันที่ได้อ่านคำให้การถึงโจทก์

บทบัญญัติแห่งมาตราก่อน ให้ใช้บังคับแก่คำให้การแก้ฟ้องแย้งนี้โดยอนุโลม

มาตรา ๑๗๙ โจทก์หรือจำเลยจะแก้ไขข้อหา ข้อต่อสู้ข้ออ้าง หรือข้อเถียง อื่นกล่าวไว้ในคำฟ้องหรือคำให้การที่เสนอต่อศาลแต่แรกก็ได้

การแก้ไขนั้น โดยฉะเพาะอาจเป็นการแก้ไขในข้อต่อไปนี้ ๒๕/10/2566

(๑) เพิ่ม หรือลด จำนวนทุนทรัพย์ หรือราคาทรัพย์ สันที่พิพาทในฟ้องเดิม หรือ

(๒) สละข้อหาในฟ้องเดิมเสียบางข้อ หรือเพิ่มเติม ฟ้องเดิมให้บริบูรณ์โดยวิธีเสนอคำฟ้องเพิ่มเติม หรือเสนอ คำฟ้อง เพื่อคุ้มครอง สิทธิ ของ ตน ใน ระหว่าง การ พิเคราะห์ หรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง หรือ

(๓) ยกข้อต่อสู้คดีใหม่ เป็นข้อแก้ข้อหาเดิม หรือ ทยนภายหลัง หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้ออ้าง หรือข้อเถียง เพื่อสนับสนุนข้อหา หรือเพื่อหักล้างข้อหาของคู่ความอีก ฝ่ายหนึ่ง

แต่ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายใดเสนอคำฟ้องใดต่อศาล ไม่ว่าจะ โดยวิธีฟ้องเพิ่มเติมหรือฟ้องแย้ง ภายหลังที่ได้ยื่นคำฟ้องเดิม ต่อศาลแล้ว เว้นแต่คำฟ้องเดิมและคำฟ้องภายหลังนี้จะ เกี่ยวข้องกัน พอที่จะรวมการพิจารณาและ ชขาดตัดสินเข้า ด้วยกันได้

มาตรา ๑๘๐ การแก้ไขคำฟ้องหรือคำให้การที่คู่ความ เสนอต่อศาลแต่แรกนั้น ให้ทำเป็นคำร้อง

ถ้าศาลเห็นว่า (๑) คำฟ้องที่เสนอแต่แรก และ คำฟ้องที่เสนอภายหลังโดยทำเป็นคำร้องนี้ ไม่มีความ

เกี่ยวข้องกันหรือ (๒) คู่ความที่ขอแก้ไขคำฟ้องหรือคำให้การ อาจยื่นคำร้องได้ก่อนวันชี้สองสถาน หรือก่อนวันสืบพยาน แล้วแต่กรณี และคดีไม่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องนั้นเสีย

มาตรา ๑๘๑ เว้นแต่ในกรณีที่คำร้องนั้นอาจทำได้แต่ฝ่ายเดียว

(๑) ห้ามไม่ให้ยื่นคำร้องขอรับการแก้ไข เว้นแต่จะได้นำสำเนาคำร้องให้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งทราบล่วงหน้าอย่างน้อยสามวัน ก่อนกำหนดนัดพิจารณาคำร้องนั้น

(๒) ห้ามมิให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดในประเด็นที่คู่ความได้แก้ไขคำฟ้อง หรือคำให้การ เว้นแต่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งจะได้มีโอกาสบริบูรณ์ในอันที่จะตรวจโต้แย้งและหักล้างข้อหาหรือข้อต่อสู้ใหม่ หรือข้ออ้าง หรือข้อเถียงใหม่ที่กล่าวไว้ในคำร้องขอแก้ไขนั้น

มาตรา ๑๘๒ เมื่อได้ยื่นคำฟ้อง คำให้การ และคำให้การแก้ฟ้องแย้ง ถ้าหากมี แล้ว หรือระยะเวลาเพื่อการยื่นเอกสารเช่นว่านี้ได้สิ้นสุดลงแล้ว ถ้าคู่ความทั้งสองฝ่ายยื่นคำขอให้ชี้สองสถาน หรือถ้าศาลเห็นว่าการชี้สองสถาน

จะกระทำให้การพิจารณาคดีง่ายเข้า ก็ให้ศาลมีคำสั่งกำหนดวันชี้สองสถาน และสั่งให้แก้คู่ความทั้งสองฝ่ายทราบล่วงหน้าไม่ต่ำกว่าสามวัน

ถ้าคู่ความได้ตกลงกันกะประเด็นชี้สองสถาน ก็อาจยื่นคำแถลงร่วมกันชี้แจงข้อตกลงต่อศาล แล้วให้ศาลพิจารณาคดีไปตามนั้น เว้นแต่ถ้าศาลเห็นว่าคำแถลงนั้นไม่ถูกต้อง ก็ให้ศาลมีอำนาจที่จะมีคำสั่งยกคำแถลงนั้นเสีย

มาตรา ๑๘๓ เพื่อให้ได้ความชัดในประเด็นข้อพิพาทของคู่ความ ให้ศาลมีการชี้สองสถานโดยตรวจคำคู่ความที่คู่ความยื่นต่อศาล แล้วฟังคำแถลงที่คู่ความทั้งสองแถลงเอง หรือแถลงโดยตอบคำถามของศาล แล้วให้ศาลจดข้ออ้างข้อเถียงและคำรับของคู่ความเหล่านั้นเทียบกันดูถ้ามีปัญหาข้อใด ไม่ว่าปัญหาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่คู่ความฝ่ายหนึ่งยกขึ้นอ้าง และคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งไม่รับให้ศาลจดลงไว้เป็นประเด็นข้อพิพาท แล้วให้ศาลจดไว้ในรายงานพิจารณาซึ่งประเด็นข้อพิพาททั้งปวง และถ้าเห็นจำเป็นจะระบุให้คู่ความฝ่ายใด นำพยานมาสืบในประเด็นข้อใดก่อนหรือหลังก็ได้ ให้ศาลอ่านรายงานดังกล่าวแล้ว

ให้คู่ความฟัง และให้คู่ความลงลายมือชื่อตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๙ และ ๕๐ ให้ศาลพิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีไปตามนั้น

มาตรา ๑๔๔ เมื่อจำเลยได้ยื่นคำให้การแล้ว หรือโจทก์ได้ยื่นคำให้การแก้ฟ้องแย้งแล้ว หรือระยะเวลาเพื่อยื่นคำให้การเช่นว่านั้นได้สิ้นสุดลงแล้ว หรือภายหลังที่โจทก์สองสถานแล้ว แล้วแต่กรณี ให้ศาลออกหมายกำหนดวันสืบพยานสั่งให้แก่คู่ความทราบล่วงหน้าไม่ต่ำกว่าสามวัน ถ้าจำเลยมิได้ยื่นคำให้การ ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการขาดนัด

การกำหนดวันสืบพยานนั้น ศาลจะต้องให้ระยะเวลาล่วงหน้าไปไม่ต่ำกว่าสิบวันนับแต่วันยื่นคำให้การหรือคำให้การแก้ฟ้องแย้ง หรือวันชั่งสองสถาน

มาตรา ๑๔๕ ในวันนัดสืบพยาน เมื่อศาลเห็นสมควร หรือเมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีคำขอ ศาลจะอ่านให้คู่ความฟังซึ่งคำฟ้อง คำให้การ และคำให้การแก้ฟ้องแย้ง ถ้าหากมี หรือรายงานพิสดารแห่งการชั่งสองสถาน แล้วแต่กรณี และคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติม (ที่ได้ยื่นต่อศาลและส่งไปให้แก่คู่ความแล้วโดยชอบ) ก็ได้

ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติสามมาตราต่อไปนี้ ให้ศาลสืบพยานตามประเด็นในข้อพิพาทตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยพยานหลักฐาน และฟังคำแถลงการณ์ด้วยวาจาของคู่ความทั้งสอง

มาตรา ๑๘๖ เมื่อสืบพยานเสร็จแล้วให้ศาลอนุญาตให้โจทก์แถลงการณ์ด้วยวาจาก่อน แล้วจึงให้จำเลยแถลงการณ์ด้วยวาจาทบทวน ข้อเถียง แสดงผลแห่งพยานหลักฐานในประเด็นที่พิพาท ต่อจากนั้นให้ศาลอนุญาตให้โจทก์แถลงตอบจำเลยได้อีกครั้งหนึ่ง นอกจากนี้ห้ามไม่ให้คู่ความแถลงการณ์ด้วยวาจาอย่างใดอีก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล

ก่อนพิพากษาคดี ไม่ว่าคู่ความฝ่ายใดจะได้แถลงการณ์ด้วยวาจาแล้วหรือไม่ คู่ความฝ่ายนั้นจะยื่นคำแถลงการณ์เป็นหนังสือต่อศาลก็ได้ แต่ต้องส่งสำเนานั้น ๆ ไปยังคู่ความอื่น ๆ

มาตรา ๑๘๗ เมื่อได้สืบพยานตามที่จำเป็นและคู่ความได้แถลงการณ์ ถ้าหากมีเสร็จแล้ว ให้ถือว่าการพิจารณาเป็นอันสิ้นสุด แต่ตราบไต่ที่ยังมิได้มีคำพิพากษา

ศาลอาจทำการพิจารณาต่อไปอีกได้ตามที่เห็นสมควร เพื่อ
ประโยชน์แห่งความยุติธรรม

มาตรา ๑๘๘ ในคดีที่ไม่มีข้อพิพาท ให้ใช้ข้อบังคับ
ต่อไปนี้

- (๑) ให้เริ่มคดีโดยยื่นคำร้องขอต่อศาล
- (๒) ศาลอาจเรียกพยานมาสืบได้เองตามที่เห็นจำเป็น
และวินิจฉัยชี้ขาดตามที่เห็นสมควรและยุติธรรม
- (๓) ทางแก้แห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลนั้นให้
ใช้ได้แต่โดยวิธีชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาเท่านั้น และให้อุทธรณ์
ฎีกาได้แต่จะเพาะในสองกรณีต่อไปนี้
  - (ก) ถ้าศาลได้ยกคำร้องขอของคุณความผิดที่เริ่มคดีเสีย
ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือ
  - (ข) ในเหตุที่มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวล
กฎหมายนี้ว่าด้วยการพิจารณาหรือพิพากษาหรือคำสั่ง
  - (๔) ถ้าบุคคลอื่นใดนอกจากคู่ความที่ได้ยื่นฟ้องคดีอื่น
ไม่มีข้อพิพาทได้เข้ามาเกี่ยวข้องในคดีโดยตรงหรือโดยอ้อม
ให้ถือว่าบุคคลเช่นว่ามานี้เป็นคู่ความ และให้ดำเนินคดีไป
ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยคดีอื่นที่มีข้อพิพาท

แต่ในคดีที่ยื่นคำร้องขอต่อศาล เพื่อให้ศาลมีคำพิพากษา หรือคำสั่ง ให้คำอนุญาตที่ผู้แทนโดยชอบธรรมได้ปฏิเสธเสีย หรือให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถอนคำอนุญาตอันได้ ให้ไว้แก่ผู้ใดความสามารถนั้น ให้ถือว่าเป็นคดีไม่มีข้อ พิพาท แม้ถึงว่าผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้ใดความสามารถ นั้นจะได้มาศาล และแสดงข้อคัดค้านในการให้คำอนุญาต หรือถอนคำอนุญาตเช่นว่านั้น

ลักษณะ ๒

วิธีพิจารณาวิสามัญในศาลชั้นต้น

หมวด ๑

วิธีพิจารณาคดีมิโนสารเร่

มาตรา ๑๘๕ คดีมิโนสารเร่ คือ

(๑) คดีฟ้องเรียกค่าเช่าอสังหาริมทรัพย์ อันมีจำนวน ทุนทรัพย์ ไม่เกินสองร้อยบาท หรือคดีฟ้องขับไล่ผู้เช่าหรือ ผู้อาศัยออกจากอสังหาริมทรัพย์ อันมีราคาค่าเช่าไม่เกิน กว่าเดือนละสองร้อยบาทในขณะนั้น ถ้าปรากฏว่าจำเลย มิได้กล่าวแก้เป็นข้อพิพาทด้วยกรรมสิทธิ์ หรือมิได้ยกข้อ เถียงในเรื่องแปลความหมายแห่งข้อความในสัญญาเช่าหรือ อาศัย

ส่วนคดีอื่น ๆ อันเกี่ยวข้องกับสังหาริมทรัพย์ แม้ถึงว่า คำขอปลดเปลื้องทุกข์นั้นจะคำนวณเป็นราคาเงินไม่ได้ ให้ถือว่าเป็นคดีสามัญ

(๒) คดีอื่น เกี่ยวด้วยสังหาริมทรัพย์ มีรูปร่างอันมีจำนวนทุนทรัพย์หรือราคาไม่เกินกว่าสองร้อยบาท

(๓) คดีอื่น เกี่ยวด้วยสิทธิเรียกร้องหรือสิทธิต่างๆ อันพิพาทกันเป็นจำนวนไม่เกินกว่าสองร้อยบาท หรือเมื่อคำขอปลดเปลื้องทุกข์ ไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้

ส่วนคดีอื่น ๆ อันเกี่ยวข้องกับสิทธิตามสภาพบุคคลและสิทธิในครอบครัวนั้น ให้ถือว่าเป็นคดีสามัญ

มาตรา ๑๕๐ จำนวนทุนทรัพย์หรือราคาอันพิพาทกันในคดีนั้น ให้คำนวณดังนี้

(๑) จำนวนทุนทรัพย์หรือราคานั้นให้คำนวณตามคำเรียกร้องของโจทก์ ส่วนดอกผลอันมีถึงกำหนดเกิดขึ้นในเวลาอันคำฟ้องหรือคำกรรมเนียบศาลซึ่งอาจเป็นอุปกรณร่วมอยู่ในคำเรียกร้อง ห้ามไม่ให้คำนวณรวมเข้าด้วย

(๒) ในกรณีมีข้อสงสัยหรือมีข้อโต้แย้ง จำนวนทุนทรัพย์หรือราคานั้น ให้ศาลกะประมาณตามที่เป็นอย่างอยู่ในเวลาขึ้นฟ้องคดี

(๓) คดีอันเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่มีข้อหาหลายข้ออันมีจำนวนทุนทรัพย์หรือราคาไม่เกินสองร้อยบาท จำนวนทุนทรัพย์ หรือราคาเหล่านั้นให้รวมเข้าด้วยกัน แต่ถ้าข้อหาเหล่านั้นจะต้องเรียกฟ้องเอาแก่จำเลยหลายคน ถึงแม้ว่าถ้ารวมความรับผิดของจำเลยหลายคนนั้นเข้าด้วยกันแล้วจะไม่ถือว่าเป็นคดีในสาระก็ตาม ให้ถือเอาจำนวนที่เรียกฟ้องเอาจากจำเลยคนหนึ่ง ๆ นั้นเป็นประมาณแก่การที่จะถือว่าคดีนั้นเป็นคดีในสาระหรือไม่

มาตรา ๑๕๑ วิธีฟ้องคดีในสาระนั้น โจทก์อาจยื่นคำฟ้องเป็นหนังสือ และขอหมายเรียกอย่างคดีสามัญ หรือโจทก์อาจมาแถลงข้อหาด้วยวาจาต่อหน้าศาลด้วยตนเองและขอให้ออกหมายเรียกจำเลยมาศาลเพื่อแก้ขอรหานั้น

ถ้าโจทก์มาแถลงข้อหาด้วยวาจาตั้งกล่าวแล้ว ให้ศาลจดรายงานพิสดารแห่งข้อหาเหล่านั้นไว้ อ่านให้ โจทก์ฟังแล้วให้ โจทก์ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

มาตรา ๑๕๒ เมื่อศาลเห็นว่าคดีที่ฟ้องไม่ใช่คดีในสาระ และศาลนั้นมีเขตอำนาจที่จะพิจารณาคดีนั้นอย่างคดีสามัญได้ พ.ร.บ. ๒๕/๒๕๖๖ โจทก์ฟ้องโดยคำแถลงด้วยวาจา ก็ให้ศาลมีคำสั่ง

ให้โจทก์ยื่นคำฟ้องเป็นหนังสืออย่างคดีสามัญ แต่ถ้ายกชั้น
โต้แย้งคำฟ้องเป็นหนังสืออยู่แล้ว ห้ามมิให้ศาลออกหมาย
เรียกอย่างอื่นนอกจากที่บัญญัติไว้สำหรับคดีสามัญ

ถ้ายกชั้นไม่เป็นคดีมโนสาเร่ต่อไป เนื่องจากโต้แย้งคำ
ฟ้องเพิ่มเติมยื่นเข้ามาภายหลัง และศาลชั้นนี้เขตอำนาจ
ที่จะพิจารณาคดีนั้นอย่างคดีสามัญได้ ก็ให้ศาลดำเนินการ
พิจารณาไปอย่างคดีสามัญ

ในกรณีใดกรณีหนึ่งดังกล่าวมาแล้ว ถ้าศาลไม่มีเขต
อำนาจพิจารณาคดีนั้นอย่างคดีสามัญ ให้ศาลมีคำสั่งยื่นคำ
ฟ้องนั้นไปเพื่อยื่นต่อศาลที่มีเขตอำนาจ

มาตรา ๑๕๓ ถ้าศาลเห็นว่าคดีนั้นเป็นคดีมโนสาเร่ ให้
ศาลออกหมายเรียกไปยังจำเลย ในหมายนั้นให้จัดแจ้ง
ประเด็นแห่งคดีและจำนวนทุนทรัพย์ หรือราคาที่เรียกร้อง
และข้อความว่าให้จำเลยมาศาลและให้จำเลยให้การในวัน
เดียวกันนั้น หรือในวันอื่นต่อมาตามแต่ศาลจะเห็นสมควร
กำหนด โดยมีให้เป็นการเสียหายแก่การต่อสู้คดี

เมื่อจำเลยมาศาลตามวันที่กำหนดไว้ในหมายเรียก
จำเลยจะยื่นคำให้การเป็นหนังสือ หรือจะให้การด้วยวาจา

ก็ได้ ในกรณีหลังนี้ ให้ศาลจดยางานพิสดารแห่งคำให้การ
ไว้ อ่านให้จำเลยฟังแล้วให้จำเลยลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

ถ้าจำเลยมาศาลพร้อมด้วยโจทก์และศาลไม่เห็นสมควร
เลื่อนเวลาให้จำเลยเตรียมตัวสู้คดี ศาลจะอ่านรายงานแห่ง
ใจความที่โจทก์ฟ้องให้จำเลยฟังแล้วกำหนดให้จำเลยให้การ
แก่ฟ้องด้วยวาจาไปที่เดียวกันได้

ในกรณีใดกรณีหนึ่งดังกล่าวมาแล้ว ถ้าจำเลยไม่ให้การ
ให้ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจมีคำสั่งไม่ยอมเลื่อนเวลาให้จำเลย
ยื่นคำให้การ และดำเนินการพิจารณาคดีต่อไป โดยถือว่า
จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ

ถ้าจำเลยไม่มาศาล ให้บังคับตามมาตรา ๒๐๒

มาตรา ๑๕๔ คดีมีในสำร่นั้น ให้ศาลมีอำนาจออก
คำสั่งหรือคำพิพากษาด้วยวาจาตั้งที่บัญชาไว้ ในมาตรา ๑๕๑

มาตรา ๑๕๕ นอกจากที่บัญชาติมาแล้ว ให้นำบททั่วไป
แห่งประมวลกฎหมายนี้และบทบัญญัติในคดีสามัญมาใช้บังคับ
แก่การพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีมีในสำร่อย

มาตรา ๑๕๖ ในคดีสามัญซึ่งโจทก์ฟ้องเพียงขอให้ชำระ
เงินจำนวน^{25/10/256๑}แน่นอนตามตัวเงิน ซึ่งการรับรองหรือการชำระ

เงินตามตัวเงินนั้นได้ถูกปฏิเสธ หรือตามสัญญาเป็นหนังสือ
ซึ่งปรากฏในเบื้องต้นว่า เป็นสัญญาอันแท้จริงมีความ
สมบูรณ์และบังคับได้ตามกฎหมาย โจทก์จะยื่นคำขอโดย
ทำเป็นคำร้องต่อศาลพร้อมกับคำฟ้องขอให้ศาลพิจารณาคดี
นั้นโดยรวบรัดก็ได้ แต่คำร้องนั้นต้องมีคำสาบานของโจทก์
ต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือคำสาบานของบุคคลอื่นที่
โจทก์ ตั้งแต่งซึ่งรู้เห็นข้อความในคำฟ้องนั้นยืนยันว่าข้อความ
ที่อ้างในคำฟ้องนั้นเป็นความจริงติดไปด้วย

ถ้าศาลเห็นว่าคดีนั้นปรากฏในเบื้องต้นว่าเป็นคดีไม่มีข้อ
ยุ่งยากก็ให้ศาลมีคำสั่งพิจารณาคดีนั้นตามข้อบังคับที่บัญญัติ
ไว้ในหมวดนี้ว่าด้วยคดีมีในสำเนา ภายในบังคับต่อไปนี้

(๑) ให้ศาลออกหมายเรียกไปยังจำเลยแสดงจำนวน
เงินที่เรียกร้องและเหตุแห่งการเรียกร้อง และให้จำเลยมา
ศาลและให้การในวันใดวันหนึ่งตามที่ศาลเห็นสมควรกำหนด
ไม่เกินห้าวัน นับแต่วันส่งหมายนั้น โดยมีให้เป็นการเสีย
หายแก่การต่อสู้คดี

(๒) ถ้าจำเลยมาศาล ให้ศาลจดค่าแถลงของจำเลย
ลงไว้ในรายงานพิสดาร และถ้าศาลได้พิจารณาค่าแถลง
และคำให้การของจำเลยแล้ว เห็นว่าจำเลยไม่มีเหตุต่อสู้

คดีนั้น ก็ให้ศาลพิพากษาคดีนั้นโดยเร็วที่จะพึงทำได้ แต่ถ้าปรากฏต่อศาลว่า จำเลยอาจมีข้อต่อสู้อันสมควร ก็ให้ศาลดำเนินการพิจารณาไปโดยไม่ชักช้า และฟังคำพยานทั้งสองฝ่ายก่อนพิพากษา

คดีอันอยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติมาตรานี้ ห้ามมิให้ศาลอนุญาตคำขอของจำเลยเพื่อเลื่อนเวลายื่นคำให้การหรือเพื่อเลื่อนคดี เว้นแต่จำเลยจะแสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลว่าคำขอของตนมีเหตุผลดี และสันนิษฐานได้ในเบื้องต้นว่า จำเลยมีข้อต่อสู้คดีอันสมควร หรือเมื่อศาลเห็นว่าโดยพฤติการณ์นอกเหนือไปนี้อาจบังคับได้ เป็นการพ้นวิสัยที่จำเลยจะมาศาลหรือยื่นคำให้การก่อนหรือในวันที่กำหนดไว้ได้

(๓) ถ้าจำเลยได้รับหมายเรียกของศาลแล้วไม่มาศาลตามกำหนดนัด ให้ศาลมีคำสั่งโดยไม่ชักช้าว่าจำเลยขาดนัดพิจารณา แล้วให้ศาลพิจารณาคดีไปฝ่ายเดียว และพิพากษาโดยเร็วที่จะพึงทำได้

ถ้าในระหว่างการพิจารณาปรากฏว่าคดีไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งมาตรานี้ ศาลอาจมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งเดิม แล้วดำเนินการพิจารณาต่อไปตามข้อบังคับแห่งคดีสามัญได้

หมวด ๒

การพิจารณาโดยขาดนัด

มาตรา ๑๕๓ เมื่อจำเลยได้รับหมายเรียกให้ยื่นคำให้การหรือเมื่อโจทก์ถูกฟ้องแย้งแล้ว จำเลยหรือโจทก์มิได้ยื่นคำให้การหรือคำให้การแก้ฟ้องแย้งภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ทั้งมิได้แจ้งเหตุขัดข้องต่อศาลภายในกำหนดเวลาเช่นนั้น ให้ถือว่าจำเลยหรือโจทก์ขาดนัดยื่นคำให้การ

ถ้าคู่ความฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งไม่มาศาลในวัน สืบพยาน และมีได้ร้องขอเลื่อนคดีหรือแจ้งเหตุขัดข้องที่ไม่มาศาลเสียก่อนลงมือสืบพยาน ให้ถือว่าคู่ความฝ่ายนั้นขาดนัดพิจารณา

มาตรา ๑๕๔ ภายใต้บังคับ บทบัญญัติ มาตรา ๑๕๓ วรรค ๔ ถ้าจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ ให้โจทก์มีคำขอต่อศาลภายในสิบห้าวัน นับแต่ระยะเวลาที่กำหนดให้จำเลยยื่นคำให้การได้สิ้นสุดลง เพื่อให้ศาลมีคำสั่งว่าจำเลยขาดนัด คำขอเช่นนั้นให้ถือว่าโจทก์ประสงค์จะดำเนินคดีต่อไป

ถ้าโจทก์ไม่ยื่นคำขอต่อศาลภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีนั้น ออกเสียจากสารบบความ

ถ้าโจทก์ยื่นคำขอต่อศาลภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ให้ศาลมีคำสั่งแสดงว่าจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ แล้วให้กำหนดวันสืบพยานสั่งให้จำเลยทราบ ถ้าศาลมีเหตุสงสัยว่าจำเลยจะไม่ทราบ หมายถึงเรียกให้ยื่นคำให้การนั้น ก็ให้ศาลทำการได้สวน และมีคำสั่งกำหนดเงื่อนไขอย่างใดตามที่เห็นสมควร เพื่อให้มีการส่งคำสั่งนั้นโดยวิธีส่งหมายธรรมดา หรือโดยวิธีอื่นแทน

มาตรา ๒๕๕ ถ้าจำเลยมาศาลเมื่อเริ่มต้นสืบพยานหรือแจ้งให้ศาลทราบก่อนเริ่มสืบพยานถึงเหตุที่ตนมิได้ยื่นคำให้การ และศาลเห็นว่ากรขาดนัดของจำเลยมิได้เป็นไปโดยจงใจ หรือมีเหตุอันสมควรประการอื่น ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้จำเลยยื่นคำให้การภายในกำหนดเวลาตามที่ศาลจะเห็นสมควร

ถ้าศาลเห็นว่ากรขาดนัดนั้น เป็นไปโดยจงใจ หรือไม่มีเหตุอันสมควรแล้ว ให้ศาลมีคำสั่งให้ดำเนินคดีต่อไป โดย

ไม่อนุญาตให้จำเลยยื่นคำให้การ ในกรณีเช่นนี้ จำเลยอาจ
 สาบานตนให้การเป็นพยานเอง และถามค้านพยาน
 โจทก์ได้ แต่หาอาจเรียกพยานของตนเข้าสืบได้ไม่

ในกรณีที่โจทก์มิได้ให้การแก้ฟ้องแย้งของจำเลยภายใน
 ระยะเวลาที่กำหนดไว้ ให้นำบทบัญญัติมาตรา^๕ มาใช้บังคับ
 เพียงเท่าที่เกี่ยวกับฟ้องแย้งเท่านั้นโดยอนุโลม

มาตรา ๒๐๐ ถ้าคู่ความทั้งสองฝ่ายขาดนัดพิจารณา
 ให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีนั้นเสียจากสารบบความ

ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยอายุความ
 คำสั่งนั้นไม่ตัดสิทธิโจทก์ที่จะเสนอคำฟ้องของตนใหม่

มาตรา ๒๐๑ ถ้าได้ส่งหมายกำหนดวันนัดสืบพยาน
 ให้โจทก์ทราบโดยชอบแล้ว โจทก์ขาดนัดพิจารณา ให้ศาล
 มีคำสั่งจำหน่ายคดีนั้นเสียจากสารบบความ เว้นแต่จำเลย
 จะโต้แย้งต่อศาลในวัน หรือก่อนวันสืบพยานว่า ตน
 ตั้งใจจะให้ดำเนินการพิจารณาคดีต่อไป ห้ามมิให้โจทก์
 อุทธรณ์คำสั่งเช่นว่านี้ หรือมีคำขอให้พิจารณาคดีนั้นใหม่
 แต่ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยอายุความ
 คำสั่งเช่นว่านี้^๕ 25/10/2566 ไม่ตัดสิทธิโจทก์ที่จะเสนอคำฟ้องของตนใหม่

ถ้าจำเลยได้ขอให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปให้ศาล
มีคำสั่งแสดงว่า โจทก์ขาดนัดพิจารณา แล้วให้พิจารณา
และชี้ขาดตัดสินคดีนั้นไปฝ่ายเดียวตามบทบัญญัติต่อไปนี้

มาตรา ๒๐๒ ถ้าได้ส่งหมายกำหนดวันนัดสืบพยาน
ให้จำเลยทราบโดยชอบแล้ว จำเลยขาดนัดพิจารณา ให้
ศาลมีคำสั่งแสดงว่าจำเลยขาดนัดพิจารณา แล้วให้พิจารณา
และชี้ขาดตัดสินคดีนั้นไปฝ่ายเดียวตามบทบัญญัติต่อไปนี้

มาตรา ๒๐๓ ในกรณีดังกล่าวมาในมาตรา ๒๐๑ และ ๒๐๒
ถ้าศาลยังไม่เป็นทพื่อใจว่าได้ส่งหมายกำหนดวันนัดสืบ
พยานไปให้ คู่ความฝ่ายที่ขาดนัดทราบโดยชอบแล้ว ให้
ศาลมีคำสั่งเลื่อนวันสืบพยานต่อไป และกำหนดวิธีการ
อย่างไรก็ตามที่เห็นสมควร เพื่อให้มีการส่งคำสั่งนั้นแก่คู่
ความฝ่ายที่ขาดนัด โดยวิธีส่งหมายธรรมดา หรือโดย
วิธีอื่นแทน ถ้าได้กระทำตั้งแต่วันที่มาแล้ว คู่ความฝ่ายนั้น
ยังไม่มาศาลก่อนเริ่มสืบพยานในวันที่กำหนดไว้ในคำสั่ง
นั้น ก็ให้ศาลดำเนินคดีนั้นไป ตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา
ก่อนๆ นี้

มาตรา ๒๐๔ ถ้ามีจำเลยสองคนหรือกว่านั้น และจำเลยบางคนไม่ยื่นคำให้การ หรือไม่มาศาล แม้ถึงว่าการที่ไม่ยื่นคำให้การหรือไม่มาศาลนั้น จะเป็นโดยจงใจหรือไม่ มีเหตุอันสมควรก็ดี ส่วนจำเลยอื่น ๆ ได้ยื่นคำให้การหรือมาศาลตามกำหนด ให้ศาลมีคำสั่งยืดเวลายื่นคำให้การหรือเลื่อนวันสืบพยานไปแล้วแต่กรณี และกำหนดการอย่างใดตามที่เห็นสมควร เพื่อให้จำเลยที่ขาดนัดทราบคำสั่งนั้นโดยวิธีส่งหมายธรรมดา หรือโดยวิธีอื่นแทน แต่ถ้าได้กระทำดังเช่นว่ามาแล้ว จำเลยนั้นยังไม่มาศาล ก็ให้ศาลพิจารณาคดีนั้นไปเสมือนหนึ่งจำเลยมาศาลด้วยกันทุกคน และชี้ขาดตัดสินรวมในคำพิพากษาระดับเดียวกัน จำเลยที่ขาดนัดจะขอให้มีการพิจารณาคดีนั้นใหม่ไม่ได้

มาตรา ๒๐๕ คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะร้องต่อศาลให้วินิจฉัยชี้ขาดคดีให้ตนเป็นฝ่ายชนะ โดยอาศัยเหตุแต่เพียงว่าคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งขาดนัดไม่มาศาลนั้นหาได้ไม่ ให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดีให้คู่ความที่มาศาลเป็นฝ่ายชนะต่อเมื่อศาลเห็นว่า ข้ออ้างของคู่ความเช่นนั้น มีมูลและไม่ขัดต่อกฎหมาย เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ศาลอาจสืบพยานตาม ^{ที่ 28/1062566} เห็นจำเป็นอันเกี่ยวกับข้ออ้างของคู่ความดังกล่าวแล้ว

และจะยกขึ้นอ้างโดยลำพังซึ่งข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนก็ได้

ในระหว่างการพิจารณาคดีฝ่ายเดียว ถ้าคู่ความฝ่ายที่ขาดนัดมาศาลภายหลังที่ได้ เริ่มต้น สืบพยาน ไปบ้างแล้ว และศาลเห็นว่า การขาดนัดนั้นมิได้ เป็นไปโดยจงใจ หรือมีเหตุอันสมควร ให้ศาลมีคำสั่งให้พิจารณาคดีนั้นใหม่ ถ้าจำเลยที่ขาดนัดพิจารณานั้น ขาดนัดยื่นคำให้การด้วย ให้บังคับตามบทบัญญัติมาตรา ๑๕๕

ในกรณีที่ได้บัญญัติไว้ในวรรคก่อนนี้ ถ้าศาลเห็นว่า การขาดนัดนั้นเป็นไปโดยจงใจ หรือไม่มีเหตุอันสมควร ก็ให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไป แต่

(๑) ห้ามไม่ให้ศาลอนุญาตให้คู่ความที่ขาดนัดนำพยานเข้าสืบ ถ้าคู่ความนั้นมาศาลเมื่อพ้นเวลาที่จะนำพยานของตนเข้าสืบแล้ว

(๒) ถ้าคู่ความที่ขาดนัดมาศาล เมื่อคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งได้ นำพยานหลักฐานเข้าสืบไปแล้ว ห้ามไม่ให้ศาลยอมให้คู่ความที่ขาดนัด คัดค้าน พยานหลักฐาน เช่นว่านั้น โดยวิธีตามค้านพยานของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งที่ได้สืบไปแล้ว หรือ โดยวิธีคัดค้านการระบุเอกสารหรือคัดค้านคำขอที่ ให้ศาล

ไปทำการตรวจหรือให้ตั้งผู้เชี่ยวชาญของศาล แต่ถ้าคู่ความ
อีกฝ่ายหนึ่งนำพยานหลักฐานเข้าสืบยังไม่บริบูรณ์ ให้ศาล
อนุญาตให้คู่ความที่ขาดนัดหักล้างได้ แต่จะเพาะพยาน
หลักฐานที่นำสืบภายหลังที่ตนมาศาล

(๓) ในกรณีเช่นว่านี้ คู่ความที่ขาดนัดไม่มีสิทธิที่จะ
ร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่

มาตรา ๒๐๖ เมื่อศาลพิพากษาให้คู่ความที่ขาดนัด
พิจารณาแก้คดี ศาลอาจกำหนดค่าอย่างใด ๆ ตามที่เห็น
สมควรในคำพิพากษา หรือคำสั่งเพื่อส่งค่าบังคับตามคำพิพากษา
หรือคำสั่งนั้น ให้แก่คู่ความฝ่ายที่ขาดนัด โดยวิธีส่งหมาย
ธรรมดา หรือโดยวิธีอื่นแทน หรือศาลจะให้เลื่อนการ
บังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งเช่นว่านั้น ไปภายในระยะเวลา
เวลาที่ศาลเห็นสมควรก็ได้

การบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งแก่คู่ความที่ขาดนัด
ชั้นพิจารณานั้น ให้บังคับตามมาตรา ๒๙๓, ๒๙๒ และ ๓๑๗

มาตรา ๒๐๗ คู่ความฝ่ายใดซึ่งศาลแสดงว่าขาดนัด
พิจารณาและมคำพิพากษาหรือคำสั่งให้แก้คดีใน ประเด็นที่
25/10/2566

พิพากษา คู่ความฝ่ายนั้นอาจมีคำขอให้มีการพิจารณาใหม่
เว้นแต่

(๑) คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นให้จำเลยหลายคน แพ้คดีตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๐๔

(๒) คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นให้ คู่ความฝ่ายที่ขาดนัด แพ้คดี ในกรณีที่มีการพิจารณาใหม่เพราะเหตุที่คู่ความฝ่ายเดียวกันนั้นได้ขาดนัดมาครั้งหนึ่งแล้ว

(๓) ถ้าคู่ความฝ่ายที่ขาดนัดได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งแทนที่จะขอให้พิจารณาคดีนั้นใหม่ หรือในกรณีอื่นใด ซึ่งคำขอให้พิจารณาคดีใหม่นั้น ต้องบงกห้ามตามกฎหมาย

มาตรา ๒๐๕ คำขอให้พิจารณาใหม่นั้น ให้ยื่นต่อศาลภายในสิบห้าวัน นับจากวันที่ได้ส่งคำบังคับ ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งให้แก่จำเลย แต่ถ้าศาลได้ กำหนดการอย่างใด ๆ เพื่อส่งคำบังคับเช่นนั้น โดยวิธีส่งหมายธรรมดาหรือโดยวิธีอื่นแทน จะต้องได้มีการปฏิบัติตามคำกำหนดนั้นแล้ว อนึ่งถ้าคู่ความที่ขาดนัดไม่สามารถยื่นคำขอภายในระยะเวลาที่บัญญัติไว้ข้างบนนี้โดยพฤติการณ์นอกเหนือไม่อาจบังคับ

25/10/2566

ได้ คู่ความฝ่ายยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ได้ภายในกำหนดสิบห้าวัน นับแต่วันที่พฤติการณ์นั้นได้สิ้นสุดลง แต่กรณีจะเป็นอย่างไรก็ตาม ห้ามมิให้ยื่นคำขอเช่นว่านี้เมื่อพ้นกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ได้ยุติทรัพย์หรือได้มีการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งโดยวิธีอื่น

คำขอเช่นว่ามานี้ให้กล่าวโดยละเอียดชัดแจ้งซึ่งเหตุที่คู่ความได้ขาดนัดและข้อคัดค้านคำตัดสินชี้ขาดของศาล และในกรณียื่นคำขอล่าช้า เหตุแห่งการที่ล่าช้านั้นด้วย

มาตรา ๒๐๕ การยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่นั้น ถ้าศาลเห็นว่าคำขอนั้นถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งสองมาตราก่อนนี้ และมีเหตุสมควรเชื่อว่าคู่ความฝ่ายที่ขาดนัดนั้นมาศาลไม่ได้ และในกรณียื่นคำขอล่าช้านั้น คู่ความที่ขาดนัดได้ยื่นภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอ และให้งดการบังคับคดีไว้ และแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบด้วย คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลโดยคู่ความขาดนัด และคำพิพากษาหรือคำสั่งอื่นๆของศาลสูงในคดีเดียวกันนั้น และวิธีการบังคับคดีที่ได้ดำเนินไปแล้วนั้น ให้ถือว่าเป็นอันเพิกถอนไปในตัว แต่

25/10/2566

ถ้าเป็นการพ้นวิสัยที่จะให้คู่ความกลับคืนสู่ฐานะเดิมตั้งเช่น

ก่อนบังคับคดีได้ หรือเมื่อศาลเห็นว่าไม่จำเป็นที่จะบังคับ เช่นนั้น เพื่อประโยชน์แก่คู่ความหรือบุคคลภายนอก ให้ศาลมีอำนาจสั่งอย่างใด ๆ ตามที่เห็นสมควร

เมื่อได้อนุญาตตามคำขอ ให้พิจารณาใหม่ตั้งที่กล่าวข้างต้นแล้ว ให้ศาลพิจารณาคดีนั้นใหม่ตั้งแต่เวลาที่ขาดนัด ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้

ถ้าคู่ความฝ่ายหนึ่งขาดนัดยื่นคำให้การหรือขาดนัดพิจารณาโดยจงใจหรือไม่มีเหตุอันสมควร เป็นเหตุให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งต้องเสียค่าฤชาธรรมเนียมมากกว่าที่ควรจะต้องเสีย ค่าฤชาธรรมเนียมที่เพิ่มขึ้นนั้น ให้ถือว่าเป็นค่าฤชาธรรมเนียมอันไม่จำเป็นตามความหมายแห่งมาตรา ๑๖๖ และคู่ความฝ่ายนั้นต้องเป็นผู้เสีย

หมวด ๓

อนุญาตตุลาการ

มาตรา ๒๑๐ บรรดาคดีทั้งปวงซึ่งอยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้น คู่ความจะตกลงกันเสนอข้อพิพาทอันเกี่ยวกับประเด็นทั้งปวงหรือแต่ข้อใดข้อหนึ่ง ให้อนุญาตตุลาการคนเดียวหรือหลายคนเป็นผู้ชี้ขาดก็ได้ โดยยื่นคำขอร่วมกันกล่าวถึงข้อความแห่งข้อตกลงเช่นว่านั้นต่อศาล

ถ้าศาลเห็นว่าข้อตกลงนั้นไม่ผิดกฎหมาย ให้ศาล
อนุญาตตามคำขอนั้น

มาตรา ๒๑๑ ถ้าในข้อตกลงมิได้กำหนดข้อความไว้เป็น
อย่างอื่น การตั้งอนุญาโตตุลาการให้ใช้ข้อบังคับดังต่อไปนี้

(๑) คู่ความชอบที่จะตั้งอนุญาโตตุลาการได้ฝ่ายละคน
แต่ถ้าคดีมีโจทก์ร่วมหรือจำเลยร่วมหลายคน ให้ตั้งอนุ
ญาโตตุลาการเพียงคนหนึ่งแทนโจทก์ร่วมทั้งหมดและคนหนึ่ง
แทนจำเลยร่วมทั้งหมด

(๒) ถ้าคู่ความจะตั้งอนุญาโตตุลาการคนเดียวหรือหลาย
คน ด้วยความเห็นชอบพร้อมกัน การตั้งเช่นว่านี้ให้ทำเป็น
หนังสือ ลงวัน เดือน ปี และให้คู่ความลงลายมือชื่อไว้เป็น
สำคัญ

(๓) ถ้าตกลงกันให้คู่ความฝ่ายหนึ่ง หรือบุคคลภายนอก
เป็นผู้ตั้งอนุญาโตตุลาการ การตั้งเช่นว่านี้ ให้ทำเป็นหนังสือ
ลงวัน เดือน ปี และลงลายมือชื่อของคู่ความหรือบุคคลภาย
นอกนั้น แล้วส่งไปให้คู่ความอื่น ๆ

(๔) ถ้าศาลไม่เห็นชอบด้วยบุคคลที่คู่ความตั้งหรือที่
เสนอตั้งเป็นอนุญาโตตุลาการให้ศาลสั่งให้คู่ความตั้งบุคคล
อื่นหรือเสนอบุคคลอื่นตั้งเป็นอนุญาโตตุลาการ ถ้าคู่ความมิได้

ตั้งหรือเสนอให้ตั้งบุคคลใดเป็นอนุญาโตตุลาการ ให้ศาล
มีอำนาจตั้งบุคคลใดเป็นอนุญาโตตุลาการได้ตามที่เห็นสมควร
แล้วให้ศาลส่งคำสั่งเช่นว่านี้ไปยัง อนุญาโตตุลาการที่ตั้งขึ้น
และคู่ความที่เกี่ยวข้องโดยทางเจ้าพนักงานศาล

มาตรา ๒๑๒ ข้อความในหมวดนี้มีได้ให้อำนาจศาลที่จะ
ตั้งบุคคลใดเป็นอนุญาโตตุลาการโดยมิได้รับความยินยอม
จากบุคคลนั้น

มาตรา ๒๑๓ เมื่อบุคคลหรือคู่ความที่มีสิทธิ ได้ตั้งอนุ
ญาโตตุลาการขึ้นแล้ว ห้ามมิให้บุคคลหรือคู่ความนั้นถอน
การตั้งเสีย เว้นแต่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งจะได้ยินยอมด้วย

อนุญาโตตุลาการที่ตั้งขึ้นโดยชอบนั้น ถ้าเป็นกรณีที่
ศาลหรือบุคคลภายนอกเป็นผู้ตั้ง คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะ
คัดค้านก็ได้ หรือถ้าเป็นกรณีที่คู่ความฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ตั้ง
คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งจะคัดค้านก็ได้ โดยอาศัยเหตุตั้งที่บัญญัติ
ไว้ในมาตรา ๑๑ หรือเหตุที่อนุญาโตตุลาการนั้นเป็นผู้ไร้
ความสามารถ หรือไม่สามารถทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการได้
ในกรณีที่มีการคัดค้านอนุญาโตตุลาการตั้งว่านี้ให้นำบท
บัญญัติว่าด้วยการคัดค้านผู้พิพากษามาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าการคัดค้านอนุญาโตตุลาการนั้นฟังขึ้น ให้ตั้งอนุญาโตตุลาการขึ้นใหม่

มาตรา ๒๑๔ ถ้าในข้อตกลงมิได้กำหนดค่าธรรมเนียมอนุญาโตตุลาการไว้ อนุญาโตตุลาการชอบที่จะเสนอความข้อนี้ต่อศาลโดยทำเป็นคำร้อง และให้ศาลมีอำนาจมีคำสั่งให้ชำระค่าธรรมเนียมตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๒๑๕ เมื่อได้ตั้งอนุญาโตตุลาการขึ้นแล้ว ถ้าในข้อตกลงหรือในคำสั่งศาล แล้วแต่กรณี มิได้กำหนดประเด็นข้อพิพาทไว้ ให้อนุญาโตตุลาการกำหนดประเด็นข้อพิพาทเหล่านั้น แล้วจดลงในรายงานพิสดารคดีไว้ในส่วนคดีอนุญาโตตุลาการ

มาตรา ๒๑๖ ก่อนที่จะทำคำชี้ขาด ให้อนุญาโตตุลาการฟังคู่ความทั้งปวงและอาจทำการไต่สวนตามที่เห็นสมควรในข้อพิพาทอันเสนอมาให้พิจารณานั้น

อนุญาโตตุลาการ อาจตรวจเอกสารทั้งปวงที่ยื่นเข้ามา และฟังพยาน หรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งเต็มใจมาให้การ ถ้าอนุญาโตตุลาการขอให้ศาลส่งคำคู่ความ หรือบรรดาเอกสาร

อื่น ๆ ในสำนวนเช่นว่านี้มาให้บรรจดู ให้ศาลจัดการให้ตามคำร้องขอนั้น

ถ้าอนุญาโตตุลาการเห็นว่าจำต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาอย่างใด ที่ต้องดำเนินทางศาล (เช่นหมายเรียกพยานหรือให้พยานสาบานตน หรือให้ส่งเอกสาร) อนุญาโตตุลาการอาจยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาล ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาเช่นว่านั้น ถ้าศาลเห็นว่ากระบวนการพิจารณานั้นอยู่ในอำนาจศาลและพึงรับทำให้ได้แล้ว ให้ศาลจัดการให้ตามคำขอเช่นว่านี้ โดยเรียกค่าธรรมเนียมศาลตามอัตราที่กำหนดไว้สำหรับกระบวนการที่ขอให้จัดการนั้นจากอนุญาโตตุลาการ

ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๒๑๕ และมาตรานี้ อนุญาโตตุลาการมีอำนาจที่จะดำเนินตามวิธีพิจารณาใด ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้ เว้นแต่ในข้อตกลงจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๒๑๗ ถ้าในข้อตกลงมิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการนั้นให้อยู่ภายในบังคับต่อไป

(๑) ในกรณีที่มีอนุญาโตตุลาการหลายคน ให้ชี้ขาด

ตามคะแนนเสียงฝ่ายข้างมาก

(๒) ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้อนุญาตใตตุลาการตั้งบุคคลภายนอกเป็นประธานชั้นคนหนึ่ง เพื่อดูออกคะแนนเสียงชขาด ถ้าอนุญาตใตตุลาการไม่ตกลงกันในการตั้งประธาน ให้ยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลใหม่คำสั่งตั้งประธาน

มาตรา ๒๑๘ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๐, ๑๔๑ และ ๑๔๒ ว่าด้วยคำพิพากษาและคำสั่งของศาลมาใช้บังคับแก่คำชขาดของอนุญาตใตตุลาการโดยอนุโลม

ให้อุญาตใตตุลาการยื่นคำชขาดของตนต่อศาล และให้ศาลพิพากษตามคำชขาดนั้น

แต่ถ้าศาลเห็นว่า คำชขาดของอนุญาตใตตุลาการขัดต่อกฎหมายประการใดประการหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจทำคำสั่งปฏิเสธไม่ยอมพิพากษตามคำชขาดนั้น แต่ถ้าคำชขาดนั้นอาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ ศาลอาจให้อุญาตใตตุลาการหรือคู่ความที่เกี่ยวข้องแก้ไขเสียก่อน ภายในเวลาอันสมควรที่ศาลจะกำหนดไว้

มาตรา ๒๑๙ ถ้าในข้อตกลงมิได้กำหนดข้อความไว้เป็นอย่างอื่น ^{๒๕/10/2566} ในกรณีที่ไม่อาจดำเนินตามข้อตกลง เสนอข้อ

พิพาทให้อนุญาตตุลาการชี้ขาด เพราะบุคคลภายนอกซึ่ง
 รับมอบหมายให้เป็นผู้ตั้งอนุญาโตตุลาการมิได้ตั้งอนุญาโต
 ตุลาการขึ้น หรืออนุญาโตตุลาการที่ตั้งขึ้นคนเดียวหรือ
 หลายคนนั้นปฏิเสธไม่ยอมรับหน้าที่ หรือตายเสียก่อน
 หรือตกเป็นผู้ไร้ความสามารถ หรือด้วยเหตุประการอื่นไม่
 อาจที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ก่อนให้คำชี้ขาด หรือ
 ปฏิเสธ หรือเพิกเฉยไม่กระทำการหน้าที่ของตนภายใน
 เวลาอันสมควร ถ้าคู่ความไม่สามารถทำความเข้าใจกันเป็น
 อย่างอื่น ให้ถือว่าข้อตกลงนั้นเป็นอันสิ้นสุด

มาตรา ๒๒๐ ถ้ามีข้อพิพาทเกิดขึ้น เนื่องจากการดำเนิน
 ตามข้อตกลงเสนอข้อพิพาทให้อนุญาตตุลาการชี้ขาด หรือ
 มีข้อพิพาทกันว่า ข้อตกลงนั้นได้สิ้นสุดลงตามมาตราก่อน
 แล้วหรือหาไม่ ข้อพิพาทนั้นให้เสนอต่อศาลที่เห็นชอบด้วย
 ข้อตกลงดังกล่าวแล้ว

มาตรา ๒๒๑ ในกรณีที่เสนอข้อพิพาทให้อนุญาตตุลา
 การชี้ขาดนอกศาล ถ้าคู่กรณีฝ่ายใดไม่ยอมปฏิบัติตามคำ
 ชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ห้ามมิให้บังคับตามคำชี้ขาด
 นั้น เว้นแต่คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งจะได้ยื่นคำร้องขอต่อศาลที่มี

เขตต์อำนาจ และศาลได้มีคำพิพากษาตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการนั้น

ในกรณีเช่นนั้นศาลที่มีเขตต์อำนาจ คือศาลซึ่งคำกรณีได้ระบุไว้ในข้อตกลง หรือถ้ามีได้ระบุไว้ คือศาลซึ่งมีเขตต์อำนาจพิจารณาและชี้ขาดตัดสินข้อพิพาทนั้น

ถ้าศาลเห็นว่าคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการขัดต่อกฎหมายประการใดประการหนึ่งให้นำบัญญัติห้วงวรรคสุดท้ายแห่งมาตรา ๒๑๘ มาใช้บังคับ

มาตรา ๒๒๒ ห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งศาลซึ่งปฏิเสธไม่ยอมพิพากษาตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ หรือคำพิพากษาของศาลตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ เว้นแต่ในเหตุต่อไปนี้

(๑) เมื่อมีข้ออ้างแสดงว่าอนุญาโตตุลาการหรือประธานมิได้กระทำการโดยสุจริต หรือคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งใช้กลฉ้อฉล

(๒) เมื่อคำสั่งหรือคำพิพากษานั้นฝ่าฝืนต่อบทกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของประชาชน

(๓) เมื่อคำพิพากษานั้นไม่ตรงกับคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

ภาค ๓
อุทธรณ์และฎีกา

ลักษณะ ๑

อุทธรณ์

มาตรา ๒๒๓ ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๑๓๘, ๑๖๘, ๑๘๘ และ ๒๒๒ และในลักษณะนี้ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นนั้น ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ เว้นแต่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นประมวลกฎหมายหรือกฎหมายอื่นจะได้บัญญัติไว้ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๒๔ คดีมีโนสาระนั้น ห้ามมิให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง เว้นแต่ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีนั้นในศาลชั้นต้นได้ทำความเห็นแย้งไว้ หรือได้รับรองว่ามีเหตุอันควรอุทธรณ์ได้ หรือถ้าไม่มีความเห็นแย้ง หรือคำรับรองเช่นนั้น ต้องได้รับอนุญาตให้อุทธรณ์เป็นหนังสือจากอธิบดีผู้พิพากษาศาล ชั้นต้น แห่ง จังหวัด พระนคร และ ชนบุรี หรือเจ้าหลวงยุติธรรมผู้มีอำนาจแล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๒๕ ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นอ้างอิงในการยื่นอุทธรณ์นั้น คู่ความจะต้องกล่าวไว้แจ้งชัด

ในอุทธรณ์ และต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วในศาล
ชั้นต้น

แต่ถ้าคู่ความฝ่ายใดมิได้ยกปัญหาข้อใดอันเกี่ยวข้องกับ
ความสงบเรียบร้อยของประชาชนขึ้นอ้างอิงในศาลชั้นต้น
หรือคู่ความฝ่ายใดไม่สามารถยกปัญหาข้อใด ๆ ขึ้นอ้างอิงศาล
ชั้นต้น เนื่องจากพฤติการณ์นอกเหนือไม่อาจบังคับได้
หรือ เพราะเหตุ เป็น เรื่อง ที่ไม่ปฏิบัติ ตาม บทบัญญัติ แห่ง
ประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ คู่ความที่
เกี่ยวข้องย่อมมีสิทธิที่จะอ้างอิงในปัญหาเช่นว่านั้นได้

มาตรา ๒๒๖ ก่อนศาลชั้นต้นได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง
ซึ่งขาดตัดสินคดี ถ้าศาลนั้นได้มีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่ง
นอกจากที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๒๗ และ ๒๒๘

- (๑) ห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งนั้นในระหว่างพิจารณา
- (๒) ถ้าคู่ความฝ่ายใดโต้แย้งคำสั่งใด ให้ศาลจดข้อ
โต้แย้งนั้นลงไว้ในรายงาน คู่ความที่โต้แย้งชอบที่จะอุทธรณ์
คำสั่งนั้นได้ภายในกำหนดหนึ่งเดือน นับแต่วันที่ศาลได้มีคำ
พิพากษา หรือคำสั่งซึ่งขาดตัดสินคดีนั้นเป็นต้นไป

มาตรา ๒๒๗ คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่รับหรือให้คนคำ
คู่ความตามมาตรา ๑๘ หรือคำสั่งวินิจฉัยซึ่งขาดเบื้องต้นตาม

มาตรา ๒๔ ซึ่งทำให้คดีเสร็จไปทั้งเรื่องนั้น มิให้ถือว่าเป็น คำสั่งในระหว่างพิจารณา และให้อยู่ภายในข้อบังคับของ การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งขาดตัดสินคดี

มาตรา ๒๒๘ ก่อนศาลชี้ขาดตัดสินคดี ถ้าศาลมีคำสั่ง อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ คือ

(๑) ให้พักจำหรือปรับใหม่ หรือจำขังผู้ใดตามประมวล กฎหมายนี้ หรือ

(๒) มีคำสั่งอันเกี่ยวข้องกับคำขอ เพื่อคุ้มครองประโยชน์ ของคู่ความในระหว่างการพิจารณา หรือเพื่อบังคับคดีตามคำ พิพากษา หรือ

(๓) ไม่รับหรือคืนคำคู่ความตามมาตรา ๑๘ หรือวินิจฉัย ชขาดเบื้องต้นตามมาตรา ๒๔ ซึ่งมีได้ทำให้คดีเสร็จไปทั้ง เรื่องหรือเฉพาะแต่ประเด็นแห่งคดีบางข้อ

คำสั่งเช่นนั้น คู่ความย่อมอุทธรณ์ได้ภายในกำหนดหนึ่ง เดือนนับแต่วันมีคำสั่งเป็นต้นไป

แม้ถึงว่า จะมื่ออุทธรณ์ในระหว่างพิจารณา ให้ศาลดำเนิน คดีต่อไป และมีคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งขาดตัดสินคดีนั้น แต่ถ้ในระหว่างพิจารณา คู่ความอุทธรณ์คำสั่งขณะนั้นที่ระบุไว้ ในอนุมาตรา (๓) ถ้าศาลอุทธรณ์เห็นว่าการกลับหรือแก้ไข

คำสั่งที่คู่ความอุทธรณ์นั้น จะเป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือ
วินิจฉัยชี้ขาดประเด็นข้อใดที่ศาลล่างมิได้วินิจฉัยไว้ ให้ศาล
อุทธรณ์มีอำนาจทำคำสั่งให้ศาลล่างงดการพิจารณาไว้ใน
ระหว่างอุทธรณ์ หรืองดการวินิจฉัยคดีไว้จนกว่าศาลอุทธรณ์
จะได้วินิจฉัยชี้ขาดอุทธรณ์นั้น

ถ้าคู่ความ มิได้อุทธรณ์คำสั่งในระหว่างพิจารณา ตามที่
บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๒๖ ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๒๖

มาตรา ๒๒๕ การอุทธรณ์นั้นให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อ
ศาลชั้นต้นซึ่งมีคำพิพากษาหรือคำสั่งภายในกำหนดหนึ่งเดือน
นับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และผู้อุทธรณ์
ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้ แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง
ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งว่าวงศาลพร้อมกับอุทธรณ์นั้นด้วย
ให้ผู้อุทธรณ์ยื่นสำเนาอุทธรณ์ต่อศาล เพื่อส่งให้แก่จำเลย
อุทธรณ์ (คือฝ่ายโจทก์หรือจำเลยกรมเดิมซึ่งเป็นฝ่ายที่มี
ได้อุทธรณ์ความนั้น) ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓๕ และ
๒๓๖

มาตรา ๒๓๐ คดีมีโน้ตสำเนา ถ้าคู่ความอุทธรณ์ในข้อ
เท็จจริง ให้ศาลชั้นต้นตรวจเสียก่อนว่าฟ้องอุทธรณ์นั้นจะ
รับไว้พิจารณาได้หรือไม่

ถ้าผู้พิพากษาที่ได้พิจารณาคดีนั้นมีความเห็นแย้งหรือได้รับรองไว้แล้วหรือรับรองในเวลาที่ต้องออกอุทธรณ์ นั้นว่ามีเหตุอันควรออกอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงนั้นได้ ก็ให้ศาลมีคำสั่งรับอุทธรณ์นั้นไว้พิจารณาในปัญหาข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้ว

ถ้าไม่มีความเห็นแย้งหรือรับรองเช่นนั้น ให้ศาลมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้ว ในกรณีเช่นนั้น ถ้าอธิบดีผู้พิพากษาหรือข้าหลวงยุติธรรมมิได้เป็นคณะในคำสั่งนั้น ผู้อุทธรณ์ชอบที่จะยื่นคำร้องต่อศาลถึงอธิบดีผู้พิพากษาหรือข้าหลวงยุติธรรม เมื่อศาลได้รับคำร้องเช่นนั้น ให้ศาลส่งคำร้องนั้นพร้อมด้วยสำนวนความไปยังอธิบดีผู้พิพากษาหรือข้าหลวงยุติธรรม เพื่อมีคำสั่งยื่นตามหรือกลับคำสั่งของศาลนั้น คำสั่งของอธิบดีผู้พิพากษาหรือข้าหลวงยุติธรรมเช่นนั้นให้เป็นที่สิ้นสุด

บทบัญญัติแห่งมาตรานี้ ไม่ห้ามศาลในอันที่จะมีคำสั่งตามมาตรา ๒๓๒ ปฏิเสธไม่ส่งอุทธรณ์ในเหตุอื่น หรือในอันที่ศาลจะมีคำสั่งให้ส่งอุทธรณ์นั้นไปเท่าที่เป็นอุทธรณ์ในข้อกฎหมาย

มาตรา ๒๓๑ การยื่นอุทธรณ์ย่อมไม่เป็นการทุเลาการ
 ๒๕/๑๐/๒๕๖๖ บังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น แต่คู่ความที่

ยื่นอุทธรณ์เอาเจ้าน้ำขอต่อศาลอุทธรณ์ไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อน
พิพากษา โดยทำเป็นคำร้องชี้แจงเหตุผลอันสมควรแห่ง
การขอ ให้ศาลอุทธรณ์ที่เลขาธิการบังคับไว้

คำขอเช่นว่านั้น ให้ผู้อุทธรณ์ยื่นต่อศาลชั้นต้นได้จนถึง
เวลาที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้อุทธรณ์ ถ้าภายหลังศาลได้มี
คำสั่งเช่นว่านั้นแล้ว ให้ยื่นตรงต่อศาลอุทธรณ์ ถ้าโดยยื่นคำ
ขอต่อศาลชั้นต้นก็ให้ ศาลรับส่ง คำขอนั้นไปยังศาลอุทธรณ์
ในกรณีที่มิเหตุฉุกเฉินอย่างยิ่ง เมื่อศาลชั้นต้นได้รับคำขอไว้
ก็ให้มีอำนาจทำคำสั่งให้ทุเลาการบังคับไว้รอคำวินิจฉัยชี้ขาด
ของศาลอุทธรณ์ในคำขอเช่นว่านั้น

ถ้าผู้อุทธรณ์วางเงินต่อศาลชั้นต้น เป็นจำนวน พอชำระ
หนี้ตามคำพิพากษา รวมทั้งค่าฤชาธรรมเนียมในการฟ้องร้อง
และการบังคับคดี หรือได้หาประกันมาให้สำหรับเงินจำนวน
เช่นว่านั้นจนเป็นที่พอใจของศาล ให้ศาลที่กล่าวมาแล้ว
งดการบังคับคดีไว้ตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๕ (๑)

เมื่อได้รับคำขอเช่นว่านี้ ศาลอุทธรณ์จะอนุญาตให้ทุเลา
การบังคับไว้ในกรณีที่มิเหตุฉุกเฉินก็ได้ โดยมีต้องฟังคู่ความ
อีกฝ่ายหนึ่ง แต่ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ถือว่าคำสั่งนี้เป็นการ
ชั่วคราวจนกว่าศาลจะได้ฟังคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งในภายหลัง

ถ้าศาลมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับไว้ตามที่ขอ คำสั่งนี้อาจอยู่
 ภายใต้อำนาจของศาลได้บ้างหรือไม่ก็ได้ ศาลจะมีคำสั่งให้
 ผู้อุทธรณ์ทำทัณฑ์บนว่าจะไม่ยกย้ายจำนำทรัพย์สินของตน
 ในระหว่างอุทธรณ์ หรือให้หาประกันมาให้ศาลให้พร้อมกับเงิน
 ที่ต้องใช้ตามคำพิพากษาหรือจะให้วางเงินจำนวนนั้นต่อศาล
 ก็ได้ ถ้าผู้อุทธรณ์ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ศาลจะสั่งให้ยึด
 หรืออายัดทรัพย์สินของผู้อุทธรณ์นั้นก็ได้ และถ้าทรัพย์สิน
 เช่นว่านั้น หรือส่วนใดส่วนหนึ่งเป็นสังหาริมทรัพย์ ศาล
 อาจมีคำสั่งให้เอาออกขายทอดตลาดก็ได้ ถ้าปรากฏว่าการ
 ขายนั้นเป็นการจำเป็นและสมควร เพราะทรัพย์สินนั้นมี
 สภาพเป็นของเสียได้ง่ายหรือว่าการเก็บรักษาไว้ในระหว่าง
 อุทธรณ์น่าจะนำไปสู่ความยุ่งยากหรือจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็น
 จำนวนมาก

มาตรา ๒๓๒ เมื่อได้รับอุทธรณ์แล้ว ให้ศาลชั้นต้น
 ตรวจสอบอุทธรณ์และมีคำสั่งให้ส่งหรือปฏิเสธไม่ส่งอุทธรณ์นั้นไป
 ยังศาลอุทธรณ์แต่เมบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าศาล
 ปฏิเสธไม่ส่ง ให้ศาลแสดงเหตุที่ไม่ส่งนั้นไว้ในคำสั่งทุก
 เรื่องไป ถ้าคู่ความทั้งสองฝ่ายโต้แย้งอุทธรณ์ ศาลจะวินิจฉัย
 อุทธรณ์ทั้งสองฉบับนั้นในคำสั่งฉบับเดียวกันก็ได้

มาตรา ๒๓๓ ถ้าศาลยอมรับอุทธรณ์และมีความเห็นว่าการอุทธรณ์นั้นคู่ความที่ศาลพิพากษาให้ ชะนะจะต้องเสียค่าฤชาธรรมเนียมเพิ่มขึ้น ให้ศาลมีอำนาจกำหนดไว้ในคำสั่งให้ผู้อุทธรณ์นำเงินมาวางศาลอีกให้พอกับจำนวนค่าฤชาธรรมเนียมซึ่งจะต้องเสียดังกล่าวแล้ว ตามอัตราที่ใช้อยู่ในเวลานั้น ก่อนสิ้นระยะเวลาอุทธรณ์หรือภายในระยะเวลาตามที่ศาลจะเห็นสมควรอนุญาต หรือตามแต่ผู้อุทธรณ์จะมีคำขอขึ้นมาไม่เกินสิบวันนับแต่สิ้นระยะเวลาอุทธรณ์นั้น ถ้าผู้อุทธรณ์ไม่นำเงินจำนวน ที่กล่าว ข้างต้นมาวาง ศาลภายในกำหนดเวลาที่อนุญาตไว้ก็ให้ศาลยกอุทธรณ์นั้นเสีย

มาตรา ๒๓๔ ถ้าศาลชั้นต้นไม่รับอุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์อาจอุทธรณ์คำสั่งศาลนั้นไปยังศาลอุทธรณ์ โดยยื่นคำขอเป็นคำร้องต่อศาลชั้นต้น และนำค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงมาวางศาลและนำเงินมาชำระตามคำพิพากษาหรือหาประกันให้ไว้ต่อศาล ภายในกำหนดสิบวันนับแต่วันที่ศาลได้มีคำสั่ง

มาตรา ๒๓๕ เมื่อศาลชั้นต้นได้รับอุทธรณ์แล้วให้ส่งสำเนาอุทธรณ์นั้นให้แก่จำเลยอุทธรณ์ภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่จำเลยอุทธรณ์ยื่นคำแก้อุทธรณ์ หรือถ้าจำเลย

อุทธรณ์^๕ ไม่ยื่นคำแก้อุทธรณ์^๕ ภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่
 ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๓๗ สำหรับการยื่นคำแก้
 อุทธรณ์^๕ ใต้อันสุดลง ให้ศาลส่งอุทธรณ์^๕ และคำแก้อุทธรณ์^๕ ถ้า
 หากมี พร้อมทั้งสำนวนและหลักฐานต่างๆ ไปยังศาลอุทธรณ์^๕
 เมื่อศาลอุทธรณ์^๕ ได้รับฟ้องอุทธรณ์^๕ และสำนวนความไว้แล้ว
 ให้นำคดีลงสารบบความของศาลอุทธรณ์^๕ โดยพลัน

มาตรา ๒๓๖ เมื่อคู่ความยื่นคำร้องอุทธรณ์^๕ คำสั่งศาลที่
 ปฏิเสธไม่ยอมรับอุทธรณ์^๕ ให้ศาลส่งคำร้องเช่นว่านั้น ไปยัง
 ศาลอุทธรณ์^๕ โดยไม่ชักช้าพร้อมด้วยคำพิพากษาหรือคำสั่ง
 ษาคัดคดีของศาลชั้นต้นและฟ้องอุทธรณ์^๕ ถ้าศาลอุทธรณ์^๕
 เห็นเป็นการจำเป็นที่จะต้องตรวจสำนวน ให้มีคำสั่งให้ศาล
 ชั้นต้นส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์^๕ ในกรณีเช่นนี้ให้ศาล
 อุทธรณ์^๕ พิจารณาคำร้อง แล้วมีคำสั่งยื่นตามคำปฏิเสธของ
 ศาลชั้นต้นหรือมีคำสั่งให้รับอุทธรณ์^๕ คำสั่งนี้ให้เป็นที่สุด
 แล้วส่งไปให้ศาลชั้นต้นอ่าน

เมื่อได้อ่านคำสั่งศาลอุทธรณ์^๕ ให้รับอุทธรณ์^๕ แล้ว ให้ศาล
 ชั้นต้นส่งสำเนาอุทธรณ์^๕ แก่จำเลยอุทธรณ์^๕ และภายใน
 กำหนดเจ็ดวัน นับแต่วันที่จำเลยอุทธรณ์^๕ ยื่น คำแก้อุทธรณ์^๕
 หรือนับ^๕ 25/10/2566 ๒๓๗ สำหรับ

การยื่นคำแก้อุทธรณ์ได้สิ้นสุดลง ให้ศาลส่งคำแก้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์หรือแจ้งให้ทราบว่ามีคำแก้อุทธรณ์ เมื่อศาลอุทธรณ์ได้รับคำแก้อุทธรณ์หรือแจ้งความเช่นว่าแล้วให้นำคดีลงสารบบความของศาลอุทธรณ์โดยพลัน

มาตรา ๒๓๗ จำเลยอุทธรณ์อาจยื่นคำแก้อุทธรณ์ต่อศาลชั้นต้นได้ภายในกำหนดสี่ห้าวันนับแต่วันส่งสำเนาอุทธรณ์

ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ห้ามมิให้ศาลแสดงว่า จำเลยอุทธรณ์ขาดนัดเพราะไม่ยื่นคำแก้อุทธรณ์

มาตรา ๒๓๘ ในคดีที่อุทธรณ์ได้แต่เฉพาะในปัญหาข้อกฎหมายนั้น การวินิจฉัยปัญหาเช่นนั้น ศาลอุทธรณ์จำต้องถือตามข้อเท็จจริงที่ศาลชั้นต้นได้วินิจฉัยจากพยานหลักฐานในสำนวน

แต่ว่า แม้จะเป็นคดีที่อุทธรณ์ได้แต่เฉพาะในปัญหาข้อกฎหมายก็ดี ศาลอุทธรณ์ไม่จำต้องถือตามข้อเท็จจริงที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยหากปรากฏว่าการวินิจฉัยข้อเท็จจริงนั้นผิด

25/10/2566

ต่อกฎหมาย

มาตรา ๒๓๕ อุตสาหกรรมคำสั่งนั้นจะต้องพิจารณาก่อน
อุตสาหกรรมคำพิพากษาเท่าที่สามารถจะทำได้ แม้ถึงว่าอุตสาหกรรม
คำพิพากษานั้นจะได้ลงไว้ในสารบบความของศาลอุตสาหกรรม
ก่อนอุตสาหกรรมคำสั่งนั้นก็ดี

ให้ศาลอุตสาหกรรมปิดประกาศแจ้งกำหนดวันที่จะได้พิจารณา
คดีอุตสาหกรรมไว้ที่ศาลอุตสาหกรรมอย่างน้อยสิบห้าวันก่อนวันพิจารณา

มาตรา ๒๔๐ ศาลอุตสาหกรรมมีอำนาจที่จะวินิจฉัยคดีโดย
เพียงแต่พิจารณาฟ้องอุตสาหกรรมคำแก่อุตสาหกรรมเอกสารและหลัก
ฐานที่ปวงในสำนวนความซึ่งศาลชั้นต้นส่งขึ้นมาวันแต่

(๑) คู่ความจะมาว่าคดีในชั้นศาลอุตสาหกรรม โดยยื่นคำ
แถลงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔๑ แต่เมื่อได้มีการแจ้ง
วันนัดพิจารณาดังกล่าวแล้ว คู่ความฝ่ายใดหรือทั้งสองฝ่าย
ไม่มาศาลในวันกำหนดนัด ศาลอุตสาหกรรมอาจดำเนินคดีไป
ได้และคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุตสาหกรรมนั้นไม่ให้ถือว่า
เป็นคำพิพากษาโดยขาดนัด

(๒) ถ้าศาลอุตสาหกรรมยังไม่เป็นที่พอใจในการพิจารณา
ฟ้องอุตสาหกรรม คำแก่อุตสาหกรรม และพะยานหลักฐานที่ปรากฏใน
สำนวน 25/10/5566 ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๒๓๘ และระณะเพาะใน

ปัญหาที่อุทธรณ์ ให้ศาลมีอำนาจที่จะกำหนดประเด็นทำการสืบพยานที่สืบมาแล้วหรือพยานที่เห็นควรสืบต่อไป และพิจารณาคดีโดยทั่ว ๆ ไปตั้งที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้สำหรับการพิจารณาในศาลชั้นต้น และให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการพิจารณาในศาลชั้นต้นมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

(๓) ในคดีที่คู่ความอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมาย ถ้าศาลอุทธรณ์เห็นว่าศาลชั้นต้นยังมิได้พิจารณาหรือวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในประเด็น ให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจทำคำสั่งให้ศาลชั้นต้นพิจารณาปัญหาข้อเท็จจริงเช่นว่านั้นแล้วพิพากษาไปตามรูปความ

มาตรา ๒๕๑ ถ้าคู่ความฝ่ายใดประสงค์จะมาว่าคดีในชั้นศาลอุทธรณ์ให้ยื่นคำแถลงต่อศาลชั้นต้นเสียก่อนสิ้นระยะเวลาสิบห้าวันที่อนุญาตไว้เพื่อจำเลยอุทธรณ์จะได้ยื่นคำแก้อุทธรณ์ หรือในกรณีที่ไม่มีจำเลยอุทธรณ์ ก่อนสิ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งยอมรับอุทธรณ์ เมื่อสิ้นระยะเวลาเช่นว่านี้แล้ว ศาลจะอนุญาตตามคำแถลงได้ต่อเมื่อเป็นเรื่องอุทธรณ์คำพิพากษา และคำแถลงนั้นได้ยื่น

ต่อศาลอุทธรณ์ ไม่ช้ากว่าสิบวัน นับแต่วัน ปิดแจ้งความ ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๓๕

ให้คู่ความยื่นคำแถลงตามที่กล่าวในวรรคข้างต้นนั้น คำแถลง ไปยังคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง และคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งนั้น ชอบที่จะไปว่าคดีในชั้นศาลอุทธรณ์ได้ด้วย เมื่อดังกล่าวคนจะมีได้ แสดงความประสงค์ไว้ก็ดี

ถ้าคู่ความทั้งสองฝ่ายหรือแต่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยื่นคำแถลง เช่นว่ามานี้ และศาลอุทธรณ์ได้เลื่อนการพิจารณาไปวันอื่น นอกจากวันที่กำหนดไว้ในแจ้งความที่ปิดไว้ ให้ศาลอุทธรณ์ ส่งคำสั่งกำหนดวันพิจารณาที่เลื่อนไปให้คู่ความทั้งสองฝ่าย ทราบล่วงหน้าไม่ต่ำกว่าสามวัน

มาตรา ๒๔๒ เมื่อศาลอุทธรณ์ได้ตรวจสำนวนความและ ฟังคำความตั้งปวงหรือสืบพยานต่อไปตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔๐ แล้วเสร็จแล้ว ให้ศาลอุทธรณ์ชี้ขาดตัดสินอุทธรณ์โดย ประการใดประการหนึ่งในสี่ประการนี้

(๑) ถ้าศาลอุทธรณ์เห็นว่าอุทธรณ์นั้นต้องห้ามตามกฎหมาย ก็ให้ยกอุทธรณ์นั้นเสียโดยไม่ต้องวินิจฉัยใน ประเด็นแห่งอุทธรณ์ แต่ในกรณีที่ศาลอุทธรณ์ได้ยกอุทธรณ์

คำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีโนสาเร่ ในเหตุที่ว่ปัญหา
ที่อุทธรณ์มิใช่ปัญหาข้อกฎหมายแต่หากเป็นปัญหาในข้อ
เท็จจริงนั้น และถ้าผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีนั้นในศาล
ชั้นต้นได้ทำความเห็นแย้งไว้ หรือได้รับรองว่ามีเหตุอันควร
อุทธรณ์ได้ หรือถ้าไม่มีคำรับรองเช่นนั้น เมื่อมีคำรับรอง
จาก อธิบดีผู้พิพากษา ศาลชั้นต้น ใน จังหวัด พระนคร หรือ
ข้าหลวงยุติธรรมผู้มีอำนาจ แล้วแต่กรณี และผู้อุทธรณ์
ได้ยื่นคำรับรองเช่นนั้นต่อศาลอุทธรณ์ภายในกำหนดหนึ่ง
เดือนนับแต่วันที่ยกอุทธรณ์ ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาอุทธรณ์
ในปัญหาข้อเท็จจริงเช่นนั้น

(๒) ถ้าศาลอุทธรณ์เห็นว่าคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้นถูก
ต้องไม่ว่าโดยเหตุเดียวกัน หรือเหตุอื่น ก็ให้พิพากษาขึ้น
ตามศาลชั้นต้นนั้น

(๓) ถ้าศาลอุทธรณ์เห็นว่าคำชี้ขาดของศาลชั้นต้นไม่
ถูกต้อง ให้กลับคำพิพากษาของศาลชั้นต้นเสีย และ
พิพากษาในปัญหาเหล่านั้นใหม่

(๔) ถ้าศาลอุทธรณ์เห็นว่าคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้นถูก
แต่บางส่วนและผิดบางส่วน ก็ให้แก่คำพิพากษาศาลชั้นต้น

ไปตามนั้น โดยพิพากษายืนบางส่วน กลับบางส่วนและมี
คำพิพากษาใหม่แทนส่วนที่กลับนั้น

มาตรา ๒๔๓ ให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจตั้งต่อไปด้วย คือ

(๑) เมื่ออุทธรณ์ได้อาศัยเป็นหลักซึ่งเหตุที่มีได้ปฏิบัติ
ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายว่าด้วยคำพิพากษาและ
คำสั่ง และศาลอุทธรณ์เห็นว่าอุทธรณ์นั้นมีเหตุอันสมควร ก็
ให้ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งยกคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้นนั้น
เสีย แล้วส่งสำนวนกันไปยังศาลชั้นต้น เพื่อให้พิพากษา
หรือมีคำสั่งใหม่ ในกรณีเช่นนั้นศาลชั้นต้นอาจประกอบด้วย
ผู้พิพากษาอื่นนอกจากที่ได้พิพากษาหรือมีคำสั่งมาแล้ว และ
คำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่นั้นอาจวินิจฉัยชี้ขาดคดีเป็นอย่างอื่น
นอกจากคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ถูกลบได้

(๒) เมื่ออุทธรณ์ได้อาศัยเป็นหลักซึ่งเหตุที่มีได้ปฏิบัติ
ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการพิจารณา
หรือเหตุที่ศาลได้ปฏิเสธไม่สืบพยานตามที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอ
และศาลอุทธรณ์เห็นว่าอุทธรณ์นั้นมีเหตุสมควร ให้ศาล
อุทธรณ์มีคำสั่ง ยกคำพิพากษาหรือคำสั่ง ศาลชั้นต้นนั้น แล้ว
กำหนดให้ศาลชั้นต้นซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาคณะเดิมหรือ
ผู้พิพากษาอื่น หรือศาลชั้นต้นอื่นตามที่ศาลอุทธรณ์จะเห็น

สมควร พิจารณาคดีนั้นใหม่ทั้งหมดหรือบางส่วนและพิพากษา
หรือมีคำสั่งใหม่

(๓) ในกรณีที่ศาลอุทธรณ์จำต้องถือตามข้อเท็จจริงของ
ศาลชั้นต้น แต่ปรากฏว่าการวินิจฉัยข้อเท็จจริงนั้นผิดต่อ
กฎหมายตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓๘ วรรคสอง

(ก) ถ้าการที่ศาลอุทธรณ์จำต้องถือตามข้อเท็จจริงนั้น
เพียงเพราะเหตุที่คู่ความมิได้อุทธรณ์ ในข้อเท็จจริงให้ศาล
อุทธรณ์มีอำนาจฟังข้อเท็จจริงใหม่ได้แทนข้อเท็จจริงของศาล
ชั้นต้น และมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดีไปตามนั้น

(ข) ถ้าศาลอุทธรณ์จำต้องถือตามข้อเท็จจริงเพราะเหตุ
ที่กฎหมายห้ามการอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง ให้ศาลอุทธรณ์
มีอำนาจทำคำสั่งให้ ยกคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้นนั้น
เสียแล้วกำหนดให้ศาลชั้นต้นซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาคณะ
เต็ม หรือผู้พิพากษาอื่น หรือศาลชั้นต้นอื่นใด ตามที่ศาล
อุทธรณ์เห็นสมควร พิจารณาคดีนั้นใหม่ทั้งหมดหรือบางส่วน
โดยดำเนินตาม คำชี้ขาด ของศาล อุทธรณ์ใน ข้อ กฎหมาย
แล้วมีคำพิพากษาหรือคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดคดีไปตามรูปความ

ในคดีที่ปวงที่ศาลชั้นต้น ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่
ตามมาตรา ๒๕๖ ความชอบที่จะอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่ง

ใหม่เช่นว่าน^๕ไปยัศกาลอุทธรณ์^๖ได้ตามบทบัญญัติแห่งลักษณะ
๕
น

มาตรา ๒๔๔ ศาลอุทธรณ์จะอ่านคำพิพากษานั้นเอง
หรือจะส่งไปให้ศาลชั้นต้นอ่านก็ได้ ในกรณีเหล่านี้ให้ศาล
ที่อ่านคำพิพากษามีคำสั่งกำหนดนัดวันอ่าน ส่งให้แก่คู่ความ
อุทธรณ์ทุกฝ่าย

มาตรา ๒๔๕ คำพิพากษาหรือคำสั่งชั้นอุทธรณ์ให้มีผล
เฉพาะระหว่างคู่ความชั้นอุทธรณ์ เว้นแต่ในกรณีต่อไปนี้

(๑) ถ้าคำพิพากษาหรือคำสั่งที่อุทธรณ์นั้นเกี่ยวกับการ
ชำระหนี้อันไม่อาจแบ่งแยกได้ และคู่ความแต่บางฝ่ายเป็น
ผู้อุทธรณ์ซึ่งทำให้คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นมีผลเป็นที่สุด
ระหว่างคู่ความอื่น ถ้าศาลอุทธรณ์เห็นว่าควรกลับคำพิพากษา
หรือคำสั่งที่อุทธรณ์ ให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจชี้ขาดว่าคำ
พิพากษาหรือคำสั่งศาลอุทธรณ์ ให้มีผลระหว่างคู่ความทุก
ฝ่ายในคดีในศาลชั้นต้นด้วย

(๒) ถ้าได้มีการอนุญาตให้ผู้ร้องสอดเข้ามาในคดีแทน
คู่ความฝ่ายใด คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ย่อมมีผลบังคับแก่
คู่ความฝ่ายนั้นด้วย

มาตรา ๒๔๖ เว้นแต่ที่ได้บัญญัติไว้ดังกล่าวนั้น มาข้างต้น
บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการพิจารณาและการ
ชี้ขาดคดีสินค้าในศาลชั้นต้นนั้น ให้ใช้บังคับแก่การ
พิจารณาและการชี้ขาดคดีสินค้าในชั้นอุทธรณ์ได้โดยอนุโลม

ลักษณะ ๒

ฎีกา

มาตรา ๒๔๗ ในกรณีที่ศาลอุทธรณ์ได้พิพากษาหรือมี
คำสั่งในชั้นอุทธรณ์แล้ว คู่ความชอบที่จะฎีกาคัดค้านคำ
พิพากษาหรือคำสั่งนั้นภายในกำหนดหนึ่ง เดือนนับแต่วันที่
ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลอุทธรณ์นั้น และภายใต้
บังคับบทบัญญัติห้ามมาตราต่อไปนี้กับกฎหมายอื่นว่าด้วยการ
ฎีกาให้นำบทบัญญัติในลักษณะ ๑ ว่าด้วยอุทธรณ์มาใช้
บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๔๘ ในคดีที่ราคาทรัพย์สินที่พิพาทหรือจำนวน
ทุนทรัพย์ที่เกี่ยวข้องไม่เกินสองพันบาท หรือในคดีฟ้องขอ
ให้ปลดปล่อยทุกข์ ซึ่งกำหนดลงเป็นราคามีได้ ถ้าศาล
อุทธรณ์ พิพากษา ยืนตาม คำ พิพากษา หรือ คำสั่งศาล ชั้น ต้น
หรือเพียงแต่แก้ไขเล็กน้อย ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในข้อ
เท็จจริง^{5/10/25๕๑}อันแต่พิพากษาที่ได้นั้นพิจารณาคดีนั้นในศาล
อุทธรณ์ได้มีความเห็นแย้ง หรือผู้พิพากษาที่ได้นั้นพิจารณา

คดีในศาลชั้นต้นคดีศาลอุทธรณ์ก็ได้ ได้รับรองไว้หรือรับรอง
ในเวลาต่อมาอีกว่ามีเหตุสมควรที่จะฎีกาได้

มาตรฐานมิให้ใช้บังคับในคดีเกี่ยวกับสิทธิแห่งสภาพ
บุคคลและสิทธิในครอบครัว

มาตรา ๒๔๕ ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นอ้าง
อิงในฎีกานั้นคู่ความจะต้องกล่าวไว้โดยชัดแจ้งในฎีกา และ
ต้องเป็นข้อที่โต้แย้งกันมาแล้วในศาลชั้นต้น และศาล
อุทธรณ์

แต่ถ้าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมิได้ยกขึ้นกล่าวในศาลชั้น
ต้น หรือศาลอุทธรณ์ ซึ่งปัญหาข้อใดอันเกี่ยวกับความสงบ
เรียบร้อยของประชาชน หรือถ้าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่
อาจยกปัญหาข้อกฎหมายใดๆ ขึ้นกล่าวในศาลชั้นต้น หรือ
ศาลอุทธรณ์ เพราะพฤติการณ์นอกเหนือ ไม่อาจบังคับได้
หรือเพราะเกี่ยวข้องกับได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยกระบวนการ
พิจารณาชั้นฎีกา คู่ความที่เกี่ยวข้องย่อมอ้างอิงในปัญหา
เช่นนั้นได้

มาตรา ๒๕๐ ในคดีซึ่งจะฎีกาได้ ฉะเพาะแต่ปัญหาข้อ
กฎหมาย ศาลฎีกาจะต้องฟังข้อเท็จจริงตามที่ศาลอุทธรณ์ได้

25/10/2566

วินิจฉัยมาแล้วจากพะยานหลักฐานในสำนวน

มาตรา ๒๕๑ ถ้าคู่ความซึ่งแพ้คดีในศาลชั้นต้นได้อุทธรณ์ และศาลอุทธรณ์ได้พิพากษากลับให้ต้นชนะในข้อสารสำคัญ อย่างใดอย่างหนึ่ง คู่ความฝ่ายนั้นจะยื่นคำขอต่อศาลชั้นต้น ให้ถอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือคืนเงินจำนวนที่ วางไว้ต่อศาลในข้อนั้น ๆ ก็ได้

มาตรา ๒๕๒ ถ้าคู่ความยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่ไม่ยอม รับฎีกา ให้ศาลชั้นต้นส่งคำร้องเช่นว่านั้นไปยังศาลฎีกาพร้อมกับฎีกาและคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีของศาลชั้นต้น และศาลอุทธรณ์ ถ้าศาลฎีกาเห็นจำเป็นจะต้องตรวจสอบนวน ใหม่คำสั่งให้ศาลล่างส่งสำนวนนั้นไปยังศาลฎีกา

ภาค ๔

วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาและการบังคับตาม

คำพิพากษาหรือคำสั่ง

ลักษณะ ๑

วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา

หมวด ๑

หลักทั่วไป

มาตรา ๒๕๓ ถ้าโจทก์ไม่ใช่ผู้อยู่ในอำนาจศาล หรือ
 25/10/2566
 ถ้ามีเหตุแน่นอนแผนอันเป็นที่เชื่อได้ว่า เมื่อโจทก์แพ้คดี

แล้วจะหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าฤชาธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายทั้งหลาย ไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนวันสืบพระยาน จำเลยอาจยื่นคำขอโดย ทำเป็น คำร้อง ต่อศาลให้มีคำสั่งให้ โจทก์วางเงินประกันค่าฤชาธรรมเนียมและค่าใช้จ่าย

ถ้าศาลได้ส่วนเห็นว่า คำขอนั้นมีเหตุเป็นที่เชื่อได้ ก็ให้ศาลมีคำสั่งให้ โจทก์วางเงินประกันตามจำนวนภายในระยะเวลาและกำหนดเงื่อนไขอย่างใด ๆ ตามที่เห็นสมควร

ถ้าโจทก์มิได้ปฏิบัติตามหนึ่งอย่างใดตามคำสั่งศาลเช่นว่ามานี้ ให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ เว้นแต่จำเลยจะได้คัดค้านเสียในวันหรือก่อนวันสืบพระยาน

มาตรา ๒๕๔ ในคดีอื่น ๆ นอกจากคดีมโนสาเร่ โจทก์ชอบที่จะยื่นต่อศาลพร้อมกับคำฟ้อง หรือในเวลาใด ๆ ก่อนพิพากษา ซึ่งคำขอฝ่ายเดียวร้องขอให้ศาลมีคำสั่งภายในบังคับแห่งเงื่อนไขซึ่งจะกล่าวต่อไป เพื่อจัดให้มีวิธีคุ้มครองอย่างใด ๆ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของจำเลยทั้งหมด หรือบางส่วนไว้ก่อนพิพากษา รวมทั้งจำนวนเงินหรือทรัพย์สินของบุคคลภายนอกซึ่งถึงกำหนดชำระแก่จำเลย แล้วมอบให้

เจ้าพนักงานบังคับคดี หรือเจ้าพนักงานอื่นใดที่ศาลเห็นสมควรรักษาไว้

(๒) ให้ศาลมีคำสั่งห้ามชั่วคราวมิให้จำเลย กระทำซ้ำ หรือกระทำต่อไป ซึ่งการละเมิดหรือการผิดสัญญา หรือการกระทำที่ถูกร้อง หรือขอให้ผู้มีคำสั่งให้หยุดหรือป้องกันการเคลื่อนไปเปล่า การบ่มสลบ การโอน การขาย การชื้อขาย หรือการจำหน่ายซึ่งทรัพย์สินใด ๆ ที่พิพาทจนกว่าคดีจะถึงที่สุด หรือมีคำสั่งศาลเป็นอย่างอื่น

(๓) ให้จับกุมและกักขังจำเลยไว้ชั่วคราว

ในระหว่างระชยะเวลานับแต่ศาลชั้นต้น หรือศาลอุทธรณ์ ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีหรือชี้ขาดอุทธรณ์ ไปจนถึงเวลาที่ศาลได้รับอุทธรณ์หรือรับฎีกา คำขอตามมาตรา ๒๕๕ ต่อศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นมีอำนาจที่จะสั่งอนุญาต หรือยกคำขอเช่นนั้น

มาตรา ๒๕๕ ห้ามมิให้ศาลอนุญาตตามคำขอที่ยื่นไว้ ตามมาตรา ๒๕๔ เว้นแต่ศาลจะเป็นที่พอใจจากพะยานที่ผู้ขอนำมาสืบ หรือที่ศาลได้เรียกมาสืบว่า

(๑) คำฟ้องของผู้ยื่น และในโอกาสที่ยื่น คำขอนั้นมี

25/10/2566

เหตุสมควร และ

(๒) มีเหตุเพียงพอที่จะนำวิธีคุ้มครองตามที่ขออนุญาตมาใช้ได้ กล่าวคือ

ในกรณีที่มีคำขอให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของจำเลยไว้ก่อนพิพากษาต้องให้เป็นที่พอใจของศาลว่า

(ก) จำเลยตั้งใจจะโอน ขาย หรือจำหน่ายทรัพย์สินของตนเสียทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือยักย้ายไปเสียให้พ้นจากอำนาจศาล เพื่อประวิง หรือขัดขวางต่อการบังคับตามคำบังคับอย่างใด ซึ่งอาจจะออกบังคับเอาแก่จำเลย หรือเพื่อจะฉ้อโกงโจทก์ หรือ

(ข) มีเหตุอันใดในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้น ตามที่ศาลจะพิจารณาเห็นเป็นการยุติธรรมและสมควร

ในกรณีที่ยื่นคำขอให้ห้ามชั่วคราวหรือคำสั่งอื่น ๆ ดังที่บัญญัติไว้ในวรรค ๒ แห่งมาตรา ๒๕๔ ต้องให้เป็นที่พอใจของศาลว่า

(ก) จำเลยตั้งใจจะกระทำซ้ำหรือกระทำต่อไป ซึ่งการละเมิด การผิดสัญญา หรือการกระทำที่ถูกร้อง หรือ

(ข) จำเลยตั้งใจจะโอน ขาย หรือจำหน่ายทรัพย์สินของตนเสียทั้งหมด หรือบางส่วน หรือยักย้ายไปเสียให้พ้น

จากอำนาจศาล เพื่อประวิงหรือขัดขวางแก่การบังคับตามคำ
บังคับ ซึ่งอาจจะออกบังคับเอาแก่จำเลย หรือเพื่อจะนื้อ
โกงโจทก์

(ค) ทรัพย์สินที่พิพาทกันนั้นมีทางนำกลับไปจะมีการกระทำ
ให้เปลืองไปเปล่า หรือบอบสลาย หรือโอนไปยังผู้อื่น

ในกรณีที่ยื่นคำขอให้จับกุมหรือกักขังจำเลยไว้ ต้อง
ให้เป็นที่พอใจของศาลว่า เพื่อที่จะประวิงหรือขัดขวางแก่
การพิจารณาคดี หรือการบังคับตามคำบังคับใดๆ ซึ่งอาจจะ
ออกบังคับเอาแก่จำเลย หรือเพื่อจะนื้อโกงโจทก์

(ก) จำเลยซ่อนตัวเสียเพื่อจะไม่รับหมายเรียกหรือ
คำสั่งของศาล หรือ

(ข) จำเลยได้ขยับย้ายไปให้พ้นอำนาจศาลหรือชุกซ่อน
เอกสารใดๆ ซึ่งพอเห็นได้ว่าจะใช้เป็นพยานหลักฐานยื่น
จำเลยในคดีที่อยู่ในระหว่างพิจารณา หรือทรัพย์สินของ
จำเลยทั้งหมด หรือแต่บางส่วน หรือเป็นที่เกรงว่าจำเลย
จะจำหน่ายหรือทำลายเอกสารหรือทรัพย์สินเช่นว่านั้น หรือ

(ค) ปราบฏตามกิริยา หรือตามวิธีที่จำเลยประกอบ
การงานหรือการค้าของตนว่า จำเลยจะหลีกเลี่ยงหรือพ้อเห็น
ได้ว่าจะหลีกเลี่ยงไปให้พ้นอำนาจศาล

มาตรา ๒๕๖ ในกรณีที่คำร้องขอให้ห้ามชั่วคราวหรือให้คำสั่งอื่นใดตั้งที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๕๔ (๒) นั้น ถ้าปรากฏว่าการที่ขอให้ห้ามหรือให้คำสั่งอื่นใดนั้น ถ้าให้เวลานั้นเข้าไปจะเสียผล ก็ให้ศาลกำหนดให้ส่งสำเนาคำขอนั้นให้แก่จำเลยโดยทางเจ้าพนักงานศาล และเมื่อได้ส่งคำขอให้แก่จำเลยแล้ว จำเลยชอบที่จะมาศาลและเสนอข้อคัดค้านของตนในการที่ศาลนั่งพิจารณาคำขอนั้น

มาตรา ๒๕๗ ให้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งอนุญาตตามคำขอที่ได้ยื่นตามมาตรา ๒๕๔ ได้ภายในขอบเขตที่หรือโดยมีกำหนดเงื่อนไขอย่างใดแล้วแต่จะเห็นสมควร

ในกรณีที่ขอให้ห้ามมิให้จำเลยโอน ขาย หรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้น ศาลจะกำหนดวิธีการโฆษณาตามที่เห็นสมควรเพื่อป้องกันการฉ้อฉลก็ได้

ไม่ว่าในกรณีใดๆ ก่อนศาลจะออกหมายยึดหรืออายัดหรือหมายห้ามชั่วคราว หมายจับ หรือคำสั่งใดๆ ตามที่ขอ ศาลจะให้ผู้ขอ นำเงินตามจำนวนที่เห็นสมควรมาวางศาลก็ได้ เพื่อเป็นประกัน สำหรับ ค่าสินไหมทดแทนซึ่งจำเลยอาจได้รับตามมาตรา ๒๖๓

มาตรา ๒๕๘ ถ้าศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของจำเลยไว้ก่อนพิพากษา หรือตามคำขอให้ห้ามชั่วคราว หรือมีคำสั่งอื่นใดตั้งระบุไว้ในมาตรา ๒๕๔ (๒) คำสั่งเช่นนั้นให้ผูกพันจำเลยต่อเมื่อได้ส่งคำสั่งแก่จำเลยโดยชอบแล้วตามคำร้องขอของโจทก์

ถ้าศาลออกหมายจับและกักขังจำเลยตามมาตรา ๒๕๔ หมายเช่นนั้นให้บังคับได้ทั่วประเทศ การกักขังตามหมายจับเช่นนั้น ห้ามมิให้เกินหกเดือนนับแต่วันจับ

มาตรา ๒๕๙ ให้ نابทบัญญัติลักษณะ ๒ แห่งภาคนั้นว่า ด้วยการบังคับคดีมาใช้บังคับแก่วิธีการชั่วคราวที่ศาลสั่ง ตามที่กล่าวไว้ในลักษณะนี้โดยอนุโลม

มาตรา ๒๖๐ ถ้าในคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งขาดตัดสินคดี มิได้กล่าวไว้ซึ่งวิธีการชั่วคราวที่ศาลได้สั่งไว้ในระหว่างการพิจารณา

(๑) ถ้าคดีนั้นศาลตัดสินให้จำเลยเป็นฝ่ายชนะ คำสั่งที่กำหนดวิธีการเช่นนั้น ให้ถือว่าเป็นอันยกเลิกไปในตัว

(๒) ถ้าคดีนั้นศาลตัดสินให้โจทก์ชนะ คำสั่งนั้นคงมีผลต่อไปจนกว่าจะได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นเท่าที่จำเป็นเพื่อบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น แต่ถ้าโจทก์มิได้ขอหมายบังคับคดีภายในกำหนดสิบห้าวัน นับตั้งแต่วันสิ้นระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคำบังคับ เพื่อให้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ถือว่าคำสั่งนั้นเป็นอันยกเลิกเมื่อสิ้นระยะเวลาเช่นว่านั้น

มาตรา ๒๖๑ จำเลยที่ได้รับหมายยึดหรืออายัด หรือคำสั่งห้ามชั่วคราว หรือคำสั่งถอนคดีได้ออกตามมาตรา ๒๕๔ อาจมีคำขอต่อศาลให้ถอนหมายยึดหรืออายัด หรือคำสั่งห้ามหรือคำสั่งถอนคดีเช่นว่ามานั้น

จำเลยที่ถูกจับ ตามหมายที่ได้ได้ออกตามมาตรา ๒๕๔ อาจมีคำขอต่อศาลเพื่อให้ศาลปล่อยตัวไปโดยไม่มีเงื่อนไข หรือให้มีประกันตัวไปชั่วคราวโดยมีหลักประกันตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควรหรือไม่ก็ได้

ถ้าศาลเห็นว่า วิธีการที่กำหนดไปนั้นไม่มีเหตุเพียงพอ หรือมีเหตุอันสมควรที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขวิธีการนั้น ศาลจะอนุญาตตามคำขอนั้น หรือมีคำสั่งอย่างอื่นใดที่เห็นสมควร

เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมก็ได้' แต่ถ้าเป็นเรื่องฟ้องเรียกเงิน ห้ามไม่ให้ศาลเรียกประกันเกินกว่าจำนวนที่ฟ้องรวมทั้งค่าฤชาธรรมเนียม

มาตรา ๒๖๒ ถ้าข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่ศาลอาศัยเป็นหลักในการมีคำสั่งอนุญาตวิธีการชั่วคราวอย่างใดอย่างหนึ่งนั้น เปลี่ยนแปลงไปในระหว่างพิจารณา ศาลที่คดีนั้นอยู่ในระหว่างพิจารณาจะมีคำสั่งแก้ไขหรือยกเลิกวิธีการเช่นว่านั้นเสียก็ได้ เมื่อศาลนั้นเห็นสมควร หรือเมื่อจำเลยมีคำขอขึ้นมา

มาตรา ๒๖๓ ในกรณีใด ๆ ถ้าศาลได้มีคำสั่งอนุญาตตามคำขอในวิธีการชั่วคราวตามลักษณะนี้ จำเลยซึ่งต้องถูกบังคับโดยวิธีการนั้น ชอบที่จะได้รับคำสั่งใหม่ทดแทน

(๑) ถ้าคดีนั้นศาลตัดสินให้โจทก์เป็นฝ่ายแพ้ และปรากฏว่าศาลมีคำสั่งโดยมีความเห็นหลงไปว่า สิทธิเรียกร้องของผู้ขอมีเหตุอันสมควร โดยความผิดหรือเดินเลี้ยวของผู้ขอ

(๒) ไม่ว่าคดีนั้นศาลจะชี้ขาดตัดสินให้โจทก์ชนะหรือแพ้คดีคดี ^{๒๕/10/25๖๖} ถ้าปรากฏว่าศาลมีคำสั่งโดยมีความเห็นหลงไปว่า

วิธีการเช่นว่านี้มีเหตุผลเพียงพอ โดยความผิดหรือเลว
ของผู้ขอ

มาตรา ๒๖๔ ข้อความในหมวดนี้มีให้ถือว่าห้ามคุ้มครอง
ในอันที่จะมีคำขอต่อศาล เพื่อให้มีคำสั่งกำหนดวิธีการเพื่อ
คุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอในระหว่างการพิจารณา หรือเพื่อ
บังคับตามคำพิพากษา เช่น ให้นำทรัพย์สินหรือเงินที่พิพาท
มาวางต่อศาลหรือต่อบุคคลภายนอก หรือให้ตั้งผู้จัดการ
หรือผู้รักษาสินทรัพย์ของห้างร้านที่ทำการค้าพิพาท หรือ
ให้จัดให้บุคคลผู้ไร้ความสามารถอยู่ในความปกครองของ
บุคคลภายนอก

คำขอ เช่นว่านี้ให้บังคับตามบทบัญญัติมาตรา ๒๑, ๒๕,
๒๒๗, ๒๒๘, ๒๖๐ และ ๒๖๒

มาตรา ๒๖๕ ในกรณีที่ศาลยอมรับเอาบุคคลเป็นประกัน
และบุคคลนั้นแสดงกิริยาซึ่งพอจะเห็นได้ว่าจะขัดขวางหรือ
กระทำให้แน่นหนาซึ่งการปฏิบัติตามหน้าที่ของตน หรือจะฉ้อ
โกงโจทก์ตั้งที่กล่าวไว้ในมาตรา ๒๕๕ ให้นำบทบัญญัติแห่ง
หมวดนี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๒

คำขอในเหตุฉุกเฉิน

มาตรา ๒๖๖ ในกรณีมีเหตุฉุกเฉินเมื่อโจทก์ยื่นคำขอตามมาตรา ๒๕๕ โจทก์จะยื่นคำร้องรวมไปด้วยเพื่อให้ศาลมีคำสั่งหรือออกหมายตามข้อโดยไม่ชักช้าก็ได้

เมื่อได้ยื่นคำร้อง เช่นว่ามานี้ วิชาพิจารณา แห่งการพิจารณา และชี้ขาดคำขอนั้นให้อยู่ภายใต้วิชันเฉพาะ ดังที่บัญญัติไว้ในมาตราต่อไปนี้

มาตรา ๒๖๗ ให้ศาลพิจารณาคำขอเป็นการด่วน ถ้าเป็นที่พอใจจากคำแถลงของโจทก์ หรือพยานหลักฐานที่โจทก์ได้นำมาสืบ หรือที่ศาลได้เรียกมาสืบเองว่า คดีนั้นเป็นคดีมีเหตุฉุกเฉิน และคำขอนั้นมีเหตุสมควรอันแท้จริง ให้ศาลมีคำสั่งหรือออกหมายตามที่ขอภายในขอบเขตต์และเงื่อนไขไปoweit เห็นจำเป็นทันที ถ้าศาลมีคำสั่งให้ยกคำขอ คำสั่งเช่นว่านี้ให้เป็นที่สุด

จำเลยอาจยื่นคำขอโดยพลัน ให้ศาลยกเลิกคำสั่งหรือหมายนั้นเสีย และให้นำบทบัญญัติแห่งวรรคก่อนมาใช้บังคับโดยอนุโลม คำขอเช่นว่านี้อาจทำเป็นคำขอฝ่ายเดียว

โดยได้รับอนุญาตจากศาล ถ้าศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งเดิม ตามคำขอ คำสั่งเช่นว่านี้ให้เป็นที่สุด

การที่ศาลยกคำขอในเหตุฉุกเฉิน หรือยกเลิกคำสั่งที่ได้ ออกตามคำขอในเหตุฉุกเฉินนั้น ย่อมไม่ตัดสิทธิผู้ขอที่จะ เสนอคำขอเช่นเดียวกันนั้นใหม่ ต่อศาลที่มีอำนาจตามข้อ บังคับว่าด้วยวิธีพิจารณาสามัญซึ่งบัญญัติไว้ในหมวดก่อน

มาตรา ๒๖๘ ในกรณีที่มีคำขอในเหตุฉุกเฉิน ให้ศาล มีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจวินิจฉัยว่าคดีนั้นมีเหตุฉุกเฉินหรือไม่ และวิธีการนั้นจะกำหนดให้ โดยไม่เป็นที่เสื่อมเสียแก่สิทธิ ของคู่ความในประเด็นแห่งคดีได้หรือไม่

มาตรา ๒๖๙ คำสั่งศาลซึ่งอนุญาตตามคำขอในเหตุฉุกเฉินนั้นให้บังคับได้ทันทีโดยไม่ต้องสั่งให้จำเลยทราบ เว้น แต่ศาลจะได้กำหนดเป็นอย่างอื่น อนึ่งศาลจะสั่งให้โจทก์ รอกการบังคับไว้จนกว่าศาลจะได้วินิจฉัยชี้ขาดคำขอให้ยกเลิก คำสั่ง หรือจนกว่าโจทก์จะได้วางประกันก็ได้

มาตรา ๒๗๐ บทบัญญัติสำมาตราก่อนนี้ ให้ใช้บังคับ แก่คำขออื่น ๆ นอกจากคำขอตามมาตรา ๒๕๕ ได้ต่อเมื่อ ประมวลกฎหมายหรือกฎหมายอื่นบัญญัติไว้ โดยชัดแจ้ง

ลักษณะ ๒

การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

หมวด ๑

หลักทั่วไป

มาตรา ๒๗๑ ถ้าคู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายแพ่งคดี (ลูกหนี้ตามคำพิพากษา) มิได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือบางส่วน คู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะ (เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) ชอบที่จะร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษา หรือคำสั่งนั้นได้ภายในสิบปี นับแต่วันมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยอาศัยและตามคำบังคับที่ออกตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

มาตรา ๒๗๒ ถ้าศาลได้พิพากษาหรือมีคำสั่งอย่างใด ซึ่งจะต้องมีการบังคับคดี ก็ให้ศาลมีคำบังคับกำหนดวิธีที่จะปฏิบัติตามคำบังคับนั้นไว้

ให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเป็นผู้นำส่งคำบังคับไปยังลูกหนี้ตามคำพิพากษา เว้นแต่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้อยู่ในศาลในเวลาที่มีคำบังคับนั้น และศาลได้สั่งให้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

มาตรา ๒๗๓ ถ้าในคำบังคับได้กำหนดให้ใช้เงินหรือให้ส่งทรัพย์สินหรือให้กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการอย่างใด ๆ ให้ศาลระบุไว้ในคำบังคับนั้นโดยชัดแจ้งซึ่งระยะเวลาและเงื่อนไขอื่น ๆ อันจะต้องใช้เงินส่งทรัพย์สิน กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการใด ๆ นั้น

ถ้าศาลได้พิพากษาหรือมีคำสั่งโดย ขาดนัด ให้ศาลให้ เวลาไม่ต่ำกว่าเจ็ดวัน แก่คู่ความฝ่ายที่ขาดนัดในอันที่จะปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

ระยะเวลาที่ระบุไว้ นั้นให้ เริ่มนับแต่วัน ที่ถูกหนดตามคำพิพากษาได้ลงลายมือชื่อไว้ในคำบังคับ หรือวันที่ได้ส่งคำบังคับให้แก่ถูกหนดตามคำพิพากษา แล้วแต่กรณี เว้นแต่ศาลจะได้กำหนดไว้โดยชัดแจ้งว่า ให้นับตั้งแต่วันใดวันหนึ่งในภายหลัง ต่อมาตามที่ ศาลจะเห็นสมควร กำหนดเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

นอกจากนี้ให้ศาลระบุไว้โดยชัดแจ้งในคำบังคับว่าในกรณีที่มี การปฏิบัติตามคำบังคับเช่นว่านี้ภายในระยะเวลา หรือภายในเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้ ถูกหนดตามคำพิพากษา จะต้องถูกยึดทรัพย์ หรือถูกจับและจำขังตั้ง ที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้

มาตรา ๒๗๔ ถ้าบุคคลใด ๆ ได้เข้าเป็นผู้ค้าประกันในศาลโดยทำหนังสือประกันหรือโดยวิธีอื่น ๆ เพื่อการชำระหนี้ตามคำพิพากษา หรือคำสั่ง หรือแต่ส่วนใด ส่วนหนึ่ง แห่งคำพิพากษา หรือคำสั่งนั้น คำพิพากษาหรือคำสั่งเช่นว่านั้นย่อมใช้บังคับแก่การประกันนั้นได้ โดยไม่ต้องฟ้องผู้ค้าประกันขึ้นใหม่

มาตรา ๒๗๕ ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะขอให้บังคับคดี ให้ยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลเพื่อให้ออกหมายบังคับคดี คำขอนั้นให้ระบุโดยชัดแจ้ง

- (๑) คำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งจะขอให้มีการบังคับคดีตามนั้น
- (๒) จำนวนที่ยังมิได้รับชำระตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น
- (๓) วิธีการบังคับคดีซึ่งขอให้ออกหมายนั้น

มาตรา ๒๗๖ ถ้าศาลเห็นว่าคำบังคับที่ขอให้บังคับนั้นได้สั่งให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญแล้ว และระยะเวลาที่ศาลได้กำหนดไว้เพื่อให้ปฏิบัติตามคำบังคับนั้นได้ล่วงพ้นไปแล้ว และคำขอนั้นมีข้อความระบุไว้ครบถ้วน ให้ศาล

ออกหมายบังคับคดีให้ทันที หมายเช่นว่านี้ ให้ศาลแจ้งให้
เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบ เว้นแต่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา
นั้นจะได้นำหมายไปให้แก่เจ้าพนักงานเอง ส่วนลูกหนี้ตาม
คำพิพากษานั้น ให้ส่งสำเนาหมายให้ต่อเมื่อศาลได้มีคำสั่ง
ให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเป็นผู้จัดการส่ง แต่ถ้ามิได้มีการ
ส่งหมายดังกล่าวแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีหน้าที่ต้อง
แสดงหมายนั้น

ในกรณีออกหมายบังคับคดีแก่ทรัพย์สินอย่างใดอย่าง
หนึ่งโดยเฉพาะ ถ้าศาลสงสัยว่าไม่สมควรยึดทรัพย์สินนั้น
ศาลจะมีคำสั่งให้ผู้อยู่ยักวางเงินประกันตามจำนวนที่ศาลเห็น
สมควร ในเวลาที่ยื่นหมายก็ได้ เพื่อบังคับการบุบสลาย
หรือศูนย์หายอันจะพึงเกิดขึ้นเนื่องจากการยึดทรัพย์สินผิด

ในกรณีที่ออกหมายบังคับคดีให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษา
ส่งมอบทรัพย์สิน กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการอย่าง
ใดอย่างหนึ่ง หรือให้ขับไล่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา ให้ศาล
ระบุเงื่อนไขแห่งการบังคับคดีลงในหมายนั้น ตามบทบัญญัติ
มาตรา ๒๑๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้
ศาลกำหนดการบังคับคดีเพียงเท่าที่สภาพแห่งการบังคับคดี
จะเปิดช่องไม้ทำได้โดยทางศาลหรือโดยทางเจ้าพนักงาน
ของศาล

มาตรา ๒๗๗ ถ้าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเชื่อว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษามีทรัพย์สินที่จะต้องถูกบังคับ มากกว่าที่ตนทราบแล้ว เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาอาจยื่นคำขอฝ่ายเดียว โดยทำเป็นคำร้องต่อศาล ขอให้ศาลทำการไต่สวนและออกหมายเรียกลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลอื่น ที่เชื่อว่าอยู่ในฐานะที่จะให้ถ้อยคำอันเป็นประโยชน์มาในการไต่สวน เช่นว่านั้น

เมื่อมีคำขอเช่นว่านี้ ให้ศาลทำการไต่สวนตามกำหนด และเงื่อนไขใดๆ ก็เห็นสมควร

มาตรา ๒๗๘ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งภาคนี้ว่าด้วยอำนาจและหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดี นับแต่วันที่ได้ส่งหมายบังคับคดีให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือถ้าหมายนั้นมิได้ส่งนับแต่วันออกหมายนั้นเป็นต้นไป ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจในฐานะเป็นผู้แทนเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ในอันที่จะรับชำระหนี้หรือทรัพย์สินที่ลูกหนี้นำมาวางและออกใบรับให้ กับมีอำนาจที่จะยึดหรืออายัดและยึดถือทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาไว้ และมีอำนาจที่จะเอาทรัพย์สินเช่นว่านั้น ออกขายทอดตลาด ทั้งมีอำนาจที่จะ

จำหน่ายทรัพย์สินหรือเงินรายได้จากการนั้น และดำเนินวิ
 การบังคับทั่ว ๆ ไป ตามที่ศาลได้กำหนดไว้ในหมายบังคับคดี

ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นผู้รับผิดชอบในการรักษาไว้ โดย
 ปลอดภัย ซึ่งเงินหรือทรัพย์สินหรือเอกสารทั้งปวงที่ยึดมา
 หรือที่ได้ชำระหรือส่งมอบให้แก่เจ้าพนักงาน ตาม หมาย
 บังคับคดี

ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำบันทึกแล้วรักษาไว้ในที่
 ปลอดภัย ซึ่งวิธีการบังคับทั้งหลายที่ได้จัดทำไป และ
 รายงานต่อศาลเป็นระยะ ๆ ไป

มาตรา ๒๗๕ เจ้าพนักงานบังคับคดีจะต้องดำเนินการ
 บังคับคดีแต่ใน ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้น และพระอาทิตย์ตก
 ในวันทำการงานปกติ เว้นแต่ในกรณีมีเหตุฉุกเฉินโดยได้
 รับอนุญาตจากศาล

ในการที่จะดำเนินการบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดี
 ย่อมมีอำนาจเท่าที่จำเป็นเพื่อที่จะค้น สถานที่ใด ๆ อัน
 เป็นของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือหลักฐานตามคำพิพากษา
 ได้ปกครองอยู่ เช่น บ้านที่อยู่ คลังสินค้า โรงงาน และ
 ร้านค้าขาย 25/10/2566 ทั้งมีอำนาจที่จะยึดและตรวจสอบ บัญชี หรือ
 แผ่นกระดาษและกระทำการใด ๆ ตามสมควร เพื่อเปิด

สถานที่ หรือบ้านที่อยู่หรือโรงเรียนดังกล่าวแล้วรวมทั้งตุน
นทรัพย์ คุ้มครองที่เก็บของอื่น ๆ

ถ้าผู้ขอขวาง เจ้าพนักงานบังคับคดีชอบที่จะร้องขอ
ความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานตำรวจเพื่อดำเนินการบังคับ
คดีจนได้

มาตรา ๒๘๐ เพื่อประโยชน์แห่งบทบัญญัติในภาคนี้
บุคคลต่อไปนี้ให้ถือว่ามีส่วนได้เสียในวิธีบังคับคดีอันเกี่ยว
ด้วยทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือสิทธิเรียกร้องของ
ลูกหนี้ตามคำพิพากษา

(๑) เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา
และในกรณีที่มีการอายัดสิทธิเรียกร้อง ลูกหนี้แห่งสิทธิ
เรียกร้องนั้น

(๒) บุคคลอื่นใดซึ่งชอบที่จะใช้สิทธิอันได้จดทะเบียน
ไว้โดยชอบหรือที่ได้ยื่นคำร้องขอตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา
๒๘๘, ๒๘๙ และ ๒๙๐ อันเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือสิทธิ
เรียกร้องเช่นว่ามานั้น เว้นแต่คำร้องขอเช่นว่านจะได้ถูก
ยกเสียในชั้นที่สุด

มาตรา ๒๘๑ บุคคลผู้มีส่วนได้เสียในวิธีการบังคับคดี อาจมาอยู่ด้วยในเวลาบังคับคดีนั้น แต่ต้องไม่ทำการป้องกัน หรือขัดขวางแก่การบังคับคดี บุคคลที่กล่าวมานั้นอาจร้องขอ สำนักที่กักที่เจ้าพนักงานบังคับคดีที่งาน ทงสิน หรือแต่บาง จะนับอันเกี่ยวกับวิธีการบังคับคดีนั้นโดยเสียค่าธรรมเนียม ตามที่กำหนดไว้

มาตรา ๒๘๒ ถ้าคำพิพากษาหรือคำสั่งใดกำหนดให้ ชำระเงินจำนวนหนึ่ง ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติห้ามมาตรา ต่อไปนี้ เจ้าพนักงานบังคับคดีย่อมมีอำนาจที่จะรวบรวม เงินให้พอชำระตามคำพิพากษาหรือคำสั่งโดยวิธียึดหรืออายัด และขายทรัพย์สิน ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาดำเนินคดี ในลักษณะนี้ คือ

(๑) โดยวิธียึดและขายทอดตลาดสิ่งหาริมทรัพย์อันมี ปรุปร่างและอสังหาริมทรัพย์

(๒) โดยวิธีอายัดสิ่งหาริมทรัพย์อันมีปรุปร่างและอสังหา รมิมทรัพย์รวมทั้งสิทธิหึ่งปรุปร่างอันมีอยู่ในทรัพย์สินเหล่านั้น ซึ่ง บุคคลภายนอก จะต้องส่งมอบ หรือโอน มายัง ลูกหนี้ ตามคำ พิพากษาในภายหลัง และเมื่อได้ส่งมอบหรือโอนมาแล้ว เอาทรัพย์สินหรือสิทธิเหล่านั้น ออกขายหรือจำหน่าย ใน

กรณีเช่นนี้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจจะยึดมรดกเอกสารทั้งปวงที่ให้สิทธิแก่ลูกหนี้ใน อันที่จะได้รับส่งมอบหรือรับโอนทรัพย์สินหรือสิทธิเช่นว่ามานั้น

(๓) โดยวิธีอายัดเงิน ที่บุคคลภายนอกจะต้องชำระให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาในภายหลัง แล้วเรียกเก็บตามนั้น ในกรณีเช่นนี้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจที่จะยึดมรดกเอกสารทั้งปวงที่ให้สิทธิแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาใน อันที่จะได้รับชำระเงินเช่นว่านนี้

(๔) โดยวิธียึดเอกสารอื่น ๆ ทั้งปวง เช่นสัญญากระทำการงานต่าง ๆ ซึ่งได้ชำระเงินทั้งหมดหรือแต่บางส่วนแล้ว ซึ่งการบังคับตามสัญญาเช่นว่านี้อาจทิวจำนวนหรือราคาทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา และเพื่อที่จะนำทบัญญัติแห่งมาตรา ๓๑๐ (๔) มาใช้บังคับ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ทรัพย์สินที่เป็นของภรรยา หรือที่เป็นของบุตรผู้เยาว์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ซึ่งตามกฎหมายอาจถือได้ว่าเป็นทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือเป็นทรัพย์สินที่อาจบังคับเอาชำระหนี้ตามคำพิพากษาได้ นั้น เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจยึดหรืออายัดและเอาออกขายได้ตามที่บัญญัติไว้ข้างบนนี้

มาตรา ๒๘๓ ถ้าจะต้องยึดหรืออายัดและขายทรัพย์สิน
 ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาตามความในมาตราก่อน เจ้าพนักงาน
 บังคับคดีชอบที่จะยึดหรืออายัดหรือขายบรรดาทรัพย์สิน
 ที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอ้างว่าเป็นของลูกหนี้ตามคำพิพากษา
 ภายใต้งบบังคับบทบัญญัติมาตรา ๒๘๔ และ ๒๘๕

ถ้าเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ยึดทรัพย์สินจะต้องยึดภายใน
 เวลาอันควรต้องทำ โดยปราศจากความระมัดระวังหรือ
 โดยสมรู้เป็นใจกับลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลใดซึ่ง
 เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่จะต้องยึด หรือเพิกเฉยไม่กระทำการโดย
 เร็วตามสมควร เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาผู้ต้องเสียหายเพราะ
 การนั้น อาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ปิดเปลืองทุกข์ ถ้า
 ศาลได้สวนเป็นที่พอใจว่าข้ออ้างนั้นเป็นความจริง ก็ให้
 ศาลมีคำสั่งว่าเจ้าพนักงานผู้นั้นตกอยู่ในความรับผิดชอบ จำต้อง
 ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาไม่เกิน
 กว่าจำนวนตามคำพิพากษา ถ้าเจ้าพนักงานไม่ชำระค่าสิน
 ไหมทดแทนตามคำสั่งของศาล ศาลอาจออกหมายบังคับ
 เอาแก่ทรัพย์สินของเจ้าพนักงานผู้นั้นได้ แต่ถ้าเจ้าพนักงาน
 มีความสงสัยในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เจ้าหนี้ตามคำ
 พิพากษาได้นำชดใช้แล้ว ซึ่งบุคคลอื่นนอกจากเจ้าหนี้

ตามคำพิพากษาหรือบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น
เป็นเจ้าของในทะเบียน เจ้าพนักงานนั้นชอบที่จะงดเว้น
ยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้น และร้องต่อศาลให้กำหนดการ
อย่างไร ๆ เพื่อมิให้ตนต้องรับผิดชอบในค่าสินไหมทดแทนตั้ง
กล่าวมาแล้ว

มาตรา ๒๕๔ เว้นแต่จะได้มีกฎหมายบัญญัติไว้ หรือ
ศาลจะได้มีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ห้ามมิให้ยึดหรืออายัด
ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเกินกว่าที่พอจะชำระหนี้
ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาพร้อมทั้งค่าฤชาธรรมเนียมใน
คดีและค่าธรรมเนียมในการบังคับคดี อนึ่งถ้าได้เงินมาพอ
จำนวนที่จะชำระหนี้แล้ว ห้ามมิให้เอาทรัพย์สินที่ยึดหรือ
อายัดออกขายทอดตลาดหรือจำหน่ายด้วยวิธีอื่น

ความรับผิดชอบต่อลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือต่อบุคคลภายนอก
นอกเพื่อความเสียหาย ถ้าหากมี อันเกิดจากการยึดและ
ขายทรัพย์สินโดยมิชอบหรือยึดทรัพย์สินเกินกว่าที่จำเป็น
แก่การบังคับคดีนั้น ย่อมไม่ตกแก่เจ้าพนักงานบังคับคดี แต่
ตกอยู่กับเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา เว้นแต่ในกรณีที่เจ้าพนักงาน
บังคับคดีได้กระทำการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งประมวล
กฎหมาย

มาตรา ๒๘๕ ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาต่อไปนี้ ย่อมไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

(๑) เครื่องนุ่งห่มหลับนอนอันสมควร และเครื่องมือสำหรับเลี้ยงชีพโดยประมาณ รวมทั้ง ราคาไม่เกิน ร้อยบาท แต่ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษามีคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลขออนุญาตขีตหน่วงและใช้เครื่องมือหรือเครื่องใช้อันจำเป็นเพื่อดำเนินการเลี้ยงชีพ หรือ การอาชีพ อันมีราคาเกินกว่าจำนวนดังกล่าวแล้ว ให้ศาลมีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจอนุญาตหรือไม่ ภายในบังคับแห่งเงื่อนไขตามที่เห็นสมควร

(๒) ทรัพย์สินอย่างใดที่โอนกันไม่ได้ตามกฎหมาย หรือตามกฎหมายย่อมไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาอันมีลักษณะเป็นของส่วนตัวแท้ เช่น หนังสือสำหรับวงศ์ตระกูลโดยเฉพะเจตหมาย หรือสมุดบัญชีต่าง ๆ นั้น อาจยึดมาตรวจดูเพื่อประโยชน์แห่งการบังคับคดีได้ ถ้าจำเป็น แต่ห้ามมิให้เอาออกขายทอดตลาด

ประโยชน์แห่งข้อยกเว้นที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ ให้ขยายไปถึงเครื่องนุ่งห่มหลับนอน และเครื่องมือหรือทรัพย์สินที่โอนกันไม่ได้ หรือทรัพย์สินที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบ

แห่งการบังคับคดีอันเป็นของภรรยาหรือของบุตรผู้เยาว์ของ
ลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งทรัพย์สินเช่นว่านั้น ตามกฎหมายอาจ
ถือได้ว่าเป็นทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือเป็น
ทรัพย์สินที่อาจบังคับชำระหนี้ตามคำพิพากษาได้

มาตรา ๒๕๖ สิทธิเรียกร้องเป็นเงินของลูกหนี้ตาม
คำพิพากษาต่อไปนี้ ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

(๑) เบี้ยเลี้ยงชีพซึ่งกฎหมายกำหนดไว้และเงินรายได้
เป็นคราว ๆ อันบุคคลภายนอกได้ยกให้แก่เลี้ยงชีพเป็น
จำนวนไม่เกินกว่าเดือนละสี่สิบบาท

(๒) เงินเดือน บำนาญ บำเหน็จ และเบี้ยหวัดของ
ข้าราชการหรือคนงานของรัฐบาลและบำนาญที่รัฐบาลได้จ่าย
ให้แก่ญาติที่ยังมีชีวิตของบุคคลเหล่านั้น

(๓) ค่าชดใช้ ค่าจ้าง และบำนาญของเสมียน คนงาน
หรือคนใช้อื่น ๆ นอกจากที่กล่าวไว้ในอนุมาตรา (๒) แต่ถ้า
ค่าจ้างและบำนาญนั้นเกินกว่าเดือนละสี่สิบบาท ส่วนที่เกิน
นั้นถ้ามิได้มีกฎหมายพิเศษบังคับไว้ประการใดแล้ว ให้อยู่ใน
ความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีได้จนถึงจำนวนที่ศาลจะกำหนด
ตามที่เห็นสมควรแก่พฤติการณ์แห่งคดีเป็นเรื่อง ๆ ไป

มาตรา ๒๕๗ ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา ๒๕๘ และ ๒๕๙ บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการ บังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น บ่อไม่กระทบกระทั่งถึงบุริมะสิทธิหรือสิทธิอื่นๆ ซึ่งบุคคลภายนอก อาร้องขอให้บังคับเหนือทรัพย์สินนั้นได้ตามกฎหมาย

มาตรา ๒๕๘ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา ๕๕ ถ้าบุคคลใดกล่าวอ้างว่า ลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ใช่เจ้าของ ทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดไว้ ก่อนที่ได้เอา ทรัพย์สินเช่นว่านั้นออกขายทอดตลาด หรือจำหน่ายโดยวิธี อื่น บุคคลนั้นอาจยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดี ให้ปล่อยทรัพย์สินเช่นว่านั้น ในกรณีเช่นนี้ให้ผู้กล่าวอ้าง นั้นส่งสำเนาคำร้องขอแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและลูกหนี้ ตามคำพิพากษาและเจ้าพนักงานบังคับคดีโดยลำดับ เมื่อ เจ้าพนักงานบังคับคดีได้รับคำร้องขอ เช่นว่านี้ให้งดการขาย ทอดตลาดหรือจำหน่ายทรัพย์สินที่พิพากษานั้นไว้ ในระหว่างรอ คำวินิจฉัยชี้ขาดของศาลตั้งที่บัญญัติไว้ต่อไป

เมื่อได้ยื่นคำร้องขอต่อศาลแล้ว ให้ศาลพิจารณาและ ชี้ขาดตัดสินคดีนั้นเหมือนอย่างคดีธรรมดา และภายใน ข้อบังคับดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้ยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้อง ใ้ว่าในเวลาใด ๆ ก่อนวันกำหนดชำระสองสถานหรือก่อนวันสืบพยาน หากมีพยานหลักฐานเบื้องต้นแสดงว่าคำร้องขอ นั้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงให้ชักช้า ศาลมีอำนาจที่จะมีคำสั่งให้ผู้กล่าวอ้างวางเงิน ต่อศาลภายในระยะเวลาที่ศาลจะกำหนดไว้ในคำสั่งตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร เพื่อเป็นประกันการชำระค่าสินไหมทดแทนแก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาสำหรับความเสียหายที่อาจได้รับ เนื่องจากเหตุเน้นช้าในการบังคับคดีอันเกิดแต่การยื่นคำร้องขอ นั้น ถ้าผู้กล่าวอ้างไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาล ให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

(๒) ถ้าทรัพย์สินที่พิพาทนั้นเป็นสังหาริมทรัพย์และมีพยานหลักฐานเบื้องต้นแสดงว่าคำร้องขอ นั้นไม่มีเหตุอันควรฟัง หรือถ้าปรากฏว่าทรัพย์สินที่ยึดนั้นเป็นสังหาริมทรัพย์ที่เก็บไว้นานไม่ได้ ศาลมีอำนาจที่จะมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขายทอดตลาดหรือจำหน่ายทรัพย์สิน เช่นว่านี้โดยไม่ชักช้า

มาตรา ๒๘๕ ถ้าบุคคลใดชอบที่จะบังคับการชำระหนี้
 25/10/2566
 เอาจากทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่เจ้าพนักงาน

บังคับคดีได้ยึดไว้ หรือชอบที่จะได้เงินที่ขายหรือจำหน่าย
ทรัพย์สินเหล่านั้นได้ โดยอาศัยอำนาจแห่งการจำนองที่อาจ
บังคับได้ก็ดี หรืออาศัยอำนาจแห่งบริวารสิทธิก็ดี บุคคลนั้น
อาจยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีให้เอาเงินที่ได้
มานั้นชำระหนี้ตนก่อนเจ้าหน้อน ๆ ตามบทบัญญัติแห่ง
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในกรณีที่อาจบังคับเอา
ทรัพย์สินซึ่งจำนองหลุด ผู้รับจำนองจะมีคำขอตั้งกล่าว
ข้างต้นให้เอาทรัพย์สินซึ่งจำนองนั้นหลุดก็ได้

ในกรณีจำนองสังหาริมทรัพย์ หรือบริวารสิทธิเหนือ
สังหาริมทรัพย์อื่นได้ ไปจดทะเบียนไว้แล้ว ให้ยื่น
คำร้องขอก่อนเอาทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาด ส่วนใน
กรณีอื่น ๆ ให้ยื่นคำร้องขอเสียก่อนส่งคำบอกกล่าวตามที่
บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๑๕

ถ้าศาลมีคำสั่งอนุญาตให้เอาทรัพย์สินที่จำนองหลุด การยึด
ทรัพย์สินที่จำนองนั้นเป็นอันเพิกถอนไปในตัว ในกรณีอื่น ๆ
ที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำร้องขอ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา
ชอบที่จะได้รับแต่เงินที่เหลือ ถ้าหากมี ภายหลังจากหักชำระ
ค่าธรรมเนียมการบังคับจำนองและชำระหนี้ผู้รับจำนอง หรือ
เจ้าหนีบริวารสิทธิแล้ว

มาตรา ๒๕๐ เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินอย่างใดขอแลกหนี้ตามคำพิพากษาไว้แทนเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว ห้ามไม่ให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอื่นยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นซ้ำอีก แต่ให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเช่นว่านั้นมีอำนาจยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลที่ออกหมายบังคับให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้น เพื่อให้ศาลมีคำสั่งยอมให้ตนเข้าเฉลี่ยในทรัพย์สิน หรือเงินที่ขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้นได้ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ห้ามมิให้ศาลอนุญาตตามคำขอเช่นว่านั้น เว้นแต่ศาลเห็นว่า ผู้ยื่นคำขอไม่สามารถเอาชำระได้จากทรัพย์สินอื่น ๆ ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

ในกรณีที่ยึดทรัพย์สิน เพื่อขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่น คำขอเช่นว่านี้ให้ยื่นก่อนสิ้นระยะเวลาสิบส่วนนับแต่วันขายทอดตลาดหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้น

ในกรณีที่อายัดทรัพย์สิน ให้ยื่นคำขอเสียก่อนที่มีการชำระเงิน หรือส่งทรัพย์สินตามที่อายัดไว้ และไม่ว่าในกรณีใด ^{1๗}2566 ห้ามมิให้ยื่นคำขอช้ากว่าสามเดือนนับแต่วันอายัด

ในการขยับเงิน ให้ยื่นคำขอเสียก่อนสิ้นระยะเวลา
สิบสี่วันนับแต่วันขยับ

เมื่อได้ส่งสำเนาคำขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว ให้
เจ้าพนักงานบังคับคดีตั้งการจำหน่ายตามคำบังคับไว้จนกว่า
ศาลจะได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาด เมื่อศาลได้มีคำสั่งประการใด
และสำให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบแล้ว ก็ให้เจ้าพนักงาน
บังคับคดีปฏิบัติไปตามคำสั่งเช่นว่านั้น

มาตรา ๒๕๑ เมื่อศาลได้ยกคำร้องขอเฉลี่ยเสียโดย
เหตุที่ยื่นไม่ทันกำหนด ผู้ขออาจยื่นคำร้องต่อศาลได้อีกครั้ง
หนึ่ง ก่อนที่จะได้มีการส่งคำบอกกล่าวตามที่บัญญัติไว้ใน
มาตรา ๓๑๕ เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งดัง
ต่อไปนี้

(๑) ให้ผู้ยื่นคำขอมีสถานะได้รับชำระจากเงินที่เหลือภายหลังที่ได้ชำระให้แก่เจ้าหนี้ผู้ขยับแล้ว

(๒) ในการที่ศาลมีคำสั่งให้ถอนการขยับ หรือเจ้าหนี
ผู้ขยับสละสิทธิในการบังคับคดี ให้ถือว่าผู้ขอเป็นเจ้าหนี้ผู้ขยับ
ต่อไปตั้งแต่วันที่ได้ยื่นคำร้อง และให้ดำเนินการบังคับคดี
ไปตามนั้น

มาตรา ๒๕๒ เจ้าพนักงานบังคับคดีต้องงดการบังคับคดีไว้ในกรณีต่อไปนี้

(๑) ถ้าคำพิพากษาหรือคำสั่งใดได้กระทำไปโดยขาดนัด และได้มีการขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น หากถูกหนัดตามคำพิพากษาได้ยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ เมื่อศาลได้ส่งคำสั่งให้งดการบังคับคดีไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๐๕ แต่ยังไม่ตัดสิทธิเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในอันที่จะขอต่อศาลให้มีคำสั่งกำหนดวิธีการชั่วคราวเพื่อคุ้มครองอย่างใด ๆ ตามที่เห็นสมควร

(๒) ถ้าศาลได้มีคำสั่งให้งดการบังคับคดีไว้ เมื่อศาลได้ส่งคำสั่งนั้นไปให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบ ในกรณีเช่นนี้ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีงดการบังคับคดีไว้ภายในระยะเวลาหรือเงื่อนไขตามที่ศาลจะได้กำหนดไว้

(๓) ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้แจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีว่าตนตกลงงดการบังคับคดีไว้ชั่วคราวที่กำหนดไว้ หรือภายในเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่ง

(๔) เมื่อเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาไม่ปฏิบัติตามข้อความ

ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีส่งคำบอกกล่าววงดการบังคับคดี
นั้น ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและบุคคลภายนอกผู้มี
ส่วนได้เสีย เว้นแต่จะได้อวดการบังคับคดีตามคำขอของ
บุคคลเหล่านั้นเอง

มาตรา ๒๕๓ ลูกหนี้ตามคำพิพากษาอาจยื่นคำขอทำ
เป็นคำร้องต่อศาลในงดการบังคับคดีไว้ โดยเหตุที่ตนได้
ยื่นฟ้อง เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา เป็นคดีเรื่องอื่นในศาลเดียว
กันนั้น ซึ่งศาลยังมีได้วันฉดัยช้ขาด และถ้าหากตนเป็น
ฝ่ายชนะ จะไม่ต้องมีการขายทอดตลาดหรือจำหน่าย
ทรัพย์สินของตนโดยวิธีอื่น เพราะสามารถจะหักกลบ
ลบหนี้กันได้

ถ้าศาลเห็นว่าข้ออ้างของลูกหนี้ตามคำพิพากษามีเหตุ
ฟังได้ และถ้งดการบังคับคดีไว้ ไม่น่าจะเป็นที่เสียหาย
แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ศาลอาจมีคำสั่งงดการบังคับ
คดีไว้ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขตามที่เห็นสมควร คำสั่ง
ของศาลเช่นว่านี้ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๕๔ ถ้าได้อวดการบังคับคดีไว้ตามที่บัญญัติใน
ประมวลกฎหมายนี้ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการ

บังคับคดีต่อไป เมื่อศาลได้ส่งคำสั่งให้ดำเนินคดีต่อไปยัง
เจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว โดยศาลเป็นผู้ออกคำสั่งนั้นเอง
หรือโดยเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษายื่นคำขอให้ดำเนินการบังคับ
คดีต่อไป เนื่องจากระยะเวลาที่ไต่ถามการบังคับคดีนั้นได้
ล่วงพ้นไปแล้ว หรือเนื่องจากมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่
ศาลหรือเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้กำหนดไว้ แล้วแต่กรณี
หรือเนื่องจากศาลที่คดีนั้นอยู่ ระหว่างพิจารณาในชั้นอุทธรณ์
หรือฎีกาได้พิพากษายืนตามคำพิพากษาที่อยู่ในระหว่างบังคับ
คดี แต่ถ้าคำพิพากษาที่อยู่ในระหว่างบังคับคดีนั้น ศาล
อุทธรณ์หรือศาลฎีกาพิพากษายืนแต่บางส่วน เจ้าพนักงาน
บังคับคดีจะดำเนินการบังคับคดีต่อไปยังหาได้ไม่ ถ้าปรากฏ
ว่าเงินที่รวบรวมได้ก่อนงดการบังคับคดีนั้น พอที่จะชำระ
เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้แล้ว

ถ้าได้งดการบังคับคดี ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๑๕๔
ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีต่อไปโดยพลัน
เมื่อเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้ปฏิบัติตามข้อความที่กล่าวไว้
ในมาตรานั้นแล้ว

มาตรา ๒๕๕ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีถอนการบังคับคดี
ในกรณีต่อไปนี้

๒๕/10/256๕

(๑) เจ้าพนักงานบังคับคดีถอนการบังคับคดีนั้นเอง หรือถอนโดยคำสั่งศาล แล้วแต่กรณี เมื่อลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้วางเงินต่อศาลหรือต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นจำนวนพอชำระหนี้ตามคำพิพากษา พร้อมทั้งค่าฤชาธรรมเนียมแห่งคดี หรือค่าธรรมเนียมในการบังคับคดี หรือได้หาประกันมาให้จนเป็นที่พอใจของศาล สำหรับจำนวนเงินเช่นว่านี้

(๒) ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ได้แจ้งไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นหนังสือว่าตนสละสิทธิในการบังคับคดีนั้น

(๓) ถ้าคำพิพากษาในระหว่างบังคับคดีได้ถูกกลับในชั้นที่สุด หรือหมายบังคับคดีได้ถูกยกเลิกเสีย เมื่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีได้ส่งคำสั่งให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดี แต่คำพิพากษาในระหว่างบังคับคดีนั้น ได้ถูกกลับแต่เพียงบางส่วน การบังคับคดีอาจดำเนินต่อไปจนกว่าเงินที่รวบรวมได้นั้นจะพอชำระแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา

มาตรา ๒๕๖ ถ้าศาลได้ออกหมายบังคับคดี ฝ่ายผู้ตอบบัญชีหนี้แห่งลักษณะนี้ ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลภายนอกที่มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี แก่ทรัพย์สินตาม ^{25/10/2566}หมายบังคับคดีนั้น อาจยื่นคำขอต่อศาลที่ออกหมาย

บังคับคดีให้มีคำสั่งให้ยกหรือแก้ไขหมายนั้นเสีย ถ้าคำ
ขอนั้นถูกหนดตามคำพิพากษาเป็นผู้ยื่น ถูกหนดตามคำพิพากษา
จะยื่นคำร้องต่อศาลในขณะเดียวกันนั้น ให้ศาลมีคำสั่งงด
การบังคับคดีไว้ในระหว่างวินิจฉัยชี้ขาดก็ได้

ถ้าเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ดำเนินการบังคับคดีฝ่าฝืนต่อ
บทบัญญัติแห่งลักษณะนี้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ถูกหนดตาม
คำพิพากษา หรือบุคคลอื่นที่มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี
ซึ่งต้องเสียหายโดยการฝ่าฝืนนั้น แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำ
ขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนการบังคับ
คดีได้เสร็จลง แต่ต้องไม่ช้ากว่าแปดวันนับแต่ทราบการ
ฝ่าฝืนนั้น ขอให้ศาลมีคำสั่งยกกระบวนการบังคับคดี
ทั้งปวง หรือวิธีการบังคับใด ๆ โดยฉะเพาะ หรือขอให้ศาล
มีคำสั่งกำหนดวิธีการอย่างใด ๆ แก่เจ้าพนักงานบังคับคดี
ตามที่เห็นสมควร ถ้าคำขอนั้นถูกหนดตามคำพิพากษาเป็น
ผู้ยื่น ถูกหนดตามคำพิพากษาจะยื่น คำร้อง ต่อศาลใน
เวลาเดียวกันนั้น ขอให้ให้มีคำสั่งงดการบังคับคดีไว้ใน
ระหว่างที่ศาลวินิจฉัยชี้ขาดก็ได้

เมื่อได้ยื่นคำขอตั้งที่กล่าวมาและศาลได้ไต่สวนตามที่
เห็นสมควรแล้ว ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตหรือยกคำขอนั้นเสีย

มาตรา ๒๕๗ เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาชอบที่จะยื่นคำขอฝ่ายเดียว โดยทำเป็นคำร้องต่อศาลไม่ว่าเวลาใด ๆ นับแต่ระยะเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ขอให้มีการบังคับได้ล่วงพ้นไป จนถึงเวลาที่การบังคับคดีได้เสร็จสิ้นลง ขอให้ศาลมีคำสั่งจับกุมและกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งจงใจไม่ปฏิบัติตามหมายบังคับคดีซึ่งออกบังคับเอาแก่ตน

ห้ามไม่ให้ศาลอนุญาตตามคำขอนั้น เว้นแต่จะเป็นที่พอใจจากพยานหลักฐานซึ่งผู้ร้องนำมาสืบหรือที่ศาลเรียกมาสืบว่า

- (๑) ลูกหนี้ตามคำพิพากษามีความสามารถที่จะปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ ถ้าตนได้กระทำการโดยสุจริต และ
- (๒) ไม่มีวิธีบังคับคดีอื่นใดที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาจะพึงใช้บังคับได้

มาตรา ๒๕๘ เมื่อมีคำขอให้จับตัวลูกหนี้ตามคำพิพากษา โดยเหตุจงใจขัดขืนไม่ปฏิบัติตามหมายบังคับคดี ให้ศาลออกหมายเรียกให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษามาศาล

ถ้าได้ออกหมายเรียกไปตั้งกล่าวมาในวรรคก่อนนั้นแล้ว ลูกหนี้ที่ขัดขืนนั้นไม่มาศาล และมีได้แจ้งเหตุสมควรใน

การที่ไม่มานั้นให้ศาลทราบ หากศาลเป็นที่พอใจว่าลูกหนี้
ตามคำพิพากษาได้รับหมายเรียกแล้ว หรือถ้าลูกหนี้ตาม
คำพิพากษาได้มาศาล แต่แสดงข้อแก้ตัวในการจัดชั้นมิได้
ไม่ว่าศาลนั้นจะมีอำนาจทางคดีอาญาหรือไม่ ศาลจะออก
หมายให้จับกุม และกักขัง ลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้นทันที
หรือจะออกหมายจับกุมและกักขัง ตั้งแต่วันใดวันหนึ่ง
ที่ศาลเห็นสมควรกำหนดก็ได้ ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษา
ยังคงจัดชั้นอยู่จนถึงวันนั้น

ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ได้รับหมายเรียกหรือได้แจ้ง
เหตุสมควรต่อศาลในการที่ไม่มานั้น ให้ศาลเลื่อนการนั่ง
พิจารณาคำขอนั้นไป แต่ถ้าศาลเห็นว่าลูกหนี้ตามคำ
พิพากษาได้ขออนตัวเพื่อจะไม่รับหมาย ศาลจะออกหมายจับ
ตามที่ขอทันทีก็ได้

ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษามาศาล และแสดงข้อแก้ตัว
อันดีได้ ศาลจะมีคำสั่งให้ยกคำขอ หรือมีคำสั่งอย่างอื่นใด
ตามที่เห็นสมควรก็ได้

ในกรณีเหล่านี้ ศาลมีอำนาจที่จะทำการไต่สวนตามที่
เห็นสมควร และลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่จัดชั้นยอมนำ
พะยานมาสืบแก้ได้

มาตรา ๒๕๕ การขอให้จับและกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาตามความในสองมาตราก่อนนั้น ให้ศาลอนุญาตได้ โดยไม่เป็นการตัดสิทธิในอันที่จะใช้มาตรา ๓๐๘ และ ๓๑๖ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาบังคับ

หมายที่ออกให้จับและกักขังเช่นว่ามานี้ให้บังคับได้ไม่ว่าในที่ใด ๆ ในราชอาณาจักรสยาม

มาตรา ๓๐๐ ลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่ถูกจับกุมตามหมายที่ออกเพื่อการจงใจขัดขืน จะต้องถูกกักขังไว้จนกว่าจะได้หาประกัน มาตามจำนวนที่ศาลจะกำหนดตามที่เห็นสมควร (แต่ในกรณีฟ้องเรียกเงินไม่ให้เกินกว่าจำนวนหนี้ตามคำพิพากษารวมทั้งค่าฤชาธรรมเนียม) ว่าตนยินยอมที่จะปฏิบัติตามคำสั่งบังคับทุกประการ

แต่ห้ามไม่ให้กักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาตามหมายดังกล่าวแล้ว เกินกว่าหนึ่งปีนับแต่วันจับ

มาตรา ๓๐๑ ในกรณีที่ศาลยอมรับบุคคลเป็นประกัน และบุคคลนั้นจงใจไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของตน ให้นำบทบัญญัติแห่งมาตราก่อนมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๐๒ ศาลที่มีอำนาจออกหมายบังคับคดีหรือ
หมายจับ ลูกหนี้ ตาม คำพิพากษา หรือ มีอำนาจ ทำคำ วินิจฉัย
ชี้ขาดในเรื่องใด ๆ อัน เกี่ยวด้วยการบังคับคดีตามคำพิพากษา
หรือคำสั่ง ซึ่งได้เสนอต่อศาลตามบทบัญญัติแห่งลักษณะนี้
คือศาลที่ได้ พิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีในชั้นต้น

ถ้าศาลอุทธรณ์ได้ส่งคดี ไปยังศาลชั้นต้นแห่งอื่นที่มีได้
มีคำพิพากษาหรือคำสั่งที่อุทธรณ์นั้น เพื่อการพิจารณาและ
พิพากษาใหม่ตามมาตรา ๒๔๓ (๒) และ (๓) ให้ศาลที่มี
คำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่นั้น เป็นศาลที่มีอำนาจใน
การบังคับคดี เว้นแต่ศาลอุทธรณ์จะได้กำหนดไว้เป็น
อย่างอื่น

ในกรณีที่ศาลได้ออกหมายบังคับคดีหรือหมายจับ ส่ง
ไปให้อีกศาลหนึ่งบังคับคดีแทน ให้ส่งทรัพย์สินที่ยึดได้
หรือเงินที่ได้จากการขายทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณี หรือบุคคล
ที่ได้ถูกจับนั้นไปยังศาลที่ออกหมาย เพื่อดำเนินการไป
ตามกฎหมาย

หมวด ๒

วิธียึดทรัพย์ อายัดทรัพย์ และการจ่ายเงิน

มาตรา ๓๐๓ การยึดเอกสารและสิ่งหามทรัพย์มีรูปร่าง
ของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดี
จัดทำโดย

(๑) นำเอาเอกสารหรือทรัพย์สินนั้นมาและฝากไว้
ณสถานที่ใดหรือแก่บุคคลใดตามที่เห็นสมควร และแจ้ง
การยึดนั้นให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาทราบ หรือ

(๒) มอบไว้ในความอารักขาของลูกหนี้ตามคำพิพากษา
โดยความยินยอมของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา หรือมอบไว้ใน
อารักขาของบุคคลอื่นใดซึ่งครอบครองทรัพย์สินนั้นอยู่
และแจ้งการยึดให้ลูกหนี้หรือบุคคลเช่นว่านั้นทราบ กับต้อง
กระทำให้การยึดนั้นเห็นประจักษ์แจ้ง โดยการประทับตรา
หรือกระทำโดยวิธีอื่นใดที่สมควร

การยึดสิ่งหามทรัพย์มีรูปร่างนั้น ครอบคลุมไปถึงดอกผล
แห่งทรัพย์สินนั้นด้วย

มาตรา ๓๐๔ การยึดอสังหาริมทรัพย์ของลูกหนี้ตามคำ
พิพากษานั้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจัดทำโดยนำเอา

หนังสือสำคัญสำหรับทรัพย์สินนั้นมาและฝากไว้ณสถานที่ใด หรือแก่บุคคลใดตามที่เห็นสมควร และแจ้งการยึดนั้นให้ ลูกหนี้ตามคำพิพากษา และเจ้าพนักงานที่ดินผู้ทำหน้าที่ทราบบ ให้เจ้าพนักงานที่ดินบันทึกการยึดไว้ในทะเบียน ถ้าหนังสือ สำคัญยังไม่ได้ออก หรือนำมาแสดงไม่ได้ หรือหาไม่พบ ให้ถือว่า การที่ได้แจ้งการยึดต่อลูกหนี้ตามคำพิพากษาและ เจ้าพนักงานที่ดินนั้น เป็นการยึดตามกฎหมายแล้ว

การยึดต่อสังหาริมทรัพย์นั้น ครอบไปถึงเครื่องอุปโภค และดอกผลดินนัยของอสังหาริมทรัพย์นั้นด้วย เว้นแต่จะ ได้มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ดอกผลธรรมดาที่ ลูกหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องเป็นผู้เก็บเกี่ยว หรือบุคคล อื่นเก็บเกี่ยวในนามของลูกหนี้นั้น เมื่อเจ้าพนักงานบังคับ คัดได้แจ้งเป็นหนังสือให้ทราบในขณะทำการยึดว่า จะทำ การเก็บเกี่ยวเองแล้ว เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจจัดให้เก็บ เกียวดอกผลนั้นได้เมื่อถึงกำหนด และทำการขายทอด ตลาดตามบทบัญญัติในลักษณะนี้

มาตรา ๓๐๕ การยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ตั้งบัญญัติไว้ในสองมาตราก่อนนี้ มีผลดังต่อไปนี้

(๑) การที่ถูกหน้ตามคำพิพากษาได้ก่อให้เกิด โอน หรือ เปลี่ยนแปลงซึ่งสิทธิในทรัพย์สินที่ถูกยึดภายหลังที่ได้ทำการ ยึดไว้แล้วนั้น หากอาจใช้ยื่นแก่เจ้าหน้ตามคำพิพากษา หรือ เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ไม่ ถึงแม้ว่าราคาแห่งทรัพย์สินนั้น จะเกินกว่าจำนวนหน้ตามคำพิพากษาและค่าฤชาธรรมเนียม ในการฟ้องร้องและการบังคับคดี และถูกหน้ตามคำพิพากษา ได้จำหน่ายทรัพย์สินเพียงส่วนที่เกินจำนวนนั้นก็ตาม

(๒) ถ้าถูกหน้ตามคำพิพากษาได้รับมอบให้เป็นผู้ อารักขาสังหาริมทรัพย์มีรูปร่างที่ถูกยึดหรือเป็นผู้ครอบครอง อสังหาริมทรัพย์ที่ถูกยึด ถูกหน้ชอบที่จะใช้ทรัพย์สินเช่น วนั้นได้ตามสมควร แต่ถ้าเจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นว่า ถูกหน้ตามคำพิพากษาจะทำให้ทรัพย์สินที่ได้รับมอบไว้ในอารักขา หรือทรัพย์สินที่อยู่ในครอบครองเสียหาย หรือเกลือกจะเสียหาย โดยเจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นเอง หรือเมื่อเจ้าหน้ ตามคำพิพากษาหรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีแก่ ทรัพย์สินนั้นร้องขอ เจ้าพนักงานบังคับคดีจะระวังรักษา ทรัพย์สินนั้นเสียเอง หรือตั้งให้ผู้อื่นใดเป็นผู้จัดการทรัพย์สิน นั้นก็ได้

มาตรา ๓๐๖ เมื่อได้ขังตั้ง หาริมทรัพย์มีรูปร่างหรือ
 อสังหาริมทรัพย์ทั้งหมด หรือบางส่วนของลูกหนี้ตามคำ
 พิพากษาแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดียื่นคำขอต่อศาล
 ขอให้ส่งอนุญาตให้ขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น ถ้าไม่มีผู้
 คัดค้านในการขายทรัพย์ ภายใต้อำนาจบังคับทรัพย์ตามมาตรา ๓๐๗
 ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอ แล้วให้เจ้าพนักงานบังคับ
 คดีแจ้งให้ทราบซึ่งคำสั่งของศาล และวันขายทอดตลาดแก่
 บรรดาบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินที่จะ
 ขายทอดตลาดซึ่งทราบได้ตามทะเบียน หรือโดยประการอื่น

มาตรา ๓๐๗ ถ้ารายได้ประจำปีจากอสังหาริมทรัพย์หรือ
 การประกอบ อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือกิจการ
 ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา อาจเพียงพอที่จะชำระหนี้ตาม
 คำพิพากษา พร้อมด้วยค่าฤชาธรรมเนียมในการฟ้องร้อง
 และการบังคับคดี เมื่อศาลเห็นสมควร หรือเมื่อลูกหนี้ตาม
 คำพิพากษาร้องขอ ศาลอาจมีคำสั่งตั้งผู้จัดการอสังหาริม
 ทรัพย์หรือการประกอบกิจการเหล่านั้นได้ และบังคับให้
 มอบเงินรายได้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนต่อเจ้าพนักงานบังคับ
 คดีภายในเวลาและกำหนดตามที่ศาลเห็นสมควร แทน
 การส่งขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

มาตรา ๓๐๘ เมื่อศาลได้มีคำสั่งอนุญาตให้ขายแล้ว เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ยึดได้เมื่อพ้นระยะเวลาอย่างน้อยห้าวันนับแต่วันที่ยึด การขายนั้นให้ดำเนินตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎกระทรวงว่าด้วยการนั้นและตามข้อ กำหนดของศาล ซึ่งระบุไว้ในคำสั่งอนุญาตให้ขายทรัพย์สินนั้น ถ้าหากมี

บทบัญญัติแห่งมาตรานี้ ไม่ให้ใช้บังคับแก่ทรัพย์สินที่มีสภาพเป็นของสดของเสียได้ ซึ่งเจ้าพนักงานบังคับคดี ย่อมมีอำนาจที่จะขายได้ทันที โดยวิธีขายทอดตลาด หรือวิธีอื่นที่สมควร

มาตรา ๓๐๘ ในการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ ตามคำพิพากษานั้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีปฏิบัติตามข้อ บังคับต่อไปนี้

(๑) ในการขายทรัพย์สินที่มีหลายสิ่งด้วยกัน ให้แยกขายทีละสิ่งต่อเนื่องกันไป แต่

(ก) เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจจัดสังหาริมทรัพย์ซึ่งมีราคาเล็กน้อยรวมขายเป็นกองๆ ได้เสมอ และ

(ข) เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจจัดสังหาริมทรัพย์ หรืออสังหาริมทรัพย์ สองสิ่งหรือกว่านั้นขึ้นไว้ รวมขาย

ไปด้วยกันได้ ในเมื่อเป็นที่คาดหมายได้ว่า เงินรายได้ในการขายจะเพิ่มขึ้นเพราะเหตุนี้

(๒) ในการขายอสังหาริมทรัพย์รายใหญ่ และทรัพย์สินนั้นอาจแบ่งแยกออกได้เป็นตอนๆ เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจขายทรัพย์สินนั้นเป็นตอนๆได้ ในเมื่อเป็นที่คาดหมายได้ว่า เงินรายได้ในการขายทรัพย์สินบางตอนจะเพียงพอแก่การบังคับคดี หรือว่าเงินรายได้ทั้งหมดจะเพิ่มขึ้นเพราะเหตุนี้

(๓) ในการขายทรัพย์สินหลายสิ่งด้วยกัน เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจกำหนดลำดับที่จะขายทรัพย์สินนั้น

บุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินซึ่งจะต้องขาย อาจร้องขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีรวมหรือแยกทรัพย์สิน หรือขอให้ขายทรัพย์สินนั้นตามลำดับที่กำหนดไว้ หรือจะร้องคัดค้านคำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่สั่งตามสามอนุมาตราก่อนนั้นก็ได้ ในกรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ยอมปฏิบัติตามคำร้องขอหรือคำคัดค้านเช่นนั้น ผู้ร้องจะยื่นคำขอต่อศาลโดยทำเป็นคำร้อง ภายในสองวันนับตั้งแต่วันปฏิเสฐ เพื่อขอให้ล้มคำสั่งขาดใน

เรื่องนั้นก็ได้อำสั่งของศาลให้เป็นที่สุด และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเลื่อนการขายไปจนกว่าศาลจะได้มีคำสั่ง หรือจนกว่าจะได้พ้นระยะเวลาซึ่งให้นำเรื่องขึ้นสู่ศาลได้

มาตรา ๓๑๐ เมื่อได้มีการยึดทรัพย์แล้ว สิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ที่มีต่อบุคคลภายนอกนั้น ให้จัดการตั้งต่อไปน

(๑) ถ้าเป็นพันธบัตรและหลักทรัพย์ที่เป็นประกันซึ่งเป็นของลูกหนี้ตามคำพิพากษา (ออกให้แก่ผู้ถือหรือออกในนามของลูกหนี้ตามคำพิพากษา) เจ้าพนักงานบังคับคดีจะร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งอนุญาตให้จำหน่ายสิ่งเหล่านั้นตามรายการขานราคาในวันที่ขายก็ได้ หากสิ่งเหล่านั้นได้มีรายการขานราคากำหนดไว้ณสถานแลกเปลี่ยน หรือจะขายโดยวิธีขายทอดตลาดตั้งบัญญัติไว้ในลักษณะนี้ก็ได้ ถ้ามิได้ทำคำขอเช่นนั้น หรือคำขอถูกยกเสียให้ขายสิ่งเหล่านั้นโดยวิธีขายทอดตลาด

(๒) ถ้าเป็นตราสารเปลี่ยนมือ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีร้องขอให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้จำหน่ายตามราคาที่ปรากฏในตราสาร หรือราคาต่ำกว่านั้นตามที่ศาลเห็นสมควรกำหนด ถ้าหาผลสั่งยกคำขอ ให้นำตราสารนั้นออกขายทอดตลาด

(๓) ถ้าเป็นสิทธิเรียกร้อง ขอให้ชำระเงินจำนวนหนึ่ง หรือเรียกให้ส่งมอบสิ่งของนอกจากที่กล่าวไว้ในสองอนุมาตราข้างบนนี้ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีอายัดและจำหน่ายไปตามที่บัญญัติไว้ในห้ามาตราต่อไปนี้

(๔) ถ้าเป็นสิทธิเรียกร้องอื่น ๆ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีร้องขอให้ศาลออกหมายเรียกบุคคล ซึ่งต้องรับผิดชอบในการชำระหนี้ตามสิทธิเรียกร้องนั้นๆ ให้มาศาล ถ้าบุคคลนั้นมาศาลและยินยอมชำระหนี้ให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดี ให้ศาลจดรายงานไว้ ถ้าบุคคลนั้นไม่มาศาลหรือไม่ยินยอมชำระหนี้ตั้งกล่าวแล้ว เมื่อเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาร้องขอให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าหนี้ฟ้องตามเอกสารที่ได้ยื่นขึ้น และถ้าศาลพิพากษาในที่สุดให้เจ้าหนี้เป็นผู้ชนะคดี เจ้าหนี้ต้องให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบ จำนวนเงินที่รับชำระหนี้จากการนั้นด้วย

มาตรา ๓๑๑ สิทธิเรียกร้องซึ่งระบุไว้ในอนุมาตรา (๓) แห่งมาตราก่อนนั้น ให้อายัดได้โดยคำสั่งอายัดซึ่งศาลได้ออกให้ตามที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้ยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องฝ่ายเดียว และเจ้าหนี้ได้ นำส่งให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา

และบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบเพื่อการชำระหนี้หรือส่งมอบสิ่ง
ของนั้น

คำสั่งอายัดนั้น อาจออกให้ได้ไม่ว่าหนี้ของบุคคล
ภายนอกนั้นจะมีข้อโต้แย้งหรือมีข้อจำกัดหรือเงื่อนไขหรือ
ว่าได้กำหนดจำนวนไว้แน่นอนหรือไม่

คำสั่งนั้นต้องมีข้อห้ามลูกหนี้ตามคำพิพากษาให้งดเว้น
การจำหน่ายสิทธิเรียกร้องตั้งแต่ขณะที่ได้ส่งคำสั่งนั้นให้ และ
มีข้อห้ามบุคคลภายนอกไม่ให้ชำระหนี้หรือส่งมอบสิ่งของให้
แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา แต่ให้ชำระหรือส่งมอบให้แก่
เจ้าพนักงานบังคับคดีแลเวลาหรือภายใน เวลาตามที่กำหนด
ไว้ในคำสั่ง

มาตรา ๓๑๒ ถ้าบุคคลภายนอกที่ได้รับคำสั่งอายัดทรัพย์
ปฏิเสธหรือโต้แย้งหนี้ที่เรียกร้องเอาแก่ตน ศาลอาจทำการ
ไต่สวน และ (๑) ถ้าศาลเป็นที่พอใจว่าหนี้ที่เรียกร้องนั้นมี
อยู่จริง ก็ให้มีคำสั่งให้บุคคลภายนอกปฏิบัติตามคำสั่ง
อายัด หรือ (๒) ถ้าศาลเห็นว่าเรื่องจะทำให้เสร็จเด็ดขาด
ไม่ได้สะดวกโดยวิธีไต่สวน ก็ให้มีคำสั่งอย่างอื่นใดในอัน
ที่จะให้เรื่องเสร็จเด็ดขาดไปได้ตามที่เห็นสมควร

ถ้าคำสั่งอัยการพิทักษ์นั้นไม่มีการคัดค้าน หรือศาลได้มีคำสั่งรับรองดังกล่าวแล้ว และบุคคลภายนอกมิได้ปฏิบัติตามนั้น เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีแก่บุคคลภายนอกนั้น และดำเนินการไปเสมือนหนึ่งว่าบุคคลนั้นเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา

ถ้าคำแห่งสิทธิเรียกร้องซึ่งอายุัดไว้แล้วนั้นต้องเสื่อมเสียไปเพราะความผิดของบุคคลภายนอก เนื่องจากการที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลไม่ว่าด้วยประการใดๆ บุคคลภายนอกเช่นว่านั้นต้องรับผิดชอบค่าสินไหมทดแทนแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อความเสียหายใดๆ ซึ่งเกิดขึ้นแก่เจ้าหนี้นั้น

มาตรา ๓๑๓ การอายัดสิทธิเรียกร้องแห่งรายได้เป็นคราวๆ นั้น รวมตลอดถึงจำนวนเงินซึ่งถึงกำหนดชำระภายหลังการอายัดนั้นด้วย

ถ้าสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งมีต่อบุคคลภายนอกในอันที่จะเรียกให้ชำระเงินจำนวนหนึ่งนั้น มีการจำนองเป็นประกัน การอายัดสิทธิเรียกร้องให้รวมตลอดถึงการจำนองด้วย แต่ทั้งนี้เจ้าพนักงานบังคับคดีต้องแจ้งคำสั่งอายัดทรัพย์สินนั้นไปยังเจ้าพนักงานที่ดิน และให้เจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนในทะเบียนที่ดิน

มาตรา ๓๑๔ การอายัดสิทธิเรียกร้องตั้งบัญชีไว้ใน
สองมาตราก่อนนี้ ให้มีผลดังต่อไปนี้

(๑) การที่ถูกหน้ตามคำพิพากษาได้ก่อให้เกิด โอน หรือ
เปลี่ยนแปลงซึ่งสิทธิเรียกร้องที่ได้ถูกอายัดภายหลังที่ได้ทำ
การอายัดไว้แล้วนั้น หากเจ้าหนี้ยื่นแก่เจ้าหน้ตามคำพิพากษา
หรือเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ไม่ ถึงแม้ว่าราคาแห่งสิทธิ
เรียกร้องนั้นจะเกินกว่าจำนวนหน้ตามคำพิพากษาและค่าฤชา
ธรรมเนียมในการฟ้องร้องและการบังคับคดี และถูกหน้
ตามคำพิพากษาได้จำหน่ายสิทธิเรียกร้องนั้นเพียงส่วนที่เกิน
จำนวนหน้ก็ตาม

(๒) ถ้าค่าแห่งสิทธิเรียกร้องซึ่งอายัดไว้หน้ ต้องเสื่อม
เสียไปเพราะความผิดของเจ้าหน้ตามคำพิพากษาฯ ต้องรับ
ผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้ แก่ถูกหน้ตาม คำพิพากษาเพื่อ
ความเสียหายใด ๆ ซึ่งเกิดขึ้นแก่ถูกหน้

(๓) การชำระหน้โดยบุคคลภายนอกตามที่ระบุไว้ใน
คำสั่งอายัดทรัพย์สินนั้นให้ถือว่าเป็นการชำระหน้ตามกฎหมาย

มาตรา ๓๑๕ ถ้าสิ่งของที่จะต้องส่งมอบตามสิทธิเรียก
ร้องที่ถูกอายัดนั้นได้ส่งมอบให้ แก่เจ้าพนักงานบังคับคดีไป

แล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีนำออกขายโดยการขายทอดตลาดตั้งที่บัญญัติไว้ในลักษณะนี้

ถ้าการจำหน่ายสิทธิเรียกร้องที่ลูกอายุต้นนั้นกระทำได้โดยยาก เนื่องจากภาระหนี้ต้องอาศัยการชำระหนี้ตอบแทน หรือด้วยเหตุอื่นใด และการบังคับคดีอาจจำเข้าเป็นการเสียหายแก่คู่ความทุกฝ่าย หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือแก่บุคคลผู้มีส่วนได้เสีย เมื่อคู่ความหรือบุคคลเหล่านั้นหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีร้องขอ ศาลจะมีคำสั่งกำหนดให้จำหน่ายโดยวิธีอื่นก็ได้

มาตรา ๓๑๖ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำบัญชีรายละเอียดแสดงจำนวนเงินทั้งหมดที่ได้ยึดหรือได้มาจากการจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือที่ได้วางไว้กับตน นอกจากรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีทำบัญชีพิเศษสำหรับทรัพย์สินแต่ละราย ซึ่งอยู่ในบังคับการจำนองหรือบุริมสิทธิพิเศษซึ่งได้มีการแจ้งใบกราบโดยชอบแล้วตามที่กล่าวไว้ในมาตรา ๒๘๕

ภายใต้บังคับมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะล้มละลาย และมาตรา ๒๘๒ ถึง ๒๘๕ แห่งประมวลกฎหมาย
 25/10/2566
 ให้นำด้วยการรอหรือการงดการบังคับคดี ให้เจ้าพนักงาน

บังคับคดีจัดสรรหรือแบ่งเฉลี่ยเงินนั้นตั้งบัญชีไว้ ในมาตราต่อไปนี้

มาตรา ๓๑๗ ในกรณีที่จะต้องบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งได้พิพากษาหรือสั่งโดยจำเลยขาดนัดนั้น ห้ามมิให้เฉลี่ยเงินที่ได้มาจนกว่าระยะหกเดือนจะได้ล่วงพ้นไปแล้ว นับแต่วันยึดทรัพย์หรืออายัดทรัพย์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา แต่ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแสดงให้ศาลเป็นที่พอใจว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ทราบถึงคดีซึ่งขอให้มีการบังคับแล้ว มิให้นำทบัญญัติแห่งมาตรานี้มาใช้บังคับ

มาตรา ๓๑๘ ในกรณีที่มิเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแต่คนเดียวขอร้องให้บังคับคดี และมีได้มีการแจ้งให้ทราบซึ่งการจำนอง หรือ บุริมะสิทธิเหนือ ทรัพย์สินที่จำนอง ได้มา ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๘ เมื่อได้จัดการจำหน่ายทรัพย์สินเสร็จ และได้หักค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีไว้แล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจ่ายเงินตามจำนวนหนี้ในคำพิพากษา และ ค่า ฤชา ธรรมเนียม ในการ พ้อง ร้อง ให้ แก่ เจ้าหนี้ ตามคำพิพากษา เพียงเท่าที่เงินรายได้จำนวนสุทธิจะพอแก่การที่จะจ่ายให้ได้

25/10/2566

มาตรา ๓๑๕ ในกรณีที่มิได้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหลายคน ร้องขอให้บังคับคดีหรือได้มีการแจ้งให้ทราบซึ่งการจำนอง หรือปริวรรตสิทธิเหนือทรัพย์สินที่จำหน่ายได้มาตั้งที่บัญชีไว้ ในมาตรา ๒๘๘ เมื่อได้จัดการจำหน่ายทรัพย์สินเสร็จ และได้หักค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีไว้แล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำบัญชีส่วนเฉลี่ยแสดงจำนวนเงินที่จ่ายให้แก่ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา หรือเจ้าหนี้ปริวรรตสิทธิแต่ละคนจาก เงินรายได้จำนวนสุทธิที่พอแก่การที่จะจ่ายให้ ตามสิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้เหล่านั้น ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย แห่งแพ่งและพาณิชย์ หรือตามประมวลกฎหมายว่าด้วยการ จ่ายเงินเช่นว่านี้ และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีส่งคำบอก กล่าวไปยังเจ้าหนี้เหล่านั้น ขอให้ตรวจสอบบัญชีเช่นนั้น และให้ แลกส่งข้อคัดค้านภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ส่งคำบอก กล่าว

ถ้าไม่มีคำแถลงยื่นภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าบัญชี ส่วนเฉลี่ยนั้นเป็นที่สุด และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจ่ายเงินให้แก่เจ้าหนี้เหล่านั้นตามบัญชี

มาตรา ๓๒๐ ในกรณีตั้งบัญญัติไว้ในมาตราก่อนนี้ ถ้า
 มีเจ้าหน้าที่คนเดียวหรือหลายคนตั้งกล่าวแล้ว ยื่นคำแถลง
 คัดค้านบัญชีส่วนเฉลี่ยต่อ เจ้าพนักงานบังคับคดีภายในเวลา
 ที่กำหนดไว้ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีออกหมายเรียกให้
 เจ้าหน้าที่ทุกคนมาในเวลาและณสถานที่ตามที่เห็นสมควร แต่
 ต้องให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน

เจ้าหน้าที่จะไปตามหมายเรียกเช่นว่านั้น ด้วยตนเองหรือ
 จะให้ผู้อื่นแทนที่ได้รับมอบอำนาจโดยชอบไปและกระทำการ
 แทนในกิจการทั้งหลายอันเกี่ยวแก่เรื่องนั้นก็ได้

เมื่อได้ตรวจพิจารณาคำแถลงและฟังคำชี้แจงของเจ้าหน้าที่
 ผู้มาตามหมายเรียกแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทำคำสั่ง
 ยินตามหรือแก้ไขบัญชีส่วนเฉลี่ยนั้น แล้วให้อ่านให้เจ้าหน้าที่
 ทมานฟัง และให้เจ้าหน้าที่ลงลายมือชื่อรับทราบไว้เป็นหลัก
 ฐาน และให้ส่งคำสั่งนั้นไปยังเจ้าหน้าที่ซึ่งมิได้มาตามหมาย
 เรียกด้วย ถ้าหากมี

ถ้าเจ้าหน้าที่ใดไม่พอใจคำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดี
 เจ้าหน้าที่นั้นชอบที่จะยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องคัดค้านคำสั่ง
 นั้นต่อศาลชั้นต้นได้ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้อ่านหรือ
 25/10/2566
 ที่ได้ส่งคำสั่ง แล้วแต่กรณี แต่ถ้าเจ้าหน้าที่ยื่นคำขอนั้นมิได้

ไปตามหมายเรียกของเจ้าพนักงานบังคับคดี และไม่สามารถแสดงเหตุผลดีในการที่ไม่ไปต่อหน้าเจ้าพนักงานบังคับคดีนั้น ให้ศาลนั้นยกค่าของนั้นเสีย คำสั่งของศาลที่ออกตามความในวรรคนี้ให้เป็นที่สุด

ถ้าเจ้าหนี้ซึ่งได้มาตามหมายเรียกทุกคนได้ยินยอมตามคำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดีและลงลายมือชื่อไว้เป็นพยานหลักฐานในการยินยอมนั้นแล้ว และถ้าเจ้าหนี้ผู้ไม่มา ซึ่งมีสิทธิคัดค้านคำสั่งได้ มิได้ยื่นคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนดไว้ถือว่าบัญชีส่วนเฉลี่ยนั้นเป็นที่สุด และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจ่ายเงินให้แก่เจ้าหนี้ตามนั้น

ถ้าเจ้าหนี้ผู้มีสิทธิคัดค้านคำสั่งได้ยื่นคำคัดค้านตั้งที่บัญชีไว้ข้างต้นแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเลื่อนการจ่ายส่วนเฉลี่ยไปจนกว่าศาลได้มีคำสั่งแล้ว หรือทำการจ่ายส่วนเฉลี่ยชั่วคราว ตั้งที่บัญชีไว้ ในมาตราต่อไป

บทบัญญัติมาตรานี้ ให้ใช้บังคับแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาในเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๒๑ เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นว่า ถ้าจะเลื่อนการจ่ายส่วนเฉลี่ยไปจนกว่าได้จำหน่ายทรัพย์สินที่

ประสงค์จะบังคับทั้งหมด หรือจนกว่าการเรียกร้องทั้งหมดที่
 มาสู่ศาลได้เสร็จเด็ดขาดแล้ว จะทำให้บุคคลผู้มีส่วนเฉลี่ย
 ในเงินรายได้ แห่งทรัพย์สินที่บังคับนั้นทุกคนหรือคนใดคน
 หนึ่งได้รับความเสียหาย เจ้าพนักงานบังคับคดีมีสิทธิที่จะ
 แบ่งเงินรายได้เท่าที่พอแก่การที่จะจ่ายให้ ตั้งที่บัญชีไว้ ใน
 สองมาตราก่อนได้ ในเมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้กันเงิน
 ไว้สำหรับชำระค่าฤชาธรรมเนียมทั้งหมดในการบังคับคดีที่
 เกิดขึ้นหรือจะเกิดขึ้นต่อไป และสำหรับชำระการเรียกร้อง
 ใด ๆ ที่ยังมีข้อโต้แย้งไว้แล้ว

มาตรา ๓๒๒ เมื่อผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีทุก
 คนได้รับส่วนแบ่งเป็นที่พอใจแล้ว ถ้ายังมีเงินที่จำหน่าย
 ทรัพย์สินที่เหลืออยู่ และเงินที่ยังเหลือเช่นว่านั้นได้ถูก
 อายัดตามมาตรา ๒๕๑ หรือโดยประการอื่น ให้เจ้าพนักงาน
 บังคับคดีจำหน่ายส่วนที่เหลือนั้นตามมาตรา ๒๕๑ หรือตาม
 คำสั่งอายัดทรัพย์สิน แล้วแต่กรณี

ถ้าเงินรายได้จำนวนสุทธิที่จำหน่ายทรัพย์สินได้มานั้นไม่
 ต้องการใช้สำหรับการบังคับคดีต่อไปก็ดี หรือมีเงินเหลือ
 อยู่ภายหลังจากหักชำระค่าฤชาธรรมเนียม และจ่ายให้แก่

เจ้าหน้าที่ทุกคนเป็นที่พอใจแล้วก็ดี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดี
จ่ายเงินรายได้จำนวนสุทธิหรือส่วนที่เหลือนั้นให้แก่ลูกหนี้
ตามคำพิพากษา และถ้าทรัพย์สินของบุคคลภายนอกต้อง
ถูกจำหน่ายไปเพื่อประโยชน์แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา ให้
จ่ายเงินรายได้จำนวนสุทธิ นั้นแก่บุคคลภายนอกตาม สิทธิ
เรียกร้องของบุคคลภายนอกที่มีอยู่ต่อลูกหนี้ตามคำพิพากษา

ถ้าได้จำหน่ายสังหาริมทรัพย์รายได้ไปแล้วตามมาตรา
๒๘๘ และได้มีคำพิพากษา ถึงที่สุดเป็นคุณแก่ผู้เรียกร้อง
ให้ศาลหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีจ่ายเงินที่จำหน่ายได้แก่ผู้
เรียกร้องไป

๑๐๑๕

ตาราง ๑

ค่าขึ้นศาลซึ่งต้องเสียเมื่อยื่นคำฟ้อง

(ตามวิเคราะห์ศัพท์ ในมาตรา ๑ (๓))

๑. คดีที่คำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์ซึ่งอาจคำนวณเป็นราคา
เงินได้

ก. อัตราทั่วไป

จำนวนทุนทรัพย์ที่เรียกร้องหรือราคาทรัพย์สินที่พิพาท
ทั้งหมดตามที่ปรากฏในคำฟ้องเดิมหรือคำฟ้องที่ยื่นภายหลัง
ให้เรียกร้อยละสองครึ่ง

ข. อัตราพิเศษ

- (๑) คำร้องขอให้ศาลบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญา
โตตุลาการให้เรียกร้อยละ ๑ ของจำนวนที่
อนุญาโตตุลาการกำหนดให้ในคำชี้ขาด แต่มี
ให้เกินกว่า ๒๐๐๐ บาท
- (๒) คำฟ้องขอให้บังคับจำนองหรือบังคับเอาทรัพย์สิน
สินที่จำนองหลุด ตามที่จำเลยยอมรับ ให้
เรียกร้อยละ ๑ ของจำนวนหนี้ที่จำนอง

(๓) อุทธรณ์หรือฎีกาคำสั่งตามมาตรา ๑๘, ๒๒๗ และ ๒๒๘ ให้เรียก ๖๐ บาท
 เศษของร้อยถ้าถึงครึ่ง ให้นับเป็นร้อย ถ้าต่ำกว่าครึ่งให้ตัดทิ้ง

๒. คดีที่คำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์ไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ และไม่มีคำขอซึ่งมีทุนทรัพย์ หรือทรัพย์สินรวมอยู่ด้วย

(๑) คดีที่เกี่ยวข้องด้วยสิทธิแห่งสภาพบุคคลและสิทธิในครอบครัวหรือไม่ก็ดี ให้เรียกเรื่องละ ๑๕ บาท

(๒) ในกรณีที่ไม่มีคดีอยู่ในศาล คำร้องขอเพื่อให้ศาลมีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่ง ต่อไปนี้ เช่น
 (ก) เพื่อรักษาไว้ซึ่งพระยานหลักฐานตาม
 มาตรา ๑๐๑

(ข) เสนอคดีที่ไม่มีข้อพิพาทตามมาตรา ๑๘๘
 เหล่านี้ ให้เรียกเรื่องละ ๑๕ บาท

ถ้ามีคำขอซึ่งมีทุนทรัพย์หรือทรัพย์สินรวมอยู่ด้วย ค่าขึ้นศาลให้เรียกตามจำนวนทุนทรัพย์หรือราคาทรัพย์สินตามอัตราที่กำหนดไว้ในหมายเลข ๑ แต่มิให้น้อยกว่าอัตราที่กำหนดไว้ในหมายเลข ๒

๑๐๑๖ ก.

ตาราง ๒
ค่าธรรมเนียมอื่น ๆ

ลักษณะแห่งกระบวนการพิจารณา	ศาลฎีกาและศาลอุทธรณ์	ศาลชั้นต้น		ชำระเมื่อใด
		คดีที่ต้องมองคดีคณะผู้พิพากษา ๒ คน	คดีที่ผู้พิพากษาคนเดียวเป็นองค์คณะ	
(๑) คำรับคำฟ้อง	๘ บาท	๕ บาท	๒ บาท	เมื่อยื่นคำฟ้อง
(๒) คำยื่นคำขอให้ออกหมายเรียกหรือหมายอื่น ๆ	๓ บาท	๒ บาท	๑ บาท	เมื่อยื่นคำขอ
(๓) คำยื่นคำขออื่น ๆ ที่ต้องทำเป็นคำร้อง	๘ บาท	๕ บาท	๒ บาท	เมื่อยื่นคำขอ
(๔) ค่าแต่งตั้งนายตามมาตรา ๖๑	๘ บาท	๕ บาท	๒ บาท	เมื่อยื่นใบแต่งตั้งนาย
(๕) ใบมอบอำนาจแก่ทนายความตามมาตรา ๖๒				
(๖) ใบมอบอำนาจให้รับเงินตามมาตรา ๖๓	ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม	—	—	—
(๗) ใบตั้งผู้แทนให้กระทำการตามมาตรา ๖๔				
(๘) ค่าอ้างเอกสารเป็นพยานฉบับละ	๒ บาท	๑ บาท	๑ บาท	เมื่อส่ง
แต่ไม่เกินกว่า	๘๐ บาท	๔๐ บาท	๒๐ บาท	
(๙) ค่ายอมความตามมาตรา ๑๓๘ แต่ให้คืนค่าตัดสินทั้งหมดหรือแต่บางส่วน	๘ บาท	๕ บาท	๒ บาท	เมื่อทำยอมความ
(๑๐) ค่าหนังสือประกัน	๘ บาท	๕ บาท	๒ บาท	เมื่อทำหนังสือประกัน
(๑๑) ค่าตัดสินเรื่องละ	๘๐ บาท	๑๐ บาท	๔ บาท	เมื่อยื่นคำฟ้อง
	ชั้นฎีกา ๒๐ บาท ชั้นอุทธรณ์			

ลักษณะแห่งกระบวนการพิจารณา	ศาลฎีกาและศาลอุทธรณ์	ศาลชั้นต้น		ชำระเมื่อใด
		คดีที่ต้องมองคดีคณะผู้พิพากษา ๒ คน	คดีที่ผู้พิพากษาคนเดียวเป็นองค์คณะ	
(๑๒) ค่าคำสั่งที่มีคำขอตามมาตรา ๒๕๖ หรือคำขอโดยทางอุทธรณ์คำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดี	๒๐ บาท	๑๐ บาท	๔ บาท	เมื่อยื่นคำขอหรือเมื่อยื่นอุทธรณ์
(๑๓) ค่าบังคับคดี	๘ บาท	๕ บาท	๒ บาท	เมื่อยื่นคำฟ้อง
(๑๔) ค่าส่งประเด็นไปสืบที่ศาลอื่นไม่เกี่ยวข้องการชำระค่าฤชาธรรมเนียมอื่น ๆ ที่จะต้องเสียเนื่องจากการดำเนินกระบวนการพิจารณาเพื่อสืบพยานในศาลที่ได้รับแต่งตั้ง		๕ บาท	๕ บาท	ก่อนส่งประเด็นไปสืบ
(๑๕) ค่าคัดสำเนาเอกสารต่างๆ โดยจำศาลหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นผู้คัด ให้คัดร้อยคำต้น ๑ บาท ต่อไปร้อยคำต่อ ๒๕ สตางค์ ค่าสอบทานฉบับละ ๒ บาท ตามมาตรา ๕๔ และ ๒๘๑				
(๑๖) ค่าคัดสำเนาบัญชีค่าฤชาธรรมเนียมตามมาตรา ๑๖๕	๑ บาท	๑ บาท	๑ บาท	เมื่อมีคำขอ
(๑๗) ใบสำคัญเพื่อแสดงว่าค่าพิพากษาหรือคำสั่งได้ถึงที่สุดแล้ว	๑ บาท	๑ บาท	๑ บาท	

๑๐๑๗

ตาราง ๓

ค่าสี่บพะยานนอกศาล

ในกรณีที่ผู้พิพากษาต้องไปสี่บพะยานนอกศาล ให้คิด
ค่าบ่วยการให้ผู้พิพากษา วันละ ๕ บาท
ถ้าไม่จัดหาพาหนะมาให้ จะต้องชดใช้ค่าพาหนะที่เสีย
ไปตามสมควร

๑๐๑๘

ตาราง ๕

ค่าป่วยการพะยาน

---

(๑) ให้ศาลคำนวณตามรายได้และฐานะของพะยานซึ่งควรได้รับเงินค่าป่วยการเมื่อมาศาล แต่ไม่ให้เกินกว่าวันละ ๕ บาท

(๒) ให้ศาลจ่ายค่าพาหนะเดินทางของพะยาน ตามที่ออกไปพอสมควร

(๓) พะยานที่ศาลไปสืบณถิ่นที่อยู่หรือที่ทำการงาน ไม่มีสิทธิที่จะได้รับค่าป่วยการ

ต้องสมัค
คณะนิติศาสตร์

๑๐๑๘

พระราชบัญญัติ

ให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

พุทธศักราช ๒๔๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนุวัตน์จำตุรนต์

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า เป็นการสมควรที่จะ
ประกาศใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

จึงมีพระบรมราชโองการ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

25/10/2566

3 17 ๒๕๖๖

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช ๒๔๗๗”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาตามที่ตราไว้ค่อท้ายพระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

ให้ศาลและเจ้าพนักงานทั้งหลายผู้ดำเนินคดีอาญาตลอดราชอาณาจักร ปฏิบัติการตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ เว้นแต่ศาลซึ่งมีวิธีพิจารณาพิเศษไว้ต่างหาก

คดีทั้งหลายซึ่งค้างอยู่ในศาลก่อนวันใช้ประมวลกฎหมายนี้ ให้บังคับตามกฎหมายซึ่งใช้อยู่ก่อนวันใช้ประมวลกฎหมายนี้จนกว่าคดีนั้น ๆ จะถึงที่สุด

มาตรา ๔ ภายใต้งบังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานี้สืบไป ให้ยกเลิกมาตรา ๑๔, ๑๖ และมาตรา ๘๗ ถึง ๘๖ ในกฎหมายลักษณะอาญา พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความมีโทษสำหรับ

๓
349.573

๒178

๒478

๑.๒

357451

ใช้ไปพลางก่อน ร.ศ. ๑๑๕ และบรรดากฎหมาย กฎและ
ข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในประมวลกฎหมาย
นี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับประมวลกฎหมายนี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้รักษาการให้เป็นไป
ตามพระราชบัญญัตินี้ และเพื่อการนี้ให้มีอำนาจออกกฎ
กระทรวงวางระเบียบการงานตามหน้าที่ เพื่อให้การดำเนิน
คดีอาญาเป็นไปโดยเรียบร้อย

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ มิถุนายน หน้า ๕๘๘)

สารบัญ
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา

ภาค ๑ ข้อความเบื้องต้น

ลักษณะ ๑ หลักทั่วไป

๑-๑๕

ลักษณะ ๒ อำนาจพนักงานสอบสวนและศาล

หมวด ๑ หลักทั่วไป

๑๖

หมวด ๒ อำนาจสืบสวนและ

สอบสวน

๑๗-๒๑

หมวด ๓ อำนาจศาล

๒๒-๒๗

ลักษณะ ๓ การฟ้องคดีอาญาและคดีแพ่ง

ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา

หมวด ๑ การฟ้องคดีอาญา

๒๘-๓๕

หมวด ๒ การฟ้องคดีแพ่งที่

เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา

๔๐-๕๑

ลักษณะ ๔ หมายเรียกและหมายอาญา

25/10/2566

หมวด ๑ หมายเรียก

๕๒-๕๖

หมวด ๒ หมายอาญา

ส่วนที่ ๑ หลักทั่วไป ๕๗-๖๕

ส่วนที่ ๒ หมายจับ ๖๖-๖๘

ส่วนที่ ๓ หมายค้น ๖๙-๗๐

ส่วนที่ ๔ หมายขัง หมาย
จำคุก หมายปล่อย ๗๑-๗๖

ลักษณะ ๕ จับ ขัง จำคุก ค้น ปล่อย
ชั่วคราว

หมวด ๑ จับ ขัง จำคุก ๗๗-๙๐

หมวด ๒ ค้น ๙๑-๑๐๕

หมวด ๓ ปล่อยชั่วคราว ๑๐๖-๑๑๙

ภาค ๒ สอบสวน

ลักษณะ ๑ หลักทั่วไป ๑๒๐-๑๒๙

ลักษณะ ๒ การสอบสวน

หมวด ๑ การสอบสวนสามัญ ๑๓๐-๑๔๗

หมวด ๒ การชันสูตรพลิกศพ ๑๔๘-๑๕๖

ภาค ๓ วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น

ลักษณะ ๑ ฟ้องคดีอาญาและไต่สวน

25/10/2566

มูลฟ้อง

๑๕๗-๑๗๑

ลักษณะ ๒ การพิจารณา	๑๗๒-๑๘๑
ลักษณะ ๓ คำพิพากษาและคำสั่ง	๑๘๒-๑๘๒
ภาค ๔ อุทธรณ์และฎีกา	
ลักษณะ ๑ อุทธรณ์	
หมวด ๑ หลักทั่วไป	๑๘๓-๒๐๒
หมวด ๒ การพิจารณา คำพิพากษา และคำสั่งชั้นอุทธรณ์	๒๐๓-๒๑๕
ลักษณะ ๒ ฎีกา	
หมวด ๑ หลักทั่วไป	๒๑๖-๒๒๔
หมวด ๒ การพิจารณา คำพิพากษา และคำสั่งชั้นฎีกา	๒๒๕
ภาค ๕ พะยานหลักฐาน	
หมวด ๑ หลักทั่วไป	๒๒๖-๒๓๑
หมวด ๒ พะยานบุคคล	๒๓๒-๒๓๗
หมวด ๓ พะยานเอกสาร	๒๓๘-๒๔๐
หมวด ๔ พะยานวัตถุ	๒๔๑-๒๔๒
หมวด ๕ ผู้ชำนาญการพิเศษ	๒๔๓-๔๔๒

๑๐๒๕

ภาค ๖ การบังคับตามคำพิพากษาและคำธรรมเนียม

หมวด ๑ การบังคับตาม

คำพิพากษา

๒๔๕-๒๕๑

หมวด ๒ คำธรรมเนียม

๒๕๒-๒๕๘

ภาค ๗ อภัยโทษ เปลี่ยนโทษหนักเป็นเบา

และลดโทษ

๒๕๙-๒๖๗

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ภาค ๑

ข้อความเบื้องต้น

ลักษณะ ๑

หลักทั่วไป

มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้ ถ้าคำใดมีคำอธิบายไว้แล้ว ให้ถือตามความหมายตั้งคำอธิบายไว้ เว้นแต่ข้อความในต้วบทจะขัดกับคำอธิบายนั้น

มาตรา ๒ ในประมวลกฎหมายนี้

(๑) “ศาล” หมายความว่า ศาล ขุดติธรรม หรือ ผู้พิพากษา ซึ่งมีอำนาจทำการอันเกี่ยวกับคดีอาญา

(๒) “ผู้ต้องหา” หมายความว่า บุคคลผู้ถูกหาว่าได้กระทำความผิด แต่ยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาล

(๓) “จำเลย” หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกฟ้องยังศาลแล้วโดยข้อหาว่าได้กระทำความผิด

(๔) “ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้ง

บุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ ตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๔, ๕ และ ๖

(๕) “พนักงานอัยการ” หมายความว่าถึงเจ้าพนักงานผู้ทำหน้าที่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ทั้งจะเป็นข้าราชการในกรมอัยการหรือเจ้าพนักงานอื่นผู้มีอำนาจเช่นนั้นก็

(๖) “พนักงานสอบสวน” หมายความว่าถึงเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายใหม่อำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน

(๗) “คำร้องทุกข์” หมายความว่าถึงกรณีที่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าผู้กระทำความผิดนั้น จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม ซึ่งกระทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย และการกล่าวหาเช่นนั้นได้กล่าวโดยมีเจตนาจะให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ

(๘) “คำกล่าวโทษ” หมายความว่าถึงกรณีที่บุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ ว่ามีบุคคลรู้ตัวหรือไม่ที่ดี ได้กระทำความผิดอย่างหนึ่งขึ้น

(๙) “หมายอาญา” หมายความว่าถึงหนังสือสั่งการซึ่งออกตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ สั่งให้เจ้าหน้าที่ทำการจับ ชัง จำคุก หรือปล่อยผู้ต้องหา จำเลยหรือนักโทษ

หรือให้ทำการค้น รวมทั้งสำเนาหมายเช่นนั้นอันได้รับรอง ว่าถูกต้อง และคำบอกกล่าวทางโทรเลขว่าได้ออกหมาย จับแล้วตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗

(๑๐) “การสืบสวน” หมายความว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด

(๑๑) “การสอบสวน” หมายความว่า การรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนิน การทั้งหลาย อัน ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไป เกี่ยวกับ ความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ

(๑๒) “การไต่สวนมูลฟ้อง” หมายความว่า กระบวนการไต่สวนของศาลเพื่อวินิจฉัยถึงมูลคดีซึ่งจำเลยต้องหา

(๑๓) “ที่ระโหฐาน” หมายความว่า ที่ต่าง ๆ ซึ่งมีใช้ที่สาธารณสถานตั้งบัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณะอาญา

(๑๔) “โจทก์” หมายความว่า พนักงานอัยการ หรือ ผู้เสียหายซึ่งฟ้องคดีอาญาต่อศาล หรือทั้งคู่ในเมื่อพนักงานอัยการและผู้เสียหายเป็นโจทก์ร่วมกัน

(๑๕) “คู่ความ” หมายความว่า โจทก์ฝ่ายหนึ่ง และ จำเลยอีกฝ่ายหนึ่ง

(๑๖) “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มอำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้รวมทั้งพิศุติ เจ้าพนักงานกรมสรรพสามิต กกรมศุลกากร กรมเจ้าท่า พนักงานตรวจคนเข้าเมือง และเจ้าพนักงานอื่นๆ ในเมื่อทำการอันเกี่ยวกับการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย ซึ่งตนมีหน้าที่ต้องจับกุมหรือปราบปราม

(๑๗) “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่” หมายความว่า เจ้าพนักงานดังต่อไปนี้

(ก) ข้าหลวงประจำจังหวัดหรือผู้รักษาการแทน

(ข) นายอำเภอหรือผู้รักษาการแทน

(ค) อธิบดีกรมตำรวจหรือผู้รักษาการแทน

(ง) รองอธิบดีกรมตำรวจหรือผู้รักษาการแทน

(จ) จเรตำรวจภูธรภาคหรือผู้รักษาการแทน

(ฉ) ผู้บังคับการตำรวจท้องถิ่น หรือผู้บังคับการตำรวจ
สันติบาล หรือผู้รักษาการแทนในตำแหน่งนั้น ๆ

(ช) ผู้กำกับ การตำรวจท้องถิ่น หรือผู้กำกับ การตำรวจ
สันติบาลกอง ๑ กอง ๒ กอง ๔ หรือกอง ๕ หรือผู้
รักษาการแทนในตำแหน่งนั้น ๆ

(ซ) ผู้บังคับกองตำรวจท้องถิ่น หรือผู้บังคับกองตำรวจ
สันติบาลหรือผู้รักษาการแทนในตำแหน่งนั้น ๆ ซึ่งมียศตั้งแต่
ชั้นนายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป

(ญ) สารวัตรตำรวจท้องถิ่น หรือสารวัตรตำรวจ
สันติบาลหรือผู้รักษาการแทนในตำแหน่งนั้น ๆ ที่มียศตั้งแต่
ชั้นนายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป

(ด) หัวหน้ากองตรวจตำรวจภูธรประจำสายผู้กำกับการ
หรือผู้รักษาการแทนที่มียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป

(ต) หัวหน้า สถานีตำรวจ ซึ่งมียศ ตั้งแต่ชั้น นายร้อย
ตำรวจตรีขึ้นไปหรือผู้รักษาการแทนที่มียศตั้งแต่ชั้นนายร้อย
ตำรวจตรีขึ้นไป

(๑๘) “สิ่งของ” หมายความว่าถึงสังหาริมทรัพย์ใด ซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีอาญาได้ ให้รวมทั้งจดหมาย โทรเลขและเอกสารอย่างอื่น ๆ

(๑๙) “ถ้อยคำสำนวน” หมายความว่าถึงหนังสือใดที่ศาลจัดเป็นหลักฐานแห่งรายละเอียดทั้งหลายในการดำเนินคดีอาญาในศาลนั้น

(๒๐) “บันทึก” หมายความว่าถึงหนังสือใดที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจัดไว้เป็นหลักฐานในการสอบสวนความผิดอาญา รวมทั้งบันทึกคำร้องทุกข์และคำกล่าวโทษด้วย

(๒๑) “ควบคุม” หมายความว่าถึงการคุมหรือกักขังผู้ถูกจับโดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในระหว่างสืบสวนและสอบสวน

(๒๒) “ขัง” หมายความว่า ถึงการกักขัง จำเลยหรือผู้ต้องหาโดยศาล

มาตรา ๓ บุคคลตั้งระบุในมาตรา ๔, ๕ และ ๖ มีอำนาจจัดการต่อไปในแทนผู้เสียหายตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ

25/10/2566

(๑) ร้องทุกข์

(๒) เป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญา หรือเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ

(๓) เป็นโจทก์ฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา

(๔) ถอนฟ้องคดีอาญาหรือคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา

(๕) ยอมความในคดีความผิดต่อส่วนตัว

มาตรา ๔ ในคดีอาญาซึ่งผู้เสียหายเป็นหญิงมีสามีหญิงนั้นมีสิทธิฟ้องคดีได้เอง โดยมีต้องได้รับอนุญาตของสามีก่อน

ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๕ (๒) สามีมีสิทธิฟ้องคดีอาญาแทนภริยาได้ ต่อเมื่อได้รับอนุญาตโดยชัดแจ้งจากภริยา

มาตรา ๕ บุคคลเหล่านี้จัดการแทนผู้เสียหายได้

(๑) ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาล ฉะเพาะแต่ในความผิดซึ่งได้กระทำต่อผู้เยาว์ หรือผู้ไร้ความสามารถซึ่งอยู่ในความดูแล

(๒) ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามีหรือภริยาและเพาะ
แต่ในความผิดอาญา ซึ่งผู้เสียหายถูกทำร้ายถึงตายหรือ
บาดเจ็บจนไม่สามารถจะจัดการเองได้

(๓) ผู้จัดการหรือผู้แทนอื่น ๆ ของนิติบุคคล ละเพาะ
ความผิดซึ่งกระทำลงแก่นิติบุคคลนั้น

มาตรา ๖ ในคดีอาญา ซึ่งผู้เสียหาย เป็นผู้เยาว์ไม่มี
ผู้แทนโดยชอบธรรม หรือเป็นผู้วิกลจริตหรือคนไร้ความสามารถ
ไม่มีผู้อนุบาล หรือซึ่งผู้แทนโดยชอบธรรมหรือ
ผู้อนุบาลไม่สามารถจะทำการตามหน้าที่โดยเหตุหนึ่งเหตุใด
รวมทั้งมีผลประโยชน์ขัดกันกับผู้เยาว์หรือคนไร้ความสามารถ
นั้น ๆ ญาติของผู้นั้น หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับอาจร้อง
ต่อศาลขอให้ตั้งเขาเป็นผู้แทนและเพาะคดีได้

เมื่อได้ไตสวนแล้วให้ศาลตั้งผู้ร้องหรือบุคคลอื่น ซึ่ง
ยินยอมตามที่เห็นสมควรเป็นผู้แทนและเพาะคดี เมื่อไม่มี
บุคคลใด เป็นผู้แทน ให้ศาลตั้ง พนักงาน ฝ่าย ปกครองเป็น
ผู้แทน

ห้ามมิให้เรียกค่าธรรมเนียมในเรื่อง ของตั้งเป็นผู้แทน
และเพาะคดี

มาตรา ๗ ในการสอบสวน ได้สอบสวนผู้ฟ้องหรือพิจารณา
คดีที่นิติบุคคลเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย ให้ออกหมายเรียก
ผู้จัดการหรือผู้แทนอื่น ๆ ของนิติบุคคลนั้น ให้ไปยัง
พนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณี

ถ้าผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ไม่ปฏิบัติตาม
หมายเรียก จะออกหมายจับผู้นั้นก็ได้ แต่ห้ามมิให้ใช้
บทบัญญัติว่าด้วยปล่อยชั่วคราว ชังหรือจำคุกแก่ผู้จัดการ
หรือผู้แทนนิติบุคคล ในคดีที่นิติบุคคลนั้นเป็นผู้ต้องหา
หรือจำเลย

มาตรา ๘ นับแต่เวลาที่ยื่นฟ้องแล้ว จำเลยมีสิทธิ
ดังต่อไปนี้

(๑) แต่ง ทนาย แก่ต่างใน ชั้น ได้สอบสวน มูล ฟ้อง หรือ
พิจารณาในศาลชั้นต้นตลอดจนชั้นศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา

(๒) พุดจากับทนายหรือผู้ที่จะเป็นทนายสองต่อสอง

(๓) ตรวจสอบสำนวน การได้สอบสวน มูล ฟ้อง หรือพิจารณา
ของศาล และคัดสำเนาหรือขอสำเนาที่รับรองว่าถูกต้องโดย
เสียค่าธรรมเนียม

(๔) ตรวจสอบสิ่งที่ยื่นเป็นพยานหลักฐาน และคัด
สำเนาหรือถ่ายรูปลิงนั้น ๆ

ถ้าจำเลยมีทนาย ๆ นั้นย่อมมีสิทธิทำนองเดียวกับจำเลย
ตั้งกล่าวมาแล้วนั้นด้วย

มาตรา ๙ บันทึกรับฟ้องที่วันเดือนปีที่ทำ นาม
และตำแหน่งของเจ้าพนักงานผู้ทำ

เมื่อเจ้าพนักงานผู้ทำบันทึกโดยรับคำสั่งจากศาลหรือโดย
คำสั่งหรือคำขอของเจ้าพนักงานอื่น ให้เจ้าพนักงานนั้น
กล่าวไว้ด้วยว่าได้รับคำสั่งหรือคำขอเช่นนั้น และแสดง
ด้วยว่าได้ทำไปอย่างไร

ให้เจ้าพนักงานผู้ทำบันทึกลงลายมือชื่อของตนในบันทึก
นั้น

มาตรา ๑๐ ถ้อยคำสำนวนต้องระบุชื่อศาล สถานที่
และวันเดือนปีที่จด ถ้าศาลจดถ้อยคำสำนวนตามคำสั่ง
หรือประเด็นของศาลอื่น ให้กล่าวเช่นนั้น และแสดงด้วย
ว่าได้ทำไปอย่างไร

ผู้พิพากษาที่จดถ้อยคำสำนวนต้องลงลายมือชื่อของตน
ในถ้อยคำสำนวนนั้น

มาตรา ๑๑ บันทึกหรือถ้อยคำสำนวนนั้นให้เจ้าพนักงาน
หรือศาลอื่นให้ผู้ให้ถ้อยคำฟัง ถ้ามีข้อความแก้ไข ทักท้วง

หรือเพิ่มเติม ให้แก้ไขถูกต้องหรือมีฉันทน์ก็ให้บันทึกไว้ และให้ผู้ให้ถ้อยคำลงลายมือชื่อรับรองว่าถูกต้องแล้ว

ถ้าบุคคลที่ต้องลงลายมือชื่อในบันทึกหรือถ้อยคำสำนวน ไม่สามารถหรือไม่ยอมลง ให้บันทึกหรือรายงานเหตุนั้นไว้

มาตรา ๑๒ เอกสารซึ่งศาลหรือเจ้าพนักงาน เป็นผู้ทำ คำร้องทุกข์ คำกล่าวโทษ คำให้การจำเลยหรือคำร้องขงยื่นต่อ เจ้าพนักงานหรือศาล จักต้องเขียนด้วยน้ำหมึกหรือพิมพ์ดีด หรือพิมพ์ ถ้ามีผิดที่ใดห้ามมิให้ลบออก ให้เพียงแต่ขีดฆ่า คำผิดนั้นแล้วเขียนใหม่ ผู้พิพากษา เจ้าพนักงานหรือบุคคล ผู้แก้ไขเช่นนั้นต้องลงนามยอมรับรองไว้ที่ข้างกระดาษ

ถ้อยคำตกเติมในเอกสารดังบรรยายในมาตรานี้ต้องลงนาม ย่อของผู้พิพากษา เจ้าพนักงานหรือบุคคลผู้ซึ่งตกเติมนั้น กำกับไว้

มาตรา ๑๓ การสอบสวน ใ้ส่วนมูลฟ้องหรือพิจารณา ให้ใช้ภาษาไทย แต่ถ้ามีการจำเป็นต้องแปลภาษาไทยเป็น ภาษาต่างประเทศ หรือภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย ก็ ให้ใช้ตามแปล

เมื่อล้มเลิกคำให้การ คำพยานหรืออื่น ๆ ล้มต้อง
 แปลให้ถูกต้อง ล้มต้องสาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะทำ
 หน้าที่โดยสุจริตใจ จะไม่เพิ่มเติมหรือตัดทอนสิ่งที่แปล
 ให้ล้มลงลายมือชื่อในคำแปลนั้น

มาตรา ๑๔ ในระหว่างทำการสอบสวน ใต้สวนมูลฟ้อง
 หรือพิจารณา ถ้าเหตุควรเชื่อว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็น
 ผู้วิกลจริตและไม่สามารถต่อสู้คดีได้ ให้พนักงานสอบสวน
 หรือศาลแล้วแต่กรณี สั่งให้พนักงานแพทย์ตรวจผู้
 นั้นเสร็จแล้วให้เรียกพนักงานแพทย์ผู้
 นั้นมาให้ถ้อยคำ หรือ
 ให้การว่าตรวจได้ผลประการใด

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนหรือศาลเห็นว่าผู้ต้องหาหรือ
 จำเลยเป็นผู้วิกลจริตและไม่สามารถต่อสู้คดีได้ ให้จัดการ
 สอบสวน ใต้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาไว้จนกว่าผู้
 นั้นหายวิกลจริตหรือสามารถจะต่อสู้คดีได้ และให้มีอำนาจส่งตัวผู้
 นั้นไปยังโรงพยาบาลโรคจิตหรือมอบให้แก่ผู้อนุบาล ข้าหลวง
 ประจำจังหวัดหรือผู้อื่น ที่เต็มใจรับไปดูแลรักษาก็ได้ตามแต่
 จะเห็นสมควร

กรณีที่ศาลงดการ ใต้สวนมูลฟ้อง หรือ พิจารณาตั้งบัญญัติ
 ไว้ในวรรคก่อน ศาลจะสั่งจำนำคดีเสียชั่วคราวก็ได้

มาตรา ๑๕ วิธีพิจารณาข้อใดซึ่งประมวลกฎหมายนี้มิได้บัญญัติไว้โดยฉะเพาะ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่พอจะใช้บังคับได้

ลักษณะ ๒

อำนาจพนักงานสอบสวนและศาล

หมวด ๑

หลักทั่วไป

มาตรา ๑๖ อำนาจศาล อำนาจผู้พิพากษา อำนาจพนักงานอัยการและอำนาจพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในการที่จะปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ต้องเป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับทั้งหลายอันว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรม และระบบอำนาจและหน้าที่ของผู้พิพากษาหรืออัยการ ว่าด้วย อำนาจและ หน้าที่ ของพนักงาน อัยการหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจนั้น ๆ

หมวด ๒

อำนาจสืบสวนและสอบสวน

มาตรา ๑๗ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจทำการสืบสวนคดีอาญาได้

มาตรา ๑๘ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ปลัดอำเภอและนายตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ซึ่งความผิดอาญาได้เกิด อังหรือเชื่อว่าได้เกิดภายใน เขตอำนาจของเขา หรือผู้ต้องห้ามที่อยู่หรือต้องจับภายใน เขตอำนาจของเขา มีอำนาจทำการสอบสวนความผิดนั้นได้

ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในมาตรา ๑๘, ๒๐ และ ๒๑ ความผิดอาญาได้เกิดในเขตอำนาจพนักงานสอบสวนคนใด โดยปกติให้เป็นหน้าที่พนักงานสอบสวนผู้นั้น ที่เป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวนความผิดนั้น ๆ เพื่อดำเนินคดี เว้นแต่เมื่อมีเหตุจำเป็น หรือ เพื่อ ความ สะดวก จึงให้ พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ ๆ ผู้ต้องห้ามที่อยู่หรือถูกจับเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการสอบสวน

ในเขตท้องที่ใดมีพนักงานสอบสวนหลายนาย การดำเนินการสอบสวนให้อยู่ใน ความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนผู้เป็นหัวหน้าในท้องที่นั้นหรือผู้รักษาราชการแทน

มาตรา ๑๙ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เป็นการไม่แน่ว่า การกระทำผิดอาญาได้กระทำในท้องที่ใดในระหว่างหลายท้องที่

(๒) เมื่อความผิดส่วนหนึ่งกระทำในท้องที่หนึ่ง แต่อีกส่วนหนึ่งในอีกท้องที่หนึ่ง

(๓) เมื่อความผิดนั้นเป็นความผิดต่อเนื่องและกระทำต่อเนื่องกันในท้องที่ต่าง ๆ เกินกว่าท้องที่หนึ่งขึ้นไป

(๔) เมื่อเป็นความผิดซึ่งมีหลายกรรม กระทำลงในท้องที่ต่าง ๆ กัน

(๕) เมื่อความผิดเกิดขึ้นขณะผู้ต้องหากำลังเดินทาง

(๖) เมื่อความผิดเกิดขึ้นขณะผู้เสียหายกำลังเดินทาง พนักงานสอบสวนในท้องที่หนึ่ง ท้องที่ใด ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีอำนาจสอบสวนได้

ในกรณีข้างต้นพนักงานสอบสวนต่อไปนี้ เป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวน

(ก) ถ้าจับผู้ต้องหาได้แล้ว คือพนักงานสอบสวนซึ่งท้องที่ที่จับได้อยู่ในเขตอำนาจ

(ข) ถ้าจับผู้ต้องหาไม่ได้ คือพนักงานสอบสวนซึ่งท้องที่ที่พบการกระทำผิดก่อนอยู่ในเขตอำนาจ

มาตรา ๒๐ ถ้าความผิดซึ่งมีโทษตามกฎหมายสยามได้กระทำลงนอกราชอาณาจักรสยาม ให้อธิบดีกรมอัยการ

หรือผู้รักษาการ แทนเป็น พนักงาน สอบสวน ที่รับ ผิดชอบ หรือจะมอบหมายหน้าที่นั้นให้พนักงานสอบสวนคนใดก็ได้

ในกรณีจำเป็น พนักงานสอบสวนต่อไปนี้มีอำนาจ สอบสวน ใน ระหว่าง รอคำสั่ง จากอธิบดีกรมอัยการ หรือผู้ รักษาการแทน

(๑) พนักงานสอบสวน ซึ่งผู้ต้องหาถูกจับในเขตต์ อำนาจ

(๒) พนักงานสอบสวน ซึ่งรัฐบาลประเทศอื่นหรือ บุคคลที่ได้รับความเสียหายได้ร้องฟ้องให้ทำโทษผู้ต้องหา

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่ไม่ว่าพนักงานสอบสวนคนใด ในจังหวัด เดียวกัน ควรเป็น พนักงาน สอบสวน ผู้รับผิดชอบ ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดนั้นมีอำนาจชี้ขาด แต่ในจังหวัด พระนครและธนบุรี ให้ผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวน ซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่รองอธิบดีกรมตำรวจขึ้นไปเป็นผู้ชี้ขาด

ในกรณีที่ไม่ว่า พนักงาน สอบสวน คนใด ในระหว่าง หลายจังหวัด ควรเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ให้ อธิบดีกรมอัยการหรือผู้ทำการแทนเป็นผู้ชี้ขาด

25/10/2566
การรอกำชขาดนั้น ไม่เป็นเหตุให้งดการสอบสวน

๑๐๔๒

หมวด ๓

อำนาจศาล

มาตรา ๒๒ เมื่อความผิดเกิดขึ้น อ่างหรือเชื่อว่าได้
เกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลใด ให้ชำระที่ศาลนั้น แต่ถ้า

(๑) เมื่อจำเลยมีที่อยู่ หรือถูกจับในท้องที่หนึ่งหรือ
เมื่อเจ้าพนักงานทำการสอบสวนในท้องที่หนึ่งนอกเขตอำนาจ
ศาลดังกล่าวแล้ว จะชำระที่ศาลซึ่งท้องที่นั้น ๆ อยู่ในเขต
อำนาจก็ได้

(๒) เมื่อความผิดเกิดขึ้นนอกราชอาณาจักรสยามให้
ชำระคดีนั้นที่ศาลอาญา ถ้าการสอบสวนได้กระทำลงใน
ท้องที่หนึ่งซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลใด ให้ชำระที่ศาลนั้น
ได้ด้วย

มาตรา ๒๓ เมื่อศาลแต่สองศาลขึ้นไปต่างมีอำนาจชำระ
คดี ถ้าได้ยื่นฟ้องคดีนั้นต่อศาลหนึ่งซึ่งตามฟ้องความผิดมิได้
เกิดในเขต โจทก์หรือจำเลยจะร้องขอให้โอนคดีไปชำระ
ที่ศาลอื่นซึ่งความผิดได้เกิดในเขตก็ได้

ถ้าโจทก์ยื่นฟ้องต่อศาลซึ่งความผิดเกิดในเขต แต่
ต่อมาความปรากฏแก่โจทก์ว่าการพิจารณาคดีจะสะดวกยิ่งขึ้น

ถ้าให้อีกศาลหนึ่งซึ่งมีอำนาจชำระคดีได้พิจารณาคดีนั้น โจทก์จะยื่นคำร้องต่อศาลซึ่งคดีนั้นอยู่ในระหว่างพิจารณาขอโอนคดีไปยังอีกศาลหนึ่งก็ได้ แม้ว่าจะจำเลยจะคัดค้านก็ตาม เมื่อศาลเห็นสมควรจะโอนคดีไปหรือยกคำร้องเสียก็ได้

มาตรา ๒๔ เมื่อความผิดหลายเรื่องเกี่ยวพันกันโดยเหตุหนึ่งเหตุใดเป็นต้นว่า

(๑) ปรากฏว่า ความผิดหลายฐานได้กระทำลงโดยผู้กระทำผิดคนเดียวกัน หรือผู้กระทำผิดหลายคนเกี่ยวพันกัน ในการกระทำความผิดฐานหนึ่งหรือหลายฐาน จะเป็นตัวการ ผู้สมรู้หรือรับของโจรก็ตาม

(๒) ปรากฏว่า ความผิดหลายฐานได้กระทำลงโดยมีเจตนาอย่างเดียวกัน หรือโดยผู้กระทำผิดทั้งหลายได้คบคิดกันมาแต่ก่อนแล้ว

(๓) ปรากฏว่า ความผิดฐานหนึ่งเกิดขึ้น โดยมีเจตนาช่วยผู้กระทำผิดอื่นให้พ้นจากรับโทษในความผิดอย่างอื่นซึ่งเขาได้กระทำไว้

ดังนี้จะฟ้องคดีทุกเรื่อง หรือฟ้องผู้กระทำความผิดทั้งหมดต่อศาลซึ่งมีอำนาจชำระในฐานความผิดซึ่งมีอัตราโทษสูงกว่าไว้ก็ได้

ถ้าความผิดอันเกี่ยวพันกันมีอัตราโทษอย่างสูงเสมอกัน ศาลซึ่งมีอำนาจชำระ ก็คือศาลซึ่งรับฟ้องเรื่องหนึ่งเรื่องใด ในความผิดเกี่ยวพันกันนั้นไว้ก่อน

มาตรา ๒๕ ศาลซึ่งรับฟ้องคดีเกี่ยวพันกันไว้จะพิจารณาพิพากษารวมกันไปก็ได้

ถ้าศาลซึ่งรับฟ้องคดีเกี่ยวพันกันไว้ เห็นว่าเป็นการสมควรที่ความผิดฐานหนึ่ง ควรได้ชำระในศาลซึ่งตามปกติมีอำนาจ จะชำระถ้าหาก ว่าคดีนั้นไม่เกี่ยวกับคดี เกี่ยวพันกัน เมื่อศาลเดิมได้ตกลงกับอีกศาลหนึ่งแล้ว จะส่งให้ ไปฟ้องยังศาลอื่นนั้นก็ได้

มาตรา ๒๖ หากว่าตามลักษณะของความผิด ฐานะของ จำเลย จำนวนจำเลย ความรู้สึกของประชาชนส่วนมากแห่ง ท้องถิ่นนั้น หรือเหตุผลอย่างอื่น อาจมีการขัดขวางต่อการ ได้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา หรือน่ากลัวว่าจะเกิดความ ไม่สงบหรือเหตุร้ายอย่างอื่นขึ้น เมื่อโจทก์หรือจำเลยยื่น เรื่องราวต่ออธิบดีศาลฎีกาขอให้โอนคดีไปศาลอื่น ถ้าอธิบดี ศาลฎีกาอนุญาตตามคำขอ นั้น ก็ให้ส่งโอนคดีไปยังศาล ดังที่อธิบดีศาลฎีกากระบุไว้

คำสั่งของอธิบดีศาลฎีกาอย่างใด ข้อมติเด็ดขาดเพียงนั้น

มาตรา ๒๗ ผู้พิพากษาในศาลใดซึ่งชำระคดีอาญา จะถูกตั้งรัง เกียรติตาม บทบัญญัติแห่ง ประมวล กฎหมาย วิธีพิจารณา ความแพ่งซึ่งบัญญัติไว้ในเรื่องนี้ก็ได้

ลักษณะ ๓

การฟ้องคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา

หมวด ๑

การฟ้องคดีอาญา

มาตรา ๒๘ บุคคลเหล่านี้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาต่อศาล

- (๑) พนักงานอัยการ
- (๒) ผู้เสียหาย

มาตรา ๒๙ เมื่อผู้เสียหายได้ยื่นฟ้องแล้วตายลง ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามหรือภริยาจะดำเนินคดีต่างผู้ตายต่อไปก็ได้

ถ้าผู้เสียหายที่ตายนั้นเป็นผู้เยาว์ ผู้วิกลจริต หรือผู้ไร้ความสามารถ ซึ่งผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาลหรือผู้แทนเฉพาะคดีได้ยื่นฟ้องแทนไว้แล้ว ผู้ฟ้องแทนนั้นจะดำเนินคดีต่อไปก็ได้

มาตรา ๓๐ คดีอาญาใดซึ่งพนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลแล้ว ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ในระยะใดระหว่างพิจารณาก่อนศาลชั้นต้นพิพากษาคดีนั้นก็ได้

มาตรา ๓๑ คดีอาญาที่มีใช้ความผิดต่อส่วนตัวซึ่งผู้เสียหายยื่นฟ้องแล้ว พนักงานอัยการจะยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ในระยะใดก่อนคดีเสร็จเด็ดขาดก็ได้

มาตรา ๓๒ เมื่อพนักงานอัยการและผู้เสียหายเป็นโจทก์ร่วมกัน ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าผู้เสียหายจะกระทำให้คดีของอัยการเสียหาย โดยกระทำหรือละเว้นกระทำการใด ๆ ในกระบวนการพิจารณา พนักงานอัยการมีอำนาจร้องต่อศาลให้สั่งผู้เสียหายกระทำหรือละเว้นกระทำการนั้น ๆ ได้

มาตรา ๓๓ คดีอาญาเรื่องเดียวกันซึ่งทั้งพนักงานอัยการและผู้เสียหายต่างได้ยื่นฟ้องในศาลชั้นต้นศาลเดียวกันหรือต่างศาลกัน ศาลนั้น ๆ มีอำนาจสั่งให้ร่วมพิจารณาเป็นคดีเดียวกัน เมื่อศาลเห็นชอบโดยผลการหรือโดยโจทก์ยื่นคำร้องในระยะใดก่อนมีคำพิพากษา

แต่ถ้าจะมีคำสั่งเช่นนั้นไม่ได้ นอกจากจะได้รับความยินยอมของศาลอื่นนั้นก่อน

มาตรา ๓๔ คำสั่งไม่ฟ้องคดี หักดี สติธิผู้เสียหายฟ้องคดีโดยตนเองไม่

มาตรา ๓๕ คำร้องขอถอนฟ้องคดีอาญาจะยื่นเวลาใดก่อนมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้นก็ได้ ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตหรือมิอนุญาตให้ถอนก็ได้ แล้วแต่ศาลจะเห็นสมควรประการใด ถ้าคำร้องนั้นได้ยื่นในภายหลังเมื่อจำเลยให้การแก้คดีแล้ว ให้ถามจำเลยว่าจะคัดค้านหรือไม่ แล้วให้ศาลจดคำแถลงของจำเลยไว้ ในกรณีที่จำเลยคัดค้านการถอนฟ้อง ให้ศาลยกคำร้องขอถอนฟ้องนั้นเสีย

คดีความผิดต่อส่วนตัวนั้น จะถอนฟ้องหรือยอมความในเวลาใดก่อนคดีถึงที่สุดก็ได้ แต่ถ้าจำเลยคัดค้าน ให้ศาลยกคำร้องขอถอนฟ้องนั้นเสีย

มาตรา ๓๖ คดีอาญาซึ่งได้ถอนฟ้องไปจากศาลแล้ว จะนำมาฟ้องอีกหาได้ไม่ เว้นแต่จะเข้าอยู่ในข้อยกเว้นต่อไป

(๑) ถ้าพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องคดีอาญาซึ่งไม่ให้ความผิดต่อส่วนตัวไว้แล้วได้ถอนฟ้องคดีนั้นไป การถอนนั้นไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายที่จะยื่นฟ้องคดีนั้นใหม่

(๒) ถ้าพนักงานอัยการถอนคดี ซึ่งเป็น ความผิดต่อ ส่วนตัวไป โดยมีได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้เสียหาย การถอนนั้น ไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายที่จะยื่นฟ้องคดีนั้นใหม่

(๓) ถ้าผู้เสียหายได้ยื่นฟ้องคดีอาญาไว้แล้วได้ถอนฟ้องคดีนั้นเสีย การถอนนั้น ไม่ตัดสิทธิพนักงานอัยการที่จะยื่นฟ้องคดีนั้นใหม่ เว้นแต่คดีซึ่งเป็นความผิดต่อส่วนตัว

มาตรา ๓๗ คดีอาญาเลิกกันได้ดังต่อไปนี้

(๑) ในคดีมีโทษปรับสถานเดียว เมื่อผู้กระทำผิดยินยอมเสียค่าปรับในอัตราอย่างสูงสำหรับความผิดนั้นแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนศาลพิจารณา

(๒) ในคดีลหุโทษหรือความผิดอกฎหมายแผนกภายใน อากาศ ซึ่งมีโทษปรับอย่างสูงไม่เกินกว่าสองร้อยบาท เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่กรมการอำเภอได้เปรียบเทียบแล้ว ตามความในมาตรา ๑๐๕ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช ๒๔๕๗

(๓) ในคดีลหุโทษหรือคดีที่มีโทษปรับสถานเดียวอย่างสูงไม่เกินสองร้อยบาท ซึ่งเกิดในจังหวัดพระนครและธนบุรี เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่นายตำรวจประจำ

ท้องถิ่นตั้งแต่ตำแหน่งสารวัตรขึ้นไป หรือนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรผู้ทำการแทนในตำแหน่งนั้น ๆ ได้เปรียบเทียบแล้ว

(๔) ในคดีซึ่งเปรียบเทียบได้ตามกฎหมายอื่น เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบของพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว

มาตรา ๓๘ ความผิดตามอนุมาตรา (๒) (๓) และ (๔) แห่งมาตราก่อน ถ้าเจ้าพนักงานดังกล่าวในมาตรานั้น เห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษถึงจำคุกให้มีอำนาจเปรียบเทียบดังนี้

(๑) ให้กำหนดค่าปรับซึ่งผู้ต้องหาจะพึงชำระ ถ้าผู้ต้องหาและผู้เสียหายยินยอมตามนั้น เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เจ้าหน้าที่กำหนดให้ภายในเวลาอันสมควรแต่ไม่เกินสิบห้าวันแล้ว คดีนั้นเป็นอันเสร็จเด็ดขาด

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้ว ไม่ชำระเงินค่าปรับภายในเวลากำหนดในวรรคก่อน ให้ดำเนินคดีต่อไป

(๒) ในคดีมีค่าทดแทน ถ้าผู้เสียหายและผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบ ให้เจ้าหน้าที่จะจำนวนตามที่เห็น

ควรหรือตามหลักความตกลงกัน

มาตรา ๓๕ สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตั้งต่อ
ไปใน

- (๑) โดยความตายของผู้กระทำผิด
- (๒) ในคดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อได้ถอนคำร้อง
ทุกข์ ถอนฟ้องหรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมาย
- (๓) เมื่อคดีเลิกกันตามมาตรา ๓๗
- (๔) เมื่อมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้
ฟ้อง
- (๕) เมื่อมีกฎหมายออกใช้ภายหลัง การกระทำผิดยก
เลิกความผิดเช่นนั้น
- (๖) เมื่อคดีขาดอายุความ
- (๗) เมื่อมีกฎหมายยกเว้นโทษ

หมวด ๒

การฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา

มาตรา ๔๐ การฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาจะ
ฟ้องต่อศาลซึ่งพิจารณาคดีอาญา หรือต่อ ศาลที่มีอำนาจชำระ
คดีแพ่งก็ได้ การพิจารณาคดีแพ่งต้องเป็นไปตามบทบัญญัติ
แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา ๔๑ ถ้าการพิจารณาคดีแพ่งจกทำให้การพิจารณาคดีอาญาเนิ่นช้าหรือติดขัด ศาลมีอำนาจสั่งให้แยกคดีแพ่งออกจากคดีอาญา และพิจารณาต่างหากโดยศาลที่มีอำนาจชำระ

มาตรา ๔๒ ในการพิจารณาคดีแพ่ง ถ้าพยานหลักฐานที่น่าสืบแล้วในคดีอาญายังไม่เพียงพอ ศาลจะเรียกพยานหลักฐานมาสืบเพิ่มเติมอีกก็ได้

ในกรณีเช่นนั้นศาลจะพิพากษาคดีอาญาไปที่เดียว ส่วนคดีแพ่งจะพิพากษาในภายหลังก็ได้

มาตรา ๔๓ คดีลักทรัพย์ ว่างราว ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ โจรสลัด การขโมย ฉ้อโกง ขักยอกหรือรับของโจร ถ้าผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกร้องทรัพย์สินหรือราคาที่เขาสูญเสียไปเนื่องจากการกระทำผิดนั้น เมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีอาญา ก็ให้เรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหายด้วย

มาตรา ๔๔ การเรียกทรัพย์สินหรือราคานั้นตามมาตรา ก่อน พนักงานอัยการจะขอรวมไปกับคดีอาญาหรือจะยื่นคำร้องใน ระยะใดระหว่างที่คดีอาญากำลังพิจารณาอยู่ในศาล

ชั้นต้นก็ได้ ๕๖/๒๐/๒๕๖๖

คำพิพากษาในส่วนเรียกทรัพย์สินหรือราคาให้รวมเป็น
ส่วนหนึ่งแห่งคำพิพากษาในคดีอาญา

มาตรา ๔๕ คดีเรื่องใดถึงแม้ว่าได้ฟ้องในทางอาญา
แล้ว ก็ไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายที่จะฟ้องในทางแพ่งอีก

มาตรา ๔๖ ในการพิพากษาคดีส่วนแพ่ง ศาลจำต้อง
ถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญา

มาตรา ๔๗ คำพิพากษาคดีส่วนแพ่งต้องเป็นไปตาม
บทบัญญัติ แห่งกฎหมาย อันว่า ด้วยความรับผิดชอบของบุคคลใน
ทางแพ่ง โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าจำเลยต้องคำพิพากษาว่า
ได้กระทำความผิดหรือไม่

ราคาทรัพย์สินที่สั่งให้จำเลยชดเชยแก่ผู้เสียหาย ให้ศาล
กำหนดตามราคาอันแท้จริง ส่วนจำนวนเงินค่าทดแทนที่
ผู้เสียหายจะได้รับนั้น ให้ศาลกำหนดให้ตามความเสียหาย
แต่ต้องไม่เกินค่าขอ

มาตรา ๔๘ เมื่อศาลพิพากษาให้คืนทรัพย์สิน แต่ยังไม่
ปรากฏตัวเจ้าของ เมื่อใดปรากฏตัวเจ้าของแล้ว ให้
เจ้าหน้าที่ขังรักษาของคืนของนั้นให้แก่เจ้าของไป

ในกรณีที่ปรากฏตัวเจ้าของ ให้ศาลพิพากษาสั่งให้
เจ้าหน้าที่ซึ่งรักษาของคั้นของนั้นให้แก่เจ้าของไป

เมื่อมีการโต้แย้งกัน ให้บุคคลที่อ้างว่าเป็นเจ้าของอัน
แท้จริงในทรัพย์สินนั้นฟ้องเรียกหรือยังศาลที่มีอำนาจชำระ

มาตรา ๔๘ แม้จะไม่มีฟ้องคดีส่วนแบ่งก็ตาม เมื่อ
พิพากษาคดีส่วนอาญา ศาลจะสั่งให้คืนทรัพย์สินของกลาง
แก่เจ้าของก็ได้

มาตรา ๕๐ ในกรณีที่ศาลสั่งให้คืนทรัพย์สินหรือใช้
ราคาแก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๔๓ และ ๔๔ ให้ถือว่าผู้เสียหาย
นั้นเป็นเจ้าของตามคำพิพากษา

มาตรา ๕๑ ถ้าไม่มีผู้ใดฟ้องทางอาญา สิทธิของผู้เสียหาย
ที่จะฟ้องทางแพ่งเนื่องจากความผิดนั้นย่อมระงับไปตาม
กำหนดเวลาดังที่กฎหมายลักษณะอาญาบัญญัติไว้ในเรื่อง
อายุความฟ้องคดีอาญา แม้ถึงว่าผู้เขี่ยวหรือผู้วิกลจริต
ในมาตรา ๑๘๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
จะเป็นผู้ฟ้องหรือได้ฟ้องต่างหากจากคดีอาญาก็ตาม

ถ้าคดีอาญาได้ฟ้องต่อศาลแล้ว แต่คดียังไม่ได้เด็ดขาด อายุความซึ่งผู้เสียหายมีสิทธิจะฟ้องคดีแพ่งย่อมระงับหยุดลงตามมาตรา ๗๕ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา

ถ้าโจทก์ได้ฟ้องคดีอาญาและศาลพิพากษาลงโทษจำเลย จนคดีเด็ดขาดแล้วก่อนที่ได้ยื่นฟ้องคดีแพ่ง สิทธิของผู้เสียหายที่จะฟ้องคดีแพ่ง ย่อมมีตามกำหนดอายุความใน มาตรา ๑๖๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ถ้าโจทก์ได้ฟ้องคดีอาญาและศาลพิพากษายกฟ้องปล่อย จำเลยจนคดีเด็ดขาดแล้วก่อนที่ได้ยื่นฟ้องคดีแพ่ง สิทธิของผู้เสียหายจะฟ้องคดีแพ่ง ย่อมมีอายุความตามหลักทั่วไป ในเรื่องอายุความแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ลักษณะ ๔

หมายเรียกและหมายอาญา

หมวด ๑

หมายเรียก

มาตรา ๕๒ การที่จะให้บุคคลใดมาที่พนักงานสอบสวน หรือมาที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่หรือมา ศาล เนื่องในกรรสอบสวน การไต่สวนมูลฟ้อง การพิจารณา

คดี หรือการอย่างอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย
จัดต้องมีหมายเรียกของพนักงานสอบสวนหรือพนักงาน
ฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่หรือของศาล แล้วแต่กรณี

แต่ในกรณีเห็นพนักงานสอบสวนหรือพนักงานฝ่ายปกครอง
หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ไปทำการสอบสวนด้วยตนเอง ย่อม
มีอำนาจที่จะเรียกผู้ต้องหาหรือพยานมาได้โดยไม่ต้องออก
หมายเรียก

มาตรา ๕๓ หมายเรียกต้องทำเป็นหนังสือและมีข้อความ
ดังต่อไปนี้

- (๑) สถานที่ที่ออกหมาย
- (๒) วันเดือนปีที่ออกหมาย
- (๓) ชื่อและตำบลที่อยู่ของบุคคลที่ออกหมายเรียก
ใหม่
- (๔) เหตุที่ต้องเรียกผู้นั้นมา
- (๕) สถานที่ วันเดือนปีและเวลาที่จะให้ผู้นั้นไปถึง
- (๖) ลายมือชื่อและประทับตราของศาล หรือลายมือ
ชื่อและตำแหน่งเจ้าพนักงานผู้ออกหมาย

๑๐๕๖

**ต้องสมุด
คณะนิติศาสตร์**

มาตรา ๕๔ ในการกำหนดวันและเวลาที่จะให้มาตาม
หมายเรียกนั้น ให้พึงระลึกถึงระยะทางไกลใกล้ เพื่อให้ผู้
ถูกเรียกมีโอกาสมาถึงตามวันเวลาดำหนดในหมาย

มาตรา ๕๕ การส่งหมายเรียกแก่ผู้ต้องหา จะส่งให้
แก่บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สามีภริยา ญาติหรือผู้ปกครองของผู้
รับหมายรับแทนนั้นไม่ได้

มาตรา ๕๖ เมื่อบุคคลที่รับหมายเรียกอยู่ต่างท้องที่กับ
ท้องที่ซึ่งออกหมาย เป็นหมายศาลก็ให้ส่งไปศาล เป็น
หมายพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจให้ส่งยังพนักงานฝ่าย
ปกครองหรือตำรวจที่มีอำนาจออกหมายเรียกซึ่งผู้ถูกเรียก
อยู่ในท้องที่ เมื่อศาลหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
ได้รับหมายเช่นนั้นแล้ว ก็ให้สลักหลังหมายแล้วจัดการส่ง
แก่ผู้รับต่อไป

หมวด ๒

หมายอาญา

ส่วนที่ ๑

หลักทั่วไป

มาตรา ๕๗ ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในมาตรา ๗๘,
๗๙, ๘๐, ๘๑ และ ๘๔ แห่งประมวลกฎหมายนี้ จะจับ ขัง

25/10/2566

๑๓๓

357451

จำคุกหรือกักกันในที่ระโหฐานหาตัวคนหรือสิ่งของ ต้องมี
หมายอาญาสำหรับกรณีนั้น

บุคคลที่ต้องจับหรือจำคุกตามหมายศาล จะปล่อยไปได้
ก็เมื่อมีหมายปล่อยของศาล

มาตรา ๕๘ เจ้าพนักงานและศาลมีอำนาจออกหมาย
อาญาได้ภายในเขตอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าเป็นหมายจับผู้ต้องหาที่มีได้อยู่ในอำนาจศาล
ได้แก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่

(๒) ถ้าเป็นหมายจับจำเลยหรือผู้ต้องหาที่อยู่ในอำนาจ
ศาล ได้แก่ศาล

(๓) ถ้าเป็นหมายค้น ได้แก่ศาลหรือพนักงานฝ่าย
ปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่

(๔) ถ้าเป็นหมายขัง จำคุกหรือปล่อย ได้แก่ศาล

มาตรา ๕๙ เจ้าพนักงานหรือศาลผู้อำนาจออกหมาย
จับ หมายค้นหรือหมายขัง จะออกหมายนั้นโดยผลการ
หรือโดยมีผู้ร้องขอก็ได้

ในกรณีที่มีผู้ร้องขอ เจ้าพนักงานหรือศาลผู้ออกหมาย
จะต้องสอบให้ปรากฏเหตุผลสมควรที่จะออกหมายนั้นเสีย

ก่อน เหตุผลนี้จะได้มาจากคำแจ้งความโดยสาบานตัวหรือจากพฤติการณ์อย่างอื่นก็ได้

มาตรา ๖๐ หมายถึง คັນ ขัง จำคุกหรือปล่อยต้องทำเป็นหนังสือและมีข้อความดังต่อไปนี้

(๑) สถานที่ที่ออกหมาย

(๒) วันเดือนปีที่ออกหมาย

(๓) เหตุที่ต้องออกหมาย

(๔) (ก) ในกรณีออกหมายจับ ต้องระบุชื่อหรือรูปพรรณของบุคคลที่จะจับ

(ข) ในกรณีออกหมายขัง จำคุกหรือปล่อย ต้องระบุชื่อบุคคลที่จะถูกขัง จำคุกหรือปล่อย

(ค) ในกรณีออกหมายคั่น ให้ระบุสถานที่ที่จะคั่นและชื่อหรือรูปพรรณบุคคล หรือลักษณะสิ่งของที่ต้องถวกรัน กำหนดวันเวลาที่ทำการคั่น และข้อกับตำแหน่งของเจ้าพนักงานผู้จะทำการคั่นนั้น

(๕) (ก) ในกรณีออกหมายจับ หมายถึงหรือหมายคั่น ให้ระบุความผิด

(ข) ในกรณีออกหมายจำคุก ให้ระบุความผิด

25/10/2566

และกำหนดโทษตามคำพิพากษา

(ค) ในกรณีออกหมายจับหรือจำคุก ให้ระบุ
สถานที่ซึ่งจะให้ขังหรือจำคุก

(ง) ในกรณีออกหมายปล่อย ให้ระบุเหตุที่ให้
ปล่อย

(๖) ถายมือข้อและประทับตราของศาล หรือถายมือ
ข้อและตำแหน่งของเจ้าพนักงานผู้ออกหมาย

มาตรา ๖๑ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๕๗ พนักงานฝ่าย
ปกครองหรือตำรวจมีอำนาจและหน้าที่จัดการให้เป็นไปตาม
หมายอาญา ซึ่งได้มอบหรือส่งมาให้จัดการภายในอำนาจ
ของเขา

หมายอาญาใดซึ่งศาลได้ ออกหรือสลักหลัง จะมอบ
หรือส่งไปยังพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งอยู่ภายใน
เขตอำนาจของศาลตั้งระบุในหมาย หรือแก่หัวหน้า
พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจประจำจังหวัดหรืออำเภอ
ซึ่งจะให้จัดการให้เป็นไปตามหมายนั้นก็ได้

ในกรณีหลังเจ้าพนักงานผู้ได้รับหมายต้องรับผิดชอบ
ในการจัดการตามหมายนั้น จะจัดการเองหรือส่งให้
เจ้าพนักงานรองลงไปจัดการให้ก็ได้ หรือจะมอบหรือส่ง

สำเนาหมายอันรับรองว่าถูกต้องให้แก่พนักงานฝ่ายปกครอง
หรือตำรวจคนอนึ่งมีหน้าที่จัดการตามหมายซึ่งตนได้รับนั้น
ก็ได้ ถ้าหมายนั้นได้มอบหรือส่งให้แก่เจ้าพนักงานตั้งแต่
สองนายขึ้นไป เจ้าพนักงานจะจัดการตามหมายนั้นแยกกัน
หรือร่วมกันก็ได้

หมายอาญาใดซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้น
ผู้ใหญ่เป็นผู้ออก เจ้าพนักงานนั้นจะจัดการตามหมายด้วย
ตนเองภายในเขตต์อำนาจหรือจะจัดการให้เป็นที่ตั้งบัญญัติ
ไว้ในวรรค ๒ และ ๓ ก็ได้

มาตรา ๖๒ ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติทั้งหลายใน
ประมวลกฎหมายนี้ซึ่งว่าด้วยการจับและค้น เจ้าพนักงานผู้
จัดการตามหมายนั้นต้องแจ้งข้อความในหมายให้แก่ผู้เกี่ยว
ข้องทราบ และถ้ามีคำขอร้อง ให้ส่งหมายนั้นให้เขาตรวจดู

การแจ้งข้อความในหมาย การส่งหมายให้ตรวจดูและ
วันเดือนปีที่จัดการเช่นนั้นให้บันทึกไว้ในหมายนั้น

มาตรา ๖๓ เมื่อเจ้าพนักงานได้จัดการตามหมายอาญา
แล้ว ให้บันทึกรายละเอียดในการจัดการนั้น ถ้าจัดการตาม
25/10/2566

หมายไม่ได้ ให้บันทึกพฤติการณ์ไว้ แล้วให้ส่งบันทึกนั้น ไปยังเจ้าหน้าที่ผู้ออกหมายโดยเร็ว

มาตรา ๖๔ ถ้าบุคคลที่มีชื่อในหมายอาญาถูกจับ หรือ บุคคลหรือสิ่งของที่มีหมายให้คนใดคนพบแล้ว ถ้าสามารถ จะทำได้ ก็ให้ส่งบุคคลหรือสิ่งของนั้นโดยด่วนไปยังผู้ออก หมายเว้นแต่จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๖๕ ถ้าบุคคลที่ถูกจับตามหมายหลบหนีหรือมีผู้ ช่วยให้หนีไปได้ เจ้าพนักงานผู้จับมีอำนาจติดตามจับกุม ผู้หนีโดยไม่ต้องมีหมายอีก

ส่วนที่ ๒

หมายจับ

มาตรา ๖๖ เหตุที่จะออกหมายจับได้มีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อผู้ต้องหาซึ่งถูกสงสัยโดยมีเหตุอันควร หรือ จำเลยเป็นผู้ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง

(๒) เมื่อความผิดที่ผู้ต้องหาถูกสงสัยโดยมีเหตุอันควร หรือที่จำเลยถูกฟ้องนั้น มีอัตราโทษอย่างสูงตั้งแต่สามปี ขึ้นไป

(๓) เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งไม่ได้ถูกควบคุมหรือขังอยู่ ไม่มาตามหมายเรียกหรือตามนัดโดยไม่มีข้อแก้ตัวอันควรก็ดี ได้หนีไปก็ดี มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ดี

(๔) เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งถูกปล่อยชั่วคราว มีสามารถทำสัญญาประกันให้จำนวนเงินสูงกว่าเดิมหรือหาหลักประกันมาเพิ่มหรือให้ดีกว่าเดิมตามมาตรา ๑๑๕

มาตรา ๖๗ จะออกหมายจับบุคคลที่ยังไม่รู้จักชื่อก็ได้ แต่ต้องบอกรูปพรรณของผู้นั้นให้ละเอียดเท่าที่จะทำได้

มาตรา ๖๘ หมายจับคงใช้ได้อยู่จนกว่าจะจับได้ เว้นแต่ความผิดอาญาตามหมายนั้นขาดอายุความหรือเจ้าพนักงานหรือศาลผู้ออกหมายนั้นได้ถอนหมายกัน

ส่วนที่ ๓

หมายค้น

มาตรา ๖๙ เหตุที่จะออกหมายค้นได้มีดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อพบและยึดสิ่งของซึ่งจะเป็นพยานหลักฐานประกอบ^{25/10/2566}การสอบสวน ได้ส่วนมูลฟ้องหรือพิจารณา

(๒) เพื่อพบและยึดสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือ ได้มาโดยผิดกฎหมาย หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ใช้หรือ ตั้งใจจะใช้ในการกระทำความผิด

(๓) เพื่อพบและช่วยบุคคลซึ่งได้ถูกหน่วงเหนี่ยวหรือ กักขังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(๔) เพื่อพบบุคคลซึ่งมีหมายให้จับ

(๕) เพื่อพบและยึดสิ่งของตามคำพิพากษาหรือตาม คำสั่งศาล ในกรณีที่จะพบหรือจะยึดโดยวิธีอื่นไม่ได้แล้ว

มาตรา ๗๐ หมายค้นซึ่งออกเพื่อพบและจับบุคคลนั้น ห้ามมิให้ออก เว้นแต่จะมีหมายจับบุคคลนั้นด้วย และเจ้าพนักงานซึ่งจะจัดการตามหมายค้นนั้นต้องมทงหมายค้นและ หมายจับ

ส่วนที่ ๔

หมายจับ หมายจำคุก หมายปล่อย

มาตรา ๗๑ เมื่อจับผู้ต้องหาหรือจำเลยได้มาแล้ว ใน ระยะเวลาหวางสอบสวน ได้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา ศาลจะออกหมายจับผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ก็ได้

ในระหว่างสอบสวนพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนมีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ศาลออกหมายจับ ตามความใน มาตรา ๘๗

ในระหว่างไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาศาลจะออกหมายจับโดยผลการหรือโดยโจทก์ยื่นคำร้องก็ได้

หมายจับคงใช้ได้ยิ่งขึ้นกว่าศาลจะได้เพิกถอน โดยออกหมายปล่อยหรือออกหมายจำคุกแทน

มาตรา ๘๒ หมายปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งต้องขังอยู่ตามหมายศาล ให้ออกในกรณีต่อไปนี้

- (๑) เมื่อศาลสั่งปล่อยชั่วคราว
- (๒) เมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนขอให้ศาลปล่อย โดยเห็นว่าไม่จำเป็นต้องขังไว้ระหว่างสอบสวน
- (๓) เมื่อพนักงานอัยการร้องต่อศาลว่าได้ยุติการสอบสวนแล้ว โดยคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา
- (๔) เมื่อพนักงานอัยการไม่ฟ้องผู้ต้องหาในเวลาທີ່ศาลกำหนด
- (๕) เมื่อศาลไต่สวนมูลฟ้องแล้วเห็นว่าคดีไม่มีมูลและสั่งให้ยกฟ้อง เว้นแต่เมื่อโจทก์ร้องขอและศาลเห็นสมควรให้ขังจำเลยไว้ระหว่างอุทธรณ์ฎีกา

(๖) เมื่อโจทก์ถอนฟ้องหรือมีการยอมความในคดีความผิดต่อส่วนตัว หรือเมื่อศาลพิจารณาแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ยกฟ้อง เว้นแต่ศาลเห็นสมควรให้ซึ่งจำเลยไว้ระหว่างอุทธรณ์ฎีกา

(๗) เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษจำเลยอย่างอื่นซึ่งไม่ใช่โทษประหารชีวิต จำคุกหรือให้อยู่ภายในเขตต์ที่อันมีกำหนด ถ้าโทษอย่างอื่นนั้นเป็นโทษปรับเมื่อจำเลยได้เสียค่าปรับแล้ว หรือศาลให้ปล่อยชั่วคราวโดยมีกำหนดวันเพื่อให้จำเลยหาเงินค่าปรับมาชำระต่อศาล

มาตรา ๗๓ คดีใดอยู่ระหว่างอุทธรณ์ฎีกา ถ้าจำเลยต้องควบคุมหรือขังมาแล้วเท่ากับหรือเกินกว่ากำหนดจำคุกหรือกำหนดจำคุกแทนตามคำพิพากษา ให้ศาลออกหมายปล่อยจำเลย เว้นแต่จะเห็นสมควรเป็นอย่างอื่นในกรณีที่โจทก์อุทธรณ์ฎีกาในทำนองขอให้เพิ่มโทษ

มาตรา ๗๔ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๗๓ และ ๑๔๕ วรรค ๒ เมื่อผู้ใดต้องคำพิพากษาให้จำคุกหรือประหารชีวิต หรือจะต้องจำคุกแทนค่าปรับ ให้ศาลออกหมายจำคุกผู้นั้นไว้

มาตรา ๗๕ เมื่อผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุกถูกจำครบกำหนดแล้ว หรือได้รับพระราชทานอภัยโทษให้ปล่อย หรือมีคำวินิจฉัยให้ปล่อยตัวไปโดยมีเงื่อนไข หรือมีกฎหมายยกเว้นโทษ หรือโทษจำคุกนั้นหมดไปโดยเหตุอื่น ให้ศาลออกหมายปล่อยผู้นั้นไป

มาตรา ๗๖ หมายถึง หมายถึงจำคุก หรือหมายปล่อยต้องจัดการตามนั้นโดยพลัน

ลักษณะ ๕

จับ ขัง จำคุก กัก ปล่อยชั่วคราว

หมวด ๑

จับ ขัง จำคุก

มาตรา ๗๗ หมายถึงใช้ได้ทั้งราชอาณาจักร การจัดการตามหมายจับนั้น จะจัดการตามสำเนาหมายอันรับรองว่าถูกต้องแล้ว หรือตามโทรเลขแจ้งว่าได้ออกหมายแล้วก็ได้ แต่ในกรณีหลังให้ส่งหมายหรือสำเนาอันรับรองแล้วไปยังเจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายโดยพลัน

มาตรา ๗๘ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับนั้นไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีต่อไปนี้

(๑) เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าตั้งบัญญัติไว้ ในมาตรา ๘๐

(๒) เมื่อพบบุคคลนั้น กำลังพยายามกระทำความผิด หรือพบโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นจะกระทำความผิดโดยมีเครื่องมือ อาวุธหรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถอาจใช้ในการกระทำความผิด

(๓) เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดมาแล้วและจะหลบหนี

(๔) เมื่อมีผู้ขอให้จับโดยแจ้งว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิด และแจ้งตัวว่าได้ร้องทุกข์ไว้ตามระเบียบแล้ว

เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่จับด้วยตนเองไม่ต้องมีหมาย แต่ต้องเป็นในกรณีที่อาจออกหมายจับได้ หรือจับได้ตามประมวลกฎหมายนี้

มาตรา ๗๕ ราษฎรจะจับผู้อื่นไม่ได้เว้นแต่จะเข้าอยู่ในเกณฑ์แห่งมาตรา ๘๒ หรือเมื่อผู้นั้นกระทำความผิดซึ่งหน้า และความผิดนั้นได้ระบุไว้ในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายนี้

มาตรา ๘๐ ที่เรียกว่าความผิดซึ่งหน้านั้น ได้แก่ความผิดซึ่งเห็นกำลังกระทำ หรือพบในอาการใดซึ่งแทบจะไม่มี ความสงสัยเลยว่าเขาได้กระทำผิดมาแล้วสด ๆ

อย่างไรก็ดี ความผิดอาญาตั้งระบุมไว้ในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายนี้ ให้ถือว่าความผิดนั้นเป็นความผิดซึ่งหน้าในกรณีดังนี้

(๑) เมื่อบุคคลหนึ่งถูกไล่จับตั้งผู้กระทำโดยมีเสียงร้องเอะอะ

(๒) เมื่อพบบุคคลหนึ่งแทบจะทันทีทันใดหลังจากการกระทำผิดในดินแดนใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุ นั้น และมีสิ่งของที่ได้มาจากการกระทำผิด หรือมีเครื่องมือ อาวุธหรือวัตถุอย่างอื่นอันสันนิษฐานได้ว่าได้ใช้ในการกระทำผิด หรือมีร่องรอยพิรุณเห็นประจักษ์ที่เสื้อผ้าหรือเนื้อตัวของผู้นั้น

มาตรา ๘๑ จะมีหมายจับหรือไม่ก็ตาม ห้ามมิให้จับ

(๑) ในที่ระโหฐาน เว้นแต่จะได้ทำตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการค้นในที่ระโหฐาน

(๒) ในพระราชวัง หรือในที่ซึ่งพระมหากษัตริย์ พระมเหสี หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ประทับหรืออยู่ นอก

จากจะได้ รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
ก่อน

มาตรา ๘๒ เจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายจับ จะขอ
ความช่วยเหลือจากบุคคลใดก็ได้ เพื่อดำเนินการตามหมายนั้น
ก็ได้ แต่จะบังคับให้ ผู้ใดช่วยโดยอาจเกิดอันตรายแก่เขา
นั้นไม่ได้

มาตรา ๘๓ ในการจับนั้น เจ้าพนักงานหรือราษฎรซึ่ง
ทำการจับต้องแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับนั้นว่า เขาต้องถูกจับ แล้ว
สั่งให้ ผู้ถูกจับ ไปยังที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือ
ตำรวจพร้อมด้วยผู้จับ แต่ถ้าจำเป็นก็ให้จับตัวไป

ถ้าบุคคลซึ่งจะถูกจับขัดขวางหรือจะขัดขวางการจับ หรือ
หลบหนีหรือพยายามจะหลบหนี ผู้ทำการจับมีอำนาจใช้
วิธีหรือความป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่ง
เรื่องในการจับผู้นั้น

มาตรา ๘๔ เจ้าพนักงานหรือราษฎรผู้ทำการจับต้องเอา
ตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
โดยทันที และเมื่อถึงที่นั้นแล้ว ถ้ามีหมายจับก็ให้เอาออก
อ่านให้ ผู้ถูกจับฟัง ทั้งให้แจ้งเหตุที่จับนั้นด้วย

พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งมีผู้นำผู้ถูกจับมาส่งนั้นจะควบคุมผู้ถูกจับไว้ หรือปล่อยชั่วคราวก็ได้ เมื่อจับโดยมีหมายให้รายงานต่อไปยังเจ้าหน้าที่ซึ่งออกหมายนั้น ถ้าเจ้าหน้าที่ซึ่งออกหมายต้องการตัว ก็ให้จัดการส่งผู้ถูกจับไปให้

ถ้าราษฎรเป็นผู้จับให้บันทึกชื่อ อาชีพ ที่อยู่ของผู้จับ อีกทั้งข้อความและพฤติการณ์แห่งการจับนั้นไว้ แล้วให้ผู้จับลงลายมือชื่อกำกับไว้เป็นสำคัญ

ในกรณีที่จำเป็น เจ้าพนักงานหรือราษฎรที่ทำการจับจะจัดการพยาบาลผู้ถูกจับเสียก่อนนำตัวไปส่งตามมาตรฐานก็ได้

มาตรา ๘๕ เจ้าพนักงานผู้จับหรือรับตัวผู้จับไว้ มีอำนาจค้นตัวผู้ต้องหา และยึดสิ่งของต่าง ๆ ที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

การค้นนั้นจักต้องทำโดยสุภาพ ถ้าคนผู้หญิงต้องให้หญิงอื่นเป็นผู้ค้น

สิ่งของใดที่ยึดไว้เจ้าพนักงานมีอำนาจยึดไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด เมื่อเสร็จคดีแล้วก็ให้คืนแก่ผู้ต้องหาหรือแก่ผู้อื่นซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งของนั้น เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๘๖ ห้ามมิให้ใช้วิธีควบคุมผู้ถูกจับเกินกว่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เขาหนีเท่านั้น

มาตรา ๘๗ ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี ในกรณีซึ่งเป็นความผิดลหุโทษ จะควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามคำให้การและที่จะรู้ตัวว่าเป็นใคร และที่อยู่ของเขาอยู่ที่ไหนเท่านั้น เว้นแต่เจ้าพนักงานจะเห็นว่าถ้าปล่อยไปจะหลบหนี

ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ แต่มิให้นับเวลาเดินทางที่นำตัวผู้ถูกจับมาศาลรวมเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนั้นด้วย ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวน หรือมีเหตุจำเป็น อย่างอื่นจะยึดเวลาเกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมงก็ได้เท่าเหตุจำเป็น แต่มิให้เกินสิบห้าวัน

ถ้าเกิดความจำเป็นที่จะควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่ากำหนดเวลาในวรรคก่อนเพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้น ให้ส่งผู้ต้องหา มาศาล ให้พนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลขอหมายจับผู้ต้องหา นั้นไว้

ในกรณีความผิด อาญา ที่ได้กระทำความผิดอาญาโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังได้หนึ่งเดือนมีกำหนดไม่เกินสิบห้าวัน

ในคดีอย่างอื่นศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติด ๆ กันได้ แต่คราวหนึ่งต้องไม่เกินสิบห้าวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินสามเดือนเป็นอย่างช้า

ในกรณีที่กำหนดการสั่งขังหมดไป ให้ศาลออกหมายปล่อยผู้ต้องหา เว้นแต่พนักงานอัยการได้ฟ้องผู้ต้องหา หรือพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนได้ขอให้ขังต่อไปอีก

มาตรา ๘๘ นับแต่เวลาที่ยื่นฟ้องจำเลยที่ต้องขังตามหมายศาล ๆ จะขังจำเลยต่อไปหรือปล่อยชั่วคราวก็ได้

มาตรา ๘๙ หมายขังหรือหมายจำคุกต้องจัดการให้เป็นไปตามนั้นในเขตต์ของศาลซึ่งออกหมาย

มาตรา ๙๐ เมื่อมีการอ้างว่าบุคคลใดต้องถูกควบคุมหรือขังโดยผิดกฎหมายหรือถูกจำคุกผิดจากคำพิพากษาของศาล บุคคลเหล่านั้นมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ปล่อย คือ

- (๑) บุคคลที่ถูกเข้าเช่นนั้น
  - (๒) สามัญญาหรือญาติของผู้นั้น หรือผู้มีประโยชน์
เกี่ยวข้อง
  - (๓) พนักงานอัยการ
  - (๔) ผู้บัญชาการเรือนจำหรือพัสด์
- เมื่อได้รับคำสั่งดังนั้น ให้ศาลหมายเรียกเจ้าพนักงาน
หรือบุคคลอื่นซึ่งก่อให้เกิดการควบคุม ชัง หรือจำคุก และ
ผู้ที่ถูกควบคุม ชัง หรือจำคุกมาพร้อมกัน ถ้าเป็นที่พอใจศาล
ว่าการควบคุมหรือการชังนั้นผิดกฎหมายหรือการจำคุกนั้นผิด
จากคำพิพากษา ก็ให้ศาลส่งปล่อยตัวผู้นั้นไป

หมวด ๒

ก
กั้น

มาตรา ๕๑ ให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา ๕๑ (๒) มา
บังคับในเรื่องกั้นโดยอนุโลม

มาตรา ๕๒ ห้ามมิให้กั้นในที่ระโหฐานโดยไม่มีหมายค้น
เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น และใน
กรณีต่อไปนี้

- (๑) เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในที่ระโหฐาน

(๒) เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลงในที่
ระโหฐาน

(๓) เมื่อบุคคลที่ได้กระทำผิดซึ่งหน้า ขณะที่ถูก
ไล่จับหนีเข้าไปหรือมีเหตุอันแน่นแฟ้นควรสงสัยว่าได้เข้า
ไปซุกซ่อนตัวอยู่ในที่ระโหฐานนั้น

(๔) เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าสิ่งของที่ได้นำโดย
การกระทำผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบทั้งต้องมีเหตุ
อันควรเชื่อว่าการนั้นซุกกว่าจะเอาหมายค้นมาได้
สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายเสียก่อน

(๕) เมื่อที่ระโหฐานนั้นผู้จะต้องถูกจับ เป็นเจ้าบ้าน
และการจับนั้นมีหมายจับหรือจับตามมาตรา ๗๘

เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ค้นด้วย
ตนเองไม่ต้องมีหมายค้นก็ได้ แต่ต้องเป็นในกรณีที่อาจออก
หมายค้นหรือค้นได้ตามประมวลกฎหมายนี้

มาตรา ๘๓ ห้ามมิให้ทำการค้นบุคคลใดในที่สาธารณ
สถาน เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น
ในเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลนั้นมีสิ่งของในความครอบ
ครองเพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งได้มาโดย
การกระทำความผิดหรือซึ่งมีไว้เป็นความผิด

มาตรา ๕๔ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ทำการ
ค้นในที่ระโหฐาน สิ่งเจ้าของหรือคนอยู่ในนั้นหรือผู้รักษา
สถานที่ซึ่งจะค้น ให้ยอมให้เข้าไปโดยมิหวงห้าม อีกทั้ง
ให้ความสะดวกตามสมควรทุกประการในอันที่จะจัดการตาม
หมาย ทั้งนี้ให้พนักงานผู้นั้นแสดงหมาย หรือถ้าค้นได้
โดยไม่ต้องมีหมายก็ให้แสดงนามและตำแหน่ง

ถ้าบุคคลตั้งกล่าวในวรรคต้นมิยอมให้เข้าไป เจ้าพนักงาน
มีอำนาจใช้กำลังเพื่อเข้าไป ในกรณีจำเป็นจะเปิด
หรือทำลายประตูบ้าน ประตูเรือน หน้าต่าง รั้วหรือสิ่ง
กีดขวางอย่างอื่นทำนองเดียวกันนี้ก็ได้

มาตรา ๕๕ ในกรณีค้นหาสิ่งของที่หาย ถ้าพอทำได้ จะ
ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสิ่งของนั้นหรือผู้แทนของเขา
ไปกับเจ้าพนักงานในการค้นนั้นด้วยก็ได้

มาตรา ๕๖ การค้นในที่ระโหฐานต้องกระทำระหว่าง
พระอาทิตย์ขึ้นและตก มีข้อยกเว้นดังนี้

(๑) เมื่อลงมือค้นแต่ในเวลากลางวัน ถ้ายังไม่เสร็จ
จะค้นต่อไปในเวลากลางคืนก็ได้

(๒) ในกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่งหรือซึ่งมีกฎหมายอันบัญญัติให้ค้นได้เป็นพิเศษ จะทำการค้นในเวลากลางคืนก็ได้

(๓) การค้นเพื่อจับผู้ร้ายหรือผู้ร้ายสำคัญจะทำในเวลากลางคืนก็ได้ แต่ต้องมีอนุญาตพิเศษจากอธิบดีกรมตำรวจหรือข้าหลวงประจำจังหวัดเพื่อการค้นในจังหวัดนั้น ส่วนหัวหน้าในการค้นนั้น ต้องเป็นนายอำเภอหรือนายตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจขึ้นไป

มาตรา ๕๗ ในกรณีค้นโดยมีหมาย เจ้าพนักงานผู้มีชื่อในหมายค้นหรือผู้รักษาการแทนเท่านั้น มีอำนาจเป็นหัวหน้าไปจัดการให้เป็นไปตามหมายนั้น

มาตรา ๕๘ การค้นในที่ระโหฐานนั้นจะค้นได้แต่เฉพาะเพื่อหาตัวคนหรือสิ่งของที่ต้องการค้นเท่านั้น แต่มีข้อยกเว้นดังนี้

(๑) ในกรณีที่ค้นหาสิ่งของโดยไม่จำกัดสิ่ง เจ้าพนักงานผู้ค้นมีอำนาจยึดสิ่งของใด ๆ ซึ่งน่าจะใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อเป็นประโยชน์หรือยืนยันผู้ต้องหาหรือจำเลย

(๒) เจ้าพนักงานซึ่งทำการค้นมีอำนาจจับบุคคลหรือสิ่งของอื่นในที่ค้นนั้นได้ เมื่อมีหมายอีกต่างหาก หรือในกรณีความผิดซึ่งหนา

มาตรา ๕๕ ในการคั่นนั้น เจ้าพนักงานต้องพยายาม
มิให้มีการเสียหายและกระจัดกระจายเท่าที่จะทำได้

มาตรา ๑๐๐ ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลซึ่งอยู่ในที่
ซึ่งคนหรือจะถูกคน จะขัดขวางถึงกับทำให้การคั่นไร้ผล
เจ้าพนักงานผู้คนมีอำนาจเอาตัวผู้นั้นควบคุมไว้หรือให้อยู่ใน
ความดูแลของเจ้าพนักงานในขณะที่ทำการคั่นเท่าที่จำเป็น
เพื่อมิให้ขัดขวางถึงกับทำให้การคั่นนั้นไร้ผล

ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลนั้นได้เอาสิ่งของที่ตอง
การพบชุกซ่อนในร่างกาย เจ้าพนักงานผู้คนมีอำนาจค้นตัวผู้
นั้นได้ตั้งบัญญัติไว้ตามมาตรา ๘๕

มาตรา ๑๐๑ สิ่งของซึ่งยึดได้ในการคั่น ให้หรือ
บรรจุหีบห่อติดตราไว้หรือให้ทำเครื่องหมายไว้เป็นสิ่งสำคัญ

มาตรา ๑๐๒ การคั่นในที่ระโหฐานนั้น ก่อนลงมือ
คั่นให้เจ้าพนักงานผู้คนแสดงความบริสุทธิ์เสียก่อน และ
เท่าที่สามารถจะทำได้ให้คนต่อหน้าผู้ครอบครองสถานที่หรือ
บุคคลในครอบครัวของผู้คน หรือถ้าหาบุคคลเช่นกล่าวนั้น
ไม่ได้ ก็ให้คนต่อหน้าบุคคลอื่น อย่างน้อยสองคนซึ่งเจ้า
พนักงานได้ขอร้องมาเป็นพยาน

การคืนที่อยู่หรือสำนักงานของผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งถูกควบคุมหรือขังอยู่ให้ทำต่อหน้าผู้ยื่น ถ้าผู้ยื่นไม่สามารถหรือไม่ตั้งใจมา กำกับ จะตั้งผู้แทน หรือให้ พะยาน มากำกับก็ได้ ถ้าผู้แทนหรือพยานไม่มี ให้คืนต่อหน้าบุคคลในครอบครัวหรือต่อหน้าพยานดังกล่าวในวรรคก่อน

สิ่งของใดที่ยึดได้ต้องให้ผู้ครอบครองสถานที่ บุคคลในครอบครัว ผู้ต้องหา จำเลย ผู้แทนหรือพยานดูเพื่อให้รับรองว่าถูกต้อง ถ้าบุคคลเช่นกล่าวนั้นรับรองหรือไม่ยอมรับก็ให้บันทึกไว้

มาตรา ๑๐๓ ให้เจ้าพนักงานผู้ค้นบันทึกรายละเอียดแห่ง การ คืน และ สิ่ง ของ ที่ ค้น ได้ นั้น ต้อง มี บัญชี รายละเอียดไว้

บันทึก การ คืน และ บัญชี สิ่งของ นั้นให้ อ่าน ให้ ผู้ครอบครองสถานที่ บุคคลในครอบครัว ผู้ต้องหา จำเลย ผู้แทนหรือพยานฟัง แล้วแต่กรณี แล้วให้ผู้ยื่นลงลายมือชื่อรับรองไว้

มาตรา ๑๐๔ เจ้าพนักงานที่ค้นโดยมีหมาย ต้องรับส่งบันทึกและบัญชี ดังกล่าวในมาตรา ก่อน พร้อมด้วย สิ่งของ

ที่ยึดมา ถ้าพอจะส่งได้ ไปยังผู้ออกหมายหรือเจ้าพนักงาน
อื่นตามที่กำหนดไว้ในหมาย

ในกรณีที่ค้นโดยไม่มีหมายโดยเจ้าพนักงานอื่นซึ่งไม่ใช่
พนักงานสอบสวน ให้ส่งบันทึก บัญชีและสิ่งของไปยัง
พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ใดซึ่งต้องการส่งเหล่านั้น

มาตรา ๑๐๕ จดหมาย ไปรษณีย์บัตร โทรเลข สิ่ง
พิมพ์หรือเอกสารอื่นซึ่งส่งทางไปรษณีย์และโทรเลข จาก
หรือถึงผู้ต้องหาหรือจำเลย และยังมีได้ส่ง ถ้าเจ้าหน้าที่
ต้องการเพื่อประโยชน์แห่งการสอบสวน ได้สวนมูลฟ้อง
พิจารณาหรือการกระทำอย่างอื่นตามประมวลกฎหมายนี้ ให้
ขอคำสั่งจากศาลถึงเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์โทรเลขให้ส่งเอกสาร
นั้นมา

ถ้าอธิบดีกรมตำรวจหรือข้าหลวงประจำจังหวัดเห็นว่า
เอกสารนั้นต้องการใช้เพื่อการตั้งกล่าวแล้ว ระหว่างที่ขอ
คำสั่งต่อศาลมีอำนาจขอให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายไปรษณีย์โทรเลข
เก็บเอกสารนั้นไว้ก่อน

บทบัญญัติแห่งมาตรานี้ไม่ใช่ถึงเอกสารโต้ตอบระหว่าง
ผู้ต้องหาหรือจำเลยกับทนายความของผู้ขึ้น

หมวด ๓

ปล่อยชั่วคราว

มาตรา ๑๐๖ คำร้องขอให้ปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกัน และหลักประกัน ไม่ว่าผู้นั้นต้องควบคุมหรือขังตามหมายศาลข้อมยื่นได้โดยผู้ต้องหา จำเลยหรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับ

(๑) เมื่อผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่และยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาล ให้ยื่นต่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการแล้วแต่กรณี

(๒) เมื่อผู้ต้องหาต้องขังตามหมายศาลและยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาล ให้ยื่นคำร้องต่อศาลนั้น

(๓) เมื่อผู้ต้องหาถูกฟ้องแล้ว ให้ยื่นต่อศาลชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น

(๔) ในระหว่างอุทธรณ์หรือฎีกา จะยื่นต่อศาลชั้นต้นที่ชำระคดีนั้นหรือจะยื่นต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาก็ได้

มาตรา ๑๐๗ เมื่อได้รับคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้เจ้าพนักงาน หรือ ศาลรับสั่งโดยอาศัยหลักเกณฑ์ในกฎหมายต่อไป

มาตรา ๑๐๘ ในการวินิจฉัยคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้ฟังพิจารณาข้อเหล่านี้ประกอบ

- (๑) ความหนักเบาแห่งข้อหา
- (๒) พยานหลักฐานที่นำมาสืบแล้วมีเพียงใด
- (๓) พฤติการณ์ต่าง ๆ แห่งคดีเป็นอย่างไร
- (๔) เชื่อกันผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันได้เพียงใด
- (๕) ผู้ต้องหาหรือจำเลยน่าจะหลบหนีหรือไม่
- (๖) ภัยอันตราย หรือ ความเสียหาย ที่จะ เกิดจาก การปล่อยชั่วคราวมีเพียงใดหรือไม่

(๗) ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องขังตามหมายศาล ถ้ามีคำคัดค้านของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือโจทก์ แล้วแต่กรณี ศาลพึงรับประกอบการวินิจฉัยได้

มาตรา ๑๐๙ ในคดีมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป ถ้ามีคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ศาลจะต้องถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือโจทก์ว่าจะคัดค้านประการใดหรือไม่

มาตรา ๑๑๐ ในคดีมีอัตราโทษจำคุกในอัตราอย่างสูงตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป ผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราวต้องมีประกัน และจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้

ในคดีอย่างอื่นจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันเลย หรือ มีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้

มาตรา ๑๑๑ เมื่อจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันเลย ก่อนที่จะปล่อยไป ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยสอบถามหรือ ปฏิญาณตนว่าจะมาตามนัดหรือหมายเรียก

มาตรา ๑๑๒ เมื่อจะปล่อยชั่วคราวโดยมีประกัน หรือ มีประกันและหลักประกัน ก่อนปล่อยไปให้ผู้ประกันหรือผู้ เป็นหลักประกันลงลายมือชื่อในสัญญาประกันนั้น

ใน สัญญา ประกัน นอกจาก ข้อ ความ อย่างอื่น อัน พึง มี ต้องมีข้อความดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวหรือผู้ประกัน แล้วแต่กรณี จะปฏิบัติตามนัดหรือหมายเรียกของ เจ้าพนักงาน หรือศาล ซึ่งให้ปล่อยชั่วคราว

(๒) เมื่อผิดสัญญาจะจ่ายเงินจำนวนที่ระบุไว้

มาตรา ๑๑๓ เมื่อ พนักงาน สอบ สอน หรือ พนักงาน อัยการสั่งปล่อยชั่วคราว สัญญาประกันนั้นใช้ได้ระหว่าง สอบสวนหรือจนกว่าผู้ต้องหาถูกศาลสั่งซึ่งระหว่างสอบสวน หรือตลอดไปจนถึงศาลประทับฟ้องเท่านั้น

๓ มาตรา ๑๑๕ เมื่อจะปล่อยชั่วคราวโดยให้มีประกัน และหลักประกันด้วย ก่อนปล่อยตัวไป ให้ผู้ร้องขอประกัน จัดหาหลักประกันมาตั้งต้องการ

หลักประกันมี ๓ ชนิด คือ

(๑) มีเงินสดมาวาง

(๒) มีหลักทรัพย์อื่นมาวาง

(๓) มีบุคคลมาเป็นหลักประกัน โดยแสดงหลักทรัพย์

มาตรา ๑๑๕ โดยความปรากฏต่อมา หรือเนื่องจาก กลฉ้อฉลหรือผิดหลง ปรากฏว่าสัญญาประกันต่ำไปหรือ หลักประกันไม่เพียงพอ เจ้าพนักงานหรือศาลมีอำนาจ เรียกผู้ที่เกี่ยวข้องกับสัญญาประกันมาพร้อมกัน ในกรณี แรกให้เปลี่ยนสัญญาประกันให้จำนวนเงินสูงขึ้น ในกรณี หลังให้เรียกหลักประกันเพิ่มหรือดีกว่าเดิม

ในกรณีที่ศาลปล่อยชั่วคราว และคดีขึ้นไปสู่ศาลสูง ๆ มีอำนาจ แก่ คำสั่งศาล ดังให้ จำเลยทำ หรือ หาประกัน เป็น จำนวนเงินสูงขึ้น หรือถ้าเห็นว่าหลักประกันไม่เพียงพอจะ สั่งให้หาหลักประกันเพิ่มหรือดีกว่าเดิมก็ได้

มาตรา ๑๑๖ การขออนุญาตประกันหรือขออนุญาตหลักประกัน ย่อมทำได้เมื่อผู้ทำสัญญามอบตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยคืนต่อเจ้าพนักงานหรือศาล

มาตรา ๑๑๗ เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยหนีหรือจะหลบหนี บุคคลซึ่งทำสัญญาประกันหรือเป็นหลักประกันอาจขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ใกล้ที่สุดจับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น ถ้ามีความสามารถจะขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานเช่นนั้นได้ทันที ก็ให้มีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นได้เอง แล้วส่งไปยังพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ใกล้ที่สุด และให้พนักงานนั้นรับจัดส่งผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นไปยังเจ้าพนักงานหรือศาล โดยคิดค่าพาหนะจากบุคคลนั้น

มาตรา ๑๑๘ เมื่อคดีถึงที่สุดหรือความรับผิดชอบตามสัญญาประกันหมดไป ตามมาตรา ๑๑๖ หรือโดยเหตุอื่น ให้คืนหลักประกันแก่ผู้ที่ควรรับไป

มาตรา ๑๑๙ ในกรณีผิดสัญญาประกันต่อศาล ศาลมีอำนาจสั่งบังคับตามสัญญาประกันหรือตามที่ศาลเห็นควร

โดยมิต้องฟ้อง แต่เมื่อศาลสั่งประการใดแล้ว ฝ่ายผู้ถูก
บังคับตามสัญญาประกันหรือพนักงานอัยการมีอำนาจอุทธรณ์
ฎีกาได้

ภาค ๒

สอบสวน

ลักษณะ ๑

หลักทั่วไป

มาตรา ๑๒๐ ห้ามมิให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีใด
ต่อศาล โดยมีได้มีการสอบสวนในความผิดนั้นก่อน

มาตรา ๑๒๑ พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนคดี
อาญาทั้งปวง

แต่ถ้าเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว ห้ามมิให้ทำการสอบ
สวนเว้นแต่จะมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ

มาตรา ๑๒๒ พนักงานสอบสวนจะไม่ทำการสอบสวน
ในกรณีต่อไปนี้ก็ได้

(๑) เมื่อผู้เสียหายขอความช่วยเหลือ แต่ไม่ยอมร้อง
ทุกข์ตามระเบียบ

(๒) เมื่อผู้เสียหายฟ้องคดีเสียหายโดยมิได้ร้องทุกข์ก่อน

(๓) เมื่อมีหนังสือกล่าวโทษเป็นบัตรสนเท่ห์ หรือบุคคลที่กล่าวโทษด้วยปากไม่ยอมบอกว่าเขาคือใคร หรือไม่ยอมลงลายมือชื่อในคำกล่าวโทษหรือบันทึกคำกล่าวโทษ

มาตรา ๑๒๓ ผู้เสียหายอาจร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนได้

คำร้องทุกข์นั้น ต้องปรากฏชื่อ และที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์ ลักษณะแห่งความผิด พฤติการณ์ต่าง ๆ ที่ความผิดนั้นได้กระทำลง ความเสียหายที่ได้รับและชื่อหรือรูปพรรณของผู้กระทำผิดเท่าที่จะบอกได้

คำร้องทุกข์นี้จะทำเป็นหนังสือหรือร้องด้วยปากก็ได้ ถ้าเป็นหนังสือต้องมีวันเดือนปีและลายมือชื่อของผู้ร้องทุกข์ ถ้าร้องด้วยปาก ให้พนักงานสอบสวนบันทึกไว้ ลงวันเดือนปีและลงลายมือชื่อผู้บันทึกกับผู้ร้องทุกข์ในบันทึกนั้น

มาตรา ๑๒๔ ผู้เสียหายจะร้องทุกข์ต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่รองหรือเหนือพนักงานสอบสวน และเป็นผู้ซึ่งมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยตามกฎหมายก็ได้

เมื่อมีหนังสือร้องทุกข์ยื่นต่อเจ้าพนักงาน เช่นกล่าวแล้ว ให้รับจัดการส่งไปยังพนักงานสอบสวน และจะจดหมายเหตุอะไรไปบ้างเพื่อประโยชน์ของพนักงานสอบสวนก็ได้

เมื่อมีคำร้องทุกข์ด้วยปากให้รับจัดการให้ผู้เสียหายไปพบกับพนักงานสอบสวน เพื่อจดบันทึกคำร้องทุกข์นั้นตั้งบัญญัติในมาตราก่อน ในกรณีเร่งร้อนเจ้าพนักงานนั้นจะจดบันทึกเสียเองก็ได้ แต่แล้วให้รับส่งไปยังพนักงานสอบสวน และจะจดหมายเหตุอะไรไปบ้างเพื่อประโยชน์ของพนักงานสอบสวนก็ได้

มาตรา ๑๒๕ เมื่อพนักงานสอบสวน หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ได้กระทำการสืบสวนหรือสอบสวนไปทั้งหมดหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใดตามคำขอร้องให้ช่วยเหลือให้ตกเป็นหน้าที่ของพนักงานนั้นจัดการให้มีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ ตามบทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๒๓ และ ๑๒๔

มาตรา ๑๒๖ ผู้ร้องทุกข์จะแก้คำร้องทุกข์ระยะใด หรือจะถอนคำร้องทุกข์เสียเมื่อใดก็ได้

ในคดีซึ่งมิใช่ความผิดต่อส่วนตัว การถอนคำร้องทุกข์ เช่นนั้นย่อมไม่ตัดอำนาจพนักงานสอบสวนที่จะสอบสวนหรือพนักงานอัยการที่จะฟ้องคดีนั้น

มาตรา ๑๒๗ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๒๓ ถึง ๑๒๖ มาบังคับโดยอนุโลมในเรื่องคำกล่าวโทษ

เจ้าพนักงาน ผู้มีหน้าที่รับ คำ กล่าวโทษ จะไม่บันทึก คำ กล่าวโทษในกรณีต่อไปนี้

(๑) เมื่อผู้กล่าวโทษไม่ยอมแจ้งว่าเขาชื่อใคร

(๒) เมื่อคำกล่าวโทษเป็นบัตรสนเท่ห์

คำกล่าวโทษซึ่งบันทึกแล้วแต่ผู้กล่าวโทษไม่ยอมลงลายมือชื่อ เจ้าพนักงาน ผู้รับคำกล่าวโทษจะไม่จัดการแก้คำกล่าวโทษนั้นก็ได้

มาตรา ๑๒๘ พนักงานสอบสวน มีอำนาจให้เจ้าพนักงานอื่นทำการแทน ดังต่อไปนี้

(๑) การใดในการสอบสวน อยู่นอกเขตอำนาจของตน มีอำนาจส่งประเด็นไปให้พนักงานสอบสวน ซึ่งมีอำนาจทำการนั้นจัดการได้

(๒) การใดเป็นสิ่งเล็กน้อยในการสอบสวน ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของตน ไม่ว่าจะทำเองหรือจัดการตามประเด็น มีอำนาจสั่งให้ผู้อยู่ที่บังคับบัญชาทำแทนได้ แต่ทั้งนี้เมื่อประมวลกฎหมายนี้ หรือ กฎหมายอื่น มิได้ เจาะจงให้ ทำด้วยตนเอง

มาตรา ๑๒๕ ให้ทำการสอบสวนรวมทั้งการชันสูตรพลิกศพ ในกรณีที่ความตายเป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญา ตั้งที่บัญญัติไว้ใน ประมวลกฎหมายนี้ อันว่าด้วยการชันสูตรพลิกศพ ถ้าการชันสูตรพลิกศพยังไม่เสร็จ ห้ามมิให้พ้องผู้ต้องหาขังศาล

ลักษณะ ๒

การสอบสวน

หมวด ๑

การสอบสวนสามัญ

มาตรา ๑๓๐ ให้เริ่มการสอบสวนโดยมิชักช้า จะทำการในที่ใด เวลาใด แล้วแต่จะเห็นสมควร โดยผู้ต้องหาไม่จำเป็นต้องอยู่ด้วย

มาตรา ๑๓๑ ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานทุกชนิด เท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกล่ามหา และเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพินิจให้เห็นความผิด

มาตรา ๑๓๒ เพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมหลักฐาน
 25/10/2566
 ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหา หรือตรวจสิ่งของหรือพยานอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาด จำลอง หรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้า กับให้บันทึกรายละเอียดทั้ง หลาย ซึ่งน่าจะกระทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น

(๒) ค้นเพื่อพบสิ่งของ ซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำผิด หรือได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยค้น

(๓) หมายเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของ ซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่บุคคลที่ถูกหมายเรียกไม่จำเป็นต้องมาเอง เมื่อจัดส่งสิ่งของมาตามหมายแล้ว ให้ถือเสมือนว่าได้ปฏิบัติตามหมาย

(๔) ยึดไว้ซึ่งสิ่งของที่ค้นพบหรือส่งมาตั้งกล่าวไว้ในอนุมาตรา (๒) และ (๓)

มาตรา ๑๓๓ พนักงานสอบสวนมีอำนาจออกหมายเรียกผู้เสียหายหรือบุคคลใด ซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อว่าถ้อยคำ

ของเขาอาจเป็นประโยชน์แก่คดีให้มาตามเวลาและสถานที่
ในหมาย แล้วให้ถามปากคำบุคคลนั้นไว้

การถามปากคำนั้นพนักงานสอบสวนจะให้ ผู้ให้ถ้อยคำ
สาบานหรือปฏิญาณตัวเสียก่อนก็ได้ และต้องปฏิบัติตามบท
บัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยพะยานบุคคล

ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนตักเตือน พุดให้ท้อใจหรือ
ใช้กลอุบายอื่นเพื่อป้องกันมิให้บุคคลใดให้ถ้อยคำ ซึ่งอยาก
จะให้ด้วยความเต็มใจ

มาตรา ๑๓๔ เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียก หรือส่งตัวมา หรือ
เข้าหาพนักงานสอบสวนเอง หรือปรากฏว่าผู้ใดซึ่งมาอยู่ต่อ
หน้าเจ้าพนักงานเป็นผู้ต้องหา ให้ถามชื่อตัว นามสกุล ชาติ
บังคับ บิดามารดา อายุ อาชีพ ที่อยู่ ที่เกิด และแจ้งข้อ
หาให้ทราบ และต้องบอกให้ทราบก่อนว่า ถ้อยคำที่ผู้ต้อง
หากล่าวนั้นอาจใช้เป็นพะยานหลักฐานยืนยันเขาในการพิจารณา
ได้ เมื่อผู้ต้องหาเต็มใจให้การอย่างใด ก็ให้จดคำให้การไว้
ถ้าผู้ต้องหาไม่เต็มใจให้การเลย ก็ให้บันทึกไว้

มาตรา ๑๓๕ ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำหรือจัดให้
ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวง หรือขู่เข็ญ หรือให้สัญญา

กับผู้ต้องหาเพื่อจูงใจให้เขาให้การอย่างใด ๆ ในเรื่องที่ต้อง
หาหน

มาตรา ๑๓๖ พนักงานสอบสวนจะจับและควบคุม หรือ
จัดการให้จับหรือควบคุมผู้ต้องหาหรือบุคคลใดซึ่งในระหว่าง
สอบสวนปรากฏว่าเป็นผู้กระทำผิด หรือจะปล่อยชั่วคราว
โดยไม่มีประกันเลย หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลัก
ประกันด้วย หรือปล่อยไปตามบทบัญญัติแห่งประมวล
กฎหมายนี้ในเรื่องนั้น ๆ ก็ได้

มาตรา ๑๓๗ พนักงานสอบสวนขณะทำการอยู่ในบ้าน
เรือนหรือในสถานที่อื่น ๆ มีอำนาจสั่งมิให้ผู้ใดออกไปจาก
ที่นั้น ๆ ชั่วคราวเท่าที่จำเป็น

มาตรา ๑๓๘ พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนเอง
หรือส่งประเด็น ไปสอบสวนเพื่อทราบความเป็นมาแห่งชีวิต
และความประพฤติอันเป็นอาชญาของผู้ต้องหา แต่ต้องแจ้ง
ให้ผู้ต้องหาทราบข้อความทุกข้อที่ได้มา

มาตรา ๑๓๙ ให้พนักงานสอบสวนบันทึกการสอบสวน
ตามหลักทั่วไปในประมวลกฎหมายนี้อันว่าด้วยการสอบสวน
และให้เอาบันทึก เอกสารอนึ่งที่ได้มา ออกจากบันทึกและ

เอกสารทั้งหลายซึ่งเจ้าพนักงานอนผู้สอบสวนคดีเดียวกันนั้น
ส่งมารวมเข้าสำนวนไว้

เอกสารพยานเป็นพยานให้รวมเข้าสำนวน ถ้าเป็นสิ่ง
ของอย่างอื่นให้ทำบัญชีรายละเอียดรวมเข้าสำนวนไว้

มาตรา ๑๔๐ เมื่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการ
สอบสวน เห็นว่าการสอบสวนเสร็จแล้ว ให้จัดการอย่าง
หนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดและความ
ผิดนั้นมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสามปี ให้พนักงาน
สอบสวนงดการสอบสวน และบันทึกเหตุทั้งคดีนั้นไว้ แล้ว
ให้ส่งบันทึกพร้อมทั้งสำนวนไปยังพนักงานอัยการ

ถ้าอัตราโทษอย่างสูงเกินกว่าสามปี ให้พนักงานสอบสวน
ส่งสำนวนไปยัง พนักงานอัยการ พร้อมทั้ง ความเห็นที่
ควรให้จัดการสอบสวน

ถ้าพนักงานอัยการสั่งให้งด หรือให้ทำการสอบสวน
ต่อไป ให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามนั้น

(๒) ถ้ารู้ตัวผู้กระทำความผิด ให้ใช้บัญญัติในมาตรา
ต่อไปนี้เป็น

มาตรา ๑๔๑ ถ้ารัฐผู้กระทำความผิด แต่เรียกหรือจับตัวยังไม่ได้ เมื่อได้ความตามทางสอบสวนอย่างใด ให้ทำความเห็นว่าจะส่งฟ้องหรือส่งไม่ฟ้องส่งไปพร้อมกับสำนวนยังพนักงานอัยการ

ถ้าพนักงานอัยการเห็นชอบด้วยว่าจะส่งไม่ฟ้อง ให้ยุติการสอบสวนโดยส่งไม่ฟ้อง และให้แจ้งคำสั่งนี้ให้พนักงานสอบสวนทราบ

ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าควรสอบสวนต่อไป ก็ให้ส่งพนักงานสอบสวนปฏิบัติเช่นนั้น

ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าควรส่งฟ้อง ก็ให้จัดการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้ได้ตัวผู้ต้องหา ถ้าผู้ต้องหาอยู่ต่างประเทศ ให้พนักงานอัยการจัดการเพื่อขอให้ส่งตัวข้ามแดนมา

มาตรา ๑๔๒ ถ้ารัฐผู้กระทำความผิดและผู้นั้นถูกควบคุม หรือขังอยู่ หรือปล่อยชั่วคราวหรือเชื่อว่าคงได้ตัวมาเมื่อออกหมายเรียก ให้พนักงานสอบสวนทำความเห็นตามท้องสำนวนการสอบสวน ว่าควรส่งฟ้องหรือส่งไม่ฟ้องส่งไปยังพนักงานอัยการพร้อมด้วยสำนวน

ในกรณีที่เสนอความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้ส่งแต่สำนวนพร้อมด้วยความเห็นไปยังพนักงานอัยการ ส่วนตัวผู้ต้องหาให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจปล่อยหรือปล่อยชั่วคราว ถ้าผู้ต้องหาถูกขังอยู่ ให้ขอเองหรือขอให้พนักงานอัยการขอต่อศาลให้ปล่อย

ในกรณีที่เสนอความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนพร้อมกับผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการ เว้นแต่ผู้ต้องหานั้นถูกขังอยู่แล้ว

แต่ถ้าเป็นความผิด ซึ่งพนักงานสอบสวนเปรียบเทียบได้ และผู้กระทำความผิดได้ปฏิบัติตามเปรียบเทียบนั้นแล้ว ให้บันทึกการเปรียบเทียบนั้นไว้ แล้วส่งไปให้พนักงานอัยการพร้อมด้วยสำนวน

มาตรา ๑๔๓ เมื่อได้รับความเห็นและสำนวนจากพนักงานสอบสวนดังกล่าวในมาตราก่อน ให้พนักงานอัยการปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่มีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้ออกคำสั่งไม่ฟ้องหรือสั่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนต่อไป หรือสั่งฟ้อง และแจ้งให้พนักงานสอบสวนส่งผู้ต้องหามาเพื่อฟ้องต่อไปแล้วแต่กรณี

(๒) ในกรณีที่มีความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้ออกคำสั่งฟ้องและฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ถ้าไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้สั่งไม่ฟ้อง

ในกรณีหนึ่งกรณีใดข้างต้น พนักงานอัยการมีอำนาจ (ก) สั่งตามที่เห็นควร ให้พนักงานสอบสวนส่งพยานคนใดมาให้ซักถามเพื่อสั่งต่อไป

(ข) วินิจฉัยว่าควรปล่อยผู้ต้องหา ปล่อยชั่วคราว ควบคุมไว้หรือขอให้ศาลขังแล้วแต่กรณี และจัดการหรือสั่งการให้เป็นไปตามนั้น

ในคดีฆาตกรรม ซึ่งผู้ตายถูกเจ้าพนักงานฆ่าตายในเวลากระทำการตามหน้าที่ อธิบดีกรมอัยการหรือผู้รักษาการแทนท่านมีอำนาจออกคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องเจ้าพนักงานผู้ทำให้ตายนั้น

มาตรา ๑๔๔ ในกรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้อง ถ้าความผิดนั้นเป็นความผิดซึ่งอาจเปรียบเทียบได้ ถ้าเห็นสมควรพนักงานอัยการมีอำนาจตั้งต่อไปนี้

(๑) สั่งให้พนักงานสอบสวนพยายามเปรียบเทียบคดีนั้น แทนการที่จะส่งผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการ

25/10/2566

(๒) เมื่อผู้ต้องหาถูกส่งมายังพนักงานอัยการแล้ว ให้ส่งผู้ต้องหาพร้อมด้วยสำนวนกลับไปยังพนักงานสอบสวน ให้พยายามเปรียบเทียบคดีนั้น หรือถ้าเห็นสมควรจะส่งให้พนักงานสอบสวนอันมีอำนาจจัดการเปรียบเทียบให้ก็ได้

มาตรา ๑๔๕ ในกรณีที่คำสั่งไม่ฟ้อง และคำสั่งนั้นไม่ใช้ของอธิบดีกรมอัยการ ถ้าในจังหวัดพระนครและธนบุรี ให้รับส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งไป เสนออธิบดีกรมตำรวจหรือรองอธิบดีกรมตำรวจ ถ้าในจังหวัดอื่นให้รับส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งไป เสนอข้าหลวงประจำจังหวัด แต่ทั้งนี้มิได้ตัดอำนาจพนักงานอัยการที่จะจัดการอย่างใดแก่ผู้ต้องหาตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๓

ในกรณีที่รองอธิบดีกรมตำรวจหรืออธิบดีกรมตำรวจในจังหวัดพระนครและธนบุรีหรือข้าหลวงประจำจังหวัดในจังหวัดอื่นแย้งคำสั่งของพนักงานอัยการ ให้ส่งสำนวนพร้อมกับความเห็นที่แย้งกันไปยังอธิบดีกรมอัยการ เพื่อชี้ขาดในกำหนดเดือนหนึ่งนับแต่วันรับสำนวน แต่ถ้าคดีจะขาดอายุความหรือมีเหตุอย่างอื่นอันจำเป็นจะต้องรับฟ้อง ก็ให้ฟ้องคดีนั้นตามความเห็นของรองอธิบดีกรมตำรวจหรืออธิบดีกรมตำรวจหรือข้าหลวงประจำจังหวัดไปก่อน

บทบัญญัติในมาตรานี้ให้นำมาบังคับในการที่พนักงานอัยการจะอุทธรณ์ฎีกาหรือถอนฟ้อง ถอนอุทธรณ์และถอนฎีกาโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔๖ ให้แจ้งคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีให้ผู้ต้องหาและผู้ร้องทุกข์ทราบ ถ้าผู้ต้องหาถูกควบคุมหรือขังอยู่ในเหตุการณ์ปล่อยตัวไปหรือขอให้ศาลปล่อยแล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๔๗ เมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีแล้ว ห้ามมิให้มีการสอบสวนเกี่ยวกับบุคคลนั้นในเรื่องเดียวกันนั้นอีก เว้นแต่จะได้พิจารณาหลักฐานใหม่อันสำคัญแก่คดี ซึ่งน่าจะทำให้ศาลลงโทษผู้ต้องหานั้นได้

หมวด ๒

การชันสูตรพลิกศพ

มาตรา ๑๔๘ เมื่อปรากฏแน่ชัด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลใดตายโดยผิดธรรมชาติ ให้มีการชันสูตรพลิกศพ เว้นแต่การประหารชีวิตโดยเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย

การตายโดยผิดธรรมชาตินั้นคือ

25/10/2566

(๑) ฆ่าตัวตาย

- (๒) ถูกผู้อื่นทำให้ตาย
- (๓) ถูกสัตว์ทำร้ายตาย
- (๔) ตายโดยอุบัติเหตุ
- (๕) ตายโดยยังมีปรากฏเหตุ

มาตรา ๑๔๕ ความตายผิดธรรมชาติเกิดขึ้นแก่ผู้ใด ให้เป็นหน้าที่ของสามีภริยา ญาติ มิตรสหายหรือผู้ปกครองของผู้ตายที่รู้เรื่องการตายเช่นนั้นจัดการตั้งต่อไปนั้น

- (๑) เก็บศพไว้คนที่ซึ่งพบนั้นเองเพียงเท่าที่จะทำได้
- (๒) ไปแจ้งความแก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจโดยเร็วที่สุด

หน้าที่ดังกล่าวในวรรคต้นนั้นมิตลอดถึงผู้คนที่ซึ่งได้พบศพในที่ซึ่งไม่มีสามีภริยา ญาติ มิตรสหายหรือผู้ปกครองของผู้ตายอยู่ในที่นั้นด้วย

ผู้ใดละเลยไม่กระทำหน้าที่ดังบัญญัติไว้ในมาตรานี้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินร้อยบาท

มาตรา ๑๕๐ ให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่กับแพทย์ประจำตำบลหรือแพทย์อื่น เป็นผู้ชันสูตรพลิกศพโดยเร็ว และให้ทำบันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรนั้นไว้

ถ้าความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานในขณะปฏิบัติราชการตามหน้าที่ การชันสูตรพลิกศพนั้นต้องกระทำพร้อมด้วยผู้พิพากษา นายหนึ่ง ของศาลชั้นต้น ซึ่งท้องที่ทำการชันสูตรนั้นอยู่ในเขตต์

ให้เจ้าหน้าที่ของพนักงานสอบสวนแจ้งแก่ผู้มหน้าทีไปทำการชันสูตรพลิกศพทราบ

มาตรา ๑๕๑ ในเมื่อมีการจำเป็นเพื่อพบเหตุของการตาย เจ้าพนักงานผู้ทำการชันสูตรพลิกศพมีอำนาจสั่งให้ผ่าศพแล้วแยกธาตุส่วนใด หรือจะให้ส่งทั้งศพหรือบางส่วนไปยังแพทย์หรือพนักงานแยกธาตุของรัฐบาลก็ได้

มาตรา ๑๕๒ ให้แพทย์หรือพนักงานแยกธาตุของรัฐบาลปฏิบัติดังนี้

(๑) ทำรายงานถึงสภาพของศพ หรือส่วนของศพ ตามที่พบเห็นหรือตามที่ปรากฏจากการตรวจพร้อมทั้งความเห็นในเรื่องนั้น

(๒) แสดงเหตุที่ตายเท่าที่จะทำได้

(๓) ลงวันเดือนปีและลายมือชื่อในรายงาน แล้วจัดการส่งไปยังเจ้าพนักงานผู้ทำการชันสูตรพลิกศพ

มาตรา ๑๕๓ ถ้าศพฝังไว้แล้ว ให้ผู้ชันสูตรพลิกศพ
จัดให้บุคคลชันศพเพื่อตรวจดู เว้นแต่จะเห็นว่าไม่จำเป็น
หรือจะเป็นอันตรายแก่อนามัยของประชาชน

มาตรา ๑๕๔ ให้ผู้ชันสูตรพลิกศพทำความเข้าใจเป็น
หนังสือแสดงเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย ผู้ตายคือใคร
ตายที่ไหน เมื่อใด ถ้าตายโดยคนทำร้าย ให้กล่าวว่าใคร
หรือสงสัยว่าใครเป็นผู้กระทำผิดเท่าที่จะทราบได้

มาตรา ๑๕๕ ให้นำบทบัญญัติในประมวลกฎหมาย
อันว่าด้วย การสอบสวน มาใช้แก่การชันสูตรพลิกศพโดย
อนุโลม

มาตรา ๑๕๖ ให้ส่งสำนวนชันสูตรพลิกศพในกรณี
ที่ความตายมิได้เป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญาไปยังข้าหลวง
ประจำจังหวัด

ภาค ๓

วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น

ลักษณะ ๑

ฟ้องคดีอาญาและไต่สวนมรณโอง

มาตรา ๑๕๗ การฟ้องคดีอาญาให้ยื่นฟ้องต่อศาลใด
ศาลหนึ่งที่มีอำนาจตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายหรือ
กฎหมายอื่น

มาตรา ๑๕๘ พ้องต้องทำเป็นหนังสือ และมี

- (๑) ชื่อศาลและวันเดือนปี
- (๒) คดีระหว่างผู้ใดโจทก์ผู้ใดจำเลย และฐานความผิด
- (๓) ตำแหน่งพนักงานอัยการผู้เป็นโจทก์ ถ้าราษฎรเป็นโจทก์ให้ใส่ชื่อตัว นามสกุล อายุ ที่อยู่ ชาติและ บังคับ
- (๔) ชื่อตัว นามสกุล ที่อยู่ ชาติและบังคับของ จำเลย

(๕) การกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำผิด ข้อเท็จจริงและรายละเอียดที่เกี่ยวกับ เวลาและสถานที่ซึ่ง เกิดการกระทำนั้นๆ อีกทั้งบุคคลหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องด้วย พอสมควรเท่าที่จะให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้

ในคดีหมิ่นประมาท ถ้อยคำพูด หนังสือ ภาพจัดเขียน หรือสิ่งอื่นอันเกี่ยวกับข้อหมิ่นประมาท ให้กล่าวไว้โดย บริบูรณ์หรือติดมาท้ายฟ้อง

(๖) อ้างมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด

- (๗) 25/10/2564
ลายมือชื่อโจทก์ ผู้เรียง ผู้เขียนหรือพิมพ์ฟ้อง

มาตรา ๑๕๕ ถ้าจำเลยเคยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษ เพราะได้กระทำความผิดมาแล้ว เมื่อโจทก์ต้องการให้เพิ่มโทษจำเลยฐานไม่ซื่อสัตย์ ให้กล่าวมาในฟ้อง

ถ้ามิได้ขอเพิ่มโทษมาในฟ้อง ก่อนมีคำพิพากษาศาลชั้นต้น โจทก์จะยื่นคำร้องขอเพิ่มเติมฟ้อง เมื่อศาลเห็นสมควรจะอนุญาตก็ได้

มาตรา ๑๖๐ ความผิดหลายกระทงจะรวมในฟ้องเดียวกันก็ได้ แต่ให้แยกกระทงเรียงเป็นลำดับกันไป

ความผิดแต่ละกระทงจะถือว่าเป็นข้อหาแยกจากข้อหาอื่นก็ได้ ถ้าศาลเห็นสมควรจะสั่งให้แยกสำนวนพิจารณาความผิดกระทงใดหรือหลายกระทงต่างหาก และจะสั่งเช่นนั้นก่อนพิจารณาหรือในระหว่างพิจารณาก็ได้

มาตรา ๑๖๑ ถ้าฟ้องไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ให้ศาลสั่งโจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้อง หรือยกฟ้องหรือไม่ประทับฟ้อง โจทก์มีอำนาจอุทธรณ์คำสั่งเช่นนั้นของศาล

มาตรา ๑๖๒ ถ้าฟ้องถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ให้ศาลจัดการส่งต่อไป

(๑) ในคดีราษฎรเป็นโจทก์ ให้ไต่สวนมูลฟ้อง แต่ถักคั้นนั้นพนักงานอัยการได้ฟ้องจำเลยโดยข้อหาอย่างเดียวกันด้วยแล้ว ให้จัดการตามอนุมาตรา (๒)

(๒) ในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ไม่จำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องก่อนก็ได้

ในกรณีที่มีการไต่สวนมูลฟ้องตั้งกล่าวแล้ว ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพ ให้ศาลประทับฟ้องไว้พิจารณา

มาตรา ๑๖๓ เมื่อมีเหตุอันควร โจทก์มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลขอแก้ไขหรือเพิ่มเติมฟ้องก่อนมีคำพิพากษาศาลชั้นต้น ถ้าศาลเห็นสมควรจะอนุญาตหรือจะสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องเสียก่อนก็ได้ เมื่ออนุญาตแล้วให้ส่งสำเนาแก่ฟ้องหรือฟ้องเพิ่มเติมแก่จำเลยเพื่อแก้ และศาลจะสั่งแยกสำนวนพิจารณาฟ้องเพิ่มเติมนั้นก็ได้

เมื่อมีเหตุอันควร จำเลยอาจยื่นคำร้องขอแก้ไขหรือเพิ่มเติมคำให้การของเขาก่อนศาลพิพากษา ถ้าศาลเห็นสมควรอนุญาต ก็ให้ส่งสำเนาแก่โจทก์

มาตรา ๑๖๔ คำร้องขอแก้ไขหรือเพิ่มเติมฟ้องนั้น ถ้าจะทำให้จำเลยเสียเปรียบในการต่อสู้คดี ห้ามมิให้ศาล

อนุญาต แต่การแก้ฐานความผิดหรือรายละเอียดซึ่งต้อง
 แกลงในฟ้องคดี การเพิ่มเติมฐานความผิดหรือรายละเอียด
 ซึ่งมีได้กล่าวไว้คดี ไม่ว่าจะทำเช่นนั้นในระยะเวลา
 พิจารณาในศาลชั้นต้น มิให้ถือว่าทำให้จำเลยเสียเปรียบ
 เว้นแต่จำเลยได้หลงต่อสู้ในข้อที่ผิดหรือที่มีได้กล่าวไว้แล้ว

มาตรา ๑๖๕ ในคดีซึ่งพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ใน
 วันไต่สวนมูลฟ้องให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล ให้ศาล
 ส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลยรายตัวไป เมื่อศาลเชื่อว่าเป็น
 จำเลยจริงแล้ว ให้อ่านและอธิบายฟ้องให้ฟัง และถามว่า
 ได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง คำ
 ให้การของจำเลยให้ชัดไว้ ถ้าจำเลยไม่ยอมให้การ ก็ให้
 ศาลจดรายงานไว้ และดำเนินการไต่สวนมูลฟ้องต่อไป

จำเลยไม่มีอำนาจนำพยานมาสืบในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง
 แต่ทั้งนี้ไม่เป็นการตัดสิทธิใน การที่จำเลยจะมีทนายมาช่วย
 เหลือ

ในคดีราษฎรเป็นโจทก์ ศาลมีอำนาจไต่สวนมูลฟ้อง
 ลับหลังจำเลย ให้ศาลส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลยรายตัวไป
 กับแจ้งวันนัดไต่สวนให้จำเลยทราบ จำเลยจะมาฟังการ
 ไต่สวนมูลฟ้องหรือไม่ก็ได้ ถ้ามาจะมีทนายเพื่อช่วยเหลือ

ชักร้านพะยานโจทก์ก็ได้ ห้ามมิให้ศาลตามคำให้การจำเลย และก่อนที่ศาลประทับฟ้องมิให้ถือว่าจำเลยอยู่ในฐานะเช่น นั้น

มาตรา ๑๖๖ ถ้าโจทก์ไม่มาตามกำหนดนัด ให้ศาล ยกฟ้องเสีย แต่ถ้าศาลเห็นว่าเหตุสมควรจึงมาไม่ได้ จะ สั่งเลื่อนคดีไปก็ได้

คดีศาลได้ยกฟ้องดังกล่าวแล้ว ถ้าโจทก์มาร้องภายในสิบห้าวัน นับแต่วันศาลยกฟ้องนั้น โดยแสดงให้ศาล เห็นได้ว่าเหตุสมควรจึงมาไม่ได้ ก็ให้ศาลยกคดีนั้นขึ้น ได้ส่วนมูลฟ้องใหม่

ในคดีที่ศาลยกฟ้องดังกล่าวแล้ว จะฟ้องจำเลยในเรื่อง เดียวกันนั้นอีกไม่ได้ แต่ถ้าศาลยกฟ้อง เช่นนั้นในคดีซึ่ง ราษฎรเท่านั้นเป็นโจทก์ ไม่ได้ตั้งอำนาจพนักงานอัยการ ฟ้องคดีนั้นอีก เว้นแต่จะเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว

มาตรา ๑๖๗ ถ้าปรากฏว่าคดีมีมูล ให้ศาลประทับฟ้อง ไว้พิจารณาต่อไปจะเพาะกะทงที่มีมูล ถ้าคดีไม่มีมูล ให้ พิพากษายกฟ้อง

มาตรา ๑๖๘ เมื่อศาลประทับฟ้องแล้ว ให้ส่งสำเนาฟ้องให้แก่จำเลยรายตัวไป เว้นแต่จำเลยจะได้รับสำเนาฟ้องไว้ก่อนแล้ว

มาตรา ๑๖๙ เมื่อศาลประทับฟ้องแล้ว แต่ยังไม่ได้นำตัวจำเลยมา ให้ศาลออกหมายเรียกหรือหมายจับมาแล้วแต่ควรอย่างไรก็ดีเพื่อพิจารณาต่อไป

มาตรา ๑๗๐ คำสั่งของศาลที่ให้คดีมีมูลยอมเด็ดขาดแต่คำสั่งที่ว่าคดีไม่มีมูลนั้น โจทก์มีอำนาจอุทธรณ์ฎีกาได้ตามบทบัญญัติว่าด้วยลักษณะอุทธรณ์ฎีกา

ถ้าโจทก์ร้องขอศาลจะขังจำเลยไว้หรือปล่อยชั่วคราวระหว่างอุทธรณ์ฎีกาก็ได้

มาตรา ๑๗๑ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการสอบสวนและการพิจารณา เว้นแต่มาตรา ๑๗๕ มาบังคับแก่การไต่สวนมูลฟ้องโดยอนุโลม

ลักษณะ ๒

การพิจารณา

มาตรา ๑๗๒ การพิจารณาและสืบพยานในศาล ให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เว้นแต่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

เมื่อโจทก์หรือทนายโจทก์และจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาลแล้ว และศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริง ให้อ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง และถามว่าได้กระทำผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง คำให้การของจำเลยให้จัดไว้ ถ้าจำเลยไม่ยอมให้การ ก็ให้ศาลจตรายงานไว้และดำเนินการพิจารณาต่อไป

มาตรา ๑๗๓ ในคดีอุกฉกรรจ์ มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป และในคดีที่เต็กตามมาตรา ๕๖, ๕๗ และ ๕๘ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาเป็นจำเลย ก่อนเริ่มพิจารณาให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายหรือไม่ ถ้าไม่มีและจำเลยต้องการ ก็ให้ศาลตั้งทนายให้

มาตรา ๑๗๔ ก่อนนำพยานเข้าสืบ โจทก์มีอำนาจเปิดคดีเพื่อให้ศาลทราบคดีโจทก์ คือ แถลงถึงลักษณะของฟ้อง อีกทั้งพยานหลักฐานที่จะนำสืบ เพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย เสร็จแล้วให้โจทก์นำพยานเข้าสืบ

เมื่อสืบพยานโจทก์แล้ว จำเลยมีอำนาจเปิดคดีเพื่อให้ศาลทราบคดีจำเลย โดย แถลงข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายซึ่งตั้งใจอ้างอิง ทั้งแสดงพยานหลักฐานที่จะนำสืบ เสร็จแล้วให้จำเลยนำพยานเข้าสืบ

เมื่อสืบพะยานจำเลยเสร็จแล้ว โจทก์และจำเลยมีอำนาจแถลงปิดคดีของตนด้วยปาก หรือหนังสือหรือทั้งสองอย่าง

ในระหว่างพิจารณา ถ้าศาลเห็นว่าไม่จำเป็นต้องสืบพะยานหรือทำการอะไรอีก จะสั่งงดพะยานหรือการนั้นเสียก็ได้

มาตรา ๑๗๕ เมื่อโจทก์สืบพะยานเสร็จแล้ว ถ้าเห็นสมควรศาลมีอำนาจเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการมาเพื่อประกอบการวินิจฉัยได้

มาตรา ๑๗๖ ในชั้นพิจารณาถ้าจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ก็ให้ศาลพิพากษาได้ เว้นแต่คดีซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป ศาลต้องฟังพะยานโจทก์จนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง

มาตรา ๑๗๗ ศาลมีอำนาจสั่งให้พิจารณาเป็นการลับเมื่อเห็นสมควรโดยพลการหรือโดยคำร้องขอของคู่ความฝ่ายใด แต่ต้องเพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันความลับอันเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศมิให้ล่วงรู้ถึงประชาชน

มาตรา ๑๗๘ เมื่อมีการพิจารณาเป็นการลับ บุคคล
เหล่านั้นเท่านั้นมีสิทธิอยู่ในห้องพิจารณาได้ คือ

- (๑) โจทก์และทนาย
- (๒) จำเลยและทนาย
- (๓) ผู้ควบคุมตัวจำเลย
- (๔) พยานและผู้ชำนาญการพิเศษ
- (๕) ล่าม
- (๖) บุคคลผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องและได้รับ อนุญาต

จากศาล

(๗) พนักงานศาลและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
แก่ศาลแล้วแต่จะเห็นสมควร

มาตรา ๑๗๙ ภายใต้บังคับแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือ
กฎหมายอื่น ศาลจะดำเนินการพิจารณาตลอดไปจนเสร็จ
โดยไม่เลื่อนก็ได้

ถ้าพยานไม่มา หรือมีเหตุอันอันควรต้องเลื่อนการ
พิจารณา ก็ให้ศาลเลื่อนคดีไปตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๘๐ ให้นำบทบัญญัติเรื่องรักษาความเรียบร้อย
ในศาลในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาบังคับแก่

การพิจารณาคดีอาญาโดยอนุโลม แต่ห้ามมิให้สั่งให้จำเลย
ออกจาก ห้องพิจารณา เว้นแต่จำเลยขัดขวางการพิจารณา

มาตรา ๑๘๑ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๓๕ และ ๑๖๖
มาบังคับแก่การพิจารณาโดยอนุโลม

ลักษณะ ๓

คำพิพากษาและคำสั่ง

มาตรา ๑๘๒ คดีที่อยู่ในระหว่างได้ส่วนมูลฟ้องหรือ
พิจารณา ถ้ามีคำร้องระหว่างพิจารณาขึ้นมา ให้ศาลสั่งตาม
ที่เห็นควร เมื่อการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้พิพากษาหรือสั่ง
ตามรูปความ

ให้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งในศาลโดยเปิดเผยในวัน
เสร็จการพิจารณา หรือภายในเวลาสามวันนับแต่เสร็จคดี
ถ้ามีเหตุอันสมควรจะเลื่อนไปพิพากษาวันอื่นก็ได้ แต่ต้อง
จดรายงานเหตุนั้นไว้

เมื่อศาลอ่านให้คู่ความฟังแล้ว ให้คู่ความลงลายมือชื่อ
ไว้ ถ้าเป็นความผิดของโจทก์ที่ไม่มา จะอ่านโดยโจทก์ไม่
อยู่ก็ได้ เมื่อจำเลยไม่อยู่ ศาลอาจจะยังไม่อ่านจนกว่าจะได้
ตัวจำเลยมา ถ้าจำเป็นจะออกหมายจับมาก็ได้ แม้ไม่ได้ตัว

จำเลยมาภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันนัดอ่านนัดแรก ศาลจะอ่านฉบับหลังจำเลยก็ได้

ในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งต้องเลื่อนอ่านไปโดยขาดจำเลยบางคน ถ้าจำเลยที่อยู่จะถูกปล่อย ให้ศาลมีอำนาจปล่อยชั่วคราวระหว่างรออ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

มาตรา ๑๘๓ คำพิพากษา หรือคำสั่งหรือความเห็นแย้งต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้พิพากษาซึ่งนั่งพิจารณาผู้พิพากษาใดที่นั่งพิจารณา ถ้าไม่เห็นพ้องด้วย มีอำนาจทำความเห็นแย้ง คำแย้งนี้ให้รวมเข้าสำนวนไว้

มาตรา ๑๘๔ ในการประชุมปรึกษาเพื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษา ข้าหลวงยุติธรรม หัวหน้าผู้พิพากษาในศาลชั้นหรือเจ้าของสำนวนเป็นประธาน ถามผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาทีละคน ให้ออกความเห็นทุกประเด็นที่จะวินิจฉัย ให้ประธานออกความเห็นสุดท้าย การวินิจฉัยให้ถือตามเสียงข้างมาก ถ้าในปัญหาใดมีความเห็นแย้งกันเป็นสองฝ่ายหรือเกินกว่าสองฝ่ายขึ้นไป จะหาเสียงข้างมากมิได้ ให้ผู้พิพากษาซึ่งมีความเห็นเป็นผลร้ายแก่จำเลยมากยอมเห็นด้วยผู้พิพากษาซึ่งมีความเห็นเป็นผลร้ายแก่จำเลยน้อยกว่า

มาตรา ๑๘๕ ถ้าศาลเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำผิดก็ตีการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดก็ได้ คดีขาดอายุความแล้วก็ได้ มีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่ควรต้องรับโทษก็ได้ ให้ศาลยกฟ้องโจทก์ปล่อยจำเลยไป แต่ศาลจะสั่งขังจำเลยไว้หรือปล่อยชั่วคราวระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุดก็ได้

เมื่อศาลเห็นว่าจำเลยได้กระทำผิด และไม่มีการยกเว้นโทษตามกฎหมาย ให้ศาลลงโทษแก่จำเลยตามความผิด แต่เมื่อเห็นสมควรศาลจะปล่อยจำเลยชั่วคราวระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุดก็ได้

มาตรา ๑๘๖ คำพิพากษาหรือคำสั่งต้องมีข้อสำคัญเหล่านี้เป็นอย่างน้อย

- (๑) ชื่อศาลและวันเดือนปี
- (๒) คดีระหว่างใครโจทก์ใครจำเลย
- (๓) เรื่อง
- (๔) ข้อหาและคำให้การ
- (๕) ข้อเท็จจริงซึ่งพิจารณาได้ความ
- (๖) เหตุผลในการตัดสินทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและ

ข้อกฎหมาย

25/10/2566

- (๗) บทมาตราที่ยกขึ้นปรับ

(๘) คำชี้ขาดให้ยกฟ้องหรือลงโทษ

(๙) คำวินิจฉัยของศาลใน เรื่องของกลางหรือในเรื่อง
ฟ้องทางแพ่ง

คำพิพากษาในคดีที่เกี่ยวกับความผิดลหุโทษ ไม่จำเป็นต้อง
มีอนุมาตรา (๔) (๕) และ (๖)

มาตรา ๑๘๗ คำสั่งระหว่างพิจารณาอย่างน้อยต้องมี

(๑) วันเดือนปี

(๒) เหตุผลตามกฎหมายในการสั่ง

(๓) คำสั่ง

มาตรา ๑๘๘ คำพิพากษาหรือคำสั่งมีผลตั้งแต่วันที่ได้อ่าน
ในศาลโดยเปิดเผยเป็นต้นไป

มาตรา ๑๘๙ เมื่อจำเลยซึ่งต้องคำพิพากษาให้ลงโทษ
เป็นคนยากจนขอสำเนาคำพิพากษาซึ่งรับรองว่าถูกต้อง ให้
ศาลคัดสำเนาให้หนึ่งฉบับโดยไม่คิดค่าธรรมเนียม

มาตรา ๑๙๐ ห้ามมิให้แก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่ง
อ่านแล้ว 25/10/2566 นอกจากแก้โดยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาด

มาตรา ๑๕๑ เมื่อเกิดสงสัยในการบังคับตามคำพิพากษา หรือคำสั่ง ถ้าบุคคลใดที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับร้องต่อศาลซึ่ง พิพากษาหรือสั่ง ให้ศาลนั้นอธิบายให้แจ่มแจ้ง

มาตรา ๑๕๒ ห้ามมิให้พิพากษาหรือสั่งเกินคำขอหรือ ที่มีได้กล่าวในฟ้อง

ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาต่าง กับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้อง ให้ศาลยกฟ้องคดีนั้น

ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงบางข้อดังกล่าวในฟ้องและตาม ที่ปรากฏในทางพิจารณา ไม่ใช่เป็นเรื่องที่โจทก์ประสงค์ให้ ลงโทษ ห้ามมิให้ศาลลงโทษจำเลยในข้อเท็จจริงนั้น ๆ

ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงตามฟ้องนั้น โจทก์สืบสม แต่ โจทก์อ้างฐานความผิดหรือบทมาตราผิด ศาลมีอำนาจลง โทษจำเลยตามฐานความผิดที่ถูกต้องได้

ถ้าความผิดตามที่ฟ้องนั้นรวมการกระทำหลายอย่าง แต่ ละอย่างอาจเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง ศาลจะลงโทษจำเลย ในการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่พิจารณาได้ความก็ได้

ภาค ๔
อุทธรณ์และฎีกา

ลักษณะ ๑

อุทธรณ์

หมวด ๑

หลักทั่วไป

มาตรา ๑๕๓ กติอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งศาล
ชั้นต้นในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายให้อุทธรณ์ไปยังศาล
อุทธรณ์ เว้นแต่จะถูกลำม่อุทธรณ์โดยประมวลกฎหมายนี้
หรือกฎหมายอื่น

อุทธรณ์ทุกฉบับต้องระบุข้อเท็จจริงโดยย่อหรือข้อ
กฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิงเป็นลำดับ

มาตรา ๑๕๔ ถ้ามีอุทธรณ์แต่ในปัญหาข้อกฎหมาย ใน
การวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายนั้น ๆ ศาลอุทธรณ์จะต้องฟังข้อ
เท็จจริงตามที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยมาแล้วจากพยานหลักฐาน
ในสำนวน

มาตรา ๑๕๕ ข้อกฎหมายที่ป่วงอันคู่ความอุทธรณ์ร้อง
อ้างอิงให้แสดงไว้โดยชัดเจนในฟ้องอุทธรณ์ แต่ต้องเป็น
ข้อที่โต้ยกขึ้นมาวินิจฉัยมาแล้วแต่ในศาลชั้นต้น

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย หรือที่เกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้อันว่าด้วยอุทธรณ์ เหล่านี้ผู้อุทธรณ์หรือศาลยกขึ้นอ้างได้ แม้ว่า จะไม่ได้ยกขึ้นในศาลชั้นต้นก็ตาม

มาตรา ๑๕๖ คำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสิ้นลง ห้ามมิให้ผู้อุทธรณ์คำสั่งนั้นจนกว่าจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในประเด็นสำคัญและมีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นด้วย

มาตรา ๑๕๗ เหตุที่มีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งฉบับหนึ่งแล้วหาเป็นผลดีต่อสิทธิผู้อื่นซึ่งมีสิทธิอุทธรณ์ จะอุทธรณ์ด้วยไม่

มาตรา ๑๕๘ อุทธรณ์นั้นให้ยื่นต่อศาลชั้นต้นในกำหนดสิบห้าวัน นับแต่วันอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งให้จำเลยฟัง และให้ นำบทบัญญัติในมาตรา ๒๒๓ และ ๒๒๔ มาบังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕๙ ผู้อุทธรณ์ซึ่งต้องขังหรือต้องจำคุกอยู่ในเรือนจำ อาจยื่นอุทธรณ์ต่อพิสดายภายในกำหนดอายุอุทธรณ์

เมื่อได้รับอุทธรณ์นั้นแล้ว ให้พัสด้ออกใบรับให้แก่ผู้ยื่นอุทธรณ์ แล้วให้รับส่งอุทธรณ์นั้นไปยังศาลชั้นต้น

อุทธรณ์ฉบับใดที่ยื่นต่อพัสด์ส่งไปถึงศาลเมื่อพ้นกำหนดอายุอุทธรณ์แล้ว ถ้าหากปรากฏว่าการส่งชักช้านั้นมิใช่เป็นความผิดของผู้ยื่นอุทธรณ์ ให้ถือว่าเป็นอุทธรณ์ที่ไต่ยื่นภายในกำหนดอายุอุทธรณ์

มาตรา ๒๐๐ ให้ศาลส่งสำเนาอุทธรณ์ให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งแก่ภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันรับ

มาตรา ๒๐๑ เมื่อศาลส่งสำเนาอุทธรณ์แก่อีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้ หรือได้รับแก่อุทธรณ์แล้วหรือพ้นกำหนดแก่อุทธรณ์แล้ว ให้ศาลรับส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์

มาตรา ๒๐๒ ผู้อุทธรณ์มีอำนาจยื่นคำร้องขอถอนอุทธรณ์ต่อศาลชั้นต้นก่อนส่งสำนวนไปศาลอุทธรณ์ ในกรณีเช่นนี้ศาลชั้นต้นสั่งอนุญาตได้ เมื่อส่งสำนวนไปแล้วให้ยื่นต่อศาลอุทธรณ์หรือต่อศาลชั้นต้นเพื่อส่งไปยังศาลอุทธรณ์เพื่อสั่ง ทั้งนี้ต้องก่อนอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

เมื่อถอนไปแล้ว ถ้าคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมิได้อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นย่อมเด็ดขาดเฉพาะผู้

ถอน ข้อกฝ่ายหนึ่งอุทธรณ์ จะเด็ดขาดต่อเมื่อคดีถึงที่สุดโดยไม่มีการแก้ คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้น

หมวด ๒

การพิจารณา คำพิพากษาและคำสั่งชั้นศาลอุทธรณ์

มาตรา ๒๐๓ ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาโดยเปิดเผย จะเพาะแต่ในกรณีที่นัดหรืออนุญาตให้ คู่ความมาพร้อมกัน หรือมีการสืบพยาน

มาตรา ๒๐๔ เมื่อจะพิจารณาในศาลโดยเปิดเผย ให้ศาลอุทธรณ์ออกหมายนัดกำหนดวันพิจารณาไปยังคู่ความให้ทราบล่วงหน้าอย่างน้อยไม่ต่ำกว่าห้าวัน

การฟังคำแถลงการณ์นั้น ห้ามมิให้ กำหนดช้ากว่าสิบห้าวันนับแต่วันรับสำนวน ถ้ามีเหตุพิเศษจะช้ากว่านั้นก็ได้ แต่อย่าให้เกินสองเดือน เหตุที่ต้องช้าให้ศาลรายงานไว้

มาตรา ๒๐๕ คำร้องขอแถลงการณ์ด้วยปากให้ ดิคมากับฟ้องอุทธรณ์หรือแก้อุทธรณ์

คำแถลงการณ์เป็นหนังสือให้ยื่นก่อนวันศาลอุทธรณ์

คำแถลงการณ์ด้วยปากหรือหนังสือก็ตาม มิให้ถือว่า เป็นส่วนหนึ่งของอุทธรณ์ ให้นำว่าเป็นแต่คำอธิบายข้อ อุทธรณ์หรือแก้อุทธรณ์เท่านั้น

คำแถลงการณ์ เป็นหนังสือจะยื่นต่อศาลชั้นต้น หรือต่อ ศาลอุทธรณ์ก็ได้

มาตรา ๒๐๖ ระเบียบแถลงการณ์ด้วยปากมีดังนี้

(๑) ถ้าคู่ความฝ่ายใดขอแถลงการณ์ ให้ฝ่ายนั้นแถลง ก่อน แล้วให้อีกฝ่ายหนึ่งแถลงแก้ เสร็จแล้วฝ่ายแถลง ก่อนแถลงแก้ได้ อีก

(๒) ถ้าคู่ความทั้งสองฝ่ายขอแถลงการณ์ ให้ผู้ อุทธรณ์แถลงก่อน แล้วให้อีกฝ่ายหนึ่งแถลงแก้ เสร็จ แล้วให้ผู้อุทธรณ์แถลงแก้ได้ อีก

(๓) ถ้าคู่ความทั้งสองฝ่ายขอแถลงการณ์ และเป็นผู้ อุทธรณ์ทั้งคู่ ให้โจทก์แถลงก่อน แล้วให้จำเลยแถลง เสร็จแล้วโจทก์แถลงแก้ได้ อีก

มาตรา ๒๐๗ เมื่อมีอุทธรณ์คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ มีอำนาจสั่งให้ศาลชั้นต้นออกหมายเรียกหรือจับจำเลย ซึ่ง ศาลนั้นปล่อยตัวไปแล้ว มาขึ้นหรือปล่อยชั่วคราวระหว่าง

อุทธรณ์ก็ได้ หรือถ้าจำเลยถูกขังอยู่ระหว่างอุทธรณ์จะสั่งให้ศาลชั้นต้นปล่อยจำเลยหรือปล่อยชั่วคราวก็ได้

มาตรา ๒๐๘ ในการพิจารณาคดีอุทธรณ์ตามหมวดนี้

(๑) ถ้าศาลอุทธรณ์เห็นว่าควรสืบพยานเพิ่มเติม ให้มีอำนาจเรียกพยานมาสืบเอง หรือส่งศาลชั้นต้นสืบให้ เมื่อศาลชั้นต้นสืบพยานแล้ว ให้ส่งสำนวนมายังศาลอุทธรณ์เพื่อวินิจฉัยต่อไป

(๒) ถ้าศาลอุทธรณ์เห็นเป็นการจำเป็น เนื่องจากศาลชั้นต้นมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกระบวนการพิจารณา ก็ให้พิพากษาสั่งให้ศาลชั้นต้นทำการพิจารณาและพิพากษา หรือสั่งใหม่ตามรูปคดี

มาตรา ๒๐๙ ให้ศาลอุทธรณ์พิพากษาโดยมีซักข่า และจะอ่านคำพิพากษาที่ศาลอุทธรณ์ หรือส่งไปให้ศาลชั้นต้นอ่านก็ได้

มาตรา ๒๑๐ เมื่อศาลอุทธรณ์เห็นว่าฟ้องอุทธรณ์มิได้ ยื่นในกำหนด ให้พิพากษายกฟ้องอุทธรณ์นั้นเสีย

มาตรา ๒๑๑ เมื่อมีอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาในประเด็นสำคัญและคัดค้านคำสั่งระหว่างพิจารณาด้วย ศาลอุทธรณ์จะพิพากษาโดยคำพิพากษาอันเดียวกันก็ได้

มาตรา ๒๑๒ คดีที่จำเลยอุทธรณ์คำพิพากษาที่ให้ลงโทษห้ามมิให้ศาลอุทธรณ์พิพากษาเพิ่มเติมโทษจำเลย เว้นแต่โจทก์จะได้อุทธรณ์ในทำนองนั้น

มาตรา ๒๑๓ ในคดีซึ่งจำเลยผู้หนึ่งอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษา ซึ่งให้ลงโทษจำเลยหลายคนในความผิดฐานเดียวกันหรือต่อเนื่องกัน ถ้าศาลอุทธรณ์กลับหรือแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้น ไม่ลงโทษหรือลดโทษให้จำเลย แม้เป็นเหตุอยู่ในส่วนลักษณะคดี ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิพากษาลดโทษไปลงจำเลยอื่นที่มีโทษอุทธรณ์ ให้มีต้องถูกรับโทษ หรือได้ลดโทษสุดจำเลยผู้อุทธรณ์

มาตรา ๒๑๔ นอกจากมีข้อความซึ่งต้องมีในคำพิพากษาศาลชั้นต้น คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ต้องปรากฏข้อความดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) นามหรือตำแหน่งของผู้อุทธรณ์

(๒) ข้อความว่า ยื่น ยก แก้หรือกลับ คำพิพากษา ศาลชั้นต้น

มาตรา ๒๑๕ นอกจากที่บัญญัติมาแล้ว ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการพิจารณาและว่าด้วย คำพิพากษาและคำสั่งศาลชั้นต้นมาบังคับในชั้นศาลอุทธรณ์ด้วยโดยอนุโลม

ลักษณะ ๒

ฎีกา

หมวด ๑

หลักทั่วไป

มาตรา ๒๑๖ ทดซึ่งได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลอุทธรณ์แล้ว และภายในบังคับแห่งมาตรา ๒๑๗ ถึง ๒๒๑ คู่ความมีอำนาจฎีกาคัดค้าน คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่านให้จำเลยฟัง

ฎีกานั้นให้ยื่นต่อศาลชั้นต้น และให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๐๐ และ ๒๐๑ มาบังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๑๗ ในคดีซึ่งมีข้อจำกัดว่า ให้คู่ความฎีกาได้แต่เฉพาะปัญหาข้อกฎหมาย ข้อจำกัดนี้ให้บังคับแก่คู่ความและบรรดาผู้ที่เกี่ยวข้องในคดีด้วย

มาตรา ๒๑๘ ในคดีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาล
ล่างหรือเพียงแต่แก้ไขเล็กน้อย และให้ลงโทษจำคุกจำเลย
ไม่เกินห้าปี หรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับ แต่โทษจำคุกไม่
เกินห้าปี ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

มาตรา ๒๑๙ ห้ามมิให้โจทก์ฎีกาในคดีซึ่งศาลเดิมและ
ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์โดยอาศัยข้อเท็จจริง

มาตรา ๒๒๐ ในคดีซึ่งศาลเดิมพิพากษาให้ลงโทษจำคุก
จำเลยไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ
แม้ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ไขมากกว่าตาม ถ้าศาลอุทธรณ์
ยังคงลงโทษจำเลยไม่เกินกำหนดที่ว่ามานี้ ห้ามมิให้คู่ความ
ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

มาตรา ๒๒๑ ในคดีซึ่งห้ามฎีกาไว้โดยมาตรา ๒๑๘, ๒๑๙
และ ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าผู้พิพากษาคณิต
ซึ่งพิจารณา หรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งใน
ศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่าข้อความที่ตัดสิน
นั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา
หรืออธิบดีกรมอัยการลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาว่ามีเหตุ

อันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัย ก็ให้รับฎีกานี้ไว้พิจารณาต่อไป

มาตรา ๒๒๒ ถ้าคดีมีปัญหาแต่ละเพราะข้อกฎหมาย ในการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายนั้น ศาลฎีกาจะต้องฟังข้อเท็จจริงตามที่ศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยมาแล้วจากพยานหลักฐานในสำนวน

มาตรา ๒๒๓ ให้เป็นหน้าที่ศาลชั้นต้นตรวจฎีกาว่าควรจะรับส่งขึ้นไปยังศาลฎีกาหรือไม่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าเห็นว่าไม่ควรรับ ให้จัดเหตุผลไว้ในคำสั่งของศาลชั้นต้นโดยชัดเจน

มาตรา ๒๒๔ เมื่อศาลชั้นต้นไม่ยอมรับฎีกา คู่ความย่อมฎีกาเป็นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นต่อศาลฎีกาได้ คำร้องเช่นนั้นให้ยื่นที่ศาลชั้นต้นภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันฟังคำสั่ง แล้วให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องมายังศาลฎีกาพร้อมด้วยฎีกาและคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์

เมื่อศาลฎีกาเห็นสมควรตรวจสำนวนเพื่อส่งคำร้องเรื่องนั้น ก็ให้ส่งศาลชั้นต้นส่งมาให้

๑๑๒๖

หมวด ๒

การพิจารณา คำพิพากษาและคำสั่งชั้นฎีกา

มาตรา ๒๒๕ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการพิจารณา และว่าด้วยคำพิพากษาและคำสั่งชั้น อุตธรณ์ มาบังคับในชั้นฎีกา โดยอนุโลม เว้นแต่ห้ามมิให้ทำความเห็นแย้ง

ภาค ๕

พะยานหลักฐาน

หมวด ๑

หลักทั่วไป

มาตรา ๒๒๖ พะยานวัตถุ พะยานเอกสาร หรือพะยานบุคคลซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ ให้อ้างเป็นพะยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพะยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวงหรือโดยมิชอบประการอื่น และให้สืบตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นว่าด้วยการสืบพะยาน

มาตรา ๒๒๗ ให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชั้นนำหน้ากพะยานหลักฐานทั้งปวง อย่าพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีกระทำความผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น

เมื่อมีความสงสัยตามสมควร ว่าจำเลยได้กระทำผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย

มาตรา ๒๒๘ ระหว่างพิจารณาโดยพลการ หรือคู่ความฝ่ายใดร้องขอ ศาลมีอำนาจสืบพยานเพิ่มเติม จะสืบเองหรือส่งประเด็นก็ได้

มาตรา ๒๒๙ ศาลเป็นผู้สืบพยาน จะสืบในศาลหรือนอกศาลก็ได้ แล้วแต่เห็นควรตามลักษณะของพยาน

มาตรา ๒๓๐ เมื่อจำ เป็นศาลมีอำนาจไปเอง หรือให้จำศาลไปเดินเผชิญสืบพยาน หรือส่งประเด็นให้ศาลอื่นสืบพยาน ให้ผู้เดินเผชิญสืบและศาลที่รับประเด็นมีอำนาจและหน้าที่ดังศาลเดิม และศาลที่รับประเด็นมีอำนาจส่งประเด็นไปยังศาลอื่นอีกต่อหนึ่งได้

เมื่อคู่ความแถลงต่อศาลขอไปฟังการพิจารณา ก็ให้ศาลสั่งหรือจัดการให้เป็นไปตามคำขอนั้น

ถ้าคู่ความฝ่ายใดไม่ตั้งใจไปฟังการพิจารณา จะยื่นคำถามคำซักเป็นหนังสือก็ได้ ให้ศาลหรือผู้เดินเผชิญสืบสืบพยานตามนั้น

ให้ส่งสำนวนหรือสำเนาฟ้อง สำเนาคำให้การ และ เอกสารหรือของกลาง เท่าที่จำเป็นให้แก่ผู้เดินเพชฌัญส์บ หรือแก่ศาลรับประเด็นเพื่อสืบพยาน เมื่อคู่ความขอให้ สืบพยานไม่ตั้งใจไปฟังการพิจารณา ก็ให้ยื่นคำถามพยาน เป็นหนังสือ

เมื่อสืบพยานเสร็จแล้ว ให้ผู้เดินเพชฌัญส์บหรือศาล รับประเด็น ส่ง ถ้อย คำสำนวน พร้อมทั้ง เอกสาร หรือ ของกลางไปยังศาลเดิม

มาตรา ๒๓๑ เมื่อคู่ความหรือผู้ใดจะต้องให้การหรือส่ง พยานหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (๑) เอกสารหรือข้อความที่ยังเป็นความลับในราชการอยู่
- (๒) เอกสารหรือข้อความลับ ซึ่งได้มาหรือทราบเนื่อง ในอาชีพหรือหน้าที่ของเขา

(๓) วิธีการ แบบแผนหรืองานอย่างอื่นซึ่งกฎหมาย คุ้มครองไม่ยอมให้เปิดเผย คู่ความหรือบุคคลนั้นมีอำนาจไม่ ยอมให้การหรือส่งพยานหลักฐาน เว้นแต่ได้รับอนุญาต จากเจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความลับนั้น

ถ้าคู่ความหรือบุคคลใดไม่ยอมให้การ หรือไม่ส่งพยาน หลักฐานดังกล่าวแล้ว ศาลมีอำนาจหมายเรียกเจ้าหน้าที่หรือ

บุคคลผู้เกี่ยวข้องกับ ความลับ นั้นมาแถลงต่อศาล เพื่อ
วินิจฉัยว่าการไม่ยอมนั้นมีเหตุผลคำจูงหรือไม่ ถ้าเห็นว่าไร
เหตุผล ให้ศาลบังคับให้ ๆ การหรือส่งพะยานหลักฐานนั้น

หมวด ๒

พะยานบุคคล

มาตรา ๒๓๒ ห้ามมิให้โจทก์อ้างจำเลยเป็นพะยาน

มาตรา ๒๓๓ จำเลยอาจอ้างตนเองเป็นพะยานได้ ใน
กรณีที่จำเลยอ้างตนเองเป็นพะยาน ศาลจะให้เข้าสืบก่อน
พะยานอื่นฝ่ายจำเลยก็ได้ ถ้าคำจำเลยซึ่งให้การเป็นพะยาน
นั้นปรักปรำหรือเสียหายแก่จำเลยอื่น จำเลยอื่นนั้นซัก
ค้านได้

มาตรา ๒๓๔ พะยานไม่ต้องตอบคำถามซึ่งโดยตรงหรือ
อ้อม อาจจะทำให้เขาถูกฟ้องคดีอาญา เมื่อมีคำถามเช่นนั้น
ให้ศาลเตือนพะยาน

มาตรา ๒๓๕ ในระหว่างพิจารณา เมื่อเห็นสมควร ศาล
มีอำนาจถามโจทก์จำเลยหรือพะยานคนใดก็ได้

ห้ามมิให้ถามจำเลยเพื่อประโยชน์แต่เฉพาะจะเพิ่มเติม
คดีโจทก์ซึ่งยกพร่อง เว้นแต่จำเลยจะอ้างตนเองเป็นพะยาน

มาตรา ๒๓๖ ในระหว่างพิจารณาศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ที่
จะเป็นพยานซึ่งมิใช่จำเลย ออกไปอยู่นอกห้องพิจารณา
จนกว่าจะเข้ามาเบิกความ อนึ่งเมื่อพยานเบิกความแล้ว
จะให้ออกอยู่ในห้องพิจารณาก่อนก็ได้

มาตรา ๒๓๗ ถ้าพยานชั้นได้ส่วนมูลฟ้องหรือพิจารณา
นั้นให้ศาลจดไว้ แล้วอ่านให้ พยาน ฟังต่อหน้า จำเลย
เว้นแต่ในกรณีตั้งบัญญัติในมาตรา ๑๖๕ วรรค ๓

หมวด ๓

พยานเอกสาร

มาตรา ๒๓๘ ต้นฉบับเอกสารเท่านั้นที่อ้างเป็นพยาน
ได้ ถ้าหาต้นฉบับไม่ได้ สำเนาที่รับรองว่าถูกต้องหรือ
พยานบุคคลที่รูดความก็อ้างเป็นพยานได้

ถ้าอ้างหนังสือราชการเป็นพยาน แม้ต้นฉบับยังมีอยู่
จะส่งสำเนาที่เจ้าหน้าที่รับรองว่าถูกต้องก็ได้ เว้นแต่ใน
หมายเรียกจะบ่งไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๒๓๙ เอกสารใดซึ่งคู่ความอ้าง แต่มิได้อยู่ใน
ความขัดข้องของเขา 25/10/2566 ถ้าคู่ความนั้นแจ้งถึงลักษณะและที่อยู่

ของเอกสารต่อศาล ให้ศาลหมายเรียกบุคคลผู้ยึดถือนำ
เอกสารนั้นมาส่งศาล

มาตรา ๒๔๐ เมื่อมีเอกสารใช้เป็นพยานหลักฐานใน
ชั้นศาลให้อ่านหรือส่งให้คู่ความตรวจดู ถ้าคู่ความฝ่ายใด
ต้องการสำเนา ศาลมีอำนาจสั่งให้ฝ่ายที่อ้างนั้นส่งสำเนา
แก่อีกฝ่ายหนึ่งตามที่เห็นสมควร

หมวด ๔

พยานวัตถุ

มาตรา ๒๔๑ สิ่งใดใช้เป็นพยานวัตถุต้องนำมาศาล
ในกรณีให้นำมาไม่ได้ ให้ศาลไปตรวจจดรายงานยังที่
ที่พยานวัตถุอยู่น้อยตามเวลาและวิธีซึ่งศาลเห็นสมควรตาม
ลักษณะแห่งพยานวัตถุ

มาตรา ๒๔๒ ในระหว่างสอบสวน ใต้วงมูลฟ้องหรือ
พิจารณา สิ่งของซึ่งเป็นพยานวัตถุต้องให้คู่ความหรือ
พยานตรวจดู

ถ้ามีการแก้ฟ้องหรือทำลายตรา การฟ้องหรือตีตราใหม่
ให้ทำต่อหน้าคู่ความหรือพยานที่เกี่ยวข้องนั้น

หมวด ๕

ผู้ชำนาญการพิเศษ

มาตรา ๒๕๓ ผู้ใดโดยอาชีพหรือมิใช่ก็ตาม มีความชำนาญพิเศษในการใด ๆ เช่น ในทางวิทยาศาสตร์ ศิลป ฝีมือพาณิชยกรรม การแพทย์หรือกฎหมายต่างประเทศ และซึ่งความเห็นของเขานั้นอาจมีประโยชน์ในกรณีวินิจฉัยคดี ในการสอบสวน ได้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา อาจเป็นพยานในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้นว่าตรวจร่างกายหรือจิตใจของผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือจำเลย ตรวจลายมือ ทำการทดลองหรือกิจการอย่างอื่น ๆ

ศาลจะให้ผู้ชำนาญการพิเศษทำความเห็นเป็นหนังสือก็ได้ แต่ต้องให้มาเบิกความประกอบหนังสือนั้น ให้ส่งสำเนาหนังสือ ตั้ง กล่าว แล้วแก่คู่ความ ทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันเบิกความ

มาตรา ๒๕๔ ถ้าศาลหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้น ผู้ใหญ่เห็น จำเป็น เนื่อง ในการ ได้สวน มูล ฟ้อง พิจารณาหรือสอบสวน ที่จะต้องตรวจศพ แม้ว่าจะได้บรรจุหรือฝังแล้วก็ตาม ก็ให้มีอำนาจสั่งให้เอาศพนั้นให้ผู้ชำนาญการพิเศษตรวจได้

ภาค ๖

การบังคับตามคำพิพากษาและค่าธรรมเนียม

หมวด ๑

การบังคับตามคำพิพากษา

มาตรา ๒๔๕ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๒๔๖, ๒๔๗ และ ๒๔๘ เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ให้บังคับคดีโดยมิชักช้า

ศาลชั้นต้นมีหน้าที่ต้องส่งคำพิพากษาที่ให้ลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตไปยังศาลอุทธรณ์ในเมื่อไม่มีการอุทธรณ์คำพิพากษานั้น และคำพิพากษาเช่นว่านี้จะยังไม่ถึงที่สุด เว้นแต่ศาลอุทธรณ์จะได้พิพากษายืน

มาตรา ๒๔๖ ศาลมีอำนาจสั่งให้ทุเลาการบังคับให้จำคุกไว้ก่อนจนกว่าเหตุอันควรทุเลาจะหมดไป ในกรณีต่อไปนี้

- (๑) เมื่อจำเลยวิกลจริต
- (๒) เมื่อเกรงว่าจำเลยจะถึงอันตรายแก่ชีวิตถ้าต้องจำคุก
- (๓) ถ้าจำเลยมีครรภ์แต่เจ็ดเดือนขึ้นไป
- (๔) ถ้าจำเลยคลอดบุตรแล้วยังไม่ถึงเดือน

ในระหว่างทุเลาการบังคับอยู่นั้นให้ศาลสั่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ จัดให้บุคคลตั้งกล่าวแล้วอยู่ในความควบคุมในสถานที่อันควร

มาตรา ๒๔๗ คดีที่จำเลยต้องประหารชีวิต ห้ามมิให้
บังคับตามคำพิพากษา จนกว่าจะได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติใน
ประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยอภัยโทษแล้ว

หญิงใดจะต้องประหารชีวิต ถ้ามีครรภ์อยู่ ให้รอไว้จน
คลอดบุตรเสียก่อนแล้ว จึงให้ประหารชีวิต

การประหารชีวิตให้ประหารณตำบลและเวลาที่เจ้าหน้าที่
ในการนั้นจะเห็นสมควร

มาตรา ๒๔๘ ถ้าบุคคลซึ่งต้องคำพิพากษาให้ประหาร
ชีวิตเกิดวิกลจริตก่อนถูกประหารชีวิต ให้รอการประหาร
ชีวิตไว้ก่อนจนกว่าผู้นั้นจะหาย ขณะทุเลาการประหารชีวิต
อยู่นั้น ศาลมีอำนาจกมตรา ๔๖ วรรค (๒) แห่งกฎหมาย
ลักษณะอาญามาบังคับ

ถ้าผู้วิกลจริตนั้นหายภายหลังปีหนึ่งนับแต่วันคำพิพากษา
ถึงที่สุดให้ลดโทษประหารชีวิตลงเหลือจำคุกตลอดชีวิต

มาตรา ๒๔๙ คำพิพากษาหรือคำสั่งให้คนหรือใช้ราคา
ทรัพย์สิน ค่าทดแทนหรือค่าธรรมเนียมนั้น ให้บังคับ
ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา ๒๕๐ ถ้าคำพิพากษามีได้ระบุไว้เป็นอย่างอื่น บุคคลทั้งปวงซึ่งต้องคำพิพากษาให้ลงโทษโดยได้กระทำความผิดฐานเดียวกัน ต้องรับผิดแทนกันและต่างกันในกรณีนี้ หรือใช้ราคาทรัพย์สินหรือใช้ค่าทดแทน

มาตรา ๒๕๑ ถ้าต้องยึดทรัพย์สินคราวเดียวกัน สำหรับใช้ค่าธรรมเนียมศาล ค่าปรับ ค่าใช้ทรัพย์สินหรือค่าทดแทน แต่ทรัพย์สินของจำเลยไม่พอใช้ครบทุกอย่าง ให้นำจำนวนเงินสุทธิของทรัพย์สินนั้นใช้ตามลำดับดังต่อไปนี้

- (๑) ค่าธรรมเนียม
- (๒) ราคาทรัพย์สินหรือค่าทดแทน
- (๓) ค่าปรับ

หมวด ๒

ค่าธรรมเนียม

มาตรา ๒๕๒ ในคดีอาญาทั้งหลายห้ามมิให้ศาลยุติธรรมเรียกค่าธรรมเนียมนอกจากที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้

มาตรา ๒๕๓ ในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ซึ่งมีคำเรียกร้องให้คืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินติดมากับฟ้องอาญามิให้เรียกค่าธรรมเนียม

ในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งให้คืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินตั้งกล่าวในวรรคก่อน ถ้าศาลยังต้องจัดการอะไรอีกเพื่อการบังคับ ผู้ที่จะได้รับคืนทรัพย์สินหรือราคาจะต้องเสียค่าธรรมเนียมตั้งคดีแพ่งสำหรับการต่อไปนั้น

มาตรา ๒๕๔ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๒๕๓ วรรคต้น ในคดีเรียกร้องให้คืน หรือใช้ราคาทรัพย์สินหรือใช้ค่าทดแทนซึ่งติดมากับฟ้องคดีอาญา หรือทำฟ้องเป็นคดีแพ่งโดยลำพัง ให้เรียกค่าธรรมเนียมตั้งคดีแพ่ง

มาตรา ๒๕๕ ในคดีตั้งบัญญัติในมาตรา ๒๕๓ วรรค ๒ และมาตรา ๒๕๔ ถ้ามีคำขอ ศาลมีอำนาจสั่งให้ฝ่ายที่แพ้คดีใช้ค่าธรรมเนียมแทนอีกฝ่ายหนึ่งได้

มาตรา ๒๕๖ คดีอาญาซึ่งพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ศาลมีอำนาจสั่งให้ โจทก์เสีย ค่าพาหนะให้ แก่พยานโจทก์ตามที่เสียไปจริงไม่เกินสมควร

มาตรา ๒๕๗ ในคดีอาญาซึ่งราษฎรเป็นโจทก์ ๗ จำกัต้องเสียค่าธรรมเนียม คือ

(๑) ค่าพาหนะพยานโจทก์เท่าที่เสียไปจริงตามสมควร

(๒) คำพาหนะส่งหมายเรียก

มาตรา ๒๕๘ ให้นำบัญญัติค่าธรรมเนียมต่อท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและบทบัญญัติว่าด้วยการดำเนินคดีอนาถามาบังคับโดยอนุโลม

ภาค ๗

อภัยโทษ เปลี่ยนโทษหนักเป็นเบาและลดโทษ

มาตรา ๒๕๙ ผู้ต้องคำพิพากษาให้รับโทษอย่างใดๆ หรือผู้ที่มีประโยชน์เกี่ยวของ เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ถ้าจะทูลเกล้าฯ ถวายเรื่องราวต่อพระมหากษัตริย์ขอรับพระราชทานอภัยโทษ จะยื่นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก็ได้

มาตรา ๒๖๐ ผู้ถวายเรื่องราวซึ่งต้องจำคุกอยู่ในเรือนจำ จะยื่นเรื่องราวต่อพิศดีหรือผู้บัญชาการเรือนจำก็ได้ เมื่อได้รับเรื่องราวนั้นแล้ว ให้พิศดีหรือผู้บัญชาการเรือนจำออกใบรับให้แก่ผู้ยื่นเรื่องราว แล้วให้รับส่งเรื่องราวนั้นไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๒๖๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ถวายเรื่องราวต่อพระมหากษัตริย์ พร้อมทั้งถวายความเห็นว่าการพระราชทานอภัยโทษหรือไม่

ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดถวายเรื่องราว ถ้ำรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทยเห็นเป็นการสมควรจะถวายคำแนะนำต่อ
พระมหากษัตริย์ ขอให้พระราชทาน อภัยโทษแก่ผู้ต้อง คำ
พิพากษานั้นก็ได้

มาตรา ๒๖๒ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๒๔๗ และ ๒๔๘
เมื่อคดีถึงที่สุดผู้ใดต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิต ให้เจ้า
หน้าที่นำตัวผู้นั้นไปประหารชีวิตเมื่อพ้นกำหนดหกสัปดาห์นับ
แต่วันฟังคำพิพากษา เว้นแต่ในกรณีที่มีการถวายเรื่องราว
หรือคำแนะนำขอให้พระราชทานอภัยโทษตามมาตรา ๒๖๑
ก็ให้หยุดเวลาการประหารชีวิตไว้จนกว่าจะพ้น กำหนดหกสัปดาห์
นับแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยถวายเรื่องราว
หรือคำแนะนำนั้นไปนั้น แต่ถ้าทรงยกเรื่องราวขึ้นเสีย ก็
ให้จัดการประหารชีวิตก่อนกำหนดนั้นได้

เรื่องราวหรือ คำแนะนำขอ พระราชทาน อภัยโทษ แก่ผู้
ต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิต ให้ถวายได้แต่ครั้งเดียว
เท่านั้น

มาตรา ๒๖๓ เหตุที่มีเรื่องราวขอพระราชทานอภัยโทษ
ในโทษอย่างอื่นนอกจากโทษประหารชีวิต ไม่เป็นผลให้หยุด
การลงโทษนั้น ^{๑๐/๒๕๖๖}

มาตรา ๒๖๔ เรื่องราวขอพระราชทานอภัยโทษอย่างอื่น ซึ่งมีใช้โทษประหารชีวิต ถ้าถูกยกหนหนึ่งแล้ว จะยื่นใหม่ อีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นสองปีนับแต่วันถูกยกครั้งก่อน

มาตรา ๒๖๕ ในกรณีที่มีการอภัยโทษเด็ดขาดโดยไม่มีเงื่อนไข ห้ามมิให้บังคับโทษนั้น ถ้าบังคับโทษไปบ้างแล้ว ให้หยุดทันที ถ้าเป็นโทษปรับที่ชำระแล้ว ให้คืนค่าปรับให้ไปทั้งหมด

ถ้าการอภัยโทษ เป็นแต่เพียง เปลี่ยนโทษหนักเป็นเบา หรือลดโทษ โทษที่เหลืออยู่ที่ให้บังคับไปได้

แต่การได้รับพระราชทานอภัยโทษ ไม่เป็นเหตุให้ผู้รับพ้นความรับผิดชอบในการ ต้องคืนหรือใช้ราคา ทรัพย์สิน หรือ ค่าทดแทนตามคำพิพากษา

มาตรา ๒๖๖ เมื่อผู้ได้รับพระราชทานอภัยโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอย่างหนึ่งถูกฟ้องว่ากระทำความผิดอีกอย่างหนึ่ง อภัยโทษนั้นย่อมไม่ตัดอำนาจศาลที่จะเพิ่มโทษ หรือไม่รอการลงอาญาตามกฎหมายลักษณะอาญาว่าด้วยกระทำความผิดหลายครั้งไม่เข็ดหลาบ หรือว่าด้วยรอการลงอาญา

๑๑๙๐

มาตรา ๒๖๗ บทบัญญัติในหมวดนี้ ให้นำมาบังคับโดย
อนุโลมแก่เรื่องราวขอพระราชทานเปลี่ยนโทษหนักเป็นเบา
หรือลดโทษ

สำนักหอสมุด

บัญชีแนบท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ความผิดในกฎหมายลักษณะอาญา ที่มาตรา ๗๕ อ่างถึง
ซึ่งราษฎรมีอำนาจจับได้โดยไม่ต้องมีหมาย

ประทุษร้ายต่อพระบรม

ราชตระกูล	มาตรา ๕๗ และ ๕๘
ขบถภายในพระราชอาณาจักร	๑๐๑ ถึง ๑๐๔
ขบถภายนอกพระราชอาณาจักร	๑๐๕ ถึง ๑๑๑
ความผิดต่อทางพระราชไมตรี กับต่างประเทศ	๑๑๒
ทำอันตรายแก่ธง หรือเครื่อง หมายของต่างประเทศ	๑๑๕
ความผิดต่อเจ้าพนักงาน	๑๑๕ ถึง ๑๒๒ และ ๑๒๗
หลบหนีจากที่คุมขัง	๑๖๓ ถึง ๑๖๖
ความผิดต่อศาสนา	๑๗๒ ถึง ๑๗๓
ก่อการจลาจล	๑๘๓ และ ๑๘๔

กระทำให้เกิดภัยอันตรายแก่สาธารณชน	
กระทำให้สาธารณชนปราศจากความสะดวกในการไปมาและการส่งข่าวและของถึงกัน	
กระทำให้สาธารณชนปราศจากความสบาย	๑๘๕ ถึง ๑๘๘, ๑๘๖, ๑๘๗ และ ๑๘๘
ปลอมแปลงเงินตรา	๒๐๒ ถึง ๒๐๕ และ ๒๑๐
ข่มขืนกระทำชำเรา	๒๔๓ ถึง ๒๔๖
ประทุษร้ายแก่ชีวิต	๒๕๐ และ ๒๕๑
ประทุษร้ายแก่ร่างกาย	๒๕๔ ถึง ๒๕๗
ความผิดฐานกระทำให้เสื่อมเสีย	
อิศระภาพ	๒๖๘, ๒๗๐, ๒๗๖
ลักทรัพย์	๒๘๘ ถึง ๒๙๖
วิ่งราว ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ และโจรสลัด	๒๙๗ ถึง ๓๐๒
กรรโชก	๓๐๓

๑๑๔๓

พระราชบัญญัติ

ให้ใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรม

พุทธศักราช ๒๔๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนุนันท์จาตุรนต์

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยามรราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรยกเลิกบรรดา
กฎหมายว่าด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรมที่ใช้อยู่ ณ บัดนี้
และให้พระธรรมนูญศาลยุติธรรม ต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้
แทน

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติให้ใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรม พุทธศักราช ๒๔๗๗”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรมตามที่ตราไว้ต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

บทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมนี้ให้ใช้บังคับแก่บรรดาคดีที่ไต่ยื่นฟ้อง ภายหลังวันใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรมนี้ ไม่ว่ามูลคดีได้เกิดขึ้นก่อน หรือภายหลังวันใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรมนี้

บรรดาคดีที่ไต่ยื่นฟ้องก่อนวันใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรมนี้ ให้บังคับตามกฎหมายซึ่งใช้อยู่ก่อนวันใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรมนี้ จนกว่าคดีนั้น ๆ จะถึงที่สุด

มาตรา ๔ ภายในบังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรมนี้สืบไป ให้ยกเลิกบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระธรรมนูญศาลยุติธรรมนี้ หรือซึ่งแย้งกับบทแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมนี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และเพื่อการนี้ให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงวางระเบียบ การงาน ส่วนราชการของศาล โดยฉะเพาะเพื่อให้เป็นระเบียบเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๑ มิถุนายน หน้า ๘๓๘)

๑๑๔๖

สารบัญ

พระกรรมนุญศาลยุติธรรม

มาตรา

หมวด ๑	บทเบ็ดเสร็จทั่วไป	๑ - ๑๓
หมวด ๒	เขตอำนาจศาล	๑๔ - ๒๐
หมวด ๓	องค์คณะผู้พิพากษา	๒๑ - ๒๔

สำนักหอสมุด

พระราชบัญญัติศาลยุติธรรม

หมวด ๑

บทเปิดเสร็จทั่วไป

มาตรา ๑ ศาลยุติธรรมทั้งหลายตามพระธรรมนูญให้สังกัดอยู่ในกระทรวงยุติธรรม

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นผู้รับผิดชอบในงานธุรการของศาลทั้งหลายที่อยู่ในสังกัดให้ดำเนินไปโดยเรียบร้อย แต่การดำเนินการพิจารณาคดีรวมตลอดถึงการที่มีคำสั่งหรือคำพิพากษาบังคับคดีให้เสร็จเด็ดขาดไปนั้นให้อยู่ในดุลพินิจของศาลโดยฉะเพาะ

มาตรา ๒ ศาลยุติธรรมตามพระธรรมนูญ แบ่งออกเป็นสามชั้น คือ

- (๑) ศาลชั้นต้น
- (๒) ศาลอุทธรณ์
- (๓) ศาลฎีกา (ศาลสูงสุด)

มาตรา ๓ ศาลชั้นต้น

- (๑) สำหรับจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี ได้แก่
- (ก) ศาลแขวง

(ข) ศาลแพ่งและศาลอาญา

(๒) สำหรับหัวเมือง ได้แก่

(ก) ศาลแขวง

(ข) ศาลจังหวัด

มาตรา ๔ ศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ และศาลชั้นต้น ศาล
ใดศาลหนึ่งนั้นอาจแบ่งออกเป็นแผนก และแผนกหนึ่งจะ
ให้มีอำนาจเฉพาะในคดีประเภทใดก็ได้ โดยออกเป็นกฎ
กระทรวง

มาตรา ๕ เมื่อเห็นเป็นการสมควร รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงยุติธรรมมีอำนาจสั่งให้ผู้พิพากษานายหนึ่งไปนั่ง
ร่วมกับผู้พิพากษาในศาลแขวง มีกำหนดระยะเวลาตามที่
ระบุไว้ในคำสั่ง ในกรณีเช่นนั้น ให้ศาลแขวงมีอำนาจเสมือน
ศาลจังหวัดชั่วคราวเกี่ยวแก่คดีซึ่งอยู่ในเขตศาลนั้น

ถ้าท้องที่ใดยังไม่มีศาลแขวง เมื่อเห็นเป็นการสมควร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจสั่งให้ผู้พิพากษา
นายหนึ่งหรือหลายนายของศาลจังหวัดไปนั่งเป็นศาล ณ ที่ว่า
การอำเภอแห่งท้องที่นั้น เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีที่เกิดขึ้น
ในท้องที่นั้นชั่วคราว ซึ่งมีเจตนาคดีย่อมตกอยู่ในอำนาจ
ของศาลแขวงหรือศาลจังหวัด

มาตรา ๖ การจัดตั้งหรือยุบเลิกศาลยุติธรรมนั้น ให้เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรี้ว่าการกระทรวงยุติธรรมที่จะรายงานต่อรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวถึงจำนวน สภาพ สถานที่ตั้งและเขตต์อำนาจศาลตามที่จำเป็น เพื่อให้ความยุติธรรมเป็นไปโดยเรียบร้อยตลอดราชอาณาจักร

มาตรา ๗ ให้มีผู้พิพากษาประจำศาลทุกศาลตามจำนวนที่รัฐมนตรี้ว่าการกระทรวงยุติธรรมจะกำหนดไว้ตามความจำเป็นแห่งราชการ

มาตรา ๘ ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาประจำศาลต่อไปนี้ศาลละหนึ่งนาย คือ ศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ ศาลแพ่ง และศาลอาญา

เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลใดว่างลงหรือเมื่ออธิบดีผู้พิพากษาไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ รัฐมนตรี้ว่าการกระทรวงยุติธรรมจะกำหนดให้ผู้พิพากษาอาวุโสนายหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนอธิบดีผู้พิพากษาชั่วคราวก็ได้

มาตรา ๙ ในศาลชั้นต้นทุกศาล นอกจากศาลแพ่งและศาลอาญา ให้รัฐมนตรี้ว่าการกระทรวงยุติธรรม

กำหนดให้ผู้พิพากษาของศาลนั้น นายหนึ่งทำการเป็นผู้พิพากษา
หัวหน้าศาล

ถ้าศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ หรือศาลชั้นต้นศาลใดศาล
หนึ่งแบ่งออกเป็นสองแผนกหรือกว่านั้นขึ้นไป รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงยุติธรรมจะกำหนดให้ผู้พิพากษาอาวุโสนาย
หนึ่งของแผนกใดทำการเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าในแผนกนั้น
ก็ได้

เมื่อใดตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลหรือหัวหน้าแผนก
ว่างลง หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลหรือหัวหน้าแผนกไม่อยู่
ปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลนั้นหรือในแผนก
นั้น เป็นผู้ทำการแทนชั่วคราว

มาตรา ๑๐ อธิบดีผู้พิพากษา หรือผู้พิพากษาหัวหน้า
ศาลหรือผู้ทำการแทน ต้องรับผิดชอบในงานของศาลให้
เป็นไปโดยเรียบร้อย และมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ระมัดระวังการที่จะใช้ระเบียบวิธีการต่าง ๆ ที่ตั้ง
ขึ้นโดยกฎหมายหรือโดยประการอื่น ให้เป็นไปโดยถูกต้อง
เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเสร็จเด็ดขาดไปโดยรวดเร็ว

(๒) ให้คำแนะนำแก่ผู้พิพากษาในศาลของตนในข้อ
ขัดข้อง ^{25/10/2566} เนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษา

(๓) ร่วมมือกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองท้องถิ่นในบรรดา
กิจการอันเกี่ยวกับการจัดวางระเบียบ และดำเนินการงาน
ส่วนราชการของศาล

(๔) ทำรายงานการคดีและกิจการของศาลส่งไปตาม
ระเบียบ

และให้มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) นำพิจารณาและพิพากษาคดีใด ๆ ของศาลนั้น
หรือเมื่อได้ตรวจสำนวนคดีใดแล้วมีอำนาจลงชื่อในคำพิพากษา
หรือทำความเห็นแย้งได้

(๒) ส่งคำร้องคำขอต่าง ๆ ที่ยื่นต่อตนตามบทบัญญัติ
แห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความ

มาตรา ๑๑ ในการควบคุมบังคับบัญชาเสมียนพนักงาน
ในศาล ให้อธิบดีผู้พิพากษามีอำนาจเสมือนอธิบดี และผู้
พิพากษาหัวหน้าศาลมีอำนาจเสมือนหัวหน้ากองตามพระราช
บัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน

มาตรา ๑๒ ให้ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกเป็นผู้รับผิดชอบ
ให้งานในแผนกคดีนั้นไปโดยเรียบร้อยตามที่กำหนดไว้ใน

กฎกระทรวงที่ใดจัดตั้งแผนกนั้นขึ้น หรือตามคำสั่งของ
อธิบดีผู้พิพากษาหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลนั้น

มาตรา ๑๓ ให้ตั้งข้าหลวงยุติธรรมขึ้น ส่วนจำนวน
และตำแหน่งประจำจะอยู่ที่ใด และมีเขตอำนาจเพียง
ไรนั้น ให้เป็นไปตามที่จะได้กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา
ตั้งข้าหลวงยุติธรรม ผู้ที่เป็นข้าหลวงยุติธรรมให้เลือกตั้ง
จากผู้พิพากษา

ให้ข้าหลวงยุติธรรมมีอำนาจและหน้าที่อย่างเดียวกับ
อธิบดีผู้พิพากษาดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๐ และ ๑๑ และ
ให้มีอำนาจ

(๑) สั่งให้ผู้พิพากษาและเจ้าศาลรายงาน เกี่ยวกับคดี
ใด ๆ หรือรายงานกิจการอื่น ๆ ของศาลซึ่งอยู่ในเขตต์
อำนาจของตน

(๒) นั่งพิจารณาและพิพากษาคดีในศาลทุกศาลซึ่งอยู่
ภายในเขตต์อำนาจของตน หรือเมื่อได้ตรวจสำนวนคดีใด
แล้ว มีอำนาจลงชื่อในคำพิพากษา หรือทำความเข้าใจ
แย้งได้

(๓) ในกรณีฉุกเฉิน ส่งให้ผู้พิพากษาคนหนึ่งคนใดในศาลหนึ่งซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของตนไปช่วยทำหน้าที่ชั่วคราวในอีกศาลหนึ่ง แล้วรายงานไปยังกระทรวงยุติธรรมทันที

หมวด ๒

เขตอำนาจศาล

มาตรา ๑๔ ศาลชั้นต้น มีเขตต่งดังนี้

(๑) ศาลแขวงมีเขตต่งตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงได้กำหนดไว้

(๒) ศาลจังหวัด มีเขตต่งตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดได้กำหนดไว้ แต่บรรดาคดีซึ่งเกิดขึ้นในเขตต่งศาลแขวงและอยู่ในอำนาจของศาลแขวงนั้น ถ้ายื่นฟ้องต่อศาลจังหวัด ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลจังหวัดนั้น ๆ ที่จะไม่ยอมรับพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งที่ยื่นฟ้องเช่นนั้นได้

(๓) ศาลแพ่งและศาลอาญา มีเขตต่งตลอดจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี แต่บรรดาคดีที่เกิดขึ้นนอกเขตต่งจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีนั้นจะยื่นฟ้องต่อศาลแพ่งและศาลอาญาก็ได้ ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลนั้น ๆ ที่จะไม่ยอมรับพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งที่ยื่นฟ้อง

เช่นนั้นได้ เว้นแต่คดีนั้นจะได้ โอนมาตาม บทบัญญัติใน
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ

มาตรา ๑๕ ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีซึ่ง
ผู้พิพากษานายเดี่ยวนำคดีมาตั้งที่ระบู้ไว้ในมาตรา ๒๑ และ ๒๒

มาตรา ๑๖ ศาลจังหวัดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี
แพ่งและคดีอาญาทั้งปวง

มาตรา ๑๗ ศาลแพ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง
ทั้งปวง และศาลอาญามีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา
ทั้งปวง

มาตรา ๑๘ ห้ามมิให้ศาลใดศาลหนึ่งรับคดีซึ่งศาลอื่น
ได้สั่งรับประทับฟ้องโดยชอบแล้วไว้พิจารณาพิพากษา เว้น
แต่คดีนั้นจะได้ โอนมาตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความ

มาตรา ๑๙ ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาพิพากษา
บรรดาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น
ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการอุทธรณ์

นอกจากนี้ให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจ

(๑) พิพากษาเป็นตาม แก้ไข หรือกลับคำพิพากษาของศาลชั้นต้นที่พิพากษาลงโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิตใน เมื่อ คดีนั้นได้ส่งขึ้น มายังศาลอุทธรณ์ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(๒) วินิจฉัยชี้ขาดคำร้องที่ยื่นตามกฎหมายคัดค้านคำสั่งของศาลชั้นต้น

(๓) วินิจฉัยชี้ขาดคดีที่ศาลอุทธรณ์มีอำนาจวินิจฉัยได้ตามกฎหมายอื่น

มาตรา ๒๐ ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาพิพากษาบรรดาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษา หรือ คำสั่ง ของศาลอุทธรณ์ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการฎีกา

นอกจากนี้ให้ศาลฎีกามีอำนาจ

(๑) วินิจฉัยชี้ขาดคดีที่ขอให้พิจารณาพิพากษาใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

(๒) วินิจฉัยชี้ขาดคดีที่ศาลฎีกามีอำนาจวินิจฉัยได้ตามกฎหมายอื่น

คดีใดซึ่งศาลฎีกาได้พิจารณาพิพากษาแล้ว คู่ความ
 25/10/2566
 หามีสัทธิจะหลุดเกล้า ๆ ถวายฎีกาคัดค้านคดีนั้นต่อไปอีกไม่

หมวด ๓

องค์คณะผู้พิพากษา

มาตรา ๒๑ ผู้พิพากษาคณบดีคนหนึ่งมีอำนาจ

(๑) ออกหมายเรียก ออกหมายอาญา ออกหมายสั่งให้ส่งคนมาจากหรือไปยังจังหวัดอื่น

(๒) ออกคำสั่งใด ๆ ซึ่งมีใช้เป็นไปในทางวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดี

มาตรา ๒๒ ในศาลชั้นต้น ผู้พิพากษาเพียงนายเดี๋ยวกี่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลนั้นได้เมื่อ

(๑) เป็นคดีแพ่งซึ่งราคาทรัพย์สินที่พิพาทหรือจำนวนเงินที่ฟ้องไม่เกินสองร้อยบาท หรือเป็นคดีไม่มีทุนทรัพย์นอกจากคดีพิพาทที่เกี่ยวกับฐานะบุคคลและสิทธิในครอบครัว

(๒) เป็นคดีอาญาซึ่งอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ทั้งนี้จะลงโทษจำคุกเกินหกเดือนหรือปรับเกินสองร้อยบาท หาได้ไม่

ถ้าเป็นคดีในศาลแขวง เมื่อผู้พิพากษานายเดี่ยวได้พิจารณาพยานหลักฐานแห่งคดีไปแล้ว ปรากฏว่าโทษของจำเลยควรจำคุกเกินกว่าหกเดือน หรือปรับเกินสองร้อยบาท ก็ให้ศาลแขวงทำความเห็นส่งสำนวนไปให้ศาลอาญาหรือศาลจังหวัดพิพากษาแล้วแต่กรณี

และมีอำนาจ

(๑) ทำการไต่สวนและวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องหรือคำขอที่ยื่นต่อศาลในคดีแพ่ง ยกเว้นในกรณีที่ผู้ร้องสอดร้องขอเป็นโจทก์หรือจำเลย

(๒) ทำการไต่สวนมูลฟ้องและมีคำสั่ง ในคดีอาญาทั้งปวง

มาตรา ๒๓ ศาลชั้นต้น นอกจากศาลแขวง ต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อยสองนายจึงเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งและคดีอาญาทั้งปวง

เมื่อผู้พิพากษาไม่สามารถจะนั่งพิจารณาความให้ครบองค์คณะได้ ให้ผู้พิพากษาที่จะนั่งพิจารณาคดีนั้น มีอำนาจเชิญบุคคลที่มีลักษณะดังจะกล่าวต่อไปนี้ นั่งเป็นสำรองผู้พิพากษา เพื่อให้ครบองค์คณะ

(๑) มีคุณสมบัติอนุโลมตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๖ แต่ต้องมีอายุตั้งแต่ ๒๕ ปีขึ้นไป

(๒) เป็นข้าราชการประจำการ หรือนอกประจำการ ตั้งแต่ชั้นประจำแผนกขึ้นไป หรือผู้ที่เป็นเนติบัณฑิตสยาม หรือได้รับปริญญาตรี หรือประกาศนียบัตร หรือปริญญาในทางกฎหมายในต่างประเทศ

เมื่อได้เชิญผู้ใดมาเป็นสำรองผู้พิพากษาให้ช่วยพิจารณาคดีดังกล่าวมาข้างบนนั้นแล้ว ให้รายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมทันที

ถ้าได้มีการร้องคัดค้านผู้ที่เชิญมาเป็นสำรองผู้พิพากษา ให้ผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีเชิญบุคคลอื่นมาเป็นสำรองผู้พิพากษาแทนต่อไป การใดที่ศาลได้จัดทำไปก่อนมีการคัดค้านเป็นอันสมบูรณ์

มาตรา ๒๔ ศาลอุทธรณ์ต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อยสอง นายและศาลฎีกาอย่างน้อยสามนาย จึงเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีได้

๑๑๖๐

พระราชบัญญัติ

ให้ใช้บังคับบัญญัติบรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมาย

แพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนันต์ จันทะนันท์

อาทิตย์ พิพชภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า การประมวลกฎหมาย
แห่งบ้านเมืองได้ดำเนินมาถึงคราวที่ควรใช้บรรพ ๕ แห่ง
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า "พระราชบัญญัติ
ให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗"

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มบทบัญญัติบรรพ ๕ ตั้งแต่มาตรา ๑๔๓๕
ถึงมาตรา ๑๕๘๘ ตามที่ได้ตราไว้ต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้
เข้า เป็น ส่วน หนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์
และให้ใช้บทบัญญัติแห่งบรรพนี้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธ
ศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๔ บทบัญญัติแห่งบรรพนี้ไม่กระทบกระเทือนถึง

(๑) การสมรส ซึ่งได้มีอยู่ก่อนวันใช้ประมวลกฎหมาย
บรรพนี้ และทั้งสัมพันธ์ในครอบครัว อันเกิดแต่การสมรส
นั้น ๆ

(๒) การใช้อำนาจปกครอง ความปกครอง การ
อนุบาล การรับบุตรบุญธรรม ซึ่งมีอยู่ก่อนวันใช้ประมวล
กฎหมายบรรพนี้ หรือสิทธิและหนี้อันเกิดแต่การนั้น ๆ

๑๑๖๒

มาตรา ๕ ฐานะของกริยาก่อนใช้ประมวลกฎหมายบรรพ
นี้ อาจพิสูจน์ได้โดยบันทึกในทะเบียนตามแบบที่กฎหมาย
กำหนดไว้

มาตรา ๖ บทบัญญัติแห่งบรรพนี้ไม่กระทบกระเทือนถึง
กฎข้อบังคับสำหรับปกครองบริเวณเจ็ดหัวเมือง ร.ศ. ๑๒๐
ในส่วนที่เกี่ยวข้องด้วยครอบครัว

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม หน้า ๔๑๔)

สารบัญ

บรรพ ๕

กรอบกว้าง

มาตรา

ลักษณะ ๑ การสมรส

หมวด ๑ การหมั้น ๑๔๓๕-๑๔๔๔

หมวด ๒ เงื่อนไขแห่งการสมรส ๑๔๔๕-๑๔๕๒

หมวด ๓ สัมพันธแห่งสามีภริยา ๑๔๕๓-๑๔๕๗

หมวด ๔ ทรัพย์สินระหว่าง

สามีภริยา ๑๔๕๘-๑๔๘๗

หมวด ๕ เพิกถอนการสมรส ๑๔๘๘-๑๔๙๖

หมวด ๖ การขาดจากการสมรส ๑๔๙๗-๑๕๑๘

ลักษณะ ๒ บิดามารดากับบุตร

หมวด ๑ บิดามารดา ๑๕๑๙-๑๕๓๒

หมวด ๒ สิทธิและหน้าที่ของ

บิดามารดาและบุตร ๑๕๓๓-๑๕๕๔

หมวด ๓ ความปกครอง ๑๕๕๕-๑๕๘๑

หมวด ๔ บุตรบุญธรรม ๑๕๘๒-๑๕๙๓

ลักษณะ ๓ ^{๒๕/๖/๒๕๕๖} ทรัพย์กระเบื้องดู

๑๕๙๔-๑๕๙๘

๑๑๖๔

บรรพ ๕

ครอบครัว

ลักษณะ ๑

การสมรส

หมวด ๑

การหมั้น

มาตรา ๑๔๓๕ การหมั้น จะทำได้ต่อเมื่อชายมีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์ และหญิงมีอายุสิบห้าปีบริบูรณ์

ถ้าชายหรือหญิงยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต้องได้รับความยินยอมของบิดามารดาก่อนจึงจะหมั้นได้ ถ้าบิดาหรือมารดาตาย ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ยังอยู่

ถ้าชายหรือหญิงอยู่กับบิดาหรือมารดา ต้องได้รับความยินยอมของบิดาหรือมารดานั้น

ถ้ามีผู้ปกครอง ต้องได้รับความยินยอมของผู้ปกครอง

มาตรา ๑๔๓๖ ของหมั้น คือทรัพย์สินซึ่งฝ่ายชายให้ไว้แก่ฝ่ายหญิง เพื่อเป็นหลักฐานและประกันว่าจะสมรสกับหญิงนั้น

เมื่อคุ้มครองสินค้าได้แล้ว ของหมั้นย่อมตกเป็นสิทธิ
แก่หญิง

สินสอด คือทรัพย์สินซึ่งฝ่ายชายให้แก่บิดามารดาหรือ
ผู้ปกครองฝ่ายหญิง เพื่อดอบแทนการที่หญิงยอมสมรส ถ้า
ไม่มีการสมรส ชายเรียกคืนได้

มาตรา ๑๔๓๗ การหมั้นนั้น ไม่เป็นเหตุที่จะร้องขอให้
ศาลบังคับให้สมรสได้

ถ้าได้มีคำมั่นไว้ว่าจะให้เบี่ยงปรับในเมื่อผิดสัญญาหมั้น
คำมั่นนั้นเป็นโมฆะ

มาตรา ๑๔๓๘ เมื่อมีการหมั้นแล้ว ถ้าฝ่ายใดผิดสัญญา
หมั้น ฝ่ายนั้นต้องรับผิดชอบค่าทดแทน

มาตรา ๑๔๓๙ ค่าทดแทนนั้น อาจเรียกได้ดังต่อไปนี้

(๑) ทดแทนความเสียหายต่อกาย หรือชื่อเสียงแห่ง
ชายหรือหญิง

(๒) ทดแทนค่าใช้จ่ายซึ่งคู่หมั้น บิดามารดา หรือผู้
ปกครองของผู้นั้นได้ใช้จ่ายไปโดยสุจริตเนื่องในการเตรียม
การสมรส

(๓) ทดแทนความเสียหายเนื่องจากการที่ชายหรือหญิง ได้จัดการทรัพย์สินหรือกิจธุระของตนไป โดยมีมุ่งหมายว่าจะได้สมรส

ในกรณีที่หญิงเป็นผู้เสียหาย ให้ของหมั้นนั้นตกเป็นสิทธิแก่หญิง แต่ศาลอาจชี้ขาดว่า ของหมั้นนั้นเป็นค่าทดแทนเพียงพอแล้วก็ได้

มาตรา ๑๔๔๐ ถ้าคู่หมั้นฝ่ายหนึ่งตายก่อนสมรส อีกฝ่ายหนึ่งจะเรียกค่าทดแทนมิได้ ส่วนของหมั้นนั้น ถ้าหญิงตาย ให้ฝ่ายหญิงคืนแก่ฝ่ายชาย แต่ถ้าชายตายไม่ต้องคืนของหมั้น เว้นแต่มีสัญญาไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๔๔๑ ถ้าชายไม่ยอมสมรสกับหญิงคู่หมั้น โดยมีเหตุผลสำคัญอันเกิดแต่หญิงนั้น ให้หญิงคืนของหมั้นแก่ชาย และชายหญิงจะเรียกค่าทดแทนจากกันไม่ได้

มาตรา ๑๔๔๒ ถ้าหญิงไม่ยอมสมรสกับชายคู่หมั้น โดยมีเหตุผลสำคัญอันเกิดแต่ชายนั้น หญิงมีต้องคืนของหมั้น และชายหญิงจะเรียกค่าทดแทนจากกันไม่ได้

มาตรา ๑๔๔๓ ชายคู่หมั้นของหญิงอาจเรียกค่าทดแทนจากชายอื่น ผู้ทำการล่วงเกินหญิงคู่หมั้นในทางประเวณี

มาตรา ๑๔๔๔ การฟ้องเรียกค่าทดแทนตามหมวดนี้ให้
ผู้เสียหายเท่านั้นฟ้องได้ ทายาทจะฟ้องหรือรับมฤตกรรม
ต่อไปมิได้ เว้นแต่ค่าทดแทนตามมาตรา ๑๔๓๕ (๒)

ห้ามมิให้นำคดีมาฟ้องเมื่อพ้นกำหนดหกเดือนนับแต่วัน
ผิดสัญญาหมั้น

หมวด ๒

เงื่อนไขแห่งการสมรส

มาตรา ๑๔๔๕ การสมรสจะทำได้ต่อเมื่อ

(๑) ชายมีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์ และหญิงมีอายุสิบห้า
ปีบริบูรณ์แล้ว

(๒) ชายหญิงมิได้เป็นญาติสืบสาโลหิตโดยตรงขึ้นไป
หรือลงมา หรือเป็นพี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมแต่
บิดาหรือมารดา

(๓) ชายหรือหญิงมิได้เป็นคู่สมรสของบุคคลอื่นอยู่

(๔) ชายหญิงยินยอมเป็นสามีภริยากัน

(๕) ชายหรือหญิงไม่เป็นคนวิกลจริต

หญิงม่ายจะสมรสใหม่ได้เมื่อการสมรสครั้งก่อนสิ้นไป
แล้วไม่น้อยกว่าสามร้อยสิบวัน แต่ความข้อนั้นมิให้ใช้บังคับ

เมื่อ

- (ก) มีบุตรเกิดในระหว่างนั้น
- (ข) สมรสกับคู่หย่าเดิม หรือ
- (ค) มีคำสั่งของศาลให้สมรสได้

มาตรา ๑๔๔๖ ผู้รับบุตรบุญธรรม จะสมรสกับบุตรบุญธรรมนั้นไม่ได้

มาตรา ๑๔๔๗ ชายหรือหญิงผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะจะสมรสให้นำมาตรา ๑๔๓๕ สามวรรคท้ายมาบังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔๔๘ ผู้ให้ความยินยอม จะให้^๔ได้โดย

- (๑) ลงลายมือชื่อ^๕ในทะเบียนจดทะเบียนสมรส
- (๒) ทำเป็นหนังสือระบุนามผู้จะสมรส และลงลายมือชื่อ^๕ผู้ให้ความยินยอม หรือ
- (๓) ถ้ามีเหตุจำเป็น จะให้ความยินยอมโดยแสดงด้วยวาจาต่อหน้าพะยานอย่างน้อยสองคนก็ได้

ความยินยอม เมื่อให้แล้ว ถอนไม่ได้

มาตรา ๑๔๔๙ การสมรสตามประมวลกฎหมายนี้ จะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้จดทะเบียนแล้ว

มาตรา ๑๔๕๐ การสมรสระหว่างคนในบังคับสยาม หรือคนในบังคับสยามกับคนต่างประเทศ จะทำในเมือง

ต่างประเทศตามแบบที่กำหนดไว้ในกฎหมายสยาม หรือ
กฎหมายแห่งประเทศนั้นก็ได้

การจดทะเบียนสมรสตามวรรคก่อนนั้น เจ้าพนักงานทูต
หรือกงสุลสยามจะเป็นผู้ทำตามแบบที่กำหนดไว้ในกฎหมาย
สยามก็ได้

มาตรา ๑๔๕๑ บุคคลใดจดทะเบียนสมรสแล้ว จะจดทะเบียน
อีกไม่ได้ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า การสมรสครั้ง
ก่อนได้หมดไปแล้วเพราะตาย หย่า หรือศาลเพิกถอน

มาตรา ๑๔๕๒ เมื่อชายหญิงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือทั้ง
สองฝ่ายตกอยู่ในอันตรายใกล้ความตาย ถ้าชายหญิงนั้น
ได้แสดงเจตนาจะสมรสกัน และถ้าต่อมาได้จดทะเบียน
สมรสแล้ว ให้ถือว่า การสมรสนั้นมีผลแต่วันแสดงเจตนา

หมวด ๓

สัมพันธ์แห่งสามีภรรยา

มาตรา ๑๔๕๓ สามีภรรยาจำต้องอยู่กินด้วยกันฉันท์สามี
ภรรยา

25/10/2566

สามีภรรยาต้องช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูกัน

มาตรา ๑๔๕๔ สามี่เป็นหัวหน้าในคุ้มครอง เป็นผู้เลอก
ที่อยู่ และเป็นผู้อำนวยการในเรื่องช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดู

มาตรา ๑๔๕๕ ถ้าการอยู่ร่วมกันจะเป็นอันตรายแก่
อนามย์หรือทำลายความผาสุกอย่างมากของสามี่หรือภริยา
ฝ่ายที่จะต้องรับอันตรายหรือความเสียหาย อาจร้องต่อศาล
ขอให้สั่งอนุญาตให้ตนอยู่ต่างหากในระหว่างที่เหตุนั้น ๆ ยัง
มีอยู่ก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ศาลจะกำหนดจำนวนค่าอุปการะ
เลี้ยงดูให้ฝ่ายหนึ่งเสียให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งตามควรแก่พฤติ
การณ์ก็ได้

มาตรา ๑๔๕๖ ถ้าภริยาประกอบวิชาชีพอยู่แล้วก่อน
สมรส ภริยาอาจประกอบวิชาชีพนั้นต่อไปได้โดยมิต้องรับ
ความยินยอมของสามี่

มาตรา ๑๔๕๗ ถ้าศาลสั่งให้สามี่หรือภริยาเป็นคนไร้
ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ ภริยาหรือสามี่
ย่อมเป็นผู้อนุบาล หรือผู้พิทักษ์โดยอำนาจกฎหมาย

เมื่อผู้มีส่วนได้เสีย หรือพนักงานอัยการร้องขอและ
ถามเหตุสำคัญ ศาลจะตั้งผู้อนเป็นผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ก็ได้

หมวด ๔

ทรัพย์สินระหว่างสามภริยา

มาตรา ๑๔๕๘ ถ้าสามภริยามีได้ทำสัญญากันไว้ในเรื่องทรัพย์สินเป็นพิเศษก่อนสมรส ความสัมพันธ์ระหว่างสามภริยาในเรื่องทรัพย์สินนั้น ให้บังคับตามบทบัญญัติในหมวดนี้

ถ้าข้อความใดในสัญญาก่อนสมรสขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือว่าให้ใช้กฎหมายประเทศอื่นบังคับเรื่องทรัพย์สินนั้น ข้อความนั้น ๆ เป็นโมฆะ

มาตรา ๑๔๕๙ ข้อความใดในสัญญาก่อนสมรสไม่มีผลเกี่ยวกับบุคคลภายนอกผู้ทำการโดยสุจริต

เมื่อสมรสแล้ว จะเปลี่ยนแปลงสัญญาก่อนสมรสนั้นไม่ได้ นอกจากจะได้รับอนุญาตจากศาลในกรณีก่อปรัดด้วยเหตุผล

มาตรา ๑๔๖๐ สัญญาก่อนสมรสเป็นโมฆะ

(๑) ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อคู่สมรสและ

พะยานอย่างน้อยสองคน

(๒) ถ้าได้ทำขึ้นแล้ว แต่ต่อมามีได้มีการสมรส

มาตรา ๑๔๖๑ สัญญาใดที่สามีภริยาได้ทำไว้ต่อกัน ในระหว่างเป็นสามีภริยากันนั้น ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะบอกล้างเสียในเวลาใดที่เป็นสามีภริยากันอยู่ หรือภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ขาดจากการเป็นสามีภริยากันก็ได้ แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ทำการโดยสุจริต

มาตรา ๑๔๖๒ ทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา นอกจากที่ได้แยกไว้เป็นสินส่วนตัว ย่อมเป็นสินบริภคณ์
สินบริภคณ์ คือสินเดิมและสินสมรส

มาตรา ๑๔๖๓ สินเดิมได้แก่ทรัพย์สิน

(๑) ที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีอยู่ก่อนสมรส

(๒) ที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้มาระหว่างเป็นสามีภริยาโดยทางพินัยกรรม หรือยกให้โดยเสนหา เมื่อพินัยกรรมหรือหนังสือยกให้นั้นได้แสดงไว้ว่าเป็นสินเดิม

มาตรา ๑๔๖๔ สินส่วนตัวได้แก่

(๑) ทรัพย์สินที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีอยู่ก่อนสมรส และคู่สมรสได้ทำสัญญาก่อนสมรสแยกไว้เป็นสินส่วนตัว

(๒) ทรัพย์สินอันเป็นเครื่องใช้สอยส่วนตัวตามฐานะ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการประกอบวิชาชีพของคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

(๓) ทรัพย์สินที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้มาระหว่างเป็นสามีภริยาโดยทางพินัยกรรม หรือยกให้โดยเสนหา เมื่อพินัยกรรมหรือหนังสือยกให้นั้นได้แสดงไว้ให้เป็นสินส่วนตัว

(๔) ดอกผลของสินส่วนตัว

(๕) ของหมั้น

มาตรา ๑๔๖๕ ถ้าสินเดิมหรือสินส่วนตัว

(๑) ใต้ขายหรือแลกเปลี่ยน

(๒) ทำลายไปหมด หรือแต่บางส่วน แต่ได้ทรัพย์สินอย่างอื่นมาทดแทนแล้ว

ให้เอาทรัพย์สินใหม่ที่ได้นั้น แทนสินเดิมหรือสินส่วนตัวอันเก่า แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๔๖๖ สินสมรสได้แก่ทรัพย์สินทั้งหมดที่คู่สมรสได้มาระหว่างสมรส นอกจากที่ระบุไว้ว่าเป็นสินเดิมหรือสินส่วนตัวตามมาตรา ๑๔๖๓ หรือ ๑๔๖๔

ถ้ากรณีเป็นที่สงสัยว่า ทรัพย์สินอย่างหนึ่งเป็นสินสมรสหรือไม่ใช่ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นสินสมรส

มาตรา ๑๔๖๗ ถ้าทรัพย์สินใดซึ่งรวมอยู่ในสินสมรสเป็นจำพวกที่ระบุไว้ในมาตรา ๔๕๖ แห่งประมวลกฎหมายนี้หรือที่มเอกสารเป็นสำคัญ สามหรือภริยาจะร้องขอให้ลงชื่อตนเป็นเจ้าของร่วมกันในเอกสารนั้นก็ได้

มาตรา ๑๔๖๘ สามเป็นผู้จัดการสินบริคณฑ์ เว้นแต่ในสัญญาก่อนสมรสจะได้กำหนดให้ภริยาเป็นผู้จัดการหรือให้จัดการร่วมกัน

มาตรา ๑๔๖๘ สามมีสิทธิฟ้องคดีที่เกี่ยวกับการสงวนบำรุงรักษา หรือการใด ๆ เพื่อประโยชน์แก่สินบริคณฑ์ และถ้าภริยาจะฟ้องคดีเช่นนั้น ต้องได้รับอนุญาตจากสามีก่อน เว้นแต่สัญญาก่อนสมรสกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น และหนี้อันเกิดแต่การฟ้องคดีนั้นต้องใช้จ่ายจากสินบริคณฑ์

มาตรา ๑๔๗๐ แม้สามเป็นผู้จัดการสินบริคณฑ์ก็ตาม ภริยาก็ยังมีอำนาจจัดการบ้านเรือน และจัดหาสิ่งจำเป็นสำหรับครอบครัวโดยควรแก่อัตตภาพ ค่าใช้จ่ายเช่นนี้ย่อมผูกพันสินบริคณฑ์

ถ้ากริยาจัดการตั้งกล่าวแล้วเป็นที่เสียหายถึงขนาด สาม
อาจร้องขอต่อศาลให้ห้ามหรือจำกัดอำนาจเสียได้

มาตรา ๑๔๗๑ ถ้าสามหรือกริยาซึ่งเป็นผู้จัดการ
สินบริคณห์จัดการให้ เกิดเสียหายถึงขนาด ไม่อุปการะ
เลี้ยงดูอีกฝ่ายหนึ่ง มีหนี้สินล้นพ้นตัว หรือทำหนี้เกิน
กึ่งหนึ่งของสินบริคณห์ อีกฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอให้ศาลสั่ง
อนุญาตให้ตนเป็นผู้จัดการได้

มาตรา ๑๔๗๒ เมื่อเกิดพฤติการณ์ตั้งกล่าวในมาตรา
ก่อน หรือปรากฏว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะทำความเสียหายให้แก่
สินบริคณห์ ฝ่ายที่มีสิทธิจะร้องขอตามมาตราก่อนหรือฝ่าย
ที่จะได้รับความเสียหายอาจร้องขอให้ศาลสั่งแบ่งสินบริคณห์
ออกเป็นส่วนเสียก็ได้

มาตรา ๑๔๗๓ นอกจากจะมีสัญญาก่อนสมรสไว้เป็น
อย่างอื่น สามมีอำนาจจำหน่ายสินบริคณห์ได้

แต่ในกรณีต่อไปนี้ สามต้องรับความยินยอมของกริยา
เสียก่อน คือ

25/1042566
(๑) สินเติมของกริยา

(๒) โอนโดยมีค่าตอบแทนซึ่งสินสมรสอย่างใดที่ภริยา
ได้มาโดยทางยกให้หรือพินัยกรรม

(๓) ให้โดยเสนาหา เว้นแต่การให้ตามสมควรในทาง
ศีลธรรมอันดีหรือในทางสมาคม

มาตรา ๑๔๗๔ ถ้าสินบริคณห์มีเอกสารลงชื่อสามี
ภริยาตามมาตรา ๑๔๖๗ การจำหน่ายสินบริคณห์นั้น ต้อง
เข้าชื่อด้วยกันทั้งสองคน

มาตรา ๑๔๗๕ เมื่อฝ่ายใดต้องให้ความยินยอมหรือ
ลงชื่อกับอีกฝ่ายหนึ่งในเรื่องจัดทรัพย์สิน แต่ไม่ให้ความ
ยินยอมหรือไม่ยอมลงชื่อโดยปราศจากเหตุผล อีกฝ่ายหนึ่ง
อาจร้องขอต่อศาลให้สั่งอนุญาตได้

มาตรา ๑๔๗๖ การใดที่สามีหรือภริยากระทำซึ่งต้องรับ
ความยินยอมจากกัน และถ้าการนั้นมีกฎหมายบัญญัติให้ทำ
เป็นหนังสือหรือให้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ความ
ยินยอมนั้นต้องทำเป็นหนังสือ

มาตรา ๑๔๗๗ สามีหรือภริยาไม่มีอำนาจทำพินัยกรรม
ยกสินบริคณห์ให้ผู้อื่นเกินกว่าส่วนของตน

มาตรา ๑๔๗๘ ในระหว่างที่เป็นสามัญกรียากัน ฝ่ายใดจะยึดทรัพย์สินของอีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้ เว้นแต่สำหรับค่าอุปการะเลี้ยงดูที่ยังมิได้ชำระตามคำพิพาศาของศาล

มาตรา ๑๔๗๙ ถ้าสามัญกรียาต้องให้หนี้เป็นส่วนตัวให้ใช้ด้วยสินส่วนตัวของฝ่ายนั้นก่อน เมื่อไม่พอจึงให้ใช้จากสินบริคณห์ที่เป็นส่วนของฝ่ายนั้น

มาตรา ๑๔๘๐ ถ้าสามัญกรียาต้องรับผิดชอบให้หนี้ร่วมกันให้ใช้จากสินบริคณห์และสินส่วนตัวของทั้งสองฝ่าย

มาตรา ๑๔๘๑ หนี้ที่สามัญกรียาก่อไว้ก่อนสมรสให้ใช้จากสินส่วนตัวและส่วนสินบริคณห์ของฝ่ายนั้น

มาตรา ๑๔๘๒ หนี้ซึ่งก่อขึ้นในระหว่างสมรสตั้งต่อไปให้ถือว่าเป็นหนี้ร่วมกัน

(๑) หนี้ค่าอุปการะเลี้ยงดูรักษาพยาบาลครอบครัวและการศึกษาของบุตรตามสมควร

(๒) หนี้ที่เกี่ยวข้องกับสินบริคณห์

(๓) หนี้ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการงานซึ่งสามัญกรียาทำด้วยกัน

(๕) หนี้สามี่หรือกรียาก่อขึ้นเพื่อประโยชน์ตนฝ่ายเดียว แต่อีกฝ่ายหนึ่งได้ให้สัตยาบัน

มาตรา ๑๔๘๓ ถ้าสามี่หรือกรียาถูกขัดทรัพย์ตามคำพิพากษาและเจ้าหนี้ไม่ได้รับใช้หนี้เต็มจำนวน เจ้าหนี้อาจร้องขอต่อศาลให้แยกสินบริคณฑ์ ออกเป็นส่วนของลูกหนี้เพื่อดำเนินการไปตามคำพิพากษาได้

มาตรา ๑๔๘๔ ถ้าสามี่หรือกรียาต้องคำพิพากษาให้ล้มละลาย สินบริคณฑ์ย่อมแยกจากกันโดยอำนาจกฎหมายนับแต่วันที่ศาลพิพากษาให้ล้มละลายนั้น

มาตรา ๑๔๘๕ เมื่อได้แยกสินบริคณฑ์โดยกรณีใดก็ตาม ถ้าสามี่หรือกรียาร้องขอ ศาลอาจสั่งให้ร่วมกันต่อไปได้

มาตรา ๑๔๘๖ เมื่อได้แยกทรัพย์สินไว้เป็นส่วนตัว โดยความตกลงโดยอำนาจกฎหมาย หรือโดยคำสั่งศาลแล้ว ให้ใช้ข้อบังคับดังต่อไปนี้

(๑) สามี่หรือกรียาต่างมีกรรมสิทธิ์ มีอำนาจจัดการ และจำหน่ายสินส่วนตัวนั้นได้โดยลำพัง

ถ้ากรียาอนุญาตให้สามี่จัดการสินส่วนตัวของตน ให้
สันนิษฐานไว้ก่อนว่ากรียาได้ยอมให้สามี่เก็บดอกผลจาก
ทรัพย์สินนั้นมาใช้สอยในการบ้านเรือนได้

(๒) ในกรณีที่สินบริภคณ์หมดแล้ว สามี่หรือกรียา
ต้องออกค่าใช้จ่ายสำหรับการบ้านเรือนตามส่วนมากและ
น้อยแห่งสินส่วนตัวของตน

ถ้าสามี่หรือกรียามีหนี้สินส่วนตัว ฝ่ายหนึ่งต้องรับผิดชอบ
ในหนี้ที่อีกฝ่ายหนึ่งได้ทำขึ้นเนื่องในการใช้สอยสำหรับการ
บ้านเรือนนั้น

มาตรา ๑๕๔๗ เมื่อแยกสินบริภคณ์แล้ว ส่วนที่
แยกออกเป็นของสามี่หรือกรียาตกเป็นสินส่วนตัวของ
ฝ่ายนั้น

หมวด ๕

เพิกถอนการสมรส

มาตรา ๑๕๔๘ บุคคลใดจะอ้างว่า การสมรสเป็น
โมฆะหรือโมฆะยะไม่ได้ นอกจากศาลพิพากษาว่าเป็นเช่นนั้น

มาตรา ๑๕๔๙ ถ้าการสมรสผิดทบัญญัติแห่งมาตรา
๑๕๔๕ (๑) เมื่อผู้มีส่วนได้เสียร้องขอ ศาลอาจสั่งให้

เพิกถอนเสียได้ แต่บิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ให้ความ
ยินยอมแล้วจะร้องขอไม่ได้ ถ้าการสมรสนั้นศาลมิได้สั่ง
ให้เพิกถอนจนชายหญิงมีอายุครบตามมาตรานั้น หรือหญิง
มีครรภ์ก่อนอายุครบกำหนด ให้ถือว่าสมบูรณ์มาแต่เวลา
สมรส

มาตรา ๑๔๕๐ การสมรสผิดบทบัญญัติแห่งมาตรา
๑๔๔๕ (๒) (๓) หรือ (๕) ให้ถือว่าเป็นโมฆะ

มาตรา ๑๔๕๑ การสมรสผิดบทบัญญัติแห่งมาตรา
๑๔๔๕ (๔) ให้ถือว่าเป็นโมฆะ

ถ้าความยินยอมบกพร่อง เพราะสำคัญตัวผิด หรือ
มีการข่มขู่ ให้ถือว่าเป็นโมฆะ เมื่อผู้ให้ความยินยอม
อันบกพร่องนั้นร้องขอ ศาลอาจสั่งให้เพิกถอนเสียได้

อายุความในคดีเช่นนี้ มีกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่
ทราบที่สำคัญตัวผิดหรือเมื่อมีโอกาที่จะฟ้องคดีได้

มาตรา ๑๔๕๒ เมื่อสมรสแล้ว จะเลิกต่างเสีย
เพราะ เหตุถ้อยคำที่ให้ ต่อนายทะเบียนตามบทบัญญัติแห่ง
มาตรา ๑๔๔๕ วรรคสองไม่เป็นความจริงนั้นมิได้ แต่บุตร
ซึ่งเกิดภายในสามร้อยสิบวันนับแต่วันที่ภริยาขาดจากสามี

คนก่อนให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า เป็นบุตรของสามีคนก่อน
นั้น

มาตรา ๑๔๕๓ ถ้าชายหรือหญิงยังไม่บรรลุนิติภาวะ
สมรสโดยมิได้รับความยินยอมของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง
หรือโดยคำสั่งศาล บิดามารดาหรือผู้ปกครองเท่านั้น อาจ
ร้องขอให้ศาลสั่งเพิกถอนการสมรสได้ เว้นแต่

- (ก) ล่วงพ้นหกเดือนนับแต่วันทราบการสมรส
- (ข) ชายหรือหญิงมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์แล้ว
- (ค) เมื่อหญิงมีครรภ์แล้ว

มาตรา ๑๔๕๔ เหตุที่การสมรสถูกเพิกถอน ไม่เป็นผล
ให้ชายหรือหญิงผู้สมรสโดยสุจริตเสื่อมสิทธิที่ได้มาเพราะ
การสมรสนั้น

ถ้าฝ่ายเดียวทำการสมรสโดยสุจริต ฝ่ายนั้นมีสิทธิ
เรียกร้องค่าทดแทนได้ ถ้าหญิงเป็นฝ่ายสุจริต อาจเรียกร้อง
ค่าอุปการะเลี้ยงดูได้อีกด้วย

มาตรา ๑๔๕๕ เหตุที่การสมรสถูกเพิกถอน ไม่เป็นผล
ให้บุคคลภายนอกผู้ทำการโดยสุจริตเสื่อมสิทธิที่ได้มาก่อน
การเพิกถอนนั้น

๑๑๘๒

มาตรา ๑๔๙๖ เมื่อมีการเพิกถอนการสมรส ให้นำ
บทบัญญัติอื่น ว่าด้วยการขาดจากการสมรสโดยการหย่าตาม
คำพิพากษาของศาลมาบังคับโดยอนุโลม

หมวด ๖

การขาดจากการสมรส

มาตรา ๑๔๙๗ ความตายหรือการหย่าเท่านั้นเป็นเหตุ
ให้ขาดจากการสมรส

มาตรา ๑๔๙๘ การหย่านั้น จะทำได้แต่โดยความ
ยินยอมทั้งสองฝ่ายหรือโดยคำพิพากษาของศาล

การหย่าโดยความยินยอม ต้องทำเป็นหนังสือและมี
พระยานลงลายมือชื่ออย่างน้อยสองคน

มาตรา ๑๔๙๙ เมื่อได้จดทะเบียนสมรสตามประมวล
กฎหมายนี้ การหย่าโดยความยินยอมจะสมบูรณ์ต่อเมื่อสามี
และภริยาได้จดทะเบียนการหย่ากันแล้ว

มาตรา ๑๕๐๐ คดีฟ้องหย่านั้น ถ้า

(๑) ภริยามิใช่ สามีฟ้องหย่าได้

(๒) สามี่หรือภริยาประทุษร้ายอย่างร้ายแรงหรือทำร้ายร่างกายอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุพพการีของอีกฝ่ายหนึ่งถึงบาดเจ็บหรือหมิ่นประมาทอีกฝ่ายหนึ่ง หรือบุพพการีของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเป็นการร้ายแรง อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(๓) สามี่หรือภริยาจงใจละทิ้งร่างอีกฝ่ายหนึ่งไปเกินกว่าหนึ่งปี หรือไม่ให้ความช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูตามสมควร หรือทำการเป็นปฏิปักษ์ต่อการที่เป็นสามี่ภริยากันอย่างร้ายแรง จนอีกฝ่ายหนึ่งไม่อาจจะอยู่กินเป็นสามี่ภริยาต่อไป อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(๔) สามี่หรือภริยาต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกฐานลักทรัพย์ วิวางชิงทรัพย์ ปล่อยทรัพย์ โจรสลัด หรือปลอมแปลงเงินตรา หรือต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดอย่างอื่นเกินกว่าสามปี อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(๕) สามี่หรือภริยาที่ถูกศาลสั่งว่าเป็นคนสาบสูญ และศาลยังไม่เพิกถอนคำสั่งนั้น อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(๖) สามี่หรือภริยาที่ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ เพราะเหตุวิกลจริตตลอดมาเกินกว่าสามปีนับแต่วันศาลสั่ง และความวิกลจริตนั้น ไม่มีทางที่จะหายได้ ทั้งถึงขีดที่จะ

อยู่กิน เป็นสามีภริยากันต่อไปอีกไม่ได้แล้ว อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(๗) สามีหรือภริยาผิดทัศนทัศน์ที่ทำให้ไว้ เป็น หนังสือในเรื่องความประพฤติ อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(๘) สามีหรือภริยาเป็นโรคติดต่ออย่างร้ายแรง อันอาจเป็นภัยแก่อีกฝ่ายหนึ่ง และโรคนั้นไม่มีทางที่จะหายได้ อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(๙) สามีหรือภริยามืออวัยวะส่วนสืบพันธุ์ไม่สมบูรณ์จนมิสามารถจะอยู่ด้วยกันฉันท์สามีภริยาได้ตลอดกาล อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

มาตรา ๑๕๐๑ ถ้าสามียินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้ภริยามีชู้ตามมาตรา ๑๕๐๐ (๑) หรือสามีภริยาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยินยอมรู้เห็นเป็นใจในการกระทำผิดตามมาตรา ๑๕๐๐ (๔) จะฟ้องหย่าไม่ได้

มาตรา ๑๕๐๒ ถ้าสามีภริยาหย่ากันเอง ความตกลงว่าฝ่ายใดจะปกครองบุตรคนไหน ให้ทำเป็นหนังสือ ถ้ามิได้ตกลงไว้เช่นนั้น ^{25110/๕66} ให้บิดาเป็นผู้ปกครอง

ถ้าหย่ากันโดยคำพิพากษาของศาลให้ฝ่ายชนะคดีเป็นผู้ปกครอง เว้นแต่ศาลจะชี้ขาดให้อีกฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลภายนอกเป็นผู้ปกครอง

มาตรา ๑๕๐๓ ถ้าปรากฏว่าผู้ปกครองตามความในมาตรา ๑๕๐๒ ประพฤติตนไม่สมควร หรือภายหลังพฤติการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป ศาลมีอำนาจสั่งเปลี่ยนตัวผู้ปกครอง โดยพึงเล็งถึงความเหมาะสมและประโยชน์ของบุตรนั้นเป็นประมาณ

แม้จะมอบให้ฝ่ายหนึ่งปกครองก็ตาม อีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิที่จะติดต่อกับบุตรของตนได้ตามสมควรแล้วแต่พฤติการณ์

มาตรา ๑๕๐๔ เมื่อสามีภริยาหย่ากัน ให้ต่างออกเงินค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตร โดยกำหนดจำนวนไว้ในสัญญาหย่า หรือตามที่ใดกำหนดไว้ในคำพิพากษาของศาล

มาตรา ๑๕๐๕ เมื่อศาลพิพากษาให้หย่ากันโดยภริยามีผู้สามมีสิทธิได้รับค่าทดแทนจากภริยาและชู้

สามีจะเรียกค่าทดแทนจากผู้ที่ตั้งวงเกินภริยาไปในทำนองชู้สาวก็ได้

ถ้าสามียินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้ภริยามีชู้หรือให้ตั้งวงเกินภริยาตนไปในทำนองชู้สาว สามีจะเรียกค่าทดแทนไม่ได้

มาตรา ๑๕๐๖ ในการหย่านั้น ถ้าศาลชี้ขาดว่าฝ่ายใดเป็นผู้ต้องรับผิดชอบแต่ฝ่ายเดียว และอีกฝ่ายหนึ่งยากจนลง ไม่มีรายได้พอจากทรัพย์สิน หรือจากการงานตามที่เคยทำอยู่ระหว่างสมรส ศาลจะสั่งให้ ฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบนั้น จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งตามสมควร แก่ฐานะของผู้รับและความสามารถของผู้ให้ก็ได้

มาตรา ๑๕๐๗ ถ้าหย่าขาดจากกันเพราะเหตุวิกลจริตของคู่สมรสฝ่ายหนึ่ง คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งต้องออกค่าอุปการะเลี้ยงดูให้แก่ฝ่ายที่วิกลจริตนั้นโดยอนุโลมตามมาตรา ก่อน

มาตรา ๑๕๐๘ ถ้าฝ่ายที่รับค่าอุปการะเลี้ยงดูสมรสใหม่ สิทธิรับค่าอุปการะเลี้ยงดูย่อมหมดไป

มาตรา ๑๕๐๙ สิทธิฟ้องร้องโดยอาศัยเหตุในอนุมาตรา (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๗) แห่งมาตรา ๑๕๐๐ หรือมาตรา ๑๕๐๕ ย่อมระงับไป เมื่อพ้นกำหนดสามเดือนนับแต่วันผู้กล่าวอ้างรู้ หรือควรรู้ความจริงซึ่งตนอาจยกขึ้นกล่าวอ้าง อย่างไรก็ดีตาม ห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นกำหนดสองปีนับ

๒๕/10/25๕6
แต่วันเกิดเหตุนั้น

๑๒) เหตุอันจะยกขึ้นฟ้องหาไม่ได้แล้วนั้น อาจนำสืบสนับสนุนคดีฟ้องหาซึ่งอาศัยเหตุอย่างอื่น

มาตรา ๑๕๑๐ ขณะคดีฟ้องหาอยู่ในระหว่างพิจารณา ถ้าฝ่ายใดร้องขอศาลอาจสั่งให้จัดการชั่วคราวตามที่เห็นควร เช่นในเรื่องสินบริคณห์ ที่พิกอาศัย การอุปการะเลี้ยงดูสามี ภริยาและการพิทักษ์อุปการะเลี้ยงดูบุตรของเขา

มาตรา ๑๕๑๑ การสมรสที่จดทะเบียนตามกฎหมายนั้น การหย่าโดยความยินยอมของคู่สมรสทั้งสองฝ่ายมีผลนับแต่เวลาจดทะเบียนเป็นต้นไป

การหย่าตามคำพิพากษา มีผลแต่เวลาที่คำพิพากษานั้นที่สุด แต่จะอ้างเป็นเหตุเสื่อมสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ทำการโดยสุจริตไม่ได้ เว้นแต่จะได้จดทะเบียนการหย่านั้นแล้ว

มาตรา ๑๕๑๒ เมื่อหย่ากันแล้ว ให้จัดการแบ่งทรัพย์สินของสามีภริยา

แต่ในระหว่างสามีภริยา

(ก) ถ้าเป็นการหย่ากันโดยความยินยอมของทั้งสองฝ่าย ให้จัดการแบ่งทรัพย์สินของสามีภริยาตามที่มีอยู่ในเวลาจดทะเบียนการหย่า

(ข) ถ้าเป็นการหย่าโดยคำพิพากษาของศาล คำพิพากษาส่วนที่บังคับทรัพย์สินระหว่างสามีภริยานี้มีผลย้อนหลังไปถึงวันฟ้องหย่า

มาตรา ๑๕๑๓ เมื่อหย่ากัน

(๑) ให้สินเดิมเดิมแก่คู่สมรสทั้งสองฝ่าย

(๒) ถ้าสินเดิมของฝ่ายใดขาดไป ให้เอาสินสมรสใช้สินเดิมเสียก่อน

(๓) ถ้าไม่มีสินสมรสหรือเอาสินสมรสใช้หมดแล้วสินเดิมยังไม่ครบจำนวน ให้ชดเชยสินเดิมของฝ่ายที่ยังเหลือมากกว่าเฉลี่ยใช้ฝ่ายที่สินเดิมขาดตามส่วนมากและน้อย

มาตรา ๑๕๑๔ ถ้าฝ่ายใดจำหน่ายสินเดิมของตนเพื่อประโยชน์ตนฝ่ายเดียวโดยมิได้รับความยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่ง หรือจงใจทำให้สูญหายไป จะชดเชยสินสมรสหรือเฉลี่ยสินเดิมไม่ได้

มาตรา ๑๕๑๕ ถ้าฝ่ายใดมิได้รับความยินยอมจากฝ่ายที่เป็นเจ้าของสินเดิม จำหน่ายเพื่อประโยชน์ตนฝ่ายเดียวหรือจงใจทำให้สูญหายไป ให้ชดเชยสินเดิมของฝ่ายนั้นใช้เจ้าของ ถ้าสินเดิมไม่มีหรือมีไม่พอ ให้ชดเชยส่วนตัวใช้และฝ่ายนั้นจะชดเชยสินสมรสหรือเฉลี่ยสินเดิมมาใช้ไม่ได้

25/10/2566

มาตรา ๑๕๑๖ เมื่อสามีภริยาขาดกัน และชายมีเรือน
หอในที่ดินของฝ่ายหญิง ชายต้องรื้อเรือนนั้นไป แต่ถ้ารื้อ
ไปจะเสียหายเกินถึงราคาตลาดของเรือนหอในขณะนั้น ให้
นำมาตรา ๑๓๑๐ วรรค ๑ แห่งประมวลกฎหมายนี้ มาบังคับ
โดยอนุโลม

มาตรา ๑๕๑๗ การแบ่งสินสมรสนั้น ให้ชายและหญิง
ได้ส่วนเท่ากัน เว้นแต่ชายหรือหญิงมีสินเดิมฝ่ายเดียว อีก
ฝ่ายหนึ่งไม่มีสินเดิม ก็ให้ชายหรือหญิงฝ่ายที่มีสินเดิมได้
สองส่วน ฝ่ายที่ไม่มีสินเดิมได้หนึ่งส่วน

มาตรา ๑๕๑๘ ในระหว่างสามีภริยา ให้แบ่งความรับผิดชอบ
ในหนี้ที่จะต้องรับผิดชอบด้วยกันตามส่วนที่จะได้สินสมรส

ลักษณะ ๒

บิดามารดากับบุตร

หมวด ๑

บิดามารดา

มาตรา ๑๕๑๙ เด็กเกิดแต่หญิงขณะเป็นภริยาชายหรือ
ภายในสามร้อยสิบวัน นับแต่ขาดจากการสมรส ให้
สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นบุตรของชายผู้เป็นสามี

มาตรา ๑๕๒๐ เด็กตามลักษณะที่ระบุไว้ในมาตราก่อน
 ชายผู้เป็นสามีจะไม่รับ เป็นบุตรของคนก็ได้ โดยฟ้องมารดา
 กับเด็กร่วมกันเป็นจำเลย และพิสูจน์ว่า ตนไม่ได้อยู่ร่วม
 กับมารดาเด็กในระยะเวลาตั้งครรภ์ คือระหว่างร้อยแปด
 สิบวันถึงสามร้อยสิบวันก่อนเด็กเกิด หรือตนไม่อาจเป็น
 บิดาของเด็กเพราะเหตุไม่สามารถอย่างอื่น

มาตรา ๑๕๒๑ ถ้าสามีพิสูจน์ได้ว่าเด็กเกิดในระยะเวลา
 น้อยกว่าร้อยแปดสิบวันภายหลังที่ได้ทำการสมรส ก็ไม่ต้อง
 นำพยานอันมาสืบประกอบอีกในข้อไม่รับเด็กเป็นบุตร

แต่ถ้าปรากฏว่าก่อน สมรสสามีร่วมประเวณีกับมารดา
 เด็กในระยะเวลาซึ่งหญิงนั้นอาจตั้งครรภ์ ให้สันนิษฐานไว้
 ก่อนว่า สามีเป็นบิดาของเด็กนั้น

มาตรา ๑๕๒๒ การฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตร ห้ามมิให้
 ฟ้องเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปี นับแต่วันที่สามรหรือควรรู้ถึงการ
 เกิดของเด็ก แต่ห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นสิบปี นับแต่วันเกิด
 ของเด็ก

มาตรา ๑๕๒๓ การฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตร ผู้มีสิทธิ
 ได้รับมรดกพร้อมกับเด็ก หรือผู้จะเสียสิทธิรับมรดกเพราะ
 การเกิดของเด็กนั้น อาจฟ้องได้ในกรณีต่อไปนี้

(๑) ถ้าสามีนาย หรือลูกศาลสั่งให้เป็น คนไร้ความสามารถก่อนพ้นกำหนดที่สามีจะพึงฟ้องได้

(๒) ถ้าไม่ปรากฏว่า สามียังมีชีวิตอยู่หรือตาย หรือหาที่อยู่ไม่พบ

แต่ห้ามมิให้ฟ้องคดีเช่นนี้ เมื่อพ้นกำหนดสามเดือนนับแต่วันที่ผู้มีส่วนได้เสียหรือควรรู้ถึงกรณเกิดของเด็กนั้น

มาตรา ๑๕๒๔ การอ้างว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย ย่อมพิสูจน์ได้จากทะเบียนคนเกิด

ถ้าไม่ปรากฏในทะเบียน พุทธศักราชที่รู้กันทั่วไปตลอดมาว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายย่อมเป็นหลักฐานพอแล้ว

พุทธศักราชที่รู้กันทั่วไปตลอดมาว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายนั้น ให้พิจารณาจากข้อเท็จจริงที่แสดงความเกี่ยวข้องกันที่บิดากับบุตรซึ่งปรากฏในระหว่างตัวเด็กกับครอบครัวที่เด็กอ้างว่าตนสังกัดอยู่ เช่นบิดาให้การศึกษา ให้ความอุปการะเลี้ยงดู หรือยอมให้เด็กนั้นใช้นามสกุลของตนหรือโดยเหตุประการอื่น ๆ

มาตรา ๑๕๒๕ เด็กเกิดจากหญิงที่มีผู้มีการสมรสกับชาย ให้ถือว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของหญิงนั้น

มาตรา ๑๕๒๖ เด็กเกิดก่อนสมรส จะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายต่อเมื่อบิดามารดาได้สมรสกัน หรือบิดาได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตร หรือศาลพิพากษาว่าเป็นบุตร

มาตรา ๑๕๒๗ บิดาจะจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของเด็กและมารดาเด็ก เด็กหรือมารดาอาจคัดค้านว่าผู้ร้องไม่ใช่บิดา ในกรณีเช่นนั้นการจดทะเบียนว่าเป็นบุตรต้องมีคำพิพากษาของศาล

เมื่อเจ้าหน้าที่ได้แจ้งความ การขอจดทะเบียนไปยังเด็กและมารดา ถ้าไม่คัดค้านภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันรู้หรือควรรู้แจ้งความนั้น ให้ถือว่าเด็กและมารดายินยอม ถ้าเด็กหรือมารดาอยู่นอกสยามให้ขยายกำหนดเวลานั้นเป็นหกเดือน

มาตรา ๑๕๒๘ ผู้มีส่วนได้เสียจะขอให้ศาลถอนการจดทะเบียนเด็กเป็นบุตร เพราะเหตุว่าผู้ขอให้จดทะเบียนนั้นมิใช่บิดาก็ได้ แต่ต้องฟ้องภายในสามเดือนนับแต่วันที่ทราบการจดทะเบียนนั้น อนึ่งห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันจดทะเบียน

มาตรา ๑๕๒๕ การฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรใหม่
ได้แต่ในกรณีต่อไปนี้

(๑) เมื่อมีการข่มขืนทำชำเรา นุศกร่า หรือหน่วงเหนี่ยว
กักขังหญิงมารดาโดยมิชอบด้วยกฎหมายในระยะเวลาซึ่งหญิง
นั้นอาจตั้งครรภ์ได้

(๒) เมื่อมีการลักพาหญิงมารดาไปในทางขู้สาวหรือมี
การล่อลวงร่วมประเวณีกับหญิงมารดาในระยะเวลาซึ่งหญิง
นั้นอาจตั้งครรภ์ได้ ในกรณีหลังต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ
ซึ่งบิดาทำไว้

(๓) เมื่อมีเอกสารของบิดาแสดงชัดว่า เด็กนั้นเป็น
บุตรของตน

(๔) เมื่อบิดามารดาได้อยู่กินด้วยกัน อย่างเปิดเผยใน
ระยะเวลาซึ่งหญิงมารดาอาจตั้งครรภ์ได้

(๕) เมื่อมีพฤติการณ์ที่รู้กันทั่วไปตลอดมาว่า เป็น
บุตรชอบด้วยกฎหมาย

ถ้าปรากฏว่าในระยะเวลาตั้งครรภ์ หญิงมารดาได้ร่วม
ประเวณีกับชายอื่น หรือสำส่อนในทางประเวณีเป็นที่รู้กัน
ทั่วไป หรือชายนั้นอาจเป็นบิดาเด็กนั้นได้โดยชอบเสีย

การฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรในระหว่างที่เด็กเป็น
 ผู้เยาว์ ผู้แทนโดยชอบธรรมของเด็กเป็นผู้ฟ้องแทน หรือ
 ถ้าเด็กจะฟ้องเองก็ต้องฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันบรรลุนิติ
 ภาวะ

ถ้าเด็กนั้นตาย ผู้สืบสันดานของเด็กจะฟ้องคดีขอให้
 รับเด็กเป็นบุตรก็ได้ แต่ต้องฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้
 หรือควรรู้เหตุที่อาจขอให้รับเด็กเป็นบุตร อนึ่งห้ามมิให้ฟ้อง
 คดีเช่นนี้เมื่อพ้นสืบปีนับแต่วันที่เด็กนั้นตาย

มาตรา ๑๕๓๐ การเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายมีผล

(๑) ถ้าบิดามารดาสมรสกันภายหลังใหม่ผลนับแต่วัน
 สมรส

(๒) ถ้าบิดาจดทะเบียนเป็นบุตรใหม่ผลนับแต่วัน
 จดทะเบียน

(๓) ถ้ามีคำพิพากษาว่าเป็นบุตร ให้มีผลนับแต่วัน
 คำพิพากษาถึงที่สุด แต่จะอ้างเป็นเหตุเสื่อมสิทธิของบุคคล
 ภายนอกผู้ทำการโดยสุจริตไม่ได้ เว้นแต่จะได้จดทะเบียน
 เด็กเป็นบุตรตามคำพิพากษาแล้ว

มาตรา ๑๕๓๑ เมื่อได้จดทะเบียนเด็กเป็นบุตรแล้ว
จะถอนมิได้

มาตรา ๑๕๓๒ บุตรเกิดระหว่างสมรสซึ่งได้เพิกถอน
ภายหลังนั้น ให้ถือว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย

หมวด ๒

สิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาและบุตร

มาตรา ๑๕๓๓ บุตรชอบด้วยกฎหมายมีสิทธิใช้นาม
สกุลและรับมรดกได้

มาตรา ๑๕๓๔ ผู้ใดจะฟ้องบุพพการีของตนเป็นคดีแพ่ง
หรืออาญาไม่ได้ แต่เมื่อผู้นั้นร้องขอ พนักงานอัยการจะยก
คดีขึ้นว่ากล่าวก็ได้

มาตรา ๑๕๓๕ บุตรจำต้องอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา

มาตรา ๑๕๓๖ บิดามารดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูและให้
การศึกษาตามสมควรแก่บุตรในระหว่างที่เป็นผู้เยาว์

บิดามารดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตรซึ่งบรรลุนิติภาวะ
แล้วแต่จะเพาะผู้ทุพพลภาพและหาเลี้ยงตนเองมิได้

มาตรา ๑๕๓๗ บุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะต้องอยู่ใต้
อำนาจปกครองของบิดามารดา

อำนาจปกครองนั้นอยู่แก่บิดา

มาตรา ๑๕๓๘ อำนาจปกครองจะอยู่แก่มารดาในกรณี
ต่อไปนี้ เมื่อ

- (๑) บิดาตาย
- (๒) ไม่แน่นอนว่าบิดามีชีวิตอยู่หรือตาย
- (๓) บิดาถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือ
เสมือนไร้ความสามารถ
- (๔) บิดามีจิตต์ฟั่นเฟือนต้องรักษาตัวในโรงพยาบาล
- (๕) บุตรเกิดนอกสมรส และบิดามีได้จดทะเบียนว่า
เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย
- (๖) ศาลสั่งให้อำนาจปกครองอยู่แก่มารดา

มาตรา ๑๕๓๙ ผู้ใช้อำนาจปกครองมีสิทธิ

- (๑) กำหนดที่อยู่ของบุตร
- (๒) ทำโทษบุตรตามสมควรเพื่อว่ากล่าวสั่งสอน
- (๓) ให้บุตรทำการงานตามสมควรแก่ความสามารถและ
ฐานะรูป

(๔) เรียกบุตรคืนจากบุคคลอื่นซึ่งกับบุตรไว้โดยมิชอบ
ด้วยกฎหมาย

มาตรา ๑๕๔๐ เมื่อบุคคลใดมีบุตรติดตามได้สมรสกับ
บุคคลอื่น อำนาจปกครองบุตรอยู่กับผู้ที่บุตรนั้นติดตาม

มาตรา ๑๕๔๑ ผู้ใช้อำนาจปกครองเป็นผู้แทนโดยชอบ
ธรรมของบุตร

ถ้าบุตรยังไม่บรรลุนิติภาวะถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความ
สามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ ผู้ใช้อำนาจปกครอง
ย่อมเป็นผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๕๔๒ ถ้าบอกกล่าวที่ผู้ใช้อำนาจปกครองแจ้ง
ไป หรือรับแจ้งมา ให้ถือว่าเป็นคำบอกกล่าวที่บุตรได้แจ้งไป
หรือรับแจ้งมา

มาตรา ๑๕๔๓ อำนาจปกครองนั้น รวมทั้งการจัดการ
ทรัพย์สินของบุตรด้วย และให้จัดการทรัพย์สินนั้นด้วยความ
ระมัดระวังเช่นวิญญูชนจะพึงกระทำ

มาตรา ๑๕๔๔ ผู้ใช้อำนาจปกครองจะกำหนดที่บุตรจะ
ต้องทำแรงแงโดยมิได้รับความยินยอมของบุตรนั้นไม่ได้

ถ้าผู้ประกอบการมิได้ทำบัญชีภายในเวลาและตามแบบที่กำหนดไว้ หรือศาลไม่พอใจในบัญชีนั้นเพราะเหตุเกินเลออย่างร้ายแรงหรือไม่สุจริต หรือเห็นได้ชัดว่าผู้ประกอบการหย่อนความสามารถ ศาลจะสั่งถอนผู้ประกอบการนั้นเสียก็ได้

มาตรา ๑๕๖๓ ก่อนที่ศาลยอมรับบัญชีนั้น ผู้ประกอบการจะทำกิจการใดมิได้ เว้นแต่จะเป็นการเร่งร้อนและจำเป็น แต่ทั้งนี้จะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกผู้กระทำการโดยสุจริตไม่ได้

มาตรา ๑๕๖๔ ถ้ามีหนี้เป็นคุณแก่ผู้ประกอบการแต่เป็นโทษต่อผู้อยู่ในปกครอง หรือเป็นคุณแก่ผู้อยู่ในปกครองแต่เป็นโทษต่อผู้ประกอบการ ให้ผู้ประกอบการแจ้งข้อความเหล่านั้นต่อศาลก่อนลงมือทำบัญชีทรัพย์สิน

ถ้าผู้ประกอบการรู้ว่าหนี้เป็นคุณแก่ตนแต่เป็นโทษต่อผู้อยู่ในปกครอง และมีได้แจ้งข้อความนั้นต่อศาล หนี้ของผู้ประกอบการนั้นย่อมสูญไป

ถ้าผู้ประกอบการรู้ว่าหนี้เป็นโทษแก่ตน แต่เป็นคุณแก่ผู้อยู่ในปกครองและมีได้แจ้งข้อความนั้นต่อศาล ศาลจะสั่งถอนผู้ประกอบการเสียก็ได้

(๗) รับหรือไม่รับมรดกหรือพินัยกรรม หรือการให้
โดยเสนาหา ซึ่งมีเงื่อนไขหรือค่าภาระติดพัน

(๘) มอบข้อพิพาทให้อนุญาตศาลปกครองวินิจฉัย

มาตรา ๑๕๔๗ ถ้าในกิจการใด ประโยชน์ของผู้ใช้
อำนาจปกครองขัดกับประโยชน์ของผู้เยาว์ ผู้ใช้อำนาจ
ปกครองต้องได้รับอนุญาตของศาลก่อน จึงทำกิจการนั้นได้
มิฉะนั้นเป็นโมฆะ

มาตรา ๑๕๔๘ บุคคลใดจะโอนทรัพย์สินให้ผู้เยาว์ โดย
พินัยกรรมหรือโดยเสนาหา มีเงื่อนไขว่าให้บุคคลอื่นนอกจาก
ผู้ใช้อำนาจปกครองเป็นผู้จัดการจนกว่าผู้เยาว์จะบรรลุนิติ
ภาวะก็ได้ ผู้จัดการนั้นต้องเป็นผู้ซึ่งผู้โอนระบุชื่อไว้ หรือ
ถ้ามิได้ระบุไว้ก็ให้ศาลสั่ง แต่การจัดการทรัพย์สินนั้นต้องอยู่
ใต้บังคับแห่งประมวลกฎหมายนี้ มาตรา ๖๐, ๖๑ และ ๖๓

มาตรา ๑๕๔๙ เมื่ออำนาจปกครองสิ้นไปแล้ว ผู้ใช้
อำนาจปกครองต้องรีบ ส่งมอบทรัพย์สินที่จัดการ และบัญชี
ในการนั้นให้เด็ก และถ้ามีเอกสารเกี่ยวกับเรื่องจัดการ
ทรัพย์สินนั้น ก็ให้ส่งมอบพร้อมกันกับบัญชี

มาตรา ๑๕๕๐ เด็กผู้บรรลุนิติภาวะแล้วจะให้สัตยาบัน
การจัดการทรัพย์สินของตนได้ ก็ต่อเมื่อได้รับมอบทรัพย์สิน
สิน บัญชีและเอกสารตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๔๘

มาตรา ๑๕๕๑ คดีเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินใน
ระหว่างเด็กกับผู้ใช้อำนาจปกครองนั้น ห้ามมิให้ฟ้องเมื่อ
พ้นหนึ่งปีนับแต่เวลาที่อำนาจปกครองสิ้นไป

ถ้าอำนาจปกครองสิ้นไปขณะเด็กยังเป็นผู้เยาว์อยู่ ให้
เริ่มนับอายุความในวรรคก่อนตั้งแต่วันที่เด็กบรรลุนิติภาวะ
หรือเมื่อมีผู้แทนโดยชอบธรรมขึ้นใหม่

มาตรา ๑๕๕๒ ถ้าผู้ใช้อำนาจปกครองเป็นผู้ไร้ความ
สามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถโดยคำสั่งของศาลก็ดี
ผู้ใช้อำนาจปกครองเกี่ยวแก่ตัวเด็กโดยมิชอบก็ดี ประพฤติ
ชั่วร้ายก็ดี ในกรณีเหล่านี้ศาลจะสั่งเอง หรือจะสั่งเมื่อญาติ
สนิทของเด็กหรือพนักงานอัยการร้องขอ ให้ถอนอำนาจ
ปกครองเสียบางส่วนหรือทั้งหมดก็ได้

ถ้าผู้ใช้อำนาจปกครองล้มละลายก็ดี หรือจัดการทรัพย์สิน
สินของเด็กในทางที่ผิดจนอาจเป็นภัยก็ดี ศาลจะสั่งตาม
วิธีในวรรคก่อนให้ถอนอำนาจจัดการทรัพย์สินเสียก็ได้

มาตรา ๑๕๕๓ ผู้ถูกลบอำนาจปกครองบางส่วนหรือทั้งหมดนั้น ถ้าเหตุดังกล่าวไว้ในมาตราก่อนสิ้นไปแล้ว และเมื่อตนเองก็ดี หรือญาติสนิทของเด็กก็ดีร้องขอ ศาลจะสั่งให้มีอำนาจปกครองตั้งเดิมก็ได้

มาตรา ๑๕๕๔ การที่ผู้ใช้อำนาจปกครองถูกลบอำนาจปกครองบางส่วนหรือทั้งหมด ไม่เป็นเหตุให้ผู้นั้นพ้นจากหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูเด็กตามกฎหมาย

หมวด ๓

ความปกครอง

มาตรา ๑๕๕๕ บุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะและไม่มีบิดามารดา หรือบิดามารดาถูกลบอำนาจปกครองเสียแล้วนั้น จะจัดให้มีผู้ปกครองขึ้นในระหว่างที่เป็นผู้เยาว์ก็ได้

ในกรณีที่ผู้ใช้อำนาจปกครองถูกลบอำนาจตามมาตรา ๑๕๕๒ จะตั้งผู้ปกครองเพื่อจัดการทรัพย์สินเป็นพิเศษก็ได้

มาตรา ๑๕๕๖ ผู้ปกครองตามมาตรา ๑๕๕๕ จะตั้งโดยพิณัยกรรมของบิดาหรือมารดาซึ่งตายที่หลังก็ได้ หรือเมื่อญาติของผู้เยาว์หรือพนักงานอัยการร้องขอ ศาลจะตั้งก็ได้

มาตรา ๑๕๕๗ บุคคลที่บรรลุนิติภาวะแล้วอาจถูกตั้งเป็นผู้ปกครองได้ เว้นแต่

- (๑) ผู้ซึ่งศาลสั่งว่าเป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (๒) ผู้ล้มละลาย
- (๓) ผู้ซึ่งประพฤติชั่วร้ายไม่เหมาะที่จะปกครองผู้เยาว์หรือทรัพย์สินของผู้เยาว์
- (๔) ผู้ซึ่งมีหรือเคยมีคดีในศาลกับผู้เยาว์หรือญาติสนิทของผู้เยาว์
- (๕) ผู้ซึ่งบิดาหรือมารดาที่ตายที่หลังได้ระบุข้อห้ามไว้มิให้เป็นผู้ปกครอง

มาตรา ๑๕๕๘ บุคคลใดจะบรรลุนิติภาวะหรือไม่ก็ตาม ยังมีได้สมรสและศาลสั่งว่าเป็นผู้ไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถแล้ว ให้บิดามารดาเป็นผู้อนุบาลหรือเป็นผู้พิทักษ์แล้วแต่กรณี เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๕๕๙ ผู้ปกครองมิได้คราวหนึ่งเพียงคนเดียว แต่ในกรณีพิเศษศาลจะตั้งผู้ปกครองหลายคนให้กระทำการร่วมกันหรือกำหนดอำนาจให้ไว้เฉพาะคนหนึ่ง ๆ ก็ได้

มาตรา ๑๕๖๐ ความเป็นผู้ปกครองนั้น เริ่มแต่วัน
ทราบคำบอกกล่าวการตั้ง

มาตรา ๑๕๖๑ ให้ผู้ปกครองรับทำบัญชีทรัพย์สินของ
ผู้อยู่ในปกครองให้เสร็จภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันทราบการ
ตั้ง แต่ผู้ปกครองจะร้องต่อศาลก่อนสิ้นกำหนดขอให้ยึด
เวลาก็ได้

บัญชีนั้นต้องทำต่อหน้าพะยานอย่างน้อยสองคนซึ่งต้อง
เป็นญาติสนิทของผู้อยู่ในปกครอง ถ้าหาญาติสนิทไม่ได้
จะให้ผู้อื่นเป็นพะยานก็ได้

มาตรา ๑๕๖๒ ให้ผู้ปกครองยื่นสำเนาที่รับรองว่าถูก
ตั้งต่อศาลฉบับหนึ่งภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้ทำบัญชี
ทรัพย์สินเสร็จแล้ว และศาลจะสั่งให้ผู้ปกครองชี้แจง
เพิ่มเติมหรือนำเอกสารมาประกอบเพื่อแสดงให้เห็นว่า
บัญชีนั้นถูกต้องแล้วก็ได้

เมื่อศาลเห็นว่าบัญชีถูกต้องแล้ว ให้แจ้งให้ผู้ปกครอง
ทราบ ถ้าศาลมิได้แจ้งให้ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันยื่น
บัญชี หรือวันชี้แจงเพิ่มเติมหรือนำเอกสารยื่นประกอบ ให้
ถือว่าบัญชีนั้นถูกต้องแล้ว

ถ้าผู้ปกครองมิได้ทำบัญชีขึ้นภายในเวลาและตามแบบที่
กำหนดไว้ หรือศาลไม่พอใจในบัญชีนั้นเพราะเหตุเลินเล่อ
อย่างร้ายแรงหรือไม่สุจริต หรือเห็นได้ชัดว่าผู้ปกครอง
ห่อนความสามารถ ศาลจะสั่งถอนผู้ปกครองนั้นเสียก็ได้

มาตรา ๑๕๖๓ ก่อนที่ศาลยอมรับบัญชีนั้น ผู้ปกครอง
จะทำกิจการใดมิได้ เว้นแต่จะเป็นการเร่งร้อนและจำเป็น
แต่ทั้งนี้จะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกผู้กระทำการโดย
สุจริตไม่ได้

มาตรา ๑๕๖๔ ถ้ามีหนี้เป็นคุณแก่ผู้ปกครองแต่เป็น
โทษต่อผู้อยู่ในปกครอง หรือเป็นคุณแก่ผู้อยู่ในปกครอง
แต่เป็นโทษต่อผู้ปกครอง ให้ผู้ปกครองแจ้งข้อความเหล่านั้น
ต่อศาลก่อนลงมือทำบัญชีทรัพย์สิน

ถ้าผู้ปกครองรู้ว่ามีหนี้เป็นคุณแก่ตนแต่เป็นโทษต่อผู้อยู่
ในปกครอง และมีได้แจ้งข้อความนั้นต่อศาล หนี้ของ
ผู้ปกครองนั้นย่อมสูญไป

ถ้าผู้ปกครองรู้ว่ามีหนี้เป็นโทษแก่ตน แต่เป็นคุณแก่
ผู้อยู่ในปกครองและมีได้แจ้งข้อความนั้นต่อศาล ศาลจะ
สั่งถอนผู้ปกครองเสียก็ได้

มาตรา ๑๕๖๕ เมื่อศาลเห็นสมควรโดยคำพิง หรือ
เมื่อผู้มีส่วนได้เสียหรือพนักงานอัยการร้องขอ ศาลอาจ
สั่งให้ ผู้ปกครอง

(๑) หาประกันอันสมควรในการจัดการทรัพย์สินของผู้
อยู่ในปกครองตลอดการมอบคืนทรัพย์สินนั้น

(๒) แกลงถึงความ เป็นอยู่แห่งทรัพย์สิน ของผู้ อยู่ใน
ปกครอง

มาตรา ๑๕๖๖ ในระหว่างปกครอง ถ้าผู้ อยู่ในปกครอง
ได้ทรัพย์สินอันมีค่ามาโดยทางมฤตกหรือยกให้ ให้ นำ
มาตรา ๑๕๖๑ ถึงมาตรา ๑๕๖๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕๖๗ ให้ ผู้ปกครองทำบัญชีทรัพย์สินส่ง
ต่อศาลปีละครั้งนับแต่วันเป็นผู้ปกครอง แต่เมื่อศาลได้รับ
บัญชีปีแรกแล้ว จะสั่งให้ส่งบัญชีเช่นว่านั้นในระยะเวลา
เกินกว่าหนึ่งปีก็ได้

มาตรา ๑๕๖๘ ผู้ปกครองมีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับ
กับผู้ใช้อำนาจปกครองตามมาตรา ๑๕๓๖ วรรค ๑ และ
มาตรา ๑๕๓๕

มาตรา ๑๕๖๕ ผู้ปกครองเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม
ของผู้อยู่ในปกครอง

ให้นำมาตรา ๑๕๔๒, ๑๕๔๓, ๑๕๔๔, ๑๕๔๖, ๑๕๔๗
และ ๑๕๔๘ มาบังคับแก่ผู้ปกครองและผู้อยู่ในปกครองโดย
อนุโลม

มาตรา ๑๕๗๐ เงินได้ของผู้อยู่ในปกครองนั้น ผู้
ปกครองย่อมใช้ได้ตามสมควรเพื่อการอุปการะเลี้ยงดูและ
การศึกษาของผู้อยู่ในปกครอง ถ้ามีเหลือให้ใช้เพื่อแสวงหา
ผลประโยชน์ณะเพาะในเรื่องต่อไปนี้

- (๑) ซื่อพันธบัตรรัฐบาลสยาม
- (๒) รับจ้างองอสังหาริมทรัพย์ในลำดับแรก แต่
จำนวนเงินที่รับจ้างต้องไม่เกินกึ่งราคาตลาดของอสังหาริม
ทรัพย์นั้น
- (๓) ฝากประจำในธนาคารที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาล
สยามให้ประกอบกิจการในราชอาณาจักร
- (๔) ฝากคลังออมสินของรัฐบาลสยาม
- (๕) ลงทุนอย่างอื่นซึ่งศาลอาจอนุญาตเป็นพิเศษ

มาตรา ๑๕๗๑ ถ้าผู้อยู่ในปกครองรู้จักผิดชอบและมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปี เมื่อผู้ปกครองจะทำกิจการใดที่สำคัญ ให้ปรึกษาหารือผู้อยู่ในปกครองก่อนเท่าที่จะทำได้

การที่ผู้อยู่ในปกครองได้ยินยอมด้วยนั้นหากผู้ปกครองให้พ้นจากความรับผิดชอบ

มาตรา ๑๕๗๒ ความปกครองสุดสิ้นลงเมื่อผู้อยู่ในปกครองตาย หรือบรรลุนิติภาวะ

มาตรา ๑๕๗๓ ความเป็นผู้ปกครองสุดสิ้นลงเมื่อผู้ปกครองตาย ไร้ความสามารถ เสมือนไร้ความสามารถ ลาออกหรือถูกถอนโดยคำสั่งของศาล

มาตรา ๑๕๗๔ ถ้าผู้ปกครองละเลยไม่ทำการตามหน้าที่ ก่อตั้ง เลื่อนเลื้อยอย่างร้ายแรงในหน้าที่ที่ดี ไขหน้าที่ในทางที่ผิด ก่อตั้ง ประพฤติมิชอบให้เห็นว่าไม่สมควรแก่หน้าที่อันต้องไว้วางใจที่ดี หรือล้มละลายที่ดี ให้ศาลสั่งถอนผู้ปกครองเสีย

ถ้าผู้ปกครองหย่อนความสามารถในหน้าที่ ถึงแม้ว่าจะมีถึงกระทำการผิดก็ดี เมื่อประโยชน์ของผู้อยู่ในปกครองน่าจะ 25/10/2566 เป็นอันตราย ศาลจะสั่งให้ถอนผู้ปกครองเสียก็ได้

มาตรา ๑๕๗๕ การร้องขอให้ถอนผู้ปกครองนั้น ผู้อยู่ในปกครองซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปี หรือญาติสนิทของผู้อยู่ในปกครองหรือพนักงานอัยการจะเป็นผู้ร้องขอก็ได้

มาตรา ๑๕๗๖ ในระหว่างพิจารณาคำร้องขอให้ถอนผู้ปกครอง ศาลจะตั้งผู้จัดการชั่วคราวให้จัดการทรัพย์สินของผู้อยู่ในปกครองแทนผู้ปกครองก็ได้

มาตรา ๑๕๗๗ ถ้าความปกครองหรือความเป็นผู้ปกครองสุดสิ้นลง ให้ผู้ปกครองหรือทายาทรับส่งมอบทรัพย์สินที่จัดการแก่ผู้อยู่ในปกครอง หรือทายาทหรือผู้ปกครองคนใหม่ และให้ทำบัญชีในการจัดการทรัพย์สินส่งมอบภายในเวลาสองเดือน และถ้ามีเอกสารเกี่ยวกับเรื่องจัดการทรัพย์สินนั้น ก็ให้ส่งมอบพร้อมกับบัญชี แต่เมื่อผู้ปกครองหรือทายาทร้องขอ ศาลจะสั่งให้ยืดเวลาก็ได้

ให้นำมาตรา ๑๕๕๐ และ ๑๕๕๑ มาบังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕๗๘ นับแต่วันส่งมอบบัญชี ให้เริ่มคิดดอกเบี้ยในจำนวนเงิน ซึ่งผู้ปกครองหรือผู้อยู่ในปกครองจะต้องคืนให้แก่กัน

ถ้าผู้ปกครองใช้เงินของผู้อยู่ในปกครองนอกจากเพื่อประโยชน์ของผู้อยู่ในปกครองแล้ว ให้เสียดอกเบี้ยในจำนวนเงินนั้นตั้งแต่วันใช้เป็นต้นไป

มาตรา ๑๕๗๕ ผู้อยู่ในปกครองมีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของผู้ปกครองเพื่อชำระหนี้ซึ่งค้างอยู่แก่ตน บุริมสิทธินี้ ให้อยู่ในลำดับที่หกถัดจากบุริมสิทธิสามัญอย่างอื่นตามมาตรา ๒๕๓ แห่งประมวลกฎหมายนี้

มาตรา ๑๕๘๐ ผู้ปกครองไม่มีสิทธิจะได้รับบำเหน็จเว้นแต่จะได้กำหนดไว้ใน การตั้งหรือตามคำสั่งศาล โดยพิเคราะห์ถึงรายได้และความเป็นอยู่ของผู้ปกครองและผู้อยู่ในปกครอง

มาตรา ๑๕๘๑ ถ้าศาลสั่งให้บุคคลใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๕๗ และ ๑๕๔๑ เป็นคนไร้ความสามารถ และเมื่อได้มีผู้อนุบาลแล้ว ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยความปกครองมาบังคับโดยอนุโลม

หมวด ๔

บุตรบุญธรรม

มาตรา ๑๕๘๒ บุคคลผู้มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีจะรับ
บุคคลผู้อื่นเป็นบุตรบุญธรรมก็ได้ แต่ผู้นั้นต้องมีอายุแก่กว่า
ผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมอย่างน้อยสิบห้าปี

มาตรา ๑๕๘๓ ถ้าผู้ที่เป็นบุตรบุญธรรมยังไม่บรรลุนิติ
ภาวะ การรับผู้นั้นเป็นบุตรบุญธรรมจะทำได้ต่อเมื่อได้รับ
ความยินยอมของบิดามารดา ถ้าไม่มีบิดามารดา ผู้แทน
โดยชอบธรรมจะให้ความยินยอมก็ได้

ถ้าผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปี ผู้นั้น
ต้องให้ความยินยอมด้วย

มาตรา ๑๕๘๔ ผู้ที่จะรับบุตรบุญธรรม หรือผู้ที่จะเป็น
บุตรบุญธรรม ถ้ามีคู่สมรสอยู่ ต้องได้รับความยินยอมของคู่
สมรสนั้นก่อน เว้นแต่คู่สมรสนั้นวิกลจริต หรือสูญหาย
ไปไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

มาตรา ๑๕๘๕ การรับบุตรบุญธรรมจะสมบูรณ์ต่อเมื่อ
ได้จดทะเบียนตามกฎหมาย

มาตรา ๑๕๘๖ บุตรบุญธรรมย่อมมีฐานะอย่างเดียวกับบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้รับบุตรบุญธรรมนั้น แต่ไม่สูญเสียสิทธิและหน้าที่ในครอบครัวที่ได้กำเนิดมา ในกรณีเช่นนี้ ให้บิดามารดาโดยกำเนิดหมดอำนาจปกครองนับแต่วันเวลาที่เด็กเป็นบุตรบุญธรรมแล้ว

ให้นำบทบัญญัติในลักษณะ ๒ หมวด ๒ แห่งบรรพนี้มาบังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕๘๗ การรับบุตรบุญธรรมไม่ก่อให้เกิดสิทธิรับมรดกของบุตรบุญธรรม

ถ้าบุตรบุญธรรมผู้ซึ่งไม่มีคู่สมรสหรือผู้สืบสันดาน ตายก่อนผู้รับบุตรบุญธรรม บรรดาทรัพย์สินที่ผู้รับบุตรบุญธรรมได้ให้แก่บุตรบุญธรรม และซึ่งยังคงรูปเดิมอยู่ ในขณะที่บุตรบุญธรรมตายนั้น ให้กลับคืนมาเป็นของผู้รับบุตรบุญธรรม

มาตรา ๑๕๘๘ การรับบุตรบุญธรรม จะเลิกโดยความตกลงกันในระหว่างคู่กรณีเมื่อใดก็ได้ และให้นำมาตรา

๑๕๘๓, ๑๕๘๔ และ ๑๕๘๕ มาบังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕๘๕ คดีฟ้องเลิกการรับบุตรบุญธรรมนั้น เมื่อ

(๑) ฝ่ายหนึ่งทำการชั่วยาย หรือหมั้นประมาทในข้อ
 ร้ายแรงต่ออีกฝ่ายหนึ่งหรือต่อบุพการีของเขา อีกฝ่าย
 หนึ่งฟ้องเลิกได้

(๒) ฝ่ายหนึ่งไม่อุปการะเลี้ยงดูอีกฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายหลัง
 ฟ้องเลิกได้

(๓) ฝ่ายหนึ่งจงใจละทิ้งอีกฝ่ายหนึ่งไปเกินกว่าหนึ่งปี
 ฝ่ายหลังฟ้องเลิกได้

(๔) ฝ่ายหนึ่งต้องคำพิพากษาให้จำคุกเกินกว่าสามปี
 อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องเลิกได้

(๕) ผู้รับบุตรบุญธรรมทำผิดหน้าที่บิดามารดาอย่างมาก
 ตามมาตรา ๑๕๓๖, ๑๕๔๓, ๑๕๔๕, ๑๕๔๖, และ ๑๕๔๗
 บุตรบุญธรรมฟ้องเลิกได้

มาตรา ๑๕๕๐ ห้ามมิให้ฟ้องขอเลิกการรับบุตรบุญธรรม
 เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้กล่าวหาหรือควรรู้ข้อความ
 อันเป็นเหตุให้เลิกการนั้น หรือเมื่อพ้นกำหนดสิบปีนับแต่
 เหตุอันเกิดขึ้น

มาตรา ๑๕๕๑ บุตรบุญธรรมซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบห้าปี จะฟ้องขอเลิกการรับบุตรบุญธรรมมิได้ เว้นแต่ได้รับความยินยอมจากผู้ที่มีสิทธิให้ความยินยอมในการรับบุตรบุญธรรม แต่กรณีจะเป็นอย่างไรก็ตาม พนักงานอัยการจะฟ้องคดีแทนบุตรบุญธรรมก็ได้

มาตรา ๑๕๕๒ การเลิกรับบุตรบุญธรรมโดยคำพิพากษาของศาล ย่อมมีผลแต่เวลาที่คำพิพากษาดังที่สุด แต่จะอ้างเป็นเหตุเสื่อมสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ทำการโดยสุจริตไม่ได้ เว้นแต่ได้จดทะเบียนแล้ว

มาตรา ๑๕๕๓ เมื่อการรับบุตรบุญธรรมเลิกแล้ว บุตรบุญธรรมย่อมกลับไปคืนสู่ฐานะอย่างสมบูรณ์ในครอบครัวเดิมของตน แต่ไม่เป็นเหตุเสื่อมสิทธิที่บุคคลภายนอกได้ไว้ก่อนโดยสุจริต

ลักษณะ ๓

คำอุปการะเลี้ยงดู

มาตรา ๑๕๕๔ บุคคลซึ่งมีสิทธิเรียกร้องคำอุปการะเลี้ยงดู ต้องเป็นผู้ไร้ทรัพย์สินและไม่สามารถหาเลี้ยงตนเองได้

ในการกำหนดค่าอุปการะเลี้ยงดูให้พิเคราะห์ถึงพฤติ
การณ์แห่งเรื่องตลอดถึงรายได้และฐานะของคู่กรณี

มาตรา ๑๕๘๕ บุคคลไม่จำเป็นต้องอุปการะเลี้ยงดูผู้อื่น
เมื่อตนมีหนอื่น ๆ ไม่สามารถจะอุปการะเลี้ยงดูได้โดยไม่มี
เป็นภัยแก่การเลี้ยงดูตนเองตามสมควรแก่ฐานะ

มาตรา ๑๕๘๖ เมื่อผู้มีส่วนได้เสียแสดงได้ว่า พฤติ
การณ์ รายได้หรือฐานะของคู่กรณีได้เปลี่ยนแปลงไป ศาล
จะสั่งให้เพิกถอน ลด เพิ่ม หรือกลับให้ค่าอุปการะเลี้ยงดู
อีกก็ได้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๕๘๗ ค่าอุปการะเลี้ยงดูนั้น ให้ชำระเป็นเงิน
เป็นครั้งคราวตามกำหนด แต่ถ้ามีเหตุพิเศษจะตกลงกันเอง
หรือจะร้องต่อศาลขอชำระด้วยวิธีอื่นก็ได้

มาตรา ๑๕๘๘ สิทธิที่จะได้ค่าอุปการะเลี้ยงดูนั้น จะ
สละ บิดหรือโอนมิได้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม หน้า ๘๗๔)

๑๒๑๕

พระราชบัญญัติ

ให้ใช้บังคับบัญญัติ บรรพ ๖ แห่งประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนุวัตน์จาตุรนต์

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า การประมวลกฎหมาย
แห่งบ้านเมืองได้ดำเนินมาถึงคราวที่ควรใช้บรรพ ๖ แห่ง
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มบทบัญญัติ บรรพ ๖ ตั้งแต่มาตรา ๑๕๕๕ ถึงมาตรา ๑๗๕๕ ตามที่ได้ตราไว้ต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้ เข้าเป็นส่วนหนึ่งแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้บทบัญญัติแห่งบรรพนี้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๔ บทบัญญัติแห่งบรรพนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงกฎข้อบังคับสำหรับปกครองบริเวณจังหวัดหัวเมือง ร.ศ. ๑๒๐ ในส่วนที่เกี่ยวข้องมฤตก

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

๑๒๑๗

สารบัญ

บรรพ ๖

มฤตก

มาตรา

ลักษณะ ๑ บทเบ็ดเสร็จทั่วไป

หมวด ๑ การตกทอดแห่ง

ทรัพย์สินมฤตก

๑๕๕๕-๑๖๐๓

หมวด ๒ การเป็นทายาท

๑๖๐๔-๑๖๐๗

หมวด ๓ การตัดมิให้รับมฤตก

๑๖๐๘-๑๖๐๙

หมวด ๔ การสละมฤตกและอื่นๆ

๑๖๑๐-๑๖๑๕

ลักษณะ ๒ สิทธิโดยธรรมในการรับมฤตก

หมวด ๑ บทเบ็ดเสร็จทั่วไป

๑๖๒๐-๑๖๒๘

หมวด ๒ การแบ่งทรัพย์สินมฤตก

ระหว่างทายาทโดยธรรม

ในลำดับและชั้นต่างๆ

๑๖๒๙-๑๖๓๑

หมวด ๓ การแบ่งส่วนมฤตกของ

ทายาทโดยธรรมในลำดับ

และชั้นต่างๆ

๑๖๓๒-๑๖๓๘

ส่วนที่ ๑ ญาติ ๑๖๓๒-๑๖๓๔

ส่วนที่ ๒ คู่สมรส ๑๖๓๕-๑๖๓๘

หมวด ๔ การรับมรดกแทนที่กัน ๑๖๓๙-๑๖๔๕

ลักษณะ ๓ พันัยกรรม

หมวด ๑ บทเบ็ดเสร็จทั่วไป ๑๖๔๖-๑๖๕๔

หมวด ๒ แบบพันัยกรรม ๑๖๕๕-๑๖๗๒

หมวด ๓ ผลและการตีความแห่ง
พันัยกรรม ๑๖๗๓-๑๖๘๕

หมวด ๔ พันัยกรรมที่ตั้งผู้
ปกครองทรัพย์ ๑๖๘๖-๑๖๙๒

หมวด ๕ การเพิกถอนและการ
ตกไปแห่งพันัยกรรมหรือ
ข้อกำหนดพันัยกรรม ๑๖๙๓-๑๖๙๙

หมวด ๖ ความเสียเปล่าแห่ง
พันัยกรรม หรือข้อ
กำหนดพันัยกรรม ๑๗๐๐-๑๗๑๐

ลักษณะ ๔ วิธีจัดการและบันทึบบมรดก

หมวด ๑ ผู้จัดการมรดก ๑๗๑๑-๑๗๓๓

๑๒๑๕

หมวด ๒ การรวบรวมจำหน่าย

ทรัพย์สินมรดกเป็นตัวแทน

และการชำระหนี้กับแบ่ง

สินทรัพย์มรดก

๑๗๓๔-๑๗๔๔

หมวด ๓ การแบ่งมรดก

๑๗๔๕-๑๗๕๒

ลักษณะ ๕ มรดกที่ไม่มีผู้รับ

๑๗๕๓

ลักษณะ ๖ อายุความ

๑๗๕๔-๑๗๕๕

๑๒๒๐

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

บรรพ ๖ มรดก

ลักษณะ ๑

บทเปิดเสร็จทั่วไป

หมวด ๑

การตกทอดแห่งทรัพย์สินมรดก

มาตรา ๑๕๕๘ เมื่อบุคคลใดตาย มรดกของบุคคลนั้น
ตกทอดแก่ทายาท

ทายาทอาจเสียไปซึ่งสิทธิในมรดกได้แต่โดยบทบัญญัติ
แห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๑๖๐๐ ภายใต้บังคับของบทบัญญัติแห่งประมวล
กฎหมายนี้ กองมรดกของผู้ตายได้แก่ทรัพย์สินทุกชนิด
ของผู้ตาย ตลอดทั้งสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่าง ๆ เว้น
แต่ตามกฎหมายหรือว่าโดยสภาพแล้ว เป็นการณะเฉพาะตัว
ของผู้ตายโดยแท้

มาตรา ๑๖๐๑ ทายาทไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบเกินกว่าทรัพย์สิน
มรดกที่ตกทอดได้แก่ตน

มาตรา ๑๖๐๒ เมื่อบุคคลใดต้องถือว่าถึงแก่ความตายตามความในมาตรา ๖๕ แห่งประมวลกฎหมายนี้ มฤตกของบุคคลนั้นตกทอดแก่ทายาท

ถ้าพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้นยังคงมีชีวิตอยู่ หรือตายในเวลาอื่น ผิดไปจากเวลาดังระบุไว้ในคำสั่งที่สั่งให้เป็นคนสาบสูญ ให้ใช้บทบัญญัติมาตรา ๖๖ แห่งประมวลกฎหมายนี้บังคับแก่ทายาทของบุคคลนั้น

มาตรา ๑๖๐๓ กองมฤตกย่อมตกทอดแก่ทายาทโดยสิทธิตามกฎหมายหรือโดยพินัยกรรม

ทายาทที่มีสิทธิตามกฎหมาย เรียกว่า “ทายาทโดยธรรม”

ทายาทที่มีสิทธิตามพินัยกรรม เรียกว่า “ผู้รับพินัยกรรม”

หมวด ๒

การเป็นทายาท

มาตรา ๑๖๐๔ บุคคลธรรมดาจะเป็นทายาทได้ก็ต่อเมื่อมีสภาพบุคคลหรือสามารถมีสิทธิได้ตามมาตรา ๑๕ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ในเวลาที่เจ้ามฤตกถึงแก่ความตาย

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ให้ถือว่าเด็กที่เกิดมารอด อยู่ภายในสามร้อยสิบวันนับแต่เวลาที่เข้ามฤตกถึงแก่ความ ตายนั้น เป็นทารกในครรภ์มารดาอยู่ในเวลาที่เข้ามฤตกถึง แก่ความตาย

มาตรา ๑๖๐๕ ทายาทคนใดยกย้าย หรือปิดบังทรัพย์ มฤตกเท่าส่วนที่ตนจะได้หรือมากกว่านั้นโดยฉ้อฉลหรือรู้ อยู่ว่า ตนทำให้เสื่อมประโยชน์ของทายาทคนอื่น ทายาทคน นั้นต้องถูกกำจัดมิให้ ได้มฤตกเลย แต่ถ้าได้ยกย้ายหรือ ปิดบังทรัพย์มฤตกน้อยกว่าส่วนที่ตนจะได้ ทายาทคนนั้น ต้อง ถูกกำจัด มิให้ ได้มฤตก เฉพาะ ส่วนที่ ได้ยก ย้าย หรือ ปิดบังไว้ นั้น

มาตรานี้ให้ใช้บังคับแก่ผู้รับพินัยกรรม ซึ่งผู้ตายได้ ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินให้ละเฉพาะสิ่งละเฉพาะอย่าง ใน อันที่จะได้รับทรัพย์สินนั้น

มาตรา ๑๖๐๖ บุคคลตั้งต่อไปนั้นต้องถูกกำจัดมิให้รับ มฤตกฐานเป็นผู้ไม่สมควร คือ

(๑) ผู้ที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้เจตนากระทำ หรือ พยายามกระทำให้เข้ามฤตกหรือผู้มีสิทธิได้รับมฤตกก่อนตน ถึงแก่ความตายโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(๒) ผู้ที่ได้อำนาจเจ้ามฤตกหาว่าทำความผิดโทษประหารชีวิตและตนเองกลับต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่า มีความผิดฐานฟ้องเท็จหรือทำพยานเท็จ

(๓) ผู้ที่รู้แล้วว่า เจ้ามฤตกถูกฆ่าโดยเจตนา แต่มิได้นำข้อความนั้นขึ้นร้องเรียนเพื่อเป็นทางที่จะเอาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ แต่ขออนุญาตให้ใช้บังคับถ้าบุคคลนั้นมีอายุยังไม่ครบสิบหกปีบริบูรณ์ หรือเป็นคนวิกลจริตไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือถ้าผู้ทำนั้นเป็นสามีภริยาหรือผู้บุพการีหรือผู้สืบสันดานของตนโดยตรง

(๔) ผู้ที่ฉ้อฉลหรือข่มขู่ให้เจ้ามฤตกทำ หรือเพิกถอน หรือเปลี่ยนแปลงพินัยกรรมแต่บางส่วน หรือทั้งหมดซึ่งเกี่ยวกับทรัพย์มฤตก หรือไม่ให้กระทำการดังกล่าวนี้

(๕) ผู้ที่ปลอม ทำลาย หรือปิดบังพินัยกรรมแต่บางส่วนหรือทั้งหมด

เจ้ามฤตกอาจถอนข้อจำกัดฐาน เป็นผู้ไม่สมควรเสียก็ได้โดยให้อภัยไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

มาตรา ๑๖๐๗ การถูกจำกัดมิให้รับมฤตกนั้นเป็นการ
 25/10/2566
 ณะเพราะตัว ผู้สืบสันดานของทายาทที่ถูกจำกัดสืบมฤตกต่อไป

๑๒๒๔

เหมือนหนึ่งว่าทายาทนั้นตายแล้ว แต่ในส่วนทรัพย์สินซึ่งผู้สืบสันดานได้รับมรดกมาเช่นนั้น ทายาทที่วานั้นไม่มีสิทธิที่จะจัดการและใช้ตั้งที่ระบுவไว้ในบรรพ ๕ ลักษณะ ๒ หมวด ๓ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ในกรณีเช่นนั้นให้ใช้มาตรา ๑๕๔๘ บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๓

การตัดมิให้รับมรดก

มาตรา ๑๖๐๘ เจ้ามรดกจะตัดทายาทโดยธรรมของตนคนใดมิให้รับมรดกก็ได้แต่ด้วยแสดงเจตนาชัดแจ้ง

(๑) โดยพินัยกรรม

(๒) โดยทำเป็นหนังสือมอบไว้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตัวทายาทผู้ถูกตัดมิให้รับมรดกนั้นต้องระบுவิวให้ชัดเจน

แต่เมื่อบุคคลใดได้ทำพินัยกรรมจำหน่ายทรัพย์สินมรดกเสียทั้งหมดแล้ว ให้ถือว่าบรรดาทายาทโดยธรรมผู้ที่มิได้รับประโยชน์จากพินัยกรรม เป็นผู้ถูกตัดมิให้รับมรดก

มาตรา ๑๖๐๙ การแสดงเจตนาตัดมิให้รับมรดกนั้นจะถอนเสียก็ได้

25/10/2566

ถ้าการตัดมิให้รับมรดกนั้นได้ทำโดยพินัยกรรม จะ
ถอนเสียได้ก็แต่โดยพินัยกรรมเท่านั้น แต่ถ้าการตัดมิให้รับ
มรดกได้ทำเป็นหนังสือมอบไว้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ การ
ถอนจะทำตามแบบใดแบบหนึ่งตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๐๘
(๑) หรือ (๒) ก็ได้

หมวด ๔

การสละมรดกและอื่น ๆ

มาตรา ๑๖๑๐ ถ้ามรดกตกทอดแก่ผู้เยาว์ หรือบุคคล
วิกลจริต หรือบุคคลผู้ไม่สามารถจะจัดทำ การงาน ของตน
เองได้ตามความหมายแห่งมาตรา ๓๔ แห่งประมวลกฎหมาย
นี้ และบุคคลนั้นยังไม่มีผู้แทนโดยชอบธรรม หรือผู้
อนุบาล หรือผู้พิทักษ์ เมื่อผู้มีส่วนได้เสีย หรือพนักงาน
อัยการร้องขอ ก็ให้ศาลตั้งผู้ปกครอง อนุบาล หรือผู้
พิทักษ์แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๖๑๑ ทายาทซึ่งเป็นผู้เยาว์ บุคคลวิกลจริต
หรือบุคคลผู้ไม่สามารถจะจัดทำ การงาน ของตนเองได้ตาม
ความหมายแห่งมาตรา ๓๔ แห่งประมวลกฎหมายนี้ จะ
ทำการตั้งต่อไปไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมของ

๑๒๒๖

บิตามารดา ผู้ปกครอง ผู้อนุญาต หรือผู้พิทักษ์แล้วแต่กรณี และได้รับอนุมัติจากศาลแล้วคือ

(๑) สละมรดก

(๒) รับมรดกอันมีค่าภาระคดีพันหรือเงื่อนไข

มาตรา ๑๖๑๒ การสละมรดกนั้น ต้องแสดงเจตนาชัดแจ้งเป็นหนังสือมอบไว้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือทำเป็นสัญญาประมาธิประนอมยอมความ

มาตรา ๑๖๑๓ การสละมรดกนั้น จะทำแต่เพียงบางส่วน หรือทำโดยมีเงื่อนไข หรือเงื่อนเวลาไม่ได้

การสละมรดกนั้น จะถอนเสียมิได้

มาตรา ๑๖๑๔ ถ้าทายาทสละมรดกด้วยวิธีใดโดยรู้อยู่ว่าการที่กระทำเช่นนั้นจะทำให้เจ้าหนี้ของตนเสียเปรียบ เจ้าหนี้สิทธิที่จะร้องขอให้เพิกถอนการสละมรดกนั้นเสียได้ แต่ความข้อนี้มิให้ใช้บังคับ ถ้าปรากฏว่าในขณะที่สละมรดกนั้น บุคคลซึ่งเป็นผู้ได้ลาทางออกแต่การนั้นมีได้รู้เท่าถึงข้อความจริงอันเป็นทางให้เจ้าหนี้ต้องเสียเปรียบนั้นด้วย แต่หากกรณีเป็นการสละมรดกโดยเสนหา เพียงแต่ทายาทผู้

สละมฤตกเป็น^{๗๗}ผู้ขายเดี่ยวเท่านั้นก็พอแล้ว ที่จะขอเพิก
ถอนได้

เมื่อได้เพิกถอนการสละมฤตกแล้ว เจ้าหน้า^{๗๘}จะร้องขอ
ให้ศาลสั่ง เพื่อให้ตนรับมฤตกแทนที่ทายาทและในสิทธิ
ของทายาทนั้นก็ได้

ในกรณีเช่น^{๗๙}นี้ เมื่อได้ชำระหนี้ของทายาทนั้นให้แก่
เจ้าหน้า^{๘๐}แล้ว ถ้าส่วนของทายาทนั้นยังมีเหลืออยู่อีก ก็
ให้^{๘๑}ได้แก่ผู้สืบสันดานของทายาทนั้น หรือทายาทอื่นของ
เจ้ามฤตกแล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๖๑๕ การ^{๘๒}ที่ทายาทสละมฤตกนั้น มีผลย้อน
หลังไปถึงเวลาที่เจ้ามฤตกตาย

เมื่อทายาทโดยธรรมคนใดสละมฤตก ผู้^{๘๓}สืบสันดานของ
ทายาทคนนั้นสืบมฤตกได้ตามสิทธิของตน และชอบที่จะ
ได้รับส่วนแบ่งเท่ากับ ส่วนแบ่งที่ผู้สละมฤตกนั้นจะได้รับ
แต่ผู้สืบสันดานนั้นต้องไม่ใช่ผู้^{๘๔}ที่บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือ
ผู้อนุบาลแล้วแต่กรณี ได้บอกสละมฤตกโดยสมบูรณ์ใน
นามของผู้สืบสันดานนั้น

มาตรา ๑๖๑๖ ถ้าผู้สืบสันดานของผู้สละมฤตกได้
มฤตกมาดังกล่าวไว้ในมาตรา ๑๖๑๕ แล้ว ผู้^{๘๕}ที่ได้สละ

มฤตคนนั้นไม่มีสิทธิในส่วนทรัพย์สินอันผู้สืบสันดานของตน
ได้รับมรดกมา ในอันที่จะจัดการและใช้ ดั่งที่ระบุไว้ใน
บรรพ ๕ ลักษณะ ๒ หมวด ๓ แห่งประมวลกฎหมายนี้ และ
ให้ใช้มาตรา ๑๕๔๘ บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๖๑๗ ผู้รับพินัยกรรมคนใดสละมรดก ผู้นั้น
รวมตลอดทั้งผู้สืบสันดาน ไม่มีสิทธิจะรับมรดกที่ได้สละ
แล้วนั้น

มาตรา ๑๖๑๘ ถ้าทายาทโดยธรรมผู้ที่ได้สละมรดกไม่มี
ผู้สืบสันดานที่จะรับมรดกได้ หรือผู้รับพินัยกรรมได้สละ
มรดก ให้ยื่นส่วนแบ่งของผู้ที่ได้สละมรดกนั้น ๆ แก่
ทายาทอื่นของเจ้ามรดกต่อไป

มาตรา ๑๖๑๙ ผู้ใดจะสละหรือจำหน่ายจ่ายโอนโดย
ประการใด ซึ่งสิทธิอันหากจะมีในภายหน้าในการสืบมรดก
ผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่นั้น ไม่ได้

๑๒๒๕

ลักษณะ ๒

สิทธิโดยธรรมในการรับมรดก

หมวด ๑

บทเบ็ดเสร็จทั่วไป

มาตรา ๑๖๒๐ ถ้าผู้ใดตายโดยไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ หรือทำพินัยกรรมไว้แต่ไม่มีผลบังคับได้ ให้บรรพชิตมรดกทั้งหมดแก่ทายาทโดยธรรมของผู้ตายนั้นตามกฎหมาย

ถ้าผู้ใดตายโดยได้ทำพินัยกรรมไว้ แต่พินัยกรรมนั้น ให้นำทรัพย์หรือมีผลบังคับได้แต่เพียงบางส่วนแห่งทรัพย์มรดก ให้บางส่วนที่มีได้จำหน่ายโดยพินัยกรรม หรือ ส่วนที่พินัยกรรมไม่มีผลบังคับให้แก่ทายาทโดยธรรมตามกฎหมาย

มาตรา ๑๖๒๑ เว้นแต่ผู้ทำพินัยกรรมจะได้แสดงเจตนา กำหนดไว้ในพินัยกรรมเป็นอย่างอื่น แม้ทายาทโดยธรรมคนใดจะได้รับทรัพย์สินอย่างหนึ่งอย่างใดตามพินัยกรรม ทายาทคนนั้นก็ยังมีสิทธิที่จะเรียกเอาส่วนโดยธรรมของตน จากทรัพย์มรดกส่วนที่ยังไม่ได้จำหน่ายโดยพินัยกรรมจนเต็ม อีกก็ได้

มาตรา ๑๖๒๒ พระภิกษุหนึ่ง จะเรียกร่องเอาทรัพย์สิน
มฤตกในฐานะที่เป็นทายาทโดยธรรมไม่ได้ เว้นแต่จะ
ได้สั่งจากสมณเพศมาเรียกร่องภายในกำหนดอายุความตาม
มาตรา ๑๗๕๔

แต่พระภิกษุหนึ่ง อาจเป็นผู้รับพินัยกรรมได้

มาตรา ๑๖๒๓ ทรัพย์สินของพระภิกษุที่ได้มาในระหว่าง
เวลาที่อยู่ในสมณเพศนั้น เมื่อพระภิกษุหนึ่งถึงแก่มรณภาพ
ให้ตกเป็นสมบัติของวัดที่เป็นภูมิลำเนาของพระภิกษุหนึ่ง เว้น
ไว้แต่พระภิกษุหนึ่งจะได้จำหน่ายไป ในระหว่างชีวิตหรือโดย
พินัยกรรม

มาตรา ๑๖๒๔ ทรัพย์สินใดเป็นของบุคคลก่อนอุปสมบท
เป็นพระภิกษุ ทรัพย์สินนั้นหากตกเป็นสมบัติของวัดไม่
และให้เป็นมฤตกตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมของบุคคลนั้น
หรือบุคคลนั้นจะจำหน่ายโดยประการใดตามกฎหมายก็ได้

มาตรา ๑๖๒๕ ถ้าผู้ตายเป็นผู้สมรสแล้ว การคิดส่วน
แบ่งและการบันทึทรัพย์สินระหว่างผู้ตายกับคู่สมรสที่ยังมีชีวิต
อยู่นั้นให้เป็นที่ตั้งนี้

(๑) ในเรื่องส่วนแบ่งในทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา ให้อยู่ในบังคับของบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการหย่าโดยยินยอมทั้งสองฝ่าย อันมีบทบัญญัติเพิ่มเติม ให้อำนาจศาลในมาตรา ๑๖๓๗ และ ๑๖๓๘ และโดยระเพาะ ต้องอยู่ในบังคับแห่งมาตรา ๑๕๑๓ ถึง ๑๕๑๗ แห่งประมวลกฎหมายนี้ แต่การคิดส่วนแบ่งนั้นมีผลตั้งแต่วันที่การสมรส ได้สิ้นสุดไปด้วยเหตุความตายนั้น

(๒) ในเรื่องส่วนแบ่งในทรัพย์สินมรดกของผู้ตาย ให้อยู่ในบังคับของบทบัญญัติแห่งบรรพนี้ นอกจากมาตรา ๑๖๓๗ และ ๑๖๓๘

มาตรา ๑๖๒๖ เมื่อได้ปฏิบัติตามมาตรา ๑๖๒๕ (๑) แล้ว ให้คิดส่วนแบ่งทรัพย์สินมรดกระหว่างทายาทโดยธรรม ดังต่อไปนี้

(๑) ทรัพย์สินมรดกนั้นให้แบ่งแก่ทายาทตามลำดับและชั้นต่าง ๆ ดังที่บัญญัติไว้ในหมวด ๒ แห่งลักษณะนี้

(๒) ส่วนแบ่งอันจะได้แก่ทายาทในลำดับและชั้นต่าง ๆ นั้น ให้แบ่งในระหว่างบรรดาทายาทในลำดับและชั้นนั้น ๆ ดังที่บัญญัติไว้ในหมวด ๓ แห่งลักษณะนี้

มาตรา ๑๖๒๗ บุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้รับรองแล้ว และบุตรบุญธรรมนั้น ให้ถือว่าเป็นผู้สืบสันดาน เหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย ตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายนี้

มาตรา ๑๖๒๘ สามภริยาที่ร้างกัน หรือ แยกกันอยู่ โดยยังมีได้หย่าขาดจากกันตามกฎหมาย มิได้สิ้นไปซึ่งสิทธิ โดยธรรมในการสืบมรดกซึ่งกันและกัน

หมวด ๒

การแบ่งทรัพย์สินมรดกระหว่างทายาท โดยธรรมในลำดับและชั้นต่างๆ

มาตรา ๑๖๒๙ ทายาทโดยธรรมมีหกลำดับเท่านั้น และทายาทในบังคับแห่งมาตรา ๑๖๓๐ วรรค ๒ แต่ละลำดับมีสิทธิได้รับมรดกก่อนหลังดังต่อไปนี้ คือ

- (๑) ผู้สืบสันดาน
- (๒) บิดามารดา
- (๓) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน
- (๔) พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกัน

(๕) บู้ ย่า ตา ยาย

(๖) ลุง ป้า น้า อา

คู่สมรสที่ยังมีชีวิตอยู่นั้นก็เป็นทายาทโดยธรรม ภาย
ได้บังคับของบทบัญญัติพิเศษแห่งมาตรา ๑๖๓๕

มาตรา ๑๖๓๐ ตราบใดที่มีทายาทซึ่งยังมีชีวิตอยู่ หรือ
มีผู้รับมรดกแทนที่ยังไม่ขาดสายแล้วแต่กรณีในลำดับหนึ่งๆ
ที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๖๒๕ ทายาทผู้ที่อยู่ในลำดับถัดลงไป
ไม่มีสิทธิในทรัพย์สินมรดกของผู้ตายเลย

แต่ความในวรรคก่อนนี้มีให้ใช้บังคับในกรณีและเฉพาะที่มี
ผู้สืบสันดานคนใดยังมีชีวิตอยู่หรือมีผู้รับมรดกแทนที่กัน
แล้วแต่กรณี และมีบิดามารดาซึ่งยังมีชีวิตอยู่ ในกรณีเช่นนั้น
ให้บิดามารดาได้ส่วนแบ่งเสมือนหนึ่งว่าเป็นทายาทชั้นบุตร

มาตรา ๑๖๓๑ ในระหว่างผู้สืบสันดานต่างชั้นกันนั้น
บุตรของเจ้ามรดกอันอยู่ในชั้นสนิทที่สุดเท่านั้นมีสิทธิรับมรดก
ผู้สืบสันดานที่อยู่ในชั้นถัดลงไปจะรับมรดกได้ก็แต่โดยอาศัย
สิทธิในการรับมรดกแทนที่

๑๒๓๔

หมวด ๓

การแบ่งส่วนมรดกของทายาทโดยธรรม

ในลำดับและชั้นต่างๆ

ส่วนที่ ๑

ญาติ

มาตรา ๑๖๓๒ ทายาทซึ่งบังคับแห่งมาตรา ๑๖๒๕ วรรคสุดท้าย การแบ่งส่วนมรดกของทายาทโดยธรรมในลำดับญาติให้เป็นไปตามบทบัญญัติในส่วนที่ ๑ แห่งหมวดนี้

มาตรา ๑๖๓๓ ทายาทโดยธรรมในลำดับเดียวกัน ในลำดับหนึ่งๆ ทุกระดับไว้ในมาตรา ๑๖๒๕ นั้น ชอบที่จะได้รับส่วนแบ่งเท่ากัน ถ้าในลำดับหนึ่งมีทายาทโดยธรรมคนเดียว ทายาทโดยธรรมคนนั้นมีสิทธิได้รับส่วนแบ่งทั้งหมด

มาตรา ๑๖๓๔ ระหว่างผู้สืบสันดานที่รับมรดกแทนที่กันในส่วนแบ่งของสายหนึ่งๆ ตามบทบัญญัติในลักษณะ ๒ หมวด ๔ นั้น ให้ได้รับส่วนแบ่งมรดกดังนี้

(๑) ถ้าผู้สืบสันดานต่างชั้นกัน บุตรของผู้ตายซึ่งอยู่ในชั้นสนิทที่สุดเท่านั้นมีสิทธิรับมรดก ผู้สืบสันดานใน

25/10/2566

ชั้นถัดลงไปจะรับมรดกได้ก็แต่โดยอาศัยสิทธิในการรับมรดกแทนที่

(๒) ผู้สืบสันดานในชั้นเดียวกันได้รับส่วนแบ่งเท่ากัน

(๓) ถ้าในชั้นหนึ่งมีผู้สืบสันดานคนเดียว ผู้สืบสันดานคนนั้นมีสิทธิได้รับส่วนแบ่งทั้งหมด

ส่วนที่ ๒

คู่สมรส

มาตรา ๑๖๓๕ ถ้าดับและส่วนแบ่งของคู่สมรสที่ยังมีชีวิตอยู่ในการรับมรดกของผู้ตายนั้น ให้เป็นไปดังต่อไปนี้

(๑) ถ้ามีทายาทตามมาตรา ๑๖๒๕ (๑) ซึ่งยังมีชีวิตอยู่ หรือมีผู้รับมรดกแทนที่แล้วแต่กรณี คู่สมรสที่ยังมีชีวิตอยู่นั้น มีสิทธิได้ส่วนแบ่งเสมือนหนึ่งว่าตนเป็นทายาทชั้นบุตร

(๒) ถ้ามีทายาทตามมาตรา ๑๖๒๕ (๓) และทายาทนั้นยังมีชีวิตอยู่หรือมีผู้รับมรดกแทนที่ หรือถ้าไม่มีทายาทตามมาตรา ๑๖๒๕ (๑) แต่มีทายาทตามมาตรา ๑๖๒๕ (๒) แล้วแต่กรณี คู่สมรสที่ยังมีชีวิตอยู่นั้นมีสิทธิได้รับมรดก ^{25/10/2566} กิ่งหนึ่ง

(๓) ถ้ามีทายาทตามมาตรา ๑๖๒๕ (๔) หรือ (๖) และทายาทนั้นยังมีชีวิตอยู่ หรือมีผู้รับมรดกแทนที่ หรือมีทายาทตามมาตรา ๑๖๒๕ (๕) แล้วแต่กรณี คู่สมรสที่ยังมีชีวิตอยู่ มีสิทธิได้มรดกสองส่วนในสาม

(๔) ถ้าไม่มีทายาทตั้งที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๖๒๕ คู่สมรสที่ยังมีชีวิตอยู่นั้นมีสิทธิได้รับมรดกทั้งหมด

มาตรา ๑๖๓๖ ถ้าเจ้ามรดกมีภริยาที่ชอบด้วยกฎหมาย ก่อนใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ ๕ หลายคน ยังมีชีวิตอยู่ ภริยาเหล่านั้นทั้งหมดรวมกันมีสิทธิได้รับมรดกตามลำดับชั้นและส่วนแบ่งตั้งระบุไว้ในมาตรา ๑๖๓๕ แต่ในระหว่างกันเองให้ภரியาน้อยแต่ละคนมีสิทธิได้รับมรดกถึงส่วนที่ภริยาหลวงจะพึงได้รับ

มาตรา ๑๖๓๗ ถ้าคู่สมรสฝ่ายใดที่ยังมีชีวิตอยู่เป็นผู้รับประโยชน์ตามสัญญาประกันชีวิต คู่สมรสฝ่ายนั้นมีสิทธิรับจำนวนเงินทั้งหมดที่ได้ตกลงไว้กับผู้รับประกันภัย แต่จำต้องเอาจำนวนเบี้ยประกันภัย เพียงเท่าที่พิสูจน์ได้ว่าสูงกว่าจำนวนเงินที่ผู้ตาย จะพึง ส่งให้ เป็นเบี้ยประกันภัยได้

ตามรายได้หรือฐานะของคนโดยปกติไปชดใช้สินเดิมของ
คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง หรือสินสมรสแล้วแต่กรณี

ถึงอย่างไรก็ดี จำนวนเงินเบี้ยประกันภัยซึ่งจะพึงส่งคืน
ตามบทบัญญัติข้างต้นนั้น รวมทั้งสินต้องไม่เกินจำนวนเงิน
ที่ผู้รับประกันภัยได้ชำระให้

มาตรา ๑๖๓๘ เมื่อคู่สมรสทั้งสองฝ่ายได้ลงทุนออก
เงินในการทำสัญญา และตามสัญญานั้นทั้งสองฝ่ายจะต้อง
ได้รับเงินปีในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ร่วมกัน และเมื่อฝ่ายหนึ่ง
ฝ่ายใดตาย ฝ่ายที่ยังมีชีวิตอยู่ยังจะต้องได้รับเงินปีต่อไป
ตลอดอายุ ฝ่ายที่ยังมีชีวิตอยู่ จำต้องชดใช้สินเดิมของอีก
ฝ่ายหนึ่ง หรือสินสมรสแล้วแต่กรณี สุดแต่ว่าได้เอาเงิน
สินเดิม หรือสินสมรสไปใช้ในการลงทุนนั้น เงินที่จะต้อง
ชดใช้สินเดิมหรือสินสมรสตั้งแต่วัน ให้ชดใช้เท่าจำนวนเงิน
ซึ่งผู้จ่ายเงินรายปีจะเรียกให้ชดใช้เพิ่มขึ้นเป็นพิเศษ เพื่อผู้จ่าย
จะได้จ่ายเงินรายปีให้แก่คู่สมรสฝ่ายที่ยังมีชีวิตอยู่นั้นต่อไป

หมวด ๔

การรับมรดกตกแทนที่กัน

มาตรา ๑๖๓๙ ถ้าบุคคลใดซึ่งจะเป็นทายาทตามมาตรา
๑๖๒๕ (๑) (๓) (๔) หรือ (๖) ถึงแก่ความตาย หรือถูก

ถ้าจัดมิให้รับมฤตกก่อนเข้ามฤตกตาย ถ้าบุคคลนั้นมิผู้สืบ
สันดานก็ให้ผู้สืบสันดานรับมฤตกแทนที่ ถ้าผู้สืบสันดาน
คนใดของบุคคลนั้น ถึงแก่ความตาย หรือถูกกำจัดมิให้รับ
มฤตกเช่นเดียวกัน ก็ให้ผู้สืบสันดานของผู้สืบสันดานนั้น
รับมฤตกแทนที่ และให้มีการรับมฤตกแทนที่กันจะเพาะ
ส่วนแบ่งของบุคคลเป็นรายๆ สืบต่อกันเช่นนี้ไปจนหมดสาย

มาตรา ๑๖๔๐ เมื่อบุคคลใดต้องถือว่าถึงแก่ความตาย
ตามความในมาตรา ๖๕ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ให้มีการ
รับมฤตกแทนที่กันได้

มาตรา ๑๖๔๑ ถ้าบุคคลใดซึ่งจะเป็นทายาทตามมาตรา
๑๖๒๕ (๒) หรือ (๕) ถึงแก่ความตาย หรือถูกกำจัดมิให้
รับมฤตกก่อนเข้ามฤตกตาย ถ้ามีทายาทในลำดับเดียวกัน
ยังมีชีวิตอยู่ ก็ให้ส่วนแบ่งทั้งหมดตกให้แก่ทายาทนั้นเท่านั้น
ห้ามมิให้มีการรับมฤตกแทนที่กันต่อไป

มาตรา ๑๖๔๒ การรับมฤตกแทนที่กันนั้น ให้ใช้
บังคับแต่ในระหว่างทายาทโดยธรรม

มาตรา ๑๖๔๓ สิทธิที่จะรับมฤตกแทนที่กันนั้นได้
จะเพาะแก่ผู้สืบสันดานโดยตรง ผู้บุพพการีห้ามสิทธิตั้ง
นั้นไม่

มาตรา ๑๖๔๔ ผู้สืบสันดานจะรับมรดกแทนที่ได้ต่อเมื่อมีสิทธิบริบูรณ์ในการรับมรดก

มาตรา ๑๖๔๕ การที่บุคคลใดสละมรดกของบุคคลอีกคนหนึ่งนั้น ไม่ตัดสิทธิของผู้สละที่จะรับมรดกแทนที่บุคคลอีกคนหนึ่งนั้นในการสืบทอดมรดกบุคคลอื่น

ลักษณะ ๓

พินัยกรรม

หมวด ๑

บทเบ็ดเสร็จทั่วไป

มาตรา ๑๖๔๖ บุคคลใดจะแสดงเจตนาโดยพินัยกรรมกำหนดการเพื่อตายในเรื่องทรัพย์สินของตนเอง หรือในการต่าง ๆ อันจะให้เกิดเป็นผลบังคับได้ตามกฎหมายเมื่อตนตายก็ได้

มาตรา ๑๖๔๗ การแสดงเจตนากำหนดการเพื่อตายนั้นย่อมทำได้ด้วยคำสั่งครั้งสุดท้ายกำหนดไว้ในพินัยกรรม

มาตรา ๑๖๔๘ พินัยกรรมนั้นต้องทำตามแบบซึ่งระบุไว้ในหมวด ๒ แห่งลักษณะนี้

มาตรา ๑๖๔๕ ผู้จัดการ มฤตกซึ่งผู้ตายตั้งไว้ย่อมมีอำนาจและหน้าที่ในอันที่จะจัดการทำศพของผู้ตาย เว้นแต่ผู้ตายจะได้ตั้งบุคคลอื่นไว้โดยจะเพาะให้จัดการตั้งวันนั้น

ถ้าผู้ตายมิได้ตั้งผู้จัดการ มฤตกหรือบุคคลใดไว้ให้เป็นผู้จัดการทำศพ หรือทายาทมิได้มอบหมายตั้งให้บุคคลใดเป็นผู้จัดการทำศพ บุคคลผู้ได้รับ ทรัพย์สินมฤตกโดยพินัยกรรมหรือโดยสิทธิโดยธรรมเป็นจำนวนมากที่สุด เป็นผู้ที่มีอำนาจและตกอยู่ในหน้าที่ต้องจัดการทำศพ เว้นแต่ศาลจะเห็นเป็นการสมควรตั้งบุคคลอื่นให้จัดการเช่นนั้น ในเมื่อบุคคลผู้มีส่วนได้เสียคนใดคนหนึ่งร้องขอขึ้น

มาตรา ๑๖๕๐ ค่าใช้จ่ายเกิดมีหนี้เป็นคุณแก่บุคคลใดในการจัดการทำศพนั้น ให้เรียกเอาได้ตามบุริมสิทธิที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๕๓ (๒) แห่งประมวลกฎหมายนี้

ถ้าการจัดการทำศพ ต้องชักเข้าไปด้วยประการใดๆ ให้บุคคลผู้มียอำนาจตามความใน มาตรา ก่อนกันเงิน เป็นจำนวนอันสมควรจากสินทรัพย์แห่งกองมฤตกเพื่อใช้ในการนี้ โดยให้บุคคลผู้มีส่วนได้เสียคนใดคนหนึ่งร้องต่อศาลได้ในกรณีที่ไม่ตกลงหรือคิดคำนวณกันเงินจำนวนนั้น

กรณีจะเป็นอย่างไรก็ตาม เงินค่าใช้จ่าย หรือเงินที่กันไว้ อันเกี่ยวกับการจัดการศพนั้น ให้กันไว้ได้แต่เพียงจำนวนตามสมควรแก่ฐานะในสมาคมของผู้ตาย แต่จะต้องไม่เป็นการเสื่อมเสียต่อสิทธิของเจ้าหนของผู้ตาย

มาตรา ๑๖๕๑ ภายใต้บังคับบทบัญญัติลักษณะ ๔

(๑) เมื่อตามข้อกำหนดพินัยกรรม บุคคลใดมีสิทธิที่จะได้รับทรัพย์สินมรดกทั้งหมดของเจ้ามรดก หรือตามเศษส่วน หรือตามส่วนที่เหลือแห่งทรัพย์สินมรดก ซึ่งมีได้แยกไว้ต่างหากเป็นพิเศษจากกองมรดก บุคคลนั้นเรียกว่าผู้รับพินัยกรรมลักษณะทั่วไป และมีสิทธิและความรับผิดชอบเกี่ยวกับทายาทโดยธรรม

(๒) เมื่อตามข้อกำหนดพินัยกรรมบุคคลใดมีสิทธิที่จะได้รับทรัพย์สินเฉพาะสิ่งเฉพาะอย่าง ซึ่งเจาะจงไว้โดยเฉพาะ หรือแยกไว้ต่างหากเป็นพิเศษจากกองมรดก บุคคลนั้นเรียกว่า ผู้รับพินัยกรรมลักษณะเฉพาะ และมีสิทธิและความรับผิดชอบเกี่ยวกับทรัพย์สินเท่านั้น

ในกรณีที่มิใช่ข้อสงสัย ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้รับพินัยกรรมเป็นผู้รับพินัยกรรมลักษณะเฉพาะ

มาตรา ๑๖๕๒ บุคคลผู้อยู่ในความปกครองนั้น จะทำ
 พันัยกรรมยกทรัพย์สินมรดกของตนให้แก่ผู้ปกครองหรือคู่สมรส
 บุพพการี หรือผู้สืบสันดาน หรือพี่น้องของผู้ปกครองไม่ได้
 จนกว่าผู้ปกครองจะได้ทำคำสั่งแก่ลงการตั้งปกครองตามที่บัญญัติ
 ไว้ในมาตรา ๑๕๗๗ และ มาตราต่อ ๆ ไปแห่งประมวล
 กฎหมายนี้เสร็จสิ้นแล้ว

มาตรา ๑๖๕๓ ผู้เขียน หรือพะยานในพันัยกรรมจะ
 เป็นผู้รับทรัพย์สินตามพันัยกรรมนั้นไม่ได้

ให้ใช้ บทบัญญัติใน วรรคก่อนบังคับแก่คู่สมรสของผู้
 เขียนหรือพะยานในพันัยกรรมด้วย

พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้จดข้อความ แห่งพันัยกรรมที่
 พะยานนำมาแจ้งตามมาตรา ๑๖๖๓ ให้ถือว่าเป็นผู้เขียน
 พันัยกรรมตามความหมายแห่งมาตรานี้

มาตรา ๑๖๕๔ ความสามารถของผู้ทำพันัยกรรมนั้น
 ให้พิจารณาแต่ในเวลาที่ทำพันัยกรรมเท่านั้น

ความสามารถของผู้รับพันัยกรรมนั้น ให้พิจารณาแต่
 ในเวลาที่ผู้ทำพันัยกรรมตายเท่านั้น

หมวด ๒

แบบพินัยกรรม

มาตรา ๑๖๕๕ พินัยกรรมนั้น จะทำได้ก็แต่ตามแบบ
ใดแบบหนึ่งที่ตั้งบัญญัติไว้ในหมวดนี้

มาตรา ๑๖๕๖ พินัยกรรมนั้น จะทำตามแบบตั้ง
ก็ได้ กล่าวคือต้องทำเป็นหนังสือลงวัน เดือน ปี ในขณะ
ที่ทำขึ้น และผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้า
พยานอย่างน้อยสองคนพร้อมกัน ซึ่งพยานสองคนนั้น
ต้องลงลายมือชื่อรับรองลายมือชื่อของผู้ทำพินัยกรรมไว้ใน
ขณะนั้น

การขูดลบ ตก เต็ม หรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอย่าง
อื่นซึ่งพินัยกรรมนั้นย่อมไม่สมบูรณ์ เว้นแต่จะได้ปฏิบัติ
ตามแบบอย่างเดียวกับการทำพินัยกรรมตามมาตรา

มาตรา ๑๖๕๗ พินัยกรรมนั้น จะทำเป็นเอกสาร
เขียนเองทั้งฉบับก็ได้ กล่าวคือผู้ทำพินัยกรรมต้องเขียน
ด้วยมือตนเองซึ่งข้อความทั้งหมด วัน เดือน ปี และ
ลายมือชื่อของตน

การขุดลอก ตก เติม หรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลง
อย่างอื่น ซึ่งพินัยกรรมนั้น ย่อมไม่สมบูรณ์ เว้นแต่ผู้ทำ
พินัยกรรมจะได้ทำด้วยมือตนเอง และลงลายมือชื่อกำกับไว้

บทบัญญัติมาตรา ๕ แห่งประมวลกฎหมายนี้ มิให้ใช้
บังคับแก่พินัยกรรมที่ทำขึ้นตามมาตรา

มาตรา ๑๖๕๘ พินัยกรรมนั้น จะทำเป็นเอกสารฝ่าย
เมืองก็ได้ กล่าวคือ

(๑) ผู้ทำพินัยกรรมต้องไป แจ้งข้อความที่ตนประสงค์
จะให้ใส่ไว้ในพินัยกรรมของตน แก่กรรมการอำเภอต่อหน้า
พระยานอัยการอย่างน้อยสองคนพร้อมกัน

(๒) กรรมการอำเภอต้องจดข้อความที่ผู้ทำพินัยกรรม
แจ้งให้ทราบนั้นลงไว้ และอ่านข้อความนั้นให้ผู้ทำพินัยกรรม
และพระยานฟัง

(๓) เมื่อผู้ทำพินัยกรรม และพระยาน ทราบแน่ชัดว่า
ข้อความที่กรรมการอำเภอจดนั้นเป็นการถูกต้อง ตรงกันกับที่
ผู้ทำพินัยกรรมแจ้งไว้แล้ว ให้ผู้ทำพินัยกรรมและพระยาน
ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

(๔) ข้อความที่กรรมการอำเภอจดไว้ นั้น ให้กรรมการ
อำเภอลงลายมือชื่อและลงวัน เดือน ปี ทั้งจดลงไว้ด้วย

ตนเองเป็นสำคัญว่า พันัยกรรมนั้นได้ทำขึ้นถูกต้องตาม
บทบัญญัติอนุมาตรา ๑ ถึง ๓ ข้างต้น แล้วประทับตรา
ตำแหน่งไว้เป็นสำคัญ

การขุดลบ ตก เต็ม หรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลง
อย่างอื่น ซึ่งพันัยกรรมนั้น ย่อมไม่สมบูรณ์ เว้นแต่ผู้ทำ
พันัยกรรม พะยาน และกรรมการอำเภอจะได้ลงลายมือชื่อ
กำกับไว้

มาตรา ๑๖๕๘ การทำพันัยกรรมแบบ เอกสารฝ่าย
เมืองนั้น จะทำนอกที่ว่าการอำเภอก็ได้ เมื่อมีการร้องขอ
เช่นนั้น

มาตรา ๑๖๖ พันัยกรรมนั้น จะทำเป็นเอกสารลับ
ก็ได้ กล่าวคือ

(๑) ผู้ทำพันัยกรรมต้องลงลายมือชื่อในพันัยกรรม
(๒) ผู้ทำพันัยกรรมต้องฉีกพันัยกรรมนั้น แล้วลง
ลายมือชื่อบรรยายชื่อนั้น

(๓) ผู้ทำพันัยกรรมต้องนำพันัยกรรมที่ฉีกนั้นไปแสดง
ต่อกรรมการอำเภอ และพะยานอีกอย่างน้อยสองคน และ
ให้ถ้อยคำต่อบุคคลทั้งหมดเหล่านั้นว่าเป็นพันัยกรรมของตน

ถ้าพินัยกรรมนั้น ผู้ทำพินัยกรรม มิได้ เป็นผู้เขียนเอง โดยตลอด ผู้ทำพินัยกรรม จะต้องแจ้งนามและภูมิลำเนาของผู้เขียนให้ทราบด้วย

(๔) เมื่อกรรมการอำเภอจดถ้อยคำของผู้ทำพินัยกรรม และวัน เดือน ปี ที่นำพินัยกรรมมาแสดงไว้บนของนั้นและประทับตราตำแหน่งแล้ว ให้กรรมการอำเภอผู้ทำพินัยกรรม และพะยานลงลายมือชอบนของนั้น

การขูดลบ ตก เติม หรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอย่างอื่นซึ่งพินัยกรรมนั้นย่อมไม่สมบูรณ์ เว้นแต่ผู้ทำพินัยกรรม จะได้ลงลายมือชอกำกับไว้

มาตรา ๑๖๖๑ ถ้าบุคคลผู้เป็นทั้งใบและหูหนวกหรือผู้ ที่พูดไม่ได้ มีความประสงค์จะทำพินัยกรรมเป็นแบบเอกสารลับ ให้ผู้นั้นเขียนด้วยตนเองบนของพินัยกรรมต่อหน้า กรรมการอำเภอและพะยานซึ่งข้อความว่าพินัยกรรมที่ผู้นั้น เป็นของตน แทน การให้ ถ้อยคำ ดังที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๑๖๖๐ (๓) และถ้าหากมีผู้เขียนก็ให้เขียนชอกับภูมิลำเนา ของผู้เขียนพินัยกรรมนั้นไว้ด้วย

ให้กรรมการอำเภอจดลงไว้บนซองเป็นสำคัญว่า ผู้ทำ
 พินัยกรรมได้ปฏิบัติตามข้อความในวรรคก่อนแล้ว แทน
 การจดถ้อยคำของผู้ทำพินัยกรรม

มาตรา ๑๖๖๒ พินัยกรรม ซึ่งได้ทำเป็นแบบเอกสารฝ่าย
 เมืองหรือเอกสารลับนั้น กรรมการอำเภอจะเปิดเผยแก่
 บุคคลอื่นใดไม่ได้ ในระหว่างที่ผู้ทำพินัยกรรม ยังมีชีวิตอยู่
 และผู้ทำพินัยกรรมจะเรียกให้กรรมการอำเภอส่งมอบพินัยกรรม
 นั้นแก่ตนในเวลาใด ๆ กรรมการอำเภอจำต้องส่งมอบให้

ถ้าพินัยกรรมนั้นทำเป็นแบบเอกสารฝ่ายเมือง ก่อน
 ส่งมอบพินัยกรรม ให้กรรมการ อำเภอคัดสำเนาพินัยกรรมไว้
 แล้วลงลายมือชื่อประทับตราตำแหน่งเป็นสำคัญ สำเนา
 พินัยกรรมนั้นจะเปิดเผยแก่บุคคลอื่นใดไม่ได้ ในระหว่างที่ผู้
 ทำพินัยกรรม ยังมีชีวิตอยู่

มาตรา ๑๖๖๓ เมื่อมีพฤติการณ์พิเศษซึ่งบุคคลใดไม่
 สามารถจะทำพินัยกรรมตามแบบอื่นที่กำหนดไว้ได้ เช่น
 ตกอยู่ในอันตรายใกล้ความตาย หรือเวลามีโรคระบาด หรือ
 สงคราม บุคคลนั้นจะทำพินัยกรรมด้วยวาจาก็ได้

เพื่อการนี้ ผู้ทำพินัยกรรมต้องแสดงเจตนา กำหนดชื่อ พินัยกรรมต่อหน้าพยาน อย่างน้อยสองคนซึ่งอยู่พร้อมกัน ณที่นั้น

พยานสองคนนั้นต้องไปแสดงตนต่อกรมการอำเภอ โดยมีชักช้าและแจ้งข้อความที่ผู้ทำพินัยกรรมได้สั่งไว้ ด้วยวาจานั้น ทั้งต้องแจ้งวัน เดือน ปี สถานที่ทำพินัยกรรม และพฤติการณ์ พิเศษนั้นไว้ด้วย

ให้กรมการอำเภอจดข้อความที่พยานแจ้งนั้นไว้ และพยานสองคนนั้นต้องลงลายมือชื่อไว้ หรือมีฉันทั้น จะให้เสมอกับการลงลายมือชื่อได้ก็แต่ด้วยลงลายพิมพ์นิ้วมือ โดยมีพยานลงลายมือชื่อรับรองสองคน

มาตรา ๑๖๖๔ ความสมบูรณ์แห่งพินัยกรรมซึ่งทำขึ้นตามมาตราก่อนนั้นย่อมสิ้นไปเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่เวลาผู้ทำพินัยกรรมกลับมาสู่ฐานะที่จะทำพินัยกรรมตามแบบอื่นที่กำหนดไว้ได้

มาตรา ๑๖๖๕ เมื่อผู้ทำพินัยกรรมจะต้องลงลายมือชื่อตามมาตรา ๑๖๕๖, ๑๖๕๘, ๑๖๖๐ จะให้เสมอกับลงลายมือ

ข้อได้ ก็แต่ด้วยลงลายพิมพ์ นิ้วมือโดยมีพะยานลงลายมือ
 ชอรับรองไว้ด้วยสองคนในขณะนั้น

มาตรา ๑๖๖๖ บทบัญญัติมาตรา ๕ วรรค ๒ และ ๓
 แห่งประมวลกฎหมายนี้ มิให้ใช้บังคับแก่พะยานผู้ที่จะต้อง
 ลงลายมือชื่อตามมาตรา ๑๖๕๖, ๑๖๕๘, ๑๖๖๐

มาตรา ๑๖๖๗ เมื่อคนในบังคับสยามจะทำพินัยกรรม
 ในต่างประเทศ พินัยกรรมนั้นอาจทำตามแบบซึ่งกฎหมาย
 ของประเทศที่ทำพินัยกรรมบัญญัติไว้ หรือ ตามแบบที่
 กฎหมายสยามบัญญัติไว้ก็ได้

เมื่อทำพินัยกรรมตามแบบที่กฎหมายสยามบัญญัติไว้
 อำนาจและหน้าที่ของกรมการอำเภอตามมาตรา ๑๖๕๘,
 ๑๖๖๐, ๑๖๖๑, ๑๖๖๒, ๑๖๖๓ ให้ตกแก่บุคคลดังต่อไปนี้
 คือ

(๑) พนักงานทูต หรือกงสุลฝ่ายสยาม กระทำการ
 ตามขอบอำนาจของตน หรือ

(๒) พนักงานใด ๆ ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายของต่าง
 ประเทศนั้น ๆ ทงะรับบันทึกข้อแจ้งความไว้เป็นหลักฐานได้

มาตรา ๑๖๖๘ ผู้ทำพินัยกรรมไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อความในพินัยกรรมนั้นให้พะยานทราบ เว้นแต่กฎหมายจะไว้ระบุไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๖๖๙ ในระหว่างสงคราม บุคคลที่รับราชการทหารบกหรือทหารเรือ หรือทำการเกี่ยวข้องกับกรมกองทหารบกหรือทหารเรือ นั้น จะทำพินัยกรรมตามแบบที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๕๘, ๑๖๖๐ หรือ ๑๖๖๓ ก็ได้ และในกรณีเช่นนั้น อำนาจและหน้าที่ของกรมการอำเภอ ให้ตกแก่ นายทหารหรือข้าราชการฝ่ายทหารบกหรือทหารเรือ ซึ่งมียศชั้นสัญญาบัตร

ถ้าผู้ทำพินัยกรรมตามวรรคก่อนนั้นป่วยเจ็บ หรือต้องบาดเจ็บ และอยู่ในโรงพยาบาล อำนาจและหน้าที่ของกรมการอำเภอ ให้ตกแก่แพทย์แห่งโรงพยาบาลนั้น

มาตรา ๑๖๗๐ บุคคลต่อไปนี้จะเป็นพะยานในการทำพินัยกรรมไม่ได้

- (๑) ผู้ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ
- (๒) บุคคลวิกลจริตหรือบุคคลซึ่งศาลสั่งให้เป็นผู้เสมือนไร้ความสามารถ

(๓) บุคคลที่หุหนวก เป็นใบ้ หรือจักษุบอดทั้งสองข้าง

มาตรา ๑๖๗๑ เมื่อบุคคลใดนอกจากผู้ทำพินัยกรรม เป็นผู้เขียนข้อความแห่งพินัยกรรม บุคคลนั้นต้องลงลายมือชื่อของตนทั้งระบุว่า เป็นผู้เขียน

ถ้าบุคคลนั้นเป็นพระยานด้วย ให้เขียนข้อความระบุว่าตนเป็นพระยานไว้ ต่อท้าย ลายมือชื่อของตน เช่นเดียวกับพระยานอื่น ๆ

มาตรา ๑๖๗๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กลาโหมและต่างประเทศมีอำนาจ และหน้าที่เท่าที่เกี่ยวกับกระทรวงนั้น ๆ ที่จะออกกฎกระทรวงเพื่อให้การเป็นไปตามประมวลกฎหมายบรรพณ

หมวด ๓

ผลและการตีความแห่งพินัยกรรม

มาตรา ๑๖๗๓ สิทธิและหน้าที่ใด ๆ อันเกิดขึ้นตามพินัยกรรม ให้มีผลบังคับเรียกร้องกันได้ตั้งแต่ผู้ทำพินัยกรรมตายเป็นต้นไป เว้นแต่ผู้ทำพินัยกรรมจะได้กำหนดเงื่อนไข หรือเงื่อนไข ^{25/10/2566} ให้มีผลบังคับเรียกร้องกันได้ภายหลัง

มาตรา ๑๖๗๔ ถ้าข้อกำหนดพินัยกรรมมีเงื่อนไข และเงื่อนไขนั้นสำเร็จเสียก่อนเวลาที่ผู้ทำพินัยกรรมตาย หากว่าเป็นเงื่อนไขบังคับก่อน ข้อกำหนดพินัยกรรมนั้นมีผลเมื่อผู้ทำพินัยกรรมตาย หากว่าเป็นเงื่อนไขบังคับหลัง ข้อกำหนดพินัยกรรมนั้นเป็นอันไร้ผล

ถ้าเงื่อนไขบังคับก่อนสำเร็จภายหลังที่ผู้ทำพินัยกรรมตาย ข้อกำหนดพินัยกรรมมีผลตั้งแต่เวลาเงื่อนไขสำเร็จ

ถ้าเงื่อนไขบังคับหลังสำเร็จภายหลังที่ผู้ทำพินัยกรรมตาย ข้อกำหนดพินัยกรรมมีผลตั้งแต่เวลาที่ผู้ทำพินัยกรรมตาย แต่ตกเป็นอันไร้ผลในเมื่อเงื่อนไขนั้นสำเร็จ

แต่ถ้าผู้ทำพินัยกรรมได้กำหนดไว้ในพินัยกรรมว่า ในกรณีกล่าวมาในสองวรรคก่อนนั้น ให้ความสำเร็จแห่งเงื่อนไขมีผลย้อนหลังไปถึงเวลาที่ผู้ทำพินัยกรรมตาย ก็ให้เป็นไปตามเจตนาของผู้ทำพินัยกรรมนั้น

มาตรา ๑๖๗๕ เมื่อพินัยกรรมมีเงื่อนไขบังคับก่อน ผู้รับประโยชน์ตามข้อความแห่งพินัยกรรมนั้น จะร้องต่อศาลขอให้ตั้งผู้จัดการทรัพย์สินที่ยกให้ โดยพินัยกรรมนั้นจนกว่าจะถึงเวลาที่เงื่อนไขสำเร็จ หรือจนกว่าความสำเร็จแห่งเงื่อนไขตกเป็นอันพ้นวิสัยก็ได้

ถ้าศาลเห็นเป็นการสมควร จะตั้งผู้ร้องนั้นเป็นผู้จัดการทรัพย์สินเสียเอง และเรียกให้ ผู้ร้องนั้นวางประกันตามที่สมควรก็ได้

มาตรา ๑๖๗๖ พันัยกรรมจะทำขึ้นโดยให้บุคคลใดตกอยู่ในภาระติดพันที่จะต้องก่อตั้งมูลนิธิ หรือจะสั่งจัดสรรทรัพย์สินไว้โดยตรง เพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งตามบทบัญญัติมาตรา ๘๑ แห่งประมวลกฎหมายนี้ก็ได้

มาตรา ๑๖๗๗ เมื่อมีพันัยกรรมก่อตั้งมูลนิธิขึ้นตามมาตรา ก่อน ให้เป็นหน้าที่ของทายาทหรือผู้จัดการมรดกแล้วแต่กรณี ที่จะต้องร้องขอให้ รัฐบาลให้อำนาจจัดตั้งขึ้นเป็นนิติบุคคลตามมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายนี้ เว้นแต่จะได้มีข้อกำหนดไว้ในพันัยกรรมเป็นอย่างอื่น

ถ้าบุคคลดังกล่าวแล้วมิได้ร้องขอให้ รัฐบาลให้อำนาจบุคคลผู้มีส่วนได้เสียคนหนึ่งคนใดหรือพนักงาน อัยการจะเป็นผู้ร้องขอก็ได้

มาตรา ๑๖๗๘ เมื่อมูลนิธิใดซึ่งก่อตั้งขึ้นโดยพันัยกรรมได้ตั้งขึ้นเป็นนิติบุคคลแล้ว ให้ถือว่าทรัพย์สินซึ่งผู้ทำพันัยกรรม ^{๒๕๕๐/๒๕๕๖}จัดสรรไว้เพื่อการนั้น ตกเป็นของนิติบุคคลนั้น

ตั้งแต่เวลาซึ่งพ้นยกกรรม มีผล เว้นแต่จะมีข้อกำหนดไว้
ในพ้นยกกรรมเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๖๗๕ ถ้าจัดตั้งมูลนิธิขึ้นไม่ได้ตามวัตถุประสงค์ที่
ให้ทรัพย์สินติดกทอดไปตามที่ระบุไว้ในพ้นยกกรรม

ถ้าพ้นยกกรรม ไม่ได้ระบุไว้ เมื่อทายาทหรือผู้จัดการ
มรดก หรือพนักงานอัยการ หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสีย
คนใดคนหนึ่งร้องขอ ให้ศาลจัดสรรทรัพย์สินนั้นให้แก่
นิติบุคคลอื่น ซึ่งปรากฏว่ามีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงที่สุด
กับความประสงค์ของผู้ทำพ้นยกกรรม

ถ้าหากว่าจัดสรรทรัพย์สินอย่างนี้ไม่ได้ก็ดี หรือว่ามู
ลนิธิที่ตั้งขึ้นไม่ได้ เพราะเป็นการขัดต่อกฎหมาย หรือขัด
ต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ก็ดี
ข้อกำหนดพ้นยกกรรมในการจัดตั้งมูลนิธินั้นเป็นอันไร้ผล

มาตรา ๑๖๘๐ เจ้าหนี้ของผู้ทำพ้นยกกรรม มีสิทธิที่จะร้อง
ขอให้เพิกถอนข้อกำหนดพ้นยกกรรมซึ่งก่อตั้งมูลนิธิขึ้นได้เพียง
เท่าที่ตนต้องเสียประโยชน์เนื่องแต่การนั้น

มาตรา ๑๖๘๑ ถ้าทรัพย์สินซึ่งเป็นวัตถุประสงค์แห่งพ้นยกกรรม
นั้น ได้สูญหาย ทำลาย หรือบุบสลายไป และพฤติการณ์

ทั้งนี้ เป็นผลให้ ไ้ทรัพย์สินอื่นมาแทน หรือได้ สิทธิเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนทรัพย์สินนั้น ผู้รับประกันกรรมจะเรียกให้ส่งมอบของแทนซึ่งไ้รับมานั้น หรือจะเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนเสียเองก็ได้แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๖๘๒ เมื่อพินัยกรรมทำขึ้นเป็นการปลดหนี้หรือโอนสิทธิเรียกร้อง พินัยกรรมนั้น มีผลเพียงจำนวนซึ่งคงค้างชำระอยู่ในเวลาที่ผู้ทำพินัยกรรมตาย เว้นแต่ผู้ทำพินัยกรรมจะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ถ้ามีเอกสารอื่นเป็นหลักฐานแห่งหนี้ปลดให้หรือสิทธิเรียกร้องที่โอนไปนั้น ก็ให้ส่งมอบแก่ผู้รับประกันกรรม และให้ ใช้มาตรา ๓๐๓ ถึง ๓๑๓, ๓๔๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งบังคับโดยอนุโลม แต่ถ้าผู้ทำพินัยกรรมจะต้องกระทำการหรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรานั้น ๆ แล้ว บุคคลผู้ต้องจัดการตามพินัยกรรมหรือผู้รับประกันกรรม จะกระทำการหรือดำเนินการนั้น ๆ แทนผู้ทำพินัยกรรม ก็ได้

มาตรา ๑๖๘๓ พินัยกรรมที่บุคคลทำให้แก่เจ้าหนคนใดของตนนั้น ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า มิได้ทำขึ้นเพื่อชำระหนี้อันคงชำระแก่เจ้าหนคนนั้น

มาตรา ๑๖๘๔ เมื่อความข้อใดข้อหนึ่งในพินัยกรรมอาจทำได้เป็นหลายนัย ให้ถือเอาตามนัยที่จะสำเร็จผลตามความประสงค์ของผู้ทำพินัยกรรมนั้นได้ดีที่สุด

มาตรา ๑๖๘๕ ในกรณีที่ผู้ทำพินัยกรรมได้กำหนดผู้รับพินัยกรรมไว้ โดยคุณสมบัตินั้นทราบตัวแน่นอนได้ ถ้ามีบุคคลหลายคนทรงไว้ ซึ่งคุณสมบัตินั้นจะเป็นผู้รับพินัยกรรมตามที่ผู้ทำพินัยกรรมกำหนดไว้ดังนั้นได้ ในกรณีที่มีข้อสงสัยให้ถือว่าทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับส่วนนั้นเท่า ๆ กัน

หมวด ๔

พินัยกรรม ที่ตั้งผู้ปกครองทรัพย์

มาตรา ๑๖๘๖ อันว่าทรัพย์สินนั้น จะก่อตั้งขึ้นโดยตรงหรือโดยทางอ้อม ด้วยพินัยกรรมหรือด้วยนิติกรรมใด ๆ ที่มีผลในระหว่างชีวิตก็ดี หรือเมื่อตายแล้วก็ดี ห้ามผลไม่

มาตรา ๑๖๘๗ ถ้าผู้ทำพินัยกรรมประสงค์จะยกทรัพย์สินให้แก่ผู้เยาว์ หรือผู้ซึ่งศาลได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ หรือแก่ผู้ซึ่งต้องรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลเพราะเหตุวิกลจริต แต่ต้องกร

มอบการเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินนั้นแก่บุคคลอื่น
นอกจากบิดามารดา ผู้ปกครอง ผู้อนุบาล หรือผู้พิทักษ์ของ
บุคคลเช่นนั้น ผู้ทำพินัยกรรมต้องตั้งผู้ปกครองทรัพย์สิน

การตั้งผู้ปกครองทรัพย์สิน ห้ามมิให้ตั้งขึ้นเป็นเวลา
เกินกว่ากำหนดแห่งการเป็นผู้เยาว์ หรือกำหนดที่ศาลได้
สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ
หรือกำหนดที่ต้องรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๖๘๘ การตั้งผู้ปกครองทรัพย์สินนั้น ในส่วนที่
เกี่ยวข้องสั่งห้ามทรัพย์สินหรือทรัพย์สินสิทธิใด ๆ อันเกี่ยวกับ
อสังหาริมทรัพย์ ย่อมไม่บริบูรณ์ เว้นแต่จะได้จดทะเบียน
ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

บทบัญญัติที่กล่าวมาในวรรคก่อนนี้ ให้ใช้บังคับแก่
เรือกำปั่น หรือเรือมีระวางตั้งแต่หกตันขึ้นไป เรือกลไฟ
หรือเรือยนต์มีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป ทิ้งแพ และสัตว์
พาหนะด้วย

มาตรา ๑๖๘๙ นอกจากบุคคลที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๕๕๗
แห่งประมวลกฎหมายนี้ นิติบุคคล หรือบุคคลธรรมดาที่มี
ความสามารถบริบูรณ์ จะรับตั้งเป็นผู้ปกครองทรัพย์สินก็ได้

มาตรา ๑๖๕๐ ผู้ปกครองทรัพย์สินนั้น ย่อมตั้งขึ้นได้ โดย

(๑) ผู้ทำพินัยกรรม

(๒) บุคคลซึ่งระบุไว้ในพินัยกรรมให้เป็นผู้ตั้ง

มาตรา ๑๖๕๑ เว้นแต่ผู้ทำพินัยกรรมจะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในพินัยกรรม ผู้ปกครองทรัพย์สินจะทำพินัยกรรมตั้งบุคคลอื่นให้ทำการสืบแทนตนก็ได้

มาตรา ๑๖๕๒ เว้นแต่ผู้ทำพินัยกรรมจะได้กำหนดไว้ในพินัยกรรมเป็นอย่างอื่น ในส่วนที่เกี่ยวข้องด้วยทรัพย์สินที่ได้รับมอบไว้ ผู้ปกครองทรัพย์สิน มีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ปกครองตามความหมายในบรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายนี้

หมวด ๕

การเพิกถอนและการตกไปแห่งพินัยกรรม

หรือข้อกำหนดพินัยกรรม

มาตรา ๑๖๕๓ ผู้ทำพินัยกรรมจะเพิกถอนพินัยกรรมของตนเสียทั้งหมด หรือแต่บางส่วนในเวลาใดก็ได้

25/10/2566

มาตรา ๑๖๕๔ ถ้าจะเพิกถอนพินัยกรรมฉบับก่อนเสียทั้งหมด หรือแต่บางส่วนด้วยพินัยกรรมฉบับหลัง การเพิกถอนจะสมบูรณ์ต่อเมื่อพินัยกรรมฉบับหลังนั้นได้ทำตามแบบใดแบบหนึ่งที่กฎหมายบัญญัติไว้

มาตรา ๑๖๕๕ ถ้าพินัยกรรมได้ทำเป็นต้นฉบับแต่ฉบับเดียว ผู้ทำพินัยกรรมอาจเพิกถอนพินัยกรรมนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนได้ โดยทำลายหรือขีดฆ่าเสียด้วยความตั้งใจ

ถ้าพินัยกรรมได้ทำเป็นต้นฉบับหลายฉบับ การเพิกถอนนั้นไม่บริบูรณ์ เว้นแต่จะได้กระทำแก่ต้นฉบับเหล่านั้นทุกฉบับ

มาตรา ๑๖๕๖ ถ้าผู้ทำพินัยกรรมได้โอนไปโดยสมบูรณ์ซึ่งทรัพย์สินอันเป็นวัตถุแห่งข้อกำหนดพินัยกรรมใดด้วยความตั้งใจ ข้อกำหนดพินัยกรรมนั้นเป็นอันเพิกถอนไป

วิธีเดียวกันนี้ให้ใช้บังคับ เมื่อผู้ทำพินัยกรรมได้ทำลายทรัพย์สินนั้นด้วยความตั้งใจ

มาตรา ๑๖๕๗ ถ้าผู้ทำพินัยกรรมมิได้แสดงเจตนาไว้ในพินัยกรรมเป็นอย่างอื่น และปรากฏว่าพินัยกรรมฉบับก่อนกับฉบับหลังขัดกัน ให้ถือว่าพินัยกรรมฉบับก่อนเป็น

อันเพิกถอนโดยพินัยกรรมฉบับหลัง จะเพาะในส่วนที่มี
ข้อความขัดกันนั้นเท่านั้น

มาตรา ๑๖๔๘ ข้อกำหนดพินัยกรรมนั้น ย่อมตกไป

(๑) เมื่อผู้รับพินัยกรรมตายก่อนผู้ทำพินัยกรรม

(๒) เมื่อข้อกำหนดพินัยกรรม เป็นผลใช้ได้ต่อเมื่อ
เงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งสำเร็จลง และผู้รับพินัยกรรม
ตายเสียก่อนเงื่อนไขสำเร็จ หรือปรากฏเป็นที่แน่นอนอยู่
แล้วว่าเงื่อนไขนั้นไม่อาจจะสำเร็จได้

(๓) เมื่อผู้รับพินัยกรรมบอกสละพินัยกรรม

(๔) เมื่อทรัพย์สินทั้งหมดที่ยกให้สูญหาย หรือถูก
ทำลายโดยผู้ทำพินัยกรรมมิได้ตั้งใจในระหว่างที่ผู้ทำพินัยกรรม
ยังมีชีวิตอยู่ และผู้ทำพินัยกรรมมิได้ได้มาซึ่งของแทน หรือ
ซึ่งสิทธิที่จะเรียกค่าทดแทนในการที่ทรัพย์สินนั้นสูญหายไป

มาตรา ๑๖๔๙ ถ้าพินัยกรรม หรือข้อ กำหนดใน
พินัยกรรม เกี่ยวกับทรัพย์สินรายได้เป็นอันไร้ผลด้วย
ประการใด ๆ ทรัพย์สินรายนั้นตกทอดแก่ทายาทโดยธรรม
หรือได้แก่แผ่นดินแล้วแต่กรณี

หมวด ๖

ความเสียหายแก่แห่งพินัยกรรมหรือข้อกำหนดพินัยกรรม

มาตรา ๑๗๐๐ ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในหมวดนี้ บุคคลจะจำหน่ายทรัพย์สินใด ๆ โดยนิติกรรมที่มีผลในระหว่างชีวิต หรือเมื่อตายแล้ว โดยมีข้อกำหนดห้ามมิให้ผู้รับประโยชน์ โอนทรัพย์สินนั้นก็ได้อีก แต่ต้องมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งนอกจากผู้รับประโยชน์กำหนดไว้ สำหรับเป็นผู้จะได้รับทรัพย์สินนั้นเป็นสิทธิเด็ดขาด ในเมื่อมีการละเมิดข้อกำหนดห้ามโอน

ผู้ซึ่งกำหนดขึ้นดังกล่าวนี้ ต้องเป็นผู้สามารถจะมีสิทธิต่าง ๆ ได้อยู่ในขณะที่การจำหน่ายทรัพย์สินนั้นมีผลบังคับ

ถ้ามิได้กำหนดบุคคลที่จะเป็นผู้รับทรัพย์สินในเมื่อมีการละเมิดข้อกำหนดห้ามโอนไว้ ให้ถือว่าข้อกำหนดห้ามโอนนั้นเป็นอันไม่มีเลย

มาตรา ๑๗๐๑ ข้อกำหนดห้ามโอนตามมาตราก่อนนั้น จะให้มีกำหนดเวลาหรือตลอดชีวิตของผู้รับประโยชน์ก็ได้

ถ้ามิได้กำหนดเวลาห้ามโอนไว้ ในกรณีที่ผู้รับประโยชน์
 25/10/2566
 เป็นบุคคลธรรมดา ให้ถือว่าข้อกำหนดห้ามโอนมีระยะ

เวลาอยู่ตลอดชีวิตของผู้รับประโยชน์ แต่ในกรณีที่ผู้รับประโยชน์เป็นนิติบุคคล ให้มีระยะเวลาเพียงสามสิบปี

ถ้าได้กำหนดเวลาห้ามโอนไว้ กำหนดนั้นมีให้เกินสามสิบปี ถ้ากำหนดไว้นานกว่านั้น ก็ให้ลดลงมาเป็นสามสิบปี

มาตรา ๑๗๐๒ ข้อกำหนดห้ามโอนอันเกี่ยวกับสังหาริมทรัพย์ซึ่งไม่อาจจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ได้นั้น ให้ถือว่าเป็นอันไม่มีเลย

ข้อกำหนดห้ามโอนอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพย์สินอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์นั้น ไม่บริบูรณ์ เว้นแต่จะจัดทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนการห้ามโอนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

บทบัญญัติในวรรคก่อนนี้ให้ใช้บังคับแก่เรือกำปั่นหรือเรือมีระวางตั้งแต่หกตันขึ้นไป เรือกลไฟ หรือเรือยนต์มีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป ทั้งแพ และสัตว์พาหนะด้วย

มาตรา ๑๗๐๓ 25/10/2566 พันัยกรรมซึ่งบุคคลที่มีอายุยังไม่ครบสิบห้าปีบริบูรณ์ทำขึ้นนั้น เป็นโมฆะ

มาตรา ๑๗๐๔ พันัยกรรมซึ่งบุคคลผู้ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถทำขึ้นนั้น เป็นโมฆะ

พันัยกรรมซึ่งบุคคลผู้ถูกอ้างว่าเป็นคนวิกลจริต แต่ศาลยังไม่ได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถทำขึ้นนั้น จะเป็นอันเสียเปล่าก็แต่เมื่อพิสูจน์ได้ว่าในเวลาที่ทำพันัยกรรมนั้น ผู้ทำจริตวิกลอยู่

มาตรา ๑๗๐๕ พันัยกรรมหรือข้อกำหนดพันัยกรรมนั้น ถ้าได้ทำขึ้นขัดต่อบทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๖๕๒, ๑๖๕๓, ๑๖๕๖, ๑๖๕๗, ๑๖๕๘, ๑๖๖๐, ๑๖๖๑ หรือ ๑๖๖๓ ย่อมเป็นโมฆะ

มาตรา ๑๗๐๖ ข้อกำหนดพันัยกรรมเป็นโมฆะ

(๑) ถ้าตั้งผู้รับพันัยกรรมไว้โดยมีเงื่อนไขว่า ให้ผู้รับพันัยกรรมจำหน่ายทรัพย์สินของเขาเองโดยพันัยกรรมให้แก่ผู้ทำพันัยกรรม หรือแก่บุคคลภายนอก

(๒) ถ้ากำหนดบุคคลซึ่งไม่อาจที่จะทราบตัวแน่นอนได้เป็นผู้รับพันัยกรรม แต่ผู้รับพันัยกรรมตามพันัยกรรมลักษณะเพาะนั้น ^{2๕10/2566} อาจกำหนดโดยให้บุคคลใดคนหนึ่งเป็นผู้รับ

เลือกเอาจากบุคคลอื่นหลายคน หรือจากบุคคลอื่นหมู่ใดหมู่หนึ่ง ซึ่งผู้ทำพินัยกรรมระบุไว้ก็ได้

(๓) ถ้าทรัพย์สินที่ยกให้ โดยพินัยกรรมระบุไว้ไม่ชัดเจนจนไม่อาจที่จะทราบแน่นอนได้ หรือถ้าให้บุคคลใดคนหนึ่งกำหนดให้มากน้อยเท่าใดตามแต่ใจ

มาตรา ๑๗๐๗ ถ้าข้อกำหนดพินัยกรรมตั้งผู้รับพินัยกรรมโดยมีเงื่อนไขว่าให้ผู้รับพินัยกรรมจำหน่ายทรัพย์สินที่ยกให้โดยพินัยกรรมนั้นแก่บุคคลอื่น ให้ถือว่าเงื่อนไขนั้นเป็นอันไม่มีเลย

มาตรา ๑๗๐๘ เมื่อผู้ทำพินัยกรรมตายแล้ว บุคคลผู้มีส่วนได้เสียคนใดคนหนึ่งจะร้องขอให้ศาลสั่งเพิกถอนพินัยกรรมซึ่งได้ทำขึ้นเพราะเหตุข่มขู่ก็ได้ แต่หากผู้ทำพินัยกรรมยังมีชีวิตอยู่ต่อมาเกินหนึ่งปีนับแต่ผู้ทำพินัยกรรมพ้นจากการข่มขู่แล้ว จะมีการร้องขอเช่นนั้นไม่ได้

มาตรา ๑๗๐๘ เมื่อผู้ทำพินัยกรรมตายแล้ว บุคคลผู้มีส่วนได้เสียคนใดคนหนึ่งจะร้องขอให้ศาลสั่งเพิกถอนพินัยกรรมซึ่งได้ทำขึ้นเพราะสำคัญผิดหรือกลฉ้อฉลได้ก็ต่อเมื่อความสำคัญผิดหรือกลฉ้อฉลนั้นถึงขนาด ซึ่งถ้า

มิได้มีความสำคัญผิดหรือกลฉ้อฉลเช่นนั้น พันัยกรรมนั้น
ก็จะมิได้ทำขึ้น

ความในวรรคก่อนนี้ ให้ใช้บังคับ แม้ถึงว่ากลฉ้อฉล
นั้น บุคคลซึ่งมิใช่เป็นผู้รับประโยชน์ตามพันัยกรรมได้ก่อน
แต่พันัยกรรมซึ่งได้ทำขึ้น โดยสำคัญผิดหรือกลฉ้อฉล
ย่อมมีผลบังคับได้ เมื่อผู้ทำพันัยกรรมมิได้เพิกถอน
พันัยกรรมนั้นภายในหนึ่งปีนับแต่ที่ได้รู้ถึงการสำคัญผิดหรือ
กลฉ้อฉลนั้น

มาตรา ๑๗๑๐ กติฟ้องขอให้เพิกถอนข้อกำหนดพันัย
กรรมนั้น มิให้ฟ้องเมื่อพ้นกำหนดดังนี้

(๑) สามเดือนภายหลังที่ผู้ทำพันัยกรรมตาย ในกรณี
ที่โจทก์รู้เหตุแห่งการที่จะขอให้เพิกถอนได้ ในระหว่างที่
ผู้ทำพันัยกรรมมีชีวิตอยู่ หรือ

(๒) สามเดือนภายหลังที่โจทก์ได้รู้เหตุเช่นนั้นในกรณี
อื่นใด

แต่ถ้าโจทก์ไม่รู้ว่ามีข้อกำหนดพันัยกรรมอันกระทบกระทั่ง
ถึงส่วนได้เสียของตน แม้ว่าโจทก์จะได้รู้เหตุแห่งการที่
จะขอให้เพิกถอนได้ก็ดี อายุความสามเดือนให้เริ่มนับแต่
ขณะที่โจทก์รู้หรือควรจะได้รู้ว่ามีข้อกำหนดพันัยกรรมนั้น

๑๒๖๖

แต่อย่างไรก็ดี ห้ามมิให้ฟ้องคดีเช่นนี้เมื่อพ้นสิบปีนับ
แต่ผู้ทำพินัยกรรมตาย

ลักษณะ ๔

วิธีจัดการและบั้นทรัพย์มรดก

หมวด ๑

ผู้จัดการมรดก

มาตรา ๑๗๑๑ ผู้จัดการมรดกนั้นรวมตลอดทั้งบุคคลที่
ตั้งขึ้นโดยพินัยกรรมหรือโดยคำสั่งศาล

มาตรา ๑๗๑๒ ผู้จัดการมรดกโดยพินัยกรรมอาจตั้งขึ้นได้

(๑) โดยผู้ทำพินัยกรรมเอง

(๒) โดยบุคคลซึ่งระบุไว้ในพินัยกรรม ให้เป็นผู้ตั้ง

มาตรา ๑๗๑๓ ทายาทหรือผู้มีส่วนได้เสียหรือพนักงาน
อัยการจะร้องต่อศาลขอให้ตั้งผู้จัดการมรดกก็ได้ ในกรณี
ดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อเจ้ามรดกตาย ทายาทโดยธรรมหรือผู้รับ
พินัยกรรมได้สูญหายไป หรืออยู่นอกราชอาณาจักร หรือ
เป็นผู้เยาว์

(๒) เมื่อผู้จัดการมฤตกหรือทายาทไม่สามารถ หรือ ไม่เต็มใจที่จะจัดการ หรือมีเหตุขัดข้องในการจัดการ หรือ ในการแบ่งปันมฤตก

(๓) เมื่อข้อกำหนดพินัยกรรมซึ่งตั้งผู้จัดการมฤตกไว้ ไม่มีผลบังคับได้ด้วยประการใดๆ

การตั้งผู้จัดการมฤตกนั้น ถ้ามีข้อกำหนดพินัยกรรม ก็ให้ศาลตั้งตามข้อกำหนดพินัยกรรม และถ้าไม่มีข้อกำหนด พินัยกรรม ก็ให้ศาลตั้งเพื่อประโยชน์แก่กองมฤตกตาม พกฏติการณ^๑ และโดยคำนึงถึงเจตนาของเจ้ามฤตก แล้ว แต่ศาลจะเห็นสมควร

มาตรา ๑๗๑๔ เมื่อศาลตั้งให้ผู้ใดเป็นผู้จัดการมฤตก เพื่อการใดโดยละเพาะ ผู้นั้นไม่จำเป็นต้องทำบัญชีทรัพย์สินมฤตก เว้นแต่จะจำเป็นเพื่อการนั้น หรือศาลสั่งให้ทำ

มาตรา ๑๗๑๕ ผู้ทำพินัยกรรมจะตั้งบุคคลคนเดียวหรือ หลายคนให้เป็นผู้จัดการมฤตกก็ได้

เว้นแต่จะมีข้อกำหนดไว้ในพินัยกรรมเป็นอย่างอื่น ถ้า มีผู้จัดการมฤตกหลายคน แต่ผู้จัดการเหล่านั้นบางคนไม่ สามารถ หรือไม่เต็มใจที่จะจัดการ และยังมีผู้จัดการมฤตก

เหลืออยู่แต่คนเดียว ผู้นั้นมีสิทธิที่จะจัดการมรดกได้โดยลำพัง แต่ถ้ามผู้จัดการมรดกเหลืออยู่หลายคน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้จัดการเหล่านั้นแต่ละคนจะจัดการโดยลำพังไม่ได้

มาตรา ๑๗๑๖ หน้าที่ผู้จัดการมรดกที่ศาลตั้ง ให้เริ่มนับแต่วันที่ได้ ฟังหรือถือว่าได้ ฟังคำสั่งศาลแล้ว

มาตรา ๑๗๑๗ ในเวลาใด ๆ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่เจ้ามรดกตาย แต่ต้องเป็นเวลากายหลังที่เจ้ามรดกตายแล้วสิบห้าวัน ทายาทหรือผู้มีส่วนได้เสียคนใดคนหนึ่ง จะแจ้งความถามไปยังผู้ที่ถูกตั้งเป็นผู้จัดการมรดกโดยพิณัยกรรมว่าจะรับเป็นผู้จัดการมรดกหรือไม่ก็ได้

ถ้าผู้ที่ได้รับแจ้งความมิได้ตอบรับ เป็นผู้จัดการมรดกภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันรับแจ้งความนั้น ให้ถือว่าผู้นั้นปฏิเสธ แต่การรับเป็นผู้จัดการมรดกนั้น จะทำภายหลังหนึ่งปีนับแต่วันที่เจ้ามรดกตายไม่ได้ เว้นแต่ศาลจะอนุญาต

มาตรา ๑๗๑๘ บุคคลต่อไปนี้จะเป็นผู้จัดการมรดกไม่ได้

(๑) ผู้ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ

(๒) บุคคลวิกลจริต หรือบุคคลซึ่งศาลสั่งให้เป็นผู้เสมือนไร้ความสามารถ

(๓) บุคคลซึ่งศาลสั่งให้เป็นคนล้มละลาย

มาตรา ๑๗๑๕ ผู้จัดการมรดกไม่มีสิทธิและหน้าที่ที่จะทำการอันจำเป็น เพื่อให้การเป็นไปตามคำสั่งเจ้าชดหรือโดยปริยายแห่งพินัยกรรม และเพื่อจัดการมรดกโดยทั่วไป หรือเพื่อแบ่งมรดกทรัพย์มรดก

มาตรา ๑๗๒๐ ผู้จัดการมรดกต้องรับผิดชอบต่อทายาทตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๐๕ ถึง ๘๑๒, ๘๑๕, ๘๒๓ แห่งประมวลกฎหมายนี้โดยอนุโลม และเมื่อเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ใช้มาตรา ๘๓๑ บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๗๒๑ ผู้จัดการมรดกไม่มีสิทธิที่จะได้รับบำเหน็จจากกองมรดก เว้นแต่พินัยกรรม หรือทายาทโดยจำนวนข้างมากจะได้กำหนดให้ไว้

มาตรา ๑๗๒๒ ผู้จัดการมรดกจะทำนิติกรรมใดๆ ซึ่งตนมีส่วนได้เสียเป็นปฏิปักษ์ต่อกองมรดกหาได้ไม่ เว้นแต่พินัยกรรมจะได้อนุญาตไว้ หรือได้รับอนุญาตจากศาล

มาตรา ๑๗๒๓ ผู้จัดการมฤตกต้องจัดการโดยตนเอง เว้นแต่จะทำการโดยตัวแทนได้ตามอำนาจที่ให้ไว้ชัดแจ้ง หรือโดยปริยายในพินัยกรรม หรือโดยคำสั่งศาล หรือในพฤติการณ์เพื่อประโยชน์แก่กองมฤตก

มาตรา ๑๗๒๔ ทายาทย่อมมีความผูกพันต่อบุคคลภายนอกในกิจการทั้งหลายอันผู้จัดการมฤตกได้ทำไปภายในขอบอำนาจในฐานะที่เป็นผู้จัดการมฤตก

ถ้าผู้จัดการมฤตกเข้าทำนิติกรรมกับบุคคลภายนอก โดยเห็นแก่ทรัพย์สินอย่างใด ๆ หรือประโยชน์อย่างอื่นใด อันบุคคลภายนอกได้ให้ หรือได้ให้กำนัว่าจะให้เป็นलग ส่วนตัว ทายาทหาต้องผูกพันไม่ เว้นแต่ทายาทจะได้ยินยอมด้วย

มาตรา ๑๗๒๕ ผู้จัดการมฤตกต้องสืบหาโดยสมควรซึ่งตัวผู้มีส่วนได้เสียและแจ้งไปให้ทราบถึงข้อกำหนดพินัยกรรมที่เกี่ยวกับผู้มีส่วนได้เสียนั้นภายในเวลาอันสมควร

มาตรา ๑๗๒๖ ถ้าผู้จัดการมฤตกมีหลายคน การทำการตามหน้าที่ของผู้จัดการมฤตกนั้นต้องถือเอาเสียงข้างมาก

เว้นแต่จะมีข้อกำหนดพิเศษเป็นอย่างอื่น ถ้าเสียง
เท่ากัน เมื่อมีผู้ส่วนใหญ่ร้องขอ ก็ให้ศาลเป็นผู้ชี้ขาด

มาตรา ๑๗๒๗ ผู้ส่วนใหญ่เสียคนหนึ่งคนใดจะร้องขอ
ให้ศาลสั่งถอนผู้จัดการมรดก เพราะเหตุผู้จัดการมรดก
ละเลยไม่ทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุอย่างอื่นที่สมควร
ก็ได้ แต่ต้องร้องขอเสียก่อนที่การบันมรดกเสร็จสิ้นลง

แมลงว่าจะได้เข้ารับตำแหน่งแล้วก็ดี ผู้จัดการมรดก
จะลาออกจากตำแหน่งโดยมีเหตุอันสมควรก็ได้ แต่ต้องได้
รับอนุญาตจากศาล

มาตรา ๑๗๒๘ ผู้จัดการมรดกต้องลงมือจัดทำบัญชี
ทรัพย์สินมรดกภายในสิบห้าวัน

(๑) นับแต่เจ้ามรดกตาย ถ้าในขณะนั้นผู้จัดการ
มรดกได้รู้ถึงการตั้งแต่งตามพินัยกรรมที่มอบหมายไว้แก่ตน
หรือ

(๒) นับแต่วันที่เริ่มหน้าที่ผู้จัดการมรดกตามมาตรา
๑๗๑๖ ในกรณีที่ศาลตั้งเป็นผู้จัดการมรดก หรือ

(๓) นับแต่วันที่ผู้จัดการมรดกรับเป็นผู้จัดการมรดก
ในกรณีอื่น

มาตรา ๑๗๒๕ ผู้จัดการมฤตกต้องจัดทำบัญชีทรัพย์สินมฤตกให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งเดือนนับแต่เวลาที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๗๒๔ แต่กำหนดเวลานี้ เมื่อผู้จัดการมฤตกร้องขอก่อนสิ้นกำหนดเวลาหนึ่งเดือน ศาลจะอนุญาตให้ขยายต่อไปอีกก็ได้

บัญชีนั้นต้องทำต่อหน้าพยานอย่างน้อยสองคน ซึ่งต้องเป็นผู้มีส่วนได้เสียในกองมฤตกนั้นด้วย

บุคคลซึ่งจะเป็นพยานในการทำพินัยกรรมไม่ได้ตามมาตรา ๑๖๗๐ จะเป็นพยานในการทำบัญชีใด ๆ ที่ต้องทำขึ้นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ไม่ได้

มาตรา ๑๗๓๐ ให้นำมาตรา ๑๕๖๓, ๑๕๖๔ วรรค ๑ และ ๒ และ ๑๕๖๕ แห่งประมวลกฎหมายนี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในระหว่างทายาทกับผู้จัดการมฤตกโดยพินัยกรรมและในระหว่างศาลกับผู้จัดการมฤตกที่ศาลตั้ง

มาตรา ๑๗๓๑ ถ้าผู้จัดการมฤตกมิได้จัดทำบัญชีภายในเวลาและตามแบบที่กำหนดไว้ หรือถ้าบัญชีนั้นไม่เป็นที่พอใจแก่ศาล เพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือการทุจริต หรือความไม่สามารถอันเห็นประจักษ์ของผู้จัดการมฤตก ศาลจะถอนผู้จัดการมฤตกเสียก็ได้

มาตรา ๑๗๓๒ ผู้จัดการมฤตกต้องจัดการตามหน้าที่และทำรายงานแสดงบัญชีการจัดการและแบ่งปันมฤตกให้เสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๗๒๘ เว้นแต่ผู้ทำพินัยกรรม ทายาทโดยจำนวนข้างมาก หรือศาลจะได้กำหนดเวลาให้ไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๗๓๓ การให้อุ่นมัติ การปลดเปลื้องความรับผิดชอบ หรือข้อตกลงอื่นๆ อันเกี่ยวกับรายงานแสดงบัญชีการจัดการมฤตกตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗๓๒ นั้น จะสมบูรณ์ต่อเมื่อรายงานแสดงบัญชีนั้นได้ส่งมอบล่วงหน้าแก่ทายาทพร้อมด้วยเอกสารอันเกี่ยวกับการนั้นไม่น้อยกว่าสิบวันก่อนแล้ว

คดีเกี่ยวกับการจัดการมฤตกนั้น มิให้ทายาทฟ้องเกินกว่าห้าปีนับแต่การจัดการมฤตกสิ้นสุดลง

หมวด ๒

การรวบรวมจำหน่ายทรัพย์สินมฤตกเป็นตัวเงินและการชำระหนี้กับแบ่งปันทรัพย์สินมฤตก

มาตรา ๑๗๓๔ เจ้าพนักงานมฤตกขอแต่จะได้รับการชำระหนี้จากทรัพย์สินในกองมฤตกเท่านั้น

มาตรา ๑๗๓๕ ทายาทจำเป็นต้องบอกทรัพย์สินมรดกและหนี้สินของผู้ตายตามที่ตนรู้ทั้งหมดแก่ผู้จัดการมรดก

มาตรา ๑๗๓๖ ตราบใดที่เจ้าหน้กอมรดก หรือผู้รับพินัยกรรมที่ปรากฏตัว ยังไม่ได้รับชำระหนี้ หรือส่วนใดตามพินัยกรรมแล้วทุกคน ให้ถือว่าทรัพย์สินมรดกยังคงอยู่ในระหว่างจัดการ

ในระหว่างเวลาเช่นว่านั้น ผู้จัดการมรดกชอบที่จะทำการใด ๆ ในทางจัดการตามที่จำเป็นได้ เช่น พ้องคดีหรือแก่พ้องในศาลและอื่น ๆ อนึ่งผู้จัดการมรดกต้องทำการทุกอย่างตามที่จำเป็น เพื่อเรียกเก็บหนี้สินซึ่งค้างชำระอยู่แก่กองมรดกภายในเวลาอันเร็วที่สุดที่จะทำได้ และเมื่อเจ้าหน้กอมรดกได้รับชำระหนี้แล้ว ผู้จัดการมรดกต้องทำการแบ่งปันมรดก

มาตรา ๑๗๓๗ เจ้าหน้กอมรดกจะบังคับสิทธิเรียกร้องต่อทายาทคนใดก็ได้ แต่ถ้ามีผู้จัดการมรดก ให้เจ้าหน้กเรียกเข้ามาในคดีด้วย

มาตรา ๑๗๓๘ ก่อนแบ่งมรดก เจ้าหน้กอมรดกจะบังคับชำระหนี้เต็มจำนวนจากกองมรดกก็ได้ ในกรณีเช่นนี้

ทายาทคนหนึ่ง ๆ อาจเรียกให้ชำระหนี้จากทรัพย์สินมรดกของเจ้ามรดก หรือให้เอาเป็นประกันก็ได้จนถึงเวลาแบ่งมรดก

เมื่อแบ่งมรดกแล้ว เจ้าหนี้อาจเรียกให้ทายาทคนหนึ่งคนหนึ่งชำระหนี้ได้เพียงไม่เกินทรัพย์สินมรดกที่ทายาทคนนั้นได้รับไป ในกรณีเช่นนี้ ทายาทคนใดซึ่งได้ชำระหนี้แก่เจ้าหนี้กองมรดกเกินกว่าส่วนที่ตนจะต้องเฉลี่ยใช้หนี้ ทายาทคนนั้นมีสิทธิไล่เบี้ยจากทายาทคนอื่นได้

มาตรา ๑๗๓๘ ให้ชำระหนี้ที่กองมรดกค้างชำระตามลำดับต่อไปนี้ และตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยบริวารมรดก โดยต้องไม่เป็นที่เสื่อมเสียแก่บรรดาเจ้าหนี้ผู้มีบริวารมรดกพิเศษ ตามประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น และบรรดาเจ้าหนี้ที่ประกันโดยการจำนำหรือการจำนอง

- (๑) ค่าใช้จ่ายเพื่อประโยชน์อันร่วมกันของกองมรดก
- (๒) ค่าใช้จ่ายในการทำศพเจ้ามรดก
- (๓) ค่าภาษีอากรซึ่งกองมรดกค้างชำระอยู่
- (๔) ค่าจ้างซึ่งเจ้ามรดกค้างชำระแก่เสมียน คนใช้

25/10/2566

และคนงาน

(๕) ค่าเครื่องอุปโภคบริโภคอันจำเป็นประจำวันซึ่งส่งให้แก่เจ้ามฤตก

(๖) หนี้สินสามัญของเจ้ามฤตก

(๗) บำเหน็จของผู้จัดการมฤตก

มาตรา ๑๗๔๐ เว้นแต่เจ้ามฤตกหรือกฎหมายจะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้จัดสรรทรัพย์สินของเจ้ามฤตกเพื่อชำระหนี้ตามลำดับต่อไปนี้

(๑) ทรัพย์สินนอกจากอสังหาริมทรัพย์

(๒) อสังหาริมทรัพย์ซึ่งจัดสรรไว้ชัดเจนในพินัยกรรมไว้สำหรับชำระหนี้ถ้าหากว่ามีทรัพย์สินเช่นนั้น

(๓) อสังหาริมทรัพย์ซึ่งทายาทโดยธรรมชอบที่จะได้รับในฐานะเช่นนั้น

(๔) อสังหาริมทรัพย์ซึ่งเจ้ามฤตกทำพินัยกรรมให้แก่ผู้ใดคนหนึ่งโดยมีเงื่อนไขว่า ผู้นั้นต้องชำระหนี้ของเจ้ามฤตก

(๕) อสังหาริมทรัพย์ซึ่งเจ้ามฤตกทำพินัยกรรมให้โดยลักษณะทั่วไปตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๕๑

(๖) ทรัพย์สินจะเพาะอย่างซึ่งเจ้ามฤตกทำพินัยกรรมให้โดยลักษณะจะเพาะตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๕๑

ทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งได้จัดสรรไว้ตามความที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น ให้เอาออกขายทอดตลาด แต่ทายาทคนใดคนหนึ่งอาจมิให้มีการขายเช่นนั้นได้ โดยชำระราคาทรัพย์สินนั้นทั้งหมด หรือแต่บางส่วนตามที่ผู้ตราคำสั่งศาลตั้งขึ้นได้กำหนดให้ จนพอแก่จำนวนที่จะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้

มาตรา ๑๗๔๑ เจ้าหนีกองมฤตกคนใดคนหนึ่ง จะคัดค้านการขายทอดตลาดหรือการตราราคาทรัพย์สินตั้งระบไว้ ในมาตราก่อน โดยเสียค่าใช้จ่ายของตนเองก็ได้ ถ้าเจ้าหนี้ได้ร้องคัดค้านแล้ว ยังได้กระทำการขายทอดตลาด หรือตราราคาไป จะยกการขายทอดตลาดหรือตราคานั้นขึ้นยื่นต่อเจ้าหนี้ผู้ร้องคัดค้านแล้วนั้นหาได้ไม่

มาตรา ๑๗๔๒ ถ้าในการชำระหนี้ซึ่งค้างชำระอยู่แก่ตน เจ้าหนี้คนใดคนหนึ่งได้รับตั้งในระหว่างที่ผู้ตายมีชีวิตอยู่ ให้เป็นผู้รับประโยชน์ในการประกันชีวิต เจ้าหนี้คนนั้นชอบที่จะได้รับเงินทั้งหมด ซึ่งได้ตกลงไว้กับผู้รับประกัน อนึ่ง เจ้าหนี้เช่นว่านั้น จำต้องส่งเบาะประกันภัยคนเข้ากองมฤตกต่อเมื่อเจ้าหนี้คนอื่น ๆ พิสูจน์ได้ว่า

(๑) การที่ผู้ตายชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้โดยวิธีตั้งกล่าวมานั้นเป็นการขัดต่อบทบัญญัติมาตรา ๒๓๗ แห่งประมวลกฎหมายนี้ และ

(๒) เบี้ยประกันภัยเช่นว่านั้น เป็นจำนวนสูงเกินส่วนเมื่อเทียบกับรายได้หรือฐานะของผู้ตาย

ถึงอย่างไรก็ดี เบี้ยประกันภัยซึ่งจะพึงส่งคืนเข้ากองมรดกนั้นต้องไม่เกินกว่าจำนวนเงินที่ผู้รับประกันชำระให้

มาตรา ๑๗๔๓ ทายาทโดยธรรม หรือผู้รับพินัยกรรมโดยลักษณะทั่วไปไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในพินัยกรรมลักษณะเฉพาะเกินกว่าจำนวนทรัพย์มรดกที่ตนได้รับ

มาตรา ๑๗๔๔ ผู้จัดการมรดกไม่จำเป็นต้องส่งมอบทรัพย์มรดกหรือ ส่วนใดส่วนหนึ่ง แห่งทรัพย์มรดกให้แก่ทายาทก่อนปีหนึ่งนับแต่วันที่เข้ามรดกถึงแก่ความตาย เว้นแต่เจ้าหนี้กองมรดกและผู้รับพินัยกรรมที่ปรากฏตัวได้รับชำระหนี้และส่วนได้ตามพินัยกรรมแล้วทุกคน

หมวด ๓

การแบ่งมรดก

มาตรา ๑๗๔๕ ถ้ามีทายาทหลายคน ทายาทเหล่านั้น มีสิทธิและหน้าที่เกี่ยวกับ ทรัพย์สินมรดกพร้อม กันจนกว่า จะได้ แบ่งมรดกกันเสร็จแล้ว และให้ใช้มาตรา ๑๗๔๖ ถึง มาตรา ๑๗๖๖ แห่งประมวลกฎหมายนี้บังคับ เพียงเท่าที่ ไม่ขัดกับบทบัญญัติแห่งบรรพนี้

มาตรา ๑๗๔๖ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย หรือข้อความในพินัยกรรมถ้าหากมี ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้เป็น ทายาทด้วยกันมีส่วนเท่ากันในกองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง

มาตรา ๑๗๔๗ การที่ทายาทคนใดได้รับทรัพย์สินอย่าง หนึ่งอย่างใด หรือประโยชน์อย่างอื่นใดจากเจ้ามรดกโดย การให้ หรือโดยการอย่างอื่นใด ซึ่งทำให้โดยเสนาหาใน ระหว่างเวลาที่เจ้ามรดกยังมีชีวิตอยู่นั้น หากทำให้สิทธิในการ แบ่งปันทรัพย์สินมรดกของทายาทคนนั้น ต้องเสื่อมเสียไป แต่โดยประการใดไม่

มาตรา ๑๗๔๘ ทายาทคนใดครอบครองทรัพย์สินมรดก ซึ่งยังมีได้แบ่งกัน 25/10/2566 ทายาทคนนั้นมีสิทธิที่จะเรียกร้องให้

แบ่งทรัพย์สินมรดกนั้นได้ แม้ว่าเงว่ด่วงพันกำหนดอายุความตามมาตรา ๑๗๕๔ แล้วก็ดี

สิทธิที่จะเรียกให้แบ่งทรัพย์สินมรดกตามวรรคก่อน จะตัดโดยนิติกรรมเกินคราวละสิบปีไม่ได้

มาตรา ๑๗๕๕ ถ้ามีคดีฟ้องเรียกทรัพย์สินมรดก ผู้ซึ่งอ้างว่าตนเป็นทายาทมีสิทธิในทรัพย์สินมรดกนั้น จะร้องสอดเข้ามาในคดีก็ได้

แต่ศาลจะเรียกทายาทอื่น นอกจากคู่ความ หรือผู้ร้องสอด ให้เข้ามารับส่วนแบ่ง หรือกันส่วนแห่งทรัพย์สินมรดกไว้เพื่อทายาทอื่นนั้นไม่ได้

มาตรา ๑๗๕๐ การแบ่งปันทรัพย์สินมรดกนั้น อาจทำได้โดยทายาทต่างเข้าครอบครองทรัพย์สินเป็นส่วนสัด หรือโดยการขายทรัพย์สินมรดกแล้วเอาเงินที่ขายได้มาแบ่งปันกันระหว่างทายาท

ถ้าการแบ่งปันมิได้เป็นไปตามวรรคก่อน แต่ได้ทำโดยสัญญา จะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่ เว้นแต่จะมีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใด ลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบหรือตัวแทนของฝ่ายนั้นเป็นสำคัญ ในกรณีเช่น

นี้ให้นำมาตรา ๘๕๐, ๘๕๒ แห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วย
 ปรากฏประนอมยอมความมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๗๕๑ ภายหลังที่ได้แบ่งมรดกกันแล้ว ถ้า
 ทรัพย์สินทั้งหมดหรือบางส่วน ซึ่งทายาทคนใดคนหนึ่งได้
 รับตามส่วนแบ่งนั้นนั้น หลุดมือไปจากทายาทคนนั้นเนื่อง
 จากการรอนสิทธิ ทายาทคนอื่น ๆ จำต้องใช้ค่าทดแทน

นั้นเช่นว่านั้น เป็นอันระงับเมื่อมีการตกลงกันไว้เป็น
 อย่างอื่น หรือการรอนสิทธิเป็นผลเนื่องมาจากความผิดของ
 ทายาทผู้ถูกรอนสิทธิ หรือเนื่องมาจากเหตุซึ่งเกิดขึ้นภาย
 หลังการแบ่งปัน

ทายาทคนอื่น ๆ ต้องใช้ค่าทดแทนให้แก่ทายาทผู้ถู
 กรอนสิทธิตามส่วนแห่งส่วนแบ่งของตน แต่ให้หักจำนวน
 ที่เป็นส่วนเฉลี่ย ซึ่งทายาทผู้ถูกรอนสิทธิจะต้องออกกับเขา
 ด้วยนั้นออกเสีย แต่ถ้าทายาทคนใดคนหนึ่งเป็นคนหนึ่ง
 สิ้นสิ้นพันธุ์ ทายาทคนอื่น ๆ ต้องรับผิดชอบในส่วนของทายาท
 คนนั้นตามส่วนเฉลี่ยเช่นเดียวกัน แต่ให้หักจำนวนที่เป็น
 ส่วนเฉลี่ยซึ่งทายาทผู้ที่จะได้รับค่าทดแทนจะต้องออกแทน
 ทายาทผู้หมดหนาสิ้นสิ้นพันธุ์นั้นออกเสีย

บทบัญญัติในวรรคก่อน ๆ มิให้ใช้บังคับแก่ผู้รับพินัยกรรม
ลักษณะเฉพาะ

มาตรา ๑๗๕๒ คดีฟ้องให้รับผิดเนื่องจากการรอนสิทธิ
ตามมาตรา ๑๗๕๑ นั้น มิให้ฟ้องเมื่อพ้นกำหนดสามเดือน
นับแต่เมื่อถูกรอนสิทธิ

ลักษณะ ๕

มฤตกที่ไม่มีผู้รับ

มาตรา ๑๗๕๓ ภายใต้บังคับแห่งสิทธิของเจ้าพนักงาน
มฤตก เมื่อบุคคลใดถึงแก่ความตายโดยไม่มีทายาทโดย
ธรรมหรือผู้รับพินัยกรรม หรือการตั้งมูลนิธิตามพินัยกรรม
มฤตกของบุคคลนั้นตกทอดแก่แผ่นดิน

ลักษณะ ๖

อายุความ

มาตรา ๑๗๕๔ ห้ามมิให้ฟ้องคดีมฤตกเมื่อพ้นกำหนด
หนึ่งปี นับแต่เมื่อเจ้ามฤตกตาย หรือนับแต่เมื่อทายาท
โดยธรรมได้รู้ หรือควรได้รู้ถึงความตายของเจ้ามฤตก

คดีฟ้องเรียกตามข้อกำหนดพินัยกรรม มิให้ฟ้องเมื่อ
 พ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่เมื่อผู้รับพินัยกรรมได้รู้หรือควรได้รู้
 ถึงสิทธิซึ่งตนมีอยู่ตามพินัยกรรม

ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๑๘๕ แห่งประมวลกฎหมาย
 ถ้าสิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้มีต่อเจ้ามฤตกมีกำหนดอายุ
 ความยาวกว่าหนึ่งปี มิให้เจ้าหนี้ฟ้องร้องเมื่อพ้นกำหนด
 หนึ่งปีนับแต่เมื่อเจ้าหนี้ได้รู้ หรือควรได้รู้ถึงความตายของ
 เจ้ามฤตก

ถึงอย่างไรก็ดี สิทธิเรียกร้องตามที่ว่ามาในวรรคก่อน ๆ
 นั้น มิให้ฟ้องร้องเมื่อพ้นกำหนดสิบปีนับแต่เมื่อเจ้ามฤตก
 ตาย

มาตรา ๑๘๕๕ อายุความหนึ่งปีนั้น จะยกขึ้นต่อสู้
 ได้ก็แต่โดยบุคคลซึ่งเป็นทายาท หรือบุคคลซึ่งชอบที่จะใช้
 สิทธิของทายาท หรือโดยผู้จัดการมฤตก

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๗ มิถุนายน หน้า ๕๒๘)

๑๒๙๔

พระราชบัญญัติ

จดทะเบียนครอบครัว

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

อาทิตยทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

เจ้าพระยาพิชัยเนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรวางวิธีการจดทะเบียนครอบครัว ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
25/10/2566
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
จดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม
พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

(๑) “นายทะเบียน” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่ง
รัฐมนตรีผู้ทำหน้าที่รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ได้แต่งตั้งขึ้น

(๒) “การจดทะเบียน” หมายความว่า การจดข้อความ
ลงในทะเบียนเพื่อความสมบูรณ์ตามกฎหมาย

(๓) “การบันทึก” หมายความว่า การจดข้อความ
ลงในทะเบียนเพื่อเป็นหลักฐานในการพิสูจน์

มาตรา ๔ บุคคลที่จะเป็นพะยานตามพระราชบัญญัตินี้
ไม่ได้ คือ

(๑) บุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ

(๒) บุคคลวิกลจริตหรือบุคคลซึ่งศาลสั่งให้เป็นผู้เสมือน

ไร้ความสามารถ

(๓) บุคคลที่หุนหวก เป็นใบ้ หรือจักษุบอดทั้งสอง

มาตรา ๕ การจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้จะทำที่
 สำนักทะเบียนแห่งใด ๆ ดังที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงก็ได้
 ในกรณีที่มีการจดทะเบียนที่เกี่ยวข้องถึงกันมากกว่าแห่งหนึ่ง
 ให้หมายเหตุในทะเบียนต่าง ๆ ถึงการเกี่ยวข้องนั้น ๆ ดังที่
 กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

ให้ ไซ้บทบัญญัติในวรรคก่อนนี้บังคับตลอดถึงการบันทึก
 ด้วย

มาตรา ๖ ภายใต้งบับแห่งบทบัญญัติมาตรา ๑๔ คำร้อง
 ขอจดทะเบียนต้องทำเป็นหนังสือตามแบบที่กำหนดไว้ใน
 กฎกระทรวง

เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียน ผู้ร้องต้องลงลายมือชื่อ
 ไว้เป็นสำคัญในทะเบียน ต่อหน้านายทะเบียน และต่อหน้า
 พยานสองคนซึ่งต้องลงลายมือชื่อไว้ในทะเบียนในขณะนั้น
 ด้วย แต่ถ้าผู้ร้องไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ โดยวิธีหนึ่ง
 วิธีใด ให้นายทะเบียนหมายเหตุไว้ในทะเบียน

มาตรา ๗ รายการที่ลงไว้ในทะเบียนนั้น ให้นายทะเบียน
 ลงวัน เดือน ปี และลายมือชื่อนายทะเบียนไว้เป็นสำคัญ

มาตรา ๘ เมื่อได้รับจดทะเบียนสมรสหรือหย่าโดยความยินยอม นายทะเบียนต้องออกไปสำคัญแสดงการจดทะเบียนนั้นมอบให้ฝ่ายละฉบับโดยไม่เรียกค่าธรรมเนียม

มาตรา ๙ ผู้มีส่วนได้เสียจะขอจดทะเบียนได้โดยมิต้องเสียค่าธรรมเนียม แต่ถ้าขอสำเนารายการในทะเบียนซึ่งนายทะเบียนรับรอง ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐ เมื่อมีการร้องขอให้จดทะเบียนสมรสแล้วให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนสมรสให้

การจดทะเบียนสมรสนั้น จะขอให้นายทะเบียนไปทำนอกสำนักทะเบียนก็ได้ แต่ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๑ ถ้าบุคคลใดได้รับอนุญาตให้สมรสได้ โดยคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ให้ยื่นสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่รับรองว่าถูกต้องแล้วนั้นค่อนนายทะเบียน เมื่อร้องขอจดทะเบียน

มาตรา ๑๒ ถ้าผู้ที่จะพึงให้ความยินยอมได้ให้ความยินยอมโดยทำเป็นหนังสือตามบทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๔๔๘(๒)

แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้ผู้ร้องขอนำ
หนังสือนั้นยื่นต่อนายทะเบียนเพื่อบันทึกในทะเบียนจดทะเบียน
ทะเบียนสมรส

ถ้าผู้ที่จะฟังให้ความยินยอมได้ให้ความยินยอมด้วยวาจา
ต่อหน้าพระยานตามบทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๔๔๘ (๓) แห่ง
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้ผู้ร้องขอนำพระยาน
นั้นไปให้ถ้อยคำต่อนายทะเบียน ถ้อยคำซึ่งพระยานให้ไว้
ให้นายทะเบียนจดลงไว้แล้วให้พระยานลงลายมือชื่อไว้เป็น
สำคัญ

มาตรา ๑๓ ห้ามมิให้นายทะเบียนจดทะเบียนสมรส
เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าการมิได้เป็นไปตามเงื่อนไข
แห่งมาตรา ๑๔๔๕ มาตรา ๑๔๔๖ และมาตรา ๑๔๔๗ แห่ง
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๔ เมื่อชายหรือหญิงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้ง
สองฝ่ายตกอยู่ในอันตรายใกล้ความตาย และโดยพฤติการณ์
ที่เป็นอยู่ ^{25/10/2566} นายทะเบียนไม่สามารถจะไปจดทะเบียนให้ได้

และผู้ใกล้ความตายจะทำคำร้องตามแบบก็ได้ ผู้หนึ่ง
จะร้องขอจดทะเบียนสมรสด้วยวาจาหรือด้วยกิริยาก็ได้ แต่
ต้องร้องต่อพนักงานฝ่ายปกครองซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ชั้นกำนัน
ขึ้นไป หรือต่อนายตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่นายร้อยตำรวจตรี
ขึ้นไป หรือหัวหน้าสถานีตำรวจหรือต่อบุคคลซึ่งเป็นพะยาน
ได้ตามพระราชบัญญัติอย่างน้อยสองคนซึ่งอยู่พร้อมกัน

ถ้าชายหรือหญิงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือทั้งสองฝ่ายตาย ให้
ผู้ที่ได้รับคำร้องขอจดทะเบียนตามความในวรรคก่อน พร้อม
ด้วยชายหรือหญิงที่ยังคงมีชีวิตอยู่ ถ้าหากมี ไปแสดงตน
ต่อนายทะเบียนโดยไม่ชักช้า เพื่อให้ถือยศำแสดงพฤติ
การณ์แห่งการร้องขอแล้วขอจดทะเบียนสมรส

ถ้ากรณีดังกล่าวในวรรคต้นเกิดในเรือเดินทะเลระหว่าง
เดินทางจะร้องต่อนายเรือเสมือนเป็นเจ้าของพนักงานดังกล่าวใน
วรรคต้นก็ได้ และให้นำบทบัญญัติในวรรค ๒ มาบังคับโดย
อนุโลม

มาตรา ๑๕ ถ้านายทะเบียนไม่ยอมรับจดทะเบียนสมรส
ผู้มีส่วนได้เสียจะยื่นคำร้องต่อศาลก็ได้ โดยไม่ต้องเสียค่า

๒๕/10/2566
ธรรมเนียมศาล

เมื่อศาลได้สวนได้ความว่าการได้เป็นไปตามเงื่อนไขแห่ง
กฎหมายครบถ้วนแล้วก็ให้ศาลมีคำสั่งไปให้รับจดทะเบียน

มาตรา ๑๖ เมื่อศาลได้พิพากษาให้เพิกถอนการสมรส
หรือให้หย่ากันแล้ว ผู้มีส่วนได้เสียจะขอให้นายทะเบียน
บันทึกไว้ในทะเบียนก็ได้ แต่ต้องยื่นสำเนาคำพิพากษาอัน
ถึงที่สุดที่รับรองว่าถูกต้องแล้วต่อนายทะเบียน

มาตรา ๑๗ ถ้าการใด ๆ อันเกี่ยวกับฐานะแห่งครอบครัว
ได้ทำขึ้นในต่างประเทศตามแบบซึ่งกฎหมายแห่งประเทศที่
ทำขึ้นนั้นบัญญัติไว้ ผู้มีส่วนได้เสียจะขอให้บันทึกในประเทศ
สยามก็ได้ แต่ต้องยื่นเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งการนั้น
โดยมีคำรับรองถูกต้องพร้อมกับคำแปลภาษาไทย ซึ่งฝ่าย
นั้นต้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย

ถ้าการดังกล่าวแล้วได้ทำขึ้นในต่างประเทศตามแบบซึ่ง
กฎหมายสยามบัญญัติไว้ ให้เจ้าพนักงานทูตหรือกงสุลสยาม
ส่งสำเนาทะเบียนหรือบันทึกซึ่งได้รับรองถูกต้องแล้วไปยัง
กระทรวงการต่างประเทศเพื่อส่งต่อไปยังกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๑๔ การจดทะเบียนการหย่าโดยความยินยอม
นั้น ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนเมื่อสามีและภริยาร้องขอ
และได้นำหนังสือตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๔๕๙ วรรค๒ แห่ง
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาแสดงต่อนายทะเบียน
ด้วย

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่บิดาร้องขอรับรองบุตร เมื่อบุตร
และมารดา ถ้าหากมีมารดามาแจ้งด้วยตนเองว่ายินยอมด้วย
แล้ว ก็ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียน

การจดทะเบียนการรับรองบุตรนั้น จะขอให้นายทะเบียน
ไปทำนอกสำนักทะเบียนก็ได้ แต่ต้องเสียค่าธรรมเนียม
ตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

ถ้าบุตรหรือมารดาหรือทั้งสองไม่มาด้วยตนเอง ให้นาย
ทะเบียนแจ้งไปให้ผู้ที่ไม่มาทราบ เมื่อทั้งสองได้แจ้ง
ว่ายินยอมด้วยแล้ว ก็ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียน แต่
ถ้านายทะเบียนมิได้รับแจ้งความยินยอมภายในหนึ่งเดือนนับ
แต่วัน^{๑๗} หรือควรรู้แจ้งความของนายทะเบียนนั้น ก็ให้นาย
ทะเบียนจดทะเบียนได้ เว้นแต่ถ้าบุตรหรือมารดาอยู่นอก
สยาม ให้ขยายกำหนดเวลานับเป็นหกเดือน

ถ้าในระยะเวลาตั้งระบุไว้ในวรรคก่อน บุตรหรือมารดา
คัดค้านการขอรับรองบุตรนั้น ให้นำทะเบียนแจ้งคำคัดค้าน
ไปยังผู้ร้องขอและห้ามมิให้จดทะเบียน เว้นแต่ศาลมีคำสั่ง

มาตรา ๒๐ เมื่อศาลได้พิพากษาว่าผู้ใดเป็นบุตรชอบ
ด้วยกฎหมายแล้ว ผู้มีส่วนได้เสียจะยื่นสำเนาคำพิพากษา
อันถึงที่สุดซึ่งรับรองถูกต้องแล้ว มาให้บันทึกในทะเบียน
ก็ได้

มาตรา ๒๑ เมื่อมีการเพิกถอนการรับรองบุตร ให้นำ
มาตรา ๑๖ มาบังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๒ การจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม ให้ผู้รับ
บุตรบุญธรรมและบุตรบุญธรรมเป็นผู้ร้องขอ

ให้นำทะเบียนรับจดทะเบียนต่อเมื่อทั้งสองฝ่ายให้
ถ้อยคำว่าได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขแห่งกฎหมายในเรื่อง
รับบุตรบุญธรรมตั้งที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์แล้ว ถ้าปรากฏต่อนายทะเบียนว่าการมิได้เป็นไป
ตามเงื่อนไขที่ว่านั้น หรือถ้อยคำที่ได้ให้ไว้ไม่เป็นความ
จริง ห้ามมิให้รับจดทะเบียน

ถ้านายทะเบียนไม่ยอมรับจดทะเบียนการรับบุตรบุญธรรม
ผู้ร้องขอจดทะเบียนฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะยื่นคำร้องต่อศาลก็ได้
โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล เมื่อศาลได้ส่วนได้ความ
ว่าการได้เป็นไปตามเงื่อนไขแห่งกฎหมายครบถ้วนแล้ว ก็
ให้ศาลมีคำสั่งไปให้รับจดทะเบียน

มาตรา ๒๓ การจดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรมโดย
ความตกลงนั้น ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนเมื่อทั้งสองฝ่ายร้องขอ
ถ้าศาลพิพากษาให้เพิกถอนหรือเลิกการรับบุตรบุญธรรม
ให้นำมาตรา ๑๖ มาบังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๔ ถ้าสามีภริยาซึ่งได้ทำการสมรสกันโดย
สมบูรณ์ก่อนวันไข้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ ๕
ร้องขอให้บันทึกฐานะของภริยาตามมาตรา ๕ แห่งพระราช
บัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๗๗ ให้นายทะเบียนบันทึกไว้ใน
ทะเบียน

มาตรา ๒๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศมีหน้าที่รักษาการเท่า

๑๒๕๔

ที่เกี่ยวกับกระทรวงนั้น ๆ ให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อการนั้น และกำหนด
อัตราค่าธรรมเนียมที่จะเรียก

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
แล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

นิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑ ตุลาคม หน้า ๑๓๒๕)

๑๒๕๕

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยคอมมิวนิสต์แก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

อาทิตยทิพอาภา
เจ้าพระยามรราช
เจ้าพระยาพิชัยเนตรโยธิน
ตราไว้ ณ วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรจะแก้ไข
เพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยคอมมิวนิสต์ พ.ศ. ๒๔๗๖

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ ให้เรียกพระราชบัญญัตินี้ว่า “พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยคอมมิวนิสต์แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยคอมมิวนิสต์ พ.ศ. ๒๔๗๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓ เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ลัทธิคอมมิวนิสต์หมายความว่า ลัทธิใดๆ ที่มุ่งหมายจะเลิกล้มระบอบการสมาคมที่มีอยู่นั้นโดยใช้กำลังบังคับเพื่อให้เป็นทางเดียวที่จะนำมาซึ่งการโอนที่ดินกับทรัพย์สินอื่น ๆ และกิจการค้าใหญ่ ๆ ทั้งหมดจากการที่เอกชนเป็นเจ้าของมาให้รัฐหรือชุมชนเป็นเจ้าของแทน”

มาตรา ๔ ให้ตัดคำว่า “คอมมิวนิสต์ หรือ” ในมาตรา ๔ และมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยคอมมิวนิสต์ พุทธศักราช ๒๔๗๖ ออก ความอันคงเดิม

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

นิติศาสตร์ โปศาลย์

รัฐมนตรี

25/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑ ตุลาคม หน้า ๑๓๔๐)

๑๒๕๓

พระราชบัญญัติ

พนักงานอัยการ พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

เจ้าพระยาพิชัยเนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า เป็นการสมควรที่จะ
กำหนดอำนาจและหน้าที่พนักงานอัยการ กับทั้งการแต่งตั้ง
และจัดระเบียบการบังคับบัญชาพนักงานอัยการ

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎรดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
พนักงานอัยการ พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม
พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันที่ใช้พระราชบัญญัตินี้สืบไป ให้ยก
เลิกบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มี
บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งแย้งกับบทแห่ง
พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้บังคับบัญชา
ราชการกรมอัยการ

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมอัยการ

ส่วนที่ ๑

การแต่งตั้งและจัดระเบียบการบังคับบัญชา

พนักงานอัยการ

มาตรา ๕ ให้มีพนักงานอัยการไว้เป็น ทนายแผ่นดิน
ประจำศาลชั้นต้น ทุกศาลตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม
สังกัดชั้นในกรมอัยการ

มาตรา ๖ การแต่งตั้ง ถอดถอน ปลด และย้ายพนักงาน
อัยการ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
พลเรือนซึ่งใช้อยู่ในเวลานั้น และพระราชกฤษฎีกากำหนด
วิธีการ คัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษใน
กรมอัยการซึ่งตราขึ้นตามความในพระราชบัญญัตินั้น และ
ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การแต่งตั้งพนักงานอัยการจะต้องแต่งตั้งจากบุคคลที่
เป็นสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภาด้วย

มาตรา ๗ เมื่ออธิบดีเห็นว่าควรให้พนักงานอัยการ
ฝึกหัดผู้ใดดำเนินคดีในศาลได้ และเมื่ออธิบดีได้แจ้งให้
ศาลทราบแล้ว ให้พนักงานอัยการฝึกหัดผู้นั้นดำเนินคดี
ได้เช่นพนักงานอัยการ

มาตรา ๘ กระทรวงหรือทบวงหรือกรมใดประสงค์จะ
แต่งตั้งเจ้าพนักงานของกระทรวงหรือทบวงหรือกรมนั้นให้
ดำเนินคดีแพ่งในศาลใดศาลหนึ่งหรือหลายศาล ซึ่งเกี่ยว
ด้วยผลประโยชน์ของกระทรวงหรือทบวงหรือกรมนั้น เป็น
ประจำหรือเฉพาะคดีใดคดีหนึ่ง เมื่ออธิบดีเห็นชอบ
ในคุณสมบัติของเจ้าพนักงานผู้ซึ่งจะแต่งตั้ง และอธิบดี

ได้แจ้งไปยังกระทรวงยุติธรรมเพื่อแจ้งให้ศาลทราบแล้ว
ก็ให้เจ้าพนักงานผู้นั้นมีอำนาจดำเนินคดีแทนกระทรวงหรือ
ทบวงหรือกรมนั้นได้ตลอดถึงศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา

เจ้าพนักงานผู้ที่จะดำเนินคดีแทนกระทรวงหรือทบวง
หรือกรมตั้งว่ามาในวรรคก่อนได้ ต้องเป็นเนติบัณฑิต
หรือได้รับปริญญาตรีหรือปริญญากฎหมายในต่างประเทศที่
เนติบัณฑิตยสภายอมเทียบว่า เสมอด้วยประกาศนียบัตร
เนติบัณฑิต และเป็นสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภา

มาตรา ๕ อำนาจและหน้าที่ของอาณานิบาลรถไฟ ให้
คงเป็นไปตามพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟ และทางหลวง
พ.ศ. ๒๔๖๔ มาตรา ๑๒ อนุมาตรา ๔ และไม่อยู่ในบังคับ
มาตรา ๘ และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๐ เมื่อรัฐมนตรีเห็นว่าพนักงานอัยการซึ่งรับ
ราชการประจำไม่พอแก่การงาน หรือด้วยเหตุอื่นเห็นสมควร
ประการอื่น รัฐมนตรีจะแต่งตั้งผู้ซึ่งมีคุณสมบัติตามความ
ในมาตรา ๖ หรือผู้เคยมีความชำนาญในการว่าความมาแล้ว
ก่อนใช้พระราชบัญญัตินี้ เป็นพนักงานอัยการสมทบด้วย
ความยินยอมของผู้นั้นให้ช่วยราชการชั่วคราวเท่าใดก็ได้

การแต่งตั้งตามความในมาตรานี้ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งมีอำนาจและหน้าที่เหมือนพนักงานอัยการ และให้เรียกว่า “พนักงานอัยการสมทบ”

ในการปฏิบัติราชการ ให้ถือว่าพนักงานอัยการสมทบมีฐานะเป็นอัยการผู้ช่วย ตามความในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๑ ในทุกท้องที่ที่ตั้งศาลจังหวัด ให้มีพนักงานอัยการนายหนึ่งหรือหลายนายแล้วแต่รัฐมนตรีจะเห็นสมควร ถ้ามีพนักงานอัยการมากกว่านายหนึ่ง ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้านายหนึ่ง เรียกว่า “อัยการจังหวัด” นอกนั้นให้เป็นผู้ช่วย เรียกว่า “อัยการผู้ช่วย”

มาตรา ๑๒ ในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี ให้พนักงานอัยการประจำกรมอัยการเป็นพนักงานอัยการประจำศาลชั้นต้นทุกศาล และให้หัวหน้ากองคดีเป็นหัวหน้า

มาตรา ๑๓ ในทุกท้องที่ที่ตั้งศาลแขวง ให้มีพนักงานอัยการนายหนึ่งหรือหลายนายแล้วแต่รัฐมนตรีจะเห็นสมควร ถ้ามีพนักงานอัยการมากกว่านายหนึ่ง ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้านายหนึ่ง นอกนั้นเป็นผู้ช่วย

มาตรา ๑๔ ในการปฏิบัติราชการนอกจากการใช้อำนาจหรือกระทำหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่น ให้อัยการจังหวัด อัยการผู้ช่วย และอัยการประจำศาลแขวงพึงบังคับบัญชาข้าหลวงประจำจังหวัดหรือผู้ทำการแทน แต่สิ่งนี้ไม่ลดอำนาจของอธิบดีหรือผู้ทำการแทนอธิบดี

มาตรา ๑๕ รัฐมนตรีมีอำนาจทำคำสั่งให้อัยการจังหวัดหรืออัยการผู้ช่วย หรืออัยการประจำศาลแขวง ทำหน้าที่อื่นใดนอกจากหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่น

คำสั่งนั้นจะเป็นคำสั่งเฉพาะเรื่อง หรือจะวางเป็นระเบียบไว้ให้อัยการจังหวัดหรืออัยการผู้ช่วยหรืออัยการประจำศาลแขวง ทำหน้าที่อย่างใดซึ่งรัฐมนตรีเห็นว่าไม่ขัดต่องานในหน้าที่หรือไม่ทำให้งานในหน้าที่เสื่อมทรามก็ได้

มาตรา ๑๖ ให้อัยการผู้ช่วย และอัยการประจำศาลแขวงพึงบังคับบัญชาอัยการจังหวัด

ในกรณีดังต่อไปนี้ อัยการผู้ช่วยต้องได้รับความเห็นชอบจากอัยการจังหวัดหรือผู้ทำการแทนก่อน จึงให้ปฏิบัติได้

- (๑) การทำคำสั่งให้ฟ้องหรือไม่ฟ้องผู้ต้องหา
- (๒) การถอนฟ้องหรือถอนอุทธรณ์หรือถอนฎีกา
- (๓) การไม่อุทธรณ์
- (๔) การไม่ฎีกาในคดีที่ศาลอุทธรณ์กลับหรือเปลี่ยนแปลงคำตัดสินศาลชั้นต้นในทางที่เป็นคุณแก่จำเลย

มาตรา ๑๗ ถ้าอัยการประจำศาลแขวงโตมผู้ช่วย การปฏิบัติราชการในระหว่างหัวหน้ากับผู้ช่วยนั้นให้นำมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๘ การปฏิบัติราชการในระหว่างหัวหน้ากองคดีกับพนักงานอัยการประจำกรมอัยการให้นำมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

แต่ถ้าหัวหน้ากองคดีเห็นสมควรและได้รับอนุญาตจากอธิบดีแล้ว จะออกคำสั่งยกเว้นมิให้พนักงานอัยการประจำกรมอัยการคนหนึ่งคนใดต้องได้รับความเห็นชอบในการปฏิบัติการตั้งระบุมไฉนมาตรา ๑๖ วรรค ๒ ก็ได้

ส่วนที่ ๒

อำนาจและหน้าที่พนักงานอัยการ

มาตรา ๑๕ พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(๑) ในคดีอาญา มีอำนาจและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของกรมอัยการหรือพนักงานอัยการ

(๒) ในคดีแพ่ง มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีแทนรัฐบาลในศาลทั้งปวง กับมีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่า เป็นอำนาจ และหน้าที่ ของกรมอัยการ หรือพนักงานอัยการ

(๓) ในคดีแพ่งหรืออาญาซึ่งข้าราชการถูกฟ้องในเรื่องการที่ได้ทำไปตามหน้าที่ราชการ เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะรับแก้คดีต่างก็ได้

(๔) ในคดีที่เทศบาลเป็นโจทก์หรือเป็นจำเลย ซึ่งมิใช่เป็นคดีที่พิพาทกับรัฐบาลนั้น เมื่อพนักงานอัยการเห็นสมควรจะรับว่าต่างหรือแก้ต่างเทศบาลก็ได้

(๕) ในคดีที่ราษฎรผู้หนึ่งผู้ใดฟ้องเองไม่ได้โดยกฎหมายห้าม เมื่อเห็นสมควร พนักงานอัยการมีอำนาจเป็นโจทก์ได้

(๖) ในคดีที่ศาลชั้นต้นลงโทษบุคคลผู้ใดโดยลำพัง ถ้าศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ปล่อยผู้นั้น เมื่อพนักงานอัยการเห็นสมควรจะฎีกาก็ได้

มาตรา ๒๐ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๑๕ อธิบดีและผู้ช่วยอธิบดีมีอำนาจดำเนินคดีในศาลตาม พระธรรมนูญศาลยุติธรรมได้ทุกศาล พนักงานอัยการผู้อื่นมีอำนาจดำเนินคดีได้เฉพาะในศาลแห่งจังหวัดที่พนักงานอัยการผู้นั้นรับราชการประจำ เว้นแต่

(๑) เมื่ออธิบดีหรือผู้ทำการแทนได้มีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในท้องที่หนึ่งไปช่วยราชการในอีกท้องที่หนึ่งชั่วคราว หรือให้ไปดำเนินคดีใดเฉพาะเรื่อง และอธิบดีหรือผู้ทำการแทนได้แจ้งให้ศาลแห่งท้องที่นั้นทราบแล้ว พนักงานอัยการผู้นั้นมีอำนาจดำเนินคดีในศาลนั้นได้ตลอดถึงศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา

(๒) เมื่อคดีที่พนักงานอัยการได้ดำเนินไว้ในศาลชั้นต้นขึ้นมาพิจารณาถึงศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา พนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีนั้นหรือพนักงานอัยการผู้อื่นซึ่งรับราชการประจำในท้องที่เดียวกัน หรือพนักงานอัยการประจำ

กรมอัยการ มีอำนาจดำเนินคดีในศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาได้

(๓) ในคดีที่ศาลส่งประเด็นไปสืบ พะยาน ยังศาลอื่น พนักงานอัยการประจำศาลนั้น หรือพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีนั้นมาแต่ต้น หรือพนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในท้องที่เดียวกัน มีอำนาจดำเนินคดีนั้นในศาลที่สืบพยานตามประเด็นนั้นได้

มาตรา ๒๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามกฎหมาย พนักงานอัยการมีอำนาจออกหมายเรียกบุคคลใด ๆ นอกจากพยานของกลุ่มความอีกฝ่ายหนึ่ง เว้นแต่คู่ความฝ่ายนั้นยินยอมทั้งสิ้นและเพราะในคดีที่ต้องตั้งต้นที่พนักงานอัยการและอาจให้สาบานหรือปฏิญาณตัวให้การต่อพนักงานอัยการได้

มาตรา ๒๒ ในการออกหมายเรียกตามความในมาตรา ๒๑ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๓

บทบัญญัติเฉพาะกาล

มาตรา ๒๓ เจ้าพนักงานสำหรับทำหน้าที่ดำเนินคดีในทางแพ่งแทนกระทรวงหรือทบวงหรือกรมตามมาตรา ๘ ที่มีอยู่ในวันใช้พระราชบัญญัตินี้ ไม่อยู่ในบังคับแห่งมาตรา ๘ วรรค ๒ แต่ให้จัดการให้เป็นไปตามมาตรา ๘ วรรคต้นภายในกำหนดสามสัปดาห์

มาตรา ๒๔ ภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจทำหน้าที่เป็นพนักงานอัยการเรียกว่า อัยการตำรวจประจำศาลแขวงในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี มีอำนาจและหน้าที่ซึ่งบัญญัติไว้ว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในคดีอาญาซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลแขวงในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี

การแต่งตั้ง ถอดถอน ปลดและย้ายอัยการตำรวจ ให้เป็นไปตามบทกฎหมายที่ให้อยู่ในเวลานี้ และพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งอัยการตำรวจให้เป็นหัวหน้าฯ
หนึ่ง ^{25/1(๕256๘)} นอกนั้นเป็นผู้ช่วย

การปฏิบัติราชการในระหว่างหัวหน้าอัยการตำรวจกับ
ผู้ช่วย ให้มีมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๔

การรักษาพระราชบัญญัติ

มาตรา ๒๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมี
หน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มี
อำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราช
บัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
แล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

นิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑ ตุลาคม หน้า ๑๓๔๓)

กฎกระทรวงมหาดไทย

ออกตามความในพระราชบัญญัติจัดระเบียบนครบวร

พุทธศักราช ๒๔๗๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบนครบวร พ.ศ. ๒๔๗๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ที่ว่าการ อำเภอ และกิ่งอำเภอ เป็นสำนักงานทะเบียนตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบนครบวร พ.ศ. ๒๔๗๘ และให้กองทะเบียน กรมมหาดไทย เป็นสำนักงานทะเบียนกลาง

ข้อ ๒ ให้กรรมการอำเภอเป็นนายทะเบียนประจำสำนักงานทะเบียนณที่ว่าการอำเภอ และกิ่งอำเภอนั้น

ให้หัวหน้ากองทะเบียน กรมมหาดไทย เป็นนายทะเบียนกลาง

ข้อ ๓ คำร้องขอจดทะเบียนสมรสให้ทำตามแบบ คร. ๑
คำร้องขอจดทะเบียนการหย่าให้ทำตามแบบ คร. ๕
คำร้องขอจดทะเบียนการรับรองบุตรให้ทำตามแบบ คร. ๕

คำร้องขอจดทะเบียนการรับบุตรบุญธรรมให้ทำตามแบบ
กร. ๑๓

คำร้องขอจดทะเบียนเลิกการรับบุตรบุญธรรมให้ทำตาม
แบบ กร. ๑๖

ข้อ ๔ คำร้องขอจดทะเบียนนั้น ถ้านายทะเบียนเห็นว่าทำไม่ถูกต้องแบบก็ดี หรือเขียนข้อความบกพร่องก็ดี หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า การมิได้เป็นไปตามเงื่อนไขแห่ง
มาตรา ๑๔๔๕ มาตรา ๑๔๔๖ และมาตรา ๑๔๔๗ แห่ง
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ดี นายทะเบียนอาจ
เรียกผู้ร้องขอจดทะเบียนมาสอบสวนเสียก่อนที่จะรับจดทะเบียนก็ได้

ข้อ ๕ การร้องขอจดทะเบียน ในกรณีที่ผู้ร้องขอจดทะเบียนตายตามความในมาตรา ๑๔ วรรค ๒ แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๔๗๘ เมื่อนายทะเบียนสอบสวนเห็นสมควรรับจดทะเบียนแล้ว ให้นายทะเบียนบันทึก ถ้อยคำ และ พฤติการณ์ แห่ง การ ร้อง ขอนั้น ไว้ในทะเบียนด้วย

ข้อ ๖ การจดทะเบียนการหย่า ให้นายทะเบียนบันทึก
ลงไว้ในทะเบียนสมรสด้วย และถ้าการจดทะเบียนสมรส

นั้น ได้ทำไว้แล้วสำนักทะเบียนแห่งอื่น ก็ให้นายทะเบียน
ผู้รับจดทะเบียนการหย่าส่งสำเนาทะเบียนหย่านั้นไปยังนาย
ทะเบียนผู้รับจดทะเบียนสมรส เพื่อจะได้บันทึกไว้ใน
ทะเบียนสมรสเป็นสำคัญ

ข้อ ๙ การจดทะเบียนเลิกการรับบุตรบุญธรรมให้นำ
ข้อ ๖ แห่งกฎหมายนี้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๘ การบันทึกทุกอย่าง ให้นายทะเบียนบันทึกเหตุ
ผล แล้วลงวันเดือนปีและลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญทุกครั้ง

ข้อ ๙ การจดทะเบียนและการบันทึกทุกอย่าง ให้นาย
ทะเบียนคัดสำเนาส่งสำนักทะเบียนกลางด้วย

ข้อ ๑๐ ผู้มีส่วนได้เสียอาจจะขอจดทะเบียน ณ สำนัก
ทะเบียนที่รับจดทะเบียนไว้ หรือทะเบียนกลางก็ได้ โดย
ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม และถ้าจะขอสำเนา ก็ให้นาย
ทะเบียนคัดสำเนาลงลายมือชื่อรับรองให้ โดยคิดค่าธรรมเนียม
เนียมฉบับละสองบาท

ข้อ ๑๑ ผู้มีส่วนได้เสียอาจยื่นคำขอต่อนายทะเบียน
ใด ๆ เพื่อขอให้สอบถามนายทะเบียนกลางก็ได้ แต่คำขอ
นั้นต้องทำตามแบบที่สำนักทะเบียนกลางได้จัดพิมพ์ขึ้น และ
ต้องเสียค่าธรรมเนียม รายละ สี่ บาท เมื่อได้ชำระค่า

ธรรมเนียมต่อนายทะเบียนต้นทางแล้ว จึงให้นายทะเบียน
รับคำขอนั้นส่งไปยังนายทะเบียนกลางโดยเร็ว

ข้อ ๑๒ ถ้ามีผู้ขอให้นายทะเบียนไปจดทะเบียนสมรส
หรือจดทะเบียนการรับรองบุตร นอกสำนักทะเบียน ให้
นายทะเบียน เรียกค่าธรรมเนียมรายละยี่สิบบาท ส่วน
พาหนะให้ผู้ขอจัดหาให้ต่างหาก

กฎให้ไว้ณวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

ธำรงนาวาสวัสดิ์

รักษาการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑ ตุลาคม หน้า ๑๓๕๕)

ที่ว่าการอำเภอ.....

จังหวัด.....

อักษร.....

ลำดับหน้า.....

เลขทะเบียนที่.....

คำร้องขอจดทะเบียนสมรส

ผู้แนมข้างท้ายนี้ ขอทำคำร้องขอจดทะเบียนสมรสต่อเจ้าพนักงาน ตาม
 ความในมาตรา ๑๔๔๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังข้อความต่อไปนี้

รายการ	ชาย	หญิง
๑. นาม		
๒. ชาติ บังคับ		
๓. ถิ่นที่อยู่		
๔. อายุ เกิดวัน. เดือน. ปี		
๕. ที่เกิด		
๖. อาชีพ		
๗. นามบิดา		
๘. ประเทศที่เกิด ของบิดา		
๙. นามมารดา		
๑๐. ประเทศที่เกิด ของมารดา		
๑๑. ลายมือของผู้ร้องขอ จดทะเบียน		

คำร้องขอจดทะเบียนนี้ ผู้ร้องได้ยื่นต่อข้าพเจ้าเมื่อวันที่.....พ.ศ.....
 ได้จดทะเบียนสมรสไว้แล้วในเลขทะเบียนที่.....

.....
 นายทะเบียน

หนังสือแสดงความยินยอม

หนังสือแสดงว่า ข้าพเจ้าผู้มีนามข้างท้ายนี้ ยินยอมให้.....

(นามผู้จะสมรสซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ)

ซึ่งเป็น.....ของข้าพเจ้า และซึ่งมีอายุ.....ปี ทำการสมรสกับ

(บุตรหรือผู้อยู่ในปกครอง)

ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญวันที่.....พ.ศ.....

(ลายมือชื่อบิดามารดาหรือผู้ปกครอง)

หนังสือแสดงว่า ข้าพเจ้าผู้มีนามข้างท้ายนี้ ยินยอมให้.....

(นามผู้จะสมรสซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ)

ซึ่งเป็น.....ของข้าพเจ้า และซึ่งมีอายุ.....ปี ทำการสมรสกับ

(บุตรหรือผู้อยู่ในปกครอง)

ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญวันที่.....พ.ศ.....

(ลายมือชื่อบิดามารดาหรือผู้ปกครอง)

ที่ว่าการอำเภอ.....

จังหวัด.....

อักษร.....

ลำดับหน้า.....

เลขทะเบียนที่.....

คำร้องขอจดทะเบียนการหย่า

ผู้มีนามข้างท้ายนี้ ขอทำคำร้องขอจดทะเบียนการหย่าโดยความยินยอมต่อเจ้าพนักงานได้นำหนังสือตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๕๕๘ วรรค ๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาแสดงพร้อมทั้งคำร้องนี้แล้ว

รายการ	ชาย	หญิง
๑ นาม		
๒ ชาติ บังคับ		
๓ ที่ตั้งอยู่		
๔ อายุ เกิดวัน. เดือน. ปี		
๕ จดทะเบียน สมรส	ณสำนักทะเบียน	
	เลขทะเบียนที่	
	ลงวัน. เดือน. ปี	
๖ ลายมือชื่อผู้ร้องขอจดทะเบียน		

คำร้องขอจดทะเบียนนี้ ผู้ร้องได้ยื่นต่อข้าพเจ้าเมื่อวันที่.....พ.ศ.....
ได้จดทะเบียนการหย่าไว้แล้วในเลขทะเบียนที่.....

.....
นายทะเบียน

ที่ว่าการอำเภอ.....

จังหวัด.....

อักษร.....

ลำดับหน้า.....

เลขทะเบียนที่.....

คำร้องขอจดทะเบียนการรับรองบุตร

ผู้มีนามข้างท้ายนี้ ขอทำคำร้องขอจดทะเบียนการรับรองบุตร ตามความ
 ในมาตรา ๑๕๒๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังข้อความต่อไปนี้

รายการ	บุตร	บิดา	มารดา
๑ นาม			
๒ ชาติ บังคับ			
๓ ถิ่นที่อยู่			
๔ ที่เกิด			
๕ บตรเกิด วัน. เดือน. ปี.			
๖ ลายมือชื่อผู้ร้อง ขอจดทะเบียน			

คำร้องขอจดทะเบียนนี้ ผู้ร้องได้ยื่นต่อข้าพเจ้าเมื่อวันที่.....
 พ.ศ.....ได้จดทะเบียนไว้แล้วในเลขทะเบียนที่.....

.....
 นายทะเบียน

หนังสือแสดงความยินยอมของบุตร

หนังสือแสดงว่า ข้าพเจ้าผู้มีนามข้างท้ายนี้

ยินยอมให้.....จดทะเบียน

(นามบิดา)

รับรองว่าข้าพเจ้าเป็นบุตร

ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ วันที่.....พ.ศ.....

ลายมือชื่อบุตร

หนังสือแสดงความยินยอมของมารดา

หนังสือแสดงว่า ข้าพเจ้าผู้มีนามข้างท้ายนี้

ยินยอมให้.....จดทะเบียน

(นามบิดา)

รับรองว่า.....บุตรของข้าพเจ้า เป็นบุตร

(นามบุตร)

ของ.....โดยชอบด้วยกฎหมาย

(นามบิดา)

ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ วันที่.....พ.ศ.....

ลายมือชื่อมารดา

หมายเหตุ.....

.....

.....

กร. ๑๓

ที่ว่าการอำเภอ.....
จังหวัด.....

อักษร.....
ลำดับหน้า.....
เลขทะเบียนที่.....

คำร้องขอจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม

ผู้^๑นามข้าง^๒ท้าย^๓นี้ ขอ^๔ทำ^๕คำ^๖ร้อง^๗ขอ^๘จดทะเบียน^๙รับ^{๑๐}บุตร^{๑๑}บุญ^{๑๒}ธรรม^{๑๓} ตาม^{๑๔}ความ^{๑๕}ใน^{๑๖}มาตรา^{๑๗} ๑๕๘๕ แห่ง^{๑๘}ประมวล^{๑๙}กฎหมาย^{๒๐}แพ่ง^{๒๑}และ^{๒๒}พาณิชย์^{๒๓} ตั้ง^{๒๔}ข้อ^{๒๕}ความ^{๒๖}ต่อไป^{๒๗}นี้

รายการ	ผู้ที่จะรับบุตรบุญธรรม	ผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม
๑ นาม		
๒ ชาติ บังคับ		
๓ ถิ่นที่อยู่		
๔ อายุเกิดวัน. เดือน. ปี		
๕ ที่เกิด		
๖ นามคู่สมรส		
๗ นามบิดามารดาหรือผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม		
๘ ถิ่นที่อยู่ของบิดามารดาหรือผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม		
๙ ถายมือขอผู้ร้องขอจดทะเบียน		

คำ^๑ร้อง^๒ขอ^๓จดทะเบียน^๔นี้ ผู้^๕ร้อง^๖ได้^๗ยื่น^๘ต่อ^๙ข้า^{๑๐}พ^{๑๑}เจ้า^{๑๒}แม่^{๑๓}ว^{๑๔}น^{๑๕}ที่.....

พ.ศ..... ได้^๑จดทะเบียน^๒ไว้^๓แล้ว^๔ใน^๕เลข^๖ทะเบียน^๗ที่.....

25/10/2566

.....

นายทะเบียน

หนังสือแสดงความยินยอมของคู่สมรสของผู้ที่จะรับบุตรบุญธรรม

หนังสือนี้แสดงว่า ข้าพเจ้าผู้มีนามข้างท้ายนี้

ยินยอมให้.....ซึ่งเป็น.....ของข้าพเจ้า

(นามผู้ที่จะรับบุตรบุญธรรม) (สามีหรือภรรยา)

จดทะเบียนรับ.....เป็นบุตรบุญธรรมได้

(นามผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม)

ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ วันที่.....พ.ศ.....

ลายมือชื่อผู้ให้ความยินยอม

หนังสือแสดงความยินยอมของคู่สมรสของผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม

หนังสือนี้แสดงว่า ข้าพเจ้าผู้มีนามข้างท้ายนี้

ยินยอมให้.....จดทะเบียน

(นามผู้ที่จะรับบุตรบุญธรรม)

รับ.....ซึ่งเป็น.....ของข้าพเจ้า

(นามผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม) (สามีหรือภรรยา)

เป็นบุตรบุญธรรมได้

ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ วันที่.....พ.ศ.....

ลายมือชื่อผู้ให้ความยินยอม

หนังสือแสดงความยินยอมของบิดามารดา

หรือผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม (ยังไม่บรรลุนิติภาวะ)

หนังสือนี้แสดงว่า ข้าพเจ้าผู้มีนามข้างท้ายนี้

ยินยอมให้.....จดทะเบียน

(นามผู้ที่จะรับบุตรบุญธรรม)

รับ.....ซึ่งเป็น.....

(นามผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม) (บุตรหรือผู้อยู่ในความปกครอง)

ของข้าพเจ้า เป็นบุตรบุญธรรมได้

ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญวันที่.....พ.ศ.....

ลายมือชื่อผู้ให้ความยินยอม

ที่ว่าการอำเภอ.....
จังหวัด.....

อักษร.....
ลำดับหน้า.....
เลขทะเบียนที่.....

คำร้องขอจดทะเบียนเด็กการรับบุตรบุญธรรม

ผู้แนมข้างท้ายนี้ ขอทำคำร้องขอจดทะเบียนเด็กการรับบุตรบุญธรรม ตาม
ความในมาตรา ๑๕๔๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตั้งข้อความต่อไปนี้

รายการ	ผู้รับบุตรบุญธรรม	บุตรบุญธรรม
๑. นาม		
๒. ชาติ บังคับ		
๓. ถิ่นที่อยู่		
๔. อายุ เกิดวัน. เดือน. ปี		
๕. นามคู่สมรส		
๖. นามบิดามารดาหรือผู้แทนโดย ชอบธรรมของบุตรบุญธรรม		
๗. ถิ่นที่อยู่ของบิดามารดาหรือผู้แทน โดยชอบธรรมของบุตรบุญธรรม		
๘. จดทะเบียนรับ บุตรบุญธรรม	ณสำนักทะเบียน	
	เลขทะเบียนที่	
	ลงวัน. เดือน. ปี	
๙. ลายมือชื่อผู้ร้องขอจดทะเบียน		

คำร้องขอจดทะเบียนนี้ ผู้ร้องได้ยื่นต่อข้าพเจ้าเมื่อวันที่.....

พ.ศ..... 25/10/2566 ได้จดทะเบียนไว้แล้วในเลขทะเบียนที่.....

นายทะเบียน

หนังสือแสดงความยินยอมของคู่สมรสของผู้รับบุตรบุญธรรม

หนังสือนี้แสดงว่า ข้าพเจ้าผู้สมนามข้างท้ายนี้

ยินยอมให้.....ซึ่งเป็น.....ของ
(นามผู้รับบุตรบุญธรรม) (สามีหรือภรรยา)

ข้าพเจ้า จดทะเบียนเลิกการรับ.....บุตรบุญธรรมได้
(นามบุตรบุญธรรม)

ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ วันที่..... พ.ศ. ....

.....
ลายมือชื่อผู้ให้ความยินยอม

หนังสือแสดงความยินยอมของคู่สมรสของบุตรบุญธรรม

หนังสือนี้แสดงว่า ข้าพเจ้าผู้สมนามข้างท้ายนี้

ยินยอมให้.....จดทะเบียน
(นามผู้รับบุตรบุญธรรม)

เลิกการรับ.....บุตรบุญธรรมซึ่งเป็น.....ของ
(นามบุตรบุญธรรม) (สามีหรือภรรยา)

ข้าพเจ้า
ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ วันที่..... พ.ศ. ....

.....
ลายมือชื่อผู้ให้ความยินยอม

หนังสือแสดงความยินยอมของบิดามารดาหรือผู้แทนโดยชอบธรรม

ของบุตรบุญธรรม (ยังไม่บรรลุนิติภาวะ)

หนังสือนี้แสดงว่า ข้าพเจ้าผู้สมนามข้างท้ายนี้

ยินยอมให้.....จดทะเบียน
(นามผู้รับบุตรบุญธรรม)

เลิกการรับ.....บุตรบุญธรรมซึ่งเป็น.....ของ
(นามบุตรบุญธรรม) (บุตรหรือผู้อยู่ในความปกครอง)

ข้าพเจ้า
ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ วันที่..... พ.ศ. ....

.....
ลายมือชื่อผู้ให้ความยินยอม

๑๓๑๓

พระราชบัญญัติ

โรงแรม พุทธศักราช ๒๕๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘)

อาทิตยทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรให้ โรงแรม
มีระเบียบอันดี

จึงมีพระบรมราชโองการ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

25/10/2566

๑๖๖

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
โรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้เมื่อพ้นกำหนดสาม
เดือนนับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้มอบหน้าที่ราชการ
ตามพระราชบัญญัตินี้

“โรงแรม” หมายความว่า บรรดาสถานที่ทุกชนิดที่จัด
ตั้งขึ้นเพื่อรับ薪金สำหรับคนเดินทางหรือบุคคลที่ประสงค์
จะหาที่อยู่หรือที่พักชั่วคราว

“นายทะเบียน” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรี
ได้แต่งตั้งขึ้นให้มหน้าทรมอบจดทะเบียนและควบคุมโรงแรม

“ผู้พัก” หมายความว่า คนเดินทาง หรือบุคคลอื่นใด
ซึ่งเจ้าสำนักจัดให้พักอาศัยในโรงแรมเพื่อยู่ หรือพักชั่วคราว
โดยจะเสีสินจ้างหรือไม่ก็ตาม

“เจ้าสำนัก” หมายความว่า บุคคลผู้ควบคุมและจัดการ
โรงแรม

มาตรา ๔ โรงแรมจะเปิดดำเนินการได้ก็แต่เมื่อได้รับใบอนุญาตและจดทะเบียนโดยถูกต้อง

โรงแรมที่เปิดดำเนินการอยู่ก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นคำขออนุญาตจดทะเบียนภายในกำหนดสองเดือนนับแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นต้นไป

มาตรา ๕ คำขออนุญาตเปิดโรงแรมนั้น จะต้องระบุข้อความตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง และกรณีจะเป็นอย่างไรก็ตามจะต้องมี

- (๑) ชื่อหรือยี่ห้อโรงแรม
- (๒) ประเภทโรงแรม
- (๓) ชื่อสำนักและอาชีพของเจ้าของและเจ้าสำนัก
- (๔) จำนวนห้องให้พักอาศัย
- (๕) ตำบลที่ตั้งโรงแรม

ใบอนุญาตจะต้องมีรายการดังกล่าวข้างบนนี้ด้วย

ถ้าโรงแรมยังไม่ได้จัดสร้างให้ผู้ขออนุญาตยื่นแผนผังและรายการของโรงแรมที่ประสงค์จะสร้างต่อนายทะเบียน เมื่อ

นายทะเบียนเห็นเป็นที่พอใจว่าไม่มีสิ่งใดขัดต่อความประสงค์แห่งมาตรา ๖ ก็ให้นายทะเบียนอนุมัติให้จัดสร้างขึ้นได้

มาตรา ๖ ให้นายทะเบียนอนุญาตให้เปิดดำเนินการกิจการโรงแรมต่อเมื่อเป็นที่พอใจตามคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขว่าความมั่นคง ความสะอาด ช่องอากาศ และสถานที่ไม่ขัดกับอนามัย

ใบอนุญาตฉบับหนึ่งให้ใช้ได้เฉพาะโรงแรมเดียว และสิ้นอายุในวันที่ ๓๑ มีนาคมทุกปี

มาตรา ๗ ในการออกใบอนุญาตให้เรียกค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงแต่มิให้เกินห้องละ ๑ บาท

มาตรา ๘ การเปลี่ยนชื่อหรือชื่อ การย้ายสถานที่ การเพิ่มหรือลดจำนวนห้องสำหรับพักแห่งโรงแรม จะทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากนายทะเบียน ซึ่งได้บันทึกการอนุญาตไว้ โดยถูกต้องแล้ว

การเปลี่ยนตัวเจ้าสำนักจะยกขึ้นมายืนยันแก่เจ้าพนักงานปกครองท้องที่หรือยกขึ้นแก่ตัวสำหรับความผิดของเจ้าสำนักในอันจะถูกลงโทษไม่ได้ เว้นแต่เจ้าสำนักทั้งคนเก่าและ

คนใหม่จะได้แจ้งการ เปลี่ยนตัวเจ้าสำนัก เป็น หนังสือพร้อม
ด้วยชื่อสำนักและอาชีพของเจ้าสำนักคนใหม่ แม้จะเป็น
การเปลี่ยนแปลงชั่วคราวก็ตาม

มาตรา ๘ การเปลี่ยนตัวเจ้าของห้องเจ้าของคนเก่าและ
คนใหม่จะต้องแจ้งเป็นหนังสือแก่นายทะเบียนภายในห้าวัน
นับแต่วันเปลี่ยน พร้อมด้วยชื่อสำนักและอาชีพของเจ้าของ
คนใหม่

เมื่อเจ้าของต้องการ จะเลิกดำเนินกิจการโรงแรม ให้
แจ้งแก่นายทะเบียนทราบล่วงหน้าก่อนห้าวัน

เจ้าของคนใดไม่ปฏิบัติตามความในสองวรรคก่อน มี
ความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสี่สิบบาท

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่นายทะเบียนปฏิเสธไม่ยอมออก
ใบอนุญาตหรือไม่อนุญาตตามที่กำหนดไว้ในมาตราก่อนๆ ให้
อุทธรณ์ ไปยังรัฐมนตรีภายในกำหนด ๑๕ วัน นับตั้งแต่วัน
ทราบคำสั่ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีเป็นที่สุด

มาตรา ๑๑ โรงแรมจะต้องมี

(๑) ป้ายบอกชื่อหรือยี่ห้อเป็นภาษาไทยให้เด่นชัดติด
ไว้หน้าโรงแรม

(๒) ใบอนุญาตติดไว้วันที่เปิดเผยภายในโรงแรมและให้ใกล้ทางเข้าออกข้างหน้าให้มากที่สุด

(๓) เลขที่ประจำห้องพักติดไว้ที่หน้าห้อง

มาตรา ๑๒ โรงแรมจะต้องมีสมุดซึ่งมีเลขเรียงหน้าติดต่อกันตามลำดับสำหรับจดนามผู้พัก สมุดจดนามผู้พักนั้นก่อนที่จะให้จดนามผู้พักเป็นครั้งแรก เจ้าสำนักจะต้องยื่นต่อนายทะเบียนเพื่อประทับตราและลงลายมือชื่อ และนายทะเบียนต้องเซ็นชื่อย่อกำกับไว้ทุก ๆ แผ่น

ให้เรียกค่าธรรมเนียมสำหรับการนี้ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงแต่มิให้เกินสามบาท

เจ้าสำนักคนใดไม่ปฏิบัติตามให้เป็นไปตามความในมาตรานี้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

มาตรา ๑๓ การที่สมุดจดนามผู้พักสูญหาย หรือถูกลักนั้นมิให้ถือเป็นข้อแก้ตัว เว้นแต่จะได้แจ้งแก่นายทะเบียนโดยมิชักช้า

มาตรา ๑๔ เจ้าสำนักมีหน้าที่จะต้องจัดให้จดข้อความไว้ ในสมุดจดนามผู้พักตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

โดยไม่มีรอยลบเป็นอันขาด และมีให้ปล่อยช่องว่างไว้โดยไม่มีเหตุผลสมควร

(๑) ชื่อและรายการของผู้พักซึ่งพักอยู่ตลอดคืน หรือ ส่วนหนึ่งส่วนใดของวันซึ่งสิ้นสุดลงภายหลัง ๑.๐๐ นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้น

(๒) เลขที่ห้องพัก

(๓) วันที่ผู้พักนั้นมาพักและออกจากโรงแรมไป

มาตรา ๑๕ ผู้พักคนใดจดหรือแจ้งให้เจ้าสำนักจดลงในสมุดจดนามผู้พักซึ่งข้อความอย่างใด ๆ ที่รู้ว่าเป็นความเท็จและอาจจะทำให้ผู้อื่นหรือสาธารณชนเสียหาย มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

มาตรา ๑๖ เจ้าสำนักคนใดโดยรู้อยู่แล้วและในลักษณะอันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่สาธารณชนหรือผู้พัก จดลงในสมุดจดนามผู้พักซึ่งรายการใด ๆ อันไม่ถูกต้องตรงกับข้อความซึ่งผู้พักได้ให้ถ้อยคำหรือแจ้งไว้จริง มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

มาตรา ๑๗ ให้เจ้าสำนักจัดทำหนังสือแจ้งรายการประจำวันขึ้นไว้ด้วยคัดสำเนารายการซึ่งลงไว้ในวันนั้นในสมุดจด

นามผู้พักตามมาตรา ๑๔ และจัดส่งไปให้นายทะเบียนในวันรุ่งขึ้น แล้วให้นายทะเบียนทำใบรับมอบให้ไว้เป็นสำคัญ แต่โรงแรมใดอยู่ห่างไกลที่ว่าการอำเภอซึ่งไม่สามารถส่งได้ตามกำหนดดังกล่าวแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการจังหวัดจะพิจารณากำหนดส่งรายการประจำวัน แล้วมีคำสั่งให้เจ้าสำนักทราบ

ถ้ารายการซึ่งจะต้องคัดตามความในวรรคก่อนซ้ำกับรายการวันก่อน เจ้าสำนักต้องแจ้งรายการตามมาตรา ๑๕ เพียงแต่บอกว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลง

หนังสือแจ้งรายการประจำวันซึ่งทำขึ้นตามมาตรา ๑๕ เจ้าสำนักหรือผู้แทนจะต้องลงนามและรับรอง

มาตรา ๑๘ นายทะเบียน เจ้าพนักงานตำรวจตั้งแต่ชั้นนายดาบตำรวจขึ้นไป หรือหัวหน้าสถานตำรวจ หรือกรรมการอำเภอ มีอำนาจตรวจดูสมุดจดนามผู้พักและตรวจค้นห้องพักหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของโรงแรมที่เปิดไว้ให้ใช้ร่วมกัน เช่น ห้องโถง เฉลียง ห้องรับประทานอาหารเป็นต้นได้ทุกเมื่อ

การตรวจค้นสถานทอนใดนอกจากที่กล่าวแล้วให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๕ ผู้ใดเปิดโรงแรมขึ้นโดยมิได้รับใบอนุญาต
ตามมาตรา ๔ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อย
บาท

ผู้ใดดำเนินกิจการในฐานะเป็นเจ้าของสำนักแห่งโรงแรมที่
กล่าวแล้ว หรือโรงแรมซึ่งถูกยึดหรือเพิกถอนใบอนุญาต
มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินร้อยบาท

เจ้าสำนักคนใด ซึ่งเคยถูกปรับสำหรับความผิดตามที่
กล่าวไว้ในวรรคก่อน ยังคงรับผู้พักคนใดไว้ในโรงแรม
นั้นต่อไป หรือรับผู้พักใหม่อีก มีความผิดต้องระวางโทษ
จำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองร้อยบาท หรือ
ทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๐ เจ้าสำนักคนใด ไม่ปฏิบัติตามการให้เป็นไป
ตามบทบัญญัติมาตรา ๘, ๑๑, ๑๔, ๑๗ ก็คือ หรือไม่ปฏิบัติตาม
ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติ
นี้ก็ดี มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินยี่สิบบาท และ
ถ้าศาลเห็นสมควรอาจสั่งให้ยึดใบอนุญาตได้ไม่เกินหนึ่งเดือน

มาตรา ๒๑ เจ้าสำนักคนใดโดยรู้อยู่แล้วยอมรับผู้พัก
คนใด ซึ่งเห็นชัดว่าป่วยเป็นโรคเรื้อน หรือโรคติดต่อ

อันตราย หรือโรคติดต่อตามความในพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พุทธศักราช ๒๔๗๗ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ห้าสิบบาท

มาตรา ๒๒ ถ้าเจ้าสำนัก

(๑) ละเลยไม่รักษาความสะอาดหรือช่องอากาศของ โรงแรมให้เรียบร้อย แม้ได้รับคำตักเตือนเป็นหนังสือจาก นายทะเบียน โดยมีความเห็นพ้องต้องกันกับเจ้าพนักงาน สาธารณสุขแล้ว หรือ

(๒) โดยรู้อยู่แล้วยินยอมให้บุคคลใดๆ หลบซ่อนหรือ มั่วสุมในเขตโรงแรมกับบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคน ใน ลักษณะอันควรเชื่อได้ว่าจะก่อความไม่สงบขึ้นในบ้านเมือง

เมื่อข้าหลวงประจำจังหวัดเห็นชอบด้วยแล้ว นาย ทะเบียนมีอำนาจยึดใบอนุญาตได้ไม่เกินสี่ห้าวัน แต่ใน จังหวัดพระนครและธนบุรีอำนาจเช่นว่านี้ให้เป็น ของอธิบดี กรมตำรวจ

ในกรณีเช่นนี้ให้พุทธชนไปยังรัฐมนตรีได้ คำวินิจฉัย ของรัฐมนตรีเป็นที่สุด

มาตรา ๒๓ นายทะเบียนอาจปฏิเสธใบอนุญาตได้

(๑) ถ้าเจ้าสำนักหรือบุคคลใดๆ ในสำนักโรงแรมป่วยเป็นโรค หรือเป็นพาหะของโรคใด ๆ ซึ่งอาจติดต่อยังผู้อื่นได้ตามความเห็นของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

(๒) ถ้าเจ้าสำนักถูกปรับสำหรับความผิดอันเดียวกันตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒ หรือ ๑๕ ซ้ำเป็นสองครั้ง

(๓) ถ้าเจ้าสำนักถูกปรับสำหรับความผิดใดๆ ตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒, ๑๕ และ ๒๑ เป็นสามครั้ง

(๔) ถ้าเจ้าสำนักได้ดำเนินกิจการโรงแรมในลักษณะที่ใบอนุญาตถูกยึดสองครั้งแล้ว ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

(๕) ถ้าเจ้าสำนักถูกพิพากษาลงโทษโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไปตามส่วนที่ ๓, ๕ (หมวดที่ ๒, ๓), ๖, ๗ (หมวดที่ ๑), แห่งกฎหมายลักษณอาญา

(๖) ถ้าเจ้าสำนักถูกพิพากษาลงโทษ โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตั้งแต่สามเดือนขึ้นไปตามส่วนที่ ๕ (เว้นแต่หมวดที่ ๗ และ ๘) แห่งกฎหมายลักษณอาญา

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่นายทะเบียนมีอำนาจยึดใบอนุญาตตามความในมาตราก่อนๆ ถ้าเห็นเป็นการสมควรที่จะดักเดือน

เจ้าสำนัก นายทะเบียนอาจเรียกเจ้าสำนักมายังสำนักงาน
เพื่อรับคำตักเตือนโดยไม่ยึดใบอนุญาตก็ได้

มาตรา ๒๕ เคหะสถานใดใช้เป็นบ้านพัก ก่อถ้าวคือใช้
เฉพาะเป็นที่รับบุคคลที่ประสงค์จะไปพักอาศัยอยู่ชั่วระยะ
เวลานานอย่างน้อยหนึ่งเดือน โดยผู้มีสิทธิให้ใช้มิได้ขาย
อาหารหรือเครื่องดื่มใด ๆ แก่ผู้พักเป็นปกติธุระหรือแก่
ประชาชนไม่ถือว่าเป็นโรงแรม ความความหมายแห่งพระราช
บัญญัตินี้

มาตรา ๒๖ สถานที่ใดจัดตั้งขึ้นให้บุคคลพักอาศัยชั่ว
คราวเพื่อประโยชน์ในราชการ การกุศล การศึกษา หรือ
เพื่อประโยชน์อย่างอื่นอันข้าหลวงประจำจังหวัดเห็นสมควร
ข้าหลวงประจำจังหวัดมีอำนาจให้ความยกเว้นหรือผ่อนผัน
หน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ได้ตามควรแก่กรณี แต่
ในจังหวัดพระนครและธนบุรี อำนาจเช่นว่านี้ให้เป็นของ
อธิบดีกรมตำรวจ

มาตรา ๒๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมี
หน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มี
อำนาจออกกฎกระทรวงวางระเบียบการ และกำหนดค่า
ธรรมเนียมต่างๆ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

๕๓๒๕

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
แล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
(ตามมติคณะรัฐมนตรี)
นิติศาสตร์ไพศาลย์
รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๓ ตุลาคม หน้า ๑๓๖๘)

กฎกระทรวงการต่างประเทศ

ออกตามความในพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว

พุทธศักราช ๒๔๗๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๔๗๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. เพื่อประโยชน์แก่การจดทะเบียนในเมืองต่างประเทศ ให้ที่ทำการสถานทูตหรือสถานกงสุลสยามเป็นสำนักทะเบียน ตามความใน มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๔๗๘

ข้อ ๒. ให้เจ้าพนักงานทูตหรือกงสุลสยามเป็นนายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนที่ทำการสถานทูตหรือสถานกงสุลสยามนั้น

ข้อ ๓. คำร้องขอจดทะเบียนสมรสให้ทำตามแบบ ก.
คำร้องขอจดทะเบียนการหย่าให้ทำตามแบบ ข.
คำร้องขอจดทะเบียนการรับรองบุตรให้ทำตาม

คำร้องขอจดทะเบียนการรับบุตรบุญธรรมให้ทำ
ตามแบบ ง.

คำร้องขอจดทะเบียนเลิกการรับบุตรบุญธรรมให้
ทำตามแบบ จ.

ข้อ ๔. คำร้องขอจดทะเบียนนั้น ถ้านายทะเบียน
เห็นว่าทำไม่ถูกต้อง หรือเจี้ยน ข้อความบกพร่องก็ดี
หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า การมิได้เป็นไป ตาม เงื่อนไข แห่ง
มาตรา ๑๔๔๕ มาตรา ๑๔๔๖ และมาตรา ๑๔๔๗ แห่ง
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ดี นายทะเบียนอาจ
เรียกผู้ร้องขอจดทะเบียน มาสอบสวน เสีย ก่อน ที่ จะ รับ จด
ทะเบียนก็ได้

ข้อ ๕. การร้องขอจดทะเบียนในกรณีที่ผู้ร้องขอจดทะเบียน
ตาย ตามความในมาตรา ๑๔ วรรค ๒ แห่งพระราชบัญญัติ
จดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๔๗๘ เมื่อ นายทะเบียน
สอบสวนเห็นสมควรรับจดทะเบียนแล้ว ให้ นายทะเบียน
บันทึก ถ้อย คำ และ พุทธศักราช แห่ง การ ร้อง ขอ นั้น ไว้ ใน
ทะเบียนด้วย

ข้อ ๖. การจดทะเบียนการหย่า ให้ นายทะเบียนบันทึก
ลงไว้ในทะเบียนสมรสด้วย และถ้าการจดทะเบียนสมรส

นั้นได้กระทำไว้ณสำนักทะเบียนแห่งอื่น ก็ให้นายทะเบียน
ผู้รับจดทะเบียนการหย่าส่งสำเนาทะเบียนหย่านั้นไปยังนาย
ทะเบียนผู้รับจดทะเบียนสมรส เพื่อจะได้บันทึกไว้ใน
ทะเบียนสมรสเป็นสำคัญ

ข้อ ๗. การจดทะเบียน เลิกการรับบุตรบุญธรรมให้นำ
ข้อ ๖ แห่งกฎนี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๘. การบันทึกทุกอย่าง ให้นายทะเบียนบันทึก
เหตุผลแล้วลงวันเดือนปีและลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญทุกครั้ง

ข้อ ๙. การจดทะเบียนและการบันทึกทุกอย่าง ให้นาย
ทะเบียน คัดสำเนาซึ่งได้รับรองถูกต้องแล้ว ส่งไปยัง
กระทรวงการต่างประเทศเพื่อส่งต่อไปยังกระทรวงมหาดไทย

ข้อ ๑๐. ผู้มีส่วนได้เสีย อาจขอจดทะเบียน ณ สำนัก
ทะเบียนที่รับจดทะเบียนไว้ตาม สถานทูต และ สถานกงสุล
ต่างๆ ได้ โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม และถ้าจะขอสำเนา
ที่ให้นายทะเบียนคัดสำเนาลงลายมือชื่อรับรองให้ โดยคิด
ค่าธรรมเนียม ฉบับละสองบาท ตามอัตราแลกเปลี่ยน
ณสถานที่และในเวลาที่ใช้เงิน

ข้อ ๑๑. ผู้มีส่วนได้เสียที่อยู่ในต่างประเทศ อาจยื่น
คำขอต่อ นายทะเบียน เพื่อ ขอ ทราบ ข้อ ความใด ๆ จาก

ทะเบียนของสำนักทะเบียนกลางก็ได้ แต่คำขอนั้นต้องทำ
ตามแบบที่สำนักทะเบียนกลางได้จัดพิมพ์ขึ้น และต้องเสีย
ค่าธรรมเนียมรายละเอียด ตามอัตราแลกเปลี่ยนณสถานที่
และในเวลาที่ใช้เงิน เมื่อได้ชำระ ค่าธรรมเนียมต่อนาย
ทะเบียนต้นทางแล้ว จึงให้นายทะเบียนรับคำขอนั้นส่งไป
ยังกระทรวง การต่างประเทศ เพื่อส่งต่อไปยัง กระทรวง
มหาดไทยโดยเร็ว

กฎให้ไว้เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

พระยาศรีเสนา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๐ ตุลาคม หน้า ๑๓๘๑)

สถานที่.....
 .....
 .....

อักษร.....
 ลำดับหน้า.....
 เลขทะเบียนที่.....

คำร้องขอจดทะเบียนสมรส

ผู้มาขอข่ายนี้ ขอทำคำร้องขอจดทะเบียนสมรสต่อเจ้าพนักงาน ตาม
 ความในมาตรา ๑๔๔๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังข้อความต่อไปนี้

รายการ	ชาย	หญิง
๑. นาม		
๒. ชาติ บังคับ		
๓. ถิ่นที่อยู่		
๔. อายุ เกิด วัน. เดือน. ปี		
๕. ที่เกิด		
๖. อาชีพ		
๗. นามบิดา		
๘. ประเทศที่เกิด ของบิดา		
๙. นามมารดา		
๑๐. ประเทศที่เกิด ของมารดา		
๑๑. ลายมือชื่อผู้ร้องขอ จดทะเบียน		

คำร้องขอจดทะเบียนนี้ ผู้ร้องได้ยื่นต่อข้าพเจ้าเมื่อวันที่.....
 พ.ศ. .... ได้จดทะเบียนสมรสไว้แล้วในเลขทะเบียนที่.....

หนังสือแสดงความยินยอม

หนังสือแสดงว่า ข้าพเจ้าผู้ลงนามข้างท้ายนี้ ยินยอมให้.....

(นามผู้จะสมรสซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ)

ซึ่งเป็น.....ของข้าพเจ้า และซึ่งมีอายุ.....ปี ทำการสมรสกับ

(บุตรหรือผู้อยู่ในความปกครอง)

ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ วันที่..... พ.ศ. ....

ลายมือชื่อบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

สถานที่.....
 .....
 .....

อักษร.....
 ลำดับหน้า.....
 เลขทะเบียนที่.....

คำร้องขอจดทะเบียนการหย่า

ผู้ नामข้างท้ายนี้ ขอทำคำร้องขอจดทะเบียนการหย่าโดยความยินยอม ต่อเจ้าพนักงานได้นำหนังสือตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๔๕๘ วรรค ๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาแสดงพร้อมกับคำร้องนี้แล้ว

รายการ	ชาย	หญิง
๑. นาม		
๒. ชาติ บังคับ		
๓. ถิ่นที่อยู่		
๔. อายุ เกิดวัน. เดือน. ปี		
๕. จดทะเบียน สมรส	ณสำนักทะเบียน	
	เลขทะเบียนที่	
	ลงวัน. เดือน. ปี	
๖. ลายมือชื่อผู้ร้องขอจดทะเบียน		

คำร้องขอจดทะเบียนนี้ ผู้ร้องได้ยื่นต่อข้าพเจ้าเมื่อวันที่.....
 พ.ศ. .... ได้จดทะเบียนการหย่าไว้แล้วในเลขทะเบียนที่.....

.....
 นายทะเบียน

ก.

สถานที่.....
.....
.....

อักษร.....
ลำดับหน้า.....
เลขทะเบียนที่.....

คำร้องขอจดทะเบียนการรับรองบุตร

ผู้มีนามข้างท้ายนี้ ขอทำคำร้องขอจดทะเบียนการรับรองบุตร ตามความ
ในมาตรา ๑๕๒๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังข้อความต่อไปนี้

รายการ	บุตร	บิดา	มารดา
๑. นาม			
๒. ชาติ บังคับ			
๓. ถิ่นที่อยู่			
๔. ที่เกิด			
๕. บุตรเกิด วัน. เดือน. ปี			
๖. ลายมือขอผู้ร้อง ขอจดทะเบียน			

คำร้องขอจดทะเบียนนี้ ผู้ร้องได้ยื่นต่อข้าพเจ้า เมื่อวันที่.....
พ.ศ.....ได้จดทะเบียนไว้แล้วในเลขทะเบียนที่.....

.....
นายทะเบียน

หนังสือแสดงความยินยอมของบุตร

หนังสือนี้แสดงว่า ข้าพเจ้าผู้มีนามข้างท้ายนี้

ยินยอมให้.....จดทะเบียน

(นามบิดา)

รับรองว่าข้าพเจ้าเป็นบุตร

ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ วันที่..... พ.ศ. ....

.....
ลายมือชื่อบุตร

หนังสือแสดงความยินยอมของมารดา

หนังสือนี้แสดงว่า ข้าพเจ้าผู้มีนามข้างท้ายนี้

ยินยอมให้.....จดทะเบียน

(นามบิดา)

รับรองว่า.....บุตรของข้าพเจ้า เป็นบุตร

(นามบุตร)

ของ.....โดยชอบด้วยกฎหมาย

(นามบิดา)

ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ วันที่..... พ.ศ. ....

.....
ลายมือชื่อมารดา

หมายเหตุ.....

.....

.....

สถานที่.....
 .....
 .....

อักษร.....
 ลำดับหน้า.....
 เลขทะเบียนที่.....

คำร้องขอจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม

ผู้
 ผู้
 นามข้า^{ผู้}แทน^{ผู้} ขอทำคำร้องขอจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม ตามความ
 ในมาตรา ๑๕๘๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังข้อความต่อไปนี้

รายการ	ผู้ที่จะรับบุตรบุญธรรม	ผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม
๑. นาม		
๒. ชาติ บังคับ		
๓. ถิ่นที่อยู่		
๔. อายุ เกิดวัน. เดือน. ปี		
๕. ที่เกิด		
๖. นามคู่สมรส		
๗. นามบิดามารดาหรือผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม		
๘. ถิ่นที่อยู่ของบิดามารดาหรือผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม		
๙. ตายมือขอผู้ร้องขอจดทะเบียน		

คำร้องขอจดทะเบียนนี้ ผู้ร้องได้ยื่นต่อข้าพเจ้าเมื่อวันที่.....
 พ.ศ..... ได้จดทะเบียนไว้แล้วในเลขทะเบียนที่.....

หนังสือแสดงความยินยอมของคู่สมรสของผู้ที่จะรับบุตรบุญธรรม

หนังสือนี้แสดงว่า ข้าพเจ้าผู้สมนามข้างท้ายนี้

ยินยอมให้.....ซึ่งเป็น.....ของข้าพเจ้า

(นามผู้ที่จะรับบุตรบุญธรรม) (สามีหรือภรรยา)

จดทะเบียนรับ.....เป็นบุตรบุญธรรมได้

(นามผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม)

ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ วันที่..... พ.ศ. ....

.....
ลายมือชื่อผู้ให้ความยินยอม

หนังสือแสดงความยินยอมของคู่สมรสของผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม

หนังสือนี้แสดงว่า ข้าพเจ้าผู้สมนามข้างท้ายนี้

ยินยอมให้.....จดทะเบียน

(นามผู้ที่จะรับบุตรบุญธรรม)

รับ.....ซึ่งเป็น.....ของข้าพเจ้า

(นามผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม) (สามีหรือภรรยา)

เป็นบุตรบุญธรรมได้

ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ วันที่..... พ.ศ. ....

.....
ลายมือชื่อผู้ให้ความยินยอม

หนังสือแสดงความยินยอมของบิดามารดา

หรือผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม (ยังไม่บรรลุนิติภาวะ)

หนังสือนี้แสดงว่า ข้าพเจ้าผู้สมนามข้างท้ายนี้

ยินยอมให้.....จดทะเบียน

(นามผู้ที่จะรับบุตรบุญธรรม)

รับ.....ซึ่งเป็น.....

(นามผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม)

(บุตรหรือผู้อยู่ในความปกครอง)

ของข้าพเจ้า เป็นบุตรบุญธรรมได้

ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ วันที่..... พ.ศ. ....

.....
ลายมือชื่อผู้ให้ความยินยอม

สถานที่.....
 .....
 .....

อักษร.....
 ลำดับหน้า.....
 เลขทะเบียนที่.....

คำร้องขอจดทะเบียนเลิกการรับบุตรบุญธรรม

ผู้มีนามข้างท้ายนี้ ขอทำคำร้องขอจดทะเบียนเลิกการรับบุตรบุญธรรม ตาม
 ความในมาตรา ๑๕๘๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังข้อความต่อไปนี้

รายการ	ผู้รับบุตรบุญธรรม	บุตรบุญธรรม
๑. นาม		
๒. ชาติ บังคับ		
๓. ที่ตั้งอยู่		
๔. อายุ เกิดวัน. เดือน. ปี		
๕. นามคู่สมรส		
๖. นามบิดามารดาหรือผู้แทนโดย ชอบธรรมของบุตรบุญธรรม		
๗. ที่ตั้งอยู่ของบิดามารดาหรือผู้แทน โดยชอบธรรมของบุตรบุญธรรม		
๘. จดทะเบียนรับ บุตรบุญธรรม	ณสำนักทะเบียน	
	เลขทะเบียนที่	
	ลงวัน. เดือน. ปี	
๙. ตายมือของผู้ร้องขอจดทะเบียน		

คำร้องขอจดทะเบียนนี้ ผู้ร้องได้ยื่นต่อข้าพเจ้าเมื่อวันที่.....
 พ.ศ..... ได้จดทะเบียนไว้แล้วในเลขทะเบียนที่.....

หนังสือแสดงความยินยอมของคู่สมรสของผู้รับบุตรบุญธรรม

หนังสือนี้แสดงว่า ข้าพเจ้าผู้มีนามข้างท้ายนี้

ยินยอมให้..... ซึ่งเป็น..... ของ
(นามผู้รับบุตรบุญธรรม) (สามีหรือภรรยา)

ข้าพเจ้า จดทะเบียนเลิกการรับ.....บุตรบุญธรรมได้
(นามบุตรบุญธรรม)

ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ วันที่..... พ.ศ. ....

.....
ลายมือชื่อผู้ให้ความยินยอม

หนังสือแสดงความยินยอมของคู่สมรสของบุตรบุญธรรม

หนังสือนี้แสดงว่า ข้าพเจ้าผู้มีนามข้างท้ายนี้

ยินยอมให้..... จดทะเบียน
(นามผู้รับบุตรบุญธรรม)

เลิกการรับ.....บุตรบุญธรรมซึ่งเป็น..... ของ
(นามบุตรบุญธรรม) (สามีหรือภรรยา)

ข้าพเจ้า
ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ วันที่..... พ.ศ. ....

.....
ลายมือชื่อผู้ให้ความยินยอม

หนังสือแสดงความยินยอมของบิดามารดาหรือผู้แทนโดยชอบธรรม

ของบุตรบุญธรรม (ยังไม่บรรลุนิติภาวะ)

หนังสือนี้แสดงว่า ข้าพเจ้าผู้มีนามข้างท้ายนี้

ยินยอมให้..... จดทะเบียน
(นามผู้รับบุตรบุญธรรม)

เลิกการรับ.....บุตรบุญธรรมซึ่งเป็น..... ของ
(นามบุตรบุญธรรม) (บุตรหรือผู้อยู่ในความปกครอง)

ข้าพเจ้า
ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ วันที่..... พ.ศ. ....

.....
ลายมือชื่อผู้ให้ความยินยอม

กฎกระทรวงมหาดไทย

ออกตามความในมาตรา ๒๓ และมาตรา ๖๕ แห่ง
พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๗๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ และมาตรา ๖๕ แห่ง
พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๗๖ รัฐ
มนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ นายกมนตรีตำบลและมนตรีตำบลนั้นจักต้องเป็น
ผู้ที่มีวิทยฐานะเทียบชั้นประถมศึกษาสามัญ

ข้อ ๒ ให้นำกฎข้อ ๑ ไปใช้บังคับแก่นายกมนตรีเมือง
และมนตรีเมืองกับนายกมนตรีนครและมนตรีนครโดยอนุโลม
กฎให้ไว้ณวันที่ ๑๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์

รักษาการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการบังคับตามกฎหมายสันนิบาตชาติ
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ที่ออกเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

เจ้าพระยาอมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชโยนทวีโยธิน

ตราไว้เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า เนื่องจากมีมติของ
สันนิบาตชาติเป็นอันว่ากรณีพิพาทระหว่างอิตาลีกับอิตาลี
เข้าอยู่ในเกณฑ์ที่บรรดาสมาชิกของสันนิบาตชาติจะต้องใช้
การบังคับตามความผูกพัน ซึ่งมีอยู่ตามข้อ ๑๖ แห่งกติกา
สันนิบาตชาติ และในฐานะที่ประเทศสยามเป็นสมาชิกของ
สันนิบาตชาติก็ย่อมอยู่ในความผูกพันตามข้อ ๑๖ แห่งกติกา
นั้น

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการบังคับตามกฎหมายสันนิบาตชาติ พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ เมื่อใดจักต้องปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อ ๑๖
แห่งกติกาสันนิบาตชาติก็ให้ออกพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา
๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยามเพื่อดำเนินการ
บังคับเท่าที่ประเทศสยามจักต้องทำให้เป็นผลตามคำวินิจฉัย
ของสันนิบาตชาติที่ได้ลงมติไว้แล้ว หรือจะได้ลงมติต่อไป
ซึ่งในภายใต้อรรถสวณใด ๆ ที่รัฐบาลจะได้กระทำไว้กับสันนิบาต
ชาติ

พระราชกฤษฎีกาเช่นว่านั้น จะมีบทกำหนดโทษบุคคล
ซึ่งละเมิดต่อบัญญัติแห่งพระราชกฤษฎีกา เป็นโทษ
จำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกินหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้ง
ปรับก็ได้

มาตรา ๔ เมื่อพฤติการณ์ซึ่งทำให้จำเป็นต้องดำเนินการ
บังคับตามข้อ ๑๖ แห่งกติกาสันนิบาตชาติได้หมดสิ้นไป
และคำวินิจฉัยของสันนิบาตชาตินั้นเป็นอันได้ถอนแล้ว ก็
ให้มีพระราชกฤษฎีกายกเลิกบรรดาพระราชกฤษฎีกาซึ่งจะ
ได้ออกตามความในมาตรา ๓ นั้นเสีย

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไป
ตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

นิติศาสตร์ไพศาลย์
รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๗ ตุลาคม หน้า ๑๓๕๕)

กฎกระทรวงเศรษฐกิจการ

ว่าด้วยการนำร่อง ออกตามความในมาตรา ๔ แห่ง
พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม แก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการ
เดินเรือในน่านน้ำสยาม แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗
(ฉบับที่ ๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจออกกฎ
กระทรวงว่าด้วยการนำร่องไว้ดังต่อไปนี้

หมวด ๑

การออกใบอนุญาตเป็นผู้นำร่อง

ข้อ ๑ ผู้นำร่องทั่วไปภายในน่านน้ำสยามนั้น แบ่งออก
เป็นชั้นและมีหน้าที่นำเรือเข้าออกภายในเขตที่กำหนดไว้
ดังนี้

- (๑) ผู้นำร่องชั้น ๑ ทำการนำเรือทุกขนาด
- (๒) ผู้นำร่องชั้น ๒ ทำการนำเรือตามขนาดซึ่งหัวหน้า
ผู้นำร่องจะกำหนดให้
- (๓) ผู้นำร่องพิเศษ ทำการนำร่องเฉพาะเรือลำที่ระบุ
ไว้ในใบอนุญาต

ข้อ ๒ บุคคลที่จะสมัครเป็นผู้นำร่องชั้น ๒ ตามข้อ ๑ นั้น จะต้องเป็นนายทหารเรือชั้นนายเรือเอกขึ้นไป ที่ได้เป็นผู้บังคับการ เรือ มาแล้วหรือนายเรือของ เรือค้าต่างประเทศ และต้องมีอายุระหว่าง ๓๐ ปีกับ ๔๕ ปีบริบูรณ์

อนึ่ง การรับสมัครนั้น ถ้าสามารถจะทำได้ ย่อมให้ประโยชน์แก่นายทหารเรือแห่งราชนาวีสยามก่อนบุคคลอื่น

ข้อ ๓ การยื่นใบสมัครขอเป็นผู้นำร่อง ให้ยื่นต่อ หัวหน้ากองตรวจท่า การนี้จะต้องมีใบตรวจของแพทย์ทหารเรือ หรือแพทย์สาธารณสุขแสดงความสมบูรณ์แห่งร่างกาย มีสายตาดำดี มีประกาศนียบัตรนายเรือ และประกาศนียบัตรหรือใบรับรองแสดงความรู้อย่างรอบคอบ ทั้งจะต้องมีใบสุทธิแสดงว่า เป็นผู้มีคุณสมบัติเรียบร้อย ไม่เสพของเมาน์เตียมรรยาทและไม่เป็นผู้ติดยาเสพติดให้โทษ

ข้อ ๔ เมื่อกรมเจ้าท่าได้รับสมัครของผู้ยื่นใบสมัครไว้แล้วจะได้ให้เป็นผู้ฝึกการนำร่อง ส่วนผู้สมัครขอเป็นผู้นำร่องพิเศษนั้น ไม่อยู่ในบังคับแห่งข้อนี้

ข้อ ๕ หัวหน้าผู้นำร่อง เป็นผู้ควบคุมดูแล ผู้ฝึกการนำร่องทุกคน ทั้งจัดการมอบตัวและผลัดเปลี่ยนให้ไปฝึกกับผู้นำร่องที่มีความชำนาญแล้ว ผู้นำร่องที่รับมอบตัว

ต้องพยายาม อบรม สั่งสอนให้ผู้ฝึกนั้นได้รับความรู้ความ
ชำนาญในการนำเรือ และการรอบรู้แห่งร่องน้ำตลอดจนกิจ
การของท่าเรือ หรือถ้าพึงปฏิบัติได้ก็ให้ได้ทำการช่วยเหลือ
ในการนำเรือจริง ๆ บ้าง

ตามปกติระยะเวลาฝึกให้กำหนด ๖ เดือนถึง ๑ ปีแล้ว
แต่ความสามารถของผู้ฝึก หรือแล้วแต่ความจำเป็นของ
กิจการนำร่อง แต่อธิบดีกรมเจ้าท่าอาจร่นกำหนดเวลาฝึก
ตามคำแนะนำขอหัวหน้าผู้นำร่องให้สั้นเข้าก็ได้และเพราะกรณี

ข้อ ๖ เมื่อผู้ฝึกการนำร่องได้ทำการฝึกครบ กำหนด
แล้ว ให้หัวหน้าผู้นำร่องรายงานผลการฝึก ความประพฤติ
พร้อมทั้งแสดงความเห็นเป็นรายบุคคลเสนอตามลำดับชั้น
ถึงอธิบดีกรมเจ้าท่า ถ้าอธิบดีกรมเจ้าท่าพิจารณาเห็นว่า
ไม่สมควรที่จะให้เข้าสอบไล่เป็นผู้นำร่อง จะสั่งให้ทดสอบไล่
ผู้นั้นก็ได้

ในการสอบไล่เป็นผู้นำร่องชั้น ๒ อธิบดีกรมเจ้าท่าจะ
ได้ตั้งกรรมการสอบไล่ชั้นชุดหนึ่งประกอบด้วย

- (๑) หัวหน้ากองตรวจท่า ๑
- (๒) หัวหน้าผู้นำร่องหรือผู้นำร่องชั้นหนึ่ง ๑
- (๓) นายเรือของเรือต่างประเทศ ๑

บุคคลในหมายเลข (๑) และ (๒) นั้น ถ้าผู้ใดเป็นผู้มีอาวุโสให้รับตำแหน่งเป็นประธานกรรมการ

ข้อ ๗ ในการสอบไล่นั้น ให้ทำการสอบทั้งทางปฏิบัติและทางวิชาการ

การสอบทางปฏิบัติ มีการบังคับเรื่องภายใน เขตต์ที่คณะกรรมการสอบไล่นำกำหนดให้ และให้คณะกรรมการสอบไล่มอบให้ผู้นำร่องประจำเรือนั้นเป็นผู้สอบไล่ และให้คะแนนในทางปฏิบัติโดยเฉพาะขณะทำการสอบไล่ ผู้นำร่องนั้นจักต้องรับผิดชอบในการนำร่องเรือนั้น

ในการสอบไล่ทางวิชาการ ให้สอบปากเปล่าต่อหน้าคณะกรรมการ

ข้อ ๘ คะแนนสอบไล่ทางปฏิบัติ และทางวิชาการนั้น ให้แยกประเภทกันไว้ ผู้ที่อาจนับว่าสอบไล่ได้จะต้องได้คะแนนรวมใน ประเภททางปฏิบัติไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ และทางวิชาการไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐

เมื่อสอบไล่ทั้งสองประเภทนั้นแล้วเป็นหน้าที่ของประธานกรรมการรายงานผลการสอบไล่เสนอต่ออธิบดีกรมเจ้าท่า ซึ่งจะเป็นผู้ตัดสินเด็ดขาดว่าผู้เข้าสอบไล่จะได้หรือตก

ข้อ ๘ ผู้สมัครสอบไล่เพื่อรับอนุญาตเป็นผู้นำร่องชั้น ๒ จะต้องสอบไล่ตามหลักสูตรต่อไปนี้

(๑) ในการเรือทั่วไป จะต้องมีความรู้ในวิชาการเรือ สามารถบังคับ และ นำ ร่อง เรือ ขนาดไม่เกิน ๑,๕๐๐ ตัน วิสิเตอร์ เข้าและออกระหว่างเขตต์ที่กำหนดไว้ ตลอด ทั้งการนำเรือออกและจอดด้วย

(๒) ในทางเดินเรือและร่องน้ำ ต้องรู้ระยะและตำบล เรือท่นต่าง ๆ ที่ดินและหัวแหลม เขตต์ท่าเรือ เขตต์จอด เรือ และท่าเทียบเรือต่าง ๆ ภายในเขตต์ท่าที่บังคับการ นำร่อง

(๓) พระราชบัญญัติป้องกันเหตุเรือโดนกัน ๆ พระราช บัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม ๆ และกฎข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งกำลังใช้อยู่ อันเป็นหน้าที่ของผู้นำร่องจะต้องรู้

(๔) วิธีใช้ประมวลสัญญาณสากล และให้ใช้สัญญาณ นั้นได้ด้วย

ข้อ ๑๐ ถ้าผู้สมัครสอบไล่ตก จะให้เวลาทำการฝึก นำร่องอีก ๑ เดือน แล้วทำการสอบไล่แก้ตัวใหม่ ถ้าสอบไล่ ตกอีกเป็นครั้งที่ ๒ ก็ให้อธิบดีกรมเจ้าท่าพิจารณาว่าสมควร จะให้สอบไล่อีกครั้งหรือไม่ ถ้าให้สอบไล่อีกครั้งก็ต้องไปฝึกอีก

๑ เดือน แล้วสอบไล่ใหม่ หรือมีคะแนนก็ให้คัดข้อออกเสียเลย แต่ถ้าสอบไล่ต้ออีกเป็นครั้งที่ ๓ ให้หมดสิทธิเป็นผู้สมัครอีกต่อไป ส่วนผู้ที่สอบไล่ได้นั้น ให้อธิบดีกรมเจ้าท่าออกใบอนุญาตให้เป็นผู้นำร่อง

ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้นำร่องของรัฐบาลหรือเทศบาลนั้น จะได้คัดเลือกจากผู้สอบไล่ได้แล้วตามลำดับคะแนนในการนี้ให้อธิบดีกรมเจ้าท่าเสนอรายนามต่อรัฐมนตรี เพื่อประกาศแต่งตั้งต่อไป

ข้อ ๑๑ ลักษณะกำหนดสำหรับผู้นำร่องชั้น ๑ นั้น นอกจากความรู้ความชำนาญสำหรับผู้นำร่องชั้น ๒ แล้ว ต้องสามารถนำเรือทุกขนาด ต้องรอบรู้ถึงศิลป์แห่งการแต่งเรือกรบั้งกับเรือในลักษณะต่างๆ ณ ที่ค้ำขึ้น ลักษณะของน้ำขึ้นน้ำลง ตลอดจนฤดูกาลต่างๆ และข้อบังคับการนำร่องซึ่งกำลังใช้อยู่โดยละเอียด

เมื่อมีการสอบไล่เป็นผู้นำร่องชั้น ๑ ให้นำบทบังคับในข้อ ๖ และ ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๒ ผู้นำร่องชั้น ๒ มีความประสงค์จะขอเลื่อนชั้นเป็นผู้นำร่องชั้น ๑ เมื่อใด ให้ทำรายงานเสนอขึ้นมาตามลำดับชั้น เมื่อหัวหน้าผู้นำร่องได้รับรายงานนั้นแล้วให้ขอ

ความเห็นจากบรรดาผู้นำร่องทั้งสิ้นในเขตค้ำท่าหรือน่านน้ำเดียวกัน ถ้าส่วนข้างมากเห็นว่าผู้นั้นอยู่ในลักษณะกำหนดควรเลื่อนชั้นได้ จึงให้หัวหน้าผู้นำร่องรายงานเสนอความเห็นนั้นต่อไปจนถึงอธิบดีกรมเจ้าท่า ซึ่งเป็นผู้พิจารณาเด็ดขาดอีกชั้นหนึ่ง แล้วแต่ความสมควรแห่งกรณี ในการเลื่อนชั้นผู้นำนำนั้น ให้เสนอรายนามต่อรัฐมนตรีเพื่อประกาศเลื่อนชั้นต่อไป

ข้อ ๑๓ ผู้สมัครสอบเป็นผู้นำร่องพิเศษนั้น จะต้องเป็นนายเรือ ของเรือเดิน ทะเลที่ชักธงสยาม และเป็นนายเรือลำนั้นมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๓ ปี การสอบไล่ให้อนุโลม สอบตามชั้น และตามขนาดเรือที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

ข้อ ๑๔ โใบอนุญาตผู้นำนำนานั้น ปรากฏตามแบบต่อท้ายกฎนี้

ข้อ ๑๕ ผู้ใดมีประกาศนียบัตรและใบอนุญาตสำหรับทำการนำร่องภายในน่านน้ำสยามมาแล้วก่อนประกาศใช้กฎนี้ และสมัครจะทำการนำร่องต่อไป ให้รายงานเสนอต่ออธิบดีกรมเจ้าท่า ผ่านทางหัวหน้ากองตรวจท่า ถ้าอธิบดีกรมเจ้าท่าพิจารณาเห็นเป็นการสมควรจะให้แพทย์ตรวจร่างกาย สาย

คา เสียก่อนก็ได้ หรือจะออกใบอนุญาตให้ใหม่ตามคุณวุฒิ
ของผู้นั้น โดยไม่ต้องให้แพทย์ตรวจก็ได้ และไม่ต้องเสีย
ค่าธรรมเนียมตามข้อ ๑๖ แห่งกฎนี้

หมวด ๒

ค่าธรรมเนียมสอบไล่ผู้นำร่อง

ข้อ ๑๖ ผู้สมัครเข้าสอบไล่เป็นผู้นำร่อง ต้องเสียค่า
ธรรมเนียมพร้อมกับใบขึ้นสมัครตามอัตราดังต่อไปนี้

สำหรับนำร่องชั้น ๒

๒๕ บาท

สำหรับนำร่องชั้น ๑ หรือนำร่องพิเศษ

๓๐ บาท

เมื่อได้เสียค่าธรรมเนียมแล้ว ถึงแม้นจะหมดสิทธิ
หรือไม่ได้ทำการสอบไล่ด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม จะไม่คืนค่า
ธรรมเนียมให้

ข้อ ๑๗ เมื่อผู้สมัครได้ทราบกำหนดวันสอบไล่แน่นอน
แล้ว ต้องนำเงินคนละ ๒๐ บาทมามอบให้หัวหน้ากอง
ตรวจท่า ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในการนั้นไว้เสียก่อนวันสอบไล่
เพื่อจ่ายเป็นรางวัลแก่กรรมการ ซึ่งอยู่นอกราชการ

ข้อ ๑๘ ผู้สมัครสอบ เป็นผู้นำร่องของรัฐบาลหรือ
เทศบาลไม่ต้อง เสีย ค่าธรรมเนียมสอบไล่ และ เงิน รางวัล
สำหรับกรรมการตามข้อ ๑๖ และ ๑๗ แต่ให้เจ้าทำเป็นผู้จ่าย

หมวด ๓

มรรยาทและหน้าที่ของผู้นำร่อง

ข้อ ๑๙ ผู้นำร่องทุกคนจะต้องอยู่ในบังคับบัญชาและ
เชื่อฟังคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายของหัวหน้าผู้นำร่องและผู้บังคับ
บัญชาตามลำดับชั้น ทั้งจะต้องประพฤติตนให้เป็นระเบียบ
เรียบร้อยเสมอ

ข้อ ๒๐ อธิบดีกรมเจ้าท่ามีสิทธิที่จะอนุญาตให้ผู้นำร่อง
ลาพักหรือลาป่วยได้ แต่ถ้าอธิบดีกรมเจ้าท่าไม่อยู่ ก็ให้
หัวหน้ากองตรวจทำอนุญาตให้ลาได้เฉพาะกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) ป่วยในเมื่อมีใบรับรองของแพทย์แผนปัจจุบันชั้น ๑
- (๒) กิจธุระส่วนตัวอันจำเป็นในเมื่อหัวหน้าผู้นำร่องรับ
รองว่าจะไม่เสียการทำงานในรอบเวรของผู้นั้น

ข้อ ๒๑ ผู้นำร่องคนใดได้รับอนุญาตให้ลาป่วยแล้ว จะ
กลับมาทำงานอีกไม่ได้จนกว่าจะมีใบรับรองของแพทย์แผน
ปัจจุบันชั้น ๑ มาแสดงว่าร่างกายสมบูรณ์พอที่จะปฏิบัติงาน
งานได้ต่อไป

ข้อ ๒๒ ผู้นำร่องที่กลับจากการลาจะต้องรายงานแสดง
ตนต่อหัวหน้าผู้นำร่องและเจ้าท่า

ข้อ ๒๓ ผู้นำร่องคนใดได้หยุดงานในหน้าที่ติดต่อกันมีกำหนดตั้งแต่ ๖ เดือนขึ้นไป จะกลับเข้าทำงานนำร่องอีกทันทีได้หรือไม่นั้น แล้วแต่พฤติการณ์เกี่ยวกับการนำร่อง ซึ่งอธิบดีกรมเจ้าท่าจะเป็นผู้สั่ง โดยพิจารณาตามคำแนะนำของหัวหน้าผู้นำร่อง

ข้อ ๒๔ ผู้นำร่องทุกคนจะออกไปพ้นเขตต์ท่าที่บังคับการนำร่องในหน้าที่ของตนตามลำพังไม่ได้ นอกจากจะได้รับอนุญาตจากหัวหน้าผู้นำร่อง และจะต้องรายงานวันที่ออกไปจากเขตต์ท่านั้นให้เจ้าท่าทราบไว้ด้วย

ข้อ ๒๕ ห้ามมิให้ผู้นำร่องประพฤติตนดังต่อไปนี้

- (๑) นอนหลับในเวลานำร่อง
- (๒) เมาสุราในเวลานำร่อง
- (๓) ปฏิเสธที่จะนำเรือตามคำสั่งโดยไม่มีเหตุชี้แจงอันสมควร
- (๔) ขัดคำสั่งหรือขาดการระต่อผู้บังคับบัญชา
- (๕) รับสินน้ำใจโดยตรงหรือโดยปริยาย
- (๖) จงใจรายงานเท็จในเรื่องพฤติการณ์เกี่ยวกับการนำร่องเช่นเรือติดตื้น เรือโดนกัน ฯลฯ

(๗) กระทำหรือสมรู้ในการฉ้อโกงใด ๆ หรือละเมิดกฎหมายอันเกี่ยวกับการทำ การศุลกากร หรือสรรพสามิตดี

(๘) จงใจฝ่าฝืนข้อบังคับหรือคำสั่งที่เกี่ยวกับหน้าที่และมรรยาทของผู้นำร่อง

ข้อ ๒๖ ในกรณีที่อยู่ติดกรมเจ้าท่าสั่งเพิกถอน ยึด หรือลดชั้นใบอนุญาตนำร่องใดตามบทพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒) ผู้นำร่องนั้นจะต้องรับส่งใบอนุญาตคืนให้หัวหน้ากองตรวจท่า

ข้อ ๒๗ ผู้นำร่องทุกคนจะต้องใฝ่ใจให้ทราบระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องด้วยหน้าที่ของตนอยู่เสมอ

ข้อ ๒๘ ผู้นำร่องทุกคนต้องร่วมมือกันและเข้าประจำเวรให้สม่ำเสมอร่วมกันเสมอในกิจการนำร่อง

ผู้นำร่องจะต้องปฏิบัติหน้าที่ในการนำร่องตามบัญชีเวรซึ่งหัวหน้าผู้นำร่องได้กำหนดไว้ และจะสับเปลี่ยนเวรกันตามลำพังไม่ได้ เว้นไว้แต่จะได้รับอนุญาตจากหัวหน้าผู้นำร่อง และบัญชีรายนามตามรอบเวรนั้นได้แก่แล้ว

ถ้ามีเหตุที่จะต้องให้ผู้นำร่องไปทำการนำร่องเรือใดเป็นพิเศษ ให้หัวหน้าผู้นำร่องพิจารณาคัดเลือกผู้นำร่องไปทำการ

นอกเวรของผู้นั้นได้ โดยความเห็นชอบของกรมเจ้าท่าหรือเจ้าท่า

ข้อ ๒๕ ผู้นำร่องทุกคนจะต้องรีบเดินทางไปคอยรับเรือตามระเบียบ และรอบเวรของตนหรือตามคำสั่งซึ่งหัวหน้าผู้นำร่องจัดไว้ ถ้าป่วยไม่สามารถจะไปทำการตามหน้าที่ได้ ต้องรายงานด่วนเสนอให้หัวหน้าผู้นำร่องทราบทันที

ข้อ ๓๐ เรือผู้นำร่องทุกลำเมื่อเวลาคอยทำการนำร่องต้องชักธงอักษร H (เอช) ตามประมวลสัญญาณสากลขึ้นไว้เป็นสำคัญ

ข้อ ๓๑ ผู้นำร่องทุกคน เมื่อขึ้นบนเรือลำใดเพื่อทำการนำร่อง ต้องขอทราบจากนายเรือก่อน ว่ามีวัตถุระเบิดหรือสิ่งนำกลัวอันตรายอย่างใด ๆ ในเรือนั้นหรือไม่ ถ้าหากมีก็ให้แจ้งแก่นายเรือว่าควรจะปฏิบัติอย่างไร

ข้อ ๓๒ เมื่อจะทำการนำร่องเรือกลไฟลำใด ผู้นำร่องต้องขอทราบจากนายเรือว่าเครื่องจักรของเรือลำนั้นใช้ได้เป็นปกติและถอยหลังได้คล่องแคล่วรวดเร็วดี ตัวสมออยู่พื้หน้าพร้อมเพรียงที่จะใช้ ได้ทันทีและเครื่องถือท้ายเรียบร้อยไม่มีสิ่งใดกีดขวางและใช้ได้คล่องดีเป็นปกติหรือไม่ ถ้าเรือลำนั้นมีกำลังไอน้ำไม่พอ หรือเครื่องประกอบเรือตังก้าว

แล้วไม่เรียบร้อยพอที่จะป้องกันมิให้เกิดอันตรายได้แล้ว
 จะงดการนำเรื่อลานั้นไว้นานกว่านายเรือจะจัดการให้เรียบร้อย
 เสียก่อนก็ได้ และถ้านายเรือจะให้ให้นำเรื่อในขณะนั้น
 ึ่งได้ ก็ให้รายงานต่อหัวหน้ากองตรวจท่า หรือเจ้าท่า ซึ่ง
 จะเป็นผู้นิฉัยและสั่งการโดยเด็ดขาด

ข้อ ๓๓ ผู้นำร่องทุกคน เมื่อขึ้นบนเรือลำใดเพื่อทำการ
 นำร่อง ต้องขอทราบจากนายเรือลานั้นเสียก่อนว่า มี
 ไข้ทรพิษ อหิวาตกโรค หรือโรคติดต่อ อันตรายอย่างอื่น
 ในเรือ หรือได้มีโรคที่น่าสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตรายเช่น
 นั้นในเรือเมื่อเวลามาตามทางนั้นหรือไม่ ถ้าหากมีหรือได้มี
 โรคติดต่ออันตราย หรือโรคที่น่าสงสัยเช่นนั้น ให้ผู้นำร่อง
 แจ้งให้นายเรือ แสดง สัญญาณ สำหรับ บอกว่ามีโรคติดต่อ
 อันตรายขึ้นไว้ แล้วนำเรื่อไปทอดสมออยู่ที่สถานีป้องกัน
 โรคติดต่ออันตราย และอยู่ที่นั่นจนกว่าเจ้าพนักงานแพทย์
 จะอนุญาตปล่อยให้ไปได้

ถ้าเรื่อได้ผ่านสถานีป้องกันโรคติดต่ออันตรายเข้ามาแล้ว
 และเกิดโรคติดต่ออันตรายขึ้นภายหลัง ต้องแจ้งให้นายเรือ
 แสดงสัญญาณสำหรับบอกว่ามีโรคติดต่ออันตรายขึ้นไว้ แล้ว
 นำเรื่อไปทอดสมอและคอย อยู่ณด่าน ป้องกันโรคติดต่ออัน
 ตรายจนกว่าเจ้าพนักงานแพทย์จะอนุญาตปล่อยให้ไปได้

ในระหว่างเวลาที่เจ้าพนักงานแพทย์ยังไม่ได้ขึ้นไปตรวจบนเรือ ห้ามมิให้มีการไปมาติดต่อกันในระหว่างเรือที่ต้องกักด่านเช่นนั้นกับฝั่งเป็นอันขาด

ข้อ ๓๔ เมื่อเรือใดต้องถูกกักด่าน บังคับกันโรคติดต่ออันตราย ถ้าเจ้าพนักงานแพทย์เห็นว่าจำเป็นต้องกักผู้นำร่องเรือลำนั้นไว้ในเรือ เพราะเหตุที่ได้ขึ้นไปบนเรือที่มีโรคติดต่ออันตรายเช่นนั้น ผู้นำร่องนั้นต้องปฏิบัติตามความเห็นของแพทย์ จนกว่าจะได้รับอนุญาตให้ไปได้

ข้อ ๓๕ เมื่อเวลาออกกระทำการนำร่อง ผู้นำร่องต้องมีใบอนุญาตไว้กับตัวพร้อมทั้งกฎข้อบังคับสำหรับการนำร่องและพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม ฯ ถ้านายเรือหรือผู้ควบคุมเรือลำใดที่ตนขึ้นไปบนเรือแล้วนั้นขอคู่ต้องให้ดูตามประสงค์

ข้อ ๓๖ ผู้นำร่องทุกคนเมื่อกำลังทำการนำร่อง ในเวลากลางวันจะต้องชักธงประจำตัวขึ้นไว้ ณ ที่ซึ่งแลเห็นได้โดยชัดเจน ธงนี้ใช้ธงอักษร H (เอช) ตามประมวลสัญญาณสากล แต่มีหมายเลขประจำตัวเป็นเลขอาระบิกสี่ตำแหน่ง สูงเพียง ๓/๔ ของธง ขนาดกว้างพองาม อยู่กลางธงนั้น

ข้อ ๓๗ ผู้นำร่องที่กระทำการนำร่องแม่น้ำที่ต่อปฏิบัติโดย
เครื่อง ครัดตาม บทแห่ง พระราชบัญญัติการเดิน เรือในน้ำน น้ำ
สยาม ฯ พระราชบัญญัติป้องกันเหตุเรือโดนกัน ฯ และพระ
ราชบัญญัติอื่น ๆ ตลอดจนกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกัน

ข้อ ๓๘ เมื่อผู้นำร่องเห็นหรือทราบว่าเรือลำใดจะทำ
การละเมิดพระราชบัญญัติการเดินเรือในน้ำนน้ำสยาม ฯ ว่า
ด้วยการทิ้งอับเฉาลงในแม่น้ำ เขตต์ท่า หรือ ในท่าเสทอด
สมจอดเรือ ผู้นำร่องนั้นต้องตักเตือนนายเรืออย่าให้ทำ
เช่นนั้น ถ้านายเรือไม่เชื่อฟังให้รายงานด่วนต่อเจ้าท่าใน
โอกาสแรก

ข้อ ๓๙ ผู้นำร่องจะต้องคอยระวังมิให้เรือใดทำการหยั่ง
น้ำภายในเขตต์ท่าหรือน่านน้ำที่บังคับการนำร่อง เว้นไว้แต่
จะได้รับอนุญาตจากผู้นำร่อง

ถ้าเป็นน่านน้ำนอกเขตต์ที่บังคับการนำร่อง ให้ผู้นำร่อง
พยายามให้ได้มีการหยั่งน้ำที่และเวลาตามต้องการ

ข้อ ๔๐ ผู้นำร่องที่กำลังทำการนำร่องเรือโดยอยู่ จะต้อง
ไม่ยอมให้เรืออื่นที่ไม่มีผู้นำร่องอยู่บนเรือเข้ามาจู่เรือของตน
เว้นไว้แต่เรือนั้นจะมาพ่วงข้างหรือเป็นเรือซึ่งฝ่ายการนำร่อง

จัดไว้สำหรับจูงโดยฉะเพาะ หรือนายเรือถ้ำนั้นได้รับใบอนุญาตนำร่องพิเศษ จึงจะยอมให้ทำได้

ข้อ ๕๑ ผู้นำร่องของเรือจูง เมื่อกำลังทำการนำร่องเรือจูงลำใดอยู่จะต้อง พึงบังคับบัญชาผู้นำร่องของเรือที่ถูกจูงนั้น ในเรื่องทั้งหมดที่เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม ฯ และพระราชบัญญัติอื่น ๆ ตลอดจนกฎข้อบังคับที่เกี่ยวกับการนำเรือ

ข้อ ๕๒ ถ้าผู้นำร่องคนใดพบหรือมีเหตุสมควรจะสงสัยว่า ท่อนที่ทอดเป็นเครื่องหมายท่อนหนึ่งท่อนใดเคลื่อนจากที่ ๆ เคยทอดอยู่ตามปกติ หรือหลุดจากท่อนลอยอยู่ หรือเป็นอันตรายลง หรือหายไปจากที่กีด หรือสังเกตเห็นโคมไฟเครื่องหมายสำหรับการเดินเรือแห่งใดผิดปกติ หรือบกพร่องอย่างหนึ่งอย่างใดกีด เมื่อกลับมาซึ่งที่ทำการในคราวนั้น ผู้นำร่องคนนั้นต้องมีหนังสือแจ้งความนั้น ๆ ให้เจ้าท่าทราบภายในสิบสองชั่วโมงนับแต่เวลาที่กลับมาถึงแล้ว

ข้อ ๕๓ ถ้าผู้นำร่องคนใดสังเกตเห็นว่ามีสิ่งกีดขวางหรือมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในร่องน้ำใด ๆ กีด หรือสังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏหรือน่าสงสัยว่าได้มีขึ้นแก่ที่หมายบนบกแห่งใด ๆ ซึ่งเป็นที่เคยสังเกตสำหรับการเดินเรือ

๘๕ ผู้นำร่องนั้นต้องรายงานเป็นหนังสือให้เจ้าท่าทราบโดยมิชักช้า

ข้อ ๔๔ ผู้นำร่องที่นำเรือเข้ามาในท่าเรือใด จะต้องนำเรือไปทอดสมอหรือเทียบท่าตามคำสั่งของเจ้าพนักงานกองตรวจท่าหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของท่า

ข้อ ๔๕ ผู้นำร่องจะนำเรือซึ่งจะออกไปพ้นเขตต์น่านน้ำสยามจากท่าหรือตำบลใดได้ต่อเมื่อเรือนั้นได้มีใบปลอยเรือแล้ว และจะเคลื่อนเรือภายในเขตต์ท่าที่บังคับการนำร่องได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจาก เจ้าพนักงานตรวจท่า หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของท่าหรือตามระเบียบการนำร่อง

ข้อ ๔๖ ผู้นำร่องที่นำเรือลำใดเข้าหรือออกไปส่งณที่ใด ๆ ก็ตาม ต้องอยู่ต่อไปในเรือจนกว่าเรือลำนั้นได้ทอดสมอหรือเทียบท่าเรียบร้อยแล้ว หรือนำเรือไปพ้นเขตต์บังคับการนำร่องแล้ว จึงจะไปจากเรือลำนั้นได้ เว้นไว้แต่มีเหตุอันสมควรหรือได้ทำความตกลงกับนายเรือไว้ โดยหลักฐานเป็นหนังสือ

ข้อ ๔๗ ผู้นำร่องทุกคนที่นำร่องเรือลำใด ต้องใช้ความระมัดระวัง และพยายามให้มากที่สุดที่จะหลีกเลี่ยงหรือป้องกันมิให้เกิดอันตราย หรือเสียหายชนแก่เรือลำนั้น หรือ

เรือลำอื่นหรือแก่ทรัพย์สินของอย่างใด ๆ และถ้ามีเหตุอัน
 ตรายเกิดในระหว่างที่ตนกำลังเป็นผู้นำร่องเรือลำใดอยู่ ผู้
 นำร่องนั้นต้องรายงานเป็นหนังสือแจ้งเหตุไปยังเจ้าท่าตาม
 ข้อ ๔๔-๔๕ แห่งกฎนี้โดยอนุโลม

ข้อ ๔๔ เรือใดทำสมอลขาด ถ้ามีผู้นำร่องไปกับเรือ
 ต้องรับรายงานเหตุการณ์นั้นต่อเจ้าท่า ในรายงานนั้นจะต้อง
 ให้นายเรือลำนั้นลงนามร่วมมาด้วย แสดงรายการดังต่อไปนี้
 เพื่อให้ความสะดวกแก่การค้นหาสมอลที่หายนั้น

- (๑) ที่เกิดเหตุ
- (๒) ทิศเล็งของที่หมายประจำที่ต่าง ๆ ซึ่งแลเห็นได้
- (๓) ลักษณะของกระแสน้ำและความลึกของน้ำขณะ

เกิดเหตุ

- (๔) นำหนักของสมอลและรายการอื่น ๆ ที่ควรบอก

ข้อ ๔๕ เรือลำใดที่กำลังอยู่ในความควบคุมของผู้นำ
 ร่อง เกยที่ตื้น โดนเรือหรือกุ่มหรือประสพอันตรายอย่าง
 ใด ๆ ก็ดี ผู้นำร่องนั้นต้องรายงานด่วนเสนอต่อเจ้าท่า ดัง
 รายการต่อไปนี้

- (๑) ที่เกิดเหตุ
- (๒) ทิศเล็งของที่หมายประจำที่ต่าง ๆ ซึ่งแลเห็นได้

- (๓) อัตรากินน้ำลึกของเรือขณะนั้น
- (๔) ลักษณะของกระแสน้ำและท้องทะเล
- (๕) ทิศและกำลังของลม
- (๖) กำลังเรือที่แล่นขณะเกิดเหตุ
- (๗) เวลาที่เกิดเหตุ
- (๘) พฤติการณ์ซึ่งเกิดเหตุนั้น
- (๙) ความเสียหายเท่าที่ตรวจได้ในเวลานั้น
- (๑๐) เวลาที่เรือนั้นเกยที่ตื้นนานเท่าใด
- (๑๑) เรือหลุดออกจากที่ตื้นได้ด้วยวิธีใด
- (๑๒) ปริมาณ ของน้ำที่ ถกผลึกเท่า ที่ทราบได้ จาก การ
หยั่งน้ำระหว่างเวลาที่เรือเกยตื้นนั้น
- (๑๓) รายการอื่น ๆ ที่ควรบอก
- (๑๔) แสดงแผนที่สังเขป ถ้าสามารถจะทำได้

ผู้นำร่องจะต้องขอให้นายเรือสำนักลงนามร่วมในรายงาน หรือแยกทำรายงานต่างหากเพื่อประกอบรายงานของตนก็ได้ กฎข้อนี้ให้ใช้บังคับตลอดถึงผู้นำร่อง เรือจูงในกรณีที่เรือถูก จูงไม่มีผู้นำร่องด้วย

ข้อ ๕๐ ถ้าผู้นำร่องคนใดไม่พอใจในมรรยาทของนาย เรือสำนัใด ก็ให้ทำรายงานเสนอจนถึงหัวหน้ากองตรวจท่า หรือเจ้าท่า

ข้อ ๕๑ เมื่อเสร็จสิ้นการนำร่องเรือหรือเคลื่อนเรือครั้ง
หนึ่งครั้งใดแล้ว ผู้นำร่องต้องให้นายเรือตรอกข้อความและ
ลงนามในใบสำคัญตามแบบ น. ๑ ต่อท้ายกฐัน เพื่อรับ
รองว่าผู้นำร่องได้นำเรือไปโดยเรียบร้อย แล้วเสนอต่อหัว
หน้าผู้นำร่องในโอกาสแรกที่ตนกลับถึงที่ทำการนำร่อง ถ้า
ปรากฏว่าใบรับรองนั้นไม่เป็นที่พอใจ ให้หัวหน้าผู้นำร่อง
เสนอตามลำดับชั้น เพื่อจัดการสอบสวนหรือสั่งการต่อไป
ตามที่เห็นสมควร

หมวด ๔

เขตต์ท่าหรือน่านน้ำซึ่งบังคับให้เป็นเขตต์ที่ต้องเดินเรือ
โดยมีผู้นำร่อง ขนาดและชนิดของเรือที่ยกเว้นไม่ต้อง
บังคับใช้ผู้นำร่อง การเพิ่มหรือลดหย่อนค่าจ้างนำร่อง

ข้อ ๕๒ เขตต์ท่าหรือน่านน้ำซึ่งบังคับให้เป็นเขตต์ที่ต้อง
เดินเรือโดยมีผู้นำร่องนั้น ให้กำหนดเขตต์ไว้ดังต่อไปนี้

(๑) ตั้งแต่เขตต์น้ำลึกประมาณ ๘ เมตรนอกสันดอน
ซึ่งปรากฏในแผนที่สันดอนปากน้ำเจ้าพระยา ใกล้กับเรือที่
พักผู้นำร่อง ผ่านเขตต์ท่าเรือกรุงเทพ ฯ ตลอดจนสุดเขตต์
ด้านเหนือของท่าเรือกรุงเทพ ฯ

(๒) เขตต์ทำหรือน่านน้ำอื่นนอกจากที่กล่าวไว้ใน (๑) นั้นตามแต่จะได้ออกกฎกระทรวงเพิ่มเติมต่อไป

ข้อ ๕๓ เรือที่จะกล่าวต่อไปนี้ ให้ยกเว้นไม่ต้องบังคับให้ผู้นำร่องภายในเขตต์ตามที่บัญญัติไว้ในข้อ ๕๒ คือ

- (๑) เรือของรัฐบาลสยาม
- (๒) เรือรบต่างประเทศ
- (๓) เรือยอชต์เอกชน
- (๔) เรือจับสัตว์น้ำสยาม
- (๕) เรือที่มีขนาดต่ำกว่า ๒๕๐ ตันรียิสเตอร์

บรรดาเรือที่ยกเว้นไม่ต้องบังคับให้ผู้นำร่องดังกล่าวนี้ ถ้าจะต้องการผู้นำร่องก็ได้ โดยยอมเสียค่าจ้างนำร่องตาม พิกัดเช่นเดียวกับเรืออื่น ๆ หรือตกลงพิเศษเฉพาะราย

ข้อ ๕๔ เรือเดินทะเลที่ชักธงสยาม ซึ่งนายเรือได้รับอนุญาตให้เป็นผู้นำร่องพิเศษแล้วนั้น ให้เสียค่าจ้างนำร่องเพียงกึ่งอัตราของพิกัดค่าจ้างนำร่องที่กำหนดไว้ในหมวด ๕ ทุกสถาน

ข้อ ๕๕ ในเขตต์ทำหรือน่านน้ำที่บังคับให้ผู้นำร่อง ถ้าเรือใดฝ่าฝืนไม่ใช้ผู้นำร่อง เรือลำนั้นต้องเสียค่าจ้างนำร่องเป็นเงินสองเท่าอัตราแห่งพิกัดที่กำหนดไว้ เว้นแต่จะพิสูจน์

ได้ว่าการใช้ผู้นำร่องนั้น เกิดขึ้นเพราะข้อหนึ่งข้อใดในกรณีต่อไปนี้ จึงให้เสียค่าจ้างนำร่องตามปกติ คือ

- (๑) ได้รับความสั่งจากผู้นำร่องให้แล่นตามเรือลำหนึ่งลำใด ซึ่งมีผู้นำร่องอยู่แล้ว
- (๒) ไม่มีผู้นำร่อง

ในกรณีแรกเป็นหน้าที่ของผู้นำร่องต้องรายงานตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้ากองตรวจท่าหรือเจ้าท่า ส่วนกรณีหลังเป็นหน้าที่ของนายเรือต้องชี้แจงเหตุผลให้เจ้าท่าทราบโดยถ้วน ถ้าเจ้าท่าไม่พอใจในเหตุผลนั้น จะไม่ยอมผ่อนผันลดให้ และคงเก็บสองเท่าก็ได้

ข้อ ๕๖ เรือใดซึ่งอยู่ในเขตต์ท่าหรือน่านน้ำที่บังคับให้ใช้ผู้นำร่อง ถ้าต้องเคลื่อนเรือให้เดินหรือนำเรือเข้าออกจากท่าเรือในเขตต์ใด เวลาใด ซึ่งกำหนดไว้ในหมวดพิกัดค่าจ้างนำร่องของเขตต์ท่าหรือน่านน้ำใด ว่าเป็นการนอกเวลาทำงานตามปกติแล้ว จะต้องยอมเสียค่าจ้างนำร่องนอกเวลาเพิ่มขึ้นอีกกึ่งอัตราของพิกัดค่าจ้างนำร่องตามปกติ

ความในวรรคก่อน ให้ยกเว้นไม่ต้องใช้บังคับถึงเรือซึ่งใช้ผู้นำร่องพิเศษ

หมวด ๕

แบบบัญชีและรายงานซึ่งเกี่ยวกับกิจการนำร่อง

ข้อ ๕๗ เพื่อให้กิจการนำร่องภายในน่านน้ำสยาม ซึ่งอยู่ในความควบคุมของรัฐบาลดำเนินไปโดยสมรรถภาพและแบบอย่างอันเดียวกัน ให้ใช้เอกสารในการนำร่องดังต่อไปนี้

- (๑) บันทึกการงาน
- (๒) บัญชีรายได้รายจ่าย
- (๓) รายงาน

ข้อ ๕๘ บันทึกการงานซึ่งต้องมีไว้สำหรับที่ทำการนำร่องทุกแห่งนั้น ให้แยกทำเล่มสมุดไว้อย่างละ ๑ เล่ม ดังต่อไปนี้

- (๑) สมุดรายนามผู้นำร่องและผู้ฝึกการนำร่อง ให้แยกรายนามไว้ให้ชัดเจนในสมุดเดียวกัน โดยมีรายการเลขที่ นาม (ถ้ามีบรรดาศักดิ์ให้ลงนามเดิมกำกับไว้ด้วย) วันเกิด วันที่ประจำการนำร่องแห่งนั้น หมายเหตุ และถ้ามีเพิ่มจำนวนหรือลดจำนวนลงเพราะเหตุใด เมื่อใด ต้องลงหมายเหตุตามความจริงไว้ให้ชัดเจน

(๒) สมุดนําร่องเรือประจำวัน ให้มีรายการแสดง
วันเดือนปี ชื่อเรือ ชงชาติ จำนวนตันรียิสเตอร์ เจ้าของ
หรือผู้แทน นามผู้นําร่อง หมายเหตุ

(๓) สมุดนําร่องเรือประจำเดือนและประจำปี ซึ่ง
รวบรวมรายการจากสมุดนําร่องเรือประจำวัน เพื่อทำเป็น
สถิติเก็บรักษาไว้ บัญชีประจำเดือนนั้นให้แสดงรายการ
แยกตามสัญชาติดังต่อไปนี้

เลขที่ รายการ (ชื่อเรือ) จำนวนตันรียิสเตอร์ เจ้า
ของหรือผู้แทน หมายเหตุ แล้วรวมยอดประจำเดือนไว้ให้
ชัดเจนตามแบบ น. ๒ ต่อท้ายกฎนี้

เมื่อสิ้นปีหนึ่งๆให้รวบรวมทำสถิติประจำปีแสดงรายการ
สัญชาติ จำนวนเรือ จำนวนตันรียิสเตอร์ แล้วรวมยอด
ประจำปีต่อท้ายสถิติประจำเดือนที่สิ้นปีนั้นไว้ในสมุดเล่ม
เดียวกัน

ข้อ ๔๘ บัญชีรายไต่รายจ่ายซึ่งต้องมีไว้สำหรับที่ทำการ
นําร่องทุกแห่งนั้น ให้แยกทำเป็นเล่มสมุดไว้อย่างละ ๑ เล่ม
ดังต่อไปนี้

(๑) สมุดบัญชีรายไต่ประจำวันการนําร่อง ให้แสดง
รายการวันเดือนปี รายการ (ชื่อเรือ) จำนวนตันรียิสเตอร์

เจ้าของหรือผู้แทน ประเภทเงินรายได้ แบ่งออกเป็น รายได้ตามปกติ รายได้เริ่มมีผู้นำร่องพิเศษ รายได้นอกเวลา แล้วรวมเงินและทำงบเดือนนั้นไว้ตามแบบ น. ๓ ต่อท้ายกฎนี้

(๒) สมุดบัญชีรายจ่ายประจำวันการนำร่อง ให้แสดง รายการวันเดือนปี รายการ (จ่าย) ประเภทเงินรายจ่าย แบ่งออกเป็นเงินเดือนหรือเงินปันผล น้ำมันเชื้อเพลิง เบ็ดเตล็ด แล้วรวมเงินและทำงบเดือนไว้ตามแบบ น. ๔ ต่อท้ายกฎนี้

(๓) สมุดงบรายได้รายจ่ายประจำปี ให้มีรายการแสดง ยอดเงินรายได้ รายจ่ายเป็นเดือนๆ ไปจนครบปี แล้ว รวมยอดเงินงบบปีหักแล้วคงเหลือเท่าใด จัดแบ่งไว้เป็น เงินสำรองและเงินปันผลอีกเท่าใด ทั้งนี้ต้องแสดงรายการ ให้เห็นโดยชัดเจน

ข้อ ๖๐ รายงานซึ่งต้องมีไว้สำหรับที่ทำการนำร่องทุก แห่งต้องเสนอลงกรมเจ้าท่าเพื่อรวบรวมทำเป็นสถิตินั้น ให้ ทำเป็นหนังสือนำส่งเอกสารดังต่อไปนี้

(๑) รายงานผู้นำร่องและผู้ฝึกการนำร่อง ซึ่งคัดจาก สมุดในข้อ ๕๘ (๑) บัญชีนี้ต้องส่งถึงกรมเจ้าท่าในวาระแรก

ตั้งที่ทำการนำร่อง และส่งเพิ่มเติมเป็นครั้งคราวในเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรายนาม

(๒) สถิตินำร่องเรือประจำเดือน ซึ่งคัดจากสมุดในข้อ ๕๔ (๓) ตามแบบ น. ๒ สถิตินี้ต้องส่งถึงกรมเจ้าท่าภายในวันที่ ๑๕ ของเดือนถัดไป ถ้าที่ทำการนำร่องแห่งใดไม่สามารถจะปฏิบัติได้ตามกำหนดนี้ ให้ชี้แจงขอทำความตกลงต่อกรมเจ้าท่าเป็นพิเศษ ถ้ากรมเจ้าท่ายินยอมตกลงเป็นอย่างอื่นก็อนุญาตให้ทำได้ และถ้าเป็นเดือนสิ้นปี ให้ส่งสถิติประจำปีตามความในวรรคท้ายแห่งข้อ ๕๔ (๓) มาพร้อมกับสถิตินำร่องเรือประจำเดือนนั้นด้วย

(๓) งบรายได้รายจ่ายประจำเดือน ซึ่งคัดจากสมุดรายได้และรายจ่ายในข้อ ๕๕ มีรายการแสดงตามแบบ น. ๕ ต่อท้ายกฎนี้ กำหนดการส่งถึงกรมเจ้าท่า ให้ปฏิบัติตามความในข้อ ๖๐ (๒) โดยอนุโลม

(๔) งบรายได้รายจ่ายประจำปี ซึ่งคัดจากสมุดในข้อ ๕๕ (๓) กำหนดการส่งถึงกรมเจ้าท่าให้ปฏิบัติตามความในข้อ ๖๐ (๒) โดยอนุโลม

หมวด ๖

การจัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาการ

ลงทัณฑ์แก่ผู้นำร่อง

ข้อ ๖๑ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาการลงทัณฑ์แก่ผู้นำร่องชั้นคณะหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) นายทหารเรือประจำการ ๑
- (๒) หัวหน้ากองตรวจท่า ๑
- (๓) หัวหน้าผู้นำร่องหรือผู้นำร่องอาวุโส ๑
- (๔) นายเรือของเรือต่างประเทศ ๑

องค์ประชุมสำหรับคณะกรรมการนี้ประกอบด้วยกรรมการสามนาย

ข้าราชการประจำการ ในคณะกรรมการซึ่งกล่าวแล้วนั้น ถ้าผู้ใดเป็นผู้มีอาวุโสให้ได้รับตำแหน่งเป็นประธานกรรมการ

ในกรณีที่มีการกล่าวหาว่าผู้นำร่องใดบกพร่องในทางวิชาชีพ ให้คณะกรรมการนี้มีหน้าที่พิจารณาและเสนอความเห็น ว่าผู้นำร่องนั้นควรได้รับทัณฑ์ตามมาตรา ๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยามแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒) หรือไม่ และในสถานใด

พร้อมด้วยสำนวนการพิจารณาต่ออธิบดี ซึ่งจะเป็นผู้นิฉัย
สั่งการโดยเด็ดขาด

ข้อ ๖๒ บุคคลใดนอกจากเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหรือ
เทศบาลจะยื่นคำร้องขอให้ตั้งกรรมการดังกล่าวแล้ว จัก
ต้องนำเงิน ๑๐๐ บาทมามอบให้หัวหน้าเองตรวจทำยัดไว้
เป็นประกันพร้อมกับคำร้องนั้น

ในกรณีที่ผู้นำร้องซึ่งถูกกล่าวหาไม่ถูกลงทัณฑ์ ให้รับ
เงินประกันนั้นเสีย แต่ถ้าผู้นำร้องซึ่งถูกกล่าวหามีความผิด
ถูกลงทัณฑ์ ก็ให้คืนเงินประกันแก่ผู้กล่าวหา

หมวด ๗

เขตต์ท่าหรือน่านน้ำที่บังคับการนำร่อง

โดยใช้เจ้าหน้าที่ของรัฐบาล และข้อบังคับต่าง ๆ

ข้อ ๖๓ ตั้งแต่วันที่ ๒๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นต้นไป บรรดาเรือกลไฟและเรือเดินทะเลที่เคลื่อน
เดินหรือเข้าออกในเขตต์ท่าหรือน่านน้ำตามที่กำหนดไว้ใน
ข้อ ๕๒ (๑) นั้น ต้องใช้ผู้นำร่องของรัฐบาลโดยจะเพาะ
เว้นไว้แต่จะได้รับสิทธิยกเว้นไม่ต้องบังคับใช้ผู้นำร่องหรือ
อนุญาตให้ใช้ผู้นำร่องพิเศษตามบทบังคับในหมวด ๔ แห่ง
กฎ

ข้อ ๖๔ บรรดาเรือที่อยู่ในบังคับให้ใช้ผู้นำร่อง จะต้องพยายามเข้าไปให้ใกล้เรือพักผู้นำร่องภายในระยะ ๖๐๐ เมตร ในการนี้จะต้องร่อเรือหรือหยุดเครื่อง หรือถ้าจำเป็นก็ต้องทอดสมอ เพื่อให้ความสะดวกแก่เจ้าพนักงานนำร่องขึ้นเรือของคนเท่าที่จะสามารถทำได้

ข้อ ๖๕ ภายในเขตต์ท่าหรือน่านน้ำที่บังคับการนำร่องทุกแห่ง ห้ามมิให้เรือใดๆ ใช้ตั้งหยงนำหรือใช้เครื่องมือสำหรับหยงนำ เว้นไว้แต่ได้รับอนุญาตจากผู้นำร่อง ซึ่งกำลังควบคุมเรือนั้น หรือได้รับอนุญาตจากรัฐบาลสยาม หรือเป็นเรือแห่งราชอาณาจักรสยาม

ข้อ ๖๖ บรรดาสัญญาณทุกชนิดซึ่งมิได้บังคับไว้ในกฎนี้โดยระเพาะแล้ว ถ้าจำเป็นจะต้องใช้ ก็ให้ผู้ควบคุมเรือใช้ตามประมวลสัญญาณสากล

ข้อ ๖๗ เรือทุกลำที่จะเคลื่อนเดินหรือเข้าออกระหว่างเขตต์ท่าเกาะสี่ซังกับท่าเรือกรุงเทพ ฯ หรือเขตต์ท่าใดๆ ซึ่งบังคับการนำร่องจะต้องอนุญาตให้ผู้นำร่องโดยสารจากที่แห่งหนึ่งไปถึงที่อีกแห่งหนึ่งโดยไม่คิดค่าโดยสาร และให้เรือที่ต้องใช้ผู้นำร่องให้ที่พักและอาหารตลอดเวลาที่อยู่ในเรือนั้นตามควรแก่ฐานะของผู้นำร่องนั้นโดยไม่คิดค่า

ข้อ ๖๔ เรือลำใด ซึ่งอยู่ในเขตที่บังคับให้ใช้ผู้นำร่อง กัด หรือ นายเรือได้รับอนุญาตให้เป็นผู้นำร่องพิเศษ กัด จะต้องสมุดปูมเรือ แสดงรายการและเวลาเคลื่อนเรือโดยแท้จริงไว้ในสมุดปูมนั้น การนี้ผู้นำร่องพิเศษนั้นจะต้องปฏิบัติตาม ความในข้อ ๕๓ แห่งกฎนี้ โดยจกรายการเคลื่อนเรือทุกครั้ง ภายในเขตที่บังคับการนำร่อง ลงในใบสำคัญ ตามแบบ น. ๑ ที่ฝ่าย การ นำร่อง มอบ หมายถึง แล้ว ลงนาม กำกับไว้ และจัดการส่งใบสำคัญนั้น ให้ถึงที่ทำการนำร่องก่อนที่เรือ นั้น จะออกไปพ้นเขตที่ทำหรือน่านน้ำที่บังคับการนำร่องนั้น

ในกรณีที่จะผ่อนผัน และให้ ความสะดวกแก่บรรดาเรือ ซึ่งใช้ผู้นำร่อง พิเศษใน เรื่อง ส่งใบ สำคัญ ตาม ความในวรรค ก่อนนั้น ถ้าเจ้าของหรือนายเรือหรือตัวแทนเจ้าของเรือ จะขอทำความตกลงเป็นพิเศษ และถ้าฝ่ายการนำร่องตกลง ยินยอมวางระเบียบเป็นหลักฐานไว้แล้ว ก็อนุญาตให้ทำได้

ข้อ ๖๕ เรือทุกลำ ซึ่ง อยู่ในบังคับให้ใช้ผู้นำร่องและ กำลัดเดินอยู่ภายในเขตที่ทำ หรือน่านน้ำที่บังคับการนำร่อง นั้น จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งอันชอบของผู้นำร่อง เพื่อให้ การนำร่องดำเนินไป ด้วยความเรียบร้อย และถูกต้องตามบท

บังคับแห่งกฎนี้

ข้อ ๗๐ บรรดาข้อความหรือบทบังคับแห่งกฎนี้ ถ้าเกิดเป็นปัญหาโต้แย้งหรือไม่ชัดเจนอย่างใด ให้เจ้าท่าแห่งนั้นนั้นเป็นผู้พิจารณาตีความในปัญหานั้น ๆ ถ้าผู้ใดไม่พอใจต่อคำสั่งหรือข้อความที่เจ้าท่าสั่งในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้นั้นมีสิทธิที่จะอุทธรณ์ไปยังอธิบดีกรมเจ้าท่าภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้ทราบคำสั่ง คำชี้ขาดของอธิบดีกรมเจ้าทานั้นเป็นที่สุด แต่ในระหว่างที่อธิบดียังมีได้ชี้ขาด คำสั่งของเจ้าท่ามีผลบังคับได้

หมวด ๘

จำนวนผู้นำร่องและผู้ฝึกการนำร่อง

ข้อ ๗๑ จำนวนผู้นำร่องและผู้ฝึกการนำร่องของรัฐบาลซึ่งได้รับอนุญาตให้ทำการนำร่องภายในเขตที่บังคับการนำร่องตามข้อ ๕๒ (๑) แห่งกฎนี้ จะต้องมีจำนวนผู้นำร่องไม่เกินกว่า ๒๒ คน และจำนวนผู้ฝึกการนำร่องต้องไม่เกิน ๔ คน ทั้งนี้ ไม่นับรวมจำนวนผู้นำร่องพิเศษเข้าด้วย

ข้อ ๗๒ ถ้าอธิบดีกรมเจ้าท่า เห็นว่าควรเพิ่มหรือลดจำนวนผู้นำร่องหรือผู้ฝึกการนำร่อง แตกต่างไปจากจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ ๗๑ เป็นครั้งคราวด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม ก็

อนุญาตให้ทำได้ในเมื่อได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีหรือ
 สถานการณ์และการรักษาฝั่งซึ่งจะแต่งตั้งขึ้น

หมวด ๕

ขนาดเรือและพิกัดค่าจ้างนำร่อง

ข้อ ๗๓ ตั้งแต่ที่ทอดจอดเรือสันดอนปากน้ำเจ้าพระยา
 ถึงเขตต์ด้านใต้ของท่าเรือกรุงเทพ ฯ และจากเขตต์ด้านใต้
 ของท่าเรือกรุงเทพ ฯ ถึงที่ทอดจอดเรือสันดอนปากน้ำ
 เจ้าพระยา คิดรวมทั้งขาเข้าและขาออก โดยอัตราดังต่อไปนี้

เรือขนาดต่ำกว่า ๑๕๐ ตันริยิสเตอร์ ๑๑๕ บาท

เรือขนาดตั้งแต่ ๑๕๐ ตันริยิสเตอร์ แต่ต่ำกว่า ๒๐๐ ตัน
 ริยิสเตอร์ ๑๓๘ บาท

เรือขนาดตั้งแต่ ๒๐๐ ตันริยิสเตอร์ แต่ต่ำกว่า ๒๕๐ ตัน
 ริยิสเตอร์ ๑๖๐ บาท

เรือขนาดตั้งแต่ ๒๕๐ ตันริยิสเตอร์ แต่ต่ำกว่า ๓๐๐ ตัน
 ริยิสเตอร์ ๑๖๖ บาท

เรือขนาดตั้งแต่ ๓๐๐ ตันริยิสเตอร์ แต่ต่ำกว่า ๓๕๐ ตัน
 ริยิสเตอร์ ๑๗๒ บาท

เรือขนาดตั้งแต่ ๓๕๐ ตันริยิสเตอร์ แต่ต่ำกว่า ๔๐๐ ตัน
 ริยิสเตอร์ ๑๗๘ บาท

เรือขนาดตั้งแต่ ๔๐๐ ตันรีปัสเตอร์แต่ต่ำกว่า ๔๕๐ ตัน
รีปัสเตอร์ ๑๘๔ บาท

เรือขนาดตั้งแต่ ๔๕๐ ตันรีปัสเตอร์แต่ต่ำกว่า ๕๐๐ ตัน
รีปัสเตอร์ ๑๘๐ บาท

เรือขนาดตั้งแต่ ๕๐๐ ตันรีปัสเตอร์แต่ต่ำกว่า ๕๕๐ ตัน
รีปัสเตอร์ ๑๘๕ บาท

เรือขนาดตั้งแต่ ๕๕๐ ตันรีปัสเตอร์แต่ต่ำกว่า ๖๐๐ ตัน
รีปัสเตอร์ ๒๐๐ บาท

เรือขนาดตั้งแต่ ๖๐๐ ตันรีปัสเตอร์แต่ต่ำกว่า ๖๕๐ ตัน
รีปัสเตอร์ ๒๐๔ บาท

เรือขนาดตั้งแต่ ๖๕๐ ตันรีปัสเตอร์แต่ต่ำกว่า ๗๐๐ ตัน
รีปัสเตอร์ ๒๐๗ บาท

เรือขนาดตั้งแต่ ๗๐๐ ตันรีปัสเตอร์แต่ต่ำกว่า ๗๕๐ ตัน
รีปัสเตอร์ ๒๑๐ บาท

เรือขนาดตั้งแต่ ๗๕๐ ตันรีปัสเตอร์แต่ต่ำกว่า ๘๐๐ ตัน
รีปัสเตอร์ ๒๑๓ บาท

เรือขนาดตั้งแต่ ๘๐๐ ตันรีปัสเตอร์แต่ต่ำกว่า ๘๕๐ ตัน
รีปัสเตอร์ ๒๑๖ บาท

๑๓๖๗

เรือขนาดตั้งแต่ ๔๕๐ ตันรีดสเตอร์แต่ต่ำกว่า ๕๐๐ ตัน
รีดสเตอร์ ๒๑๕ บาท

เรือขนาดตั้งแต่ ๕๐๐ ตันรีดสเตอร์แต่ต่ำกว่า ๕๕๐ ตัน
รีดสเตอร์ ๒๒๒ บาท

เรือขนาดตั้งแต่ ๕๕๐ ตันรีดสเตอร์แต่ต่ำกว่า ๑๐๐๐
ตันรีดสเตอร์ ๒๒๕ บาท

เรือขนาดตั้งแต่ ๑๐๐๐ ตันรีดสเตอร์แต่ต่ำกว่า ๑๐๕๐
ตันรีดสเตอร์ ๒๒๘ บาท

ถ้า เป็นเรือขนาด ตั้งแต่ ๑๐๕๐ ตันรีดสเตอร์ให้เพิ่ม
ค่าจ้างอีกทุก ๆ ๕๐ ตันรีดสเตอร์ หรือเศษของ ๕๐ ตัน
รีดสเตอร์ต่อ ๒ บาท

ข้อ ๗๔ การนำร่องหรือเคลื่อนเรือภายในเขตท่าเรือ
กรุงเทพ ฯ ให้ถือเขตต์ตามแผนที่ท่าเรือกรุงเทพ ฯ แห่ง
ราชนาวิสัยและเก็บค่าจ้างนำร่องทุกครั้งโดยอัตราต่อไปนี้

(๑) ระหว่างเขตต์ท่าเรือกรุงเทพ ฯ ด้านใต้ กับ
เขตต์ด้านเหนือของททอดจอดเรือตอนที่ ๑ เงิน ๒๐ บาท

(๒) ระหว่างเขตต์ที่ทอดจอดเรือตอนที่ ๒ เงิน ๑๕ บาท

(๓) ระหว่างเขตต์ที่ทอดจอดเรือตอนที่ ๓ เงิน ๑๕ บาท

(๔) ตั้งแต่ปากคลองผดุง ฯ ถึงสะพานพระพุทธรยอดฟ้า
เงิน ๑๕ บาท

(๕) ตั้งแต่สะพานพระพุทธรยอดฟ้า ถึงหน้าราชนาวิ
เงิน ๑๕ บาท

(๖) ตั้งแต่หน้าราชนาวิ ถึงเขตต์ท่าเรือกรุงเทพ ฯ
ด้านเหนือ เงิน ๑๕ บาท

(๗) สำหรับนำเรือเข้าอู่ หรือนำออกจากอู่ เงิน
๒๐ บาท

ถ้าเป็นเรือขนาดเกินกว่า ๑๒๐๐ ตันริสเตอร์ ให้เพิ่ม
พิกัตอีกกระยะละ ๕ บาท สำหรับทุกระยะที่กล่าวมา

ข้อ ๗๕ ตั้งแต่สันดอนปากน้ำเจ้าพระยา ถึงเขตต์
ท่าเกาะสีชัง หรือตั้งแต่เขตต์ท่าเกาะสีชัง ถึงที่ทอดจอด
เรือสันดอน ปากน้ำเจ้าพระยานั้น ถ้าเรือลำใดต้องการใช้ผู้
นำร่อง ให้ คิดค่าจ้างกึ่งอัตราของพิกัตในข้อ ๗๓

ข้อ ๗๖ ตั้งแต่เส้นเขตต์ท่าเกาะสีชังทุกด้าน เข้าไป
ทอดจอดเรือภายในเขตต์ท่าเกาะสีชัง คิดรวมหึ่งขาเข้าและ
ขาออกโดยอัตรา ๑ ใน ๓ ของพิกัตข้อ ๗๓ และถ้าเคลื่อน
เรือหรือย้ายที่จอดเรือภายในเขตต์ท่าเกาะสีชัง ให้คิด
ค่าจ้างนำร่องเพิ่มขึ้นอีก ๑ ใน ๑๐ ของพิกัตข้อ ๗๓ ทุกครั้งไป

ข้อ ๗๗ ค่าจ้าง นำร่อง สำหรับนำเรือหรือเคลื่อนเรือ
นอกเขตต์ท่า ซึ่งมีได้มีพิกัตอัตรากำหนดไว้ ให้คิด
สำหรับทุกไมล์หรือส่วนของไมล์ เงิน ๑๐ บาท

ข้อ ๗๘ เรือใดมีความประสงค์จะให้ผู้นำร่องนำเรือ
ระหว่างเขตต์ท่าเรือกรุงเทพ ฯ กับเขตต์ท่าจอดเรือสมุทร
ปราการประการหนึ่ง หรือเคลื่อนเรือจากที่แห่งหนึ่งถึงที่
อีกแห่งหนึ่ง ภายในเขตต์ท่าเรือกรุงเทพ ฯ อีกประการหนึ่ง
ตามวันและเวลาที่กำหนดไว้ในข้อนี้แล้ว ให้ถือว่าเป็น
การนอกเวลาทำงานตามปกติ ซึ่งเรือลำนั้นจะต้องเสียค่าจ้าง
นำร่องนอกเวลาเพิ่มขึ้นอีกกึ่งอัตราปกติตามข้อ ๕๖ แห่ง
กฎนี้ คือ

(๑) ในวันอาทิตย์ หรือวันหยุดราชการประจำปี ไม่
ว่าเวลาใด ๆ

(๒) ในวันปกติ ตั้งแต่เวลา ๑๘ นาฬิกา จนถึงเวลา
อาทิตย์ขึ้นแห่งวันรุ่งขึ้น

ในการนับเวลา ให้นับขณะเมื่อสมอพื่นน้ำ หรือเชือก
ทุกเส้นหลุดจากฝั่งหรือที่ผูกเรือเป็นเกณฑ์

ข้อ ๗๙ พิกัดค่าจ้างนำร่องตามข้อ ๗๓ ถึง ๗๘ นั้น เป็น
อัตราปกติ ซึ่งเรือนั้นสามารถจะเคลื่อนเดินโดยใช้เครื่อง

จักรของเรือนั้นเอง แต่ ถ้าจำเป็นจะต้องใช้เรือนจูง หรือพ่วงข้างให้เรือนนั้นเคลื่อนเดินอันเป็นความประสงค์ของ นายเรือหรือผู้ควบคุมเรือแล้ว เรือลำนั้นจะต้องเสียค่า เรือจูงอีกต่างหาก ซึ่งในกรณีเช่นนั้น นายเรือหรือผู้ควบคุม เรือจะต้องตกลงกับเจ้าพนักงานนำร่องเป็นหนังสือ เพื่อ เป็นหลักฐานทุกรายไป

ข้อ ๘๐ ถ้าผู้นำร่องต้องเสียเวลาในเรือ ต้องคิดค่า เสียเวลาให้แก่ผู้นำร่องเป็นเงิน ๒๐ บาทต่อหนึ่งวัน หรือเศษของวัน เว้นไว้แต่เป็นเพราะเหตุต้องคอยครวณน้ำหรือ เหตุอันสุดวิสัยอื่น อันเกี่ยวกับอากาศวิปริตหรือคนประจำ เรือหนี ซึ่งพ้นความสามารถของนายเรือตามปกติ แม้ กระนั้นก็ต้องจ่ายให้ตาม อัตราในเมื่อพ้นกำหนด ๒๔ ชั่วโมงแรกไปแล้ว

หมวด ๑๐

วิธีการเก็บและแบ่งเงินผลประโยชน์ ที่ได้มาเนื่องในการนำร่อง

ข้อ ๘๑ ผู้มีหน้าที่เก็บเงินค่าจ้างนำร่องของรัฐบาลจะ ต้องเป็นเจ้าพนักงานตั้งแต่ชั้นประจำแผนกขึ้นไป ซึ่งฝ่าย การนำร่องมอบหมายหน้าที่ให้เป็นผู้เก็บเงินประจำ ถ้ามี

ความจำเป็นจะต้องเปลี่ยนตัวผู้เก็บเงินเป็นครั้งคราวแล้ว
หัวหน้าผู้นำร่อง ต้อง มอบ หนังสือ แนะนำตัวให้ผู้เก็บเงิน
ทั่วคราวนั้นถือไปเป็นสำคัญด้วย

ข้อ ๘๒ การเก็บเงินค่าจ้างนำร่องสำหรับเรือลำหนึ่ง
ลำใดนั้น ให้แยกใบสำคัญออกเป็นประเภท คือ ค่าจ้าง
นำร่องตามปกติประเภทหนึ่ง และค่าจ้างนำร่องนอกเวลา
ตามข้อ ๘๘ อีกประเภทหนึ่ง แล้วรวมยอดเงินตามประเภท
ลงในแบบ น. ๑ มอบให้ผู้เก็บเงินไปเก็บจากบุคคลผู้รับผิดชอบ
ในการชำระเงินค่าจ้างนำร่องตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราช
บัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยามแก้ไขเพิ่มเติม พุทธ
ศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)

ทั้งนี้ต้องเก็บเงินค่าจ้างนำร่องให้เสร็จก่อนที่เรือลำนั้น
จะออกไปพ้นเขตต์ทำหรือน่านน้ำที่บังคับการนำร่อง

ข้อ ๘๓ ผู้มีหน้าที่เก็บเงิน จะต้อง ออกใบรับเงินให้ไว้
แก่บุคคลที่จ่ายเงินค่าจ้างนำร่องนั้นเป็นหลักฐาน ใบรับเงิน
นั้นต้องมีลายเซ็นนามหัวหน้าผู้นำร่อง หรือผู้ซึ่งได้รับมอบให้
เป็นผู้แทน พร้อมทั้งรายชื่อนามเจ้าพนักงานผู้เก็บเงินนั้น
ไว้ด้วย 25/10/2566

ข้อ ๘๔ เมื่อผู้เก็บเงินได้รับเงินค่าจ้างนำร่องมาแล้ว ให้ปฏิบัติตามระเบียบการเงินซึ่งได้ทำความตกลงไว้กับกระทรวงการคลังแล้ว

ข้อ ๘๕ เงินค่าจ้างนำร่องนอกเวลาที่เก็บเพิ่มขึ้นอีกกึ่งอัตราปกติตามเงื่อนไขในข้อ ๘๔ นั้น ให้แบ่งออกเป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งเก็บไว้เป็นเงินสำรองสำหรับชดใช้ค่าเสียหายที่เกี่ยวกับกิจการนำร่อง อีกส่วนหนึ่งมอบให้เป็นรางวัลพิเศษแก่ผู้นำร่องซึ่งต้องรับผิดชอบในการนำร่องนอกเวลาสำหรับเรือลำนั้น

การแบ่งเงินรางวัลพิเศษให้แก่ผู้นำร่องนี้ ให้อธิบดีกรมเจ้าท่ามีอำนาจระเบียบไว้เพื่อปฏิบัติเป็นการภายใน

ข้อ ๘๖ เงินสำรองสำหรับชดใช้ค่าเสียหายในการนำร่องตามความในข้อ ๘๕ นั้น จะควรฝากเก็บไว้ที่ใดและเบิกจ่ายอย่างไร แล้วแต่จะได้ทำความตกลงกับกระทรวงการคลังไว้เป็นพิเศษตามทางการ เงินสำรองประเภทนี้เมื่อมีจำนวนเกินกว่าสองหมื่นบาท ให้อธิบดีกรมเจ้าท่ามีอำนาจกันส่วนที่เกินนั้นไว้เป็นค่าบำรุงสำหรับเครื่องใช้ เครื่องมือ และกิจการอื่นซึ่งเกี่ยวกับการนำร่องได้

แบบใบอนุญาตนำร่อง

(๑) ทำเป็นบัตรประจำตัวผู้นำร่อง ปกแข็งทำด้วยหนังหรือกระดาษหุ้มผ้าสีน้ำเงินแก่ พับกลาง ขนาด ๘×๑๑ ซม.

(๒) หน้าปก มีรูปครุฑอยู่เหนือคำว่า

ใบอนุญาตผู้นำร่อง

(ตัวครุฑและตัวอักษรหน้าปกพิมพ์สีทอง)

(๓) ข้างในด้านซ้าย มีรูปถ่ายของผู้นำร่องขนาด ๕ ซม. ถ่ายครึ่งตัวหน้าตรง ถอดหมวก ล่างรูปถ่ายมีลายมือชื่อผู้นำร่อง

(๔) ข้างในด้านขวา มีข้อความเป็นภาษาอังกฤษดังต่อไปนี้

This is to certify that bearer whose photograph and signature appear on the left of this document is a competent and licensed.....pilot.

He is hereby declared competent to pilot.....
between the harbour of Koh Sichang and the Port of Bangkok.....

.....
.....

Given under hand the seal of the Harbour Department, Bangkok.

On the.....day, of.....19.....

.....
Harbour Master General.

แบบใบสำคัญ (ด้านหน้า)
ซึ่งนายเรือจะต้องลงนามรับรองให้แก่ผู้นำร่อง
(ใช้สำหรับท่าเรือกรุงเทพ ฯ)

Bangkok, ...193.....

Messrs.....

Please Pay to: The Harbour Department for the Pilotage of.....

From the Bar to the Southern Harbour Limit, and from this Limit
to a safe anchorage outside the Bar, according to Tariff.

Baht   Sts.

	Ton		
Shiftings	From Harbour Limit to		
	Total		

Yours faithfully,

.....

Commander.

(ด้านหลัง)

Remark :

If any damages happen to occur to vessel or wharf at any time or place, during the work of a pilot, the master is to make a brief statement below.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Commander.

สำนักหอสมุด

สถิติการนำร่องเรือประจำเดือน..... พ.ศ. ๒๕.....

เลขที่	รายการ	จำนวนต้น รีบสเตอร์	เจ้าของหรือผู้แทน	หมายเหตุ
๑	<u>ชาติอังกฤษ</u>			
๒				
๓				
๔				
๕				
๖				
	รวม ๖ ลำ			
๑	<u>ชาติเดนมาร์ก</u>			
๒				
๓				
	รวม ๓ ลำ			
๑	<u>ชาตินอร์เวย์</u>			
๒				
๓				
๔				
๕				
	รวม ๕ ลำ			

25/10/2566

พ.ศ. ๒๕.....	รายการ	จำนวน ต้นริบีส เตอร์	เจ้าของ หรือผู้แทน	ประเภทเงินรายได้			รวมเงิน
				ตามปกติ	นำร่องพิเศษ	นอกเวลา	

พ.ศ. ๒๕.....	รายการ	ประเภทเงินรายจ่าย		เบ็ดเตล็ด	รวมเงิน
		เงินเดือน หรือ เงินปันผล	น้ำมัน เชื้อเพลิง		

งบรายได้รายจ่ายประจำเดือน.....พ.ศ. ๒๕.....

พ.ศ. ๒๕.....	รายการ	ประเภทเงินรายจ่าย				รวมเงิน	พ.ศ. ๒๕.....	รายการ	ประเภทเงินรายได้			รวมเงิน
		เงินเดือน หรือ เงินโบนัส	น้ำมัน เชื้อเพลิง	เบ็ดเตล็ด					ตามปกติ	นำร่อง พิเศษ	นอก เวลา	
	รวมเงิน											
	รายได้สูงกว่ารายจ่าย							(รายจ่ายสูงกว่ารายได้)				

ข้อ ๘๗ ในเบื้องต้นนี้ ถ้าเงินสำรองสำหรับชดใช้ค่าเสียหายในการนำร่องซึ่งสะสมไว้ยังไม่ครบจำนวนสองหมื่นบาท จะได้ทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเป็นพิเศษตามทางการ เพื่อขอตั้งเงินสำรองให้ครบตามจำนวนนั้นขึ้นไว้ โดยแบ่งจากเงินรายได้ในการนำร่องประจำเดือนไม่เกิน ๑๐ % ทุกเดือนไปจนกว่าจะครบจำนวนที่กำหนดไว้

ข้อ ๘๘ เมื่อได้ตั้งเงินสำรองสำหรับชดใช้ค่าเสียหายขึ้นจากเงินรายได้ในการนำร่องประจำเดือนตามความในข้อ ๘๗ นั้นครบจำนวนสองหมื่นบาทแล้ว ต่อมาถ้าได้รับเงินส่วนแบ่งจากการนำร่องประเภทนอกเวลาเพื่อสมทบทุนสำรองตามข้อ ๘๕ นั้นอีกเท่าใด ให้เบิกหักผลกำไรและถอนเงินทุนสำรองขึ้นเสีย คงเหลือจำนวนเงินสำรองสองหมื่นบาทไว้เท่าเดิม การเบิกหักผลกำไรเงินรายนั้นจะมีกำหนดโอนบัญชีกันเมื่อใด แล้วแต่จะทำความตกลงไว้กับกระทรวงการคลัง

ความในข้อนี้ มิให้ใช้บังคับถึงเงินสำรองประเภทนอกเวลาซึ่งสะสมไว้ได้ตามความในข้อ ๘๕ และ ๘๖

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

พระยาศรยุทธเสนา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ

๑๓๗๔

พระราชกฤษฎีกา

ว่าด้วยการห้ามส่งอาวุธยุทโธปกรณ์ออกไปยัง
ประเทศอิตาลีหรือดินแดนของอิตาลี

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

เจ้าพระยาอมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชโยนทร โยธิน

ตราไว้เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นว่า เนื่องจากความผูกพันในอันจะดำเนินการ
บังคับตามข้อ ๑๖ แห่งกติกาสันนิบาตชาติ มีกรณีจำเป็น
ที่จะห้ามการส่งอาวุธยุทโธปกรณ์ออกไปยังประเทศอิตาลีหรือ
ดินแดนของอิตาลีตามคำแนะนำข้อ ๑ ของสันนิบาตชาติ

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยความตามพระราชบัญญัติว่าด้วย

การบังคับตามกติกาสนธิบัตรชาติ พุทธศักราช ๒๔๗๘ จึงให้
ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า "พระราช
กฤษฎีกาว่าด้วยการห้ามส่งอาวุธยุทโธปกรณ์ออกไปยังประเทศ
อิตาลีหรือดินแดนของอิตาลี พุทธศักราช ๒๔๗๘"

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ การกระทำดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นการกระทำ
อันมิชอบด้วยกฎหมาย

ก) ส่งออก หรือส่งกลับออกจากราชอาณาจักรไปยัง
ประเทศอิตาลี หรือดินแดนของอิตาลี โดยทางใดๆ ซึ่ง
อาวุธ เครื่องกระสุนปืน หรือเครื่องมือกระทำสงครามอย่าง
ใดๆ ที่ระบุไว้ในบัญชีต่อท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ข) จัดส่งหรือพาผ่าน หรือถ่ายขนพาหนะอันส่งผ่าน
ราชอาณาจักรไปยังประเทศอิตาลีหรือดินแดนของอิตาลีโดย
ทางใดๆ ซึ่งอาวุธ เครื่องกระสุนปืน หรือเครื่องมือกระทำ
สงครามอย่างใด ๆ ที่ระบุไว้ในบัญชีต่อท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

๑๓๗๖

มาตรา ๔ ผู้ใดละเมิดต่อบทบัญญัติในมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกานี้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

นิติศาสตร์ไพศาลย์

มนตรีตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๘ ตุลาคม หน้า ๑๔๔๕)

บัญชี

สิ่งของที่ถือว่าเป็นอาวุธ เครื่องกะสุนปืน หรือเครื่องมือกระทำสงครามตามพระราชกฤษฎีกานี้ คือ

ประเภทที่ ๑-(๑) ปืนเล็กยาว, ปืนเล็กสั้นและลำกล้อง (๒) ปืนกล, ปืนเล็กออโตมาติก, ปืนพกกลทุกขนาดและลำกล้อง (๓) ปืนใหญ่ยาว, ปืนใหญ่สั้น, ปืนครกทุกขนาดฐาน, ลำกล้อง, และเครื่องรับความสะท้อนถอยหลัง (๔) กะสุนสำหรับอาวุธตั้งระบุไว้ในข้อ (๑) และ (๒) ข้างบน กะสุนปืนใหญ่ทั้งที่บรรจุดิน และไม่บรรจุดิน สำหรับใช้กับอาวุธตั้งระบุไว้ในข้อ (๓) ข้างบน และรวมทั้งดินส่งกะสุนด้วย (๕) ลูกกระเบิด, ตอร์ปิโด และทุ่นระเบิด ที่บรรจุแล้วหรือยังมีได้บรรจุ และเครื่องสำหรับใช้หรือปล่อยสิ่งเหล่านี้ (๖) รถถัง, รถเกราะ, รถไฟหุ้มเกราะ และแผ่นเกราะทุกชนิด

ประเภทที่ ๒-เรือรบทุกชนิด รวมตลอดทั้งเรือรบทุกเครื่องบินและเรือใต้น้ำ

ประเภทที่ ๓-(๑) อากาศยานประกอบพร้อมหรือถอดชิ้นส่วนประกอบออกที่พื้นหรือเบากว่าอากาศ และใบพัด, ลำตัว, ฐานปืนและโครง, ลำเรือ, เครื่องหาง, และเครื่องฐาน (๒) เครื่องยนตร์อากาศยาน

ประเภทที่ ๔- ปืนพกลูกไม้ และปืนพกอัตโนมัติ
น้ำหนักเกินกว่า ๑ ปอนด์ ๖ ออนซ์ (๖๓๐ แกรม) และ
กะสุนสำหรับใช้กับปืนเหล่านี้

ประเภทที่ ๕-(๑) เครื่องฉีดไฟ และเครื่องส่งเคมี หรือ
เพลิงที่ใช้ในการสงคราม (๒) มัสตาด ก๊าซ (Mustard
Gas) ลิวีสิต (Lewisite) อีไธไดคลอโรอาร์ซีน (Ethyl-di-
chloroarsine) มีไธไดคลอโรอาร์ซีน (Methyl-dichloroarsine)
และวัตถุอื่น ๆ ที่มุ่งหมายใช้ในทางสงครามเคมีหรือเพลิงตั้ง
กล่าวมาข้างต้น (๓) ดินปืนสำหรับใช้ในการสงครามและ
วัตถุระเบิด

๑๓๗๕

พระราชกฤษฎีกา

ปิดสมัยประชุมสามัญแห่งสภาผู้แทนราษฎร

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

อาทิตยทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

เจ้าพระยาพิชัยเนตรโยธิน

ตราไว้ณวันที่ ๒๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นว่า สมัยประชุมสามัญแห่งสภาผู้แทนราษฎร
ซึ่งได้เปิดประชุมเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

ตามพระราชกฤษฎีกาลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

นั้น ^{25/10/256๕} จะเสร็จส่งลงในวันที่ ๒๕ ตุลาคม นี้

๑๓๘๐

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาปิดสมัย
ประชุมสามัญแห่งสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ ๒๕ ตุลาคม
พุทธศักราช ๒๔๗๘ ตามความในมาตรา ๓๐ แห่งรัฐธรรมนูญ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

นิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๕ ตุลาคม หน้า ๑๔๕๐)

๑๓๘๑

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ
กระทรวงการคลัง (ฉบับที่ ๑) แก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

เจ้าพระยายมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรวชิรมุนี

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกากำหนด
อัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญกระทรวงการคลัง
(ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๔๗๗ เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖

แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๖
จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราช
กฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ
กระทรวงการคลัง (ฉบับที่ ๑) แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช
๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกอัตราเงินเดือนในมาตรา ๓ ที่กำหนด
ไว้สำหรับกรมบัญชีกลางในส่วน ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค
และให้ใช้อัตราเงินเดือน ดังต่อไปนี้แทน

“ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

คลังจังหวัดชั้น ๑	๒๐๐-๒๘๐
คลังจังหวัดชั้น ๒	๑๔๐-๑๘๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐

พนักงานดูเงินชั้น ๑	๘๐-๑๐๐
พนักงานดูเงินชั้น ๒	๕๕-๗๕
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

นิติศาสตร์ไพศาลย์
รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๓ พฤศจิกายน หน้า ๑๔๕๒)

กฎกระทรวงเกษตรราชการ

ออกตามความในมาตรา ๖๓ แห่ง

พระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พุทธศักราช ๒๔๗๗
(ฉบับที่ ๓)

ตามกฎกระทรวงเกษตรราชการฉบับลงวันที่ ๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ข้อ ๑ ความว่า “การประเมินกำหนดจำนวนยางทำได้ของสวนหนึ่งๆ ให้กรรมการประเมินพิจารณาตามหลักเกณฑ์ว่า ต้นยางที่มีอายุ ๖ ปีขึ้นไป หรือลำต้นสูงจากดิน ๑ เมตร วัดขนาดรอบต้นได้ ๔๐ เซนติเมตรขึ้นไป ให้ถือว่าต้นหนึ่งต้นได้อย่างหนึ่ง ๒ ช่วงต่อปี แต่ไม้หนึ่งไมเกิน ๑๒๐ ช่วง” นั้น บปรากฏว่า บัดนี้เกณฑ์ประเมินที่วางไว้นั้นยังต่ำไป สมควรจะเพิ่มเกณฑ์ขึ้นอีก

ฉะนั้นอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยางพุทธศักราช ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรราชการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในกฎกระทรวงเกษตรราชการฉบับลงวันที่ ๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗ ข้อ ๑ เสีย และให้ใช้ความต่อไปนี้แทนคือ “การประเมินกำหนด

จำนวนยางทำได้ของสวนหนึ่งๆ ให้กรรมการประเมินพิจารณาตามหลักเกณฑ์ว่า ต้นยางที่มีอายุ ๖ ปีขึ้นไป หรือลำต้นสูงจากดิน ๑ เมตร วัตถุประสงค์รอบต้นได้ ๔๐ เซ็นติเมตรขึ้นไปให้ถือว่าต้นหนึ่งต้นเนื้อยางแห้ง ๑.๕ กิโลกรัมต่อปี แต่ไรหนึ่งไม่เกิน ๕๐ กิโลกรัม”

ข้อ ๒ เกณฑ์ประเมินให้ถือใช้ได้ตั้งแต่ระยะเวลาโควตาที่ ๒ เป็นต้นไป

กฎให้ไว้ในวันที่ ๒๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘

สารสาสน์ประพันธ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรราชการ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๓ พฤศจิกายน หน้า ๑๔๕๕)

๑๓๘๖

พระราชบัญญัติ
งบประมาณเพิ่มเติม
พุทธศักราช ๒๕๓๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘)

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยาบรมราช

เจ้าพระยาพิชเชนทร โยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า เงินที่อนุญาตไว้ตาม
งบประมาณประจำปี พุทธศักราช ๒๕๓๘ ไม่พอแก่การ
ที่ปรากฏว่า จะต้องใช้จ่ายประจำปี และมีความจำเป็นที่จะต้อง
ตั้งรายจ่ายสำหรับกิจการใหม่ขึ้นบางอย่าง

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
งบประมาณเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มงบประมาณรายจ่ายประจำปี พุทธ
ศักราช ๒๔๗๘ อีกเป็นจำนวนเงิน ๓,๐๘๒,๔๓๓ บาท
จำแนกดังนี้

- (๑) เงินจ่ายตามข้อผูกพัน คือ
เงินเบี้ยหวัดและบำนาญ ๑๕๐,๐๐๐ บาท
- (๒) เงินบำรุงกำลังทางเรือ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
- (๓) กระทรวงการคลัง ๕๒๕,๐๐๐ บาท คือ
กรมสรรพสามิต
ค่าใช้สอย ๕๒๕,๐๐๐ บาท
- (๔) กระทรวงเกษตรราชการ ๒๓๒,๔๓๓ บาท คือ

ก. กรมเกษตรและการประมง		
เงินเดือน		๓๔,๘๐๒ บาท
ค่าใช้สอย		๖๖,๐๐๐ บาท
การจร		๗,๕๐๐ บาท
ข. กรมชลประทาน		
ค่าใช้สอย		๗๘,๒๓๐ บาท
การจร		๓๕,๑๐๕ บาท
ค. กรมสหกรณ์		
เงินเดือน		๕,๗๒๐ บาท
ค่าใช้สอย		๔,๐๐๐ บาท
(๕) กระทรวงธรรมการ		๕๐๒,๘๖๐ บาท คือ
ก. กรมธรรมการ		
ค่าใช้สอย		๒,๘๖๐ บาท
ข. การประถมศึกษา		๕๐๐,๐๐๐ บาท
(๖) กระทรวงมหาดไทย		๒๕๗,๕๖๖ บาท คือ
ก. กรมมหาดไทย		
เงินเดือน		๒๓,๔๓๒ บาท
ค่าใช้สอย		๑๐๐,๐๐๐ บาท
๒๕ การจร		๖๑,๐๓๔ บาท

ข. กรมโยธาเทศบาล

การจร	๖๐,๐๕๐ บาท
-------	------------

ค. กรมสาธารณสุข

เงินเดือน	๒,๗๘๔ บาท
-----------	-----------

ค่าใช้สอย	๘,๐๐๐ บาท
-----------	-----------

การจร	๓๑,๒๒๓ บาท
-------	------------

ง. กรมอัยการ

ค่าใช้สอย	๗,๐๐๐ บาท
-----------	-----------

การจร	๔,๐๕๐ บาท
-------	-----------

(๗) กระทรวงยุติธรรม ๑๔,๓๕๐ บาท คือ

ตุลาการ

ค่าใช้สอย	๑,๓๕๐ บาท
-----------	-----------

การจร	๑๓,๐๐๐ บาท
-------	------------

(๘) กระทรวงเศรษฐการ ๑๔,๐๐๐ บาท คือ

ก. กรมเจ้าท่า

การจร	๑๐,๐๐๐ บาท
-------	------------

ข. กรมพาณิชย์

25/ การจร

๔,๐๐๐ บาท

(๕) สำนักพระราชวัง	๕,๐๐๐ บาท คือ
การจร	๕,๐๐๐ บาท
(๑๐) สำนักงานราชเลขาณุกการ	
ในพระองค์	๖,๕๐๐ บาท คือ
ค่าใช้สอย	๖,๕๐๐ บาท
(๑๑) รายจ่ายพิเศษ	๓๔๔,๓๐๐ บาท คือ
ก. การชลประทาน	๒,๐๐๐ บาท
ข. การสร้างสนามบินพาณิชย์	๑,๒๐๐ บาท
ค. การสร้างทางหลวง	๒๗๖,๐๐๐ บาท
ง. อุปกรณ์การประปา	
ของเทศบาล	๔๕,๐๐๐ บาท
จ. การส่งเสริมการค้าปศุสัตว์	๒๐,๑๐๐ บาท

มาตรา ๔ ให้จ่ายเงินที่กล่าวในมาตรา ๓ จากเงินคงคลัง

มาตรา ๕ ให้กระทรวงมหาดไทยปฏิบัติการเบิกจ่ายงบประมาณที่ได้รับอนุญาตนั้น ตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินแผ่นดิน

๑๓๕๑

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการ
ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
(ตามมติคณะรัฐมนตรี)
นิติศาสตร์ไพศาลย์
รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน หน้า ๑๔๕๗)

ชำนาญหอสมุด

๑๓๕๒

พระราชบัญญัติ
โอนเงินในงบประมาณประจำปี
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

อาทิตยทิพอาภา

เจ้าพระยาอมวราช

เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรโอนเงินในงบ
ประมาณประจำปี พุทธศักราช ๒๔๗๘ บางประเภทมาตั้งให้
ถูกต้องตรงกับความจำเป็นและลักษณะการจ่าย

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
โอนเงินในงบประมาณประจำปี พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้โอนงบประมาณดังกล่าวต่อไปนี้

(๑) สำนักนายกรัฐมนตรี

ก. โอนงบประมาณสำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
ประเภทค่าใช้สอยไปตั้งจ่ายเป็นประเภทการจรรเป็นเงิน
๑,๐๐๐ บาท

ข. โอนงบประมาณกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีประเภท
เงินเดือนเป็นเงิน ๘,๘๐๐ บาท ประเภทการจรรเป็นเงิน
๒,๘๐๐ บาท ไปเพิ่มสำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
ประเภทเงินเดือนเป็นเงิน ๑๑,๖๐๐ บาท

ค. โอนงบประมาณคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
ประเภทเงินเดือนไปเพิ่มประเภทค่าใช้สอยเป็นเงิน ๑,๖๒๐
บาท

(๒) กระทรวงการคลัง

โอนงบประมาณกรมคลังประเภทเงินเดือนไปเพิ่มประเภท
ค่าใช้สอยเป็นเงิน ๗,๐๐๐ บาท

(๓) กระทรวงการต่างประเทศ

โอนงบประมาณสำนักงาน เลขาธิการรัฐมนตรีประเภท
เงินเดือนเป็นเงิน ๗,๕๐๐ บาท สำนักงานปลัดกระทรวง
ประเภทเงินเดือนเป็นเงิน ๘,๘๓๐ บาท กรมการเมือง
ประเภทเงินเดือนเป็นเงิน ๓,๕๘๘ บาท สถานทูตต่าง ๆ
ประเภทเงินเดือนเป็นเงิน ๘,๕๔๔ บาท รวม ๓๐,๕๖๒ บาท
ไปเพิ่มสำนักงานปลัดกระทรวงประเภทค่าใช้สอยเป็นเงิน
๘,๔๐๐ บาท กรมการเมืองประเภทค่าใช้สอยเป็นเงิน
๒,๘๘๐ บาท สถานทูตต่าง ๆ ประเภทค่าใช้สอยเป็นเงิน
๑๐,๑๕๕ บาท ประเภทการจรเป็นเงิน ๘,๐๑๗ บาท

(๔) กระทรวงเกษตรราธิการ

ก. โอนงบประมาณกรมเกษตรและการประมงประเภท
เงินเดือนเป็นเงิน ๒๗,๔๘๐ บาท ไปเพิ่มประเภทค่าใช้สอย
เป็นเงิน ๑๘,๗๖๐ บาท ประเภทการจรเป็นเงิน ๘,๗๒๐ บาท

จ. โอนงบประมาณกรมข่าไม้ประเภทเงินเดือนไปเพิ่มประเภทค่าใช้สอยเป็นเงิน ๖,๖๔๒ บาท

(๕) กระทรวงธรรมการ

ก. โอนงบประมาณกรมพลศึกษาประเภทค่าใช้สอยไปเพิ่มประเภทการจรเป็นเงิน ๕,๔๐๐ บาท

ข. โอนงบประมาณกรมมหาวิทยาลัยประเภทเงินเดือนเป็นเงิน ๑๖,๐๐๐ บาท ประเภทค่าใช้สอยเป็นเงิน ๘,๒๐๐ บาทไปเพิ่มประเภทการจรเป็นเงิน ๒๕,๒๐๐ บาท

ค. โอนงบประมาณกรมศิลปากรประเภทเงินเดือนเป็นเงิน ๖,๒๑๐ บาทไปเพิ่มประเภทค่าใช้สอยกรมศิลปากรเป็นเงิน ๓,๔๖๐ บาท ประเภทค่าใช้สอยกรมศึกษาธิการเป็นเงิน ๒,๗๕๐ บาท

ง. โอนงบประมาณกรมศึกษาธิการประเภทเงินเดือนเป็นเงิน ๒๑,๐๐๐ บาทไปเพิ่มประเภทค่าใช้สอยเป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท ประเภทการจรเป็นเงิน ๑๘,๕๐๐ บาท

(๖) กระทรวงมหาดไทย

ก. ^{25/10/2566} โอนงบประมาณกรมตำรวจประเภทเงินเดือนเป็นเงิน

๗๑,๑๓๗ บาทไปเพิ่มประเภทค่าใช้สอยเป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท
ประเภทการจรเป็นเงิน ๕๕,๑๓๗ บาท

ข. โอนงบประมาณกรมโยธาเทศบาลประเภทค่าใช้สอย
ไปเพิ่มประเภทการจรเป็นเงิน ๖,๘๕๖ บาท

ค. โอนงบประมาณกรมราชทัณฑ์ประเภทค่าใช้สอยไป
เพิ่มประเภทการจรเป็นเงิน ๕๕๐ บาท

(๗) กระทรวงเศรษฐการ

ก. โอนงบประมาณกรมเจ้าท่าประเภทเงินเดือนเป็น
เงิน ๒๗,๗๐๐ บาทไปเพิ่มประเภทการจรรวมเจ้าท่าเป็นเงิน
๑๗,๗๐๐ บาท ประเภทการจรรวมพาณิชย์เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐
บาท

ข. โอนงบประมาณกรมพาณิชย์ประเภทเงินเดือนเป็น
เงิน ๒,๗๐๐ บาท ประเภทค่าใช้สอยเป็นเงิน ๑,๖๕๗ บาท
ไปเพิ่มกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีประเภทเงินเดือนเป็น
เงิน ๒,๗๐๐ บาท ประเภทค่าใช้สอยเป็นเงิน ๑,๖๕๗ บาท

ค. โอนงบประมาณกรมทะเบียนการค้าประเภทเงินเดือน
เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท กรมเจ้าท่าประเภทเงินเดือนเป็นเงิน
๑,๒๕๗ บาท ไปเพิ่มกรมพาณิชย์ประเภทเงินเดือนเป็นเงิน
๒,๘๕๐ บาท ^{25/10/๒566} ประเภทค่าใช้สอยเป็นเงิน ๒,๔๕๗ บาท

ง. โอนงบประมาณกรมวิทยาศาสตร์ประเภทเงินเดือน
เป็นเงิน ๑๓,๒๓๖ บาท ไปเพิ่มประเภทการจรเป็นเงิน
๑๐,๐๐๐ บาท ประเภทค่าใช้สอยเป็นเงิน ๓,๒๓๖ บาท

(๘) สำนักพระราชวัง

โอนงบประมาณสำนักพระราชวังไปเพิ่มงบประมาณกรม
ศิลปากรประเภทเงินเดือนเป็นเงิน ๔๒,๗๖๓ บาท ประเภท
ค่าใช้สอยเป็นเงิน ๕,๓๑๔ บาท ประเภทการจรเป็นเงิน
๓๕,๖๐๐ บาท

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็น
เจ้าหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

นิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน หน้า ๑๔๖๓)

๑๓๕๘

พระราชบัญญัติ

บัตรประจำตัวเจ้าพนักงาน

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยาอมราช

เจ้าพระยาพิชัยเนตรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรจะมีบัตรประจำตัวเจ้าพนักงานไว้เพื่อแสดงว่าผู้ถือบัตรนั้นเป็นเจ้าพนักงาน

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
บัตรประจำตัวเจ้าพนักงาน พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ คำว่า “เจ้าพนักงาน” ในพระราชบัญญัตินี้
หมายความถึงเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่
ควบคุมตรวจตราตามกฎหมายอื่น ดังที่จะได้ระบุตำแหน่งไว้
ในกฎกระทรวง

มาตรา ๔ การออกบัตรประจำตัวเจ้าพนักงานในราชการ
บริหารส่วนภูมิภาคให้เป็นหน้าที่ข้าหลวงประจำจังหวัด ใน
ราชการบริหารส่วนกลางให้เป็นหน้าที่ผู้บังคับบัญชาชั้นอธิบดี

มาตรา ๕ บัตรประจำตัวเจ้าพนักงานให้มีลักษณะ ดัง
ต่อไปนี้

(๑) เป็นบัตรพับกลาง

(๒) ปกด้านหน้ามีตราครุฑพ่าห์ภายใต้ตราครุฑพ่าห์มี

คำว่า “บัตรประจำตัว”

(๓) ภายในด้านซ้ายตอนบน มีรูปถ่ายของเจ้าพนักงานผู้ถือบัตรขนาด ๔×๕ เซนติเมตร มีลายมือชื่อของผู้ถือบัตร และประทับตราคร่อมรูปถ่ายตอนล่างด้านขวา และตอนล่างมีลายมือชื่อของเจ้าพนักงานผู้ถือบัตรนั้น

(๔) ภายในด้านขวา มีคำรับรองว่าผู้ถือบัตรเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งหน้าที่ใด กับมีลายมือชื่อของผู้ถือบัตร และประทับตราไว้เป็นสำคัญ

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง กระทรวงธรรมการ กระทรวงเศรษฐการ และกระทรวงเกษตรราชการ มีหน้าที่รักษาการเท่าที่เกี่ยวกับกระทรวงนั้น ๆ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง

กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

นิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน หน้า ๑๔๖๕)

๑๕๐๑

พระราชบัญญัติ
ลักษณะเกณฑ์ทหารแก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

อาทิตยที่พอลภา
เจ้าพระยามรธา
เจ้าพระยาพิชัยเนทรโยธิน

ตราไว้ณวันที่ ๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขเพิ่มเติม
พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๕ เพื่อ
ให้เหมาะสมแก่กาลสมัย

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหารแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๕ และใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๘ ผู้ที่ต้องเข้ากองประจำการ ให้รับราชการในประเภทต่าง ๆ เป็นลำดับ ดังนี้

อยู่ในกองประจำการสองปี

อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๑ เจ็ดปี

อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๒ สิบปี

อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๓ หกปี

กำหนดเวลารับราชการในกองประจำการสองปีนั้นสำหรับบุคคลทั่วไป แต่ถ้าเป็นผู้สำเร็จการศึกษาชั้นอุดมศึกษาของประเทศสยาม หรือต่างประเทศแล้วให้รับราชการกองประจำการหนึ่งปี²⁵⁶⁶

๓ ส่วนผู้ที่ได้รับการฝึกวิชาทหารจากโรงเรียนใด ๆ ตามระเบียบของกระทรวงกลาโหมแล้ว กระทรวงกลาโหมมีอำนาจวางระเบียบในกฎกระทรวงกำหนดเวลารับราชการ ประจําการให้น้อยกว่าสองปีก็ได้

วันเริ่มรับราชการนั้นให้นับตั้งแต่วันขึ้นทะเบียนกองประจําการเป็นต้นไป”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๐ วรรคสุดท้ายแห่งพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๕

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

นิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๘ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน หน้า ๑๔๗๓)

๑๔๐๔

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยเขตต์ปลอดภัยในราชการทหาร

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตยทีพอาภา ร.น.

เจ้าพระยายมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรว โยธิน

ตราไว้ในวันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า ราชการทหารเป็นกิจการ
เกี่ยวกับประโยชน์ของชาติ และเป็นการสมควรที่จะกำหนด
เขตต์โดยรอบบริเวณที่ทหารไว้เป็น “เขตต์ปลอดภัย”
สำหรับความปลอดภัยในราชการทหาร

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยเขตต์ปลอดภัยในราชการทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ “เขตต์ปลอดภัย” ในราชการทหารหมายถึงบริเวณโดยรอบที่ทหารเท่าที่จำเป็น เพื่อประโยชน์แห่งความปลอดภัยในราชการทหาร

มาตรา ๔ ที่ทหารแห่งใดจะควรมีเขตต์ปลอดภัยเพียงใด ให้กำหนดขึ้นไว้โดยพระราชกฤษฎีกาเป็นคราวๆ และให้มีแผนที่ประเมินเขตต์ไว้ท้ายพระราชกฤษฎีกานั้นด้วย

เมื่อได้กำหนดเขตต์ขึ้นแล้ว ให้กระทรวงกลาโหมจัดให้มีเครื่องหมายแสดงเขตต์ไว้โดยชัดเจน

มาตรา ๕ เมื่อได้ออกพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณเขตต์ปลอดภัยไว้แล้ว ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดปลูกสร้างโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างลงในบริเวณเขตต์ปลอดภัยนั้น หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงโรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างที่มีอยู่แล้ว หรือเพาะปลูกต้นไม้ซึ่งอาจเป็นภัย หรือยกย้ายต้นไม้ที่ปลูก

ไว้แล้วอันมีสภาพเป็นอสังหาริมทรัพย์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากกระทรวงกลาโหม และปฏิบัติตามเงื่อนไข ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตนั้นด้วย

มาตรา ๖ ในบริเวณเขตต์ปลอดภัยซึ่งได้มีเครื่องหมายห้ามการเข้าออกไว้แล้ว ห้ามมิให้ผู้นั่งผู้ใดซึ่งไม่มีหน้าที่เข้าไปในเขตต์นั้น ๆ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้บังคับบัญชาในที่นั้นให้เข้าไปได้ หรือได้รับอนุญาตให้เข้าไปในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ทหารในที่นั้น

มาตรา ๗ ผู้ใดกระทำความผิดในบทบัญญัติในมาตรา ๕ และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าได้กระทำความผิดนั้นต่อหน้าราชศัตร์ ให้จำคุกไม่เกินห้าปี

(๒) ถ้ามิได้กระทำความผิดนั้นต่อหน้าราชศัตร์ แต่ได้กระทำในเวลาสงคราม หรือในเขตต์ซึ่งใช้กฎอัยการศึก ให้จำคุกไม่เกินสามปี

(๓) ถ้าได้กระทำความผิดนั้นในเวลาหรือที่อื่นนอกจากที่กล่าวมาแล้วให้จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๑๕๐๗

มาตรา ๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และเพื่อการนั้นให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของเครื่องหมายที่ใช้อย่างนอกแนวเขตต์ปลอดภัยในราชการทหารและกิจการอื่นๆ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยามติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๘ ตุลาคม หน้า ๑๕๗๖)

๑๔๐๘

พระราชบัญญัติ

โอนอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการกรมเกษตร
และการประมง กรมชลประทาน กรมที่ดินและโลหกิจ
กรมป่าไม้ และกรมสหกรณ์ พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตยทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยายมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน

ตราไว้ณวันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า บัดนี้ได้ประกาศใช้
พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม แก้ไขเพิ่ม

25/10/2566

๑๗๘

เดิม พ.ศ. ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๓) ซึ่งแบ่งราชการกระทรวง
เศรษฐกิจออกไปจัดตั้งเป็นกระทรวงเกษตรราชการแล้ว สมควร
จะโอนอำนาจและหน้าที่อันเกี่ยวกับส่วนราชการที่ได้โอน
ไป ซึ่งเวลานี้ตามกฎหมายยังเป็นอำนาจและหน้าที่ของ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ ให้เป็นอำนาจและ
หน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรราชการต่อไป

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
โอนอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการกรมเกษตรและการ
ประมง กรมชลประทาน กรมที่ดินและโลหกิจ กรมป่าไม้
และกรมสหกรณ์ พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดาอำนาจและหน้าที่ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับ
ราชการกรมเกษตรและการประมง กรมชลประทาน กรม
ที่ดินและโลหกิจ กรมป่าไม้ และกรมสหกรณ์ ซึ่งเป็นอำนาจ

๑๔๑๐

และหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจตามกฎหมาย
เดิมนั้น ให้โอนไปเป็นอำนาจและหน้าที่ของรัฐมนตรีว่า
การกระทรวงเกษตรธิการ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน หน้า ๑๔๘๐)

๑๔๑๑

พระราชบัญญัติ
อนุญาตให้รัฐบาลให้กู้ยืมเงิน
แก่สหภาพนิคมหรือเทศบาล ๖ แห่ง เพื่อทำการไฟฟ้า
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. อ. อาทิตย์ทิพอาภา ว. น.

เจ้าพระยามรราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชโยนทร โยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรที่จะให้สห
ภาพนิคมหรือ เทศบาลได้ กู้ยืมเงินรัฐบาลไป ลงทุน ทำการไฟฟ้า
เพื่อส่งเสริมความเจริญและความสมบูรณ์ของท้องถิ่น

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎรตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติอนุญาตให้รัฐบาลให้กู้ยืมเงินแก่สุขาภิบาลหรือเทศบาล ๖ แห่ง เพื่อทำการไฟฟ้า พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้รัฐบาลมีอำนาจให้สุขาภิบาลหรือเทศบาลกู้ยืมเงินคงคลังจำนวนไม่เกิน ๑๓๓,๕๐๐ บาท เพื่อเป็นทุนในการทำไฟฟ้า ตามรายนามและจำนวนเงิน ดังต่อไปนี้

(๑) สุขาภิบาลเมืองจันทบุรี	จำนวนเงินไม่เกิน ๕๘,๐๐๐ บาท
(๒) สุขาภิบาลท้องที่สองพี่น้อง	จำนวนเงินไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท
(๓) สุขาภิบาลเมืองชลบุรี	จำนวนเงินไม่เกิน ๒๑,๕๐๐ บาท
(๔) สุขาภิบาลเมืองพิษณุโลก	จำนวนเงินไม่เกิน ๒๓,๐๐๐ บาท
(๕) สุขาภิบาลท้องที่บ้านโป่ง	จำนวนเงินไม่เกิน ๒๓,๐๐๐ บาท

(๖) สุขาภิบาลเมืองนครนายก จำนวนเงินไม่เกิน ๘,๐๐๐ บาท

มาตรา ๔ การให้สุขาภิบาลหรือเทศบาลกู้ยืมเงิน เพื่อประโยชน์แห่งกิจการที่ได้ระบุไว้ในมาตรา ๓ นั้น ให้ปฏิบัติภายในบังคับแห่งเงื่อนไขดังจะกล่าวต่อไปนี้

(๑) ให้ชำระหนี้เป็นเงินรายปีอันประกอบด้วยดอกเบี้ย และเงินส่งใช้คืนภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในหนังสือสัญญา กู้ยืมระหว่างรัฐบาลกับสุขาภิบาลหรือเทศบาลที่กู้ยืม จำนวนเงินรายปี และวันที่ถึงกำหนดต้องชำระหนี้หนึ่ง ๆ นั้น ให้เป็นไปดังที่ระบุไว้ในบัญชีเงินรายปีต่อท้ายหนังสือสัญญา กู้ยืม และให้ถือว่าบัญชีนั้นเป็นส่วนหนึ่งแห่งหนังสือสัญญา กู้ยืม

(๒) ดอกเบี้ย และระยะเวลาที่ต้องชำระเงิน กู้ยืมราย ใด ๆ ให้เสร็จสิ้นไปนั้น ให้กำหนดโดยความตกลงระหว่าง รัฐบาล ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้แทนใน การนี้ กับผู้ซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยชอบให้เป็นผู้แทน ของสุขาภิบาลหรือเทศบาลที่กู้ยืม ความตกลงนั้นต้องอยู่ ภายในบังคับแห่งเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(ก) ดอกเบี้ยต้องกำหนดไม่ต่ำกว่าร้อยละสามกึ่งต่อปี และไม่เกินกว่าร้อยละห้าต่อปี

(ข) เงินกู้ยืมต้องชำระให้เสร็จสิ้นไปภายในระยะเวลาไม่เกินกว่า ๒๐ ปี

(ค) ให้คำนวณดอกเบี้ยนับแต่วันที่จ่ายเงินกู้ยืมให้แก่ สหกรณ์หรือเทศบาล และคำนวณแต่เฉพาะจากจำนวนเงินที่ได้จ่ายให้จริง ถ้าสหกรณ์หรือเทศบาลที่กู้ยืมไม่ส่งดอกเบี้ยตามสัญญา ให้เอาเงินจำนวนที่ต้องส่งเป็นดอกเบี้ยนับทบกับต้นเงินกู้ยืม

(ง) ให้เริ่มชำระต้นเงินกู้ยืมเมื่อครบสิบสองเดือนนับจากวันที่ประมาณว่าการก่อสร้างจะแล้วบริบูรณ์ บัญชีเงินรายปีต่อท้ายหนังสือสัญญากู้ยืมเงินทุกฉบับ ต้องทำขึ้นตามเกณฑ์ที่กล่าวนี้

ในกรณีที่สหกรณ์หรือเทศบาลมีความจำเป็นจะเริ่มชำระต้นเงินกู้ยืมเมื่อครบสิบสองเดือนนับจากวันที่ประมาณว่าการก่อสร้างจะแล้วบริบูรณ์ไม่ได้นั้น ให้รัฐบาลมีอำนาจพิจารณาผ่อนผันได้ตามสมควรแก่เหตุการณ์

(๓) สหกรณ์หรือเทศบาลมีสิทธิที่จะส่งใช้ต้นเงินกู้ยืมนั้นทั้งหมด หรือแต่ส่วนใดส่วนหนึ่ง ในขณะที่ใด ๆ ก็ได้ แต่เงินที่ส่งใช้คราวหนึ่งต้องไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท

(๔) รัฐบาลมีสิทธิที่จะให้สุขาภิบาลหรือเทศบาลใช้อำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมายตั้งเก็บจังกอบหรือเก็บภาษีหรือกระทำการอย่างอื่น เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ตามหนังสือสัญญากู้ยืมเงิน ที่มีสิทธิที่จะปฏิบัติการเพื่อที่จะให้ ได้มาซึ่งเงินต้นหรือดอกเบี้ยที่ค้างชำระโดยหักเงินจำนวนที่ค้างชำระพร้อมทั้งดอกเบี้ย จำนวนดอกเบี้ยต้นทุก ๆ สามเดือนตามอัตราร้อยละเจ็ดต่อปี จากเงินส่วนแบ่งรายได้ของสุขาภิบาลหรือเทศบาลหรือเงินอุดหนุนซึ่งรัฐบาลจ่ายให้แก่สุขาภิบาลหรือเทศบาลนั้น

(๕) รัฐบาลมีสิทธิที่จะปฏิบัติการตามแต่จะเห็นสมควรในอัน จะให้ได้รับความพอใจว่าเงินกู้ยืมนั้นได้จ่ายไปแล้ว และกำลังจ่ายในกิจการซึ่งได้ให้กู้ยืมเงินไปทำ และกิจการนั้นทำโดยประหยัดรายจ่ายและเป็นผลดีตามสมควร ทั้งนี้ สิทธิที่จะยึดเงินกู้ยืมส่วนที่จะต้องจ่ายต่อนั้นไว้ก่อน จนกว่าจะได้รับความพอใจตามที่กล่าวมานั้น เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ สุขาภิบาลหรือเทศบาลจะต้องยอมให้ผู้แทนโดยชอบของรัฐบาลตรวจบัญชี หนังสือสัญญาและเอกสารอย่างอื่นอันควรแก่เรื่องตามเวลาที่สะดวกทุก ๆ เวลา และ

๑๕๑๖

สุขาภิบาลหรือเทศบาลจะต้องให้ความสะดวกตามสมควรแก่
ผู้แทนที่กล่าวนั้นในอันจะตรวจกิจการที่กระทำ

(๖) บรรดาเงินอันพึงต้องจ่ายตามหนังสือสัญญากู้ยืม
เงินที่ทำขึ้นตามอำนาจแห่งพระราชบัญญัตินี้ สุขาภิบาลหรือ
เทศบาลที่กู้ยืมต้องเบิกจากกระทรวงการคลังภายในวันที่ ๓๑
มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๕

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน หน้า ๑๔๘๓)

๑๔๑๗

พระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลแขวงสำหรับหัวเมือง
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยาอมราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรจัดตั้งศาลแขวง
ขึ้นสำหรับหัวเมืองบางแห่ง เพื่อสะดวกแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง
ทางอรรถคดีในโรงศาล

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลแขวงสำหรับหัวเมือง พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ตั้งศาลแขวงขึ้นสำหรับหัวเมือง ดังต่อไปนี้

- (๑) ศาลแขวงมณฑลบุรี
- (๒) ศาลแขวงกบินทร์บุรี
- (๓) ศาลแขวงแม่สอด
- (๔) ศาลแขวงแม่สะเรียง
- (๕) ศาลแขวงหลังสวน
- (๖) ศาลแขวงตะกั่วป่า
- (๗) ศาลแขวงเขตง

มาตรา ๔ ให้ศาลแขวงมณฑลบุรีมีเขตต์ตลอดเขตต์อำเภอ
มณฑลบุรี อำเภอหนองจอก และอำเภอลาดกระบัง

มาตรา ๕ ให้ศาลแขวงกบินทร์บุรีมีเขตต์ตลอดเขตต์
อำเภอกบินทร์บุรี และอำเภอรัษฎาประเทศ

มาตรา ๖ ให้ศาลแขวงแม่สอดมีเขตต์ตลอดเขตต์
อำเภอแม่สอด

มาตรา ๗ ให้ศาลแขวงแม่สะเรียงมีเขตต์ตลอดเขตต์
อำเภอแม่สะเรียง

มาตรา ๘ ให้ศาลแขวงหลังสวนมีเขตต์ตลอดเขตต์
อำเภอขันเงิน และอำเภอพะโต๊ะ

มาตรา ๙ ให้ศาลแขวงตะกั่วป่ามีเขตต์ตลอดเขตต์
อำเภอตะกั่วป่า อำเภอกะปง และอำเภอเกาะคอเขา

มาตรา ๑๐ ให้ศาลแขวงเบตงมีเขตต์ตลอดเขตต์อำเภอ
เบตง

มาตรา ๑๑ ให้ศาลแขวงตั้งระบู้ไว้ในมาตรา ๓ มีอำนาจ
พิจารณาพิพากษาคดี ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่วันที่เปิดศาลตาม
ความในมาตรา ๑๒ และซึ่งอยู่ภายในอำนาจของศาลแขวง
ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

๑๔๒๐

มาตรา ๑๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ กับให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดวันที่จะเริ่มเปิดศาลดังกล่าวมาข้างต้น เพื่อทำการพิจารณาพิพากษาคดี และเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามความในพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๗ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน หน้า ๑๔๘๖)

๑๔๒๑

พระราชบัญญัติ

ระเบียบข้าราชการตุลาการแก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยาอมราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชเชนทร โยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรยกเลิกมาตรา ๒๗

แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พุทธศักราช

๒๔๗๗

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย

คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

25/10/2566

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พุทธศักราช ๒๕๗๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๗ ข้าราชการตุลาการจะได้รับพระราชทานเงินเดือนตามอัตราที่ปรากฏในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ

ผู้ที่สอบแข่งขันได้ตำแหน่งใดตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. ๒๕๗๗ หรือผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเข้าบรรจุตำแหน่งใดโดยวิธีคัดเลือกตามพระราชกฤษฎีกากำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุตำแหน่งข้าราชการตุลาการสามัญที่พิเศษหรือผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเข้าบรรจุตำแหน่งตุลาการสามัญอันดับที่ ๔ หรือที่ ๓ ตามมาตรา ๒๐ (๑) ให้ได้รับเงินเดือนขั้นต่ำของตำแหน่งนั้น

ส่วนผู้ที่ครองตำแหน่งที่เทียบเสมือนกับตำแหน่งใหม่นี้หรือปรับเข้าอยู่ในตำแหน่งใหม่ ถ้าได้เงินเดือนสูงกว่าขั้นต่ำ

ของตำแหน่งใหม่ ก็ให้คงได้เงินเดือนเท่าที่เคยได้รับอยู่ ถ้า
 ได้เงินเดือนสูงกว่าอัตราขั้นสูงของตำแหน่งใหม่ ก็ให้ได้
 เงินเดือนเพิ่มขึ้นเฉพาะตัวเท่ากับที่ได้รับอยู่เดิม แต่ถ้าได้
 เงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของตำแหน่งใหม่ก็ให้เลื่อนเงินเดือน
 ขึ้นเหมือนดังการเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีตามมาตรา ๒๔-
 ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ.
 ๒๔๗๗ แต่ไม่ให้เกินขั้นต่ำของตำแหน่งใหม่ วิธีนี้ให้ใช้
 บังคับถึงกรณีที่มีผู้ได้เลื่อนตำแหน่งโดยไม่มีการคัดเลือกหรือ
 สอบแข่งขันด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ภายในวงเงินในงบ
 ประมาณ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน หน้า ๑๔๔๑)

๑๔๒๔

พระราชบัญญัติ

รดยนตร์แก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. อ. อาทิตยพิพอาภา ว. น.

เจ้าพระยายมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขเพิ่มเติม
บทบัญญัติในพระราชบัญญัติรดยนตร์ พ.ศ. ๒๔๗๓

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
รดยนตร์แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘”

๑๔๒๕

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในอนุมาตรา ๓ (ข) ของมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๔๗๓ และใช้ความต่อไปนี้แทน

“(ข) รถยนต์รับจ้าง คือ รถยนต์สาธารณะอื่นนอกจากรถยนต์ประจำทางและรถยนต์รับจ้างพิเศษ”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้อยู่ในอนุมาตรา ๓ ของมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๔๗๓

“(ค) รถยนต์รับจ้างพิเศษ คือ รถยนต์สาธารณะที่จดทะเบียนและรับใบอนุญาตให้บรรทุกคนโดยสารได้เกิน ๕ คน รถยนต์รับจ้างพิเศษนี้ สำหรับในจังหวัดพระนครและธนบุรี เมื่อไม่มีผู้ว่าจ้างต้องประจำอยู่ในโรง เว้นแต่จะจอดในที่ที่นายทะเบียนได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะสำหรับรถชนิดนี้”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

๑๔๒๖

พระราชบัญญัติ
ฟื้นแก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. อ. อาทิตยทัตพิชฌาภา ว. น.

เจ้าพระยามรธา

พล. อ. เจ้าพระยาพิชฌเณทร โยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรเพิ่มอัตราโทษ
จำคุกผู้ละเมิดต่อพระราชบัญญัติฟื้น

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ฝิ่นแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราช
บัญญัติฝิ่น พุทธศักราช ๒๔๗๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๑ ผู้ใดโดยละเมิดต่อพระราชบัญญัตินี้

(๑) พาฝิ่น หรือมูลฝิ่นเข้ามาในราชอาณาจักรหรือส่ง
ออกไปนอกราชอาณาจักร หรือ

(๒) จัดส่งหรือพาผ่านหรือถ่ายยานพาหนะ ซึ่งฝิ่นหรือ
มูลฝิ่น อันส่งผ่านราชอาณาจักร ผู้นั้นมีความผิดต้องระวาง
โทษจำคุกไม่เกินสิบปีและปรับสี่เท่าราคาฝิ่นหรือมูลฝิ่นนั้น
แต่ต้องไม่น้อยกว่าห้าสิบบาท

ราคาฝิ่นอันจะตั้งเป็นเกณฑ์คำนวณค่าปรับนั้น ให้ถือ
เอาราคาฝิ่นซึ่งรัฐบาลขายในท้องที่และเวลาซึ่งเกิดเหตุ

๑๔๒๘

ราคามูลฝิ่นอันจะตั้งเป็นเกณฑ์คำนวณค่าปรับตามมาตรา
๕ คือราคาฝิ่นตามวรรคก่อน ”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์
รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน หน้า ๑๔๕๘)

๑๔๒๕

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม
แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. อ. อาทิตยทัตพอาภา ร. น.

เจ้าพระยามรราช

พต. อ. เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขเพิ่มเติม
พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม
จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามแก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคท้ายมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ มิให้ถือว่าคนประจำเรือเป็นคนต่างด้าว ถ้าหากคนต่างด้าวนั้นเป็นครูสอนวิชาการประมงซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลให้ทำการสอนในโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนประชาบาลหรือเทศบาล ในกรณีที่เป็นครูโรงเรียนประชาบาลหรือเทศบาล ต้องไม่เกินโรงเรียนละ ๕ คน และต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้งขึ้นเพื่อการนั้น”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ และใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจจับและยึดเรือที่มีสัญชาติต่างประเทศลำหนึ่งลำใดในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามที่ได้กระทำผิด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้กระทำผิดต่อ

พระราชบัญญัตินี้ หรือความผิดเช่นนั้นได้เกิดขึ้น หรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในเขตต์นั้น

ในการตรวจเรือที่ได้จับไว้ ถ้ามีพะยานหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าได้มีการกระทำผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจที่จะพ่วงเรือนั้นหรือกระทำอย่างอื่นเพื่อนำไปยังท่าเรือที่ใกล้ที่สุด ซึ่งเหมาะแก่การที่จะสอบสวนหรือทำการอย่างอื่นเพื่อฟ้องร้องตามกฎหมาย ในกรณีเช่นนั้นจะส่งคนประจำเรือหรือลูกเรือหรือกลาส์ของรัฐบาลไปประจำอยู่ในเรือนั้นจนตลอดเวลา และระหว่างเวลาที่เรือนั้นทอดสมออยู่ในท่าเรือ เพื่อประโยชน์แห่งการฟ้องร้องตามกฎหมายก็ได้

การสอบสวนความผิดอาญาตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จับมีอำนาจทำการสอบสวนได้

เรือที่มีสัญชาติต่างประเทศซึ่งได้ใช้ในการกระทำผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ เครื่องมือจับสัตว์น้ำอย่างหนึ่งอย่างใด และสัตว์น้ำซึ่งแสดงให้เห็นว่าจับได้ในเขตต์จับสัตว์น้ำสยามที่พบอยู่ในเรือที่กล่าวนั้น ศาลจะสั่งให้ริบเป็นของแผ่นดินก็ได้

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตต์จับสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๗๗ และใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑ การฟ้องคดีตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการสังกัดกรมอัยการ หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร ซึ่งรัฐมนตรีได้ตั้งขึ้นให้มีอำนาจและหน้าที่ในการนี้

การตั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารให้มีอำนาจและหน้าที่ฟ้องคดีตามความในวรรคต้น ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

พระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน หน้า ๑๕๐๒)

๑๕๓๓

พระราชบัญญัติ

ลดเงินอากรค่านาจำนวน พ.ศ. ๒๕๗๖

ในตำบลน้ำอ้อมและตำบลบัวแดง ท้องที่อำเภอหนองแวง
จังหวัดร้อยเอ็ด พุทธศักราช ๒๕๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘)

น. อ. ฮาพิศย์ทิพอาภา ร. น.

เจ้าพระยาบรมราช

พต. อ. เจ้าพระยาพิชัยเนนทวีโยธิน

ตราไว้ในวันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรลดเงินอากร
ค่านาจำนวน พ.ศ. ๒๕๗๖ ในตำบลน้ำอ้อมและตำบลบัวแดง
ท้องที่อำเภอหนองแวง จังหวัดร้อยเอ็ด

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติลดเงินอากรค่านำจำนวน พ.ศ. ๒๔๗๖ ในตำบลน้ำอ้อมและตำบลบัวแดง ท้องที่อำเภอหนองแขง จังหวัดร้อยเอ็ด พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ลดเงินอากรค่านำจำนวน พ.ศ. ๒๔๗๖ ในตำบลน้ำอ้อมและตำบลบัวแดง ท้องที่อำเภอหนองแขง จังหวัดร้อยเอ็ดให้แก่ผู้ค่านำหรือเจ้าของนาผู้ซึ่งได้รับความเสียหายโดยเมล็ดข้าวลี้บเสียไป เกินกว่าหนึ่งในสามส่วนของจำนวนเมล็ดข้าวที่เก็บเกี่ยวได้ในปีปกติ รวม ๑,๘๒๕ ราย ตามจำนวนเงินอากรและตำบลที่ปรากฏในบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

25/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน หน้า ๑๕๐๗)

(๑๕๓๔ ก.)

บัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติให้ลดเงินอากรค่านา จำนวน พ.ศ. ๒๕๗๖ ในท้องที่อำเภอหนองแวง จังหวัดร้อยเอ็ด

เลขที่	ตำบล	จำนวน ราย	เงินอากรที่ลด				เงินอากรที่จัดเก็บ				หมายเหตุ		
			จำนวนเนื้อที่นา			จำนวนเงิน	จำนวนเนื้อที่นา			จำนวนเงิน			
			ไร่	งาน	วา	บาท	สต.	ไร่	งาน	วา		บาท	สต.
๑	น้ำอ้อม	๑,๑๔๒	๑,๕๓๔	๑	๗๒	๒,๓๗๘	๖๕	๓๖๓	๑	๓๕	๗๒	๘๐	
๒	บัวแดง	๖๘๓	๔,๗๖๓	๑	๗๔	๕๕๔	๖๑	๕๓	๓	๔๘	๑๘	๘๓	
	รวม	๑,๘๒๕	๑๖,๖๕๗	๓	๑๔๖	๓,๓๔๓	๓๐	๔๕๗	-	๘๓	๙๑	๖๓	

๑๔๓๕

พระราชบัญญัติ

ยกเลิกพระราชกำหนดอาญาการกระทำผิดสัญญา ร.ศ. ๑๑๗

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยาอมราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชโยธิน

ตราไว้ในวันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า เป็นการสมควรที่จะยกเลิก

เลิกพระราชกำหนดอาญาการกระทำผิดสัญญา ร.ศ. ๑๑๗

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย

คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

๑๔๓๖

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติยกเลิกพระราชกำหนดอาญาการกระทำผิดสัญญา ร.ศ. ๑๑๗ พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชกำหนดอาญาการกระทำผิดสัญญา ร.ศ. ๑๑๗ นั้นเสีย

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๙)

๑๔๓๗

คำแถลงการณ์

ประกอบ

พระราชบัญญัติยกเลิกพระราชกำหนดอาญา

การกระทำผิดสัญญา ร.ศ. ๑๑๗

พุทธศักราช ๒๔๗๘

พระราชกำหนดอาญากการกระทำผิดสัญญา ร.ศ. ๑๑๗ ได้บัญญัติเอาโทษในทางอาญาแก่ลูกจ้างหรือบุคคลที่รับทำสัญญาบางอย่าง ซึ่งถ้าคิดถึงว่า พระราชกำหนดนั้นได้ประกาศใช้ ในเวลาที่ยังไม่มีกฎหมายรับรองคุ้มครองสิทธิของนายจ้างโดยแน่นอนอย่างไร ก็พอจะเข้าใจเหตุผลในทางนโยบายได้ แต่มาบัดนี้สิทธิและหน้าที่ทั้งหลายอันเกิดแต่สัญญา โดยฉะเพาะสัญญาจ้างแรงงานและจ้างทำของก็ได้ มีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติไว้ครบถ้วนบริบูรณ์แล้ว ซึ่งถ้าฝ่ายใดผิดสัญญาที่จะต้องรับผิดชอบค่าเสียหายตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้วนั้น พระราชกำหนดอาญากการกระทำผิดสัญญา ร.ศ. ๑๑๗ จึงไม่จำเป็นต้องมีไว้เป็นกฎหมายต่อไป

อนึ่งการที่จะกำหนดเอาโทษในทางอาญาสำหรับ เพียง
แต่การทำผิดสัญญาเท่านั้น ไม่ถูกต้องด้วยหลักกฎหมาย
เพราะการผิดสัญญาได้แต่จะมีผลร้ายต้องใช้ค่าเสียหายในทาง
แพ่ง ที่จะเพิ่มผลร้ายให้มีโทษในทางอาญาด้วยออกจะผิด
ธรรมดามากอยู่แล้ว นอกจากนั้นพระราชกำหนดอาญา
การกระทำผิดสัญญาเอาโทษในทางอาญา แต่ฝ่ายลูกจ้าง
หรือผู้รับจ้างที่ผิดสัญญา ส่วนที่นายจ้างหรือผู้ว่าจ้างกระทำ
ผิดสัญญาเข้าบ้าง หาได้กำหนดเอาโทษในทางอาญาไว้ด้วย
ไม่ ซึ่งผลแตกต่างกัน จะว่าต้องด้วยหลักแห่งความยุติ
ธรรม และความเสมอภาคตามระบอบการปกครองภายใต้
รัฐธรรมนูญไม่ได้

ด้วยเหตุผลใหญ่ยิ่งดังกล่าวข้างต้น จึงได้ยกเลิกพระราช
กำหนดอาญาการกระทำผิดสัญญา ร.ศ. ๑๑๗ นั้นเสีย

แต่ผลแห่งการที่ยกเลิกพระราชกำหนดอาญา การกระทำ
ผิดสัญญา ร.ศ. ๑๑๗ นี้ เป็นแต่จะไม่เอาโทษในทางอาญา
สำหรับการทำผิดสัญญาเท่านั้น สิทธิและหน้าที่ในทางแพ่ง
ยังคงมีอยู่ผูกพันกันต่อไป และชอบที่จะบังคับเรียกร้องกัน
ได้ในทางแพ่งทุกประการ

๑๕๓ ๕

พระราชบัญญัติ

ควบคุมการเหมืองฝายและพนังแก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรวโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขเพิ่มเติม
พระราชบัญญัติควบคุมการเหมืองฝายและพนัง พุทธศักราช
๒๔๗๗

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

25/10/2566

๑๘๒

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ควบคุมการเหมืองฝายและพนังแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช
๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ แห่งพระราช
บัญญัติควบคุมการเหมืองฝายและพนัง พุทธศักราช ๒๔๗๗
และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗ ห้วย หนอง คลอง บึง บาง หรือทางน้ำไหล
ใด ๆ โดยปกติย่อมเป็นทางน้ำสาธารณะ ให้ข้าหลวงประจำ
จังหวัดมีอำนาจประกาศหวงห้ามกำหนดเขตต์ไว้เพื่อสาธารณะ
ประโยชน์อันเกี่ยวแก่การเหมืองฝายหรือพนัง ภายในเขตต์
ทางน้ำและพนังสาธารณะที่หวงห้ามไว้ั้น ผู้ใดจะแก้ไข
เปลี่ยนแปลงหรือทำสิ่งกีดขวางอย่างใดต้องได้รับหนังสือ
อนุญาตจากข้าหลวงประจำจังหวัด

ถ้าเป็นความจำเป็นเพื่อสาธารณะประโยชน์ ต้องทำทาง
ผ่านทางน้ำไหลใด ๆ ผู้ทำทางนั้นจะต้องทำสะพานหรือฝั่งต่อ
เพื่อให้น้ำไหลไปมาได้เช่นเดิม

พจน์นอกจากที่เอกชนจัดทำขึ้น ให้จัดเป็นพจน์สาธารณะ
ทั้งสิ้น และให้นำความในวรรคต้นแห่งมาตรานี้มาใช้บังคับ
โดยอนุโลม”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราช
บัญญัติควบคุมการเหมืองฝายและพจน์ พุทธศักราช ๒๔๗๓
และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕ เหมือง, ฝาย เอกชนนั้น ผู้ถือกรรมสิทธิ์
ต้องปล่อยให้ผู้อื่นที่ตนอยู่ริมหรือใกล้เหมืองฝายได้ใช้
สอยเท่าที่จะไม่ทำให้เสียหายแก่ผู้ถือกรรมสิทธิ์ แต่ผู้ได้รับ
ประโยชน์ตามมาตรานี้ จะต้องช่วยเหลือผู้ถือกรรมสิทธิ์
ด้วยแรงและเครื่องอุปกรณ์ตามสมควร”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๖ แห่งพระราช
บัญญัติควบคุมการเหมืองฝายและพจน์ พุทธศักราช ๒๔๗๓
และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๖ ถ้าผู้ถือกรรมสิทธิ์เหมืองฝายหรือพจน์
เอกชนปฏิบัติการณ์อันอาจเกิดความเดือดร้อนหรือเสียหาย
แก่ราษฎรส่วนมากหรือสิ่งสาธารณะ ประโยชน์ ดังบัญญัติไว้

ในมาตรา ๘ หรือไม่ปล่อยน้ำให้ผู้ที่มีที่ดินอยู่ริมหรือใกล้เหมืองฝาย ดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๘ ให้คณะกรรมการจังหวัดมีอำนาจสั่งกำหนดเวลาและให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงเหมืองฝายหรือพนัง หรือสั่งให้ปล่อยน้ำตามที่เห็นสมควร ถ้าพ้นกำหนดเวลาผู้ถือกรรมสิทธิ์เหมืองฝายหรือพนัง เอกชนไม่ปฏิบัติตาม ให้คณะกรรมการจังหวัดสั่งดำเนินการแก้ไขได้ทันที และให้นำมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าผู้ได้รับประโยชน์ไม่ช่วยเหลือผู้ถือกรรมสิทธิ์ตามมาตรา ๘ ให้คณะกรรมการจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ผู้รับประโยชน์นั้นช่วยเหลือได้ ถ้าผู้ได้รับประโยชน์ไม่ปฏิบัติตามให้นำมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการเหมืองฝายและพนัง พุทธศักราช ๒๔๗๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๘ กิจการใดอันเกี่ยวแก่เหมืองฝายหรือพนังนั้น ถ้ากระทบกระเทือนถึงกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือสิทธิของบุคคลใด และบุคคลนั้นไม่ยินยอมในการกระทำนั้นๆ ให้ใช้บังคับตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗ โดยอนุโลม”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการเหมืองฝายและพนัง พุทธศักราช ๒๔๗๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๑ การเกณฑ์แรงงานให้ไป ตามความตกลงหรือประเพณีท้องถิ่น แต่ถ้าไม่อาจจะตกลงกันได้ตามนั้น ก็ให้คำนวณตั้งต่อไปนี้ ผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน หรือผู้ทำหน้าที่ทำงานคนโตมเนื้อที่ตั้งแต่ ๑ ไร่ ถึง ๑๐ ไร่ ให้ไปทำงานคนหนึ่ง ถ้ามากกว่า ๑๐ ไร่ ให้คำนวณทวีขึ้นไป โดยอัตรา ๑๐ ไร่ต่อ ๑ คน เสมอตั้งแต่ครั้งขึ้นไป ให้นับเป็นจำนวนเต็ม”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกข้อ ก. ในมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการเหมืองฝายและพนัง พุทธศักราช ๒๔๗๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ก. บังอาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือทำสิ่งกีดขวางเขตต์ทางน้ำหรือ พนังสาธารณะ ที่ได้ประกาศหวงห้ามไว้ในมาตรา ๗”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการเหมืองฝายและพนัง พุทธศักราช ๒๔๗๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

๑๔๔๔

“ มาตรา ๓๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรธิการ
เป็นเจ้าหน้าที่รักษาการให้ขึ้นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และ
มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อดำเนินการให้ขึ้นไปตามพระราช
บัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
แล้ว ให้ใช้เป็นกฎหมายบังคับได้ ”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน หน้า ๑๕๑๕)

๑๔๔๕

พระราชบัญญัติ

บำเหน็จบำนาญทหาร

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. อ. อาทิตยทัตติยาภา ร. น.

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรวชิริน

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรที่จะปรับปรุง
บำเหน็จบำนาญทหารเสียใหม่ เพื่อให้เป็นระเบียบอันดี
และเหมาะสมแก่กาลสมัยยิ่งขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
บำเหน็จบำนาญทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้ยกเลิก
พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๑
พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญทหาร แก้ไขเพิ่มเติม พุทธ
ศักราช ๒๔๗๕ และบรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับ
อื่น ๆ ซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้สำหรับบำเหน็จบำนาญ
ทหาร

เว้นแต่มีความปรากฏชัดแจ้งเป็นอย่างอื่น คำว่า “ทหาร”
ในพระราชบัญญัตินี้ หมายความว่านายทหารชั้นสัญญาบัตร
และนายทหารชั้นประทวน

มาตรา ๕ บำเหน็จและบำนาญนั้น คือ เงินคำนวณตาม
อัตราในพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งรัฐบาลให้แก่ทหารผู้ออกจาก

ราชการ เป็นการตอบแทนที่ผู้นั้นได้รับราชการมา บำเหน็จ
คือเงินที่ให้ในครั้งเดียว บำนาญ คือเงินที่ให้เป็นการกำหนด
ประจำปี

ทหารซึ่งจะได้รับบำเหน็จหรือบำนาญ (เว้นแต่บำนาญ
พิเศษที่บัญญัติไว้ตั้งแต่มาตรา ๒๕ ถึง ๒๘) ตามพระราชบัญญัติ
นี้ เมื่อก่อนออกจากราชการต้องเป็นผู้มีตำแหน่งอัตราเงิน
เดือนประจำในงบประมาณแผ่นดิน

มาตรา ๖ ทหารซึ่งระบุไว้ในกรณีต่อไปนี้ ไม่มีสิทธิที่จะ
ได้รับบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัตินี้

(๑) ทหารซึ่งต้องออกจากประจำการหรือกองหนุน
เบียดหัวัด เพราะ

ก. พุจฉจริตต่อหน้าที่ราชการ

ข. ทำความผิดถึงต้องรับพระราชอาญาจำคุกโดยคำ
พิพากษาโทษจำคุก เว้นแต่ความผิดฐานลหุโทษหรือความ
ผิดอันได้กระทำโดยฐานประมาท

ก. ต้องคำพิพากษาให้เป็นคนล้มละลาย เพราะทำหนี้สินขึ้นด้วยความทุจริต

ง. จัดคำสั่งซึ่งผู้บังคับบัญชาสั่งโดยชอบด้วยราชการ และการจัดคำสั่งนั้นเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

จ. ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

ฉ. ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

(๒) ทหารซึ่งทางราชการสั่งเป็นกองหนุนเบ็ดเสร็จ

(๓) ทหารนอกประจำการซึ่งมีเวลาราชการมาหนึ่งปีแล้ว และทางราชการได้ให้กลับเข้ารับราชการทหารในกองประจำการยังไม่เกินครึ่งปี

(๔) นายทหารชั้นประทวน ซึ่งรับราชการต่อจากประจำการตามพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหารยังไม่ครบหนึ่งปี

มาตรา ๗ ทหารมีสิทธิจะได้รับบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัตินี้ด้วยเหตุ ๔ ประการ คือ

เหตุทดแทน ประการหนึ่ง

เหตุทุพพลภาพ ประการหนึ่ง

เหตุสูงอายุ ประการหนึ่ง

เหตุรับราชการนาน ประการหนึ่ง

มาตรา ๘ บำเหน็จบำนาญเหตุตกแทนนั้น ให้แก่ทหาร
ซึ่งออกจากประจำการ เพราะเลิกตำแหน่ง หรือเพราะรัฐบาล
ให้ออกโดยไม่มีควมผิด กับที่ออกจากกองหนุนเบ็ดหัวัด

ผู้ได้รับบำนาญตามมาตรานี้ ถ้าภายในสิบสองเดือนนับ
แต่วันออก รัฐบาลจะให้ออกกลับเข้ารับราชการมีเงินเดือนไม่
ต่ำกว่าที่ได้รับเมื่อออกจากราชการ แต่ผู้นั้นไม่ยอมกลับ
เข้ารับราชการ ผู้นั้นก็หมดสิทธิที่จะได้รับบำนาญต่อไป

มาตรา ๙ บำเหน็จบำนาญเหตุทุพพลภาพนั้น ให้แก่
ทหารผู้บ่วยเจ็บทุพพลภาพ ซึ่งแพทย์ที่กระทรวงกลาโหม
กำหนดให้เป็นผู้ตรวจ และให้ใบสำคัญรับรองว่าไม่สามารถ
หรือไม่สมควรที่จะรับราชการต่อไป

มาตรา ๑๐ บำเหน็จบำนาญเหตุสูงอายุนั้น ให้แก่ทหาร
ผู้สูงอายุครบห้าสิบห้าปีบริบูรณ์

ทหารซึ่งมีอายุครบห้าสิบห้าปีแล้วเป็นอันถึงเวลาขาดจากตำแหน่งออกรับบำเหน็จบำนาญ เว้นแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะสั่งต่อเวลาราชการให้ผู้นั้นรับราชการต่อไป ถ้าเป็นข้าราชการตำแหน่งชั้นผู้บัญชาการกองพลหรือผู้บังคับการกองเรือรบขึ้นไป ก็ให้นำความเสนอกณะรัฐมนตรีขอต่อเวลาราชการ

ในกรณีต่อเวลาราชการให้แก่ผู้ใดตามความในมาตรานี้ ให้กระทรวงกลาโหมแจ้งให้กระทรวงการคลังทราบ

การต่อเวลาดังว่ามานี้จะต่อได้อย่างมากที่สุดเพียงห้าปี และต่อได้คราวละไม่เกินหนึ่งปี แต่ผู้ซึ่งมีอายุครบหกสิบปีแล้ว จะต่อเวลาราชการมิได้

มาตรา ๑๑ บำนาญเหตุรับราชการนานนั้น ให้แก่ทหารซึ่งมีเวลารับราชการครบยี่สิบห้าปีบริบูรณ์

มาตรา ๑๒ ทหารผู้ได้รับราชการมาครบยี่สิบห้าปีบริบูรณ์แล้ว มีความประสงค์จะลาออกจากราชการ เพื่อไปประกอบการอาชีพ ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอนุญาตให้ ออกโดยไม่มีเบียดหัวตแล้ว ก็ให้ผู้นั้นได้รับบำเหน็จตามเกณฑ์กำหนดในมาตรา ๑๘

มาตรา ๑๓ ผู้ที่เข้ารับราชการก่อนอายุครบสิบแปดปี ให้นับเวลาสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัติ นี้ตั้งแต่เวลาอายุครบสิบแปดปีเป็นต้นไป

มาตรา ๑๔ อัตราบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัติ นี้ให้คำนวณตามเวลาราชการและตามเงินเดือนของผู้ที่จะได้ บำเหน็จบำนาญ

มาตรา ๑๕ วิธีนับเวลาราชการ เพื่อคำนวณบำเหน็จ บำนาญนั้น

(ก) เวลากระทำหน้าที่ในสงคราม นับตั้งแต่วันซึ่งส่งให้ รับหน้าที่จนถึงวันซึ่งส่งให้เลิก ให้นับเวลาราชการเป็นทวีคูณ

(ข) เวลาป่วยหรือลาซึ่งรัฐบาลอนุญาตให้รับเงินเดือน ให้นับเสมออยู่รับราชการ

(ค) เวลาซึ่งได้รับเบี้ยหวัด ให้นับเสมอหนึ่งในสี่ของ เวลาอยู่รับราชการเว้นแต่ในปีใด ผู้ซึ่งได้รับเบี้ยหวัดมิได้เข้า รับราชการตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งเรียกเข้ารับราชการ ระดม หรือฝึกซ้อมวิชาทหารอย่างใด ๆ ก็ดี ไม่ให้นับปี นั้นเป็นเวลาราชการ

(ง) เวลาป่วยหรือลาซึ่งรัฐบาลไม่ได้อนุญาตให้รับเงินเดือน ไม่นับว่าเป็นเวลาราชการ

(จ) ทหารผู้ใดลาออกโดยลำพังใจสมัครของตนเอง ก่อนถึงกำหนดได้รับบำเหน็จบำนาญ และเมื่อลาออกนั้น มิได้เข้าอยู่ในประเภทนายทหารกองหนุน ถ้าภายหลังกลับเข้ารับราชการประจำการใหม่ มิให้นับเวลาก่อนลาออกนั้น ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญ

(ฉ) ถ้าได้รับราชการโดยไม่ได้รับเงินเดือน แต่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นทหารประจำการ ให้นับเวลาซึ่งอยู่ในกองประจำการนั้นเป็นเวลาราชการด้วย

(ช) ทหารประจำการซึ่งทางราชการส่งให้ไปทำการใดๆ แม้ไม่ได้รับเงินเดือนของรัฐบาลก็ให้นับเวลาซึ่งไปทำการนั้น สำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญด้วย

(ซ) ทหารประจำการซึ่งทางราชการส่งอนุญาตให้ไปศึกษาวิชาการในต่างประเทศ แม้ไม่ได้รับเงินเดือนของรัฐบาลก็ให้นับเวลาซึ่งไปศึกษาวิชานั้นสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญด้วย

มาตรา ๑๖ วิธีคำนวณบำเหน็จบำนาญนั้น ให้ตั้งเงินเดือนเดือนสุดท้ายซึ่งได้รับ อยู่ก่อน ออกจากราชการทหารประเภทประจำการเป็นเกณฑ์คำนวณตามมาตรา ๑๘

เงินเดือนเดือนสุดท้ายนั้นให้นับเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับค่าวิชาและเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับตำแหน่งเข้าร่วมด้วย ส่วนเงินประเภทอื่นนอกจากนี้ไม่นับเข้าในอัตราสำหรับคิดบำเหน็จบำนาญ

มาตรา ๑๗ ทหารซึ่งต้องออกไปรับราชการทหารอยู่ในสถานทูตที่ต่างประเทศ ถ้าได้รับเงินเดือนในอัตราพิเศษสูงกว่าอัตราเงินเดือนทหารโดยปกติ เมื่อคิดบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คิดเพียงเท่าอัตราเงินเดือนทหารโดยปกติตามชั้นยศของผู้นั้น

มาตรา ๑๘ การคำนวณบำเหน็จบำนาญนั้น เวลาราชการให้นับจำนวนปี เศษของปีถ้าเกินครึ่งปีให้นับเป็นหนึ่งปี แล้วคำนวณดังนี้

บำเหน็จผู้ที่มิเวลาราชการไม่ถึงสิบปี มีสิทธิจะได้แต่บำเหน็จตามลักษณะในมาตรา ๘ บำเหน็จนั้นให้กำหนดเอาเงินเดือนเดือนสุดท้ายคูณด้วยจำนวนปีเวลาราชการ ส่วน

บำเหน็จตามมาตรา ๑๒ นั้น ให้คำนวณโดยอนุโลมแก่คุณ
ด้วยเวลาราชการสิบห้าปี

บำนาญผู้ที่มีเวลาราชการตั้งแต่สิบปีขึ้นไป มีสิทธิจะได้
บำนาญ บำนาญนั้นให้กำหนดเอาเงินเดือนเดือนสุดท้าย
คุณเป็นปีแบ่งเป็นห้าสิบห้าส่วน แล้วคูณด้วยจำนวนปี
เวลาราชการ

มาตรา ๑๕ ทหารที่ได้รับบำนาญปกติเป็นจำนวนไม่เกิน
เดือนละสิบห้าบาท จะขอเปลี่ยนรับบำเหน็จแทนตามวิธีที่
บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘ ก็ได้

มาตรา ๒๐ บำนาญทหารมีจำกัดอย่างสูงสุดปีละเจ็ดพัน
สองร้อยบาท

มาตรา ๒๑ ภายใต้งบกับแห่งมาตรา ๑๕ และ ๒๕ ผู้ใด
มีสิทธิได้บำนาญตามพระราชบัญญัตินี้ จะรับบำเหน็จแทน
บำนาญไม่ได้

มาตรา ๒๒ ผู้ใดได้รับบำนาญอยู่ (เว้นแต่บำนาญพิเศษ
ที่บัญญัติไว้ตั้งแต่มาตรา ๒๕ ถึง ๒๘ แห่งพระราชบัญญัตินี้) ถ้า

(ก) กระทำความผิดถึงต้องรับพระราชอาญาจำคุกโดย
คำพิพากษาโทษจำคุก เว้นแต่ความผิดฐานลหุโทษหรือ
ความผิดอันได้กระทำโดยฐานประมาท หรือ

(ข) ต้องคำพิพากษาให้ล้มละลายเพราะทำหนังสือ
ด้วยความทุจริต

ผู้นั้นขาดสิทธิรับบำนาญตั้งแต่วันที่ต้องจำหรือวันล้ม
ละลายตามคำพิพากษาเป็นต้นไป

มาตรา ๒๓ ผู้ซึ่งได้รับบำเหน็จเหตุทดแทนนั้น ถ้า
รัฐบาลให้กลับเข้ารับราชการอีก จะคืนบำเหน็จที่ได้รับไป
ภายในสี่ปี นับแต่วันกลับเข้ารับราชการ และนับเวลาที่ได้อ
รับราชการมาแต่ก่อน บวกเข้ากับ เวลาที่จะรับราชการต่อไป
เพื่อได้รับบำเหน็จบำนาญในภายหลังก็ได้ หรือจะไม่คืน
บำเหน็จ และ นับ เวลาราชการ ตั้งต้นใหม่ตั้งแต่วัน เข้ารับ
ราชการคราวหลังก็ได้

มาตรา ๒๔ ผู้ซึ่งได้รับบำนาญถ้ารัฐบาลเรียกให้กลับเข้า
รับราชการอีก เงินเดือนครั้งหลังได้น้อยกว่าเงินเดือนเดิม
เมื่อก่อน ออกจากราชการทหารประเภทประจำการจะขอรับ
บำนาญรวมกันไปด้วยก็ได้ แต่ถ้าเงินเดือนใหม่รวมกับ
บำนาญสูงกว่าเงินเดือนเดิม ต้องลดบำนาญลงในเวลาที่รับ
ราชการครั้งหลังจนเงินเดือนใหม่รวมกับบำนาญไม่สูงกว่าเงิน
เดือนเดิม ถ้าเงินเดือนใหม่สูงกว่าหรือเท่าเงินเดือนเดิม

ก็ให้ตั้งบำนาญในระหว่างนั้น เมื่อออกจากราชการตอนหลัง ให้คำนวณบำนาญโดยคิดจะเพาะจำนวนเงินเดือนที่ได้รับจริงในตอนใหม่และจะเพาะเวลาราชการในตอนใหม่เพิ่มเข้ากับบำนาญเดิม

มาตรา ๒๕ ทหารตลอดทั้งพลทหารไม่ว่าตำแหน่งใด ชั้นใด ประสพอันตรายถึงทุพพลภาพในขณะที่ปฏิบัติราชการ ในหน้าที่ โดยคำสั่งของผู้บังคับบัญชา นอกจากจะได้รับบำนาญตามสิทธิปกติ ผู้นั้นจะได้รับบำนาญพิเศษเพิ่มขึ้นตามสมควรแก่เหตุการณ์และความทุพพลภาพ คือ

ถ้าเหตุการณ์ที่ประสพอันตรายถึงทุพพลภาพเกิดขึ้นในยามปกติมีอัตราตั้งแต่ห้าในห้าสิบห้าส่วนจนถึงยี่สิบในห้าสิบห้าส่วนแห่งเงินเดือนเดือนสุดท้าย

ถ้าเหตุการณ์ที่ประสพอันตรายถึงทุพพลภาพเกิดขึ้นขณะกระทำหน้าที่ในสงครามหรือในเขตที่ประกาศใช้กฎอัยการศึก มีอัตราตั้งแต่ยี่สิบในห้าสิบห้าส่วนจนถึงยี่สิบห้าในห้าสิบห้าส่วนแห่งเงินเดือนเดือนสุดท้าย

ถ้าประสพอันตรายถึงทุพพลภาพ เพราะเป็นผู้มีหน้าที่ต้องลงภาระหนักการในเรือดำน้ำ หรือทำการดำน้ำ หรือชน

กระทำการในอากาศยานอย่างใด ๆ มีอัตราเป็นจำนวนกึ่งเงิน
เดือนเดือนสุดท้าย

การขอบำนาญตามมาตรา^๕ ต้องแสดงรายงานแพทย์
ผู้ตรวจอาการทศพลภาพซึ่งกระทรวง กลาโหมเห็นชอบ ด้วย
กับรายงานเหตุการณ์ที่ได้ประสพอันตราย

มาตรา ๒๖ ผู้ประสพอันตรายถึงทศพลภาพเช่นว่ามา
ในมาตรา ๒๕ นั้น แม้ตามปกติจะยังไม่มัสสิทธิ์ที่จะได้บำนาญ
ก็จะได้รับบำนาญคิดตามอัตราที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘ ตาม
เวลาราชการบวกกับบำนาญพิเศษด้วย

มาตรา ๒๗ ผู้ประสพอันตรายตามนัยดังกล่าวในมาตรา
๒๕ ถ้าต้องบาดเจ็บถึงตายเพราะเหตุ^๕นั้น ก็ให้บุตรภรรยา
ของผู้ตาย และบิดามารดาที่อยู่ในความอุปการะของผู้ตาย
ได้รับบำนาญพิเศษ ดังนี้

ถ้าตายเพราะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในยามปกติ มีอัตรา
เป็นจำนวนกึ่งเงินเดือนของผู้ตาย

ถ้าตายเพราะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใน เวลากระทำการใน
เรือดำน้ำหรือทำการดำน้ำ หรือขึ้นกระทำการในอากาศยาน
อย่างใด ๆ หรือตายในขณะที่กระทำหน้าที่ในสงคราม หรือ

ในเขตที่ประกาศใช้กฎอัยการศึก มีอัตราเป็นจำนวน
สี่สิบในห้าสิบห้าส่วนแห่งเงินเดือนของผู้ตาย

บำนาญพิเศษนั้นให้แบ่งดังนี้ คือ สำหรับบุตรสองส่วน
ภริยาหนึ่งส่วน และบิดามารดาหนึ่งส่วน แต่ถ้าผู้ตายระบุ
ชื่อผู้รับหรือกำหนดส่วนไว้ต่อผู้บังคับบัญชาเป็นสายลักษณะ
อักษร ก็ให้จ่ายให้ตามนั้น

ถ้าในขณะที่สิทธิได้รับบำนาญพิเศษเกิดขึ้นนั้น บุคคล
ที่กล่าวในวรรคก่อนจำพวกใดไม่มีตัวที่มีสิทธิจะได้รับ หรือ
ได้ถึงแก่กรรมไปเสียหมดทั้งจำพวกแล้ว บำนาญพิเศษ
ทั้งหมดนั้นให้ แบ่งเฉพาะระหว่าง บรรดา จำพวกที่ยังมีชีวิต
และมีชีวิตอยู่ตามส่วนที่กล่าวข้างต้น

ถ้าบุคคลที่รับบำนาญอยู่ตามความที่กล่าวมานั้นคนใดตาย
หรือหมดสิทธิตามความในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติ
ส่วนที่หนึ่งนี้ได้รับอยู่เป็นอันยุติลงเพียงนั้น

มาตรา ๒๕ บำนาญพิเศษที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓ นั้น
ให้จ่ายโดยมีกำหนด ดังนี้

บุตรชาย ได้รับจนอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ หรือถ้าศึกษา
อยู่ในชั้นอุดมศึกษาก็ให้ได้รับต่อไปจนเสร็จการศึกษา
แต่ไม่เกินอายุยี่สิบห้าปีบริบูรณ์

บุตรหญิง ได้รับจนอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ หรือถ้าศึกษา
อยู่ในชั้นอุดมศึกษาก็ให้ได้รับต่อไปจนเสร็จการศึกษานั้น
แต่ไม่เกินอายุยี่สิบห้าปีบริบูรณ์ หรือจนมีสามี

แต่ถ้าบุตรชายบุตรหญิงดังกล่าวนี้ เป็นผู้พิการทุพพล
ภาพอยู่แล้วก็ให้ได้รับต่อไป ตลอดเวลาที่พิการทุพพลภาพ
อยู่ หรือจนมีสามี

ภริยา ได้รับตลอดอายุ หรือจนมีสามีใหม่

บิดา ได้รับตลอดอายุ

มารดา ได้รับตลอดอายุ หรือจนมีสามีใหม่

มาตรา ๒๕ ผู้ได้รับบำนาญพิเศษตามมาตรา ๒๕ ถึง
มาตรา ๒๘ เป็นจำนวนไม่เกินกว่าเดือนละสิบห้าบาท ผู้นั้น
จะขอเปลี่ยนรับบำเหน็จพิเศษแทนได้ตามอัตราที่กำหนดไว้
ดังต่อไปนี้

บำนาญพิเศษไม่เกินเดือนละห้าบาท เปลี่ยนรับ
บำเหน็จพิเศษได้ไม่เกินสามร้อยบาท

บำนาญพิเศษกว่าเดือนละห้าบาท แต่ไม่เกินสิบบาท
เปลี่ยนรับบำเหน็จพิเศษได้ไม่เกินหกร้อยบาท

บำนาญพิเศษกว่าเดือนละสิบบาท แต่ไม่เกินสิบห้าบาท
เปลี่ยนรับบำเหน็จพิเศษได้ไม่เกินเก้าร้อยบาท

๑๔๖๐

ซึ่งผู้ได้รับบำนาญพิเศษจะได้เปลี่ยนรับเงินบำเหน็จพิเศษในอัตราใด เป็นจำนวนเงินเท่าใดแล้ว แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จะเห็นสมควรแก่เหตุการณ์และความทุพพลภาพ

มาตรา ๓๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน หน้า ๑๕๓๑)

๑๔๖๑

พระราชบัญญัติ

บำเหน็จบำนาญข้าราชการฝ่ายพลเรือน

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. อ. อาทิตย์ทิพอาภา ว. น.

พต. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ รัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรที่จะปรับปรุง
การบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือนเสียใหม่ เพื่อให้
เป็นระเบียบอันดี และเหมาะสมแก่กาลสมัยยิ่งขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติ^๕นี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
บำเหน็จบำนาญข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัติ^๕นี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัติ^๕นี้ ให้ยกเลิก
พระราชบัญญัติ^๕บำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช
๒๔๗๑ พระราชบัญญัติ^๕บำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน
แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๕ และบรรดาบทกฎหมาย
กฎ และข้อบังคับ^๕อื่น ๆ ซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งกับบทแห่ง
พระราชบัญญัติ^๕นี้

มาตรา ๔ พระราชบัญญัติ^๕นี้ให้ใช้สำหรับบำเหน็จบำนาญ
ข้าราชการฝ่ายพลเรือน

คำว่า “ข้าราชการฝ่ายพลเรือน” ในพระราชบัญญัติ^๕
หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนตามพระราชบัญญัติ^๕ระเบียบ
ข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๖ ข้าราชการพลเรือน
สังกัดกระทรวงกลาโหมและข้าราชการตุลาการ แต่ไม่กั้น
ความถึงผู้ซึ่งรัฐบาลจ้างรับราชการ

มาตรา ๕ บำเหน็จและบำนาญนั้น คือเงินคำนวณตามอัตราในพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งรัฐบาลให้แก่ข้าราชการฝ่ายพลเรือนผู้ออกจากราชการ เป็นการตอบแทนที่ผู้นั้นได้รับราชการมา กำเหน็จ คือ เงินที่ให้ในครั้งเดียว บำนาญ คือ เงินที่ให้เป็นการกำหนดประจำปี

ข้าราชการฝ่ายพลเรือนผู้ซึ่งจะได้รับบำเหน็จหรือบำนาญ (เว้นแต่บำนาญพิเศษที่บัญญัติไว้ตั้งแต่มาตรา ๒๔ ถึงมาตรา ๒๗) ตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อก่อนออกจากราชการต้องเป็นผู้มีตำแหน่งอัตราเงินเดือนประจำในงบประมาณแผ่นดิน

มาตรา ๖ บุคคลที่ระบุไว้ต่อไปนี้ ไม่มีสิทธิที่จะได้รับบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัตินี้

(๑) ผู้ถูกไล่ออกจากราชการ เพราะ

ก. ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

ข. ทำความผิดถึงต้องรับพระราชอาญาจำคุกโดยคำพิพากษาโทษจำคุก เว้นแต่ความผิดฐานลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยฐานประมาท

ค. ต้องคำพิพากษาให้เป็นคนล้มละลายเพราะทำหนี้สินขึ้นด้วยความทุจริต

ง. ชัดคำสั่งซึ่งผู้บังคับบัญชาสั่งโดยชอบด้วยราชการ และการชัดคำสั่งนั้นเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

จ. ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

ฉ. ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

(๒) ข้าราชการวิสามัญ (คือผู้ที่รัฐบาลจ้างจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือน) และลูกจ้าง (คือผู้ที่รัฐบาลจ้างจากเงินประเภทอื่น) แต่ในกรณีที่มีหนังสือสัญญาจ้างกำหนดให้บำเหน็จบำนาญให้เป็นไปตามหนังสือสัญญานั้น

(๓) ผู้ซึ่งรัฐบาลกำหนดเงินอย่างอื่นไว้ให้แทนบำเหน็จบำนาญแล้ว

มาตรา ๗ ข้าราชการฝ่ายพลเรือน มีสิทธิจะได้รับบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัตินี้ด้วยเหตุ ๔ ประการ คือ

เหตุทดแทนประการหนึ่ง

เหตุทุพพลภาพประการหนึ่ง

เหตุสูงอายุประการหนึ่ง

เหตุรับราชการนานประการหนึ่ง

มาตรา ๘ บำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนนั้น ให้แก่ข้าราชการซึ่ง ออกจากราชการเพราะเลิกตำแหน่ง หรือซึ่ง รัฐบาลให้ออกโดยไม่มี ความผิด

ผู้ได้รับบำนาญตามมาตรานี้ ถ้าภายในสิบสองเดือน นับแต่วันออก รัฐบาลจะให้กลับเข้ารับราชการมีเงินเดือน ไม่ต่ำกว่าที่ได้รับเมื่อ ออกจากราชการ แต่ผู้นั้นไม่ยอมกลับ เข้ารับราชการ ผู้นั้นก็หมดสิทธิที่จะได้รับบำนาญต่อไป

มาตรา ๙ บำเหน็จบำนาญเหตุทุพพลภาพนั้น ให้แก่ข้าราชการ บัวยเจ็บทุพพลภาพ ซึ่งแพทย์ที่ทางราชการ รับรองตรวจให้ใบสำคัญรับรองว่าไม่สามารถ หรือไม่สมควร ที่จะรับราชการต่อไป

มาตรา ๑๐ บำเหน็จบำนาญเหตุสูงอายุ นั้น ให้แก่ข้าราชการผู้มีอายุครบห้าสิบห้าปีบริบูรณ์

ข้าราชการผู้มายุครบห้าสิบห้าปีแล้ว เป็นอันถึงเวลา
ขาด จากตำแหน่ง ออกรับบำเหน็จบำนาญ เว้นแต่เจ้า
กระทรวงจะขอต่อเวลาราชการให้ผู้นั้นรับราชการต่อไป

เพื่อให้การเป็นไปตามมาตรา

๑) ภายในเดือนธันวาคมทุกๆปี ให้เจ้าหน้าที่ควบคุม
เกษียณอายุข้าราชการตั้งบัญชีไว้ ในมาตรา ๑๑ แห่งพระราช
บัญญัติขึ้นบัญชีรายชื่อข้าราชการผู้มีสิทธิจะได้รับบำเหน็จ
บำนาญซึ่งมายุจะครบห้าสิบห้าปีในปีหน้าต่อ เจ้ากระทรวง
ต่างๆ และกระทรวงการคลัง

๒) เมื่อเจ้ากระทรวงได้รับบัญชีรายชื่อนั้นจากเจ้าหน้าที่
ควบคุมเกษียณอายุข้าราชการแล้วให้พิจารณา ถ้าเห็นว่ายัง
จำเป็นจะต้องต่อเวลาราชการให้คนหนึ่งคนใดเพื่อประโยชน์
แก่ราชการแผ่นดินก็ให้ปฏิบัติ การ ดังต่อไปนี้

ก. ถ้าเป็นข้าราชการตำแหน่งเงินเดือนตั้งแต่ชั้นอธิบดี
ขึ้นไปก็ให้นำความขึ้นเสนอคณะรัฐมนตรีขอต่อเวลาราชการ

ข. ถ้าเป็นข้าราชการตำแหน่งเงินเดือนต่ำกว่าชั้นอธิบดี
ให้เจ้ากระทรวงส่งต่อเวลาราชการได้

ในการต่อเวลาราชการให้แก่ผู้ใดตามข้อ ก. และ ข. นั้น
ให้เจ้ากระทรวง แจ้งให้เจ้าหน้าที่ควบคุม เกษียณ อายุ ทราบ

และให้เจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณอายุแจ้งให้กระทรวงการคลังทราบ

การต่อเวลาราชการตั้งว่ามานี้ จะต่อได้อย่างมากที่สุดเพียงห้าปี และต่อได้คราวละไม่เกินหนึ่งปี แต่ผู้ซึ่งอายุครบหกสิบปีแล้วจะต่อเวลาราชการมิได้

๓) เมื่อเจ้ากระทรวงต่างๆ ได้รับบัญชีรายชื่อข้าราชการที่มีอายุครบห้าสิบห้าปีแล้ว ถ้ามิได้ต่อเวลาราชการตั้งกล่าวแล้วในข้อ (๒) ภายในวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ในปีที่ครบอายุให้ถือว่าข้าราชการนั้นๆ พ้นหน้าที่ราชการภายในสิ้นปีที่ยุครบห้าสิบห้าปี ให้เจ้ากระทรวงรับขออนำเนื่งบ้านอายุให้ทีเดียว

ความในมาตรา นี้ให้ใช้แก่ข้าราชการที่อยู่ในตำแหน่งการเมือง

มาตรา ๑๑ เจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณอายุข้าราชการให้เป็นดังนี้

(๑) ให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนเป็นเจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณอายุข้าราชการพลเรือน

(๒) ให้กระทรวงกลาโหมเป็นเจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณอายุข้าราชการพลเรือนสังกัดกระทรวงกลาโหม

(๓) ให้กระทรวงยุติธรรมเป็นเจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณอายุข้าราชการตุลาการ

มาตรา ๑๒ บำนาญเหตุรับราชการนานนั้น ให้แก่ข้าราชการซึ่งรับราชการมาครบชั้สิบห้าปีบริบูรณ์

มาตรา ๑๓ ข้าราชการผู้ได้รับราชการมาครบสิบห้าปีบริบูรณ์แล้ว มีความประสงค์จะลาออกราชการเพื่อไปประกอบการอาชีพ ถ้าเจ้ากระทรวงอนุญาตให้ออกได้ ก็ให้ข้าราชการผู้นั้นได้รับบำเหน็จตามเกณฑ์กำหนดในมาตรา ๑๘

มาตรา ๑๔ ข้าราชการที่เข้ารับราชการก่อนอายุครบสิบแปดปี ให้นับเวลาสำหรับกำหนดบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่เวลาอายุครบสิบแปดปี เป็นต้นไป

มาตรา ๑๕ อัตราบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คำนวณตามเวลาราชการ และตามเงินเดือนของผู้ที่จะได้บำเหน็จบำนาญ

มาตรา ๑๖ วิธีนับเวลาราชการ เพื่อคำนวณบำเหน็จบำนาญนั้น

ก. เวลาป่วยหรือลาซึ่งรัฐบาลอนุญาตให้รับเงินเดือนเต็มให้นับรวมต่อเต็มเวลาอยู่รับราชการ

ข. เวลาป่วยหรือลาซึ่งรัฐบาลอนุญาตให้รับเงินเดือน
กึ่ง ให้นับเสมอแก่เวลาอยู่รับราชการ

ค. เวลาป่วยหรือลาซึ่งรัฐบาลไม่อนุญาตให้รับเงินเดือน
ไม่นับเป็นเวลาราชการ

ง. ข้าราชการผู้ใดลาออกโดยสมัครใจก่อนถึงกำหนด
ได้รับบำเหน็จบำนาญ ภายหลังจากกลับเข้ารับราชการใหม่
ไม่ให้นับเวลาก่อนลาออกนั้นในการคำนวณบำเหน็จบำนาญ

จ. ข้าราชการที่มีตำแหน่งอัตราเงินเดือนประจำในงบประมาณแผ่นดินรับราชการอยู่แล้วอย่างน้อยหนึ่งปีบริบูรณ์
ถ้ารัฐบาลส่งอนุญาตให้ไปศึกษาวิชาการในต่างประเทศ ให้นับ
เสมอเต็มเวลาอยู่รับราชการ

ฉ. ข้าราชการที่มีตำแหน่งอัตราเงินเดือนประจำในงบประมาณแผ่นดิน
ถ้ารัฐบาลส่งอนุญาตให้ไปทำการใด ๆ ให้นับเสมอเต็มเวลาอยู่รับราชการ

มาตรา ๑๗ วิธีคำนวณบำเหน็จบำนาญนั้น ให้ตั้ง
เงินเดือนสุดท้ายในงบประมาณแผ่นดินซึ่งได้รับอยู่ก่อนพ้น
ตำแหน่ง เป็นเกณฑ์คำนวณตามมาตรา ๑๕

เงินเดือนสุดท้ายสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญนี้ ต้อง
ได้รับมาแล้วเท่ากันตลอดเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ถ้าเงิน

เดือนที่รับอยู่เมื่อจะออกได้มายังไม่ถึงหนึ่งปี ก็ให้ถือเอาเงินเดือนเฉลี่ยคิดตามเงินเดือนที่ผู้นั้นได้รับมาในหนึ่งปี นับทวนขึ้นไปจากวันที่ออกจากราชการเป็นเงินเดือนสุดท้าย

มาตรา ๑๘ การคำนวณบำเหน็จบำนาญนั้น เวลาราชการให้นับแต่จำนวนปี เศษของปีถ้าเกินครึ่งปีให้นับเป็นหนึ่งปี แล้วคำนวณดังนี้

บำเหน็จ

ผู้ที่มีเวลาราชการไม่ถึงสิบปี มีสิทธิจะได้แต่บำเหน็จตามลักษณะในมาตรา ๙ บำเหน็จนั้นให้กำหนดเอาเงินเดือนสุดท้ายคูณด้วยจำนวนปีเวลาราชการ ส่วนบำเหน็จตามมาตรา ๑๓ นั้น ให้คำนวณโดยอนุโลม แต่คูณด้วยเวลาราชการสิบห้าปี

บำนาญ

ผู้ที่มีเวลาราชการตั้งแต่สิบปีขึ้นไป มีสิทธิที่จะได้บำนาญ บำนาญนั้นให้กำหนดโดยเอา เงินเดือน สุดท้าย คูณเป็นปี แบ่งเป็นหกสิบส่วน แล้วคูณด้วยจำนวนปีเวลาราชการ

มาตรา ๑๙ บำนาญข้าราชการฝ่ายพลเรือนนั้น มีจำกัดอย่างสูงปีละเจ็ดพันสองร้อยบาท

มาตรา ๒๐ ข้าราชการผู้ใดมีสิทธิได้บำนาญตามพระราชบัญญัตินี้จะขอรับบำเหน็จแทนบำนาญไม่ได้ เว้นแต่ผู้มีสิทธิได้บำนาญไม่เกินเดือนละสิบห้าบาท จะขอรับบำเหน็จแทนบำนาญได้เป็นจำนวนเท่ากับ เงินเดือนสุดท้าย คูณด้วยปีราชการ

มาตรา ๒๑ ผู้ใดได้รับบำนาญอยู่ (เว้นแต่บำนาญพิเศษที่บัญญัติไว้ตั้งแต่มาตรา ๒๔ ถึงมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติ) ถ้า

ก. กระทำความผิดถึงต้องรับ พระราชอาญา จำคุกโดยคำพิพากษาไทยจำคุก เว้นแต่ความผิดฐานลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยฐานประมาท หรือ

ข. ต้องคำพิพากษาให้ล้มละลายเพราะทำหนี้สินส่วนตัวด้วยความทุจริต

ผู้นั้นขาดสิทธิรับบำนาญตั้งแต่วันที่ต้องจำ หรือวันล้มละลายตามคำพิพากษาเป็นต้นไป

มาตรา ๒๒ ผู้ซึ่งได้รับบำเหน็จเหตุทดแทนนั้น ถ้ารัฐบาลให้กลับเข้ารับราชการอีก จะคืนบำเหน็จที่ได้รับไปภายในสี่ปีนับแต่วันกลับเข้ารับราชการ และนับเวลาที่ได้

รับราชการ มาแต่ก่อนบวกเข้ากับเวลาที่จะรับราชการต่อไป เพื่อได้รับบำเหน็จบำนาญในภายหลังก็ได้ หรือจะไม่คืนบำเหน็จและนับเวลาราชการตั้งต้นใหม่ตั้งแต่วันเข้ารับราชการคราวหลังก็ได้

มาตรา ๒๓ ผู้ซึ่งได้รับบำนาญ ถ้ารัฐบาลเรียกให้กลับไปเข้ารับราชการอีกเงินเดือนครั้งหลังได้น้อยกว่าเงินเดือนเดิมเมื่อก่อนออกจากราชการ จะขอรับบำนาญรวมกันไปด้วยก็ได้ แต่ถ้าเงินเดือนใหม่รวมกับบำนาญสูงกว่าเงินเดือนเดิม ต้องลดบำนาญลงในเวลาที่รับราชการ ครั้งหลังจนเงินเดือนใหม่รวมกับบำนาญไม่สูงกว่าเงินเดือนเดิม ถ้าเงินเดือนใหม่สูงกว่าหรือเท่าเงินเดือนเดิม ก็ให้หยุดบำนาญในระหว่างนั้น เมื่อออกจากราชการตอนหลังให้คำนวณบำนาญโดยคิดเฉพาะจำนวนเงินเดือนที่ได้รับจริงในตอนใหม่และเฉพาะเวลาราชการในตอนใหม่ เพิ่มเข้ากับบำนาญเดิม

เงินเดือนเดิมตามมาตรา ๒๑ ถ้าสูงกว่าอัตราขั้นสูงของตำแหน่งซึ่งเปรียบเทียบเท่าตำแหน่งเดิม ให้คิดเพียงเท่าอัตราขั้นสูงของตำแหน่งซึ่งเปรียบเทียบเท่าตำแหน่งเดิมนั้น

มาตรา ๒๔ ข้าราชการไม่ว่าตำแหน่งใดชั้นใดประสพอันตรายถึงทุพพลภาพในขณะที่ปฏิบัติราชการในหน้าที่ ซึ่ง กอบด้วยอันตราย นอกจากจะได้รับบำนาญตามสิทธิปกติ ผู้นั้นจะได้รับบำนาญพิเศษด้วย

อัตราคำนวณบำนาญพิเศษนั้น ก่อตั้งแต่ห้าในหกสิบ ส่วนจนถึงยี่สิบในหกสิบส่วนแห่งเงินเดือนสุดท้าย ตั้ง กำหนดไว้ในมาตรา ๑๘ ตามสมควรแก่เหตุการณ์และความ ทุพพลภาพของผู้นั้น

การขอบำนาญตามมาตรา นี้ต้องแสดงรายงานแพทย์ผู้ ตรวจอาการทุพพลภาพซึ่งทางราชการเห็นชอบด้วย กับรายงาน เหตุการณ์ที่ได้ประสพอันตราย

มาตรา ๒๕ ผู้ประสพอันตรายถึงทุพพลภาพเช่นว่ามาใน มาตรา ก่อน แม้ตามปกติจะยังไม่มีสิทธิที่จะได้บำนาญ ก็จะได้รับบำนาญคิดตามอัตราที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘ ตาม เวลาราชการบวกกับบำนาญพิเศษด้วย

มาตรา ๒๖ ผู้ประสพอันตรายตามนี้ ตั้ง กล่าวใน มาตรา ๒๔ ถ้าต้องถึงตายเพราะเหตุนั้น ก็ให้บุตรภริยาของผู้ ตาย และบิดามารดาที่อยู่ในความ อุปการะของผู้ตายได้รับ

บ้านานูพิเศษ เป็นจำนวนกึ่งเงินเดือนเดือนสุดท้ายของผู้ตาย

บ้านานูพิเศษให้แบ่งดังนี้ คือ สำหรับ บุตรสองส่วน ภาริษาหนึ่งส่วน และบิดามารดาหนึ่งส่วน แต่ถ้าผู้ตายระบุชื่อผู้รับ หรือ กำหนดส่วนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรให้จ่ายได้ตามนั้น

ถ้าในขณะที่สิทธิได้บ้านานูพิเศษเกิดขึ้นนั้น บุคคลที่กล่าวในวรรค ก่อนจำพวกใดไม่มีตัวที่มีสิทธิจะได้รับหรือได้ถึงแก่กรรมไปเสียหมดทั้งจำพวกแล้ว บ้านานูพิเศษทั้งหมดนั้น ให้แบ่งเฉพาะระหว่างบรรดาจำพวกที่ยังมีสิทธิและมีชีวิตอยู่ตามส่วนที่กล่าวข้างต้น

ถ้าบุคคลที่รับบ้านานูอยู่ตามความที่กล่าวมานั้นคนใดตายหรือหมด สิทธิ ลงก็ ให้ส่วน ที่ผู้นั้น ได้รับอยู่เป็น อัน บุตติลงเพียงนั้น

มาตรา ๒๗ บ้านานูพิเศษที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ นั้น ท่านให้จ่ายโดยมีกำหนดเวลาดังนี้

บุตรชาย ได้รับจนอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ หรือถ้าศึกษาอยู่ในชั้น อุดมศึกษา ก็ให้ ได้รับ ต่อไปจน เสร็จการศึกษา นั้น แต่ไม่เกินอายุยี่สิบห้าปีบริบูรณ์

๑๕๗๕

บุตรหญิง ได้รับจนอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ หรือถ้า
ศึกษาอยู่ในชั้นอุดมศึกษาที่ได้รับต่อไปจนเสร็จการศึกษา
นั้น แต่ไม่เกินอายุยี่สิบห้าปีบริบูรณ์ หรือจนมีสามี

แต่ถ้าบุตรชาย บุตรหญิง ดังกล่าวมานั้น เป็นผู้ พักการ
หุพผลาพอยู่แล้ว ก็ให้ได้รับต่อไปตลอดเวลาที่พำนัก
หุพผลาพอยู่ หรือจนมีสามี

ภริยา ได้รับตลอดอายุ หรือจนมีสามีใหม่

บิดา ได้รับตลอดอายุ

มารดา ได้รับตลอดอายุ หรือจนมีสามีใหม่

มาตรา ๒๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็น
เจ้าหน้าที่จะรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน หน้า ๑๕๓๓)

๑๔๗๖

พระราชกฤษฎีกา
ห้ามกิจการเงินบางอย่างเพื่ออิตาลี
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. อ. อาทิตย์ทิพอาภา ว. น.

พล. อ. เจ้าพระยาพิชัยเนนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นว่า เนื่องจากความผูกพันในอันจะดำเนินการ
บังคับตามข้อ ๑๖ แห่งกติกาสันนิบาตชาติ มีกรณีจำเป็นที่จะ
ห้ามกิจการเงินบางอย่างเพื่ออิตาลี ตามคำแนะนำข้อ ๒
ของสันนิบาตชาติ

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยความตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการบังคับตามกติกาสนธิบาตชาติ พุทธศักราช ๒๔๗๘ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาห้ามกิจการเงินบางอย่างเพื่ออิตาลี พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ กิจการดังต่อไปนี้ ให้ถือว่ามิชอบด้วยกฎหมาย

ก) บรรดาการให้กู้ยืมเงินแก่หรือเพื่อรัฐบาลอิตาลี และ บรรดาการเข้าซื้อรับใบกู้ซึ่งออกในประเทศอิตาลีหรืออื่นใด โดยรัฐบาลอิตาลีหรือเพื่อรัฐบาลอิตาลี

ข) บรรดาการให้เครดิตโดยทางธนาคารหรือโดยทางอื่นใดแก่หรือเพื่อรัฐบาลอิตาลี และการปฏิบัติการใด ๆ ดังต่อไปนี้ โดยให้โดยตรงหรือให้ส่งจ่ายได้เกินบัญชีหรือด้วยประการอื่น ๆ เพื่อให้เป็นไปตามสัญญาที่มีอยู่แล้ว ในการให้กู้ยืมโดยทางตรงหรือทางอ้อมแก่รัฐบาลอิตาลี

ค) บรรดาการให้กู้ยืมเงินแก่หรือเพื่อเทศบาลเมือง บุคคลหรือนิติบุคคลใดๆ ในอาณาเขตต์อิตาลี และบรรดาการเข้าซื้อรับใบกู้เช่นว่านี้ที่ออกในประเทศอิตาลีหรือณที่อื่น

ง) บรรดาการให้เครดิตโดยทางธนาคารหรือโดยทางอื่นใดแก่หรือเพื่อเทศบาลเมือง บุคคล หรือนิติบุคคลใดๆ ในอาณาเขตต์อิตาลี และการปฏิบัติการใดๆ ต่อไป โดยให้โดยตรง หรือให้ส่งจ่ายได้ เกินบัญชีหรือด้วยประการอื่นๆ เพื่อให้เป็นไปตามสัญญาที่มีอยู่แล้ว ในการให้กู้ยืม โดยทางตรงหรือทางอ้อมแก่เทศบาลเมือง บุคคล หรือนิติบุคคล เช่นว่านี้

จ) บรรดาการออกใบหุ้นหรือการเรียกทุนด้วยประการอื่นๆ เพื่อเทศบาลเมือง บุคคล หรือนิติบุคคลใดๆ ในอาณาเขตต์อิตาลี และบรรดาการเข้าซื้อรับใบหุ้น หรือรับเข้าทุนดังกล่าวนี้ ซึ่งออกหรือเรียกในอิตาลีหรือณที่อื่น

มาตรา ๔ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามความในมาตรา ก่อน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจตั้งเจ้าพนักงานกระทำการตรวจตราและรายงานกิจการของธนาคารใดๆ เท่าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกานี้

เพื่อการขึ้น กรรมการ ผู้จัดการ หรือพนักงานใดๆ
 ของธนาคารซึ่งปวงต้องให้ข้อความและแสดงสรรพบัญชีและ
 เอกสารซึ่งอยู่ในความพิทักษ์หรืออำนาจของตนแก่เจ้าพนักงาน
 ผู้หน้าที่ เจ้าพนักงานผู้หน้าที่จะสอบสวนกรรมการ ผู้
 จัดการ หรือพนักงานดังกล่าวแล้ว โดยให้สาบานหรือ
 ปฏิญาณตนเพื่อการนั้นก็ได้

มาตรา ๕ ผู้ใดละเมิดต่อบทบัญญัติแห่งมาตรา ๓ หรือ
 กระทำการเป็นกน กลาง เพื่อดำเนิน กิจการดังที่ได้ระบุไว้ใน
 มาตรา นั้น ย่อมมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี
 หรือปรับไม่เกินหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีหน้าที่
 รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน หน้า ๑๕๕๒)

๑๔๘๐

พระราชกฤษฎีกา
ห้ามการนำเข้ามาซึ่งสินค้าอิตาลี
หรือสินค้าที่ส่งมาจากอิตาลี

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. อ. อาทิตยทิพอาภา ว. น.

พล. อ. เจ้าพระยาพิชัยเนตรโยธิน

ตราไว้ณวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นว่า เนื่องจากความผูกพันในอันจะดำเนินการ
บังคับตามข้อ ๑๖ แห่งกติกาสันนิบาตชาติ มีกรณีจำเป็น
ที่จะห้ามการนำเข้ามาซึ่งสินค้าอิตาลี หรือสินค้าที่ส่งมาจาก
อิตาลี ตามคำแนะนำข้อ ๓ ดังที่ได้ตกลงไว้กับสันนิบาตชาติ

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยความตามพระราชบัญญัติว่า

ด้วยการบังคับตามกฎหมายตราพระราชบัญญัติ พุทธศักราช ๒๔๗๘
จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราช
กฤษฎีกาห้ามการนำเข้าสินค้าอิตาลี หรือสินค้าที่ส่ง
มาจากอิตาลี พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ เป็นการมิชอบด้วยกฎหมายที่จะนำเข้ามาใน
ราชอาณาจักรซึ่งสินค้าใดๆ ที่ส่งมาจาก หรือที่ปลูก บังเกิด
หรือประดิษฐ์ในอิตาลี หรือดินแดนของอิตาลี เว้นแต่
เนื้อทองหรือเนื้อเงินและเหรียญทองหรือเหรียญเงิน สมุด
หนังสือ หนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์ที่ออกตามเวลากำหนด
แผนที่และสิ่งซึ่งทำขึ้นโดยวิธีการแผนที่ หรือบทเพลงที่
พิมพ์หรือแกะขึ้น ไม่ว่าจะมาจากที่ใดๆ ก็ตาม

การห้ามนี้ให้ใช้ตลอดไปถึงสินค้าซึ่งได้ปลูกหรือบังเกิด
ในอิตาลี หรือดินแดนของอิตาลี แต่ได้ทำการประดิษฐ์
อย่างหนึ่งอย่างใดในประเทศอื่น กับทั้งสินค้าซึ่งบางส่วน

ได้ประดิษฐในอิตาลีหรือดินแดนของอิตาลี และบางส่วน
ได้ประดิษฐในประเทศอื่น เว้นแต่ราคาสินค้าดังกล่าวแล้ว
ในเมื่อออกจากที่ซึ่งส่งมาครั้งหลังที่สุดนั้น มีส่วนที่จะต้อง
เอาไปใช้เป็นค่าทำการประดิษฐ์ ซึ่งได้กระทำตั้งแต่สินค้า
ได้ออกจากอิตาลี หรือดินแดนของอิตาลีครั้งหลังที่สุดนั้น
เป็นส่วน ๒๕ ในร้อย หรือมากกว่านั้น

มาตรา ๔ สินค้าซึ่งได้ทำสัญญากันไว้แล้ว ก็มิได้รับ
ความยกเว้นจากการห้ามนี้

มาตรา ๕ สินค้าที่ยังอยู่ระหว่างทางในขณะให้ใช้พระราช
กฤษฎีกานี้ เป็นอันยกเว้นจากการห้ามตามพระราชกฤษฎีกานี้
เพื่อประโยชน์แห่งพระราชกฤษฎีกานี้ คำว่า "สินค้าที่
ยังอยู่ระหว่างทางในขณะให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้" หมาย
ความถึงสินค้าซึ่งจะมาถึงอาณาเขตต์สยามไม่ช้ากว่าวันสุดท้าย
แห่งเดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ถ้าผู้รับสินค้าที่ระบุ
ไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้ และที่มาถึง อาณาเขตต์สยามภาย
หลังวันสุดท้ายแห่งเดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ จะ
แย้งว่าสินค้าดังกล่าวนี้ยังอยู่ระหว่างทางในขณะให้ใช้พระราช

กฤษฎีกานี้ ก็ให้เป็นภาระของผู้นั้นที่จะแสดงหลักฐานเพื่อ
การนั้นให้เป็นที่พอใจแก่อธิบดีกรมศุลกากร ในกรณีเช่นนั้น
ให้อธิบดีกรมศุลกากรมีอำนาจที่จะอนุญาตให้ส่งมอบสินค้านั้น ๆ ให้แก่ผู้รับได้

มาตรา ๖ ของส่วนตัวผู้เดินทางมาจากอิตาลี หรือ
ดินแดนของอิตาลีนั้นเป็นอันยกเว้นจากการห้ามตามพระราช
กฤษฎีกานี้

มาตรา ๗ ผู้ใดนำเข้ามาซึ่งสินค้าอันเป็นการขัดกับบท
บัญญัติแห่งพระราชกฤษฎีกานี้ มีความผิดต้องระวางโทษ
จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำ
ทั้งปรับ

มาตรา ๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐ
มนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจต่างมีหน้าที่รักษาการให้เป็น
ไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน หน้า ๑๕๕๖)

๑๔๗๔

พระราชกฤษฎีกา
ห้ามการส่งสินค้าบางอย่างออกไปยังอิตาลี
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. อ. ขาทิตย์ทิพอาภา ร. น.

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นว่า เนื่องจากความผูกพันในอันจะดำเนินการ
บังคับตามข้อ ๑๖ แห่งกติกาสันนิบาตชาติ มีกรณีจำเป็นที่
จะห้ามการส่งสินค้าบางอย่างออกไปยังอิตาลี ตามคำแนะนำ
ข้อ ๔ ของสันนิบาตชาติ

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยความตามพระราชบัญญัติว่าด้วย

การบังคับตามกติกาสนธิบัตรชาติ พุทธศักราช ๒๔๗๘ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาห้ามการส่งสินค้าบางอย่างออกไปยังอิตาลี พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ การกระทำดังต่อไปนี้ ให้ถือว่ามิชอบด้วยกฎหมาย

(ก) ส่งออก หรือส่งกลับออกจากราชอาณาจักรไปยังประเทศอิตาลี หรือดินแดนของอิตาลี โดยทางใด ๆ ซึ่งสินค้าอย่างใด ๆ ที่ระบุไว้ในบัญชีต่อท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ หรือต่อท้ายพระราชกฤษฎีกาเพิ่มเติมต่อไป

(ข) จัดส่งหรือพาผ่านหรือถ่ายยานพาหนะอันส่งผ่านราชอาณาจักรไปยังประเทศอิตาลีหรือดินแดนของอิตาลีโดยทางใด ๆ ซึ่งสินค้าอย่างใด ๆ ที่ระบุไว้ในบัญชีต่อท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ หรือต่อท้ายพระราชกฤษฎีกาเพิ่มเติมต่อไป

มาตรา ๔ สินค้าซึ่งได้ทำสัญญากันไว้แล้ว ก็มีได้รับความยกเว้นจากกการห้ามนี้

มาตรา ๕ สินค้าที่ยังอยู่ระหว่างทางในขณะให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ เป็นอันยกเว้นจากการห้ามตามพระราชกฤษฎีกานี้

เพื่อประโยชน์แห่งพระราชกฤษฎีกานี้ คำว่า “สินค้าที่ยังอยู่ระหว่างทางในขณะให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้” หมายความว่า สินค้าที่จะออกไปจากอาณาเขตต์สยามภายใน ๗ วัน นับตั้งแต่วันให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๖ ผู้ใดละเมิดต่อบทบัญญัติแห่งมาตรา ๓ ย่อมมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจต่างมีหน้าที่รักษาการให้ปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

บัญญัติ

สินค้าส่งออกนอกประเทศ
ซึ่งต้องห้ามตามพระราชกฤษฎีกานี้

ก. ไม้, ถั่ว, ลา, อูฐและสัตว์อื่น ๆ ที่ใช้การบรรทุกทุกชนิด
ข. ยาง

ค. บ็อกไซต์ (Bauxite), อลูมิเนียมและอลูมินา (Aluminium oxide), สินแร่เหล็กและเศษเหล็ก โครเมียม (Chromium), แมงกานีส (Manganese), นิกเกิล (Nickel), ไทเทเนียม (Titanium), ดังสแตน (Tungsten), วานเดียม (Vanadium) สินแร่และโลหะผสมของเหล็กกับธาตุเหล่านั้น (กับเฟอร์โร-โมลิบดีนัม (Ferro-molybdenum), เฟอร์โร-ซิลิคอน (Ferro-silicon), เฟอร์โร-ซิลิโค-แมงกานีส (Ferro-silico-manganese), และเฟอร์โร-ซิลิคอน-แมงกานีส-อลูมิเนียม (Ferro-silicon-manganese-aluminium), ด้วย) ต่อบุก และสินแร่ต่อบุก

ตามรายชื่อ (ข้อ ค.) ที่กล่าวข้างบนนี้ ให้หมายความรวมทั้งแร่และโลหะที่ยังอยู่ในรูปเดิมเป็นวัตถุดิบและสินแร่เศษและโลหะผสมของแร่และโลหะนั้น ๆ ด้วย

๑๕๘๘

กฎกระทรวงกติาใหม่

ออกตามความในมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติ

ลักษณะเกณฑ์ทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๕

(ฉบับที่ ๒)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติ
ลักษณะเกณฑ์ทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๕ รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงกติาใหม่จึงประกาศยกเลิกกฎกระทรวงกติาใหม่ ซึ่ง
ออกตามความในมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์
ทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๕ ซึ่งตราไว้เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม
พ.ศ. ๒๔๗๖ นั้นเสีย และออกกฎกระทรวงวางระเบียบการ
ให้ดำเนินตามตรา ๓ วรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะ
เกณฑ์ทหารแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ใหม่ตั้งต่อ
ไปนี้

ข้อ ๑ ผู้ที่ได้รับการฝึกวิชาทหารจากโรงเรียนใดๆ และ
สอบไล่ตามระเบียบของกระทรวงกติาใหม่ที่กำหนดขึ้นไว้ได้
แล้ว ให้กำหนดเวลารับราชการดังนี้

(๑) สอบไล่ได้ชั้น ๑ ให้รับราชการในกองประจำการ
แต่เพียงหนึ่งปีกับหกเดือน หรือสิบแปดเดือน

(๒) สอบไล่ได้ชั้น ๒ ให้รับราชการในกองประจำการ แต่เพียงหนึ่งปี หรือสิบสองเดือน

(๓) สอบไล่ได้ชั้น ๓ ให้รับราชการในกองประจำการ แต่เพียงหกเดือน

ข้อ ๒ ใบสำคัญเพื่อแสดงว่าผู้ใดมีความรู้ซึ่งได้รับการ ฝึกวิชาทหารและสอบไล่ได้ชั้นใดนั้นกระทรวงกลาโหมจะได้อำหนดขึ้น

กฎให้ไว้เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

นายพันเอก พิบูลสงคราม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

(ราชกิจจานุเบกษา: เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน หน้า ๑๕๖๖)

๑๕๕๐

พระราชบัญญัติ

พระราชทานวิสุงคามสีมา

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. อ. อาทิตย์ที่พอาภา ว. น.

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทวิโยธิน

ตราไว้ณวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า ยังมีวัดที่สมควรจะ
รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเพื่ออุโบสถสังฆกรรมสืบไป

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติพระราชทานวิสุงคามสีมา พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้วัดต่างๆ ที่มีชื่อปรากฏในพระราชบัญญัตินี้ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา ดังกำหนดต่อไปนี้

จังหวัดธนบุรี

วัดลูกแก้ว ตำบลลูกแก้ว อำเภอบางขุนเทียน เป็นเนื้อที่ ยาว ๑๓ วา (๒๖ เมตร) กว้าง ๖ วา (๑๒ เมตร)

วัดยายร่ม ตำบลบางมด อำเภอบางขุนเทียน เป็นเนื้อที่ ยาว ๑๓ วา (๒๖ เมตร) กว้าง ๘ วา (๑๖ เมตร)

จังหวัดสมุทรปราการ

วัดนิคมยาตรา ตำบลคลองนิคมยาตรา อำเภอบางบ่อ เป็นเนื้อที่ ยาว ๑ เส้น ๑๐ วา (๖๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น ๖ วา (๕๒ เมตร)

วัดบางพลีใหญ่กลาง ตำบลบางพลี อำเภอบางพลี เป็นเนื้อที่ยาว ๑ เส้น ๑๐ วา (๖๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น ๖ วา (๕๒ เมตร)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัดตื้นทาน ตำบลปลายกลัดนอก อำเภอเสนา เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดหนองคด ตำบลเต่าเต่า อำเภอเสนา เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดจรเข้ไล่ ตำบลบ้านแถว อำเภอเสนา เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดหนองลำเจียก ตำบลบ้านแถว อำเภอเสนา เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดกุฎีเดี่ยว ตำบลลำไทร อำเภอมั่นน้อย เป็นเนื้อที่ยาว ๑ เส้น (๔๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดลพบุรี

วัดหนองปลาตุล ตำบลบางลี่ อำเภอน้ำขุ่น เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดเขาสะพานนาคร ตำบลห้วยโง่ง อำเภอโคกสำโรง
เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดสระบุรี

วัดหนองนกขุม ตำบลโคกสะอาด อำเภอเสาไห้ เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดปทุมธานี

วัดโปรยฝน ตำบลหนองสามวัง อำเภอหนองเสือ
เป็นเนื้อที่ยาว ๑ เส้น ๑๐ วา (๖๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น
(๔๐ เมตร)

จังหวัดนครสวรรค์

วัดช่องแค ตำบลช่องแค อำเภอพยุหะคีรี เป็นเนื้อที่
ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดโคกกว้าง ตำบลสร้อยทอง อำเภอพยุหะคีรี เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดตาคลี ตำบลตาคลี อำเภอพยุหะคีรี เป็นเนื้อที่ยาว
๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

๑๕๕๔

จังหวัดอุทัยธานี

วัดดงขวาง ตำบลดงขวาง อำเภอหนองขาหย่าง เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดพิษณุโลก

วัดแม่ระกา ตำบลคลองเป็ด อำเภอป่าหมาก เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดโพนป่าแดง ตำบลชาตการ อำเภอเมืองนครไทย
เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดพิจิตร

วัดเขารวก ตำบลห้วยเกต อำเภอท่าหลวง เป็นเนื้อที่
ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดจันทราย ตำบลห้วยเกต อำเภอท่าหลวง เป็นเนื้อที่
ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดคลองดาว ตำบลหัวดง อำเภอท่าหลวง เป็นเนื้อที่
ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดบ้านไร่ ตำบลสามง่าม อำเภอท่าหลวง เป็นเนื้อที่
ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดใหม่โพธิ์ศรีสิทธิธรรม ตำบลไผ่ท่าโพธิ์ อำเภอบาง
คลาน เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น
(๔๐ เมตร)

วัดแหลมขาง ตำบลเนินมะกอก อำเภอบางมูลนาก
เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดท่าหอย ตำบลบางไผ่ อำเภอบางมูลนาก เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดอุตรดิตถ์

วัดมงคลนิมิตร ตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดตาก

วัดดอยมุต ตำบลตากออก อำเภอบ้านตาก เป็นเนื้อที่
ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดเชียงใหม่

วัดแม่นางวาง ตำบลแม่นางวาง อำเภอเมืองฝาง เป็น
เนื้อที่ยาว ๑ เส้น ๑๐ วา (๖๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดแม่มาวทรายมูล ตำบลม่อนปิ่น อำเภอเมืองฝาง
เป็นเนื้อที่ยาว ๑ เส้น ๑๐ วา (๖๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น ๕ วา
(๕๐ เมตร)

จังหวัดเชียงราย

วัดเกษแก้ว ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย
เป็นเนื้อที่ยาว ๑ เส้น ๑๐ วา (๖๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น
(๔๐ เมตร)

วัดดอนเรือง ตำบลนางแล อำเภอเมืองเชียงราย เป็น
เนื้อที่ยาว ๑ เส้น ๑๕ วา (๗๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดบ้านดู่ ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมืองเชียงราย เป็น
เนื้อที่ยาว ๑ เส้น ๑๐ วา (๖๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดสันทราย ตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย
เป็นเนื้อที่ยาว ๑ เส้น ๑๐ วา (๖๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น
(๔๐ เมตร)

วัดทรายมูล ตำบลห้วยสร้อย อำเภอเมืองเชียงราย
เป็นเนื้อที่ยาว ๑ เส้น ๑๐ วา (๖๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น
(๔๐ เมตร)

วัดเขาแก้วคัมภีร์ ตำบลโป่งสัง อำเภอมืองเชียงราย เป็นเนื้อที่ยาว ๑ เส้น ๑๐ วา (๖๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดทรายมูล ตำบลทุ่งก่อ อำเภอมืองเชียงราย เป็นเนื้อที่ยาว ๑ เส้น ๕ วา (๕๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดรางคำ ตำบลปางวัว อำเภอเวียงป่าเป้า เป็นเนื้อที่ยาว ๑ เส้น ๘ วา (๕๘ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดน้ำมิน ตำบลน้ำมิน อำเภอเชียงคำ เป็นเนื้อที่ยาว ๑ เส้น (๔๐ เมตร) กว้าง ๑๘ วา ๒ สอก (๓๗ เมตร)

วัดก่อหัวขาว ตำบลทุ่งกล้วย อำเภอเชียงคำ เป็นเนื้อที่ยาว ๑ เส้น (๔๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดแม่คำ ตำบลแม่คำ อำเภอเชียงแสน เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดดอนแก้ว ตำบลดอนชัย อำเภอเทิง เป็นเนื้อที่ยาว ๑ เส้น ๑๐ วา (๖๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดไชยภาพ ตำบลเชียงเคี่ยน อำเภอเทิง เป็นเนื้อที่ยาว ๑ เส้น ๑๐ วา (๖๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดดอนแยง ตำบลเอี่ยน อำเภอเทิง เป็นเนื้อที่ยาว ๑ เส้น ๑ วา (๕๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดท่าหลวง ตำบลบ้านด้า อำเภอเทิง เป็นเนื้อที่ยาว
๑ เส้น ๑๐ วา (๖๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดเชิงทอง ตำบลบั้งวี อำเภอเทิง เป็นเนื้อที่ยาว
๑ เส้น ๑๕ วา (๙๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดสบเปา ตำบลแม่ต๊าก อำเภอเทิง เป็นเนื้อที่ยาว
๑ เส้น ๑๐ วา (๖๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดต้นเขือง ตำบลทับเต่า อำเภอเทิง เป็นเนื้อที่ยาว
๑ เส้น ๑๒ วา (๖๔ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดปงสนุก ตำบลปล่อง อำเภอเทิง เป็นเนื้อที่ยาว
๑ เส้น ๕ วา (๕๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดน้ำล้อม ตำบลน้ำแพร่ อำเภอเทิง เป็นเนื้อที่ยาว
๑ เส้น ๑๕ วา (๙๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดศรีบุญยืน ตำบลสัก อำเภอเทิง เป็นเนื้อที่ยาว
๑ เส้น ๑๕ วา (๙๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดป่าขวาง ตำบลฝั่งต้น อำเภอเมืองพาน เป็นเนื้อที่
ยาว ๑ เส้น ๑๕ วา (๙๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดบ้านเก่า ตำบลฝั่งต้น อำเภอเมืองพาน เป็นเนื้อที่
ยาว ๑^๒๕^๕เส้น^๕๕ (๖๕๐ เมตร) กว้าง ๑๕ วา (๓๕ เมตร)

วัดดงต้น ตำบลฝั่งต้น อำเภอเมืองพาน เป็นเนื้อที่
๑ เส้น ๑ วา (๗๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๕๐ เมตร)

วัดหนองหลวง ตำบลบ้านหุ้ง อำเภอเมืองพาน เป็น
เนื้อที่ยาว ๑ เส้น (๕๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๕๐ เมตร)

วัดเข็ญหมื่น ตำบลสันกลาง อำเภอเมืองพาน เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๕๐ เมตร)

จังหวัดลำปาง

วัดดอนแก้ว ตำบลบ้านหวด อำเภอเมืองงาว เป็น
เนื้อที่ยาว ๑ เส้น ๑๐ วา ๒ สอก (๖๑ เมตร) กว้าง ๑ เส้น
๔ วา (๔๘ เมตร)

วัดแม่ปะหลวง ตำบลแม่ปะ อำเภอเมืองเถิน เป็น
เนื้อที่ยาว ๐๔ วา (๒๘ เมตร) กว้าง ๑๓ วา (๒๖ เมตร)

วัดหนองหล่ม ตำบลหนองหล่ม อำเภอหางส้ว เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๕๐ เมตร)

จังหวัดน่าน

วัดสวนดิน ตำบลในเวียง อำเภอเมืองน่าน เป็น
เนื้อที่ยาว ๕ วา ๓ สอก (๕.๕๐ เมตร) กว้าง ๓ วา (๖ เมตร)

วัดแก่นกลาง ตำบลน้ำแก่น อำเภอเมืองน่าน เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดสบหนอง ตำบลตาลชุม อำเภอเมืองน่าน เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดกอดแก้ว ตำบลนาบึง อำเภอเมืองน่าน เป็นเนื้อ
ที่ยาว ๑๐ วา ๑ สอก (๒๐.๕๐ เมตร) กว้าง ๖ วา (๑๒ เมตร)

วัดนาเตา ตำบลริม อำเภอบัว เป็นเนื้อที่ยาว ๑๒ วา
๑ สอก (๒๔.๕๐ เมตร) กว้าง ๖ วา (๑๒ เมตร)

วัดสีลามงคล ตำบลริม อำเภอบัว เป็นเนื้อที่ยาว
๑๐ วา (๒๐ เมตร) กว้าง ๖ วา ๑ สอก (๑๒.๕๐ เมตร)

วัดอาฮาม ตำบลริม อำเภอบัว เป็นเนื้อที่ยาว ๖ วา
๑ สอก (๑๒.๕๐ เมตร) กว้าง ๔ วา ๑ สอก (๘.๕๐ เมตร)

วัดดอนแก้ว ตำบลเมืองเปือ อำเภอและ เป็นเนื้อที่
ยาว ๑๕ วา (๓๘ เมตร) กว้าง ๑๘ วา (๓๖ เมตร)

วัดศรีดอนชัย ตำบลงอบ อำเภอและ เป็นเนื้อที่ยาว
๑ เส้น (๔๐ เมตร) กว้าง ๑๐ วา (๒๐ เมตร)

วัดนาราบ ตำบลน่าน้อย อำเภอน่าน้อย เป็นเนื้อที่
ยาว ๘ วา ๓ สอก (๑๗.๕๐ เมตร) กว้าง ๖ วา ๑ สอก
(๑๒.๕๐ เมตร)

วัดนาเตา ตำบลศรีษะเกษ อำเภอนาน้อย เป็นเนื้อที่
ยาว ๑๓ วา (๒๖ เมตร) กว้าง ๖ วา (๑๒ เมตร)

วัดหัวเมือง ตำบลศรีษะเกษ อำเภอนาน้อย เป็นเนื้อ
ที่ยาว ๑๑ วา (๒๒ เมตร) กว้าง ๖ วา (๑๒ เมตร)

วัดอ้อย ตำบลสันตะ อำเภอนาน้อย เป็นเนื้อที่ยาว
๘ วา ๒ ศอก (๑๗ เมตร) กว้าง ๖ วา ๑ ศอก (๑๒.๕๐ เมตร)

วัดนาแดง ตำบลสันตะ อำเภอนาน้อย เป็นเนื้อที่
ยาว ๗ วา ๒ ศอก (๑๕ เมตร) กว้าง ๕ วา ๒ ศอก (๑๑ เมตร)

จังหวัดนครราชสีมา

วัดบ้านข่อยระกา ตำบลวังโพธิ์ อำเภอบัวใหญ่ เป็นเนื้อ
ที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดบ้านโนนตาเถร ตำบลดอนตะหนัก อำเภอบัวใหญ่
เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดบ้านเสมายใหญ่ ตำบลเมืองคง อำเภอบัวใหญ่ เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดตะคร้อ ตำบลเมืองคง อำเภอบัวใหญ่ เป็นเนื้อที่
ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดบ้านกุดชะนวน ตำบลลาดบัวขาว อำเภอจันทัก
เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดบ้านน้ำเมา ตำบลลาดบัวขาว อำเภอจันทิก เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดบ้านกลิ้ง ตำบลขามเฒ่า อำเภอโนนวัด เป็นเนื้อที่
ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดโพธิ์พะไล ตำบลพังเทียม อำเภอโนนลาว เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดเดิม ตำบลในเมือง อำเภอเมืองพิมาย เป็นเนื้อ
ที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดศิริโลกา ตำบลขุข อำเภอเมืองพิมาย เป็นเนื้อที่
ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดบุรีรัมย์

วัดบ้านสองชั้น ตำบลสองชั้น อำเภอเมืองบุรีรัมย์
เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดบ้านเขว้า ตำบลพระครู อำเภอเมืองบุรีรัมย์ เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดร้อยเอ็ด

วัดสุทัศน์ ตำบลหัวช้าง อำเภอหัวช้าง เป็นเนื้อที่ยาว
๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดบ้านอู่ดอน ตำบลกำแพง อำเภอนองแวง เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดมหาสารคาม

วัดโพธิ์ศรีบ้านแฝก ตำบลหนองซอน อำเภอโคกพระ
เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดบ้านโพธิ์ศรี ตำบลท่าขอนยาง อำเภอโคกพระ เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดงัวบา ตำบลงัวบา อำเภอรือปลื้ม เป็นเนื้อที่ยาว
๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดหนองไฮ ตำบลขามบ่อม อำเภอรือปลื้ม เป็นเนื้อที่
ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดหนองเม็ก ตำบลนาตุ่น อำเภอรือปลื้ม เป็นเนื้อที่
ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดจุมจัง ตำบลบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ เป็นเนื้อที่
ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดห้วยหิน ตำบลนาเชือก อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดขอนแก่น

วัดบ้านโนนกลาง ตำบลเข้ อำเภออุทุมพรพิสัย เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดบ้านจนวน ตำบลก้านเหลือง อำเภออุทุมพรพิสัย เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดบ้านดินดำ ตำบลบก อำเภอกันทรารมณ์ เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดบ้านหนองบัว ตำบลหนองบัว อำเภอกันทรารมณ์ เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดบ้านหนองถ่ม ตำบลคู อำเภอกันทรารมณ์ เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดบ้านอู่ต่อม ตำบลคูน อำเภอกันทรารมณ์ เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดบ้านโถงโต้น ตำบลหนองอึ่ง อำเภอลอง เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดเจียงอี ตำบลเมืองเก่า อำเภอสิริสะเกษ เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดบ้านโพนยาง ตำบลบุสูง อำเภอสิริสะเกษ เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดบ้านบึง ตำบลตองก่าเม็ด อำเภอยุ้ยเหนือ เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดสุรินทร์

วัดพรหมสุรินทร์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์
เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดโพธิสลาด ตำบลคอคโค อำเภอเมืองสุรินทร์ เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดบ้านประสาธ ตำบลเนินยาง อำเภอเมืองสุรินทร์ เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดอุดรธานี

วัดบ้านลำภู ตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัวลำภู เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดสระบัว ตำบลเขียงยืน อำเภอหมากแข้ง เป็นเนื้อที่
ยาว ๑ เส้น (๔๐ เมตร) กว้าง ๑๐ วา (๒๐ เมตร)

จังหวัดนครพนม

วัดโพธิศรี ตำบลบ้านแพง อำเภอท่าอุเทน เป็นเนื้อที่
ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดขอนแก่น

วัดศรีบุญเรือง ตำบลโนนทัน อำเภอภูเวียง เป็นเนื้อที่
ยาว ๑ เส้น ๑๐ วา (๖๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดบ้านคำแก่นคูณ ตำบลน้ำพอง อำเภอน้ำพอง เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดบ้านนางัว ตำบลสะอาด อำเภอน้ำพอง เป็นเนื้อที่
ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดบ้านหนองเปิน ตำบลมุลดู่ อำเภอภูผามาศ เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดสกลนคร

วัดสระพัง ตำบลสว่าง อำเภอพรรณานิคม เป็นเนื้อที่
ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดนะเข็งเทร

วัดจุกกระเฒอ ตำบลจุกกระเฒอ อำเภอเมืองนะเข็งเทร
เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดปราจีนบุรี

วัดต้นสอ ตำบลวัดโบสถ์ อำเภอเมืองปราจีนบุรี
เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดหนองม่วง ตำบลนนทบุรี อำเภอกบินทร์บุรี เป็นเนื้อที่
ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดนาแวม ตำบลนาแวม อำเภอกบินทร์บุรี เป็นเนื้อที่
ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดหนองโพรง ตำบลหนองโพรง อำเภอสรีมหาโพธิ์
เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดหัวข่า ตำบลหัวข่า อำเภอสรีมหาโพธิ์ เป็นเนื้อที่
ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดปทุมบูชา ตำบลบ้านทาม อำเภอสรีมหาโพธิ์ เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดระยอง

วัดกรอกยายชา ตำบลกรอกยายชา อำเภอท่าประดู่
เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดบ้านฉาง ตำบลพะวา อำเภوتاประดู่ เป็นเนื้อที่
ยาว ๑ เส้น ๑๕ วา (๗๐ เมตร) กว้าง ๑๕ วา (๓๐ เมตร)

จังหวัดนครปฐม

วัดคอนยายหอม ตำบลคอนยายหอม อำเภอเมือง
นครปฐม เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น
(๔๐ เมตร)

วัดตึกตา ตำบลบางกระเบา อำเภอนครชัยศรี เป็น
เนื้อที่ยาว ๑ เส้น ๘ วา (๕๖ เมตร) กว้าง ๑๗ วา (๓๔ เมตร)

วัดบอนใหญ่ ตำบลบัวปากท่า อำเภอบางปลา เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดสุพรรณบุรี

วัดใหม่ศรีธาราราม ตำบลโคกช้าง อำเภอเดิมบาง
เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดไผ่เกาะโพธิ์งาม ตำบลดอนตาล อำเภอท่าพี่เลี้ยง
เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดสมุทรสาคร

วัดอ่างทอง ตำบลตลาดกระทุ่มแบน อำเภอกระทุ่มแบน
เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดราชบุรี

วัดลาดบัวขาว ตำบลลาดบัวขาว อำเภอท่ามะกา เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดเพชรบุรี

วัดช้างแท่งกระเจาด ตำบลห้วยทรายเหนือ อำเภอ
หนองจอก เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น
(๔๐ เมตร)

จังหวัดสมุทรสงคราม

วัดโคกเกตุ ตำบลปลายโพงพาง อำเภออัมพวา เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดสงขลา

วัดห้วยพุด ตำบลแม่ลาต อำเภอเมืองสงขลา เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดห้วยหลาด ตำบลคูหาใต้ อำเภอกำแพงเพชร เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดสาม ตำบลพังยาง อำเภอรโนด เป็นเนื้อที่
ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดหินเกลี้ยง ตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ เป็นเนื้อที่
ยาว ๑ เส้น (๔๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดท่าเมรุ ตำบลบางกล่ำ อำเภอหาดใหญ่ เป็นเนื้อที่
ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดคลองขย ตำบลวังใหญ่ อำเภอเทพา เป็นเนื้อที่
ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดเกาะไม้ใหญ่ ตำบลประกอบ อำเภอจะนะ เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดบ้านใหม่ ตำบลปริก อำเภอสะเตา เป็นเนื้อที่
ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดเขื่อนอ้อมประดิษฐ์ ตำบลพังลา อำเภอสะเตา เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดสองพี่น้อง ตำบลพังลา อำเภอสะเตา เป็นเนื้อที่
ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดพัทลุง

วัดลานชะชะ ตำบลนาขยาด อำเภอควนขนุน เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วัดช่องแบก ตำบลเขาเขน อำเภอพระแสง เป็น
เนื้อที่ยาว ๑ เส้น (๔๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดสองแพรก ตำบลสองแพรก อำเภอพระแสง เป็น
เนื้อที่ยาว ๑ เส้น (๔๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดเขากุ่มแม่ ตำบลช้างขวา อำเภอกาญจนดิษฐ์ เป็น
เนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดชุมพร

วัดเชิงคีรี ตำบลปากแพรก อำเภอสวี เป็นเนื้อที่
ยาว ๑ เส้น (๔๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดแหลมปอ ตำบลสวี อำเภอสวี เป็นเนื้อที่ยาว ๑ เส้น
(๔๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดธรรมถาวร ตำบลทุ่งตะไคร อำเภอสวี เป็นเนื้อที่
ยาว ๑ เส้น (๔๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดพังงา

วัดเหมืองประชาราม ตำบลท้ายเหมือง อำเภอท้ายเหมือง
เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น (๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดเหล ตำบลเหล อำเภอกะปง เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น
(๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

วัดกะปง ตำบลกะปง อำเภอกะปง เป็นเนื้อที่ยาว ๒ เส้น
(๘๐ เมตร) กว้าง ๑ เส้น (๔๐ เมตร)

จังหวัดตรัง

วัดสิทธิไชยบำรุง ตำบลท่ามเหนือ อำเภอทับเที่ยง
เป็นเนื้อที่ยาว ๑๕ วา (๓๐ เมตร) กว้าง ๑๐ วา (๒๐ เมตร)

วัดมัชฌิมภูมิ ตำบลบางรัก อำเภอบ้านเขวียง เป็นเนื้อที่
ยาว ๑ เส้น ๑๐ วา (๖๐ เมตร) กว้าง ๑๕ วา (๓๐ เมตร)

มาตรา ๔ ให้คณะกรรมการ อำเภอ แห่ง ที่ตั้งวัดนั้น
ตั้งอยู่ บัญหมายเขตต์ให้ ถูก ต้อง ตาม กำหนด ใน พระราช
บัญญัติ

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการและ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่รักษาการให้
เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ เพียงเท่าที่เกี่ยวกับอำนาจ
หน้าที่ของกระทรวงนั้น ๆ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน หน้า ๑๕๖๔)

๑๕๑๓

พระราชบัญญัติประถมศึกษา

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. อ. ฉาติศย์ทิพอาภา ร. น.

พล. อ. เจ้าพระยาพิชโยนทร โยธิน

ตราไว้ณวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรปรับปรุงแก้ไข
พระราชบัญญัติประถมศึกษาเพื่อให้เหมาะสมแก่กาลสมัย

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

ข้อความเบื้องต้น

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.
๒๔๖๔ พระราชบัญญัติประถมศึกษาแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.
๒๔๗๓ กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งกับ
บทแห่งพระราชบัญญัตินี้ และให้ยกเลิกเก็บเงินศึกษาพลี
ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ซึ่งค้างชำระอยู่
นั้นด้วย

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“โรงเรียนประถมศึกษา” หมายความว่า โรงเรียนรัฐบาล
โรงเรียนประชาบาล และโรงเรียนเทศบาลที่ให้จัดสอน
ตามหลักสูตรประถมศึกษาของกระทรวงธรรมการ หรือหลัก
สูตรอื่นที่รัฐมนตรีเห็นว่าเทียบเท่ากัน และโรงเรียนราษฎร
ที่อนุมัติให้สอนตามหลักสูตรเช่นนั้น ๆ

“โรงเรียนรัฐบาล” หมายความว่าโรงเรียนประถมศึกษา
ที่กระทรวงธรรมการตั้ง และดำรงด้วยเงินงบประมาณของ
กระทรวงธรรมการ

“โรงเรียนประชาบาล” หมายความว่าโรงเรียนประถม
ศึกษาที่ประชาชนในตำบลหนึ่งหรือหลายตำบลตั้ง และดำรง
ด้วยทรัพย์สินของตนเอง และโรงเรียนประถมศึกษาที่
นายอำเภอตั้งและดำรงด้วยเงินของประชาชนที่เวลานั้น หรือ
ด้วยเงิน ช่วย การ ประถมศึกษาในงบประมาณของ กระทรวง
ธรรมการ หรือทั้งสองประการ

“โรงเรียนเทศบาล” หมายความว่าโรงเรียนประถม
ศึกษาที่เทศบาลตั้ง หรือได้รับโอนมา และดำรงด้วยเงินราย
ได้ของเทศบาล

“โรงเรียนราษฎร์” หมายความว่าโรงเรียนประถมศึกษา
ที่ตั้งและดำรงตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนราษฎร์

“ผู้ปกครอง” หมายความว่าผู้ปกครองตามความหมาย
แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือบุคคลใดๆ ซึ่ง
เด็กอยู่ด้วยเป็นประจำ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
 ธรรมการ

“กฎกระทรวง” หมายความว่า กฎซึ่งรัฐมนตรีออกโดย
 อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่ง
 รัฐมนตรีแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราช
 บัญญัติ

มาตรา ๕ เพื่อประโยชน์แห่งการตรวจสอบตามมาตรา ๑๗
 รัฐมนตรี ปลัดกระทรวงธรรมการ อธิบดีกรมศึกษาธิการ
 อธิบดีกรมพลศึกษา หัวหน้ากองในกรมศึกษาธิการ หัวหน้า
 กองในกรมพลศึกษา หัวหน้าแผนกโรงเรียนราษฎร์ หัวหน้า
 แผนกโรงเรียนประชาบาล ข้าหลวงประจำจังหวัด ข้าหลวง
 ตรวจการธรรมการ ธรรมการจังหวัด นายอำเภอ และ
 ธรรมการอำเภอ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่โดยตำแหน่ง

ในท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นเทศบาลแล้ว นายกมนตรี
 และเจ้าหน้าที่จัดการศึกษาแห่งเทศบาล เป็นพนักงานเจ้า
 หน้าที่โดยตำแหน่งด้วย

หมวด ๑

บทเปิดเสรีทั่วไป

มาตรา ๖ เด็กทุกคนที่มีอายุย่างเข้าปีที่แปดต้องเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาจนมีอายุย่างเข้าปีที่สิบห้า เว้นแต่มีความรู้สอบไล่ได้ประโยคประถมศึกษา ตาม หลักสูตรประถมศึกษาของกระทรวงธรรมการ หรือหลักสูตรอื่นที่รัฐมนตรีเห็นว่าเทียบเท่ากัน

เมื่อมีเหตุจำเป็นเฉพาะท้องถิ่นสำหรับบางตำบล เขตต์อายุแปดปีที่ว่านี้อาจเขยิบขึ้นเป็นเก้าปีหรือสิบปีได้ตามที่รัฐมนตรีจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การนับอายุ ให้นำตามปฏิทินหลวง

มาตรา ๗ โรงเรียนประชาบาลและโรงเรียนเทศบาลสอนให้โดยไม่เรียกเก็บค่าสอน

ส่วนโรงเรียนรัฐบาลนั้นอาจเรียกเก็บค่าสอนได้ตามอัตราที่รัฐมนตรีได้กำหนดไว้

มาตรา ๘ การเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา ให้
 หมายควมดังนี้

(๑) เด็กผู้ที่มีชื่ออยู่ในบัญชีตามความในมาตรา ๑๒ ต้องเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา

(๒) เด็กต้องเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาจริง ๆ เดือนหนึ่งไม่ขาดเรียนเกินเจ็ดวันโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร

(๓) เวลาเรียนในปีหนึ่ง ๆ ต้องไม่น้อยกว่า ๓๒๐ เวลา หรือ ๘๐๐ ชั่วโมง

มาตรา ๘ ถ้าบิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็กคนใดร้องขอเป็นลายลักษณ์อักษร ให้ยกเว้นเด็กคนนั้นจากการเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา โดยเหตุที่เด็กคนนั้นได้รับการศึกษาอยู่ในครอบครัวของตน และเมื่อนายอำเภอได้พิจารณาเห็นชอบตามเกณฑ์ในกฎกระทรวงที่ได้กำหนดไว้แล้ว ให้นายอำเภอสั่งยกเว้นได้

บิดามารดาหรือผู้ปกครองต้องส่งเด็กที่ได้รับการยกเว้นนั้นให้กรรมการอำเภอสอบไล่ความรู้ปีละหนึ่งครั้ง ถ้าปรากฏว่าเด็กนั้นไม่มีความรู้เพียงพอตามหลักสูตรประถมศึกษาของกระทรวงธรรมการหรือหลักสูตรอื่น ที่รัฐมนตรีเห็นว่าเทียบเท่ากันหรือเมื่อมีเหตุอันสมควร ข้าหลวงประจำจังหวัดจะสั่งถอนการยกเว้นนั้นก็ได้

มาตรา ๑๐ เมื่อบิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็กคนใดร้องขอเป็นสายลักษณะอักษรว่า การเป็นอยู่ของตนจำต้องอาศัยใช้เด็กนั้นชั่วคราวหรือจำต้องใช้เด็กสำหรับการอาชีพ ซึ่งมิฉะนั้นจะทำได้ไม่ได้ที่เดียว และเมื่อนายอำเภอสอบสวนปรากฏความจริง ก็มีอำนาจผ่อนผันเด็กคนนั้นจากการเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาได้ ปีหนึ่งไม่เกินสองเดือน

ข้าหลวงประจำจังหวัดจะส่งถอนการผ่อนผันที่นายอำเภอได้ให้ไปนั้นเมื่อใดก็ได้ เมื่อมีเหตุผลอันสมควร

มาตรา ๑๑ นายอำเภอมีอำนาจยกเว้นเด็กที่มีลักษณะดังต่อไปนี้จากการเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา

(๑) เด็กที่บกพร่องในส่วนกำลังกาย หรือกำลังความคิดหรือเป็นโรคเรื้อรังหรือโรคติดต่อ

(๒) เด็กที่อยู่ห่างจากโรงเรียน ประถมศึกษาที่สอนให้เปล่าเกินสองพันเมตร หรือที่ไม่สามารถจะไปถึงโรงเรียนได้ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งซึ่งไม่มีทางจะหลีกเลี่ยงได้

(๓) เด็กที่จำเป็นต่องานเลี้ยงบิดามารดาหรือผู้ปกครองซึ่งทุพพลภาพไม่มีหนทางหาเลี้ยงชีพ และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดูแทน

การยกเว้นตามข้อ (๓) นี้ ถ้าบิดามารดาหรือผู้ปกครอง
ที่ทุพพลภาพมีเด็กที่ต้องเรียน อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา
พร้อมกันหลายคน คงยกเว้นให้แก่คนเดียว

เมื่อปรากฏว่าเด็กพ้นจากลักษณะที่ได้รับยกเว้นดัง
กล่าวแล้ว ให้นายอำเภอสั่งถอนการยกเว้นนั้น

ข้าหลวงประจำจังหวัดจะสั่งถอนการยกเว้นที่นายอำเภอ
ได้ให้ไว้ในวันเมื่อใดก็ได้ เมื่อมีเหตุผลอันสมควร

มาตรา ๑๒ ภายในเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ทุกปี
ให้นายอำเภอ ประกาศ แก่ราษฎรใน ท้องที่ ของ ตนให้บิดา
มารดาหรือผู้ปกครองของเด็กที่มีอายุถึงเกณฑ์ที่จะต้องเข้า
เรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาในปีต่อไป ไปแจ้งความ
ตามรายการสำรวจเด็กต่อเจ้าพนักงานยังสถานที่ภายในตำบล
และภายในเวลาที่นายอำเภอกำหนดไว้

มาตรา ๑๓ ให้นายอำเภอ แจ้งความ เป็นลายลักษณ์
อักษรแก่บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กที่ได้สำรวจตาม
มาตรา ๑๒ ให้ส่งเด็กนั้นเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา
ในวันเปิดเรียนภาคต้นของปีต่อไปตามที่นายอำเภอจะได้
กำหนดไว้ในใบแจ้งความนั้น เว้นแต่จะมีเหตุสุดวิสัยเป็น
อุปสรรคขัดขวางไว้

ถ้าปรากฏว่าเด็กรับใช้ทำงานอยู่แห่งใด จนไม่ได้เรียน อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาตามพระราชบัญญัติ ให้นายอำเภอแจ้งความเป็นลายลักษณ์อักษรแก่ผู้ใช้เด็กให้เด็กได้ ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติภายในเวลากำหนด

มาตรา ๑๔ เมื่อปรากฏว่าเด็กคนใดยังมีได้เรียนอยู่ใน โรงเรียนตามแจ้งความของนายอำเภอตามมาตรา ๑๓ หรือ ขาดเรียนเป็นการฝ่าฝืนต่อมาตรา ๘ (๒) ให้นายอำเภอ แจ้งความเป็นลายลักษณ์อักษรอีกครั้งหนึ่ง บังคับให้บิดา มารดาหรือผู้ปกครองนำเด็กนั้นไปเข้าเรียน

มาตรา ๑๕ เมื่อบิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็กคนใด ร้องขอเป็นลายลักษณ์อักษร ให้เด็กซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ ตำบลหนึ่งหรืออำเภอหนึ่งไป เรียนยังโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งอยู่ในท้องที่อีกตำบลหนึ่งหรืออำเภอหนึ่ง และเมื่อนาย อำเภอสอบสวนเห็นสมควรแล้วก็มีอำนาจสั่งได้

มาตรา ๑๖ ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาต้องจัดให้มี

(๑) ทะเบียนนักเรียน

(๒) บัญชีเรียกชื่อ

(๓) สมุดหมายเหตุรายวัน

ตามแบบของกระทรวงธรรมการ กับทั้งต้องทำให้ทันเวลา และถูกต้องตามข้อบังคับของกระทรวงธรรมการด้วย

มาตรา ๑๗ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าตรวจสอบความเป็นไปในโรงเรียนประถมศึกษาได้ทุกเมื่อ และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนต้องให้ความสะดวกแก่เจ้าพนักงานในการนั้นทุกอย่าง

มาตรา ๑๘ การสอบไล่ประโยคประถมศึกษานั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่กระทรวงธรรมการเป็นผู้สอบ และให้สอบไล่ทุกวิชาแห่งหลักสูตรประถมศึกษาของกระทรวงธรรมการ หรือหลักสูตรอื่นที่รัฐมนตรีเห็นว่าเทียบเท่ากัน

หมวด ๒

โรงเรียนรัฐบาล

มาตรา ๑๙ การตั้ง การดำรง และการจัดการโรงเรียนรัฐบาลให้เป็นไปตามระเบียบและข้อบังคับ ซึ่งกระทรวงธรรมการกำหนดให้ไว้สำหรับโรงเรียนรัฐบาล

๑๕๒๓

หมวด ๓

โรงเรียนประชาบาล

ส่วนที่ ๑

โรงเรียนประชาบาลที่ประชาชนจัดตั้ง

มาตรา ๒๐ เมื่อประชาชนในหมู่บ้านใดหรือตำบลใดประสงค์จะตั้งโรงเรียนประชาบาล ให้ผู้เป็นหัวหน้าเปิดบัญชีรับและเก็บเงินที่ผู้สมัคร ออกสำหรับการตั้งโรงเรียนนั้นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ (๑) แล้วให้ทำเรื่องรายงานต่อข้าหลวงประจำจังหวัดโดยทางนายอำเภอ ขออนุญาตตั้งโรงเรียนพร้อมทั้งส่งบัญชีแสดงรายชื่อผู้สมัครออกเงินและจำนวนเงินที่สมัครออกและส่งเงินที่เก็บได้ต่อนายอำเภอ

เมื่อข้าหลวงประจำจังหวัดเห็นสมควรและมีเงินพอที่จะจัดตั้งโรงเรียนได้ ก็ให้อนุญาตให้ตั้งโรงเรียนตามความประสงค์แล้วรายงานต่อรัฐมนตรี

ถ้าข้าหลวงประจำจังหวัดไม่ให้อนุญาต ก็ให้คืนเงินที่เก็บได้นั้นแก่ผู้ออกเงิน

มาตรา ๒๑ โรงเรียนประชาบาลที่ประชาชนจัดตั้งนั้น เป็นนิติบุคคล มีคณะกรรมการจัดการเป็นผู้จัดการและดำรงมีจำนวนไม่ต่ำกว่าสามคน และไม่เกินกว่าห้าคน

มาตรา ๒๒ การเลือกตั้งกรรมการจัดการนั้น ให้ปฏิบัติ
ดังนี้

(๑) ผู้ที่ได้จ่ายเงินสำหรับการตั้งโรงเรียนแล้วเป็น
จำนวนไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยบาท หรือได้จ่ายเงินสำหรับการ
ดำรงโรงเรียนในปีนั้นแล้วเป็นจำนวนตามอัตราที่ข้าหลวง
ประจำจังหวัดกำหนดไว้หรือมากกว่านั้น แต่ไม่ต่ำกว่าห้าบาท
มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งกรรมการจัดการได้ คน
หนึ่งออกเสียงได้หนึ่งคะแนน

(๒) ให้ผู้มีสิทธิออกเสียงประชุมกันเลือกตั้งกรรมการ
จัดการในเดือนเมษายนทุกปี กรรมการจัดการนั้นให้เลือก
จากประชาชนที่สมัครออกเงิน ผู้ที่ได้คะแนนเสียงมากให้
ถือว่าเป็นผู้ได้รับเลือก

(๓) บุคคลที่ได้รับเลือกจะเป็นกรรมการจัดการได้ต่อ
เมื่อได้รับอนุมัติจากข้าหลวงประจำจังหวัดแล้ว ถ้าข้าหลวง
ประจำจังหวัดคัดค้านการตั้งกรรมการผู้จัดการทั้งหมด หรือ
แต่คนใดคนหนึ่ง ให้มีการเลือกตั้งกันใหม่ ถ้าหากข้าหลวง
ประจำจังหวัดยังคงคัดค้านการตั้งกรรมการจัดการที่เลือกขึ้น
ใหม่ทั้งหมดหรือแต่บางคนอยู่ก็ ให้ข้าหลวงประจำจังหวัด

รายงานเรื่องมายังรัฐมนตรี คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีเป็น
ที่สุด

มาตรา ๒๓ เมื่อได้รับอนุมัติการเลือกตั้งกรรมการจัดการแล้ว ให้กรรมการจัดการไปจดทะเบียนณที่ว่าการอำเภอ
ท้องที่

มาตรา ๒๔ กรรมการจัดการคณะหนึ่ง จะตั้งให้จัดการ
โรงเรียนที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน เดียวกันหรือตำบลเดียวกันมากกว่าโรงเรียนหนึ่งก็ได้

มาตรา ๒๕ เงินที่จำเป็นต้องใช้จ่ายสำหรับการตั้งและ
ดำรงโรงเรียนประชาบาลซึ่งประชาชนจัดตั้งนั้น ให้เก็บจาก
ประชาชนตามที่สมัครออกให้และให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) สำหรับการจัดตั้งโรงเรียน ให้ผู้เป็นหัวหน้าเก็บ
เงินจากประชาชนที่สมัครออกให้ส่งต่อนายอำเภอ เพื่อรักษา
ตามระเบียบ และข้อบังคับของกระทรวงธรรมการ

(๒) สำหรับการดำรงโรงเรียน ให้คณะกรรมการจัดการ
เป็นผู้เก็บและรักษาเงินที่ประชาชนออกให้ประจำปี

นอกจากเงินที่ประชาชนสมัครออกให้แล้ว กระทรวง
 ธรรมการอาจให้เงินอุดหนุนเป็นพิเศษจากงบประมาณของ
 กระทรวงก็ได้

มาตรา ๒๖ คณะกรรมการจัดการมีหน้าที่

- (๑) เก็บเงินที่ประชาชนสมัครออกให้ประจำปี
- (๒) จัดการการเงินและทรัพย์สินของโรงเรียนให้เรียบร้อย
- (๓) ทำงบประมาณรายได้รายจ่ายของโรงเรียนแยกเป็นรายโรงเรียน
- (๔) รักษาและดำรงโรงเรียนให้เป็นไปตามทางที่ควร
 กับจัดสถานที่เรียนและเครื่องใช้ของโรงเรียนให้ควรแก่การ
- (๕) จัดการในเรื่องใดๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการโรงเรียน
 ซึ่งรัฐมนตรีจะกำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๗ โรงเรียนประชาบาลที่ประชาชนจัดตั้งขึ้นนั้น
 ข้าหลวงประจำจังหวัดมีอำนาจสั่งให้เลิกได้

- (๑) เมื่อคณะกรรมการจัดการได้รายงานขอเลิกด้วย
 เหตุใด ๆ หรือ
- (๒) ถ้าปรากฏว่าคณะกรรมการจัดการไม่ปฏิบัติภารกิจให้

เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และเมื่อได้รับหนังสือแจ้งความ จากข้าหลวงประจำจังหวัดให้ปฏิบัติตามภายในเวลาที่กำหนด ไว้ในหนังสือแจ้งความแล้ว คณะกรรมการจัดการก็ยังไม่ ปฏิบัติตาม ข้าหลวงประจำจังหวัดส่งเลิกสัมโรงเรียนได้โดย อนุมัติของรัฐมนตรี

เมื่อโรงเรียนใดเลิกสัมตามความข้างต้นนี้ ให้ข้าหลวง ประจำจังหวัดส่งนายอำเภอถอนชื่อคณะกรรมการจัดการโรง เรียนนั้นออกจากทะเบียน

มาตรา ๒๘ เมื่อข้าหลวงประจำจังหวัดส่งเลิกสัมโรงเรียน ตามความในมาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการจัดการตั้งผู้ชำระบัญชี คนหนึ่งหรือหลายคน เพื่อชำระสะสางกิจการของ โรงเรียน ด้วยความเห็นชอบของนายอำเภอ ถ้าไม่ตกลงกัน ให้ นาย อำเภอร้องขอต่อศาลให้สั่งตั้งผู้ชำระบัญชี

แต่ในกรณีตามมาตรา ๒๗ (๒) ข้าหลวงประจำจังหวัด อาจสั่งตั้งผู้ชำระบัญชีเสียเองก็ได้เมื่อเห็นสมควร

มาตรา ๒๙ ผู้ชำระบัญชีมีอำนาจจัดการทรัพย์สินของ โรงเรียนในระหว่างเวลาที่ยังไม่เสร็จการชำระบัญชี

ผู้ชำระบัญชีมีอำนาจเรียกร้องให้ชำระหนี้ที่ค้างชำระแก่โรงเรียน แต่มิให้ผู้ชำระบัญชีชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ของโรงเรียนจนกว่าจะสอบสวนเป็นที่แน่นอนแล้วว่า ทรัพย์สินของโรงเรียนมีพอที่จะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้จนสิ้นเชิง ถ้าปรากฏว่าทรัพย์สินของโรงเรียนไม่มีพอ ผู้ชำระบัญชีมีสิทธิเรียกร้องให้ผู้สมัครออกเงินส่งเงินตามจำนวนที่ค้างชำระ ถ้ายังไม่พออยู่อีก ให้ผู้ชำระบัญชีขอเงินช่วยเหลือจากกระทรวงธรรมการผ่านทางอำเภอ ถ้ากระทรวงธรรมการปฏิเสธ ให้ผู้ชำระบัญชีเอาทรัพย์สินเท่าที่มีอยู่ชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ของโรงเรียนตามส่วนแห่งหนี้

มาตรา ๓๐ เมื่อได้ชำระบัญชีแล้ว ถ้ามีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใด ให้ผู้ชำระบัญชีมอบหมายแก่ข้าหลวงประจำจังหวัด และให้ข้าหลวงประจำจังหวัดจัดโอนไปยังโรงเรียนประชาบาลหรือโรงเรียนเทศบาลซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับโรงเรียนที่เลิกแล้วนั้น เพื่อใช้จ่ายในการประถมศึกษาต่อไป

ส่วนที่ ๒

โรงเรียนประชาบาลที่นายอำเภอจัดตั้ง

มาตรา ๓๑ ตำบลใดไม่มีโรงเรียนประถมศึกษาหรือมี
25/10/2566
 ไม่พอแก่ความเป็นอยู่แห่งตำบลนั้น ให้นายอำเภอจัดตั้ง

โรงเรียนประถมศึกษาขึ้นตามจำนวนที่เห็นสมควร โดยความเห็นชอบของข้าหลวงประจำจังหวัด

มาตรา ๓๒ เงินที่ต้องใช้จ่ายสำหรับการตั้งและดำรงโรงเรียนนั้น ให้ได้รับจากทรัพย์สินซึ่งประชาชนออกให้โดยใจสมัครหรือโดยกฎหมาย หรือจากเงินช่วยการประถมศึกษาในงบประมาณของกระทรวงธรรมการ

มาตรา ๓๓ ให้นายอำเภอเป็นผู้จัดการโรงเรียน และให้กรรมการอำเภอเป็นผู้ช่วยโดยตำแหน่ง นอกจากนี้นายอำเภอจะตั้งข้าราชการอื่นในอำเภอนั้นเป็นผู้ช่วยอีกก็ได้เมื่อเห็นสมควร

มาตรา ๓๔ บทบัญญัติในส่วนที่ ๑ ซึ่งว่าด้วยการเล็กกลม และการจัดการชำระสะสางกิจการของโรงเรียนประชาบาลที่ประชาชนจัดตั้งนั้น ให้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๓

การควบคุมโรงเรียนประชาบาล

มาตรา ๓๕ ภาคเรียน หลักสูตร การสอน หนังสือ เครื่องใช้ในการสอน การเรียน วินัย ระเบียบการปกครอง

โรงเรียน ความสมควรและการสุขภาพแห่งสถานที่ของ
โรงเรียน ให้อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎกระทรวง

มาตรา ๓๖ นายอำเภอ เป็นผู้ตั้ง และถอนครูโรงเรียน
ประชาบาลด้วยความเห็นชอบของข้าหลวงประจำจังหวัด
คุณสมบัติและวิทยฐานะของครูให้เป็นไปตามที่กำหนด
ไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๗ ทรัพย์สินที่มีผู้ให้หรือส่งไว้ในพิณัยกรรม
เพื่อประโยชน์ของโรงเรียนโดยมีเงื่อนไข หรือภาระติดพัน
โรงเรียนประชาบาลที่ประชาชนจัดตั้งหรือนายอำเภอแล้วแต่
ประเภทของโรงเรียน จะรับได้ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบ
ของข้าหลวงประจำจังหวัด

มาตรา ๓๘ เพื่อประโยชน์แก่การดำเนินการศึกษา
ข้าหลวงประจำจังหวัดมีอำนาจตั้งและถอนกรรมการศึกษาได้
ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๓๙ กรรมการศึกษามีหน้าที่

- (๑) รับปรึกษาหารือในการจัดและดำเนินการศึกษา
- (๒) ตรวจสอบราคาแลงงบประมาณบัญชีเงิน และสอดส่อง
ความเป็นไปของโรงเรียนประชาบาลที่ประชาชนจัดตั้ง

(๓) ช่วยเหลือนายอำเภอในส่วนโรงเรียนประชาบาล
ที่นายอำเภอจัดตั้ง

หมวดที่ ๔

โรงเรียนเทศบาล

มาตรา ๔๐ เมื่อท้องถิ่นใดมีฐานะเป็นเทศบาลแล้ว ให้
โอนโรงเรียนประชาบาลรวมทั้งทรัพย์สินของโรงเรียนมาเป็น
ของเทศบาลนั้น

มาตรา ๔๑ ท้องถิ่นใดมีฐานะเป็นเทศบาลแล้ว ให้
เทศบาลมีหน้าที่จัดตั้งและดำรงโรงเรียนประถมศึกษาด้วยเงิน
รายได้ของเทศบาลนั้น และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๕, ๓๖,
๓๗, ๓๘ และ ๔๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่อำนาจการ
ตั้งและถอนครูตามมาตรา ๓๖ อำนาจการตั้งและถอนกรรมการ
ศึกษาตามมาตรา ๓๗ ให้เป็นอำนาจของนายกมนตรีแห่ง
เทศบาลนั้น

มาตรา ๔๒ การจัดการประถมศึกษาแห่งเทศบาลนั้น ให้
มีคณะอำนวยการโรงเรียนตามจำนวนที่สภาเทศบาลจะได้
กำหนด แต่ต้องไม่ต่ำกว่าห้าคน ให้นายกมนตรีเป็นประธาน

โดยตำแหน่ง และให้นายกมนตรีเลือกมนตรีอื่นอีก ๒ คน
นอกนั้นให้สภาเทศบาลเลือกตั้ง

มาตรา ๔๓ คณะอำนวยการโรงเรียนเทศบาลมีหน้าที่

- (๑) จัดการการเงินและทรัพย์สินของโรงเรียนให้เรียบร้อย
- (๒) ทำงบประมาณรายได้รายจ่ายของโรงเรียน แยก
เป็นรายโรงเรียน
- (๓) จัดสถานที่เรียนและเครื่องใช้ให้พอควรแก่การ
- (๔) ตรวจสอบกิจการของโรงเรียนเป็นครั้งคราว และ
ให้รายงานถึงกิจการของโรงเรียนต่อคณะมนตรีเทศบาลทุก
ภาคเรียน
- (๕) ทำรายงานประจำปีแสดงกิจการของโรงเรียนยื่น
ต่อข้าหลวงประจำจังหวัดตามกำหนดเวลาและตามแบบของ
กระทรวงธรรมการ

มาตรา ๔๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๕ ท้องถิ่นใดมีฐานะ
เป็นเทศบาลแล้ว เทศบาลมีอำนาจออกเทศบัญญัติในกิจการ
ต่อไปนี้

- (๑) การปกครองโรงเรียน
- (๒) การเงินและทรัพย์สินของโรงเรียน

- (๓) การทำงบประมาณรายได้รายจ่ายของโรงเรียน
- (๔) การจัดสถานที่เรียนและเครื่องใช้ในโรงเรียน
- (๕) การตรวจตรากิจการของโรงเรียน
- (๖) การบัญชีทุกอย่างในโรงเรียน
- (๗) การอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการโรงเรียน

มาตรา ๔๕ ท้องถิ่นใดมีฐานะเป็นเทศบาลแล้ว รัฐบาลอาจมอบอำนาจตามมาตรา ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔ และ ๑๕ ให้เทศบาลจัดการได้ตามที่เห็นสมควร

เมื่อรัฐบาลมอบอำนาจเช่นว่านั้นให้เทศบาลจัดการแล้ว ความในพระราชบัญญัตินี้ส่วนที่กำหนดว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายกมนตรี

การมอบอำนาจให้เทศบาลจัดการนั้น ให้เป็นไปตามที่จะได้มอบพระราชกฤษฎีกากำหนดไว้

หมวด ๕

โรงเรียนราษฎร์

มาตรา ๔๖ การตั้ง การดำรง และการเลิกตั้งโรงเรียนราษฎร์ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธ

ศักราช ๒๔๖๑ แต่อยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติต่อไปนี้ ซึ่งให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระราชบัญญัตินั้น

(๑) โรงเรียนราษฎรจะรับเด็กที่มีอายุในเขตต์บังคับตามพระราชบัญญัตินี้ เข้าเรียนในโรงเรียนต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากข้าหลวงประจำจังหวัดด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

(๒) โรงเรียนราษฎรซึ่งรับเด็กที่มีอายุในเขตต์บังคับตามพระราชบัญญัตินี้เข้าเรียน ในเรื่องครู ภาควิชา เวลาเรียน หลักสูตร การสอน หนังสือเครื่องใช้ในการเรียน ระเบียบการปกครองโรงเรียน การหยุดทำการสอนชั่วคราว เพราะเหตุจำเป็นใด ๆ ความสมควรและการสุขาภิบาลแห่งสถานที่ของโรงเรียน ให้อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎกระทรวง และต้องปฏิบัติตามความในมาตรา ๑๖ และ ๑๘

หมวด ๖

सार्वตรศึกษา

มาตรา ๔๗ ข้าหลวงประจำจังหวัดมีอำนาจตั้งและถอน สार्वตรศึกษาได้ตามที่เห็นสมควร

แต่ถ้าท้องถิ่นใดมีฐานะเป็นเทศบาลแล้ว การตั้งและ
ถอนสารวัตรศึกษา ให้เป็นอำนาจของนายกมนตรีแห่ง
เทศบาลนั้น

คุณสมบัติและวิทยฐานะสารวัตรศึกษา ให้เป็นไปตาม
ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๘ เงินเดือนสารวัตรศึกษาที่ข้าหลวงประจำ
จังหวัดตั้ง ให้จ่ายจากเงินช่วยการประถมศึกษาในงบประมาณ
ของกระทรวงธรรมการ

เงินเดือนสารวัตรศึกษาที่นายกมนตรีเทศบาลตั้งให้จ่าย
จากเงินรายได้แห่งเทศบาลนั้น

มาตรา ๔๙ สารวัตรศึกษามือหน้าที่

(๑) สอบสวนว่าเด็กที่มีอายุในเขตบังคับได้เรียนอยู่
ในโรงเรียนประถมศึกษาตาม แรงใจความของนายอำเภอตาม
ความในมาตรา ๑๓ หรือไม่

ถ้าปรากฏว่าเด็กไม่ได้เรียน อยู่ในโรงเรียนให้สารวัตร
ศึกษา แรงใจความ เป็นลายลักษณ์อักษรแก่บิดามารดาหรือผู้
ปกครอง ให้จัดส่งเด็กเข้าเรียนภายในเวลาที่กำหนดไว้ใน
ใบแรงใจความ

ถ้าบิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่ปฏิบัติตาม ก็ให้สารวัตร
ศึกษารายงานเป็นลายลักษณ์อักษรต่อนายอำเภอ

(๒) เมื่อเด็กขาดเรียนเป็นการฝ่าฝืนต่อมาตรา ๘ (๒)
ให้สารวัตรศึกษาแจ้งความเป็นลายลักษณ์อักษรแก่บิดามารดา
หรือผู้ปกครอง ให้จัดส่งเด็กเข้าเรียนตามพระราชบัญญัติ

ถ้าบิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่ปฏิบัติตามแจ้งความ ให้
สารวัตรศึกษารายงานเป็นลายลักษณ์อักษรต่อนายอำเภอ

(๓) สอบสวนว่ามีเด็กรับใช้การงานอยู่ที่ใด ซึ่งไม่ได้
ไปเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา

ถ้าปรากฏว่าเด็กไม่ได้เรียนอยู่ในโรงเรียนเพราะเหตุรับใช้
การงาน ให้สารวัตรศึกษาแจ้งความเป็นลายลักษณ์อักษรแก่
ผู้ใช้เด็กให้เด็กได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาภายใน
เวลาที่กำหนดไว้ในใบแจ้งความ

ถ้าผู้ใช้เด็กไม่ปฏิบัติตามแจ้งความ ให้สารวัตรศึกษา
รายงานเป็นลายลักษณ์อักษรต่อนายอำเภอ

หมวด ๗

วิธีพิจารณาและบทลงโทษ

มาตรา ๕๐ บิดามารดาหรือผู้ปกครองคนใดไม่แจ้งความ
ตามรายการสำรวจเด็กตามมาตรา ๑๒ ผู้นั้นมีความผิดให้
ปรับไม่เกินสิบสองบาท

มาตรา ๕๑ บิดามารดาหรือผู้ปกครองคนใดไม่ส่งเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาตามแจ้งความของนายอำเภอตามมาตรา ๑๔ หรือผู้ใช้เด็กคนใดไม่ปฏิบัติตามแจ้งความของนายอำเภอตามมาตรา ๑๓ วรรค ๒ ผู้นั้นมีความผิดให้ปรับไม่เกินห้าสิบบาท

มาตรา ๕๒ บิดามารดาผู้ปกครองหรือผู้ใช้เด็กคนใดต้องโทษตามมาตรา ๕๑ แล้วยังขัดขืนอยู่อีก ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่วัน หรือปรับไม่เกินร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๓ ถ้าบิดามารดา หรือผู้ปกครองคนใด แสดงให้เห็นเป็นที่พอใจแก่ศาลว่า การที่เด็กไม่ได้ไปเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษานั้นไม่ใช่เป็นความผิดของตน เพราะได้ใช้ความพยายามอันสมควรทุกอย่างที่จะให้เด็กไปเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาแล้ว จะเอาผิดแก่ผู้นั้นไม่ได้ ถ้าพนักงานอัยการร้องขอ ศาลมีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองส่งเด็กไปไว้ในโรงเรียนฝักอาจฯ ฝักกำหนดเวลา แต่ไม่ให้พ้นเวลาที่บังคับให้เรียนอยู่ในโรงเรียนตามพระราชบัญญัตินี้

ในการพิจารณาคดีเช่นว่านี้ ให้บิดามารดาหรือผู้ปกครอง
นำเด็กนั้นไปยังศาลด้วย

มาตรา ๕๔ ผู้ใดต่อสู้หรือขัดขวางผู้ชำระบัญชีซึ่งกระทำ
การตามหน้าที่ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้
ในกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๑๘

มาตรา ๕๕ การฟ้องร้องบุคคลผู้กระทำความผิดตาม
พระราชบัญญัตินี้ ให้ทำต่อเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ร้องขอ

หมวด ๘

การรักษาพระราชบัญญัติ

มาตรา ๕๖ ให้รัฐมนตรีมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตาม
พระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ตั้ง
พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม และกิจการ
อื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว
ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

๑๕๓๕

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ
กรมมหาวิทยาลัย กระทรวงธรรมการ (ฉบับที่ ๑)

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยามรราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชัยเนนทร โยธิน

ตราไว้ณวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่กรมมหาวิทยาลัยได้ทำความตกลงกับ ก.พ. กำหนด
อัตราเงินเดือน ขั้นต่ำ และขั้น สูงของตำแหน่ง ข้าราชการพล
เรือนสามัญในกรมมหาวิทยาลัย

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ กรมมหาวิทยาลัย กระทรวงธรรมการ (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๓๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกบรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ขัดหรือแย้งกับพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๔ เงินเดือนของข้าราชการพลเรือนสามัญในกรมมหาวิทยาลัย กระทรวงธรรมการ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๘ ให้กำหนดขึ้นต่ำและขึ้นสูงไว้ ดังนี้

๑๕๕๑

ตำแหน่ง

อัตราเงินเดือน

กรมมหาวิทยาลัย

อธิบดี

๖๕๐-๘๐๐

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑. สำนักงานเลขาธิการ

เลขาธิการ

๔๕๐-๖๐๐

(๑) แผนกสารบรรณ

หัวหน้าแผนก

๑๔๐-๑๕๐

ประจำแผนก

๘๐-๑๐๐

เสมียน

๕๕-๗๕

เสมียน

๓๔-๕๐

เสมียน

๒๐-๓๐

(๒) แผนกบัญชี

หัวหน้าแผนก

๒๐๐-๒๘๐

ประจำแผนก

๑๑๐-๑๓๐

เสมียน

๕๕-๗๕

เสมียน

๓๔-๕๐

25/10/2566

ตำแหน่ง

อัตราเงินเดือน

(๑) แผนกสถิติและทะเบียน

หัวหน้าแผนก	๑๕๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๔) แผนกหอสมุดกลาง

ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
เสมียน	๓๔-๕๐

(๕) แผนกเบ็ดเตล็ด

ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๒๐-๓๐

๒. คณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาล

หัวหน้ากอง	๔๕๐-๖๐๐
------------	---------

(๑) แผนกสารบรรณและหอสมุดของคณะ

หัวหน้าแผนก	๑๕๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐

หมวดตำแหน่ง	อัตราเงินเดือน
๑๑๑ เสมียน	๕๕-๗๕
๑๑๒ เสมียน	๓๔-๕๐
๑๑๓ เสมียน	๒๐-๓๐
(๒) แผนกปรุงยา	
๑๑๔ เกษีซกร	๑๔๐-๑๕๐
๑๑๕ เกษีซกรผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐
๑๑๖ เสมียน	๕๕-๗๕
๑๑๗ เสมียน	๓๔-๕๐

(๓) แผนกกายวิภาค

๑๑๘ อาจารย์	๓๐๐-๔๐๐
๑๑๙ อาจารย์ผู้ช่วย	๒๐๐-๒๘๐
๑๒๐ อาจารย์ผู้ช่วย	๑๔๐-๑๕๐
๑๒๑ พนักงานวิทยาศาสตร์	๑๑๐-๑๓๐
๑๒๒ ประจําแผนก	๘๐-๑๐๐
๑๒๓ พนักงานวิทยาศาสตร์	๕๕-๗๕
๑๒๔ เสมียน	๒๐-๓๐

นอกตำแหน่งอื่น

อัตราเงินเดือน

๖๒	๖๖	(๔) <u>แผนกสรีรวิทยา</u>	สมัยที่
๐๖	๐๖	อาจารย์	๔๕๐-๖๐๐
๐๓	๐๓	อาจารย์ผู้ช่วย	๒๐๐-๒๘๐
		อาจารย์ผู้ช่วย	๑๕๐-๑๙๐
		พนักงานวิทยาศาสตร์	๘๐-๑๐๐
๐๖	๐๖	ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
๐๐	๐๐	พนักงานวิทยาศาสตร์	๕๕-๗๕
๖๒	๖๖	เสมียน	๓๔-๕๐

(๕) แผนกพยาธิวิทยา

๐๐	๐๐	อาจารย์	๔๕๐-๖๐๐
๐๖	๐๖	อาจารย์	๓๐๐-๔๐๐
๐๖	๐๖	อาจารย์ผู้ช่วย	๒๐๐-๒๘๐
๐๓	๐๓	อาจารย์ผู้ช่วย	๑๕๐-๑๙๐
๐๐	๐๐	ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
๖๒	๖๖	พนักงานวิทยาศาสตร์	๕๕-๗๕
๐๓	๐๓	เสมียน	๓๔-๕๐
		เสมียน	๒๐-๓๐

ตำแหน่ง อัตราเงินเดือน

๑๕๑๐ (๖) แผนกอายุศศาสตร์ ค.ศ.ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ศาสตราจารย์ ค.ศ.ศาสตราจารย์ ๖๐๐-๗๐๐

อาจารย์ผู้ช่วย ค.ศ.รองศาสตราจารย์ ๒๐๐-๒๘๐

อาจารย์ผู้ช่วย ค.ศ.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ๑๔๐-๑๕๐

ประจำแผนก ค.ศ.รองศาสตราจารย์ ๑๑๐-๑๓๐

๑๕๑๑ (๗) แผนกศัลยศาสตร์ ค.ศ.รองศาสตราจารย์

อาจารย์ ค.ศ.รองศาสตราจารย์ ๓๐๐-๔๐๐

อาจารย์ผู้ช่วย ค.ศ.รองศาสตราจารย์ ๒๐๐-๒๘๐

อาจารย์ผู้ช่วย ค.ศ.รองศาสตราจารย์ ๑๔๐-๑๕๐

เสมียน ค.ศ.รองศาสตราจารย์ ๓๔-๕๐

๑๕๑๒ (๘) แผนกสัตวศาสตร์นารีเวชวิทยา ค.ศ.รองศาสตราจารย์

อาจารย์ ค.ศ.รองศาสตราจารย์ ๓๐๐-๔๐๐

อาจารย์ผู้ช่วย ค.ศ.รองศาสตราจารย์ ๒๐๐-๒๘๐

อาจารย์ผู้ช่วย ค.ศ.รองศาสตราจารย์ ๑๔๐-๑๕๐

ประจำแผนก ค.ศ.รองศาสตราจารย์ ๘๐-๑๐๐

๑๕๑๓ (๙) แผนกเอกซเรย์ ค.ศ.รองศาสตราจารย์

อาจารย์ ค.ศ.รองศาสตราจารย์ ๓๐๐-๔๐๐

มอด้ตำแหน่ง	อัตราเงินเดือน
อาจารย์ผู้ช่วย <u>ครุฑพญาเอกกรม (๑)</u>	๑๕๐-๑๕๐
พนักงานวิทยาศาสตร์	๕๕-๗๕
๐๒๗ ๑๐ (๑๐) <u>แผนกพยาบาลและผดุงครรภ์</u>	๑๑๐-๑๓๐
๐๒๘ อาจารย์ผู้ช่วย	๒๐๐-๒๕๐
๐๒๙ <u>ครุฑพญาเอก</u>	๑๕๐-๑๕๐
๐๓๐ <u>ครุฑพญาเอก</u>	๑๑๐-๑๓๐
๐๓๑ <u>ประจำแผนก</u>	๑๑๐-๑๓๐
๐๓๒ <u>พยาบาล</u>	๘๐-๑๐๐
๐๓๓ <u>พยาบาล</u>	๕๕-๗๕
๐๓๔ <u>พยาบาล</u>	๓๔-๕๐
๐๓๕ <u>๓. คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์</u>	๑๑๐-๑๓๐
๐๓๖ (๑) <u>แผนกสารบรรณและหอสมุดของคณะ</u>	๑๑๐-๑๓๐
๐๓๗ <u>ประจำแผนก</u>	๑๑๐-๑๓๐
๐๓๘ <u>เสมียน</u>	๕๕-๗๕
๐๓๙ <u>เสมียน</u>	๓๔-๕๐
๐๔๐ <u>เสมียน</u>	๒๐-๓๐

๑๕๔๓

ตำแหน่ง

อัตราเงินเดือน

(๒) แผนกเคมี

อาจารย์	๓๐๐-๔๐๐
อาจารย์ผู้ช่วย	๒๐๐-๒๘๐
พนักงานวิทยาศาสตร์	๑๑๐-๑๓๐
ประจำแผนก	๘๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๕-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๓) แผนกฟิสิกส์

อาจารย์	๔๕๐-๖๐๐
อาจารย์	๓๐๐-๔๐๐
อาจารย์ผู้ช่วย	๒๐๐-๒๘๐
อาจารย์ผู้ช่วย	๑๔๐-๑๕๐
อาจารย์ผู้ช่วย	๑๑๐-๑๓๐
พนักงานวิทยาศาสตร์	๕๕-๗๕
พนักงานวิทยาศาสตร์	๓๕-๕๐
เสมียน	๓๕-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

25/10/2566

มอ. ตำแหน่ง

อัตราเงินเดือน

(๕) แผนกชีววิทยา

๐๐	อาจารย์	๓๐๖-๔๐๐
๐๑	อาจารย์ผู้ช่วย	๒๐๖-๒๘๐
๐๓	อาจารย์ผู้ช่วย	๒๓๖-๓๓๐
๐๐๑	เสมียน	๕๕-๗๕
๑๒-๑๒	เสมียน	๓๔-๕๐
๐๕	พนักงานวิทยาศาสตร์	๓๔-๕๐
๐๓	เสมียน	๒๐-๓๐

วิศวะ (๓)

(๕) แผนกคณิตศาสตร์

๐๐๑-๐๐๑	อาจารย์ผู้ช่วย	๒๐๐-๒๘๐
๐๐๒-๐๐๒	อาจารย์ผู้ช่วย	๒๓๖-๓๓๐
๐๑๑-๐๑๑	อาจารย์ผู้ช่วย	๒๓๖-๓๓๐
๐๑๒-๐๑๒	อาจารย์ผู้ช่วย	๒๓๖-๓๓๐
๐๐๑	เสมียน	๕๕-๗๕
๐๐๑	เสมียน	๓๔-๕๐

(๖) แผนกภาษาไทยและภาษาโบราณตะวันออก

๐๕	อาจารย์	๔๐๐-๕๐๐
๐๓	อาจารย์ผู้ช่วย	๑๕๐-๑๕๐

ตำแหน่ง	อัตราเงินเดือน
อาจารย์ผู้ช่วย	๑๑๐-๑๓๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๕-๕๐

(๗) แผนกภาษาปัจจุบัน

อาจารย์ผู้ช่วย	๒๐๐-๒๘๐
อาจารย์ผู้ช่วย	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๑๑๐-๑๓๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๕-๕๐

(๘) แผนกภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์

อาจารย์ผู้ช่วย	๒๐๐-๒๘๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๕-๕๐

(๙) แผนกฝึกหัดครู

อาจารย์	๓๐๐-๔๐๐
อาจารย์ผู้ช่วย	๒๐๐-๒๘๐

๑๕๕๐

ตำแหน่ง	อัตราเงินเดือน
อาจารย์ผู้ช่วย	๑๔๐-๑๕๐
ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

๔. คณะวิศวกรรมศาสตร์

(๑) แผนกสารบรรณและหอสมุดของคณะ

ประจำแผนก	๘๐-๑๐๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๒) แผนกวิศวกรรมโยธา

อาจารย์	๔๕๐-๖๐๐
อาจารย์ผู้ช่วย	๒๐๐-๒๘๐
อาจารย์ผู้ช่วย	๑๑๐-๑๓๐
เสมียน	๕๕-๗๕

ตำแหน่ง	อัตราเงินเดือน
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๓) แผนกวิศวกรรมเครื่องกล

อาจารย์	๔๐๐-๕๐๐
อาจารย์	๓๐๐-๔๐๐
อาจารย์ผู้ช่วย	๑๔๐-๑๕๐
อาจารย์ผู้ช่วย	๑๑๐-๑๓๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

(๔) แผนกวิศวกรรมไฟฟ้า

อาจารย์ผู้ช่วย	๒๐๐-๒๔๐
อาจารย์ผู้ช่วย	๑๔๐-๑๕๐
อาจารย์ผู้ช่วย	๑๑๐-๑๓๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

ตำแหน่ง

อัตราเงินเดือน

๕. แผนกอิสสระ(๑) แผนกเภสัชกรรมศาสตร์

อาจารย์ผู้ช่วย	๑๔๐-๑๕๐
เภสัชกร	๑,๑๐-๑๓๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐

(๒) แผนกสถาปัตยกรรมศาสตร์

อาจารย์ผู้ช่วย	๒๐๐-๒๘๐
อาจารย์ผู้ช่วย	๑๔๐-๑๕๐
เสมียน	๕๕-๗๕
เสมียน	๓๔-๕๐
เสมียน	๒๐-๓๐

มาตรา ๕ ผู้ที่สอบแข่งขันได้ตำแหน่งใดตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๖ ให้ได้รับเงินเดือนขั้นต่ำของตำแหน่งนั้น

ส่วนผู้ที่ได้ครองตำแหน่งที่เทียบเสมอกับตำแหน่งใหม่นี้ เมื่อปรับปรุ้งเขาอยู่ในตำแหน่งใหม่ ถ้าได้เงินเดือนสูงกว่า

ขั้นต่ำของตำแหน่งใหม่ก็คงได้เงินเดือนเท่าที่เคยได้รับอยู่ ถ้าได้เงินเดือนสูงกว่าอัตราขั้นสูงของตำแหน่งใหม่ก็ให้ได้เงินเดือนเพิ่มขึ้นเฉพาะตัวเท่ากับที่ได้รับอยู่เดิม แต่ถ้าได้เงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของตำแหน่งใหม่ก็ให้เลื่อนเงินเดือนขึ้นเหมือนดังการเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๖ แต่ไม่ให้เกินขั้นต่ำของตำแหน่งใหม่ วิธีนี้ให้ใช้บังคับถึงกรณีที่ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นอธิบดีด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ภายในวงเงินในงบประมาณ

มาตรา ๖ ให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงธรรมการกำหนดจำนวนตำแหน่งตามอัตราในพระราชกฤษฎีกานี้และทำความตกลงกับ ก.พ. เพื่อตั้งขึ้นให้สมกับงาน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

๑๕๕๔

กฎกระทรวงกติกานใหม่
ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก (ฉบับที่ ๕)
ออกตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่ง
พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร
พุทธศักราช ๒๔๗๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่ง
พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงกลาโหมประกาศแก้ไขกฎกระทรวงกติกานใหม่
ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ลงวันที่ ๒๒ เมษายน พุทธ
ศักราช ๒๔๗๘ ดังต่อไปนี้

ในข้อ ๒ หมายเลข (๕) แห่งมาตรา ๑ ให้ขีดคำว่า
“นายสิบและพลทหารจะพันแต่แข้งไม่สวมรองเท้าก็ได้”
ออกเสีย

กฎให้ไว้ณวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๘
นายพันเอก พิบูลสงคราม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

๑๕๕๕

กฎกระทรวงกติาใหม่

ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก (ฉบับที่ ๕)

ออกตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่ง

พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร

พ.ศ. ๒๔๗๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พ.ศ. ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกติาใหม่ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ ให้แก้ความในกฎกระทรวงกติาใหม่ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบกฉบับที่ ๑ ไว้ณวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๗ ข้อ ๕ โดยขีดฆ่าคำว่า “เสื้อหรือผ้าคลุมกันหนาวและ” ออกเสีย

มาตรา ๒ ให้เพิ่มเติมเครื่องแบบทหารบกตามกฎกระทรวงกติาใหม่ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบกซึ่งได้ออกประกาศไว้แล้ว ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ เครื่องแต่งตัวทหารบกให้มีเพิ่มเติมขึ้น คือ

25/10/2566

(๑) เครื่องปกติสำหรับแต่งเมื่ออากาศหนาว

(๒) เครื่องสโมสรเปิดอก (จะเพาะนายทหารชั้นสัญญาบัตร)

(๓) ผ้าคลุมกันหนาวสำหรับสวมประกอบเครื่องสโมสรและเครื่องปกติซึ่งแต่งเมื่ออากาศหนาว

(๔) เสื้อกันหนาวสำหรับสวมทับเครื่องปกตีสีกากีแกมเขียว

ข้อ ๒ เครื่องปกติสำหรับแต่งเมื่ออากาศหนาว สำหรับนายทหารชั้นสัญญาบัตร นักเรียนนายร้อยทหารบก และนักเรียนเทคนิกทหารบก มีดังนี้

(๑) หมวกทรงหม้อตาลสีขาวยเช่นเดียวกับเครื่องปกติ

(๒) เสื้อแบบราชการสักหลาดหรือเช็ดสีดำเปิดคอ มีคุมที่อกเสื้อ ๕ คุม มีกะเป๋ายับติดภายนอก เป็นกะเป๋ายับและล่างอย่างละ ๒ กะเป๋ายับมีใบปกคลุมนชายกลางแหลม มีแถบติดตรงกึ่งกลางกะเป๋ายับตามทางตั้ง กะเป๋ายับล่างเป็นข้อมมีใบปกคลุมปิด ที่ปากกะเป๋ายับทั้ง ๔ ติดคุมสำหรับขัดกับใบปกกะเป๋ายับละ ๑ คุม กับมีอินทรธนูสีเดียวกันกับเสื้อเย็บเป็นแผ่น ๔ เหลี่ยมเรียวจากทางด้านไหล่ไปทางคอ ติดอยู่เหนือบ่าทั้ง ๒ ข้าง ด้านทางไหล่กว้าง ๓.๕ เซ็นติเมตร

เย็บติดกับตะเข็บเสื้อ ด้านทางคอกว้าง ๒.๕ เซนติเมตร
 ปลายมน ขัดมุมโดยวิธีเจาะเสื้อสอดก้านดุมลงไปติดควง
 ภายในเสื้อ ดุมที่ติดบนอินทรธนูเมื่อสวมเสื้อแล้วต้องอยู่
 นอกและชิดกับคอปกของเสื้อ ที่ปลายแขนเสื้อผ่า มีดุม
 กลัดข้างละ ๓ ดุม ขนาดเดียวกับดุมที่กลัดอินทรธนู ดุม
 ทั้งสี่นี้ทกล้าวมาแล้วนี้ ให้มีลักษณะกลมแบนทำด้วยโลหะ
 สีทอง เครื่องหมายเหล่าและสังกัดติดที่คอพับของเสื้อ
 ตอนบน และผู้ที่เป็นราชองครักษ์ให้ใช้สายโยงยศด้วย

(๓) เสื้อเชิ้ตสีขาวอกอ่อนข้อมืออ่อนหรือแข็ง
 ประกอบกับคอเชิ้ตสีขาวอ่อนหรือแข็งอย่างพับ ๒ ชั้น กับ
 ผ้าผูกคอผ้าหรือแพรสีดำเงนกะลาสี

(๔) กางเกงขายาวทำด้วยผ้า, ลักหลาดหรือเชิ้ตสีขาว
 พับปลายขา

(๕) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำประกอบด้วยถุงเท้าสีดำ

(๖) เข็มขัดนายทหารชั้นสัญญาบัตร จะใช้เข็มขัด
 สายโยง ๑ สายคาดทับเสื้อด้วยก็ได้ นักเรียนนายร้อย
 ทหารบก และนักเรียนเทิมนิกทหารบก ใช้เข็มขัดหนังสี
 น้ำตาลคาดทับเสื้อ

ข้อ ๓ เครื่องปกติสำหรับแต่งเมื่ออากาศหนาว สำหรับ
นายทหารชั้นประทวนและพลทหาร มีดังนี้

(๑) หมวกทรงหม้อตาลสีขาวเช่นเดียวกับที่กล่าว
ไว้ในข้อ ๒ (๑) แต่ใช้สายรัดคางหนังสีดำ

(๒) เสื้อแบบราชการสักหลาดหรือเชดส์ดำคอปิด
ลักษณะเดียวกันกับเสื้อสักกเกมเขียว เว้นแต่ที่ปลาย
แขนเสื้อผ่า มีดุมกลัด ข้างละ ๒ ดุม ขนาดเดียวกับดุมที่
อินทรีนุ ดุมทั้งสี่นี้ที่กล่าวมาแล้วให้มีลักษณะกลมแบน
ทำด้วยโลหะสีทอง เครื่องหมายยศเช่นเดียวกับเครื่อง
ปกติแต่ใช้แถบทอง

(๓) กางเกงขายาวทำด้วยผ้า, สักหลาดหรือเชดส์
ขาว พับปลายขา

(๔) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำประกอบด้วยถุงเท้าสีดำ

(๕) เข็มขัดนายดาบและจ่านายสิบใช้เข็มขัดสาย
โยง ๑ สายคาดทับเสื้อ นอกจากนี้ใช้เข็มขัดหนังสีน้ำตาล
คาดทับเสื้อ

ข้อ ๔ เครื่องสโมสรเปิดอก มีดังนี้

(๑) หมวกทรงหม้อตาลเช่นเดียวกับเครื่องปกติ
ขาว แต่ทำด้วยสักหลาดสีดำ

(๒) เสือสโมสรรผ้าหรือสักหลาดสีขาวเปิดอกขาด
 เหว มีคุมตีระหว่างชายเสือกับคอพับของเสื้อข้างละ ๑ คุม
 มีสายโซ่สีทองสำหรับโยงคุมทั้ง ๒ นี้ติดกัน ที่ปลายล่าง
 คอพับของเสื้อทั้ง ๒ ข้างมีคุมตีอีกข้างละ ๑ คุม คอพับ
 ของเสื้อเป็นแบบกลมมนไม่มีปากตลอดจนถึงชายพับที่หน้า
 ออก มีอินทรรณูสีเดียวกันกับเสื้อ เย็บเป็นแผ่น ๔ เหลี่ยม
 เรียวจากทางด้านไหล่ไปทางคอติดอยู่เหนือบ่าทั้ง ๒ ข้าง ด้าน
 ทางไหล่กว้าง ๓.๕ เซ็นติเมตรเย็บติดกับตะเข็บเสื้อ ด้าน
 ทางคอกว้าง ๒.๕ เซ็นติเมตร ปลายมน ขัดคุมโดยวิธีเจาะ
 เสือสอดก้านคุมลงไปติดคองภายในเสื้อ คุมที่กลัดบน
 อินทรรณูเมื่อสวมเสื้อแล้วต้องอยู่นอกและชิดกับคอปกของ
 เสื้อ คุมทั้งสองนี้กล่าวมาแล้วให้ มีลักษณะกลมแบนทำด้วย
 โลหะสีทอง เครื่องหมายเหล่าและสังกัดติดที่คอพับเสื้อ
 ด้านบนที่อกเหนือเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ส่วนเครื่องหมาย
 รัชกาลพระองค์และเครื่องหมายพิเศษอื่นๆ ไม่ต้องติด

(๓) เสือสักผ้าหรือสักหลาดอย่างเดี่ยวและสีเดียวกับ
 กับเสื้อนอก เป็นรูปหน้าอกเว้ามีปก กลัดคุมที่ชายล่าง ๓
 คุม ชายล่างสุดของเสื้อบากเป็นรูป ๓ เหลี่ยม คุมที่หน้าอก
 เสื้อนี้ใช้คุมอย่างเดียวกับที่อินทรรณู

(๔) เสื้อเชิ้ตอกแข็ง ข้อมือแข็ง สีขาว ประกอบด้วย
กับคอเชิ้ตชั้นเดียวแบบปกผีเสื้อ กับผ้าผูกคอหูกะต่ายผ้า
หรือแพรสีดำ

(๕) กางเกงขายาวสีทึบหรือสีดำนี้น้ำหนักปานกลาง มี
แถบใหม่ถักสีดำกว้าง ๑.๕ เซนติเมตรติดด้านนอกข้างละ
๑ แถบ

(๖) รองเท้าหุ้มส้นหนังมันสีดำ ประกอบด้วยถุง
เท้าสีดำ

สำหรับผู้หน้าทิม จะสวมกางเกงขาแคบแล้ว
สวมรองเท้าหุ้มข้อ แบบหนังยืดข้างรัดปลายขาจากกางเกงใต้
รองเท้า และติดเคียวประกอบด้วยก็ได้

ข้อ ๕ นายทหารชั้นสัญญาบัตร ให้ใช้ผ้าคลุมกันหนาว
ประกอบด้วย เครื่องสโมสและเครื่องปกติสำหรับ แต่งเมื่อ
อากาศหนาวได้

ผ้าคลุมกันหนาวมีลักษณะดังนี้

ลักษณะเป็นผ้าคลุมคอปิดมีปก ไม่มีแขน ทำด้วย
สักหลาดหรือเชิ้ตสีดำ มีดุมที่ชายเสื้อทั้ง ๒ ข้าง ๆ ละ ๕ ดุม
25/10/2566
แนวดุมห่างจากริมชายอกเสื้อ ๑๐ เซนติเมตร ที่คอปกของ

ผ้าคลุมตัดเครื่องหมายเหล่าและสังกัดที่ตอนบนของปก และเครื่องหมายชั้นยศติดที่ตอนล่างของปก ชั้นนายร้อย ติดแถบทองกว้าง ๕ มิลลิเมตร ยาว ๓ เซ็นติเมตร ๑ ขีด ชั้นนายพัน ๒ ขีด ชั้นนายพลและจอมพล ๓ ขีด ระยะห่างระหว่างขีด ๕ มิลลิเมตร

ข้อ ๖ ทหารทุกระดับ ให้ใช้เสื้อกันหนาวทำด้วยสักหลาด สีกากี้แกมเขียวคอเปิดคุม ๒ แถว มีอินทรีขนุ คุมทั้ง ๒ แถว นี้ให้กัลดกับรังคุม ๓ คุม และที่หน้าอกทั้ง ๒ ข้างเห็นรังคุม อีกข้างละ ๑ คุม ความยาวของเสื่อยาวลงไปจนถึง ๑๐ เซ็นติเมตรเหนือจากข้อเท้า ผ้าหลังตั้งแต่ระดับแนวหัวเข่า ลงไปถึงชายเสื้อ ที่เอวด้านหลังมีแผ่นผ้าสักหลาดสี่เหลี่ยม กว้าง ๗ เซ็นติเมตรเย็บติดที่ปลายแผ่นผ้ารัดเอวข้างหลัง ติดคุมข้างละ ๑ คุม และที่กลางหลัง ๑ คุม มีกะเป๋าล่าง ตัดเป็นลูกภายใน มีปกไม้ขัดคุมข้างละ ๑ กะเป๋ สำหรับ นายดาบและนายสิบติดเครื่องหมายยศที่แขนเช่นเดียวกับ เสื้อแบบราชการ คุมทั้งสี่ที่กล่าวมาแล้วให้ มีลักษณะกลมแบนทำด้วยวัสดุสีน้ำตาลแก่

๑๕๖๒

สำหรับผู้นาหน้าตั้งมา ให้ ไข้เสือกันหนาวเช่นเดียวกับ
ที่กล่าวมาแล้ว เว้นแต่ความยาวของเสือกั้นเนื้อเข้า
ประมาณ ๑๐ เซนติเมตร ฝ่าหลังจากแผ่นผ้ารัดเอวจนถึง
ขอบล่างของเสือกั้น

กฎให้ไว้เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗

นายพันเอก พิบูลสงคราม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๗ ธันวาคม หน้า ๑๖๓๓)

๑๕๖๓

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตยทิพอาภา ร. น.

เจ้าพระยาอมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทร ไชยอิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตต์ชุมนุมชนซึ่งมีสภาพเป็นสุขา
ภิบาลเมืองจันทบุรี ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ใน พระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒
วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล
พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี พุทธศักราช ๒๔๗๔”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตต์ชุมนุมชนในบรรดาตำบล อันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดจันทบุรี ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมืองมีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ไว้ดังนี้ คือ

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่ที่มุมบรรจบของคลองท่าสิงห์ฝั่งตะวันออกไปจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ ตรงริมฝั่งแม่น้ำจันทบุรีฝั่งตะวันออกที่มุมตะวันตกเฉียงเหนือของวัดจันทาราม (ตรงข้ามท่าเรือจ้าง)

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ เลียบริมฝั่งแม่น้ำจันทบุรีฟากตะวันออก ไปจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ ที่ข้างต้นกระทุ่มทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเขตต์บ้านกงสุลฝรั่งเศสเก่า (ตรงข้ามโรงต้มกลั่นสุรารัฐบาล)

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ เป็นเส้นตรงตัดข้ามฝั่งแม่น้ำจันทบุรีไปทิศตะวันตกเฉียงใต้ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ ที่ปากคลองขุดปากใต้

ด้านใต้ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันตกเฉียงใต้ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ ริมฝั่งตะวันตกเฉียงเหนือของถนนท่าแฉลบ และห่างจากมุมถนนเลียบเนินปากตะวันตก ซึ่งบรรจบกันตามแนวริมถนนท่าแฉลบไปทิศตะวันออกเฉียงใต้ ๒๐๘ เมตร

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ ขนานและห่างจากปากตะวันตกของถนนเลียบเนิน ๑๕๐ เมตร ไปทิศเหนือ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ ซึ่งห่างจากจุดตรงเส้นเขตต์ตัดกับปากเหนือของถนนไปท่าใหม่ ไปทิศเหนือ ๒๐๘ เมตร

ด้านเหนือ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันออก จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวกำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มีหลักย่อยปักไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใดเหลือม
 ล้าเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่ส่วน
 หนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันนั้น หรือ
 โรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาลเต็มทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาศักดิ์สิทธิ์สิน ตลอดจนจสิทธิและ
 หน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองจันทบุรีเป็นของเทศบาลเมืองจันทบุรี
 จังหวัดจันทบุรี ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบ
 เทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
 รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
 (ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์
 รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๖๔๑)

๑๕๖๗

พระราชกฤษฎีกา

จัดตั้งเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยายมราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรวโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตต์ชุมนุมชนซึ่งมีสภาพเป็นสุขา
ภิบาลเมืองฉะเชิงเทรา ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒

วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตตำบลชุมชนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดฉะเชิงเทราตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมือง มีฐานะเป็นเทศบาลเมืองมีนามว่า “เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่บนศูนย์กลางของทางรถไฟไปรัษฎาญประเทศ เชียงสะพานรถไฟข้ามคลองท่าไข่ฝั่งเหนือ เลียบริมคลองท่าไข่ฝั่งเหนือไปทางทิศตะวันออก จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ ตรงประตูน้ำท่าไข่ ด้านตะวันออก

จากหลักเขตต์ที่ ๒ ตัดตรงไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ จุดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ ตรงมุมคูด้านเหนือของเขตต์วัดเทพนิมิตร ริมคลองบ้านใหม่ฝั่งตะวันตกเฉียงเหนือ

จากหลักเขตต์ที่ ๓ เป็นเส้นตรงผ่านมุมตึกวัดจันทิมาสารด้านเหนือ และต่อจากมุมตึกนี้ไป ๑๕๐ เมตร จุดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์ที่ ๔ หักเป็นมุมฉากลงมาทางทิศใต้ จุดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ ริมแม่น้ำบางปะกงฝั่งตะวันตกเฉียงเหนือ

ด้านใต้ จากหลักเขตต์ที่ ๕ เลียบริมฝั่งแม่น้ำบางปะกงฝั่งตะวันตกเฉียงเหนือไปทางทิศใต้ จุดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ ริมฝั่งแม่น้ำบางปะกงฝั่งเหนือตรงสุดถนนด้านตะวันตกระหว่างศาลจังหวัดกับศาลารัฐบาล

จากหลักเขตต์ที่ ๖ ตัดข้ามไปฝั่งใต้ของแม่น้ำบางปะกง ห่างจากริมถนนกองทางด้านตะวันออก ๒๐๐ เมตร และขนานกับถนนกองทางไปทางทิศใต้ จุดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๘ ตรงแนวเส้นตั้งฉากจากหลัก ๑ ก.ม.

จากหลักเขตต์ที่ ๗ หักเป็นมุมฉากไปทางทิศตะวันตก ผ่านถนนกองทาง จุดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๘ ห่างจากริมถนนกองทางด้านตะวันตก ๒๐๐ เมตร

จากหลักเขตต์ที่ ๘ หักเป็นมุมฉากไปทางทิศเหนือและขนานไปกับริมถนนกองทางด้านตะวันตก ๒๐๐ เมตร ตรงข้ามไปฝั่งเหนือของแม่น้ำบางปะกง จุดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๙ บนริมแม่น้ำบางปะกงฝั่งเหนือ

จากหลักเขตต์เลขที่ ๙ เลียบริมฝั่งเหนือของแม่น้ำบางปะกงไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ จุดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๐ ตรงเขตต์ที่ดินของกรมทหารราบที่ ๓ ด้านตะวันออกเฉียงเหนือที่ริมแม่น้ำบางปะกง

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์ที่ ๑๐ เลียบไปตามริมเขตต์กรมทหารราบที่ ๓ ด้านเหนือ จุดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๑ ตรงหลัก ๒.๕๐๐ ก. ม. ของถนนโสธรฝั่งใต้

จากหลักเขตต์ที่ ๑๑ ตัดตรงจุดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๒ บนฝั่งเหนือของแม่น้ำบางปะกง ซึ่งห่างจากหลัก ๒.๕๗๕ ก. ม. มาทางตะวันออก ๔๑ เมตร

จากหลักเขตต์ที่ ๑๒ เลียบไปตามฝั่งเหนือของแม่น้ำ
บางปะกง จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๓ ตรงปากคลอง
วัดโสธรฝั่งตะวันออก

จากหลักเขตต์ที่ ๑๓ เลียบริมฝั่งตะวันออกของคลอง
โสธร ไปทางตะวันตกเฉียงเหนือ จดหลักเขตต์หมายเลข
ที่ ๑๔ ที่ปากคูวัดโสธรฝั่งตะวันตก

จากหลักเขตต์ที่ ๑๔ เลียบไปตามคูเขตต์วัดโสธรฝั่ง
ตะวันตก จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๕ ตรงสามแยกคูวัด
โสธร

จากหลักเขตต์ที่ ๑๕ เลียบไปตามคูเขตต์วัดโสธรด้าน
เหนือ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๖ ซึ่งห่างจากถนนที่
กะตัดใหม่ ๒๐๐ เมตร

จากหลักเขตต์ที่ ๑๖ เป็นเส้นตรงไปทางตะวันตกเฉียง
เหนือห่างและขนานไปกับถนนที่กะตัดใหม่ด้านตะวันตกเฉียง
เหนือ ๒๐๐ เมตร จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๗ ที่ศูนย์
กลางทางรถไฟตรงหลัก ๖๐.๗๑๗ ก.ม.

จากหลักเขตต์ที่ ๑๗ เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออก
จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑

ตั้งปรกฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ที่กำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มี
หลักย่อยปักไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร
มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใด
เหลื่อมล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่
ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันนั้น
หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาลเต็ม
ทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาทรัพย์สินตลอดจนสิทธิและ
หน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองฉะเชิงเทรา เป็นของเทศบาล
เมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามมาตรา ๖๔ แห่ง
พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

๑๕๗๓

พระราชกฤษฎีกา

จัดตั้งเทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘) และให้

น.อ. อาทิตยทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยายมราช

พต. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน

ตราไว้เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตชุมนุมชนซึ่งมีสภาพเป็นสุขา
ภบาลเมืองชลบุรี ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒
วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล
พ.ศ. ๒๔๗๕ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตต์ชุมนุมชนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดชลบุรี ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมืองมีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ที่ศูนย์กลางสะพานหลวงท้ายบ้าน ตำบลบ้านโจด ห่างจากถนนหน้าศาลากลาง ๑๘๐ เมตร เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออกหักเลี้ยวเลียบตามทางเดินหลังคักริมถนนหน้าศาลากลาง ฟากตะวันตก ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ ที่ปลายห้องแถวคูหาที่ ๒ มุมตะวันออกเฉียงเหนือ

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ เป็นเส้นตรงไปทางทิศ
ตะวันออกจดเขตต์วัดสมณะด้านใต้ แล้วหักเลี้ยวไปทาง
ทิศตะวันออก จดเขตต์วัดกลางมุ่มตะวันตกเฉียงเหนือ
เลียบตามเขตต์วัดกลางด้านเหนือ ถึงมุมทิศตะวันออกเฉียง
เหนือของวัดนั้น หักเลี้ยวเป็นเส้นตรงออกไปทางทิศใต้
๕๕ เมตร แล้วเดินเป็นเส้นตรงไปตามศูนย์กลางทางเดิน
เหนือวัดเครือวัลย์ด้านเหนือ ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓
ที่มุมตะวันออกเฉียงเหนือของวัดนั้น

เลข ๐๒๑๗

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ เป็นเส้น
เลียบตามแนวเขตต์วัดเครือวัลย์, วัดนอก, บริเวณโรงสวด,
วัดใหม่ และวัดใหญ่ถึงมุมตะวันออกเฉียงใต้ของวัดใหญ่
แล้วหักเป็นเส้นตรงไปทางทิศใต้ถึงเขตต์วัดต้นสนมุ่มตะวัน
ออกเฉียงเหนือ เลียบตามเขตต์วัดต้นสนด้านตะวันออก
ไปทางทิศใต้จดเขตต์ที่พิกษาราชการที่เขตต์วัดต้นสนมุมใต้
ซึ่งเป็นจุดตั้งต้นของเส้นเขตต์ต่อตรงออกไปทางทิศใต้ ๕๑๐
เมตร จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ ซึ่งอยู่ห่างจากศูนย์กลาง
ของถนนหน้าศาลากลาง ๑๕๕ เมตร

ด้านใต้ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ เป็นเส้นตรง
ตั้งฉากไปทางทิศตะวันตกข้ามถนนหน้าศาลากลาง แล้ว

เลียบตามคลองบางปลาสร้อยฝั่งเหนือไปทางทิศตะวันตก
ถึงหลักเขตต์หมายเลข ๕ ซึ่งอยู่ห่างจากศูนย์กลางของถนน
นั้น ๑๕๐ เมตร

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ เป็นเส้นตรงไปทางทิศ
เหนือถึงขอบถนนไปโรงพยาบาล ฟากใต้ที่หลักเขตต์หมาย
เลขที่ ๖ ซึ่งอยู่ห่างจากศูนย์กลางของถนน หน้าศาลากลาง
๒๘๐ เมตร

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ เป็นเส้น
ตรงห่างออกไปทางทิศเหนือ ๔๕๐ เมตร ถึงหลักเขตต์
หมายเลขที่ ๗ ซึ่งอยู่ห่างจากศูนย์กลางของถนน หน้าศาลา
กลาง ๑๖๕ เมตร

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๗ เป็นเส้นเกือบขนานและ
ห่างจากศูนย์กลางของถนน หน้าศาลากลางใน ระยะระหว่าง
๑๖๕ - ๑๘๐ เมตร ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ที่ตั้งกำหนดไว้ในวรรคก่อน ใหม่
หลักย่อยปักไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดิน หรือโรง เรือน สิ่งปลูก สร้าง ของผู้ใด
25/10/2566
เหลื่อมล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้

๑๕๗๗

แต่ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันนั้น หรือโรงเรียนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตเทศบาลเต็มทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาทรัพย์สินตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองชลบุรี เป็นของเทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๕๓๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๖๕๑)

๑๕๗๘

พระราชาคณะ
จัดตั้งเทศบาลเมืองตรัง จังหวัดตรัง
พุทธศักราช ๒๕๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘)

น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.
เจ้าพระยาอมราช
พล. อ. เจ้าพระยาพิชโยธิน
ตราไว้ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตตั้งชุมชนซึ่งมีสภาพเป็นสุขา
ภิบาลเมืองตรัง ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒
วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล
พ.ศ. ๒๕๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองตรัง จังหวัดตรัง พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตตั้งชุมชนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดตรัง ตามเขตที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมือง มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองตรัง จังหวัดตรัง”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตเทศบาลเมืองตรัง จังหวัดตรัง ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่บนปากตะวันออกของถนนไปห้วยยอด ห่างจากริมถนนปากเหนือของถนนโคกชันไปทิศเหนือ ๕๐ เมตร ขนานและห่างจากริมถนนปากเหนือของถนนโคกชันและถนนสวนจันทร์ไปทิศเหนือ ๕๐ เมตร ไปจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ ที่ตรงเส้นเขตต์ด้านเหนือและด้านตะวันออก บรรจบกัน

ตรงนั้น และห่างจากริมถนนสวนจันทร์ ไปทิศเหนือ ๕๐ เมตร

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ ห่างจากริมถนนเวียนฝั่งฟากตะวันออก ๕๐ เมตร ขนานกับถนนตะพังไปทิศใต้ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ ที่ริมถนนฟากเหนือของถนนควนขัน ตรงที่เส้นเขตต์ตัดกับถนนที่นั้น

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ ขนานและห่างจากริมถนนควนขันฟากใต้ ๕๐ เมตร (ตรงมุมถนนควนขันและถนนตะพังบรรจบกัน) ขนานและห่างจากถนนเจริญปัญญาและถนนซิมป์ฟากตะวันออก ๕๐ เมตร ไปทิศใต้จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ ตรงฝั่งเหนือของคลองน้ำเจ็ด ซึ่งเส้นเขตต์ตัดกับริมตลิ่งที่นั้น

ด้านใต้ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ เลียบตามริมฝั่งเหนือของคลองน้ำเจ็ดไปทิศตะวันตก จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ ซึ่งห่างจากฟากใต้ของถนนโคกหล่อไปทิศใต้ ๕๐ เมตร

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ ขนานและห่างจากริมถนนโคกหล่อฟากใต้ ๕๐ เมตร ไปทิศตะวันตก หลักเขตต์จดหมายเลขที่ ๖ ที่ริมถนนก้นต้งฟากตะวันออก

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ เลียบตาม
ริมถนนกันตังฟากตะวันออกไปทิศเหนือ ไปจดหลักเขตต์
หมายเลขที่ ๗ ที่ริมถนนกันตังฟากตะวันออกตัดกับทาง
รถไฟที่นั่น

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๗ ขนานและห่างจากศูนย์
กลางทางรถไฟไปทิศตะวันตก ๕ เมตร ไปจดหลักเขตต์
หมายเลขที่ ๘ ที่ริมฝั่งใต้ของห้วยยาง ซึ่งทางรถไฟตัดกับ
ห้วยที่นั่น

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๘ เลียบตามฝั่งใต้ของห้วย
ยาง ไปทิศตะวันออกจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๙ ที่ตรงฝั่ง
ห้วยนี้ตัดกับฟากตะวันออกของถนนไปห้วยยอด

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๙ เลียบตามริมถนนห้วยยอด
ฟากตะวันออก ไปทิศเหนือ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวกำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มี
หลักย่อยปักไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใดเหลือม
ถ้าเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่ส่วน

หนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันนั้น หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตเทศบาลเต็มทุก ส่วน

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาทรัพย์สินตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองตรัง เป็นของเทศบาลเมืองตรัง จังหวัดตรัง ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบ เทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยามนิตศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๖๕๗)

๑๕๘๓

พระราชกฤษฎีกา

จัดตั้งเทศบาลเมืองตราด จังหวัดตราด

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตยทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยายมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน

ตราไว้วันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่ เห็นสมควร จัดเขตต์ชุมชนนุชน ซึ่ง มีสภาพเป็น
สุขาภิบาลเมืองตราด ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒

วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองตราด จังหวัดตราด พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตต์หุมนุมนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดตราด ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมือง มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองตราด จังหวัดตราด”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองตราด จังหวัดตราด ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๑ ต้นทางเดินวัดกลาง
ด้านเหนือตรงไปทางทิศตะวันออกถึงหลักเขตต์ที่ ๒ ริมถนน
ไปตำบลวังและฝั่งตะวันตก ข้ามถนนนั้นตัดตรงผ่านทุ่งนา
ไปยังหลักเขตต์ที่ ๓ ริมถนนไปท่าเรือจำฝั่งเหนือ

ด้านตะวันออก ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๓ ข้ามถนนไปหา
เรือจ้างถึงหลักเขตต์ที่ ๔ ระยะห่างจากหลักเขตต์ที่ ๓ นั้น
๕๒๘ เมตร

ด้านใต้ ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๔ คัดตรงเป็นมุมฉากผ่าน
ทุ่งนาถึงหลักเขตต์ที่ ๕ ริมแม่น้ำบางพระฝั่งตะวันออก ข้าม
แม่น้ำถึงหลักเขตต์ที่ ๖ ริมแม่น้ำบางพระฝั่งตะวันตก เลียบ
ตามริมแม่น้ำบางพระฝั่งใต้ ไปถึงหลักเขตต์ที่ ๗ ริมถนนจะ
ไปอำเภอเกาะช้างฝั่งตะวันออก ข้ามถนนเลียบตามริม
แม่น้ำบางพระฝั่งใต้ ถึงหลักเขตต์ที่ ๘ ริมเชิงสะพานเกาะ
กันเกราตะวันออกเฉียงใต้ข้ามแม่น้ำถึงหลักเขตต์ที่ ๙ ตรง
ริมเชิงสะพานเกาะกันเกราฝั่งเหนือ

ด้านตะวันตก ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๕ เลียบริมทางเดิน
วัดโบสถ์ด้านตะวันตก ไปบรรจบหลักเขตต์ที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้
ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวกำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มี
หลักย่อยปักไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใดหล่อม
ล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่ส่วน

๑๕๘๖

หนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันนั้น หรือ
โรงเรียนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตเทศบาลเต็มทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาทรัพย์สิน ตลอดจนสิทธิและ
หน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองตราด เป็นของเทศบาลเมืองตราด
จังหวัดตราด ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบ
เทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๖๖๒)

๑๕๘๗

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตยทัตพิทยา ร.น.

เจ้าพระยายมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตตำบลชุมนุช ซึ่งมีสภาพเป็นสุขาภิบาลเมืองนครปฐม ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒ วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมือง นครปฐม จังหวัดนครปฐม พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตต์ชุมนุมชนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการ จังหวัดนครปฐม ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมือง มีฐานะเป็นเทศบาลเมืองมีนามว่า “เทศบาลเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ซึ่งอยู่ห่างจากศูนย์กลางของทางรถไฟที่ปลายเขตต์พระราชวังสนามจันทร์ด้านตะวันตก ๑๕๐ เมตร เลียบขนานกับทางรถไฟหลวงไปจนถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากปากห้วยจรเข้ ๑๕๐ เมตร และห่างจากหลักเขตต์หมายเลขที่หนึ่ง ๔๒๐๕ เมตร

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ เป็นเส้นตรงไปทางทิศใต้ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ ซึ่งตั้งอยู่บนฝั่งคลองเจดีย์บูชาปากเหนือ ตรงที่คลองเจดีย์บูชากับคลองห้วยจรเข้พบกัน

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ เป็นเส้นตรงไปทางทิศใต้ข้ามคลองเจดีย์บูชาจดฝั่งคลองห้วยจรเข้ปากตะวันตก แล้วเลียบฝั่งคลองห้วยจรเข้ไปทางทิศใต้ข้ามถนนเทศบาลี่สะพานห้วยจรเข้ ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ ซึ่งอยู่ห่างจากขอบถนนเทศบาลี่ด้านใต้ ๒๐๐ เมตร

ด้านใต้ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ เป็นเส้นขนานไปกับถนนเทศบาลี่ด้านใต้ห่างจากขอบถนนเทศบาลี่ด้านใต้ ๒๐๐ เมตร จนถึงหลักเขตต์ที่ ๕ ที่มุมตะวันออกเฉียงเหนือของกำแพงเรือนจำ

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ หักเป็นมุมฉากไปทิศใต้ ๑๘๐ เมตร เป็นที่ตั้งหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันตก ขนานไปกับแนวถนนขวาวพระตอนกลาง ห่างจากขอบถนนขวาวพระด้านใต้ ๒๐๐ เมตร ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๗ ซึ่งอยู่ห่างจากหลักเขตต์ที่หก ๖๒๒ เมตร

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๗ เป็นเส้นตรงตั้งฉากไปทางทิศเหนือ ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๘ ซึ่งอยู่ห่างจากปลายถนนราชวิถีตรงสามแยกของขอบด้านใต้ ๑๒๐ เมตร

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๘ เป็นเส้นขนานไปกับแนวถนนราชวิถีและห่างจากขอบด้านใต้ของถนนราชวิถี ๑๒๐ เมตร ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๙ ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกและห่างจากหลักเขตต์หมายเลขที่แปด ๑๕๒๘ เมตร

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๙ เป็นเส้นตั้งฉากไปทางทิศเหนือจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวที่กำหนดไว้ในวรรคก่อน ใหม่นี้หลักย่อยปักไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดิน หรือโรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง ของผู้ใด เหลื่อมล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันนั้น หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาลเต็มทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาทรัพย์สินตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองนครปฐม เป็นของเทศบาลเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๖๖๖)

๑๕๕๒

พระราชกฤษฎีกา

จัดตั้งเทศบาลเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยาอมราช

พต. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรวโยธิน

ตราไว้ณวันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตตั้งชุมชนซึ่งมีสภาพเป็นสุขาภิบาลเมืองนครนายก ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒ วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ ^{25/10/25๕6} จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตตำบลนครนายกในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลว่าการจังหวัดนครนายก ตามเขตที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมือง มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตเทศบาลเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๑ ตรงมุมเขตต์วัดโพธิ์ตะวันตกเฉียงเหนือ เลียบไปตามเขตต์วัดโพธิ์ด้านเหนือ จนจดวัดโพธิ์ด้านเหนือ ถึงหลักเขตต์ที่ ๒ แต่หลักเขตต์ที่ ๒ เลียบไปตามริมสันคูด้านตะวันตก จนถึงหลักเขตต์ที่ ๓ ตามริมสันคูด้านเหนือ ถึงหลักเขตต์ที่ ๔

ด้านตะวันออก ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๔ ตรงถึงหลักเขตต์ที่ ๕ จดแม่น้ำนครนายกตรงเขตต์ด้านเหนือวัดศรีเมืองตาม

ริมแม่น้ำนครนายกฝั่งตะวันตก ถึงหลักเขตต์ที่ ๖ ทางด้าน
ใต้สโมสรเสือป่า ข้ามฟากแม่น้ำนครนายกถึงหลักเขตต์
ที่ ๗ ตรงทางกระเบื้องจดแม่น้ำ จากหลักเขตต์ที่ ๗ เลียบตาม
ด้านใต้ของทางกระเบื้องถึงหลักเขตต์ที่ ๘

ด้านใต้ ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๘ ตรงไปถึงหลักเขตต์ที่ ๙
ข้างต้นซอยใหญ่หลังตลาดเก่า

ด้านตะวันตก ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๙ ถึงหลักเขตต์ที่ ๑๐
ตรงบริเวณศาลเจ้า ด้านใต้เลียบไปตามเขตต์บริเวณศาลเจ้า
ด้านตะวันออกจดหลักเขตต์ที่ ๑๑ ริมแม่น้ำนครนายกถึง
หลักเขตต์ที่ ๑๒ ตรงหัวแหลม เลียบไปตามแม่น้ำนครนายก
ฝั่งตะวันออกถึงหลักเขตต์ที่ ๑๓ ตรงมุมเขตต์วัดโพธิ์ ด้าน
ตะวันตกเฉียงใต้ แล้วเลียบตามเขตต์วัดโพธิ์ด้านตะวันตก
ไปบรรจบหลักเขตต์ที่ ๑

ดังปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวกำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มี
หลักข้อยกไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใด
เหลื่อมล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่
ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน

นี้ หรือโรงเรียนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตเทศบาล
เต็มทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาททรัพย์ สิ้นตลอดจนสิทธิและ
หน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองนครนายก เป็นของเทศบาลเมือง
นครนายก จังหวัดนครนายก ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราช
บัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๖๗๑)

๑๕๕๖

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยาอมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตตั้งชุมชน ซึ่งมีสภาพเป็น
สุขาภิบาลเมืองนครราชสีมา ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒
วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล
พ.ศ. ๒๔๗๖ ^{25/10/2566} จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตต์ชุมนุมชนในบรรดาคำบลอันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดนครราชสีมา ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมือง มีฐานะเป็นเทศบาลเมืองมีนามว่า “เทศบาลเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมือง นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่ที่คลองลำปรุฝั่งใต้ เหนือและห่างจากสถานีโคราช ๑๕๕ เมตร เป็นเส้นตรงข้ามคลองลำปรุไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ ชนคลองลำปรุฝั่งเหนือ ซึ่งอยู่ห่างจากหลักเขตต์ที่หนึ่ง ๓๐ เมตร

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ เดินตามแนวคลองลำปำ
ไปทางทิศตะวันออก จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ ที่เชิง
สะพานแห่งถนนสุรนารีปากตะวันตก

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ ข้ามถนนสุรนารีไปทางทิศ
ตะวันออกถึงปากซอยถนนซึ่งมาจากถนนโพธิ์กลาง เลี้ยว
ไปตามคลองลำปำฝั่งเหนือ จนหมดเขตต์ที่พิกเกษตรด้าน
เหนือ แล้วตัดเป็นเส้นตรงไปยังหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔
ซึ่งตั้งอยู่ตรงทางแยกของคลองลำปำจากถนนสุรนารี

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ เลี้ยวไปตามถนนสุรนารี
ปากใต้จดถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ ซึ่งตั้งอยู่ที่สี่แยกถนน
สุรนารีมุมตะวันออกเฉียงใต้

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ เลี้ยวไปตามถนนสุรนารี
ปากใต้ข้ามถนนราชดำเนิน ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ ที่
มุมคูเมืองฝั่งตะวันตก

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ เป็นเส้นตรงเข้าไปในเขตต์
เมืองไปตามถนนอัษฎางค์ ข้ามถนนจักรีถึงหลักเขตต์หมายเลข
ที่ ๗ ตรงสี่แยกมุมตะวันออกเฉียงใต้

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๗ เป็นเส้นตรงผ่านหน้าสถานี
ประชาชนามย์พิทักษ์ที่ ๔ ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๘ ซึ่งตั้ง

อยู่ตรงสี่แยกระหว่างถนนมณีนกขันธ์กับถนนอัยยวงค์มุมตะวันออก
เฉียงใต้

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๘ เป็นเส้นตรงผ่านสระขวัญ
ถึงสี่แยกเขตต์ถนนประจักษ์ มุมตะวันตกเฉียงใต้ ที่หลัก
เขตต์หมายเลขที่ ๙

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๙ เป็นเส้นตรงไปตามแนว
ถนนอัยยวงค์ฟ้ากใต้ ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๐ ซึ่งตั้ง
อยู่ในแนวเดียวกับหลังตัวโบสถ์วัดกลาง และห่างจาก
หลักเขตต์หมายเลขที่เก้า ๒๘๒ เมตร

จากหลักเขตต์ หมายเลขที่ ๑๐ เป็นเส้นตรงผ่านหลัก
เขตต์หมายเลขที่ ๑๑ ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากทางสี่แยกถนนกุดัน
มาทางทิศตะวันตก ๒๐ เมตร แล้วเดินตามแนวถนน
อัยยวงค์ฟ้ากใต้ข้ามถนนพลล้าน จดหลักเขตต์หมายเลข
ที่ ๑๒ ที่กำแพงเมืองภายใน

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๒ เลียบ
ตามแนวกำแพงเมืองภายใน ผ่านประตูพลล้าน ตามขอบ
ถนนพลล้านฟากตะวันออกมาทางทิศใต้ ถึงหลักเขตต์
หมายเลขที่ ๑๓ ซึ่งตั้งอยู่ที่สามแยกระหว่างถนนมหาชาติไทย

กับถนนพลล้าน และอยู่ในระดับแนวถนนมหาดไทยฟากเหนือ

ด้านใต้ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๓ ข้ามถนนพลล้านมาทางทิศตะวันตก เดินตามแนวถนนมหาดไทยฟากเหนือ ข้ามถนนกุดั่นที่ทางสี่แยก ผ่านสระเมื่อด้านใต้ ข้ามถนนไชยณรงค์ ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๔ ที่สี่แยกมุมตะวันตกเฉียงเหนือ

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๔ เป็นเส้นตรงเลียบตามถนนมหาดไทยฟากเหนือข้ามถนนนักษ ผ่านหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๕ ที่สี่แยก แล้วหักเป็นเส้นตรงไปตามถนนมหาดไทยฟากเหนือผ่านหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๖ ที่มุมตะวันตกเฉียงใต้ตอนทางสามแพร่งระหว่างถนนมหาดไทยกับถนนชุมพล ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๗ ที่สี่แยกถนนราชดำเนินมุมตะวันออกเฉียงเหนือ

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๗ ข้ามถนนราชดำเนินเป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันตก เลียบตามถนนจอมสุรางค์ยาตรฟากเหนือถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๘ ที่สี่แยกถนนไปโรงเรียนตึกเซ่ง มุมตะวันออกเฉียงเหนือ

น จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๘ ข้ามสี่แยกนั้นเดินตาม
 แนวถนนจอมสุรางค์ยาตร จนสุดเขตต์ วัดหัวบึง แล้วเลี้ยว
 ผ่านที่ทำการเทศบาล เข้าเขตต์กองตำรวจภูธร แล้วเลี้ยว
 ในระยะห่างจากมุมเขตต์ กองตำรวจภูธรที่ทาง สี่แพร่งถนน
 โปธิกลาง ๒๐ เมตร ข้ามถนนจอมสุรางค์ยาตร เดินตาม
 ขอบถนน โปธิกลาง ฟากใต้ต่อไปทางทิศ ตะวันตกถึงหลัก
 เขตต์หมายเลขที่ ๑๕ ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากสถานีโคราชมาทาง
 ทิศตะวันออก ๒๓๒ เมตร

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๕ เลียบมาตามถนนโปธิ
 กลางฟากใต้ ผ่านสถานีหลังสถานีโคราช ถึงหลักเขตต์
 หมายเลขที่ ๒๐ ซึ่งอยู่ห่างจากสถานี ๙.๕๐ เมตร

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒๐ เป็นเส้น
 ไปทางทิศเหนือผ่านหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒๑ และ ๒๒ จน
 จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ที่คลองลำปรุฝั่งใต้

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ ดังกำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มี
 หลักย่อยปักไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตาม
 กว

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใดเหลือ
ถ้าเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่ส่วน
หนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันนั้น
หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาลเต็ม
ทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้ โอนบรรดาทรัพย์สิน ตลอดจนสิทธิและ
หน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองนครราชสีมา เป็นของเทศบาล
เมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ตามมาตรา ๖๔ แห่ง
พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๖๓๕)

๑๖๐๓

พระราชกฤษฎีกา

จัดตั้งเทศบาลเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตยทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยายมราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชัยเนทรโยธิน

ตราไว้ณวันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตต์ชุมนุมชนซึ่งมีสภาพเป็นสุขา
ภิบาลเมืองนครสวรรค์ ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒
วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล
พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตต์ชุมนุมชนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลว่าการจังหวัดนครสวรรค์ ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมือง มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่ในแนวเส้นตรงจากเขตต์วัดนครสวรรค์ ไปทางทิศเหนือ ห่างจากขอบถนนตัดใหม่ไปจังหวัดนครสวรรค์ ๕๐ เมตร เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ ที่เขตต์ โรงพยาบาลเทศบาลมุกตะวันตกเฉียงเหนือ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ เป็นเส้นตรงไปตามแนวเขตต์ โรงพยาบาลเทศบาลด้านเหนือ และต่อออกไปถึงหลัก

เขตต์หมายเลขที่ ๓ ที่ทางเดินข้างวัดกบแก้วใหญ่เหนือสถานี
ปากน้ำโพ ฟากตะวันออกเฉียงเหนือ

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ เป็นเส้น
ไปตามแนวทางเดินนั้น ผ่านศาลาวัดกบถึงหลักเขตต์หมายเลข
เลขที่ ๔ แล้วตัดตรงไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ข้ามแม่น้ำปิง
ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ ซึ่งตั้งอยู่ที่ฝั่งตะวันออกเฉียงใต้

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ เป็นเส้นตรงไปทางทิศ
ตะวันออกเฉียงใต้ ๒๘ องศาจากทิศใต้ของเข็มนาฬิกา ผ่านหลัก
เขตต์หมายเลขที่ ๖ และ ๗ ที่แม่น้ำน่านฝั่งเหนือ และฝั่งใต้
แล้วต่อออกไปถึงหลักเขตต์ที่ ๘ ซึ่งอยู่ในระยะ ๑๐๐ เมตร
จากฝั่งใต้ของแม่น้ำน่าน

ด้านใต้ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๘ ขนานและห่าง
จากฝั่งใต้ของแม่น้ำน่านไปทางทิศตะวันตก จดหลักเขตต์
หมายเลขที่ ๙

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๙ ทำมุมตั้งฉาก
กับเส้นเขตต์หลักที่ ๘ ไปยังหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๐ ซึ่งตั้ง
อยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งใต้

มาจากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๐ เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ๕๑ องศาจากเหนือ ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๑ ที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งเหนือ

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๑ เป็นเส้นตรงไปทางทิศเหนือผ่านหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๒ จดถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ที่ตั้งกำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มีหลักข้อยกไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใดเหลื่อมล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันนั้นหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาลเต็มทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาศักดิ์ทรัพย์สินตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองนครสวรรค์ เป็นของเทศบาลเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

๑๖๐๗

มาตรา ๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๖๘๒)

๑๖๑๘

สมเด็จพระราชกฤษฎีกา ให้
จัดตั้งเทศบาลเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. อ. อาทิตยทิพอรภา ว. น.

เจ้าพระยาอมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรว โยธิน

ตราไว้เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตตั้งชุมชนซึ่งมีสภาพเป็นสุขา
ภิบาลเมืองนครศรีธรรมราช ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒
วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล
พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า ระเบียบพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช พุทธศักราช ๒๔๗๔

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตต์ชุมนุมชนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลว่าการจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมืองมีฐานะเป็นเทศบาลเมืองมีนามว่า "เทศบาลเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช"

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่บนคลองเตยฝั่งตะวันตกตรงตามแนวถนนวัดมะขามชุ่มต่อออกไป ห่างจากถนนไปอำเภอท่าศาลาตามเส้นตั้งบนถนนนี้ ฝากตะวันตก ๓๗๔ เมตร เดินตามแนวถนนวัดมะขามชุ่มข้ามถนนไปอำเภอท่าศาลา ถึงหลักเขตต์ที่ ๒ บนฝั่งคลองไปท่าแพและทุ่งนาฝ่ายตะวันออกกว้าง ๘๔๔ เมตร

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ เป็นเส้นตรงไปทางทิศใต้ ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ ซึ่งตั้งอยู่บนฝั่งคลองหน้าเมืองปากใต้ และห่างจากมุมบ้อมทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของกำแพงเมือง

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ เป็นเส้นตรงไปทางทิศใต้ ถึงหลักเขตต์ที่ ๔ ที่มุมกำแพงเมืองด้านตะวันออก

ด้านใต้ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ เป็นเส้นตรงตามแนวกำแพงเมืองไปทางทิศตะวันตก ถึงหลักเขตต์ที่ ๕ ซึ่งตั้งอยู่บนฝั่งคลองท่าดีปากตะวันตก และห่างจากมุมกำแพงเมืองด้านตะวันตก ๑๒๐ เมตร

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ เลียบตามฝั่งคลองท่าดี ฝั่งคลองท่าวัง ฝั่งคลองทุ่งปลั่งปากตะวันตกข้ามทางรถไฟไปชุมทางห่างจากหลักกิโลเมตรที่ ๘๑๕ ของกรมรถไฟ ๒๔ เมตร แล้วข้ามสะพานตรงปลายถนนไปถึงอำเภอเขาแก้ว จนพบปลายคลองท่าวัง เลียบตามฝั่งคลองเตยปากตะวันตก จนถึงหลักเขตต์ที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวไว้ ในวรรคก่อน ให้มีหลักย่อยปักไว้เป็นระยะเพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดิน หรือโรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง ของผู้ใด
 เหลื่อมล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้
 แต่ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียว
 กันนั้น หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาล
 เต็มทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาทรัพย์สินตลอดจนสิทธิและ
 หน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองนครศรีธรรมราช เป็นของเทศบาล
 เมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามมาตรา
 ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
 รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๖๘๑)

โดยมี นาย อ. ก. ก. พระราชกฤษฎีกา
ในจัดตั้งเทศบาลเมืองนครศรีอยุธยา จังหวัดนครศรีอยุธยา
ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตยทิพอาภา ว.น.

เจ้าพระยายมราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชัยเนทรวชิริน

ตราไว้ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตชุมนุมชนซึ่งมีสภาพเป็นสุขา
ภิบาลเมืองนครศรีอยุธยา ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒

วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล

พ.ศ. ๒๔๗๖ ^{25/10/2566} จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า "พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองนครศรีอยุธยา จังหวัดนครศรีอยุธยา พุทธศักราช ๒๔๗๘" ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตต์ชุมชนในบรรดาคำบลอันเป็นที่ตั้งศาลว่าการจังหวัดนครศรีอยุธยา ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมืองมีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า "เทศบาลเมืองนครศรีอยุธยา จังหวัดนครศรีอยุธยา"

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองนครศรีอยุธยา จังหวัดนครศรีอยุธยา ไว้ดังนี้ คือ
ด้านเหนือ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออก เป็นเส้นขนานและห่างจากปากคลองเมือง ๒๒๐ เมตร ไปทางทิศตะวันออกผ่านหลังวัดแม่ปลื้ม ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ ซึ่งอยู่ห่างจากคลองหัวรอ ๘๐ เมตร

ด้านใต้ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ เป็นเส้นขนานและห่างจากคลองหัวรอไปทางเหนือ ๘๐ เมตร

ที่ ๓ ซึ่งอยู่ในแนวเส้นของขอบคลองวัดกุฎีแดงฝั่งใต้ต่อตรง
มา และห่างจากหลักเขตต์หมายเลขที่สอง ๕๓๐ เมตร

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ เป็นเส้นตรงข้ามคลองวัด
หัวรอ ถึงปากคลองวัดกุฎีแดงฝั่งใต้ เลียบตามฝั่งคลองนั้น
ไปทางทิศตะวันออก ถึงแม่น้ำลพบุรีฝั่งตะวันตก ถึงหลัก
เขตต์หมายเลขที่ ๔ ตรงปากคลองนั้น

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ เลียบตาม
ริมแม่น้ำลพบุรีฝั่งตะวันตกไปทางทิศใต้ ถึงหลักเขตต์หมายเลข
เลขที่ ๕ ที่ข้างศาลเจ้าซึ่งตั้งอยู่ห่างจากโรงสีไฟ ที่ตรงสามแยก
ลำน้ำลพบุรี ลำน้ำป่าสัก และคลองทรายบรรจบกัน ๗๐ เมตร

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ ข้ามปลายแม่น้ำลพบุรี
เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออกจดเขตต์วัดช่องลมมุมตะวัน
ตกบนเกาะนั้น เลียบลำน้ำป่าสักฝั่งใต้ ถึงปลายเกาะมุม
ตะวันออกเฉียงเหนือ ข้ามคลองขุดใหม่ในแนวเส้นตรง
ต่อออกไปจากแนวเกาะนั้น ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖
ซึ่งอยู่ห่างจากคลองขุดใหม่ฝั่งตะวันออก ๑๒๐ เมตร

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ ขนานและห่างจากคลอง
ทรายฝั่งตะวันออกไปทางทิศใต้จนหมดเขตต์วัดนางคำ (ร้าง)
แล้วตัดตรงไป ^{๒๕/10/๕๖๖} ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๗ ที่ตรงศูนย์กลาง

ของทางรถไฟตรงหลังวัดนางชี (ร้าง) และห่างจากศูนย์กลาง
ของสะพานรถไฟข้ามคลองประดัง ๑๐๐ เมตร

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๗ เดินตามแนวศูนย์กลาง
ของทางรถไฟจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๘ ที่คลองถนนตาล
ฝั่งเหนือ

ด้านใต้ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๘ เลียบตามคลอง
ถนนตามฝั่งเหนือไปทางทิศตะวันตก ข้ามคลองเข้าสาร
ในแนวเส้นตรงต่อออกไปถึงเขตต์วัดพนันเชิงและเขตต์วัด
ร่อ (ร้าง) ด้านใต้ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ ที่ปลายเขตต์
วัดโคกมุตตะวันตกเฉียงเหนือ

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ เดินตาม
ริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตก ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๐
ที่ปากลำน้ำป่าสัก ห่างจากเขตต์หมายเลขที่เก่า ๑๒๕ เมตร

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๐ เป็นเส้นตรงไปยังปาก
คลองวัดสุวรรณที่หลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๑ ซึ่งตั้งอยู่บน
คลองวัดสุวรรณฝั่งเหนือ

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๑ เลียบตามเขตต์โรงต้ม
กลั่นสุรารัฐบาลไปทางทิศตะวันตกถึงหลักเขตต์หมายเลข

ที่ ๑๒ แล้วหักเป็นเส้นตรงไปทางทิศเหนือตามเขตต์โรงต้ม
กลั่นน้ําขามถนนหลวง ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๓

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๓ เลียบตามขอบถนนหลวง
ฟากเหนือมาทางทิศตะวันออกแล้วอ้อมมาทางทิศใต้ถึงหลัก
เขตต์หมายเลขที่ ๑๔ ที่ปากคลองมะขามเร็วตรงข้ามสะพาน
โพธิ์มูมเหนือ

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๔ เลียบตามคลองวัดสุวรรณ
ฝั่งเหนือ จนหมดเขตต์วัดสุวรรณดาราราม ตรงหัวเลี้ยวคลอง
นั้น แล้วเดินต่อไปเป็นเส้นตรงถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๕
ซึ่งอยู่ห่างจากลำน้ำป่าสัก ฝั่งตะวันตก ๑๖๐ เมตร ถึงหลัก
เขตต์หมายเลขที่ ๑๖ ซึ่งอยู่ห่างจากคลองวัดเสนาสน์ ๕๐ เมตร
จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๖ เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวัน
ตก จดมุมคลองวัดเสนาสน์ ตรงปลายเขตต์วัดเสนาสน์มุม
ตะวันตกเฉียงใต้ แล้วหักเลี้ยวเป็นมุม ๓๐ องศา กับเส้น
ที่ต่อออกไปถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๗ ซึ่งอยู่ห่างจากคลอง
เมืองฝั่งใต้ ๒๐๐ เมตร

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๗ เป็นเส้นขนานและห่าง
จากคลองเมืองฝั่งใต้ ๒๐๐ เมตร ไปทางทิศตะวันออกถึง

หลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๘ ที่แนวคลองวัดโคกฝั่งตะวันออก

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๘ เลียบตามแนวคลองวัดโคก
ฝั่งตะวันออก ผ่านปากคลองเมืองแล้วเลียบริมแม่น้ำเจ้า
พระยาฝั่งตะวันออก ไปทางทิศเหนือถึงหลักเขตต์หมายเลข
ที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวไว้ในวรรคก่อน ให้มีหลัก
ย่อยปักไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใดเหลื่อม
ล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๔ แม้แต่ส่วน
หนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันนั้น หรือ
โรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาลเต็มทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาทรัพย์สินตลอดจนสิทธิและ
หน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองนครศรีอยุธยา เป็นของเทศบาล
เมืองนครศรีอยุธยา จังหวัดนครศรีอยุธยา ตามมาตรา ๖๔
แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

๑๖๑๘

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๖๕๒)

๑๖๑๕

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)
อาทิตยทิพอาภา
เจ้าพระยายมราช
พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรวชิโรดม
ตราไว้ณวันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตต์ชุมนุมชนซึ่งมีสภาพเป็นสุขา
ภิบาลเมืองปราจีนบุรี ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒
วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล
พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง เทศบาลเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตที่ชุมนุมชนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดปราจีนบุรี ตามเขตที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมือง มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตเทศบาลเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๑ ริมคลองฉางยื่นขึ้นไปจากแม่น้ำปราจีนบุรี ผังเหนือระยะ ๘ เส้น ตรงที่หลักเขตต์ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ ที่ ๕ ที่ ๖ และที่ ๗ จดปากตะวันตกถนนดงพรวม

ด้านตะวันออก ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๗ เลียบไปตามปากตะวันตกถนนดงพรวม ถึงหลักเขตต์ที่ ๘ จดแม่น้ำปราจีนบุรี ผังเหนือเลยข้ามแม่น้ำไปถึงหลักเขตต์ที่ ๕ ตรงปากคลอง

ตั้งตลอดฝั่งตะวันตกเฉียงตามฝั่งตะวันตกคลองตั้งตลอด ถึง
หลักเขตต์ที่ ๑๐

ด้านใต้ ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๑๐ ฝั่งตะวันออกคลอง
ตั้งตลอดข้ามตรงไปถึงหลักเขตต์ที่ ๑๑ และหลักเขตต์ที่ ๑๒
ที่ ๑๓ ที่ ๑๔ และที่ ๑๕ ตรงมุมเขตต์

ด้านตะวันตก ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๑๕ ตรงไปถึงหลัก
เขตต์ที่ ๑๖ และหลักเขตต์ที่ ๑๗ จดแม่น้ำปราจีนบุรีฝั่งใต้
เลยข้ามแม่น้ำปราจีนบุรีถึงหลักเขตต์ที่ ๑๘ ตรงปากคลองนาง
ฝั่งตะวันออกเลยคลองนางฝั่งตะวันออกขึ้นไปบรรจบหลัก
เขตต์ที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวกำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มี
หลักข้อยกไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใด
เหลื่อมล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่
ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นพื้นเดียวกันนั้น
หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาลเต็ม

ทุกส่วน 25/10/2566

๑๖๒๒

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาทรัพย์สินตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองปราจีนบุรี เป็นของเทศบาลเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๖๘๘)

พระราชกฤษฎีกา

จัดตั้งเทศบาลเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. ศาติตย์ทิพอักษร ว.น.

เจ้าพระยายมราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชัยเขนทร โยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตตั้งชุมชนซึ่งมีสภาพเป็นสุขาภิบาลเมืองพิษณุโลก ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒

วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก พุทธศักราช ๒๔๙๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตต์ชุมนุมชนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลว่าการจังหวัดพิษณุโลก ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมืองมีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ไว้ดังนี้ คือ

ด้านใต้ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ที่มุมตะวันตกของโรงต้มกลั่นสุรา ไปเลยตามรั้วของโรงต้มกลั่นสุราด้านตะวันตกเฉียงใต้ ไปจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ ที่มุมใต้ของเขตต์โรงต้มกลั่นสุรา ริมถนนจุฬามณี

จากหลักเขตต์ที่ ๒ ตรงไปทิศตะวันออก ผ่านทางรถไฟ เป็นมุมฉากที่กิโลเมตร ๓๘๘.๗๒๕ และต่อตรงไป วัดจาก ศูนย์กกลางทางรถไฟ ไปทิศตะวันออกอีก ๔๐ เมตร จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์ที่ ๓ เลียบตามเขตรที่ดิน ของกรมรถไฟด้านตะวันออกไป จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ ที่กิโลเมตร ๓๘๑.๘๘๘ ของกรมรถไฟ

ด้านเหนือ จากหลักเขตต์ที่ ๔ หักเป็นมุมฉากผ่านทางรถไฟ ตรงไปยังทิศตะวันตกจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ ที่ริมแม่น้ำน่านฝั่งตะวันออก ซึ่งเส้นเขตต์ผ่านกับริมแม่น้ำ นั้น

จากหลักเขตต์ที่ ๕ เลียบริมแม่น้ำน่านฝั่งตะวันออกไป ทางทิศใต้จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ ที่ปากคลองมหาตไทย

จากหลักเขตต์ที่ ๖ ตรงข้ามแม่น้ำน่านไปฝั่งตะวันตก จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๗ ที่ริมถนนราชพลีฟ้ากตะวันตก ตรงมุมรั้วระหว่างกรมทหารกับโรงเรียนผดุงราษฎร์

จากหลักเขตต์ที่ ๗ เลียบไปตามรั้วของกรมทหารด้านใต้ จดหลักเขตต์ที่ ๘ ที่ริมกำแพงเมืองด้านตะวันออก

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์ที่ ๘ เลียบไปตามริม
กำแพงเมืองด้านตะวันออกไปทางทิศใต้จดหลักเขตต์หมายเลข
๘ ทุ่มมุมตะวันออกเฉียงใต้ของกำแพงเมือง

จากหลักเขตต์ที่ ๘ ตรงข้ามแม่น้ำนานไปฝั่งตะวันออก
จดหลักเขตต์ที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวกำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้
หลักย่อยปักไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใด
เหลื่อมล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่
ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันนั้น
หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาลเต็ม
ทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาทรัพย์สินตลอดจนสิทธิและ
หน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองพิษณุโลก เป็นของเทศบาลเมือง

๑.๖๒๗

พิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๗๐๓)

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ พลเรือเอก ชาติชาย ศรีวรขาน
ดำรงตำแหน่ง **ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี** จังหวัดเพชรบุรี
ตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๘)

น.อ. ชาติชาย ศรีวรขาน ร.น.

เจ้าพระยามหาเสนา

พล.อ. เจ้าพระยาพิชัยนาทโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตตำบลชุมนุมนซึ่งมีสภาพเป็นสุขา
ภิบาลเมืองเพชรบุรี ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระ องค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒

วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า "พระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง เทศบาล เมือง เพ็ชรบุรี จังหวัด เพ็ชรบุรี พุทธศักราช ๒๔๗๘"

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตตำบลชุมชนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดเพ็ชรบุรี ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมืองมีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า "เทศบาลเมืองเพ็ชรบุรี จังหวัดเพ็ชรบุรี"

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองเพ็ชรบุรี จังหวัดเพ็ชรบุรี ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ หลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ตั้งอยู่บนเส้นขนาน และห่างจากฟากตะวันตกของถนนราชดำเนินไปทิศตะวันตก ๘๐ เมตร และอยู่ตรงที่เส้นขนานนี้ตัดกับเส้นที่ต่อตรงไปจากฟากเหนือของถนนราชเสวก

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ไปทางทิศตะวันออก เป็น
เส้นตรงไปจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ เป็นที่มุมตะวันออก
เฉียงเหนือของบริเวณวัดน้อย

จากหลักเขตต์ที่ ๒ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันออกเฉียง
ใต้ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ ซึ่งอยู่ปากเหนือของถนน
ไปตำบลบางจานตรงที่ตัดกับศูนย์กลางทางรถไฟ

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์ที่ ๓ ตามเส้นศูนย์กลาง
ทางรถไฟไปทิศใต้จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ ซึ่งอยู่บน
เส้นศูนย์กลางนี้ และห่างจากปากใต้ของถนนราชดำริไป
ทิศใต้ ๘๐ เมตร

ด้านใต้ จากหลักเขตต์ที่ ๔ เป็นเส้นขนานและห่าง
จากปากใต้ของถนนราชดำริไปทิศใต้ ๘๐ เมตร ไปทาง
ทิศตะวันตกจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ ซึ่งอยู่บนเส้นขนาน
นี้ และห่างจากปากตะวันตกของถนนราชดำเนินไปทิศ
ตะวันตก ๘๐ เมตร

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์ที่ ๕ เป็นเส้นขนานและ
ห่างจากปากตะวันตกของถนนราชดำเนินไปทิศตะวันตก ๘๐
เมตร 25 ไปทางทิศเหนือจดหลักเขตต์ที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ที่กำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มีหลัก
ย่อชั้บักไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรง เรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใด
เหลื่อมล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้
แต่ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน
นั้น หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาล
เต็มทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาทรัพย์สินตลอดจนสิทธิและ
หน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองเพ็ชรบุรี เป็นของเทศบาลเมือง
เพ็ชรบุรี จังหวัดเพ็ชรบุรี ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราช
บัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๓๐๘)

๑๖๓๒

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.
เจ้าพระยายมราช
พล.อ. พิษเนนทร โยธิน

ตราไว้ในวันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตต์ชุมนุมชนซึ่งมีสภาพเป็นสุขา
ภิบาลเมืองภูเก็ต ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒
วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล
พ.ศ. ๒๔๗๕ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตตำบลชุมชุมชนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดภูเก็ต ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมืองมีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่กลางซอยตะวันตกเฉียงเหนือของถนนซึ่งตัดกับถนนเขาวราชไปทางทิศตะวันตก และห่างจากมุมทางแยกของถนนนี้ ๑๕๐ เมตร เลียบตามฟากเหนือของถนนนั้นมาทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ ซึ่งอยู่ที่ทางสามแพร่งมุมตะวันออกเฉียง

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ ตัดเป็นเส้นตรงไปทางทิศ
ตะวันออกเฉียงใต้ ๓๘.๕ องศา จากตะวันออกของเข็มนาฬิกา
ทิศ จดขอบฟ้าใต้ของถนนเทพกระษัตรีที่หลักเขตต์
หมายเลขที่ ๓ ซึ่งอยู่ห่างจากสันหักมุมของถนนเทพกระษัตรี
ไปทางทิศเหนือ ๕๒ เมตร

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ หักเป็นเส้นตรงไปทางทิศ
ตะวันออกเฉียงใต้ ๑๕ องศา จากตะวันออกของเข็มนาฬิกา
ถึงเชิงเขาโต๊ะแฉะ เลียบเขาโต๊ะแฉะมาทางทิศใต้ล้อมวก
ไปทางทิศตะวันออกแล้วเลียบต่อไปทางทิศเหนือ จนถึง
จุดซึ่งอยู่ในแนวเดียวกับเส้นตรงซึ่งตัดมาจากหลักเขตต์หมายเลข
ที่ ๓ ถึงเชิงเขา ตัดจากจุดนั้นไปทางทิศตะวันออกเฉียง
ใต้ ๑๕ องศา จากตะวันออกของเข็มนาฬิกาถึงหลักเขตต์หมายเลข
ที่ ๔ ท่มุมถนนตรังฟากตะวันตก ทางสามแพร่ง

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ เลียบริมถนนไปทางทิศ
ตะวันออกเฉียงเหนือ แล้วโค้งตามถนนตรังตัดตรงไปทาง
ทิศตะวันออกตามขอบถนนตรังฟากเหนือ ถึงหลักเขตต์
หมายเลขที่ ๕ ที่หัวเลี้ยวของถนนนี้

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ เลียบ
ริมถนนตรังฟากตะวันออกลงมาทางใต้ ถึงคลองแซ่แรด
ฝั่งใต้ ซึ่งตัดกับถนนตรังที่หลักเขตต์หมายเลขที่ ๖

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ ตัดข้ามสวนศรีวิสัย ถึง
ริมถนนริศรฟากตะวันออกเฉียงเหนือที่หลักเขตต์หมายเลข
ที่ ๗ ซึ่งอยู่ห่างจากสี่แยกถนนตรังมุมตะวันออก ๑๕๕ เมตร

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๗ ตัดเป็นเส้นตรงไปทางทิศ
ตะวันออกเฉียงใต้ ๗๐ องศา จากทิศตะวันออกของเข็มนาฬิกา
ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๗ ถึงปากคลองแช่แรดฝั่งเหนือ
ห่างจากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๗ จำนวน ๑๒๓๕ เมตร

ด้านใต้ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๘ ตัดตรงไปถึง
ขอบทะเลริมฝั่งเหนือของอ่าวภูเก็ต ตรงศูนย์กลางของ
ถนนภูเก็ต และอยู่ที่ปลายหัวเลี้ยวของถนนภูเก็ต ที่หลัก
เขตต์หมายเลขที่ ๘

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๘ เป็นเส้นตรงไปถึงริมถนน
สุรินทร์ฟากตะวันออก ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๐ ซึ่ง
อยู่ในที่ต่ำกว่าแนวเขตต์ป่าช้ากว้างตั้งด้านเหนือ ๒ เมตร

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๐ เป็นเส้นตรงไปทางทิศ
ตะวันออกเฉียงเหนือ ๖๒ องศา จากทิศเหนือของเข็มนาฬิกา
ถึงริมทางไปบ้านฉลองฟากตะวันออกเฉียงใต้ที่หลักเขตต์
หมายเลขที่ ๑๑

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๑ เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ๕ องศาจากทิศเหนือของเข็มทิศถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๒ ที่ริมถนนวิจิตรสงคราม ฟากตะวันตกเฉียงใต้

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๒ เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ๕ องศา จากเหนือของเข็มทิศถึงเชิงเขาเรียงนอก อ้อมเชิงเขาเรียงนอกมาทางทิศใต้ เข้าเขตต์เชิงเขาเรียงใน เลียบตามเชิงเขาเรียงในมาทางทิศตะวันออกเฉียง แล้ววกกลับขึ้นไปทางทิศเหนือถึงเขตต์เชิงเขาเรียงนอก เลียบเชิงเขาเรียงนอกถึงจุดในแนวเส้นตรงเดียวกับเส้นเดิมจากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๒ แล้วเดินตามเส้นตรงนั้นต่อไป ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๓ ซึ่งตั้งอยู่ที่ริมถนนฟากใต้ของซอยถนนซึ่งตัดกับปลายถนนเขาวราชไปทางทิศตะวันตก

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๓ เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวกำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มีหลักบ่งชี้ไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใดเหลือ
ล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่ส่วน
หนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นพื้นเดียวกันนั้น
หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาลเต็ม
ทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้ โอนบรรดาทรัพย์ สิ้นตลอดจน สิทธิและ
หน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองภูเก็ต เป็น ของเทศบาลเมือง
ภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติ
จัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้ เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยानิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๗๑๒)

๑๖๓๘

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลเมืองระยอง จังหวัดระยอง
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยามรราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชเชนทวโยธิน

ตราไว้ณวันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตต์ชุมนุมชนซึ่งมีสภาพเป็นสุขา
ภิบาลเมืองระยอง ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒
วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล
พ.ศ. ๒๔๗๕ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองระยอง จังหวัดระยอง พุทธศักราช ๒๔๗๔”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตต์ชุมนุมชนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดระยอง ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมืองมีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองระยอง จังหวัดระยอง”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองระยอง จังหวัดระยอง ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๑ ริมคูฝั่งเหนือตรงมุมหมู่บ้านราษฎรเลียบไปตามริมคูฝั่งเหนือถึงหลักเขตต์ที่ ๒ ริมทางเกวียนไปทับมา ฝั่งเหนือ เลียบไปตามหมู่บ้านราษฎรถึงหลักเขตต์ที่ ๓ ทางเกวียนไปบ้านค่าย เลยเลียบไปริมทางเกวียนฝั่งเหนือถึงหลักเขตต์ที่ ๔ ริมทางเกวียนไปบ้านเกาะหวายเลียบไปตามทางเกวียนฝั่งตะวันออก

ด้านตะวันออก ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๕ เลียบไปทางเกี่ยวน
ฝั่งตะวันออกถึงหลักเขตต์ที่ ๕ ริมแม่น้ำระของฝั่งตะวันตก
ข้ามแม่น้ำระของถึงหลักเขตต์ที่ ๖ ตรงริมแม่น้ำระของฝั่ง
ตะวันออก

ด้านใต้ ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๖ เลียบริมแม่น้ำระของฝั่ง
ใต้ถึงหลักเขตต์ที่ ๗ ริมแม่น้ำระของถึงหลักเขตต์ที่ ๘ ขีด
ทางเกี่ยวนฝั่งเหนือ แล้วเลียบริมทางเกี่ยวนฝั่งใต้ถึง
หลักเขตต์ที่ ๘ ริมถนนไปปากน้ำฝั่งใต้

ด้านตะวันตก ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๘ เลียบริมทางเกี่ยวน
ฝั่งเหนือข้ามถนนตัดตรงผ่านทุ่งนาถึงหลักเขตต์ที่ ๑๐ ริม
แม่น้ำระของฝั่งใต้ แล้วข้ามฟากแม่น้ำระของถึงหลักเขตต์
ที่ ๑๑ ตรงริมแม่น้ำระของฝั่งเหนือบรรจบหลักเขตต์ที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวกำหนดไว้ในวรรคก่อนให้มีหลัก
ข้อยบ่งไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

กับมาตรา ๕ ที่ดิน หรือโรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง ของผู้ใด
เหลื่อมล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่
ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน

๑๖๕๑

นั้น หรือโรงเรียนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตเทศบาล
เต็มทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาทรัพย์สิน ตลอดจน สิทธิและ
หน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองระยอง เป็นของเทศบาลเมือง
ระยอง จังหวัดระยอง ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติ
จัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๗๑๘)

๑๖๔๒

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตยทัตพิชฌายา ร.น.

เจ้าพระยามหา

พล. อ. เจ้าพระยาพิชฌายาโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตตั้งชุมชนซึ่งมีสภาพเป็นสุขา
ภิบาลเมืองราชบุรี ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒
วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล
พ.ศ. ๒๔๗๖ ^{25/19/2566} จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตตั้งชุมชนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลว่าการจังหวัดราชบุรี ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมือง มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ตั้งอยู่ที่ปากคลองวัดช่อลมฝั่งใต้เลียบบตามฝั่งใต้ของลำน้ำแม่กลองไปทิศตะวันออก จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ บนฝั่งใต้ของลำน้ำแม่กลอง ที่มุมรั้วด้านตะวันออกของโรงต้มกลั่นสุรารัฐบาล

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์ที่ ๒ เลียบบริมรั้วด้านตะวันออกของโรงต้มกลั่นสุรารัฐบาลไปทิศใต้ และต่อตรง

ไปข้ามถนนบ้านไร่ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ ห่างจาก
ฟากใต้ของถนนบ้านไร่ไปทิศใต้ ๘๔ เมตร

ด้านใต้ จากหลักเขตต์ที่ ๓ ขนานและห่างจากฟากใต้
ของถนนบ้านไร่ไปทิศใต้ ๘๔ เมตร ไปทิศตะวันตกจดหลัก
เขตต์หมายเลขที่ ๔ บนเส้นขนานนี้ ที่ริมรั้วด้านตะวันออก
ของโรงเรียนเบ็ญจมราชูทิศ

จากหลักเขตต์ที่ ๔ เลี้ยวบริมรั้วของโรงเรียนเบ็ญจมราชู-
ทิศไปทิศใต้ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ ที่ริมรั้วด้านตะวันออก
ออกเฉียงใต้ของโรงเรียนเบ็ญจมราชูทิศ

จากหลักเขตต์ที่ ๕ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันตกเฉียงใต้
จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ ที่ริมคลองฝรั่งฝั่งตะวันออก
ห่างจากกิโลเมตรที่ ๑๐๑.๓๒๑ ของกรมรถไฟไปทิศตะวัน
ออก ๗๐ เมตร

จากหลักเขตต์ที่ ๖ ขนานและห่างจากฟากใต้ของถนน
หลังสถานีไปทิศใต้ ๘๐ เมตร ไปทิศตะวันตกจดหลักเขตต์
หมายเลขที่ ๗ บนเส้นขนานนี้ ที่ขอบด้านตะวันออกเฉียง
เหนือของสนามบิน

จากหลักเขตต์ที่ ๗ เลียบสนามบินด้านตะวันออกไปทิศเหนือจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๘ ที่มุมตะวันออกเฉียงเหนือของสนามบิน

จากหลักเขตต์ที่ ๘ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันตก จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ ที่มุมรั้วด้านตะวันตกเฉียงใต้ของสโมสรเสือบ้า

จากหลักเขตต์ที่ ๕ เลียบรั้วด้านตะวันตกของสโมสรเสือบ้าไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือและต่อเป็นเส้นตรงตรงข้ามถนนเขาวัง ไปจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๐ ห่างจากปากเหนือของถนนเขาวังไปทิศเหนือ ๘๐ เมตร

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์ที่ ๑๐ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันออกเฉียงเหนือจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๑ ที่มุมวัดช่องลมด้านตะวันตกเฉียงเหนือ ริมคลองวัดช่องลมฝั่งใต้

จากหลักเขตต์ที่ ๑๑ เลียบริมคลองวัดช่องลมฝั่งใต้ไปทิศตะวันออกเฉียงเหนือ จดหลักเขตต์ที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวไว้ในวรรคก่อน ใหม่หลักย่อยอีกไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใด
 เหลื่อมล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้
 แต่ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน
 นั้น หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาล
 เต็มทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาศัพท์สินตลอดจนสิทธิและ
 หน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองราชบุรี เป็นของเทศบาลเมือง
 ราชบุรี จังหวัดราชบุรี ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติ
 จัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
 รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๓๗๒๒)

๑๖๔๗

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตยทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยามรราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตตั้งชุมชนซึ่งมีสภาพเป็นสุขาภิบาลเมืองลพบุรี ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒

25/10/2566

๒๐๘

วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตตั้งชุมชนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดลพบุรี ตามเขตที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมือง มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๑ ตรงประตูหอ
 เียบไปตามลำคลองด้านเหนือ จดหลักเขตต์ที่ ๒ ทางรถไฟ
 ด้านตะวันตก

ด้านตะวันออก ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๒ ตรงปากคลองท่า
เลียบบึงเหนือ เลียบทางรถไฟด้านตะวันตกถึงหลักเขตต์
ที่ ๓

ด้านใต้ ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๓ ตรงไปถึงหลักเขตต์ที่ ๔
ซึ่งอยู่ฝั่งเหนือลำรางวัดท่า ต่อจากหลักเขตต์ที่ ๔ เลียบ
ตามฝั่งเหนือลำรางวัดท่า ถึงหลักเขตต์ที่ ๕ จุดแม่น้ำลพบุรี
ฝั่งเหนือ เลี้ยวข้ามแม่น้ำตรงไปถึงหลักเขตต์ที่ ๖ ริมแม่น้ำ
ฝั่งตะวันตก

ด้านตะวันตก ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๖ เลียบตามฝั่ง
ตะวันตกแม่น้ำลพบุรีจนถึงหลักเขตต์ที่ ๗ จากหลักเขตต์
ที่ ๗ ข้ามแม่น้ำตรงถึงหลักเขตต์ที่ ๘ จากหลักเขตต์ที่ ๘ ตรง
ถึงหลักเขตต์ที่ ๕ มุมศาลาวัดมณฑลขันธ์ (วัดคอกหมู)
จากหลักเขตต์ที่ ๕ ตัดตรงไปบรรจบหลักเขตต์ที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้
ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวไว้ในวรรคก่อน ให้มี
หลักข้อยกไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร
มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใดเหลื่อม
ล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่ส่วน
หนึ่งส่วนใด 25/10/2566 ให้ถือว่าที่ดินข้างติดต่อกันนั้น

๑๖๕๐

หรือโรงเรียนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตเทศบาลเต็ม
ทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาทรัพย์สินตลอดจนสิทธิและ
หน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองลพบุรี เป็นของเทศบาลเมือง
ลพบุรี จังหวัดลพบุรี ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติ
จัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นที่ปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๗๒๗)

๑๖๕๑

พระราชกฤษฎีกา

จัดตั้งเทศบาลเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยาบรมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน

ตราไว้เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตต์ชุมนุมชนซึ่งมีสภาพเป็นสุขาภิบาลเมืองสงขลา ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒ วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตตั้งชุมชนในบรรดาตำบล อันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดสงขลา ตามเขตที่ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมืองมีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตเทศบาลเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตที่ ๑ หน้แหลมบ้านตำบลบ่อยางเลียบบไปตามชายทะเลหลวงฝั่งใต้ ถึงหลักเขตที่ ๒ หน้เสม็ดหารา

ด้านตะวันออก ตั้งแต่หลักเขตที่ ๒ เลียบไปตามชายทะเลหลวงฝั่งตะวันตกถึงหลักเขตที่ ๓ ปากคลองสำโรงฝั่งเหนือ

ด้านใต้ ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๓ เลียบไปตามคลองสำโรง
ฝั่งเหนือถึงหลักเขตต์ที่ ๔ ฅปลาย คลองสำโรงฝั่งเหนือจด
กับทะเลสาบ

ด้านตะวันตก ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๔ เลียบไปตามชาย
ทะเลสาบฝั่งตะวันตกจนบรรจบหลักเขตต์ที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวในวรรคก่อน ให้มีหลัก
ข้อยกไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใดเหลื่อม
ล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่ส่วน
หนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันนั้น หรือ
โรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาลเต็มทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาทรัพย์สินตลอดจนสิทธิและ
หน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองสงขลา เป็นของเทศบาลเมือง
สงขลา จังหวัดสงขลา ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติ
จัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

๑๖๕๔

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์
รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๓๓๕)

๑๖๕๕

พระราชกฤษฎีกา

จัดตั้งเทศบาลเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. อ. อาทิตยทิพอาภา ว. น.

เจ้าพระยามรวราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน

ตราไว้ณวันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตตั้งชุมชนซึ่งมีสภาพเป็นสุขาภิบาลเมืองสมุทรปราการ ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒

25/10/2566

วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตต์ชุมนุมชนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดสมุทรปราการ ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมืองมีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่ตรงปากคลองมหาหงษ์ฝั่งใต้ เลียบริมคลองมหาหงษ์ฝั่งใต้ ไปทิศตะวันออกจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ ปากคลองโพงพางฝั่งตะวันตก

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ เลียบริมคลองโพรงพางฝั่งตะวันตกไปทิศใต้ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ ที่ข้างเรือนจำตรงที่คลองโพรงพางบรรจบกับคลองวัดนอกที่นั้น

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ เป็นเส้นตรงไปทิศใต้จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ ที่มุมลำรางฝั่งตะวันออกซึ่งแยกมาจากคลองเมือง กับ คลองสะพานอ้อมบรรจบกันที่นั้น (มุมเหนือของถนนตัดใหม่หลังวัดนอก)

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันออก จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ ที่ปากคลองชลประทานฟากตะวันออก

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ เลียบริมคลองชลประทานฟากตะวันออกไปทิศใต้วัดตามแนวคลองไป ๑๕๐ เมตร (ตามแนวเส้นตรง) จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖

ด้านใต้ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ ขนานฝั่งคลองบางปิ้งที่ขุดใหม่ไปทิศตะวันตก ห่างจากริมคลอง ๘๐ เมตรแล้ว ขนานคลอง ตาเค็ด ฝั่งตะวันออกไป ทิศใต้ทางริมคลอง ๘๐ เมตร จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๗ ตรงต้นโพธิ์

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๗ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันตก
จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๘ ที่ฝั่งเหนือของคู และคูนี้อยู่
ทิศใต้ โบสถ์เขารัต วัดจาก ริมแม่น้ำ เจ้าพระยาไป ทิศ ตะวัน
ออก ๘๐ เมตร

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๘ เลียบริมคูไปทิศตะวันตก
จดหลัก เขตต์หมายเลข ที่ ๙ ที่ปากคูริม แม่น้ำ เจ้าพระยา
ฝั่งเหนือ

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๙ เลียบริม
แม่น้ำ เจ้าพระยา ฝั่งตะวันออกไป ทิศเหนือ จดหลักเขตต์
หมายเลขที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ ตั้ง กำหนดไว้ ใน วรรคก่อน ให้มี
หลักย่อยปักไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดิน หรือ โรง เรือน สิ่ง ปลูกสร้าง ของผู้ใด
เหลื่อมล้ำเข้ามาใน เส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ ใน มาตรา ๔ แม้
แต่ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน

นั้น หรือโรงเรือน สิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ใน เขตต์เทศบาล
เต็มทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาทรัพย์สิน ตลอดจน สิทธิและ
หน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองสมุทรปราการ เป็นของเทศบาล
เมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ตามมาตรา ๖๔
แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๗๕๐)

๑๖๖๐

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตย์ ทิพอาภา ว.น.

เจ้าพระยายมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชัยเนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตตำบลชุมชุมชนซึ่งมีสภาพเป็นสุขา
ภิบาลเมืองสมุทรสาคร ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒
วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล
พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตตั้งชุมชนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลว่าการจังหวัดสมุทรสาคร ตามเขตที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมือง มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตเทศบาลเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ไว้ดังนี้ คือ

ด้านตะวันออก ตั้งแต่เขตวัดกำพร้าว้งด้านใต้ แล้วเลียบเขตหลังวัด เลียบเขตหลังหมู่บ้านราษฎรเงินเสี้ยว และไกรกกรากถึงวัดตึก เลียบหลังวัดตึกไปทางหลังหมู่บ้านราษฎร ตำคลองมหาไชยฝั่งใต้จดลำคลองกระเจ็ดใหญ่ แล้วข้ามคลองมหาไชยไปฝั่งเหนือ ไปจดคลองกระเจ็ดน้อย เลียบตามคันคลองกระเจ็ดน้อยไปจดถนนรถไฟเสาศินหมาย
25/10/2566
 เลขที่ ๓๑

ด้านเหนือ ตั้งแต่ถนนรถไฟหลักเสาหินหมายเลขที่ ๓๑ ในตำบลมหาไชย เลียบตามทางรถไฟถึงสะพานคลองยม ตัดเฉียงไปทางตะวันตกเฉียงเหนือ เลียบหลังกองโรงเรียนทหารเรือ ไปจดปากคลองวัดบ่อมด้านเหนือ แล้วเลียบไปตามลำแม่น้ำฝั่งตะวันออกไปข้ามแม่น้ำท่าจีน ตรงวัดกลาง ในตำบลท่าจีน

ด้านตะวันตก ตั้งแต่วัดกลางในตำบลท่าจีนเลียบเขตต์วัดซึ่งมีคลองและแพรกเป็นเขตต์ไปจดถนนหลังวัด แล้วเลียบไปตามคันถนน ถึงหลังวัดใหญ่ เลียบเขตต์วัดใหญ่ไปจดถนนหลังวัดใหญ่เลียบไปตามคันถนนถึงวัดหงษ์ แล้วเลียบไปจดลำน้ำคลองน้อยท่าจีน ตรงข้ามลำน้ำคลองน้อยท่าจีนไปจดวัดชีฟ้าขาว ตัดตรงไปจดถนนรถไฟสายแม่กลอง

ด้านใต้ ตั้งแต่ถนนรถไฟสายแม่กลองตัดตรงไปจดริมคลองบางหญ้าแพรกฝั่งตะวันตกแล้วเลียบตามทางเดินหลังหมู่บ้านราษฎรข้ามคลองบางหญ้าแพรก ไปจดแพรกตาอ้อมแล้วเลียบหลังหมู่บ้านราษฎรวัดบางหญ้าแพรก และเลียบไปตามหลังหมู่บ้านหัวโพรง จดหมู่บ้านหัวโพรงตรงปาก

อำเภอฝางตะวันตก แล้วข้ามลำแม่น้ำไปบรรจบวัดบางกำพร้าว้ง
 ฝางตะวันตก แล้วข้ามลำแม่น้ำไปบรรจบวัดบางกำพร้าว้ง
 ตะวันออกในตำบลบางหญ้าแพรก

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตที่ตั้งกำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มี
 หลักข่อยปักไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใดเหลื่อม
 ล้าเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่ส่วน
 หนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันนั้น
 หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาลเต็ม
 ทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาทรัพย์สินตลอดจนสิทธิและ
 หน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองสมุทรสาคร เป็นของเทศบาล
 เมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ตามมาตรา ๖๔ แห่ง
 พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

๑๗๖๔

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์
รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๗๔๕)

๑๖๖๕

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยาอมรราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตต์ชุมนุมชนซึ่งมีสภาพเป็น
สุขาภิบาลเมืองสระบุรี ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒
วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล
พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตต์ชุมนุมชนในบรรดาตำบล อันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดสระบุรี ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมืองมีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๑ ริมฝั่งแม่น้ำป่าสักตรงเขตต์ที่ดินกรมทหารบกมาที่ ๒ มุมตะวันออกเฉียงไปตามฝั่งแม่น้ำป่าสักด้านใต้ ไปถึงหลักเขตต์ที่ ๒ ปากคลองเพรียวฝั่งตะวันตก

ด้านตะวันออก ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๒ ปากคลองเพรียวฝั่งตะวันตก เลียบไปตามฝั่งคลองเพรียวถึงหลักเขตต์ที่ ๓ ตรงสะพานรถไฟด้านเหนือ

ด้านใต้ ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๓ ตรงสะพานรถไฟ
ด้านเหนือเลียบไปตามทางรถไฟด้านเหนือไปทางทิศตะวันตก
ถึงหลักเขตต์ที่ ๔ ซึ่งอยู่ห่างจากร่องน้ำ หลังที่ปักขั้วราชการ
๔๐ เมตร

ด้านตะวันตก ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๔ ขนานไปตามร่องน้ำ
นั้นถึงหลักเขตต์ที่ ๕ ห่างจากถนนพิไชยณรงค์สงคราม
๔๐ เมตร เลี้ยวขนานไปตามถนนพิไชยณรงค์สงครามถึง
หลักเขตต์ที่ ๖ ซึ่งอยู่ในแนวขอบเขตต์กรมทหารบกม้าที่ ๒
แล้วหักตรงข้ามถนนพิไชยณรงค์สงครามเลียบไปตามเขตต์
ที่ดินของกรมทหารบกม้าที่ ๒ ด้านตะวันออกบรรจบหลัก
เขตต์ที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ที่กำหนดไว้ในวรรคก่อน ใหม
หลักย่อยปักไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใด
เหลื่อมล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่
ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันนั้น
หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาลเต็ม
ทุกส่วน

๑๖๖๘

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาทรัพย์สินตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองสระบุรี เป็นของเทศบาลเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการให้เป็นที่เรียบร้อยตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๗๔๘)

๑๖๖๕

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตยทัตพิชฌายา ร.น.

เจ้าพระยาอมรราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชฌายาทร โยธิน

ตราไว้เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตชุมนุมชนซึ่งมีสภาพเป็นสุขา
ภิบาลเมืองสิงห์บุรี ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ใน พระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒
วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล
พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตต์ชุมนุมชนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดสิงห์บุรี ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมือง มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่ที่ทุ่งนาห่างจากวัดโพธิทอง (ร้าง) มุมตะวันตกเฉียงเหนือ ๔๒ เมตร เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออก ข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นแนวเดียวกันกับเขตต์ที่ศาลเจ้าด้านเหนือ จดหลักเขตต์

หมายเลขที่ ๒ ที่มุมตะวันตกเฉียงเหนือ ซึ่งตั้งอยู่ที่แม่น้ำ
เจ้าพระยาฝั่งตะวันออก

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ เลียบตามเขตต์วัดสังฆะ
ราชาวาส ถึงหลักเขตต์ที่ ๓ ห่างจากแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่ง
ตะวันออก ๑๖๐ เมตร

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ ขนาน
และห่างจากแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออก ๑๖๐ เมตร ไป
ทางทิศใต้ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ ที่ริมคลองลพบุรี
ฝั่งเหนือ

ด้านใต้ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ เลียบตามคลอง
ลพบุรีฝั่งเหนือมาทางทิศตะวันตก แล้วพุ่งเป็นเส้นตรงมา
ยังฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาเขตต์วัดใต้ (ร้าง) มุม
ตะวันออกเฉียงเหนือ ที่หลักเขตต์หมายเลขที่ ๕

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ เลียบตามริมเขตต์วัดใต้
(ร้าง) ด้านเหนือข้ามทางไปวัดพระนอน แล้วพุ่งตรงมายังหลัก

เขตต์หมายเลขที่ ๖ ซึ่งอยู่ในแนวเส้นตรงอันเดียวกัน และห่างจากหลักเขตต์หมายเลขที่ห้า ๓๒๐ เมตร

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ ขนานและห่างจากริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตก ๓๒๐ เมตร ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ตั้งกำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มีหลักย่อยปักไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดิน หรือโรง เรือน สิ่งปลูก สร้าง ของ ผู้ใด เหลื่อมล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันนั้น หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาลเต็มทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาศาทรัพย์สินตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองสิงห์บุรี เป็นของเทศบาลเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

๑๖๗๓

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๗๕๔)

๑๖๗๔

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.
เจ้าพระยาযায়ราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชโยธิน
ตราไว้ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตชุมนุมชนซึ่งมีสภาพเป็นสุขา
ภิบาลเมืองสุพรรณบุรี ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒
วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล
พ.ศ. ๒๔๗๖ ^{25/10/2566} จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตต์ชุมนุมชนในบรรดาตำบล อันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดสุพรรณบุรี ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมืองมีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๑ ตรงมุมเขตต์ด้านตะวันออกเฉียงเหนือ ของวัดท่าพระธาตุไปจนถึงหลักเขตต์ที่ ๒ อยู่ริมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำสุพรรณบุรี เลี้ยวข้ามแม่น้ำและตรงต่อไปจากปากคลองโพกลานไปทิศตะวันออก ๕๐๐ เมตร ถึงหลักเขตต์ที่ ๓

ด้านตะวันออก ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๓ หักลงมาทิศใต้เป็นเส้นตรงไปทิศใต้ ถึงหลักเขตต์ที่ ๔ ที่มุมถนนไปบางปลาหมอ กับถนนซอยบรรจบกัน

ด้านใต้ ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๔ เลียบไปตามเขตต์ตำบลท่าระหัด ถึงหลักเขตต์ที่ ๕ ที่ริมแม่น้ำสุพรรณบุรี

จากหลักเขตต์ที่ ๕ เลียบตามเขตต์ตำบลท่าระหัดข้ามแม่น้ำสุพรรณบุรีไปถึงหลักเขตต์ที่ ๖ ที่ริมแม่น้ำสุพรรณบุรี ฟากตะวันตก

จากหลักเขตต์ที่ ๖ เลียบตามเขตต์ตำบลท่าระหัดไปทิศตะวันตก ระยะ ๔๕๐ เมตร ถึงหลักเขตต์ที่ ๗

ด้านตะวันตก ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๗ หักไปทิศเหนือเป็นเส้นตรงไปทิศเหนือถึงหลักเขตต์ที่ ๘ ที่ตรงมูมถนนเข้าวัดท่าพระธาตุกับถนนไปวัดป่าไร่

จากหลักเขตต์ที่ ๘ เลียบตามริมถนนเข้าวัดท่าพระธาตุ ฟากตะวันออกไปจดหลักเขตต์ที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ตามเส้นแนวเขตต์ที่กำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มีหลักย่อยปักไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใดเหลือลมถ้าเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันนั้น หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาลเต็มทุกส่วน

๑๖๗๗

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาทรัพย์สินตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของสภาภิบาลเมืองสุพรรณบุรี เป็นของเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๗๕๘)

๑๖๗๘

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตย์ ทัพอาภา ร.น.

เจ้าพระยาอมราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชัยเขนทว โยธิน

ตราไว้ณวันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตต์ชุมนุมชนซึ่งมีสภาพเป็น
สุขาภิบาลเมืองสุราษฎร์ธานี ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒
วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล
พ.ศ. ๒๔๗๖ ^{25/10/2566} จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี พุทธศักราช ๒๔๗๔”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตที่ชุมนุมชนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมืองมีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ตั้งอยู่ที่ปากคู่ออเรือฟากตะวันออกเฉียงเหนือเป็นเส้นตรงไปทิศตะวันออกเฉียงใต้ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ ที่ริมถนนฟากตะวันออกเฉียงใต้ของถนนสายหลังข้างต้นข้างใหญ่

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ เป็นเส้นตรงต่อไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ ซึ่งห่างจากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ ระยะ ๑๒๐ เมตร

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันตกเฉียงใต้ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ ซึ่งอยู่ที่มุมเหนือของเขตต์วัดโพธิ์ไทร เลียบตามเขตต์วัดไปทิศตะวันตกเฉียงใต้ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ ที่ริมคลองมะขามเตี้ย

ด้านใต้ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ เลียบตามริมคลองมะขามเตี้ยฟากเหนือไปทิศตะวันตก และอ้อมปากคลองไปทางทิศเหนือ ไปจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ ที่ข้างต้นไทรใหญ่ปากคลองท่ากูบ

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ข้ามแม่น้ำตาปีและปากคลองบางขนาก ไปจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๗ ที่ริมแม่น้ำตาปีฝั่งตะวันตก ซึ่งเป็นเส้นตรงมาจากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓-๒-๑

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๗ ข้ามแม่น้ำตาปีไปฟากตะวันออกเฉียงใต้ บรรจบหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวไว้ ในวรรคก่อน ให้มีหลักย่อยปักไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใด
 เหลื่อมล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่
 ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน
 นั้น หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาล
 เต็มทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาทรัพย์สินตลอดจนสิทธิและ
 หน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองสุราษฎร์ธานี เป็นของเทศบาล
 เมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามมาตรา ๖๔
 แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๓๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
 รักษาการให้ เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

๓๖๘๒

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)
น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.
เจ้าพระยาอมราช
พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทวโยธิน
ตราไว้ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตต์ชุมนุมชนซึ่งมีสภาพเป็นสุขา
ภิบาลเมืองอุดรดิตถ์ ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง
คณะผู้สำเร็จราชการ แทน พระองค์ ใน พระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒
วรรค ๑ และ วรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล
พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองอุดรดิถี จังหวัดอุดรดิถี พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตต์ชุมนุมชนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดอุดรดิถี ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมืองมีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองอุดรดิถี จังหวัดอุดรดิถี”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองอุดรดิถี จังหวัดอุดรดิถี ไว้ดังนี้ คือ

ด้านใต้ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่ที่มุมเขตต์โรงสีไฟมุมตะวันตกเฉียงใต้ เลียบตามริมรั้วขึ้นไปทางเหนือ ต่อจากรั้วเลียบตามริมคลองบางโพฝั่งตะวันออกไปทิศเหนือ ข้ามถนนอินทโฆมี ไปจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากริมฝั่งเหนือ ๘๐ เมตร

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์ที่ ๒ ขนานกับถนน
อินทใจมี ตรงไปทางทิศตะวันออก จดหลักเขตต์หมาย
เลขที่ ๓ ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากถนนท่าเสาฝั่งตะวันตกเฉียงเหนือ
และถนนอินทใจมีฝั่งเหนือข้างละ ๘๐ เมตร

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ ขนานกับถนนท่าเสาไป
ทางทิศเหนือ ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ ซึ่งอยู่ห่างจาก
หลัก ก.ม. ๔๘๕.๐ ของทางรถไฟทางทิศใต้ ๖ เมตร

จากหลักเขตต์ที่ ๔ หักเป็นมุมฉากของทางรถไฟตรง
ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ๒๘๐ เมตร จดหลักเขตต์
หมายเลขที่ ๕

จากหลักเขตต์ที่ ๕ หักเป็นมุมฉากไปทางทิศตะวันออก
เฉียงเหนือ ๘๐๐ เมตร จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖

ด้านเหนือ จากหลักเขตต์ที่ ๖ หักเป็นมุมฉากผ่านทาง
รถไฟไปทิศใต้ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๗ ตรงริมแม่น้ำ
น่านฟากตะวันตก

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์ที่ ๗ เลียบตามริมแม่น้ำ
น่านฟากตะวันตกลงมาทางทิศใต้ จดหลักเขตต์หมายเลข
ที่ ๘ ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากถนนท่าเสาฝั่งตะวันออกเฉียงใต้
๘๐ เมตร

จากหลักเขตต์ที่ ๘ ขนานและห่างจากถนนท่าเสากับ ถนนบางโพ ๘๐ เมตร ลงมาทางใต้ จุดหลักเขตต์หมายเลข ที่ ๘ ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากถนนท่าอิฐฝั่งเหนือ ๔๐ เมตร

จากหลักเขตต์ที่ ๘ เลียบริมคลองฝั่งตะวันตกไปทาง ใต้ถึงปากคลองและเลียบลำแม่น้ำน่านฟากตะวันตกไปจุด หลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๐ ซึ่งอยู่ริมแม่น้ำน่านตรงมุมรั้ว โรงสีไฟมุมตะวันออกเฉียงใต้

หลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๐ ตรงไปทางตะวันตก เลียบ ริมรั้วด้านใต้ของโรงสีไฟจุดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ที่กำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มี หลักย่อยปักไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือน สิ่งปลูกสร้างของผู้ใด เหลื่อมล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้ แต่ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นพื้นเดียวกัน นั้น หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาล เต็มทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้ โอนบรรดาทรัพย์สินตลอดจนสิทธิและ หน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองอุดรดิตถ์ เป็นของเทศบาลเมือง

๑๖๘๖

อัครตติตต์ จังหวัดอัครตติตต์ ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราช
บัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๓๐ ธันวาคม หน้า ๑๗๖๓)

๑๖๘๗

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยาอมราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่ เห็นสมควร จัดเขตต์ชุมนุมชน ซึ่งมีสภาพ เป็น
สุขาภิบาลเมืองอุทัยธานี ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒

25/10/2566

วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตต์ชุมนุมชนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดอุทัยธานี ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมืองมีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่ที่มุมรั้วด้านตะวันตกเฉียงเหนือของที่ดินซึ่งหม่อมหลวงบุญเกิดปกครอง บนฟากใต้ของถนนหลวงเป็นเส้นตรงไปทิศเหนือจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ ที่มุมรั้วด้านตะวันออกเฉียงใต้ของวัดแก้ว

จากหลักเขตต์ที่ ๒ เป็นเส้นตรงไปทิศเหนือ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ เป็นเสาคอนกรีต ที่มุมตะวันออกเฉียงเหนือของที่ดินซึ่งนายผูก นางเบ้า ปกครอง

จากหลักเขตต์ที่ ๓ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเข็มทิศจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ เป็นเสาคอนกรีต ห่างจากหลักเขตต์ที่สาม ๖๕๐ เมตร

จากหลักเขตต์ที่ ๔ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเข็มทิศข้ามลำน้ำสะแกกรังไปจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ บนเส้นนี้ตรงที่ตัดกับเส้นขนานและห่างจากฝั่งตะวันออกของลำน้ำสะแกกรังไปทิศตะวันออก ๔๐ เมตร

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์ที่ ๕ ขนานและห่างจากฝั่งตะวันออกของลำน้ำสะแกกรัง ไปทิศตะวันออก ๔๐ เมตรไปทิศตะวันตกเฉียงใต้ และทิศตะวันออกเฉียงใต้จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ เป็นเสาคอนกรีตบนเส้นขนานนี้ห่างจากปากคลองท่าโพ ฝั่งเหนือไปทิศเหนือของเข็มทิศ ๑๕๐ เมตร

ด้านใต้ จากหลักเขตต์ที่ ๖ เป็นเส้นตรงข้ามลำน้ำสะแกกรังไปทิศใต้ของเข็มทิศ ไปจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๗ ที่ปากคลองท่าโพฝั่งเหนือ

จากหลักเขตต์ที่ ๗ เลียบฝั่งเหนือของคลองท่าโพไป
ทิศตะวันตกจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๘ เป็นเสาคอนกรีต
บนฝั่งคลองนี้ตรงที่เส้นขนานและห่างจากฟากตะวันตกของ
ถนนหลังศาลากลางไปทิศตะวันตก ๖๐ เมตร ต่อตรงไป
ตัดกัน

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์ที่ ๘ เป็นเส้นตรงไปทิศ
ตะวันตกเฉียงเหนือไปจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ ที่มุมรั้ว
ด้านตะวันตกเฉียงใต้ของวัดพิไชยธาราม

จากหลักเขตต์ที่ ๕ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันตก จด
หลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๐ ที่มุมรั้วด้านตะวันตกเฉียงใต้ของ
ที่ดินซึ่งหม่อมหลวงบุญเกิดปกครอง

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๐ เลียบริมรั้วด้านตะวันตก
ของที่ดินที่หม่อมหลวงบุญเกิดปกครองไปจดหลักเขตต์ที่ ๑
ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวไว้ ในวรรคก่อน ให้
หลักย่อยปักไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใด
เหลื่อมล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่
ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันนั้น

หรือโรงเรียนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตเทศบาลเต็ม
ทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาทรัพย์สินตลอดจนสิทธิและ
หน้าที่ของสุขาภิบาลเมืองอุทัยธานี เป็นของเทศบาลเมือง
อุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราช
บัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๑๗๓)

๑๖๘๒

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลเมืองชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)
น.อ. อาทิตยทิพอาภา ร.น.
เจ้าพระยาอมราช
พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน
ตราไว้เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดตั้งท้องถิ่นซึ่งมีสภาพเป็นสุขาภิบาล
ท้องที่ชุมแสง ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทน พระองค์ใน พระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒
วรรค ๒ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล
พ.ศ. ๒๔๗๖ ^{25/10/2566} จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดท้องถื่นในจังหวัดนครสวรรค์ ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมืองมีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ จากหลักเขตต์ที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่ที่ปากคลองจรเข้เผือกฝั่งใต้ เลียบไปตามริมคลองจรเข้เผือกฝั่งใต้ ไปจดหลักเขตต์ที่ ๒ ที่ศูนย์กลางทางรถไฟ ห่างจากหลัก ก.ม.ที่ ๒๘๐.๕๐๐ ระยะ ๒๖๔ เมตร

จากหลักเขตต์ที่ ๒ หักเป็นมุมฉากกับทางรถไฟตรงไปทิศตะวันออกระยะ ๘๐๐ เมตร จดหลักเขตต์ที่ ๓

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์ที่ ๓ หักลงมาทางทิศใต้
ขนานกับทางรถไฟไปทิศใต้ห่างจากหลักเขตต์ที่สาม ๕๐๒
เมตร จดหลักเขตต์ที่ ๔

ด้านใต้ จากหลักเขตต์ที่ ๔ หักเป็นมุมฉากตรงไปยัง
ศูนย์กลางทางรถไฟ จดหลักเขตต์ที่ ๕ ห่างจากหลัก ก.ม.ที่
๒๘๐ ระยะ ๑๔๘ เมตร

จากหลักเขตต์ที่ ๕ เลียบไปตามริมคลองอนงค์ฝั่งเหนือ
จดหลักเขตต์ที่ ๖ ตรงปากคลองอนงค์ฝั่งเหนือ

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์ที่ ๖ เลียบไปตามริม
แม่น้ำน่านฝั่งตะวันออก ไปทิศเหนือบรรจบหลักเขตต์ที่ ๑
ที่ปากคลองจรเข้เผือก

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวกำหนดไว้ในวรรคก่อน ใหม่
หลักย่อยปักไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือน สิ่งปลูกสร้างของผู้ใด
เหลื่อมล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้
แต่ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน

๑๖๕๕

นั้น หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตเทศบาล
เต็มทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาทรัพย์สิน ตลอดจนสิทธิและ
หน้าที่ของสภาภิบาลท้องที่ชุมแสง เป็นของเทศบาลเมือง
ชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราช
บัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์
รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๗๗๗)

๑๖๘๖

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลเมืองบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยายมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิไชยเทพรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดตั้งท้องถิ่นซึ่งมีสภาพเป็นสุขาภิบาล
ท้องที่บางมูลนาก ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒
วรรค ๒ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล
พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดท้องถิ่นในจังหวัดพิจิตร ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมืองมีฐานะเป็นเทศบาลเมืองมีนามว่า “เทศบาลเมืองบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ จากหลักเขตต์ที่ ๑ ตั้งอยู่ที่ริมแม่น้ำน่านฝั่งตะวันออก ซึ่งเป็นเส้นมุมฉากจากทางรถไฟและตัดกับริมแม่น้ำที่นั่น จากหลักเขตต์ที่ ๑ เป็นเส้นตรงข้ามทางรถไฟไปทิศตะวันออก ๓๐๐ เมตร ถึงหลักเขตต์ที่ ๒

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์ที่ ๒ เป็นเส้นขนานและห่างจากทางรถไฟไปทิศใต้ ถึงหลักเขตต์ที่ ๓ ที่เส้นนี้ตัดกับเส้นมุมฉากตรงคลองบุษบงน้อยผ่านทางรถไฟ

ด้านใต้ จากหลักเขตต์ที่ ๓ หักเป็นมุมฉากไปทิศตะวันตกข้ามทางรถไฟ และเลียบริมคลองบุงบงน้อยฝั่งเหนือถึงหลักเขตต์ที่ ๔ ที่ปากคลองบุงบงน้อย จากหลักเขตต์ที่ ๔ เป็นเส้นตรงข้ามแม่น้ำน่าน ไปทิศตะวันตกห่างจากริมแม่น้ำน่าน ๑๗๕ เมตร ถึงหลักเขตต์ที่ ๕

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์ที่ ๕ ขนานและห่างจากริมแม่น้ำน่าน ฝั่งตะวันตกไปทิศเหนือ ถึงหลักเขตต์ที่ ๖ ที่เส้นเขตต์นี้หักเป็นมุมฉากไปจดหลักเขตต์ที่ ๑

จากหลักเขตต์ที่ ๖ หักเป็นมุมฉากไปทิศตะวันออกถึงหลักเขตต์ที่ ๑

ดังปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวกำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มีหลักย่อยปักไว้ เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควม

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใด เหลื่อมล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อเป็นผืนเดียวกันนั้น หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาลเต็มทุกส่วน

๑๖๕๕

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาทรัพย์สินตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของสุขาภิบาลท้องที่บางมูลนาคเป็นของเทศบาลเมืองบางมูลนาค จังหวัดพิจิตร ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการให้ เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๓๙๑)

๑๓๐๐

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนภานุชนามะลิ
พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลเมืองบ้านเช่า จังหวัดลพบุรี
พุทธศักราช ๒๕๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘)

น.อ.ชาติชาย ทิพอรภา ว.น.

เจ้าพระยามรราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชโยนทร โยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดตั้งท้องถิ่นซึ่งมีสภาพเป็นสุขาภิบาล
ท้องที่บ้านเช่า ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒
วรรค ๒ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล
พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองบ้านเช่า จังหวัดลพบุรี พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดท้องถื่นในจังหวัดลพบุรี ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมือง มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองบ้านเช่า จังหวัดลพบุรี”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองบ้านเช่า จังหวัดลพบุรี ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่บนศูนย์กลางพระเจดีย์วัดเข้ยงงา เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออกลงเฉียงใต้ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ ตรงมุมระวางถนนแยกข้างต้นมะขามเทศ

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากทางรถไฟตรงหลักกิโลเมตรที่ ๑๖๐.๗๗๐ มาทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๖๐ เมตร

ด้านใต้ จากหลักเขตต์ที่ ๓ เป็นเส้นตรงผ่านทางรถไฟ
ที่หลักกิโลเมตรที่ ๑๖๐.๗๗๐ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้
จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ ซึ่งห่างจากศูนย์กลางทางรถไฟ
๑๓๐ เมตร

จากหลักเขตต์ที่ ๔ เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันตกเฉียง
เหนือจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนสุ
ทลาดเก่าด้านใต้

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ เป็นเส้น
ตรงไปทางทิศเหนือถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ ซึ่งอยู่ในแนว
เส้นตรงอันเดียวกันกับศูนย์กลางต้นตะโกกับหลักกิโลเมตร
ที่ ๑๖๒ ของกรมรถไฟ และห่างจากศูนย์กลางของทาง
รถไฟไปทางทิศตะวันตก ๑๓๐ เมตร

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ เป็นเส้นตรงถึงหลักเขตต์
หมายเลขที่ ๗ ที่เขตต์สถานีตำรวจภูธรมุมเหนือ

จากหลักเขตต์ที่ ๗ เป็นเส้นตรงถึงหลักเขตต์หมายเลข
ที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวกำหนดไว้ในวรรคก่อน ^{ใหม่}
หลักย่อยมีคั้งเป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

๑๗๐๓

มาตรา ๕ ที่ดิน หรือ โรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง ของผู้ใด
เหลื่อมล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้
แต่ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียว
กันนั้น หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาล
เต็มทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้ โอนบรรดาทรัพย์สินตลอดจนสิทธิและ
หน้าที่ของสุขาภิบาลท้องถิ่นบ้านเช่า เป็นของเทศบาลเมือง
บ้านเช่า จังหวัดลพบุรี ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติ
จัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๗๔๕)

25/10/2566

๑๓๐๔

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลเมืองบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. ฮาติศย์ ทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยายมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชโยนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดตั้งท้องถิ่นซึ่งมีสภาพเป็นสุขาภิบาล
ท้องถิ่นบ้านโป่ง ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒
วรรค ๒ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล
พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดท้องถื่นในจังหวัดราชบุรี ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมืองมีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำแม่กลองฝั่งตะวันออก ตรงมุมเขตต์ค่ายหลวงบ้านโป่งด้านตะวันตกเฉียงใต้ เลียบริมคูเขตต์ค่ายหลวงบ้านโป่งด้านใต้ ไปทิศตะวันออก จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ ที่ริมคูนี้ ตรงที่ตัดกับฟากตะวันตกของถนนสายที่สิบแปด

จากหลักเขตต์ที่ ๒ เป็นเส้นตรงข้ามถนนสายที่สิบแปดและเป็นมุมฉากกับถนนนี้ ไปทิศตะวันออก จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ ซึ่งห่างจากฟากตะวันออกของถนนสายที่สิบแปด ๒๒๐.๕๖ เมตร (วัดจากขอบถนนถึงหลัก ๓)

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์ที่ ๓ เป็นเส้นขนาน และห่างจากฟากตะวันออกของถนนสายที่สิบแปด ๑๒๐ เมตร ไปทิศใต้ จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ บนเส้นขนานนี้ ซึ่ง ห่างจากฟากเหนือของถนนทรงพลไปทิศเหนือ ๑๒๐ เมตร (วัดจากขอบถนนถึงหลักเขตต์ที่ ๔)

จากหลักเขตต์ที่ ๔ เป็นเส้นขนานและห่างจากฟากเหนือของถนนทรงพล ๑๒๐ เมตร ไปทิศตะวันออก จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ บนเส้นขนานนี้ ที่ตัดกับฟากตะวันตกของทางเดินไปบ้านใหม่

จากหลักเขตต์ที่ ๕ เลี้ยวบริมทางเดินไปบ้านใหม่ไปทิศใต้จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ ที่ฟากทางเดินนี้ บนฟากเหนือของถนนทรงพล

จากหลักเขตต์ที่ ๖ เป็นเส้นตรงข้ามถนนทรงพลไป ทิศใต้จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๗ บนเส้นตรงนี้ ตรงที่ตัด กับเส้นฉากกับทางรถไฟ จากหลักกิโลเมตรที่ ๖๘ ไปทิศ ตะวันออก ๑๒๐ เมตร

ด้านใต้ จากหลักเขตต์ที่ ๗ ขนานและห่างจากทางรถไฟไปทิศตะวันออก ๑๒๐ เมตร ไปทิศใต้ จดหลักเขตต์ หมายเลขที่ ๘ บนเส้นขนานนี้ ที่คลองบ้านโป่งฝั่งเหนือ

จากหลักเขตต์ที่ ๘ เลียบบริมคลองบ้านโป่งฝั่งเหนือ
ไปทิศตะวันตกจดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ บนศูนย์กึ่งกลางทาง
รถไฟ

จากหลักเขตต์ที่ ๕ ตามศูนย์กึ่งกลางทางรถไฟ ไปทิศใต้
จดหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑๐ บนศูนย์กึ่งกลางทางรถไฟนี้ ที่
คลองวัดบ้านโป่งฝั่งเหนือ

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์ที่ ๑๐ เลียบบริมคลอง
วัดบ้านโป่งฝั่งเหนือ ไปทิศเหนือ จดหลักเขตต์หมายเลข
ที่ ๑๑ ที่ปากคลองวัดบ้านโป่ง

จากหลักเขตต์ที่ ๑๑ เลียบบริมแม่น้ำแม่กลองฝั่งตะวันออก
ไปทิศเหนือ จดหลักเขตต์ที่ ๑

ดังปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวกำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มี
หลักย่อยปักไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควม

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใดเหลือ
ล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่ส่วน
หนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันนั้น
หรือโรงเรือน สิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาลเต็ม
ทุกส่วน 25/10/2566

๑๓๐๘

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาทรัพย์สินตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของสุขาภิบาลท้องที่บ้านโบบึง เป็นของเทศบาลเมืองบ้านโบบึง จังหวัดราชบุรี ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๗๕๐)

๑๗๐๕

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลเมืองโพธาราม จังหวัดราชบุรี
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตยทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยาอมราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชัยเนตรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดตั้งท้องถิ่นซึ่งมีสภาพเป็นสุขาภิบาล
ท้องที่โพธาราม ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒
วรรค ๒ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล
พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองโพธาราม จังหวัดราชบุรี พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดท้องถื่นในจังหวัดราชบุรี ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมืองมีฐานะเป็นเทศบาลเมืองมีนามว่า “เทศบาลเมืองโพธาราม จังหวัดราชบุรี”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองโพธาราม จังหวัดราชบุรี ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ จากหลักเขตต์ที่ ๑ ตั้งอยู่ทางริมแม่น้ำแม่กลองฝั่งตะวันออก ห่างจากปากคลองพันพิมพ์ ๒๖๘ เมตร ไปทิศเหนือจดหลักเขตต์ที่ ๒ ตรงศูนย์กลางทางรถไฟข้างหลักกิโลเมตรที่ ๘๑.๑ ของรถไฟสายใต้

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์ที่ ๒ ตามศูนย์กลางทางรถไฟไปทิศใต้ผ่านสถานีโพธาราม ถึงหลักเขตต์ที่ ๓ ซึ่งอยู่ตรงศูนย์กลางคลองโรงหีบ และห่างจากหลักกิโลเมตรที่ ๘๒.๕ ของทางรถไฟ ๓๒๘ เมตร

ด้านใต้ จากหลักเขตต์ที่ ๓ เดินตามศูนย์กลางคลอง
โรงหีบไปทิศตะวันตกระยะ ๕๓๐ เมตร ถึงหลักเขตต์ที่ ๔

จากหลักเขตต์ที่ ๔ หักตรงไปทิศตะวันตกเฉียงใต้ และ
เลียบตามถนนปากใต้ ไปถึงหลักเขตต์ที่ ๕ ที่ริมคลอง
บ้านใหม่

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์ที่ ๕ เลียบตามริมคลอง
บ้านใหม่ฝั่งตะวันออกไปถึงหลักเขตต์ที่ ๖ ที่ปากคลองบ้าน
ใหม่ฝั่งตะวันออก

จากหลักเขตต์ที่ ๖ เลียบริมแม่น้ำแม่กลองฝั่งตะวันออก
ไปจดหลักเขตต์ที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวกำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มี
หลักย่อยปักไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควม

มาตรา ๕ ที่ดิน หรือ โรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง ของ ผู้ใด
เหลื่อมล้ำเข้ามาใน เส้นเขตต์ที่ กำหนดไว้ใน มาตรา ๔ แม้
แต่ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นพื้นเดียวกัน
กันนั้น หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาล
เต็มทุกส่วน

๑๗๑๒

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาทรัพย์สินตลอดจน สิทธิ และ
หน้าที่ของสุขาภิบาลท้องที่โพธาราม เป็นของเทศบาลเมือง
โพธาราม จังหวัดราชบุรี ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติ
จัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๓๕๔)

๑๗๑๓

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลตำบลสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยายมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชัยเนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยเห็นสมควรยกฐานะตำบลสองพี่น้องซึ่งมีสภาพเป็น
สุขาภิบาลท้องที่สองพี่น้อง เป็นเทศบาลตำบล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔
แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงให้
ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ตั้งต่อไปนี้

25/10/2566

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลตำบลสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี พุทธศักราช ๒๕๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกฐานะตำบลสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ขึ้นเป็นเทศบาลตำบล มีนามว่า “เทศบาลตำบลสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลตำบลสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ไว้ดังนี้ คือ

ตั้งแต่หลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ปากคลองบางกระทุ่มต่อกับคลองสองพี่น้องขึ้นไปตามลำคลองบางกระทุ่ม จนถึงหลักเขตต์ที่ ๒ ซึ่งมีระยะห่างจากปากคลอง ๒๐๐ เมตร เขตต์จำนวนคู่ออกจากคลองสองพี่น้องฝั่งตะวันตก ๒๐๐ เมตร ขึ้นไปจนถึงคลองบางลี่ ซึ่งมีหลักเขตต์ที่ ๓ บั๊กไว้ ห่างจากปากคลอง ๒๐๐ เมตร เลียบตามแนวคลองบางลี่ลงไปจนถึงปากคลองบางลี่ ต่อกองสองพี่น้อง ข้ามปากคลองสองพี่น้องฝั่งตะวันออกเลียบตามชายคลองสองพี่น้อง ฝั่งตะวันออกถ่วงลงไปจนบรรจบปากคลองบางกระทุ่ม

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้
 ตามเส้นแนวเขตที่ตั้งกำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มี
 หลักย่อยปักไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตด้วยตามควร
 มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใด
 เหลื่อมล้ำเข้ามาในเส้นเขตที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่
 ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน
 นั้น หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตเทศบาล
 เต็มทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้โอนบรรดาทรัพย์สินตลอดจนสิทธิและ
 หน้าที่ของสภาภิบาลท้องที่สองพี่น้อง เป็นของเทศบาล
 ตำบลสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ตามมาตรา ๖๔ แห่ง
 พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
 รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

25/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๑๓๕๘)

๑๗๑๖

พระราชกฤษฎีกา

จัดตั้งเทศบาลตำบลหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตย์ ทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยาอมราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชเชนทวิโยธิน

ตราไว้เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรยกฐานะตำบลหาดใหญ่ ซึ่งมีสภาพ
เป็นสุขาภิบาลท้องที่หาดใหญ่ เป็นเทศบาลตำบล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔
แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงให้
ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

25/10/2566

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลตำบลหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พุทธ
ศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ ตั้งแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกฐานะตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา ขึ้นเป็นเทศบาลตำบล มีนามว่า “เทศบาล
ตำบลหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา”

มาตรา ๔ ให้กำหนด เขตต์เทศบาล ตำบล หาดใหญ่
จังหวัดสงขลา ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๑ ซึ่งอยู่ริมคลอง
อู่ตะเภาฝั่งตะวันออกเฉียงเหนือ ห่างจากขอบตะวันตกของ
ถนนไปสถานีอู่ตะเภาฟากตะวันตกตามเส้นดิ่งตั้งฉาก ๑๓๕
เมตร เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือถึงหลัก
เขตต์ที่ ๒ ตรงปลายทางซึ่งติดกับอาณาเขตต์วัดใหม่หรือวัด
โคกเสม็ดขุ่น และอยู่ทางฟากตะวันออกของปลายทางนี้

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๒ เป็นเส้นตรงไปทางทิศ
ตะวันออกเฉียงเหนือถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ ที่ขอบถนน

ฟากตะวันออก และตั้งอยู่ริมเขตต์ด้านนายเจ็ยกษัตริ์ด้านตะวันตกห่างตามเส้นตั้งฉากจากถนนไปเมืองสงขลา อลอสตาร์ และป็นัง ๑๐๐ เมตร

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ เป็นเส้นตรง ขนานและห่างจากถนนไปเมืองสงขลา อลอสตาร์ และป็นัง ๑๐๐ เมตร ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ ที่ทางแยกของถนนนี้ไป ทางทิศเหนือฟากตะวันตก และห่างจากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๓ ไป ๖๒๖ เมตร

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๔ เป็นเส้นตรงตามแนวขอบทางนี้ และต่อเป็นเส้นตรงอันเดียวกันไปทางทิศใต้ จดริมคลองเตย ฝั่งเหนือ ซึ่งเป็นที่ตั้งของหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕

จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๕ เลียบตามคลองเตย ฝั่งนี้ไปทางทิศใต้ ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ ซึ่งอยู่ที่ริมเขตต์บ้านก้านด้านตะวันออกเฉียงใต้ ห่างจากถนนไปคลองเวียน ๕๐ เมตร

ด้านใต้ จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๖ เป็นเส้นขนานและห่างจากถนนไปคลองเวียน ไปทางทิศตะวันตก ข้าม

ทางรถไฟไปปัตตานีและป่าดงเบขาร์ และต่อออกไปตาม
แนวนี้ ถึงหลักเขตต์หมายเลขที่ ๗ ที่ริมคลองอุ้ตะเกาฝั่ง
ตะวันออก ที่ข้างต้นซิวาง และห่างจากถนนหน้าโรงพัก
ตำรวจภูธรฟากตะวันตก ๑๐๖ เมตร ไปทางทิศตะวันตก

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์หมายเลขที่ ๗ เลียบตาม
ริมคลองอุ้ตะเกาฝั่งตะวันออกไปทางทิศเหนือ จดหลักเขตต์
หมายเลขที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ที่กำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มี
หลักย่อยปักไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดิน หรือโรง เรือน สิ่งปลูกสร้าง ของผู้ใด
เหลื่อมล้ำเข้ามาใน เส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๔ แม้
แต่ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน
นั้น หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้นๆอยู่ในเขตต์เทศบาลเต็ม
ทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้โอน บรรดาทรัพย์สิน ตลอดจน สิทธิและ
หน้าที่ของสุขาภิบาลท้องที่ขนาดใหญ่ เป็นของเทศบาลตำบล

๑๗๒๐

หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ ไพศาลย์
รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ ธันวาคม หน้า ๐๘๐๓)

แถลงการณ์

เรื่องการยกฐานะสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาล

ตามบทพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๗๖ การจัดตั้งท้องถิ่นใดเป็นเทศบาลนครจะทำได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ ส่วนการยกฐานะของท้องถิ่นเป็นเทศบาลเมืองหรือเทศบาลตำบลนั้น จะทำได้ก็แต่โดยบทพระราชกฤษฎีกา

ในชั้นต้นนี้ รัฐบาลเห็นเป็นการสมควรที่จะยกฐานะของท้องถิ่นต่าง ๆ บรรดาที่ได้จัดเป็น สุขาภิบาล แล้วตามพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาลตามหัวเมือง ร.ศ. ๑๒๗ ขึ้นเป็นเทศบาล เพราะเหตุว่าบรรดาท้องถิ่นที่จัดเป็นสุขาภิบาลอยู่แล้วนั้น ได้มีระเบียบและองค์การสำหรับบำรุงความสุขและความสะดวกของ ท้องถิ่น อยู่เกือบพร้อมเพรียงแล้ว การยกฐานะของ สุขาภิบาล ขึ้นเป็น เทศบาล จะมีผลให้ต้องเปลี่ยนแปลงลักษณะขององค์การบ้าง ก็แต่ในการที่จัดใหม่ สภาเทศบาลและคณะมนตรีขึ้นทำหน้าที่แทนคณะกรรมการสุขาภิบาลเดิม ส่วนระเบียบการ, เครื่องอุปกรณ์และเจ้าหน้าที่

ซึ่งใช้ ในการบริหารกิจการโดยทั่วไปนั้น อาจยับยั้งขายออกไปได้ โดยลำดับ

ในบรรดาสุขาภิบาล ๓๕ แห่งซึ่งมีอยู่ในขณะนี้ ที่เข้าหลักเกณฑ์มีฐานะเป็นเทศบาลเมืองได้มี ๓๒ แห่ง อีก ๒ แห่งมีฐานะเป็น เทศบาลตำบล คงเหลืออยู่แต่เชียงใหม่ ซึ่งเข้าหลักเกณฑ์ที่จะมีฐานะเป็นเทศบาลนครได้ และรัฐบาลจะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งเทศบาลนครเชียงใหม่ในสมัยประชุมสภาผู้แทนราษฎรต่อไป เป็นอันว่าจะได้ยกฐานะของสุขาภิบาลทุกแห่งที่มีอยู่ในขณะนี้ขึ้นเป็นเทศบาล

ส่วนการที่จะจัดตั้งและยกฐานะของท้องถิ่นอื่น ๆ ขึ้นเป็นเทศบาลต่อไปนั้น ขณะนี้กระทรวงมหาดไทยกำลังให้ทำการสำรวจชุมชนและท้องถิ่นต่าง ๆ อยู่ การสำรวจนี้ได้แก่การ รังวัด เพื่อทำแผนผัง กำหนดเขตต์, การสอบจำนวนราษฎร, จำนวนบ้านเรือนและสิ่งอื่น ๆ อันเป็นเครื่องประกอบในการทำโครงการของเทศบาล เมื่อได้เตรียมการพร้อมแล้วสำหรับชุมชนหรือท้องถิ่นใด ก็จะจัดตั้งหรือยกฐานะชุมชนหรือท้องถิ่นนั้นขึ้นเป็นเทศบาลเป็นราย ๆ ไป

กระทรวงมหาดไทย

วันที่ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

๑๗๒๓

กฎกระทรวงเกษตรราชการ

ออกตามความในมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พ.ศ. ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๔)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พ.ศ. ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรราชการ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ตามกฎกระทรวงเกษตรราชการ ฉบับลงวันที่ ๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ ข้อ ๖ (๔) ว่าใบคูปองตามความในมาตรา ๕ ให้ใช้แบบหมายเลข ย. ๔ ก. ข. ค. ง. ท้ายกฎนั้นให้ยกเลิกความในข้อนี้เสียทั้งข้อ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป และให้ใช้ความต่อไปนี้แทนคือ

“ใบคูปองตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พ.ศ. ๒๔๗๗ ให้ใช้แบบหมายเลข ย. ๓๒ ก. ข. ค. ง. ท้ายกฎนี้ เริ่มใช้แต่วันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ”

ข้อ ๒ ราคาใบคูปองที่กล่าวมาในข้อ ๑ ให้เรียก ๒ ฉบับต่อ ๑ สตางค์ เศษ ๑ ฉบับ คิดเท่ากับ ๒ ฉบับ

กฎให้ไว้เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
สารสาสน์ประพันธ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรราชการ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๕ ธันวาคม หน้า ๑๘๐๕)

๑๗๒๔

พระราชบัญญัติ
เครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยาอมราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรว โยธิน

ตราไว้เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรจะปรับปรุง
กฎหมายอันว่าด้วยเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
เครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ คำว่า “ข้าราชการฝ่ายพลเรือน” ตามพระราชบัญญัตินี้ให้หมายความถึงข้าราชการพลเรือน ข้าราชการพลเรือนสังกัดกระทรวงกลาโหม และข้าราชการตุลาการ

มาตรา ๕ เครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน หมายถึงเครื่องแบบ แต่งกาย ทั้งหลาย ที่ได้กำหนดให้ แต่งรวมทั้งเครื่องหมายตำแหน่งสังกัด หรือเครื่องหมายอื่น ๆ ตลอดจนสิ่งประกอบเครื่องแบบอย่างอื่นด้วย

มาตรา ๖ ลักษณะ ษะนิต และประเภทของเครื่องแบบตามมาตรา ๕ จะสมควรอย่างไร และจะต้องแต่งเมื่อไร โดยเงื่อนไขอย่างไร ให้เป็นไปตามข้อกำหนดในกฎ หรือข้อบังคับซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

๑๗๒๖

มาตรา ๗ ให้นายกรัฐมนตรีมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไป
ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎ หรือข้อ
บังคับเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎ หรือข้อบังคับนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๐ มิถุนายน หน้า ๑๘๐๖)

กฎสำนักนายกรัฐมนตรี

ออกตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติ
เครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติ
เครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๘ นายก
รัฐมนตรีออกกฎไว้ ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ ๑

เครื่องแบบทั่วไป

ว่าด้วยสี และลักษณะของเครื่องแบบทั่วไป

ข้อ ๑ เครื่องแบบข้าราชการประจำการ และข้าราชการ
นอกประจำการ ซึ่งสังกัดขึ้นต่อกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ
ใหม่สีและลักษณะดังจะกล่าวในข้อต่อไป

ข้อ ๒ สีสังกัดกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ นั้น ให้เป็น
ดังนี้ คือ

(๑) สำนักนายกรัฐมนตรี	สีดำ
(๒) กระทรวงกลาโหม	สีแดงชาด
(๓) กระทรวงการคลัง	สีฟ้า
(๔) กระทรวงการต่างประเทศ	สีกรมท่า

(๕) กระทรวงเกษตรราชการ	สี่เขียวแก่
(๖) กระทรวงธรรมการ	สี่เหลือง
(๗) กระทรวงมหาดไทย	สี่ดำ
(๘) กระทรวงยุติธรรม	สี่ขาว
(๙) กระทรวงเศรษฐกิจ	สี่เลือดหมู
(๑๐) สำนักพระราชวัง	สี่บานเย็น
(๑๑) สำนักงานราชเลขาการในพระองค์	สี่ดำ
(๑๒) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	สี่ขาว
- ข้อ ๓ เครื่องแบบปกติ ให้ประกอบด้วย

- (๑) หมวกกันแดดแบบราชการสี่ขาว สายรัดคาง
หนังสือนำตาล ติดตราครุฑพ่าห์หน้าหมวก
- (๒) เสื้อแบบราชการสี่ขาว
- (๓) ชุดโลหะเกลี้ยงสีทอง
- (๔) กางเกงขายาวแบบราชการสี่ขาว
- (๕) รองเท้าหนังสี่ดำและถุงเท้าสี่ดำ
- (๖) แผ่นทาบคอเสื้อ ตั้งขึ้น

(ก) รัฐมนตรี ใช้แผ่นทาบคอพนัก้ามะหยี่สี่ดำ
มีลายกนกทอง และมีแถบสี่ธงชาติขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

(ข) ข้าราชการประจำการ และข้าราชการนอกประจำการ ซึ่งสังกัดขึ้นต่อสำนักนายกรัฐมนตรี ใช้แผ่นทาบคอปิ่นก้ามะหยี่สีดำมีลายกนกทอง และมีแถบสีแดง ขนาดขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตรทาบกลาง

(ค) ข้าราชการประจำการ และข้าราชการนอกประจำการ ซึ่งสังกัดขึ้นต่อสำนักพระราชวัง ใช้แผ่นทาบคอปิ่นก้ามะหยี่สีบานเย็น มีลายกนกทองและมีเส้นลวดทอง ขนาดกว้าง ๐.๓ เซ็นติเมตรทาบกลาง ถ้าเป็นข้าราชการประจำการหรือข้าราชการนอกประจำการที่ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตเป็นพิเศษ มีแผ่นทำด้วยโลหะเป็นรูปพระมหามงกุฏและอุณาโลมสีเงินติดบนแผ่นทาบคอปิ่น

(ง) ข้าราชการประจำการ และข้าราชการนอกประจำการ ซึ่งสังกัดขึ้นต่อสำนักงานราชเลขาธิการในพระองค์ ใช้แผ่นทาบคอปิ่นก้ามะหยี่สีดำมีลายกนกทอง และมีเส้นลวดทอง ขนาดกว้าง ๐.๓ เซ็นติเมตร ทาบกลาง ถ้าเป็นข้าราชการประจำการหรือข้าราชการนอกประจำการที่ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตเป็นพิเศษ มีแผ่นทำด้วยโลหะเป็นรูปพระมหามงกุฏและอุณาโลมสีเงินติดบนแผ่นทาบคอปิ่น

(จ) ข้าราชการประจำการ และข้าราชการนอกประจำการ ซึ่งสังกัดขึ้นต่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ใช้แผ่นทาบคอพื้นกำมะหยี่สีขาวมีลายกนกทอง และมีแถบสีแดงชาดขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตรทาบกลาง

(ฉ) ข้าราชการประจำการ และข้าราชการนอกประจำการ ซึ่งสังกัดขึ้นต่อกระทรวงทบวงกรมนอกจากที่กล่าวมาแล้วใน (ก) (ข) (ค) (ง) และ (จ) ใช้แผ่นทาบคอพื้นกำมะหยี่สีตามสังกัด มีลายกนกทอง ไม่มีแถบทาบกลาง

ข้อ ๔ เครื่องแบบเต็มยศ ให้ประกอบด้วย หมวก เสื้อ แผ่นทาบคอ ดุม รองเท้า ถุงเท้า เหมือนเครื่องแบบปกติ เว้นแต่

(๑) สายรัดคางหมวกเปลี่ยนเป็นสายแถบทอง

(๒) กางเกง ใช้กางเกงสักหลาดชายาวแบบราชการสีดำ

ข้อ ๕ เครื่องแบบสโมสร ใช้เหมือนเครื่องแบบปกติ เว้นแต่

(๑) หมวก ใช้หมวกทรงหม้อตาลพื้นสักหลาดสีดำ กะบังหน้าหนังสีดำ สายรัดคางแถบทอง ดัดตราครุฑพ่าห์หน้าหมวก

(๒) กางเกง ใช้กางเกง สักหลาด ขายาว แบบ
ราชการสีดำ

ส่วนที่ ๒

เครื่องแบบพิเศษ

หมวดที่ ๑

กระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน

ซึ่งไปปฏิบัติหน้าที่รวมอยู่กับหน่วยทหาร

ข้อ ๖ ข้าราชการ ฝ่ายพลเรือน ไม่ว่าสังกัด กระทรวง
ทบวงกรมใด เมื่อทางราชการได้ให้ไปปฏิบัติหน้าที่รวม
อยู่กับหน่วยทหาร เป็นการพิเศษแล้ว ในโอกาสนั้นให้
แต่งกายตามส่วนที่ ๑ เว้นแต่หมวก เสื้อ และกางเกง
ให้ใช้สีเดียวและอย่างเดียวกับทหารในที่นั้น และใช้สิ่ง
ประกอบเครื่องแต่งกายตามกฎหมายหรือข้อบังคับของทหาร กับ
ให้ใช้ เครื่องหมาย อย่างที่กล่าวไว้ใน กฎ กระทรวง กลาโหม
ออกตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติ
เครื่องแบบทหาร พ.ศ. ๒๔๗๗ ตามหน้าที่ซึ่งได้ไปทำการ
นั้นอยู่ในจำพวกใดของทหาร ก็ให้ติดเครื่องหมายจำพวกนั้น

ที่เหนือกะเป่าเสื่อข้างขวาด้วย เว้นแต่จำพวกอนุศาสนาจารย์
ให้ใช้อักษร อ.

หมวดที่ ๒

กระทรวงการต่างประเทศ

ว่าด้วยเครื่องแบบข้าราชการทูตและกงสุลสยาม

ข้อ ๗ เครื่องแบบเต็มยศหรือครึ่งยศของข้าราชการทูต
มีเป็นอย่างเดียวกัน ดังต่อไปนี้

(๑) หมวกคือกแฮต มีแพรจับติดหมวกเบื้องขวา
เป็น ดอกไม้ สีส่น้ำเงิน มีแถบ ทอง กว้าง ๑ เซ็นติเมตร ติด
บนดอกไม้ เป็นวงกลมโดยรอบและมีแถบถักด้วยด้ายทอง
ติดทาบข้างบนดอกไม้ ในระยะกึ่งกลางวงของดอกไม้มี
ตราครุฑพ่าห์ ทำด้วยโลหะ ชุบ หรือกาไหล่ เป็นสีทองติดตรง
กลางดอกไม้ ขนนกหมวกอักษรราชทูตสีขาว เลขานุการ
และผู้ช่วยทูตสีดำ

(๒) เสื่อสักหลาดหางยาวปิดอกสีน้ำเงินแก่ คอ
เสื่อและข้อมือปักลายกนกแบบราชการบนกำมะหยี่สีกรมท่า
ด้วยด้ายทองตามลำดับตำแหน่ง ดังนี้

(ก) อัครราชทูต ใช้คอและข้อมือปักลายทอง

รอบ

(ข) เลขานุการ ใช้คอป့်กลายกนกข้างหน้าข้าง
 ละครตัว ข้อมือมีกลายกนกต่อลายช่องทั้งสองข้าง

(ค) ผู้ช่วยทูต ใช้คอป့်ก้นทองเป็นลวดขลิบ
 ข้อมือมีกลวดทอง ติดข้างบน กลางข้อมือมีลายปักทองเป็น
 ช่อง

มีเครื่องหมายทำด้วยโลหะหุบหรือกาไหล่เป็นสีทอง
 ตราบัวแก้ว ติดที่ช่องว่างบนปักข้อมือทั้งสองข้าง ที่หน้าอก
 เสื้อไม่มีปัก ดุมทองดุนมีตราครุฑพ่าห์

(๓) กางเกงสักหลาดขาววสีน้ำเงินแก่ ติดแถบ
 ทองลายชัยพฤกษ์ตามลำดับตำแหน่ง ดังนี้

(ก) อัครราชทูต ใช้แถบทองกว้าง ๕ เซ็นติเมตร

(ข) เลขานุการและผู้ช่วยทูต ใช้แถบทองกว้าง
 ๔ เซ็นติเมตร

(๔) รองเท้าหุ้มข้อสีดำ

(๕) กระบี่หัวข้าง และพู่กระบี่ แบบราชการ

ข้อ ๔ เครื่องแบบข้าราชการ กงสุลสยามในประเทศ
 ร้อน ใช้เช่นเดียวกับเครื่องแบบข้าราชการสังกัดกระทรวง
 การต่างประเทศ ตั้งที่กล่าวไว้ในส่วนที่ ๑

ข้อ ๘ เครื่องแบบข้าราชการ กงสุลสยามในประเทศ
หนาว อนุโลมใช้เครื่องแบบเลขานุการสถานทูตในข้อ ๗
ข้อ ๑๐ ข้าราชการกงสุลสยามกิตติมศักดิ์นั้น ตาม
ปกติให้แต่งตามประเพณีนิยม แต่ถ้าจะแต่งเครื่องแบบ
แล้ว ให้อนุโลมใช้เครื่องแบบข้าราชการกงสุลสยามใน
ข้อ ๘ และข้อ ๙

หมวดที่ ๓

กระทรวงมหาดไทย

ว่าด้วยเครื่องแบบเจ้าพนักงานตรวจคนเข้าเมือง

ข้อ ๑๑ เครื่องแบบเจ้าพนักงานและเสมียนผู้หน้าที่
ตรวจคนต่างด้าว มี

(๑) หมวกทรงหม้อตาลสีกากี กะบังหน้าหนึ่งสีดำ
สายรัดคางหนึ่งสีดำ มีดุมเกลี้ยงสีเหลืองขนาดย่อมติดที่
ข้างหมวกข้างละ ๑ ดุม ติดตราครุฑพ่าห์ ทำด้วยโลหะ
สีเหลืองหน้าหมวก

(๒) เสื้อแบบราชการสีกากี มีดุมเกลี้ยงทำด้วย
โลหะสีเหลือง ๕ ดุม

(๓) กางเกงขายาวแบบราชการสีกากี

(๔) อินทระณู ทำด้วยผ้าชะนิคและสีเดียวกับเสื้อ เป็นรูปกรวยตัดมุมย่อ ด้านทางปลายไหล่เสื้อกว้าง ๔ เซ็นติเมตร เย็บติดกับตะเข็บเสื้อ ด้านข้างคอเสื้อกว้าง ๓.๕ เซ็นติเมตร มีตุ้มเกลี้ยงสีเหลืองติดที่อินทระณูข้างที่ กอ ๑ ดุม

(๕) รองเท้าหุ้มส้นสีดำหรือสีน้ำตาล

ข้อ ๑๒ เครื่องหมายแสดงชั้นตำแหน่งเสมียน ใช้ แถบสีขาวกว้าง ครึ่งเซ็นต์เมตร ทาบบนแผ่นผ้าสีดำที่ข้อมือ เสื้อทั้งสองข้าง ตามลำดับชั้นตำแหน่งดังนี้ คือ

เสมียนอันดับ ๑ ใช้ ๑ แถบ

เสมียนอันดับ ๒ ใช้ ๒ แถบ

เสมียนอันดับ ๓ ใช้ ๓ แถบ

ข้อ ๑๓ เจ้าพนักงานตรวจคนเข้าเมืองตั้งแต่ชั้นประจำ แผนกขึ้นไป ถ้าจะไปทำการตรวจยานพาหนะ ให้มีเครื่อง แบบดังนี้

(๑) หมวกกันแดดสีขาว สายรัดคางหนังสีเหลือง ติดตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีเหลืองหน้าหมวก

(๒) เสื้อแบบราชการสีขาว มีตุ้มเกลี้ยงทำด้วย โลหะสีเหลือง ๕ ดุม และมีเครื่องหมายทำด้วยโลหะสีขาว

เป็นรูปดวงตราของ กองตรวจคน เข้าเมือง ดัดที่เหนือกะเป่า
เสียบนข้างซ้าย

(๓) กางเกงขายาวแบบราชการสีขาวยาว

(๔) รองเท้าหุ้มส้นสีดำหรือสีน้ำตาล

ข้อ ๑๔ เครื่องแบบนายท้าย ช่างเครื่อง และคน
ประจำเรือ มี

(๑) เครื่องแบบ เช่นเดียวกับเสมียน แต่คน
ประจำเรือไม่มีแถบสีขาวยาวที่ปลายแขนเสื้อ

(๒) รองเท้าหุ้มส้นสีดำหรือสีน้ำตาล แต่จะไม่
สวมก็ได้แล้วแต่กาลละ

ข้อ ๑๕ เครื่องแต่งกายข้าราชการวิสามัญในกองตรวจ
คนเข้าเมือง มี

(๑) เสื้อแบบราชการสีขาวยาวหรือสีทากี้ มีเครื่อง
หมายทำด้วยโลหะธาตุสีขาว เป็นรูปดวงตราของกองตรวจ
คนเข้าเมืองดัดที่เหนือกะเป่าเสียบนข้างซ้าย

(๒) กางเกงขายาวแบบราชการสีขาวยาวหรือสีทากี้

(๓) หมวกกันแดด หรือเครื่องคลุมศีรษะตามเพศ
และประเพณีของผู้ที่ไว้

25/10/2566

(๔) รองเท้าหุ้มส้นสีดำ สีน้ำตาล หรือสีขาว

หมวดที่ ๔

กระทรวงเศรษฐกิจ

๑. ว่าด้วยเครื่องแบบเจ้าพนักงาน

บางตำแหน่งในกรมเจ้าท่า

ข้อ ๑๖ เครื่องแบบเจ้าพนักงานนำร่อง เจ้าพนักงาน
ตรวจท่า นายช่างตรวจเรือ ผู้บังคับการเรือ ต้นเรือ ต้นกล
ต้นหน และนายช่างกลเรือเดินทะเล สังกัดกรมเจ้าท่า มี

(๑) หมวกกันแดดสีขาว สี kaki หรือหมวกทรง
หม้อตาลอย่างเดียวกับหมวกนายทหารเรือชั้นสัญญาบัตร

(๒) เสื้อแบบราชการสีขาว สี kaki หรือสีน้ำเงิน
ดำ (เสื้อนอຍและเสื้อคลุม) อย่างเดียวกับเสื้อนายทหาร
เรือชั้นสัญญาบัตร

(๓) กางเกงแบบราชการสีขาว หรือสี kaki อย่าง
เดียวกับกางเกงนายทหารเรือชั้นสัญญาบัตร

(๔) รองเท้าหุ้มข้อ หรือหุ้มสัน สีดำ สีน้ำตาล
หรือสีขาว

(๕) อินทราณู รูปและสีอย่างเดียวกับอินทราณู
นายทหารเรือ ชั้นสัญญาบัตร เว้นแต่เหนื่อแถบบนของ

แถบไหมทอง ที่ประดับบน อินทรธนูนั้น ให้ทำเป็นรูป
สี่เหลี่ยมจัตุรัสหันมุม มุมหนึ่งตรงคมเบืองบน อินทรธนู
สำหรับ เจ้าพนักงาน ตรวจทำ ให้ สอด สักหลาด สี่น้ำเงินแก่
สำหรับ นายช่างตรวจเรือ ต้นกล และนายช่างกล ให้สอด
สักหลาดสี่เหลี่ยมระหว่างช่องไฟแห่งแถบไหมทองทุกช่อง
ถ้ามีแถบเดียวให้สอดที่ชายอินทรธนูได้ แถบไหมทอง กว้าง
ไม่เกิน ๑ เซ็นติเมตร อินทรธนูสำหรับเจ้าพนักงานผู้อื่น
ไม่ต้องสอดสักหลาด

อินทรธนูที่กล่าวมาแล้วนี้ มี ๖ ชั้น คือ

ชั้นที่ ๑ มีแถบไหมทองขนาด ๑.๒ เซ็นติเมตร

๔ แถบ

ชั้นที่ ๒ มีแถบไหมทองขนาด ๑.๒ เซ็นติเมตร

๓ แถบ

ชั้นที่ ๓ มีแถบไหมทองขนาด ๑.๒ เซ็นติเมตร

๒ แถบ กับแถบไหมทองขนาด ๐.๖ เซ็นติเมตร ๑ แถบ

ชั้นที่ ๔ มีแถบไหมทองขนาด ๑.๒ เซ็นติเมตร

๒ แถบ

ชั้นที่ ๕ มีแถบไหมทองขนาด ๑.๒ เซ็นติเมตร

๑ แถบ กับแถบไหมทองขนาด ๐.๖ เซ็นติเมตร ๑ แถบ

ชั้นที่ ๖ มีแถบไหมทองขนาด ๑.๒ เซนติเมตร

๑ แถบ

เจ้าพนักงานผู้ใดจะใช้อินทรรุ่นขึ้นใดตั้งที่กล่าวมานี้
ได้ให้ เป็นไป ตาม ระเบียบ ข้อ บังคับ ของ รัฐมนตรี ว่า การ
กระทรวงสงครามเจ้าท่าสังกัด

ข้อ ๑๗ การ แต่ง ภาย ด้วย เครื่อง แบบ ที่ กล่าว ไว้ ใน

ข้อ ๑๖ นั้น แยกออกเป็น ๓ อย่าง คือ

อย่างที่ ๑ เครื่องแบบขาว

(๑) หมวกทรงหม้อตาลปลอกสีขาว หรือหมวก
ก้นแดดสีขาว

(๒) เสื้อสีขาว

(๓) อินทรรุ่น

(๔) กางเกงสีขาว

(๕) รองเท้าสีดำ ส้นน้ำตาล หรือสีขาว

อย่างที่ ๒ เครื่องแบบดำ

(๑) หมวกทรงหม้อตาลปลอกสีดำนํ้า หรือหมวก
ก้นแดดสีดำนํ้า

(๒) เสื้อสีดำนํ้า

25/10/2566

(๓) อินทรรุ่น

(๔) กางเกงสีกากี

(๕) รองเท้าสีดำ หรือสีน้ำตาล

อย่างที่ ๓ เครื่องแบบกันหนาว

(๑) หมวกทรงหม้อตาลปกอกสีขาว

(๒) เสื้อนอຍ

(๓) กางเกงสีขาว

(๔) รองเท้าสีขาว

ข้อ ๑๘ เครื่องแบบสร้างเรือและสร้างช่างกล มี

(๑) หมวกทรงหม้อตาลสีน้ำเงินดำ ปกอกหมวกสีขาว หรือสีกากีกับเครื่องประกอบหมวกอย่างหมวกทรงหม้อตาลของนายทหารเรือชั้นพันจ่า

(๒) เสื้อแบบราชการสีขาว หรือสีกากี

(๓) กางเกงขายาวแบบราชการสีขาว หรือสีกากี

(๔) รองเท้าหุ้มข้อ หรือหุ้มส้น สีดำ สีน้ำตาล

หรือสีขาว

(๕) อินทธนู ทำด้วยสั๊กหลาดสีน้ำเงินดำรูปสี่เหลี่ยมยาวปลายรวบกว้าง ๕ เซ็นติเมตร ยาวตามควรแก่บ่าบุคคล ที่มุมรวบมีดุมทองตราพระมหามงกุฎ กับสมอ
 25/10/2566
 ขนาดข้อม ๑ ดุม มีแถบไหมทองขนาด ๐.๖ เซ็นติเมตร

๑ แถบ ประดับบนอินทรชุตตามขวางห่างจากชายอินทรชุต
๐.๖ เซ็นติเมตร

ส่วนอินทรชุตสำหรับสร้างข้างกลนั้น ให้สอดศักหลาด
สี่เหลี่ยมที่ชายอินทรชุตใต้แถบใหม่ทองกว้างไม่เกิน ๑
เซ็นติเมตร

ข้อ ๑๕ การแต่งกายด้วยเครื่องแบบที่กล่าวไว้ในข้อ
๑๔ นั้น แยกออกเป็น ๒ อย่าง คือ

อย่างที่ ๑ เครื่องแบบขาว

- (๑) หมวกทรงหม้อตาลปลอกสีขาว
- (๒) เสื้อสีขาว
- (๓) อินทรชุต
- (๔) กางเกงสีขาว
- (๕) รองเท้าสีดำ ส้นน้ำตาล หรือสีขาว

อย่างที่ ๒ เครื่องแบบกาฬ

- (๑) หมวกทรงหม้อตาลปลอกสีกาฬ
- (๒) เสื้อสีกาฬ
- (๓) อินทรชุต
- (๔) กางเกงสีกาฬ
- (๕) รองเท้าสีดำ หรือสีน้ำตาล

ข้อ ๒๐ เครื่องแบบนายท้ายและกะลาสี มี

(๑) หมวกกะลาสีสีขาว หรือสีทากี้ มีสายแถบสีดำพันรอบ ที่สายแถบด้านหน้ามีอักษรสีทองแจ้งนาม "กรมเจ้าท่า" และมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อเป็นตัวสีทองกำกับข้างหน้าและข้างท้ายอักษรนั้น

(๒) เสื้อกะลาสีสีขาว หรือสีทากี้ แขนยาวได้ข้อศอกเพียง ๗ เซนติเมตร ด้านหลังมีผ้าปกหลังสีน้ำเงินดำ ซึ่งมีแถบสีขาวขนาด ๐.๒ เซนติเมตร ๓ แถบครึ่งโดยรอบ เป็นรูปมุนฉากห่างจากขอบ ๑ เซนติเมตร แล้วเว้นช่องไฟระหว่างแถบ ๐.๕ เซนติเมตร กับมีผ้าผูกคอสีดำอย่างแบบทหารเรือ

(๓) กางเกงกะลาสีสีขาว หรือสีทากี้

(๔) รองเท้าหุ้มข้อ หรือหุ้มสัน สีดำ หรือสีขาว

(๕) บังทำด้วยแถบสักหลายสีน้ำเงินดำกว้าง ๑.๒ เซนติเมตร รูปหางนกแซงแซวอย่างเดียวกับบังนายทหารชั้นจ่า และระดับบังนี้ อย่างนายทหารชั้นนั้น มีต่างกันเป็น ๓ ชั้น คือ

ชั้นที่ ๑ มี ๓ บั้งซ้อนกัน เป็นบังสำหรับนายท้ายเรือกลไฟเดินทะเล

ชั้นที่ ๒ มี ๒ บังช้อนกัน เป็นบั้งสำหรับนายท้าย
เรือกลไฟเดินในลำแม่น้ำ ชั้นที่ ๑

ชั้นที่ ๓ มี ๑ บัง เป็นบั้งสำหรับนายท้ายเรือกลไฟ
เดินในลำแม่น้ำ ชั้นที่ ๒

ข้อ ๒๑ การแต่งกายด้วยเครื่องแบบที่กล่าวไว้ในข้อ
๒๐ นั้น แยกออกเป็น ๒ อย่าง คือ

อย่างที่ ๑ เครื่องแบบขาว

- (๑) หมวกสีขาว
- (๒) เสื้อสีขาว
- (๓) บั้งหมายตำแหน่ง (ถ้ามี)
- (๔) กางเกงสีขาว
- (๕) รองเท้าสีดำ หรือสีขาว

อย่างที่ ๒ เครื่องแบบ kaki

- (๑) หมวกสี kaki
- (๒) เสื้อสี kaki
- (๓) บั้งหมายตำแหน่ง (ถ้ามี)
- (๔) กางเกงสี kaki
- (๕) รองเท้าสีดำ หรือไม่มีตามกาละ

ข้อ ๒๒ เครื่องแบบคนใช้เครื่อง ช่างไฟ และช่างน้ำมัน มี

- (๑) หมวกกะลาตีสีน้ำเงินดำ รูปและเครื่องประกอบอย่างเดียวกับหมวกของนายท้ายและของกะลาตี
- (๒) เสื้อกะลาตีสีน้ำเงินดำ รูปและเครื่องประกอบอย่างเดียวกับเสื้อของนายท้ายและของกะลาตี
- (๓) กางเกงกะลาตี สีน้ำเงินดำ
- (๔) รองเท้าหุ้มข้อ หรือหุ้มส้น สีดำ
- (๕) บัง ทำด้วยแถบสักหลาดสีแดง รูปขนาดและประดับอย่างเดียวกับบังของนายท้าย มีต่างกันเป็น ๓ ชั้น คือ

ชั้นที่ ๑ มี ๓ บั้งซ้อนกัน เป็นบังสำหรับคนใช้เครื่องจักรหรือเครื่องยนตร์เรือเดินทะเล

ชั้นที่ ๒ มี ๒ บั้งซ้อนกัน เป็นบังสำหรับคนใช้เครื่องจักรหรือเครื่องยนตร์เรือเดินในลำแม่น้ำชั้นที่ ๑

ชั้นที่ ๓ มี ๑ บั้ง เป็นบังสำหรับคนใช้เครื่องจักรหรือเครื่องยนตร์เรือเดินในลำแม่น้ำชั้นที่ ๒

ข้อ ๒๓ การแต่งกายด้วยเครื่องแบบที่กล่าวไว้ในข้อ ๒๒ นั้น ให้แต่งได้เป็นแบบเดียวโดยใช้หมวก เสื้อ และกางเกง ประกอบกัน ถ้ามีบังหมายตำแหน่ง ก็ให้ประดับ

ได้ตามชั้นประกาศนียบัตร ส่วนรองเท่าจะใช้ด้วยหรือไม่นั้น
ตามกาะและกรงาน

๒. ว่าด้วยเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ในกรมไปรษณีย์โทรเลข

ข้อ ๒๔ เครื่องแบบเจ้าพนักงานไปรษณีย์ประจำรถคว้น
มี

(๑) หมวกทรงหม้อตาลสีทากี้ กะบังหน้าหนังสีดำ
สายรัดคางแถบไหมเงิน หน้าหมวกมีตราครุฑพ่าห์เหนือ
แตรงอนสีเงินตรึงอยู่บนสักหลาดแดงชาด

(๒) เสื้อแบบราชการสีทากี้ ชนิดกะเป่าไม่มีปก
ประกอบด้วยดุมเขาสีหม่น ๕ ดุม หรือเสื้อเชิ้ตสีทากี้แขน
ยาวข้อมือรวบแบบลูกเสื้อ ประกอบด้วยดุมเขาสีหม่นติด
ที่ปกกะเป่าข้างละ ๑ ดุม ดุมที่สวบเสื้อนั้น ใช้ดุมเขาสีหม่น
ซ้อนรัง

(๓) กางเกงขายาวแบบราชการสีทากี้

(๔) อินทรีทูน ทำด้วยแถบผ้าสีทากี้ ขนาดกว้าง
ที่ต้นอินทรีทูน ๓.๕ เซ็นติเมตร ยาวจดอกเสื้อ และมีดุม
เขาสีหม่นติดทับที่ปลายอินทรีทูน มีปลอกค้ายัดกัสีแดงชาด
สวมต้นอินทรีทูนขนาด ๓.๕ x ๔ เซ็นติเมตร

นายไพบรณีย์ประจํารถด่วน มีแถบใหม่เงินขนาด ๑ เซ็นติเมตร ทับขวางบนปลอกอินทรีชนู ๒ แถบ ระยะห่างระหว่างแถบแบ่งส่วนเท่ากันทั้ง ๓ ช่อง

พนักงานไพบรณีย์ผู้ช่วยประจํารถด่วน มีแถบใหม่เงินขนาด ๑ เซ็นติเมตร ทับขวางบนปลอกอินทรีชนู ๑ แถบ

ข้อ ๒๕ เครื่องแบบบุรุษไพบรณีย์และโทรเลข บุรุษไพบรณีย์รถด่วน คนรถ มีเสื้อ กางเกง หมวก และอินทรีชนูอย่างเดียวกับเจ้าพนักงานไพบรณีย์ประจํารถด่วน เว้นแต่ให้สายรัดคางทำด้วยหนังสีดำ และมีเครื่องหมายตั้งต่อไปนั้

(ก) นายตรวจไพบรณีย์โทรเลขและคนรถชั้นที่ ๑ มีแถบด้ายถักสี่ขาวขนาด ๐.๕ เซ็นติเมตร ทับขวางบนปลอกอินทรีชนู ๒ แถบ ระยะห่างระหว่างแถบแบ่งส่วนเท่ากันทั้ง ๓ ช่อง

(ข) บุรุษไพบรณีย์โทรเลขชั้นที่ ๑ และคนรถชั้นที่ ๒ มีแถบด้ายถักสี่ขาวขนาด ๐.๕ เซ็นติเมตร ทับขวางบนกึ่งกลางปลอกอินทรีชนู ๑ แถบ

(ค) เครื่องหมายติดอกเสื้อ ใช้อักษรย่อทำด้วยโลหะสีเงินขนาด ๑.๓ เซ็นติเมตร ติดเหนืออกะเป่าเสื้อบนด้านซ้าย

บุรุษไปรษณีย์ ใช้อักษร “ป”

บุรุษโทรเลข ใช้อักษร “ท”

ข้อ ๒๖ เครื่องแบบคนเรือ มี

(๑) หมวกกะลาสี สีทากี้ หน้าหมวกมีตราครุฑพ่าห์
ตั้งอยู่บนสักหลาดสีแดงชาดอย่างเดียวกับบุรุษไปรษณีย์

(๒) เสื้อกะลาสี สีทากี้ แขนขาวใต้ข้อศอกเพียง
๗ เซ็นติเมตร ด้านหลังมีผ้าปกหลังสีทากี้ มีแถบสีขาวกว้าง
๓ เซ็นติเมตร ๑ แถบ ตั้งโดยรอบเป็นรูปมุมฉาก ห่าง
จากขอบ ๑ เซ็นติเมตร กับมีผ้าผูกคอสีดำอย่างแบบทหารเรือ

(๓) กางเกงกะลาสี สีทากี้

ข้อ ๒๗ เครื่องแบบพนักงานช่างโทรศัพท์ โทรเลข
และวิทยุ มี

(๑) หมวกทรงหม้อตาลสีน้ำเงินแก่ ลักษณะอย่าง
เดียวกับหมวกของบุรุษไปรษณีย์ มีตราครุฑพ่าห์เหนือ
ແຕ່ງอนดริงที่ด้านหน้าของหมวก

(๒) เสื้อเชิ้ตสีน้ำเงินแก่แขนขาวข้อมือรวบแบบ
ลูกเสือ ประกอบด้วยคุมเขาสีหม่นติดที่ปกกะเป๋ายังละ
๑ คุม ^{25410/2566}คุมที่ส่ายเสอนั้น ใช้คุมเขาสีหม่นซ้อนรัง

(๓) กางเกงขายาวแบบราชการสีน้ำเงินแก่ สวมทับชายเสื้อ

(๔) อินทระณูสีน้ำเงินแก่ปลอกอินทระณูทำด้วยผ้าสีน้ำเงินแก่ ขนาดเดียวกับอินทระณูของบุรุษไปรษณีย์โทรเลข แต่มีแถบด้ายถักสีขาวกว้าง ๑ เซ็นติเมตร ทับขวางบนกลางปลอก

(๕) เข็มขัดหนังสีน้ำตาลแบบลูกเสือ ขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตร หัวเข็มขัดใช้โลหะทองแดง รมดำ กัดทับขอบกางเกง

นายตรวจสาย มีแถบด้ายถักสีน้ำเงินแก่ขนาด ๐.๒ เซ็นติเมตร ทับตามยาวบนแถบด้ายถักสีขาวอีก ๑ เส้น

(๖) เครื่องหมายติดอกเสื้อ ใช้อักษรทำด้วยโลหะสีเงินขนาด ๑.๓ เซ็นติเมตร ติดเหนือกระเป๋าเสื้อบนด้านซ้าย คือ

พนักงานช่างโทรศัพท์ ใช้อักษร "ท.ศ."

พนักงานช่างวิทยุ ใช้อักษร "ว.ท."

25/10/2566 พนักงานช่างโทรเลข ใช้อักษร "ท"

๑๓๕๘

หมวดที่ ๕

สำนักพระราชวัง และ สำนักงานราชเลขาการในพระองค์

๑. ว่าด้วยเครื่องแบบเดินทาง

ข้อ ๒๘ เครื่องแบบเดินทางของข้าราชการสำนักพระราชวัง และสำนักงานราชเลขาการในพระองค์ มี ๒ ประเภท ดังนี้

(ก) สำหรับข้าราชการตั้งแต่ชั้นประจำแผนกขึ้นไป

(๑) เสื้อแบบราชการสีนภพราบ จะเป็นผ้าหรือสัทิลาดก็แล้วแต่กาลที่จะใช้

(๒) แขนทาบคอเสื้อเช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติ

(๓) กางเกงผ้าหรือสัทิลาดขาสั้นรัดได้เข้าสน้ำ

เงินแก่

(๔) หมวกอย่างเครื่องแบบปกติ แต่สีเช่นเดียวกับเสื้อ

(๕) ถุงเท้าพับตันที่ใส่เข้า สีเทาหรือสี kaki ใช้กับเครื่องแบบปกติ สีดำใช้กับเครื่องแบบเต็มยศ หรือเครื่องแบบสโมสร

(๖) รองเท้าหุ้มข้อหรือหุ้มสัน หนังสีดำ หรือสีเหลือง ใช้กับเครื่องแบบปกติ ถ้าเครื่องแบบเต็มยศหรือ

เครื่องแบบสโมสร ไซร่งเท้าหุ้มสันหนังสีดำ

(ข) สำหรับข้าราชการต่ำกว่าชั้นประจำแผนกลงมา
มีเครื่องแบบเหมือน (ก) ผิดกันแต่แผ่นทาบคอเสื้อ
ไม่มีลาย กนกแต่มีเส้น ลวดไหมสี เหลือง ขนาด กว้าง ๐.๓
เซ็นต์ติเมตรทาบกลาง

เครื่องแบบเดินทางนี้ ในระหว่างเดินทางจะแต่งเป็น
เครื่องแบบเต็มยศหรือเครื่องแบบสโมสรก็ได้

๒. ว่าด้วยเครื่องแบบกันหนาว

ข้อ ๒๘ เครื่องแบบกันหนาว มี

- (๑) เสื้อแบบเดียวกับเสื้อเดินทาง
- (๒) แผ่นทาบคอเสื้อ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติ
- (๓) กางเกง สักหลาด หรือผ้า ขายาวแบบ ราชการ

สีน้ำเงิน

(๔) หมวก อย่างเครื่องแบบปกติ

(๕) รองเท้า ถุงเท้า สีดำหรือสีน้ำตาล

๓. ว่าด้วยเครื่องแบบวิสามัญ

ข้อ ๓๐ เครื่องแบบ วิสามัญของ ข้าราชการ สำนักพระ
ราชวัง มี ๒ ประเภท ดังนี้

(ก) สำหรับข้าราชการชั้นประจำแผนกขึ้นไป

(๑) แผ่นทาบคอเสื้อเช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติ

(๒) ผ้าม่วงสีน้ำเงิน ปกติ ใช้ผ้าม่วงสามัญ เต็มยศ
ใช้ผ้าม่วงเชิงหรือกางเกง ปกติ ใช้กางเกงขายาวแบบราชการ
สีขาวย เต็มยศ ใช้กางเกงขายาวแบบราชการสีด้า

(๓) รongเท้า ปกติ ใช้รongเท้าสามัญ เต็มยศ ใช้
รongเท้าเข็มหนังสือด้าและรongเท้ายาวสีขาวย ถ้านุ่งผ้า ใช้รongเท้า
หนังสือหุ้มสันและรongเท้าสีด้า ถ้าสวมกางเกง เว้นแต่ข้าราชการ
ดำรวจวัง และข้าราชการแผนกพระราชพาหนะ ซึ่งมักถ้าว
ไว้โดยฉะเพาะ

(ข) สำหรับข้าราชการต่ำกว่าชั้นประจำแผนกลงมา

(๑) แผ่นทาบคอเสื้อทำด้วย สักหลาด สีบานเย็น
ไม่มีลายกนก แต่มีลวดใหม่ สีเหลือง ขนาดกว้าง ๐.๓
เซ็นต์ติเมตรทาบกลาง

(๒) ผ้าม่วงสีน้ำเงินหรือกางเกง ปกติ ใช้กางเกง
ขายาวแบบราชการสีขาวย เต็มยศ ใช้กางเกงขายาวแบบ
ราชการสีด้า

(๓) รongเท้าสามัญหนังสือด้า

ข้อ ๓๑ เครื่องแบบพนักงานพระราชพิธี มี

- แบบ (ก) ๑. หมวกทรงประพาส
 ๒. เสื้อแบบราชการสีขาว
 ๓. ผ้ามวงสีน้ำเงิน
 ๔. ประคต
 ๕. ถุงเท้าขาว
 ๖. รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

แบบ (ข) ๑. หมวกกันแดดสีขาว

๒. เสื้อแบบราชการสีขาว

๓. แขนทาบคอเสื้อ เช่นเดียวกับ

เครื่องแบบปกติวิสามัญ

๔. กางเกง ปกติ ใช้กางเกงขายาว

แบบราชการสีขาว เต็มยศ ใช้กางเกงขายาวแบบราชการ
 สีดำ

๕. รองเท้าหนังสีดำ

ข้อ ๓๒ เครื่องแบบตำรวจ มี

(ก) เครื่องแบบเต็มยศ

(๑) หมวกทรงประพาสสีดำ ยอดโลหะชุบทอง

รูปบัวตูม ติดตราครุฑพ่าห์ชุบทองหน้าหมวก

(๒) เสื้อสักหลาดสีน้ำเงินหม่น รูปทูนิก คอตั้ง มีสักหลาดสีบานเย็น เลื่อมด้วยลวดทองประกอบที่คอและข้อมือ มีอินทรชุนทำด้วยลวดทอง ๒ เส้นพันกระสัน ติดพระมหามงกุฎ ๒ ข้างคอเสื้อ

(๓) ผ้าม่วงสีน้ำเงิน

(๔) ถุงเท้ายาวสีขาว

(๕) รองเท้าหนังสีดำ

(๖) ประคต

(๗) กระเป๋

(๗) เครื่องแบบปกติ

(๑) หมวกเหมือนแบบ (ก)

(๒) เสื้อแบบราชการสีขาวย มีอินทรชุนทำด้วยผ้าสีขาว พาดปากมัดดุม

(๓) ผ้าม่วงสีน้ำเงิน

(๔) ถุงเท้ายาวสีขาว

(๕) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

(๖) ประคต

(๗) กระเป๋ หรือหอก

(ค) เครื่องแบบเดินทาง

(๑) หมวกกันแดดสีเทา ๑ คู่ ตัดตราครุฑพ่าห์
หน้าหมวก

(๒) เสื้อแบบราชการสีเทา ๑ ตัว ตัดพระมหามงกุฏ
๒ ข้างคอเสื้อ มีอินทรีทูนำด้วยผ้าสีเทา ๑ ผืน กัดดุม

(๓) กางเกงขาสั้นสีน้ำเงิน รูปกางเกงรูเซีย

(๔) สนับแข้งหนังสีน้ำตาล

(๕) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีน้ำตาล

(๖) กระเป๋า

ข้อ ๓๓ เครื่องแบบเจ้าหน้าที่รถยนต์หลวง มี

(ก) เครื่องแบบเต็มยศ

(๑) หมวกสักหลาด ทรงหม้อตาลสีน้ำเงิน
กะบังหน้าหนังสีดำ แถบเงินพันรอบรัดเกล้า สายรัดคาง
สีเงิน กัดดุม ๒ ข้าง ตัดตราครุฑพ่าห์สีเงินหน้าหมวก

(๒) เสื้อคอเปิดสีขาว ดุมอก ๒ แถว หน้อก
และรอบคอ มีสักหลาดสีน้ำเงินเลี่ยมด้วยลวดเงินประกอบ
ตัดพระมหามงกุฏ ๒ ข้างคอเสื้อ

(๓) กางเกงสักหลาดขาสั้นสีน้ำเงินรูปกางเกง
รูเซีย

25/10/2566 (๕) รองเท้าสูงหนังสีดำ

(ข) เครื่องแบบปกติสีขาว

(๑) หมวกสักหลาดทรง หม้อ ตาล สีน้ำเงิน
กะบังหน้าหนังสีดำ สายรัดคางหนังสีดำกัลดุดุม มีตราครุฑ
พำหน้าหมวก

(๒) เสื้อปิดคอสีขาว ดุมอก ๒ แถว ติดแผ่น
ทาบคอเสื้อ

(๓) กางเกงขาสั้นสีน้ำเงิน รูปกางเกงรูเชียว

(๔) รองเท้าสูงหนังสีน้ำตาล

(ค) เครื่องแบบปกติสี kaki

(๑) หมวกทรงหม้อ ตาล สี kaki กะบังหน้าหนัง
สีดำ สายรัดคางหนังสีดำกัลดุดุม ติดตราครุฑพำหน้า

(๒) เสื้อคอปิดสี kaki ดุมอกแถวเดียวติดแผ่น
ทาบคอเสื้อ

(๓) กางเกงเหมือนแบบ (ข)

(๔) รองเท้าเหมือนแบบ (ข)

ข้อ ๓๔ เครื่องแบบเจ้าหน้าที่ร้อยนตร์หลวง มี

(ก) เครื่องแบบกะลาสี มี

(๑) หมวกสักหลาดสีน้ำเงิน รูปกะลาสีมี
แพรแรงสีดำพันรอบรัดเกล้า ผูกอย่างหูกะต่าย มีอักษร

พระปรมาภิไธยย่อ อ.ป.ร. ๒ ข้าง   ตัวหนังสือพิมพ์ด้วยสี
เงินว่า “ เรือนทร์หลวง ”

(๒) เสื้อกะลาสีแขนยาวสีขาว หรือสีน้ำเงิน
ถ้าแขนสั้นใช้สีสักสี ปกคอมีลวดขาวกลิ้งทับแถบสีน้ำเงิน
ผ้าผูกคอเงือกกะลาสีสีดำ

(๓) กางเกงขายาวสีขาว หรือสีสักสี

(๔) รองเท้าหุ้มส้นสีดำ หรือสีขาว

(ข) เครื่องแบบนายเรือเต็มยศ มี

(๑) หมวกกันแดดสีขาว ติดตราครุฑพ่าห์

(๒) เสื้อแบบราชการสีขาว ติด พระมหา

มงกุฎที่คอ และมีอินทรีขนูทำด้วยแผ่นสักหลายสีน้ำเงิน
ติดคอกที่ข่า

(๓) กางเกงขายาวแบบราชการสีขาว

(๔) รองเท้าสีดำ หรือสีขาว

(ค) เครื่องแบบนายเรือปกติสีขาว มี

(๑) หมวกสักหลายทรง หม้อตาลสีน้ำเงิน
กะบังหน้าหนึ่งสีดำ มีแพรแรงสีดำพันรอบรัดเกล้า สาย
รัดคางหนึ่งสีดำ ติดตราปักหน้าหมวก

(๒) เสื้อเหมือนแบบ (ข)

(๓) กางเกงเหมือนแบบ (ข)

(๔) รองเท้าเหมือนแบบ (ข)

(ง) เครื่องแบบนายเรือปกติสีน้ำเงิน มี

(๑) หมวกเหมือนแบบ (ค)

(๒) เสื้อสักหลาดรูปทูนิก คอเปิดสีน้ำเงิน

ติดพระมหามงกุฎ ๒ ข้าง ประกอบด้วยเสื้อเชิ้ตสีขาว กอ
เชิ้ตสีขาว และผ้าผูกคอเงินกะลาสีสีดำ

(๓) กางเกงเหมือนแบบ (ค)

(๔) รองเท้าเหมือนแบบ (ค)

ข้อ ๓๕ เครื่องแบบคชบาล มี

(ก) เครื่องเจ้าหน้าที่ข้างต้น

(๑) หมวกกั้นแดด

(๒) เสื้อเชิ้ตสีกรมท่า หักคอและข้อมือสีแดง

(๓) กางเกงขาสั้นรัดใต้เข่า สีกรมท่า

(ข) เครื่องเกไอ

(๑) หมวกทรงประพาส

(๒) เสื้อแบบราชการสีขาว

(๓) ผ้าเขียว

(๔) ผ้าเกไอ

ข้อ ๓๖ เครื่องแบบเจ้าหน้าที่ตำรวจ มี

(ก) เครื่องแบบเต็มยศสารภี

- (๑) หมวกสักหลาดพับใบสีดำ ติดขนหางไก่
- (๒) เสื้อสักหลาด ตัวยาวเพียงเข้า สีแดง
ปักทอง ติดอินทรรุ่นัก
- (๓) กางเกงสักหลาดขาสั้นสีขาว รูปกางเกง
ขม้า

(๔) สนับแข้งสักหลาดสีขาว

(๕) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(ข) เครื่องแบบเต็มยศปอสดิเลียน

- (๑) หมวกทรงขัน มีกะบังเครื่องทอง
- (๒) เสื้อสักหลาดปาดเอว สีแดงปักทอง
- (๓) กางเกงสักหลาดสีขาว รูปกางเกงขม้า
- (๔) รองเท้าสูงหนังสีดำ มีปลอกสีเหลือง

(ค) เครื่องแบบปกติสารภี

(๑) หมวกเหมือนแบบ (ก)

(๒) เสื้อสักหลาดรูปทูนิกสีแดง ปักทอง
มีอินทรรุ่น

(๓) กางเกงสักหลาดขาสั้นสีดำ รูปกางเกงขม้า

- (๔) สนับแข้งสั๊กหลาดสีดำ
- (๕) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ
- (ง) เครื่องแบบปกติขั้ว
- (๑) หมวกผ้าทรงหม้อตาลสีทาก กะบังหน้า
หนังสีดำ สายรัดคางหนังสีดำ กัลด์คุม
มีแพรแรงสีน้ำเงินพันรอบรัดเกล้า ตัดตรา
ครุฑพ่าห์
- (๒) เสื้อแบบราชการสีทาก ตัดแผ่นทาบคอ
เสื้อ
- (๓) กางเกงขาสั้นสีน้ำเงิน รูปกางเกงขม้า
- (๔) รองเท้าสูงหนังสีดำ

๔ ว่าด้วยเครื่องแบบเจ้าหน้าที่กองมหาดเล็ก

ข้อ ๓๗ เครื่องแบบเจ้าหน้าที่กองมหาดเล็กเดินโต๊ะ มี
แบบ ๑ หัวหน้าคุมโต๊ะ

แต่งเครื่องเต็มยศใหญ่มหาดเล็กชั้น ๒ (เสื้อ
สั๊กหลาดหลังยาวสีน้ำเงินมีกนกขนาดเล็กปักด้วยดิ้นเงินที่คอ
คอ และข้อมือเสื้อ) ส่วนอื่นใช้เหมือนกับผู้เดินโต๊ะ
เว้นแต่ไม่ใช่เสื้อเชตอกแข็ง

ผู้เดินโต๊ะ

25/10/2566

- (๑) เสื้อสักหลาดสีน้ำเงินมีย่นต์เงินที่ ออก คอ และข้อมือเสื้อ
- (๒) เสื้อเชิ้ตดอกแฉงคอเช็ดและผ้าผูกคอสีขาว ผูกอย่างหูกะต่าย
- (๓) เสื้อกั๊กสักหลาดสีขาวขลิบเงิน
- (๔) กางเกงสักหลาดรัดใต้เข้าสีขาว
- (๕) ถุงเท้ายาวสีขาว รองเท้าเข็มหนังสีดำ
- (๖) ถุงมือขาว

แบบ ๒ หัวหน้าคุมโต๊ะ

แต่งเครื่องเต็มยศใหญ่มหาดเล็กชั้น ๒ (เสื้อสักหลาดหลังยาวสีน้ำเงิน มีกนกขนาดเล็กปักด้วยด้ายเงินที่ออก คอ และข้อมือเสื้อ) ส่วนอื่นใช้เหมือนกับผู้เดินโต๊ะ เว้นแต่ไม่ใช่เสื้อเชิ้ตดอกแฉง

ผู้เดินโต๊ะ

- (๑) เสื้อสักหลาดแบบอกหลังยาวสีน้ำเงิน
- (๒) เสื้อเชิ้ตดอกแฉงคอเช็ดและผ้าผูกคอสีขาว ผูกอย่างหูกะต่าย
- (๓) เสื้อกั๊กสีขาว
- (๔) กางเกงสักหลาดรัดใต้เข้าสีขาว

(๕) กุญทำยาวสีขาว รองเท้าเข็มหนังสีดำ

(๖) กุญมือขาว

แบบ ๓ หัวหน้าคุมโต๊ะ

เสื้อสักหลาดปิดคอ ส่น้ำเงิน มีย่นต์แถบสีดำที่คอ และข้อมือ ใช้เสื้อเช็ดข้อมือแข็งและคอเช็ด

กางเกงขายาวแบบราชการสีขาว กุญเท้าสีดำ
รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

ผู้เดินโต๊ะ

(๑) เสื้อสีขาวมีย่นต์แถบสีขาว ที่แนวอกแถบ
ด้วยสักหลาดสีน้ำเงินตลอด ที่ข้อมือและคอแถบสีน้ำเงิน

(๒) กางเกงขายาวแบบราชการสีขาว

(๓) กุญเท้าสีดำ

(๔) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

ข้อ ๓๘ เครื่องแบบเจ้าหน้าที่ไขพระวิสุตร์และเปิด
พระทวาร (ใช้แต่งในโอกาสเต็มยศ)

(๑) เสื้อสักหลาดหลังยาวเปิดคอสีน้ำเงินมีแถบเงิน
ขนาดเล็ก ๒ แถบควบตั้งแต่คอเสื้อถึงชายเบื้องล่าง ที่
แนวอกมีย่นต์เกลียวเงิน อินทรนพน์ก้ามเหยี่สี่เม็ดมะปราง
มีเกลียวเงินเล็ก ^{25/10/2566} ข้อมือเสื้อพนัก้ามเหยี่สี่เม็ดมะปราง มี

คืนเงินเกลียวรอบ ๓ เส้น ที่อินทรรณูเบื่องขวามี่เกลียวถัก
ด้วยคืนเงินขนาดใหญ่ห้อยโยง ๑ สาย

(๒) เสื้อเชิ้ตอกแข็งคอเชิ้ตและผ้าผูกคอสีขาว
ผูกอย่างหูกะต้าย

(๓) เสื้อกั๊กสักหลาดสีขาวขลิบเงิน

(๔) กางเกงสักหลาดรัดได้เข้าสีขาว กัดโบเงิน
ที่ตะเข็บปลายขากางเกง

(๕) ถุงเท้ายาวสีขาว รองเท้าเข็มหนังสีดำ

ส่วนที่ ๓

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๓๘ ผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
หรือได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ประดับเครื่อง
ราชอิสริยาภรณ์ต่างประเทศ ให้ประดับเครื่องราชอิส
ริยาภรณ์นั้น ๆ ในเวลาแต่งเครื่องแบบเต็มยศ แต่ในเวลา
แต่งเครื่องแบบสโมสร จะประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์
จำลองขนาดย่อมก็ได้ และถ้าในหมายหรือบัตรเชิญทาง
ราชการปรากฏว่า ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ก็ให้
ประดับอย่างแต่งเครื่องแบบเต็มยศ หรือถ้ามิว่าให้สวม
สายสะพายด้วย ก็ให้สวม

๑๗๖๓

ข้อ ๔๐ การแต่งเครื่องแบบที่กำหนดไว้ในกฎนี้ ให้แต่ง
ตามหมายของสำนักพระราชวัง หรือตามระเบียบ ข้อบังคับ
คำสั่งของกระทรวงมหาดไทยเจ้าสังกัดในโอกาสอันควร

กฎให้ไว้เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
พระยามติศาสตร์ไพศาลย์
รักษาการแทนนายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๓ มกราคม หน้า ๑๘๐๘)

๑.๓๖๔

พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ พระราชกฤษฎีกา

ว่าด้วยการบังคับให้ใช้ วัสดุมาตรฐานซึ่ง ตวง วัด

และจำนวนหน่วยกับเครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัด

ที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมาตรฐานซึ่ง ตวง วัด

พุทธศักราช ๒๔๖๖ ในจังหวัดอุดรธานี

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยาอมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นว่าวิธีซึ่ง ตวง วัด ตามพระราชบัญญัติมาตรา
ซึ่ง ตวง วัด พุทธศักราช ๒๔๖๖ เป็นปัจจัยสำคัญอันจะช่วย
บำรุงฐานะของชาวนา การทำนา และการค้าขายให้ดีขึ้น
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔
แห่งพระราชบัญญัติมาตราซึ่ง ตวง วัด พุทธศักราช ๒๔๖๖
จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบังคับให้ใช้วิธีมาตราซึ่ง ตวง วัด และจำนวนหน่วยกับเครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัด ที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมาตราซึ่ง ตวง วัด พุทธศักราช ๒๔๖๖ ในจังหวัดอุดรธานี พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ใช้วิธีมาตราซึ่ง ตวง วัด และจำนวนหน่วยกับเครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัด ที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมาตราซึ่ง ตวง วัด พุทธศักราช ๒๔๖๖ ในจังหวัด
 ๒๕/10/2566
 อุดรธานี

๑๗๖๖

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์
รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๒ มกราคม หน้า ๑๘๔๖)

๑๗๖๗

กฎกระทรวงชกรรมการ
ออกตามความในพระราชบัญญัติประถมศึกษา

พ.ศ. ๒๔๗๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติ
ประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๗๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงชกรรมการ
ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

หมวด ๑

การแจ้งความตามรายการสำรวจเด็ก

ข้อ ๑ ภายในเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ทุกปี ให้นาย
อำเภอประกาศในท้องที่ของตนให้บิดามารดาหรือผู้ปกครอง
ของเด็กแจ้งความตามรายการสำรวจเด็กต่อเจ้าพนักงานตาม
แบบ ป. ๑ ห้ายกฉนี้

ข้อ ๒ บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กต้องแจ้งความ
ตามรายการสำรวจเด็กต่อเจ้าพนักงานภายในตำบลและภายใน
เวลาที่นายอำเภอกำหนดไว้ ตามแบบ ป. ๒ ห้ายกฉนี้

ข้อ ๓ ภายในเดือนมีนาคมทุกปี ให้นายอำเภอทำ
บัญชีเด็กที่มีอายุจะย่างเข้าปีที่แปดหรือเก้าหรือสิบในปีต่อไป
แล้วแต่กรณี ตามแบบ ป. ๓ ห้ายกฉนี้ และให้ส่งสำเนา
บัญชีนี้แก่สารวัตรศึกษาหนึ่งชุด

ข้อ ๔ ให้นายอำเภอแจ้งความเป็นลายลักษณ์อักษรแก่บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็ก ให้ส่งเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาโดยปกติในวันเปิดเรียนภาคต้นของปีต่อไป ตามแบบ ป. ๔ ท้ายกฎนี้ และเมื่อบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กได้ส่งเด็กนั้นไปเข้าเรียนอยู่หน้ใด ให้แจ้งให้นายอำเภอทราบ

หมวด ๒

การยกเว้นหรือผ่อนผันจากการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อ ๕ ถ้าบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กคนใดร้องขอให้ยกเว้น เด็กคนนั้น จากการเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา โดยเหตุที่เด็กคนนั้นได้รับการศึกษาในครอบครัวของเขาแล้ว ให้ผู้ร้องขอยื่นคำร้องตามแบบ ป. ๕ ท้ายกฎนี้

ข้อ ๖ ให้นายอำเภอ ยกเว้น เด็กจากการเรียน อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาเมื่อปรากฏว่า

(ก) ผู้ร้องมีฐานะเป็นที่เชื่อถือได้ว่า จะจัดให้การศึกษา และควบคุมให้ ได้ผลสมตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา

(ข) ผู้ให้การศึกษามีความรู้ไม่ต่ำกว่าสอบไล่ได้ชั้นประถมปีที่ ๔ หรือมีวิทยฐานะเทียบเท่ากัน และมีเวลาพอทำการสอนทั้งป็นผู้ควบคุมสมบัติตามข้อ ๒๖ แห่งกฎนี้ด้วย

ใบยกเว้นออกตามความในมาตรา ๕ ให้ใช้แบบ ป. ๖
ท้ายกฎนี้

ข้อ ๗ ถ้าบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กคนใดจะร้อง
ขอว่า การเป็นอยู่ของตน จำต้องอาศัยใช้เด็กนั้นชั่วคราว
หรือจำต้องใช้เด็กสำหรับการอาชีพ ให้ผู้ร้องยื่นคำร้องขอ
ผ่อนผันเด็กคนนั้นจากการเรียนตามแบบ ป. ๗ ท้ายกฎนี้

ข้อ ๘ (ก) ใบผ่อนผันออกตามความในมาตรา ๑๐ ให้
ใช้แบบ ป. ๘ ท้ายกฎนี้

(ข) ใบยกเว้นออกตามความในมาตรา ๑๑ ให้
ใช้แบบ ป. ๙ ท้ายกฎนี้

(ค) หนังสือของนายอำเภอแจ้งความให้ส่งเด็ก
เข้าสอบไล่ ตามความในมาตรา ๕ ให้ใช้แบบ ป. ๑๐
ท้ายกฎนี้

(ฅ) คำสั่งข่าหหลวงประจำจังหวัดถอนการยกเว้น
ตามความในมาตรา ๕, ๑๑ ให้ใช้แบบ ป. ๑๑ ท้ายกฎนี้

(ง) คำสั่งข่าหหลวงประจำจังหวัดถอนการผ่อนผัน
ตามความในมาตรา ๑๐ ให้ใช้แบบ ป. ๑๒ ท้ายกฎนี้

(จ) หนังสือของนายอำเภอแจ้งเรื่องถอนการ
ยกเว้นไปยังบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็ก ให้ใช้แบบ
ป. ๑๓ ท้ายกฎนี้

(ฉ) หนังสือของนายอำเภอ แจ้งเรื่อง ถอนการ
ผ่อนผันไปยังบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็ก ให้ใช้แบบ
ป. ๑๔ ท้ายกฎนี้

หมวด ๓

โรงเรียนประชาบาลที่ประชาชนจัดตั้ง

ข้อ ๕ (ก) เรืองราวขอตั้งโรงเรียนตามความในมาตรา
๒๐ ให้ใช้แบบ ป. ๑๕ ท้ายกฎนี้

(ข) บัญชีรายนามและจำนวนเงินที่มีผู้สมัครออก
ในการตั้งโรงเรียนให้ใช้แบบ ป. ๑๖ ท้ายกฎนี้

(ค) ใบอนุญาตของข้าหลวงประจำจังหวัดให้
ประชาชนจัดตั้งโรงเรียน ให้ใช้แบบ ป. ๑๗ ท้ายกฎนี้

(ฅ) เรืองราวขออนุมัติ เป็น กรรมการ จัดการ
โรงเรียนตามความในมาตรา ๒๒ ให้ใช้แบบ ป. ๑๘ ท้าย
กฎนี้ เมื่อข้าหลวงประจำจังหวัดอนุมัติหรือไม่ประการใด
แล้วให้นายอำเภอแจ้งให้ผู้นั้นเรืองราวทราบ

(ง) ทะเบียนกรรมการจัดการโรงเรียน ให้ใช้
แบบ ป. ๑๙ ท้ายกฎนี้

(จ) คำสั่งถอนอนุญาตการตั้งโรงเรียนตามความ
ในมาตรา ๒๗ ให้ใช้แบบ ป. ๒๐ ท้ายกฎนี้ และให้นาย
อำเภอส่งสำเนาไปยังคณะกรรมการจัดการโรงเรียนทราบ

หมวด ๔

การควบคุมโรงเรียนประชาบาล

ก. ภาคเรียนและวันหยุด

ข้อ ๑๐ ในปีหนึ่งให้แบ่งภาคเรียนเป็นสามภาค คือ ภาคต้น ภาคกลาง และภาคปลาย

ข้อ ๑๑ ในปีหนึ่งให้มีวันหยุดภาคเรียนไม่น้อยกว่า ๔๕ วัน และต้องไม่เกิน ๕๐ วัน

ข้อ ๑๒ ให้คณะกรรมการจังหวัดกำหนดการหยุดภาคเรียนของโรงเรียนประชาบาลตามเกณฑ์ดังกล่าวแล้วในข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ ให้เหมาะสมแก่ท้องถิ่น ๆ

ข้อ ๑๓ ในรอบสัปดาห์หนึ่ง ให้มีการหยุดเรียนวันหนึ่ง โรงเรียนประชาบาลใดจะเลือกวันใดเป็นวันหยุดก็ได้แล้วแต่จะเห็นสมควร เช่นวันพระ วันอาทิตย์ เป็นต้น ด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการจังหวัด

ข้อ ๑๔ ให้โรงเรียนประชาบาลหยุดเรียนในวันเทศกาล และนักขัตตฤกษ์ตามที่กระทรวงธรรมการกำหนดไว้

ถ้าโรงเรียนใดปรารถนาจะหยุดเรียนแตกต่างไปจากที่กล่าวไว้ในวรรคก่อนนั้น โดยเกี่ยวกับการศาสนา จะต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการจังหวัดก่อน

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่จำเป็น เช่นมีโรคระบาดร้ายแรงหรือ อุทกภัยเป็นต้น ให้นายอำเภอสั่งปิดโรงเรียนได้ครั้งหนึ่ง ๗ วัน ไม่เกิน ๗ วัน แล้วรายงานให้ข้าหลวงประจำจังหวัดทราบ ถ้านายอำเภอเห็นว่าจะต้องหยุดนานกว่า ๗ วัน ก็ให้นาย อำเภอสั่งปิดโรงเรียนตามอำนาจไว้ก่อน แล้วรีบรายงานขอ อนุญาตจากข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นการด่วน

เมื่อปรากฏภายหลังว่า เหตุการณ์ร้าย หรือความ จำเป็น ผ่านพ้นไปแล้ว นายอำเภอจะสั่งเปิดโรงเรียนก่อนกำหนด ให้เปิดตามคำสั่งเดิมก็ได้

ข. หลักสูตร

ข้อ ๑๖ ให้โรงเรียน ประชาบาล สอนตาม หลักสูตร ประถมศึกษา ซึ่งกระทรวงธรรมการได้ประกาศไว้

ค. การสอน

ข้อ ๑๗ ให้ครูใหญ่โรงเรียนประชาบาลเสนอตารางสอน ของโรงเรียนต่อกรรมการอำเภอ เมื่อกรรมการอำเภอได้ อนุญาตแล้วจึงจะใช้ได้

กรรมการจังหวัดจะสั่งเปลี่ยนแปลงแก้ไขตารางสอนก็ได้

ข้อ ๑๘ ในวันหนึ่งให้มีเวลาเรียนในห้องเรียนไม่เกิน ห้าชั่วโมง และให้มีเวลาหยุดพักระหว่างเวลาเรียนไม่น้อย

กว่าสองครั้ง รวมเวลาหยุดพักตั้งแต่หกสัปดาห์ถึงเจ็ดสัปดาห์

๗. หนังสือและเครื่องใช้ในการสอนการเรียน

ข้อ ๑๕ หนังสือที่ใช้เป็นแบบเรียนสำหรับหลักสูตรประถมศึกษาชั้น ให้ครูใหญ่เลือกใช้แต่เฉพาะแบบเรียนที่กระทรวงธรรมการอนุญาตให้ใช้ได้ ในโรงเรียน และต้องได้รับอนุมัติจากกรรมการอำเภอก่อน

ถ้าครูใหญ่ต้องการใช้แบบเรียนอื่น ให้ทำเรื่องราขอ อนุญาตตามลำดับจนถึงกระทรวงธรรมการ เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะใช้ได้

ข้อ ๒๐ โรงเรียนประชาบาลใหม่เครื่องใช้ประกอบการสอนการเรียนดังต่อไปนี้

- (ก) โต๊ะและเก้าอี้ครู ชั้นละ ๑ ชุด
- (ข) กระดานดำชั้นละ ๑ แผ่นเป็นอย่างน้อย
- (ค) โต๊ะและม้านั่งพอกับจำนวนนักเรียน
- (ฅ) แผนที่ประเทศสยามชั้นละ ๑ แผ่น
- (ง) องค์พระพุทธรูป หรือ แผ่นภาพ พระพุทธรูป ประดิษฐานไว้ในที่อันสมควรแก่การสักการะ

(จ) พระบรมรูปพระเจ้าแผ่นดินสยามรัชกาลปัจจุบัน
ประดิษฐานไว้ในที่อันสมควรแก่การสักการะ

(ฉ) รูปเครื่องหมายสยามรัฐธรรมนูญ

(ช) หนังสือแบบเรียนที่กำหนดให้นักเรียนทุกชั้นเรียน
อย่างละ ๑ เล่ม

(ซ) เครื่องใช้อื่น ๆ เช่น เครื่องบอกเวลาและสัญญาณ
 เป็นต้น

ข้อ ๒๑ ในบรรดาเครื่องใช้ในการสอนการเรียน ต้อง
ไม่มีสิ่งใดซึ่งอาจเป็นปฏิบัตย์ต่อความมั่นคงของประเทศชาติ
โดยทางตรงหรือทางอ้อม หรืออาจเป็นอันตรายแก่การ
ปกครองของประเทศ หรือโน้มไปในทางที่จะก่อให้เกิดขึ้น
ซึ่งความเกลียดชังระหว่างคนต่างชั้น หรือมีสิ่งที่จะชักจูงหรือ
สื่อไปในทางผิดศีลธรรม หรือประเพณีอันดีงามของบ้านเมือง
ความสมควรและการสุขาภิบาลแห่งสถานที่ของโรงเรียน

ข้อ ๒๒ การจัดสร้างโรงเรียน ให้ทำตามแบบของ
กระทรวงธรรมการ และให้ได้รับอากาศและแสงสว่าง
พอสมควร

ข้อ ๒๓ การจัดสร้างโรงเรียนชั้นใหม่ให้เลือกสถานที่
ย่านกลางที่ผู้คนส่วนมากจะไปมาได้โดยสะดวกและเป็นภูมิ

ประเทศที่แวดล้อมด้วยเครื่องเขินตาเป็นใจ มีที่ว่างเช่น
สนามหญ้าสำหรับเด็กเล่นกีฬาต่าง ๆ ได้ด้วย

ข้อ ๒๔ สถานที่ตั้งของโรงเรียนต้องไม่เป็นที่ลุ่มหรือที่
ดอนเกินไปและห่างจากสิ่งรบกวน เช่น เสียง กลิ่น ฝุ่น
ละออง ควั่น ฯลฯ

ข้อ ๒๕ โรงเรียนต้องมีสวนและที่ถ่ายบัสสาวะถูกต้อง
ตามลักษณะสุขภาพ ให้พอแก่จำนวนนักเรียนคิดเฉลี่ย
๑๐๐ คนต่ออย่างละ ๓ ที่ ตั้งอยู่ในที่มิดชิด ไม่ห่างไกลจาก
โรงเรียนเกินไป แบ่งแยกเป็นชายและหญิง

หมวด ๕

คุณสมบัติวิทยฐานะและอายุของครูประจำบาล

ข้อ ๒๖ ครูประจำบาลต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- (ก) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- (ข) ไม่เป็นผู้ร่างกายทพพลภาพไร้ความสามารถหรือจิตตพันธ์ไม่สมบูรณ์ประกอบ หรือเป็นโรคเรื้อรังหรือเป็นโรคติดต่อที่ร้ายแรง
- (ค) ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี มีความประพฤติเรียบร้อย และมีนิสัยเหมาะแก่การเป็นครู

- (ฉ) ไม่เป็นผู้ที่เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษา เว้นแต่ความผิดฐานลหุโทษ หรือความผิดอัน ได้กระทำโดยฐานประมาท
- (ง) ไม่เป็นผู้ที่เคยถูกไล่ออกจากราชการ
- ข้อ ๒๓ ครูประจำบาลต้องมีวิทยฐานะและอายุดังนี้

๑. ครูใหญ่

- (ก) ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ และ
- (ข) ต้องเป็นผู้ได้รับประกาศนียบัตรครู หรือเป็นผู้สอบไล่ได้ชั้นมัธยมปีที่ ๖ ของโรงเรียนรัฐบาล หรือเทียบวิทยฐานะเท่ากัน และเคยได้ทำ หน้าที่ครูมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปี หรือเป็นผู้ที่ มีความรู้ต่ำกว่าที่กำหนด แต่ได้ทำหน้าทีครู มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี แสดงความสามารถ ต่อหน้าที่เป็นอย่างดี ซึ่งกรรมการอำเภอรับรอง ว่าสมควรเป็นครูใหญ่ได้

๒. ครูน้อย

- (ก) ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปีบริบูรณ์ และ
- (ข) ต้องเป็นผู้สอบไล่ได้ประกาศนียบัตรครู หรือ สอบไล่ได้ชั้นมัธยมปีที่ ๔ ของโรงเรียนรัฐบาล

หรือเทียบวิทยฐานะเท่ากัน แต่ถ้าในเขตที่
ท้องที่ใด การศึกษามัธยมต้นยังไม่แพร่หลาย
ก็ให้คณะกรรมการจังหวัดมีอำนาจกำหนดวิทย
ฐานะของครูน้อยเพียงสอบไล่ได้ชั้นประถมปี
ที่ ๔ หรือเทียบเท่ากันเป็นอย่างต่ำ

๓. ครูสอนวิชาชีพ

ต้องเป็นผู้ได้ประกาศนียบัตรครูวิสามัญ หรือเป็นผู้ที่
สอบไล่ได้ชั้นใดชั้นหนึ่งของประโยคมัธยมวิสามัญ หรือ
เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญสามารถในวิชาวิสามัญซึ่งตรงกับที่
ต้องสอนเป็นวิชาชีพแก่นักเรียน

ข้อ ๒๘ กฎข้อ ๒๗ ไม่ใช่บังคับแก่ผู้ที่ดำรงตำแหน่งอยู่
แล้วในวันประกาศกฎกระทรวงนี้

หมวด ๖

การตั้งกรรมการศึกษา

ข้อ ๒๙ ในตั้งกรรมการศึกษาตามความในมาตรา ๓๘
ให้ใช้แบบ ป. ๒๑ ท้ายกฎนี้

๑๓๓๘

หมวด ๗

โรงเรียนเทศบาล

ข้อ ๓๐ บรรดากฎหมายทั้งหลายในหมวด ๔, ๕, ๘ และ ๑๐ แห่งกฎนี้ ให้นำมาใช้บังคับสำหรับโรงเรียนเทศบาลด้วย โดยอนุโลม

ข้อ ๓๑ รายงานประจำปีแสดงกิจการของโรงเรียนเทศบาล ให้ใช้แบบ ป. ๒๒ ท้ายกฎนี้ และให้ยื่นต่อข้าหลวงประจำจังหวัดภายในเดือนพฤษภาคมของปีต่อไป

หมวด ๘

โรงเรียนราษฎร์

ก. การรับเด็กที่มีอายุในเขตต์บังคับ

ข้อ ๓๒ โรงเรียนราษฎร์ใดต้องการรับเด็กที่มีอายุในเขตต์บังคับตาม พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๓๘ เข้าเรียนในโรงเรียน ให้ผู้จัดการโรงเรียนทำเรื่องรวขออนุญาตข้าหลวงประจำจังหวัดตามแบบ ป. ๒๓ ท้ายกฎนี้

ข้อ ๓๓ เมื่อผู้จัดการโรงเรียนราษฎร์ร้องขออนุญาตรับเด็กที่มีอายุใน เขตต์บังคับ ตาม พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๓๘ และเมื่อข้าหลวงประจำจังหวัดสอบสวนเห็น

สมควร และได้รับความเห็นชอบของรัฐมนตรีแล้ว ก็ให้
ออกใบอนุญาตตามแบบ ป. ๒๔ พ้ายกฏนี้

ข้อ ๓๔ ใบอนุญาตจะออกให้ไว้เป็นสำคัญตลอดเวลา
ที่โรงเรียนราชฤกษ์นั้นปฏิบัติตามความในมาตรา ๑๖ และ ๑๘
และกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในมาตรา ๔๖ (๒) ว่าด้วย
เรื่องครู ภาคเรียน เวลาเรียน หลักสูตร การสอน หนังสือ
เครื่องใช้ในการเรียนระเบียบการปกครองโรงเรียน การ
หยุดทำการสอนชั่วคราวเพราะเหตุจำเป็นใด ๆ ความสมควร
และการสุขภาพ ভালแห่งสถานที่ของโรงเรียน

ข. หลักสูตร

ข้อ ๓๕ โรงเรียนราชฤกษ์ซึ่งรับเด็กที่มีอายุในเขตที่ตั้งบังคับ
ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๗๘ เข้าเรียน
ในโรงเรียน ต้องสอนตามหลักสูตรของกระทรวงธรรมการ
ซึ่งได้ประกาศให้ใช้ นอกจากจะได้รับอนุมัติให้สอนตาม
หลักสูตรอื่นที่รัฐมนตรีเห็นว่าเทียบเท่ากัน

ค. ครู

ข้อ ๓๖ ภายใต้งบังคับแห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนราชฤกษ์
พ.ศ. ๒๔๖๑ คุณสมบัติวิทยฐานะและอายุของครูในโรงเรียน

ราษฎร ซึ่งจะรับเด็กที่มีอายุในเขตบังคับตามพระราชบัญญัติ
ประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๗๘ นั้น ต้องอนุโลมตามคุณสมบัติ
วิทยฐานะและอายุของครูประจำเขตที่กำหนดไว้ในหมวด ๕
แห่งกฎนี้

ข้อ ๓๗ จำนวนครูประจำชั้นต้องมีให้ เพียงพอแก่นักเรียน
ณ ภาคเรียน, การสอน, หนังสือ ฯลฯ

ข้อ ๓๘ ในเรื่องภาคเรียน วันหยุด การสอน หนังสือ
เครื่องใช้ในการเรียน ความสมควร และการสุขภาพ
แห่งสถานที่ของโรงเรียนนั้น ให้ผู้จัดการโรงเรียนและ
ครูใหญ่ปฏิบัติอนุโลมตามหมวด ๔ แห่งกฎนี้

ง. การหยุดทำการสอนชั่วคราวเพราะเหตุจำเป็น

ข้อ ๓๙ เมื่อโรงเรียนราษฎรจำเป็นต้องหยุดทำการสอนชั่วคราว
เพราะเหตุจำเป็นเช่นมีโรคระบาดร้ายแรง หรืออุทกภัย
เป็นต้น ให้ผู้จัดการโรงเรียนสั่งหยุดได้ครั้งหนึ่งๆ ไม่เกิน
๗ วัน แล้วให้รายงานชี้แจงเหตุผลให้นายอำเภอทราบ ถ้า
จะหยุดนานเกินกว่า ๗ วัน ให้ผู้จัดการโรงเรียนทำเรื่อง
ยื่นต่อนายอำเภอขออนุญาตข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นการด่วน
เมื่อปรากฏภายหลังว่า เหตุภัยอันตรายหรือความจำเป็น

ผ่านพ้นไปแล้ว ผู้จัดการโรงเรียนหรือนายอำเภอจะส่งเปิด
โรงเรียนก่อนกำหนดให้ เปิดตามคำสั่งเดิมก็ได้

หมวด ๘

สารวัตรศึกษา

ก. คุณสมบัติและวิทยฐานะ

ข้อ ๔๐ สารวัตรศึกษาต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- (ก) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- (ข) ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพไร้ความสามารถหรือจิตตผ่นเพื่อนไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคเรื้อรัง หรือโรคติดต่อที่ร้ายแรง
- (ค) ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี มีความประพฤติเรียบร้อย
- (ง) ไม่เป็นผู้ที่เคยรับโทษจำคุก โดยคำพิพากษา เว้นแต่ความผิดฐานลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยฐานประมาท
- (จ) ไม่เป็นผู้ที่เคยถูกไล่ออกจากราชการ
- (ฉ) เป็นผู้ที่มีความชำนาญในท้องถิ่นและกว้างขวาง

25/10/2566 ในท้องถิ่นนั้น

ข้อ ๔๑ สารวัตรศึกษาจะต้องมีวิทยฐานะและอายุดังนี้

(ก) ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ และ

(ข) ต้องเป็นผู้ที่สอบไล่ได้ชั้นมัธยมปีที่ ๔ ของโรงเรียนรัฐบาล หรือเทียบวิทยฐานะเท่ากัน แต่ถ้ในเขตท้องที่ในการศึกษามัธยมต้นยังไม่แพร่หลาย ก็ให้คณะกรรมการจังหวัดมีอำนาจกำหนดวิทยฐานะของสารวัตรศึกษาลงเพียงสอบไล่ได้ชั้นประถมปีที่ ๔ หรือเทียบเท่ากัน เป็นอย่างต่ำ

ความในวรรคก่อนไม่ใช้บังคับแก่ผู้ที่ดำรงตำแหน่งอยู่แล้วในวันประกาศกฎกระทรวงนี้

๖. การตั้งสารวัตรศึกษา

ข้อ ๔๒ ใบตั้งสารวัตรศึกษาตามความในมาตรา ๔๗ ให้ใช้แบบ ป. ๒๕ ทำยกฉุ

๗. หน้าที่ของสารวัตรศึกษา

ข้อ ๔๓ ใบแจ้งความของสารวัตรศึกษาให้บิดามารดา หรือผู้ปกครองของเด็กให้จัดส่งเด็กเข้าเรียนตามความในมาตรา ๕๕ (๒) ให้ใช้แบบ ป. ๒๖ ทำยกฉุ

ข้อ ๔๔ ถ้าบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กไม่ปฏิบัติตาม
ตามแจ้งความของสารวัตรศึกษาตั้งกล่าวแล้วในข้อ ๔๓ ให้
สารวัตรศึกษารายงานต่อนายอำเภอตามความในมาตรา ๔๕
(๑) ตามแบบ ป. ๒๗ ท้ายกฎนี้

ข้อ ๔๕ ใบแจ้งความของสารวัตรศึกษาให้บิดามารดา
หรือผู้ปกครองของเด็กจัดส่งเด็กเข้าเรียน เมื่อเด็กขาดเรียน
ตามความในมาตรา ๔๕ (๒) ให้ใช้แบบ ป. ๒๘ ท้ายกฎนี้

ข้อ ๔๖ ถ้าบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กไม่ปฏิบัติ
ตามแจ้งความของสารวัตรศึกษาตั้งกล่าวแล้วในข้อ ๔๕ ให้
สารวัตรศึกษารายงานต่อนายอำเภอตามความในมาตรา ๔๕
(๒) ตามแบบ ป. ๒๘ ท้ายกฎนี้

ข้อ ๔๗ (ก) ใบแจ้งความของนายอำเภอให้บิดามารดา
หรือผู้ปกครองของเด็กที่ปรากฏว่ายังมีได้เรียนอยู่ในโรงเรียน
ส่งเด็กเข้าเรียนตามความในมาตรา ๑๔ ให้ใช้แบบ ป. ๓๐
ท้ายกฎนี้

(ข) ใบแจ้งความของนายอำเภอให้ส่งเด็กที่ขาด
เรียนเข้าเรียนตามเดิม ตามความในมาตรา ๑๕ ให้ใช้แบบ
ป. ๓๑ ท้ายกฎนี้

ข้อ ๔๘ ใบแจ้งความของสารวัตรศึกษาให้ผู้ใต้บังคับการ ให้เด็กได้เรียนตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๗๘ ตามความในมาตรา ๔๕ (๓) ให้ใช้แบบ ป. ๓๒ ท้ายกฎนี้

ข้อ ๔๙ ถ้าผู้ใต้บังคับการไม่ปฏิบัติตามแจ้งความของสารวัตร ศึกษาดังกล่าวแล้วในข้อ ๔๘ ให้สารวัตรศึกษารายงานต่อ นายอำเภอ ตามความในมาตรา ๔๕ (๓) ตามแบบ ป. ๓๓ ท้ายกฎนี้

ข้อ ๕๐ ใบแจ้งความของนายอำเภอให้ผู้ใต้บังคับการ ให้เด็กได้เรียนตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๗๘ ตามความในมาตรา ๑๓ ให้ใช้แบบ ป. ๓๔ ท้ายกฎนี้

หมวด ๑๐

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๕๑ ใบสมัครของ ครูโรงเรียนประชาบาลหรือ สารวัตรศึกษา ซึ่งจะต้องยื่นเมื่อสมัครเข้ารับตำแหน่งให้ใช้ แบบ ป. ๓๕ ท้ายกฎนี้

ข้อ ๕๒ ให้กรรมการอำเภอ กรรมการจังหวัด ทำทะเบียน ต่อไปนี้

(ก) ทะเบียนโรงเรียนประชาบาล ให้ใช้แบบ

25/10/2566
ป. ๓๖ ท้ายกฎนี้

- (จ) ทะเบียนครูประชาบาล ให้ใช้แบบ ป. ๓๗ ท้าย
กฎนี้
- (ค) ทะเบียนสารวัตรศึกษา ให้ใช้แบบ ป. ๓๘ ท้าย
กฎนี้
- (ฉ) ทะเบียนกรรมการศึกษา ให้ใช้แบบ ป. ๓๙
ท้ายกฎนี้
- (ง) ทะเบียนพัสดุเคลื่อนที่ไม่ได้ของโรงเรียน
ประชาบาล ให้ใช้แบบ ป. ๔๐ ท้ายกฎนี้

ข้อ ๕๓ ให้ครูใหญ่โรงเรียนประชาบาลทำทะเบียนพัสดุ
เคลื่อนที่ได้ที่ของโรงเรียนประชาบาลตามแบบ ป. ๔๑ ท้าย
กฎนี้

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

สุคนธ์วิเศษศึกษากร

รักษาการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๒ มกราคม หน้า ๑๗๔๘)

ประกาศ

เรื่องให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็ก

แจ้งความตามรายการสำรวจเด็กตามความในมาตรา ๑๒

แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

๑. ตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘ มีว่า ภายในเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ทุกปี ให้นายอำเภอประกาศแก่ราษฎรในท้องที่ของตน ให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กที่มีอายุถึงเขตต์จะต้องเข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาในปีต่อไป ไปแจ้งความตามรายการสำรวจเด็กต่อเจ้าพนักงานยังสถานที่ภายในตำบลและภายในเวลาที่นายอำเภอกำหนดไว้

๒. โดยประกาศนี้ ให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กที่เกิด

- ปี.....พ.ศ.....ซึ่งนับอายุย่างเข้าปีที่.....ตามพระราชบัญญัติ
- ปี.....พ.ศ.....ซึ่งนับอายุย่างเข้าปีที่.....ตามพระราชบัญญัติ
- ปี.....พ.ศ.....ซึ่งนับอายุย่างเข้าปีที่.....ตามพระราชบัญญัติ
- ปี.....พ.ศ.....ซึ่งนับอายุย่างเข้าปีที่.....ตามพระราชบัญญัติ
- ปี.....พ.ศ.....ซึ่งนับอายุย่างเข้าปีที่.....ตามพระราชบัญญัติ
- ปี.....พ.ศ.....ซึ่งนับอายุย่างเข้าปีที่.....ตามพระราชบัญญัติ
- ปี.....พ.ศ.....ซึ่งนับอายุย่างเข้าปีที่.....ตามพระราชบัญญัติ

แจ้งความตามรายการสำรวจเด็กต่อเจ้าพนักงานที่.....
 ท้องที่ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
 ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....จนถึงวันที่.....พ.ศ.....
 (ตรงกับวัน.....ๆ.....คำ ปี.....จนถึงวัน.....ๆ.....คำ
 ปี.....) เวลา.....

๓. การแจ้งความตามรายการสำรวจเด็กตามข้อ ๒ หมายความว่าแต่เฉพาะเด็กที่ผู้ปกครองยังมิได้รับแจ้งความให้ส่งเข้าเรียนตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

๔. บิดามารดา หรือผู้ปกครองของเด็ก ไม่ว่ามีสัญชาติใด ต้องแจ้งความตามรายการสำรวจเด็ก ตามพระราชบัญญัติ ณสถานที่ในอำเภออันเป็นภูมิลำเนาของตน

๕. วัธน์บอายุ ตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘ การนับอายุนั้น ให้นับตามปฏิทินหลวง คือให้ถือเอาปีเกิดเป็นเกณฑ์ ถ้าเกิดในปีใดให้ถือเอาวันที่ ๑ เมษายนของปีนั้นเป็นวันเกิด (เช่น เกิดปีเถาะ พ.ศ. ๒๔๗๐ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ก็นับอายุย่างเข้าปีที่ ๑๐ ในปี พ.ศ. ๒๔๗๘)

เหตุขัดข้องที่ไปแจ้งความมิได้ต้องมีผู้แทน

๖. ถ้าบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กไม่สามารถไปแจ้งความตามรายการสำรวจเด็กต่อเจ้าพนักงานสถานในที่ตำบลที่กล่าวแล้วข้างต้น เพราะป่วยหรือด้วยเหตุใด ๆ ก็ดี ต้องให้ญาติที่สนิทหรือบุคคลอื่นไปแทนตนและแสดงหลักฐานให้แน่ชัด

๗. บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กที่มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่อำเภออื่น ถ้ามีความจำเป็นเกิดขึ้น เช่น ได้มาค้าขายหรือมาป่วยอยู่ในท้องที่อำเภอนี้ จะไปแจ้งความตามรายการสำรวจเด็กยังภูมิลำเนาของตนไม่ได้ตามกำหนด และไม่มีผู้ไปแทนตนได้ต้องมาแจ้งความในตำบลแห่งท้องที่ซึ่งตนมาอยู่ ถ้าป่วยไปแจ้งความด้วยตนเองไม่ได้จะให้บุคคลอื่นไปแทนก็ได้ ทางอำเภอจะได้จัดการส่งรายนามไปลงบัญชียังอำเภอที่เป็นภูมิลำเนาเดิมต่อไป

ผู้หลักเลียงชัดเจน

๘. บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กคนใดไม่แจ้งความตามรายการสำรวจเด็ก ผู้นั้นมีความผิดต้องโทษตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

หัวว่าการอำเภอ.....

ประกาศมาณวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

นายอำเภอ

ประทับตราตำแหน่งมาเป็นสำคัญ

หมายเหตุ ข้อ ๓ นายอำเภอจะให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กแจ้งความตามรายการสำรวจเด็กและเพราะเด็กเกิดปีใด พ.ศ. อะไร อายุเท่าไร ก็ให้กรอกปีเกิด พ.ศ. และอายุลงไว้ตามลำดับ แต่อายุที่จะให้มาแจ้งความตามรายการสำรวจนี้ ต้องเป็นอายุที่ถึงเขตที่ต้องเข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา เช่นท้องที่ใดมีการเขยิบอายุเป็นย่างเข้าปีที่เก้า ก็ให้มาแจ้งความตามรายการสำรวจได้ตั้งแต่ย่างเข้าปีที่เก้าขึ้นไป อายุที่ยังไม่ถึงเขตไม่ต้องให้มาแจ้งความตามรายการสำรวจ

ใบแจ้งความตามรายงานการสำรวจเด็ก
ตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

ป. ๒

ป. ๒

ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

สัญชาติ.....บังคับ.....ขอแจ้งความตามรายการสำรวจเด็กดังต่อไปนี้

เลขที่	นามเด็ก	นามบิดา	นามมารดา	นามผู้ปกครอง	วันเดือนปีเกิด	เรียนอยู่ที่ไหนแล้ว	มีความรู้เพียงใดแล้ว	หมายเหตุ

ข้าพเจ้ารับรองว่ารายการสำรวจนี้ถูกต้องแล้ว

25/10/2566 (ลงนาม).....

(ลงนาม).....

บิดามารดาหรือผู้ปกครอง

เจ้าพนักงาน

ใบรับแจ้งความตามรายงานการสำรวจเด็ก

ตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

ที่.....

ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ของ.....

ไว้แล้วแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(ลงนามผู้รับ).....

เจ้าพนักงาน

บัญชีเด็กในเขตต์เล่าเรียน

ตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘
(สำหรับเก็บไว้ฉั้ว่ากรอำเภอและให้สารวัตรศึกษา)

ในตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

เลขที่	นามเด็ก	วันเดือนปีเกิด	นามบิดา	นามมารดา	นามผู้ปกครอง	ที่อยู่ปัจจุบัน	เข้าเรียนแล้ว			รายการจำหน่าย		หมายเหตุ
							ที่ไหน	เมื่อใด	เลขประจำตัว	เมื่อไร	เหตุใด	

(ลงนาม).....

กรรมการอำเภอ

ที่.....

ถึง..... บิดามารดาหรือผู้ปกครองของ.....

ให้ส่งเข้าเรียนวันที่...../...../.....

แจ้งความแต่วันที่...../...../.....

ที่.....

ที่ว่าการอำเภอ.....

จังหวัด.....

เรื่อง ให้ส่งเด็กเข้าเรียน

จาก นายอำเภอ.....

ถึง ..... บิดามารดาหรือผู้ปกครองของ.....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘ ให้ท่านส่ง.....เข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา

ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... เมื่อได้ส่ง.....

เข้าเรียนแล้วทันที หรือมีเหตุที่ควรได้รับการยกเว้นผ่อนผันตามพระราชบัญญัติขอได้รายงานให้ข้าพเจ้าทราบณที่ว่าการอำเภอนี้ ภายในวันที่.....เดือน.....

พ.ศ.....

ด้วยความนับถือ

.....

ใบรับแจ้งความให้ส่งเด็กเข้าเรียน

ตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

ข้าพเจ้า.....ได้รับแจ้งความของนายอำเภอ

ที่.....ไว้แล้ว

(ลงนามผู้รับ).....

แบบขอยกเว้น

ตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี ชาติ.....

บังคับ.....อาชีพ.....

ขอทำคำร้องยื่นต่อนายอำเภอ.....

ด้วยข้าพเจ้ามีความประสงค์จะขอยกเว้น.....

เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....อายุ.....ปี

บุตร.....บิดา.....มารดา บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตำบล.....ซึ่งอยู่ในความปกครองของข้าพเจ้า จากการเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา โดยให้ได้รับการศึกษาในครอบครัวตามความใน

มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

ผู้ให้การศึกษา คือ.....อายุ.....ปี ชาติ.....

บังคับ.....อาชีพ.....

มีความรู้.....

เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้าโดยเป็น.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าจะดูแลควบคุมให้.....

ได้รับการศึกษาให้ได้ผลสมตามความต้องการแห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา

ขอแสดงความนับถือ

ที่.....

ใบยกเว้นให้แก่เด็ก.....

วันที่...../...../.....

ใบยกเว้น

ตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

ใบยกเว้นที่.....

ยกเว้นให้.....บุตร.....บิดา.....มารดา

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....

ในความปกครองของ.....จากการเรียนอยู่ในโรงเรียน

ประถมศึกษาได้ ด้วยเหตุได้รับการศึกษาอยู่ในครอบครัวแล้ว ตั้งแต่วันที่.....

เดือน.....พ.ศ.....เป็นต้นไป แต่ให้.....

.....มาสอบไล่ปีละครั้ง ตามที่จะแจ้งให้ทราบภายหลัง

ที่ว่าการอำเภอ.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

นายอำเภอ

ประทับตราตำแหน่งมาเป็นสำคัญ

แบบขอผ่อนผัน

ตามความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี

ชาติ.....บังคับ.....อาชีพ.....

ขอทำคำร้องขึ้นต่อนายอำเภอ.....

ด้วยข้าพเจ้ามีความประสงค์จะขอผ่อนผัน.....

เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... อายุ.....ปี บุตร.....

บิดา.....มารดา บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตำบล.....ซึ่งอยู่ในความปกครองของข้าพเจ้าจากการเรียน

อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาชั่วคราวมีกำหนด.....เดือน.....วัน นับตั้งแต่

วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ตามความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

โดยเหตุ.....

.....

.....

ขอแสดงความนับถือ

บิดามารดาหรือผู้ปกครอง

ที่.....

วันที่...../...../.....

ใบผ่อนผันให้แก่เด็ก.....

ตั้งแต่วันที่...../...../.....

ถึงวันที่...../...../.....

ใบผ่อนผัน

ตามความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

ใบผ่อนผันที่.....

ให้ผ่อนผันจากการเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาชั่วคราวแก่.....

บุตร.....บิดา.....มารดา บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....

ในความปกครองของ.....เป็นเวลา.....เดือน.....วัน

ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ถึงวันที่.....เดือน.....

พ.ศ.....ด้วยเหตุ.....

ที่ว่าการอำเภอ.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

นายอำเภอ

ประทับตราตำแหน่งมาเป็นสำคัญ

ที่.....

ใบยกเว้นให้แก้เด็ก.....

วันที่...../...../.....

ด้วยเหตุ.....

ใบยกเว้น

ตามความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

ใบยกเว้นที่.....

ยกเว้นให้.....บุตร.....บิดา.....มารดา

ในความปกครองของ.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตำบล.....จากการเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา

ด้วยเหตุ.....

.....

ที่ว่าการอำเภอ.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

นายอำเภอ

ประทับตราตำแหน่งมาเป็นสำคัญ

ป. ๑๐

ที่.....

ถึง..... บิดามารดาหรือผู้ปกครองของ.....

ให้ส่งเข้าสอบได้วันที่...../...../.....

แจ้งความแต่ณวันที่...../...../.....

ป. ๑๐

ที่.....

ที่ว่าการอำเภอ.....

จังหวัด.....

เรื่อง แจ้งความให้ส่งเด็กเข้าสอบได้

จาก นายอำเภอ.....

ถึง ..... บิดามารดาหรือผู้ปกครองของ.....

ด้วยการสอบได้โรงเรียนประถมศึกษาประจำศกนี้ เริ่มแต่วันที่.....

เดือน..... พ.ศ..... เวลา..... น. ณ.....

ฉะนั้นให้ท่านส่ง..... เพื่อกรรมการอำเภอสอบความรู้ตามวันเวลา

และสถานที่ดังกล่าวแล้ว จนกว่าจะเสร็จการสอบ

ด้วยความนับถือ

ป. ๑๐

ใบรับแจ้งความให้ส่งเด็กเข้าสอบได้

ตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

ข้าพเจ้า..... ได้รับแจ้งความของนายอำเภอที่.....

ไว้แล้ว

25/10/2566

(ลงนามผู้รับ).....

คำสั่งถอนยกเว้น

ตามความในมาตรา ๙, ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

คำสั่งถอนการยกเว้นที่.....

ให้นายอำเภอ.....ถอนการยกเว้นซึ่งได้ให้ไว้แก่

.....เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บุตร.....บิดา.....มารดา บ้านเลขที่.....

หมู่ที่.....ตำบล.....ตามใบยกเว้นที่.....

นั้นเสียตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ให้นายอำเภอ

ส่งบิดามารดาหรือผู้ปกครองให้ส่ง.....

เข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาต่อไปตามพระราชบัญญัติ

ศาลากลางจังหวัด.....

ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าหลวงประจำจังหวัด

คำสั่งถอนการผ่อนผัน

ตามความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

คำสั่งถอนการผ่อนผันที่.....

ให้ถอนการผ่อนผันของนายอำเภอ.....

ซึ่งได้ให้ไว้แก่..... บุตร..... บิดา..... มารดา

บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล.....

ตามใบผ่อนผันที่..... นั้นเสีย ตั้งแต่วันที่..... เดือน.....

พ.ศ..... ให้นายอำเภอส่งบิดามารดาหรือผู้ปกครองให้ส่ง.....

เข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาต่อไปตามพระราชบัญญัติ

ศาลากลางจังหวัด.....

ตั้งแต่วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

ที่.....

ถึง.....บิดามารดาหรือผู้ปกครองของ.....

ให้ถอนการยกเว้นแต่วันที่...../...../.....

แจ้งความแต่วันที่...../...../.....

ที่.....

ที่ว่าการอำเภอ.....

จังหวัด.....

เรื่อง ถอนการยกเว้น

จาก นายอำเภอ.....

ถึง .....บิดามารดาหรือผู้ปกครองของ.....

ด้วย.....ซึ่งได้รับการยกเว้นจากการเรียนอยู่ใน

โรงเรียนประถมศึกษาตามใบยกเว้นที่.....ลงวันที่.....เดือน.....

พ.ศ.....ด้วยเหตุ.....นั้น บัดนี้ปรากฏว่า.....

พ้นจากลักษณะที่ได้รับการยกเว้นดังกล่าวแล้ว ฉะนั้นให้ถอนการยกเว้นและให้

ทำนส่ง.....เข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาตามพระราชบัญญัติ

ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เป็นต้นไป

ด้วยความนับถือ

ใบรับแจ้งความถอนการยกเว้น

ตามความในมาตรา ๕-๑๑ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

ข้าพเจ้า.....ได้รับแจ้งความของนายอำเภอที่.....

25/10/2566

ไว้แล้ว

(ลงนามผู้รับ).....

ที่.....

ถึง..... บิดามารดาหรือผู้ปกครองของ.....

ให้ถอนการผ่อนผันแต่วันที่...../...../.....

แจ้งความแต่วันที่...../...../.....

ที่.....

ที่ว่าการอำเภอ.....

จังหวัด.....

เรื่อง ถอนการผ่อนผัน

จาก นายอำเภอ.....

ถึง ..... บิดามารดาหรือผู้ปกครองของ.....

ด้วย..... ซึ่งได้รับการผ่อนผันจากการเรียนอยู่ใน

โรงเรียนประถมศึกษาตามใบผ่อนผันที่..... ลงวันที่..... เดือน.....

พ.ศ..... ด้วยเหตุ..... นั้น บัดนี้มีเหตุผลอันสมควรที่จะ

ถอนการผ่อนผัน ฉะนั้นให้ท่านส่ง..... เข้าเรียนในโรงเรียน

ประถมศึกษาตามพระราชบัญญัติตั้งแต่วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

เป็นต้นไป

ด้วยความนับถือ

ใบรับแจ้งความถอนการผ่อนผัน

ตามความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

ข้าพเจ้า..... ได้รับแจ้งความของนายอำเภอที่.....

ไว้แล้ว

(ลงนามผู้รับ).....

เรื่องรารขอตั้งโรงเรียน

ตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....ชาติ.....บังคับ.....

ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....

ขอทำเรื่องรารยื่นต่อข้าหลวงประจำจังหวัด.....

ด้วยข้าพเจ้าได้รับมอบอำนาจจากประชาชนใน.....

ให้รายงานว่ประชาชนใน.....คำริจะตั้งโรงเรียนขึ้นที่ตำบล.....

.....อำเภอ.....จังหวัด.....

และให้นามว่าโรงเรียน.....

ผู้สมัครออกเงินสำหรับการตั้งโรงเรียนนี้ รวม.....คน

เป็นเงิน.....บาท.....สตางค์ มีรายนามและจำนวนเงินตามบัญชี

ส่งมาพร้อมกับเรื่องรารนี้ ข้าพเจ้าเก็บเงินได้.....บาท.....สตางค์

และนำส่งนายอำเภอไว้แล้ว เมื่อท่านเห็นเป็นการสมควรก็ขอได้โปรดอนุญาต

ให้ตั้งโรงเรียนด้วย

ขอแสดงความนับถือ

.....

ผู้รับมอบอำนาจ

ความเห็นนายอำเภอ

ข้าพเจ้าได้รับฝากเงินไว้แล้ว ครั้งแรก.....บาท.....สตางค์

ครั้งที่สอง.....บาท.....สตางค์ ครั้งที่สาม.....บาท.....สตางค์

.....

รวมเป็นเงิน.....บาท.....สตางค์ สำหรับสกดต่อไป อาจเก็บเงินได้

.....บาท.....สตางค์ เห็นว่า.....

.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

.....

นายอำเภอ

บัญชีรายนามและจำนวนเงินที่มีผู้สมัครออกในการตั้งโรงเรียน

ข้าพเจ้าผู้มีนามในบัญชีต่อไปนี้ได้สมัครออกเงิน

ในการตั้งโรงเรียน.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

เลขที่	นามผู้สมัคร ออกเงิน	ที่อยู่			จำนวนเงินที่สมัครออก ประจำ พ.ศ.....		จำนวนเงินที่ได้ออกแล้ว ประจำ พ.ศ.....		รายการรับเงิน		สภหน้าสมัคร จะออก		หมายเหตุ
		บ้านเลขที่	หมู่ที่	ตำบล	บาท	สต.	บาท	สต.	วันรับเงิน	นามผู้รับเงิน	บาท	สต.	
	รวมเงิน												

คำอธิบายแบบ ป. ๑๖

๑. ในชื่องานผู้สมัครออกเงิน ต้องให้ผู้สมัครออกเงินลงนามด้วยลายมือตนเอง ถ้าเขียนหนังสือไม่ได้ให้พิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวา และผู้เป็นหัวหน้าต้องเขียนนามของผู้นั้นกำกับไว้ ให้รู้ว่าเป็นลายนิ้วหัวแม่มือของใครด้วย
๒. รายการรับเงินได้รับเงินแต่เมื่อไร ผู้รับเงินต้องลงวันเดือนปีที่รับไว้ในชื่องานรับเงินเป็นสำคัญ และในชื่องานผู้รับเงิน ผู้รับเงินต้องลงนามด้วยลายมือของตนเอง ถ้าผู้สมัครออกเงินออกแต่เฉพาะปีแรก ก็ขีดเส้นในชื่องานที่ว่า สกหน้าสมัครจะออกนั้นเสีย
๓. เมื่อมีผู้สมัครออกเงินอีก ก็ให้ทำบัญชีแบบ ป. ๑๖ เพิ่มเติม
๔. แบบ ป. ๑๖ นี้ ให้ทำเป็นสองฉบับเสมอไป ในชั้นต้นยื่นต่อนายอำเภอทั้งสองฉบับ เมื่อตั้งกรรมการจัดการแล้ว นายอำเภอจะได้คืนให้กรรมการจัดการฉบับหนึ่งสำหรับยึดไว้เป็นหลัก ถ้ามีผู้สมัครออกเงินอีกก็ทำบัญชีเป็นสองฉบับยื่นไว้ที่อำเภอฉบับหนึ่ง

ที่.....

อนุญาตให้.....

ตั้งโรงเรียนชื่อ.....ที่ตำบล.....อำเภอ.....

ตั้งแต่วันที่...../...../.....

ใบอนุญาตให้ประชาชนตั้ง โรงเรียน
ตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

ใบอนุญาตที่.....

ตามเรื่องราวของ.....

ซึ่งรับมอบอำนาจจากประชาชนในท้องที่.....

ขออนุญาตตั้งโรงเรียนประชาบาลชื่อ.....

ที่ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....นั้น

อนุญาตให้ตั้งได้ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....และให้รับ

จัดตั้งกรรมการจัดการโรงเรียนต่อไปตามพระราชบัญญัติ

ศาลากลางจังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าหลวงประจำจังหวัด

ประทับตราตำแหน่งมาเป็นสำคัญ

เรื่องร่าวขออนุมัติเป็นกรรมการจัดการ โรงเรียน
ตามความในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้าผู้ร่วมนามข้างท้ายนี้ ขอทำเรื่องร่วยขึ้นต่อข้าหลวงประจำจังหวัด.....

ตามที่อนุญาตให้ประชาชนในท้องที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....จัดตั้งโรงเรียนชื่อ.....นั้น

ข้าพเจ้า

๑. นาม.....อายุ.....ปี ชาติ.....บังคับ.....บ้านเลขที่.....

หมู่ที่.....ตำบล.....อาชีพ.....

๒. นาม.....อายุ.....ปี ชาติ.....บังคับ.....บ้านเลขที่.....

หมู่ที่.....ตำบล.....อาชีพ.....

๓. นาม.....อายุ.....ปี ชาติ.....บังคับ.....บ้านเลขที่.....

หมู่ที่.....ตำบล.....อาชีพ.....

๔. นาม.....อายุ.....ปี ชาติ.....บังคับ.....บ้านเลขที่.....

หมู่ที่.....ตำบล.....อาชีพ.....

๕. นาม.....อายุ.....ปี ชาติ.....บังคับ.....บ้านเลขที่.....

หมู่ที่.....ตำบล.....อาชีพ.....

ได้รับเลือกเป็นกรรมการจัดการแล้ว จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติ

ลงนาม.....

ลงนาม.....

ลงนาม.....

ลงนาม.....

ลงนาม.....

ความเห็นนายอำเภอ

.....
.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

นายอำเภอ

คำสั่งข้าหลวงประจำจังหวัด

.....
.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าหลวงประจำจังหวัด

ป. ๑๕

อำเภอ.....จังหวัด.....

ทะเบียนกรรมการจัดการโรงเรียนประจำ พ.ศ.....

ที่.....

คณะกรรมการจัดการโรงเรียน.....

ตั้งที่ทำการอยู่ที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....

๑. นาม.....อายุ.....ปี ชาติ..... บัณฑิต.....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล..... อาชีพ.....

๒. นาม.....อายุ.....ปี ชาติ..... บัณฑิต.....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล..... อาชีพ.....

๓. นาม.....อายุ.....ปี ชาติ..... บัณฑิต.....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล..... อาชีพ.....

๔. นาม.....อายุ.....ปี ชาติ..... บัณฑิต.....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล..... อาชีพ.....

๕. นาม.....อายุ.....ปี ชาติ..... บัณฑิต.....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล..... อาชีพ.....

จดทะเบียนณวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

.....

นายอำเภอ

25/10/2566

ป. ๑๕

อำเภอ.....จังหวัด.....

ใบทะเบียนกรรมการจัดการโรงเรียนประจำ พ.ศ.....

ที่.....

คณะกรรมการจัดการโรงเรียน.....

๑. นาม.....อายุ.....ปี ชาติ..... บัณฑิต.....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล..... อาชีพ.....

๒. นาม.....อายุ.....ปี ชาติ..... บัณฑิต.....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล..... อาชีพ.....

๓. นาม.....อายุ.....ปี ชาติ..... บัณฑิต.....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล..... อาชีพ.....

๔. นาม.....อายุ.....ปี ชาติ..... บัณฑิต.....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล..... อาชีพ.....

๕. นาม.....อายุ.....ปี ชาติ..... บัณฑิต.....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล..... อาชีพ.....

จดทะเบียนณวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

.....

นายอำเภอ

หมายเหตุ แผ่นนี้สำหรับมอบให้คณะกรรมการจัดการโรงเรียนรักษาไว้

คำสั่งถอนอนุญาตตั้ง โรงเรียน

ตามความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

คำสั่งถอนที่.....

ด้วยคณะกรรมการจัดการโรงเรียน.....

ไม่จัดการโรงเรียนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

ได้แจ้งความให้แก้ไขภายในเวลาอันสมควรแล้ว ก็หากระทำตามไม่ เหตุฉะนั้น

จึงถอนใบอนุญาตฉบับที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ซึ่งอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน .....นั้นเสีย

แต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... จะดำรงโรงเรียนต่อไปอีกไม่ได้

และให้จัดการชำระบัญชีตามความในมาตรา ๒๘ วรรคต้น

ศาลากลางจังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

25/10/2566

ข้าหลวงประจำจังหวัด

ใบตั้งกรรมการศึกษา

ตามความในมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

ที่.....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘ ข้าหลวงประจำจังหวัด.....ตั้งให้.....เป็นกรรมการศึกษาประจำอำเภอ.....เพื่อประโยชน์แก่การศึกษาตามความในพระราชบัญญัติ

ขออวยพรให้.....ผู้รับหน้าที่เป็นกรรมการศึกษาจงมีความเจริญสุขสวัสดิ์ทุกประการ เทอญ

ศาลากลางจังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าหลวงประจำจังหวัด

ประทับตราตำแหน่งมาเป็นสำคัญ

ชำนาญหอสมุด

รายงานประจำปี โรงเรียนเทศบาล
ตามความในมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

ประธานคณะกรรมการโรงเรียน..... ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด..... ขอยื่นรายงานประจำปี พ.ศ.....
ต่อข้าหลวงประจำจังหวัด..... มีข้อความดังต่อไปนี้

๑. ก. เวลาเปิดเรียนรวมทั้งปี.....เวลา
- ข. เวลาของนักเรียนรวมทั้งสิ้นตลอดปี.....เวลา
- ค. เวลาก่อนเข้าเรียน และเวลาภายหลังวันออกของนักเรียนรวมทั้งปี.....เวลา
- ง. จำนวนเวลามาเรียนรวมตลอดปีคิดเป็นร้อยละ.....
๒. ก. จำนวนเงินที่ได้รับอุดหนุนจากเทศบาลในสภานี้.....บาท.....สตางค์
- ข. จ่ายเป็นเงินเดือน.....บาท.....สตางค์
- ค. จ่ายเป็นค่าใช้สอย.....บาท.....สตางค์
- ง. จ่ายเป็นการจร.....บาท.....สตางค์

๓. บัญชีรายช้อครู

เลขที่	นามและนามสกุล	ประกาศนียบัตร	อายุ ปี เดือน	สัญชาติ	บังคับ	ตำแหน่งและชั้นที่สอน	เงินเดือนอัตรา ได้รับจริง	หมายเหตุ

๔. จำนวนนักเรียน

ชั้นที่จัดอยู่	จำนวนนักเรียนเมื่อต้นปี		เข้าใหม่ระหว่างปี		จำหน่ายระหว่างปี		คงมีอยู่เมื่อวันสิ้นปี		อายุนักเรียนคิดเฉลี่ย
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
รวม									

๕. จำนวนนักเรียนในบัญชีเรียกชื่อเป็นรายเดือน

เดือน	จำนวนนักเรียน		รวม	หมายเหตุ
	ชาย	หญิง		
เมษายน				
พฤษภาคม				
มิถุนายน				
กรกฎาคม				
สิงหาคม				
กันยายน				
ตุลาคม				
พฤศจิกายน				
ธันวาคม				
มกราคม				
กุมภาพันธ์				
มีนาคม				
ก. รวม				
ข. คิดเฉลี่ยเป็นเดือนละ				

๖. จำนวนนักเรียนที่สอบไล่ได้

ชั้น	จำนวนที่เข้าสอบ		จำนวนที่สอบไล่ได้		หมายเหตุ
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
ประถมปีที่ ๑					
ประถมปีที่ ๒					
ประถมปีที่ ๓					
ประถมปีที่ ๔					
ประถมปีที่ ๕					
ประถมปีที่ ๖					
รวม					

ย น วัน ที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงนาม) .....

ประธานคณะกรรมการโรงเรียน

เรื่อง ขออนุญาตรับเด็กที่มีอายุในเขตบังคับ
ตามความในมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

เขียนที่.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

ผู้จัดการโรงเรียน.....

ขอทำคำร้องยื่นต่อข้าหลวงประจำจังหวัด.....

โรงเรียน..... ตั้งที่.....

เลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ.....

ขออนุญาตรับเด็กที่มีอายุในเขตบังคับตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘ เข้าเรียนในโรงเรียนตามความในมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติ และข้าพเจ้าขอรับรองว่า โรงเรียนจะปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาทุกประการ

ในเรื่องหลักสูตานั้น ข้าพเจ้ารับรองว่าโรงเรียน.....

จะสอนตาม (๑) หลักสูตประถมศึกษาของกระทรวงธรรมการ หรือ (๒) หลักสูตซึ่งข้าพเจ้าขออนุมัติเทียบเท่ากับหลักสูตประถมศึกษาของกระทรวงธรรมการ ตั้งได้เสนอพร้อมทั้งอัตราเวลาเรียน ตารางสอน และบัญชีหนังสือที่จะใช้เป็นตำราเรียนมาด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

หมายเหตุ (๑) และ (๒) ให้ตัดข้อความที่ไม่ต้องการใช้ออก

ที่.....

อนุญาตให้โรงเรียน.....ตำบล.....อำเภอ.....
รับเด็กที่มีอายุในเขตต์บังคับได้ตั้งแต่วันที่...../...../.....

ใบอนุญาต

ตามความในมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

ใบอนุญาตที่.....

โดยอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ อนุญาตให้ โรงเรียน
.....ตั้งที่.....เลขที่.....หมู่ที่.....
ตำบล.....อำเภอ.....รับเด็กที่มีอายุในเขตต์บังคับ
เข้าเรียนในโรงเรียนได้ตลอดเวลาที่ปฏิบัติตามความในมาตรา ๑๖ และ ๑๘ และ
กฎกระทรวงซึ่งออกตามความในมาตรา ๔๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ศาลากลางจังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าหลวงประจำจังหวัด
ประทับตราตำแหน่งมาเป็นสำคัญ

ใบตั้งสารวัตรศึกษา

ตามความในมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

ใบตั้งที่.....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘ ข้าหลวงประจำจังหวัด.....ตั้งให้.....

เป็นสารวัตรศึกษาประจำอำเภอ.....แต่บัดนี้เป็นต้นไป

ศาลากลางจังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าหลวงประจำจังหวัด

ประทับตราตำแหน่งมาเป็นสำคัญ

ป. ๒๖

ที่.....

ถึง..... บิดามารดาหรือผู้ปกครองของ.....

ให้ส่งเข้าเรียนตามแจ้งความของนายอำเภอภายในวันที่...../...../.....

แจ้งความแต่วันที่...../...../.....

ป. ๒๖

ที่.....

ที่ว่าการอำเภอ.....

จังหวัด.....

เรื่อง แจ้งให้ส่งเด็กเข้าเรียน

จาก สารวัตรศึกษา.....

ถึง..... บิดามารดาหรือผู้ปกครองของ.....

ด้วยปรากฏว่า..... ยังไม่เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียน

ประถมศึกษาตามแจ้งความของนายอำเภอ ฉะนั้นให้ท่านรีบส่งเด็กนั้นเข้าเรียน

ภายในวันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

ด้วยความนับถือ

ป. ๒๖

ใบรับแจ้งความของสารวัตรศึกษาให้ส่งเด็กเข้าเรียน

ตามความในมาตรา ๔๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

ข้าพเจ้า..... ได้รับแจ้งความของสารวัตรศึกษาที่.....

ไว้แล้ว

(ลงนามผู้รับ).....

ที่.....

ที่ว่าการอำเภอ.....

จังหวัด.....

เรื่อง ไม่ส่งเด็กเข้าเรียน
 จาก สารวัตรศึกษา.....
 ถึง นายอำเภอ.....

ด้วยปรากฏว่าผู้มึ้นนามในบัญชีต่อไปนี้ไม่ส่งเด็กไปเข้าเรียนในโรงเรียน
 ประถมศึกษาตามแจ้งความของท่าน

เลขที่	นามบิดามารดา หรือผู้ปกครอง	นามเด็ก	ที่อยู่			หมายเหตุ
			บ้านเลขที่	หมู่ที่	ตำบล	

ข้าพเจ้าได้ตักเตือนและบังคับครบกำหนดตามแจ้งความของข้าพเจ้าแล้ว
 เด็กนั้นก็ยังไม่ได้ไปเข้าเรียน จึงขอเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ป. ๒๘

ที่.....

ถึง..... บิดามารดาหรือผู้ปกครองของ.....

ให้ส่งเข้าเรียนตามเดิมภายในวันที่...../...../.....

แจ้งความแต่วันที่...../.....

ป. ๒๘

ที่.....

ที่ว่าการอำเภอ.....

จังหวัด.....

เรื่อง เด็กขาดเรียน

จาก สรรวัตรศึกษา.....

ถึง..... บิดามารดาหรือผู้ปกครองของ.....

ด้วยปรากฏว่า.....ขาดการเรียนในเดือนนี้เกิน ๗ วัน

โดยไม่ได้รับอนุญาต ฉะนั้นให้ท่านส่งเด็กนั้นไปเรียนต่อไปภายในวันที่.....

เดือน.....พ.ศ.....

ด้วยความนับถือ

ป. ๒๘

ใบรับแจ้งความของสรรพวัตรศึกษาเรื่องเด็กขาดเรียน

ตามความในมาตรา ๔๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

ข้าพเจ้า.....ได้รับแจ้งความของสรรพวัตรศึกษาที่.....

ไว้แล้ว

(ลงนามผู้รับ).....

ที่..... ที่ว่าการอำเภอ.....
 จังหวัด.....

เรื่อง เด็กขาดเรียน
 จาก สรรพวิชาศึกษา.....
 ถึง นายอำเภอ.....

ด้วยปรากฏว่าเด็กที่มึ้นามในบัญชีต่อไปนี้

เลขที่	นามบิดามารดา หรือผู้ปกครอง	นามเด็ก	ที่อยู่			หมายเหตุ
			บ้านเลขที่	หมู่ที่	ตำบล	

ได้ขาดการเรียนในเดือนนี้เกิน ๗ วันโดยมิได้รับอนุญาต ข้าพเจ้าได้ตักเตือน
 บิดามารดาหรือผู้ปกครอง บัดนี้ครบกำหนดตามแจ้งความของข้าพเจ้าแล้ว
 เด็กนั้นก็ยังไม่ไปเข้าเรียนตามเดิม จึงขอเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ที่.....

ถึง.....บิดามารดาหรือผู้ปกครองของ.....

แจ้งความครั้งที่สอง ให้ส่งเด็กเข้าเรียน วันที่...../...../.....

แจ้งความแต่วันที่...../...../.....

ที่.....

ที่ว่าการอำเภอ.....

จังหวัด.....

เรื่อง แจ้งความครั้งที่สอง บังคับให้ส่งเด็กเข้าเรียน

จาก นายอำเภอ.....

ถึง .....บิดามารดาหรือผู้ปกครองของ.....

ด้วยปรากฏว่าท่านยังมีได้ส่ง.....ซึ่งอยู่ในความ
ปกครองของท่านไปเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาตามแจ้งความที่.....
ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... ฉะนั้นอาศัยอำนาจตามความ

ในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘ ขอแจ้งความ
มาเป็นครั้งที่สอง ให้ท่านรีบส่งเด็กนั้นเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... เมื่อได้ส่งเข้าเรียนแล้วณที่ใด
พร้อมเหตุที่ควรได้รับการยกเว้นผ่อนผันตามพระราชบัญญัติ ขอได้รายงานให้
ข้าพเจ้าทราบณที่ว่าการอำเภอนี้ ภายในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ถ้าท่านขัดขืนไม่ปฏิบัติตามแจ้งความนี้ จะมีความผิดต้องโทษตามมาตรา ๕๑
แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

ด้วยความนับถือ

ใบรับแจ้งความครั้งที่สองให้ส่งเด็กเข้าเรียน

ตามความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

ข้าพเจ้า.....ได้รับแจ้งความของนายอำเภอที่.....

ไว้แล้ว 25/10/2566

(ลงนามผู้รับ).....

ที่.....

ถึง.....บิดามารดาหรือผู้ปกครองของ.....

ให้ส่งเข้าเรียนตามเดิมภายในวันที่...../...../.....

แจ้งความแต่วันที่.....

ที่.....

ที่ว่าการอำเภอ.....

จังหวัด.....

เรื่อง แจ้งให้ส่งเด็กที่ขาดเรียนเข้าเรียนตามเดิม

จาก นายอำเภอ.....

ถึง.....บิดามารดาหรือผู้ปกครองของ.....

ด้วย.....ซึ่งอยู่ในความปกครองของท่าน

ขาดการเรียนในเดือนนี้เกิน ๗ วันโดยไม่ได้รับอนุญาต ฉะนั้นให้ท่านรีบส่งเด็กนั้นไปเข้าเรียนต่อไปภายในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ถ้าท่านขัดขืนไม่ปฏิบัติตามแจ้งความนี้ จะมีความผิดต้องโทษ ตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

ด้วยความนับถือ

ใบรับแจ้งความของนายอำเภอเรื่องเด็กขาดเรียน

ตามความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

ข้าพเจ้า.....ได้รับแจ้งความของนายอำเภอที่.....

ไว้แล้ว

(ลงนามผู้รับ).....

ที่.....

ถึง.....ผู้ใช้.....

ให้จัดการให้เด็กเรียนภายในวันที่.....

แจ้งความแต่วันที่.....

ที่.....

ที่ว่าการอำเภอ.....

จังหวัด.....

เรื่อง แจ้งให้ผู้ใช้เด็กจัดการให้เด็กได้เรียน

จาก สารวัตรศึกษา.....

ถึง.....

ด้วยปรากฏว่า.....ได้รับใช้การทำงานของท่าน

จนเป็นเหตุขาดวางไม่ให้ได้เรียนอยู่ในโรงเรียน ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา

พุทธศักราช ๒๔๗๘ ฉะนั้นให้ท่านจัดการให้เด็กนั้นได้เรียนตามพระราชบัญญัติ

ภายในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ด้วยความนับถือ

ใบรับแจ้งความของสารวัตรศึกษาให้ผู้ใช้เด็กจัดการให้เด็กได้เรียน

ตามความในมาตรา ๔๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

ข้าพเจ้า.....ได้รับแจ้งความของสารวัตรศึกษาที่.....

ไว้แล้ว

(ลงนามผู้รับ).....

ที่.....

ที่ว่าการอำเภอ.....

จังหวัด.....

เรื่อง ผู้ใช้เด็ก ไม่จัดการให้เด็กได้เรียน

จาก สารวัตรศึกษา.....

ถึง นายอำเภอ.....

ด้วยปรากฏว่า (๑).....รับใช้การงานของ.....

(๒).....รับใช้การงานของ.....

(๓).....รับใช้การงานของ.....

(๔).....รับใช้การงานของ.....

(๕).....รับใช้การงานของ.....

จนเป็นเหตุขัดขวางไม่ให้ได้เรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความในพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘ ข้าพเจ้าได้แจ้งความเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้ใช้เด็กจัดการให้เด็กเข้าเรียนตามพระราชบัญญัติ และบังคับครบกำหนดตามแจ้งความของข้าพเจ้าแล้ว ผู้ใช้เด็กยังหาได้จัดการให้เด็กนั้นได้เข้าเรียนไม่ จึงขอเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

.....

ที่.....

ถึง.....ผู้ให้.....

ให้จัดการให้เด็กเรียนภายในวันที่...../...../.....

แจ้งความแต่ณวันที่...../...../.....

ที่.....

ที่ว่าการอำเภอ.....

จังหวัด.....

เรื่อง แจ้งให้ผู้ให้เด็กจัดการให้เด็กได้เรียน

จาก นายอำเภอ.....

ถึง .....

ด้วยได้รับรายงานจากสารวัตรศึกษาว่า.....

ได้รับใช้การทำงานของท่านจนเป็นเหตุขัดขวางไม่ให้ ได้เรียน อยู่ในโรงเรียนตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘ ฉะนั้นให้ท่านจัดการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เด็กนั้นได้เรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาตามพระราชบัญญัติภายในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ถ้าท่านขัดขืนไม่ปฏิบัติตามแจ้งความนี้ จะมีความผิดต้องโทษตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

ด้วยความนับถือ

ใบรับแจ้งความของนายอำเภอให้ผู้ให้เด็กจัดการให้เด็กได้เรียนตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘

ข้าพเจ้า.....ได้รับแจ้งความของนายอำเภอที่.....

ไว้แล้ว 25/10/2566

(ลงนามผู้รับ).....

ใบสมัคร

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....สัญชาติ.....ศาสนา.....

เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....อายุ.....ปี

นามบิดามารดา.....นามภรรยาหรือสามี.....

หลักฐานของบิดา.....หลักฐานของสามี.....

ที่เกิดตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ที่อยู่ปัจจุบันบ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

คุณวุฒิและภูมิรู้.....

ความรู้ความชำนาญพิเศษ.....

เคยทำงานที่.....ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....

พ.ศ.....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ตำแหน่ง.....

เงินเดือนครั้งสุดท้ายก่อนออก.....บาท ออกจากหน้าที่เพราะ.....

.....แต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

รับราชการทหารหรือตำรวจ.....ปี สังกัดกรมกอง.....ยศ.....

รับราชการหรือทำงานพิเศษ.....

ทำประโยชน์อันยิ่งใหญ่แก่สาธารณชน.....

ขอสมัครเป็น.....ในอำเภอ.....

จังหวัด.....ข้าพเจ้าได้ส่งเอกสารมาประกอบ คือ ประกาศนียบัตร

หรือใบสุทธิของโรงเรียน ใบสุทธิของผู้บังคับบัญชาครั้งสุดท้าย ใบตรวจโรค

ของแพทย์.....(เอกสารใดที่ส่งไม่ได้ให้มาออก

หรือถ้ามีจะส่งเพิ่มเติมได้ก็ให้ระบุไว้)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความที่กล่าวมาแล้วข้างบนนี้เป็นความจริงทั้งสิ้น

(ลงนาม).....

ผู้สมัคร

ทะเบียน โรงเรียนประชาบาล

โรงเรียน.....

๑. ที่ตั้ง ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
๒. วันตั้ง วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
๓. การสอน จัดการสอนแต่ชั้น.....ถึงชั้น.....
๔. ผู้อุปการะ.....
๕. ครูใหญ่.....
๖. ครู.....

หมายเหตุ (๑) ถ้ามีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง ให้แก้ในหน้าหลัง
(๒) หลังชื่อครู ให้วงเล็บเลขที่ไว้ ตรงกับเลขที่ในทะเบียนครู
ประชาบาล

การแก้ไขเปลี่ยนแปลง

ครั้งที่	รายการที่แก้ไขเปลี่ยนแปลง	วันเดือนปีที่แก้

ทะเบียนครูประจำภาค

เลขที่	นาม	วันเดือนปีเกิด	วุฒิ	รับหน้าที่เป็นครู		เงินเดือน		นาม		ที่อยู่ปัจจุบัน			รายการจำหน่าย		หมายเหตุ
				โรงเรียน	เมื่อไร	ได้รับ	เมื่อไร	บิดา	มารดา	บ้านเลขที่	หมู่ที่	ตำบล	เมื่อไร	ด้วยเหตุใด	

หมายเหตุ ระหว่างคนหนึ่ง ๆ ให้เว้นที่ว่างไว้สำหรับการเปลี่ยนแปลงราว ๕ บรรทัด

ทะเบียนสารวัตรศึกษา

เลขที่	นาม	วันเดือนปีเกิด	ภูมิลำเนา	รับหน้าที่เป็นสารวัตรศึกษา		เงินเดือน		นาม		ที่อยู่ปัจจุบัน			รายการจำหน่าย		หมายเหตุ
				อำเภอ	เมื่อไร	ได้รับ	เมื่อไร	บิดา	มารดา	บ้านเลขที่	หมู่ที่	ตำบล	เมื่อไร	ด้วยเหตุใด	

หมายเหตุ ระหว่างคนหนึ่ง ๆ ให้เว้นที่ว่างไว้สำหรับการเปลี่ยนแปลงราว & บรรทัด

ทะเบียนกรรมการศึกษา

เลขที่	นาม	วันเดือนปีเกิด	ชาติ	บังคับ	อาชีพ	รับหน้าที่เป็นกรรมการศึกษา		ที่อยู่ปัจจุบัน			รายการจำหน่าย		หมายเหตุ	
						อำเภอ	เมื่อไร	บ้านเลขที่	หมู่ที่	ตำบล	เมื่อไร	ด้วยเหตุใด		

หมายเหตุ

ระหว่างคนหนึ่ง ๆ ให้เว้นที่ว่างไว้สำหรับการเปลี่ยนแปลงราว ๓ บรรทัด

ทะเบียนพัสดุเคลื่อนที่ไม่ได้ของโรงเรียน.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

เลขที่	ประเภท	รายการ	ได้มาแต่เมื่อไร อย่างไร	สิ่งสำคัญ ประกอบ	ราคาที่แน่นอน หรือประมาณ	ได้ประโยชน์ อย่างไร	การจำหน่าย		หมายเหตุ
							วันเดือนปี	เหตุที่จำหน่าย	

ทะเบียนพัสดุเคลื่อนที่ใต้ของโรงเรียน.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

เลขที่	ประเภท	รายการ	ได้มาแต่เมื่อไร อย่างไร	สิ่งสำคัญ ประกอบ	ราคาที่แน่นอน หรือประมาณ	รายการจำหน่าย		หมายเหตุ
						วัน เดือน ปี	เหตุที่จำหน่าย	

ผู้อำนวยการหอสมุด

(๑๘๐๑ ช.)

แบบ ร.ร. ๑๒.

ใบแจ้งความประสงค์
ขอยกเว้นหรือผ่อนผันหน้าที่
ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติโรงแรม ฯ

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๕๗.....

แจ้งความมายัง นายทะเบียนโรงแรมประจำท้องที่.....

ข้าพเจ้ามีความประสงค์จะ.....

จัดตั้งสถานที่ขึ้นให้บุคคลพักอาศัยชั่วคราว มีจำนวนห้องพัก.....ห้อง

อยู่ที่ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

เพื่อประโยชน์.....ข้าพเจ้าขอ.....

หน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติโรงแรม ฯ พ.ศ. ๒๕๗๘ ตามความใน

มาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัตินั้น กล่าวคือ ขอ.....

.....

(ลงลายมือชื่อ).....ผู้ขออนุญาต

บันทึกการสอบสวนและความเห็น

.....

.....

.....

(ลงนาม).....นายทะเบียน

คำสั่ง

.....

.....

(ลงนาม).....ข้าหลวงประจำจังหวัด

อธิบดีกรมตำรวจ

หมายเหตุ ถ้าใช้สำหรับจังหวัดพระนครและธนบุรี ให้ฆ่าคำว่า “ข้าหลวงประจำ

จังหวัด” ออก แม้ใช้สำหรับจังหวัดอื่น ๆ ก็ให้ฆ่าคำว่า “อธิบดีกรมตำรวจ”

ออกเสีย

๑๙๘๖

พระราชกำหนด
แปลงเงินกู้อย่างดอกเบี้ยร้อยละหก
พุทธศักราช ๒๔๙๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๙๘)

น. อ. อาทิตย์ทีพธภากร ร. น.
เจ้าพระยาอมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชโยธินทร โยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๙๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรออกพระราชกำหนดตามความในมาตรา
๕๒ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม เพื่อแปลง
เงินกู้อย่างดอกเบี้ยร้อยละหก ซึ่งรัฐบาลสยามได้ทำการกู้
ณกรุงลอนดอน เมื่อพุทธศักราช ๒๔๖๖ ให้เป็นเงินกู้ที่มี
อัตราดอกเบี้ยต่ำลง

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชกำหนดขึ้นไว้ตั้ง
ต่อไปนั้ 25/10/2566

มาตรา ๑ พระราชกำหนดนี้ให้เรียกว่า “พระราชกำหนด แปลง เงิน กู้ราย ดอก เบี้ย ร้อย ละ หก พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ให้พระราชกำหนดนี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ภายใต้เงื่อนไขอัน จะ กล่าวใน มาตรา ต่อไป ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจแปลงเงินกู้ราย ๓,๐๐๐,๐๐๐ ปอนด์ อันมีอัตราดอกเบี้ยร้อยละต่อปี ซึ่งได้ลงนามทำสัญญากู้เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๖ ในระหว่างอัครราชทูตสยามประจำกรุงลอนดอน ในนามรัฐบาลแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฝ่ายหนึ่ง กับเนชั่นแนลโปรวินเชียลแบงก์จำกัด และชาเตอร์แบงก์ออฟอินเดียออกสเตอร์เลียแอนด์ไชนา อีกฝ่ายหนึ่งนั้น ให้มีอัตราดอกเบี้ยต่ำลง

มาตรา ๔ ให้จัดการแปลงเงินกู้โดยมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) จำนวนต้น เงิน แห่ง เงิน กู้ ที่ แปลง นั้น ต้อง ไม่ เกิน สอง ล้านสามแสนสามหมื่นสามร้อยปอนด์

(๒) อัตราจำหน่ายเงินกู้ที่ แปลง ต้อง ไม่ ต่ำ กว่า เก้าสิบ
 25/10/2566
 หกในร้อยแห่งราคาตราไว้

(๓) อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่แปลง ต้องไม่สูงกว่าร้อยละ สี่ต่อปี

(๔) กำหนดเวลาไถ่ถอนคืนต้นเงินทั้งหมดต้องไม่เกิน ยี่สิบแปดปี

(๕) การไถ่ถอนคืนให้เริ่มกระทำโดยวิธีจับสลากเป็น รายปี เริ่มต้นตั้งแต่วันที่สองจากวันแปลงเงินกู้เป็นต้นไป

(๖) เงินกู้ที่แปลงไม่ต้องเสียภาษีอย่างใดทั้งในปัจจุบัน หรือในภายหน้า

(๗) รัฐบาลมีสิทธิไถ่ถอนคืนต้นเงินกู้ได้เมื่อได้แปลง แล้วเจ็ดปี

เงินกู้ส่วนที่ไม่ได้แปลงนั้นให้จัดการชำระตามข้อ ความ ซึ่งได้กล่าวในพันธบัตรที่ออกโดยอำนาจพระบรมราชโองการ ณะบัลลังก์วันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๖

มาตรา ๕ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๔ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลังมีอำนาจที่จะทำความตกลงหรือทำสัญญาใน การจัดการแปลงเงินกู้รายนี้ หรือตั้งเจ้าพนักงานหรือผู้แทน เพื่อจัดการแทน และจ่ายเงิน อันจำเป็นในการทำการแปลง เงินกู้รายนี้

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นที่เรียบร้อยตามพระราชกำหนดนี้ และให้มีอำนาจ
ออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการให้เป็นที่เรียบร้อยตามบทแห่งพระ
ราชกำหนดนี้

กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว
ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๒ มกราคม หน้า ๑๕๑๓)

คำแถลงการณ์
เรื่องการแปลงเงินกู้รายดอกเบียร์ร้อยละ ๖

๑. เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๖ รัฐบาลสยาม ได้ทำสัญญากับเนชั่นแนลโปรวินเชียลแบงก์ และชาเตอร์แบงก์ นครลอนดอน กู้เงินเป็นจำนวน ๓,๐๐๐,๐๐๐ ปอนด์ ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๖ ต่อปี มีอายุ ๔๐ ปี คือจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๐๖ มีกำหนดการไถ่ถอนคืนด้วยจับสลากตามตารางการไถ่ถอนคืน ซึ่งแนบอยู่กับสัญญาเป็นปี ๆ ไป แต่มีเงื่อนไขว่า ถ้าพ้นกำหนด ๑๐ ปี คือพ้นวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ ไปแล้ว รัฐบาลสยามจะไถ่ถอนต้นเงินในจำนวนที่ค้างอยู่ในขณะใด ๆ คืนก็ได้ โดยบอกล่วงหน้า ๓ เดือน

๒. เมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๔๗๖ รัฐบาลมีเงินที่จะไถ่ถอนเงินกู้ต่าง ๆ อยู่ ๒,๗๔๒,๗๑๔ ปอนด์ ซึ่งเป็นเงินสด ๑,๘๕๐,๕๐๕ ปอนด์ เงินจำนวนนี้จะต้องนำไปใช้ในการไถ่ถอนเงินกู้รายอื่น ๆ ด้วย ส่วนต้นเงินกู้รายนั้นนี้ ถึงแม้ว่าหักพันธบัตรซึ่งรัฐบาลได้ซื้อไว้ ออกแล้ว ก็ยังเป็นเงินถึง ๒,๔๒๒,๓๐๐ ปอนด์

๓. ในบัดนี้รัฐบาลสยามอยู่ในฐานะที่จะสะสมเงินรายอื่น ๆ มาสมทบให้พอแก่การได้ถอนได้ แต่เมื่อรัฐบาลได้ใคร่ครวญถึงประโยชน์ส่วนรวมแล้ว รัฐบาลเห็นว่า ประเทศชาติยังจะต้องได้รับความบำรุงเป็นอเนกประการ จึงจำเป็นต้องมีเงินก้อนไว้สำหรับการลงทุน ฉะเพาะอย่างยิ่งในทางเศรษฐกิจ เช่น การสร้างทางรถไฟ การสร้างทางหลวง การชลประทาน และการโยธาอื่น ๆ ถ้าได้ถอนเงินกู้รายนี้ทั้งหมดแล้ว ก็จะต้องกู้เงินใหม่สำหรับการลงทุนเช่นว่านั้น

๔. ถึงแม้รัฐบาลจะอยู่ในฐานะที่ยังมีความจำเป็น เช่นว่านี้ก็ดี รัฐบาลก็หาได้นิ่งนอนใจที่จะแบ่งเบาภาระในหนี้สินเหล่านี้ นอกจากจำเป็นต้องผ่อนชำระเป็นปี ๆ ตามปกติอยู่แล้วไม่ เพราะฉะนั้นรัฐบาลจึงมาคำนึงว่า แทนที่จะได้ถอนคืนทั้งหมดในขณะนี้ ถ้าจัดการแปลงเงินกู้รายนี้ให้มีอัตราดอกเบี้ยลดลงมาเท่า ๆ กับที่จะกู้เงินใหม่ได้ น่าจะชอบด้วยประโยชน์ของประเทศชาติมากกว่า เพราะว่าการที่จะจัดการกู้เงินใหม่ย่อมเป็นการยุ่งยากกว่าที่จะจัดการแปลงเงินกู้โดยลดอัตราดอกเบี้ยลงมา รัฐบาลจึงได้ดำเนินการเจรจาเพื่อแปลงเงินกู้รายนี้ให้มีอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าเดิม

๕. บัดนี้ การเจรจาได้เป็นผลสำเร็จแล้ว เป็นอันตกลงได้แปลงเงินกู้ตั้งกล่าวแล้ว โดยมีเงื่อนไขตั้งกล่าวต่อไป

ก. พันธบัตรที่จะให้แปลง เป็นจำนวน ๒,๓๕๐,๓๐๐ ปอนด์ คือ ต้นเงินที่ยังค้างอยู่ โดยได้หักจำนวนพันธบัตรซึ่งรัฐบาลได้ซื้อไว้ออกแล้ว

ข. อัตราแปลงนั้น คือ พันธบัตรดอกเบียร์ร้อยละ ๖ ราคา ๙๖ ปอนด์ จะแปลงได้พันธบัตรใหม่ราคาอัตราไว้ ๑๐๐ ปอนด์

ค. อัตราดอกเบียร์พันธบัตรที่แปลงแล้ว คือ ร้อยละ ๔ ต่อปี

ง. การไถ่ถอนพันธบัตรใหม่นั้น จะได้กระทำการจับสลากเป็นปี ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๐ เป็นต้นไป จนถึงปลายปี พ.ศ. ๒๕๐๖ คือ อายุเงินกู้เดิม

จ. ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๖ เป็นต้นไป รัฐบาลจะไถ่ถอนต้นเงินพันธบัตรใหม่ก็ได้ โดยบอกล่วงหน้า ๓ เดือน

ฉ. พันธบัตรจะไม่ต้องเสียภาษีอย่างใดในเวลานั้นหรือในภายหลัง ^{๒๕๕๐} ^{๕๕๕๖} ทั้งนี้เงินโอนใจที่มีอยู่แล้วสำหรับพันธบัตรเดิม

๖. เงื่อนไขต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว เป็นอันให้ประโยชน์อย่างดีที่สุดที่นานาประเทศจะพึงหวังได้ในฐานตลาดเงินในเวลานี้ และถ้าคำนึงถึงว่าการแปลงเงินกู้นี้จะลดดอกเบี้ยซึ่งรัฐบาลจะต้องจ่ายถึงปีละประมาณ ๖๐๐,๐๐๐ บาทแล้ว ก็จะได้เห็นว่า เป็นการที่ควรกระทำอย่างยิ่ง

๗. โดยที่ตลาดเงินมีสภาพเคลื่อนไหวอยู่เนื่องนิยต์ประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่ง ถ้าไม่ตกลงบอกล่วงหน้า ๓ เดือน ภายในวันที่ ๑๕ มกราคมนี้ รัฐบาลจะต้องจ่ายค่าดอกเบี้ยพันธบัตรเดิมเพิ่มขึ้นอีกงวดหนึ่ง คือ งวดภายหลังวันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๕ ซึ่งประมาณว่าจะจะเป็นเงินถึง ๘๐๐,๐๐๐ บาท รัฐบาลจึงเห็นว่า มีความจำเป็นที่จะดำเนินการไปทันที จึงได้ออกพระราชกำหนดตามความในมาตรา ๕๒ แห่งรัฐธรรมนูญ

อนึ่ง การแปลงเงินกู้คราวนี้ ย่อมเป็นการส่งเสริมเครดิตของประเทศเป็นอย่างดี

กระทรวงการคลัง

๑๒ มกราคม ๒๔๗๕

25/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๒ มกราคม หน้า ๑๕๑๓)

๑๗๕๔

กฎกระทรวงการคลัง

ออกตามมาตรา ๕ และ ๖ แห่งพระราชกำหนด

แปลงเงินกู้รายดอกเบี้ยย้อยละหก

พุทธศักราช ๒๔๗๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และ ๖ แห่งพระราชกำหนดแปลงเงินกู้รายดอกเบี้ยย้อยละหก พุทธศักราช ๒๔๗๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎนี้ ตั้งอัครราชทูตสยาม ณ กรุงลอนดอน เป็นผู้แทน เพื่อทำความตกลงหรือทำสัญญาในการจัดการแปลงเงินกู้รายที่ว่ามี ภายใต้อำนาจของกฎนี้ ในมาตรา ๔ แห่งพระราชกำหนดนั้น

กระทรวงการคลัง

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

พระยามโหสิวรยศ

ลงนามแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๒ มกราคม หน้า ๑๕๒๑)

กฎกระทรวงมหาดไทย

ออกตามความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม

พุทธศักราช ๒๔๗๘

อาศัยความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม
พุทธศักราช ๒๔๗๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
ออกกฎไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในจังหวัดพระนครและธนบุรี ให้สารวัตรสถานี
ตำรวจท้องที่เป็นนายทะเบียนโรงแรม ในจังหวัดอื่น ๆ ให้
นายอำเภอท้องที่เป็นนายทะเบียนโรงแรม

ข้อ ๒ ผู้ใดประสงค์จะขออนุญาตเปิดหรือจดทะเบียน
โรงแรม ให้ยื่นคำขอแสดงรายการตามแบบ ร. ร. ๑. ท้าย
กฎนี้ต่อนายทะเบียนพร้อมด้วยรูปถ่ายของเจ้าสำนักขนาด
๖×๘ ซม. ๒ รูป และต้องยอมและให้ความสะดวกแก่
นายทะเบียนเข้าไปตรวจสอบสถานที่และเครื่องใช้ในโรงแรมนั้น
แต่ถ้าโรงแรมนั้นยังไม่ได้จัดสร้าง ก็ให้ยื่นแผนผังโรงแรม
ที่จะสร้างขึ้นพร้อมทั้งรายการด้วย ๒ สำรับ แต่ยังไม่ต้องส่ง
รูปถ่ายเจ้าสำนัก เมื่อได้รับอนุมัติให้จัดสร้างขึ้นเรียบร้อยแล้ว
แล้ว จะต้องยื่นคำขอเปิดโรงแรมอีกครั้งหนึ่ง

ข้อ ๓ การตรวจสถานที่โรงแรมเพื่อให้ทราบว่าจะขัดกับหลักอนามัยหรือไม่ ตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๒๒ อนุมาตรา (๑) นั้น ผู้ขออนุญาตจะต้องยอมและให้ความสะดวกแก่นายทะเบียนหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุข ซึ่งนายทะเบียนแสดงความประสงค์เป็นหนังสือขอให้ไปตรวจเข้าตรวจสถานที่เช่นว่านี้ได้ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ

ข้อ ๔ การขออนุญาตเปลี่ยนชื่อหรือย้ายสถานที่ การเพิ่มหรือลดจำนวนห้องพัก หรือการแจ้งความประสงค์จะเลิกดำเนินกิจการโรงแรมก็ดี การแจ้งเหตุที่สมุดจตนามผู้พักศูนย์หายก็ดี ให้ใช้แบบ ร. ร. ๒ ส่วนการแจ้งเหตุที่มีการเปลี่ยนเจ้าของหรือเจ้าสำนักโรงแรมให้ใช้แบบ ร. ร. ๓ ทำยกฉุ

ข้อ ๕ สมุดจตนามผู้พักให้ใช้สมุดปกแข็ง ซึ่งมีเส้นขีดช่องรายการตามแบบ ร. ร. ๔ ทำยกฉุนี้ ในเล่มหนึ่งให้มีกระดาษสำหรับจตรายการเป็นจำนวน ๑๐๐ แผ่น

ข้อ ๖ ใบอนุญาตเปิดหรือรับจดทะเบียนโรงแรมให้ใช้แบบ ร. ร. ๕ ทำยกฉุนี้ ในใบอนุญาตนั้นต้องมีรูปถ่ายครึ่งตัวของเจ้าสำนัก ขนาด ๖×๘ ซม. ติดไว้ด้วย

ข้อ ๗ การขออนุญาต การแจ้งความประสงค์หรือแจ้งเหตุที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจการโรงแรมดังกล่าวในข้อ ๕ นั้น ให้เจ้าสำนักเป็นผู้ยื่นได้ แต่ให้แสดงหนังสือมอบอำนาจจากเจ้าของ แนบไปด้วยในกรณีที่ขออนุญาตเปลี่ยนแปลงการดำเนินกิจการ เมื่อนายทะเบียนเห็นควรประการใด ให้เขียน คำว่า อนุญาตหรือไม่อนุญาตพร้อมด้วยเหตุผล ลงไว้ในใบแจ้งความประสงค์ขออนุญาตที่ยื่นมา และให้ผู้ยื่น หรือผู้แทนลงนามรับทราบไว้ ถ้านายทะเบียนอนุญาต ให้นายทะเบียนสลักหลังข้อความที่อนุญาตให้เปลี่ยนแปลง ลงไว้ในใบอนุญาต และหมายเหตุไว้ในทะเบียนด้วย ถ้าเป็นการเลิกดำเนินกิจการโรงแรม ก็ให้เรียกใบอนุญาตคืน เสียด้วย

ข้อ ๘ บ้ายบอกชื่อหรือยี่ห้อโรงแรม ให้มีคำว่า “โรงแรม” อยู่ข้างหน้าชื่อหรือยี่ห้อโรงแรมนั้นๆ ด้วย ถ้า และโรงแรมใดประสงค์จะเขียน ชื่อหรือยี่ห้อเป็นตัวอักษร ภาษาอังกฤษกำกับภาษาไทยไว้ด้วยก็ได้ แต่ห้ามมิให้เขียนไว้ เหนือภาษาไทย

ข้อ ๙ เลขหมายประจำห้องพักต้องเขียนเป็นตัวเลข อาราบิก ^{25/10/2566} และมีให้ช้ำกันสำหรับโรงแรมหนึ่ง

ข้อ ๑๐ การจดข้อความลงในสมุดจดนามผู้พักนั้น ให้ผู้พักลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือไว้ด้วยเป็นสำคัญ และถ้าข้อความที่ผู้พักได้จดลงเป็นภาษาอื่น ก็ให้เจ้าสำนักโรงแรมจดเป็นภาษาไทยกำกับไว้ด้วย ในการจดข้อความลงในสมุดจดนามผู้พักดังกล่าวแล้วนี้ ถ้ามีคำใดที่เขียนผิดก็ให้ขูดฆ่าเสีย และให้ผู้เขียนเช่นชอกำกับไว้ใต้คำที่ขูดฆ่านั้น

ข้อ ๑๑ หนังสือแจ้งรายการประจำวันของผู้พักที่จะนำส่งต่อนายทะเบียนนั้น ให้ใช้แบบ ร. ร. ๖ ท้ายกฎ

ข้อ ๑๒ เมื่อนายทะเบียนได้รับหนังสือแจ้งรายการประจำวันของผู้พัก หรือได้รับใบแจ้งความประสงค์ขออนุญาตเปิดหรือขอจดทะเบียนโรงแรม หรือขอเปลี่ยนแปลง หรือแจ้งเหตุอย่างใด จากเจ้าของหรือเจ้าสำนักของโรงแรมใดแล้ว ให้นายทะเบียนออกใบรับตามแบบ ร. ร. ๗ ท้ายกฎ มอบให้แก่ผู้แจ้งความประสงค์นั้นรับไปเป็นสำคัญ

ข้อ ๑๓ ประเภทโรงแรมให้มีเป็น ๓ ชั้น คือ

ก. โรงแรมชั้นที่ ๑ มีลักษณะดังที่กำหนดไว้ต่อไปนี้

๑. เป็นตึกหลังเดียวหรือหลายหลัง แต่ไม่มีลักษณะเป็นตึกแถว

๒. เป็นเรือนไม้หลังเดี่ยวหรือหลายหลังก็ตาม แต่มีอาณาเขตต์เป็นสนามหญ้า หรือที่ว่างสำหรับผู้พักได้ อาศัยเดินเล่นเพื่อหย่อนใจ

ข. โรงแรมชั้นที่ ๒ มีลักษณะเป็นตึกแถว หรือ แม้แต่บางส่วนจะเป็นตึกก็ตาม

ค. โรงแรมชั้นที่ ๓ มีลักษณะเป็นเรือนไม้ แต่ไม่มีอาณาเขตต์ดังกล่าวในหมายเลข ๒ หรือที่เป็นห้องแถว

ข้อ ๑๔ ให้เรียกค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ดังนี้

ค่าธรรมเนียมออกใบอนุญาตเปิดหรือรับจดทะเบียนโรงแรมให้เรียกเก็บตามจำนวนห้องพักของโรงแรมนั้น ๆ คือ โรงแรมชั้นที่ ๑ ห้องละ ๑ บาท ชั้นที่ ๒ ห้องละ ๕๐ สตางค์ ชั้นที่ ๓ ห้องละ ๒๕ สตางค์

ค่าธรรมเนียมประทับตราและลงลายมือชื่อนายทะเบียนในสมุดจดนามผู้พัก เล่มละ ๒ บาท

ข้อ ๑๕ ถ้าผู้ใดมีความประสงค์จะขอความยกเว้นหรือผ่อนผันหน้าที่ปฏิบัติ การตามพระราชบัญญัติโรงแรม อันเกี่ยวแก่สถานที่ซึ่งตนได้จัดตั้งขึ้นให้บุคคลพักอาศัยชั่วคราว เพื่อประโยชน์ในราชการ การกุศล การศึกษา หรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่น ดังกล่าวในมาตรา ๒๖ ก็ให้ยื่นคำขอ

แสดงรายการตามแบบ ร.ร. ๑๒ ท้ายกฎนี้ต่อนายทะเบียน แล้วให้นายทะเบียนจัดการสอบสวนหลักฐานประกอบ และ แสดงความเห็น เสนอข้าหลวงประจำจังหวัด หรืออธิบดี กรมตำรวจ เพื่อพิจารณาในอันที่จะสั่งการยกเว้นหรือผ่อนผันต่อไปตามควรแก่กรณี และเมื่อข้าหลวงประจำจังหวัด หรืออธิบดีกรมตำรวจ ได้ให้ความยกเว้นหรือผ่อนผันการ ปฏิบัติสำหรับ สถานที่ใดเพียงใด เพื่อประโยชน์อย่างไร ตามนัยแห่งพระราชบัญญัตินั้นแล้ว ก็ให้ออกหนังสือให้แก่ ผู้รับอนุญาตยึดถือไว้เป็นสำคัญด้วย

ข้อ ๑๖ ในกรณีที่มีอุทธรณ์คำสั่งนายทะเบียน ตาม ความในมาตรา ๑๐ และ ๒๒ ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อนายทะเบียน เมื่อได้รับอุทธรณ์แล้ว ให้นายทะเบียนรับส่งอุทธรณ์ไปยัง รัฐมนตรีภายใน ๑๕ วัน ถ้าจะมีความเห็นอย่างใด ก็ให้ เสนอไปพร้อมกัน แต่ในกรณีอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๒ ให้ ส่งอุทธรณ์นั้นผ่านข้าหลวงประจำจังหวัด หรืออธิบดีกรม ตำรวจแล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๗ การตรวจสถานที่โรงแรมด้วยประการใดๆ ตาม มาตรา ๑๘ ถ้านายทะเบียนเป็นผู้ตรวจเอง ให้ทำบันทึก แสดงผลแห่งการตรวจรวมเรื่องไว้ ถ้าเจ้าหน้าที่อื่นเป็นผู้

๑๘๐๑

ตรวจ ให้ส่งสำเนาบันทึกผลแห่งการตรวจมายังนายทะเบียน
๑ ฉบับ

ข้อ ๑๘ ถ้ามีการตั้งเตือนเจ้าสำนัก ตามความใน
มาตรา ๒๔ ให้นายทะเบียนทำบันทึกให้เจ้าสำนักลงนามรับ
ทราบไว้ทุกคราว

กฏให้ไว้ในวันที่ ๑๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

ดำรงนาวาสวัสดิ์

รักษาการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๕ ธันวาคม หน้า ๑๕๒๒)

แบบ ร.ร. ๑.

ใบแจ้งความประสงค์ขออนุญาตเปิดหรือขอจดทะเบียนหรือสร้างโรงแรม

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๕๗.....

แจ้งความมายัง นายทะเบียนโรงแรมประจำท้องที่.....

ข้าพเจ้ามีความประสงค์จะขออนุญาต.....

ตั้งมีรายการแจ้งต่อไปนี้

๑. ชื่อหรือยี่ห้อโรงแรม.....

๒. เป็นโรงแรมอยู่ในประเภทชั้นที่.....

๓. ตั้งอยู่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

๔. มีจำนวนห้องสำหรับเช่าพัก.....ห้อง นอกจากห้องที่ใช้อยู่ได้ทั่วกัน

เช่น ห้องโถง ห้องรับประทานอาหาร ฯลฯ อนึ่งโรงแรมนี้ยังมีได้จัดสร้างขึ้นตั้ง
ได้แบบแผนผังและรายการตามที่ประสงค์จะสร้างมาด้วยแล้ว ๒ สำหรับเพื่อขอ
อนุมัติ

๕. นามเจ้าของ.....อายุ.....ปี

ชาติ.....ในบังคับ.....อยู่ที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

มีอาชีพ.....

๖. นามเจ้าสำนัก.....อายุ.....ปี

ชาติ.....ในบังคับ.....อยู่ที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

มีอาชีพ.....

ข้าพเจ้าได้ติดป้ายชื่อหรือยี่ห้อ เป็นภาษาไทยว่า.....

.....ไว้วันที่เปิดเผยที่หน้าโรงแรมนี้กับมีสมุดจดนามผู้พักไว้
ตามระเบียบแล้ว และได้ส่งรูปถ่ายของเจ้าสำนักขนาด ๖ x ๘ ซม. ๒ รูป มาพร้อม
กับหนังสือ

(ลงลายมือชื่อ).....เจ้าของ
เจ้าสำนัก

หมายเหตุ ถ้าใช้ในการขออนุญาตจดทะเบียนหรือขอเปิดโรงแรม ให้ขีดฆ่า
คำว่า “อนึ่งโรงแรมนี้ยังมีได้จัดสร้างขึ้น ตั้งได้แบบแผนผังและรายการมาด้วย
แล้ว ๒ สำหรับ” นั้นออกเสีย

แม้ใช้สำหรับการขออนุญาตเปิดโรงแรมซึ่งยังมีได้จัดสร้างให้กรอก
รายการเฉพาะข้อ ๓ และ ๔ และลงนามเจ้าของผู้เดียว แต่เมื่อสร้างเสร็จแล้ว
ให้ยื่นคำขออนุญาตตามแบบนี้ซ้ำอีกครั้งหนึ่งโดยกรอกข้อความเต็มทุกข้อ

(๑๘๐๑ ข.)

แบบ ร.ร. ๒.

ใบแจ้งความประสงค์
ขออนุญาตเปลี่ยนแปลงการดำเนินกิจการหรือแจ้งเหตุต่าง ๆ

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๕๗.....

แจ้งความมายัง นายทะเบียนโรงแรมประจำท้องที่.....

ด้วยตามใบแจ้งความประสงค์ของจดทะเบียนเปิดโรงแรมอันมีชื่อหรือยี่ห้อ

ว่า.....

ซึ่งได้ยื่นไว้ณ.....

เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ๒๕๗..... และได้รับอนุญาต

หมายเลขที่.....แล้วนั้น

บัดนี้ ข้าพเจ้า ขออนุญาต
ขอแจ้งให้ทราบว่า.....

.....
.....

(ลงลายมือชื่อ)..... เจ้าของ
เจ้าสำนัก

หมายเหตุ ถ้าใช้สำหรับเจ้าของ ให้ฆ่าคำว่า “เจ้าสำนัก” แม้ใช้สำหรับ
เจ้าสำนักก็ให้ฆ่าคำว่า “เจ้าของ” ออกเสีย

ถ้าใช้สำหรับขออนุญาต ให้ขีดคำว่า “ขอแจ้งให้ทราบว่า” แม้
ใช้สำหรับแจ้งเหตุ ให้ขีดคำว่า “ขออนุญาต” ในวรรคสุดท้ายออกเสีย

สำนักหอสมุด

(๑๘๐๑ ก.)

แบบ ร.ร. ๓.

ใบแจ้งความประสงค์
เปลี่ยนเจ้าของหรือเจ้าสำนักโรงแรม

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๕๗.....

ด้วยโรงแรมอันมีชื่อหรือยี่ห้อว่า.....

ตั้งอยู่ที่ตำบล.....ซึ่งเจ้าสำนักเจ้าของเดิมชื่อ.....

อายุ.....ปี ชาติ.....ในบังคับ.....อยู่ที่บ้าน

หมายเลขที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....มีอาชีพ.....นั้น

บัดนี้ได้เปลี่ยนเจ้าสำนัก เจ้าของใหม่ คือ.....

อายุ.....ปี ชาติ.....ในบังคับ.....อยู่ที่บ้าน

หมายเลขที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....มีอาชีพ.....เป็น

เจ้าของ
เจ้าสำนัก

แล้วตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ๒๕๗.....

(ลงลายมือชื่อ).....

เจ้าของคนเก่า

เจ้าสำนัก

(ลงลายมือชื่อ).....

เจ้าของคนใหม่

เจ้าสำนัก

หมายเหตุ

ถ้าเปลี่ยนเจ้าของ ก็ให้ฆ่าคำว่า “เจ้าสำนัก” ถ้าเปลี่ยนเจ้าสำนัก
ก็ให้ฆ่าคำว่า “เจ้าของ” ออกเสีย

(๑๘๐๑ น.)

แบบ ร.ร. ๔.

บัญชีชื่อนามผู้พักสำหรับโรงแรม.....
ประจำเดือน.....พ.ศ. ๒๕๗.....

เลขลำดับ	วันเวลาที่เข้าพัก	ห้องพักเลขที่	นามและนามสกุล	ชาติและบังคับ	ภูมิลำเนาและอาชีพ	มาจากที่ใด	จะไปที่ใด	วันเวลาที่ออกไป	ลายมือชื่อผู้พัก	หมายเหตุ

(๑๘๐๑ ง.)

แบบ ร.ร. ๕.

กระทรวงมหาดไทย
ใบอนุญาตเปิดโรงแรม

ที่.....

อนุญาตให้.....อายุ.....ปี
ชาติ.....ในบังคับ.....อยู่บ้านหมายเลขที่.....
ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
มีอาชีพ.....เปิดโรงแรมประเภทชั้นที่.....
มีชื่อหรือยี่ห้อว่า.....ตั้งอยู่ที่ตำบล.....
ซึ่งมีจำนวนห้องสำหรับให้เช่าพัก.....ห้อง โดย.....
อายุ.....ปี ชาติ.....ในบังคับ.....อยู่ที่บ้าน
หมายเลขที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด.....มีอาชีพ.....

เป็นเจ้าของสำนักควบคุมจัดการโรงแรมนี้

ผู้รับอนุญาตต้องประพฤติตามพระราชบัญญัติโรงแรม ฯ และกฎกระทรวง
มหาดไทยซึ่งออกตามพระราชบัญญัติโรงแรม ฯ นี้

ใบอนุญาตออกให้ไว้แต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ๒๔๗.....
และให้มีกำหนดใช้ได้ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗.....

(ลงนาม).....

นายทะเบียนผู้อนุญาต

ที่ติดรูปถ่าย
เจ้าสำนักโรงแรม

(๑๘๐๑ ข.)

แบบ ร.ร. ๖.

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ๒๕๗.....

เจ้าสำนักโรงแรมชื่อหรือยี่ห้อ.....

ขอทำหนังสือแจ้งรายการของผู้พักประจำวัน.....เดือน.....พ.ศ. ๒๕๗.....

ยื่นต่อนายทะเบียนประจำห้องที่.....ตั้งมีข้อความต่อไปนี้

เลขลำดับ	วันเวลาที่เข้าพัก	ห้องพักเลขที่	นามและนามสกุล	ชาติและบังคับ	ภูมิลำเนาและอาชีพ	มาจากที่ใด	จะไปที่ใด	วันเวลาที่ออกไป	หมายเหตุ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นการถูกต้องตรงกับความจริงทุกประการ

(ลงลายมือชื่อ).....เจ้าสำนัก

(๑๙๐๑ น.)

แบบ ร.ร. ๗.

ใบรับแจ้งความประสงค์ต่าง ๆ ของ โรงแรม

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๕๗.....

ได้รับใบแจ้งความประสงค์ของ.....

เจ้าของหรือเจ้าสำนักโรงแรมชื่อหรือยี่ห้อ.....

ลงวันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๕๗..... ว่า.....

ไว้แล้วแต่วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๕๗..... จึงได้

ออกใบรับนี้ให้ยึดถือไว้เป็นหลักฐานตามพระราชบัญญัติโรงแรม ฯ

(ลงนาม).....

นายทะเบียน

๑๙๐๒

พระราชบัญญัติ
แก้ไขพระราชบัญญัติล้อเลื่อน
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

ชาติชายทิวภาภา
เจ้าพระยายมราช
เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๓ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขพระราช
บัญญัติล้อเลื่อน พ.ศ. ๒๔๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวข้องแก่รถจักรยาน
เพื่อให้รถจักรยานที่ใช้ในราชการทหาร เป็นระเบียบเดียว
กันกับรถยนต์ทหาร

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติล้อเลื่อน พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันที่ใช้พระราชบัญญัตินี้สืบไป กฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติล้อเลื่อนมิให้ใช้บังคับแก่รถจักรยานที่ใช้ในราชการทหาร

มาตรา ๔ ให้นำบทบัญญัติในพระราชบัญญัติรัตนตรัยทหาร พ.ศ. ๒๔๗๖ และกฎกระทรวงกลาโหมออกตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติรัตนตรัยทหาร พ.ศ. ๒๔๗๖ มาใช้บังคับในการจดทะเบียน การออกใบอนุญาตพิเศษ การยกเว้นค่าธรรมเนียมและเครื่องหมายพิเศษ แก่รถจักรยานที่ใช้ในราชการทหารด้วยโดยอนุโลม

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๕ ธันวาคม หน้า ๑๗๕๑)

๑๘๐๔

พระราชกฤษฎีกา

เรียกประชุมวิสามัญแห่งสภาผู้แทนราษฎร

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตยทัตพธามา ร.น.

เจ้าพระยามรราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรว โยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๔ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นว่า เป็นการจำเป็นเพื่อ
ประโยชน์แห่งรัฐ ในการที่จะให้มีการประชุมวิสามัญแห่ง
สภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๓๑ แห่งรัฐธรรมนูญ

๑๘๐๕

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว   จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกานี้เรียก
ประชุมวิสามัญแห่งสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ ๑ กุมภาพันธ์
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๕ มกราคม หน้า ๑๘๔๘)

๑๘๐๖

กฎกระทรวงเศรษฐกิจ
ออกตามความในพระราชบัญญัติไปรษณีย์
พ.ศ. ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๑)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ และมาตรา ๘๒
แห่งพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พ.ศ. ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงเศรษฐกิจออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราไปรษณียากร
และค่าธรรมเนียมไว้ดังต่อไปนี้

หมวดที่ ๑

ไปรษณียากรในประเทศ

ข้อ ๑ อัตราไปรษณียากรในประเทศ มีดังนี้

(๑) จดหมาย

ในเขตต์จำกัดไปรษณีย์เดียวกัน ทุกน้ำหนัก
๒๐ กรัม หรือเศษของ ๒๐ กรัม ค่าไปรษณียากร & สตางค์
ส่งไปในเขตต์จำกัดไปรษณีย์อื่น ทุก
น้ำหนัก ๒๐ กรัม หรือเศษของ ๒๐ กรัม ค่า
ไปรษณียากร ๑๐ สตางค์

(๒) ไปรษณียบัตร

ในเขตต์จำกัดไปรษณีย์เดียวกัน ระเบียบละ ๒ สตางค์
 ส่งไปในเขตต์จำกัดไปรษณีย์อื่น ระเบียบละ ๓ สตางค์

(๓) ของตีพิมพ์

ส่งในราชอาณาจักร ทุกน้ำหนัก ๕๐ กรัม
 หรือเศษของ ๕๐ กรัม ค่าไปรษณียากร ๒ สตางค์

(๔) หนังสือกิตติมศักดิ์

ในเขตต์จำกัดไปรษณีย์เดียวกัน ทุก
 น้ำหนัก ๕๐ กรัม หรือเศษของ ๕๐ กรัม
 ค่าไปรษณียากร ๒ สตางค์

แต่กำหนดค่าไปรษณียากรอย่างต่ำ ๕ สตางค์

ส่งไปในเขตต์จำกัดไปรษณีย์อื่น ทุก
 น้ำหนัก ๕๐ กรัม หรือเศษของ ๕๐ กรัม
 ค่าไปรษณียากร ๒ สตางค์

แต่กำหนดค่าไปรษณียากรอย่างต่ำ ๑๐ สตางค์

(๕) ตัวอย่างสินค้า

ส่งในราชอาณาจักร ทุกน้ำหนัก ๕๐ กรัม
 หรือเศษของ ๕๐ กรัม ค่าไปรษณียากร ๒ สตางค์

แต่กำหนดค่าไปรษณียากรอย่างต่ำ ๕ สตางค์

(๖) หนังสือพิมพ์ตราสิน

ส่งในราชอาณาจักร เขตต์ ภายในน้ำหนัก

๑๐๐ กรัมแรก ค่าไปรษณียากร ๒ สตางค์

ทุกน้ำหนัก ๕๐ กรัมหลัง หรือเศษของ

๕๐ กรัม ค่าไปรษณียากร ๒ สตางค์

(๗) ไปรษณีย์สาร

ส่งในราชอาณาจักร ทุกน้ำหนัก ๒๐๐ กรัม

หรือเศษของ ๒๐๐ กรัม ค่าไปรษณียากร ๕ สตางค์

ค่าธรรมเนียมเก็บเงินกิตริ้อยละห้าของ

จำนวนเงินที่เก็บได้

(๘) ของต่างชนิดรวมห่อเดียวกัน

ในเขตต์จำกัดไปรษณีย์เดียวกัน ทุก

น้ำหนัก ๕๐ กรัม หรือเศษของ ๕๐ กรัม

ค่าไปรษณียากร ๒ สตางค์

ถ้ามีหนังสือกิตติยคดีรวมอยู่ด้วย กำหนด

ค่าไปรษณียากรอย่างต่ำ ๕ สตางค์

ถ้ามีตัวอย่างสินค้ารวมอยู่ด้วย กำหนด

ค่าไปรษณียากรอย่างต่ำ ๕ สตางค์

ส่งไปในเขตต์จำกัดไปรษณีย์อื่น ทุก
น้ำหนัก ๕๐ กรัม หรือเศษของ ๕๐ กรัม
ค่าไปรษณียากร

๒ สตางค์

ถ้ามีหนังสือกิตติยคดีรวมอยู่ด้วย กำหนด
ค่าไปรษณียากรอย่างต่ำ

๑๐ สตางค์

ถ้ามีตัวอย่างสินค้ารวมอยู่ด้วย กำหนด
ค่าไปรษณียากรอย่างต่ำ

๕ สตางค์

(๘) พัสดุไปรษณีย์

ในเขตต์จำกัดไปรษณีย์เดียวกัน ทุก
น้ำหนัก ๕๐๐ กรัม หรือเศษของ ๕๐๐ กรัม
ค่าไปรษณียากร

๑๐ สตางค์

แต่กำหนดน้ำหนักอย่างสูง ๕ กิโลกรัม

ส่งไปในเขตต์จำกัดไปรษณีย์อื่น ทุก
น้ำหนัก ๕๐๐ กรัม หรือเศษของ ๕๐๐ กรัม
ภายในน้ำหนัก ๕ กิโลกรัมแรก ค่าไปรษณียากร

๒๐ สตางค์

ทุกน้ำหนัก ๕๐๐ กรัม หรือเศษของ
๕๐๐ กรัม ในระหว่างน้ำหนัก ๕ กิโลกรัมหลัง
ถึง ๑๐ กิโลกรัม ค่าไปรษณียากร

๑๐ สตางค์

ถ้าฝากถึงหรือส่งจากแม่ฮ่องสอน
และแม่สอด ฝากส่งได้ภายในน้ำหนัก
๕ กิโลกรัมเท่านั้น

ค่าส่งต่อตามตัวผู้รับ ต้องเสียค่าไปรษณียากรเท่าเดิม

ค่าส่งคืนผู้ฝาก ต้องเสียค่าไปรษณียากร
ถึงอัตราเดียวกับค่าธรรมเนียมลงทะเลเบียน
ถ้าเป็นพัสดุไปรษณีย์ลงทะเลเบียน

(๑๐) พัสดุไปรษณีย์เก็บเงิน

ค่าไปรษณียากรเก็บตามน้ำหนักเช่นเดียวกับ
พัสดุไปรษณีย์

ค่าธรรมเนียมฝากส่งหีบหรือห่อละ ๒๕ สตางค์

ค่าธรรมเนียมเก็บเงินทุกจำนวน ๒ บาท

หรือเศษของ ๒ บาท

๑ สตางค์

ค่าแบบพิมพ์ฝากส่งฉบับละ

๑ สตางค์

ค่าส่งต่อตามตัวผู้รับ ต้องเสียค่าไปรษณียากร
กับค่าธรรมเนียมฝากส่งเท่าเดิม

- ค่าส่งคืนผู้ฝาก ต้องเสียค่าไปรษณียากร
 กิ่งอัตราเดียวกับค่าธรรมเนียมลงทะเบียน
 ถ้าเป็นพัสดุไปรษณีย์เก็บเงินลงทะเบียน
- (๑๑) ค่าธรรมเนียมลงทะเบียนสิ่งละ ๑๕ สตางค์
- (๑๒) ค่าธรรมเนียมใบตอบรับก่อนส่ง
ไปรษณีย์ภัณฑ์ลงทะเบียนสิ่งละ ๑๕ สตางค์
ค่าธรรมเนียมใบตอบรับหลังส่ง
ไปรษณีย์ภัณฑ์ลงทะเบียนสิ่งละ ๓๐ สตางค์
- (๑๓) ค่าธรรมเนียมฝากส่งล่วงหน้าสิ่งละ ๑๕ สตางค์
- (๑๔) ค่าธรรมเนียมฝากส่งบนรถด่วนสิ่งละ ๑๐ สตางค์
- (๑๕) ค่าธรรมเนียมส่งด่วนสิ่งละ ๓๐ สตางค์
- (๑๖) ค่าธรรมเนียมการได้ส่วนสำหรับ
ไปรษณีย์ภัณฑ์ธรรมดา หรือไปรษณีย์
ภัณฑ์ลงทะเบียน ซึ่งยังมีได้เสียค่า
ธรรมเนียมใบตอบรับเมื่อเวลาฝากส่ง
สิ่งละ ๒๐ สตางค์
- (๑๗) ค่าธรรมเนียมรับรูไปรษณีย์ภัณฑ์สิ่งละ ๒ สตางค์

- (๑๘) ค่าธรรมเนียมปรับไปรษณีย์ภัณฑ์
เก็บสองเท่าอัตราค่าไปรษณีย์ากร
ที่ยังขาดอยู่
- (๑๙) ค่าธรรมเนียมใบแทนหรือสำเนา
ใบเสร็จหรือแบบพิมพ์ ระเบียบละ ๒๐ สตางค์
- (๒๐) ค่าธรรมเนียมไปรษณีย์ภัณฑ์ร้อจ่าย
(ไปรษต์เรสดังต์) สิ่งละ ๕ สตางค์
- (๒๑) ค่าธรรมเนียมออกบัตรแสดงตน
ระเบียบละ ๕๐ สตางค์

หมวดที่ ๒

ไปรษณีย์ากรต่างประเทศข้อ ๒ อัตราไปรษณีย์ากรต่างประเทศ มีดังนี้

- (๑) จดหมาย
ภายในน้ำหนัก ๒๐ กรัมแรก ค่าไปรษณีย์ากร ๑๕ สตางค์
ทุกน้ำหนัก ๒๐ กรัมหลัง หรือเศษ
ของ ๒๐ กรัม ค่าไปรษณีย์ากร ๑๐ สตางค์
- (๒) ไปรษณีย์บัตร
ชนิดธรรมดา ค่าไปรษณีย์ากร ๑๐ สตางค์

ชนิดมีตอรับ ค่าไปรษณียากร ๒๐ สตางค์

(๓) ของตีพิมพ์

ทุกน้ำหนัก ๕๐ กรัม หรือเศษของ
๕๐ กรัม ค่าไปรษณียากร ๓ สตางค์

(๔) หนังสือกิตติคดี

ทุกน้ำหนัก ๕๐ กรัม หรือเศษของ
๕๐ กรัม ค่าไปรษณียากร ๓ สตางค์

แต่กำหนดค่าไปรษณียากรอย่างต่ำ ๑๕ สตางค์

(๕) ตัวอย่างสินค้า

ทุกน้ำหนัก ๕๐ กรัม หรือเศษของ
๕๐ กรัม ค่าไปรษณียากร ๓ สตางค์

แต่กำหนดค่าไปรษณียากรอย่างต่ำ ๖ สตางค์

(๖) เครื่องอ่านสำหรับคนเสียจักษุ

ทุกน้ำหนัก ๕๐๐ กรัม หรือเศษของ
๕๐๐ กรัม ค่าไปรษณียากร ๓ สตางค์

(๗) ของต่างชนิดรวมห่อเดียวกัน

ทุกน้ำหนัก ๕๐ กรัม หรือเศษของ
๕๐ กรัม ค่าไปรษณียากร ๓ สตางค์

ถ้ามีหนังสือกิตติยคดีรวมอยู่ด้วย กำหนด
ค่าไปรษณียากรอย่างต่ำ ๑๕ สตางค์

ถ้ามีตัวอย่างสินค้ารวมอยู่ด้วย กำหนด
ค่าไปรษณียากรอย่างต่ำ ๖ สตางค์

(๘) พัสดุไปรษณีย์

เก็บตามอัตราค่าไปรษณียากรและค่าส่ง
ด่วนตามที่ตกลงกับต่างประเทศ
ค่าธรรมเนียมเก็บรักษาหนังสือหรือหีบ
วันละ ๕ สตางค์

(๙) พัสดุไปรษณีย์เก็บเงิน

เก็บตามอัตราค่าไปรษณียากรและค่าส่ง
ด่วนตามที่ตกลงกับต่างประเทศ
ค่าธรรมเนียมฝากส่งหีบหรือห่อละ ๒๕ สตางค์
ค่าธรรมเนียมเก็บเงินทุกจำนวน ๑๕ บาท

หรือเศษของ ๑๕ บาท ๒๐ สตางค์

แต่กำหนดค่าธรรมเนียมเก็บเงินอย่างต่ำ ๒๕ สตางค์

ค่าโฆษณาตีเก็บเงิน ๒ สตางค์

ค่าป้ายพัสดุไปรษณีย์เก็บเงิน ๒ สตางค์

- (๑๐) ค่าธรรมเนียมลงทะเบียนสิ่งละ ๑๕ สตางค์
- (๑๑) ค่าธรรมเนียมรับประกัน
 ทุกจำนวน ๑๓๒ บาท หรือเศษ
 ของ ๑๓๒ บาท ๒๕ สตางค์
- (๑๒) ค่าธรรมเนียมใบตอบรับก่อนส่ง
ไปรษณีย์ภัณฑ์ลงทะเบียนหรือ
ประกันสิ่งละ ๑๕ สตางค์
ค่าธรรมเนียมใบตอบรับหลังส่งไปรษณีย์
ภัณฑ์ลงทะเบียนหรือประกันสิ่งละ ๓๐ สตางค์
- (๑๓) ค่าธรรมเนียมฝากส่งล่วงหน้าสิ่งละ ๑๕ สตางค์
- (๑๔) ค่าธรรมเนียมฝากส่งบรรณวัตถุ่วนสิ่งละ ๑๐ สตางค์
- (๑๕) ค่าธรรมเนียมส่งด่วน สิ่งละ ๓๐ สตางค์
- (๑๖) วิมัยบัตร (รีไฟลคูปอง) ฉบับละ ๒๐ สตางค์
- (๑๗) ค่าธรรมเนียมการไต่สวนสำหรับ
ไปรษณีย์ภัณฑ์ธรรมดา หรือไปรษณีย์
ภัณฑ์ลงทะเบียนหรือประกันซึ่งยังมิได้
เสียค่าธรรมเนียมใบตอบรับเมื่อเวลา
ฝากส่ง สิ่งละ ๓๐ สตางค์

เมื่อ "รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้บังคับบัญชา
ราชการกรมไปรษณีย์โทรเลข

มาตรา ๕ ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๗ และ ๘ แห่ง
พระราชบัญญัตินี้ ห้ามมิให้ผู้ใดค้า นำเข้ามา มี มีเพื่อใช้
หรือทำเครื่องวิทยุหรือส่วนใด ๆ แห่งเครื่องวิทยุในราชอาณาจักร
เขตต์ หรือในน่านน้ำสยาม เว้นแต่จะได้รับและกระทำ
ตามใบอนุญาตเพื่อการนั้น ซึ่งเจ้าพนักงานที่รัฐมนตรีได้
ประกาศตั้งในราชกิจจานุเบกษาให้เป็นเจ้าพนักงานผู้ออกใบ
อนุญาตได้ออกให้

ใบอนุญาตนั้นให้มีประเภท ดังต่อไปนี้

(๑) ใบอนุญาตให้ค้าเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง และ
ส่วนใด ๆ แห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง ตามที่ระบุไว้ใน
กฎกระทรวง ใบอนุญาตนี้ให้ใช้ได้จนถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม
แห่งปีต่อออก

(๒) ใบอนุญาตให้นำเข้ามาซึ่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง
และส่วนใด ๆ แห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงตามที่ระบุไว้ใน
กฎกระทรวง ใบอนุญาตนี้ให้ใช้ได้มีกำหนดหกเดือนนับ

วิทยุอย่างหนึ่งอย่างใดโดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงาน
ผู้ออกใบอนุญาต

เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต จะต้องไม่ออกใบอนุญาต
เช่นว่านี้ให้จนกว่าจะเป็นที่พอใจแล้วว่า เครื่องวิทยุนั้นมี
ลักษณะ และผู้ที่จะใช้เครื่องวิทยุนี้มีคุณสมบัติตามบทบังคับ
แห่งอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการวิทยุซึ่งให้อยู่ ใบ
อนุญาตนี้ให้ออกโดยมีกำหนด เวลาและ ภายใน บังคับแห่ง
เงื่อนไขที่รัฐมนตรีเห็นสมควร

มาตรา ๘ แม้เรือ และอากาศยานต่างประเทศ จะมี
เครื่องวิทยุโดยไม่มีใบอนุญาตได้ก็ดี ห้ามมิให้เรือ หรือ
อากาศยานของต่างประเทศหรือของสยาม นอกจากของ
กระทรวงกลาโหมใช้เครื่องส่งวิทยุในเรือ หรืออากาศยาน
นั้น ขณะที่อยู่ในน่านน้ำสยาม หรือราชอาณาจักร นอก
จากที่บัญญัติไว้ในกฎกระทรวง

รัฐมนตรีมีอำนาจอนุญาตให้เรือ หรืออากาศยานนั้น ๆ
ใช้เครื่องส่งวิทยุได้เป็นพิเศษชั่วคราว

มาตรา ๙ เพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือ
เพื่อป้องกันราชอาณาจักร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

หรือกระทรวงมหาดไทยอาจออกคำสั่งเฉพาะกาลให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งระบุไว้ในคำสั่งนั้น มีอำนาจห้ามการใช้ ให้อำนาจยึดไว้หรือให้เอาไปใช้ซึ่งเครื่องวิทย์ของเอกชน ในระหว่างเวลาและภายในเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในคำสั่ง

มาตรา ๑๐ พระราชบัญญัตินี้มีให้ใช้บังคับแก่การวิทย์สื่อสารและเครื่องวิทย์ของ

(๑) กรมไปรษณีย์โทรเลข

(๒) กระทรวงกลาโหม และ

(๓) กระทรวงมหาดไทยตามที่รัฐมนตรีจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๑ รัฐบาลไม่ต้องรับผิดชอบในการสูญหายหรือเสียหายอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งหากเกิดขึ้นเพราะเหตุที่เครื่องวิทย์ใช้การไม่สะดวกหรือพนักงานวิทย์คนใดบกพร่องต่อหน้าที่อันเกี่ยวแก่การรับการส่ง หรือการส่งมอบข่าวสารวิทย์ใดๆ และพนักงานนั้นๆ ก็ไม่ต้องรับผิดชอบในการสูญหายหรือเสียหายนั้นๆ เว้นแต่ตนจะก่อให้เกิดขึ้นโดยจงใจ หรือโดยฉ้อฉล หรือโดยความประมาทเลินเล่อ

มาตรา ๑๒ ผู้ใดตีกรับไว้ หรือใช้ประโยชน์ หรือเปิดเผยโดยมิชอบด้วยกฎหมายซึ่งข่าวสารวิทย์ หรือส่วนแห่ง

ข่าวสารนั้น อันส่งหรือรับระหว่างสถานีวิทยุซึ่งตั้งขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือส่วนได้เสียของประชาชน ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓ ผู้ใดค้าเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงหรือส่วนใด ๆ แห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงโดยไม่มีใบอนุญาตตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕ (๑) หรือทำการฝ่าฝืนต่อข้อความในกฎกระทรวงซึ่งว่าด้วยใบอนุญาต ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๑๔ ผู้ใดนำเข้ามาหรือมีเพื่อใช้ซึ่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงหรือส่วนใด ๆ แห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงหรือมีเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงโดยไม่มีใบอนุญาตตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕ (๒) (๓) หรือ (๔) หรือทำการฝ่าฝืนต่อข้อความในกฎกระทรวง ซึ่งว่าด้วยใบอนุญาต ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินร้อยบาท

มาตรา ๑๕ ผู้ใดทำเพื่อใช้ซึ่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงหรือส่วนใด^{๒๓๖} แห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงโดยไม่มีใบ

อนุญาตตั้งทัณฑ์บัญญัติไว้ในมาตรา ๕ (๕) หรือทำการฝ่าฝืนต่อ
ข้อความในกฎกระทรวงซึ่งว่าด้วยใบอนุญาต ผู้นั้นมีความ
ผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินร้อยบาท

มาตรา ๑๖ ผู้ใดละเลยไม่แจ้งกรขาย แลกเปลี่ยน
ให้ หรือให้เข้าซึ่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง หรือส่วน
ใด ๆ แห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงต่อเจ้าพนักงานผู้ออก
ใบอนุญาต ตั้งทัณฑ์บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ ผู้นั้นมีความผิดต้อง
ระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

มาตรา ๑๗ ผู้ใดทำ นำเข้ามา มี ตั้งหรือใช้ ซึ่งเครื่อง
ส่งวิทยุหรือเครื่องวิทยุพิเศษหรือส่วนใด ๆ แห่งเครื่องวิทยุ
โดยไม่มีใบอนุญาตพิเศษตั้งทัณฑ์บัญญัติไว้ในมาตรา ๕ (๖)
หรือทำการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งมาตรา ๗ หรือ ๘ หรือทำ
การฝ่าฝืนต่อข้อความในกฎกระทรวงอันเกี่ยวกับเครื่องส่ง
วิทยุและเครื่องวิทยุพิเศษ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษ
จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินพันบาท หรือทั้งจำ
ทั้งปรับ

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งมาตรา ๗ หรือ ๘
ผู้บังคับการหรือนายเรือ หรือผู้ควบคุมหรือผู้ขับอากาศยาน

อีกทั้งผู้มีส่วนลงมือทำการฝ่าฝืนมีความผิดต้องระวางโทษตามมาตรฐาน

มาตรา ๑๘ เมื่อมีคำพิพากษาว่าผู้ใดกระทำความผิดตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ก่อน ๆ ศาลจะสั่งให้ริบสิ่งที่ใช้ ในการกระทำผิดนั้นเสียด้วยก็ได้

มาตรา ๑๙ ผู้ใดโดยมิชอบด้วยกฎหมาย บังอาจทำลาย หรือทำความเสียหายแก่สถานีวิทยุประจำที่หรือเคลื่อนที่ได้ ซึ่งตั้งขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือเครื่องวิทยุในสถานี่นั้น หรือทำการอย่างใด ๆ อันเป็นเหตุให้ขัดขวางต่อการสื่อสารทางวิทยุ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๑๔๖

มาตรา ๒๐ เมื่อมีความจำเป็นเกิดขึ้น เพื่อตรวจใบอนุญาตหรือเครื่องวิทยุใด ๆ เจ้าพนักงานผู้ออกไปอนุญาต หรือผู้แทนอาจเข้าไปในบ้านเรือน สถานที่ เรือ หรืออากาศยานของบุคคลที่มีใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ได้ ในเวลาอันสมควร

ถ้าข้าหลวงประจำจังหวัดหรือเจ้าหน้าที่ใด ตามที่ระบุไว้ในกฎกระทรวงได้รับคำบอกกล่าวซึ่งมีเหตุอันควรสงสัยว่า

ได้มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินั้นในบ้าน เรือน สถานที่ เรือ หรืออากาศยานใด ภายในเขตต์ปกครองของตน ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดหรือเจ้าหน้าที่ นั้น มีอำนาจเข้าตรวจค้น หรือออกหมายมอบอำนาจให้ ผู้อยู่ในตำแหน่งรองจากตน หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง หรือตำรวจเข้าตรวจค้นบ้าน เรือน สถานที่ เรือ หรือ อากาศยานนั้นได้ ในเวลาอันสมควร

มาตรา ๒๑ ผู้ใดเป็นเจ้าของวิทยุ ส่งวิทยุสื่อสารที่ยัง มิได้ เสียค่าธรรมเนียมครบถ้วน ตามที่รัฐบาลได้ กำหนดไว้ โดยเจตนาทุจริต ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่ เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๒ - ผู้ใดส่งหรือจัดให้ส่งวิทยุสื่อสารอันตนรู้ อยู่ว่าเป็นเท็จหรือผิดคนแต่งขึ้น หรือข้อความอันใดที่มีได้รับ อนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหาย แก่ประชาชนหรือบุคคลใด ๆ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

มาตรา ๒๓ ผู้ใดโดยเจตนาบังอาจยึด ซ่อนเร้น ทำลาย
 หน่วงเหนี่ยวหรือละเลยไม่ส่งข่าวสารวิทยุซึ่งตนมีหน้าที่ส่งให้
 แก่บุคคลอื่น ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน
 สองปี หรือปรับไม่เกินพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๔ ความผิดตามมาตรา ๑๓, ๑๔, ๑๕ หรือ ๑๖
 แห่งพระราชบัญญัตินี้ให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตมีอำนาจ
 เปรียบเทียบได้ ในการเปรียบเทียบนั้น ให้นำมาตรา ๓๘
 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดย
 อนุโลม

มาตรา ๒๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการมี
 หน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มี
 อำนาจออกกฎกระทรวง

- (๑) กำหนดเงื่อนไขในการออกใบอนุญาต
- (๒) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการส่งวิทยุสื่อสารบนบก
 หรือในเรือ หรืออากาศยาน รวมทั้งค่าธรรมเนียมอื่นๆ
- (๓) กำหนดวิธีการเพิกถอนใบอนุญาต
- (๔)^{25/}กำหนดคุณสมบัติสำหรับผู้ใช้เครื่อง และ

(๕) กิจการอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติกรให้เป็นไปตามพระราช
บัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว
ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๒๖ บรรดาใบอนุญาตที่ได้ออกไว้ตามกฎหมาย
ก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้สมบูรณ์อยู่จนถึงวันสิ้น
กำหนดแห่งใบอนุญาตนั้น ๆ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ หน้า ๑๘๖๕)

๑๘๕๒

พระราชบัญญัติการพนัน

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร. น.

เจ้าพระยายมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชโยนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๓๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรเพิ่มเติมและรวบรวมพระราชบัญญัติการพนันเสียใหม่

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ๒๔๗๓ และกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ซึ่งมีความขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ความในมาตรา ๘๕๓, ๘๕๔ และ ๘๕๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๔ ห้ามมิให้อนุญาตจัดใหม่ หรือเข้าเล่น หรือเข้าพนันในการเล่นอันระบุไว้ในบัญชี ก. ท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน หรือการเล่นอันร้ายแรงอื่นใด ซึ่งรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่จะได้ออกกฎกระทรวงระบุเพิ่มเติมห้ามไว้ แต่เมื่อรัฐบาลพิจารณาเห็นว่าสถานที่ไม่สมควรจะอนุญาตภายใต้บังคับเงื่อนไขใด ๆ ให้มีการเล่นชนิดใดก็อนุญาตได้ โดยออกพระราชกฤษฎีกา

การเล่นอันระบุไว้ในบัญชี ข. ท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน หรือการเล่นอื่นใดซึ่งรัฐมนตรี

เจ้าหน้าที่ได้ออกกฎกระทรวงระบุเพิ่มเติมไว้ จะจัดใหม่ขึ้น เพื่อเป็นทางนำมาซึ่งผลประโยชน์แก่ผู้จัดโดยตรงหรือทางอ้อมได้ต่อเมื่อรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเห็นสมควรและออกใบอนุญาตให้ หรือมีกฎกระทรวงอนุญาตให้จัดขึ้นโดยไม่ต้องมีใบอนุญาต

ในการเล่นอันระบุไว้ในวรรค ๒ ข้างต้นนั้นจะพนันกัน ได้เฉพาะเมื่อได้มีใบอนุญาตให้จัดขึ้นหรือมีกฎกระทรวงอนุญาตให้จัดขึ้นได้ โดยไม่ต้องมีใบอนุญาต

การเล่นหมายเลข ๕ ถึง ๑๕ ในบัญชี ข. หรือการเล่น ซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน หรือการเล่นอื่นใดซึ่งรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่ได้ออกกฎกระทรวงระบุเพิ่มเติมไว้ นั้น จะให้รางวัล ต่ราคา เป็นเงินไม่ได้ และห้ามมิให้ผู้ใดรับรางวัลที่ให้ไปแล้ว กลับกัน หรือรับซื้อหรือแลกเปลี่ยนรางวัลนั้นในสถานงาน หรือการเล่นหรือบริเวณต่อเนื่องในระหว่างมีงานหรือการเล่น

มาตรา ๕ ผู้ใดจัดให้มีการเล่น ซึ่งตามปกติย่อมพนัน เอาเงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นแก่กัน ให้สันนิษฐานไว้ก่อน ว่าผู้นั้นจัดใหม่ขึ้น เพื่อนำมาซึ่งผลประโยชน์แห่งตน และ ผู้ใดเข้าเล่นอยู่ด้วยก็ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นพนันเอา เงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่น

มาตรา ๖ ผู้ใดอยู่ในวงการเล่นอันขัดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือขัดต่อข้อความในกฎกระทรวง หรือใบอนุญาตซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นเล่นด้วย เว้นแต่ผู้ซึ่งเพียงแต่ดูการเล่นในงานรื่นเริงสาธารณะ หรือในงานนักขัตตฤกษ์ หรือในที่สาธารณสถาน

มาตรา ๗ ใบอนุญาตทุกฉบับต้องกำหนด

(๑) ลักษณะข้อจำกัดและเงื่อนไขของการเล่นพนันโดยชัดแจ้ง

(๒) สถานที่ วัน เดือน ปี และกำหนดเวลาที่อนุญาตให้เล่น ถ้าเป็นใบอนุญาตสลากกินแบ่ง สลากกินรวบ และสว่าป ให้ระบุจำนวนสลากที่จะขายกับสถานที่วันและเวลาที่จะออกด้วย

(๓) จำนวนบุคคลผู้จะเข้าเล่นมีกำหนดหรือไม่ และไม่ให้บุคคลอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์หรือไม่บรรลุนิติภาวะเข้าเล่นด้วย เว้นแต่การเล่นตามบัญชี ข. หมายเลข ๑๖

มาตรา ๘ การจัดให้มีการแถมผลหรือรางวัลด้วยการเสี่ยงโชค โดยวิธีใด ๆ ในการประกอบกิจการค้าหรืออาชีพจะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตก่อนจึงจะทำได้

มาตรา ๘ สลากกินแบ่ง สลากกินรวบ และสวீป หรือการเล่นอย่างใดที่เสี่ยงโชคให้เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้เล่นคนหนึ่งคนใดนั้น ต้องส่งสลากให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตประทับตราเสียก่อน จึงนำออกจำหน่ายได้

ถ้ายังมีได้รับอนุญาตให้มีการเล่นที่กล่าวไว้ในวรรคก่อน ห้ามมิให้ประกาศโฆษณาหรือชักชวนโดยทางตรงหรือทางอ้อมให้บุคคลใด ๆ เข้าร่วมในการเล่นนั้น

มาตรา ๑๐ ทรัพย์สินพะนันกันซึ่งจับได้ในวงการเล่นอันขัดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือขัดต่อข้อความในกฎกระทรวงหรือใบอนุญาตซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ริบเสียทั้งสิ้น เว้นแต่ทรัพย์สินซึ่งมิได้เอาออกพะนัน

เครื่องมือที่ใช้ในการเล่นนั้น ให้ศาลมีอำนาจริบได้ตามกฎหมายลักษณะอาญา

ประกาศหรือเอกสารอย่างใด ๆ อันมุ่งหมายให้เป็นการชักชวนผู้อื่นให้เข้าเล่นดังกล่าวไว้ในมาตรา ๘ วรรค ๒ นั้น ตำรวจหรือกรมการอำเภอจะยึดและทำลายเสียก็ได้ ถ้าประกาศหรือเอกสารนั้นส่งทางไปรษณีย์ถึงผู้รับที่อยู่ในราช

อาณาจักร เจ้าพนักงานไปรษณีย์จะปิดประกาศหรือเอกสารนั้นไว้ก็ได้ แต่เจ้าพนักงานไปรษณีย์ต้องแจ้งให้ผู้รับทราบ ถ้าผู้รับมีข้อโต้แย้งว่าประกาศหรือเอกสารนั้นมิได้เกี่ยวแก่การพะนั้น ผู้รับจะนำคดีไปฟ้องศาลภายในกำหนด ๑ เดือน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งความจากเจ้าพนักงานไปรษณีย์ก็ได้ ถ้าผู้รับมิได้นำคดีไปฟ้องศาลก็ดี หรือเมื่อศาลสั่งยื่นการยกขึ้นคัด เจ้าพนักงานไปรษณีย์มีอำนาจทำลายประกาศหรือเอกสารที่ยัดไว้ในนั้นได้

แต่เจ้าพนักงานไปรษณีย์จะเปิดซองหรือห่อออกดูโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรานี้ไม่ได้ เว้นแต่จะมีเครื่องหมายภายนอกแสดงว่า ในซองหรือในห่อนั้นมีสิ่งที่จะต้องรับและทำลายตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๑ เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตมีสิทธิจะเรียกใบอนุญาตคืนเมื่อมีเหตุสมควรเชื่อว่า ผู้รับใบอนุญาตกระทำการละเมิดพระราชบัญญัตินี้ หรือกฏกระทรวง หรือใบอนุญาตซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๒ ผู้ใดจัดให้มีการเล่น หรือทำอุบายล่อ ช่วยประกาศโฆษณา หรือชักชวนโดยทางตรงหรือทางอ้อมให้

ผู้เช่าเล่นหรือเข้าพระนั้นในการเล่นซึ่งมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน หรือรับอนุญาตแล้วแต่เล่นพลิกเพลง หรือผู้ใดเข้าเล่นหรือเข้าพระนั้นในการเล่นอันขัดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวงหรือข้อความในใบอนุญาตผู้เช่ามีความผิดต่อไป

๑. ถ้าเป็นความผิดในการเล่นตามบัญชี ก. หมายเลข ๑ ถึง ๑๖ หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกันนี้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ เดือนขึ้นไปจนถึง ๓ ปี และปรับตั้งแต่ ๕๐๐ บาทขึ้นไปจนถึง ๕,๐๐๐ บาท ด้วยอีกโทษหนึ่ง เว้นแต่ผู้เช่าเล่นหรือเข้าพระนั้นที่เรียกว่าลูกค้าให้จำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๒. ถ้าเป็นความผิดในการเล่นอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓ ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๔ อันว่าด้วยการรับกลับคืนหรือรับชื้อ หรือแลกเปลี่ยนรางวัลนั้น มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔ ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๘ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๕๐ บาทขึ้นไปจนถึง ๒,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕ นอกจากโทษอันได้กำหนดไว้แล้วตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้กระทำความผิดจะต้องใช้เงินค่านำจับให้แก่ผู้นำจับ ๑ ใน ๔ ของจำนวนค่าปรับด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๑๖ รัฐมนตรีเจ้าหน้าที่รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ มีอำนาจกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตการเล่นหมายเลข ๑๗ ในบัญชี ข. เสียภาษีไม่เกินกว่าร้อยละสิบแห่งยอดรายรับก่อนหักรายจ่าย การเล่นหมายเลข ๑๕ ในบัญชี ข. ไม่เกินร้อยละสิบแห่งยอดรายรับซึ่งหักรายจ่ายแล้ว และการเล่นหมายเลข ๑๖, ๑๘, ๒๐ ในบัญชี ข. ไม่เกินร้อยละสิบแห่งยอดราคาสลากซึ่งมีผู้รับซื้อก่อนหักรายจ่าย

มาตรา ๑๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ตั้งเจ้าพนักงานดำเนินการตามพระราชบัญญัติ กำหนดเงินค่าธรรมเนียม กำหนดเงื่อนไขในการเล่นพนัน และวางระเบียบเพื่อปฏิบัติกรให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

๑๘๕๐

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
แล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ หน้า ๑๕๗๘)

บัญชี ก.

๑. หวย ก. ข.
๒. โป้บัน
๓. โป้กำ
๔. ถั่ว
๕. แปดเก้า
๖. จับยี่ก
๗. ต่อแต้ม
๘. เบี้ยโบก หรือคู้คู้ หรืออ้อใจ้ง
๙. โฟ้สามใบ
๑๐. โม่สามอัน
๑๑. ช่างกา หรือป้อก
๑๒. โม่ดำ โม่แดง หรือปลาดำปลาแดง หรืออ้อดำอ้อแดง
๑๓. อ้อโปงกรอบ
๑๔. กำตัด
๑๕. โม่หมุน หรือล้อหมุนทุก ๆ อย่าง
๑๖. หัวโตหรือทนายภาพ
๑๗. การเล่นขึงมีการทรมานสัตว์ เช่น เอามัดหรือ
หนามผูก หรือวางยาเบื่อเมาให้สัตว์ชนหรือต่อสู้

กัน หรือสูมไฟบนหลังเต่าให้วิ่งแข่งกัน หรือ
การเล่นอื่น ๆ ซึ่งเป็นการทรมานสัตว์ อันมีลักษณะ
คล้ายกับที่ว่ามานี้

๑๘. บิลเลียดรู ตีผี
๑๙. โยนจัม
๒๐. สี่เหลงลัก
๒๑. ขลุ่ยขลิก
๒๒. น้ำเต้าทุก ๆ อย่าง
๒๓. ไฮโลว์
๒๔. อักอัย
๒๕. บันเป๊ะ
๒๖. อีโปงซัต

บัญชี ข.

๑. การเล่นต่าง ๆ ซึ่งให้สัตว์ต่อสู้หรือแข่งกัน เช่น
ชนโค ชนไก่ กัดปลา แข่งม้า ฯลฯ นอกจากนี้
ที่กล่าวไว้ในหมายเลข ๑๗ แห่งบัญชี ก.
๒. วิ่งวัวคน
๓. ชกมวย มวยปล้ำ
๔. แข่งเรือพุง แข่งเรือล้อ
๕. ชั้รูป
๖. โยนห่วง
๗. โยนสตาจค์หรือวัตถุใด ๆ ลงในภาชนะต่าง ๆ
๘. ตกเบ็ด
๙. จับสลากโดยวิธีใด ๆ
๑๐. ยิงเป้า
๑๑. ป่าหน้าคน ป่าสัตว์ หรือสิ่งใด ๆ
๑๒. เต้าข้ามด่าน
๑๓. หมากแกว
๑๔. หมากหัวแดง
๑๕. ยิงโค^{๖๖}

๑๖. สลากกินแบ่ง สลากกินรวบหรือการเล่นอย่างใด
ที่เสี่ยงโชคให้เงินหรือประโยชน์อย่างอื่น แก่ผู้เล่น
คนใดคนหนึ่ง
๑๗. โตเตเตไลเซเตอร์ สำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง
๑๘. สวีป สำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง
๑๙. บู้กเมกิง สำหรับการเล่นอย่างใดอย่างหนึ่ง
๒๐. ขายสลากกินแบ่ง สลากกินรวบ หรือสวีป ซึ่ง
ไม่ได้ออกในประเทศสยาม แต่ได้จัดให้มีขึ้นโดย
ชอบด้วยกฎหมายของประเทศที่จัดขึ้น
๒๑. ไฟนักรระจอก ไฟต่อแต้ม ไฟต่าง ๆ
๒๒. ควด
๒๓. บิลเลียด
๒๔. ช็องอ้อย

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ หน้า ๑๘๑๘)

๑๘๕๕

พระราชบัญญัติ

อนุมัติพระราชกำหนดแปลงเงินกู้รายดอกเบี้ยร้อยละหก

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. อ. อาทิตย์ทิพอาภา ว. น.

เจ้าพระยาอมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชโยนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นสมควรอนุมัติพระราช
กำหนดแปลงเงินกู้รายดอกเบี้ยร้อยละหก พุทธศักราช ๒๔๗๘

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

๑๘๕๖

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
อนุมัติพระราชกำหนดแปลงเงิน กู้ราย ดอกเบี้ย ร้อยละหก
พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่วันสภา
ผู้แทนราษฎรอนุมัติพระราชกำหนดแปลงเงิน กู้ราย ดอกเบี้ย
ร้อยละหก พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณา ลงมติอนุมัติ
พระราชกำหนดแปลงเงิน กู้ราย ดอกเบี้ย ร้อยละหก พุทธ
ศักราช ๒๔๗๘ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๘

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ หน้า ๑๘๕๑)

กฎกระทรวงเศรษฐกิจการ

ออกตามความในพระราชบัญญัติวิทยุสื่อสาร

พ.ศ. ๒๔๗๘ (ฉบับที่ ๑)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติวิทยุสื่อสาร พ.ศ. ๒๔๗๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

การขันทะเบียนเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง

ข้อ ๑ ผู้ใดทำหรือได้มาโดยประการใด ๆ ซึ่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงอันยังมีได้ขันทะเบียน ให้มาขันทะเบียนภายใน ๑๕ วันนับตั้งแต่วันทำสำเร็จ หรือได้เครื่องนั้น ๆ มาในความครอบครองของตน

บทบัญญัติในข้อนี้ไม่ใช้บังคับแก่เครื่องที่เป็นสินค้าของผู้ถือใบอนุญาตให้ค้า

ข้อ ๒ ให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตและนายไปรษณีย์เป็นนายทะเบียนเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงประจำท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับคำร้องตามกฎหมายทุกอย่าง

ข้อ ๓ ในการรับขันทะเบียนเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงให้ออกเครื่องหมายไว้สำหรับติดกับเครื่องเป็นสำคัญ

ส่วนแห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงที่ต้องขออนุญาต

ข้อ ๔ ส่วนแห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงซึ่งร้านค้าและผู้นำเข้ามาจะต้องขออนุญาตนั้น คือ

- (๑) เครื่องขยายเสียง (แอมป์ดีไฟเออ) ทุกชนิด และไมโครโฟน สำหรับใช้กับเครื่องขยายเสียง
- (๒) หลอดวิทยุทุกชนิด
- (๓) ทรานส์ฟอรัมเมอร์ วิทยุทุกชนิด
- (๔) คอนเด็นเซอร์ วิทยุทุกชนิด
- (๕) เครื่องเป่าเสียง (เล้าสะปิกเกอร์) ทุกชนิด

ส่วนแห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงซึ่งผู้ประสงค์จะมีหรือทำเพื่อใช้ หรือขาย แลกเปลี่ยน ให้ หรือให้เช่า จะต้องขออนุญาตหรือแจ้งให้ เจ้าพนักงานผู้ออกใบ อนุญาตทราบ ตามมาตรา ๕ และมาตรา ๖ นั้น คือ

- (๑) เครื่องขยายเสียงทุกชนิดและไมโครโฟน สำหรับใช้กับเครื่องขยายเสียง
- (๒) หลอดวิทยุที่ใช้กำลังไฟ ตั้งแต่สองร้อยโวลต์

(๓) คอนเต็นเซอร์วิทยุที่ใช้กับกำลังไฟตั้งแต่
ห้าร้อยโวลต์ขึ้นไป

การขอและออกใบอนุญาตให้ค้า

ข้อ ๕ ผู้ใดประสงค์จะค้าเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงและ
ส่วนแห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง ให้ยื่นคำขอตามแบบ
ว. ๑ ท้ายกฎนี้

ใบอนุญาตให้ค้า ให้ออกตามแบบ ว. ๒ ท้ายกฎนี้

ผู้ถือใบอนุญาตให้ค้า ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

- (๑) จะมีร้านค้า เกินกว่าร้านหนึ่ง โดยใบอนุญาต
ฉบับเดียวไม่ได้
- (๒) ภายใต้บังคับแห่ง (๔) ดังต่อไปนี้ จะขาย
หรือ โอน ความ ครอบครองซึ่งเครื่องรับวิทยุ
กระจายเสียง หรือส่วนแห่งเครื่องรับวิทยุ
กระจายเสียงให้แก่ผู้ที่ไม่ใช่ใบอนุญาตไม่ได้
- (๓) จะขออนุญาตหรือขอขันทะเบียนเครื่องรับวิทยุ
กระจายเสียง หรือส่วนแห่งเครื่องรับวิทยุ
กระจายเสียงแทนผู้ขอหรือผู้รับโอนก็ได้

- (๔) จะขออนุญาตหรือขอขึ้นทะเบียนเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง หรือส่วนแห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงไว้เพื่อให้เช่าก็ได้ โดยผู้เช่ามีต้องมีใบอนุญาต
- (๕) จะต้องทำบัญชีประจำเดือนไว้ตามแบบ ว. ๓ ว. ๔ และ ว. ๕ ท้ายกฎนี้ แล้วส่งสำเนาบัญชีนั้นตรงต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตหรือผ่านทางนายทะเบียนประจำท้องถิ่นภายในวันที่ ๑๕ ของเดือนที่ถัดไป
- (๖) ถ้าเปลี่ยนสถานที่เช่า ต้องแจ้งเป็นหนังสือตรงต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตหรือผ่านทางนายทะเบียนประจำท้องถิ่นภายใน ๑๕ วันนับแต่วันเปลี่ยน
- (๗) การขออนุญาตให้นำเข้ามาซึ่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง และ หรือส่วนแห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงนั้น ต้องขอก่อนวันที่สั่งซื้อ
- (๘) เมื่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตหรือผู้แทนเรียกตรวจบัญชีสินค้าของผู้ถือใบอนุญาตให้ค่า

ในเวลาอันสมควร ผู้ถือใบอนุญาตต้องยอมให้ตรวจ

การขอและออกใบอนุญาตให้นำเข้ามา

ข้อ ๖ ผู้ใดประสงค์จะนำเข้ามาซึ่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงและส่วนแห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง ให้ยื่นคำขอตามแบบ ว. ๖ ทำยกฎก่อนส่งขอ

ใบอนุญาตให้นำเข้ามา ให้ออกตามแบบ ว. ๗ ทำยกฎ
การขอและออกใบอนุญาตให้มีไว้เพื่อเก็บไม่ใช่

ข้อ ๗ ผู้ใดมีหรือประสงค์จะมีเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงไว้เพื่อเก็บไม่ใช่ ให้ยื่นคำขอตามแบบ ว. ๘ ทำยกฎยื่นเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตจะให้ผู้นำเครื่องมาตรวจก็ได้

ใบอนุญาตให้มีไว้เพื่อเก็บไม่ใช่ ให้ออกตามแบบ ว. ๘ ทำยกฎ

ผู้ถือใบอนุญาตให้มีไว้เพื่อเก็บไม่ใช่ ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้ถือใบอนุญาตไม่มีสิทธิที่จะใช้เครื่องรับวิทยุกระจายเสียง
- (๒) ถ้าผู้ถือใบอนุญาตมีความประสงค์จะใช้เครื่องรับวิทยุกระจายเสียงทำการรับการกระจายเสียงต้องขอขึ้นทะเบียน และขออนุญาตให้มีเพื่อ

ไว้เสียก่อน สำหรับการนี้ต้องนำใบอนุญาต
ไปยื่นต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตด้วย

- (๓) ถ้าผู้ถือใบอนุญาตเปลี่ยนสถานที่อยู่ ต้องแจ้ง
เป็นหนังสือตรงต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต
หรือผ่านทางนายทะเบียนประจำท้องถิ่นภายใน
ใน ๑๕ วันนับแต่วันเปลี่ยน

การขอและออกใบอนุญาตให้ มีเพื่อใช้

ข้อ ๘ ผู้ใดประสงค์จะมีเพื่อใช้ ซึ่งเครื่องรับวิทยุกระจาย
เสียงและส่วนแห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง ให้ยื่นคำ
ขอตามแบบ ว. ๑๐ ทำยกฎนี้

ใบอนุญาตให้ มีเพื่อใช้ ให้ออกตามแบบ ว. ๑๑ ทำยกฎนี้
ผู้ถือใบอนุญาตให้ มีเพื่อใช้ ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข
ดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้ถือใบอนุญาตต้องใช้ เครื่องของตนโดยมิให้
กระแสนคลื่น กลับ ออกไปรบกวนหรือขัดขวาง
การใช้เครื่องอื่น ๆ
- (๒) ถ้าผู้ถือใบอนุญาตเปลี่ยนสถานที่อยู่ ต้องแจ้ง
เป็นหนังสือตรงต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต

หรือผ่านทางนายทะเบียนประจำท้องถิ่นภายใน ๑๕ วันนับแต่วันเปลี่ยน

- (๓) ห้ามมิให้ใช้เครื่องสำหรับकरणอื่น นอกจากที่ได้ระบุไว้ในใบอนุญาต

การขอและออกใบอนุญาตให้ทำเพื่อใช้

ข้อ ๘ ผู้ใดประสงค์จะทำเพื่อใช้ซึ่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงและส่วนแห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง ให้ยื่นคำขอตามแบบ ว. ๑๒ ท้ายกฎนี้

ใบอนุญาตให้ทำเพื่อใช้ ให้ออกตามแบบ ว. ๑๓ ท้ายกฎนี้

การแจ้งการขาย แลกเปลี่ยน ให้ หรือให้เช่า

ข้อ ๑๐ ในการแจ้งความตามมาตรา ๖ นั้นอาจแจ้งต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตโดยผ่านทางนายทะเบียนประจำท้องถิ่น

เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตรวจค้นหรือออกหมาย

มอบอำนาจให้ตรวจค้น

ข้อ ๑๑ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง คือ

(๑) อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข

(๒) อธิบดีกรมตำรวจ

๑๘๖๔

ใบอนุญาตโอนไม่ได้

ข้อ ๑๒ ใบอนุญาตที่ออกตามกฎหมาย โอนกันไม่ได้

การต่ออายุใบอนุญาต

ข้อ ๑๓ การขอต่ออายุใบอนุญาตต้องขอก่อนใบอนุญาต
สิ้นอายุ หรือภายในเวลาที่เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตจะ
ได้ประกาศกำหนดไว้

การออกใบแทน

ข้อ ๑๔ ถ้าใบอนุญาตสูญหายหรือบุบสลายไป เมื่อ
ผู้รับอนุญาตร้องขอ ก็ให้ออกใบแทนให้

การจำหน่ายเครื่องซึ่งไม่ได้รับใบอนุญาต

หรือใบอนุญาตสิ้นอายุ หรือเพิกถอนใบอนุญาต

ข้อ ๑๕ ผู้ใด เป็น เจ้าของ เครื่อง รั่ววิทยุ กระจายเสียง
หรือส่วนแห่งเครื่องรั่ววิทยุกระจายเสียง ซึ่งเจ้าพนักงานผู้
ออกใบอนุญาตไม่ยอมออกใบอนุญาตให้ตามที่ขอ หรือใบ
อนุญาตสิ้นอายุแล้วและยังมีได้ขอต่ออายุใหม่ หรือใบอนุญาต
ต้องเพิกถอนผู้นั้นต้องจำหน่ายเครื่องหรือส่วนแห่งเครื่องนั้น
ให้แก่บุคคลผู้มีใบอนุญาต หรือส่งออกไปนอกราชอาณา
เขตต์ หรือทำลายเสีย ถ้าผู้นั้นละเลยไม่ปฏิบัติตามที่กล่าว

มาข้างต้นภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่เจ้าพนักงานผู้ออกใบ
อนุญาตไม่ยอมออกใบ อนุญาต หรือไม่ยอมต่ออายุใบ
อนุญาตให้ หรือตั้งแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ หรือวันซึ่ง
เพิกถอนใบอนุญาต เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตจะเรียก
ให้ผู้นั้นส่งมอบเครื่องหรือส่วนแห่งเครื่องนั้นให้เจ้าพนักงาน
ผู้ออกใบ อนุญาต รักษาไว้จนกว่าเจ้าของ จะจำหน่ายไป ก็ได้
ในระหว่างที่เครื่องหรือส่วนแห่งเครื่องนั้น อยู่ในความรักษา
ของเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต ความเสี่ยงภัยตกอยู่กับ
เจ้าของ

เมื่อพ้นกำหนด ๕๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับมอบไว้
เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตจะจำหน่ายเครื่องหรือส่วนแห่ง
เครื่องนั้นโดยวิธีขายทอดตลาดก็ได้ และเมื่อหักค่าใช้จ่าย
ต่าง ๆ ของเจ้าพนักงานแล้ว ให้คืนราคาขายที่เหลือนั้น
แก่เจ้าของ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ หน้า ๑๕๕๓)

ค่าธรรมเนียม

ข้อ ๑๖ ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ให้เรียกเก็บตามอัตราดังต่อไปนี้

รายการ	จำนวนเงิน		หมายเหตุ
	บาท	สตางค์	
แบบคำขอแผ่นละ	-	๑๐	คิดครั้งอัตรา ถ้าขอรับใบอนุญาตภายในเดือนกันยายน
ใบอนุญาตให้ค้า			
ก. ร้านเดียวในจังหวัดพระนครและธนบุรี	๑๒๐	-	
ข. ร้านเดียวในจังหวัดอื่น	๒๔	-	
ใบอนุญาตให้นำเข้ามา	๑	-	
ใบอนุญาตให้มิเพื่อใช้			
ก. เครื่องรับไม่มีหลอดไฟเครื่องละ	-	๕๐	
ข. เครื่องรับมีหลอดไฟไม่เกิน ๔ หลอด			
เครื่องละ	๕	-	
ค. เครื่องรับมีหลอดไฟเกินกว่า ๔ หลอด			
เครื่องละ	๑๐	-	
ใบแทนหรือสำเนาใบอนุญาตให้ค้าฉบับละ	๕	-	เฉพาะสำหรับ ข. และ ค. คิดครั้งอัตรา ถ้าขอรับใบอนุญาตภายในเดือนกันยายน
ใบแทนหรือสำเนาใบอนุญาตอื่น ๆ ฉบับละ	-	๕๐	
การต่ออายุใบอนุญาตที่ขาดอายุแล้ว <u>เพิ่มฉบับละ</u>	๒	-	

กฎให้ไว้เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

ศรยุทธเสนี

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ

(แบบ ว. ๑)

กรมไปรษณีย์โทรเลข

คำขออนุญาตให้คำ

เครื่องรับวิทยุกระจายเสียงและส่วนแห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๕.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี

สัญชาติ.....บังคับ.....ตั้งบ้านเรือนอยู่เลขที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ขอทำคำขอยื่นต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตมีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้าพเจ้าขออนุญาตคำเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงและส่วนแห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง ณที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....หนึ่งร้าน

ข้อ ๒ ข้าพเจ้ารับรองว่า จะปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย กฎข้อบังคับ และเงื่อนไขว่าด้วยการวิทยุสื่อสารทุกประการ

25/10/2566

(ลงนาม).....

ผู้ยื่นคำขอ

(แบบ ว. ๒)

กรมไปรษณีย์โทรเลข

ใบอนุญาตให้ค้า

เครื่องรับวิทยุกระจายเสียงและส่วนแห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง

ใบอนุญาตเลขที่.....

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๕.....

เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต   อนุญาตให้.....

อายุ.....ปี สัญชาติ..... บังคับ.....

ตั้งบ้านเรือนอยู่เลขที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด..... ตำบลเครื่องรับวิทยุ

กระจายเสียงและส่วนแห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง ณที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....หนึ่งร้าน

(ลงนาม).....

เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต

(แบบ ว. ๓)

บัญชีสำหรับร้านค้าเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง

	รายการ	ชนิดเครื่อง.....	
วัน. เดือน. ปี	๑) ทำแล้ว ๒) สั่งหรือซื้อจากไหน ๓) ขนทะเบียนขอใช้เพื่อให้เช่า ๔) ขายให้ใคร ๕) คงเหลือ	จำนวน เลขหมายและวัน. เดือน. ปี ในใบอนุญาตให้นำเข้ามาใน ราชอาณาจักรหรือ ใบอนุญาต ใหม่เพื่อใช้	หมายเหตุ

(แบบ ว. ๕)

ยอดประจำเดือนสำหรับร้านค้าเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง

ชนิดเครื่อง	เหลือยกมา แต่เดือนก่อน	รับใหม่หรือทำขึ้น ในเดือนนี้	ประจำเดือน.....พ.ศ. ๒๕.....				หมายเหตุ
			รวม	จำหน่ายออกจาก บัญชีในเดือนนี้	เลขหมายและวัน.เดือน.ปี ในใบอนุญาตใหม่เพื่อใช้	เหลือยกไป เดือนหน้า	

(แบบ ว. ๕)

บัญชีแสดงยอดส่วนแห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงสำหรับร้านค้า
ส่วนแห่งเครื่องรับชนิด.....
ประจำเดือน.....พ.ศ. ๒๕.....

วัน. เดือน. ปี	เหลือยกมาแต่ เดือนก่อน	รับใหม่ใน เดือนนี้	รวม	รายการจำหน่ายในเดือนนี้		เหลือยกไป เดือนหน้า	หมายเหตุ
				นามและตำบลที่อยู่ของผู้ซื้อ	จำนวน		

(แบบ ว. ๖)

กรมไปรษณีย์ โทรเลข

คำขออนุญาตให้นำเข้ามา

ซึ่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงและส่วนแห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๕.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี สัญชาติ.....

บังคับ.....ตั้งบ้านเรือนอยู่เลขที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

ขอทำคำขอยื่นต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต มีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้าพเจ้าขออนุญาตนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงหรือส่วนแห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง ตามรายการดังต่อไปนี้

จำนวน	รายการ	นามผู้ทำ	ใช้ไฟฟ้ากระแส ทางเดียวหรือสลับ	จำนวนหลอด	หมายเหตุ

ข้อ ๒ ข้าพเจ้ารับรองว่า จะปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย กฎข้อบังคับ และเงื่อนไข ว่าด้วยการวิทยุสื่อสารทุกประการ

(ลงนาม).....

ผู้ยื่นคำขอ

กรมไปรษณีย์โทรเลข

ใบอนุญาตให้นำเข้ามา

ซึ่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงและส่วนแห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง

ใบอนุญาตเลขที่.....

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๔.....

เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต อนุญาตให้.....อายุ.....ปี

สัญชาติ.....บังคับ.....ตั้งบ้านเรือนอยู่เลขที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

นำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงหรือส่วนแห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง ตามรายการดังต่อไปนี้

(ลงนาม).....

เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต

จำนวน	รายการ	นามผู้ทำ	ใช้ไฟฟ้ากระแส ทางเดียวหรือสลับ	จำนวน หลอดวิทยุ	หมายเหตุ

ก.ร.ม.ไป.ร.ษ.ณ.ย.โทร.ร.ล.ช.

(แบบ ว. ๘)

กรมไปรษณีย์โทรเลข

คำขออนุญาตมีเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงไว้เพื่อเก็บไม่ใช้

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๕.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี สัญชาติ.....

บังคับ.....ตั้งบ้านเรือนอยู่เลขที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ขอทำคำขอยื่นต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต มีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้าพเจ้าขออนุญาตมีเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงไว้เพื่อเก็บไม่ใช้
หนึ่งเครื่อง ตามรายการดังแจ้งต่อไปนี้

จำนวน	รายการ	นามผู้ทำ	ใช้ไฟฟ้ากระแส ทางเดียวหรือสลับ	จำนวน หลอดวิทยุ	หมายเหตุ

ข้อ ๒ ข้าพเจ้าขอรับรองว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย กฎข้อบังคับ
และเงื่อนไขว่าด้วยการวิทยุสื่อสารทุกประการ

(ลงนาม).....

ผู้ยื่นคำขอ

(แบบ ว. ๕)

กรมไปรษณีย์โทรเลข

ใบอนุญาตให้มีเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงไว้เพื่อเก็บไม่ใช้

ใบอนุญาตเลขที่.....

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๕.....

เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต อนุญาตให้.....

อายุ.....ปี สัญชาติ.....บังคับ.....ตั้งบ้านเรือนอยู่เลขที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

มีเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงชนิด.....นามผู้ทำ.....

ใช้ไฟฟ้ากระแส.....จำนวนหลอดวิทยุ.....หลอด เครื่องหมาย

ทะเบียนเลขที่...../.....(เลขหมายทะเบียนเดิมที่.....)

ไว้เพื่อเก็บไม่ใช้ ๑ เครื่อง

(ลงนาม).....

เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต

กรมไปรษณีย์ โทรเลข

คำขออนุญาตมีเพื่อใช้

ซึ่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงและส่วนแห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๔.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี สัญชาติ.....

บ้ังกัับ.....ตั้งบ้านเรือนอยู่เลขที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

ขอทำคำขอยื่นต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต มีข้อความต่อไปนี้

ข้อ ๑. ข้าพเจ้าขออนุญาตมีเพื่อใช้ซึ่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงหรือส่วนแห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง ตามรายการต่อไปนี้

ชนิดเครื่อง	นามผู้ทำ	ใช้ไฟฟ้ากระแส ทางเดียวหรือสลับ	จำนวนหลอด วิทยุ	หมายเหตุ

ข้อ ๒. ข้าพเจ้ารับรองว่า จะปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย กฎข้อบังคับ และเงื่อนไขว่าด้วยการวิทยุสื่อสารทุกประการ

(ลงนาม).....

ผู้ยื่นคำขอ

สำหรับนายทะเบียนประจำท้องถิ่น

ขึ้นทะเบียนแล้ว เลขที่.....

รับเงินค่าธรรมเนียมแล้ว.....บาท.....สตางค์

ลงนามรับเจ้าพนักงาน.....วันที่...../...../๒๔.....

(แบบ ว. ๑๒)

กรมไปรษณีย์โทรเลข

คำขออนุญาตทำเพื่อใช้

ของเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง และส่วนแห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๕.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี สัญชาติ.....

บังคับ.....ตั้งบ้านเรือนอยู่เลขที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....ขอทำคำขอยื่น

ต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต มีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้าพเจ้าขออนุญาตทำเพื่อใช้ซึ่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง หรือส่วน
แห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง ตามรายการดังต่อไปนี้

จำนวน	รายการ	นามผู้ทำ	ใช้ไฟฟ้ากระแส ทางเดียวหรือสลับ	จำนวนหลอด วิทยุ	หมายเหตุ

ข้อ ๒ ข้าพเจ้ารับรองว่า จะปฏิบัติตามให้ถูกต้องตามกฎหมาย กฎข้อบังคับ
และเงื่อนไข ^{25/10/2566} ว่าด้วยการวิทยุสื่อสารทุกประการ

(ลงนาม).....

ผู้ยื่นคำขอ

กรมไปรษณีย์โทรเลข

ใบอนุญาตให้ทำเพื่อใช้

ซึ่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง และส่วนแห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง

ใบอนุญาตเลขที่.....

วันที่.....เดือน.....พุทธศักราช ๒๕.....

เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต อนุญาตให้.....อายุ.....ปี

สัญชาติ.....บังคับ.....ตั้งบ้านเรือนอยู่เลขที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ทำเพื่อใช้ซึ่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง หรือส่วนแห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง
ได้ ตั้งรายการต่อไปนี้

(ลงนาม).....

เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต

จำนวน	รายการ	นามผู้ทำ	ใช้ไฟฟ้ากระแส ทางเดียวหรือสลับ	จำนวนหลอด วิทยุ	หมายเหตุ
25/10/2566					

ก.ร.ม.ไป.ร.ข.ณ.ย.โทร.ล.ต.ช.

กฎกระทรวงมหาดไทย

ออกตามความในมาตรา ๑๗ แห่ง
พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ๒๔๗๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ๒๔๗๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้กรมการอำเภอเป็น เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตประจำท้องที่ของตนสำหรับการเล่นตามบัญชี ข. และ การจัดให้มีการแถมพกดหรือรางวัลด้วยการเสี่ยงโชคตาม มาตรา ๘

ข้อ ๒ กำหนดอายุใบอนุญาตสำหรับการเล่นหมายเลข ๑ ถึง ๑๕, ๑๗, ๑๘, ๒๑, ๒๒ และ ๒๔ ในบัญชี ข. นั้น จะต้องไม่เกินวันหนึ่ง และในวันหนึ่ง ๆ ที่ออกใบอนุญาตนั้นจัก ต้องอยู่ภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) การเล่นหมายเลข ๑, ๒, ๔ และ ๒๔ ตั้งแต่ เวลา ๗ ถึง ๑๕ นาฬิกา

(๒) การเล่นหมายเลข ๓ ตั้งแต่เวลา ๑๒ ถึง ๒๔ นาฬิกา

(๓) การเล่นหมายเลข ๕ ถึง ๑๕ ตั้งแต่เวลา ๗ ถึง ๒๔ นาฬิกา

(๔) การเล่นเกมหมายเลข ๑๗ และ ๑๘ ตั้งแต่เวลา ๑๓ ถึง ๒๐ นาฬิกา

(๕) การเล่นเกมหมายเลข ๒๑ และ ๒๒ ตั้งแต่เวลา ๑๘ ถึง ๒๔ นาฬิกาในวันธรรมดา และตั้งแต่เวลา ๑๒ ถึง ๒๔ นาฬิกาในวันอาทิตย์

กำหนดอายุใบอนุญาตสำหรับ การ เล่น หมายเลข ๑๖, ๑๘ และ ๒๐ ในบัญชี ข. นั้นสำหรับการจำหน่ายสลาก ให้นับตั้งแต่วันออกใบอนุญาตจนถึงเวลาออกสลาก ถ้ากำหนดการออกสลากไว้หลายคราว จนถึงเวลาออกสลากครั้งสุดท้าย และการออกสลากคราวเดียวหรือหลายคราวนั้น ถ้าทำในประเทศสยามจะต้องตกอยู่ในระหว่างเวลา ๗ กับ ๒๔ นาฬิกาในวันที่กำหนดไว้

อายุใบอนุญาตสำหรับการเล่นเกมหมายเลข ๒๓ ในบัญชี ข. นั้นเป็นเวลาเดือนหนึ่ง นับจากวันออกใบอนุญาต และวันหนึ่ง ๆ ในเดือนหนึ่งนั้นมีกำหนดให้เล่นได้ตั้งแต่เวลา ๗ ถึง ๒๔ นาฬิกา

กำหนดอายุใบอนุญาต สำหรับ การ เล่น ที่กล่าวไว้ในมาตรา ๘ ให้นับแต่วันที่เจ้าพนักงานออกใบอนุญาตให้จนถึงเวลาที่เจ้าพนักงานกำหนดให้ตามที่เห็นสมควร และการออกสลากคราวเดียวหรือหลายคราว ถ้าจะพึงมีจำกัด

ตกอยู่ระหว่างเวลา ๗ กับ ๒๔ นาฬิกาแห่งวันที่กำหนดไว้

ข้อ ๓ การเล่นเกมหมายเลข ๕ ถึง ๑๕ ในบัญชี ข. นั้น ให้
ออกใบอนุญาตได้เฉพาะในงานรื่นเริงสาธารณะหรืองาน
นักชัตตกฤกษ์ หรือในโอกาสพิเศษอื่นเท่านั้น

ข้อ ๔ ในการเล่นเกมหมายเลข ๑๗ และ ๑๘ ในบัญชี ข.
นั้น ผู้รับใบอนุญาตจะต้องทำรายงานจำนวนยอดเงินรายรับ
ก่อนหักรายจ่ายหรือยอดเงินรายรับเป็นจำนวนสุทธิ แล้ว
แต่กรณีในวันหนึ่ง ๆ ยื่นต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต
ในวันรุ่งขึ้นทุกวัน

ในการเล่นเกมหมายเลข ๑๖, ๑๙ และ ๒๐ ในบัญชี ข. นั้น
เมื่อใดเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเรียกร้อง ให้ผู้รับใบ
อนุญาตยื่นบัญชีรายการแสดงจำนวนเงินยอดราคาสลากซึ่งมี
ผู้รับซื้อ

ในการเล่นเกมหมายเลข ๑๖ และ ๑๘ ในบัญชี ข. นั้น
ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งต่อ เจ้าพนักงานผู้ออกใบ อนุญาตให้
ทราบสถานที่ วัน และเวลาที่จะออกสลากอย่างน้อย ๓ วัน
ก่อนวันออกสลาก และให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตให้
หลักฐานไว้เป็นสำคัญว่าได้รับแจ้งความนั้นแล้ว

ให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตมีอำนาจตรวจบัญชีของ
ผู้รับใบอนุญาตการเล่นเกมหมายเลข ๑๖ ถึง ๒๐ ในบัญชี ข. ได้

ข้อ ๕ ให้ผู้บริบใบอนุญาตเสียภาษีตามมาตรา ๑๖ โดยอัตราร้อยละสิบ

ข้อ ๖ การเล่นเกมไพ่บริดจ์ ในระหว่างสมาชิกของสมาคมเดียวกัน อันเป็นสมาคมที่ได้จดทะเบียนแล้ว หรือระหว่างบุคคลในครอบครัวเดียวกันให้เล่นได้โดยไม่ต้องมีใบอนุญาต แต่มิให้ผู้จัดให้มีการเล่น หรือเจ้าบ้าน หรือสมาคม แล้วแต่กรณีรับผลประโยชน์ในทางตรงหรือทางอ้อมจากการเล่นนั้น

ข้อ ๗ การเล่นเกมบิลเลียด หรือการเล่นอย่างอื่นทำนองเดียวกัน และมีใช่เป็นการเล่นที่ต้องห้าม เพื่อความรื่นเริงในเคหะสถาน หรือในสถาน สมาคม ให้เล่นได้โดยไม่ต้องมีใบอนุญาต แต่มิให้พนันกัน และมีให้ผู้จัดให้มีการเล่น หรือเจ้าบ้าน หรือสมาคม แล้วแต่กรณีรับผลประโยชน์ในทางตรงหรือทางอ้อมจากการเล่นนั้น เว้นแต่ถ้าเป็นสมาคมจะเก็บค่าเกมก็ได้ แต่อย่าให้เกินสมควร

ข้อ ๘ เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตอาจผ่อนผันการอนุญาตให้เพี้ยนไปจากที่บังคับไว้ โดยวางเงื่อนไขให้หย่อนหรือยิ่งกว่าที่กำหนดไว้ได้ แต่จะเพาะเมื่อได้รับอนุญาตจากกระทรวงมหาดไทยแล้ว

ข้อ ๕ ค่าธรรมเนียมออกใบอนุญาตมีกำหนดดังนี้

ชื่อการเล่น	อัตราเงิน
๑. การเล่นซึ่งให้สัตว์ต่อสู้หรือแข่งขันกัน	
(ก) แข่งม้า	เที่ยวละ ๕ บาท
(ข) การแข่งขันสัตว์อย่างอื่น นอกจากม้า	เที่ยวละ ๑ บาท
(ค) ให้สัตว์ต่อสู้กัน	
นอกจากหมาย (ข)	วันละ ๑๐ บาท
(ง) ชนโค กระบือ แพะ	
แกะ	วันละ ๒๐ บาท
๒. วิ่งวัวคน	วันละ ๕ บาท
๓. มวยชก มวยปล้ำ	วันละ ๒๐ บาท
๔. แข่งเรือพุง แข่งเรือล้อ	วันละ ๕ บาท
๕. ชรูป	วง ๑ วันละ ๑๐ บาท
๖. โยนห่วง	วง ๑ วันละ ๕ บาท
๗. โยนสตางค์หรือวัตถุใดลงในภาชนะต่าง ๆ	วง ๑ วันละ ๑๐ บาท
๘. ตกเบ็ด	วง ๑ วันละ ๒๐ บาท
๙. จับสลากโดยวิธีใด ๆ	วง ๑ วันละ ๑๐ บาท

ชื่อการเล่น	อัตราเงิน
๑๐. ยิงเป้า	วง ๑ วันละ ๕ บาท
๑๑. ป่าหน้าคน ป่าสัตว์ หรือ สิ่งใด ๆ	วง ๑ วันละ ๕ บาท
๑๒. เต้าข้ามตำนาน	วง ๑ วันละ ๒๐ บาท
๑๓. หมากแก้ว	วง ๑ วันละ ๑๐ บาท
๑๔. หมากหัวแดง	วง ๑ วันละ ๑๐ บาท
๑๕. ปิงโก	วง ๑ วันละ ๒๐ บาท
๑๖. สลากกินแบ่ง สลากกินรวม หรือการเล่นอย่างใดที่เสี่ยง โชค	ครั้งหนึ่ง ๒๐ บาท
๑๗. โตเต้โตเซเตอร์	วันละ ๑๐๐ บาท
๑๘. สว่าป	ครั้งหนึ่ง ๒๐ บาท
๑๙. บู้กเมกิง	วันละ ๑๐๐ บาท
๒๐. ขายสลากกินแบ่ง สลาก กินรวม. หรือสว่าป ซึ่งไม่ได้ ออกในประเทศไทย	ครั้งหนึ่ง ๒๐ บาท
๒๑. ไฟ่ต่าง ๆ	วง ๑ วันละ ๖ บาท
๒๒. ดวด	วง ๑ วันละ ๖ บาท

ชื่อการเล่น	อัตราเงิน
๒๓. บิลเลียด	โต๊ะหนึ่งเดือนละ ๑๐ บาท ค่าใบอนุญาตเก็บเป็นราย เดือน
๒๔. ซ็องอ้อย	วง ๑ วันละ ๑๐ บาท

กฏให้ไว้เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
 ธีรงานาวาสวัตต์
 รักษาการแทน
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ หน้า ๒๐๑๖)

พระราชกฤษฎีกา

ให้ใช้พระราชบัญญัติการแพทย์ พ.ศ. ๒๔๖๖
และพระราชบัญญัติการแพทย์เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๒
ในจังหวัดภาคใต้ พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยาอมราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชเชนทวโยธิน

ตราไว้วันที่ ๒๓ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรให้ใช้พระราชบัญญัติการแพทย์ พ.ศ.
๒๔๖๖ และพระราชบัญญัติการแพทย์เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๒
ในจังหวัดภาคใต้ เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของประชาชนให้
ดียิ่งขึ้น

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒
แห่งพระราชบัญญัติการแพทย์ พ.ศ. ๒๔๖๖ จึงให้ตราพระ
ราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติการแพทย์ พ.ศ. ๒๔๖๖ และพระราชบัญญัติการแพทย์เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๒ ในจังหวัดภาคใต้ พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ใช้พระราชบัญญัติการแพทย์ พ.ศ. ๒๔๖๖ และพระราชบัญญัติการแพทย์เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๒ ในจังหวัดสงขลา ชุมพร นครศรีธรรมราช พัทลุง สตูล สุราษฎร์ธานี บัตตานี นราธิวาส ยะลา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง พังงา และระนอง

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

25/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ หน้า ๒๐๒๓)

๑๘๗๕

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ
กระทรวงมหาดไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔)

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. อ. อาทิตย์ทิพอรภา ร.น.

เจ้าพระยายมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรว โยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๓๐ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกากำหนด
อัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ กระทรวงมหาดไทย
(ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๔๗๗ เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ แห่ง

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญกระทรวงมหาดไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญกระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๔๗๗ ตอนที่ ๖ ด้วยอัตราเงินเดือนในส่วน ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ในสำนักงานปลัดกระทรวง และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

“ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

เสมียนตราจังหวัด	๘๐-๑๐๐
เสมียนตราจังหวัด	๕๕-๗๕
เสมียนตราจังหวัด	๓๔-๕๐

๑๘๓๓

เสมียนตราอำเภอ

๓๔-๕๐

เสมียนตราอำเภอ

๒๐-๓๐

เสมียน

๒๐-๓๐''

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์
รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ หน้า ๒๐๒๖)

๑๘๗๘

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดเขตต์ที่ดินซึ่งจะต้องเวนคืน

ตำบลบางเขน อำเภอบางเขน จังหวัดพระนคร

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. อ. อาทิตย์ทิพอรภา ร. น.

เจ้าพระยามรราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน

ตราไว้ณวันที่ ๓๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจะย้ายกรมยุทธศึกษาทหารบก ไปตั้ง
อยู่ที่บางเขนเพื่อให้กว้างขวางเพียงพอแก่กิจการ และเป็น
ประโยชน์ในราชการทหารยิ่งขึ้น

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖
แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.
๒๔๗๗ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตต์ที่ดินซึ่งจะต้องเวนคืนตำบลบางเขน อำเภอบางเขน จังหวัดพระนคร พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้ได้มีกำหนดสามปีนับตั้งแต่วันประกาศใช้เป็นต้นไป

มาตรา ๔ ให้เจ้ากรมยุทธศึกษาทหารบกเป็นเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๕ ส่วนกำหนดเขตต์ที่ดินบริเวณตำบลบางเขน อำเภอบางเขน จังหวัดพระนคร ที่ต้องเวนคืนนั้นคือ ทิศเหนือจดคลองบางเขน ทิศใต้จดถนนซอยบางเขน ทิศ

๑๘๘๐

ตะวันออกจดถนนไปตอนเมือง และทิศตะวันตกจดทาง
รถไฟหลวงสายเหนือ ปรางค์อยู่ภายในบริเวณเขตต์เส้น
สีแดงตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ หน้า ๒๐๒๕)

กฎกระทรวงมหาดไทย

(ฉบับที่ ๓)

ออกตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติ
อาวุธปืนเครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดและดอกไม้เพลิง

พ.ศ. ๒๔๗๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติ
อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดและดอกไม้เพลิง
พ.ศ. ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎ
กระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ยกเลิกกฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับลงวันที่ ๒๐
เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๘ และใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑ ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตให้ส่งอาวุธปืน และ
เครื่องกระสุนปืน ดังต่อไปนี้ เข้ามาเพื่อประโยชน์แห่งการ
การค้าหรือใช้ส่วนตัว คือ

๑. ปืนกลและปืนยิงเร็วที่ใช้กระสุน โดดทุกชนิด
และทุกขนาด

๒. ปืนเล็กยาวและสั้น ชนิดที่ทางราชการทหาร
และตำรวจใช้ในเวลานี้ คือ

ที่ทางราชการทหารใช้

- (ก) ปืนเล็กสั้นแบบ ๔๗ ใช้กระสุนหัวบ้านขนาด ๘ ม.ม.
- (ข) ปืนเล็กสั้นแบบ ๔๗/๖๖ ใช้กระสุนหัวแหลมขนาด ๘ ม.ม.
- (ค) ปืนเล็กยาวแบบ ๔๕ และ ๔๖ ใช้กระสุนหัวบ้านขนาด ๘ ม.ม.
- (ฅ) ปืนเล็กยาวแบบ ๔๕/๖๖ ใช้กระสุนหัวแหลมขนาด ๘ ม.ม.
- (ง) ปืนเล็กยาวแบบ ๖๖ ใช้กระสุนหัวแหลมขนาด ๘ ม.ม.

ที่ทางราชการตำรวจใช้

- (จ) ปืนมัลลิเกอร์สั้น ใช้กระสุนหัวบ้านขนาด ๘ ม.ม.
- (ฉ) ปืนมัลลิเกอร์ยาว ใช้กระสุนหัวบ้านขนาด ๘ ม.ม.
- (ช) ปืนแบบพระราม ๖ ใช้กระสุนหัวแหลมขนาด ๘ ม.ม.
๓. ปืนชนิดใด ๆ ที่ใช้กระสุนอย่างเดียวกันได้กับปืนที่ใช้ในราชการทหารและตำรวจ
๔. ปืนกลพกทุกชนิดและทุกขนาด

๕. ปีน พกกรรมตา ขนาดตั้งแต่ ๕ มม. .๓๘ - ๓๘๐
ขึ้นไป

๖. กะสุนปืนทุกชนิดที่ร้ายแรงเป็นพิษมึ เช่นกะสุน
บรรจุไอพิษมึ เชื้อโรค หรือเชื้อเพลิง เป็นต้น

๗. ซองกะสุนขนาดพิเศษที่บรรจุกะสุนได้มากกว่า ๑๐
นัดขึ้นไป”

“ข้อ ๒ ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตให้ส่งอาวุธปืน ที่ใช้
กะสุนโหดสำหรับยิงสัตว์ใหญ่ รวมทั้งที่มีเกลียวและไม่มี
เกลียวในลำกล้อง ซึ่งมีศูนย์บอกระยะยิงได้เกินกว่า ๕๐๐
เมตรขึ้นไป เข้ามาเพื่อการค้า”

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

ข้าราชการ

รักษาการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ หน้า ๒๐๓๒)

๑๘๘๔

ข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร
แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘

อาศัยอำนาจตามตรา ๔๕ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ สภาผู้แทนราษฎรจึงลงมติว่าสมควรแก้ไขข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ข้อบังคับนี้ให้เรียกว่า “ข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘”

ข้อ ๒. ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓. ให้ยกเลิกข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ข้อ ๑๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ ข้อ ๑๓ การตั้งระเบียบวาระนั้น โดยปกติให้บรรจข้อเสนอและญัตติของรัฐบาลก่อน และวางตามลำดับดังนี้

ก) รับรองรายงานการประชุม

ข) การคว่ำ

25/10/2566

- ค) เสนอพระราชกำหนดเพื่ออนุมัติ
- ง) กะทู้
- จ) ญัตติร่างพระราชบัญญัติที่ค้าง
- ฉ) ญัตติร่างพระราชบัญญัติใหม่
- ช) ญัตติอื่นๆ”

ข้อ ๔. ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรค ๕ ข้อ ๕๗ แห่ง
ข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร
พุทธศักราช ๒๔๗๗

“ในคราวประชุมหนึ่ง ๆ ให้มีกำหนดเวลาตอบกะทู้ไม่
เกิน ๓๐ นาที เว้นแต่เป็นเรื่องที่ถามหรือตอบค้างอยู่
ประธานจะอนุญาตให้เวลาต่อไปจนเสร็จเรื่องนั้นได้”

ประกาศมาณวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๘

ศรีธรรมมาภิบาล

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ หน้า ๒๐๓๕)

๑๘๘๖

ประกาศการช่อมคณะรัฐมนตรี

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. อ. อาทิตยทิพอาภา ร. น.

เจ้าพระยาอมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทวิโยธิน

ตามประกาศลงวันที่ ๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
ตั้งรัฐมนตรี ๒๑ นายประกอบคณะรัฐมนตรี ซึ่งนายพันเอก
พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรีอยู่นั้น

บัดนี้รัฐมนตรี ๕ นาย กล่าวคือ (๑) พระยาศรีเสนา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ (๒) พระสารสาสน์
ประพันธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรธิการ (๓) พระยา
นิติศาสตร์ไพศาลย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
(๔) นายพลเรือตรี พระยาสรยุทธเสนี ร.น. รัฐมนตรี

25/10/2566

ว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ และ (๕) พระยามโหสวรรค์
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ขอพระราชทานกราบ
บังคมทูลลาออกจากตำแหน่ง และคณะผู้สำเร็จราชการ
แทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้รับ
หนังสือลาออกนั้น ๆ แล้ว ความเป็นรัฐมนตรีขอผู้ที่กล่าว
นามมานั้น จึงเป็นอันสิ้นสุดลง ตามความในรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรสยาม มาตรา ๕๑ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป
เพื่อให้เป็นการเหมาะสมแก่ราชการยิ่งขึ้น จึงมีพระ
บรมราชโองการให้ตั้งและแต่งตั้งรัฐมนตรีดังต่อไปนี้

(๑) พระยาไชยยศสมบัติ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
การคลัง

(๒) ชุนสมาหารहितะคดี เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงการคลัง

(๓) หลวงประดิษฐมนูธรรม เป็นรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการต่างประเทศ

(๔) นายพันเอก พระยาฤทธิอัคเนย์ เป็นรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงเกษตรราชการ

(๕) นายนาวตรี หลวงดำรงนาวาสวัสดิ์ ร.น. เป็น
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๖) เจ้าพระยามหิธร เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ยุติธรรม

(๗) นายพันเอก พระบริภัณฑ์บุททกิจ เป็นรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงเศรษฐการ

(๘) พระยาศรีเสนา เป็นรัฐมนตรี

(๙) พระยาสมันตวิบุรินทร์ เป็นรัฐมนตรี
ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ส่วนผู้ที่ยังคงเป็นรัฐมนตรีอยู่ตามเดิม คือ

(๑) นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงกลาโหม

(๒) นายนาวาเอก หลวงสินธุสงครามชัย ร.น. รัฐ
มนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ

(๓) หลวงโกวิทอภัยวงศ์ รัฐมนตรี

(๔) นายพันโท หลวงชำนาญยุทธศิลป์ รัฐมนตรี

(๕) พระศุภยทธรรณปรีชาวิท รัฐมนตรี

(๖) หลวงนาถนิติชาดา รัฐมนตรี

(๗) นายนาวาเอก พระยาวิจารณ์จักรกิจ ร.น. รัฐมนตรี

(๘) นายนาวาโท หลวงศุภชลาศัย ร.น. รัฐมนตรี

(๙) ขุนสุคนธ์วิทศึกษากร รัฐมนตรี

๑๘๘๕

(๑๐) พระยาสุรียานุวัตร รัฐมนตรี

(๑๑) นายพันตำรวจเอก หลวงอดุลเดชจรัส รัฐมนตรี

(๑๒) นายพันเอก พระยาอภัยสงคราม รัฐมนตรี

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ หน้า ๒๐๓๗)

๑๘๕๐

ประกาศ

ข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือ พ.ศ. ๒๔๖๑

แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. ต. อาทิตย์ทิพอาภา ร. น.

เจ้าพระยามรราช

พล. ต. เจ้าพระยาพิชโยธิน

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงดำรงตำแหน่งสถานายกสภา
กรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งประเทศไทย เห็นสมควรจัดการ
ปรับปรุงการทำพิธีรับลูกเสือใหม่เข้าประจำกอง ให้เป็นระเบียบ
เรียบร้อย และเหมาะสมด้วยกาลสมัย จึงให้แก้ไขเพิ่มเติม
ข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือ พระพุทธศักราช ๒๔๖๑
ดังต่อไปนี้

ในยกเลิกความในข้อ ๖๕ หมวดที่ ๘ เสีย แล้วให้

ความใหม่ต่อไปนี้^{๒๕๗1๐๕๖๖} แทน

“ข้อ ๖๕. ลูกเสือสำรองที่สอบได้วิชาลูกเสือโทได้แล้ว ให้มีพิธีรับเข้าประจำกอง

วิธีปฏิบัติการ จะจัดทำอย่างไรนั้น ให้เป็นหน้าที่ของอุปนายกสภกรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งประเทศไทย กำหนดหรือวางเป็นระเบียบไว้ตามที่เห็นสมควร โดยหลักการดังต่อไปนี้

๑. ถ้าสามารถจะจัดได้ ให้มีพิธีการตามทางศาสนาด้วย
๒. จัดให้มีลูกเสือโทที่ได้ทำพิธีเข้าประจำกองแล้ว เป็นจำนวน ๑ กอง หรือกิ่งกอง (กองร้อย) มีธงไตรรงค์ และธงประจำกองลูกเสือ (ถ้ามี) จัดเป็นกองตั้งรับ
๓. จัดให้ลูกเสือที่จะเข้าประจำกองได้ปฏิบัติตามต่อหน้าอภิศักดิ์วัตตฤ มัชงประจำชาติสยามเป็นอาทิ และต่อหน้าผู้เป็นประธาน และกองลูกเสือที่ตั้งรับ

การกล่าวคำปฏิญาณที่วั้น ให้จัดทำภายหลังเมื่อเสร็จพิธีตามทางศาสนา (ถ้ามี) แล้ว และให้กล่าวพร้อมกันทุกคน โดยจัดให้มีผู้กล่าวนำ ตามแบบต่อไปนี้

ข้าพเจ้าขอให้สัตย์ปฏิญาณต่อหน้าธงชาติสยาม ดังต่อไปนี้

(๑) ข้าพเจ้าจักมีความสัตย์ซื่อตรง จงรักภักดี ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญแห่งสยาม ด้วยความเคารพนับถืออย่างสูงสุดจนตลอดชีพ

(๒) ข้าพเจ้าจักพยายาม โดยยอมเสียสละทุกอย่าง แม้ที่สุดจนชีวิตของข้าพเจ้า เพื่อรักษาไว้ และผดุงให้เจริญยิ่งขึ้นซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญแห่งสยามจนตลอดชีพ

(๓) ข้าพเจ้าจักบำเพ็ญตน อยู่ในมรรยาทอันดีงาม ตามบัญญัติของลูกเสือ ด้วยความภักดีและความเคารพอันจริงใจทุกเมื่อ

ต่อหน้าธงชาติสยาม

ข้าพเจ้าขอปฏิญาณว่า คำที่ข้าพเจ้ากล่าวมาแล้วนี้เป็น คำสัตย์ออกจากรู้น้ำใสใจจริงของข้าพเจ้า ครั้งที่ ๑

ข้าพเจ้าขอปฏิญาณว่า คำที่ข้าพเจ้ากล่าวมาแล้วนี้เป็น คำสัตย์ออกจากรู้น้ำใสใจจริงของข้าพเจ้า ครั้งที่ ๒

ข้าพเจ้าขอปฏิญาณว่า คำที่ข้าพเจ้ากล่าวมาแล้วนี้เป็น คำสัตย์ออกจากรู้น้ำใสใจจริงของข้าพเจ้า ครั้งที่ ๓

๔. เมื่อลูกเสือได้ทำพิธีครบถ้วนตามที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ให้ผู้กำกับกองลูกเสือที่รับ หรือผู้เป็นประธาน

กล่าวว่า “บัดนี้คณะลูกเสือแห่งสยามได้รับผู้ปฏิญาณเข้าไว้ในคณะด้วยแล้ว” หรือจะกล่าวอย่างไรก็ได้ แต่ให้ได้รับความทำนองนี้ แต่ถ้าผู้เป็นประธานเป็นผู้กล่าว จะกล่าวรวมกันไปในคำโอวาทก็ได้

๕. เมื่อได้ทำตาม ๔ แล้ว ผู้เป็นประธานให้โอวาทตักเตือนตามสมควร

๖. เมื่อผู้เป็นประธานให้โอวาทเสร็จแล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาแถวลูกเสือบอกลูกเสือทั้งหมดกระทำการเคารพถวายแด่พระมหากษัตริย์”

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ รัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ หน้า ๒๐๔๑)

๑๘๕๔

พระราชบัญญัติ
ยกคำภาษีอากรที่ค้างบางประเภท
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร. น.

เจ้าพระยาบวรราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชโยธินทร โยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า เนื่องจากมีคำภาษีอากร
บางประเภทค้างค้างทับถมอยู่แก่ราษฎรเป็นจำนวนมาก เห็น
ว่าถ้าได้ยกคำภาษีอากรที่ค้างชำระเหล่านี้ให้ เป็นพิเศษสัก
คราวหนึ่ง จะเป็นการปลดเปลื้องความทุกข์ยากของราษฎร
ในยามฝืดเคือง และจะเป็นการช่วยให้การอาชีพได้เริ่ม
ต้นด้วยความมั่นคงก้าวหน้าสืบไป

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ยกเลิกภาษีอากรที่ค้างบางประเภท พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม
พ.ศ. ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเงินอากรค่านา เงินรัชชูปการ เงิน
อากรสวนใหญ่ ค่าที่สวน ภาษีค่าที่ไร่อ้อย ภาษีค่าที่ไร่
ยาสูบ สำหรับ พ.ศ. ๒๔๖๕ พ.ศ. ๒๔๗๐ พ.ศ. ๒๔๗๑
พ.ศ. ๒๔๗๒ พ.ศ. ๒๔๗๓ พ.ศ. ๒๔๗๔ และ พ.ศ. ๒๔๗๕
ที่ค้างชำระ กับอากรสมพัตสร และอากรสวนจากซึ่งได้
ยกเลิกแล้วแต่ยังค้างชำระอยู่ทั้งสิ้น

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง มีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

แถลงการณ์

ภาษีอากรเป็นรายได้ส่วนใหญ่ของรัฐ เป็นหน้าที่ของพลเมืองทุกคนจะต้องเสียเพื่อประโยชน์แก่ประเทศชาติ แต่ถึงกระนั้นก็ดี รัฐบาลก็หาได้นั่งนอนใจที่จะปรับปรุงและผ่อนผันในกรณีและโอกาสอันเกี่ยวแก่ความจำเป็นของรัฐ และตามความสามารถของพลเมือง ดังจะเห็นได้ว่า รัฐบาลได้เคยยกเลิกภาษีอากรบางอย่าง เช่น ภาษีสมพัตรสรและอากรสวนจาก เป็นต้น ต่อมาก็ได้ลดอัตราเงินอากรค่านา อากรสวนใหญ่ ค่าที่สวน ภาษีที่ไร่อ้อย ภาษีที่ไร่ยาสูบ และภาษีตาลโตนดลงถึงหนึ่ง ส่วนรัชชูปการที่ได้ลดลงต่ำกว่าอัตราที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังดำริที่จะปรับปรุงภาษีอากรให้เหมาะสม

บัดนี้ ความปรากฏว่า มีภาษีอากรบางประเภทที่ราษฎรได้ค้างค้างชำระมาเป็นเวลานาน ถ้าจะต้องชำระโดยสิ้นเชิง ความลำบากยากแค้นก็จะตกหนักอยู่กับผู้ที่จะต้องชำระ

รัฐบาลได้สำรวจค่าภาษีอากรที่ค้างเหล่านี้แล้ว ปรากฏว่ามีอากรค่านา เงินรัชชูปการ เงินอากรสวนใหญ่ ค่าที่สวน ภาษีค่าที่ไร่อ้อย ภาษีค่าที่ไร่ยาสูบ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๕ ถึง พ.ศ. ๒๔๗๕/1๘๒๓๖๑ ปี กับอากรสมพัตรสรและอากรสวน

๑๘๕๗

จากซึ่งได้ยกเลิกแล้ว แต่ยังคงชำระ รวมทั้งสิ้นประมาณ
สี่ล้านเก้าแสนบาท สมควรที่จะยกให้เพื่อเป็นการปลด
เปลื้องความทุกข์ยากในยามโศกกิจตกต่ำ และจะเป็นการ
ช่วยให้การอาชีพของราษฎร ได้เริ่มต้นด้วยความมั่นคง
ก้าวหน้าสืบไป

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑ มีนาคม หน้า ๒๐๔๗)

๑๘๘๘

พระราชบัญญัติ
ลดอัตราเก็บเงินอากรสวนใหญ่
พุทธศักราช ๒๔๗๕

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕)

น. อ. อาทิตยทีปอาภา ว. น.

เจ้าพระยามหา

พล. อ. พิษณุเนตร โยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรลดอัตราเก็บ
เงินอากรสวนใหญ่

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ลดอัตราเก็บเงินอากรสวนใหญ่ พุทธศักราช ๒๔๗๕”

๑๘๕๕

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ การเก็บเงินอากรสวนใหญ่จำนวน พ.ศ. ๒๔๗๕ ให้เก็บเฉพาะตามรายการและอัตราที่ลดลง ดังปรากฏในบัญชีข้างท้ายนี้เท่านั้น

มาตรา ๔ ต้นผลไม้ใดที่ยังไม่ได้ขนาดต้องด้วยพิกัดนั้น แม้จะมีผลแล้วก็ให้งดเก็บอากร

มาตรา ๕ การเก็บเงินอากรสวนใหญ่จำนวน พ.ศ. ๒๔๗๕ เฉพาะมะพร้าวและมะปรางในจังหวัดชลบุรีนั้น ให้เก็บลดลงครึ่งหนึ่งของอัตราในบัญชีข้างท้ายนี้

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

อัตราเงินอากรสวนใหญ่

รายชื่อต้นไม้	จำนวน	เงินอากร
		สตางค์
ทุเรียน	ต้นละ	๕๐
มังคุด	ต้นละ	๖
กลางสาต		
มะม่วง		
มะปราง		
มะพร้าว	ต้นละ	๔
มะขาม	ต้นละ	๓
มะพร้าวหนุ่ย	ต้นละ	๒
หมากทุกชนิด (แต่หมากเล็กให้ยกเว้น ไม้เก็บภาษี)		
สะท้อน		
เงาะ	ต้นละ	๑
ลิ้นจี่		
ลำไย		
มะตูม		
ฝรั่ง		
มะไฟ		
สาเก		

รายชื่อต้นไม้	จำนวน	เงินอากร
		สตางค์
ขนุน ตะมุด ชมพูทุกชนิด พุทรา มะขวิด	ต้นละ	๑

๑๕๐๒

พระราชบัญญัติ
ลดอัตราเก็บเงินภาษีค่าที่ไร้อ้อย
พุทธศักราช ๒๕๗๕

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๗๕)

น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยายมราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรว โยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๗๕

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรลดอัตราเก็บ
เงินภาษีค่าที่ไร้อ้อย

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

25/10/2566

๒๕๐

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติลดอัตราเก็บเงินภาษีค่าที่ไร้อ้อย พุทธศักราช ๒๔๗๕”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ เงินภาษีค่าที่ไร้อ้อยสำหรับปี พ.ศ. ๒๔๗๕ นั้นให้คงเก็บตามอัตราที่ลดเหมือน พ.ศ. ๒๔๗๔

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๘ มีนาคม หน้า ๒๐๕๕)

๑๕๐๔

พระราชบัญญัติ
ลดอัตราเก็บเงินภาษีไร่ยาสูบ

พุทธศักราช ๒๔๗๕

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕)

น. อ. อาทิตย์ทิพอาภา ว. น.

เจ้าพระยายมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรวชิริน

ตราไว้ในวันที่ ๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรลดอัตราเก็บ
เงินภาษีไร่ยาสูบ

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ลดอัตราเก็บเงินภาษีไร่ยาสูบ พุทธศักราช ๒๔๗๕”

๑๕๐๕

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ เงินภาษีไวยาสุขสำหรับปี พ.ศ. ๒๔๗๕ นั้น ให้คงเก็บตามอัตราที่ลดเหมือน พ.ศ. ๒๔๗๔

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๘ มีนาคม หน้า ๒๐๕๗)

๑๕๐๖

พระราชบัญญัติ
ลดอัตราเก็บเงินภาษีต้นตาลโตนด
พุทธศักราช ๒๔๗๕

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๔)
น.อ. อาทิตย์ทีพธำภา ร.น.
เจ้าพระยายมราช
พล.อ. เจ้าพระยาพิชเชนทว โยธิน
ตราไว้ณวันที่ ๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรลดอัตราเก็บ
เงินภาษีต้นตาลโตนด

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ลดอัตราเก็บเงินภาษีต้นตาลโตนด พุทธศักราช ๒๔๗๕”

๑๕๐๗

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ เงินภาษีต้นตาลโดนดสำหรับปีพ.ศ. ๒๔๗๕ นั้น ให้คงเก็บตามอัตราที่ลดเหมือน พ.ศ. ๒๔๗๔ กล่าวคือ เรียกเก็บเพียงต้นละสิบสองสตางค์

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๙ มีนาคม หน้า ๒๐๕๘)

๑๕๐๘

พระราชบัญญัติ

โอนที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
ตำบลลำภูงูไชย อำเภอสามพันขวาศ จังหวัดพระนคร
ให้แก่บริษัทบูนฮั่วเสง จำกัด

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยายมราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน

ตราไว้ณวันที่ ๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรโอนที่ดินว่าง
เปล่าประโยชน์ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ระหว่าง

๘๕/10/๒๕๕๖

ถนนเจริญกรุงกับถนนเยาวราชตอนถนนสามแยก ตำบล
ลำภูญไชย ให้แก่บริษัทวันฮั่วเสง จำกัด ซึ่งจะต้องโอน
ที่ดินในตำบลเดียวกัน ให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
เพื่อความสะดวกแก่กระทรวงมหาดไทย ในอันที่จะ
ปฏิบัติการให้ต้องด้วยลักษณะการผังเมือง

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
โอนที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตำบลลำภูญไชย
อำเภอสัมพันธวงศ์ จังหวัดพระนคร ให้แก่บริษัทวันฮั่วเสง
จำกัด พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้โอนที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
ตำบลลำภูญไชย อำเภอสัมพันธวงศ์ จังหวัดพระนคร
มีเนื้อที่ประมาณ ๖๔.๘๖๕ ตารางเมตร ปราบกฎแนวเขตต์
ตามแผนที่ท้ายพระราชบัญญัตินี้ ให้แก่บริษัทวันฮั่วเสง จำกัด

๑๕๑๐

มาตรา ๔ ให้กระทรวงมหาดไทยจัดการโอนที่ดินที่ระบุ
ไว้ในมาตรา ๓ ให้แก่บริษัทบ้านฮั่วเสง จำกัด

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๕ มีนาคม หน้า ๒๐๖๑)

พระราชบัญญัติ
เวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างทางจากบ้านกล้วย
ถึงบ้านบางกะปิ อำเภอบ้านเข่า จังหวัดลพบุรี
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. อ. อาทิตยทิพอาภา ร. น.

เจ้าพระยามรราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชิตโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยสภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า เป็นการสมควรที่จะให้
มีการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ตามความในพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๔๗๗ เพื่อสร้าง
ทางตามสัมประทาน ซึ่งนายบัวเฮง ปิยะสุวรรณผู้ได้รับ
สัมประทานสร้างทางจากบ้านหมี่ถึงอำเภอโคกสำโรง ลง

วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๗๓ ได้ยื่นเรื่องราวขอให้กรมโยธา
เทศบาลจัดซื้อที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นให้ตามความ
ในมาตรา ๑๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติทางหลวงที่ได้รับ
สัมปทาน พ.ศ. ๒๕๗๓ เพื่อสร้างทางจากบ้านกล้วยถึง
บ้านบางกะพี้ อำเภอบ้าน채 จังหวัดลพบุรี

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เพื่อสร้างทางจากบ้านกล้วยถึงบ้าน
บางกะพี้ อำเภอบ้าน채 จังหวัดลพบุรี พุทธศักราช ๒๕๗๔”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ดังได้ระบุไว้ใน
แผนที่และบัญชีซึ่งมีรายนามเจ้าของ ท้ายพระราชบัญญัตินี้
เพื่อสร้างทางจากบ้านกล้วยถึงบ้านบางกะพี้ อำเภอบ้าน채
จังหวัดลพบุรี ตามสัมปทานลงวันที่ ๑๕ กันยายน

๑๕๑๓

มาตรา ๔ การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตั้งที่ระบุไว้ใน
มาตรา ๓ ให้ปฏิบัติตามความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติ
ทางหลวงที่ได้รับสัมประทาน พ.ศ. ๒๔๗๓ และมาตรา ๓
วรรค ๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์
พ.ศ. ๒๔๗๗

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๑๕ มีนาคม หน้า ๒๐๖๔)

๑๕๑๔

พระราชบัญญัติพิทักษ์อัครราชทูตการ
พุทธศักราช ๒๔๗๘

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. อ. อาทิตยทิพอาภากร ว. น.

เจ้าพระยาบรมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรวโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรปรับปรุงพิทักษ์
อัครราชทูตการเสียใหม่

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
พิทักษ์อัครราชทูตการ” พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติพิกัตอัตราภาษีศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๘ และบรรดาพระราชบัญญัติพิกัตอัตราภาษีศุลกากรแก้ไขเพิ่มเติมทั้งปวงซึ่งได้ประกาศใช้ต่อมา คือ พระราชบัญญัติพิกัตอัตราภาษีศุลกากรแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๑ พุทธศักราช ๒๔๗๑ ฉบับที่ ๒ พุทธศักราช ๒๔๗๓ ฉบับที่ ๓ พุทธศักราช ๒๔๗๔ ฉบับที่ ๔ พุทธศักราช ๒๔๗๕ ฉบับที่ ๕ พุทธศักราช ๒๔๗๕ ฉบับที่ ๖ พุทธศักราช ๒๔๗๕ ฉบับที่ ๗ พุทธศักราช ๒๔๗๕ ฉบับที่ ๘ พุทธศักราช ๒๔๗๖ ฉบับที่ ๙ พุทธศักราช ๒๔๗๖ ฉบับที่ ๑๐ พุทธศักราช ๒๔๗๖ และฉบับที่ ๑๑ พุทธศักราช ๒๔๗๘

มาตรา ๔ ของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือส่งออกไปนั้น ท่านให้เรียกเก็บและเสียอากรตามพิกัตอัตราศุลกากรต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้ เว้นไว้แต่ที่มีบทบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในพิกัตอัตราที่กล่าวนั้น

มาตรา ๕ สิ่งที่ประดิษฐ์บริบูรณ์แล้วแต่หากนำเข้ามาเป็นส่วน ๆ แม้ว่าส่วนประกอบนั้น ๆ จะบรรจุหีบห่อต่างหากจากกัน และมีตราอากรกำหนดไว้สำหรับส่วนนั้น ๆ ในพิกัดแล้วก็ดี จะเรียกเก็บอากรตามอัตราที่กำหนดไว้สำหรับสิ่งนั้น เสมือนหนึ่งว่าได้นำเข้ามาโดยได้ประกอบส่วนต่าง ๆ นั้นเข้าด้วยกันบริบูรณ์แล้วก็ได้

มาตรา ๖ สิ่งที่ต้องเสียอากรตามสภาพนั้น ถ้านำเข้ามาในหีบห่อหรือภาชนะใด ๆ เพื่อขายทั้งหีบห่อหรือภาชนะ และมีเครื่องหมายหรือป้ายแสดงปริมาณแห่งสิ่งนั้น จะถือว่าหีบห่อหรือภาชนะนั้น ๆ บรรจุสิ่งนั้นเป็นปริมาณเท่าที่แสดงไว้ก็ได้ โดยมีพิกัดต้องพึงค่าโต้แย้งของผู้นำเข้า

มาตรา ๗ ใบขนสินค้าขาเข้า หรือใบขนสินค้าขาออกที่ต้องพิกัดนั้น มิให้ถือว่าสมบูรณ์ นอกจากจะได้จัดซื้อประเภทของและเกณฑ์ปริมาณที่ต้องใช้ในการเก็บอากรให้ถูกต้องตามพิกัดอัตราศอท้ายพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้เป็นการเพิ่มเติมการจัดและแยกประเภทปริมาณสินค้า ตามบัญชีรายชื่อสินค้าขาเข้าและขาออกแบบราชการ ซึ่งได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑๓ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๕

อนึ่งในกรณีที่ต้อง แสดงรายการแห่งภาษณะ ดังที่
กำหนดไว้ในหมายเหตุต่างๆ ในพิกัตอัตรานั้น มิให้ถือว่า
ใบขนสินค้าใด ๆ สมบูรณ์ นอกจากจะได้จัดรายการที่กล่าว
นั้นลงไว้ต่างหากจากสิ่งที่บรรจุในภาษณะนั้น

มาตรา ๘ อธิบดีกรมศุลกากรจะประกาศเป็นครั้งคราว
ก็ได้ว่า ราคาในท้องตลาดเป็นรายเฉลี่ยสำหรับของประเภท
หนึ่งประเภทใด อันต้องเสียอากรตามราคาแจ้งในพิกัต
อัตราต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้ ให้กำหนดเป็นเงินเท่าใด
โดยมีพิกัดตั้งค่านิ่งว่าของประเภทนั้นได้ มีระบุไว้ โดยเฉพาะ
ในพิกัตอัตราที่กล่าวนั้นหรือไม่ ให้ถือราคาเช่นนั้นเป็น
เกณฑ์ประเมินเงินอากรขาเข้าในประเภทที่ประกาศนั้น นับ
แต่วันลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา จนกว่าจะได้เพิก
ถอนระงับไว้หรือเปลี่ยนแปลง ในประกาศต่อไปในราชกิจจา
นุเบกษา

มาตรา ๙ อธิบดีกรมศุลกากรมีอำนาจกำหนดข้อบังคับ
แปลความในพิกัตอัตราต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้ โดยวิธี
ออกประกาศแจ้งอัตราอากร

๑๕๑๘

มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พลตพลพยุหเสนา
นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๑ มีนาคม หน้า ๒๐๖๗)

การจำกัดพืชศัตรูอาหารพืัศัตรูอาหารขงเข้า

หมวด ๑ อาหาร

ภาค

๑. -เหอแตะปลา
๒. -น้ำนม ผดไมไ่ค้จากนม น้ำนมหมู ไข่ ฯลฯ
๓. -ผักแตะผดไม้
๔. -ใบชา กาแฟ โกโก
๕. -ของหอมหรือเผ็ครบ่นอื่นไ่ค้จากพืช แตะใช้ปรุงรูกอาหาร น้ำจิ้ม เครื่องเทศ ชักเหน็ ฯลฯ
๖. -ข้าวค่าง ๆ แ่งทำคด้วยข้าว แตะตั้งทำคด้วยข้าวหรือแ่ง
๗. -น้ำตาลแตะผดขงน้ำตาล
๘. -อาหารเบ็คเค็ต

หมวด ๒ แอลกอฮอล์ เครื่องคัมทัมแตะไมมีแอลกอฮอล์
แตะน้ำส้ม

ภาค

๑. -แอลกอฮอล์ เครื่องคัมทัมแตะไมมีแอลกอฮอล์แตะน้ำส้ม

หมวด ๓ วัตถุคิบ

25/10/2566

ภาค

๑๐. -ของเบ็คเค็ต ที่เบ็คคคคิบหรือผดแ่งวัตถุคิบ

หมวด ๔ สิ่งหัตถกรรม เว้นไว้แต่สิ่งหัตถกรรมหอ

ภาค

๓๑. - ผลเกิดจากเหม้ โอสถ ของปรุรงแต่งเป็นเครื่องสำอาง ๆ ต ๆ
๓๒. - ของใช้ทำด้วยดินเผา
๓๓. - ด้ายและไหมนชักเงา
๓๔. - ของใช้ที่เกี่ยวกับไฟฟ้า
๓๕. - ropy ยากำจัดแมลง ๆ ต ๆ
๓๖. - รวงเท้า
๓๗. - เซอเพ็ดว นามน วัตถุถมมม ไชและขมม กบสังททวจาก วัตถุต่าง ๆ ทกต่าง
๓๘. - แก้วและสิ่งทำด้วยแก้ว
๓๙. - สิ่งหัตถกรรมทำด้วยplexi เซอชกและสิ่งทำด้วยเซอชก สิ่งทอแล้ว สำหรับทำกระสอบ (นอกจกจากกระสอบป่าน) สำหรับบรรจุของ สิ่งขอล
๔๐. - หนังสือดี หนังสือปกเด้น หนังสือถม และสิ่งหัตถกรรมทำด้วย หนังสือและหนังสือถม
๔๑. - ไม้ขีดไฟ วัตถุทำไม้ขีดไฟ เครื่องขีดไฟ
๔๒. - โฉหระค่าง ๆ (นอกจากเงินทองและแปดตีนม) แดสิ่งทำด้วย โฉหระเท่านั้น

หมวด ๔ สิ่งห้าศกกรรม เว้นไว้แต่สิ่งห้าศกกรรมทอ (ต่อ)

- ๒๓. - กระตาศ และกระตาศทำเป็นตั้งของ
- ๒๔. - ยาสูบ และสิ่งห้าศกกรรมทำด้วยยาสูบ
- ๒๕. - สิ่งห้าศกกรรมทำด้วยไม้
- ๒๖. - ยาน ส่วนและเครื่องอุปกรณ์
- ๒๗. - สิ่งห้าศกกรรมเบ็ดเตล็ด

หมวด ๕ สิ่งทอ

ภาค

- ๒๘. - วัตถุสำหรับทอ และสิ่งห้าศกกรรมทอ

หมวด ๖ ของยกเว้นอากร

ภาค

- ๒๙. - ของเบ็ดเตล็ดยกเว้นอากรขาเจ้า

หมวด ๗ ของต้องเสียอากรตามราคาในอัตราทั่วไป

ภาค

- ๓๐. - ของอื่น ๆ ทั้งสิ้น

พิกัดอัตราอากรขาออก

ข้อพึงสังเกตในพิกัดอัตราฉบับนี้

- (๑) การแบ่งหมวดและภาคในพิกัดอัตราฉบับนี้ ได้ทำไว้ก็เพื่อสะดวกแก่การแยกประเภทของ สิ่งมีให้นำมาใช้เพื่อตัดความในพิกัดอัตรา
- (๒) คำว่า “ประเภท” ที่ใช้ในประโยค “มิได้รวมไว้ในประเภทอื่น ๆ” หรือ “มิได้ระบุไว้ในประเภทอื่น ๆ” ซึ่งปรากฏในพิกัดอัตราฉบับนี้ หมายความว่าถึงประเภทแห่งรายการที่เรียงไปเป็นลำดับ และประเภทย่อยแห่งรายการหนึ่ง ๆ
- (๓) คำว่า “บรรจุหีบห่อ (หรือภาชนะ) ใหญ่” ที่ปรากฏในพิกัดอัตราฉบับนี้เมื่อใช้แก่ของใด ก็หมายความว่าของนั้นบรรจุมาในถังหรือกระสอบหรือหีบห่อใดแต่ชนิดเดียวมิได้มีสิ่งใดห่อหุ้มอยู่อีกเลยภายในถังกระสอบหรือหีบห่อนั้น

๑ ๖ ๒๓

พิกัดอัตราอากรขาเข้า

หมวด ๑-ข้าว

ประเภท ที่	รายการ	อัตราอากร		
		ความราคา	ตามสภาพ	
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ
		ร้อยละ		บาท
	ภาค ๑-เนื้อ และ ปลา			
ก	เนื้อสัตว์ ซึ่งทำสำเร็จทุกประเภท			
	(ก) สัตว์ หรือ ไข่	—	กิโลกรัม	๐.๓๘
	(ข) เนื้อสัตว์และหมักเค็ม เนื้อเค็ม เนื้อแห้ง หรือ เนื้อทำสุกบรรจุกระป๋อง หรือภาชนะอย่างอื่น ๆ ที่ปิดสนิทได้ (รวมทั้ง ปลาเค็มหั่น ไข่ ที่ตากแห้ง นมข้น กุ้ง ฯลฯ)	—	กิโลกรัม (ตามน้ำหนัก ทั้งสิ้นแห่ง ของที่บรรจุ ในกระป๋อง ฯลฯ)	๐.๓๘
ข	ปลา (รวมทั้ง หอย และ สัตว์น้ำ อย่างอื่น ๆ) บรรจุ กระป๋อง หรือภาชนะอย่างอื่น ๆ ที่ปิดสนิทได้			
	(ก) ปลา สัตว์น้ำ	—	กิโลกรัม (ตามน้ำหนัก ทั้งสิ้นแห่ง ของที่บรรจุ ในกระป๋อง ฯลฯ)	๐.๔๘
	(ข) สัตว์น้ำอื่น ๆ ทั้งสิ้น	—	“	๐.๑๖
	ปลา (รวมทั้งหอยและสัตว์น้ำอย่างอื่น ๆ) เว้นไว้แต่ที่ บรรจุกระป๋อง หรือภาชนะอย่างอื่น ๆ ที่ปิดสนิทได้			
	(ก) ปลาทูแห้ง	—	กิโลกรัม	๐.๑๕
	(ข) ปลา เนื้อเค็ม	—	“	๐.๑๕

๑ ๕ ๒๕

ประเภท ที่	รายการ	อัตราส่วน		
		ตามราคา	ตามสภาพ	
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ
		ร้อยละ		
	(ก) หุุดตามและแปะชื่อ	—	กิโลกรัม	บาท ๐.๕๐
	(ง) ปลากระป๋อง	—	”	๐.๕๕
	(จ) ปลิงทะเล	—	”	๐.๓๗
	(ฉ) วนิทัศน์ ๆ ทั้งสิ้น ซึ่งมีชนิด ๓๓๐ แซ่เยิ่น หรือ เพียงแต่ได้เกิดชื่อ (มีได้ค่าก แห่ง)	—	”	๐.๕๕
	(ช) วนิทัศน์ ๆ ทั้งสิ้น สากแห้ง รวมคณัน หรือ ทำ ตุ๋นด้วยวิธีอื่นใด	—	”	๐.๐๖

๑๕๒๕

ประเภท ที่	รายการ	ศักราชการ		
		ศักราชการ	ศักราชการ	ศักราชการ
		รัชช ๑๖		บาท
	<u>ภาค ๒-- นานม ผัด ไตจาก นานม นานมหม</u> <u>ใช้ ๆ ๆ</u>			
๕	นานมสด หรือ ชิ้น นานม กระบุงหรือภาชนะอย่างอื่น ๆ กตมเขามเต	๑๐	—	—
๕	นานมทำเป็นอาหารสำหรับทารก และนานมทำแห้ง ซึ่งมิได้ รวมไว้ใน ประเภท อื่น ๆ	๕	—	—
๖	เนยเทศ นานมเนย	—	กิโลกรัม	๐.๒๕
๗	น้ำมันหมู และของใช้แทนน้ำมันหมู	—	กิโลกรัม	๐.๓๐
๘	เนยมาร์กาทัน และของที่คล้ายคลึงกัน และใช้แทนเนยเทศ	—	กิโลกรัม	๐.๓๕
๘	เนยแข็ง	—	กิโลกรัม	๐.๓๖
๑๐	ใช้ ติบ เค็ม แซ่ คอง หรือสุก (เว้นแต่ใช้ใบตอง)	—	กิโลกรัม	๐.๐๗

25/10/2566

ประเภท ที่	รายการ	อัตราค่า	
		ความราคา	ค่า หน่วย
		ร้อยละ	บาท
กค	<u>ภาค ๓-หัก และ ผลไม่</u> มูลค่าประเมิน บวกรวมของ หรือ ภาระของอื่น ๆ ที่ต้องเข้า มีใบ	—	ที่ใดก็ตาม (ตาม นก หน้า ของ ส แห่ง ของ ที่ บวกรวมใน ก ของ ฯลฯ)
กข	หัก (เมื่อหัก ค่าบวกรวมของ หรือ ภาระของอื่น ๆ ที่ ต้องเข้ามีใบ)	—	ที่ใดก็ตาม
	(ก) หัก และหักสุทธิ	—	๑.๒๐
	(ข) หักเพียงหนึ่ง	—	๑.๑๒
	(ค) หักตามแต่	—	๑.๑๒
	(ง) หักไม่	—	๑.๑๓
	(จ) หักหนึ่ง	—	๑.๑๒
	(ฉ) หัก สหกรณ์ อื่น ๆ ของ ส.ก. ส.ก. หรือ ส.ก. (มีใบหักแต่)	—	๑.๑๒
	<u>หมายเหตุ</u> ประเภท ย่อย (ง) หักมูลค่า หักของ ส.ก. อื่น ๆ เช่น ก ได้ เที่ยมน้อย ที่รวม ฯลฯ		

๑๕๒๗

ประเภท ที่	รายละเอียด	อัตราค่าเช่า		
		ค่าเช่ารวม	ค่าเช่าต่อหน่วย	
			หน่วย	อัตรา หน่วยต่อ
	(ข) มีที่ดินชั้นๆ ทั้งสิ้น ตามหนึ่ง (ทั้งเดิมและ ใหม่เดิม) รวมตลอดถึงดอกไม้นั้น ไร่ เมล็ด แกลบ และ ค่าทนาย ทด	ร้อยละ ๑๕		บาท
	<u>หมายเหตุ</u> มีที่ดิน รวม ใน บริเวณนี้ มีอยู่ (ก) ถึง (ข) นั้น ค่าเช่าจะคิดเข้าหากัน ให้เต็ม ถ้าเช่าเพิ่ม ตาม ตาม อัตรา ๓ ปีค่าเช่า คือ ๓ ปี ได้ลดรวมแห่งนั้น ให้แก่ ช่าง ๓ ปี แล่น	—	กิโลกรัม	๐.๐๕
๓๓	มีที่ดินทุกชนิด บริเวณเมือง หรือ ภาชนะ อย่างอื่นๆ ที่ เช่ามีได้ และ มีได้ รวม ให้ใน บริเวณอื่น ๆ	—	กิโลกรัม (ตามน้ำหนัก ของพื้นที่ ของพื้นที่ ในกรณี ใดๆ)	๐.๓๐
๓๔	มีที่ดิน (ทั้งไร่ และแปลงใช้บรรจุน้ำของ หรือ ภาชนะ อย่าง อื่นๆ ที่เช่ามีได้)			
	(ก) ถูก บรรจุน้ำ แต่ ไม่รวม ผล ที่ ได้จาก บรรจุน้ำ	—	ร้อยละ	๐.๒๐
	(ข) มีที่ดิน และ ถูก บรรจุน้ำทุกชนิด ซึ่ง มี ได้ รวม ให้ใน บริเวณอื่น ๆ ทั้ง เดิม และ ใหม่ (รวม ทั้งต้น ถึง)	—	กิโลกรัม	๐.๐๕
	<u>หมายเหตุ</u> ให้ รวม ทั้งผลไร่ และน้ำที่ผลิต ทำมาแต่เดิม อย่างอื่น ๆ เพื่อ บรรจุน้ำ มี ให้เช่า เสียบรรจุน้ำ ตาม มี ค่าเช่า มา			
	(ค) มีที่ดินทุกชนิดชั้นหนึ่ง ที่มี ได้รวมให้ในบริเวณ อื่น ๆ	—	๐	๐.๐๑ 17
	(ง) มีที่ดินชั้นหนึ่ง หรือ สอง	—	๐	๐.๒๐ 17

๑๕๒๗

ประเภท ที่	รายละเอียด	ชดเชยค่า		
		ความราคา	ความสภาพ	
			หน่วย	อัตรา หรือหน่วย
	<u>ภาค ๔ โฉนด กาแฟ โกโก้</u>	ร้อยละ		บาท
๑.๕	โฉนด	—	คิดรวม	๑.๕๒
๑.๖	กาแฟ ไร่รวม ทั้ง กาแฟ สดรม คม สดรม และ กาแฟ สดรม โกโก้ ที่ เนื้อ เมล็ด ไร่ ๑๖ ๕๖๖ ไร่ ๓๖ ไร่ ๖๖๖ ไร่	—	คิดรวม	๑.๕๓

ประเภท ที่	รายการ	อัตราการ		
		ความราคา	ความเสียหาย	
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ
		ร้อยละ		บาท
	<u>ภาค ๕--ของหอมหรือเมล็ดธัญอื่นได้จากพืช</u> <u>ใช้ปรุงรอาหาร</u> ^{น้ำจิ้ม} เครื่องเทศ ซัตเนย์ ฯลฯ			
๓๗	มันเทศ	--	กิโลกรัม	๐.๒๒
๓๘	เครื่องเทศ (เว้น ไม้เทศ พริกขี้หนู ส่วนหนึ่ง พริกขี้หนู เม็ดเล็ก พริก และ ไม้ ฯลฯ) ที่ใช้เป็นเครื่องยา บ้านครัว) ซึ่งมีได้รวมไว้ในประเภทอื่น ๆ (ก) มีใช้เป็นผง (ข) เป็นผล	--	กิโลกรัม	๐.๓๕
		--	ก	๐.๒๐
๓๙	มะพิพริ่งที่เรียกว่า กูร์มองค์ เวตซิน อะจีนโมโต และ สิ่ง ที่ คล้ายคลึง กัน	--	กิโลกรัม	๓.๗๕
๔๐	น้ำปลา น้ำเค็ม	--	กิโลกรัม	๐.๐๑๕
๔๑	น้ำจิ้มทุกชนิด ซึ่งมี ได้รวม ไว้ใน ประเภทอื่น ๆ รวม ตลอดถึง น้ำปลาร้า น้ำจืด น้ำปลาร้า ซัตเนย์ เค็มน้ำ น้ำมะขี้เหล็ก และ น้ำจืดอื่น ๆ ที่ ไม่ มีชื่อ ระบุชื่อ และ ใช้ ปรุง รส อารหาร	--	กิโลกรัม	๐.๑๒

ประเภท ที่	รายการ	อัตราค่าท	
		ตามราคา	ตามสภาพ
		หน่วย	ยัตย หน่วยละ
	ภาค ๒ - ว่างต่างๆ	ร้อยละ	บาท
	แบ่งค่าด้วยข้าว และสิ่งทำ ด้วย ข้าว หรือ แบ่ง		
๒๒	เมล็ดข้าว ต่าง ๆ ทุกประเภท รวม ทั้งเมล็ดที่ติดอยู่กับ ขี้ไม่ติดกับเมล็ด ข้าวหรือธัญพืชอื่นใด	ร้อยละ	๒๒.๕
๒๓	ข้าวหมก	กิโลกรัม	๐.๐๐
๒๔	↓ ง้อ		
	(ก) หัวด้วยข้าว ประเภทต่าง ๆ	กิโลกรัม	๐.๐๕
	(ข) ชนิดอื่น ๆ ที่มีหัวรวมไว้ ในประเภทอื่น ๆ	"	๐.๐๐
๒๕	เส้น มีกัระโหม เส้นไหม เส้น ผ้าแก๊ตตี และ เส้นต่าง ๆ ที่ คล้ายคลึง กัน	กิโลกรัม	๐.๐๐
๒๖	ฟองเตาทุ (ฟู่)	กิโลกรัม	๐.๐๐
๒๗	ขมแบ่งกรอบ ขมมับ ขม ขม เปล่งศรี ขมปูดึง และ สิ่งคล้ายคลึงกัน ทั้งที่มี และ ไม่มี ใช้ได้แต่ ผด ไม่ ลูกน้อ หรือ ลูกกวาด ชนิดใดๆ รวม อยู่ ด้วย		
	(ก) ไม่มีรสหวาน	กิโลกรัม	๐.๐๕
	(ข) มีรสหวาน	"	๐.๑๕

๑ ด้ ๓ ๑

บวชช ว. ที่	รายการ	อัตรา ภาษี		
		ตาม กฏ	รวมค่า พ	
			หยก	คควร หยก ๕
	ภาค ๗—นำทวง และผลของนำทวง	ร้อยละ		บาท
๒๘	นำทวง รวบทง คดู โกล์ แต่ไม่รวม คักคาร์น	—	ก โกล์กรม	๐.๑๐๘
๒๙	นำชกย	ไม่ชกย	เชย	ชากว
๓๐	คักคาร์น และ คักคัก ค มีคชณะชยงคยวณ หรือไร อยง คยงคกน	๑๕	—	—
๓๑	งรพชณมี คยง ๆ ทล คักย แลไม่ หรือ นำควต (รวมทงชูก กควล ชย โกล์เชค ชูกกควล ชนคคคยคย คมีไม่ คยชช บักคไรค ฯลฯ)	—	ก โกล์กรม	๐.๒๐๖
๓๒	แลไม่ ทวณ กู้ ผลิตมี ลวคคกน พคชง และ ชองทวณ ชยง คน ๆ ชงมี คยวณใช้ ในคระภคชงน ๆ	—	ก โกล์กรม	๐.๑๐๒

๑๕๓๒

ปีงบประมาณ	รายการ	ชดเชย ค่ากร	
		จำนวนเงิน	คงค้าง
			ชดเชย หน่วยละ
	<u>ภาค ๙-ค่าหวง เม็ดเตี๊ยะ</u>		บาท
๑๓	๑๑๕๐	—	๑.๑๓
๑๔	๑๑๕๐	—	๑.๑๔
๑๕	รายการทุกประเภท ซึ่งมิได้รวมไว้ในประเภทอื่น ๆ	๑๑๕	—

๑๕๒๖

หมวด ๒- แอ๊ดกซซอด เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ และ น้ำดื่ม

ประเภท ที่	รายการ	อัตราค่า		
		ตามราคา	ตามสภาพ	
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ
	ภาค ๙ - แอ๊ดกซซอด เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์และ น้ำดื่ม	ร้อยละ		บาท
๓๐	(ก) เบียร์ รวมทั้ง เอส เบียร์ เบียร์ และนำโซเคอร์ และนำเมวอย่างใดๆ ที่ขายโดยแจ้งจำมตลักษณะ เบียร์ของ เหนาน หรือใช้แทนชื่อ เหนาน และที่มี ใต้ ภาชนะไว้ในผลิตภัณฑ์อาหารตามแบบ จำ ต้องเสีย ภาษี สูงสุดว่า อัตรา	—	ลิตร	๐.๕๕
	(ข) เหล้า อุ่น	๓๓	—	—
	(ค) เบียร์ อีจิก รัม ซิน เบเนจ และ ของเทียบสุราเหล่านี้	—	ลิตรแห้งแอลกอฮอล์ บริสุทธิ์	๕.๐๐
	<u>หมายเหตุ</u> ถ้าบรรจุขวด หรือโถ ใต้ หีบ เมา เพศประโยชน์ แห่งการประเมิน และ เก็บ ภาษี ให้ ถือ จำยอดรวม แห่ง นำ สุราใน หีบ หนึ่ง ๆ มี ปริมาณไม่ข้อย กว่า ๙ ลิตร แต่ ในกรณี ที่ ชนิดในหีบดังกล่าว หายไม่สิ้น อนุมัติกรมศุลกากร อาจกำหนด เงื่อนไขลดหย่อนภาษี ให้ได้ตามที่เห็นสมควร		แต่ ลิตร หนึ่ง ๆ ต้อง เสีย ภาษี อย่างต่ำที่สุด ไม่น้อยกว่า	๒.๕๐
25/10/	๒๕๕๖ การตั้งอนุมัติ โดยมีการควบคุม ตรวจ เงื่อนไขที่ รัฐมนตรี มี หน้าที่ อนุมัติแล้ว แต่ จำราคา ก่อ บริสุจริตนั้น ต้องไม่ใช้ ปรุงเป็นของ			

ประเภท ที่	รายการ	อัตราค่า		
		รวมราคา	ตามสภาพ	
			หน่วย	อัตรา หน่วยต่อ
	ใด ๆ ซึ่งกำหนดไว้ในพิกัดอัตราประเมินนี้ว่า ถ้า มีผู้มาเข้ามาในราชอาณาจักร กักตุนของเสีย อากร สูงกว่า อัตรา	ร้อยละ		บาท
	(ก) สุรา อย่างอื่น ๆ ทุกชนิด ซึ่ง มิได้ รวมไว้ ใน แห่งอื่น ๆ ใน ประเภท ๓๖ นี้	—	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์ บริสุทธิ์	๓.๖๖
	(ข) น้ำหอม และ ของ มีรูปร่าง เปรียบ เคี้ยว ของ อันมีแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ซึ่ง ไปด้วยเกินกว่า สี่ส่วน ในร้อย	—	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์ บริสุทธิ์ แอลกอฮอล์หนึ่ง ที่องเยี่ยค่า ของน้ำที่สกัด ไม่เหลือ	๖.๕๓
	(๑) ถ้ามี แอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ซึ่ง มี ๕๐ ส่วนในร้อย ขึ้นไป	—	ลิตร	๑.๕๐
	(๒) ถ้ามี แอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ซึ่ง มี ๕๐ ส่วนในร้อย	—	๖	๒๗.๕
	(๓) สุรา ซึ่งได้ มี รวมราคา เป็นที่พอใจของ กรมศุลกากร แล้ว ก่อตั้งขึ้น ไปที่อื่น จาก	—	ลิตร	๑.๐๗

๑๕๒๘

ประเภท ที่	รายการ	อัตราค่า	
		ค่า หน่วย	อัตรา หน่วย
๑๑.	พื้นที่และสิ่งก่อสร้าง	ไร่/ตร.	บาท
	(ก) บริเวณรอบรั้วโรงเรียน	---	ไร่
	(ข) บริเวณรอบรั้วโรงเรียน	---	ไร่
	(ค) บริเวณรอบรั้วโรงเรียน	---	ไร่
๑๒.	ค่าเช่าที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้าง	---	ไร่
๑๓.	ค่าเช่าที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้าง	---	ไร่

๑๕๒๕

หมวด ๓-กัตตุทิบ

ประเภท ที่	รายการ	อัตราค่า		
		ตามราคา	ตามสภาพ	
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ
		ร้อยละ		บาท
	<u>ภาค ๑๐-ซึ่งแบ่งแต่ละทไปเป็นกัตตุทิบ หรือผล แห่งกัตตุทิบ</u>			
๕๐	แอลกอฮอล์	--	กิโลกรัม	๑.๖๕
๕๓	หมากแห้ง	--	กิโลกรัม	๑.๑๕
๕๖	ปูนฉาบชนิด ซึ่งผสมกับ ทรายที่สุดกำหนดเห็นว่าจะใช้สำหรับ ใ้ก่อ ปลอกสร้างก่อสร้าง	--	เมตรลูกบาศก์	๑๒.๓๐
๕๓	ดินเหนียว และ ดินโคลน อื่นๆ ซึ่ง มีเนื้อ ละเอียด ในประ เภท อื่นๆ สำหรับใช้ สำหรับก่อผนังหรือปลอก สร้างก่อสร้าง	--	กิโลกรัม	๑.๑๐
๕๔	หิน ดิน คอนกรีต สำหรับใช้ก่อ และใช้สำหรับก่อผนัง และใช้สำหรับก่อผนังและก่อ	--	กิโลกรัม	๑.๑๕
๕๕	ยาง ไม้ และยาง สนิบ ที่ มีใช้ เป็นยานพาหนะรถ และ มีใช้รวมไว้ในประเภทอื่น ๆ	--	กิโลกรัม	๑.๑๓
๕๖	แร่ ยิบซัม	--	กิโลกรัม	๑.๑๕
๕๗	ขี้เถ้า	--	กิโลกรัม	๑.๑๖
๕๘	เมล็ดพืช ฝรั่ง ไม้ และ ส่วนแห่ง ฝรั่ง ไม้ สำหรับ เพาะ หรือ ปลูก	ร้อยละ	เส้น	๑๓๓

๑๕๓๐

ประเภท ที่	รายการ	อัตราค่า	
		ตามราคา	ตามสภาพ
			หน่วย
๔๗	เครื่องคิดเลขตั้งโต๊ะ	ร้อยละ	บาท
๕๐	เครื่องคิดเลขตั้งโต๊ะ	—	กิโลกรัม ๑.๑๔
๕๑	เครื่องคิดเลขตั้งโต๊ะ	—	กิโลกรัม ๑.๑๑
๕๒	เครื่องคิดเลขตั้งโต๊ะ	—	กิโลกรัม ๑.๑๓
๕๓	เครื่องคิดเลขตั้งโต๊ะ ซึ่งมิได้ระบุไว้ในประเภทอื่นๆ สำหรับใช้ให้เป็นภาระและค่าใช้จ่ายของ อธิบดี อธิบดีช่วย อธิบดีกรม และ อธิบดีกรม และใช้ทำเนียบฯ ภายนอก	—	กิโลกรัม ๑.๑๕

๑๕๓๑

หมวด ๕--สิ่งหัตถกรรม เวนไหมสิ่งหัตถกรรมทอ

ประเภท ที่	รายการ	ศักราชการ		
		ศักราชการ	ศักราชการ	
			หน่วย	อัตรา
	ภาค ๑๑--ผลิตภัณฑ์จากเส้นไหมสีด ของปทุมคง	ร้อยละ		บาท
	<u>เป็นเครื่องสำอาง ผ้า</u>			
๕๓	ผลิตภัณฑ์จากเส้นไหมสีด ได้แก่			
	(ก) ผ้าไหม	--	กิโลกรัม	๑๐๒
	(ข) ผลิตภัณฑ์จากไหมสีด ได้แก่ ผ้าไหมสีด (ไหมสีด เศรษฐกิจ) ไหมสีดขาว ไหมสีด หรือ ไหมสีดไหมสีด ไหมสีด (รวมทั้ง ไหมสีด) ผงที่ใช้ กัดของไหมสีด (ผลิตภัณฑ์ ไหมสีดไหมสีด)	--	กก	๑๐๓
	(ค) ดินไหมสีด (ไหมสีดไหมสีด ไหมสีด) ไหมสีด ไหมสีดไหมสีด และไหมสีดไหมสีดไหมสีด	--	กก	๑๐๔
	(ง) ไหมสีดไหมสีดไหมสีดไหมสีดไหมสีด	--	กก	๑๐๕
	(จ) ไหมสีดไหมสีดไหมสีดไหมสีดไหมสีดไหมสีดไหมสีด ไหมสีดไหมสีด	--	กก	๑๐๖
	(ฉ) ไหมสีดไหมสีด (ไหมสีดไหมสีดไหมสีด)	--	กก	๑๐๗
	(ช) ไหมสีดไหมสีดไหมสีด	--	กก	๑๐๘
	(ซ) ไหมสีดไหมสีด	--	กิโลกรัม	๑๐๙
	(ด) ไหมสีดไหมสีด	--	กิโลกรัม	๑๑๐
	(ฉ) ไหมสีดไหมสีดไหมสีดไหมสีดไหมสีดไหมสีด	--	กก	๑๑๑
	(จ) ไหมสีดไหมสีดไหมสีดไหมสีดไหมสีด	--	กก	๑๑๒

25/10/2566

๑๕๗๒

ประเภท 4 ท	รายละเอียด	ชั่วคราว		
		ตามราคา	ตามสภาพ	
			หน่วย	ชั่วคราว หน่วยต่อ
๕๕	<p>ยาน้ำหนักโรด วัตถุประสงค์ใช้บรรทุกยาน้ำหนักโรด บรรณไม่ ที่ใช้เป็นยาน้ำหนักโรด</p> <p>(ก) เครื่อง วัสดุอื่น และ ผลที่ได้ จากสัตว์ สำหรับ ใช้ เป็น ยาน้ำหนัก โรด ใต้ ผัง ทนไฟ</p> <p>(ข) เครื่อง และ วัสดุต่างชนิดอื่น ๆ ของ เบล็อกจาก โกนา กับ วัตถุประสงค์อื่น ๆ ที่ ทำ เข็ม และ นิยมว่า มีใช้ใน การนำน้ำหนักโรด มาต่อเติม ตาม แต่ วัตถุประสงค์การ ใช้ได้ ประเภท ระบุเป็น รายชื่อ ประเภท ให้นำ ผัง ต่อเติม ภาย นอก ใน วรรคท้าย ระบุ เสนอ</p> <p>(ค) น้ำมัน ใช้ เป็น ยาน้ำหนัก โรด ซึ่งมีได้ บรรลุ หลุด หรือ ทำ เป็น รูป สิ่ง ได้ กว้าง รวม ได้ ไม่ ระบุ เกษียณ (ง) วัสดุ คือ น้ำมัน ฟิล์ม เคลือบ และ น้ำมัน อื่น ๆ ที่ ใช้ เป็น ยา ใช้น้ำมัน แต่ หัว น้ำมัน และ น้ำมัน ที่ ระเหย ได้ เมื่อ ถูก อากาศ</p> <p>(จ) ยา บรรลุ หลุด ทำ เป็น เม็ด ขยาย น้ำตาล เม็ด ตอม ทำ เป็น แผ่น ขวาง ทำ เป็น เม็ด เหนียว เม็ด เป็น เม็ด ทำ เป็น เม็ด แบบ เม็ด เล็ก และ ก้อน ก้อน และ พ่น ตัก ขณะ คล้าย วัสดุ กับ วัสดุอื่น ใช้ ทำ ปาก และ ตั้ง หน้า มี ใช้ เป็น ยา ซึ่ง ถูก ต้อง อยุ่ สัก หนึ่ง คำ หมาย</p> <p>(ฉ) โสณ</p> <p>(ช) บรรณไม่ ส่วน แห่ง บรรณไม่ เม็ด หัว และ หมอน ใช้ เป็น ยาน้ำหนัก โรด ซึ่งมีได้ รวม หรือ ทำ ใช้ เป็น วัสดุอื่น ๆ</p>	<p>ร้อยละ</p> <p>ไม่ต้อง</p> <p>ไม่ต้อง</p> <p>—</p> <p>—</p> <p>—</p> <p>—</p> <p>—</p>	<p>ตัน</p> <p>ตัน</p> <p>ตัน</p> <p>ลิตร</p> <p>กิโลกรัม</p> <p>กรัม</p>	<p>บาท</p> <p>บาท</p> <p>บาท</p> <p>๑.๕๐</p> <p>๑.๕๐</p> <p>๑.๐๐</p>

๑ ๕ ๓ ๓

ประเภท ๗.๔.	รายการ	อัตราค่า	
		จำนวนค่า	ตามสภาพ
			หน่วย
	(๑) มีชื่อ เป็น นก	ร้อยต่อ	บาท
	(๒) เป็น นก	—	กิโลกรัม ๑.๑๕
	(๓) ขี้ตังทั้ง ชนิด ที่มี ยาผสม อยู่ ด้วย และ ที่ ใช้ แก้ โรค ยา พาสเจอร์ และ น้ำมัน สำหรับ ใช้ ทำ จึง มี ใ้ รวบรวม ใช้ ใน ประเทศ อื่น ๆ	—	๗ ๑.๕๐
	(๔) วงศ์อื่น	—	๗ ๑.๑๕
	(๕) ขาน้ำกิน โรค ซึ่ง บุคคล ส่ง รวบรวม ที่ ทำ จำหน่าย จะมี ได้ รวบรวม ใช้ ใน ประเทศ อื่น ๆ		
	(๑) เป็น ขาน้ำ	—	กิโลกรัม ๓.๕๐
	(๒) มี ใ้ เป็น ขาน้ำ	—	กิโลกรัม ๓.๕๐
	<u>หมายเหตุ</u> ขาน้ำกินโรค ซึ่ง จัด เป็น ประเภท ยา ที่ บุคคล ส่ง รวบรวม ดึง ใช้ จำหน่าย คือ ยา ที่ มี งาดำ หรือ ใ้ รวบรวม นำ เข้า มา กับ ยา ขัน เป็น ความ จำ		
	(๑) สิ่ง ที่ ใช้ ผสม ขาน้ำ (เช่น ขอรัก ขาว) ใช้ เป็น ความ จำ		
	หรือ (๒) มี สี ขาว หรือ ขาว นวล ทำ ขาน้ำ ได้ แต่ ผู้ เคี้ยว		
	และ (๓) ใ้ รวบรวม ให้ ตำรวจ ตรวจ ทราบ ว่า เป็น ขาน้ำกินโรค หรือ นำ รวบรวม ขาน้ำ หรือ เป็น ขาน้ำ มี ใ้ รวบรวม ใน ทาง ขาน้ำกินโรค ใ้ รวบรวม โดย เฉพาะ		

๑ ๕ ๒๗

ประเภท ที่	รายการ	อัตราค่า		
		ค่าราคา	ค่าราคา	
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ
๔๕	<p>เครื่องใช้ เครื่องมือ และ สิ่งซึ่ง คัดลอกแพทย์ อายurvedic ทันตแพทย์ หรือ จักษุ แพทย์ เป็น ผู้ ใช้ โดย เฉพาะ กล่าว คือ</p> <p>เครื่องใช้ (รวมทั้งเชือก) สำหรับ สวมกาย สำหรับ คัด ลอก ส่วน แห่ง ร่างกายมนุษย์ และ ทำ เฉพาะ เพื่อ การ คัดลอก พยางค์ ส่วน พิกาว แห่ง ร่างกายมนุษย์ สำหรับ ทำ ให้ ลักษณะ พิกาว นั้น ดูเอา ลง หรือ สำหรับ ใช้ แขน ส่วน หนึ่ง ส่วน ใด ของ ร่างกาย มนุษย์ หดอด และ เครื่องใช้ เลี้ยง สำหรับ คน หักง ใช้</p> <p>เครื่องมือ ของ คัดลอกแพทย์ และทันตแพทย์ เครื่องคัดลอก ของ ผู้คัดลอกสายตา กรอบแว่น แว่นตา กระจก แว่นตา หรือ สำมัญ สำหรับ ใช้ แว่นตา บัตร และภาพ สำหรับ ตอ สายตา</p> <p>วัตถุ ของ ใช้ สำหรับ คัดลอกแพทย์ อายurvedic และ ทันตแพทย์ กล่าว คือ ผ้าพัน หรือ บัด แด่ ที่ ปรวค จาก เชื้อโรค ผ้าโปร่ง ผ้าสำดี หมัน สำดี สัก กระดาษ กระจกนิรภัยพลาสติก ผ้ายาง คัด มีดหนึ่ง แด่ ไม้รวม ชนิด ที่ มี ยามสน อยุ่ ควบ และ ที่ ใช้ แกะ โรค ผ้าโปร่ง ชนิด ใหญ่ สำหรับ ใช้ ปรวค ผ้า พัน เอนมว และ วัตถุ อย่าง อื่น ๆ ที่ ใช้ เย็บ แด่ สิ่ง ที่ ใด ทัว และ ยัง มี ใด ทำ ให้ ปรวคจาก เชื้อ โรค พัน ปัดสน กรอบฟัน แผ่น เซลลูลอสยัด แทน แผ่น ฐาน ทางยาง กัดคาเปอร่า ทำเป็นแท่งกลมและเป็น เม็ด อามาคูแอมลีสวีเนด ผง ปูน กระเบื้อง ปูน เคลือบ แท่ง ทำ ปู สำหรับ อุดฟัน วัตถุสำหรับทำ พิมพ์ ล้อน ปูน สำหรับ ทำพิมพ์ เคียง อมมาดแทน ปูนซีเมนต์ และ กษัตราณ</p>	ร้อยละ		บาท

ประเภท ที่	รายละเอียด	อัตราค่าเช่า	
		ตามราคา	ตามสภาพ
			หน่วย อัตรา
๑๐	โถงบันไดรวม ชั้นชานชาลา ชั้นใต้ดิน ชั้นจอดรถยนต์ และ ชั้นใต้โถงรวม	ร้อยละ ไม่ค้ำช่อง	บาท ตาราง
๑๑	อาคารเช่าใช้ประกอบธุรกิจค้าปลีก เป็น ชั้น กวด หน้ามีบันไดขึ้น ลงข้าง ซีกทางใต้ ซึ่ง เมื่อ ได้ นำลง ไป จะ เป็น อาคาร เช่าใช้ประกอบธุรกิจค้าปลีกหน้าชั้น กวดอาคารเช่าใช้ประกอบ อื่นๆ ตามผลของข้อตกลงการเช่าได้ ประกาศรวมเป็น รายละเอียด ให้มี แล คง แต่ วัน ออก ให้ วาง กิจการผูกขาด	ไม่ค้ำช่อง	บาท ตาราง
๑๒	เครื่องสำอาง (ก) ยาสูบ ชนิดเค้นหยด ชนิดทำเป็นผง น้ำ ล้างปาก และ ยาสูบชนิด (ข) น้ำมันหอม ซึ่ง ผิด รวม ไว้ใน ประเภท อื่น ๆ (ค) ครีมใช้ผอม ขวดใช้ผอม น้ำมันใช้ผอม ยาสีฟัน ผอม น้ำมันหอมสำหรับใช้สระ ซึ่งมีได้วางไว้ใน ประเภทอื่น ๆ (ง) น้ำมันและผืนผ้าหน้ากรือตา ชนิดไม่ซักล้าง	— — — —	ชนิดที่มีใช้ เป็นหน้า ที่ โถงรวม ชนิดที่เป็นหน้า ที่ คีร์ ชนิดที่มีใช้ เป็นหน้า ที่ โถงรวม ชนิดที่เป็นหน้า ที่ คีร์ ที่ โถงรวม

๑๕๒๕

ประเภท A B	รายการ	อัตราภาษี		
		ตามราคา	ตามสภาพ	
			หน่วย	อัตรา ร้อยละ
	(ก) เครื่องสำอางอย่างอื่น ๆ ทั้งสิ้น สำหรับใช้แก่ปาก ฟัน ผม และผิวหนัง เช่นไว้ดัดสี	ร้อยละ	—	บาท
	<u>หมายเหตุ</u> เครื่องสำอางที่คงเสียภาษีในประเภทขายน นำเข้ามาในราชอาณาจักร โรงงาน และ ขายปลีกได้ทั้งภาชนะก็ให้ รวมเข้า ในก หนึ่งภาชนะเข้าก้นภาชนะที่ ใช้ เป็น เครื่องสำอาง		กิโลกรัม	๑.๖๐
๘๙	หัวนม ซึ่ง มี ใช้ ร่วม ใช้ ใน ประเภท อื่น ๆ	—	กิโลกรัม	๓.๕๐
๖๐	ธัญ			
	(ก) ธัญ ที่ ใช้ เป็น เครื่องสำอาง รวมทั้ง ธัญหอม ธัญที่มีกลิ่นหอม ธัญสีแก้ว และ ธัญ โคนหนวด	—	กิโลกรัม	๑.๑๐
	(ข) ธัญ ชนิด อื่น ๆ ทั้งสิ้น รวมตลอดถึง วัตถุ ที่เป็นผงสำหรับใช้ ซักฟอก ทั้งที่มีและไม่มีธัญ และ ธัญ ตัด	—	”	๑.๐๗

ประเภท ที่	รายการ	ประเภท		
		ความยาก	ตามสภาพ	
			หมอบ	อัตรา หน่วยต่อ
		ร้อยละ		บาท
	<u>ภาค ๑๒ - ของใช้ ทำด้วยดินเผา</u>			
๑๑	ถ้วย และ กระเบื้อง ทุกชนิดซึ่งทำด้วยดินเผา			
	(ก) พวงไม้ เกิน ๕ เซ็นติเมตร			
	(๑) อัดมัน หรือ เคลือบ	—	ทั่วโลก	๐.๑๓
	(๒) ชนิด อื่น ๆ	—	"	๐.๑๓
	(ข) พวงไม้ ๖ เซ็นติเมตร	—	"	๐.๑๓
๑๕	เตาใช้ จาก ดินเผา			
	(ก) โถง ให้ ว่าง อย่าง อย่างต่ำหนึ่ง โยหนึ่ง ๆ หนักไม่เกินยอกว่า ๕ กิโลกรัม	—	ทั่วโลก	๐.๑๓
	(ข) เตาห้อง ดินเผา ใช้ ประโยชน์ ให้ ทาง ตู้ครัวใบถาด หรือ เตาต้ม ซึ่ง ใช้ วัสดุ ประคำ ที่	—	"	๐.๑๓
	(ค) ก่อ ระบายน้ำ ทำ ด้วย ดินเผา	—	"	๐.๑๓
	(ง) ลูกถ้วยใช้ ในการไฟฟ้า ทั้งที่มี และไม่มีโลหะ ประกอบ อยู่ ด้วย	—	"	๐.๑๓
	(จ) ของอื่น ๆ ทำ ด้วย ดินเผา ซึ่งมีได้ รวมไว้ ใน ประเภท อื่น ๆ			
	(๑) ชนิด เฟอร์โรเซม และ ชนิด แก้วเคลือบ			
	๑. มี แก้ว เคลือบ	—	"	๐.๑๓
	๒. มี แก้ว เคลือบ อื่นไป แต่ไม่เคลือบ ของ ทาของ หรือ ไม่มี ตกตาย	—	"	๐.๑๓
	๓. มี สีเคลือบ หรือ สีสองสีเคลือบของ ทาของ หรือ มี ตกตาย	—	"	๐.๑๓
	(๒) ชนิด อื่น ๆ			
	๑. เคลือบของ ทาของ หรือ มี ตกตาย	—	"	๐.๑๓
	๒. อื่น ๆ	—	"	๐.๑๓

๓๕๓๑

ประเภท ที่	รายการ	อัตราอากร		
		ความราคา	ความเสียหาย	
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ
		ร้อยละ		บาท
๖๓	<p><u>หมวด ๑๓-สี่ และ น้ำมัน ชักเงา</u></p> <p>วัตถุ ที่เป็นสี่ และ น้ำมัน ชักเงา</p> <p>(ก) สี่ ที่ได้ จาก น้ำมัน ถ่านหิน และ วัตถุ ที่ได้ จาก น้ำมันถ่านหินซึ่ง มีได้ รวมไว้ ใน ประเทศ อื่นๆ</p> <p>(ข) กราน ทั้ง สี่ เป็น ของ ชรรวมชาติ และ ของ เคมีมี สี่ น้ำเจีย อุตสาหกรรม และ สี่ น้ำเงิน ปกติเขียน</p> <p>(ค) สี่ ย้อม ส้มดำ จากถ่านหิน สี่เปล่า</p> <p>(ง) สี่ทงระ ระบาย ส้มดำ มง ซึ่งข้างเขียนช่วง ทาสีไว้ สี่ทุกชนิดซึ่ง มีได้ รวมไว้ใน ประเทศ อื่นๆ และ ช่วง เขียน ช่วง ทาสีไว้</p> <p>(ฉ) น้ำมันชักเงา น้ำมันเคลือบ รวมทั้ง สี่ประกอบ คอย เซตดูไลด</p> <p>(ช) หมึก สำหรับ เครื่อง พิมพ์ และ เครื่อง ตีโลกพิมพ์ รวมทั้ง หมึก สำหรับ อีต ดำเนา</p> <p>(ซ) หมึก สำหรับ เขียน หรือ ฉาก ภาพ</p> <p>(ฅ) สี่ย้อมและสีอย่าง อื่น ๆ ทุกชนิด (รวมทั้งสีของ เคียง พรานไม้ ที่ สี่ ย้อมสี) ซึ่ง มีได้ รวมไว้ ใน ประเทศ อื่นๆ</p>	—	กิโลกรัม	๐.๑๖
		—	”	๐.๑๓
		—	”	๐.๐๕
		—	”	๐.๐๘
		—	”	๐.๑๘
		—	”	๐.๑๘
		—	”	๐.๑๘
		—	รวมกันไว้ เป็นน้ำ	
		—	กิโลกรัม	๐.๒๐
		—	รวมกันเป็นน้ำ	
		—	ลิตร	๐.๒๐
		—	—	—

25/10/2566

๑๕๓๒

ประเภท ที่	รายละเอียด	อัตราค่า	
		ตามสภาพ	อัตรา
		ร้อยละ	บาท
	ภาค ๓๔--ของใช้ที่เกี่ยวกับ ไฟฟ้า		
	ของไฟฟ้า		
	(๓) ถ่านไฟฉาย ทั้ง ๖๕ กับ โคมไฟฉาย ระดับถือหรือ หิ้วได้	—	โหล ๑.๑๕
	(๔) ถ่านไฟฉาย และหม้อ แบตเตอรี่ชนิดแห้ง ซึ่งมี ได้รวมไว้ใน ประเภทย่อย ข้างต้น หม้อ ๖๕ คือหม้อเตสเตอร์ ส่วน กอปร แต่ง ของ เหล่านี้	—	กิโลกรัม ๑.๑๕
	(๕) หลอดไฟฉาย ทั้ง กิ่ง และ เหม่ง ขั้ว		
	(๑) หลอดที่ทั้งใช้กับ โคมไฟฉายระดับถือ หรือ หิ้วได้	—	หนึ่งหลอด ๑.๑๕
	(๒) หลอดชนิดอื่น ๆ	—	" ๑.๑๕
	(๖) ถ่านโคมไฟฉาย ทุก ระดับ ทั้งถือ หรือ หิ้วได้	—	หนึ่งดวง ๑.๑๕
	หมายเหตุ ให้ คิด อัตรา ถ่านไฟ และ หลอดไฟ บวกเพิ่ม เข้าด้วย		
	(๗) ส่วนตะกั่วและขี้ และ ส่วนควมแห้งสิ่งเหล่านี้		
	(๑) ครบ แล้ว ทั้งต้น	—	หนึ่งอัน ๑.๑๕
	(๒) ส่วนควม ทั้ง เข้า มา ตางหาก	—	หนึ่งอัน ๑.๑๕
	(๘) ระบอบไฟฟ้า	—	กิโลกรัม ๑.๑๕
	(๙) สายหุ้ม ส่วนทั้งสายเคเบิล และ สายเคเบิล ซึ่ง มีได้ รวมไว้ใน ประเภท ๖๕		
	(๑) หุ้มด้วย ตะกั่ว หรือ โลหะ อย่างอื่น ๆ	—	กิโลกรัม ๑.๑๕
	(๒) ชนิดอื่น ๆ	—	" ๑.๑๕
	หมายเหตุ สายหุ้มทั้งต้น ต้องเสียภาษีในประ เภทนี้ เว้นไว้แต่สายหุ้ม ที่กำหนด ไว้ใน ประเภท ๖๕		

๑ ๕ ๓๓

ประเภท สิน	รายละเอียด	ยคราชภัฏ		
		ตามราคา	ตามสภาพ	
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ
๖๘	<p>เครื่องโทรเลข เครื่องโทรศัพท์ และเครื่องส่งวิทยุ รวมทั้งตู้รับและเครื่อง อุปกรณ์ แห่ง เครื่อง เหล่านี้ เว้นไว้แต่ตู้รับหรือเครื่องอุปกรณ์ ที่ระบุไว้ใน ประเภท ๖๕ (๒) และ ๖๖ (๓) ซึ่ง นำ เข้ามาต่างหาก จาก ตู้ เครื่อง อันเป็นประธาน</p> <p>หมายเหตุ ใน ประเภทนี้ ให้ รวมทั้ง ตามโทรเลข โทรศัพท์ ทั้ง ตู้รับและไม้นูน ซึ่งได้ พักผ่อน มิใช่ตู้รับหรือตู้ส่ง วิทยุ ส่วนตู้ขยาย จำนวนเข้ามาเฉพาะ เพื่อประโยชน์ แก่การ โทรเลข โทรศัพท์</p>	ร้อยละ		บาท
๖๖	<p>เครื่องรับวิทยุ รวมทั้งตู้รับและ เครื่อง อุปกรณ์ เว้นไว้แต่ตู้รับ หรือ เครื่อง อุปกรณ์ ที่ระบุไว้ใน ประเภท ๖๕ และ ๖๖ (๓) ซึ่ง นำ เข้ามาต่าง หัก จาก ตู้ เครื่อง อันเป็น ประธาน</p>	๒๐		

ประเภท ที่	รายการ	อัตราราชการ		
		ตามราคา	ตามสภาพ	
			ทั้งหมด	อัตราร หน่วยละ
	ภาค ๓๕-บัญชี บำบัดจัดแมลง ฯลฯ	ร้อยละ		บาท
๖๖	บัญชี เหมิน (ก) แซนไมเนียมดีฟเฟด (ข) โปแตสเซียมดีฟเฟด ซึ่งบรรจุภาชนะใหญ่ ถ้า มี ส่วนบริสุทธิ์ รววม ร้อยละ ๘๐ ถึงร้อยละ ๘๘	—	ร้อยละ โทกรัม	๐.๕๐
๖๗	บัญชี ธน ได้ กำเนิด จากสัตว์หรือ พืช ซึ่งมี ได้ บรรจุ ใน ทาง เหมิน	—	ร้อยละ โทกรัม	๐.๑๐
๖๘	บัญชี ต่าง ๆ ทั้ง สั้น ซึ่งมี ได้ รวม ได้ ใน ประเภท อื่น ๆ	๕	—	—
๗๐	บัญชี จัดแมลง และ ยา กำจัดมา สำหรับ ใช้ ประโยชน์ ใน พงศกสิกรรม	ไม่คิด	เงิน	อัตร

ประเภท ที่	รายการ	อัตราค่าเช่า		
		ตามราคา	ตามสภาพ	
			หน่วย	อัตรา หน่วยต่อ
		ร้อยละ		บาท
	<u>ภาค ๑๒--โรงเตี๊ยม</u>			
๗๓	โรงเตี๊ยมและ โรงเตี๊ยม คับ ทั้ง ที่ หุ้มนครไม่ หุ้มนคร			
	(ก) โรงเตี๊ยม ฟาง โรงเตี๊ยม มีผ้าเป็นไม้	—	หนึ่งคู่	๑.๐๒
	(ข) โรงเตี๊ยม ฟาง มีผ้าเป็นหนัง เป็น บาง หรือ อดัก ที่ คล้าย คัดง ตัน	—	๖๖	๑.๐๕
	(ค) ธรรมดา อื่น ๆ	—	๑๖	๐.๗๗
๗๒	โรงเตี๊ยม อื่น ๆ ทุก ชนิด			
	(ก) ทำด้วย ทราย หรือ อดัก ที่ คล้าย คัดง ตัน รวม ทั้ง โรงเตี๊ยม มีผ้า เป็น บาง หรือ อดัก ที่ คล้าย แต่ สี่เหลี่ยม เป็น คัดง	—	หนึ่งคู่	๑.๐๕ / ๖
	(ข) โรงเตี๊ยม ธรรมดา ที่ คล้าย อื่น คับ แต่ สี่เหลี่ยมเป็น หนัง คัดง หรือ อดัก คล้าย ไม้ สี่เหลี่ยม	—	๖๖	๑.๐๕
	(ค) ธรรมดา อื่น ๆ คัดง	—	๑๖	๑.๗๕

25/10/2566

ประเภท ที่	รายการ	อัตราอากร		
		ตามราคา	ตามลักษณะ	
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ
	ภาค ๑๓๗ - เชื้อเพลิง น้ำมัน วัตถุที่มีมัน ไขมัน และ ขี้ผึ้ง กับสิ่งทีทำจากวัตถุต่างๆ ที่กล่าวนี้	ร้อยละ		บาท
๓๓	ถ่านหิน รวมทั้ง ถ่านลิกไนต์ และ เศษ ขรุบ ถ่านหิน ที่สกัด เม็มน้ำมัน หรือ ก๊าซ	—	เมตรกบตัน	๓.๒๐
๓๔	ถ่านโค้ก	—	เมตรกบตัน	๓.๖๐
๓๕	น้ำมัน เกลือหิน	—	ร้อยลิตร	๓.๓๕
	ขบวนการของเพิ่มเติม ถ้า บรรจุ ลงบ่อของหรือ ภาชนะที่ คล้าย คลัง ถัง เขื่อนมา	—	”	๐.๓๕
	ขบวนการของเพิ่มเติม (เติม อีก ชั้น หรือ ถัง กบหรือภาชนะที่คล้ายข้างบนนี้ บรรจุใหม่	—	”	๐.๒๕
๓๖	น้ำมัน แร่หิน	—	ร้อยลิตร	๗.๐๐
	ขบวนการเพิ่มเติม ถ้า บรรจุ ลงบ่อของหรือ ภาชนะที่ คล้าย คลัง ถัง เขื่อนมา	—	”	๐.๓๕
	ขบวนการเพิ่มเติม (เติม อีก ชั้น หรือ หรือ ภาชนะที่คล้าย ข้าง บนนี้ บรรจุ ใหม่	—	”	๐.๒๕
๓๗	น้ำมัน เชื้อเพลิงเหลวทุก ๆ ชนิด เช่น น้ำมัน และ ก๊าซ เหลว	—	ลิตร	๐.๑๕

ประเภท สินค้า	รายการ	อัตราภาษี		
		ควมรูด	ควมรูด	
			หนวย	อัตรา หนวย ละ
๗๖	ขำมัน ไข และ ม่น ซึ่ง มี ด้ รอนไข ใน ประเภท อื่น ๆ (ก) ขำมัน ที่ ด้ หง บร โภค ด้ (ข) ไข และ ม่น ที่ ด้ หง บร โภค ด้ (ค) ขำมัน ไข และ ม่น ที่ ด้ หง บร โภค ด้	ร้อยละ		บาท
		—	ด้	๐.๐๔
		—	กั โกรรม	๐.๐๖
		—	รณคณม ใ ร่งน	
			กั โกรรม	๐.๓๐
			รณคณม ใ ร่งน	
			ด้	๐.๐๐
๗๗	เทียน	—	กั โกรรม	๐.๓๐
๗๘	ขำรด ด้	—	รณคณม ใ ร่งน	
			กั โกรรม	๐.๒๕
			รณคณม ใ ร่งน	
			ด้	๐.๒๕

๑ ๕ ๓

ประเภท ๑ ๒	รายการ	อัตราอากร		
		ตามราคา	ตามสภาพ	
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ
	<u>ภาค ๑๘-แก้ว และ สิ่ง ทำ ด้วย แก้ว</u>	ร้อยละ		บาท
๑๗	กระจกเงา			
	(ก) มี กรอบ	—	กิโลกรัม	๐.๒๕
	(ข) ไม่มี กรอบ	—	”	๐.๑๖
๑๘	กระจกแผ่น			
	(ก) สี ทำ เป็น อุกพุท ทำ เป็น ฉาก ทำ เป็น เค็ดดี เค็ดอบ หรือ สดัก	—	กิโลกรัม	๐.๐๕
	(ข) กระจก อื่น ๆ	—	”	๐.๐๖๕
๑๙	ขวด กระจก			
	(ก) ขวด ลักษณะ ที่ โดยปกติใช้ เป็น ภาชนะ บรรจุ เครื่องดื่ม			
	(๑) แก้ว ส่วนใหญ่ ซึ่งเขยว	—	ร้อยขวด	๐.๕๐
	(๒) แก้ว ชนิด อื่น ๆ	—	หนึ่งขวด	๐.๐๓
	(ข) ขวด และ กระจก ชนิด อื่น ๆ ทำ ด้วย แก้ว คือ			
	(๑) ขวด โห่อกทุกขนาด ทั้งที่มีและไม่มี ขอบ	—	หนึ่งขวด	๐.๐๒
	(๒) ขวด มี ลักษณะ เหมือน หลอด แก้ว ขนาดเล็ก โดยปกติ เรียก ขวดยา น้ำดื่ม หรือ ขวดเค็มน้ำ ทั้งที่มี และไม่มี มี ขอบ	—	สิบสองโหล	๐.๐๕
	(๓) ขวด และ กระจก ซึ่ง ด้วย ลักษณะ ที่ ใช้ หรือทำ เพื่อ ใช้ เป็น ภาชนะ บรรจุ ยา หรือ เครื่องสำอาง	—	สิบสองโหล	๐.๕๐
	(ค) ขวด รูปต่าง ๆ หนึ่ง กระจก และ ขวด ที่มี ลักษณะ เหมือน หลอด ขนาด เล็ก ทั้งที่มี ด้วย แก้ว และมี ๒ รวมไว้ ในประเภท อื่น ๆ	๕๐	—	—

ประเภท ที่	รายการ	อัตราค่า		
		ค่าราคา	ค่าเช่า	
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ
	<p><u>หมายเหตุ</u></p> <p>เงินค่าเช่าที่กำหนดสำหรับ ประเภท ย้อย (ก) (ข) และ (ค) นั้นให้ เก็บ จากบรรดาสิ่งที่มีอยู่ในนั้น ในเมื่อ นำเข้ามา โดยมิ ได้ ไร บรรลุ ของ ใด ๆ</p> <p>แต่ กำไรสุทธิ ของ เข้ามา ให้ เก็บ ตาม ความ ประเภท ย้อย เหล่านี้ แต่ เฉพาะ ในกรณี ดังต่อไปนี้ คือ</p> <p>(๑) ตู้บรรจุเบียร์หรือแอลกอฮอล์ ซึ่ง ระบุไว้ใน ประเภท ๗ (ก) (ข) หรือ (๓)</p> <p>(๒) ถ้าอธิบดีกรมศุลกากรเห็นว่าของใด ๆ นั้น ๆ ได้ ใช้บรรจุ ของ เข้ามา ด้วยความมุ่งหมาย เป็น สำคัญ ใน อันจะ หลีก เลี่ยง การ เสีย ค่าเช่า ที่ กำหนดไว้ สำหรับของ ประเภท ๗ นั้น อธิบดี ซึ่ง ให้ เก็บ ค่าเช่า โดย ออก ประกาศ แจ้ง อธิบดี</p> <p>ในสถานการณ์ ที่ต่าง มา แล้ว ให้ แจ้ง รายละเอียด ของ ๗ ใน ๒๐ วัน นับ ตั้งแต่วันที่ หาก จากของที่บรรจุของ ๗ ๗</p>	ร้อยละ		บาท
๗	<p>ด้วย เบื้อง</p> <p>(ก) เบียร์ใน ๕๓๓ มีจวดขาย หรือทดแต่ง</p> <p>(ข) รมันอื่น ๆ</p>	—	โทด	๗.๖
๗	<p>๒๕/10/2560</p> <p>ทั้งนี้ ให้ เบื้อง เบื้อง และ ตูมเบ็ด ค่าด้วย เบื้อง</p>	—	กิโลกรัม	๗.๖

ประเภท ที่	รายการ	ชื่อย่อการ	
		คามรภาพ	ชติว หมวด
		ร้อย	มา
๑๖	<p>ภาค ๑๙-สิ่งทีดกรรวม ทำด้วยปอ เชือก แล <u>สิ่งทำด้วยเชือก</u> สิ่งทอ แล สำหรับ ทำ กระสอบ <u>(นอกจากกระสอบป่าน)</u> สำหรับบรรจุของสิ่งออก</p> <p>สิ่งทีดกรรวม ทำด้วย ปอ (นอกจากเชือก)</p> <p>(ก) กระสอบ ผ้าใบ สำหรับใส่ บรรจุแร่ สังกะสี ออก นอก ราชอาณาจักร</p> <p>(ข) กระสอบ อื่น ๆ ทำด้วย ปอ สำหรับใส่ บรรจุของ สังกะสี ออก นอก ราชอาณาจักร</p> <p>(ค) ผ้าใบ รวมทั้ง ชนิด ทีเรียก เม็ด และ ผ้าผาน</p> <p>(ง) พ่อน้ำทำ ด้วย ผ้าใบ</p>	--	กิโลกรัม ๑.๑๐
๑๗	<p>เชือกเส้นใหญ่ เชือก และเชือกเส้นเล็ก ซึ่งทำด้วย กาน มะพร้าว กระจุค ปอ ปอ มินดา เฟลด์ส เคชปอ หรือ เคชเฟลด์ส หรือ ทำด้วย วัสดุ อื่น ๆ อันนี้ จาก หีบ และใส่ แทน ของ ต่าง ๆ ที กล่าว นี้</p>	--	กิโลกรัม ๑.๑๕
๑๘	<p>สาย จม ปลา ไม่ ว่า จะ ทำ ด้วย วัตถุใด</p>	--	กิโลกรัม ๑.๔๐
๑๙	<p>กระสอบ และ สิ่งทอ แล สำหรับทำกระสอบ ใส่ บรรจุของ สังกะสี ออก นอก ราชอาณาจักร ทั้ง นี้ ที มี ได้ รวมไว้ ใน หมวด อื่น ๆ</p>	A	๑๑

ประเภท ที่	รายการ	อัตราค่า		
		ตามราคา	ตามสภาพ	
			หนังสือ	อัตรา หน่วยละ
		ร้อยละ		บาท
	ภาค ๓๐๐-หนังสือ หนังสือปกเดี่ยว หนังสือเย็บ และ สิ่งศักดิ์การรวมหรือด้วยหนังสือ และ หนังสือเย็บ			
๒๒	หนังสือที่ยัง มีปก และ ที่ ปก เดี่ยว เป็น หนังสือตัว ทั้งตัว หรือ ครึ่งตัว เป็น แผ่น หรือ เป็น แถบ			
	(ก) หนังสือ หนึ่ง ทำให้ มีสองหลาย ชุด เป็น เงา ชุดให้ ขึ้นหลายในตัว ชุดหนึ่ง หรือชุดมี หนังสือ และ หนังสือไม่รวมปกใบ หนังสือตัวเดี่ยว กระดาษ หนังสือตัวหน้า	—	ที่ ๑๐๐	๑.๖๐
	(ข) หนังสือปกเดี่ยว และ หนังสือ คำนำ รองเท้าใต้	—	๖๖	๑.๒๐
	(ค) หนังสือปกกลม หรือ หนังสือกลม	—	๖๖	๑.๓๐
	(ง) หนังสือชนิด อื่น ๆ	—	๖๖	๑.๕๐
	(จ) หนังสือมีปกเดี่ยว ซึ่ง มีตัว รวม ไว้ในประเภท อื่นๆ	๒๐	—	—

ประเภท ▲ ๑	รายการ	อัตราค่ากร		
		ตามราคา	ตามสภาพ	
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ
		ร้อยละ		บาท
๑๑	สิ่ง หักค่าธรรมเนียม ค่าธรรมเนียม หรือ ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	—		
	(ก) ของหนังสือ ทะเบียนหนังสือ	—	กิโลกรัม	๓.๒๐
	(ข) ทะเบียน หรือ หนังสือ ค่าธรรมเนียม	—	"	๑.๐๐
	(ค) ทะเบียนหนังสือ เริ่มรับ และ จ่าย วัสดุสายโยง (เว้นไว้ แต่สายพานสำหรับเครื่องจักร) ทะเบียนที่มีได้ รวมไว้ใน ประเภท อื่น ๆ ทะเบียนชนิดเรียก ตัดเศษ ทะเบียนเดินทาง หีบเคาะสาร กับ หีบ ผักกอกถั่ง และ สายรัด หีบผูกชนิด ทั้งนี้ ค่าธรรมเนียม เป็นส่วนสำคัญ และมีได้รวมไว้ใน ประเภท อื่น ๆ	—	"	๐.๕๐
	(ง) ของ ที่ จำแนก ไว้ในประเภท ย่อย (ก) (ข) และ (ค) แต่ค่าตัวหนังสือ เข็ม หนังสือปกสม หรือ วัสดุ อย่าง อื่น ๆ ที่ ใช้ แทน หนังสือ	—	"	๐.๖๐
	หมายเหตุ ๑ นำหนักที่ใช้ เป็นเกณฑ์กับอัตรานั้น ให้รวมทั้งน้ำหนักของเครื่อง ตกแต่งและเครื่องอุปกรณ์ เข้าด้วย			
	หมายเหตุ ๒ ของ ที่ อยู่ในประเภทนี้ ต้อง เป็น ของ ที่มี ส่วน สำคัญเป็นหนังสือ หรือหนังสือปกสม หนังสือเข็ม หรือ วัสดุ อย่าง อื่น ๆ ที่ ใช้ แทน หนังสือ			

25/10/2566

ประเภท ที่	รายการ	อัตราค่าเช่า		
		คำนวณราคา	ตามสัญญา	
			หนึ่งปี	ห้าปี
	<u>ภาค ๒๒-ไม่ ชด ไฟ วัตถุประสงค์ไม่ ชด ไฟ เครื่อง</u> <u>ชด ไฟ</u>	ร้อยละ		๒๒
๓๐๐	ไม่ ชด ไฟ			
	(ก) ถ้าบรรจุกดัก คัด คิว กดัก ห้าง มีจำนวน ไม่ เกิน หกสิบ ชิ้น	—	ร้อยละ	๒๒
	(ข) ถ้า บรรจุกดัก คัด คิว กดัก ห้าง มีจำนวน เกิน กว่า หกสิบ ชิ้น	—	๒๒	๒๒
	กับ คิด ค่าเช่าเพิ่มเติม ดังนี้ คือ จำนวน ไม่ ชด ไฟ ที่เกิน กว่า หกสิบ ชิ้นในกติกานั้น เพิ่มเติมค่าเช่า วัน ทุก ๆ สามสิบ ชิ้น หรือ เศษ ของ สามสิบ ชิ้น	—	๒๒	๐.๒๐
๓๐๑	ชดไฟ และ เวนเจอร์ (ไม่ ด้ ด้ ทำแล้ว เป็น แขนงมา) และ ไม่ อื่น ๆ ซึ่งโดยปกติใช้ สำหรับทำไม่ ชดไฟ	—	กิโลกรัม	๕.๐๐
๓๐๒	เครื่อง ชดไฟ และ ส่วนควบ คือ			
	(ก) เครื่อง ชดไฟ มีเครื่อง ครบแล้ว (ทั้ง ที่มี และ ไม่ มี หินเหล็กไฟ)	—	หนึ่งชิ้น	๐.๕๐
	(ข) ส่วนควบ เว้นไว้ แต่ หิน เหล็กไฟ	—	หนึ่งชิ้น	๐.๕๐
	(ค) หินเหล็กไฟ	—	กิโลกรัม	๕.๐๐

ประเภท ที่	รายการ	อัตราภาษี		
		ความราคา	ความสภาพ	
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ
		ร้อยละ		บาท
๑๐๒	ภาค ๒๐๒—โลหะต่างๆ (นอกจากเงิน ทอง และ แปรตะกั่ว) และสิ่งทำด้วยโลหะ เหล่านี้			
	โลหะยังมีได้ ทำ เป็น สิ่งของ รวมตลอดตั้งแต่ โลหะยังมีได้ ทำเป็น รูปใด โลหะที่เป็นชิ้น เป็นเศษ และ กัดแตกหักแล้ว แห่ง และ ก้อนโลหะ ทั้งนี้ ยังมีได้ รวมไว้ในประเภทอื่น ๆ			
	(ก) ทองแดง	—	กิโลกรัม	๐.๕๒
	(ข) ดีบุก และ นิกเกิล	—	”	๐.๕๐
	(ค) เหล็ก และ เหล็กกล้า	—	—	—
	(ง) ตะกั่ว	—	กิโลกรัม	๑.๐๒
	(จ) ตะกั่ว และ ดีบุก ผสม สำหรับ ใช้ บุคกริ	—	”	๐.๑๕
	(ฉ) สังกะสี	—	”	๐.๖๕
	(ช) ทองเหลือง และ บรอนซ์	—	”	๐.๓๐
	(ซ) โลหะ อื่น ๆ ทั้ง ดั้ง นอกจากเงิน ทอง และ แปรตะกั่ว	—	”	๐.๑๐
๑๐๓	เครื่องใช้ ด้วย มีด ซึ่ง มีได้ รวม ไว้ ในประเภท อื่น ๆ ทำด้วยเหล็ก เหล็กหล่อ หรือเหล็กกล้า ทั้งนี้ รวมทั้ง ที่มี ส่วน เป็น วัตถุ อย่าง อื่น ๆ อยู่ ด้วย สำหรับ ใช้ ใน การอาชีพ กิจการรวม การ ช่าง และ อุตสาหกรรม			
	(ก) ตะไบ และ บั้ง	—	กิโลกรัม	๐.๑๕
	(ข) เลื่อย สี่ ขี่ เครื่องมีดสำหรับตัด บุคกริ คีม เหล็กหมาก ขวาน และ เครื่อง ซึ่ง นาย ช่าง วิศวกรรมใช้ ด้วย มีด	—	”	๐.๒๐
	(ค) รวมกัน อื่น ๆ (รวมทั้งตะไบ พัดวีลาคัน และ ตะไบ)			

ประเภท ▲ ที่	รายการ	อัตราภาษี		
		ค่าราคา	ค่าสภาพ	
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ
๑๑๕	เครื่องใช้ ด้วยมือ และ เครื่องมือ ใช้ ใน การ ก่อสร้าง (ก) สิ่งที่ใช้ ด้วย มือ (ข) สิ่ง อื่น ๆ	ร้อยละ	กิโลกรัม	บาท
๑๑๖	ของใช้ ชนิด มี คม (เว้นไว้แต่ เครื่องมือ) (ก) ใบ มี คม โทงหนวด (ข) สิ่ง มี คม ทำ จาก โลหะ สามีญ หรือ โลหะ เหล่า นั้น ยึดกัน มี คม เกดอง หรือ เป็น ขี ไม่ มี ที่ตำหรับ อื่น ด้วยมือ หรือ มี และ ทำ ด้วย วัสดุ สามีญ ทั้ง ที่ ทำ ไว้ อย่าง หยิบ และ เรียบร้อย ตั้งแต่ มี คม มี คม โทง มี คม โทงหนวด (เว้นไว้ แต่ ใบ มี คม โทงหนวด) กรรไกร คัด ขน สัตว์ กรรไกร คัด คั้นไม้ กรรไกร และ สิ่ง คล้ายกัน ซึ่ง มี ได้ ระบุ ไว้ ใน ประเภท อื่น ๆ (ค) สิ่ง อย่าง เดียว กัน กับ ที่ กล่าว ใน (ข) แต่ มี วัตถุประสงค์ ไป มี คม ฆ่า กระ มุก หรือ เงิน ประเภทอื่น ด้วย หรือ สิ่ง เหล่า นั้น ซึ่มี เงิน รูป ของ	—	หนึ่งชิ้น	๐.๐๓
		—	กิโลกรัม	๐.๕๐
		—	..	๐.๐๐

ประเภท ที่	รายการ	อัตราราคา	
		ตามราคา	ตามสัญญา
			หน่วย
๓๐๓	ข้าวอบ และ เครื่อง กระตุบ มัน ทุก ชนิด รวม ถังบนกาต้มน้ำ และ มัน ถัดต้ม มันหูก และ มันยาว ส้อม และ เครื่อง อุปกรณ์	ร้อยละ	บาท
	(ก) มัน ทุก ชนิด	—	หนึ่งกระบอก ๒๕.๐๐
	(ข) ถังต้มน้ำ สำหรับ มัน ที่ ก้าว ข้าง ต้นนี้ ทั้ง เคียว และ แฉก	—	หนึ่งถังต้มน้ำ ๒๓.๐๐
	(ค) ส้อมปิ้ง มัน หัก และ ส้อมปิ้ง ตั้ง กระตุบ สำหรับ มัน ที่ ก้าว ข้าง ต้นนี้	—	หนึ่งอัน ๓.๐๐
	(ง) พานท้าย และ บิวรี่บดออก	—	๓ ๕.๐๐
	(จ) ลูกไม้	—	๓ ๕.๐๐
	(ฉ) ส้อม ที่ เคี่ยวน้ำ ใหญ่ ได้ (รวม ทั้ง โกวง มัน และ เครื่องตัดที่ กระตุบมัน) ลูกเต๋าย และ ลูกตุ้ม ลูกเต๋อยเหล็ก และ เครื่อง ทำง สำหรับ มัน บรรจุปาก	—	หนึ่งอัน ๓.๐๐
	(ช) กระตุบมัน ลูกปราช	—	ร้อยกระตุบ ๕.๐๐
	(ช) กระตุบ มันยาว ลูกเต๋าย	—	๓ ๕.๐๐
	(ญ) กระตุบมันเหล็ก และ มัน ลูกไม้	—	๓ ๐.๐๐
	(ฎ) เครื่อง กระตุบ มัน ส้อม และ เครื่อง อุปกรณ์ ต่าง ๆ สำหรับ มัน ที่มี ได้ รวมไว้ ใน ประเภท ขอบข้าง ๆ ข้าง ต้น	๒๐	—
๓๐๔	เครื่องจักร ที่ มี ได้ รวมไว้ ใน ประเภท อื่น ๆ และ ส่วนแห่ง เครื่องจักร ที่ มี ได้ รวมไว้ ใน ประเภท อื่น ๆ	๕	—

๑๕๖๒

ประเภท ที่	รายการ	อัตราการ		
		ความราคา	ตามอัตรา	
			หน่วย	อัตรา หน่วยต่อ
๑๐๑	สิ่ง หักลดกรรม ไม้, เค็ดค ทำด้วย โลหะ (ก) ส่วนใหญ่ทำด้วย อลูมิเนียม และ อลูมิเนียมผสม โลหะ อย่าง อื่น ๆ (๑) ของ ใช้ทุก ประเภท ซึ่ง เป็นของถาวร หรือ นาน และ ถาวร (๒) หดลด ที่ อ่าง ที่นอน หรือ แผ่น (ข) ส่วนใหญ่ทำด้วย ทองแดง และ ทองแดงผสม โลหะ อย่าง อื่น ๆ (๑) ของ ใช้ทุก ประเภท ซึ่ง เป็นของถาวร หรือ นาน และ ถาวร (๒) หดลด ที่ อ่าง ที่นอน หรือ แผ่น (ค) ส่วนใหญ่ ทำ ด้วย เหล็ก หรือ เหล็กกล้า กัญญา กัญญาหอยโข่ง ลูกกัญญา และ ส่วน แห่ง ดัง เหล่านี้ (ง) ส่วน ใหญ่ ทำ ด้วย ตะกั่ว และ ตะกั่ว ผสม โลหะ อย่าง อื่น ๆ (๑) แผ่นบาง รวม ทั้ง ที่ ทำ เป็น หดลด (๒) หดลด ที่ อ่าง หรือ แผ่น (๓) ตัวพิมพ์ แบบ พิมพ์ (จ) สับทำ ทำ เป็น แผ่น บาง รวม ทั้ง ที่ ทำ เป็น หดลด	ร้อยละ		บาท
		—	กิโลกรัม	๐.๓๐
		—	..	๐.๒๕
		—	กิโลกรัม	๐.๓๐
		—	..	๐.๒๖
		—	กิโลกรัม	๐.๓๐
		—	กิโลกรัม	๐.๓๗
		—	..	๐.๓๗
		—	..	๐.๕๐
๑๑๐	เหล็ก และ เหล็กกล้า และ สิ่ง หักลดกรรม ทำ ด้วย โลหะ ที่ กล่าวมาแล้วนี้ รวมไว้ ใน ประเภท อื่น ๆ แต่ ใน ประเภท นี้ มิ ให้ รวม ของ ทองเหลือง คือ ของ ใช้ ใน บ้าน ที่ ทำด้วย เหล็ก หรือ เหล็กกล้า (เช่น ไข แต่ ที่ เป็น ของ ถาวร) ของ ใช้ ชนิด มีคม และ เครื่องมือ	๕	—	—

25/10/2566

๑ ๖ ๓

ประเภท ที่	รายการ	อัตราภาษี	
		ตามราคา	ตามเชิงภาพ
			ร้อยละ ของ
		ร้อยละ	บาท
	ภาค ๒๓๓—กระดาษลงละกระดาษทำเป็นสิ่งของ		
	หมายเหตุ กอไป สิ่งที่ทำขึ้นมีน้ำหนักตั้งแต่ ๓๐๐ กรัม		
	ขึ้นไป คือ ห้างสรรพสินค้า ให้ถือว่าเป็นกระดาษของ		
	สิ่งที่ทำขึ้นมีน้ำหนักไม่ถึง ๓๐๐ กรัม คือ ห้างสรรพ		
	สินค้า ให้ถือว่าเป็นกระดาษ		
	กระดาษ ซึ่ง เป็น มีมัน หรือ แผ่น หรือ ตัด งัด เพื่อ ใช้		
	ประโยชน์ ได้โดยเฉพาะ ที่มี ตัด ระบุไว้ในประเภท		
	อื่นๆ		
	(ก) กระดาษแข็ง ชนิด สำมัญ	—	กิโลกรัม ๑.๐๒๕
	หมายเหตุ ใน ประเภท นี้ มี รวม กระดาษ แข็ง ที่ ทำ		
	ด้วยกระดาษ พับ เมื่ออย่างหยาบรองพื้น หรือ		
	ไม้ ที่ ๒๕ และ ๒๕ และ รวม กระดาษ แข็ง ที่มี		
	กระดาษ หุ้ม		
	(ข) กระดาษ แข็ง สำหรับ ใช้ ใน การ ปลูก ฝรั่ง และ	—	๙ ๐.๕๐
	กล้วย		
	(ค) กระดาษแข็ง ตัดเป็นรูปสำหรับใช้ทำเป็นภาชนะ	—	๙๕ ๑.๐๕
	บรรจุ ของ		
	กระดาษ ซึ่งมี ตัด ระบุไว้ใน ประเภท อื่น ๆ เป็น มีมัน หรือ		
	แผ่น หรือ ตัด งัด เพื่อ ใช้ ประโยชน์ ได้โดย เฉพาะ		
	(ก) กระดาษ ชนิด สำมัญ สำหรับ ใช้ ห่อของ รวม	—	กิโลกรัม ๑.๐๕๕
	ตั้ง ตั้งแต่ ๒๕/๑๐/๒๕๖๖		
	(ข) กระดาษ สำหรับ พิมพ์ หนังสือพิมพ์	—	๙๗ ๐.๐๒๕

ประเภท ที่	รายการ	อัตราส่วน		
		ความราคา	ตามอัตรา	
			หน่วย	อัตรา หน่วยต่อ
	(ค) กระดาษ ชนิด อื่น ๆ สำหรับพิมพ์	ร้อยต่อ	กิโลกรัม	บาท
	(ง) กระดาษ ชนิดชนิดแข็ง และ ชนิด ธรรมดา กระดาษกรอง	—	"	๐.๐๓
	(จ) กระดาษ ฟูบีนามัน ฟูบีนิง กระดาษบางโปร่ง รวม ทั้งของ เคยม กระดาษ เหล่านี้	—	"	๐.๐๕
	(ฉ) กระดาษ อดสีเทา และ กระดาษ ชนิด ที่คล้ายคลึง กัน	—	"	๐.๐๕
	(ช) กระดาษ สำหรับ เขียน หรือ ฝากทุก ชนิด ซึ่งมีได้ รวมไว้ ใน อัตราค่า อื่น ๆ	—	"	๐.๐๕
	(ซ) กระดาษชนิดฝาผนัง และ กระดาษ หรือ กระดาษแข็ง ที่ ทำ เป็น ฉนวน หินอ่อน ใยหินทอง ทาสีเขียนเงิน ทาสี เคลือบสี ทำ เป็น ผนัง หรือ ระบายสี	—	"	๐.๐๕
๑๑๑	กระดาษ ม้วนใหญ่	—	กิโลกรัม	๐.๒๐
			ถ้า ทำ เป็น หรือ สำหรับ ใช้ม้วนใหญ่ ผู้แบ่งก็ให้ รวมน้ำหนักของ วัตถุที่ใช้ห่อหุ้มเข้า ด้วย	
๑๑๔	สิ่ง หักลดกรรมวิธี เคล็ด ทำด้วย กระดาษ และ กระดาษแข็ง			
	(ก) ของ กระดาษเขียนจดหมาย บัตรเขียนจดหมาย ซึ่ง ม้วนๆ หีบ หรือ ทำเป็น ห่อ	—	กิโลกรัม	๐.๒๐
	(ข) ของ กระดาษ อดสีเทา ทำด้วยกระดาษ	—	"	๐.๐๕

25/10/2566

๑๕๖๕

ประเภท ที่	รายการ	อัตราค่า		
		ค่าราคา	ตามสภาพ	
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ
๑๑๕	(ก) ทัพ ถอก และ ถอดง ทำด้วยกระดาษ หรือ กระดาษแข็ง สมุด หักเขียน ที่มีได้ รวมไว้ในประเภทอื่น สมุดบัญชี สมุดทะเบียน สมุดจดหมาย เหตุ รายวัน ที่ได้กระดาษซึม และ สิ่งคล้ายคลึง กม.ตั้ง เหลว	ร้อยละ		บาท
	(ข) สมุดหัดเขียนชนิดมีบันทึก และมีคีย์คำชี้แจง คำดำหวั่นใช้ ในโรงเรียน	--	กิโลกรัม	๐.๕๕
	(ค) กระดาษแข็ง หรือ กระดาษ และของทำด้วยกระดาษแข็ง หรือ กระดาษ รวมทั้งกระดาษชนิดบางอื่น มาตรา กงมี ซึ่งมี ได้ รวม หรือ รวมไว้ในประเภทอื่น ๆ	--	"	๐.๑๒
	ดัง ต่าง ๆ ของผู้ชาย หนังสือ และแผ่นหนังสือปกรวม เขียน	๒๐	--	
	(ก) สมุดหนังสือ หนังสือพิมพ์ออกตามเวลากำหนด หนังสือพิมพ์ บทเพลงพิมพ์วัน นานักทะเล และแผ่นผนัง แผนที่ ใบพิมพ์ แจงความ และพิมพ์สำหรับพิมพ์ แจง ความ	ไม่คง	เล่ม	ซากิ
	(ข) หนังสือพิมพ์ ใดๆ ที่ นำเข้ามา เพื่อใช้ ห่อหุ้มของ	--	กิโลกรัม	๐.๐๑๕
	(ค) โฟ	--	หนังสือพิมพ์	๐.๐๕
	(ง) ครอบตราไปรษณียากร หรือ อากูร รวมทั้งของปิด และ กระดาษห่อของ ซึ่งมี รูป ครอบตราไปรษณียากรพิมพ์ ทั้ง และฉบับกร ซึ่งรัฐบาล นำเข้ามา	ไม่คง	เล่ม	ซากิ
	(จ) กระดาษหรือกระดาษแข็ง พิมพ์ เป็น อย่างอื่น ๆ หรือ แผ่น หนังสือ ปกรวม เขียน ทุก ๆ ประเภท ที่ ใช้ กระดาษหรือกระดาษแข็ง กงมี ซึ่งมีได้รวม หรือ รวมไว้ ใน ประเภทอื่น ๆ	๒๐	--	

25/10/๒๕๖๖

ประเภท ที่	รายการ	อัตรากำลัง		
		ตำแหน่ง	ตามสภาพ	
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ
		รวม		บาท
	<u>ภาค ๒๔ - ขาดูပ် และสิ่งหัตถกรรมทำด้วยขาดูပ်</u>			
๑๑๖	บุหรี ซักรั้ว บุหรี ซักรั้วคดส์ และ ขาดูပ် ทุกชนิด			
	(ฉ) บุหรี ซักรั้ว	—	กั โดกรั้ว	๓.๕๐
	(ช) บุหรี ซักรั้วคดส์	—	๓	๓.๐๐
	(ค) ใบ ขาดูပ် ทั้ง ถ้วน	—	๓	๓.๕๐
	(ง) ขาดูပ် ชนิด อื่น ๆ ทั้ง ถ้วน	—	๓	๒.๕๐

๑๕๖๗

ประเภท ส ท	รายการ	อัตราค่าท		
		ตามราคา	ตามสภาพ	
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ
		ร้อยละ		บาท
	ภาค ๒๕-สิ่งหัตถกรรมทำด้วยไม้			
๑๑๗	เครื่องเรือน และ ตู้หรือหีบชนิดต่าง ๆ ซึ่งมี ไม้ รวมไว้ ใน ประเภทอื่น ๆ ทำด้วยไม้ เป็น ส่วนใหญ่ ทั้ง ไม้ หุ้ม หรือ มุงด้วย หรือ ที่ ยังมี ไม้ หุ้ม หรือ มุง	—	กิโลกรัม	๑.๑๗
๑๑๘	สิ่ง หัตถกรรม ทำ ด้วย ไม้ คง ระบุ ต่อ ไป นี้ คือ			
	(ก) ไม้ ก้อน ไม้ และ สิ่ง ทำ ด้วย ไม้ ก้อน ไม้ ไว้ ณ ที่ ใด ที่ หนึ่ง ที่มี ไม้ ก้อน ไม้	—	กิโลกรัม	๑.๑๘
	(ข) ไม้ และ สิ่ง ไม้ ที่ ไม้ ไม้ รวบรวม ของ ผลิต ทั้ง ไม้ ไม้ ซึ่ง ยัง มี ไม้ ประกอบ เข้า ด้วย ไม้ ไม้ ไม้ หรือ สิ่ง	—	๑๑	๑.๑๖
	(ค) กรอบ ไม้ ทุก ชนิด	—	๑๑	๑.๑๗

๑๕๖๗

ประเภท ที่	รายการ	อัตราภาษี		
		ตามราคา	ตามสภาพ	
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ
	ภาค ๒๒๒ - ยาน เครื่อง และ เครื่อง อุปกรณ์	ร้อยละ		บาท
๑๐๙	(ก) อากาศยาน และ ส่วนกับ เครื่อง อุปกรณ์ ที่เป็นส่วนแห่งเครื่อง ประกอบชุด ของอากาศยาน นั้น และ นำ เข้า มา พร้อม กัน กับ อากาศยาน นั้น	๕	—	—
	(ข) ชิ้นส่วน และ เครื่อง ประกอบชุดอากาศยาน ซึ่ง นำเข้ามาเพื่อใช้กับเครื่องอากาศยานที่นำเข้า	ไม่มีสิ่ง	เทียบ	บาท
๑๑๐	จักรยายนต์ (ไม่ รวม ทั้ง รถพังงา ขี่) และ ส่วนกับ เครื่องอุปกรณ์ (รวมทั้ง ยาง) ที่เป็นส่วนแห่ง เครื่อง ประกอบชุดแรก ของ จักรยายนต์นั้น และ นำ เข้า มา พร้อม กัน กับ จักรยายนต์ นั้น	—	หนึ่งพัน	๕๐.๐๐
๑๑๑	รถยนต์ (เว้นไว้แต่ จักรยายนต์) และ ส่วนกับ เครื่อง อุปกรณ์ (รวมทั้งยาง) ที่เป็นส่วนแห่งเครื่อง ประกอบชุดแรก ของรถยนต์ นั้น และ นำ เข้า มา พร้อม กัน กับ รถยนต์ นั้น	๑๐	—	—
๑๑๒	จักรยาน (เว้น ไว้แต่ ที่ มีรับ ของ กีฬา เสนอ) และ ส่วนกับ เครื่อง อุปกรณ์			
	(ก) จักรยาน และ ส่วนกับ เครื่อง อุปกรณ์ (รวม ทั้ง ยาง) ที่ เป็น ส่วน แห่ง เครื่อง ประกอบชุดแรก ของ จักรยาน นั้น และ นำ เข้า มา พร้อม กัน กับ จักรยาน นั้น	—	หนึ่งพัน	๕.๐๐

ประเภท ส ท	รายการ	อัตราค่าเช่า		
		ตามราคา	ตามสภาพ	
			หน่วย	อัตรา หนึ่งปี
	(๑) อ่าง แข็งเค็ดมาร์ (ทั้งคิมเครื่อง ประกอบเต๊อ และไม้ม) ขอบตอวด สายไซ้	ร้อยละ	หนึ่งตัน	๑.๒๗
	(๒) โถงครม บรุมรัน	—	หนึ่งโถง	๒.๗๐
	(๓) ส่วนของโถง	—	หนึ่งตัน	๑.๑๕
	(๔) ส่วนและเครื่องตุบกรณ ซึ่งมิได้ รวมไว้ในปร เภท อื่น ๆ	๒๐	—	—
๑๒๓	เครื่องคัมเพลิง	ไม้คอง	เต็ม	อากว
๑๒๔	รถตาด สอง (เตกรโคตร)	๕	—	—
๑๒๕	ยางนอก และ ยางใน สำหรับ อีกรด หนึ่งคู่ หนึ่งตัน ส่วน แห่งเครื่อง ประกอบ ชูคกรด ของรถ และ นำเข้าหา พร้อม กันกับรถนั้น			
	(ก) สำหรับ อีกรด	—	ยาง นอก หนึ่ง เต็ม ยางใน หนึ่ง เต็ม	๑.๒๐ ๑.๑๗
	(ข) สำหรับรถ เคิงคัม กำลังเครื่อง	—	ยางนอก ที่ โถกรัม ยางใน ที่ โถกรัม	๓.๕๐ ๒.๒๐
	(ค) สำหรับ รถอื่น ๆ	—	ที่ โถกรัม	๑.๗๗

ประเภท ที่	รายการ	อัตราค่าเช่า		
		จำนวนภาค	ค่าเช่า	
			หน้า	อัตรา หน้า/ปี
๓๒๐	ส่วน และ เครื่อง อุปกรณ์ แห่ง ยานยนต์ ซึ่ง มี เครื่อง ใช้ ใน ประเทศ อื่น ๆ และ มี เครื่อง เครื่องมือ ของ ประกอบ อุตสาหกรรม ของ ยานยนต์ (ก) แยก (๑) ชนิด ที่ มี ใช้ ไฟฟ้า (๒) ชนิด ไฟฟ้า (๓) ตู้ ยาน ยานยนต์ แยก ที่ นำ เข้า มา ต่างหาก จาก เครื่อง (ข) ของ เต็ม ทำ คัด เลือก หรือ ก่อ ก่อ สำหรับ ประดับ รถ และ ชุด หม้อ น้ำ ที่ มี ของ ประดับ (ค) แม่แรง ที่ ถัด หรือ หัก ได้ เงิน ไม้ ชน ไฮดรอลิก (ง) ตู้ ยาน (จ) หัว เพ็ชร (ฉ) ส่วน และ เครื่อง อุปกรณ์ ซึ่ง มี เครื่อง ใช้ ใน ประเทศ อื่น ๆ	ร้อยละ	บาท	
		—	หน้า	๓.๐๐
		—	๖	๓.๕๐
		—	หน้า	๐.๑๖
		—	หน้า	๐.๕๐
		—	หน้า	๓.๕๐
		—	หน้า	๐.๑๐
		—	หน้า	๐.๑๐
		๒๐	—	—

ประเภท ที่	รายการ	อัตรากำลัง		
		ตามสภาพ	ชดเชย หน่วยละ	
				ตามอัตรา
	ภาค ๒๗ - ตั้งหัตถกรรม เป็ดเทศ			
๒๗๑	เครื่อง และ เครื่องมือ และ เพาะที่ใช้ ประโยชน์ ใน ทาง วิชา ศาสตร์ คือ เครื่อง โตะ ไม้เคาะที่ ทราย สำหรับ ทด สอบ เหมะ ซึ่ง ซึ่ง ได้ ถึง ๒ มัดต่อกัน หรือ ค่า ค่า มัน หม้อ ต้ม กลั่น ขวด เครื่อง และ เครื่องมือ ทั้งนี้ เป็นสิ่ง และเพื่อ ใช้ ใน การ แยกธาตุ ทาง เหม และ โตะ ไม้เคาะที่ เตะ โตะไม้เคาะที่ หม้อกลั่น ซาม และ เครื่อง ใช้ อย่าง อื่น ๆ ที่ ทำ ด้วย สังกะสี ทอง หรือ แปดสีนั้น สำหรับ ใช้ ทำ เหม วัตถุ หรือ ใช้ ใน ส่วน แยกธาตุ กัดของชุดทรวงศ์รวมทั้งธาตุ และ เครื่อง ตำรอง แต่ ไม่ รวม ซึ่ง และ วัตถุ ที่ ใช้ กับ กัดของชุด ทรวงศ์ และ เครื่องมือ เครื่องมืออย่างอื่น ๆ ตามที่ อธิบดี กรม สุนัขการฯ จะ ได้ ประกาศ ไว้ ใน รายการ ปร การค้น ให้ มี ผลตั้งต้นออก ใน ราชกิจจานุเบกษา	ร้อยละ		บาท
๒๗๒	ตะเบ็งของ กระดาษ (แอสเบสตอส) เครื่องนุ่งเครื่องตัดทำ ด้วย แอสเบสตอส และ แอสเบสตอสเส้น (ทั้ง ที่มี และ ไม่ มี วัตถุ อย่าง อื่น ๆ ประกอบ) ทั้งนี้ ซึ่ง อธิบดี กรม สุนัข การฯ เห็นว่า พึง ใช้ ได้ ใน การ ปลูกสร้าง ก่อสร้าง	๕	—	—
๒๗๓	หัว นกจากนกขี้ ทำ เป็นสิ่ง ประดับกาย	—	กิโลกรัม	๐.๐๕
๒๗๔	—	—	หนึ่งหัว	๐.๐๑
๒๗๕	ดอกไม้ เพ็ดสี ทุกชนิด	—	กิโลกรัม	๐.๑๐
๒๗๖	ตั้งโต๊ะ มีพื้น คือ มีพื้นมี ผาด ในตลับ และผ้า ตะบัน ซึ่งใช้ ที่ ใช้ ตัดเย็บ หรือ ใช้ ผัด และ ใช้ มีพื้นได้	—	กิโลกรัม	๐.๑๕

๑ ๕ ๗ ๒

ประเภท ที่	รายการ	อัตราดอกเบี้ย		
		จำนวนตัว	ตามสภาพ	
			หมอม	อัตรา หน่วยต่อ
๑๑๒	ภาระของและเงิน สิ่งทำด้วยทองเงิน หรือแปดพันหม รวม ทั้งที่ เป็นจวด เป็นเงิน สิ่งค้ำชูม หรือ หนึ่งเงิน หรือของ ซึ่งมีให้ ระบุไว้ไปประเภทอื่น ๆ	ร้อยละ	—	บาท
๑๑๓	หมอม	๓๐	—	—
๑๑๔	เครื่องเพชร นอ้านคาน เพชร นอ้านคาน รวมทางตั้งที่หาเทียม หนวยเหตุ ไม่ รวม ลูก บัดหรือสร้อยคอกทำ ด้วยแก้ว (ดู ประเภท ๑๑)	๓๐	—	—
๑๑๕	กระดาษ ใหว่ ใหว่	—	ที่ โลกวม	๐.๑๐
๑๑๖	รูป	—	ที่ โลกวม	๐.๐๕
๑๑๗	ตะเกียง และ โคม (เว้น ไว้ แต่ โคมใส่ฟ้า) และ ส่วน แฉง ตะเกียง และ โคม ซึ่ง มี ไว้ ใน ประเภท อื่น ๆ	—	หนึ่งทอง	๐.๑๗
	(ก) แบบที่ เรียก กัน ว่า "แจ้วพายุ"	—	—	—
	(ข) ตะเกียง ที่ ทำ ขึ้น เพื่อ ใช้ กับ กระโปรง อื่นๆ ทำ ให้ แสง ไฟ สว่าง นอช หรือ ตะเกียง ที่ ทำ แสงสว่าง โดยอาศัย เครื่อง ผลิตลม	—	๖๖	๕.๐๐
	(ค) ตะเกียง ของ ผ่านหนึ่ง ซึ่งตั้งด้วยเหล็กแผ่นบาง ป็น ส่วน โปรง	—	๖๖	๐.๐๕
	(ง) ตะเกียง ของผ่านหนึ่ง ตะเกียงไฟวอนและตะเกียง ที่ ตะเกียง อื่น ๆ ทั้ง สิ้น	—	๖๖	๐.๒๕

๑๕ ส.ก

ประเภท ที่	รายการ	ชนิดรายการ		
		ตามราคา	ตามเงาหัก	
			หน่วย	อัตรา หักร้อยละ
		ร้อยละ		บาท
	(๑) ส่วนควบ ของ โคม และ ตะเกียงชนิดที่ ระบุใน ประเภทข้อ (ก) (ข) และ (ง) ซึ่งมีใช้ รวม ไว้ในประเภท กั้น ๆ และ มีขนาด เป็น ซม ๆ ทั่วไว้ และ โปรง หรือ ใช้ตะเกียง	—	หนึ่งชิ้น	หนึ่ง เป็น ส่วนควบ ของชนิด ใด ก็ กั้น แห่ง ของ อัตราค่า หิ้วชนิด นั้น
	(ข) หลอด ตะเกียง	—	โหล	๑.๑๖
	(ข) โคม กระจก	—	หนึ่ง โปะ	๑.๑๕
๑๑๗	ถ้วยตวง สำหรับ เครื่อง จัก	—	ถ้วย	๑.๑๑
๑๑๘	โต๊ะ เป็น ชิ้น ๆ และ พรม เซ็ด ผ้า เชื้อ ยิง มี ที่ ติดปูนฝัง กระจาก ตะกร้า ตะกรง ตะกรง ซึ่งทำด้วยหวายและ สิ่งอื่น ๆ ที่ สำ ของ คลัง กั้น ซึ่ง เหล่านี้ (รวม ทั้ง เครื่อง เคียง)			
	(๑) ส่วนใหญ่ ทำด้วย ไม้ ไม้ กายะ มะพร้าว พาง หวายชนิด ต่าง ๆ และ พืช อย่างอื่น ๆ ที่คล้าย คลึง กัน เช่น ใช้ ตะกรง	—	ถ้วย	๑.๑๕
	(๑) ส่วนใหญ่ ทำด้วย หวาย	—	"	๑.๑๕
	หมายเหตุ : มีบันทึก ใช้ ส่วน ตะกรง ตะกรง หรือ พรม นานัก ของ สังกัด เช่นอื่น ๆ ที่ ใช้ ไว้ 25/10/25๖๖			

๑ ๕ ๓ ๔

ประเภท ที่	รายการ	อัตราค่าเช่า		
		ตามราคา	รวม ค่าเช่า	
			พื้น หน่วย	ยี่สิบ หน่วย
๓๔๐	สุข และ สุขภัณฑ์	ร้อยละ	กิโลกรัม	๐.๓๕
๓๔๑	เครื่องดนตรี			
	(ก) เบ้า โถ ฆ้องมโหรีเครื่องดนตรี	—	พื้น	๓๐๐.๐๐
	(ข) เบ้า โถ ฆ้องวงระนาด	—	”	๓๐๐.๐๐
	(ค) หีบเสียง และ เครื่องที่คล้ายคลึงกัน เครื่องทำ เป็นตู้	—	พื้นเครื่อง	๓๐๐.๐๐
	(ง) หีบเสียง และ เครื่องที่คล้ายคลึงกัน เครื่องอื่น ๆ	—	”	๔.๐๐
	(จ) ความ และ ครอบอก สำหรับ หีบเสียง และ เครื่องที่ คล้ายคลึงกัน ทั้ง ที่ทำเป็นเสียง และ ที่ ได้ ด้วยกัน กระดาษ เสียง หรือ วัสดุกระดาษที่ นำไป ใช้ สำหรับ ใช้ กับ เบ้า โถ ที่ เล่น เครื่อง กลไก	—	พื้น	๐.๒๕
	(ฉ) เชื้อสำหรับหีบเสียง และ เครื่องที่คล้ายคลึงกัน	—	ร้อยละ	๑.๐๒
	(ช) เครื่องดนตรี ซึ่งมีโครงไม้ ของพื้นไม้ ลวดและ เครื่อง อุปกรณ์ ทุกชนิด รวมทั้งภาชนะภาคร ที่ บรรจุ เครื่องดนตรี ซึ่งมี ไม้ ระบุได้ ใน ประ เภท ๓๔	๓๕.๕	—	—

ประเภท ที่	รายการ	อัตราค่า	
		ตามราคา	ตามสภาพ
			หน่วย
๑๕๖	<p>ข้อใช้ในการถ่ายรูป</p> <p>(ก) พริตภาพถ่าย (ชนิด ๓๕ มม.) มีภาพทั้งที่ ถ่ายแล้ว และยังไม่ได้ล้าง และนำมาเพื่อแสดง ภาพ หรือ เพื่อแสดง ให้ คน ดูด้วย ปรุกระจกใด ๆ โดย ชาติย เครื่อง ฉาย ภาพยนตร์ หรือ เครื่อง อย่างอื่น ๆ ที่ คล้าย กัน</p> <p>(ข) ถ่ายด้วย ภาพ</p> <p>(ค) ถ่ายด้วย ภาพยนตร์</p> <p>(๑) ถ่ายด้วย ภาพ ชนิดอื่น ๆ</p> <p>(ก) พริตมี ม้วน สำหรับ ถ่ายภาพ</p> <p>(ข) กระจก ใช้ ในการ ถ่าย ภาพ ชนิด ที่ ใช้ โดยวิธี ให้ ถูก แสง สว่าง รวม ทั้งกระจก ๒๐๖ ซึ่ง เขียน ลงบน ชนิด ที่ ใช้ โดยวิธี ให้ ถูก แสง สว่าง</p> <p>(๑) ข้อใช้ ถูก ชนิด ใน ครัว ถ่ายภาพ ซึ่งมี ให้ 25/10726 ข้ออื่น ปรุกระจก อื่น ๆ</p>	ร้อยละ	บาท
		—	<p>ความยาว ทุก ๆ ๑๐๕ มม. เมตร (๑๐๐ ฟุต) จุดเริ่มต้น กว่า ๑๐๐ ราคา ขึ้น มี ๑๐๐ มีจุดเริ่มต้น</p> <p>๑๐.๐๐</p> <p>เครื่องหนึ่ง ของเสีย ๑๐๐ อย่าง น้อย ที่จุด</p> <p>๑๐.๐๐</p> <p>๑๐.๐๐</p> <p>ที่โดยทั่วไป</p> <p>๑.๕๐</p> <p>—</p> <p>—</p>

๔ ๕ ๗ ๖

ประเภท ที่	รายการ	อัตราภาษี		
		ตามราคา	ตามสภาพ	
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ
๓๔๔	ยาง ทำ เป็น ท่อนสำหรับขุดข้าว ถ้านำเข้ามาต่างหาก จากเครื่อง	ร้อยละ		บาท
๓๔๕	สิ่ง ที่ ใช้ ใน การ สูบยา หรือ บุหรี่ ซึ่ง มี ใต้ววมไว้ ใน ประเภท อื่น ๆ	๓๕	กิโลกรัม	๐.๐๕
๓๕๓	เครื่องเขียน (เว้นไว้แต่ กระดาษ) (ก) ปากกา หมึก ชอล์ก ระเบิด มี หัว ปากกา และ ระเบิด ที่มี ปลดสาย แหวน และ ส่วนประกอบ (ข) ดินสอ อื่น (ค) ดินสอ อื่น (๒) ส่วน ครอบ (๓) ดินสอ ลูก ระเบิด สำหรับ เขียน หรือ วาด (รวม ทั้ง ระเบิด ที่มี ยาง ดมคอก อยู่ ด้วย) เว้นไว้แต่ ชนิด ที่ หมุน อกัน หรือ ปลดสาย เพื่อ ครอบ ฝา ครอบ ดมคอก และ เว้น ดินสอ เขียน กระดาษ ธรรมดา (๔) กระดาษ ธรรมดา ใช้ ใน โรงเรียน (๕) ดินสอ ปากกา ลูก ระเบิด เว้นไว้ แต่ หัว ครอบ ใต้ววม ใน ประเภท อื่น (ก) (๖) ปากกา (เว้นไว้แต่ ที่ ใช้ กับ ปากกา หมึก อื่น)	๒๕	ต้นหนึ่งต่อ เส้นปากกา อย่างน้อย ที่สุด	๐.๑๕
		๒๕	๒๒	๐.๑๕
		—	หนึ่งร้อย	๐.๐๕
		—	โหล	๐.๒๐
		—	๒๒	๐.๐๕
		—	สิบสองโหล	๐.๒๐
๓๕๖	ขลุ่ย ฆ้อง ฆ้อง กระจับปี่ เครื่อง ประกอบ และ อุปกรณ์ เล่น ฆ้อง ฆ้อง ฆ้อง	—		
25/10/25๕๖	วง ฆ้อง ฆ้อง และ ฆ้อง สำหรับ ฆ้อง	—	กิโลกรัม	๐.๑๐

ประเภท ที่	รายการ	อัตราค่า						
		ความราคา	ความเงา					
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ				
๓๕	รวม	ร้อยละ		บาท				
			(๑) ตู้กดราคา ของเค็ดหมอย่างอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ ทำด้วย ยาง หรือ เซตตุตออก หรือวัสดุที่คล้าย คลึง กัน	—	กิโลกรัม ๓.๐๐			
			(๒) ของเค็ดหม ทุ้มกดโต มีตะปริง ไร้โซ่หรือ ไฟฟ้า และ ของเค็ด เหมอย่างอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ ทำด้วย โลหะ	—	” ๐.๕๐			
			(๓) ของเค็ดหมทั้งชิ้น และเครื่องใช้เค็ดหมประกอบ และอุปกรณ์ ครอบเค็ด ในบ้าน ซึ่งมี ใช้จากเหล็กได้ในประเภทย่อย (ก) (ข) และ (ค)	๐.๕๕	—			
			(๑) แพท และ แพท เกล็ด	—	หนึ่งคน ๐.๕๐			
			(๒) สิ่งอื่น ที่มีลักษณะอื่น ๆ	—	” ๐.๓๐			
			(๓) กระดาษ หรือ วัสดุ อย่างอื่น ๆ ที่มีค่ามากกว่า ไว้ในประเภทย่อย (ก) และ (ข)	—	” ๐.๐๕			
			๓๖	ชดเชย และ หนี้อื่น ของ รันหรือ เซ็น	—			
						(๑) มี เครื่อง ควบคุม	—	หนึ่งใบ ๐.๓๐
						(๒) แก้ว ใส	—	หนึ่งชิ้น ๐.๓๐
(๓) ส่วน ประกอบ มีลักษณะอื่น ๆ	—	” ๐.๒๐						
๓๗	ของ สร้างทำ ส่วนกันสะเทือน	—						
			(๑) นาฬิกาพก และ นาฬิกา ข้อมือ					
			(๑) เว็ชของ หรือ แปดสี	—	หนึ่งชิ้น ๓๖.๐๐			
	(๒) เว็ช ทำด้วย โลหะ อย่างอื่น ๆ	—	” ๓.๕๐					

หมายเหตุ: อัตราของ ข้าราชการชั้น สี่เยี่ยม หนึ่งปี หรือ ๑๓๖
25/10/2566
คดีพิเศษ ข้าราชการแพ่ง

๑๕๓๘

ประเภท ๔ ๓	รายการ	อัตราค่าจ้าง		
		ความงวด	ตามสภาพ	
			หมอน	อัตรา หน่วยละ
		ร้อยละ		บาท
	(๖) เรือ หรือ ส่วนแห่งเรือ นาคีทางบก นาคีทางเรือ มีด เช่น ฝ่ายม้า ฝ่ายหลัง ธรรมดา ฯลฯ			
	(๑) ทำด้วยทอง หรือ เงินคิมม	—	ครบทั้งเรือน หลังเรือน	๓๓.๐๐
			ส่วน พื้นเรือน	๘.๕๐
	(๒) ทำด้วยโลหะ อย่างอื่น ๆ	—	ครบทั้งเรือน หลังเรือน	๑.๕๐
			ส่วน พื้นเรือน	๑.๒๕
	(๓) เครื่องจักร นาคีทางบก นาคีทางเรือ มีด ฆ้อง ที่ทำเข้ามาทำจาก จากต่างประเทศ	—	หลังเครื่อง	๑.๐๐
	(๔) นาคีทางบก ที่ตั้งไว้ ติดผนังภายในของเครื่องใช้ ต่าง ๆ	๓๓.๐๐	—	—
	(๕) นาคีทางเรือ เช่น ฆ้อง เครื่องจักร ทำขึ้นจาก ต่างประเทศ ทำด้วยเหล็ก ไม้ หรือ วัสดุอย่างอื่น	—	หลังเรือน	๑.๕๐
	(๑) นาคีทางเรือขนาดเล็กติดผนัง	—	หลังเรือน	๑.๕๐
	(๒) นาคีทางเรือ นาคีทางบก	—	๓๓	๓.๕๐
	(๖) ของอย่างอื่น ๆ ซึ่งใช้ของต่าง ๆ ซึ่งแก่นาคีทาง รวมกัน ส่วน เรือ นาคีทางบก ฆ้อง มีด ฆ้อง ออก เป็นชิ้น ๆ และมีเครื่องมือประกอบอื่น ๆ กับ เครื่องขนาดเล็ก หรือ ยอก เวลา ซึ่งมีได้ รวมไป ในวิธีเช่นนี้	๓๓.๐๐	—	—

๑๕๓๕

หมวด ๕ ตั้งทอ

ภาค ๒๑๙ - วัตถุประสงค์สำหรับทอ และสิ่งหัตถกรรมทอ

หมายเหตุ ทอไป ข้อว่า ขวกร เก็บ แต่ วัตถุประสงค์ สำหรับทอ และ ตั้ง ทอ ด้วยวัตถุประสงค์

ให้ ปฏิบัติตามบทบังคับต่อไปนี้

บท (๓) วัตถุประสงค์ทำเป็นเส้นใยจาก แก้วใย เส้นเล็ก

และ เส้น ผืน

๑๓๓๕ หรือ เส้น

(ก) ถ้า เป็น ผ้าย ผสม ด้วย วัตถุประสงค์ อื่นๆ และ วัตถุประสงค์ อื่นๆ ใน ส่วน ผสม มี น้อยกว่า ไม่เกิน ร้อย ละ ๒๐

เส้น ขวกร โข ข้อว่า สำหรับ ผ้าย (ข้อ ๒๓๓๕.๑๕)

(ข) ถ้า เป็น ผ้าย ผสม ด้วย วัตถุประสงค์ อื่นๆ และ วัตถุประสงค์ อื่นๆ ใน ส่วน ผสม มี น้อยกว่า ไม่เกิน ร้อย ละ ๑๐

(๑) ถ้า มี โคน อยู่ ด้วย และ โคน มี น้ำหนักน้อยกว่าร้อยละ ๕

เส้น ขวกร โข ข้อว่า สำหรับ วัตถุประสงค์ อื่นๆ (ที่มี ใช้ ผ้าย หัก ใหม่) ซึ่งมี โคน ใน ส่วน ผสม นั้น สูง กว่า ค่า วัตถุประสงค์ ตั้ง เส้น ขวกร สูง สุด (คือ ๒๓๓๕.๑๕๓ หรือ ๑๕๓)

(๒) ถ้า มี โคน อยู่ ด้วย และ โคน มี น้ำหนักน้อยกว่าร้อยละ ๕ ขึ้น ไป

เส้น ขวกร โข ข้อว่า สำหรับ โคน ตาม ข้อ ๒๓๓๕.๑๕๓ (ข้อ ๒๓๓๕.๑๕๓)

(ก) ถ้าเป็นวัตถุอย่างอื่น ๆ ทั้งสิ้น ผสมกัน (คือ
ไม่มีน้ำ)

(๑) ถ้าไม่มีไหม หรือ มีไหมอยู่ด้วย
แต่ไม่มีน้ำหนักกันย่อยด้วยละ ๕

เสียอากรใน อัตราสำหรับวัตถุ (ที่
มีไหม) ซึ่ง มีอยู่ในส่วนผสม
นั้น สูงสุด แล้วแต่ที่วัตถุใดของเสีย
อากรสูง สุด (คือประเภท ๑๑๒,
๑๕๓ หรือ ๑๖๗)

(๒) ถ้ามีไหม อยู่ ด้วยและไม่มีน้ำ
หนัก ทั้ง แต่ ร้อยละ ๕ ขึ้นไป

เสีย อากร ในอัตราสำหรับไหมความ
สูงแห่งใหม่ (คือประเภท ๑๕๑)

บท (๑) สิ่งที่ทำเป็นรูปไม้ใช้ได้แล้ว , เครื่องนุ่งห่ม ที่ กัด
ทอ และ ย้อมได้ และสิ่งหัตถกรรม อย่างอื่น ๆ
ให้ ปฏิบัติตามบท นี้กับ ที่กำหนดไว้ ใน
ประมวลต่าง ๆ ตาม ประเภท

สำนักหอสมุด

๑๕๖๑

ประเภท ผ้า	รายการ	อัตราค่าทอ		
		ตามราคา	ตามสภาพ	
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ
๑๕๐	ผ้าดิบ เศษผ้า และ สิ่ง หักดกรรรม ทำด้วย ผ้า	ร้อยละ	—	บาท
	หมายเหตุ ๑. สิ่ง ที่ ทำ เป็น รูปใช้ โต แล้ว เครื่องนุ่งห่ม ที่ ตก ทอและย้อมสี โสร่ง ผ่า ตาย ผ่าพัน ผ่า ขาว มา เศษ ผ่า และ สิ่ง ทงอื่น ที่ รวม โย ใน ประเภท ๑๕๗ นั้น มิให้ เก็บค่าทอในอัตราที่กำหนด เว้น ให้ เศษ ทำด้วย ผ้า ด่วน			
	หมายเหตุ ๒. สำหรับผ้าเส้นหยาบ เกดียว ค่ายเส้นเล็ก และผืนผ้า ให้ ระบุหมายเหตุไปยังบัญชี			
๑๕๓	ไหม			
	(ก) ไหมดิบ (รวมทั้ง โย และ เศษ) ที่ พัง ใช้ ทำ เป็น เส้นไหม และ พร	ไม่คิด	เต็ม	บาท
	(ข) ไหม เส้น หยาบ เกดียวไหม และไหมเส้นเล็ก	—	กิโลกรัม	๑.๓๐
	(ค) พร ผืน			
	(๑) ไหม ด่วน หรือ มีไหม ชั่ว ด้วย และไหมมีน้ำหนักเกินกว่าร้อย ละ ๕๐	—	๖๖	๓.๕๐
	(๒) มีไหม ชั่ว ด้วย และ ไหม มีน้ำหนัก ตั้ง แต่ ร้อย ละ ๕ ถึง ร้อย ละ ๖๐	—	๖๖	๓.๓๐
	หมายเหตุ แต่ ผ้าพร ทำด้วย ผ้า และ ไหม ผสม กัน นั้น ให้ มี ผืน เส้น ผสม มีน้ำหนักไม่เกิน ร้อย ละ ๖๐ ก็ ให้ เสีย อัตรา แต่ ร้อย ละ ๕ ตาม ราคา (ตามหน่วยทุก ๆ ปี ไม่ ๖๓๓ (ก) ซึ่งตั้ง)			
	(๓) มีไหม ชั่ว ด้วย และไหม มี น้ำหนัก เก่งกว่า ร้อย ละ ๖๐ แต่ไม่เกิน ร้อย ละ ๘๐	—	ที่โยกรัม	๖.๖๖

25/10/2566

๑ ๕ ๒

ประเภท ที่	รายการ	ตัวอักษร		
		ความราคา	ความสภาพ	
			หน่วย	ปี หรือ จำนวน
๓๕๒	<p>ชนิดตัว</p> <p>(ก) ชนิดตัวที่เป็นเส้นหยาบ กว้าง และเส้นเล็ก</p> <p>(ข) เส้นผ่า ชนิดตัว</p> <p>หมายเหตุ คำว่า ชนิดตัว หมายถึง ความกว้างชนิดตัว ทุกชนิด</p>	ร้อยละ		บาท
		—	กิโลกรัม	๓.๐๐
		—	”	๓.๓๐
๓๕๓	<p>ไหมเทียม ดินิน</p> <p>(ก) ไหมเทียม ทำ เป็น เส้นหยาบ กว้างไหมเทียม และ ไหม เทียม เส้น เล็ก กว้าง ดินิน เส้น หยาบ เก๋ยอด้วยดินิน และ ด้วยสีฟ้า เช่นเส้น</p> <p>(ข) เส้นไหมเทียม เส้นด้วยดินิน</p> <p>(ค) แพรไหมเป็นดินิน</p> <p>(ง) เส้นผ่าดินิน</p>			
		—	กิโลกรัม	๐.๑๗
		—	”	๐.๑๕
		—	”	๐.๖๑
		—	”	๐.๕๕
๓๕๔	<p>เส้นไหม เส้นสีด เส้น ส้อม ซันนอก เส้นสีใน ของ หญิง สิ่งอื่น ๆ ส้อมสีใน (รวมทั้ง เส้น ทางเกงคน เส้นนอกของ หญิง และ สิ่ง ที่หญิงส้อมสีใน ทุกชนิด) ผ่าเส้นหน้า ผ่าผอกอ (ทั้งนี้เว้นไว้แต่ที่ทอด้วยเส้น ทั้งที่เป็น และ มี ใช้เป็น สิ่งตก และยัดใส่ ^{ในเครื่องนุ่งห่ม} ไว้ในประเภทอื่น ๆ</p>			

ประเภท ที่	รายการ	อัตราส่วน		
		จำนวน	ความเสียหาย	
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ
	(ค) ทรัพย์สินอื่น ๆ	ร้อยละ		บาท
		—	๕๕	๐.๐๑
			๕๕	๐.๐๒
			๕๕	๐.๐๓
			๕๕	๐.๐๔
			๕๕	๐.๐๕
			๕๕	๐.๐๖
			๕๕	๐.๐๗
			๕๕	๐.๐๘
			๕๕	๐.๐๙
			๕๕	๐.๑๐
			๕๕	๐.๑๑
			๕๕	๐.๑๒
			๕๕	๐.๑๓
			๕๕	๐.๑๔
			๕๕	๐.๑๕
๑๕๕	เครื่องใช้ส่วนตัว หรือ ของใช้ส่วนตัว (นอกจากที่ทำ ด้วยผ้าฝ้ายล้วน)			
	(ก) เสื้อเชิ้ต เสื้อเชิ้ตคอวี และคาร์ดิแกน เสื้อแจ็ค เก็ต เสื้อที่คล้ายคลึงกัน			
	(๑) ทำด้วยขนสัตว์ล้วน โพลีเอสเตอร์ หรือ ไหม เทอร์น ลินิน หรือ ทำด้วยวัสดุ เหล่านี้ ผสมกัน หรือ ทำด้วยวัสดุ เหล่านี้ แต่อย่างใด อย่างหนึ่ง หรือ สิ่งอย่าง หรือ ทั้งหมด ผสมกัน วัสดุ อย่างอื่น ๆ โดยที่ วัสดุเหล่านี้ แต่ อย่างใด อย่างเดียว หรือ รวมกัน มี น้ำหนักมากกว่า วัสดุอย่างอื่น ๆ นั้น	—	หนึ่งตัว	๐.๕๐
	(๒) ทรัพย์สินอื่น ๆ	—	..	๐.๒๕

ประเภท พืช	รายการ	อัตราค่ากร		
		การราคา	ตามสภาพ	
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ
		ร้อยละ		บาท
	(๑) กิ่งเตาต้น กิ่งเตาขวง	—	กิ่ง เต่าต้น หนึ่งคู่	๐.๒๐
	(๑) ทำคอกขี้ใหม่ หรือใหม่ ผสม กับขี้คอก อย่างอื่น ๆ แต่ใหม่มีน้ำหนัก มากกว่า	—	กิ่งเตาขวง หนึ่งคู่	๐.๕๐
	(๒) ทำคอกขี้ใหม่ผสม รุนสัตว์ หรือใหม่ เทียบกับรุนสัตว์ หรือ ขี้คอกทั้งสอง แต่อย่างใดอย่างเดียวกันหรือทั้งสองอย่าง ผสมกับ ขี้คอก อย่าง อื่นๆ โดยขี้คอก ทั้งสอง น แต่ อย่าง ใด อย่าง เดียว หรือ รวมกัน มีน้ำหนัก มากกว่า ขี้คอกอย่าง อื่น ๆ นั้น	—	กิ่งเตาต้น หนึ่งคู่	๑.๐๗
		—	กิ่งเตาขวง หนึ่งคู่	๐.๒๖
	(๓) ระเบิดอื่น ๆ	—	กิ่งเตาขวง หนึ่งคู่	๐.๑๕
		—	กิ่งเตาต้น หนึ่งคู่	๐.๑๕
๑๕๐	น้ำขัง ไช้รัง น้ำขาวน้ำ น้ำห่าน น้ำหนักของชนิด อื่นใด แต่ที่ทำด้วยผิวสัตว์	—	น้ำขังหนึ่งคู่	๒๐.๐๐
	(๓) ทำคอกขี้ใหม่ล้วน หรือใหม่ ผสมกับ ขี้คอกอย่าง อื่น แต่ใหม่ มีน้ำหนัก มากกว่า	—	ไช้รังหนึ่งคู่	๓๐.๐๐
			ผิวขางหมา ผิวห่านหรือ ผิวฟางคอก	
			หนึ่งแผ่น	๐.๑๕

๑๕๘๖

ประเภท ที่	รายการ	อัตราค่า		
		ตามราคา	ตามอัตรา	
			หน่วย	อัตรา หน่วย
	(๑) ค่าจ้างใหม่ตาม ลัคน หรือใหม่เทียบสมกับ วัดถูกอย่างอื่น แต่ใหม่เทียบ มีน้ำหนักมากกว่า	ร้อยละ		บาท
	(๒) ค่า ล้อย ธนสัตว์ ลัคน หรือ ธนสัตว์ ย่อม กับ วัดถูก อย่างอื่น แต่ ธนสัตว์ มี น้ำหนักมากกว่า	—	ฝังนึ่งหนึ่งกู่ ฝังหนึ่งกู่ ฝังสาม ฝังห่ม หรือ ฝังพันคอ ฝังงม	๗.๐๐ ๕.๐๐ ๐.๗๖
	(๓) ฆริล อื่นๆ	—	ฝังนึ่งหนึ่งกู่ ฝังพันคอ ฝัง หิน	๐.๕๕ ๐.๓๕
		—	ฝังนึ่งหนึ่งกู่ ฝังหนึ่งกู่ ฝังสาม ฝังห่ม หรือ ฝังพันคอ ฝังงม	๗.๐๐ ๕.๐๐ ๐.๑๐

หมายเหตุ ๑ อัตราที่ กำหนด ไว้ ใน

ประเภทนี้ หมายถึง ฝังนึ่ง ฝัง
ฝัง สาม ห่ม (รวมทั้ง ฝังห่ม และ
ฝังพันคอ) ซึ่งมีขนาด ฝังหนึ่ง ๆ
ดังต่อไปนี้ คือ

ฝังนึ่ง ไม่เกิน ๓.๕๐ ตารางเมตร
 ฝังหนึ่ง ไม่เกิน ๒.๖๐ ตารางเมตร
 ฝังสาม ห่ม (รวมทั้ง ฝังห่ม และ ฝัง
 พันคอ) ไม่เกิน ๒.๐๐ ตารางเมตร

๑ ๕ ๗

ประเภท ที่	รายการ	อัตราการ		
		ตามราคา	ตามสภาพ	
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ
	<p>ถ้า สิ่ง ตกถาวร ผืนหนึ่ง ๆ มี ขนาด สูงกว่า ที่ กำหนด ใช้เสียอากร (เพิ่มขนาดส่วนที่สูง) ว่า ขนาดที่กำหนด [ดูตัวอย่าง แพร่หมื่นผืนหนึ่ง มีขนาด ๒ ๕๐ ตารางเมตร จะต้อง เสีย อากร ดังต่อไปนี้ $(\frac{๒๕๐}{๒๐๐} \times ๓๕) = ๔๓.๗๕$ (บาท)]</p> <p>หมายเหตุ ๒. กุดหนึ่งให้ถือว่ามี ๒๐ ผืน</p>	ร้อยละ		บาท
๑๕๗	<p>สิ่งอื่น ๆ ที่ มิได้ รวมไว้ในประเภทอื่น ๆ ทำด้วยวัสดุอิฐ หรือ ส่วน หนึ่ง ซา ด้วย วัสดุอิฐ และ อีก ส่วน หนึ่ง มี วัสดุอิฐ</p> <p>(ก) สิ่ง ที่ มิได้ รวม ไว้ใน ประเภท อื่น ๆ ทำด้วย ใหม่อื่น</p> <p>(ข) สิ่ง ที่ มิได้ รวมไว้ ในประเภท อื่น ๆ ทำด้วย ใหม่อื่นหนึ่ง และวัสดุอิฐชนิดอื่น ๆ อีกส่วน หนึ่ง โดย ที่ ใหม่นี้ มี น้ำหนัก มากกว่า</p> <p>(ค) สิ่ง ที่ มิได้ รวมไว้ ในประเภท อื่น ๆ ทำด้วย ใหม่อื่น หนึ่ง และ มี วัสดุอิฐ อีกส่วนหนึ่ง</p> <p>๑. ถ้า ใหม่นี้ มี อยู่ หนึ่ง ผืน ส่วน ประกอบ ดังคำนี้ ใน คำ</p> <p>๒. ถ้า ใหม่นี้ มี อยู่ หนึ่ง ผืน ส่วน ประกอบ ดังคำนี้ ใน คำ</p>	๑๕%	๑๕%	

๑๕๘

ประเภท ที่	รายการ	อัตราอากร		
		ตามราคา	ตามสภาพ	
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ
		ร้อยละ		บาท
(๑) (๑)	สิ่งที่มีได้ รวมไว้ใน ประเภทอื่น ๆ ทำด้วย วัตถุทอง หนักเกิน ๑๕ กรัม แต่ไม่เกิน ๓๐ กรัม	๒๐	—	—
(๒)	สิ่งที่มีได้ รวมไว้ใน ประเภทอื่น ๆ ทำด้วย วัตถุทอง มากกว่า หนึ่ง ชนิด (รวมทั้ง โหม หรือฝ้าย เพื่อโหมผสม กับฝ้าย) แต่ไม่เข้า อยู่ใน ประเภท ขอบ (ก) (๒) ข้างต้น	๒๐	—	—
(๓)	สิ่งที่มีได้ รวมไว้ใน ประเภทอื่น ๆ ส่วนหนึ่ง ทำด้วย วัตถุทอง หนักเกิน ๑๕ กรัม และ อีกส่วน หนึ่ง มีใช้ วัตถุทอง โดย ที่ วัตถุทอง นั้น เป็น ส่วนประกอบ จำกัฎในค่า	๒๐	—	—
	<u>หมายเหตุ ๑</u> สิ่งที่มีได้ รวมไว้ใน ประเภทอื่น ๆ ทำ ด้วยฝ้ายล้วน ๆ ให้เก็บอากรในประเภท ๑๕๐ กับ ร้อยละ ๕ ตาม ราคา			
	<u>หมายเหตุ ๒</u> สิ่งที่มีได้ รวมไว้ใน ประเภทอื่น ๆ ทำ ด้วยฝ้าย ส่วนหนึ่ง และ มี ใช้ วัตถุทอง อีกส่วนหนึ่ง ให้เก็บอากรคงที่ต่อไป			
	(๑) ในกรณีที่มีฝ้ายเป็นส่วนประกอบ จำกัฎในค่า เสียอากร ใน ประเภท ๑๕๗ (๑) (๓)			
	(๒) ในกรณีอื่น ๆ เสียอากร ใน ประเภท ๑๖๑			
	หรือกรณีที่มีฝ้าย ร้อยละ ๒๐ ตามราคา ทั้งสองกรณี			

หมวด ๖-ชื่อยกเว้นอากร

ประเภท ที่	รายละเอียด	อัตราอากร		
		ความภาค	ความสภาพ	
			หน่วย	อัตรา ร้อยละ
		ร้อยละ		บาท
๑๕๗	<p><u>ภาค ๒๑๙--ชื่อยกเว้นอากรขาเข้า</u></p> <p>หม้อซึ่งเจ้าของนำเข้ามา พร้อมกับคนส่งมอบไว้ ส่วนตัว เว้นไว้แต่ ภาชนะที่ นำสุรา ขาวรูปปั้นและกระสุนปืน และของอื่น ๆ อีก หนึ่งชนิด</p> <p><u>หมายเหตุ</u> ชื่อยกเว้นนี้ รวม ทั้ง ของ ที่ เป็น ส่วนประกอบของเครื่องใช้ ใน อื่น ซึ่งโดย สุ่มคิด และใช้ แล้ว อันซึ่งมาจาก ทำเรือ หรือ ประเทศ ที่ ผู้ โดย ส่ง เค อยู่ มาก่อน และ ซึ่ง มา ถึง ก่อน ตัว ผู้ นำมา ใน หนึ่ง เคอื่น หรือ มาถึง ภายหลัง ตัว ผู้ นำมา ใน เวลาไม่ นาน กว่า :</p> <p>๒. ส่วนเคหะ ถ้ามาจากประเทศเดนมาร์ก สหรัรัฐ มาดากุ หรือ อินโดจีน</p> <p>๕. ส่วนเคหะ ถ้า มา จากภาค อื่น ๆ ใน เอเชีย</p> <p>๑๐. ส่วนเคหะ ถ้า มา จาก ทำ เรือ หรือ ประเทศ อื่น</p>	—	—	—
๑๕๘	กระดุม ป่า	—	—	—
๑๖๐	ถ้วยอย่าง ดีนาคาใช้ เคียงเคียงกับถ้วยอย่างนั้น	—	—	—
๑๖๑	* เงินทอง หรือเงิน เหรียญกษาปณ์ (รวมทั้ง ทองไม่)	—	—	—
	<u>หมายเหตุ</u> ไม่รวมของไม้เทียม			

25/10/2566

ประเภท คดี	รายการ	อัตราค่าฤชาธรรมเนียม		
		คำนวณราคา	ตามสภาพ	
			ฟ้อง	อัตรา ทนาย
๑๖๕	<p>ตั้งหลักประกันจำนองจำนำ ถ้าจะส่งคดี ออกไป ภายใน ๑ เดือน นับแต่วันนำ เข้ามา</p> <p>ในกรณี เช่น นี้ อธิบดี กรม ศักดิ์การ ศาล ประถม ประกัน ความหมาย และเป็นจำนองเงิน ตามที่เห็นสมควร และจะคืนเงิน หรือ ให้ถอนหลักประกันที่วางไว้ อธิบดีได้ปฏิบัติ พิเศษบ้างตามที่ได้ ตัดหมายไว้ครบถ้วนแล้ว ถ้าจะยื่นคำร้องขอถอนเวลาออกไม่เกินกำหนด ๑ เดือน ก็ต้องยื่น ต่ออธิบดีกรมศักดิ์การ ก่อนครบกำหนดหนึ่ง ยี่สิบสี่ ชั่วโมง เพื่อให้ยื่นเวลาออกได้ ในกรณีพิเศษ จะต้องไม่เกิน ๑ เดือน</p> <p>(ก) ตั้งทนาย ในการ แสวงหาคดี หรือ การ แสวง หา ยางอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งผู้ แสวงหาทั้งสองฝ่าย นำเข้ามาในราชอาณาจักกร เป็นการชั่วคราว</p> <p>(ข) เครื่องแต่งตัว ใช้ ในการ ทดสอบ หรือ การ แสวงหา ซึ่งบุคคลที่ช่วย ชักตรา ในราชอาณาจักกร นำเข้ามา เพื่อจัดการทดสอบหรือแสดงแทน</p> <p>(ค) รถ สำหรับ เดินทาง มาที่ ศาล ยี่สิบสี่ ชั่วโมง มีค่าไม่เกิน ๑๐๐ และ เครื่องอื่น ซึ่ง เจ้า ข้าราชการ นำเข้ามา พร้อม กับคน</p> <p>(ง) เครื่อง สำหรับ ถ่ายเก็บ ส่งถึง พงศกษัตริย์ หรือ ใต้ดิน ซึ่ง บุคคล ที่ช่วย ชักตรา ใน ราช อาณาจักรกร นำเข้ามา เพื่อจัดการ ถ่ายเก็บ ส่ง มีนัย ๆ แต่ทั้งนี้ ไม่รวมเครื่องมือ จาน หรือสิ่งอื่น ๆ ที่ใช้ในการถ่ายเก็บ</p> <p>(จ) ขาดคุณสมบัติ บุคคลผู้ มุ่ง เทียบ หรือ มาดำงัดข้อชั่วคราวใน ราชอาณาจักกร เป็น ผู้ นำ เข้ามา</p>	ร้อยละ	หนึ่ง	

25/10/26

ตั้ง ทนาย ซึ่ง นำ เข้ามา โดย มุ่ง หมายถึง บุคคลในลักษณะที่เห็นให้ มีประชาชน ผู้ใด ที่มิใช่

๑๕๕๑

ประเภทที่	รายการ	ชื่อโครงการ		
		ตามราคา	หน่วยงาน	หน่วยงาน
๑๐๓	สิ่งที่ไม่ออก (รวมทั้งที่ตั้งกับออกไป) ซึ่งนำตัวเข้ามาภายใน ๒ ปี โดยไม่เปลี่ยนแปลงสถานะหรือรูปแบบประเภทใด ๆ และในเวลาใด ๆ ของทั้ง ๒ ปี ที่มีผู้ซื้อสำหรับนำกลับมาจำหน่าย	ร้อยละ		มาก
๑๐๔	กำหนดลูกประเภท (เว้นไว้แต่ของซึ่งมีบทบังคับโดยเฉพาะ สิ่งในกฎหมายประเภท ๑๒) ถ้าบรรดาของที่มีต้องเสียอากรหรือของที่เสียอากรตามสภาพที่มีอันใดแต่สิ่งใดมิได้ทำอันใด ความมุ่งหมายไม่ประสงค์ว่าจะให้เป็นภาระของบรรดาของและสิ่งใดและภาระที่อันใด การเสียอากรเงินอากรบรรดาของเข้ามาที่ด้วยประสงค์จะหลีกเลี่ยงการเสียอากรซึ่งภาระนั้น ๆ ใดๆ ต้องเสียอากรหากนำเข้ามาโดยมีใบเสร็จของ และของที่ ให้ประเภทที่ภาระนี้ให้พ้นจากลักษณะยกเว้น			
	หมายเหตุ ในกรณีต่าง ๆ ที่ถึงกับสมควรศาลภาระจะต้องได้กล่าวมานั้น ต้องจกรายการภาระซึ่งให้ในใบขมคืนบ้างบ้างหากจากของที่บรรดาภาระนั้นให้ใช้ของอากรที่กำหนัดไว้ ในประเภท ๑๐๖ เว้นไว้แต่ภาระที่ควรจะยกเว้นในประเภทอื่นใดในพิพจน์ตัวฉบับนี้			
๑๐๕	เหตุผลบรรดาภาษีอื่น ๆ ที่ตั้งทำนองหรืออื่น			
๑๐๖	ผู้ใดที่บรรดาของ การตั้งนำเข้ามาเมื่อภาระมีผลวิวัฒนาการ			

๑ ๕ ๕ ๒

หมวด ๗--ของท้องถิ่นเกี่ยวกับ ความราคาในอัตราทั่วไป

ประเภท ส ท	รายการ	อัตราอากร		
		ความราคา	ตามสภาพ	
	หนึ่ง		อัตรา หนึ่ง	
	ภาค ๓๐--ของ ของ หงส์น ซึ่ง มีได้ ระบุหรือ รวมได้ ใน ประเภทใด ๆ ใด ผลิตหรือวางบน	ร้อยละ		บาท
๓๖๗		๒๐		—

๑๕๕๓

พิกัดอัตราอาหารชาวชนก

ประเภท ที่	รายการ	อัตราอาหาร		
		ตามราคา	ตามสภาพ	
			หน่วย	อัตรา หน่วยละ
		ร้อยละ		บาท
๑	ข้าวเปลือก	—	หาบหตวง	๐.๓๒๕
๒	ข้าว กัดขัง	—	หาบหตวง	๐.๓๒๕
๓	ปลาดิบ ข้าว กัดขัง	—	หาบหตวง	๐.๐๙๕
๔	รำ ข้าว กัดขัง	—	หาบหตวง	๐.๐๙๕
๕	ข้าว ขาว	—	หาบหตวง	๐.๓๒๕
๖	ปลาดิบ ข้าว ขาว	—	หาบหตวง	๐.๓๒๕
๗	รำ ข้าว ขาว	—	หาบหตวง	๐.๐๙๕
๘	ยาง ที่ มีได้ รวม ใช้ในประเภท ๙ และ ๑๐	—	กิโลกรัม	๐.๐๒
๙	เศษขาง ซึ่ง หมายถึง ความ คิดออก ถึง เศษ จากคันขาง ยาง ถ้อน อย่างมั่นคง และ เป็ดขอกคันขาง	—	กิโลกรัม	๐.๐๓
๑๐	น้ำมัน จาก คันขาง	—	ลิตร	๑.๐๐๕

๑๕๕๔

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดเขตที่ดินซึ่งจะต้องเวนคืน

ตำบลบ้านเกาะ บ้านหันตรา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. อ. อาทิตย์ทิพอาภา ว. น.

เจ้าพระยามรราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรวชิริน

ตราไว้เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรตัดถนนในระหว่างคลังของแผนกที่ ๔
กับโรงงานของแผนกที่ ๔ กรมช่างแสงทหารบก ซึ่งตั้งอยู่ที่
ตำบลบ้านเกาะ และบ้านหันตรา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
เพื่อประโยชน์ในราชการทหาร

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ แห่ง
พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๗
จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกา
กำหนดเขตที่ดินซึ่งจะต้องเวนคืน ตำบลบ้านเกาะ บ้าน
หันตรา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พุทธศักราช ๒๕๓๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้ได้ไม่กำหนดสามปีนับ
ตั้งแต่วันประกาศใช้เป็นต้นไป

มาตรา ๔ ให้เจ้ากรมยุทธโยธาทหารบกเป็นเจ้าหน้าที่
เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๕ กำหนดเขตที่ดินตำบลบ้านเกาะ บ้าน
หันตรา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่จะต้องเวนคืนสำหรับ
ตัดถนนนั้น คือ

สายที่ ๑ ตั้งต้นจากมุมเขตต์คัลลังของแผนกที่ ๔ กรมช่าง
แสงทหารบกทางทิศเหนือ ยาวไปถึงมุมเขตต์โรงงานแผนก
ที่ ๔ กรมช่างแสงทหารบกทางทิศตะวันออกกว้าง ๔๐ เมตร

สายที่ ๒ ต่อจากสายที่ ๑ จากมุมเขตต์โรงงานแผนกที่ ๔
กรมช่างแสงทหารบกทางทิศตะวันออก ยาวไปจดแม่น้ำ
แควป่าสัก ส่วนกว้างที่จะต้องเวนคืน ๒๖ เมตร

ทั้งนี้ภายในเขตต์เส้นหมายสีแดง ปรากฏตามแผนที่
ประเมินท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๒ มีนาคม หน้า ๒๐๗๒)

๑๕๕๗

ประกาศ

ยกเลิกกรมทหารรักษาวัง และตั้ง ร. พัน ๕
เป็นทหารรักษาวัง ฯ

ด้วยมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ว่า กรมทหาร
รักษาวัง ซึ่งได้ตั้งขึ้นตามประกาศลงวันที่ ๒ พฤษภาคม
พ.ศ. ๒๔๕๔ (ร.ศ. ๑๓๐) ขึ้นอยู่ในบังคับบัญชาของ
กระทรวงวัง และได้โอนไปขึ้นกระทรวงกลาโหม เพื่อจัด
เป็นกองพันอย่างทหารราบทั้งหลายต่อไปนั้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ยกเลิกกรมทหารรักษาวัง
ซึ่งได้ตั้งขึ้นตามประกาศเดิมนั้นเสีย และให้ตั้งกองพัน
ทหารราบที่ ๕ ขึ้นเป็นทหารรักษาวังในพระบาทสมเด็จพระ
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ใช้คำย่อว่า “ทหารรักษาวัง”

ตั้งตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นไป

ประกาศมาลงวันที่ ๒๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๒ มีนาคม หน้า ๒๐๑๕)

25/10/2566

กฎกระทรวงกติกาใหม่
ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก (ฉบับที่ ๖)
ออกตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗
แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร
พุทธศักราช ๒๔๗๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ออกกฎว่าด้วยเครื่องแบบทหารไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ ให้แก่กฎกระทรวงกติกาใหม่ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบกออกตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘ มาตรา ๑ ข้อ ๖ หมายถึง (๒) คือเพิ่มความต่อท้ายว่า

“(๓) กองพันทหารราบที่ ๕ ทหารรักษาวังในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีเครื่องเต็มยศดังต่อไปนี้

ก. หมวกสักหลาดรูปค็อกแฮตสีดำ มีดอกไม้แพรจับ
สีบานเย็นที่ด้านหน้ามีตราพระครุฑพ่าห์ติดบนดอกไม้จับ พู่

ขนสั้นสีขาวตั้งตรงปักที่หมวกเหนือตราพระครุฑพ่าห์ ประกอบด้วยสายรัดคางกว้าง ๑ เซ็นติเมตร สำหรับนายสิบพลทหาร เป็นหนังสือดำ สำหรับนายทหารชั้นสัญญาบัตรเป็นแถบทอง ข. เสื้อแบบราชการสีขาว มีปกคอและปกอกข้อมือ ทำด้วยสักหลาดสีบานเย็น มีขลิบแถบสีเหลืองแก่ สำหรับนายสิบพลทหารทำด้วยด้าย สำหรับนายทหารชั้นสัญญาบัตร ทำด้วยไหมทองที่ปลายคอ ๑ เส้น ที่ข้อมือ ๒ เส้น สำหรับนายทหารชั้นนายพันที่ปลายคอ ๒ เส้น ที่ข้อมือ ๒ เส้น กับมีลวดขดประกอบที่ปลายคอและข้อมือด้วย

ค. อินทรีนูนอย่างเดียวกันกับเครื่องปกติ แต่ใช้ผ้าสีเดียวกันกับเสื้อและขัดดุมขนาดเล็กลักษณะเดียวกันกับดุมเสื้อ

ง. กางเกงทำด้วยผ้าหรือสักหลาดสีน้ำเงินแก่แบบขาสั้น มีแถบสีบานเย็นที่ตะเข็บขาตื้นนอก สำหรับนายสิบพลทหารกว้าง ๑ เซ็นติเมตร สำหรับนายทหารชั้นสัญญาบัตรเป็นสีบานเย็น ๒ แถบเคียงกันรวมทั้ง ๒ แถบ กว้าง ๕ เซ็นติเมตร

นายทหารชั้นสัญญาบัตรในเวลาที่ไม้มังกับแถวทหาร ใ้กางเกงแถบแบบชายาว และผู้ซึ่งมีหน้าที่ขมาใช้กางเกงแถบแบบขมาได้

ง. รองเท้าหุ้มข้อและผ้าพันแข้งสีดำ

นายทหารชั้นสัญญาบัตร ใช้รองเท้าสูงหนังสีดำแทน รองเท้าหุ้มข้อและผ้าพันแข้งได้ด้วย ถ้าใช้ทรงแบบขายาวให้ใช้รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

จ. คันชีพสายสะพาย ทำด้วยหนังสีน้ำตาล มีตราพระมหามงกุฎเพชรราชูททำด้วยโลหะสีทอง สำหรับนายทหารชั้นสัญญาบัตร คันชีพทำด้วยหนังสีแดง สายสะพายทำด้วยหนังและพื่นนอกเป็นไหมทอง

ฉ. เข็มขัดหนังสีน้ำตาลพร้อมด้วยซองดาบปลายปืนคาดทับเสื้อ ฉะเพาะนายสิบพลทหาร

ช. นายทหารชั้นสัญญาบัตรครดประคต เช่นเดียวกับนายทหารกองพันทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ ฯลฯ"

มาตรา ๒ ให้แก้กฎกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเครื่องแบบทหารบกออกตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ตั้งวันที่ ๒๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘ มาตรา ๑ ข้อ ๖ ก่อแก้ไขหมาย (๓), (๔) และ (๕) เดิมเป็น (๔), (๕) และ (๖) ตามลำดับ

มาตรา ๓ ให้แก้กฎกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ออกตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่ง

พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ลง
วันที่ ๒๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘ มาตรา ๒ ข้อ ๑ คือ
เพิ่มความต่อท้ายอัครวรรคหนึ่งว่า

“ นายสิบและจ่านายสิบในกองพันทหารราบที่ ๕ ทหาร
รักษาวังในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อ
แต่งเครื่องแบบเต็มยศ ให้ใช้บังใหม่ทองประกอบด้วย
ตราพระมหามงกุฎเพชรารุชแทนบังสีสักกี ”

มาตรา ๔ ให้แก้กฎกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเครื่องแบบ
ทหารบก ออกตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่ง
พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ลง
วันที่ ๒๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘ มาตรา ๔ ข้อ ๓
คือเพิ่มความต่อท้ายวรรคที่ ๒ ว่า

“ กองพันทหารราบที่ ๕ ทหารรักษาวังในพระบาทสมเด็จพระ
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ใช้ ว.ป.ร. ”

มาตรา ๕ ให้ใช้กฎฉบับนี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน
พ.ศ. ๒๔๗๕

กฎให้ใช้ในวันที่ ๒๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

พ.อ. พิบูลสงคราม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

๒๐๐๒

กฎกระทรวงการคลัง

ออกตามความในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติ
ภาษีชั้นในแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖
(ฉบับที่ ๓)

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติภาษีชั้น
ในแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ (ฉบับที่ ๒)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจึงออกกฎให้ไว้ดังต่อไปนี้
ข้อ ๑ ให้กำหนดลดอัตราเก็บค่าภาษีสู่ราที่ทำงานใน
โรงต้มกลั่นสุรา ซึ่งได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๖ แห่ง
พระราชบัญญัติ จุลศักราช ๑๒๔๘ ที่ได้ทำการซื้อขายใน
ท้องที่จังหวัดต่อไปนี้

(๑) ชุมพร (๒) สุราษฎร์ธานี (๓) สงขลา (๔) นคร
ศรีธรรมราช (๕) พัทลุง (๖) สตูล (๗) บัตตานี
(๘) นราธิวาส (๙) ยะลา รวม ๙ จังหวัดนี้ให้เรียก
เก็บภาษี ๑ บาทต่อ ๑ ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ แต่
ไม่น้อยกว่า ๒๘ สตางค์ต่อ ๑ ลิตรแห่งสุรา

ข้อ ๒ ให้ใช้กฎนี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๘
เป็นต้นไป

กฎให้ไว้เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๔๗๘
ไชยยศสมบัติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

๒๐๐๓

กฎกระทรวงการคลัง

ออกตามความในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติ
ภาษีชั้นในแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติภาษี
ชั้นในแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖ รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการคลัง เห็นเป็นการสมควรที่จะเพิ่มกำหนดท้อง
ที่ห้ามการขนสุราเกินกว่า ๑ ลิตร ขึ้นอีก จึงออกกฎกระทรวง
ให้ไว้ดังต่อไปนี้

ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นไป ห้ามมิให้
ผู้ใดขนน้ำสุรมีปริมาณเกินกว่า ๑ ลิตร แต่ไม่เกิน ๑๐ ลิตร
โดยไม่ได้ขอและรับใบอนุญาตขนตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ตาม
มาตรา ๑๑ แห่งกฎหมายภาษีชั้นในปีจุลศักราช ๑๒๔๘ ไป
จากเขตรท้องที่ซึ่งระบุไว้ท้ายกฎนี้

กฎให้ไว้ณวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๘

ไชยยศสมบัติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

๒๐๐๕

บัญชีเขตค้ห่งท้

ตามกฎกระทรวงการคลังลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๓๘

อำเภอ	จังหวัด
ท่าบ่อ, มีชัย กิ่งโพธิงาม ไชยบาดาน กิ่งกำพูช เบตง วังกะ, กิ่งศรีสวัสดิ	หนองคาย อุบลราชธานี สระบุรี จันทบุรี ยะลา กาญจนบุรี

๒๐๐๕

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตยทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยามรราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตตั้งชุมชนในบรรดาตำบลอัน
เป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดกาญจนบุรี ให้มีฐานะเป็น
เทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒

25/10/2566

๒๕๓

วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล
พุทธศักราช ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ตั้งต่อ
ไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกาให้เรียกว่า “พระราช
กฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตชุมนุมชนในบรรดาตำบลอันเป็น
ที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดกาญจนบุรี ตามเขตที่กำหนดไว้
ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมือง มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มี
นามว่า “เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี
จังหวัดกาญจนบุรีไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตที่ ๑ ตั้งอยู่ที่มุมตะวันตก
เฉียงใต้ของเขตวัดถ้ำสุวรรณคูหา และเลียบตามเขตด้าน
ใต้ของวัดนี้ไปทิศตะวันออก จดหลักเขตที่ ๒ ที่มุมตะวัน
ออกเฉียงใต้ของวัดนี้

๒๐๐๗

จากหลักเขตต์ที่ ๒ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันออก ข้าม
ทางหลวงไปทิศตะวันออก และห่างจากหลักเขตต์ที่ ๒
ระยะ ๔๗๐ เมตร ถึงหลักเขตต์ที่ ๓

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์ที่ ๓ เป็นเส้นตรงไปทิศ
ใต้ จดหลักเขตต์ที่ ๔ ทริมเขตต์ทางหลวงฟากตะวันออกซึ่ง
ห่างจากหลักกิโลเมตรที่ ๕๑.๓ ไปทิศใต้ ๖๐ เมตร

ด้านใต้ จากหลักเขตต์ที่ ๔ ข้ามทางหลวงไปทิศตะวันตก
เป็นเส้นตรงไปจดหลักเขตต์ที่ ๕ ท่มุมตะวันออกเฉียงใต้
ของเขตต์วัดไชยชุมพลชนะสงคราม

จากหลักเขตต์ที่ ๕ เลียบตามริมเขตต์ด้านใต้ของวัด
ไชยชุมพลชนะสงครามไปทิศตะวันตกเฉียงใต้ จดหลัก
เขตต์ที่ ๖ ทริมแม่น้ำแม่กลอง

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์ที่ ๖ เลียบริมแม่น้ำ
แม่กลองฝั่งตะวันออก ไปทิศเหนือบรรจบหลักเขตต์ที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวไว้ในวันแรกก่อน ให้มีหลัก
ย่อยปักไว้เป็นระยะเพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

๒๐๐๘

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใด
เหลื่อมล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่
ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน
นั้น หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาล
เต็มทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม หน้า ๒๐๘๔)

๒๐๐๕

พระราชกฤษฎีกา

จัดตั้งเทศบาลเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

พุทธศักราช ๒๕๓๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘)

น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยาอมราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตตั้งชุมชนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดขอนแก่น ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒ วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล

พุทธศักราช ๒๕๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พุทธศักราช ๒๕๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตตั้งชุมชนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลว่าการจังหวัดขอนแก่น ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมือง มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๑ วัดระชะจากริมทางหลวงสายขอนแก่นอุดร ไปทิศตะวันตก ๔๐๐ เมตร และจากหลักเขตต์ที่ ๑ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันออก ห่างจากเขตต์สนามบินด้านตะวันออกไปทิศตะวันออก ๓๘๐ เมตร จดหลักเขตต์ที่ ๒

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์ที่ ๒ หักเป็นมุมฉากไป
ทิศใต้ จดหลักเขตต์ที่ ๓ ที่เส้นนี้หักเป็นมุมฉากมาจากหลัก
เขตต์ที่ ๔

ด้านใต้ จากหลักเขตต์ที่ ๓ หักเป็นมุมฉากจากเส้นเขตต์
จากหลักที่ ๒ ไปทิศตะวันตก จดหลักเขตต์ที่ ๔ ที่มุมตะวันออก
เฉียงเหนือของโรงต้มกลั่นสุรา

จากหลักเขตต์ที่ ๔ หักเป็นมุมฉากไปทิศใต้ ระยะห่าง
๑,๔๐๐ เมตร เป็นที่ตั้งหลักเขตต์ที่ ๕

จากหลักเขตต์ที่ ๕ หักเป็นมุมฉากไปทิศตะวันตก มีระยะ
๔๘๐ เมตร จดหลักเขตต์ที่ ๖

จากหลักเขตต์ที่ ๖ หักเป็นมุมฉากไปทิศเหนือ มีระยะ
๑,๔๐๐ เมตร จดหลักเขตต์ที่ ๗

จากหลักเขตต์ที่ ๗ หักเป็นมุมฉากไปทิศตะวันตก ข้าม
ทางรถไฟไปฟากตะวันตก จดหลักเขตต์ที่ ๘ ที่ริมเนินดินของ
ทางรถไฟ

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์ที่ ๘ หักเป็นมุมฉากเป็น
เส้นตรงไปทิศเหนือบรรจบหลักเขตต์ที่ ๑

ดังปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

๒๐๑๒

ตามเส้นแนวเขตต์ที่ตั้งกำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มีหลัก
ข้อยกเว้นไว้เป็นระยะเพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใด
เหลื่อมล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่
ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน
นั้น หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาล
เต็มทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พลพลพยุหเสนา
นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม หน้า ๒๐๙๘)

๒๐๑๓

พระราชกฤษฎีกา

จัดตั้งเทศบาลเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตยทีพอาภา ว. น.

เจ้าพระยายมราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชัยเนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตชุมนุมชนในบรรดาตำบลอัน
เป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดเชียงราย ให้มีฐานะเป็น
เทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๒

วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล
พุทธศักราช ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ตั้ง
ต่อไป

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราช
กฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย
พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตสุขุมุมชนในบรรดาตำบลอันเป็น
ที่ตั้งศาลว่าการจังหวัดเชียงราย ตามเขตที่กำหนดไว้ใน
มาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมือง มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า
“เทศบาลเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตเทศบาลเมืองเชียงราย จังหวัด
เชียงรายไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่ที่ริมเนิน
โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม ตรงริมแม่น้ำกก ฝั่งใต้ เลียบ
ลำแม่น้ำกกฝั่งใต้ไปทางทิศตะวันออก จดหลักเขตที่ ๒
ที่ริมแม่น้ำ ใกล้เคียงกับโรงต้มกลั่นสุรา และหลักนี้อยู่ในแนว
เส้นเขตต์จดหลักที่ ๓ เป็นมุมฉากกับถนนไปเชียงใหม่

จากหลักเขตต์ที่ ๒ เป็นเส้นตรงผ่านถนนหลวงเป็นมุมฉากไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ จดหลักเขตต์ที่ ๓ ซึ่งหลักตั้งอยู่ห่างจากริมถนนเซียงแสน ๑๐๐ เมตร

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์ที่ ๓ ขนานและห่างจากถนนไปเซียงแสนและถนนสราญรมย์ไปทิศใต้ จดหลักเขตต์ที่ ๔ ที่หัวเลี้ยวถนนสราญรมย์ และห่างจากริมถนนสราญรมย์ ๑๐๐ เมตร

ด้านใต้ จากหลักเขตต์ที่ ๔ ขนานและห่างจากถนนสราญรมย์ ๑๐๐ เมตร ไปทิศตะวันตก จดหลักเขตต์ที่ ๕ ที่หัวเลี้ยวถนนสราญรมย์

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์ที่ ๕ ขนานและห่างจากถนนสราญรมย์ ๑๐๐ เมตร ไปทางทิศเหนือ ผ่านถนนไปเซียงใหม่ ถนนอุตรกิจ ไปจดหลักเขตต์ที่ ๖ ที่เชิงเนินดินด้านตะวันตกเฉียงเหนือ

จากหลักเขตต์ที่ ๖ เลียบตามริมเนินดินด้านตะวันตกเฉียงเหนือไปทิศเหนือและเลียบเนินดินลูกเล็กซึ่งตั้งโรงเรียนสามัคคีวิทยาคม ไปบรรจบหลักเขตต์ที่ ๑

ตั้งปราสาทในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

๒๐๑๖

ตามเส้นแนวเขตต์ที่ตั้งกำหนดไว้ ในวรรคก่อน ให้มี
หลักข้อยกเว้นไว้เป็นระยะเพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดิน หรือโรง เรือน สิ่ง ปลูก สร้าง ของผู้ใด
เหลื่อมล้ำ เข้ามาใน เส้น เขตต์ที่ กำหนดไว้ ในมาตรา ๔ แม้
แต่ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียว
กันนั้น หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาล
เต็มทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ.

พ.อ. พหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม หน้า ๒๐๘๒)

๒๐๑๗

พระราชกฤษฎีกา

จัดตั้งเทศบาลเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น. อ. อาพิทยทัตพธภา ว. น.

เจ้าพระยายมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตตั้งชุมชนในบรรดาตำบล อันเป็นที่ตั้ง ศาลาว่าการ จังหวัดนครพนม ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒

๒๐๑๘

วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบ เทศบาล
พุทธศักราช ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ตั้งต่อ
ไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎ
ีกาจัดตั้งเทศบาลเมือง นครพนม จังหวัดนครพนม พุทธ
ศักราช ๒๔๗๘ ”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตตำบลชุมชน ในบรรดา ตำบลอันเป็น
ที่ตั้งศาลว่าการจังหวัดนครพนม ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ใน
มาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมือง มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า
“เทศบาลเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองนครพนม จังหวัด
นครพนมไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๑ ตั้งอยู่ที่ตรงสามแยก
ถนนไปบ้านท่าควาย ตำบลอาจสามารถ เหนือบ้านมาของ
และจุดเส้นเขตต์แดนแม่น้ำโขงระหว่าง สยาม กับอินโดจีน
ฝรั่งเศส

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์ที่ ๑ เลียบตามเส้นเขตต์แดนแม่น้ำโขงระหว่างสยามกับอินโดจีนฝรั่งเศส ไปทิศใต้จดหลักเขตต์ที่ ๒ ที่สุดเขตต์ชุมนุมชนหมู่ที่ ๗ ด้านใต้ของตำบลในเมือง อำเภอหนองบัว

ด้านใต้ จากหลักเขตต์ที่ ๒ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันตกขนานกับถนนตรงหัวเลี้ยวและหักไปทิศตะวันตกเฉียงเหนือจดหลักเขตต์ที่ ๓ ที่ริมทางหลวงไปสกลนครฟากใต้ ห่างจากหลักกิโลเมตรที่ ๒๔๐ เมตร ไป ๓๐ เมตร

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์ที่ ๓ เป็นเส้นตรงไปทิศเหนือ จดมุมเขตต์เลียบด้านตะวันตกเฉียงใต้ของสนามบิน และเลียบตามเขตต์เลียบด้านตะวันตกไปทิศเหนือ และห่างจากเขตต์เลียบไปอีก ๑๐๐ เมตร จดหลักเขตต์ที่ ๔

จากหลักเขตต์ที่ ๔ เป็นเส้นตรงไปบรรจบหลักเขตต์ที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวกำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มีหลักย่อยปักไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

๒๐๒๐

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือน สิ่งปลูกสร้างของผู้ใด
ที่ล้อมล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่
ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นพื้นเดียวกันนั้น
หรือ โรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาลเต็ม
ทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม หน้า ๒๐๘๖)

๒๐๒๑

พระราชกฤษฎีกา

จัดตั้งเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ว.น.

เจ้าพระยาอมราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชโยนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตต์ชุมนุมชนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลว่าการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒

วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล
พุทธศักราช ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ตั้งต่อ
ไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตต์ชุมนุมชนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลว่าการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมือง มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ จากหลักเขตต์ที่ ๑ อันตั้งอยู่เป็นมุมฉากของทางรถไฟสายใต้ ตรงหลักกิโลเมตรที่ ๓๐๑ ระยะจากศูนย์กิโลเมตรรถไฟไปทางทิศตะวันตก ๒๐๐ เมตร เป็นเส้น

ตรงไปทิศตะวันออก จดหลักเขตต์ที่ ๒ ที่ริมเชิงดินพาก
ตะวันตกของทางรถไฟ

จากหลักเขตต์ที่ ๒ เป็นเส้นตรงข้ามทางรถไฟไปทิศ
ตะวันออกเฉียงใต้ จดหลักเขตต์ที่ ๓ ที่ดินเขาช่องกระจก
ด้านเหนือ ตรงหัวสะพานคลองนางรมด้านใต้

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์ที่ ๓ เลียบตามเชิงเขา
ช่องกระจกไปทิศใต้ และเลียบชายทะเลอ่าวเกาะหลักไป
ทิศใต้ จดหลักเขตต์ที่ ๔ ที่มุมตะวันออกเฉียงใต้ของเขตต์
ที่ดินบ้านหย่อนใจ ซึ่งเป็นที่ดินของพระยาอนิรุทธเทวา

ด้านใต้ จากหลักเขตต์ที่ ๔ เลียบริมเขตต์ที่ดินของ
พระยาอนิรุทธเทवाद้านใต้ไปทิศตะวันตก ข้ามถนนไปฟาก
ตะวันตกถึงหลักเขตต์ที่ ๕ ซึ่งตั้งอยู่ที่ริมถนนฟากตะวันตก

จากหลักเขตต์ที่ ๕ เลียบเขตต์สนามบินไปทิศตะวันตก
เฉียงใต้ จดหลักเขตต์ที่ ๖ ที่มุมเขตต์สนามบินด้านตะวันตก
เฉียงเหนือ

จากหลักเขตต์ที่ ๖ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันตกเฉียง
เหนือ ข้ามทางรถไฟและตรงต่อไปจากศูนย์กลางทางรถไฟ
อีก ๒๐๐ เมตร เป็นที่ตั้งหลักเขตต์ที่ ๗

๒๐๒๔

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์ที่ ๗ ขนานและห่างจาก
ทางรถไฟไปทิศเหนือ บรรจบหลักเขตต์ที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวกำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มี
หลักย่อยปักไว้เป็นระยะ เพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใดเหลื่อม
ล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่ส่วน
หนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันนั้น หรือ
โรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาลเต็มทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๓ วันที่ ๒๕ มีนาคม หน้า ๒๑๐๐)

๒๐๒๕

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี

พุทธศักราช ๒๕๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘)

น.อ. อาทิตย์ ทิพอาภา ว.น.

เจ้าพระยายมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชโยนทว โยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตต์ชุมนุมชนในบรรดาตำบลอัน
เป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดปัตตานี ให้มีฐานะเป็นเทศบาล
เมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒
วรรค ๑ และวรรค ๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล

พุทธศักราช ๒๕๗๖   จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดัง
ต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราช
กฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองบัตตานี จังหวัดบัตตานี
พุทธศักราช ๒๕๗๖”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตต์ชุมนุมชนในบรรดาตำบลอัน
เป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดบัตตานี ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ใน
มาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมือง มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า
“เทศบาลเมืองบัตตานี จังหวัดบัตตานี”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองบัตตานี จังหวัด
บัตตานีไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ จากหลักเขตต์ที่ ๑ อันตั้งอยู่ที่ริมแม่น้ำ
บัตตานีฝั่งตะวันตกตรงเส้นขนานกับถนนปากน้ำตัดกับริม
แม่น้ำทั้นัน ซึ่งเส้นขนานห่างจากศูนย์กลางถนนปากน้ำไป
ทางทิศตะวันตก ๒๐๐ เมตร เส้นเขตต์เลยบลำแม่น้ำ
บัตตานีฝั่งตะวันตกไปทิศใต้จดหลักเขตต์ที่ ๒ ที่ปากคลอง

ฝั่งใต้ ซึ่งเป็นเส้นมุมฉากมาจากถนนนาเกลือ ตัดกับริม
แม่น้ำทันที

จากหลักเขตต์ที่ ๒ ข้ามแม่น้ำปัตตานีไปฝั่งตะวันออก
ข้ามถนนนาเกลือไปที่ศตะวันออก และห่างจากศูนย์กลาง
ถนนนาเกลือออกไปอีก ๒๔๐ เมตร จดหลักเขตต์ที่ ๓

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์ที่ ๓ ขนานและห่าง
จากศูนย์กลางถนนนาเกลือ และถนน ไปยะลา ๒๔๐ เมตร
และข้ามถนนยะลาตอนที่เลี้ยวหักทิศตะวันออกเฉียงใต้ ห่าง
จากศูนย์กลางถนนยะลาตอนนี้อยู่ไปทิศใต้ ๔๐ เมตร จด
หลักเขตต์ที่ ๔

ด้านใต้ จากหลักเขตต์ที่ ๔ ขนานและห่างจากศูนย์กลาง
ถนนยะลา ๔๐ เมตร เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันตกเฉียง
เหนือ จดหลักเขตต์ที่ ๕ ที่เส้นขนานนี้ตัดกับริมแม่น้ำ
ปัตตานีทันที

จากหลักเขตต์ที่ ๕ เลียบริมแม่น้ำปัตตานีที่ฝั่งตะวันออก
ไปที่ศเหนือจดหลักเขตต์ที่ ๖ ที่หัวแหลมของแม่น้ำ

จากหลักเขตต์ที่ ๖ ข้ามแม่น้ำปัตตานีเป็นเส้นตรงไป
จดหลักเขตต์ที่ ๗ ที่ริมถนนโคกโพธิ์ฟ้ากเหนือวัตรยะห่าง
จากศูนย์กลางถนนคอกสัตว์ไปทิศตะวันตก ๒๗๐ เมตร

จากหลักเขตต์ที่ ๗ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันตกเฉียงเหนือ จดหลักเขตต์ที่ ๘ ที่ริมเขตต์คอกสัตว์ ซึ่งวัดระยะเป็นมุมฉากจากถนนคอกสัตว์มาทิศตะวันตกเฉียงใต้ ๒๗๐ เมตร

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์ที่ ๘ หักเป็นมุมฉากและเป็นเส้นตรงไปทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ไปจดหลักเขตต์ที่ ๕ ที่เส้นเขตต์นี้ตัดกับริมคลองฝั่งใต้ที่นั้น

จากหลักเขตต์ที่ ๕ ขนานและห่างจากถนนปากน้ำ ๒๐๐ เมตร เป็นเส้นตรงไปทิศเหนือ บรรจบหลักเขตต์ที่ ๑

ดังปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวกำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มีหลักย่อยปักไว้เป็นระยะเพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดิน หรือโรงเรือน สิ่งปลูกสร้างของผู้ใด เหลื่อมล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นพื้นเดียวกันนั้น หรือ โรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาลเต็มทุกส่วน

๒๐๒๕

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม หน้า ๒๑๐๔)

๒๐๓๐

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)
น. อ. อาทิตย์ทิพอำภา ร. น.
เจ้าพระยายมราช
พล. อ. เจ้าพระยาพิชัยเนนทร โยธิน
ตราไว้ณวันที่ ๒๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตตั้งชุมชนในบรรดาตำบลอัน
เป็นที่ตั้งศาลว่าการจังหวัดแพร่ ให้มีฐานะเป็นเทศบาล
เมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒
วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล

25/10/2566

พุทธศักราช ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตต์ชุมนุมชนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดแพร่ ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมือง มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๑ อันตั้งอยู่ที่ริมแม่น้ำยมฝั่งใต้ ห่างจากห้วยแม่แคมไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ๒๕๐ เมตร และเป็นเส้นตรงไปทิศตะวันออกเฉียงใต้ ๒๕๐ เมตร ^{๕๖๑}จดหลักเขตต์ที่ ๒

จากหลักเขตต์ที่ ๒ ขนานและห่างจากถนนรื่องกวาง ๒๐๐ เมตร ไปทิศตะวันออก จดหลักเขตต์ที่ ๓ ที่เส้น ขนานนี้หักเป็นมุมฉากและวัดระยะ ๑๖๐ เมตรจากริมถนน ไปน่าน

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์ที่ ๓ เป็นเส้นตรงไปทิศ ใต้ จดหลักเขตต์ที่ ๔ ที่ริมถนนไปห้วยนาแหลมฟากใต้ ตรงทางแยกไปน่าน

จากหลักเขตต์ที่ ๔ เป็นเส้นตรงไปทิศใต้ จดหลักเขตต์ ที่ ๕ ที่ริมถนนไปสนามบิน ตรงทางแยกถนนเอเซียติกเก่า

ด้านใต้ จากหลักเขตต์ที่ ๕ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันตกเฉียงใต้ จดหลักเขตต์ที่ ๖ ที่ริมถนนเด่นไชยฟากตะวันตก วัดระยะ จากมุม ตะวัน ตก เฉียงใต้ ของ เขตต์ โรง พยาบาล อเมริกันไปทิศใต้ ๑๘๐ เมตร

จากหลักเขตต์ที่ ๖ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันตก จด หลักเขตต์ที่ ๗ ที่มุมตะวันตกเฉียงใต้ของเขตต์ที่ดิน โรงเรียน กสิกรรม

๒๐๓๓

จากหลักเขตต์ที่ ๗ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันตกเฉียงเหนือ จดหลักเขตต์ที่ ๘ ที่มุมตะวันตกเฉียงใต้ของเขตต์ที่ดินที่ทำกรบ่าไม้

จากหลักเขตต์ที่ ๘ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันตก จดหลักเขตต์ที่ ๙ ที่ริมแม่น้ำยมที่เส้นขนานจากริมทางเดิน ตัดกับริมแม่น้ำที่นั้น

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์ที่ ๙ เลียบตามริมแม่น้ำยมฝั่งตะวันออกไปทิศเหนือ บรรจบหลักเขตต์ที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังทำยพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ที่กำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มีหลักข้อยบักไว้เป็นระยะเพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใดเหลือมล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันนั้น หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาลเต็มทุกส่วน

25/10/2566

๒๐๓๔

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม หน้า ๒๑๐๘)

๒๐๓๕

พระราชกฤษฎีกา

จัดตั้งเทศบาลเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตย์ทิพธามา ร.น.

เจ้าพระยามรราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรว โยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตตั้งชุมชนในบรรดาคำบลอันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดลำปาง ให้มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒

วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล

พุทธศักราช ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตตั้งชุมชนในบรรดาคำบลอันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดลำปาง ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมือง มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากศูนย์กลางถนนอำเภอหางส้วไปทิศเหนือ ๒๐๐ เมตร และเป็นมุมฉากจากถนนอำเภอหางส้ว โดยวัดระยะจากริมคลองรองสามดวงไปทิศตะวันตก ๑๗๐ เมตร ขนานและห่างจากถนน

อำเภอทางสัตว์ ๒๑๕ เมตร ไปทิศตะวันออกจดหลักเขตต์
ที่ ๒ ที่เส้นขนานห่างจากริมกำแพงเมืองตะวันตก ๒๒๐ เมตร

จากหลักเขตต์ที่ ๒ ขนานและห่างจากริมกำแพงเมืองไป
ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ หักตามกำแพงเมืองลงมาทางทิศ
ตะวันออกเฉียงใต้ หักขึ้นไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ
หักลงมาทิศตะวันออกเฉียงใต้ และหักลงมาทิศใต้ จด
หลักเขตต์ที่ ๓ ที่เส้นขนานกำแพงนี้ตัดกับริมแม่น้ำวังที่นั่น

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์ที่ ๓ เลียบตามริมแม่น้ำ
วังฝั่งตะวันตกไปทิศใต้ จดหลักเขตต์ที่ ๔ ที่สุดถนนสาย
ริมแม่น้ำที่นั่น (ถนนมาจากวัดท่ามะโอ)

จากหลักเขตต์ที่ ๔ ข้ามแม่น้ำวังไปฝั่งตะวันออก จด
หลักเขตต์ที่ ๕ ที่ปากห้วยแม่กะต๊ิบฝั่งเหนือ

จากหลักเขตต์ที่ ๕ เลียบตามริมห้วยแม่กะต๊ิบฝั่งเหนือ
และฝั่งตะวันออกไปจดหลักเขตต์ที่ ๖ ที่เส้นริมห้วยนี้ตัดกับ
เส้นขนานของถนนไปเชียงราย ซึ่งห่างจากถนนไปเชียงราย
๒๐๐ เมตร

ด้านใต้ จากหลักเขตต์ที่ ๖ ขนานและห่างจากศูนย์กลาง
ถนนไปเชียงราย ๒๐๐ เมตร ไปทิศตะวันตกและขนานกับ

ถนนอำเภอเกาะคา ข้ามทางรถไฟไปทิศตะวันตกจดหลัก
เขตต์ที่ ๗ ที่เส้นเขตต์นี้ห่างจากศูนย์กลางทางรถไฟ ๒๐๐ เมตร
ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์ที่ ๗ ขนานและห่างจาก
ศูนย์กลางทางรถไฟ ๒๐๐ เมตร ไปทิศเหนือจดหลักเขตต์
ที่ ๘ ที่เส้นขนานนี้ตัดกับริมแม่น้ำวังที่นั้น

จากหลักเขตต์ที่ ๘ เลียบตามริมแม่น้ำวัง ฝั่งใต้ไปทิศ
ตะวันออกและตะวันออกเฉียงเหนือ จดหลักเขตต์ที่ ๕
ที่ริมแม่น้ำวัง วัดระยะจากมุมตะวันตกเฉียงใต้ของวัดศรี
รองเมืองไปทิศเหนือ ๒๒๐ เมตร

จากหลักเขตต์ที่ ๕ เป็นเส้นตรงไปทิศเหนือ จดหลัก
เขตต์ที่ ๑๐ ที่ริมถนนไปอำเภอหางส้วว และห่างจากคลอง
รองสามดวง ๑๗๐ เมตร

จากหลักเขตต์ที่ ๑๐ เป็นเส้นตรงไปบรรจบกับหลักเขตต์
ที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้
ตามเส้นแนวเขตต์ที่กำหนดไว้ในวรรคก่อน ใหม่นี้
หลักย่อยปักไว้เป็นระยะเพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใดเหลือ
ถ้าเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่ส่วน

๒๐๓๕

หนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันนั้น หรือ
โรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตเทศบาลเต็มทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม หน้า ๒๑๑๔)

๒๐๔๐

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตยทัตพธอากาศ ร.น.

เจ้าพระยายมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตตั้งชุมชนในบรรดาตำบลอัน
เป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดหนองคาย ให้มีฐานะเป็น
เทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒

วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล
พุทธศักราช ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ตั้ง
ต่อไป

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตต์ชุมชนมุขมนตรีในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลว่าการจังหวัดหนองคาย ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมือง มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคายไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตต์ที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่ที่ริมถนนท่า
ค่ายปากตะวันตกจรดริมแม่น้ำโขง และเลียบริมแม่น้ำโขง
ฝั่งใต้ไปทิศตะวันออก จดหลักเขตต์ที่ ๒ ที่มุมตะวันออกเฉียง
ของเขตต์วัดธาตุ

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์ที่ ๒ เลียบตามเขตต์
วัดชาติด่านตะวันออกไปทิศใต้ และเลียบบริมตรอกโพธิ์ไป
ทิศใต้ จดหลักเขตต์ที่ ๓ ที่ริมถนนมีชัยฟากเหนือ

จากหลักเขตต์ที่ ๓ ข้ามถนนมีชัยไปทิศใต้ วัดจากแนว
ศูนย์กลางถนนประจักษ์ตรงออกไป ๓๐๐ เมตร จดหลัก
เขตต์ที่ ๔

ด้านใต้ จากหลักเขตต์ที่ ๔ ขนานและห่างจากศูนย์กลาง
ถนนประจักษ์ไปทิศตะวันตก จดหลักเขตต์ที่ ๕ ที่ริม
ทางหลวงไปอุตรฟากตะวันตก และที่เส้นเขตต์นี้ตัดกับบริม
ถนนที่นั่น

จากหลักเขตต์ที่ ๕ เป็นเส้นตรงต่อไปทางทิศตะวันตก
วัดจากริมทางหลวงไปอุตร ๗๖๐ เมตร จดหลักเขตต์ที่ ๖

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์ที่ ๖ หักเป็นมุมฉากไป
ทิศเหนือ จดหลักเขตต์ที่ ๗ ที่เส้นเขตต์นี้ตัดกับบริมถนน
มีชัยฟากเหนือที่นั่น

จากหลักเขตต์ที่ ๗ เป็นเส้นตรงไปทิศตะวันตกเฉียง
เหนือ จดหลักเขตต์ที่ ๘ ที่ริมถนนแก้ววรวุฒิจึงเส้นขนาน
มาจากริมถนนท่าค่ายฟากตะวันตกตัดกับบริมถนนแก้ววรวุฒิ
ที่นั่น

จากหลักเขตต์ที่ ๘ เป็นเส้นตรงข้ามถนนแก้ววรุฒิป
ทิศเหนือ และเลียบริมถนนท่าค่ายฟากตะวันตกไปทิศเหนือ
บรรจบกับหลักเขตต์ที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตามเส้นแนวเขตต์ที่กำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มี
หลักก้อยปักไว้เป็นระยะเพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใดเหลือม
ล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่ส่วน
หนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันนั้น
หรือโรง เรือน สิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาลเต็ม
ทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

๒๐๔๔

พระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งเทศบาลเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)
น. อ. อาทิตยทีพอากาศ ร.น.
เจ้าพระยามหา
พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรวโยธิน
ตราไว้ณวันที่ ๒๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรจัดเขตตำบลชุมชนในบรรดาตำบลอัน
เป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดอุบลราชธานี ให้มีฐานะเป็น
เทศบาลเมือง

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒
วรรค ๑ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล

พุทธศักราช ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดเขตต์ชุมนุมชนในบรรดาตำบลอันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการจังหวัดอุบลราชธานี ตามเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นเมือง มีฐานะเป็นเทศบาลเมือง มีนามว่า “เทศบาลเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี”

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานีไว้ดังนี้ คือ

ด้านเหนือ จากหลักเขตต์ที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่ที่สี่แยกถนนพิชิตรังสรรค์ กับถนนมาฮี่ มุมตะวันตกเฉียงเหนือ และเลียบตามริมถนนพิชิตรังสรรค์ฟากเหนือไปทิศตะวันออก จดหลักเขตต์ที่ ๒ ที่มุมถนนเทพโยธกับถนนพิชิตรังสรรค์บรรจบกัน

ด้านตะวันออก จากหลักเขตต์ที่ ๒ เลียบตามริมถนน
เทพโยธี ฟากตะวันออกจดหลักเขตต์ที่ ๓ ที่สี่แยกถนนศรี
ณรงค์กับถนนเทพโยธี มุมตะวันออกเฉียงเหนือ

จากหลักเขตต์ที่ ๓ เลียบตามริมถนนศรีณรงค์ฟากเหนือ
ไปทางทิศตะวันออกจดหลักเขตต์ที่ ๔ ที่สี่แยกถนนศรีณรงค์
กับถนนพลแพน มุมตะวันออกเฉียงเหนือ

จากหลักเขตต์ที่ ๔ เลียบตามริมถนนพลแพนฟากตะวันออก
ออกไปทิศใต้ จดหลักเขตต์ที่ ๕ ที่ริมแม่น้ำมูลฝั่งเหนือ

จากหลักเขตต์ที่ ๕ ข้ามฟากลำแม่น้ำมูลไปฝั่งใต้ จด
หลักเขตต์ที่ ๖ ที่ริมแม่น้ำมูลฝั่งใต้

ด้านใต้ จากหลักเขตต์ที่ ๖ เลียบริมแม่น้ำมูลฝั่งใต้ไป
ทิศตะวันตก จดหลักเขตต์ที่ ๗ ที่เส้นขนานมาจากริมถนน
สุบัญญัติฟากตะวันตก

ด้านตะวันตก จากหลักเขตต์ที่ ๗ ข้ามแม่น้ำไปฝั่งเหนือ
จดหลักเขตต์ที่ ๘ ที่ริมถนนสุบัญญัติฟากตะวันตก

จากหลักเขตต์ที่ ๘ เลียบริมถนนสุบัญญัติฟากตะวันตกไป
ทิศเหนือ จดหลักเขตต์ที่ ๙ ที่ริมถนนศรีณรงค์ฟากใต้

จากหลักเขตต์ที่ ๙ เลียบตามริมถนนศรีณรงค์ฟากใต้
ไปทิศตะวันตก จดหลักเขตต์ที่ ๑๐ ที่เส้นขนานมาจากริม
ถนนมาฮี^{๒๕} ฟากตะวันตกติดกับริมถนนศรีณรงค์ที่นั้น

๒๐๔๗

จากหลักเขตต์ที่ ๑๐ เลียบตามริมถนนมาสีฟ้ากตะวันตก
ไปทิศเหนือ บรรจบหลักเขตต์ที่ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกานี้
ตามเส้นแนวเขตต์ที่กำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มี
หลักย่อยปักไว้เป็นระยะเพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือ โรง เรือน สิ่ง ปลูก สร้าง ของ ผู้ใด
เหลื่อมล้ำเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้
แต่ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียว
กันนั้น หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาล
เต็มทุกส่วน

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้า
ที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม หน้า ๒๑๒๔)

๒๐๔๘

พระราชบัญญัติ
เครื่องแบบทหารแก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช ๒๕๓๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘)

น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยาอมราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขเพิ่มเติม
พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พ.ศ. ๒๕๓๗

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
เครื่องแบบทหารแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๓๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พ.ศ. ๒๔๗๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕ ลักษณะ ชนิด และประเภทของเครื่องแบบทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ กับการแต่งเครื่องแบบทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ ที่จะสมควรอย่างไร เมื่อไร และโดยเงื่อนไขอย่างใดนั้น ให้เป็นไปตามข้อกำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

๒๐๕๐

พระราชบัญญัติ
โอนเงินในงบประมาณประจำปี
พุทธศักราช ๒๕๗๘ (ฉบับที่ ๒)

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘)

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยาอมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชโยนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรโอนเงินในงบ
ประมาณประจำปี พุทธศักราช ๒๕๗๘ บางประเภทมาตั้งให้
ถูกต้องตรงกับความเป็นและลักษณะการจ่าย

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติโอนเงินในงบประมาณประจำปี พุทธศักราช ๒๔๗๘ (ฉบับที่ ๒)”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้โอนงบประมาณดังกล่าวต่อไปนี้

(๑) เงินจ่ายตามข้อผูกพัน

โอนงบประมาณสำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ประเภทเงินเดือนเป็นเงิน ๑๕,๒๐๐ บาท สำนักพระราชวัง ประเภทเงินเดือนเป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท กรมเกษตรและการประมงประเภทการจรเป็นเงิน ๓๔,๐๐๐ บาท กรมบัญชีกลางประเภทเงินเดือนเป็นเงิน ๑๐,๘๒๐ บาท เงินส่วนแบ่งอื่น ๆ เป็นเงิน ๕,๐๘๐ บาท รวมเป็นเงิน ๘๕,๒๐๐ บาท ไปเพิ่มงบประมาณเงินจ่ายตามข้อผูกพันประเภทเงินเบี้ยหวัดและบำนาญเป็นเงิน ๘๕,๒๐๐ บาท

(๒) กระทรวงการต่างประเทศ

โอนงบประมาณสำนักงานปลัดกระทรวงประเภทเงินเดือนเป็นเงิน ๓,๖๘๕ บาท สถานทูตต่าง ๆ ประเภทเงิน

เดือนเป็นเงิน ๔,๒๐๖ บาท ไปเพิ่มสถานทูตต่างๆ ประเภท
ค่าใช้สอยเป็นเงิน ๑๑,๔๕๒ บาท ประเภทการจรเป็นเงิน
๓๕๕ บาท

(๓) กระทรวงเกษตรราชการ

โอนงบประมาณกรมชลประทานประเภทค่าใช้สอยไป
เพิ่มประเภทการจรเป็นเงิน ๔๗๘ บาท

(๔) กระทรวงธรรมการ

โอนงบประมาณกรมศึกษาธิการประเภทเงินเดือนไปเพิ่ม
ประเภทค่าใช้สอยเป็นเงิน ๖๓,๔๐๘ บาท

(๕) กระทรวงมหาดไทย

ก. โอนงบประมาณกรมโยธาเทศบาลประเภทการจรไป
เพิ่มกรมสาธารณสุขประเภทการจรเป็นเงิน ๔๕,๕๐๐ บาท

ข. โอนงบประมาณกรมราชทัณฑ์ประเภทเงินเดือนเป็น
เงิน ๕,๐๐๐ บาท ประเภทการจรเป็นเงิน ๑๗,๐๓๔ บาท
กรมมหาดไทยประเภทการจรเป็นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท กรม
สาธารณสุขประเภทเงินเดือนเป็นเงิน ๒๘,๐๐๐ บาท กรม
โยธาเทศบาลประเภทเงินเดือนเป็นเงิน ๓๘,๗๐๐ บาท
ประเภทค่าใช้สอยเป็นเงิน ๑๐,๓๐๐ บาท รวมเป็นเงิน

๒๐๕๓

๑๒๕,๐๓๔ บาท ไปเพิ่มกรมราชทัณฑ์ประเภทค่าใช้สอย
เป็นเงิน ๗๗,๐๓๔ บาท กรมสาธารณสุขประเภทค่าใช้สอย
เป็นเงิน ๕๒,๐๐๐ บาท

(๖) กระทรวงเศรษฐการ

ก. โอนงบประมาณกรมเจ้าท่าประเภทค่าใช้สอยไปเพิ่ม
ประเภทการจรเป็นเงิน ๒๗,๐๐๐ บาท

ข. โอนงบประมาณกรมวิทยาศาสตร์ประเภทเงินเดือน
ไปเพิ่มประเภทค่าใช้สอยเป็นเงิน ๕,๘๖๔ บาท

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็น
เจ้าหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม หน้า ๒๕๓๒)

๒๐๕๔

พระราชบัญญัติ
จัดตั้งเทศบาลนครเชียงใหม่
พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

อาทิตยทิพอาภา

เจ้าพระยาอมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕

เป็นปีที่ ๒ ในรัชชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรจัดเขตตั้งชุมชน
ชน ซึ่งส่วนใหญ่มีสภาพเป็นสุขาภิบาลเมืองเชียงใหม่อยู่
แล้วให้มีฐานะเป็นเทศบาลนคร

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งเทศบาลนครเชียงใหม่ พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดท้องถิ่นในเขตตำบลมุนมขาน ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ขึ้นเป็นนครมีฐานะเป็นเทศบาลนคร มีนามว่า “เทศบาลนครเชียงใหม่” และให้มีอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติใน พระราชบัญญัติจัดระเบียบ เทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ ทุกประการ

มาตรา ๔ ให้กำหนดเขตต์เทศบาลนครเชียงใหม่ ไว้ดังต่อไปนี้

ด้านเหนือ

(ก) ตั้งแต่หลักเขตต์ ๑ อันตั้งอยู่ต่ง

วัดจากจุดตรงเส้นศูนย์กลางทางหลวงเชียงใหม่ เมืองฝาง ตัดกับเส้นศูนย์กลางถนนเลียบฝั่งเหนือของคูเมืองด้านเหนือ ไปตามเส้นศูนย์กลางทางหลวงสายเชียงใหม่เมืองฝาง ๘๘๗๕๐ เมตรแล้ววัดเป็นมุมฉากจากเส้นศูนย์กลาง

กลางทางหลวงเชียงใหม่-เมืองฝาง ออกไปทางทิศตะวันออก ๔.๕๐ เมตรถึงหลักเขตต์ ๑ (ทับหลักสุขาภิบาล ๒ เดิม)

(ข) เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออกถึงหลักเขตต์ ๒ อันตั้งอยู่ดังนี้

วัดจากจุดตรงเส้นศูนย์กลางทางหลวงเชียงใหม่ สันทราย (ถนนแก้ววรัฑ) ตัดกับเส้นศูนย์กลางถนนทุ่งโฮเต็ลไปตามเส้นศูนย์กลางทางหลวงเมืองเชียงใหม่-สันทราย ๗๔๑.๘๗ เมตร แล้ววัดเป็นมุมฉากจากเส้นศูนย์กลางทางหลวงเชียงใหม่-สันทราย ลงมาทางทิศใต้ ๔.๐๐ เมตร ถึงหลักเขตต์ ๒ (ทับหลักสุขาภิบาล ๓ เดิม)

ด้านตะวันออก

(ค) จากหลักเขตต์ ๒ เป็นเส้นตรงไปทางทิศใต้ถึงหลักเขตต์ ๓ อันตั้งอยู่ดังนี้

วัดจากจุดตรงเส้นศูนย์กลางถนนกองทรายตัดกับเส้นศูนย์กลางสายเอกของทางรถไฟสายกรุงเทพ ฯ-เชียงใหม่ ไปทางตะวันออกตามเส้นศูนย์กลางถนนกองทราย ๓๔๕.๐๐ เมตร แล้ววัดเป็นมุมฉากจากเส้นศูนย์กลางถนนกองทรายไปทางทิศใต้อีก ๑๑.๕๐ เมตร ถึงหลักเขตต์ ๓

ด้านตะวันออกเฉียงใต้

(ง) จากหลักเขตต์ ๓ เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ถึงหลักเขตต์ ๔ อันตั้งอยู่ดังนี้

วัดจกจุดตรงเส้นศูนย์กลางทางสายเชียงใหม่ - ลำพูน ตัดกับเส้นศูนย์กลางทางสายไปโรงพยาบาลโรคเรื้อนไปในทิศตะวันตก และให้ ได้มุมฉากกับเส้นศูนย์กลางทางสายเชียงใหม่ - ลำพูน ๘.๐๐ เมตร ถึงหลักเขตต์ ๔

ด้านใต้

(จ) จากหลักเขตต์ ๔ เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันตกถึงหลักเขตต์ ๕ อันตั้งอยู่ดังนี้

วัดจากจุดตรงเส้นศูนย์กลางทางหลวงสายเชียงใหม่ - จอมทอง (ถนนวิวาลัย) ตัดกับเส้นศูนย์กลางถนนสุสานไปตามเส้นศูนย์กลางทางหลวงสายเชียงใหม่ - จอมทอง ๘๙๓.๐๐ เมตร แล้ววัดเป็นมุมฉากจากเส้นศูนย์กลางทางหลวงสายเชียงใหม่ - จอมทอง ออกไปทางทิศตะวันตก ๔.๕๐ เมตร ถึงหลักเขตต์ ๕

ด้านตะวันตก

(ฉ) จากหลักเขตต์ ๕ เป็นเส้นตรงไปทางทิศเหนือถึงหลักเขตต์ ๕/๖ อันตั้งอยู่ดังนี้

๒๐๕๘

วัดจากจุดเส้นศูนย์กลางทางหลวงสายห้วยแก้ว ตัดกับ
เส้นศูนย์กลางถนนเลียบฝั่งตะวันตกของคูเมืองด้านตะวันตก
ไปตามเส้นศูนย์กลางทางหลวงสายห้วยแก้ว ๑๐๒.๕๐ เมตร
แล้ววัดเป็นมุมฉากจากเส้นศูนย์กลางทางหลวงสายห้วยแก้ว
ไปทางทิศเหนือ ๔.๕๐ เมตร ถึงหลักเขตต์ ๖ (ทับหลัก
สุขาภิบาล ๑ เดิม)

ด้านตะวันตกเฉียงเหนือ

(ข) จากหลักเขตต์ ๖ เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออก
เฉียงเหนือ ถึงหลักเขตต์ ๑

ตั้งปรากฏในแผนผังท้ายพระราชบัญญัตินี้

ตามเส้นแนวเขตต์ดังกล่าวกำหนดไว้ในวรรคก่อน ให้มีหลัก
ข้อยกไว้เป็นระยะเพื่อแสดงแนวเขตต์ด้วยตามควร

มาตรา ๕ ที่ดินหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างของผู้ใดเหลือ
ถ้าเข้ามาในเส้นเขตต์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แม้แต่ส่วน
หนึ่งส่วนใด ให้ถือว่าที่ดินซึ่งติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันนั้น
หรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ อยู่ในเขตต์เทศบาลเต็ม
ทุกส่วน

25/10/2566

๒๐๕๕

มาตรา ๖ ให้ โอนบรรดาทรัพย์สิน ตลอดจนสิทธิและ
หน้าที่ของสภาภิบาลเมืองเชียงใหม่ เป็นของเทศบาลนคร
เชียงใหม่ ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบ
เทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจ
ออกกฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามบทแห่ง
พระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว
ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม หน้า ๒๑๓๖)

๒๐๖๐

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ

กระทรวงธรรมการ แก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๔๗๘ (ฉบับที่ ๒)

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.

เจ้าพระยายมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชโยนทรว โยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกากำหนด
อัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ กระทรวงธรรมการ
(ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๔๗๗ เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖

แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๖
จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ กระทรวงธรรมการ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘ (ฉบับที่ ๒)”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกกำหนดอัตราเงินเดือนในมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ กระทรวงธรรมการ (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๔๗๗ ตอนท้ายที่ว่าด้วยราชการบริหารส่วนภูมิภาค และให้เพิ่มความในมาตรา ๓ ต่อท้ายกำหนดอัตราเงินเดือนของสำนักงานปลัดกระทรวง ดังต่อไปนี้

“๓. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

กรรมการจังหวัดชั้น ๑	๒๐๐-๒๘๐
กรรมการจังหวัดชั้น ๒	๑๕๐-๑๕๐
กรรมการจังหวัดผู้ช่วย	๘๐-๑๐๐

๒๐๖๒

เสมือน	๓๔-๕๐
เสมือน	๒๐-๓๐
กรรมการอำเภอชั้นพิเศษ	๘๐-๑๐๐
กรรมการอำเภอชั้น ๑	๕๕-๗๕
กรรมการอำเภอชั้น ๒	๔๖-๕๐
เสมือน	๒๐-๓๐''

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พ.อ. พลตพลพยุหเสนา
นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๘ มีนาคม หน้า ๒๑๔๒)

๒๐๖๓

พระราชกฤษฎีกา

ลดอัตราเงินราชการ จำนวน พ.ศ. ๒๕๗๕

พุทธศักราช ๒๕๗๕

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๗๕)

อาทิตยทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๗๕

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรเก็บเงินราชการ จำนวน พ.ศ. ๒๕๗๕

ให้เท่ากับที่เก็บอยู่ใน พ.ศ. ๒๕๗๕

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้

ตั้งต่อไปน 25/10/2566

๒๐๖๔

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาลดอัตราเงินรัชชูปการ จำนวน พ.ศ. ๒๔๗๕ พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ การเก็บเงินรัชชูปการ จำนวน พ.ศ. ๒๔๗๕ ให้เจ้าพนักงานจัดเก็บโดยอัตราเท่ากับที่เก็บอยู่ใน พ.ศ. ๒๔๗๘ ทั่วทุกท้องถิ่น

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม หน้า ๒๑๔๕)

๒๐๖๕

พระราชกฤษฎีกา
ว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาของข้าราชการ
พลเรือนและตุลาการ
พุทธศักราช ๒๕๓๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘)
อาทิตยทิพอาภา
เจ้าพระยายมราช
พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรวโยธิน
ตราไว้ณวันที่ ๒๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรวางระเบียบการจ่ายเงินเดือน ระหว่าง
ลาของข้าราชการพลเรือนและตุลาการ

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ตั้ง
ต่อไปนี้ 25/10/2566

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจ่ายเงินเดือน ระหว่าง ลา ของ ข้าราชการพลเรือนและตุลาการ พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้แก่ข้าราชการประจำการ เว้นแต่ข้าราชการพลเรือนในกระทรวงกลาโหม และผู้ที่รัฐบาลจ้างไว้โดยมีสัญญาจ้าง หรือมีกำหนดเวลาชั่วคราว หรือที่จ้างเป็นรายเดือน รายวัน รายชั่วโมง

กำหนดการลา

มาตรา ๔ การลาแบ่งออกเป็น ๕ อย่าง คือ

๑. การลาป่วย
๒. การลากิจส่วนตัวและพักผ่อน
๓. การลาอุปสมบท
๔. การลาเข้าระดมราชการทหาร
๕. การลาไปศึกษาวิชาต่างประเทศ

การลาป่วย

มาตรา ๕ ข้าราชการจะลาหยุดราชการเพื่อรักษาตัวเมื่อมีอาการป่วย โดยได้รับเงินเดือน มีกำหนดทั้งสิ้นในปีหนึ่งได้ ดังนี้

๑. การเจ็บป่วยตามธรรมดาไม่เกิน ๖๐ วัน แต่ในกรณีที่จำเป็น เจ้ากระทรวง อาจ อนุญาตให้ ลาต่อไปได้อีกไม่เกิน ๖๐ วัน

๒. การเจ็บป่วยเพราะ ประสพอันตรายในขณะ ปฏิบัติราชการในหน้าที่ ไม่เกิน ๑๒๐ วัน

มาตรา ๖ การลาป่วยตั้งแต่ ๓๐ วันขึ้นไป ต้องมีใบตรวจของแพทย์ปริญญา หรือแพทย์ประกาศนียบัตร หรือแพทย์ซึ่งผู้บังคับบัญชาของผู้ลานั้นเห็น ชอบด้วย แนบไปกับใบลาป่วย

การลาปฏิบัติงานตัวและพักผ่อน

มาตรา ๗ ข้าราชการจะลาปฏิบัติงานตัวหรือลาพักผ่อนโดยได้รับเงินเดือนมีกำหนดทั้งสิ้นในปีหนึ่งได้ ดังนี้

๑. ลาปฏิบัติงานตัวหรือลาพักผ่อนตามธรรมดาไม่เกิน ๔๕ วัน แต่ในปีที่เริ่มรับราชการจะลาได้ ไม่เกิน ๑๕ วัน

๒. ลาไปในประเทศใกล้เคียงเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ เดือน จะลาเพิ่มจากลาตามธรรมดาอีกได้ไม่เกิน ๓๐ วัน

๓. ลาไปในประเทศยุโรปหรืออเมริกา จะลาเพิ่มจากลาตามธรรมดาอีกได้ไม่เกิน ๑๒๐ วัน

การลาตามอนุมาตรา ๒ และ ๓ แห่งมาตรานี้ จะต้อง มีเหตุผลอันสมควรและจะต้องเป็นข้าราชการไทยรับราชการ ในประเทศสยามมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

มาตรา ๘ ข้าราชการไทยที่ประจำการอยู่ในต่างประเทศ ครบระยะเวลาห้าปี จะลาเพื่อเยี่ยมบ้านในประเทศสยาม โดยได้รับเงินเดือนได้คราวหนึ่งมีกำหนดดังนี้

๑. ประเทศยุโรปและอเมริกา ไม่เกิน ๑๘๐ วัน
๒. ประเทศอื่น ๆ ไม่เกิน ๑๒๐ วัน

มาตรา ๙ การลาปฏิบัติงานส่วนตัวหรือลาพักผ่อนนี้ ผู้บังคับบัญชาจะอนุญาตตามที่ขอลา หรือน้อยกว่าที่ขอลา หรือจะไม่ อนุญาตก็ได้ แล้วแต่จะเห็นสมควร

มาตรา ๑๐ ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ลาปฏิบัติงานส่วนตัวหรือลาพักผ่อนยังไม่ครบกำหนด ถ้ามีราชการจำเป็นเกิดขึ้น ผู้บังคับบัญชาจะสั่งระงับการลาเสีย และเรียกตัวเข้ารับราชการก็ได้

การลาอุปสมบท

มาตรา ๑๑ ข้าราชการที่ยังมิได้อุปสมบทจะลาอุปสมบทได้ โดยได้รับเงินเดือนมีกำหนดไม่เกิน ๑๒๐ วัน

การลาเข้าระดมราชการทหาร

มาตรา ๑๒ ข้าราชการที่ถูกเรียกเข้าระดมราชการทหารต้องรายงานต่อผู้บังคับบัญชาภายใน ๔๘ ชั่วโมงนับแต่เวลารับหมายระดมเป็นต้นไป และลาไปเข้าระดมตามวันเวลาในหมายระดมนั้น

เวลาที่เข้าระดมราชการทหารนี้ ให้ได้รับเงินเดือนเต็ม

การลาไปศึกษาวิชาต่างประเทศ

มาตรา ๑๓ การจ่ายเงินเดือนของข้าราชการที่ได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษาวิชาต่างประเทศนั้น ให้ปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงการคลัง

การนับวันลา

มาตรา ๑๔ ถ้ามีการมอบหน้าที่การงาน ให้นับวันลาเริ่มต้นตั้งแต่วันมอบเป็นต้นไป ถ้ามอบกันภายหลังเที่ยงวันนับเริ่มต้นตั้งแต่วันรุ่งขึ้น

วันลาเป็นอันหมดเขตตั้งแต่วันก่อนรับมอบหน้าที่การ
งาน ถ้ารับมอบภายหลังเที่ยงให้ถือวันนั้นเป็นวันหมดเขต

มาตรา ๑๕ ถ้าวันหยุดราชการต่อเนื่องก่อนวันลา ให้นับวันลาเริ่มต้นตั้งแต่วันเปิดสำนักงาน ถ้าวันหยุดราชการต่อเนื่องหลังวันลา ให้นับวันก่อนหยุดราชการเป็นวันหมดเขต

มาตรา ๑๖ ถ้าวันหยุดราชการตกอยู่ในระหว่างกลางวันลา ต้องนับวันหยุดราชการนั้นเป็นวันลาด้วย

มาตรา ๑๗ ข้าราชการที่ถูกเรียกกลับเข้ารับราชการในระหว่างลาขึ้นให้ถือว่ากรลาเป็นอันหมดเขตตั้งแต่วันก่อนวันเดินทางกลับ และวันราชการเริ่มต้นตั้งแต่วันออกเดินทางกลับเป็นต้นไป

มาตรา ๑๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พหลพลพยุหเสนา

25/10/2566 นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖)

๒๐๗๑

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุตำแหน่ง
ที่มีเหตุพิเศษในกรมอัยการ แก้ไขเพิ่มเติม

พุทธศักราช ๒๕๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘)

อาทิตย์ ทิพอภา

เจ้าพระยาอมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชโยนทวีโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมความแห่งพระราชกฤษฎีกา
กำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ
ในกรมอัยการ พ.ศ. ๒๕๗๘

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓

วรรคสุดท้าย แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษในกรมอัยการ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔ และเพาะอนุมาตรา ๕ - ๖ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษในกรมอัยการ พ.ศ. ๒๔๗๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“๕. อัยการผู้ช่วยชั้น ๑ ให้ อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทยคัดเลือกจากอัยการผู้ช่วยชั้น ๒ ซึ่งได้ทำการในตำแหน่งนั้นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ เดือน

อัยการผู้ช่วยชั้น ๒ ให้ อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทยคัดเลือกจากอัยการฝึกหัด ซึ่งได้ทำการในตำแหน่งนั้นมาแล้ว
25/10/2566
 ไม่น้อยกว่า ๖ เดือน หรือจากผู้ฝึกหัดราชการในกรมอัยการ

ซึ่งทำการฝึกหัดมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ เดือน หรือจากนาย
ความที่ได้ทำการในหน้าที่นั้นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี

๖. อัยการฝึกหัด ให้ อ.ก.พ. กรมอัยการคัดเลือก
จากผู้ฝึกหัดราชการในกรมอัยการ ส่วนผู้ฝึกหัดราชการ
ในกรมอัยการ ให้ อ.ก.พ. กรมอัยการสอบคัดเลือกจาก
ผู้ที่สอบไล่ในสยามได้ปริญญาตรี หรือเทียบปริญญาตรีแห่ง
มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง และเป็นสมาชิก
แห่งเนติบัณฑิตยสภา”

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๖ มีนาคม หน้า ๒๑๕๓)

๒๐๗๔

พระราชกฤษฎีกา

โปรดประชุมสมัยวิสามัญแห่งสภาผู้แทนราษฎร

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยาอมราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทร โยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นว่า ตามที่ได้ตราพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมวิสามัญแห่งสภาผู้แทนราษฎร ไว้ ณ วันที่ ๑๔ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ นั้น บัดนี้สมควรที่จะไปประชุมได้แล้ว

๒5/10/2566

๒๐๗๕

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึ่งให้ตราพระราชกฤษฎีกาไปดประชุม
สมัยวิสามัญแห่งสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธ
ศักราช ๒๔๗๘

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๑ วันที่ ๒๕ มีนาคม หน้า ๓๑๕๖)

ศรีวิบูลยา ผู้พิมพ์โฆษณา

พิมพ์ที่โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ ถนนบำรุงเมือง พระนคร

25/10/2566

๒๒ / ๔ / ๗๕